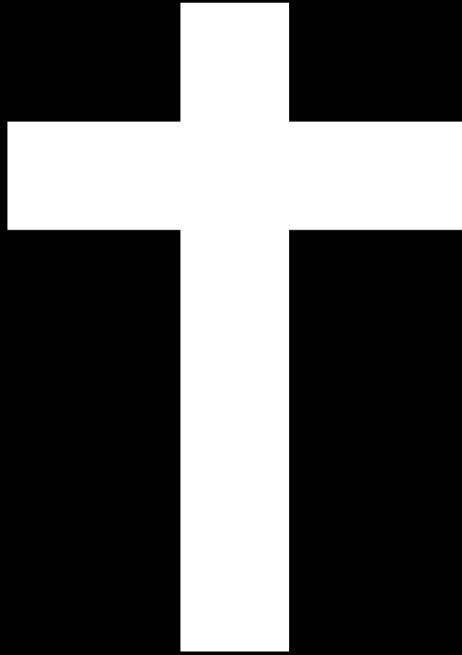

Dios Chũ'o
Kũaphũro

Koreguaje: Dios Chũ'o Kũaphũro New Testament

Dios Chu'o Kuaphuro
Koreguaje: Dios Chu'o Kuaphuro New Testament

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Koreguaje

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
87a345ac-83c6-51ad-8750-17a703f38bcc

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	74
SAN LUCAS	116
SAN JUAN	193
LOS HECHOS	244
ROMANOS	308
1 CORINTIOS	335
2 CORINTIOS	364
GALATAS	380
EFESIOS	390
FILIPENSES	399
COLOSENSES	405
1 TESALONICENSES	411
2 TESALONICENSES	417
1 TIMOTEO	420
2 TIMOTEO	427
TITO	432
FILEMON	436
HEBREOS	438
SANTIAGO	458
1 SAN PEDRO	464
2 SAN PEDRO	471
1 SAN JUAN	475
2 SAN JUAN	482
3 SAN JUAN	483
SAN JUDAS	484
EL APOCALIPSIS	486

San Mateo Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

*Jesús aipāi pa'isina mamia'me
(Lc 3.23-38)*

¹ Apeřumũ pa'isina Jesucristo aipāi paasina mamire kuaju tochasi'ea'me ie. Davina'me Abraham repau aipāi paniasome.

² Abraham mamakũ Isaac paniasomũ.
Isaac mamakũ Jacob paniasomũ.

Jacob mamachĩi Judana'me repau cho'jechĩi paniasome.

³ Judá mamachĩi Farena'me Zara paniasome. Repana pũka'ko Tamar paniasomo.
Fares mamakũ Esrom paniasomũ.

Esrom mamakũ Aram paniasomũ.

⁴ Aram mamakũ Aminadab paniasomũ.
Aminadab mamakũ Naasón paniasomũ.

Naasón mamakũ Salmón paniasomũ.

⁵ Salmón mamakũ Booz paniasomũ. Pũka'ko Rahab paniasomo.

Booz mamakũ Obed paniasomũ. Pũka'ko Rut paniasomo.

Obed mamakũ Isaí paniasomũ.

⁶ Isaí mamakũ David paniasomũ, pāi jainũkore chũ'usi'kũ.

David mamakũ Salomón paniasomũ. Repau pũka'ko chuenisõsi'kũ Urías rũjo paniasomo.

⁷ Salomón mamakũ Roboam paniasomũ.

Roboam mamakũ Abías paniasomũ.

Abías mamakũ Asa paniasomũ.

⁸ Asa mamakũ Josafat paniasomũ.

Josafat mamakũ Joram paniasomũ.

Joram mamakũ Uzías paniasomũ.

⁹ Uzías mamakũ Jotam paniasomũ.

Jotam mamakũ Acáz paniasomũ.

Acáz mamakũ Ezequías paniasomũ.

¹⁰ Ezequías mamakũ Manasés paniasomũ.

Manasés mamakũ Amón paniasomũ.

Amón mamakũ Josías paniasomũ.

¹¹ Josías mamachĩi Jecóniana'me repau cho'jechĩi pa'irumũna Babilonia cheja cana sani Israelpāi chẽa repa pa'ichejana sasõasome.

¹² Repanare sasõsirumũ pa'isina Jesús aipāi mamia'me ie:

Jecónias mamakũ Salatiel paniasomũ.

Salatiel mamakũ Zorobabel paniasomũ.

¹³ Zorobabel mamakũ Abiud paniasomũ.

Abiud mamakũ Eliaquim paniasomũ.

Eliaquim mamakũ Azor paniasomũ.

¹⁴ Azor mamakũ Sadoc paniasomũ.

Sadoc mamakũ Aquim paniasomũ.

Aquim mamakũ Eliud paniasomũ.

¹⁵ Eliud mamakũ Eleazar paniasomũ.

Eleazar mamakũ Matán paniasomũ.

Matán mamakũ Jacob paniasomũ.

16 Jacob mamaku José paniasomu, María ñju pa'isi'ku. Repao María, Jesús, pã ùcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku chiicojñoku puka'ko paniasomo.

17 Abraham pa'irumupi David pa'irumujatũ'ka repau Abraham jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ûcuachi'a David pa'irumupi Israelpãi Babilonia cheja chẽa sacojñorumujatũ'ka David jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ûcuachi'a Israelpãi repana Babilonia cheja chẽa sacojñorumupi Dios Raosi'ku Cristo'te jñaarumujatũ'ka repana paasina catorcerepana paaju saniasome.

Jesucristo'te jñaasi'ere kũamu

(Lc 2.1-7)

18 Jesucristo'te jñaasi'e ija'cheasomu: María repau puka'ko Josere pasa chiikojeke so'opi paniasomo. Jã'ata'ni repana chuta'a veja kueñe pa'imarumuna María te'eo pa'ikoji Dios Rekochoji jo'kauna chĩ suniasomo. 19 Repaoji chĩ sunisõona José repao'te paara chiiku re'okujeku, “Pãipi repao chĩ su'isi'e asa cu'ache i'kajanaa'me repao'te”, chini cuasa chekunare pã kua jñauma'ñe repao'te rope'e jo'kasõuache cuasaasomu. 20 Jã'aja'ñe cho'ora chini cuasakuta'ni repau uokãisirumuna ángel, Dios raosi'ku rani ija'che i'kaasomu repau'te:

—José, David jijosiku, María'te paavajuchuma'ñe veja paajũ'u. Repao su'ipu chĩipu Dios Rekochoji jo'kauna su'imo repao. 21 Chĩiva'ure umuva'uni paaja'mo repao. Repao María chĩiva'ure jñaasirumu Jesure ve'ojũ'u repava'ure. Pã cu'ache cho'osi'e jũni ro'ikajajeku jã'aja'ñe ve'eja'mu repau —chiniasomu ángel repau'te.

22 Peore jã'a Diopi i'kauna aperumu Repau chu'o kuasi'ku kuaku tocha jo'kasi'epi ùcuarepa ti'jñesi'kua'mu.

23 Ija'che chiimu repau kuaku tocha jo'kasi'e:

Romichĩo umu'terejẽ'e ja'me kãima'kopi chĩ suni, chĩiva'ure umuva'uni paaja'mo. Repava'ure pã, Emanuelre ve'ojanaa'me, chiimu. (“Emanuel” chiiche “Dios maina'me pa'imũ” chiimu.)

24 Ûcuarumu José repau kãni vuisirumu ángel Dios raocojñosi'ku chũ'u jo'kasi'e cho'oku, María'te paara chini vejaasomu. 25 Jã'ata'ni repana vejasirumu, chĩiva'ure jñaañejatũ'ka ja'me kãima'ñe paniasome. Repau rãjo chĩiva'ure jñaasirumu José ángel repau'te ra kuasi'ere mamí, Jesure ve'oasomu repava'ure.

2

Ësumu muikã'ko cana ma'jñoko pa'iche che'chena Jesure ñañu chini saisi'ere kũamu

1 Herodes chũ'urumuna Judea cheja cajoopona Belén vu'ejoopona jñaasiva'uasomu Jesús. Reparumu vañuujĩ Ësumu muikã'kore pa'ina umupãi repakã'ko pa'ina ma'jñoko pa'iche che'chenajeju ña masi, Jerusalén vu'ejoopona so'opi ranciasome.

2 Rani tĩ'a repacheja pa'inare ija'che sëniasaasome repana:

—Chĩiva'u, chura jñaasiva'u judiopã chũ'ujava'u, ¿jeechejare pa'iku? Repau'te jñaasi'ere kuaku Ësumu muikã'kore pa'ina vañu'te ñasinajeju repava'uni ro're puu ñu'ijũ pojoñu chini ku'eme chũkuna —chiniasome repana.

3 Herodes repacheja chũ'uku repana i'kasi'ere chekunapi kuarena asa, rua cuasaasomu. Jerusalén vu'ejoopo cana ùcuaja'che ùcuauko asa, rua cuasaasome.

4 Ûcuarumu Herodes jã'aja'ñe asa, cuasaku judío phairipã chũ'unana'me judiopã che'chonare repau pa'iv'ena rani chi'ia'ju chini chũ'uasomu. Rani chi'irena repanare,

—Pã ùcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raojau, ¿jeechejana repau'te chĩre jñaajanaa'ñe? —chiiu sëniasaasomu repau. 5 Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—Judea cheja cajoopona Belén vu'ejoopona jñaajauasomu repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku repau'te jñaajachejare kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kũamu:

⁶ Mʉsanʉkona Judea cheja cajoopo Belén vʉ'ejoopo cana, “ʉjajoopo, pa'ipāi pa'ijoopo pa'imanaa'me mai”, chiimanejǎ'ʉ. Mʉsanʉkona pa'ijoopo cajacojñojau Israelpāi ũcuʉnʉkore chǎ'ʉja'mʉ. ũcuʉjɪ chʉ'ʉ neenare Israelpāi mʉsanʉkonare kuirakʉ re'oja'che chǎ'ʉkʉ pa'ija'mʉ, chiimʉ —chiniasome repa.

⁷ Chitena asa Herodes, vañʉ pa'isirʉmʉre masira chini ma'jñoko pa'iche che'chenare rope'e soni rao,

—Repaʉ vañʉ, ʉjeejarʉmʉna pakʉ? —chikʉna repaʉ'te kʉaasome repa.

⁸ Kʉarena asa repaʉre ija'che i'kakʉ Belén vʉ'ejoopona saomasomʉ repaʉ:— Belén vʉ'ejoopona sani repaʉ chīiva'ʉ pa'iche peore sēniasajajǎ'ʉ. Repava'ʉre ku'e jñaaʉni ra kʉajǎ'ʉ chʉ'ʉre. Chʉ'ʉ ũcuaja'che repava'ʉre sani ro're ñu'iaʉ pojora chiimʉ —chiimʉ joreasomʉ repaʉ.

⁹ Pāi chǎ'ʉkʉjɪ jǎ'aja'ñe i'kakʉ chǎ'ʉʉna asa saniasome repa. Saijʉna repa ũsuʉ mʉikā'ko ñasi'ku vañʉ jo'e pa'iaʉ repa saima'a sē'sevʉjɪ charo saniasomʉ. Saiʉ chīiva'ʉ ũhivʉ'e sē'sevʉna canʉkaasomʉ repaʉ. ¹⁰ Vañʉ canʉkache ña rʉa pojoomʉ repa. ¹¹ Jǎ'aja'ñe canʉkaʉna ña ũcuavʉ'ena kaka chīiva'ʉna'me pʉka'ko María'te ñaasome repa. Repava'ʉre ña ro're ñu'ijʉ pojoomʉ repa repaʉ'te. Pojocʉha repa rasi'e cājovʉʉ vata pachokurina'me sʉkima'ñana'me chekuñʉñʉquee ma'ña ĩsiasome repa repava'ʉre chīiva'ʉre. ¹² Repava'ʉre ñacuʉ pa'ijʉ repa ũokāitona Dios i'kasi'e ija'che chiiche'te asaasome repa, “Herodes pa'icheja saima'ñe tīima'api co'ijǎ'ʉ mʉsanʉkona”, chiiche'te. Asa repacheja saima'ñe tīima'api repa pa'ichejana co'isōasome repa.

Egipto chejana kati saisi'ere kʉamʉ

¹³ Ma'jñoko pa'iche che'chena sanisōsirʉmʉna Dios neekʉ ángel Josere repaʉ ũokāisirʉmʉna rani ija'che i'kaasomʉ:

—Vʉni mʉ'ʉ jojava'ʉna'me pʉka'kore Egipto chejana pesa sajǎ'ʉ. Herodes mʉ'ʉ jojava'ʉre vanisōñe'te chǎ'ʉra chini ku'eja'mʉ. Jǎ'ajekʉna sani chʉ'ʉ mʉ'ʉre, “Co'ijǎ'ʉ”, chiirʉmʉjatʉ'ka pa'ijǎ'ʉ repacheja —chiniasomʉ ángel repaʉ'te.

¹⁴ Jǎ'aja'ñe i'kaʉna asa José vʉni ũcuañamipi repaʉ jojava'ʉna'me pʉka'kore sakʉ Egipto chejana sanisōasomʉ. ¹⁵ Sani Herodes jʉnisōsirʉmʉjatʉ'ka repacheja paniasome repa. Jǎ'aja'ñe cho'orena Dios chʉ'o aperʉmʉ kʉasi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che kʉacheji ũcuarepa ti'jñecuhasi'kʉa'mʉ, “Chʉ'ʉ chīire Egipto cheja pa'ikʉni raʉ chini soimʉ chʉ'ʉ”, chiicheji.

Chīiva'nani vanisōa'jʉ chini Herodes chǎ'ʉsi'ere kʉamʉ

¹⁶ ũcuarʉmʉ Herodes ma'jñoko pa'iche che'chena repaʉ'te jorejʉ tīima'api co'isōsi'ere asa rʉa pe'rukʉ, repa ñasi'e kʉasi'ere jo'e cuasa, “Chura repaʉ chīi ka'chaʉsʉrʉmʉ panicʉmʉ ie”, chini cuasa Belén vʉ'ejoopona'me ũcuajoopo kueñe pa'ichejña cava'nare chīiva'nare ũmʉchīiva'narechi'a te'eka'chapaʉsʉrʉmʉ pa'iva'nana'me na'a cho'je pa'iva'nare ũcuʉnʉkore vanisōñe chǎ'ʉasomʉ. ¹⁷ Repaʉjɪ jǎ'aja'ñe cho'ʉna aperʉmʉ Dios chʉ'o kʉasi'ku Jeremías ija'che chiiche tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhasomʉ:

¹⁸ Ramá cheja pa'ina ota oiche rʉa asoasomʉ.

Raquelpi, repaʉ mamachīipi chuenisōrena oio paniasomo repa.

Repaoji cuhaa'ko chini pāi, “Oimanejǎ'ʉ”, chinite'easome repaʉ'te.

Jǎ'ata'ni ũcuʉ cuhama'ñe oniasomo repaʉ mamachīipi chuenisōrena, chiicheji.

¹⁹ Na'a pa'isirʉmʉ Herodes jʉnisōsirʉmʉna Josere Egipto cheja pa'ikʉni repaʉ ũokāisirʉmʉna Dios neekʉ ángel rani ija'che i'kaasomʉ repaʉ'te:

²⁰ —Vñi mu'x jojava'una'me puka'kore saku Israel chejana jo'e co'ijũ'x. Mu'x jojava'ure vanisõñu chiisina jñisõcuhasinaa'me —chiniasomx ángel repa'u'te.

²¹ Ūcuarumx José já'aja'ñe i'kauna asa vñi chĩiva'una'me puka'kore Israel chejana saasomx. ²² Já'ata'ni José Herodes mamakují Arquelaopi Judea cheja canani chũ'ua'ku chini jo'kacojñosi'ere asa Judea cheja saivajuchuasomx. Ūcuaja'che repa'u uokãisirumx asa masisi'e Diopi, “Judea cheja saimanejũ'x”, chiisi'ejekuna Galilea chejana saniasomx repa'u. ²³ Repacheja sani tĩ'a Nazaret vñ'ejoopo'te paniasomx repa'u. Já'aja'ñe cho'orena aperumx Dios chũ'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ūcuarepa ti'jñecuhasomx, “Dios Raosi'kure, ‘Nazaret vñ'ejoopo cakua'mx iku’, chiijanaa'me pãí”, chiicheji.

3

Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi peochejare pa'ix pãipi saijuna Dios chũ'o chũ'vasi'ere kumatx

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-18; Jn 1.19-28)

¹⁻² Reparumx Juan Pãi Okoro'veku Judea cheja cachejare pãi peochejare sani pa'ix pãipi repa'ni sani chi'irena Dios chũ'ore ija'che chiix chũ'vaasomx:

—Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõ mama cuasajũ'x. Dios Raosi'ku pãi ūcuanukore chũ'upir'amx —chiniasomx repa'u. ³ Aperumx Dios chũ'o kuasi'ku Isaías repa'u Juan cho'ojachere kuaku ija'che i'kakx tocha jo'kaasomx:

Pãix pãi peochejare sani pa'ix pãipi repa'ni saito ujachũ'opi ija'che i'kakx chũ'vaja'mx:

“Maire Paaku tĩ'apir'amx.

Repa'ni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'x”, chiija'mx, chiiche tocha jo'kaasomx repa'u.

⁴ Repa'u Juan ju'ikãa camello rañapi cho'osikãa paniasomx. Corejakãa va'i ca'ni kãare tñinasomx repa'u. Æu, pũ'suva'nana'me airo pũji ãix paniasomx repa'u.

⁵ Ūcuarumx Jerusalén vñ'ejoopo pa'ina repacheja Judea cheja canana'me Jordán chiacha kueñe cachejña cana jainuko repa'u chũ'vachũ'ore asañu chini saniasome.

⁶ Sani repa'u chũ'vache'te asa repa'na cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomx repanare.

⁷ Reparumx Juan fariseopãina'me saduceopãi repa'ni okoro'vecojñoñu chini jainuko satena ña ija'che i'kaasomx repanare:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'оче ũhamanajeju añã pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoru Dios maire cu'ache cho'omaneja'mx”, chini cuasaju raimex musanukona. ¿Neepi che'chorena já'aja'ñe cuasache musanukona?

⁸ Musanukona cu'ache cho'оче'te ũhasõ re'oja'che pa'iju Dios chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ijũ'x. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'оче ũhasõsinajeju re'oja'che pa'ime”, chiijanaa'me musanukonare. ⁹ Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosi'naa'me mai. Já'ajekuna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mx”, chiiju cuasacosome musanukona. Já'aja'ñe cuasamanejũ'x. Dios chũ'uñe cho'oma'me musanukona. Diore Repa'ni cho'ouato ira'karuã catara'karuãpi Abraham jojosi'nare chekunare cho'ore'omx, Repa'u chũ'uñe cho'ojanare. ¹⁰ Sũkiñuã ãiñe kũiñuãpi sãijaruã kũima'to, “Cu'amx iñuã”, chini kueni uosõme pãi.

Dios ūcuaja'che pãi cu'ache pa'inare cu'anajejuna vati toana saomx. ¹¹ Chũ'x musanukonare cu'ache cho'оче ũhasõsinare re'oja'che cho'okaiju okopi okoro'vemũ. Na'a pa'isirumx cheku na'a ruã masakují rani pa'ix na'a ruã re'oja'che cho'okaija'mx musanukonare. Chũ'ure na'a ruã masakujekuna repa'u'te cuasa, vajuchuku pa'imx

chũ'u. Na'a rua masikũjekũ repau'te cuasanare Dios Rekocho'te ïsija'mũ repau. Repau'te cuasamanareta'ni ũcuauji chũ'uuna na'a pa'isirũmũna cu'ache ti'jũeja'mũ. ¹² Pãi trigo cho'oni po'te repacaã rũhikuanupũ chi'i ũhame. Repasũota'ni uosõme. Na'a pa'isirũmũ Raijau pãi ũcuanũkore chi'i trigo cho'ocheja'che cho'okũ cu'ache cho'oche ũhamanare vati toana chachamatoana saoja'mũ. Cu'ache cho'oche ũhasõ repau'te cuasanareta'ni Pũka'kũ pa'ichejana saja'mũ repau —chinasomũ Juan repanare pãi.

Jesure okorosi'ere kũamũ
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Ũcuarũmũ Jesús Galilea cheja pa'isi'kũpi Jordán chiachana Juan pa'ichejana saniasomũ repauni okorocojũora chini. ¹⁴ Sakũna Juan repau'te okore rocuheku ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũpi chũ'ũre okorokairũja'ũji chũ'ũni rani, “Okorokaijũ'u chũ'ũre”, chiimũ. Mũ'ũpi chũ'ũni rokaito na'a re'omũ —chinasomũ repau.

¹⁵ Jã'aja'ũe i'kaũna asa repau'te ija'che i'kaasomũ repau:

—Cho'ocuhemanajũ'u. Dios chũ'u jo'kasi'e cho'oũu mai —chinasomũ repau. Chikũna Juan, “Jau”, chini repau'te Jesure okoroasomũ. ¹⁶ Ũcuarũmũ Jesús okorocojũocuha chiacha nukasi'kũpi po'ore mani nukakũna cũnaũmũ teana re'ojaũmũ care'o Dios Rekocho ũkupoja'ũu ũcuauũni cajekũna ñaasomũ. ¹⁷ Dios Rekocho cajesirũmũ cũnaũmũpi ija'che i'kache asoasomũ: “Ikũ chũ'u chũi chũ'u oĩũ paakũ'mũ. Rua pojomũ chũ'u ikũre”, chiiche asoasomũ.

4

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'kũ chini chũ'ũte'esi'ere kũamũ
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Ũcuarũmũ Jesús Dios Rekochoji chũ'uuna pãi peochejana sanisõasomũ. Sani pa'ũna vati ai repauni cacũ'ora chini cu'are chũ'ũasomũ.

² Sani cuarentarepaumucujũana'me cuarentarepaũami ãu ãima'ũe pa'ũna ãucuhaasomũ repau'te. ³ Ũcuarũmũ vati ai rani Jesuni cacũ'ora chini ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũpi Dios Mamarepakũ pani ipũã catapũã mini, pãpũã carũũojũ'u —chinasomũ.

⁴ Chikũna Jesús ija'che sãĩũe i'kaasomũ repau'te:

—Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Pãipi chũ'ũrejẽ'e cuasama'ũe repana ãijaũe ãuchi'a cuasaju pa'ito cu'amũ.

Jã'achi'a cuasama'ũe chũ'u chũ'o asa chẽa cho'ojũ pani re'oja'che pa'ijanaa'me pãi, chiimũ —chinasomũ Jesús repau'te vati.

⁵⁻⁶ Jã'a i'kacuhasirũmũ vati ai repau'te Jesure Dios neejoopo Jerusalén vũ'ejoopona sa Dios vũ'e sũ'sevũna mũa ija'che i'kaasomũ:

—Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Dios, mũ'ũni kuiraju mũ'u tuã'ito repana jũjũapi chẽaa'ju chini, ángele'te raoja'mũ, mũ'ũpi tuãni asi cho'omaneakũ chini,

chiimũ. Jã'ajekũna mũ'ũpi Dios Mamarepakũ pani ichejapi chejana chã'ijũ'u. Dios i'kasi'epi ũcuarepa pa'ito ichejapi chãni asi cho'omaneja'mũ mũ'u —chinasomũ vati ai.

⁷ Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Ũcuachi'a Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'u cho'omasiche'te rupũ ñaũũ chini sũemanajũ'u mũsanũkona pãi, chiimũ Dios —chinasomũ Jesús repau'te vati aire.

8-9 Jã'a cho'o pi'nisirumũ vati ai repau'te Jesure cuhacho aikũtina rua umũ pa'ikũtina sa mũa teana te'erumũ peore chejña pã pa'ichejñana'me repachejña pa'imajñaruã re'oja'chere ñokũ ija'che i'kaasomũ:

—Mu'upi chũ'uni, “Peore masakũ'mũ mu'ũ”, chiiũ ro're ñu'ia pojoru mu'uni peore ïsija'mũ chũ'ũ ichejña —chiniasomũ vati.

¹⁰ Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—¡Vati ai, saijũ'ũ mu'ũ! Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Diore Pã Ûcuanũkore Paaku'techi'a, “Peore masakũ'mũ mu'ũ”, chiiũ cuasajũ pojojũ Repau chũ'ũnechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona pã, chiimũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

¹¹ Jã'aja'ñe i'kaũna vati ai Jesure jo'ka sanisõasomũ. Repau sanisõsirumũ ángelepi rani kuirasome repau'te.

Jesús Galilea cheja aperiũamũ pã chũ'vache

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jã'a cho'ocuha repau co'isirumũ Jesús, Juan Pã Okoro'vesi'kũre pã chẽavu'e cuaosi'ere asa Galilea chejana saniasomũ. ¹³ Repacheja cajoopona Nazaret vũ'ejoopona sani rua keerumũ pa'ima'ñe chiara rũ'tũva cajoopona Zabulonna'me Neftalí ve'ochejña cajoopona Capernaum vũ'ejoopo'te pasa chini saniasomũ repau.

¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ũna aperiũmũ Dios chũ'o kũasi'kũ Isaiás tocha jo'kasi'epi ùcuarepa ti'jñesi'kũamũ.

¹⁵ Galilea chiara rũ'tũva pa'ichejñare Zabulón chejana'me Neftalí cheja ve'osichejñare judío peona jainũko pa'ime.

Chura Galilea cheja jã'aja'ñe ve'emũ repachejña.

Jordán chiacha chekũkã'ko cacheja ùcuaja'che judío peona jainũko pa'ime.

¹⁶ Ûcuachejñare pa'ijũ chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'inapi miañe ñañeja'ñe chũ'o re'oja'chere asaasome repana,

re'oja'che pa'iche chũ'vachũ'ore.

Ûcuaja'che cu'ache pa'inapi umucuse ñataũna miañe ñoñeja'ñere re'oja'che pa'iche'te asaasome repana,

chiimũ Isaiás tocha jo'kasi'e.

¹⁷ Repacheja saisirũmũpi vũa Jesús ija'che chiiũ pãire chũ'vakũ paniasomũ:

—Mũsanũkona cu'ache cho'ochẽ ùhasõ mama cuasajũ'ũ. Dios Raosi'kũ pã ùcuanũkore chũ'ũpi'ramũ —chiiũ chũ'vaasomũ repau.

Va'i chonare ùcuaka'chapanare Repau chũ'ũne'te cho'ojũ paapũ chini Jesús chẽasi'ere kũamũ

(Mr 1.16-20)

¹⁸ Na'a pa'isirumũ Jesús Galilea chiara rũ'tũva'te ku'ia Simonre cho'jeũ Andrena'me pa'ikũni ñaasomũ. Repau Simón cheke mami Pedro ve'emũ. Va'i chonajejũ va'i chorũji chiara'te chojũ paniasome repana. ¹⁹ Repanare ña Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'uni ja'me ku'ijũ chũ'ũ chũ'ũne'te cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Va'i sani va'ire jña ranaa'me mũsanũkona. Chura chũ'ũpi cho'okaiũna sani pãire jña chũ'ũni rakaijũ pa'ijũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁰ Jã'aja'ñe i'kaũna asa teana va'i chorũã jo'ka ùcuauña'me saniasome repana.

²¹ Jã'achejapi jo'e jmachenerũ sani Zebedeo chũire Santiagona'me Juanre ñaasomũ repau. Pũka'kũna'me choovũ'te pa'ijũ va'i chorũãre care'vajũ paniasome repana. Pa'ijũna ña Jesús repanare, repaũna'me saapũ chini soniasomũ. ²² Soiũna asa, “Jau”, chini choovũna'me pũka'kũre teana jo'ka ùcuauña'me saniasome repana Santiagona'me Juan.

*Pāi jainukore che'chomū Jesús
(Lc 6.17-19)*

²³ Reparumū Jesús Galilea cheja si'achejña ku'ia repacheja pa'ivūña judiōpāi chi'ivūñana si'arumū kaka che'chokū ku'ia pa'isi'kua'mū. Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'oche ūhasōsinare Dios chēa paache'te chū'vakū pāi si'ache ravū jū'inare vasokū ca'nivūā asiche si'ache jū'inare vasokū ku'ia pa'isi'kua'mū repau. ²⁴ Repau cho'oche'te ñajū pāipi si'arumū kuajūna asa Siria cheja si'achejña pa'ina pāi ravū si'ache jū'iva'nare, ca'nivūā asiche si'ache jū'inare, vati paanare, vē've ravū paanana'me nūka ku'imanare Jesuni saasome. Sarena Jesús repanare ūcuanukore vasokaisi'kua'mū.

²⁵ Reparumū pāi rūa jainuko Jesure ja'me ku'ijū pa'isinaa'me, Galilea cheja cana Decápolis cheja cajoopoā cana Jerusalén vū'ejoopo cana Judea cheja canana'me Jordán chiacha chekūkā'ko cana.

5

*Aikūtire pa'ia Jesús chū'vasi'ea'me
(Lc 6.20-23)*

¹⁻² Ūcuarumū Jesús pāipi jairepanuko Repau pa'ichejana chi'ijūna ña aikūtina mūni pūusi'kua'mū. Mūni ñu'iauna chūkūna repau neenana'me repau'te chiinapi repau ñu'ichejana mūni chi'irena ūcuachejare ñu'ia Dios chū'ūñe cho'ona Repau neena pa'iche'te che'chokū ija'che chū'vasi'kua'mū repau chūkūna'te:

³ —Pāi Diore masi cuasamanata'ni Repau'te masi cuasañu chiito Diopi paaku cho'okaija'mū repanare. Ūcuauji cho'okaiūna Repau'ni masi cuasajū jūnisōsirumū Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

⁴ Ūcuachi'a oijū sūmava'na pa'ina pāi, Diopi repana rekoñoāna churoūna pojojū pa'ijanaa'me.

⁵ Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'ocojñonata'ni sāiñe cu'ache cho'omana Dios, “Īsija'mū chū'ū”, chiisichejare chejare ĩsiūna pojojū pa'ijanaa'me.

⁶ Ūcuachi'a pāi Dios chū'ūñe cho'oneena Ūcuauji cho'okaiūna Repau chū'ūñe'te masi cho'ojū pojojū pa'ijanaa'me.

⁷ Ūcuachi'a chekūnare ña oijū re'oja'che cho'okaina pāi, Diopi ūcuaja'che repanani oia re'oja'che cho'okaiūna pojojū pa'ijanaa'me.

⁸ Ūcuachi'a pāi repana rekoñoā cu'achejē'e cuasamana Diore ñajanaa'me. Diore ñajanaajejū pojojū pa'ijanaa'me repana.

⁹ Ūcuachi'a chekūnapi cavajūna ñani, “Cavamairo re'oja'che pa'ijū'ū”, chiinare pāi, “Chū'ū chīia'me ina”, chiija'mū Dios. Jā'ajekūna pojojū pa'ijanaa'me repana.

¹⁰ Ūcuachi'a Dios chū'ūñe'te cho'ojū cu'ache cho'ocojñona pāi, Dios neenajejū Ūcuauji cho'okaiūna pojojū pa'ijanaa'me.

¹¹ Pāi mūsanukonare chū'ūni cuasajūna rūa cu'ache i'kajū cu'ache cho'ome. Ūcuachi'a mūsanukona pa'iche'te chekūnare kuanī, “Cu'ache pa'inaa'me jā'ana”, chiijū jorenaa'me repana, cheke si'ache na'a rūa cu'ache i'kajū. Chū'ūni cuasajū cu'ache cho'ocojñonata'ni pojojū pa'ijanaa'me mūsanukona. ¹² Na'a pa'isirumū Dios mūsanukonare Repau pa'ichejana satena pa'iche re'oja'chere ĩsija'mū. Jā'ajekūna pojojū pa'ijū'ū mūsanukona. Mūsanukonare irumū cu'ache cho'ocheja'che aperumū pa'isina pāi reparumū Dios chū'o kūasinare ūcuaja'che cu'ache cho'oasome — chiisi'kua'mū Jesús chūkūna'te.

*Diore cuasana re'oja'che pa'iche'te chū'vamū Jesús
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

13 Ûcuarũmu Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vasi'kũa'mũ.

—Ûha sãija'iu rũa re'omu. Mũsanũkona Ûcuachi'a chũ'ũre cuasanajeju re'oja'che pa'iju ùhaja'ũe pa'ime icheja cheja. Jã'ata'ni ùhapi sãija'ũeji si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ũe pãĩ, ùhapi sãijaau chini? Jo'e sãija'ũe cho'ocu'amũ repa. Cu'akũna ve'sena sẽjoru pãĩ chekũnapĩ ku'iju cha'came repa ùha.

14 'Ûcuachi'a chũ'ũre cuasanajeju mũsanũkonapi re'oja'che cho'ojũna ñaju, pãĩ chekũna, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'ome ina”, chiiju masime. Vũ'ejoopo aikũti sẽ'sevũ pa'ijoopo rũa so'ña ñoũeja'ũe mũsanũkonapi re'oja'che cho'ojũ ñojũna ñaju, pãĩ chekũna, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'ime ina”, chiiju masime. 15 Pãiu uotũopũ chũoni totoroji jao nũkoma'mũ. Jã'aja'ũe cho'oma'ũe uotũopũ chũoni, “Chija'ito pãĩ ivũ'e pa'ina ñamanejanaa'me”, chini cuasa, mũna tuomu re'oja'che miakũna repavũ'e pa'napĩ Ûcuauũko ñaa'ju chini. 16 Mũsanũkona Ûcuaja'che uotũopũ re'oja'che miaũeja'ũe re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, pãĩpi ña, “Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiapũ chini —chiisi'kũa'mũ repaũ.

Aperũmu pa'isina Moisenamẽ chekũna chũ'u jo'kasi'e cho'ochẽ'te i'kamũ Jesús

17 Ûcuarũmu Jesús chũkũna'te jo'e ija'che i'kakũ chũ'vasi'kũa'mũ:

—Chũ'ũre ija'che cuasamanejũ'u mũsanũkona: “ ‘Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ena'me Repaũ chũ'o aperũmu kuasina tocha jo'kasi'e kũache'te cho'omananejũ'u’, chisa chini raisi'kũcosomũ iku Jesús”, chiiju cuasamanejũ'u chũ'ũre. Jã'aja'ũe cho'oma'ũe repa chũ'u cho'ojachere kũaju tocha jo'kasi'ere cho'ora chini raisi'kũa'mũ chũ'u, mũsanũkonapi ña chẽa Ûcuaja'che cho'ojũ paapũ chini. 18 Cũnaũmũna'me cheja chuta'a si'amarũmũna repa tocha jo'kasi'e kũache te'emakarũjẽ'e karama'ũe peore pa'ija'mũ, repa kũache peore ti'jũerũmũjatũ'ka. Ûcuarepaa'me jã'a. 19 Jã'ajekũna pãiu Ûcuauũakũji repa chũ'u jo'kasi'ere jachakũ peore cho'omaũ chekũnarejẽ'e, “Repa chũ'u jo'kasi'e peore cho'oma'tojẽ'e re'omu”, chiiu chũ'vasi'kũre Dios, “Iku chũ'u neekũta'ni rũa vesũu'mũ”, chiija'mũ. Jã'ata'ni pãiu Ûcuauũakũji repa chũ'u jo'kasi'ere jachama'ũe cho'okũ chekũnare Ûcuaja'che, “Jachama'ũe cho'ojũ'u”, chiiu chũ'vasi'kũre Dios, “Iku chũ'u neekũ rũa masiũ'mũ”, chiija'mũ. 20 Mũsanũkonapi repa chũ'u jo'kasi'ere judiõpãĩ che'chonana'me fariseopãire na'a rũa cho'omaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me —chiisi'kũa'mũ repaũ.

*“Chekũnare pe'ruma'ũe pa'ijũ'u”, chiiu chũ'vamũ Jesús
(Lc 12.57-59)*

21 Ûcuarũmu Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vakũ ija'che che'chosi'kũa'mũ:

—Moisés mai aipãire aperũmu chũ'ũkũ tocha jo'kasi'e kũache asanaa'me mũsanũkona. Ija'che kũamũ repa:

Chekũnare vanisõmanejũ'u.

Pãiu Ûcuauũakũji chekũre vanisõru repaũ'te Ûcuachi'a sãĩũe vanisõjũ'u, chiiu repaũ tocha jo'kasi'e. 22 Chũ'ũta'ni, “Ija'che cho'ojũ'u”, chiiu chũ'ũmu mũsanũkonare: Pãiu Ûcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni pe'rutojẽ'e pe'rusi'e ro'i cu'ache ti'jũeja'mũ repaũ'te. Ûcuachi'a pãiu Ûcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni cu'ache i'kato pãĩ chũ'ũna repaũ'te chẽajanaa'me, jo'e i'kamanea'kũ chini. Ûcuachi'a pãiu Ûcuauũakũji repaũ'te ja'me pa'ikũni, “Cu'akũjekũ vati toana sani uukũ pa'ija'mũ mu'u”, chiikũ Ûcuauũji vati toana saocõjũoja'mũ.

23-24 'Ûcuachi'a mũsanũkonapi Ûcuauũakũji te'eu Diore ĩsimajũarũãre Repaũni ĩsira chini saikũji mũ'ũre chekũ pe'ruche'te cuasani mũ'u ĩsira chini samajũarũã repamajũarũã tuo uoko'a ti'jũeũena ùha charo mũ'ũre pe'rukũni, “Jo'e sãĩũe

pe'ruma'ñe re'oja'che pañu mai", chiijaijũ'u. Pe'rusi'e care'vajani Diore ïsimajñaruã t̃ao uoko'ana co'i, mu'u rakũ ũhasi'e churata'ni repamajñaruã Diore ïsijũ'u.

²⁵ 'Chekurumu p̃aiũ ũcuauakũji chekuni p̃osero'i paamu. Jã'ata'ni repaũji jeereparumu ro'ima'to pe'rukũ ro'ia'kũ chini p̃ai chẽañe chũ'ukũ pa'ivu'ena saja'mu repaũ'te. Jã'aja'ñe cho'opi'rato pesa chuta'a ma'a sairumuna, "P̃osero'ire charo care'vañu", chiijũ'u repaũ'te. Na'mi care'vama'to repaũ'te p̃ai chẽañe chũ'ukuni saja'mu repaũ. Sa jo'kauna p̃ai chẽañe chũ'ukũji repaũ'te p̃ai chẽavu'ena cuaoa'ju chini p̃ai chẽanani chũ'uja'mu. ²⁶ Cuao jo'karena p̃osero'i peore ro'i pi'niñetu'ka ũcuavu'ere pa'ija'mu repaũ. Ŭcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repaũ.

"Musanukona pa'imanare ja'me kãimanejũ'u", chiiũ chu'vamu Jesús

²⁷ Ŭcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ŭcuachi'a Moisés aperumu chũ'ukũ tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Ŭmup̃ai, musanukona pa'imanare romi ja'me kãima'ñe pa'ijũ'u.

Ŭcuachi'a romi, musanukona pa'imanare umup̃ai ja'me kãima'ñe pa'ijũ'u, chiniasomu. Repana i'kasi'e chekunapi kuajuna asanaa'me musanukona.

²⁸ Chu'uta'ni ija'che i'kamũ: P̃aiũ ũcuauakũji romioni repaũ paama'koni uache ñani repaũ rekochoji repaũ'te paama'kupi ja'me kãisi'kũja'che cho'omu.

²⁹ 'Chekurumu p̃aiũ ũcuauakũji repaũ ñakova uajũtu cakã'ko cañakovaji ñaku chekuni cu'ache cho'omu. Jã'aja'ñe cho'oni repañakova ruta so'ona s̃josõa'ku. Ñakovachi'a cho'osõto na'a re'omu repaũ'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repaũ ũcuañakovaji ñaku jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kũjeku vati toana saocojñoja'mu. Repaũji ñakova te'eñakova peoto cu'amu. Jã'ata'ni Diopi repaũ'te vati toana saoru na'a rua cu'ache pa'imũ repaũ'te, cu'a cho'osi'kure. ³⁰ Ŭcuachi'a p̃aiũ ũcuauakũji repaũ uajũtupi chekuni cu'ache cho'oni, repajũtu t̃aso so'ona s̃josõa'ku. Jũtuchi'a cho'osõto na'a re'omu repaũ'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repaũ ũcuajũtupi jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kũjeku vati toana saocojñoja'mu —chiisi'kua'mu repaũ.

Rãjoromi s̃joma'ñe paache'te chu'vamu Jesús

(Mt 19.1-9; Mr 10.1-12; Lc 16.18)

³¹ Ŭcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ŭcuachi'a Moisés aperumu chũ'ukũ tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:

P̃aiũ ũcuauakũji repaũ rãjore paacuheku s̃jora chiiku charo repaũ'te s̃josi'e kuache utija'ovana tocha ũcuao'ni ïsijũ'u repaũ chekunare ñojaja'ova.

Repaja'ova tocha pi'ni ïsiru s̃jore'omu repaũ'te,

chiimũ repaũ chũ'u jo'kasi'e. ³² Chu'uta'ni ija'che cho'ojũ'u chiiũ chũ'umu musanukonare: Chekurumu p̃aiũji repaũ rãjopi chekuni ja'me kãito s̃jore'omu repaũ'te. Jã'ata'ni repaũ rãjoni jã'aja'ñe cu'ache cho'oma'koni rureparu s̃joni cu'ache cho'omu. S̃josõru chekurumu repaũ jo'e chekuni veja pa'ija'mo. Repaũji jã'aja'ñe cho'oru ãju pa'isi'kupi s̃josi'kupi chu'o paamu, repaũ cu'ache cho'osi'e. Repaũ'te vejasi'ku ũcuaja'che cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu repaũ.

Diore roiju i'kama'ñere chu'vamu Jesús

(Mt 23.16-22)

³³ Ŭcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu:

—Ŭcuachi'a Moisés mai aipãire aperumu chũ'ukũ tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Musanukona Diore roiju i'kasi'e jorema'ñe ũcuarepa cho'ojũ pa'ijũ'u,

chiimũ. ³⁴ Jã'ata'ni chũ'u musanũkonare jã'aja'ñe cho'omaneajũ chini ija'che chũ'vamũ: Diore jmamakarũjẽ'e roijũ i'kamanejũ'u musanũkona. Repau mamire ve'ocuhejũ cunaũmũjẽ'e roijũ i'kamanejũ'u, Repau chũ'ũku pa'ichejajekũna. ³⁵ Ũcuachi'a chejajẽ'e roijũ i'kamanejũ'u, Repau chũ'ũcojñona pa'ichejajekũna. Ũcuachi'a Jerusalén vũ'ejoopojẽ'e roijũ i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'ũku neejoopojekũna. ³⁶ Ũcuachi'a sũjore roijũ i'kamanejũ'u, musanũkonare raña te'era'chorũjẽ'e pojaraña jã'apãani chijaraña carũñocu'asũjajekũna. ³⁷ Ũcuachi'a musanũkonare Diore cuasanare chekũnapi i'kajũna, “Jaũ, cho'ora”, chiisi'e repare ũcuarepa cho'ora chini cheke na'a rua roijũ i'kato cu'amũ. Musanũkona chekũnapi i'kajũna, “Cho'oma'mũ”, chiisi'e ũcuaja'che chekere roijũ i'kamanejũ'u. Cheke na'a rua roijũ i'kanapi vati chũ'ũñe cu'ache cho'ome repana —chiisi'kũa'mũ repau.

“Musanũkona cu'ache cho'osinare sãĩñe cu'ache cho'omanejũ'u”, chiimũ chũ'vamũ Jesús

(Lc 6.29-30)

³⁸ Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vasi'kũa'mũ.

—Ũcuachi'a Moisés chũ'ũku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kũamũ:

Chekũpi mũ'u ñakova'te tũ'ka feosõru sãĩñe tũ'ka feosõkaijũ'u repau'te.

Ũcuachi'a chekũpi mũ'u cõjiñũ'te jẽo jũchosõru sãĩñe jẽo jũchosõkaijũ'u repau'te,

chiimũ repau chũ'ũ jo'kasi'e. ³⁹ Chũ'ũta'ni irũmũ ija'che chũ'ũmũ musanũkonare:

Chekũpi mũ'ũni cu'ache cho'oto sãĩñe cu'ache cho'omanejũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekũpi pe'rukũ mũ'u vachoturupũna asi charato chekũkã'ko ũsemanejũ'u jo'e charaa'kũ.

⁴⁰ Ũcuachi'a chekũrũmũ mũ'ũpi chekũni põsero'i paakũna repauji mũ'u sẽ'sevũ ju'ikãare ĩsikũ ro'ia'kũ chini pãĩ chẽañe chũ'ũku vũ'ena saru chekũkãa ũcuaja'che rupũ ĩsijũ'u repau'te.

⁴¹ Ũcuachi'a chekũpi mũ'ũni repau põsere te'ekilõmetrojatũ'ka kuãa sakaau chini chũ'ũto dos kilõmetrojatũ'ka pojokũ kuãa sakaijũ'u repau'te.

⁴² Ũcuachi'a mũ'u paamajñaruãre ũcuauakũji sẽeto rupũ ĩsijũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekũpi mũ'ũni ũcuauache'te prestara chini sẽeto ũsema'ñe prestajũ'u repau'te —chiisi'kũa'mũ repau.

“Musanũkonare cuhenare pãĩ oijũ pa'ijũ'u”, chiimũ Jesús

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e chũ'vasi'kũa'mũ.

—Ũcuachi'a Moisés chũ'ũku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kũamũ:

Musanũkonare re'onare oijũ pa'ijũ'u.

Musanũkonare cuhenareta'ni sãĩñe cuhejũ'u,

chiimũ repau chũ'ũ jo'kasi'e. ⁴⁴ Chũ'ũta'ni ija'che chũ'ũmũ musanũkonare:

Musanũkonare cuhenare oijũ pa'ijũ'u. Musanũkonare cu'ache i'kanare Dioni

re'oja'chere sũekaijũ'u. Ũcuachi'a musanũkonare cu'ache cho'onare sãĩñe re'oja'che

cho'okaijũ pa'ijũ'u. ⁴⁵ Musanũkonapi chũ'u chũ'ũsi'ere cho'oni mai Ja'kũ Dios

Cunaũmũ Pa'ikũ cho'ocheja'che re'oja'che cho'oju pa'ijanaa'me. Ũcuauji chũ'ũna

ũsũũ asuche pãĩ cu'anana'me re'ona pa'icheja re'oja'che ñoñe miamũ. Ũcuachi'a

Diopi chũ'ũna oko pãĩ cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'ina pa'ichejña si'achejña

rakũ pa'imũ. ⁴⁶ Pãĩ chũ'ũnare kuri kookaina pãĩ ũcuaukore oima'ñe repanare

oinarechi'a sãĩñe oijũ pa'ime. Musanũkona repanare na'a re'oja'che pa'ijũ

pãĩ ũcuaukore oijũ pa'ito re'oja'che pa'iche jo'kaja'mũ Dios musanũkonare.

Jã'ata'ni repaña pa'icheja'che musanũkonare oinarechi'a oijũ pa'ito re'oja'che

pa'iche jo'kamaneja'mũ Dios. ⁴⁷ Ũcuachi'a Diore cuasamana pãĩ ũcuaukore

chẽse pojoma'ñe repanare re'onarechi'a chẽse pojokũ pa'ime. Musanũkonata'ni

musanukonare re'onarechi'a chëse pojojü pa'ima'ñe musanukona ñamanarejê'e chëse pojojü pa'ijũ'u, Diopi pojoa'ku. ⁴⁸ Mai Ja'ku Dios, Cunaumu Pa'iku cho'ocheja'che re'oja'chechi'a cho'ojü pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mü Jesús.

6

Chekunare re'oja'che cho'okaijü pa'iche'te che'chomü Jesús

¹ Ūcuarümü Jesús chükuna'te repau neenare ija'che chü'vasi'kua'mü:

—Musanukonapi chekunani re'oja'che cho'okañu chini rupü chekunapi päipi ñaa'ju chini re'oja'che cho'ojü pa'imanejũ'u. Musanukonapi jã'aja'ñe cho'ojü pa'ito Dios mai Ja'ku Cunaumu Pa'iku musanukonare re'oja'che cho'osi'e ro'i jmakarujê'e isimaneja'mü.

² Jã'ajekuna musanukonapi chüova'na pa'iva'nare cho'okani päi jainuko ñaju'te cho'omanejũ'u. Jã'aja'ñe cho'ome päi sê'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina. Chüova'na pa'iva'nani kurire isinu chini, mai judiopäi chi'ivü'ñana kaka päi ñaju'te kuri isinaa'me repana, päipi jainuko repana cho'oche'te ña, “Re'onaa'me ina”, chiapü chini. Chekürümü callejoovüäre eta nuka ku'ijü päi chenevüäna chüova'na pa'iva'nare kuri isinaa'me repana, päipi jainuko ña, “Re'onaa'me ina”, chiapü chini. Jã'aja'ñe cho'ojü päire ũcuare re'oja'che i'kacojñosinajejü, re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jã'a.

³ Musanukonapi te'eü, “Chüova'na pa'iva'nani cho'okasa”, chini mü'ü na'a rua ja'me pa'iku'terejê'e kuama'ñe te'eü cuasaku cho'okaijũ'u repanare. ⁴ Kuama'ñe mü'uchi'a te'eü cuasaku cho'okaiü pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oru mai Ja'ku Dios päi ũcuauko rope'e cho'oche peore Ñaküji mü'ü te'eü cuasaku cho'osi'e ña ro'ija'mü —chiisi'kua'mü repau.

Diore sêeñe'te che'chomü Jesús (Lc 11.1-4)

⁵ Ūcuarümü Jesús ija'che che'chosi'kua'mü:

—Musanukonapi Diore sêni sê'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'ocheja'che cho'omanejũ'u. Repana Diore sêni mai judiopäi chi'ivü'ñana kaka päi chenevüäre nukajü sênaa'me, päipi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapü chini. Chekürümü callejoovüäre nukajü Diore sênaa'me repana, chekunapi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapü chini. Jã'aja'ñe cho'ojü päire ũcuare re'oja'che i'kacojñosinajejü re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁶ Musanukonapi te'eü Diore sêni mü'ü pa'iruupuna kaka jeo mai Ja'ku Diore Ñoma'kuni sêejũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku Dios päi ũcuauko rope'e cho'oche peore Ñaküji mü'ü te'eü cho'oche ña re'oja'che cho'osi'e ro'i re'oja'che isija'mü.

⁷ Ūcuachi'a musanukonapi Diore sêni Repau'te masi cuasamana cho'ocheja'che ũcuate'ere i'kajü sêemanejũ'u. Repana Diore masi cuasamana Repau'te sêni, “Maipi chü'o ũcuate'ere ruarepañoã co'chajü sêeto Dios maire asa cho'okaija'mü”, chini cuasajü jã'aja'ñe i'kajü sêeme. ⁸ Repana cho'ocheja'che cho'omanejũ'u musanukona. Mü'ü chuta'a Repau'te sêemarumuna mü'ü chiiche masimü Dios. ⁹ Musanukonapi sêni ija'che i'kajũ'u:

Ja'ku, Cunaumu Pa'iku, päi mü'ure vajuchjü pojoa'ju.

¹⁰ Ūcuachi'a mü'ü chũ'ñe päi ũcuauko cho'ojarümü tí'aa'ku.

Cunaumu pa'ina mü'ü chũ'ñe masi cho'ocheja'che cheja pa'ina ũcuaja'che re'oja'che cho'ojü paaru.

¹¹ Ūcuachi'a chükuna chiiche äu si'aumucujña isijũ'u, chükuna äijañe.

12 Chukuna cu'ache cho'оче jo'e cuasamanejũ'u, chukuna'te pãi cu'ache cho'osi'e chukuna jo'e cuasama'ñeja'ñe.

13 Chukuna'te vatipi chũ'ukuna cu'ache cho'oñu chiito mu'upi ùsekaijũ'u, cho'omaneajũ chini.

Jã'aja'ñe i'kajũ Diore sēejũ pa'ijũ'u.

14 'Chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi jo'e cuasama'to mai Ja'ku Dios ũcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'оче jo'e cuasamaneja'mũ. 15 Jã'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere ũcua cuasajũ pa'ito mai Ja'ku Dios ũcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'оче cavesuma'ñe cuasakũ pa'ija'mũ —chiisi'kua'mũ repau.

Te'ñoã ãu ãima'ñe pa'ijũ Diore sēe'ne'te che'chomũ Jesús

16 Ūcuarũmũ Jesús ija'che che'chosi'kua'mũ:

—Musanukonapi ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēejũ pañu chini, sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'очеja'che cho'omanejũ'u. Repana pãi ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēni repana chiña, sumava'na ñoñe pa'inaa'me, pãipi ña, “Dioni sēejũ ãu ãima'ñe pa'inaejũ re'onaa'me ina”, chiapũ chini. Pãi repanare re'oja'che i'kasimakaruchi'api ro'isi'eja'chea'me repanare. Ūcuarepaa'me jã'a. Musanukonapi ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēni chũova'na ñoñe pa'imanejũ'u. ãu ãisina pa'icheja'che pojojũ pa'ijũ'u. 17-18 Musanukonapi ũcuauakũji ãu ãima'ñe pa'iu Dioni sēeũ pasa chini charo musanukona chiña sī'sisõ cũ'u veni care'vajũ'u raña, pãipi musanukona Diore sēejũ ãu ãima'ñe pa'iche'te ña masimaneajũ. Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku, Dios, Ñoma'kupĩ musanukona kuama'ñe re'oja'che cho'оче ña ro'ija'mũ musanukonare —chiisi'kua'mũ repau.

*Pãi Dios pa'icheja saisirũmũ re'oja'che pa'iche koojachere i'kamũ Jesús
(Lc 12.32-34)*

19 Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Musanukona ruarepa pōse si'ache koo paamanejũ'u. Icheja chejaquee pōse pu'janajẽ'e pu'ja si'asõkaijũ chekurũmũ macono phũ'ka cho'osõñe'me. Chekurũmũ ñaanapi rani peore ñaasõkaiche'me repa. 20 Musanukona paache pōse icheja chejaquee si'asõjañea'me. Jã'ajekuna repa pōse ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ Dioni na'a rua cuasajũ pa'ijũ'u. Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere cuasajũ'u. Repau ïsiche pu'jacu'ache'me. Ūcuachi'a Repau ïsiche macono phũ'ka cho'osõma'ñea'me. Ūcuachi'a ñaanajẽ'e peochejaa'me repacheja. 21 Dios ïsijache koojanajejũ pojojũ pa'ijũ'u musanukona. Musanukonapi pōsere na'a rua cuasajũ pani Dios ïsijache rua cuasamanejanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

*Re'oja'che cuasache'te kũamũ
(Lc 11.34-36)*

22 Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che che'chosi'kua'mũ:

—Musanukona ñakocaã masi ñoto cho'оче cho'ore'omũ. Ūcuaja'che musanukonapi cu'ache cuasama'ñe pa'ijũ Dioni rua cuasajũ pa'ito rekoñoã re'oja'che pa'ija'mũ musanukonare. 23 Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'оче cho'ocu'amũ. Ūcuaja'che musanukonapi Dioni cuasama'ñe cu'ache cuasajũ pa'ito re'oja'che pa'icu'aja'mũ musanukona rekoñoã. Musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani ũcuachi'a cu'achechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

*Kurina'me Diore cuasache'te i'kamũ Jesús
(Lc 16.13)*

²⁴ Ūcuarum Jesús ija'che chü'vasi'kua'mu:

—Päi ka'chanapi ūcuate'e'u'te paato repau'te paanare ūcuapa'rüvachi'a chiicu'amü repau'te. Chekurumü repau'te paanare te'e'u'te na'a rua chiü chekureta'ni cuhemü repau. Ūcuachi'a kurina'me Diore ūcuapa'rüvachi'a cuasama'me päi. Kurire na'a rua cuasaju Dioreta'ni cuasama'me —chiisi'kua'mü repau.

*Dios Repau neenare Repau chüijejuna re'oja'che kuiramü
(Lc 12.22-31)*

²⁵ Ūcuarum Jesús jo'e ija'che chü'vasi'kua'mu:

—Kurina'me Diore ūcuapa'rüvachi'a cuasacu'akuna jo'e müsankonare ija'chere chü'vamü chü'u: Müsankona pa'ichena'me äu äiñena'me ükuchena'me kãña ju'iche rüarepa cuasaju pa'imanejü'u. Mai pa'iche äuna'me kãñachi'ama'mü.

²⁶ Pí'ava'na pa'iche'te cuasa ñajü'u. Pí'ava'na äujë'e tãmava'naa'me. Ísichejë'e cho'omava'naa'me. Äu care'vavü'ñajë'e peova'naa'me repava'na. Jã'aja'ñe pa'iva'nareta'ni mai Ja'kü Cunaumü Pa'iküji äu ísikü'mü repava'nare. Repau Dios pí'ava'nare peore cuasaku rua re'oja'che kuiraku'mü. Jã'ata'ni müsankonare päi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imü Repau. ²⁷ Jã'ata'ni päi repaana umü nukache rua cuasaju, “Na'a umü ainee nukajanaa'me mai”, chiijü na'a umü nukache chiinaretani na'a umü nukacu'aja'mü.

²⁸ '¿Je'se pa'iana müsankona kãñare rüarepa cuasaju pa'iche? Korosi'e pa'iche'te cuasa ñajü'u. Korosi'e cho'ochejë'e cho'oma'ñea'me. Kãñajë'e juhama'ñea'me.

²⁹ Aperumü pa'iu päi chü'usi'kü Salomón ju'isikãña, repauji rua re'ojakãñare koo ju'iana rua re'oja'che ñoasomü, päipi ñato. Jã'ata'ni Salomón ju'isikãña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomü korosi'e. Dios cho'oche'me jã'a. ³⁰ Diore rua cuasama'me müsankona. U'chara'ñuruã iumucujña pa'ira'ñuruãre päipi uosõru che'ro peoja'mü. Rua jeerumü pa'imara'ñuruãta'ni repara'ñuruã re'oja'che kuiraku'mü Dios. Müsankonare päi na'a rua re'oja'che kuiraku müsankona ju'iche kãña ísikü'mü Repau. ³¹ Jã'ajekuna müsankona si'areparumü, “¿Ëquere maiva'na äijanaa'ñe?” “¿Ëquere maiva'na ükujanaa'ñe?” “¿Ëquere maiva'na ju'ijanaa'ñe?”, chiijü rüarepa cuasama'ñe pa'ijü'u. ³² Päi Diore cuasamana jã'amajñaruã peore si'arumü rua cuasaju pa'ime. Müsankona chiimajñaruã mai Ja'kü Dios Cunaumü Pa'ikü, “Ina chü'ure cuasana jã'amajñaruã chiime”, chiü masimü. ³³ Jã'ajekuna jã'amajñaruã rüarepa cuasama'ñe pa'ijü Repau chü'uñe'te na'a rua cuasaju cho'ojü pa'ijü'u. Ūcuare Repau müsankonare äuna'me ükuche peore ísimü. ³⁴ Müsankonare che'ro cu'ache ti'jñejañe cuasaju oima'ñe pa'ijü'u. Che'ro ūcuamucusepi ñatauna cuasajü'u repamajñaruã. Repaumucujña pa'iche te'enarechi'a cu'ache ti'jñemü maire. Dios müsankonare cu'ache ti'jñejañe masikujekü cho'okaija'mü —chiisi'kua'mü repau.

7

Chekuna cu'ache cho'oche ñani, “Cu'ache pa'inaa'me müsankona”, chiijü ke'remanejü'u

(Lc 6.37, 41-42)

¹ Ūcuarum Jesús jo'e ija'che chü'vasi'kua'mu:

—Chekuna cu'ache cho'oche ñani, “Cu'ache pa'inaa'me müsankona”, chiijü ke'remanejü'u. Jã'aja'ñe ke'rema'to Dios ūcuaja'che müsankona cu'ache cho'oche ñakuta'ni i'kamaneja'mü. ² Müsankonapi chekuna cu'ache cho'oche'te ñaju ke'reto Dios ūcuaja'che müsankona cho'oche cuasa cu'ache cho'osi'e ro'i chü'uja'mü. Müsankona chekunare cho'ocheja'che cho'ocojñojanaa'me, repaana ñaju i'kasi'e

ro'i. ³ Ija'chea'me: Pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ɯjamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomɯ. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'ikɯ ñakova pa'imakarɯ jmamakaruta'ni ñaasomɯ repau. Rɯa tiiñea'me jã'a. Mɯsanɯkɯna ũcuaja'che tiiñe cho'ome. Rɯa cu'ache cho'onata'ni mɯsanɯkɯna cu'ache cho'ochɯ cuasama'me. Jã'ata'ni chekɯnapɯ jmamakarɯ cu'ache cho'ochɯ ñani rɯa cuasanaa'me mɯsanɯkɯna. ⁴ ũcuaja'che pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ɯjamaka paakuta'ni tɯnomañe paamɯ. Jã'ata'ni chekɯpɯ ñakova'te chĩ'camakarɯ jmamakarɯ paakuna ñanita'ni, "Raijũ'ɯ. Mɯ'ɯ ñakova pa'imakarɯ chĩ'camakarɯ'te tɯnokasa", chiimɯ. Rɯa tiiñea'me jã'a. ⁵ Mɯsanɯkɯna ũcuaja'che rɯa tiiñe cho'ome. Rɯa cu'ache cho'onata'ni mɯsanɯkɯna cu'ache cho'ochɯ'te ũhasõma'ñe pa'inata'ni chekɯna jmamakarɯ cu'ache cho'ochɯ ñani, "Mɯsanɯkɯna cu'ache cho'ochɯ ũhasõjũ'ɯ", chiinaa'me mɯsanɯkɯna. Jã'aja'ñe cho'oto cu'amɯ. Sẽ'sevɯchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Charo mɯsanɯkonapɯ cu'ache cho'ochɯ'te ũhasõ re'oja'che pa'ijɯ chekɯnare mɯsanɯkɯna i'kache'te ũcuarepa cho'ojɯ chekɯnani jã'aja'ñe chɯ'vato re'omɯ. Jã'ata'ni ũcuarepa cho'omanapɯ chekɯnani chɯ'vato cu'amɯ —chiisi'kɯa'mɯ repau.

⁶ ũcuarɯmɯ Jesús jo'e ija'che chɯ'vasi'kɯa'mɯ:

—Jamuchai kokaneenare Dios neemajñarɯã ïsimanejũ'ɯ, chekɯrɯmɯ repapɯ chɯ'ri kũ'ijɯ. ũcuachi'a perlara'karɯã rɯa ro'ira'karɯã jo'chasẽse pa'ichejñana jo'kamanejũ'ɯ, repara'karɯãna cha'o cha'casõjɯ. ũcuachi'a pãi repapɯ cu'ache cho'ochɯ ũhacuhɯnare Dios chɯ'o re'oja'che chɯ'vamanejũ'ɯ. Chekɯrɯmɯ repapɯ mɯsanɯkonapɯ chɯ'vato jo'chasẽse cho'ochɯja'che Dios chɯ'o re'oja'chere si'si cho'ochɯja'che cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kɯa'mɯ repau.

*Diore cuhama'ñe s̃eñe'te chɯ'vamɯ Jesús
(Lc 6.31; 11.9-13)*

⁷ ũcuarɯmɯ Jesús chɯkɯna'te repapɯ neenare jo'e ija'che chɯ'vasi'kɯa'mɯ:

—Mɯsanɯkɯna chiiche cuhama'ñe Dionɯ rɯa s̃ejeɯ pa'ijũ'ɯ ïsia'kɯ. Cuhama'ñe s̃ejeɯ pa'ito ïsija'mɯ Repapɯ. ũcuachi'a mɯsanɯkɯna Repapɯ'te s̃esi'e cha'ajũ'ɯ ïsia'kɯ. Cha'ani koojanaa'me mɯsanɯkɯna. ũcuachi'a pãiu repapɯ'te re'okɯ vɯ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nɯkakɯ, repapɯ chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rɯa jeerɯmɯ s̃eɯ pa'icheja'che cuhasõma'ñe Diore rɯa s̃ejeɯ pa'ijũ'ɯ. Jã'aja'ñe cho'ojɯ panɯ koojanaa'me mɯsanɯkɯna. ⁸ Repanare karache'te Diore s̃ena koojanaa'me. ũcuachi'a Repapɯ'te s̃esi'e cha'ana koojanaa'me. ũcuachi'a pãiu repapɯ'te re'okɯ vɯ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nɯkakɯ, rɯa jeerɯmɯ s̃eɯ pa'iu koosi'ejaja'che koojanaa'me pãi, cuhasõma'ñe Diore rɯa s̃ejeɯ pa'ina.

⁹ 'Asarepajũ'ɯ, mɯsanɯkɯna ɯmɯpãi, chĩ paana. Mɯ'ɯ chĩpɯ mɯ'uni pãre s̃eto catapɯ'te mini ïsima'me mɯsanɯkɯna. ¹⁰ Jã'apãani, chiacha va'ire s̃eto añani mini ïsima'me mɯsanɯkɯna chĩire. ¹¹ Cu'ache pa'inata'ni mɯsanɯkɯna chĩiva'nare re'oja'chere ïsinaa'me mɯsanɯkɯna. Mai Ja'kɯ, Dios, Cɯnaɯmɯ Pa'ikɯ Repapɯ'te s̃enare na'a rɯa re'oja'chere ïsikɯ pa'ikɯ'mɯ.

¹² ũcuachi'a mɯsanɯkɯna chiiche chekɯnapɯ cho'okaiche rɯa chiime mɯsanɯkɯna. Jã'ajekɯna chekɯnare ũcuaja'che mɯsanɯkɯna chiicheja'chere re'oja'chere cho'okaijɯ pa'ijũ'ɯ. Mɯsanɯkonare re'oja'che cho'okaima'tojẽ'e ũcua re'oja'che cho'okaijɯ pa'ijũ'ɯ repapɯ. Moisés chũ'ɯ jo'kasi'ena'me Dios chɯ'o kuasina chũ'ujɯ tocha jo'kasi'e jã'aja'ñe cho'okaijɯ pa'iche'te kɯamɯ —chiisi'kɯa'mɯ repapɯ.

Jatisa'aro jmaã'carɯ pa'isa'aro pa'iche'te kɯamɯ

¹³ ũcuarɯmɯ Jesús jo'e ija'che chɯ'vasi'kɯa'mɯ:

—Dios pa'icheja sañu chini jatisa'aro jmaã'caruji kakajũ'u. Repanare uache cho'oju pã rua jainuko vati toa saicheja jatisa'aro ujaã'caru pa'isa'aroja'chejekuna cu'achejana saime. Ūcuachi'a ma'a ujama'a saire'ocheja'chejekuna ūcuachejana saime. ¹⁴ Jã'ata'ni chu'u chũ'uñe jatisa'aro jmaã'caru pa'isa'aro kakavesacheja'che cho'ovesakuna Dios pa'icheja te'eva'na saime pã —chiisi'kua'mu repau.

Sũki ãu ãire'oche kũĩũãna'me ãicu'ache kũĩũã pa'iche'te kũamũ
(Lc 6.43-44)

¹⁵ Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pã, “Dios chu'o kuakainaa'me chukuna”, chiiju jorena i'kache asa, “Ūcuarepaa'me”, chiimanejũ'u musanukona. Ovejava'na kokaneemapu cu'ache cho'omava'naja'ñe sã'sevuchi'a re'oja'cheja'che cho'onaa'me repa. Jã'ata'ni repa rekoñoã chai kokaneenaja'ñe cu'ache pa'inaa'me repa. ¹⁶ Sũkiũã repaũã kũisi'ere ña masire'omu musanukonare. Miusava uche kũima'mu. Ūcuachi'a miusava higopũã kũima'mu. Ūcuaja'che repa Dios chu'o joreju kuana pa'iche ña masijanaa'me musanukona, repa cu'ache cho'oche'te. ¹⁷ Sũkiũã ãiñe kũĩũã koka pa'iũã re'ojaũãjeku sãijaruã kũimu. Koka peora'ñuruãta'ni cu'aũãjeku sãija'imaruã kũimu. ¹⁸ Sũkiũã koka pa'iu re'ojaũã sãija'imaruã kũima'mu. Ūcuachi'a koka peoku cu'aũã sãijaruã kũima'mu. ¹⁹ Sũkiũã sãijaruã kũimaũã, “Cu'amũ iũã”, chini kueni uosõme pã. Dios ūcuaja'che pã cu'ache pa'inare vati toana saoja'mu. ²⁰ Sũkiũã repaũã kũisi'ere ña masime pã. Ūcuachi'a, “Dios chu'o kuanaa'me chukuna”, chiinapi Repau chũ'u jo'kasi'e cho'omanare, repa pa'iche'te ña, “Joreme ina”, chini masijanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau.

Pã ūcuarepanuko Dios pa'icheja saimanejanaa'me
(Lc 13.24-27)

²¹ Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pã te'ena ija'che i'kame chu'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u”, chiime. Jã'aja'ñe i'kanata'ni Dios pa'icheja ūcuarepanuko saimanejanaa'me repa. Chu'u Ja'ku Cũnaumu Pa'iku chiiche cho'onachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. ²² Dios ūcuankore pã chi'i ro'irũmu pã jainuko ija'che i'kajanaa'me chu'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u. Mu'upi cho'okaiũna Dios chu'o pãire kuaju pa'isinaa'me chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiũna pã sa'navuã pa'isinare vati eto saosinaa'me chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiũna Diochi'a cho'omasiche ruarepañoã cho'uju pa'isinaa'me chukuna”, chiijanaa'me repa. ²³ Jã'aja'ñe i'kanareta'ni Ja'ku chiiche cho'omanesinajejuna ija'che i'kaja'mu chu'u repa: “Musanukonare ñama'kua'mu chu'u. Chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijũ'u. Cu'ache cho'onaa'me musanukona”, chiija'mu chu'u repa —chiisi'kua'mu repau.

Vũ'ña ka'chavũ'ña cho'osi'ere kũamũ
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pãiu chu'u chũ'uñe asa chã cho'oku pa'iche ija'chea'me: Pãiu masiu vu'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuã ũni nu'keasomu vu'ña tuu. ²⁵ Repavũ'e cho'o pi'nisirũmu oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomu. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomu. Jã'ata'ni repavũ'e tãimaneasomu, tuu cata pa'ichetu'ka ũni nu'ke cho'osivũ'ejeku. ²⁶ Ūcuachi'a pãiu chu'u chũ'uñe asakuta'ni jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'chea'me: Cheku pãiu vesukujeku masi cuasama'ku vu'ere cho'ora chini vu'ña tuu meja pa'ichejana cojña rua sã'seruã ũni nu'keasomu. ²⁷ Vu'e cho'o pi'nisirũmuna oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomu. Ūcuachi'a

tutache rua tutaasomũ. Tutakũna masi cho'omanesivũ'ejeku tãni peore ñaña measõasomũ repavũ'e —chiisi'kua'mũ repaũ.

²⁸⁻²⁹ Repana pãi Jesupi rua masiku masi che'chokũna asa jñano,

—Iku Jesús judiõpãi che'chona che'chocheja'che, che'choma'ñe rua masi che'chomũ —chiisinaa'me.

8

Asi ravũ paava'ũre Jesús vasosi'ere kuamũ
(Mr 1.40-44; Lc 5.12-16)

¹ Repaũ Jesús aikũti mũisi'kupi cajesirũmu pãi rua jainũko tuhasinaa'me repaũ'te.

² Ũcuarũmu pãiu asi ravũ paava'ũ Jesús pa'icheja sani repaũ ti'jñeñe ro're ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Pãi Ũcuanũkore Paaku, mũ'ũre vasõũto vasõjũ'ũ chu'ũva'ũre; vajũra —chiisi'kua'mũ.

³ Chikũna Jesús repaũni chẽakũ i'kasi'kua'mũ.

—Jau, vasora. Vajũjũ'ũ —chiũ chẽakũna asi teana te'erũmu peore ja'jusõsi'kua'mũ repaũ ca'nivũ pa'isi'e. ⁴ Repaũ'te vasõcuha Jesús ija'che chũ'ũsi'kua'mũ:

—Ñarepajũ'ũ. Chu'ũ mũ'ũre vasõsi'e pãi chekũnare kuamanejũ'ũ. Kuama'ñe judiõ phairi'techi'a ñõjajũ'ũ mũ'ũ vajũsica'nivũ. Ũcuaja'che aperũmu Moisés chũ'ũ jo'kasi'e cu'amajñarũã sa ñisijũ'ũ Diore, pãipi ña mũ'ũ vajũsi'ere masia'ju —chiisi'kua'mũ repaũ.

Romapãiu sõtao chũ'ũku'te cho'õche cho'õkaikũ'te Jesús vasosi'ere kuamũ
(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Repaũ Jesús Capernaum vũ'ejoopo sani ti'asirũmu Romapãiu sõtao cienrepanare chũ'ũku repaũ pa'ichejana rani cho'õkaau chini ija'che chiũ sẽesi'kua'mũ repaũ'te:

—Pãi Ũcuanũkore Paaku, chu'ũre cho'õche cho'õkaiva'ũ jũ'iu repaũ ca'nivũ ru'tusõsiva'ũ ũhimũ. Ũcuachi'a repaũ ca'nivũ peore rua asiche asikuasomũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

⁷ Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chu'ũpi sani vasora repaũ'te —chiisi'kua'mũ.

⁸⁻⁹ Chikũna i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Pãi Ũcuanũkore Paaku, chu'ũ rua vesũ vũ'ena mũ'ũpi rua masiũji kakache vajũchũamũ chu'ũre. Ija'che pa'ikũ'mũ chu'ũ: Chekũnapi sõtao ainapi chũ'ũnaa'me chu'ũre. Chu'ũ ũcuaja'che chekũnare sõtao chũ'ũku'mũ. Chu'ũpi sõtaoni te'eũ'te, “Saijũ'ũ”, chiito saimũ repaũ. Ũcuaja'che chekũre, “Raijũ'ũ”, chiito raimũ repaũ. Ũcuachi'a chu'ũre cho'õche cho'õkaikũni ũcuauache'te chu'ũpi chũ'ũto cho'õkaimũ repaũ. Jã'ajamakarũchi'a chũ'ũmasikũ'mũ chu'ũ. Mũ'ũta'ni peore chũ'ũmasikũ'mũ. Jã'ajekũna mũ'ũpi chu'ũ vũ'e saima'ñe, ũcua ichejapi chu'ũre cho'õche cho'õkaikũni, “Vajũjũ'ũ”, chiito vajũja'mũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁰ Jã'aja'ñe i'kaũna asa jñano Jesús, repaũ'te ja'me ku'inare pãi ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Israelpãi chu'ũre jainũko cuasanareta'ni te'eũ'terejẽ'e iku chu'ũre masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mũ chu'ũ. Ũcuarepa'a'me jã'a.

¹¹ Na'a pa'isirũmu pãi judiõ peona chu'ũre cuasanajeju ũsũ mũikã'kona'me ũsũ na'ikã'kopi jainũko rani Dios chũ'ũku pa'ichejana sani Abrahamna'me Isaana'me Jacobna'me pojojũ pa'ijanaa'me. ¹² Judiõrepanata'ni, “Dios pa'icheja saijanaa'me chũkũna”, chiisina Repaũ'te masi cuasamanajeju chijachejana vati toana saocõjũũ uujũ oijũ cõjire asõche ãijũ pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹³ Jã'aja'ñe i'kacũha sõtao chũ'ũku'te ija'che i'kasi'kua'mũ Jesús:

—Mũ'u vũ'ena co'ijũ'u. Mũ'u chũ'ure, “Jesús chũ'ure cho'оче cho'okaiku'te so'opi vasoja'mũ”, chiũu cuasasi'e ũcuarepa cho'ocojñoja'mũ —chiisi'kũa'mũ Jesús.

Ūcuate'erũmũna jũ'iva'u vũ'e ũhiva'u teana vajũasomũ.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Ūcuarũmũ Jesús Simón Pedro vũ'ena saniasomũ. Sani tĩ'a kaka ñato repaũ vao cha'vo ravũna jũ'io ũhio paniasomo. ¹⁵ Ūcuarũmũ Jesupi repao jũtũna chẽaũna cha'vosi'e teana chũrũsõasomũ repao'te. Ūcuarũmũ repao ũhio pa'isiva'o teana vũni ãure ãuasomo repanare.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'isõcuhasirũmũna pãi vati paava'nare rũa jainũkore Jesús pa'ichejana raasome. Ūcuarũmũ Jesús repanare pãi sa'navũã pa'inare vati, chũ'o te'echũ'ochi'api i'ka eto saosõkaniasomũ. Ūcuachi'a chekũnare ravũ jũ'iva'nare ũcuanũkore vasoasomũ repaũ. ¹⁷ Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna aperũmũ Dios chũ'o kũasi'kũ Isaiás tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhasi'kũa'mũ, ija'che chiicheji: Maipi koka peoto ja'me cho'okaimũ repaũ.

Ūcuaja'che mai jũ'iñe ravũ vasomũ repaũ,
chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

Jesure ja'me kuñu chiisina i'kasi'ere kũamũ
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Ūcuarũmũ Jesús pãipi jairepanũko si'acakã'jño pa'ijũna ña chũkũna'te repaũ neenare, “Ira chiara chekũkã'kona jẽũu”, chiisi'kũa'mũ. ¹⁹ Chuta'a chũkũna jẽ'ema'tona judiõpãi che'chokũ rani Jesure ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Masiũ, mũ'ũna'me ũcuauachejña mũ'u ku'ichejña ku'iu mũ'u chũ'ũñe'te cho'oku pasa chiimũ chũ'u —chiisi'kũa'mũ.

²⁰ Chikũna Jesús i'kasi'kũa'mũ repaũ'te.

—Ã'care'achai kãicojña paame. Pĩ'ava'na ũcuaja'che kãisũovũã paame. Chũ'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũta'ni kãichejñajẽ'e peova'u pa'imũ —chiisi'kũa'mũ repaũ.

²¹ Ūcuarũmũ chekũ Jesure chiikũ ija'che i'kasi'kũa'mũ repaũ'te:

—Pãi Ūcuanũkore Paakũ, cha'ajũ'u aperũmũ. Chũ'u ja'kũva'ũni tãjasa. ¿Ûsema'kũ mũ'u? —chiisi'kũa'mũ.

²² Chikũna Jesús i'kasi'kũa'mũ repaũ'te.

—Chekũnapi chũ'ure cuasamanajejũ repana rekoñoã jũnisõsinaja'ñe pa'inapi repana majarãi jũ'isinare tãajũ. Mũ'ũta'ni rani chũ'ũna'me ku'iu chũ'u chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'u —chiisi'kũa'mũ repaũ repaũ'te.

Jesupi chũ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kũamũ
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ūcuarũmũ Jesús chũkũna repaũ neenana'me choovũ ujavũji tuni jẽ'esi'kũa'mũ. ²⁴ Jẽ'ejũna rũarepa tutakũna chiaraji fa'akũ okopi ja'ñũkũna choovũ timupi'rasi'kũa'mũ. Jã'a cho'oto Jesús jẽ'eũ kãnisõsi'kũa'mũ reparũmũ. ²⁵ Ūcuarũmũ chũkũna repaũ neena choovũji runisõcuhakũna ũcuau ũhichejana mũa ija'che ujachũ'opi i'ka vũosinaa'me repaũ'te:

—¿Chũkũna'te Paakũ, runisõcuhome mai! Vũni cho'okaijũ'u —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena jũano vũni chũkũna'te i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—¿Je'se pa'ina mʉsanʉkona ruarepa vajuchuche? Chu'ure masi cuasama'me mʉsanʉkona —chiisi'kua'mʉ repaʉ. Jã'aja'ñe i'ka vʉni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajũ'u —chiisi'kua'mʉ repaʉ. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rʉva cuhasi'kua'mʉ. Jo'e re'oja'ira cuhasi'kua'mʉ chiara.
²⁷ Jã'aja'ñe cho'ouna ña jñano sãinechi'a sēniasasinaa'me chʉkuna.

—¿Keeja'iajeku iku ija'che cho'oku? Tutachena'me fa'ache cuhamʉ iku chũ'uñe —chiisinaa'me chʉkuna.

Gadara cheja cava'nare vati paava'nare Jesús etokaisi'ere kʉamʉ.

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chiara chekukã'ko cacheja Gadara cheja chʉkuna jēni tĩ'asirʉmʉ pãi vati paana te'eka'chapana pãi tãchejña pa'inapi eta tijñasinaa'me Jesure. Repanapi si'arʉmʉ eta ruarepa asivajuchuche cho'ojuna pãi repacheja caraivajuchuasome. ²⁹ Repaʉ'te Jesure eta tijña cuijʉ ija'che i'kasinaa'me repana:

—Jesús, Dios Mamaku, ¿ũque raiku mu'u? Asi cho'omanejũ'u chʉkuna'te. Chʉkuna'te cu'ache cho'ojarʉmʉ chuta'a tĩ'ama'mʉ —chiisinaa'me repana.

³⁰ Ũcuacheja kueñere jo'chasēse kuanupʉ ãure mu'ka ãijʉ pa'isinaa'me.

³¹ Jã'ajekuna vati Jesure ruu i'kajʉ ija'che sēesinaa'me:

—Chʉkuna'te etoni jo'chasēse sa'navuã kakache ũsemanejũ'u; kakañu chʉkuna —chiisinaa'me repana.

³² Jã'aja'ñe i'kajʉ ruarepa sēejuna Jesús i'kasi'kua'mʉ repanare.

—Jau —chiisi'kua'mʉ.

Chikuna repana vati eta sani jo'chasēseva'nani kakasinaa'me. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ũcuanʉko vʉvʉ aikũti ʉjakũti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jũnisōsinaa'me.

³³ Repava'nare kuirasiva'na pãi jã'aja'ñe cho'orena ña vati paasinare cho'osi'ere peore pãire kuañu chini vʉ'ejoopona vʉ'vʉsōsinaa'me. ³⁴ Kuarena asa kukusō pãi ũcuanʉko Jesús pa'ichejana rani, repaʉ'te Jesure,

—Icheja pa'ima'ñe tĩichejana saijũ'u —chijʉ ruu i'kasinaa'me.

9

Nʉka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kʉamʉ

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jã'a cho'ocuhisirʉmʉ Jesús jo'e choovu tuni chiara chekukã'kona ũcuau pa'ijooopona jēni tĩ'aasomʉ. ² Repaʉ jēni pa'itona pãi nʉka ku'imava'ure ũhikãa ũhiva'uni Jesús pa'ichejana kuãijʉ raasome, re'oja'che cuasajʉ. “Iva'ure Jesús vasoja'mʉ”, chini cuasajʉ rasi'ere ña jũ'iva'ure i'kaasomʉ Jesús.

—Pojoku pa'ijũ'u jmava'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmʉ chu'u. Tunosi'e jo'e cuasamaneja'mʉ chu'u —chiniasomʉ Jesús repava'ure.

³ Jã'aja'ñe i'kauna asa judiōpãi che'chona te'ena cuasaasome. “Dios asacuheche'te i'kamʉ iku jã'a”, chiniasome. ⁴ Jã'ata'ni Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomʉ repanare:

—¿Je'se pa'ina mʉsanʉkona cu'ache cuasache? ⁵ Chu'u ikure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmʉ chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mʉ chu'u”, chiisi'ere asa, “Joreu'mʉ iku. Pãi jã'aja'ñe cho'omasinajē'e peome”, chijʉ cuasame. Jã'ata'ni chu'upi ikure, “Vʉni nʉka ku'ijũ'u”, chikuna ikupi vʉni nukakuna ñani mʉsanʉkona, “Jorema'kua'mʉ Jesús. Repaʉ i'kasi'e ũcuarepa cho'omasimʉ”, chijacosome. ⁶ Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pãi cu'ache cho'oche tunoñena'me pãi vasoche cho'omasimʉ pa'iche'te mʉsanʉkonapi ña masia'jʉ chini vasokaija'mʉ chu'u ikure —chiniasomʉ Jesús repanare.

Chini nuka ku'imava'ure i'kaasomũ repaũ.

—Vũni mu'u ũhisikãa mini vu'ena co'ijũ'u —chinasomũ.

⁷ Chikũna repaũ nuka ku'imatesi'ku vũni vu'ena co'isõasomũ. ⁸ Jã'aja'ñe cho'oũna ña kukũsõ pãĩ Dioni pojojũ, “Dios peore Masiũji cho'okaiũna iku maija'iu rũa cho'omasiku'mũ”, chiiju pojoasome.

Mateo'te Jesús soisi'ere kũamũ

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Ūcuachejapi rani Jesús chu'ure Mateo'te pãĩ chũ'unare kuri sēni kookaina pa'ivũ'e ñu'iu pa'ikũni ña i'kasi'kũa'mũ.

—Rani, chu'ũni ja'me ku'iu chu'u chũ'ũñe'te cho'oku pa'ijũ'u —chiisi'kũa'mũ chu'ure.

Chikũna asa, “Jaũ”, chini vũni ũcuauũna'me saisi'kũa'mũ chu'u.

¹⁰ Reparũmu Jesús repaũ neenana'me chu'u vu'ena muũ au aĩsi'kũa'mũ. Repaũ au aĩũ ñu'itona Roma vu'ejoopo canare pãĩ chũ'unare kuri kookainana'me chekũna cu'ache pa'ina, muũta kaka chũkũna ñu'ichejana pũusinaa'me aũre ja'me aũũ chini. ¹¹ Repanapi chũkũnani ja'me ñu'ijũna ña fariseopãĩ ija'che sēniasasinaa'me chũkũna'te Jesús neenare:

—¿Je'se pa'ũna musanũkonare paaku che'choku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me au aĩku? —chiisinaa'me repana chũkũna'te.

¹² Chitena asa Jesús ija'che i'kasi'kũa'mũ repanare:

—Pãĩ vajũna ũko cho'ochē chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'ochē chiime. ¹³ Chu'u pãĩ, “Re'onaa'me chũkũna”, chiinani, “Cu'ache cho'ochē ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'u”, chisa chini cajesi'kũma'mũ icheja cheja. Pãĩ, “Cu'ache pa'inaa'me chũkũna”, chiiva'narechi'a, “Musanũkona cu'ache cho'ochē ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'u”, chisa chini cajesi'kũa'mũ chu'u. Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'ere che'cheju Repaũ i'kache'te asa masijũ'u, ija'che kuache'te:

Musanũkona cu'ache cho'ochē ro'iũũ chini chu'ure ĩsisiva'nani va'iva'nare vani uosõjũ'u, chiiũ chũ'ũmu chu'u.

Jã'ata'ni pãĩ chekũnare ña oiju pa'ijũ'u, chiiũ na'a rũa chũ'ũmu chu'u musanũkonare, chiimũ repa —chiisi'kũa'mũ Jesús repanare.

Dioni sēeju au aĩma'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kũamũ

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Ūcuarũmu Juan Pãĩ Okoro'veku neena rani ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Chũkũna si'arũmu te'eñoũ au aĩma'ñe pa'iju Diore sēeju pa'inaa'me, fariseopãĩ ũcuaja'che. Mu'u neena, ¿je'se pa'ũna jã'aja'ñe cho'ojũ pa'ima'ñe? —chiisinaa'me.

¹⁵ Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ repanare.

—Pãĩ, romire vejaju aũre aaru chini soicojñosina sũmana pa'ima'ñe pojojũ au aĩme, romi vejakũji pa'ũna. Na'a pa'isirũmũna romi vejasi'kũre chekũnapi sasõjanaa'me chekũchejana. Jã'arũmu'ni repaũni oiju au aĩma'ñe pa'ijanaa'me repana. (Chu'u neena ũcuaja'che na'a pa'isirũmũna Dioni sēeju te'eñoũ au aĩma'ñe pa'ijanaa'me, chu'ũpi peokũna) —chiisi'kũa'mũ repaũ repanare.

¹⁶ Reparũmu pãĩ te'ena aperũmu che'chosienaa'me mama che'choche ũcuapa'rũvachi'a cuasaũũ chini aperũmu che'chosie ũhacuhesinaa'me. Chekũnata'ni mama che'choche asacuhesinaa'me. Jã'ajekũna Jesús repanani chu'vakũ ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Aikãarũji che'resõru mamase'rechoji che're aikãarũna põ juhamanaa'me pãĩ. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãarũ mamase'recho põ juhasikãarũjekũ rueni ji'rosõũna na'a ujacõje che'remũ. ¹⁷ Ūcuachi'a pĩsi uche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemana'a'me pãĩ. Aituruna ro'veru conopi kosani saũ che'resõ

pīsi ũche conojē'e cho'osōkũ turujē'e ũcuaja'che che're cho'osōmũ. Jā'ajekũna pāi pīsi ũche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Jā'aja'ñejekũna turuna'me cono cho'osōma'mũ —chiiũ chũ'vasi'kũa'mũ Jesús repañare Juan neenare.

Jairo mamakona'me chie ravũ jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kũamũ

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Repañ Jesús chuta'a i'katona judíopāi chi'ivũ'e chũ'ũkũ rani repañ ti'jñeñena ro're pũũ ñũ'ia ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Chũ'ũ chũ'iva'o jũnisōcuhasi'koa'mo. Jā'ata'ni mũ'ũpi sani repava'oni chēato vajũraija'mo repava'o —chiisi'kũa'mũ.

¹⁹ Chikũna asa Jesús vũni ũcuauña'me saisi'kũa'mũ. Chũkũna repañ neena ũcuachi'a ja'me saisinaa'me. ²⁰ Saijũna romio docerepaũsũrũmũ chie ravũ jũ'iko rani Jesús cho'jepi repañ ju'ikāa pũso juhasirũ'tũvana chēaasomo. ²¹ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikāa chēanijē'e vajũja'mo chũ'ũ”, chiio cuasako chēaasomo repao.

²² Jā'ata'ni Jesús repaoji chēaona chũri ña ija'che i'kasi'kũa'mũ repao'te:

—Mũ'ũva'o, pojoko pa'ijũ'ũ. “Ikũ chũ'ũre vasoja'mũ”, chiio cuasakojeko vajũja'mo mũ'ũ —chiisi'kũa'mũ Jesús repao'te.

Ūcuarũmũpi teana te'erũmũ vajũasomo repao.

²³ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús jo'e saiũ judíopāi chi'ivũ'e chũ'ũkũ vũ'ena tĩ'a ñato pāi repava'oni sa tãpi'rajũ phĩ'covũãre juhijũna chekũna otare rũa oijũ paniasome.

²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojũna ña Jesús i'kaasomũ repañare.

—Re'omũ. Etajũ'ũ icheja mũsanũkona. Jũnisōsiva'oma'mo iko. Rupũ kãisiva'oa'mo —chĩniasomũ repañ repañare.

Jā'aja'ñe i'kakũna asa jachajũ Jesure pãisoasome repaña. ²⁵ Pãisojũna repañare etosi'kũa'mũ repañ. Etocuha repava'o pa'iruupũna kaka repao jũtũna chēa i'kaũna vajũrani teana vũni nũkaasomo repava'o. ²⁶ Ūcuarũmũ pãipi Jesús repao'te vasosi'ere asa chekũnani kũarena repacheja si'achejũna pa'ina repañ cho'osi'e rũa jainũko asajũ paniasome.

Na'ava'nare te'eka'chapanare Jesús vasosi'ere kũamũ

²⁷ Ūcuachejapi eta chũkũna repañ neenana'me saiũna Jesure na'ava'na te'eka'chapana cuijũ ũjachũ'opi ija'che i'kajũ tuhasinaa'me:

—David aperũmũ pa'isi'kũ jojosi'kũ, oijũ'ũ chũkũnava'nare —chiijũ tuhasinaa'me repaña.

²⁸ Repañ Jesús vũ'e kakasirũmũ repaña na'ava'na ja'me kaka repañni kueñe tĩ'arena repañare ija'che sēniasasi'kũa'mũ repañ:

—Mũsanũkona chũ'ũre, ¿“Maiva'nare vasoja'mũ ikũ”, chiijũ cuasache? —chiisi'kũa'mũ.

Chiiũna,

—Jũjũ, Pāi Ūcuauũkore Paakũ, “Chũkũnava'nare vasoja'mũ mũ'ũ”, chiijũ cuasame chũkũna —chiisinaa'me repaña.

²⁹ Chitena Jesús repañare ñakocaãna jũjũnapi jakũ ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Mũsanũkonapi chũ'ũni, “Jesús maire vasoja'mũ”, chiijũ cuasajũna ñakocaã ñoja'mũ mũsanũkonare chura —chiisi'kũa'mũ Jesús repañare.

³⁰ Repañji jā'aja'ñe cho'okũ i'kaũna repaña ñakocaã teana care'osōsi'kũa'mũ. Repañare ñakocaã vasocuha Jesús ija'che rũa i'kasi'kũa'mũ repañare:

—Chũ'ũ mũsanũkonare vasosi'e chekũnare kũamairo pa'ijũ'ũ —chiisi'kũa'mũ.

³¹ Chiisi'eta'ni sani repacheja si'achejũna ku'ijũ kũajũ paniasome repaña.

Vati pãĩũni pa'ia chũ'o cutuũsesi'kũre Jesús eto saosi'ere kũamũ

³² Repaña na'ava'na pa'isiva'na etatona pāi vatini paakũ chũ'o cutuma'kũre Jesús pa'ivũ'ena ra cuaasinaa'me. ³³ Cuaarena Jesupi vatini eto saokakũna repañ pãĩũ chũ'o

cutumanesi'kũ teana chũ'o cutusi'kũa'mũ. Repaũji cutukũna asa jũano pãi ija'che i'kasinaa'me:

—Mai Israel cheja cana ija'che cho'oche jmamakarũjẽ'e ñamanaa'me — chiisinaa'me.

³⁴ Fariseopãita'ni cu'ache cuasajũ ija'che i'kasinaa'me:

—Vati chũ'ũkũji cho'okaiũna ikũ Jesús vati ũcuajanare eto saomasimũ — chiisinaa'me.

Pãire ña oiũ re'oja'che cho'okaimũ Jesús

³⁵ ũcuarũmũ Jesús vũñajoopoã si'ajoopoã ku'ia ũjajoopoãna'me jmajoorũã judiõpãi chi'ivũ'ña repajoopoã pa'ivũ'ñana kaka che'chokũ ku'isi'kũa'mũ. ũcuachi'a pãi cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chẽa paache kuachũ'ore Repaũ chũ'o re'oja'chere chũ'vakũ ku'ia, pãiva'nare ravũ si'ache jũ'iva'nare ca'nivũã asiche si'ache jũ'iva'nare vasosi'kũa'mũ repaũ. ³⁶ Repaũ ku'ichejũna canapi pãipi Dios chũ'o chũ'vajũ cho'okainani peojũ ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ñe pa'ijũ vesujũ chũova'na pa'ijũna Jesús ña oisi'kũa'mũ repanare. ³⁷⁻³⁸ Repanani ña oiũ chũkũna'te repaũ neenare ija'che i'kasi'kũa'mũ repaũ:

—Dios chũ'o chũ'vanapi karasõjũna Repaũ chũ'o chuta'a asamana rũa jainũko pa'ime. Jã'ajekũna Dioni sẽejũ'ũ mũsanũkona, Repaũ chũ'o chũ'vanani na'a jainũkore chẽa raa'kũ —chiisi'kũa'mũ repaũ chũkũna'te.

10

Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repaũ neenare docerepanare saomũ Jesús

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te repaũ neenare docerepanare soni rao ija'che i'kasi'kũa'mũ: “Chũ'ũpi cho'okaiũna ija'che cho'omasijanaa'me mũsanũkona: Vati pãi sa'navũã pa'inare eto saomasijanaa'me. ũcuachi'a pãi ravũ si'ache jũ'inare vasomasijanaa'me mũsanũkona”, chiisi'kũa'mũ repaũ chũkũna'te.

² Chũkũna repaũ chẽa saosina mamia'me ie: Charo Simonni chẽasi'kũa'mũ repaũ. Cheke mami Pedro ve'esi'kũa'mũ repaũ. Andreere repaũ Simón Pedro cho'jeũ'te ũcuaja'che chẽasi'kũa'mũ. Zebedeo mamachũi ũcuachi'a Santiagona'me Juanre chẽasi'kũa'mũ repaũ. ³ ũcuaja'che Felipe'te, Bartolomere, Tomare, chũ'ure Mateo'te Romapãi chũ'ũnare kuri kookaisi'kũre chẽasi'kũa'mũ repaũ. Chekũre Santiago'te Alfeo mamakũ'te chẽasi'kũa'mũ. Tadeo'te ũcuachi'a chẽasi'kũa'mũ repaũ. ⁴ Chekũre Simonre ũcuachi'a, cananistapãi ja'me pa'ikũ'te chẽasi'kũa'mũ. ũcuachi'a Judas Iscariote'te chẽasi'kũa'mũ. Na'a pa'isirũmũ repaũ Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'jũ chini chekũnani ñiasomũ.

Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repaũ neenare docerepanare Jesús saosi'ere kũamũ

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Reparũmũ Jesús chũkũna'te repaũ chẽasinare docerepanare Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini saopi'rakũ ija'che chũ'vasi'kũa'mũ:

—Judío peona pa'ichejũna saimanejũ'ũ mũsanũkona. ũcuachi'a Samaria cheja pa'ijoopoã saimanejũ'ũ. ⁶ Jã'achejũna saima'ñe Dios chũ'o vesujũ ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ñe chũova'na pa'inani judiõpãire sani chũ'vajũ'ũ. ⁷ Sani, “Dios Raosi'kũ pãi ũcuankore chũ'ũpi'ramũ”, chiiju chũ'vajũ'ũ repanare. ⁸ ũcuachi'a ravũ jũ'iva'nare vasokaiju jũnisõsiva'narejẽ'e vasokaiju'ũ. Asi ravũ paanare vasoju'ũ. ũcuachi'a vati pãi sa'navũã pa'inare eto saosõkaiju'ũ. Jã'aja'ñe cho'omasiche Diopi rupũ ñsimũ mũsanũkonare. Jã'ajekũna chekũnare kuri sẽema'ñe rupũ cho'okaiju pa'ijũ'ũ.

9 'Ūcuachi'a sani kurijē'e samanejũ'u. 10 Turu cu'amajñaruã mañajaturujē'e samanejũ'u. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajē'e sama'ñe mʉsanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'ijũ'u ku'ijũ'u. Cũ'akorophe'rejē'e sama'ñe mʉsanukona ju'iphe'reruãchi'a ju'ijũ'u ku'ijũ'u. Vãsoñoã jo'e chekũñoã sama'ñe mʉsanukona ju'veju ku'inoãchi'a sajũ'u. Ñuta'ni mʉsanukona chu'vajanapi ãua'ju mʉsanukonare, repanare chu'vache ro'i.

11 'Sani ku'ijũ'u vu'ejoopona tĩ'ani repajoopo cakupi re'okũji, "Chu'u vu'ere rani pa'ijũ'u", chiiku vu'ere mʉa pa'ijũ'u, mʉsanukona repacheja sairumujatũ'ka. 12 Repau vu'e mʉa kakani, repavũ'e pa'inare, "Re'oja'che pa'ijũ'u mʉsanukona", chiiju kakajũ'u. 13 Repavũ'e pa'inapi re'oja'che pa'ineena pa'ito mʉsanukona repanare Diore sēekaisi'e ũcuarepa re'oja'che cho'okaija'mʉ Repau. Jã'ata'ni repanapi re'oja'che pa'ineemana pa'ito pãaja'mʉ. 14 Chekurumu mʉsanukonapi pãi vu'ena jã'apãani vu'ejoopona sani tĩ'arena repacheja pa'inapi mʉsanukonani cuaocuheju Dios chu'ojē'e asacuheto mʉsanukona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore tĩ'to to'jñojũ eta saijũ'u, pãipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'ju. 15 Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodoma vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare ruu cu'ache ti'jñeja'mʉ. Jã'ata'ni mʉsanukona chu'vache asacuhesinare na'a ruu cu'ache ti'jñeja'mʉ reparumu. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kuu'mʉ Jesús chukũna'te.

Dioni cuasaju cu'ache cho'ocojñona pa'iche'te chu'vamũ Jesús

16 Ūcuarumu Jesús chukũna'te repau neenare jo'e ija'che i'kasi'kuu'mʉ:

—Ñarepaju pa'ijũ'u. Chu'u mʉsanukonare, chai pa'ichejñana ovejava'nare saochaja'che mʉsanukonare cuhena pa'ichejñana saomu. Jã'ajekũna aña masicheja'che ñarepaju ku'imasiyu ũkupova'na kokaneema'ñeja'ñe re'oja'che pa'ijũ'u chekunare cu'ache cho'oma'ñe chu'vaju pa'ijũ'u. 17 Ñarepaju pa'ijũ'u. Chekurumu pãi mʉsanukonare chu'uni cuasajuna chēa judiõpãi chũ'una pa'ivu'ena sa jo'ka, repanapi suĩ'sueche'te chũ'arena judiõpãi chi'ivu'ñana cuua suĩ'suejanaa'me. 18 Chekurumu pãi mʉsanukonare chu'uni cuasajuna chēa pãi te'eva'nare chũ'una pa'ivu'ñana ũcuachi'a jainukore chũ'una pa'ivu'ñajatũ'ka sa jo'kajanaa'me mʉsanukonare, cu'ache cho'ochete chũ'ua'ju chini. Jã'aja'ñe cho'ojuna repanare pãi chũ'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me mʉsanukona judiõ peonare ũcuachi'a. 19 Jã'ata'ni pãipi mʉsanukonani jã'aja'ñe cho'oto, "¿Je'se sãiñe i'kaja'che chu'u?" Ūcuachi'a, "¿Keejachu'opi i'kaja'che chu'u?", chiiju cuasamanejũ'u. Mʉsanukonare sãiñe i'kache ti'arumu mʉsanukona i'kajache chu'o Diopi rekoñoãna kuaja'mʉ. 20 Mʉsanukona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me repanare.

21 'Reparumu pãi repana cho'jechĩi chu'uni cuasajuna chēa sa, "Vanisõjũ'u inare", chiiju jo'kajanaa'me. Chekũna repana majaa'chupãipi chu'uni cuasajuna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Puka'kupãi ũcuachi'a repana machĩipi chu'uni cuasajuna chēa sa, "Inare vanisõjũ'u", chiiju jo'kajanaa'me. Chekũna ũcuachi'a repana puka'kupãipi chu'uni cuasajuna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. 22 Pãi ũcuanuko mʉsanukonare chu'uni cuasajuna ruu cuhejanaa'me. Jã'ata'ni mʉsanukonapi chu'ure cuasache'te ũhama'ñe jũnisõrumujatũ'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. 23 Pãipi mʉsanukona saisijooopo canapi mʉsanukonani cu'ache cho'oto chekũjoopona vu'vusõjũ'u. Chu'u pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'ku mʉsanukona chuta'a Israel cheja pa'ijooopã peore kuni si'ama'tona cunaumu muisi'kupi jo'e cajeja'mʉ icheja cheja. Ūcuarepaa'me jã'a.

24 'Utija'o che'chenapi repanare che'choku cu'ache i'kacojñoñe'te, "Maita'ni cu'ache i'kacojñomanejanaa'me", chiiju cuasato cu'amũ. Ūcuachi'a cho'ochete rupũ cho'okaau chini chēa paacojño'vãpi repau'te paaku cu'ache i'kacojñoñe'te, "Chu'uta'ni cu'ache i'kacojñomaneja'mʉ", chiiju cuasato cu'amũ. 25 Utija'o

che'chena repanare che'chokujji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñojanaa'me. Ūcuachi'a pāi'u'te cho'oche cho'okaiva'u repau'te paakujji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñoja'mu. Mʉsanʉkona ūcuaja'che chu'u cu'ache i'kacojñoneja'ñe na'a rʉa cu'ache i'kacojñojanaa'me. Pāi chu'ure, “Vati chʉ'uku'mu mu'u; Beelzebua'mu”, chiisinaa'me. Jā'ajekuna pāi mʉsanʉkonare chu'u majarpāijanajejuna ūcuare i'kaju na'a rʉa cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kua'mu Jesús.

“Mʉsanʉkonare vanisõnu chiinare vajuchʉmanejũ'u”, chiin chu'vamʉ Jesús repau neenare
(Lc 12.2-7)

²⁶ Ūcuarumu Jesús chʉkuna'te ija'che i'kaku jo'e chu'vasi'kua'mu:

—Pāi mʉsanʉkonare vanisõnu chiinare vajuchʉmanejũ'u. Repana cu'ache cho'oñu chini rope'e cho'oche peore pāi ūcuano ko masijanaa'me. Ūcuachi'a repa rope'e cutuju pa'isi'e peore pāi ūcuano ko masijanaa'me. ²⁷ Ūcuachi'a chu'u mʉsanʉkonare ñamina rope'e i'kasi'e pāi ūcuano ko asaju'te umucusena kuajũ'u. Ūcuachi'a chu'u mʉsanʉkonare vʉ'ena cuaa rope'e kuasi'e pāi ūcuano ko pa'ichejana ujachʉ'o i'kaju kuajũ'u ūcuano ko asaa'ju. ²⁸ Mʉsanʉkonare vanisõnu chiinare pāi vajuchʉmanejũ'u. Ca'nivũã vanisõnijẽ'e mʉsanʉkona rekoñoõta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repa. Mʉsanʉkonare jũ'iñe chʉ'umasiku vati toa Saomasikuni Diorechi'a vajuchʉju pa'ijũ'u.

²⁹ Pī'a ka'chava'na jmava'na kuri te'ere'revachi'a ro'ime. Te'ere'revachi'a ro'iva'nare mai Ja'ku Diopi jũ'iũseto te'eva'ujẽ'e jũnisõmanera'ame repa.

³⁰ Ūcuachi'a Repa Dios mʉsanʉkona pa'iche peore masakujeku mʉsanʉkona s̄joquee raña kuẽkuesi'echi'a paakujeku masimu. ³¹ Pī'ava'nare peore kuiramu Dios. Mʉsanʉkonare pāi na'a rʉa cuasaku na'a re'oja'che cho'okaiu pa'imʉ Repa. Jā'ajekuna chekunare pāi vajuchʉmanejũ'u —chiisi'kua'mu Jesús chʉkuna'te repa neenare.

Vajuchʉma'ñe pāi asaju'te, “Jesure cuasanaa'me chʉkuna”, chiina pa'iche'me
(Lc 12.8-9)

³² Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi te'ena, chekuna asaju'te vajuchʉma'ñe, “Jesure cuasanaa'me chʉkuna”, chiime. Na'a pa'isirumu chu'u jā'aja'ñe i'kasinare Ja'ku Cunaumu Pa'iku asaku'te, “Chu'u neenaa'me ina”, chiija'mu. ³³ Jā'ata'ni chekuna pāire vajuchʉju repa pa'isi'chini, “Jesure cuasanaa'me chʉkuna”, chiime. Na'a pa'isirumu jā'aja'ñe i'kasinare chu'u Ja'ku Cunaumu Pa'iku asaku'te, “Chu'u neenama'me ina”, chiija'mu chu'u repanare —chiisi'kua'mu repa.

Jesure cuhena repa'te cuasanare cuhejanaa'me
(Lc 12.51-53; 14.25-27)

³⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chʉkuna'te:

—Ija'che cuasacosome mʉsanʉkona: “Jesús raisirumuta'ni pāi chekunare cuhema'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasacosome. Jā'ata'ni chu'upi rani che'chokuna pāi chu'u che'choche asacuhena pa'isi'asaneenani pe'ruju cuheme.

³⁵ Chekurumu puka'kupi chu'uni cuasato mamakujji cuheja'mu. Chekurumu puka'kopi chu'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ūcuachi'a vaoji chu'uni cuasato mamaku'te pa'ikoji cuheja'mo. ³⁶ Majapāi ūcuate'evu'e pa'inapi te'eu chu'uni cuasato chekunapi cuhejanaa'me repava'ure.

³⁷ Mʉja'kupāi cuasaju pa'ito re'omu. Jā'ata'ni mʉsanʉkonapi chu'uni na'a rʉa cuasaju pa'imani chu'u neena pa'imanejanaa'me. Ūcuachi'a mʉsanʉkona

chīiva'nare cuasaju pa'ito re'omū. Jā'ata'ni mūsanukonapi chū'uni na'a rūa cuasaju pa'imaneni chū'ū neena pa'imanejanaa'me. ³⁸ Pāi mūsanukonare chū'ū neenajejuna cuhejū vanisōñu chiijanaa'me. Jā'ata'ni chū'ure cuasache jmakarūjē'e ūhasōma'ñe cuasaju pa'ijū'ū. Pāipi jā'aja'ñe cho'oñu chiijuna vajuchujū mūsanukonapi chū'ure cuasache'te ūhasōni chū'ū neena pa'imanejanaa'me. ³⁹ Ūcuachi'a chuenisōñe'te vajuchujū repaña asa chēasi'e Dios chū'o ūhasōna, jūnisōsirūmū vati toana sanī cho'osōjanaa'me. Jā'ata'ni chuenisōñejē'e vajuchūma'ñe chū'uni ūcua cuasaju chuenisōsiva'na Dios pa'ichejare jūni sanī re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kūa'mū repā.

Repāu chū'o kūasinare Dios ro'ijache re'oja'che koojana pa'iche'te kūamū

⁴⁰ Ūcuarūmū Jesús chūkūna'te repāu neenare jo'e i'kasi'kūa'mū.

—Pāi mūsanukonare pojona chū'ure ūcuachi'a pojome. Pāi chū'ure pojona chū'ure Raosi'kūre ūcuachi'a pojome. ⁴¹ Pāipi Dios chū'o kūajūna, pāiū ūcuauakūji, “Diopi raōna Repāu chū'o kūame ina”, chini repānani pojoto Repāu chū'o kūasinare ro'icheja'chere ūcuapa'rūva ro'ija'mū Dios repāu'te. Ūcuachi'a pāiū chekūnani, “Diopi cho'okaiūna re'oja'che pa'ime ina”, chini repānani pojoto Dios ūcuaja'che re'oja'che pa'isinare ro'icheja'chere ūcuapa'rūva ro'ija'mū repāu'te. ⁴² Ūcuachi'a pāiū ūcuauakūji chū'ū neekūre rūa vesukū'teta'ni ūcua, “Jesucristo neekūa'mū ikū”, chini repāni oko ūkuato Diopi ro'ija'mū repāu'te —chiisi'kūa'mū Jesús.

11

*Juan Pāi Okoro'vekū saosina sēniasajaisi'ere kūamū
(Lc 7.18-35)*

¹ Ūcuarūmū Jesús chūkūna'te repāu neenare docerepanare chū'va pi'ni, ūcuachejapi sanī ku'ū repacheja pa'ijoopoāre Dios chū'ore chū'vakū pa'isi'kūa'mū.

²⁻³ Ūcuarūmū Juan Pāi Okoro'vesiva'ū cu'ache cho'onare chēa cuaovū'ere pa'ū Jesús cho'ochē'te asa, “Dios Raosi'kū Cristocosomū repāu”, chini cuasaasomū. Jā'aja'ñe cuasa repāu neenare te'enare soni rao, “Jesure ija'che chiijū sēniasajaijū'ū mūsanukona: ‘¿Dios Raosi'kūa'ū mū'ū? Mū'ūpi Dios raomanesi'kū pa'ito, ¿Dios Raoja'ni ūcua cha'ajanaa'ñe chūkūna?', chiijū'ū repāu'te Jesure”, chini saosomū Juan repānare.

⁴ Saōna sanī ūcuare sēejūna asa Jesús ija'che i'kasi'kūa'mū:

—Chura mūsanukona Juan pa'ichejana co'i mūsanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kūajū'ū repāu'te: ⁵ “Pāi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acū'a paasina re'oja'che nūka ku'ime chura. Asi ravū paasina ūcuaja'che vajūme. Cājo asamanesina ūcuaja'che asame chura. Jūnisōsina ūcuaja'che vajūrani jo'e pa'ime. Chūova'na pa'iva'na chū'ū chū'vache'te chū'ure cuasache kūachū'ore asajū pa'ime. ⁶ Pāi chū'ure cuasache ūhasōma'ñe cuasaju pa'ina pojōjū pa'ijanaa'me”, chiijū sa kūajū'ū repāu'te Juanre —chiisi'kūa'mū Jesús repānare.

⁷ Repaña co'isōsirūmū Jesús Juan pa'iche'te i'kakū ija'che i'kasi'kūa'mū repānare pāi:

—¿Je'se pa'ikūni ñañu chini pāi peocheja sate mūsanukona? ¿Chū'chū'sava tutakūna ñū'kuecheja'che repāu rekocho na'mi sa'ñekū cuasakūni ñañu chini sate mūsanukona? Jā'aja'ñe cuasama'kūa'mū Juan. ⁸ Jā'aja'ñe pa'ikū'te ñañu chini saimaneni, ¿ūquere ñañu chini sate? ¿Pa'ipāi ju'ikāña ju'ikūni ñañu chini sate mūsanukona? Pāi, kāña rūa ro'ikāña ju'ina pa'ipāi vū'ñachi'a pa'ime. ⁹ Jā'aja'ñe pa'ikūni ñañu chini saimaneni, ¿ūquere ñañu chini sate mūsanukona? ¿Dios chū'o kūakaikūni ñañu chini sate? Jā'aja'ñe pa'ikū'te ñañu chini saisinajejū te'erūhiñe cuasame mūsanukona. Repāu Juan chekūnare Dios chū'o kūanare na'a rūa masi

kuaku'mu. ¹⁰ Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimu:

Mu'u cheja cajejache kuajauni charo saoja'mu chu'u, paipi mu'u cajejachere asa repa rekoñoãre care'va paapu chini, chiimu repa tocha jo'kasi'e. ¹¹ Icheja cheja Dios chu'o kuakaina rua masina pa'ime. Jã'ata'ni Juan ũcuanukore na'a cajejaiche masiu'mu. Na'a pa'isirumu pa'ijana ũcuaja'che, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chãa cuasaju, Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asasinajeju. ũcuarepaame jã'a.

¹² 'Juan Pãi Okoro'veku Dios chu'o apechu'varumupi iumucujñajatuka Dioni cuasaju Repau chũ'ũne cho'onare cuheju cu'ache cho'ojũ pa'ime pãi. ¹³ Moisés tocha jo'kasi'e Dios Raojau pãi ũcuanukore chũ'ũjañere kuamu. Dios chu'o kuana ũcuachi'a, irumu Juan pa'irumujatũka ũcuate'ere kuame. ¹⁴ Mũsanukonapi iere chu'u i'kache'te jachamañe cuasani masijanaa'me: "Juan, Dios raoja'mu chiicojñosi'ku aperumu Repau chu'o kuasi'ku Elías kuasi'eja'che kuamu", chiimu chu'u. ¹⁵ Chu'u i'kache asa chãauna ũcuanuko asa chãajũ'u.

¹⁶ 'Pãi irumu cana pa'iche'te kuara. Chu'upi ñato mũsanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chĩi ãu ñichejare ñu'ijũ ũcuajanani, "Apeñu", chini soniasome. ¹⁷ Chekunapi apecuhejuna ija'che i'kaasome repa: "Chukuna juhivũã juhito ujacha'icuheme mũsanukona. ũcuachi'a chukuna apeju jũ'isinare tãrumu ujacheja'che sumañe ujato ja'me ujacuheme mũsanukona. Chukunani cuheju pojoma'me mũsanukona", chiniasome repa chĩi. ¹⁸ Repa chĩi ũcuajanare cuhecheja'che cuheme mũsanukona chukuna'te, Juanna'me chu'ure. Repau Juan Pãi Okoro'veku rani pa'iu Dioni cuasaku te'eñoã ãu ãima'ñe pa'iu, conojẽ'e ũkuma'ñe pa'iuña ña, "Vatini paaku vẽ'veu'mu Juan", chiiju cuhena'me mũsanukona repa'te. ¹⁹ Chura chu'upi pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kupi rani pa'iu si'aumucujña ãu ãiu ũkukuna ña, "Ai aia'mu mu'u. Cono ũku aia'mu mu'u. ũcuachi'a pãi cu'ache pa'inana'me pãi chũ'unare kuri kookainare oiu pa'iku'mu mu'u", chiiju cuheme mũsanukona chu'ure. Pãi rũhiñe cuasana, "Dios chũ'ũne re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repau", chiiju cuasame —chiisi'kuamũ Jesús repa'ne pãi.

Dios chu'o jachana pa'iche'te kuamu

(Lc 10.13-15)

²⁰ Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche pãi jainuko ñajũ'te si'arumu cho'o ñoku pa'isi'kuamũ. ũcuachi'a repa cu'ache cho'oche'te ũhasõajũ chini chu'vasi'kuamũ repa. Jã'ata'ni cu'ache cho'oche ũhasõmanesinaa'me repa. ũcuarumu Jesús Diochi'a cho'omasiche repa na'a rua cho'o ñojoopoã pa'inapi repa cu'ache cho'oche'te ũhamapuna pe'rukũ ija'che i'kasi'kuamũ repa'ne:

²¹ —Dios aperumu Sidón vũ'ejoopona'me Tiro vũ'ejoopo canare Repa masiche cho'o ñomaneasomũ. Repanani chu'vakũ cho'o ñoru ña cu'ache pa'inajeju sumava'na pa'ijũ cu'ache cho'oche ũhasõ, vãkiniokãñapi sa'che repa sãjona ũhacutapi chu'chura'asinaa'me repa, chekunapi ña, "Cu'ache cho'oche ũhasõsinaa'me ina", chiapu chini. Mũsanukonata'ni chu'upi chu'vakũ Diochi'a cho'omasiche cho'o ñokuna ñame, Corazín vũ'ejoopo canana'me Betsaida vũ'ejoopo cana. Ñanata'ni cu'ache cho'oche ũhasõma'me mũsanukona. Jã'ajekuna rua cu'ache ti'jñeja'mu mũsanukonare. ²² Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sidón vũ'ejoopo pa'isinana'me Tiro vũ'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Jã'ata'ni mũsanukonare Corazín vũ'ejoopo canana'me Betsaida vũ'ejoopo canare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu, Repa cho'omasicheji chu'u cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i. ²³ Mũsanukona Capernaum vũ'ejoopo cana, "Dios pa'icheja saijanaa'me mai", chinaa'me. Jã'ata'ni Dios mũsanukonare pãi ũcuanukore Repa chi'i ro'iumucuse tĩ'aru

vati toana saoja'mu. Dios aperumu Sodoma vu'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani cho'o ñoru cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijuna, ñañomaneuna irumujatu'ka pa'ira'aasomu repajoopo. ²⁴ Musanukonare Capernaum vu'ejoopo canare ija'che i'kamu chu'u: Na'a pa'isirumu Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodoma vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Jã'ata'ni musanukonare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu, chu'u cho'оче ñasinata'ni jachasi'e ro'i —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

*“Chu'uni rani chu'u che'choche'te asa chẽani re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona”,
chiimu Jesús*

(Lc 10.21-22)

²⁵ Reparumu Jesús, Puka'kuni pojoku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ja'ku, mu'u cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'uku'mu. Pãi, “Mu'u chu'o peore masinaa'me chukuna”, chiiju cuasanare chu'u che'choche mu'u chu'o asamasiche ũsemu mu'u, repanapi asavesua'ju chini. Jã'ata'ni pãi chĩiva'naja'ñe vesuju, “Dios chu'ojẽ'e vesunaa'me chukuna”, chini cuasanarechi'a mu'u chu'o asamasiche jo'kaku'mu mu'u, repanapi asamasija'ju chini. ²⁶ Jã'aja'ñere chiimu mu'u. Jã'ajekuna mu'ure, “Re'orepamu”, chiimu chu'u —chiisi'kua'mu repau Diore.

²⁷ Chini pãire ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Chu'u Ja'ku Repau pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mu chu'ure. Chu'u Repau Mamaku pa'iche pãi te'eujẽ'e vesume. Chu'u Ja'kuta'ni masimu. Ūcuachi'a chu'u Ja'ku pa'iche pãi te'eujẽ'e vesume. Chu'u Repau Mamakuchi'a masimu Ja'ku pa'iche. Ūcuachi'a chu'ure kuuanarechi'a chu'u Ja'ku pa'iche kuamu chu'u.

²⁸ Musanukona aipãi chũ'u jo'kasi'ere, “Dios chũ'usi'ea'me ie”, chini peore cho'oñu chiime musanukona te'ena. Jã'ata'ni repapi peore cho'ovesakuna cho'ojũ ca'nasõ rekoñoõ sumava'na pa'ime musanukona. Jã'aja'ñe pa'inare chu'uni raijũ'u chiimu chu'u. Chu'ure rainare repana rekoñoõna cho'okaija'mu chu'u, re'oja'che pa'iju pojoju sumava'na pa'imaneaja'ju chini. ²⁹ Chu'u chũ'ũñe cho'ovesama'ñere asa chẽa cho'ojũ pa'ijũ'u. Pãi oikuta'ni meñe, “Masiu'mu”, chiima'kua'mu chu'u. Musanukonapi chu'uni rani, musanukona cu'a chu'upi tunosõkakuna rekoñoõpi re'oja'che pa'iju jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me. ³⁰ Chu'u chũ'ũñeji cho'ovesamauna cho'ojũ re'oja'che pa'iju sumava'na pa'imanejanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau Jesús.

12

Jesús neena puaumucusena trigocha'charuã pura ãisi'ere kuamu

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Ūcuarumu Jesús puaumucusena chukuna repau neenana'me trigo chiopi saiũ pa'isi'kua'mu. Ūcuarumu chukuna repau neena ãucuhakuna trigocha'charuãre pura ãisinaa'me. ² Chukunapi jã'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopãi ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Ñajũ'u. Mu'u neena puaumucuseta'ni cho'оче cho'ome —chiisinaa'me.

³⁻⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipãi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamu repa:

David, repau'te ja'me pa'inana'me ãucuhakuna Dios vu'ena kaka

Diopi pojoa'ku chini judío phairipãi tũosi'ere pã mini ãiũ repau'te ja'me pa'inare ãuku ãniasomu.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'u chiisi'ere ãnisõasomu repau David,

chiimu. ⁵ Ūcuaja'che cheke, ¿Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamu repa:

P̄aumucujñana Dios v̄e kaka repav̄e cho'omajñaruã cho'onata'ni phairip̄ai Diopi ñato cu'ache cho'oma'me, chiim̄. ⁶ David Dios v̄ena kaka cho'osi'ena'me phairip̄ai repav̄e kaka cho'oche, Dios peore ch̄ũ'uk̄ji ñato cu'ama'm̄. Ūcuachi'a ch̄ũ'uni peore ja'me ch̄ũ'ua'ku chini jo'kacojñosi'k̄ni p̄aumucusena cho'oche ch̄ũ'ũato ch̄ũ'ure'om̄. ⁷ Dios ch̄ũ'o aper̄m̄ tocha jo'kasi'e kuache masi asaves̄me m̄san̄kona. Ija'che chiim̄ repa: “M̄san̄kona cu'ache cho'oche'te ro'iñu chini ch̄ũ'ure ïsisiva'nare jo'cha va'iva'nare vani uos̄jũ'ũ”, chiim̄ ch̄ũ'um̄ ch̄ũ'ũ. Jã'ata'ni, “P̄ai chekunare ña oijũ pa'ijũ'ũ”, chiim̄ na'a ruã ch̄ũ'um̄ ch̄ũ'ũ m̄san̄konare, chiim̄ Dios. Repa tocha jo'kasi'e asa ch̄ẽa cho'ona pani ch̄ũ'una'te cu'ache cho'omanare, “Cu'ache cho'ome m̄san̄kona”, chiimanera'asinaa'me m̄san̄kona. ⁸ Ch̄ũ'uni Dios Raocojñosi'k̄ni p̄aumucusena cho'oche'te ch̄ũ'ũto ch̄ũ'ure'om̄ — chiisi'kuã'm̄ repaũ.

*Cu'ajũturũ paaku'te Jesús vasosi'ere kuam̄
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús ūcuachejapi sani judiõp̄ai chi'iv̄ena kakasi'kuã'm̄. ¹⁰ Kaka ñato p̄aiũ ūcuav̄ere cu'ajũturũ paaku pa'isi'kuã'm̄. Ūcuar̄m̄ repav̄e pa'ina Jesuni, “Cu'ache cho'om̄ m̄'ũ”, chiñu chini ija'che s̄esinaa'me repaũ'te: —¿P̄aumucusena p̄ai jũ'iva'nani vasoto re'ok̄? —chiisinaa'me. ¹¹ Chitena Jesús i'kasi'kuã'm̄ repanare. —M̄san̄kona te'eũ m̄'ũ neeva'ũpi ovejava'ũpi p̄aumucusena cojena tuãni mañasõsiva'ũni sani ñani miira'am̄ m̄'ũ. ¹² Ovejava'nare oik̄'m̄ Dios. Jã'ata'ni p̄aire na'a ruã oik̄'m̄ Repaũ. Jã'ajekuna p̄ai jũ'iva'nani p̄aumucusena vasoto re'om̄. Cu'ama'm̄ jã'a —chiisi'kuã'm̄ Jesús repanare. ¹³ Chini cu'ajũturũ paaku'te i'kasi'kuã'm̄. —M̄'ũ jũtu saujũ'ũ —chiisi'kuã'm̄. Chikuna sausi'kuã'm̄. Saũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osõsi'kuã'm̄, chekujũtu re'oja'icheja'che. ¹⁴ Jã'ata'ni fariseop̄ai Jesupi jã'aja'ñe cho'oũna ña ūcuav̄epi eta m̄a, Jesure vanisõjañere care'vañu chini chi'i cutuasome.

Dios ch̄ũ'o kuasi'ku Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'ea'me

¹⁵ Ūcuar̄m̄ Jesús repana cho'oñu chiiche'te masiku ūcuachejapi eta sanisõsi'kuã'm̄. Repaũ sanisõsir̄m̄ p̄ai ruã jainuko tuhasinaa'me repaũ'te. Tuharena repanare ja'me pa'inare jũ'iva'nare ūcuankore vasokaisi'kuã'm̄ repaũ. ¹⁶ Jã'aja'ñe vasok̄, “Ch̄ũ'ũ cho'oche chekunare p̄ai kuamanejũ'ũ m̄san̄kona”, chiisi'kuã'm̄ repaũ. ¹⁷ Jesupi jã'aja'ñe cho'oũna repaũ cho'ojachere kuaku aper̄m̄ Dios ch̄ũ'o kuasi'ku Isaiás tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñecuhasi'kuã'm̄, ija'che chiicheji: ¹⁸ Dios Repaũ Mamakuni ija'che i'kaasom̄: “Iku ch̄ũ'ure cho'oche cho'okaik̄'m̄. Ch̄ũ'ũ ch̄ẽa paaku'm̄ ik̄. Ruã cuasaku pojok̄'m̄ ch̄ũ'ũ ik̄ure. Ch̄ũ'ũ Rekocho'te ïsiũna ūcuañi ja'me pa'iu Reparekochoji ch̄ũ'ũkuna sani judiõ peonani ch̄ũ'ũ p̄ai ūcuankore ūcuarepa cho'okaiche'te kuaja'm̄ ik̄. ¹⁹ Ūcuachi'a pe'ruch̄'ojẽ'e i'kama'ñe cuima'ñe kuaja'm̄ repaũ. V̄ũ'ñajoopõ kuni ch̄ũ'o ujach̄'ojẽ'e i'kama'ku ku'ija'm̄ ik̄. ²⁰ P̄ai re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesujũna cho'okaija'm̄ ik̄. Ch̄uova'na pa'iva'nare ūcuaja'che oiu cho'okaija'm̄ ik̄.

Pāi ũcuanuko cu'ache cho'оче peore repau ai ũserumajatuka jā'aja'ñe pa'iva'nare cho'okaiu pa'ija'mu iku.

²¹ Iku pi jā'aja'ñe cho'okaiuna judío peona ikure jachama'ñe cuasajanaa'me", chiniasomu Dios, chiimū Isaiás tocha jo'kasi'e.

*Pāi Jesure, "Vatini paaku si'ache cho'omasimū", chiisi'ere kuamū
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Ūcuarumū pāi Jesús pa'ichejana na'ava'ure vatipi ũsekuna chu'ojē'e cutumau ñakocaājē'e ñamava'uni rasinaa'me. Rarena Jesupi vatire eto saosōkakuna ñakocaā ñasi'kuamū repau. Chu'o ũcuachi'a cutusi'kuamū repau. ²³ Jesupi jā'aja'ñe cho'ouna ña jñano repana pāi ũcuanuko sāiñechi'a sēniasasinaa'me, ija'che chiijū:

—¿Aperumū pa'isi'ku David Jojocojñosi'kuamū iku? ¿Maire chū'ua'ku chini Dios raoja'mū chiicojñosi'kuamū? —chiisinaa'me.

²⁴ Jā'aja'ñe i'kasi'eta'ni asa fariseopāi ija'che cu'ache i'kasinaa'me:

—Vati chū'ukūji Beelzebuji cho'okaiuna vati ũcuajanare eto saomasimū iku Jesús —chiisinaa'me.

²⁵ Ūcuarumū Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kasi'kuamū:

—Pāi ũcuate'echeja pa'inapi sāiñechi'a cavani vaijū si'asōjanaa'me. Ūcuachi'a majapāichi'api ũcuate'evū'e pa'inapi sāiñechi'a cavani majapāi sējosōjanaa'me.

²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sāiñechi'a cavato repau chū'ūñe si'asōmū.

²⁷ Jā'ata'ni musanukona chu'ure, "Vati chū'ukūji Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kuamū mū'ure", chiime. Musanukonapi jā'aja'ñe i'karena iere sēmū chu'ū: Musanukona neenare, ¿kaupi vati etomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che chiijū sēniasajū'ū repanare: "¿Vati etomasiche vati aipi jo'kau musanukonare?", chiijū'ū. Jā'aja'ñe sēeto repana musanukonare, "Rūhiñe cuasama'me musanukona", chiijanaa'me. ²⁸ Chu'ū vati etomasiche Dios Rekocho jo'kasi'ea'me. Chu'ūpi Dios Rekocho jo'kasi'ere cho'okuna ña, "Dios ũcuanukore chū'ukū'mū", chiijū cuasajanaa'me pāi.

²⁹ 'Pāiū rua kokauji rua vaiche paakuji repau vū'ere pē'jeto ñaacu'amū repau cu'amajñaruā. Charo repauni chēa quēo suotota'ni repau neemajñaruā tatesōre'omū.

³⁰ 'Pāi chu'ure jovomana cuheme chu'ure. Cuhejū chekunapi chu'uni jovoñu chiito ũseme repana, chu'uni jovomaneajū chini.

³¹ 'Jā'ajekuna iere kuamū chu'ū musanukonare: Dios, Repau'te pāi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tū'nesōja'mū. Tū'nesi'e jo'e cuasamaneja'mū Repau. Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni cavesuma'ñe cuasaku ro'iche chū'ūja'mū Repau. ³² Chu'ure, Dios Raocojñosi'kure pāi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mū Dios. Jā'ata'ni Repau Rekocho'te pāi cu'ache cutucheta'ni irumūpi mamacheja pa'itojē'e ũcuava cavesuma'ñe cuasaja'mū Repau —chiisi'kuamū repau.

*Sūkiñuā āiñe kūiñuā re'oja'chena'me āicu'ache kūiñuā pa'iche'te kuamū
(Lc 6.43-45)*

³³ Ūcuarumū Jesús repanare jo'e ija'che i'kasi'kuamū:

—Sūkiñuā āiñe kūiñuā koka pa'iñuā sāijaruā kūimū. Koka peora'ñuruāta'ni sāija'ima'ñe kūimū. Sūkiñuā repañuā kūisi'ere āni ña masime pāi repañū pa'iche.

³⁴ ¡Aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime musanukona! Rekoñoā cu'ache cuasanajejū re'oja'che i'kama'me musanukona. Pāi ũcuanuko repana rekoñoā cuasache'te cutunaa'me. ³⁵ Pāi repana rekoñoā re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Repana rekoñoā cu'ache cuasana ũcuachi'a cu'ache'te cutume. ³⁶ Musanukonare ija'che i'kamū chu'ū: Dios pāi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse pāi repana peoche cutujū pa'isi'e

ro'i peore ro'ijanaa'me. ³⁷ Re'oja'che i'kasinareta'ni reparum, “Cu'ache cho'osi'e ro'iche peom inare”, chiija'm Repa. Cu'ache i'kasinareta'ni repana cu'ache i'kasi'e ro'ia'ja chini chũ'uja'm Repa —chiisi'kua'm Jesús.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'kũ chini fariseopãina'me judiõpãi che'chona sãesi'ere kũamũ
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Ūcuarum fariseopãi te'ena judiõpãi che'chonana'me Jesure ija'che i'kasinaa'me: —Masiũ, mũ'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okũna ñañũ chiime chũkũna —chiisinaa'me.

³⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pãi irumũ cana cu'ache pa'inaa'me. Chũ'ure, “Dios raosi'kũma'mũ Jesús”, chiime repana. Jã'ata'ni chũ'ure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'ũ chũkũna'te”, chiime repana, chũ'ũ pa'iche'te masiũ chini. Jã'ata'ni cho'o ñoma'mũ chũ'ũ repanare. Dios chũ'o aperumũ kuasi'kũ Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñoja'mũ chũ'ũ. ⁴⁰ Repa Jonás, va'i rũa ujaũ cutaro sa'navũ choteumucujña ñami choteñami pa'isi'eja'che, chũ'ũ Dios Raocojñosi'kũ ũcuaja'che cheja sa'navũ tãcojñosi'kũ choteumucujña ñami choteñami pa'ija'mũ. ⁴¹ Aperumũ Jonapi rũa masiũji Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chẽa, Níneve vũ'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'ochẽ ũhasõasome. Repa'te Jonare na'a rũa masiũji ichejare pa'imũ chũ'ũ. Jã'ata'ni chũ'ũ chũ'vache asacuheme mũsanũkũna irumũ cana. Jã'ajekũna Dios pãi ũcuanũkore chi'i ro'irumũ tĩ'aru Níneve vũ'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me mũsanũkonare irumũ pa'inare: “Cu'ache cho'ochẽ ũhasõmanesinajeju ro'ijũ pa'ijanaa'me mũsanũkũna”, chiijanaa'me. ⁴² Aperumũ pa'io suripũ cakã'ko canare pãi chũ'usi'ko rũa so'opi Salomón rũa masiũ chũ'vache'te asara chini rianasomo. Repa'te Salomon'te na'a rũa masiũji ichejare pa'imũ chũ'ũ. Jã'ata'ni chũ'ũ chũ'vache asacuheme mũsanũkũna irumũ cana. Na'a pa'isirumũ Dios pãi ũcuanũkore chi'i ro'irumũ tĩ'aru aperumũ pa'io pãi chũ'usi'ko ija'che i'kaja'mo mũsanũkonare chura pa'inare chũ'ure cuasamanesinare: “Cu'are cho'oju Diore cuasamanesinajeju ro'ijũ pa'ijanaa'me mũsanũkũna”, chiija'mo —chiisi'kua'mũ repa.

Vati pãiu sa'navũ'te pa'iu eto saocojñosi'kũpi jo'e pãiu ni co'iche'te kũamũ
(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ Ūcuarum Jesús repanare pãi jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Pãiu sa'navũ pa'isi'kũni etosõru vati sani oko peochẽjñare ku'iu pa'imũ pũachejñare ku'ekũ. Jã'ata'ni jñaamaneni, “Chũ'ũ vũ'ejachejana co'ira pãiu sa'navũna”, chini cuasamũ repa. Jã'aja'ñe cuasa repa co'i ñato pãiu sa'navũ vũ'e ju'o care'vasivũ'eja'che re'oja'imũ. ⁴⁵ Jã'ajekũna jo'e sani chekũnare vati repa'te na'a rũa cu'anani sieterepanare ku'e jña ra pãiu sa'navũna paũ chini ũcuanũko kakame repana. Jã'ajekũna pãiu aperumũ cu'ache pa'isi'e na'a rũa cu'ache pa'imũ. Irumũ canare pãi cu'ache pa'inare ũcuaja'che rũa cu'ache ti'jñeja'mũ —chiisi'kua'mũ Jesús.

Jesús pũka'ko repa cho'jechĩina'me repa ni ñañũ chini saisi'ere kũamũ
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Repanare pãi Jesús chuta'a cututona pũka'ko, repa cho'jechĩina'me ũcuau pa'ivũ'ena rani kakañũ chiniasome repa ni cutuñũ chini. Kakañũ chiisinareta'ni kakacu'akũna ve'sere paniasome repana. ⁴⁷ Repanani kakacu'akũna chekũpi kũakaisi'kua'mũ repa'te Jesure, ija'che chiũ:

—Mũja'ko, mũche'ũchĩina'me mũ'ũni cutuñũ chini ve'sere nũkajũ cha'ame —chiisi'kua'mũ.

⁴⁸ Chikũna Jesús repa'te kuasi'kũre ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Kaoa'o chũ'ũ ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chũ'ũ cho'jechĩi? —chiisi'kua'mũ repa.

⁴⁹ Chini chukuna'te repau neenani ñaku ñu'oku i'kasi'kua'mu repau.

—Inaa'me chu'u ja'koromijana. Ucuachi'a inaa'me chu'u cho'jechijana.

⁵⁰ Cunaumu Pa'iku chu'u Ja'ku chũ'uñe asa jachama'ñe cho'ona chu'u cho'jechijanaa'me. Ucuaja'che chu'u ja'koromijanaa'me repa —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

13

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kwamu Jesús

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ucuaumucusepi Jesús repau pa'isivue eta sani chiara ru'tuvana pusi'kua'mu paire chu'vara chini. ² Ucuarumu repau paipi jairepanuko rani chi'irena choovna caje pusi'kua'mu. Paita'ni chiara ru'tuva'te pa'isinaa'me.

³ Ucuarumu Jesús choovate ñu'ia repanani rua chu'vakú ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Paiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴ Sani ti'a pachu ku'ia chu'chukuna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuaana pi'ava'napi rani akuesoasome repara'karuã. ⁵ Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakarú pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o se'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineasomu repara'karuã. ⁶ Na'mi aineesi'eta'ni usui ruarepa asukuna uu phã'pha jünisoasomu repasañaruã, chitapi peoku. ⁷ Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineeuna miupi ju'je vëasoasomu repara'ñaruã.

⁸ Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'karuã aineesi'ñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. ⁹ Chu'u chu'vache asa chëana ucuanuko asa chëajũ'u —chiisi'kua'mu repau.

Repa cuasaku kuasi'ere te'eruhiñe kwamu Jesús

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Ucuarumu chukuna Jesús neena repauji cuasaku kuana asa repau'te kueñe ti'a, —¿Je'se pa'ina mu'u paire chu'vani mu'u cuasachechi'a kaku chu'vakú? —chiisinaa'me.

¹¹ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare chu'u neenajëuna Diopi usëmana Repauchi'a masiche te'eruhiñe kwamu chu'u, asamasia'ju chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kwamu chu'u, asanata'ni masi asamanea'ju chini. ¹² Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau chu'ore na'a rua masia'ju chini cho'okaija'mu Dios repanare. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repa na jmakarú masiche cavesujanaa'me. ¹³ Jã'ajekuna paire chu'vakú repa asavesucheji cuasaku kwamu chu'u, masi asamanea'ju chini. Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ime repa. Ucuachi'a asanata'ni asamañena pa'ime repa. ¹⁴ Repa pa'ijachere kaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'e ucua'epa ti'jñecuhamu. Ija'che chiimu repa:

Asaju pa'inata'ni asavesujanaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁵ Ina pai rua cu'ache pa'inaa'me.

Ucuachi'a cãjo asamanaja'ñe pa'iju chu'u chu'o asacuheme ina.

Ûcuachi'a ñakocaã chamisinaja'ñe pa'ijũ chũ'upi chũ'ũna tocha jo'kasi'e ñacuheme ina.

Chũ'u chũ'ore asa chẽa repana cu'ache cho'ochete ùhasõru repana rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaija'mũ chũ'u, repanapi re'oja'che paapu chini, chiimũ.

¹⁶ 'Mũsanũkonata'ni chũ'u cho'okũ pa'iche ñajũ chũ'u chũ'vachejẽ'e asamasijũ, "Dios cho'ocheme jã'a", chiijũ masijũ pojojũ pa'ime. ¹⁷ Aperũmũ pa'isina Dios chũ'o kũasinana'me chekũna pãi re'ona irũmũ mũsanũkona ñañeja'ñere ñañũ chiisinata'ni ñamaneasome. Ûcuachi'a irũmũ mũsanũkona asacheja'chere asaũ chiisinata'ni asamaneasome repana. Ûcuarepaa'me jã'a —chiisi'kũamũ repaũ.

Trigo chu'chusi'ere repaũ cuasakũ kuasi'ere te'erũhiñe kũamũ Jesús (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Ûcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e i'kasi'kũamũ.

—Chũ'u cuasakũ kuasi'ere trigo chu'chusi'ere jo'e ùcuare masi kũaja'mũ chũ'u mũsanũkonapi asamasia'jũ chini. Ija'chea'me jã'a: ¹⁹ Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuã'isira'karuã chejapi rũarepa jũjakũna sa'navũ kakama'mũ. Pãi te'enare repana rekoñoã chejapi rũarepa jũjakũ trigocaã chu'chusicaã sa'navũ kakama'ñeja'ñe Dios chũ'o kakama'mũ, jachajũna. Asanareta'ni vatipi ùsemũ repanare, Dioni cuasamanea'jũ chini. ²⁰⁻²¹ Ûcuachi'a cata pa'ichejũna tuã'tuasicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jũnisõmũ. Pãi ùcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa teana pojojũ cuasame. Jã'ata'ni repanapi Dioni cuasajũna pãipi cu'ache i'kajũna chekũrũmũ repanani cu'ache ti'jñekũna masi cuasamanajejũ Dios chũ'o repana cuasache ùhasõme. ²² Ûcuachi'a miu pa'ichejũna tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemũ. Jã'ajekũna miu sũkipi ju'jekũna kũima'ñe jũnisõmũ repara'ñũruã. Pãi ùcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa chẽa Repaũ chũ'ũñe cho'onata'ni na'mi ùhasõme. Repana cho'ochete kurina'me põsere rũarepa cuasajũ Dios chũ'o repana asa chẽa cuasache ùhasõme. ²³ Ûcuachi'a cheja re'ojachejũna tuã'tuasicaã ainee re'oja'che kũiñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãi, Dios chũ'o asa chẽa Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ojũ pa'ina. Repana Diore cuasana te'ena trigõũã treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoã. Chekũna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe na'a rua re'oja'che pa'ime. Chekũna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe jo'e na'a rua re'oja'che pa'ime Repaũ chũ'ũñe cho'ona —chiisi'kũamũ Jesús chũkũna'te.

Trigo tãsichiona cu'ara'karuã tãsi'ere kũamũ

²⁴ Ûcuarũmũ Jesús chũkũnani jo'e chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuasi'kũamũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãiu repaũ chiona trigo re'oja'chere tãasomũ. ²⁵ Jã'ata'ni repaũna'me repaũ paana kãnisõsirũmũna repaũ'te cuhekũ ùcuachiona sani cu'ara'ñũruã aineea'kũ chini cu'ara'karuãre tã jo'ka sanisõasomũ. ²⁶ Na'a pa'isirũmũ trigora'ñũruã ainee pi'ni ju'a ñaniasomũ. Cu'ara'ñũruã ùcuaja'che ùcuapa'rũva aineeasomũ. ²⁷ Ûcuarũmũ repaũ'te cho'ochete cho'okaina chio ñajani co'i repachio paakũni kũasome, ija'che i'kajũ: "Mũ'u chio trigora'karuã re'ojara'karuãchi'a tãsi'kũamũ. Jã'ata'ni, ¿je'se pa'ũna repachio cu'ara'ñũruã ja'me aineeũ?", chiniasome repana. ²⁸ Chitena asa chio paakũ i'kaasomũ. "Chũ'ũre cuhekũ cho'osi'ecosomũ jã'a", chiniasomũ. Chikũna repaũ'te cho'ochete cho'okaina jo'e ija'che i'kaasome: "¿Repara'ñũruã cu'ara'ñũruã ru'tesõkaijajũ'ũ chiikũ mũ'u chũkũna'te?", chiniasome. ²⁹ Chitena i'kaasomũ repaũ. "Pãamũ. Jã'aja'ñe cho'omanejũ'ũ. Cu'ara'ñũruã ru'teni chekũrũmũ mũsanũkona trigora'ñũruã ja'me ru'tesõme. ³⁰ Ija'che cho'oto na'a re'omũ: Repara'ñũruã cu'ara'ñũruã chura ru'tesõjaimanejũ'ũ, trigona'me ùcuapa'rũva aineea'kũ repa tũarũmũjatũ'ka. Repa

trigo tuache tí'asirumũ, 'Ija'che cho'ojũ'ũ', chiiũ chũ'ũ saoja'mũ chũ'ũ repa tuakaijanare: 'Chio sani cu'ara'ñũũãre charo ru'te rũhijuu quẽ'ke uosõjũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ocuha trigo tua pi'ni chũ'ũ ãumajñaruã care'vavũ'ena sa ũhakaijũ'ũ', chiija'mũ chũ'ũ", chiniasomũ —Jã'aja'ñe kuasi'kuã'mũ Jesús chũkũna'te.

Mostazara'karũã pa'iche'te cuasakũ kuãmũ Jesús
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Ūcuarũmũ Jesús pãire jo'e chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuasi'kuã'mũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona, ¿je'se pa'iche? Ija'che pa'ime: Pãiu repau chiona mostazara'karũ te'era'karũ sa tãasomũ. ³² Repa mostazara'karũã chekũra'karũã na'a jmara'karũãa'me. Jã'ata'ni pãipi tãru chekũra'ñũũã tãsira'ñũũã na'a ujañũã aineemũ repara'karũã. Ujañũãpi ka rua pa'iñũã aineeuna pĩ'ava'na ũcuañũã kana chĩi suo suhame —chiisi'kuã'mũ repau.

Harinana'me pã saũche cha'pisica'repũ pa'iche'te i'kamũ
(Lc 13.20-21)

³³ Ūcuarũmũ Jesús pãire ũcua chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuasi'kuã'mũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Romio pãre cho'ora chini pã kosa-sica'rerũ'te charo cha'pi harinano'ro chotero'ro ũcuaca'rerũna ja'measomo. Jã'ata'ni rua ujacarepũ saũsõasomũ repaca'repũ —chiisi'kuã'mũ repau.

Jesupi pãire chũ'vakũ cuasakũ kuakũna Dios chũ'o kuakaisi'kũ tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhamũ
(Mr 4.33-34)

³⁴ Reparũmũ Jesús pãire chũ'vakũ ũcuauji cuasakũ kuachechi'api chũ'vasi'kuã'mũ. Cheke i'kamanesi'kuã'mũ repau. ³⁵ Jã'aja'ñe cho'okũna repau cho'ojachere kuakũ aperũmũ Dios chũ'o kuasi'kũ tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhamũ, ija'che chiiicheji:

Chũ'ũ cuasakũ kuachechi'api pãi chũ'vaja'mũ chũ'ũ.

Cheja cho'orũmũpi irũmũjatũ'ka Diopi kuamaũna pãijẽ'e asama'ñere churana kuaja'mũ chũ'ũ,
chiimũ repa.

Repau cuasakũ kuasi'ere cu'ara'ñũũãna'me trigora'ñũũã ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuãmũ Jesús

³⁶ Ūcuarũmũ Jesús repanare pãi saosõ repau aperũmũ pa'isivũ'ena sani kakasi'kuã'mũ. Kakaũna chũkũna repau neena repau'te kueñe tí'a ija'che i'kasinaa'me:

—Mũ'ũ chũkũna'te cuasakũ kuasi'ere cu'ara'ñũũãna'me trigora'ñũũã ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuajũ'ũ chũkũna'te —chiisinaa'me.

³⁷ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kuã'mũ:

—Ija'chea'me jã'a: Chũ'ũ pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũ re'ojara'karũã tãsi'kuja'che pa'imũ. Repau pãiu trigora'karũã re'ojara'karũã tãasomũ. Chũ'ũ ũcuaja'che Dios chũ'o re'oja'chere chũ'vamũ. ³⁸ Pãi icheja cheja pa'ina chioja'che pa'ime Dios chũ'o chũ'vacojñonajeju. Ūcuaja'che pãi Dios chũ'o chũ'vajũna asa chẽa Repau chũ'ũñe cho'ona Ūcuau neenajeju re'oja'che pa'iju re'ojara'karũãja'ñe pa'ime. Jã'ata'ni Repau chũ'o asacuhena vati neenajeju cu'ara'karũãja'ñe cu'ache pa'ime.

³⁹ Repau vati pãipi cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ũkũjekũ chio paakũ'te cuhekũja'che pa'ikũ'mũ. Ūcuachi'a Dios pãi ũcuaukore chi'i ro'irũmũ trigo tuarũmũja'ñe cho'ocojñoja'mũ. Reparũmũ ángelepi pãi ũcuaukore trigo tua chi'icheja'che chi'ijanaa'me. Ūcuaja'che trigo tuacuha ãu care'vavũ'ena sa jo'kacheja'che Dios Repau'te cuasanare Repau pa'ichejana saja'mũ. ⁴⁰ Ūcuachi'a cu'ara'ñũũã ru'te

chi'i rŭhijuu qu'ke ɯosõñeja'ñe Dios Repa'u'te cuasamanare vati toana saoja'mu.
 41 Reparumu chu'upi Dios Raosi'kupi chũ'ũna ángeles sani chu'u neena pa'ichejña
 ja'me pa'ijũ chekũnani cacũ'oñu chini cu'ache chu'vanana'me chekũnare cu'ache
 cho'onare ũcuanũkore ra chi'ijanaa'me. 42 Repanare peore chi'i vati toana saojanaa'me repana.
 Ũcuatoare uujũ oijũ cõjire asoche ãijũ pa'ijanaa'me repana.
 43 Jã'ata'ni Dios chũ'ũñe cho'oju re'oja'che pa'ina repana Ja'ku Dios pa'ichejare sani
 pa'ijũ ũsũ miañeja'ñe rũa ko'sijana pa'ijanaa'me. Chu'u chu'vache asa chẽaũana
 ũcuanũko asa chẽajũ'u —chiisi'kũa'mu Jesús.

Kuri rũare chavesi'e jñaasi'kũ cho'osi'ere kũamũ Jesús

44 Ũcuarumu Jesús chũkũna'te chu'vakũ jo'e ija'chere cuasakũ kũasi'kũa'mu:

—Dios chũ'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu repa'u kuri rũare
 chavekũ coje ũni ũcuacojena kuri mañaasomu. Jã'aja'ñe cho'osichejare chekũ
 pãiu rupũ ku'iu repacoje jñaa ũni, repa kuri jñaasomu. Jñaasi'kũta'ni repa kuri
 miima'ñe repacoje jo'e ta'pisõasomu repa'u. Ta'pi jo'ka kuri jñaasi'kũjekũ pojokũ co'i
 repa'u nee cu'amajñaũ peore ĩsisõ kuri koo repacoje pa'ichejare cheja kooasomu
 repa'u, “Repare kurire ũni paara”, chini cuasakũ —chiisi'kũa'mu repa'u.

Perlara'karũ rũa ro'ira'karũ koosi'kũ cho'osi'ere kũamũ Jesús

45 Ũcuarumu Jesús chũkũnani chu'vakũ jo'e ija'chere cuasakũ kũasi'kũa'mu:

—Dios chũ'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu perlara'karũã rũa
 ro'ira'karũãre koo paara chini si'achejña ku'ekũ ku'iu paniasomu. 46 Ku'ekũ chekũpi
 perlara'karũ rũa ro'ira'karũ'te paakũna ña pojokũ koorã chiniiasomu. Jã'ata'ni
 repara'karũji rũarepa ro'ikũ kuripi tĩ'amaũna sani repa'u nee cu'amajñaũ peore
 ĩsisõ kuri rũa koo jo'e sani kooasomu repara'karũ —chiisi'kũa'mu repa'u.

Va'i chorũ chosiva'nare cho'oche'te kũamũ Jesús

47 Ũcuarumu Jesús chũkũnani ũcua chu'vakũ jo'e ija'chere cuasakũ kũasi'kũa'mu:

—Dios chũ'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Va'i chona repana va'i
 chorũ va'ire choju mar chiarana su'a rũorena va'i si'ache kakaasome repa'u.
 48 Ũcuarumu repava'napi jairepanũko kaka timusõrena mejavũna repa'u rueni
 maasome. Rueni ma ũha pũũ ñu'ijũ repava'nare va'iva'nare re'ojava'narechi'a
 jũ'ñana jña'nujũ mañaasome. Cu'ava'iva'nareta'ni sẽjosõasome repana. 49-50 Dios
 pãiu ũcuanũkore chi'i ro'irumu tĩ'aru jã'aja'ñe cho'ocõjñoja'mu. Reparumu ángeles
 rani cu'ava'iva'nare jña'nu sẽjosi'eja'che pãiu cu'ache pa'inapi re'oja'che pa'inani ja'me
 pa'isinare jña'nu vati toana saojanaa'me. Ũcuatoare pa'ijũ uujũ oijũ cõjire asoche
 ãijũ pa'ijanaa'me repana —chiisi'kũa'mu repa'u.

Pãiu cu'amajñaũ matamajñaũna'me aimajñaũ paache'te kũamũ Jesús

51 Ũcuarumu Jesús chũkũna'te ija'che sẽesi'kũa'mu:

—¿Chu'u cuasakũ kũasi'e peore asamasiche mũsanũkona? —chiisi'kũa'mu.

Chikũna,

—Jãijũ, Chũkũna'te Paakũ, peore asamasime chũkũna —chiisinaa'me chũkũna.

52 Chitena Jesús i'kasi'kũa'mu.

—Pãiu vũ'e paakũ repa'u paamajñaũ peore masimu mamana'me ai. Judĩopãiu
 che'chona ũcuauana chu'u che'choche asa chẽa cho'ona ũcuaja'che ka'chamajña
 masime, aperiũ chũ'ũ jo'kasi'ena'me chu'u irũmu che'chokũ chũ'ũñe —
 chiisi'kũa'mu repa'u.

Jesús Nazaret vũ'ejoopo pa'isi'ere kũamũ
 (Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jã'aja'ñe cuasaku kuacuha ũcuachejapi eta repau pa'irepajooona sani pa'iu Jesús repajoo pa'ivũ'ena judiõpã chi'ivũ'ena kaka che'chosi'kuã'mũ. Che'chokũna pã asa jñano ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se cho'okũ iku repau che'chomasiche che'cheu? Ūcuaja'che, ¿je'se cho'okũ iku Diochi'a cho'omasiche cho'oche che'cheu? ⁵⁵ Ijoo pa'iku chooko'ña si'ache cho'omasiku mamaku'mũ iku Jesús. Repau pũka'ko Maríaamo. Repau cho'jechiia'me jã'ana, Santiagona'me Josena'me Simonna'me Judas. ⁵⁶ Repau cho'jeromi ũcuaja'che ijoo po'te maina'me pa'ime. ¿Je'se cho'o iku jã'arepa rũa masiku? —chiisinaa'me repa. ⁵⁷ Jã'aja'ñe cuasanajeju repau i'kache jachasinaa'me repa.

Ūcuarũmũ Jesús repa nare i'kasi'kuã'mũ.

—Dios chu'o kuakaiku aineesijoo pa canana'me repau majapã asa jachame repau kuache. Musanũkuna ũcuaja'che ijoo po chu'u aineesijoo pa cana chu'u kuache asa jachame —chiisi'kuã'mũ Jesús repa nare.

⁵⁸ Repa nari repa ni cuasama pũna Diochi'a cho'omasiche ruarepa cho'o ñomanesi'kuã'mũ Jesús repajoo pa'irũmũ.

14

Juan Pã Okoro'veku'te vanisõsi'ere kamũ
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Ūcuarũmũna Herodes Galilea cheja pa'inare chũ'uku Jesús cho'oche asaasomũ. ² Jã'aja'ñe asa repau'te cho'oche cho'okainare soni rao Jesús pa'iche'te vesaku ija'che i'kaasomũ repau: “Juan Pã Okoro'vesi'ku chu'upi chũ'ũna chuenisõsi'kupi jũni vajurani pa'icosomũ jã'u. Jã'aja'ñejekũna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomũ repau”, chiniasomũ.

³⁻⁴ Ape rũmũ repau Herodes repau cho'jeu Felipe rãjoni Herodiani tua paakũna Juan asa, “Dios ũseche'te cu'ache cho'omũ mũ'u”, chiũ chu'vaasomũ repau'te. Jã'aja'ñe chu'vakũna Herodes asa pe'rukũ repau'te Juanre chẽa cũnameji quẽo cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sa cuaoa'ju chini chũ'uasomũ.

⁵ Juanre vanisõñe chũ'ura chiniasomũ repau. Jã'ata'ni pãipi ũcuauko, “Juan Dios chu'o kuakaiku'mũ”, chiijũ cuasajũna chũ'uvajũchũasomũ repau, “Pãipi pe'ruju”, chini. ⁶ Ūcuarũmũ Herodes repau'te jñaasiumucusejarũmũjekũna fiesta cho'ora chini pã jainũkore soni rao chi'iasomũ. Fiesta'te cho'ojũna Herodias mamako pã jainũko ñajũ'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rũa pojoasomũ repau'te. ⁷ Pojokũ repau'te,

—Mũ'ure uache sãejũ'u chu'ure. Mũ'u sãeñe ũcuauache ñsija'mũ chu'u mũ'ure. Dios ñaku'te chu'o ũcuarepare i'kamũ chu'u, —chiniasomũ repau. ⁸ Chikũna eta pũka'koni ija'che sãniasomo repau:

—¿Ëquere repau'te sãeja'ñe chu'u? —chiniasomo. Chikona pũka'kopi chu'vaona asa Herodes pa'iruupũna jo'e kaka ija'chere sãniasomo repau:— Juan Pã Okoro'veku sãjopũ'te tũso cũnare'avana maña ra ñsijũ'u chu'ure —chiniasomo repau Herodias mamako.

⁹ Repau sãeñe'te asaũna Herode'te rũa sũmaneasomũ. Jã'ata'ni repau soicojñosina asajũ'te, “Ūcuarepare i'kamũ chu'u”, chiisi'kũjekũ ũcuare ra ñsia'ju chini chũ'uasomũ repau, pãipi, “Joreũ'mũ iku”, chiimanea'ju chini. ¹⁰ Jã'ajekũna,

—Cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani Juan sãjopũ tũsojũ'u —chiũ chũ'uasomũ repau. ¹¹ Chikũna sani Juan sãjopũ tũsocuha cũnare'avana maña ra romichĩioni ñsiasome repa. Ñsirena koo pũka'koni jo'e sa ñsiasomo repau.

¹² Jã'a cho'o pi'nisirumũ repau Juan neena pa'isina repau'te vanisõsi'ere asa pã cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani repava'ũre sa tãasome. Tã pi'ni sani Jesuni kũasome repana.

Pã cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamũ
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Juan chuenisõsi'e asasirumũ Jesús ũcuachejapi chũkũna repau neenana'me choovũ tuni pã peochejana chiara chekũkã'kona jẽ'esi'kũa'mũ. Jã'ata'ni pã repau saisichejare asa vũ'ñajoopoã pa'isina eta repara chekũkã'kona po'opi tuhasinaa'me repau'te. ¹⁴ Chiara chekũkã'ko jẽni tí'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pã ñasi'kũa'mũ. ũcuanani ña oiũ repana sasiva'nare jũ'iva'nare vasokaisi'kũa'mũ repau. ¹⁵ ũcuarumũ chũkũna repau neena na'isõcuhakũna repau'te sani ija'che i'kasinaa'me:

—Icheja vũ'ñajoopoãjẽ'e peomũ. Inare pã saojũ'ũ vũ'ñajoopoãna sani ãure koo ãapũ. Na'isõcuhamũ ie —chiisinaa'me chũkũna.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Saiche chiima'mũ inare. Mũsanũkonapi ãu ãujũ'ũ inare —chiisi'kũa'mũ.

¹⁷ Chikũna chũkũna i'kasinaa'me.

—Pãpũã, cincorepãpũã, va'i te'eka'chapana'echi'a paame chũkũna —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Mũsanũkona paache pãna'me va'iva'nare ichejana chũ'ũni rajũ'ũ —chiisi'kũa'mũ repau.

¹⁹ ũcuarumũ Jesús repanare pã tachavũna pũũajũ chini chũ'ũsi'kũa'mũ. Pũũ ñũ'ijũna pã, cincorepãpũã va'iva'na te'eka'chapava'nare mini cãjikũ cũnaumũre ñaku Dioni, “Re'orepamũ Ja'ku”, chini chũkũnani repau neenani tũ'se ĩsisi'kũa'mũ. ĩsiũna pãire ĩsinaa'me chũkũna. ²⁰ Pã ũcuanũko chajiche ãisinaa'me repa. Jã'ata'ni repana ãijũna cajejaisi'e ãu docerepãjũ'ũna sia maña timusinaa'me chũkũna. ²¹ Repa ãu ãisina pã romijẽ'e chĩijẽ'e kuẽkuema'ñe chekũrumũ cinco milrepana pa'icosome umũpãichi'a.

Jesús oko sẽ'sevũji nũka ku'isi'ere kũamũ
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús chũkũna'te repau neenare, ija'che i'kasi'kũa'mũ: “Chũ'ũ inare pã saochetũ'ka mũsanũkona choovũ tuni chiara chekũkã'kona charo jẽ'ejũ pa'ijũ'ũ”, chiisi'kũa'mũ. ²³ Repanare sao pi'nisirumũ Jesús aikũtina mũnisõasomũ, te'eũ Dioni sẽsa chini. Mũni pa'iu na'isõũna ñami te'eũ paniasomũ repau. ²⁴ Jã'a cho'oto chũkũna chuta'a chiara joorepapo'te jẽ'ejũ pa'isinaa'me. Chũkũna saichejapi rache tutakũna rũa fa'asi'kũa'mũ chiara. ²⁵ ũcuarumũ Jesús ñatacuhatona chiara sẽ'sevũji nũka ku'iu tuhasi'kũa'mũ chũkũna'te. ²⁶ Jã'aja'ñe raiũna ña kũkusõ, vajũchũjũ ija'che i'kajũ rũa cuisinaa'me chũkũna:

—Jũ'isi'kũpi reko raimũ ikũ! —chiisinaa'me.

²⁷ Jã'aja'ñe i'kajũna Jesús ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Jũjarekoũã paajũ'ũ. Jesua'mũ chũ'ũ. Vajũchũmanejũ'ũ —chiisi'kũa'mũ.

²⁸ Chikũna Pedro i'kasi'kũa'mũ.

—Chũkũna'te Paaku, mũ'ũpi ũcuau pani chũ'ũjũ'ũ, chũ'ũ ũcuaja'che mũ'ũ nũkachejana oko sẽ'sevũji nũka ku'iu saau chini —chiisi'kũa'mũ.

²⁹ Chikũna Jesús,

—Raijũ'ũ —chiisi'kũa'mũ repau'te.

ũcuarumũ Pedro choovũji caje oko sẽ'sevũji nũka ku'iu ũcuau nũkachejana saisikũa'mũ. ³⁰ Jã'ata'ni rũarepa tutakũna ña kũkusõ runisõpi'rakũ ija'che chiũ cuisikũa'mũ repau:

—Chukuna'te Paaku chu'u ru'iche ãsekaijũ'u —chiisi'kua'mu.

³¹ Chikuna Jesús teana repau jũtuna chẽa ija'che i'kasi'kua'mu repau'te:

—Chu'ure cuasamu mu'u. Jã'ata'ni masi cuasama'mu —chiisi'kua'mu.

³² Repau Jesús Pedrona'me choovuna tutena tutasi'e cuhasõsi'kua'mu. ³³ Ũcuarumu chukuna repau neena ũcuauji choovuna tukuna repauni pojojũ ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku'mu mu'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisinaa'me.

Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kamũ
(Mr 6.53-56)

³⁴ Ũcuarumu chukuna Jesuna'me chiaraji jẽni Genesaret chejana tĩ'asinaa'me.

³⁵ Tĩ'a maito repacheja pa'ina pãi Jesure ña masisinaa'me. Ũcuachi'a repau raisi'ere chekunapi kuajuna repacheja pa'ijoorũ peore cana ũcuauko asaasome. Asa ravu jũ'iva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me repana. ³⁶ Repava'nare jũ'iva'nare ra ija'che chiiũ sẽesinaa'me repana: “Iva'na jũ'iva'na mu'u ju'ikãa pũso juhasirũtu chẽseche jo'kajũ'u, chẽse vajua'ju”, chiisinaa'me. Ũcuarumu repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chẽsesina ũcuauko vajusinaa'me.

15

Pãi rekoñoã cu'ache paache'te i'kamũ Jesús
(Mr 7.1-23)

¹ Ũcuarumu fariseopãina'me judiõpãi che'chona Jerusalén vu'ejoopo raisina Jesús pa'ichejana rani ija'che chu'o sẽesinaa'me repau'te:

² —¿Je'se pa'ina mu'u neena mai aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Repa chũ'u jo'kasi'e cho'ochẽ ãu ãipi'rani jũjũna masi choamanaa'me —chiisinaa'me repana.

³ Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona ũcuachi'a Dios chũ'u jo'kasi'ere jachaju rupũ musanukona cuasaju chũ'uñechi'a cho'ojũ pa'inaa'me. ⁴ Dios aperumu ija'che chiiũ chũ'u jo'kasi'kua'mu: Mũja'kupãi ña, kukuju pa'ijũ'u musanukona.

Ũcuachi'a,
Mũja'kupãi cu'ache i'kamanejũ'u.

Jã'aja'ñe i'kanare vanisõñe pa'imũ, cu'ache i'kasi'e ro'i, chiiũ chũ'u jo'kasi'kua'mu. ⁵⁻⁶ Musanukonata'ni chekunare ija'che chũ'una'a'me: “Mai ja'kupãire ija'che i'kato re'omu: ‘Ja'kupãi, musanukonare kuirama'ñe chu'u paache peore Dionĩ ñisija'mu chu'u. Jã'ajekuna musanukonare kuiracu'amũ chu'ure’, chiito re'omu. Jã'aja'ñe i'kanare pũka'kupãi kuirache peomu”, chiinaa'me musanukona. Dios chũ'u jo'kasi'e jachanajeju pãipi rupũ musanukona cuasaju chũ'uñechi'a cho'ojũ paapu chini jã'aja'ñe i'kanaa'me musanukona. ⁷ Dios chũ'uñe cho'ona cho'ochẽja'che sã'sevuchi'a cho'ojũ pa'inaa'me musanukona. Jã'ata'ni Repau chũ'uñe cuheme. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaiás musanukona pa'ijachere masi kuaku tocha jo'kasi'e ija'che i'kamũ:

⁸ Jã'ana Israel jojõsina, “Mu'uni cuasaju vajuchuna'a'me chukuna”, chiime chu'ure.

Jã'ata'ni repana rekoñoã chu'ure cuasamanaa'me repana.

⁹ Ũcuachi'a chu'ure cuasaju pojojũ cho'ochẽja'che sã'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repana.

Rupu repana cuasaju chũ'uñechi'a che'chonajeju chu'uni cuasamarũ joreme jã'ana, chiimũ —chiisi'kua'mu Jesús.

¹⁰ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús, pãi soni rao ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u i'kache asa chẽa masijũ'u musanukona. ¹¹ Pãĩ ãu ãiñeji repana rekoñoã cu'ache cho'oma'me. Ija'chea'me: Repanapi cu'ache cuasani rekoñoã cu'ache cho'ome pãĩ —chiisi'kua'mu repau.

12 Ūcuarumũ chukuna repau neena na'a kueñe sani sēesinaa'me repau'te.

—¿Mũ'u i'kasi'ere asa fariseopāi pe'ruce vesukũ mũ'u? —chiisinaa'me.

13 Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pāi repana chiño tãmanesiñũã cu'ara'ñũruã cuheju ru'te sējosōme. Dios Cũnaumũ Pa'ikũ ũcuaja'che Repau chũ'o masi che'chomana che'chocheji si'asōa'kũ chini cuhekũ chũ'uja'mũ. 14 Repana fariseopāi pe'ruce cuasamanejũ'u mũsanukona. Diore masi cuasamanajeju repana rekoñoã na'ava'naja'ñe pa'inapi chekunani che'choju, na'ava'napi ũcuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che cho'ome repana. Na'ava'upi chekuni ũcuaja'che na'ava'uni juha sani ũcuanũko cojena tuã'ijanaa'me repana ñamava'najeju. Fariseopāi ũcuaja'che repana che'chosinana'me Diopi chũ'ũna na'ava'na ti'jñecojñoñeja'ñe rũa cu'ache ti'jñecojñojanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

15 Jã'aja'ñe i'kauna asa Pedro repau'te i'kasi'kua'mũ.

—Mũ'u i'kasi'ere na'a masi kũajũ'u chukuna'te —chiisi'kua'mũ.

16 Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Mũsanukona ũcuaja'che chũ'u i'kasi'e asavesuche? 17 Ija'chea'me: Pāiu ãu ũcuauache'te ãni mevo cutapũna jmamakarũ paa sējosōmũ. Rekocho kakamaũ repau rekochota'ni meno cho'oma'mũ. 18 Jã'ata'ni pāi cu'ache cutuna repana rekoñoã cuasache'te i'kame. Jã'ajekuna repana rekoñoã cu'ache pa'imũ. 19 Pāi te'ena repana rekoñoã cu'ache cuasaju chekunare vanisōme. Chekuna repana pa'imanare ja'me kãime. Chekuna romineejũ chekuna umũneeju cu'ache cho'ome. Chekuna pōse ñaame. Chekuna joreme. Chekuna cu'ache cutume chekunare. Pāi cu'ache cuasana rũa si'ache cu'ache cho'ome. 20 Jã'aja'ñe cuasaju cho'ona Diopi ñato repana rekoñoã rũa meno paame. Jã'ata'ni pāi ũcuauanapi rupũ mai aipāi chũ'u jo'kasi'ere jũjña masi choache'te cho'omaneni Diopi ñato repana rekoñoã meno peome —chiisi'kua'mũ Jesús.

Judío peokoji Jesure cuasasi'ere kũamũ

(Mr 7.24-30)

21 Ūcuarumũ Jesús Genesaret chejapi eta Tiro vũ'ejoopona'me Sidón vũ'ejoopo pa'ichejana saisi'kua'mũ, chukuna repau neenana'me. 22 Sakuna repacheja cako cananeapāio judío peokoji rani cuiko i'kasi'koa'mo repau'te.

—Pāi Ūcuanũkore Paakũ, aperumũ pa'isi'kũ David Jojocojñosi'kũ, Dios Raosi'kũjekũ, oijũ'u chũ'ũva'ore. Chũ'u chũiva'o vatini paako rũarepa jũ'imo —chiisi'koa'mo.

23 Jã'aja'ñe chiiko'teta'ni Jesús i'kamanesi'kua'mũ. Ūcuarumũ chukuna repau neena repaoji jã'aja'ñe i'kaona asa repau'te kueñe ti'a rũa i'kasinaa'me.

—Jã'ore saosōjũ'u. Maini tuhako rũarepa cuiko i'kamo jã'o —chiisinaa'me.

24 Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Dios chũ'ũre, Israel jojosina Repau chũ'ore vesuju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe pa'iju chũova'na pa'inani judiopāichi'a Repau chũ'ore kũakũ cho'okaũ chini raosi'kua'mũ —chiisi'kua'mũ.

25 Jã'aja'ñe i'kakũ'teta'ni Jesure ti'jñeñe ro're pũũ ñu'io i'kasi'koa'mo repao.

—Pāi Ūcuanũkore Paakũ, chũ'ũva'ore cho'okaijũ'u —chiisi'koa'mo.

26 Chikona Jesús i'kasi'kua'mũ repao'te.

—Pāipi chũiva'na ãiñe'te ãure tũa jamuchaire ãuto cu'amũ —chiisi'kua'mũ.

27 Chikuna repao i'kasi'koa'mo.

—Ūcuarepaa'me jã'a. Jã'ata'ni jamuchai, mesako'a vũ'evũ'te pa'iju pāi ãu ãiju pu'che to'jñomajñaruãre ãime —chiisi'koa'mo repao. 28 Chikona Jesús repao'te i'kasi'kua'mũ.

—Diore masi cuasamo mũ'u. Mũ'u chiiche cho'okaija'mũ chũ'u —chiisi'kua'mũ.

Repau jā'aja'ñe i'karumupi repao mamako teana vajuasomo.

Pāi jū'iva'nare jainukore vasomx Jesús

²⁹ Ūcuarumx Jesús ūcuachejapi eta sani Galilea chiara rūtuvana tī'asi'kua'mx. Jā'achejapi aikūtina muni pūsi'kua'mx repau. ³⁰ Pūx ñu'iana pāi jainuko repau ñu'ichejana rani chi'isinaa'me. Chekunare cu'acū'a paava'nare, na'ava'nare, nuka ku'imava'nare, chū'o cutumava'nare, chekunare ravx jū'iva'nare ra chi'i repava'nare ūcuax ti'jñeñena jo'karena Jesús vasokaisi'kua'mx repanare. ³¹ Ūcuarumx repana pāi chū'o cutumanesinapi cutujuna, nuka ku'imatesinapi nuka ku'ijuna, cu'acū'are paajx ro'osiva'napi re'oja'che ku'ijuna, na'ava'na pa'isinapi ñajuna, ña jñano, “Maire Israelpāi Paakx Dios cho'osi'ea'me ie”, chiijx Diore pojosinaa'me.

Pāi cuatro milrepanare Jesús āu āusi'ere kxamx

(Mr 8.1-10)

³² Ūcuarumx Jesús chukuna'te repau neenare soni rao i'kasi'kua'mx.

—Inare pāi repana rasi'ere āu āni si'asō āiñejē'e peova'napi chū'una'me choteumu-cujña pa'ijuna oimx chū'x. Āu āimava'nare repana vū'ñana saoche cuhemx chū'x, saijx āucuhana phā'pha ai jū'ijx chini —chiisi'kua'mx repau.

³³ Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pāi peochejajekx āu āiñejē'e peomx. ¿Je'se chukuna jā'arepanukore āu jñaa āujanaa'ñe? —chiisinaa'me.

³⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mx.

—¿Jetopupūā pā paache musanukona? —chiisi'kua'mx.

Chikuna chukuna repau neena,

—Pā sieterepauāna'me va'iva'nare te'eva'narechi'a paame chukuna —chiisinaa'me.

³⁵ Ūcuarumx Jesús repanare pāi, chejana pūa'jx chini chū'usi'kua'mx. ³⁶ Pūrena pāpūā sieterepauāna'me va'iva'nare mini cājikx Dioni, “Re'orepamx”, chini chukunani repau neenani tū'se isiuna pāire āusinaa'me chukuna. Jmanukorx pa'isi'e āu Ūcuaxji Dioni sēkuna teana rux carūhisi'kua'mx. ³⁷ Pāi ūcuauko chajichechi'a āisinaa'me repa. Jā'ata'ni repana āijuna cajejaisi'e sieterepajū'ña sia maña timusinaa'me chukuna. ³⁸ Repa āu āisina pāi romijē'e chīijē'e kuēkuema'ñe chekurumx cuatro milrepana pa'icosome. ³⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumx Jesús repanare pāi saosō choovūji tuni Magadán chejana jē'esi'kua'mx chukunana'me.

16

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'kx chini fariseopāina'me saduceopāi sēesi'ere kxamx

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Ūcuarumx fariseopāina'me saduceopāi Jesuni ñañu chini raisinaa'me. Rani repau'te, “Dios Raosi'kuma'mx ikx”, chiijx cuasanajex ūcuaxni cu'ache cho'oñu chini,

—Diochi'a te'eū cho'omasiche'te cho'o ñojū'x chukuna'te —chiisinaa'me repana.

² Jā'aja'ñe i'karena Jesús i'kasi'kua'mx repanare.

—Icheja cana na'ito ija'che cuasajx i'kanaa'me musanukona: “Ina'ito cūnaumx maajaxm pa'iana che'ro re'o ñataja'mx”, chiinaa'me. ³ Apeñataroā ūcuachi'a ija'che cuasajx i'kanaa'me musanukona: “Cūnaumx maajaxm pa'ix oko pikopi rux pa'ix iumucuse oko raja'mx”, chiinaa'me. Cūnaumx ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasinata'ni irumx chū'ure ñanata'ni chū'x pa'iche vesume musanukona.

⁴ Musanukona cu'ache pa'ijx chū'ure masi cuasamanapi, rupx ñañu chini, “Diochi'a te'eū cho'omasiche'te cho'o ñojū'x chukuna'te; mū'x pa'iche'te masiñu chukuna”,

chiime chũ'ure. Jã'ata'ni cho'o ñomaneja'mũ chũ'u mũsanũkonare. Chũ'ũpi Dios chũ'o kuasi'ku Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñokũna ñajanaa'me mũsanũkona —chiisi'kuamũ repaũ repanare.

Chini repanare jo'ka sanisõsi'kuamũ repaũ, chũkũna repaũ neenana'me.

Fariseopãi cu'ache che'choche'te kuamũ Jesús

(Mr 8.14-21)

⁵ Chũkũna Jesús neena chiara chekũkã'ko jẽ'erũmũ, pã cavesũ jẽnisõsinaa'me.

⁶ Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te i'kasi'kuamũ.

—Ñarepajũ'u. Fariseopãina'me saduceopãi pã saũcheja'chere ña chẽamanejũ'u —chiisi'kuamũ.

⁷ Chikũna chũkũna ija'che cuasajũ sãĩnechi'a i'kasinaa'me:

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomũ ikũ —chiisinaa'me chũkũna.

⁸ Chũkũna cuasajũ sãĩnechi'a cutuche'te masikũ Jesús ija'che i'kasi'kuamũ:

—Jẽ'se pa'ũna mũsanũkona pã peoche'te cuasajũ cutuche? Chũ'ure chuta'a masi cuasama'me mũsanũkona. ⁹ ¿Chũ'u i'kache chuta'a asa chẽama'ñe mũsanũkona?

¿Chũ'u aperũmũ pã cincorepapaũpi umũpãi cinco milrepanare ãusi'e cuasama'ñe mũsanũkona? Repana ãijũna cajejaisi'e, ¿jetopũjũ'ña maña timure mũsanũkona?

¹⁰ ¿Ũcuachi'a pã sieterepapaũpi umũpãi cuatro milrepanare chũ'u ãusi'e cuasama'ñe mũsanũkona? Repana ãijũna cajejaisi'e, ¿jetopũjũ'ña maña timure mũsanũkona?

¿Peore jã'a chũ'u cho'osi'e cavesũsõre mũsanũkona? Chũ'u peore cho'omasikũ mũsanũkonare jã'aja'ñe kuiramasikũjekũna, “Mai ãijañe pã peome mai”, chi-imanejũ'u. ¹¹ Chũ'u i'kache masi asavesũme mũsanũkona. Pãre i'kama'mũ chũ'u.

Repana fariseopãina'me saduceopãi pã saũcheja'chere che'chemanejũ'u —chiisi'kuamũ repaũ chũkũna'te.

¹² Ũcuarũmũ chũkũna Jesús neena repaũ i'kache'te asamasi ija'che cuasasinaa'me: “Åa, ikũ Jesús pã cho'orepache'te i'kama'mũ. Rupũ maipi repana fariseopãina'me saduceopãi che'choche'te asa chẽamanea'jũ chini i'kamũ ikũ”, chiisinaa'me chũkũna sãĩnechi'a.

Pedro, “Dios Raosi'kuamũ Jesús”, chiisi'ere kuamũ

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Ũcuarũmũ Jesús Cesarea de Filipo vũ'ejoopo pa'ichejana sani tĩ'a chũkũna'te repaũ neenare ija'che sẽesi'kuamũ:

—Pãi chũ'ure, pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'ku pa'iche cutuni, ¿jẽ'se i'kache? —chiisi'kuamũ.

¹⁴ Chikũna chũkũna i'kasinaa'me.

—Pãi te'ena mũ'u pa'iche'te cutuni, “Juan Pãi Okoro'vekũ'mũ jã'u”, chiime. Chekũna, “Aperũmũ pa'isi'kuamũ jã'u; Elíaa'mũ”, chiime. Jo'e chekũna, “Jeremíaa'mũ jã'u. Jã'apãani chekũamũ jã'u; aperũmũ Dios chũ'o kuasi'kuamũ”, chiime mũ'ure —chiisinaa'me chũkũna.

¹⁵ Chitena,

—Mũsanũkonajẽ'e chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿jẽ'se i'kache? —chiisi'kuamũ.

¹⁶ Chikũna Simón Pedro i'kasi'kuamũ.

—Dios, Si'arũmũ Pa'ikũ Mamakũ'mũ mũ'u. Pãi ũcuaukore chũ'ũa'ku chini Ũcuau Raosi'kuamũ mũ'u —chiisi'kuamũ.

¹⁷ Chikũna Jesús i'kasi'kuamũ repaũ'te.

—Mũ'ure Simonre, Jonás mamakũ'te pãiu te'eũjẽ'e kuamanesinaa'me jã'a, mũ'u cuasakũ i'kasi'e. Chũ'u Ja'ku Cũnaũmũ Pa'ikũji mũ'u rekochona kũa jũauũna masikũ i'kasi'kuamũ mũ'u. ¹⁸ Chũ'u mũ'ure, “Pedro'mũ”, chiimũ. “Pedro” chini “Catapũ” chiimũ. Mũ'u i'kasi'e ũcuarepajekũ catapũ jũjacheja'che si'ama'ñe pa'ija'mũ. Mũ'u chũ'ure i'kakũ masi cuasacheja'che cuasajũ chũ'u chũ'ũñe asa

jachama'ñe cho'onare si'arumũ na'a rua jainukore chẽakũ pa'ija'mũ chũ'u, repanapi jũnisõsirumũ jũ'isina pa'ichejare ai pa'ima'ñe Dios pa'ichejare ai sani paarpũ chini. ¹⁹ Chũ'u mũ'ure, Dios chũ'ore chũ'vaa'kũ chini jo'kamũ. Mũ'upi chũ'vakũna pãipi asa chẽa Repaũ'te cuasajũ jovonare repana cu'ache cho'oche Dios Cũnaumũ Pa'ikũ tũnosõkaija'mũ, repanapi Ũcuau pa'ichejare sani paarpũ chini. Mũ'u chũ'vache'te asa jachajũ Repaũ'te cuasacuhenareta'ni Dios Cũnaumũ Pa'ikũ repana cu'ache cho'oche tũnosõkaimaneja'mũ. Jã'ajekũna Repaũ pa'icheja saimanejanaa'me repana — chiisi'kua'mũ Jesús.

²⁰ Ũcuarumũ Jesús chũkũna'te repaũ neenare, repaũ pa'iche'te chũkũnapi kũamaneajũ chini ija'che chũ'usi'kua'mũ:

—Chũ'u pa'iche pãi chekũnare te'eũ'terejẽ'e, “Dios Raosi'kua'mũ ikũ”, chiijũ kũamanejũ'u —chiisi'kua'mũ.

Repaũ chuenisõjañere kũamũ Jesús

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Jã'arumũpi pi'ra Jesús chũkũna'te repaũ neenare repaũ Jerusalén sani cu'ache cho'ocojñojañere kũasi'kua'mũ.

—Chũ'u repacheja saisirumũ judío ainana'me judío phairipãi chũ'unana'me judiõpãi che'chonapi chũ'ujũna rua cu'ache cho'ojanaa'me chũ'ure. Jã'aja'ñe cu'ache cho'oju vanisõjanaa'me repana chũ'ure. Jã'ata'ni chuenisõ tãcojñosi'kũta'ni choteumucujña pa'itona jo'e vajũraija'mũ chũ'u —chiisi'kua'mũ repaũ. ²² Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa Pedro oiũ repaũ'te te'eũ'te juha sa ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¡Diopi ãsekaiũna jã'aja'ñe cho'oche ti'jñemaneakũ mũ'ure! ¡Mũ'uni jã'aja'ñe ti'jñeto cu'amũ! —chiisi'kua'mũ repaũ.

²³ Jã'ata'ni Jesús chũri ña Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakũjekũ chũ'ure ja'me pa'ima'ñe saiũ'u mũ'u. Dios chũ'ure jo'kasi'ere chũ'upi cho'oma'to cu'amũ. Chekurumũ mũ'upi ãsekũ i'kaũna chũ'upi cho'omaneni cu'ache cho'omũ. Pãi, Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mũ'u ũcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'mũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

²⁴ Chini Jesús chũkũna'te repaũ neenare i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanũkonapi chũ'u neena paũu chini mũsanũkonare cho'oũache'te jo'kasõ chũ'u chũ'ũñechi'a cho'oju pa'ijũ'u. Chũ'ure cuasanare chũ'ure cho'ocheja'che vanisõũ chiijanaa'me pãi. Pãipi mũsanũkonani jã'aja'ñe cho'oũu chiiche'te asanijẽ'e chũ'ure cuasache jo'kasõmanejũ'u. ²⁵ Mũsanũkonapi chuenisõñe'te vajũchũju mũsanũkona asa chẽasi'ere jo'kasõni jũnisõsirumũ vati toana sani uujũ pa'ijanaa'me. Jã'ata'ni chuenisõñejẽ'e vajũchũma'ñe chũ'uni ũcuu cuasajũ chuenisõna, Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Pãi cu'amajñarũã si'ache paanapi chũ'ure cuasamaneni, repana jũnisõ vati toa saisirumũ ũcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amũ. ²⁷ Na'a pa'isirumũ chũ'u pãire ja'me paapũ chini Dios Raosi'kũ chũ'u Ja'kũja'iu ko'sija'iu chũ'u neena ángelena'me jo'e cajeja'mũ. Reparumũ, pãi ũcuauko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ija'mũ chũ'u. ²⁸ Mũsanũkona icheja chũ'ure ja'me pa'ina te'ena chuta'a jũnisõma'ñe pa'ijũ chũ'u Dios Raosi'kũ pãire chũ'ura chini raiche ñajanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a — chiisi'kua'mũ repaũ chũkũna'te.

17

Rũa ko'sija'iu Jesús carũhisi'ere kũamũ

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Seirepaumucujña pa'isirumũna Jesús, aikũtina mũiu Pedro'te, Santiagona'me Juanre, Santiago cho'jeu'te chẽa chekũnare jo'ka te'enare aikũtina rua umũ pa'ikũtina

muaasi'kua'mu. ² Muni pa'iu Jesús repana ñaju'te tiiuja'iu carüniasomu. Repau chia üsuu miañeja'ne ko'sijanasomu. Repau ju'ikãña rua poko'sijakãña carüniasomu. ³ Ūcuarumu Jesús neena, aperumu pa'isinare Moisename Elía'te ũcuauña'me nukaju chu'o cutunani ñaasome. ⁴ Jã'aja'ne pa'ijuna ña Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Chu'ure Paaku, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Mu'upi chiito vu'ñarua chotevu'ñarua cho'okaija'mu chu'u, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chiniasomu.

⁵ Repau Pedro chuta'a jã'aja'ne i'katona repana nukachejana piko rua poko'sija'chepe caje ta'pisō piko sa'navuji chu'o i'kache asoasomu repanare, ija'che chiicheji: “Iku chu'u chii chu'u oiū paaku'mu. Rua pojomu chu'u ikure. Repau chu'ore asaju pa'ijũ'u musanukona”, chiniasomu.

⁶ Jã'aja'ne i'kache'te asa kukucajejanisō Jesús neena vajuchuju tãni meñe uameasome. ⁷ Ūcuarumu Jesús sani repanare chēaku ija'che i'kaasomu:

—Vuijũ'u. Vajuchumanejũ'u musanukona —chiniasomu.

⁸ Chikuna muñe ñato Jesús te'eu nukaasomu; chekuna te'eujē'e peoasome.

⁹ Jã'aja'ne cho'ocuha repaana aikūti cajerumu Jesús ija'che chũ'uasomu repanare:

—Diopi ñokuna musanukona irumu ñasi'e, chu'u Dios Raosi'ku jūnisō vajuraisirumujatu'ka chekunare te'euterejē'e kuamanejũ'u —chiniasomu.

¹⁰ Chikuna repau neena Jesure ija'che i'kaasome:

—Jã'ata'ni, ¿je'se pa'iuña maire judiopāi che'chona, “Dios raoja'mu chiicojñoku chuta'a raimarumuna Elías charo raija'mu”, chiiju che'choche? —chiniasome.

¹¹ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mu charo rani peore si'ache mamare care'vajau. ¹² Jã'ata'ni chu'u musanukonare, Elías ranicuhasi'kua'mu, chiimu. Rani pa'iuña repau pa'iche'te vesuju pāi repanare uache peore cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Chu'ure Dios Raosi'kure ũcuaja'che repau'te cho'osi'ejache cu'ache cho'ojanaa'me repaana —chiniasomu.

¹³ Jã'aja'ne i'kauna repau neena asa masi, “Aperumu pa'isi'ku Elías rani cho'ojachere i'kama'mu iku. Irumu pa'isi'ku Juan Pāi Okoro'vesi'ku rani pa'iu Elías cho'osi'ejache cho'osi'ku pa'isi'ere i'kamū iku”, chiniasome repaana.

*Chũiva'ure vatire paava'uni Jesús vasosi'ere kamu
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Ūcuarumu repaana Jesuna'me aikūti muisina chukuna repau neenana'me pāi repau'te tuhasina cha'aju nukachejana caje tĩ'asinaa'me. Caje tĩ'arena pāiu Jesús ti'jñeñena sani ro're puu ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

¹⁵ —Pāi Ūcuaukore Paaku, chu'u chũiva'ure oijũ'u. Vatipi chēa paaku chũ'ukuna si'arumu vē've curuku chekurumu toana tãiu chekurumu chiachana tãimū repava'u.

¹⁶ Mu'u neenani rasi'kua'mu chu'u repava'ure, repanapi vatini eto saosōkaapu chini. Jã'ata'ni eto saovesusinaa'me repaana —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukona pāi irumu cana rua tĩñe cuasaju masi cuasama'me chu'ure. ¿Keekerumu musanukona tĩñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jã'aja'ne i'ka pi'ni— Ichejana rajũ'u repava'ure mu'u chũiva'ure —chiisi'kua'mu.

¹⁸ Chini repava'ure rauna Jesupi chũ'uuna eta sanisōsi'kua'mu vati. Jã'arumuipi repava'u teana vajau pa'isi'kua'mu.

¹⁹ Jã'a cho'o pi'nisirumu chukuna Jesús neena ũcuauña'me te'ena cutuju ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Je'se pa'iuña chukuna'te vatire eto saocu'au? —chiisinaa'me.

²⁰ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Dioni masi cuasamaruna vatire eto saocu'asi'kua'mu musanukonare. Musanukonapi mostazara'karua rua jmara'karua'ña Diore jmamakarua cuasanapi, “Dios peore masiku'mu”, chini cuasaju ikutire aikutire, “Chekuchejare kũña nukajũ'u”, chiito ikuti teana chekuchejana kũñura'amu. Musanukonapi Dioni masi cuasarepato peore cho'ore'ochечи'a pa'ira'amu. Ūcuarepaa'me jã'a. ²¹ Vati, iva'u chĩiva'u sa'navu pa'isi'kujanare Dioni cuasaju ãu ãima'ñe pa'iju Repau'te sēnarechi'a eto saore'omu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Repau chuenisõjãñere jo'e kuamu Jesús
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Ūcuarumu Jesús chuta'a repau Galilea cheja ku'irumu ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te repau neenare:

—Chũ'ure Dios Raocojñosi'kure kuhena pãi cu'ache cho'oa'ju chini chēa jo'kajanaa'me. ²³ Jo'karena chũ'ure vanisõjanaa'me repana. Chuenisõ tãcojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajia'mu chũ'u —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kache'te asarena rua sumanesi'kua'mu chukuna'te.

Dios vu'e chũ'unare kuri ro'iche'te i'kamũ Jesús

²⁴ Ūcuarumu chukuna Jesús neena Ūcuauña'me Capernaum vu'ejoopo sani tĩ'asirumu Dios vu'e chũ'unare kuri kookaina Pedroni ñañu chini rani ija'che sēniasome:

—Jesús, musanukonare che'choku, ¿Dios vu'e chũ'unare kuri ro'ima'ku? — chiniasome.

²⁵ Chitena Pedro,

—Jũju, ro'iku'mu repau —chiniasomu.

Jã'aja'ñe i'kacuha ūcuau pa'ivu'ena Pedroji kakauna ña Jesús ija'che i'kaku repauni charo sēniasomu:

—Simón, ¿je'se cuasaku mu'u? Pãi chũ'una, ¿neeni pa'iche ro'i kuri sēeñe? ¿Ūcuana mamachĩire sēeñe? Jã'apãani, ¿chekunani sēeñe? —chiniasomu.

²⁶ Chikuna Pedro,

—Chekunani sēeme repana —chiniasomu.

Chikuna Jesús jo'e i'kaasomu.

—Jã'a pa'ito repana mamachĩi kuri ro'ichejẽ'e peomu. Jã'ajekuna chũ'ure Dios Mamakujekuna Ja'ku vu'e chũ'unare kuri ro'iche peomu. ²⁷ Jã'ata'ni repanapi maini pe'rumanea'ju chini ija'che cho'ojũ'u: Chiarana caje pitome su'a ruo va'ire chareparo no'isiva'uni mini ñato repava'u chũ'opo'te kurire'reva paaja'mu. Repare'reva kurire'reva chũ'una'me mu'u Dios vu'e chũ'unare ro'iche ūcuapa'ruva ro'ire'reva pa'ija'mu. Mini ma ūcuare'revaji Dios vu'e chũ'unani ro'ijaijũ'u —chiniasomu repau repau'te.

18

“¿Kaupi na'a rua masiku?”, chiime Jesús neena
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Reparumu chukuna Jesús neena ūcuauñi sani ija'che i'kaju sēesinaa'me repau'te: —Chukuna Dios neena, ¿kaupi na'a rua masiku? —chiisinaa'me.

²⁻³ Chitena Jesús chĩiva'ure soni rao chukuna chenevuna nuko ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi tĩñe cuasache'te jo'kasõ iva'u chĩiva'u cuasacheja'che cuasamaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁴ Jã'ajekuna musanukonapi iva'u chĩiva'u vesuku, “Cho'okaijũ'u chũ'ure; vesumu chũ'u”, chiiu cuasacheja'che cuasanapi chũ'u neena chekunare na'a masina pa'ijanaa'me. ⁵ Pãi chũ'uni cuasaju chĩiva'nare

ikujava'nare pojona chu'u neenajejuna chu'ure pojocheja'che cho'ome, Diopi ñato. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Pāi rūhiñe cuasamana cu'ache cho'oche'te kumamu
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chīiva'na cuasacheja'che chu'ure cuasakuni te'eute cu'ache chu'vakute pāipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amu: Repau chuta'a chu'u neeva'ure cu'ache chu'vamarumuna toacunapuji rua ujaruji repau cavuna pāipi jepo vee chiarana tō ruoru na'a re'ora'amu repau'te. Jā'aja'ñe cho'oma'to ūcua pa'iu chu'u neeva'ure cu'ache chu'vauna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chū'uto na'a rua cu'ache pa'ija'mu repau'te. ⁷ Pāi ūcuanuko re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesakuna si'arumu ūcua cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekuna chu'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'ju chini cu'ache chu'vakute rua cu'ache ti'jñeja'mu.

⁸ Jā'ajekuna, mu'u jūtupi chekuni cu'ache cho'oni repa jūtū tūso so'ona sējosōjū'u. Chekurumu mu'u cū'apuji chekuni cu'ache cho'oni repa cū'apu tūso so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'omaneni jūñana'me cū'a peore paakuta'ni vati toana saonua uuku pa'ija'mu mu'u, ūcuapi jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a re'omu mu'upi jūtūre tūso sējosō jā'apāani cū'apu'te tūso sējosō rūhirooru paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. ⁹ Ūcuaja'che mu'u ñakovaji ñaku chekuni cu'ache cho'oni repa ñakova ruta so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'omaneni ñakocaã peore paakuta'ni vati toana saonua uuku pa'ija'mu mu'u, ūcua ñakovaji ñaku jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a re'omu mu'upi ñakova'te ruta sējosō te'eñakova paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Ovejau'u cavesusiva'u pa'iche'te kumamu Jesús
(Lc 15.3-7)

¹⁰ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iva'nare chīiva'nare te'euterejē'e cu'ache cuasaju cuhemanejū'u musanukona. Iva'na chīiva'na, chu'u Ja'kure Cunaumu Pa'iku'te Diore si'arumu ja'me pa'ina ángeles kuiracojñova'naa'me. ¹¹ Chu'u, pāire ja'me paa chini Dios Raosi'ku, pāire vati toa sani uuche'te ūseku chēa paara chini chejana cajesi'kua'mu.

¹² '¿Je'se cuasoku musanukonare? Chekurumu musanukona te'euji ovejava'nare cienrepava'nare paamu. Jā'ajanukore paakuni chekurumu ovejava'u te'eva'u tīichejana sani cavesusōmu. Ūcuarumu mu'u chekūva'nare noventa y nueverepava'nare te'eva'nare aikūti ja'mevana jo'ka, cavesusiva'uni ku'era chini sanisōmu. ¹³ Sani ku'eku pa'iu jñāani chekūva'nare noventa y nueverepanare cavesumanesiva'nare na'a rua pojomu mu'u repava'ure. Pojoku repava'ure mini kuāa ramu mu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹⁴ Mai Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku ūcuaja'che, Repau'te cuasanare vesuva'nare iva'nare chīiva'nare oicheja'che oiu te'euterejē'e vati toana saapu chiima'mu —chiisi'kua'mu repau.

Chekuna cu'ache cho'oto jo'e cuasamañe pa'iche'te i'kamamu Jesús

¹⁵ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chekurumu mu'u majapāiujai'ui Diore cuasakuji mu'uni cu'ache cho'oto, sani repau'te te'eute i'kajū'u, repau cu'ache cho'osi'ere masia'ku. I'kauna asa jachama'to ūcua ja'me pa'imū mu'u repau'te. ¹⁶ Jā'ata'ni repauji asa jachato chekuni te'eute jā'apāani ka'chanare soni rao jo'e ūcuare repa'na asaju'te i'kajū'u, repa'ni ja'me chu'vaa'ju. Repau cho'osi'e asa kuakainapi chotena jā'apāani te'eka'chapana pa'ito re'omu. ¹⁷ Repa'na chu'vache'te asacuheto Diore cuasakuanupu'te soni rao kuajū'u repau cho'oche, repa'ni asa ja'me chu'vaa'ju. Jā'ana chu'vache'te ūcua asacuheto,

“Diore cuasama'kaja'che pa'ia Romapāi chũ'unare kuri kookaina pa'icheja'che cu'ache pa'imũ ikũ”, chini cuasaku ja'me pa'imanejũ'u repau'te.

¹⁸ 'Musanukonapi Diore cuasanapi jā'aja'ñe cho'onani chekure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chũ'ucojñoja'mũ mu'u”, chiito Dios Cunaumu Pa'iku ũcuaja'che i'kaja'mũ. Jā'ata'ni musanukonapi repauni, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chũ'ũñe peomu mu'ure”, chiito Dios Cunaumu Pa'iku ũcuaja'che i'kaja'mũ. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹⁹ 'Jo'e ija'chere i'kamũ chu'u musanukonare: Musanukonapi ichejare chejare pa'ijũ ka'chana ũcuate'e cuasa, “Dioni sēñu maini cho'okaau”, chini Repauni sēeto chu'u Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku asa cho'okaija'mũ musanukonare. ²⁰ Chu'ure cuasanapi chotena jā'apāani te'eka'chapana chi'i pa'ijũ chu'ure pojonare repana chenevũ'te ja'me pa'ija'mũ chu'u, ñoma'kuta'ni —chiisi'kua'mũ Jesús chukuna'te.

²¹ Ūcuarumu Pedro na'a kueñe sani Jesure ija'che sēesi'kua'mũ:

—Chukuna'te Paaku, chekurumu chu'u majapāiũja'iuji chu'uni cuhama'ñe cu'ache cho'oto, ¿jetopũñoã cuasamaneja'ñe chu'u repau cho'ochē? ¿Sieterepañoãjatũ'ka? —chiisi'kua'mũ.

²² Chikuna Jesús repau'te ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Sieterepañoãjatũ'kama'ñe, sieterepañoãchi'api setentarepañoã cho'otojẽ'e jo'e cuasamanejũ'u repau cu'ache cho'ochē —chiisi'kua'mũ repau.

Põsero'i cavesucuhesi'ku cho'osi'ere kũamũ Jesús

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Dios neena chekunare cu'ache cho'ocojño jo'e cuasama'ñe pa'inana'me cavesucuhenare Repau cho'ojache ija'chea'me: Aperumu pa'isi'ku pāi chũ'uku repau'te cho'ochē cho'okainapi ũcuauñi põsero'i paajũna repanapi ro'ia'jũ chini sēsa chiniasomũ. ²⁴ Chini ũcuanukore sēepi'raku repau'te na'a rua põsero'i paakuni te'eũ'te charo soni raoasomũ repau. ²⁵ Jā'ata'ni repau'te cho'ochē cho'okaiva'u põsero'i ro'ijache kurijẽ'e peasomũ. Jā'ajekuna pāi chũ'uku chekunare soni rao, “Ikure repau rũjona'me mamachĩina'me repana paamajñaruã tua peore ĩsisõjũ'u. Chu'upi repau põsero'i paache'te koora”, chiiu chũ'uasomũ. ²⁶ Chikuna asa repava'u ũcuau ti'jñeñena ro're puu ñu'ia ija'che i'kaku rua sēniasomũ: “Chu'ure paaku, oijũ'u chu'ua'ure. Na'mirepa sēema'ñe cha'ajũ'u. Jmanukoruãchi'a peore ro'isõra chu'u mu'ure”, chiniasomũ. ²⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa pāi chũ'uku repauni oiu, “Põsero'i sēema'mũ chu'u mu'ure”, chini etoasomũ repau'te.

²⁸ 'Jā'ata'ni repau, etoana saiũ repau'te ja'me cho'ochē cho'okaiku'te repau'te jmanukoru põsero'i paakuni tijñaasomũ. Tijña repau'te cavuna chēa rusoku, “Mu'u põsero'i teana ro'isõjũ'u chu'ure”, chiniasomũ. ²⁹ Jā'aja'ñe cho'ouña repava'u ũcuau ti'jñeñena ro're puu ñu'ia ija'che i'kaku rua sēniasomũ: “Chu'ua'ure oiu na'mirepa sēema'ñe cha'ajũ'u. Jmanukoruãchi'a ro'isõra chu'u mu'ure”, chiniasomũ repau.

³⁰ Jā'aja'ñe i'kava'ureta'ni cha'acuheku repauni cu'ache cho'onare chēa cuaovu'ena cuao repau põsero'i ro'i pi'niñetũ'ka paa'jũ chini pāi chēanani chũ'uasomũ repau.

³¹ Jā'aja'ñe cho'ouña asa chekuna repauna'me cho'ochē cho'okaina sama'ñe cuasa oijũ sani repanare paakuni peore kuaasome repau cho'osi'e. ³² Kuarena asa pāi chũ'uku repauni soijani raa'jũ chini chũ'uasomũ. Rarena repau'te, “Rua cu'aku'mũ mu'u. Chu'ure rua põsero'i paaku'teta'ni mu'ure sēemanesi'kua'mũ chu'u, mu'upi rua i'kaku, 'Oijũ'u chu'ua'ure', chiiu chu'uni sēkuna. ³³ Chu'u mu'ure oiu re'oja'che cho'osi'ejache cho'okairũja'chere chekure rua cu'ache cho'oasomũ mu'u. Rua cu'amũ jā'a”, chiniasomũ repau. ³⁴ Jā'aja'ñe i'kaku pāi chũ'uku rua pe'ruku repau põsero'i peore ro'isõñetũ'ka repau'te cu'ache cho'ochē chũ'uasomũ —chiisi'kua'mũ Jesús chukuna'te.

³⁵ Chini Jesús jo'e cheke ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u Ja'ku Cunaumu Pa'iku ũcuaja'che cho'oja'mu musanukonare, chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi cavesuma'ñe cuasato —chiisi'kua'mu.

19

Rãjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús Galilea cheja pa'isi'kupi Judea chejana Jordán chiacha ũsuu muikã'ko pa'ichejana sani tĩ'asi'kua'mu repau, chukuna repau neenana'me.

² Pãi rua jainuko ja'me tuhasinaa'me repau'te. Tuharena ũcuachejana jũ'iva'nare vasosi'kua'mu repau.

³ Ūcuarumu fariseopãi te'ena Jesús pa'ichejana rani ija'che i'kaju sēesinaa'me repau'te, tĩñe i'kauna repauni chēa cu'ache cho'oñu chini:

—¿Pãiu'te repau rãjopi ũcuache'te cho'oru cuheku sējore'oku? —chiisinaa'me.

⁴ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o kuache ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu repa:

Dios apereparumu pãiu'te cho'osi'ku umuuna'me romio'te cho'osi'kua'mu.

⁵ Jã'ajekuna umu repau puka'kupãi ja'me pa'isi'e jo'kasõ rãjona'me pa'imu.

Jã'aja'ñe cho'o ũcuate'eja'che pa'ime repa,

chiimu. ⁶ Diopi ñato ũcuate'eja'che pa'ija ka'chanama'me repa. Jã'ajekuna pãiuji Dios jã'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rãjoni sējosõni cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna repau'te ija'che sēesinaa'me repa:

—Moisés aperumu ija'che chiiche chũ'u jo'kaasomu:

Pãiu ũcuauakuji repau rãjore paacuheku sējora chiiku charo repao'te sējojañere kuaku

utija'ovana tocha pi'ni ũcuaoni ñsia'ku, repao chekunare ñojaja'ova.

Jã'aja'ñe cho'ocuha repau sējore'omu repao'te.

¿Je'se pa'iana jã'aja'ñe chiiche tocha jo'kau? —chiisinaa'me.

⁸ Chitena Jesús repanare i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi cu'ache cho'ochete jo'kacuheju ũcuache cho'oñu chiijuna jã'aja'ñe chũ'u jo'kaasomu Moisés. Jã'ata'ni Dios mamarumu jã'aja'ñe chũ'u jo'kamanesi'kua'mu. ⁹ Chu'u musanukonare ija'che i'kamu: Pãiu ũcuauakuji repau rãjore chekure ja'me kãima'koni rureparu sējosõ chekoni vejani Dios ũseche'te cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu.

¹⁰ Jã'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Jã'aja'ñekuna pãipi vejama'ñe pa'ito na'a re'ora'amu —chiisinaa'me chukuna.

¹¹ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Jã'ata'ni pãi vejama'ñe te'ena pa'ina ũcuarepanuko pa'imasima'me. Dios cho'okaicojñonachi'a pa'imasime vejama'ñe pa'ina. ¹² Pãi si'ache cho'ojũ romi vejamana pa'ime. Te'ena chĩrumuna teana romi paacu'ava'na ainesiva'na pa'ime. Te'ena romire cu'a cho'ochete ũseju chekunapi re'vasõkatena romi peome. Chekunata'ni Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ pañu chini romi vejama'me. Pãi te'ena pa'imasini vejamanejũ'u. Jã'ata'ni te'ena pa'ivesuni vejajũ'u —chiisi'kua'mu.

Chĩva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kamu

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Ūcuarumu pãi repa chĩva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me, repauji chĩva'nani chēseku Dioni re'oja'chere sēekaa chini. Jã'aja'ñe rajuna ña chukuna

repaṁ neena ũsepi'rasinaa'me repanare. ¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ojana Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Chĩiva'nare raiũsemanejũ'u musanukona chu'uni raaru. Iva'na chĩiva'naja'ñe pa'iju chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chẽajanaa'me —chiisi'kua'mu repaṁ.

¹⁵ Chini Jesús repava'nare chĩiva'nare chẽseku Diore sseekani pi'ni ũcuachejapi jo'e tiichejana sanisõsi'kua'mu chukunana'me.

*Põsuu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kũamũ
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Ūcuarũmu põsuu Jesuni ñara chini rani ija'che sēesi'kua'mu repaṁ'te:

—Masiu, ¿ũquere re'oja'che cho'oni'te Dios pa'icheja saiija'che chu'u? —chiisi'kua'mu.

¹⁷ Chikuna Jesús repaṁ'te i'kasi'kua'mu.

—¿Je'se pa'ina mu'u Dios pa'icheja sasa chiikuta'ni re'oja'che cho'oche'te masira chini chu'uni sseeku? Diochi'aa'mu te'eu re'oja'che cho'omasiku. Repaṁ pa'ichejana sasa chini Repaṁ chũ'u jo'kasi'ere asa jachama'ñe cho'oku pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu Jesús repaṁ'te.

¹⁸ Chikuna põsuu i'kasi'kua'mu.

—Maipi cho'ojũ paaru chini Dios chũ'u jo'kasimajñaruã ruua'me. Jã'ata'ni, ¿jeere Dios na'a ruu chiimajñaruã cho'oja'che chu'u? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ija'chea'me Dios chiirepache, Repaṁ chũ'u jo'kasi'e: “Pãi vanisõmanejũ'u. Ũmũpãi, romi paana chekunare romi ja'me kãimanejũ'u. Ūcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umũpãi ja'me kãimanejũ'u. Chekuna nee ñaamanejũ'u. Chekuna pa'iche'te kuani joremenejũ'u. ¹⁹ Mũja'kupãi ña, kukuju pa'ijũ'u. Chekunare oiju pa'ijũ'u musanukona meñe oicheja'che”, chiimu. Jã'are cho'oku pa'ijũ'u mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repaṁ'te.

²⁰ Chikuna i'kasi'kua'mu repaṁ.

—Peore jã'a jachama'ñe cho'oku pa'iku'mu chu'u. ¿Ûquepi chu'ure chuta'a re'oja'che cho'oche karaku? —chiisi'kua'mu repaṁ põsuu. ²¹ Chikuna Jesús repaṁ'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'upi karama'ñe re'oja'che cho'ora chini mu'u paache'te cu'amajñaruãre peore ĩsisõ, kuri koo chũova'na pa'iva'nani ruu ĩsijũ'u. ĩsisõjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repaṁ'te.

²² Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa põsuu ĩsicuheku sumava'u sanisõsi'kua'mu ruu kuriũjeku.

²³ Ūcuarũmu Jesús chukuna'te repaṁ neenare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Kuriu'te Dios pa'icheja saiũaku'teta'ni saicu'aja'mu, repaũji kurire na'a ruu cuasaku Dioni cuasama'to. Ūcuarepaa'me jã'a. ²⁴ Jo'e ũcuare i'kamũ chu'u musanukonare. Camellova'ure miũñakarũ cojerũ kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repaũji kurire na'a ruu cuasaku pa'ito —chiisi'kua'mu repaṁ chukuna'te.

²⁵ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa jñano repaṁ'te ija'che i'kasinaa'me chukuna:

—Jã'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena Jesús chukunani ñaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Maichi'a te'ena cuasajũna Dios pa'icheja saicu'amũ maire pãi. Diopi cho'okaitota'ni Repaṁ pa'icheja saiche vesama'mu —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikuna Pedro ija'che i'kasi'kua'mu Jesure:

—Chukuna muna'me pañu chini chukuna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani muna'me ku'ime. Jã'aja'ñe cho'osi'e ro'i, ¿ñquere koojanaa'ñe chukuna? — chiisi'kua'mu.

²⁸ Chikuna Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Dios si'amajñaruã peore jo'e mama cho'osirumu chu'u päire ja'me paa chini Dios Raosi'ku päi chü'una ñu'isaivü'te ñu'iu chü'uja'mu. Reparumu musanukona chü'una'me ku'isina ñcuaja'che päi chü'una ñu'isai docerepasaire te'esaichi'a ñu'ijü Israelpäi docerepana jojosingani chü'ujü pa'ijanaa'me. Ñcuarepaa'me jã'a.

²⁹ Päi chu'uni cuasaju Dios chü'uña'te cho'ojü pañu chini chekurumu repana vü'ña jo'kasõme. Chekurumu repana majaa'chupäire jo'kasõme. Chekurumu repana majaa'choromire jo'kasõme. Chekurumu repana cho'jechüire jo'kasõme. Chekurumu repana puka'kupäire jo'kasõme. Chekurumu repana mamachüire jo'kasõme. Chekurumu chejña repana cho'oché cho'osichejña jo'kasõme. Jã'aja'ñe cho'osina ñcuauko repana aperumu paasinuko na'a rua jñaajanaa'me. Ñcuachi'a jünisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me repana.

³⁰ Päi te'ena pösü kuriü repau nee jo'kacuhesi'ejache repana neere jo'kacuhejü karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chü'uña'te cho'ojü repana paache jo'kasõnareta'ni chekuna ña cu'ache cutume. Jã'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repana paache'te jo'kacuhejü karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mu. Chu'u chü'uña'te cho'ojü repana paache jo'kasõ chekunare cu'ache cutucojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mu Dios —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

20

Cho'oché cho'okaisinare ro'isi'ere kumamü

¹ Ñcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e ñcuauji cuasaku ija'chere kuasi'kua'mu:

—Repau chü'uña'te cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Päiu cheja cho'oché cho'ochéja paaku rua apeñatato vüni etaasomu, päire ku'e jña repau pisi üche chio tuakaiche'te chü'u jo'kara chini.

² Ku'e jña repau, “Cho'oché cho'oché te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu chu'u musanukonare”, chini-asomu. Chini, “Jau”, chitena repau chiona chü'u saomas repau, pisi üchere tuakaaru chini.

³ Repau saocuha vü'ena co'i, nueve pa'itona umucuse jo'e vü'ejooona eta ñu'isichejana müa chekunare päi cho'oché'te peojü rupü pa'inani ñaasomu repau.

⁴ Ña repau ija'che i'kaasomu repau: “Musanukona ñcuaja'che, chu'u üche chiona sani üchere ja'me tuakajü'u. Cho'okaisi'e ro'i masi ro'ira”, chini-asomu. Chikuna asa, “Jau”, chini, saniasome repau.

⁵ Repau saisirumu jo'e vü'ena co'iasomu repau. Co'i pa'iu nukarepau sü'itona jo'e eta müa repau charo cho'osi'ejache cho'oasomu repau. Tres pa'ito na'ito eta jo'e ñcuaja'che cho'oasomu repau.

⁶ Jã'aja'ñe cho'osikupi na'irepa chekurumu cinco pa'itona jo'e eta ñu'isichejana müa chekunare päi rupü pa'inani ña ija'che i'kaasomu repau: “¿Je'se pa'ina musanukona cho'ochéjé'e cho'oma'ñe si'aumucuse ichéjare pa'ijü pa'iche?”, chini-asomu.

⁷ Chikuna repau'te ija'che i'kaasome repau: “Päi te'eüjé'e, ‘Rani cho'oché cho'okajü'u chu'ure; ro'ira’, chiiküjé'e peomu chukuna'te”, chini-asome. Jã'aja'ñe i'karena asa, “Chu'u üche chiona sani üchere tuakajü'u chu'uni”, chini-asomu repau. Chikuna, “Jau”, chini sani, na'isöcuhasirumuta'ni tuakaniasome repau.

⁸ Ñcuarumu chio paaku, repau'te cho'oché cho'okainare chü'ukaiku'te na'ina ija'che i'kaasomu: “Chu'ure cho'oché cho'okainare ñcuaukore soni rao, cho'jerepa raisinani charo ro'ijü'u. Chareparo raisinare cho'jerepana ro'ijü'u”, chini-asomu.

⁹ Chikuna asa repauji sokuna na'ito cinco pa'itona kaka cho'oché cho'osina raniosome. Rani ũcuanuko denario kurire're te'ere'rechi'a cho'oché te'eumucuse ro'ichenuko kooasome repaña. ¹⁰ Jã'anare ro'i pi'nisirumu charo saisina ũcuanani ro'ipi'rajuna ija'che cuasaasome: "Maita'ni si'aumucuse cho'oché cho'osinajemu na'a rua koo-janaa'me", chiiju cuasaasome. Jã'aja'ne cuasanareta'ni repanare ũcuajanukoruchi'a ro'iasomu repau. ¹¹ Ro'iana koo ña chio paakuni ke'reju ¹² ija'che i'kaasome repaña: "Inare na'irepa sani te'ehorachi'a cho'oché cho'osinare, chukuna'te rua asucheja si'aumucuse cho'oché rua cho'oju na'isinare ro'ichenuko ro'isi'kua'mu mu'u", chinasome repaña. ¹³ Chitena chio paaku repanare te'eu'te i'kaasomu. "Ñaku, mu'ure tiiñe cho'oma'ne ũcuarepa cho'omu chu'u. Aperumu chu'u mu'ure, 'Cho'oché cho'oché ro'i te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu', chiisi'kua'mu. ¹⁴ Jã'ajekuna mu'ure ro'isinko saku saijũ'u mu'u. Chu'upi chio paakuj i inani cho'jerepa saisinareta'ni musanukonare ro'ichenuko ro'ira chiito re'omu. ¹⁵ Chu'u neea'me jã'a kuri. Repa kuri chu'ure uache cho'ore'omu. ¿Chu'upi inani oia ũcuajanukochi'a ro'ikuna pe'ruche musanukona?", chinasomu repau —Jã'aja'ne i'kaku chu'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁶ Dios ũcuaja'che chio paaku repau'te si'aumucuse cho'oché cho'osinana'me na'irepa sani cho'osinani ũcuajanukoruchi'a ro'isi'ejache Repa'ni cuasaju Repau chu'ũñe rua jeerumu cho'onare na'a cho'je cuasaju Repau chu'ũñe cho'onare ũcuapa'ruvachi'a oia repaña jünisõsirumu pa'iche re'ojachere isija'mu.

Jesús repau chuenisõjañere jo'e kumatu
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ ũcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopona maiu pãipi jainuko ja'me maijuna, chukuna'te repau neenare docerepanare te'enare soni ija'che kuasi'kua'mu:

¹⁸ —Jerusalén vu'ejoopona maimé mai. ũcuachejana chu'ure Dios Raosi'kure pãipi chëa judío phairipã chũ'unana'me judiõpã che'chonani sa jo'kajanaa'me. ũcuanapi chu'ure vanisõjañe chu'u ¹⁹ judío peonani jo'karena, rua cu'ache cutuju pãisoju sui'sue pi'ni kurususë'verona jë'jo nuko vëasõjanaa'me repaña chu'ure. Jã'ata'ni choteumucujñana vajurajia'mu chu'u —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te repau neenare.

Santiago'ne Juanre puka'ko Jesure sëekaisi'ere kumatu
(Mr 10.35-45)

²⁰ ũcuarumu Zebedeo mamachii puka'kona'me Jesús pa'ichejana raisinaa'me. Rani repaña puka'ko Jesús ti'jñëñena ro're puusi'koa'mo mamachii're re'ojache cho'okaijachere sësa chini. ²¹ Jã'aja'ne cho'okona ña Jesús repao'te ija'che sëesi'kua'mu:

—¿Ëquere chiiko mu'u? —chiisi'kua'mu repao'te.

Chikuna repao ija'che i'kasi'koa'mo:

—Iva'nare chu'u chii'va'nare, mu'u chu'urumu te'eu'te mu'u uajjũtu cakã'kona, chekuni kã'kojũtu cakã'kona puuche chu'ujũ'u ñu'iju ja'me chu'uju paaru —chiisi'koa'mo repao.

²² Chikona Jesús repao mamachii're ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona Dios cho'ojachere vesuju jã'aja'ne sëeme. Pãipi musanukonani chu'ure cho'opi'racheja'che vanisõñu chiito, ¿cuhemanajanaa'ne musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repaña ija'che i'kasinaa'me:

—Cuhema'ne cho'ocojñojanaa'me chukuna —chiisinaa'me repaña.

²³ Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chũ'u cho'ocojñoñeja'ñe cho'ocojño repajanaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonare chũ'una'me ñu'ijañe chũ'u jo'kacu'amũ chũ'ure. Chũ'u Ja'ku arepararũmũna Repau ïsija'mũ chiicojño sinani jo'kaja'mũ jã'a chũ'una'me ñu'iñe — chiisi'kua'mũ repau. ²⁴ Ũcuarũmũ chũkũna Jesús neena dierepana, repao sēesi'ere asa mamachĩre ka'chanare rũa pe'rusinaa'me. ²⁵ Jã'aja'ñe pe'rujũna ña Jesús chũkũna'te soni rao ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Ie masicosome musanukona: Icheja cheja pãi chũ'una repana neenare rũa cuaja pa'iche'te chũ'ujũ rũa chũova'nare cho'ojũ pa'ime. ²⁶ Jã'ata'ni musanukonapi te'eũ pãi chũ'ũkũ pasa chini repana cho'ocheja'che cho'omanejũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe, cho'oche cho'okaiva'uja'che chekũnare cho'okaiũ pa'ijũ'u. ²⁷ Te'eũji chekũnare paara chini repana paacojño'kũ pa'icheja'che pa'ijũ'u. ²⁸ Jã'aja'ñe pa'ikũ'mũ chũ'u pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũ. Pãipi cho'okaarũ chini raisi'kũma'mũ chũ'u. Pãire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ repana cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kũa'mũ — chiisi'kũa'mũ repau chũkũna'te.

*Na'ava'na ka'chanare Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Ũcuarũmũ chũkũnapi Jericó vũ'ejoopo pa'isinapi Jesuna'me eta saiũna pãi rũa jainũko ja'me saisinaa'me chũkũna'te. ³⁰ Eta saiũ ñato na'ava'na ka'chava'na ma'a rũ'tũva'te ñu'isinaa'me. Ũcuarũmũ repana Jesús caraiche'te asa ija'che i'kajũ ujachũ'opi cuisinaa'me:

—Pãi ũcuanũkore Paakũ, David aperũmũ pa'isi'kũ jojosi'kũ, oijũ'u chũkũnava'nare —chiisinaa'me repana.

³¹ Jã'aja'ne i'kajũna chũkũna'te tuhana pãi,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chiisinaa'me repanare. Jã'ata'ni repana jo'e na'a rũa cuijũ i'kasinaa'me.

—Pãi ũcuanũkore Paakũ, David aperũmũ pa'isi'kũ jojosi'kũ, oijũ'u chũkũnava'nare —chiisinaa'me repana.

³² Jã'aja'ñe i'kajũ cuijũna asa canũka Jesús repanare soni rao ija'che sēesi'kũa'mũ:

—¿Ëquere cho'okaau chini sēeñe musanukona chũ'ure? —chiisi'kũa'mũ Jesús repanare.

³³ Chikũna repana,

—Pãi ũcuanũkore Paakũ, chũkũna ñakocaã ñoa'kũ chiime chũkũna —chiisinaa'me repana.

³⁴ Jã'aja'ñe i'karena Jesús repanani oiũ repana ñakocaãna noũna repana ñakocaã teana re'ojañakocaã care'osōsi'kũa'mũ. Ũcuarũmũ repana na'ava'na pa'isina ñakocaã re'oja'che ñajũ ũcuaũni jovo ja'me ku'ijũ pa'isinaa'me.

21

*Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kũamũ
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹⁻² Ũcuarũmũ chũkũna Jesuna'me saiũ Jerusalén kueñe cajoopo Olivo aikũti pa'ijooona Betfagé vũ'ejoopona tĩ'asinaa'me. Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te repau neenare te'eka'chapanarechi'a saopi'rakũ ija'che chũ'usi'kũa'mũ:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saiũ'u musanukona. Sani ũcuachejana burrava'ore quẽo sũosiva'ore chĩina'me rũiva'oni jñaajanaa'me musanukona. Jña repava'nare jose ichejana rakaijũ'u. ³ Pãiu ũcuachakũji musanukonare, “¿Ëque cho'oũu chini musanukona jã'ava'nare joseche?”, chiito, “Maire Paakũ iva'nare chiimũ. Na'mi co'choja'mũ repau iva'nare”, chiijũ'u —chiisi'kũa'mũ.

⁴ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna, aperumũ Dios chũ'o kuakaisi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ũcuarepa ti'jñesi'kua'mũ:

⁵ Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare ija'che i'kakaijũ'ũ:

“Ñajũ'ũ, musanukonare chũ'uku raiche.

Pe'kerũ pa'iu burrava'o pōse ve'eva'o mamakũni tuhiũ raimũ”,
chiicheji.

⁶ Ũcuarumũ repaña Jesús neena sani repaũ chũ'usi'e cho'oasome. ⁷ Burrava'ore jñaa, repaña'me mamakũ'te jose Jesús pa'ichejana ra, kãñapi tuorena Jesús repava'ure tuhisi'kua'mũ. ⁸ Ũcuarumũ pãĩ rũa jainũko repaũ tuhiũ saima'ana repaña sē'sevũ ju'ikãñapi tĩ'te ja ũhasinaa'me. Chekũna pũti kare veri ũcua ma'ana ũhasinaa'me. ⁹ Repaũ'te tuhana pãĩ charo sainana'me cho'je raina ija'che i'kajũ cuisinaa'me:

—¡Ikũ aperumũ pa'isi'ku David Jojocojñokũ rũa masiũ'mũ! ¡Diopi re'oja'che cho'okaũ ikũre, Repaũ Raosi'kũre! Cũnaumũ Pa'ikũ Dios peore Masiũ'mũ —chiisinaa'me repaña.

¹⁰ Repaũ Jesús Jerusalén vũ'ejoopo sani tĩ'asirumũ repajoopo pa'ina pãĩ repaũni ñañũ chini jainũko chi'i repaũ'te ja'me tuhasinani ija'che sēesinaa'me:

—¿Jeeja'iu'ũ jā'ũ? —chiisinaa'me.

¹¹ Chitena chekũna ija'che i'kasinaa'me:

—Galilea cheja pa'ijoopo Nazaret vũ'ejoopo raisi'kua'mũ jā'ũ. Jesua'mũ. Dios chũ'o kuakaikũ'mũ —chiisinaa'me.

*Dios vũ'ena kaka pōse ĩsinare Jesús eto saosi'ere kũamũ
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48)*

¹² Ũcuarumũ Jesús Dios vũ'ena kaka, repavũ'e pōse koosinana'me ĩsisinare peore eto saokũ chekũnare kuri sa'ñekaisina mesako'ñana'me ũkupova'nare ĩsisina ñũ'ĩsisai'vũã jujo tajño ũhasi'kua'mũ. ¹³ Jā'aja'ñe cho'okũ ija'che i'kasi'kua'mũ repaũ:

—Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũ vũ'e pãĩ chũ'ũre pojojũ sēevũ'ea'me,

chiimũ. Jā'ata'ni musanukona pōse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivũ'e
—chiiũ eto saosi'kua'mũ Jesús repañare.

¹⁴ Ũcuarumũ na'ava'nana'me cu'acũ'a paava'na Dios vũ'ena kakarena Jesús ña repañare vasosi'kua'mũ. ¹⁵⁻¹⁶ Jesupi Diochi'a masiche'te cho'oũna ña judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judiõpãĩ che'chona rũa pe'rulinaa'me. Ũcuachi'a repavũ'e pa'ĩnapi chĩipi Jesús cho'osi'ere ña, cuijũ ũjachu'opi, “¡Ikũ aperumũ pa'isi'ku David Jojosi'ku Dios Raocojñosi'ku rũa masiũ'mũ!”, chiijũna asa pe'rujũ Jesure ija'che i'kasinaa'me repaña:

—¿Chĩĩ i'kajũ cuiche asama'ku mũ'ũ? —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Jũjũ, asamũ chũ'ũ. Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimũ:

Vĩjachĩina'me na'a aina Diopi cho'okaiũna

Ũcuañni pojojũ re'oja'che i'kajanaa'me,

chiimũ —chiisi'kua'mũ Jesús repañare.

¹⁷ Ũcuarumũ chũkũna repañare pãĩ jo'ka Jesuna'me Betania vũ'ejoopona sani kãisinaa'me.

*Higoñũji jo'e kũĩmanea'ku chini i'kamũ Jesús
(Mr 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Jo'e apeñatato Jesús chũkũnana'me Jerusalén vũ'ejoopona jo'e co'isi'kua'mũ. Co'ikũna Jesure āucuhaasomũ. ¹⁹ Co'ikũ higoñũ ma'a rũ'tava nũkañũ'te ña repañũ

kueñe sani ñato repara'puruã peoñuji ja'ochi'a pa'isi'kua'mu. Jã'ajekuna repañu ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Jmamarujẽ'e jo'e ãira'puruã kũmanaja'mu iñu —chikuna repañu teana te'erumu jũnisõsi'kua'mu. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'oña ña cuasaju chukuna repau neena ija'che sãesinaa'me repau'te:

—¿Je'se cho'okuna jã'añu higoñu teana jũnisõu? —chiisinaa'me.

²¹⁻²² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi Diore jachama'ñe masi cuasani higoñu chu'u cho'osi'ejachechi'a cho'oma'ñe, cheke si'ache cho'omasiju ikũtire aikũtire, “Icheja kũñu chiarana su'a nukajũ'u”, chiito repakũti musanukona chũ'ũñe cho'oja'mu. Musanukona Repau'te sãeñe peore cho'okaija'mu Repau, Ūcuauñi masi cuasajuna. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Jesús ruã masi i'kasi'ere kũamũ

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Jã'aja'ñe cho'ocuha jo'e rani reparumu Jesús Dios vu'ena kakasi'kua'mu. Kaka pa'iu che'chokuna judío phairi chũ'unana'me judío aina rani ija'che sãesinaa'me repau'te:

—¿Je'se cuasa pãi chũ'una cho'ocheja'che cho'oku mu'u? ¿Neepe chũ'urena rani cho'oku mu'u? —chiisinaa'me.

²⁴⁻²⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonani chu'o sãeniasara. ¿Neepe Juanre Pãi Okoro'veku'te chãa raore? ¿Diopi raou? Jã'apãani, ¿pãipi chãa raore repau'te? Musanukonapi kuaru chu'u ũcuaja'che iere cho'oa'ku chini chu'ure chãa raosi'ku mami kũaja'mu musanukonare —chiisi'kua'mu.

Chikuna sãiñechi'a ija'che cutusinaa'me repa: “¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, ‘Juanre Dios chãa raosi'kua'mu’, chiito iku maire, ‘¿Musanukona je'se pa'iuña jã'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?’, chiija'mu. ²⁶ Ūcuachi'a, ‘Pãipi chãa raosinaa'me’, chiicu'amũ maire. Ina pãi jainuko, ‘Juan Dios chu'o kũakaiku pa'isi'kua'mu’, chiiju cuasame. Jã'ajekuna maipi jã'aja'ñe i'kato ina asa pe'ruju cu'ache cho'ojanaa'me maire”, chiniasome repa. ²⁷ Sãiñechi'a jã'aja'ñe cutu pi'ni Jesure ija'che i'kasinaa'me repa:

—Juanre raosi'ku mami vesũme chukuna —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonapi jã'aja'ñe i'karena chu'ure chũ'u raosi'ku mami kũamaneja'mu —chiisi'kua'mu repau.

Pãiu mamachũi te'eka'chapana cho'osi'ere kũamũ

²⁸ Ūcuarumu Jesús repa'ni chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—¿Ie je'se cuasoku musanukonare? Pãiu chũi ka'chanare umupãichi'a paaasomu. Paakũji repa'ni te'eu'te ija'che i'kaasomu repa: “Jmava'u, iumucuse chu'u pãsi uche chio cho'oche cho'ojaikajũ'u”, chiniasomu. ²⁹ Chikuna mamaku i'kaasomu. “Saiũama'mu chu'ure”, chiniasomu. Jã'ata'ni na'a pa'iu jo'e mama cuasa saniasomu repa, pũka'kũni cho'oche'te cho'okasa chini. ³⁰ Jã'aja'ñe cho'ocuha pũka'ku chekure mamaku'te ũcuaja'che i'kaasomu. I'kauna asa, “Jau, sasa”, chiniasomu. Jã'ata'ni saimaneasomu repa —Jã'aja'ñe chiu kuasi'kua'mu Jesús repa'ni. ³¹⁻³² Jã'aja'ñe kua pi'ni repa'ni ija'che sãeniasasi'kua'mu repa:

—Musanukona cuasato repa mamachũi, ¿kaupi pũka'ku chiiche cho'okaku? —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Charo i'kacojũosi'ku —chiisinaa'me.

Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Juan Pái Okoro'veku rani musanukonare, Dios chũ'ũñe cho'ona re'oja'che pa'iche'te chũ'vasi'kua'mu. Jã'ata'ni jachasinaa'me musanukona. Jã'a cho'oto Romapái kuri kookainana'me sí'uromi, Juan chũ'vasi'ere asa chëa repana cu'ache cho'oche ũhasõsinaa'me. Jã'aja'ñe cho'osinajeju repana jünisõsirumu Dios pa'ichejana saijanaa'me. Musanukonata'ni repana cho'oche peore ñasinata'ni mama cuasa cu'ache cho'oche ũhasõmanesinajeju saimanejanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Cho'oche cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kamu
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Ũcuarumu Jesús repanani chũ'vakũ jo'e chekere cuasaku kũasi'kua'mu.

—Páiũ cheja paaku pĩsi uche chio tã pi'ni si'acachio rũhiso'koro jeo tusuasomu. Repaso'koro jeo pi'ni uche cha'ca chachojavu je'naasomu repau ũcuate'evũji conora'ka meajacheja pa'ivu. Ũcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'acachio ñaju kuirakaiju paaru chini vu'e umu nukavu'e cho'oasomu repau. Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jña jo'ka tũichejana sanisõasomu repau. ³⁴ Sani pa'iu uche tuarumu tĩ'aua repau'te cho'oche cho'okainare uche chio kuirakaina pa'ichejana saomasu repau, uchehere miijani rakaaru chini. ³⁵ Jã'ata'ni sani tĩ'arena ña repana uche kuirana repanare chëa te'eũ'te rua asi vaiju, chekuni vanisõju jo'e chekuni catapi asi su'aasome. Jã'aja'ñe cho'o uchejẽ'e peonare asichi'a vani co'choasome repana. ³⁶ Co'irena ña uche chio paaku repau'te cho'oche cho'okainare na'a jainukore jo'e ũcuachejana saomasu. Jã'ata'ni sani tĩ'arena repana uche chio kuirakaina peore ũcuaja'che repanare asi vani co'choasome.

³⁷ Jo'e ũcuaja'che cho'o co'chorena ña uche chio paaku ija'che cuasaku i'kaasomu: “Chũ'ũ chĩini repana pa'ichejana saora. Jã'ureta'ni ña, kukujacosome repana”, chiũ cuasaasomu repau. ³⁸ Jã'aja'ñe cuasa mamakuni saomasu repau. Jã'ata'ni repau mamakũji sani tĩ'aua ña uche chio kuirakaina sãĩñechi'a ija'che i'kaasome: “Jã'ũ uche chio paaku mamaku'mu. Pũka'ku jünisõsirumu repau paasi'e paajaua'mu jã'ũ. Vanisõũ jã'ũni. Maipi pũka'ku jünisõsirumu repau paasi'ere paaũ”, chiniasome repana. ³⁹ Chini repau'te chëa chio rũ'tuvana juha sa vanisõasome repana —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁴⁰ Jã'aja'ñe kũacuha repau kũasi'e asasinare ija'che sãesi'kua'mu Jesús:

—Repau mamaku'te vanisõsi'ere asa uche chio paakũji sani, ¿je'se cho'oja'ũ repanare uche kuirakainare? —chiisi'kua'mu.

⁴¹ Chikuna repana i'kasinaa'me.

—Sani repau mamaku'te vanisõsinare sãĩñe vanisõja'mu repau. Repanare vanisõ uche chio kuirakaijanare chekunani jña jo'kaja'mu repau, cu'ache cho'oma'ñe uche tua pi'ni repau'te sa isijanani —chisinaa'me repana.

⁴² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e jmamakarũjẽ'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimũ:

Pái vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'ejũ paniasome.

Ku'ejũ te'etuupũ jñaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupũ.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupũ mini kuãa sa

repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini.

Diopi cho'okaiuna jã'aja'ñe cho'ojuna ña cuasa Repauni pojojũ i'kame chukuna,

chiimũ. ⁴³ Jã'ajekuna musanukonare ija'che i'kamũ chũ'ũ: Repau chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oma'to uche paaku repau chio kuirakaisinare cho'osi'ejã'che cho'oja'mu Dios

musanukonare. Musanukonare sêjosõ chekunani chëa paaja'mu, Repau chũ'ũñe cho'ojanare. ⁴⁴ Pãiu vü'e tuuruna tãni rua asi tãimu. Ūcuachi'a vü'e tuurupi pãiuñi tãito jünisõmu —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁵ Ūcuarumu judío phairipãi chũ'unana'me fariseopãi Jesús cuasaku i'kasi'ere asa masi, “Iku Jesús Ūcuau cuasaku kuacheji maini cu'ache i'kamü”, chiiju pe'rusinaa'me.

⁴⁶ Jã'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju repau'te chëañu chiisinata'ni pãipi, “Jesús Dios chũ'o kuakaiku'mu”, chiiju cuasajuna, “Maipi repau'te chëañe'te chũ'uto pe'rujanaa'me ina maire”, chini vajuchuju chëamanesinaa'me repana.

22

Pãi chũ'ũku mamaku romi vejarumu fiesta cho'oa'ju chini soisina cho'osi'ere kamü (Lc 14.15-24)

¹ Ūcuarumu Jesús jo'e judío phairipãi chũ'unana'me fariseopãire chũ'vakü ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

² —Repau chũ'ũñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pãi chũ'ũku repau mamaküji romioni vejakuna pojoku fiesta cho'oasomu. ³ Jã'aja'ñe cho'oku ja'me fiesta cho'ojanare repau aperumu kuasinani soijani raa'ju chini, repau'te cho'оче cho'okainare chũ'ũ saoasomu repau. Jã'ata'ni repana sani soito raicuheasome. ⁴ Raicuharena repau'te cho'оче cho'okainare jo'e chekunani saoasomu. “Ija'che chũ'o sa kuajũ'u repanare: Chũ'upi chũ'ũna vacava'nare ãure ãujuna jujusiva'nare vani peore care'vacuhasi'ea'me. Rani ñaa'ju; chũ'u neeku romi vejache'te pojoku ãure ãñu, chiiju'ũ repanare”, chiniasomu repau. ⁵ Jã'ata'ni repana soicojñosina asa jachaju raicuheasome. Cuheku te'eü repau chiore ñara chini saniasomu. Cheku pösere isira chini saniasomu. ⁶ Chekunata'ni pãi chũ'ũku saosinare chëa te'enare asi vaiju chekunani vanisõasome. ⁷ Repanare vanisõsi'ere asa pãi chũ'ũku rua pe'rukü repau neenare sõtaopãi chũ'ũ saoasomu, repau'te cho'оче cho'okainare vanisõsinani sãñe vanisõ repana pa'isijoope peore uosõa'ju chini. ⁸ Jã'aja'ñe cho'ocuhasirumu repau pãi chũ'ũku repau'te cho'оче cho'okainare jo'e i'kaasomu. “Chũ'u neeku romi vejache ñaju pojoku fiesta cho'ojache peore care'vacuhasi'ea'me. Chũ'u charo soisinata'ni raicuhesinajeju fiesta ja'me cho'omanejanaa'me repana raicuhesi'e ro'i. ⁹ Jã'ajekuna callejoovũã pãi rua nukä ku'ijooovũãna sani musanukona tijñanare ūcuauanare soni rajũ'ũ, fiesta'te ja'me cho'oa'ju”, chiniasomu repau. ¹⁰ Chikuna eta sani ku'ijü repana tijñasinare pãi, cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'inare ūcuanukore soni ra pãi chũ'ũku vü'ena cuaoasome repana. Jã'aja'ñe cho'orena repavü'e timuvü'e kakaasome pãi.

¹¹ Ūcuarumu pãi chũ'ũku repau soisinani ñara chini fiesta cho'oruupuna kaka pãiu'te te'eü'te romi vejakü'te pojona fiesta cho'ojü ju'ikãña ju'imava'ñi ñaasomu.

¹² Ña repau'te ija'che i'kaasomu: “¿Je'se pa'iana mü'u romi vejakü'te fiesta cho'ona ju'ikãña ju'ima'kupü ja'me kaka pa'iku icheja?”, chiniasomu. Jã'ata'ni repau i'kamaneasomu. ¹³ Ūcuarumu repau pãi chũ'ũku ãu ãunare ija'che i'kaasomu: “Ikure jãjñana'me cü'a vëe chijachejana ve'sena etua jo'kajũ'ũ. Ūcuachejare pa'iu oiu cõjire asoche ãiu paau”, chiniasomu. ¹⁴ Dios ūcuaja'che pãi chũ'ũku cho'очеja'che pãi ūcuanukore soimü Repauñi cuasaju jovo re'oja'che paapu chini. Jã'ata'ni pãipi repauñi cuheju te'eva'na cuasajuna jainukore chëa paama'mu Dios —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

Jesús pãi chũ'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kamü (Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Ūcuarumu fariseopãi Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa sani sãñechi'a cutuasome.

—Chekunanani Jesús pa'ichejana saonu mai. Repanapi chu'ore seejuna repauji tiiñe i'kato maire chũ'unani kuañu repau i'kasi'e. Maipi kuato chekurumu repau'te chēañe chũ'ujanaa'me repana —chiiyu repana cho'ojache care'vaasome repana. ¹⁶ Chini repana neenare te'enare chēa Herode'te chiikuanupu ja'me pa'inare raosinaa'me repana, Jesuni ija'che i'kaa'yu chini:

—Masiu, chu'o ũcuarepare cutuku'mu mu'u. Pāipi asa chēa re'oja'che paapu chini Dios chũ'añe ũcuarepare che'choku'mu mu'u. Jā'a masime chukuna. Mu'u che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojē'e kuku cuasoma'ñe ũcua che'choku pa'iku'mu mu'u. ¹⁷ Jā'ajekuna mu'uni chu'o sēniasañu chiime chukuna, mu'u cuasaku i'kache'te asa masiñu chini. Romapāi chũ'ukujji Cēsapi, chukuna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repau'te? Jā'apāni, ¿ro'imanejanaa'ñe? ¿Je'se cuasaku mu'u? —chiisinaa'me repana.

¹⁸ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'ome musanukona. Chu'upi tiiñere i'kaa'ku chini jā'aja'ñe sēeme musanukona chu'ure. ¹⁹ Kurire'reva musanukona pa'iche ro'i ro'ijare'reva'te mini ñojũ'u chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau'te kurire'reva miiyani ra ñosinaa'me repana. ²⁰ Ñojuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiisi'kua'mu.

²¹ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Maire chũ'uku César chiana'me repau mami pa'imu jā'are'reva —chiisinaa'me repana.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chũ'uto ro'ijũ'u repau'te. Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

²² Jā'aja'ñe i'kauna asa kuku repau'te jo'ka sanisōsinaa'me repana.

*Jũ'isina vajuraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuumu
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Ūcuaumucusena saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini raisinaa'me. “Pāi jũ'isina jo'e vajuraimanejanaa'me”, chiiyu cuasanajeyu Jesure ija'che sēesinaa'me repana:

²⁴ —Masiu, Diopi chũ'uuna Moisés aperumu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Pāiu romio'te vejasi'kupī, chuta'a chīi peokujji jo'ka jūnisōru

repau cho'jeuji veja paa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chīire paaku ija'che cuasaku paa: “Chu'u a'chu jūnisōsiva'u chīijanaa'me ina chu'u chīi”, chia,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. ²⁵ Jā'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Icheja chukuna'te ja'me pa'isina majapāichi'a sieterepana pa'isinaa'me umupāi. Pa'iyu repana majaa'chu chareparo cakupi te'eu romio'te veja paaku chuta'a chīi peokujji jo'ka jūnisōsi'kua'mu. ²⁶ Jo'ka jūnisōuna cho'jeu repau majaa'chu rājo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chīi peokujji jo'ka jūnisōsi'kua'mu. Jūnisōuna na'a cho'je caku ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chīi peokujji jūnisōsi'kua'mu. Jā'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanuko ũcuate'eo'te vejaju chīi peonachi'a jo'ka jūnisōsinaa'me repana. ²⁷ Repana peore jūnisōsirumu romio ũcuaja'che jūnisōsi'koa'mo. ²⁸ Jā'ajekuna pāi jūnisōsina ũcuanuko jo'e vajuraisirumu, ¿kaupi repao'te jo'e paaja'u? —chiisinaa'me repana.

²⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Tiiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ejē'e vesuju jũ'isinare Dios vasomasichejē'e vesume musanukona. ³⁰ Pāi ũcuanuko jo'e jūni vajuraisirumu umupāina'me romi jo'e vejamanejanaa'me Diore ja'me pa'ina ángeles

pa'icheja'che pa'inajeju. ³¹ Diopi i'kakuna asaju pãi jũ'isina vajurajachere kuaju tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimũ:

³² “Chu'u Dios, pãi jũnisõsinarejẽ'e vajunareja'che ñakũ'mũ, repaña rekoñoõpi vajukuna.

Jã'ajekuna musanukona aipãi vajurũmu chu'ure cuasasinare paakũ'mũ chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kuamũ Dios, chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kuamũ Jesús repanare saduceopãi.

³³ Jesupi jã'aja'ñe che'choũna asa kukuasome repaña.

*Dios pãi na'a rũa chũ'uñe'te kuamũ Jesús
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Jesupi jã'aja'ñe masi chu'vaũna saduceopãi jo'e i'kamanesi'ere asa fariseopãi repaũ pa'ichejana rani chi'isinaa'me. ³⁵ Chi'i repanare ja'me pa'ikũ te'eũ judiõpãi che'chokũji Jesure ija'che sãesi'kuamũ, repaũ masiche'te cho'o ñara chini:

³⁶ —Dios maire chũ'u jokasi'e, ¿jeea'che Repaũ maire na'a rũa cho'ojũ'u chiiche? —chiisi'kuamũ.

³⁷ Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kuamũ:

—Pãi Ũcuanukore Paakuni Dioni musanukona aũji rũa cuasaju pa'ijũ'u. Musanukona rekoñoõna'me cuasache peore jã'api Dioni rũa cuasaju pa'ijũ'u. Jã'aa'me Repaũ chũ'urepache. ³⁸ “Jã'are na'a rũa cho'ojũ pa'ijũ'u”, chiimũ Dios. ³⁹ Cheke ũcuaja'chea'me, repaũ chũ'urepache. Ija'che chiimũ: “Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u”, chiimũ. ⁴⁰ Jã'are ka'chamajña cho'ojũ pani, cheke Repaũ chũ'usi'e ũcuate'erũmu peore cho'ocheja'che cho'ome musanukona Repaũji ñato, aperũmu Repaũ chu'o kuakaisina che'chosi'e ũcuachi'a —chiisi'kuamũ repaũ.

*¿Nee chũia'u pãire chũ'ua'kũ chini Dios Raosi'kũ?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

⁴¹⁻⁴² Repaña fariseopãi chi'isikuanupũ chuta'a pa'ijũna Jesús repaũ pa'iche'te kuara chini ija'che sãesi'kuamũ repanare:

—Cristo, Dios raoja'mũ chiisi'kũ pa'iche'te cuasani, ¿je'se cuasache musanukona? ¿Nee chũia'u repaũ? —chiisi'kuamũ Jesús repanare.

Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Aperũmu pa'isi'kũ David Jojosi'kuamũ repaũ —chiisinaa'me repaña.

⁴³⁻⁴⁴ Chitena Jesús i'kasi'kuamũ.

—Repaũ David, aperũmu Dios Rekochoji cho'okaiũna ija'che i'kaasomũ:
Cristo Dios Raojau chu'ure paakũ'mũ,
chinasomũ. Ũcuachi'a cheke ija'che chiimũ repaũ i'kakũ tocha jo'kasi'e:
Dios chu'ure Paakũ'te ija'che i'kaasomũ:

“Chu'ure kueñe ujjũtu cakã'kona puujũ'u.

Chu'upi cho'okaiũna mũ'ure cuhesina ũcuanuko mũ'u chũ'uñe cho'ojanaa'me”,
chinasomũ Dios.

Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ David. ⁴⁵ ¿Je'se pa'ũna, David, “Chu'ure paakũ'mũ Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kuamũ Cristo”, chiiche pãi? —chiisi'kuamũ Jesús repanare.

⁴⁶ Jã'aja'ñe i'kaũna asa sãĩne i'kavesũju te'echũ'opojẽ'e i'kamanesinaa'me repaña. Jã'ajekuna repaña fariseopãi jã'arũmupi pi'ra repaũ'te te'eujẽ'e jo'e chu'o sãevajuchusinaa'me.

23

Fariseopãina'me judíopãi che'chona cu'ache cho'ochete k̄am̄ Jesús

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Jã'a i'ka pi'nisirum̄ pãire ija'che i'kasi'kua'm̄ Jesús, chukuna'te repau neenare ũcuachi'a:

² —Maire judíopãi che'chonana'me fariseopãi si'arum̄ Moisés tocha jo'kasi'e chu'vaju pa'ime, pãipi asa chẽa cho'ojũ paapu chini. ³ Repana chu'vaju chũ'ũñe peore asa jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Repana pa'icheta'ni ña chẽa ũcuaja'che pa'imanejũ'ũ musanukona. Ũcuana i'kache cho'oma'ñe chekere cho'onaa'me repana.

⁴ Jmamarujẽ'e repanare cho'ouama'ñere chekunare r̄ua cuajare si'ache chũ'ũ jo'kanaa'me repana. ⁵ Aperum̄ pa'isina judío umupãi Dios chũ'ũsi'e cho'ojũ va'i ca'nipi rũhira'vuruã cho'o ũcuara'vuruã sa'navuãna Dios chu'o tochasija'oruã mañaasome, repana jũjñare quẽo tũñu chini. Jã'ajekuna repana fariseopãi pãipi ña, "Re'onajeju Dios chu'o r̄ua chiime ina", chiapu chini si'ache cho'ojũ Dios chu'o tocha maña tũira'vuruã na'a ujavuã cho'o repana chiapuãna'me jũjña quẽo tũime repana. Ũcuaja'che pãipi ña, "Diore r̄ua cuasanaa'me jã'ana", chiapu chini kãña re'ojakãñapi ujacueñoãre ju'ijũ naka ku'ime repana. ⁶ Ũcuaja'che pãipi repanani ãu ãuñu chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineeme repana. Ũcuachi'a mai judíopãi chi'ivũ'ena mua kakani masina ñu'isaivũãre ñu'ineenaa'me repana. ⁷ Ũcuachi'a ãu ñisichejñare ku'ijuna, pãipi repanani ña chẽa pojojũ, "Peore masinajeju pãi che'chonaa'me ina", chiito r̄ua pojonaa'me repana.

⁸ 'Musanukonata'ni pãire che'choni rupũ repanapi musanukonani, "Peore masinajeju pãi che'chonaa'me ina", chiapu chini che'choto cu'amũ. Musanukona chu'ure cuasaju majapãija'ñechi'a pa'inaa'me. Musanukonare che'choku peore Masiũ ũcuate'eũ'mũ chu'ũ, Dios Raosi'kũ. ⁹ Ũcuachi'a icheja cheja pa'inare te'eũ'terejẽ'e masinare, "Peore masiũ'mũ iku", chini repau'te, "Ja'ku", chiiju pa'imanejũ'ũ, Cunaum̄ Pa'ikũ'te Diorechi'a ũcuate'eũ'te peore Masiũ'te Ja'ku paanajeju. ¹⁰ Ũcuachi'a pãi chũ'ũni rupũ repanapi musanukonani, "Peore masinajeju pãi chũ'ũnaa'me ina", chiapu chini chũ'ũto cu'amũ. Musanukonare chũ'ũku peore masiũ ũcuate'eũ'mũ chu'ũ, Dios Raosi'kũ. ¹¹ Musanukonapi te'eũ chekunare pãi chũ'ũra chini cho'ochete cho'okaiva'uja'che chekunare re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'ũ. ¹² Ija'chea'me: Pãi ũcuapani meñe, "Chekunare na'a r̄ua masime chukuna", chiiju cuasanare, "R̄ua vesunaa'me ina", chiija'mũ Dios. Jã'ata'ni repanapi meñe, "Chekunare na'a r̄ua vesunaa'me chukuna", chiiju cuasanare, "R̄ua masinaa'me ina", chiija'mũ Dios —chiisi'kua'mũ Jesús.

¹³ Ũcuarum̄ Jesús fariseopãina'me judíopãi che'chonare ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Sẽ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajeju r̄ua cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare judíopãi che'chonana'me fariseopãi. Dios chu'o masinata'ni chu'ũni cuheju Dios pa'icheja saimanejanaa'me musanukona. Jã'ajekuna chekuna ũcuaja'che chu'ure cuasaju jovoñu chiisinata'ni jovoma'me musanukona chu'ure cuheche'te ñani. ¹⁴ Ũcuachi'a va'jeva'na paache joreju tutesõnaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cho'onata'ni pãipi ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini Diore s̄eni r̄ua jeerum̄ s̄ejeju pa'inaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cho'onajeju Diopi chũ'ũna r̄ua cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare, s̄e'sevuchi'a re'oja'che cho'onare.

¹⁵ 'Sẽ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajeju r̄ua cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare judíopãi che'chonana'me fariseopãi. Jã'aja'ñe cu'ache pa'inapi si'achejña ku'ijũ chiaraã chekukã'jño j̄eni, pãi jainukore che'chome musanukona, repanapi asa chẽaa'ju chini. Musanukonapi che'chojuna asa chẽasina musanukonare na'a cajejaiche cu'ache pa'inajeju musanukona saijatoana vati toana saijanaa'me repana.

16 'Na'ava'napi ũcuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che chekunare cu'ache che'chonajejuna raa cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Ija'che i'kaju che'chonaame musanukona: "Dios mamire i'kacuheju Repau vɛ'ere roiju, 'Cho'ojanaame', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jã'ata'ni Dios vɛ'e pa'imajñarua pachokuri cho'osimajñarua roiju, 'Cho'ojanaame', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome musanukona", chiinaame. 17 ¡Ñakocaã ñamava'naja'ñe raa vesunaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a raa chiiku? ¿Repau vɛ'e? Jã'apãani, ¿pachokuri repav'equee? Dios raa chiimu Repau vɛ'e. Repa pachokuri ũcuachi'a repav'e pa'ichejekuna chiimu Repau. 18 ũcuachi'a ija'che i'kanaame musanukona: "Mesako'a pãi Diore ĩsisimajñarua tuo uoko'are roiju, musanukona 'Cho'ojanaame', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jã'ata'ni Diore ĩsisimajñarua roiju, 'Cho'ojanaame', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome", chiinaame. 19 ¡Ñakocaã ñamava'naja'ñe raa vesunaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a raa chiiku? ¿Repau'te ĩsimajñarua? Jã'apãani, ¿repamajñarua uoko'a? Dios raa chiimu repau'te ĩsimajñarua. Repako'a ũcuachi'a repau'te ĩsimajñarua uoko'ajekuna chiimu Repau. 20 Repako'are pãipi roiju i'kani repako'a tuosi'e ũcuachi'a peore roiju i'kame. 21 ũcuaja'che Dios vɛ'ere roiju i'kani repav'e Pa'iku'te Diore ũcuachi'a roiju i'kame. 22 ũcuaja'che cunaumare roiju i'kani repacheja pa'isaivu Dios chũ'uku ñu'isaivu'te roiju ũcuachi'a repasaivu ñu'iku'te Diore roiju i'kame.

23 'Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ ja'oruã au va'isuche maña kua'koja'oruãre si'arumu ĩsiju pa'inaame musanukona, Repau chũ're ĩsijũ'u chiisi'e. Chekurumu dierepaja'oruã jñaani te'eja'oru ĩsinaame. Chekurumu cienrepaja'oruã jñaani dierepaja'oruã ĩsinaame. Jã'aja'ñe cho'onata'ni Dioni masi cuasama'ñe pa'ijũ sɛ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajeju Dios chũ'repache asa jachaju cho'omanaame musanukona: re'oja'che cho'oche, chekunare oiju pa'iche, chekunare ũcuarepa cho'oche. Jã'aja'ñe cho'onajejuna raa cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopãina'me judiopãi che'chonare. Repa cu'amajñarua ũcua ĩsiju pa'ijũ'u Diore. Repau chũ'usi'ea'me jã'a. Jã'ata'ni, "Chekunare re'oja'che cho'okaiche'te na'a raa cho'ojũ pa'ijũ'u", chiimu Dios. 24 Na'ava'napi chekunani juha sacheja'che cho'ome musanukona. Aĩñena mi'api tuãni mañaru jmava'ureta'ni ña mini sɛjo aĩñeja'ñe Dios ruarepa chũ'uma'ñere si'arumu cuasaju raa cho'ome musanukona. ũcuachi'a camelloji tuãni mañaru uja'u'teta'ni ña mini sɛjoma'ñe ũcuau'te cuasoma'ñe teana rñosõñeja'ñe Repau chũ'repacheta'ni cuasamarũ cho'oma'me musanukona.

25 'ũcuachi'a cunaro'rona'me cunare'a sɛ'sevuãchi'a sosaju sa'navuã sosama'ñeja'ñe musanukona rekoñoã cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju sɛ'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekuna nee joreju tute paanaame musanukona. ũcuachi'a musanukonare cho'ouache ũcuauache cho'onaa'me. Jã'aja'ñe pa'ijuna Diopi chũ'uuna raa cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopãina'me judiopãi che'chonare. 26 Musanukona fariseopãi rekoñoã cu'ache cuasanaame. Jã'ajekuna musanukona rekoñoã cu'ache cuasache'te jo'kasõjũ'u. Jo'kasõni re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaame musanukona.

27-28 'Musanukona judiopãi che'chonana'me fariseopãi pãiu'te tãsicheja catapu poja'che choasi'pũre nukorena re'oja'che ñoñeja'ñe sɛ'sevuchi'a re'onaja'ñe ñome. Jã'ata'ni musanukona rekoñoã jũ'isi'kure tãsicoje sa'navu jã'jusi'ena'me tara pa'icheja'che cu'ache cuasadata'ni sɛ'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojuna pãi ña, "Re'onaa'me ina", chiime musanukonare. Jã'aja'ñe cho'ojuna raa cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

29 'Sɛ'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejuna raa cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare judiopãi che'chonana'me fariseopãi. ũcuachi'a aperumu Dios chũ'o kuasiva'nana'me

Dioni cuasaju re'oja'che pa'isinare musanukona aipāipi vanisōsiva'nare tāsichejña sē'sevuāchi'a, re'oja'che ñochejña care'vaju pa'ime musanukona, pāipi ña, “Dios chu'o kuaju chuenisōsiva'nare oime jā'ana”, chiapū chini. ³⁰ Jā'aja'ñe cho'ojū ija'che i'kanaa'me musanukona: “Mai aipāi pa'irumū chukunapi ja'me pani Dios chu'o kuasiva'nare vanisōmanera'asinaa'me”, chiinaa'me. ³¹ Jā'aja'ñe i'kaju, “Dios chu'o kuasiva'nare vanisōsina jojocojñosinaa'me chukuna”, chiicheja'che kua jñaume musanukona. ³² Musanukona aipāi cho'osi'eja'che cu'ache cho'ojū pañu chiime musanukona. Jā'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mū musanukonare.

³³ 'Aña pa'icheja'che rua cu'ache pa'inaa'me musanukona. Jā'ajekuna Dios musanukonare vati toana saoja'mū. ³⁴ Jā'aja'ñe pa'inani chu'u musanukonare Dios chu'o kuajanana'me Repau chu'o che'chojanana'me masinare chēa raoja'mū. Jā'ata'ni musanukona repanare cuheju te'enare vanisōju chekunare kurususē'veroāna jē'jo vēasōju jo'e chekunare mai judíopāi chi'ivūñana mūva asi vaijanaa'me. Ūcuaja'che repanani cu'ache cho'oñu chini vūñajoopoā repana saisijoopoā tuha ku'ejanaa'me musanukona. ³⁵ Jā'are cuhasōma'ñe cho'ojū pani, aperumū Dioni cuasaju re'oja'che pa'inare vanisōsi'e ro'i musanukonapi peore ro'ijanaa'me. Chareparo re'oja'che cho'osi'kure Abelre vanisōsirumūpi Berequías mamaku'te Zacaría'te, Diore isimajñarūā uochejana vanisōrumūjatū'ka re'oja'che pa'isinare musanukona aipāipi vanisōrena musanukonapi ro'ijanaa'me repanare vanisōsi'e ro'i. ³⁶ Ūcuarepaa'me jā'a. Irumū pa'inapi repana cho'osi'e peore ro'ijanaa'me musanukona —chiisi'kua'mū Jesús repanare.

Jerusalén vū'ejoopo pa'inani oimū Jesús
(Lc 13.34-35)

³⁷ Ūcuarumū Jesús jo'e i'kasi'kua'mū.

—Musanukona Jerusalén vū'ejoopo pa'ina cu'ache cho'ochete ñaku rua suma'ku pa'imū chu'u. Kurao repao chiiva'nare kue'chaka vū'evuāna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiiku'teta'ni cuheme musanukona chu'ure. Musanukona Jerusalén vū'ejoopo cana Repau chu'ore musanukonani kuaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju vanisōnaa'me. Ūcuachi'a Repau chu'ore chu'vaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju si'arumū catapi su'a vēasōnaa'me musanukona. ³⁸ Asarepajū'u. Ijoopo musanukona pa'ijoopo Jerusalén vū'ejoopo, pāipi cu'ache cho'oñu chiito ūsemanaja'mū Dios. Ūsemauna pāi rani peore ñañosōjanaa'me ijoopo. ³⁹ Chekere kuara. Saipi'ramū chu'u chura. Sanisōuna rua jeerumū ñamanejanaa'me musanukona chu'ure. Jā'ata'ni chu'upi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaaū ikure, Repau Raoku'te”, chiijanaa'me musanukona chu'ure —chiisi'kua'mū Jesús.

24

Dios vū'e ñañosōjañere kumū Jesús
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Ūcuarumū Jesús Dios vū'e pa'isi'kupi eta saiuna chukuna repau neena repau'te rani,

—Dios vū'e pa'iche'te ñaju cutuñu —chiisinaa'me. ² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mū:

—Musanukona ivū'e Dios vū'e pa'iche'te peore ñaju cutume. Jā'ata'ni na'a pa'isirumū, catarūā te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ñe peore ñañosōjanaa'me pāi ivū'e —chiisi'kua'mū Jesús chukuna'te.

Cheja si'api'rarumū cho'ojachere kumū
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús chukuna repau neenana'me sani Olivo aikütina muni puu ñu'isi'kua'mu. Ūcuarumu chukuna repauni chu'ore te'ena sēniasañu chini raisinaa'me repau'te. Rani ija'che sēesinaa'me:

—Mu'u chukuna'te kuasi'e, ¿jeerumu cho'ojachea'che? Ūcuachi'a mu'u jo'e raijarumuna'me icheja cheja si'ajarumu tĩ'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chukuna? — chiisinaa'me chukuna.

⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijũ'u. ¡Cacu'ocojñoñe! ⁵ Pãi jainuko te'enachi'a ku'iju jorejũ chũ'uni roiju, “Dios Raosi'kua'mu chũ'u. Cristoa'mu”, chijjanaa'me. Jã'aja'ñe i'kaju jorejuna pãi jainuko repanare cuasaju jovojanaa'me repa. ⁶ Ūcuachi'a si'achejña pãi vaiche asani kukumanējũ'u musanukona. Jã'aja'ñe pa'ija'mu cheja si'api'rarumu. Jã'ata'ni cheja chuta'a si'amanēja'mu. ⁷ Pãi ũcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che ruarepa asuku aupi aineemaña pãi si'achejñaruã aucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruã rua pi'ruja'mu. ⁸ Jã'ata'ni peore jã'a na'a rua cu'ache cho'orumu pi tĩ'api'raku chareparo cho'ochē'me.

⁹ 'Reparumu pãi musanukonare chũ'uni cuasajuna cuheju chēa sa chekunani jo'kajanaa'me, cu'ache cho'oa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ musanukonare te'enare vanisōjanaa'me repa. Pãi si'avāju musanukonare chũ'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁰ Reparumu pãi jainuko chũ'ure cuasache jo'kasō pa'iju, chũ'ure ũcua cuasava'nare cuheju chekunapi repanani cu'ache cho'oa'ju chini rope'e chũ'u jo'kajanaa'me. ¹¹ Ūcuachi'a pãi jainuko te'enachi'a ku'iju, “Dios chũ'o kuakaiku'mu chũ'u”, chiju jorejũ pãi jainukore cacu'ojũ pa'ijanaa'me. ¹² Reparumu rua si'ache cu'ache cho'orumu jekuna pãi jainuko chekunare cuasache jo'kasōjanaa'me. ¹³ Jã'ata'ni pãi repa jūnisōrumujatu'ka chũ'ure masi cuasana Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁴ Pãi cu'ache cho'ochē ũhasinare Dios chēa paache kuachu'o Repau chũ'o re'oja'che chũ'ure cuasanapi ku'iju chũ'vajanaa'me, pãi si'achejña pa'ina asa chēaa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mu.

¹⁵ 'Dios chũ'o aperumu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimu: Na'a pa'isirumu pãi Dios cuheche'te rupu tūosi'kuni Dios vu'ena sa nuko, “Dioa'mu iku. Pojojũ'u ikure”, chijjanaa'me, chiimu. Repa tohasi'ere ña masijanaa'me musanukona. ¹⁶ Pãipi jã'aja'ñe cho'ojuna ñani Judea cheja pa'ina aikũjñana vu'vu katisōa'ju. ¹⁷ Pãi ũcuahana repa vu'ña ve'koroãre pani cu'amajñaruãre miñu chini kakama'ñe teana vu'vusōa'ju. ¹⁸ Ūcuaja'che pãi chiño saisina pani repa vu'ña paache'te cu'amajñaruãre miñu chini co'ima'ñe teana ũcuachejapi vu'vusōa'ju. ¹⁹ Reparumu romiva'nare chĩi sũ'iva'nana'me oje chūsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ²⁰ Dioni rua sēeju pa'ijũ'u, reparumu pi puaumucusena jã'apãani okorumuna tĩ'amañea'ku chini. ²¹ Reparumu tĩ'aru mamarumu pi'ra irumujatu'ka pãi jmamakarujẽ'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ūcuachi'a reparumu cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemanēja'mu. ²² Repa cu'ache pa'irumure Diopi ũsemaña na'a jeerumu cu'ache pa'ito pãi te'eujẽ'e jujama'ñe cho'osōra'ame. Jã'ata'ni Diopi Repau chēa paanani oiu ũsekuna cu'a rua jeerumu pa'imaneja'mu.

²³ 'Reparumu pãi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani ñajũ'u. Dios Raosi'ku Cristo ichejare pa'imu”. Jã'apãani, “Sani ñajũ'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imu”, chijjanaa'me. Pãipi jã'aja'ñe i'kato asa jachajũ'u musanukona. ²⁴ Reparumu pãi te'ena ku'iju jorejũ, “Dios Raosi'kua'mu chũ'u. Cristoa'mu”, chijjanaa'me. Chekuna, “Dios chũ'o kuakainaa'me chukuna”, chijjanaa'me. Jã'aja'ñe jorejũ i'kaju Dios cho'ochēja'chere cho'o ñojanaa'me repa, Dios chēa paanapi ña

Repaŭ'te cuasache'te jo'kasõ ũcuanani jovo repana chũ'uñe'te cho'oju paapu chini. Jã'ata'ni Dios neenapi ñarepaju pa'imaneni repana jorena i'kachũ'o asa cuasaju jovojanaa'me. ²⁵ Mũsanũkonare chũ'u repana cho'ojachere masia'ju chini irũmũna kũamũ. ²⁶ Jã'ajekũna pãiu ũcuauakũji mũsanũkonani, "Rani ñajũ'u. Dios Raosi'ku pãiu peochejare pa'imũ", chiito sani ñamanejũ'u. Ũcuachi'a chekũnapi, "Rani ñajũ'u. Dios Raosi'ku jeechejare kati pa'imũ", chiito cuasamanejũ'u. ²⁷ Cũnaũmũpi oko fe'neni ũsũũ mũikã'kopi ũsũũ na'ikã'kojatũ'ka peore miañe fe'ne chũvokũna ñame pãiu. Chũ'u ũcuaja'che Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerũmũ pãiu ũcuanũko ñaju'te cajeja'mũ. ²⁸ Cu'ava'nare jũni jã'jusiva'nare jũna caje chi'ime vacho —chiisi'kũa'mũ Jesús chũkũna'te.

*Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kũamũ
(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36; 21.25-36)*

²⁹ Ũcuarũmũ Jesús chũkũna'te jo'e i'kasi'kũa'mũ.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirũmũ ũsũũ miamaneja'mũ. Pãimiaũ ũcuaja'che miamaneja'mũ. Cũnaũmũ pa'ina ma'jũoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. Ũcuachi'a cũnaũmũ pa'imajũaruã ñũ'kueja'mũ. ³⁰ Reparũmũ pãiu si'achejũaruã pa'ina chũ'ure cuhena cũnaũmũ cho'ochete ña, "Dios Raosi'ku jo'e cajepi'racosomũ", chini kũkũcajajani rũa oijanaa'me. Jã'aja'ñe cho'otona chũ'u Dios Raosi'ku peore Masiũji, rũa re'oja'che ñoũ ko'sija'iu cũnaũmũpi pãiu ũcuanũko ñaju'te pikona'me cajeja'mũ. ³¹ Reparũmũ trompetavũ rũa asoche juhítõna chũ'u neenare ángeles chũ'u saõja'mũ chũ'u. Chũ'ũna sani ku'iju chũ'u chẽa paanare cheja si'acheja pa'inare ũsũũ mũikã'ko sũripũ cakã'ko, co'covũ cakã'ko pa'inana'me ũsũũ na'ikã'ko pa'inare ra chi'ijanaa'me repana.

³² 'Chura higoñũ pa'iche'te cuasajũ'u. Higoñũ karũã ã'jikaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, "Ũsũũmũ t'i'api'ramũ ie", chiime mũsanũkona. ³³ Ũcuaja'che chũ'u chura kũasi'epi t'i'akũna ñani, "Jesús Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramũ", chiijanaa'me mũsanũkona. ³⁴ Mũsanũkona jojosina chuta'a jũnisõmarũmũna chũ'u kũasi'e peore ti'jũjeja'mũ. Ũcuarepaa'me jã'a. ³⁵ Cũnaũmũna'me cheja si'asõja'mũ. Chũ'u chũ'u jo'kasi'eta'ni si'asõma'ñe ũcuaja'ia'mũ.

³⁶ 'Pãiu te'eujẽ'e masima'me chũ'u kũasi'e pa'ijarũmũ. Cũnaũmũ pa'ina ángeles ũcuachi'a vesũme. Chũ'u Dios Mamaku ũcuachi'a vesũmũ. Ja'kũchi'a masimũ jã'a.

³⁷ 'Chũ'u Dios Raosi'ku jo'e cajeumucuse t'i'api'rarũmũ Noé pa'irũmũ pa'isina pa'isi'ejache cu'ache pa'ijanaa'me pãiu. ³⁸ Reparũmũ pãiu chuta'a cheja peore ko'sa mevosõmarũmũ Dioni cuasamarũ ãũ ãiju, cono ũkũju, romi vejaju, repanare uache cho'oju paniasome, Noé choovũ ujavũ kakaumucusejatũ'ka. ³⁹ Jã'ata'ni repana, "Cu'ache ti'jũjeja'mũ maire", chiima'ñe pa'irũmũna okopi ra ko'saũna peore runisõasome. Ũcuaja'che pãiu chũ'u Dios Raosi'ku rajache cuasamarũmũna jo'e rajaja'mũ chũ'u. ⁴⁰ Reparũmũ ángeles caje chekurũmũ umũpãiu te'eka'chapana chio ũcuate'echio pa'inare te'eũ'te saju chekũni jo'kajanaa'me. ⁴¹ Chekurũmũ romi te'eka'chapana ũcuate'echeja ãũ toanare te'eo'te saju chekũni jo'kajanaa'me.

⁴² 'Chũ'u mũsanũkonare paaku rajjarũmũ vesũme. Jã'ajekũna ñarepaju pa'iju chũ'uni cha'aju pa'ijũ'u. ⁴³ Iere asa chẽajũ'u mũsanũkona. Pãiu vũ'e paaku ñaaũ rairũmũ masini pẽ'jemũ, ñaaũ kakache'te ũsera chini. ⁴⁴ Mũsanũkona chũ'u rajache cuasamarũmũna icheja cheja jo'e cajeja'mũ chũ'u, Dios Raosi'ku. Jã'ajekũna vũ'e paaku ñaaũ'te pẽ'jeñeja'ñe chũ'u cajejachere pẽ'jeju mũsanũkona rekoñõã re'ojarekoñõã care'vaju pa'ijũ'u —chiisi'kũa'mũ Jesús.

*Dios chũ'uñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana pa'iche'te kũamũ
(Lc 12.41-48)*

45 Ūcuarum̄ Jesús chukunani chū'vakū ija'chere cuasakū kuasi'kuam̄:

—Cho'ochē cho'okaikū rūhiñe cuasakūjekū repau'te paakū chū'ū jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiū paniasomū. Jā'aja'ñe cho'okūna repau'te paakū so'ona saipi'rakū ūcuauñi cheke cho'ochē chū'ū jo'kaasomū, chekunani repau'te cho'ochē cho'okainani repa chiche'te āure si'aumucujña īsikaiū paau chini. Jā'aja'ñe jo'ka so'ona sanisōasomū repau. 46-47 Sani pa'isi'kupī na'a pa'isirum̄na jo'e rani ñato repau'te cho'ochē cho'okaiva'ū, repau chū'ū jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiū paniasomū. Jā'aja'ñe re'oja'che cho'okaisi'ere co'i ña repau'te paakū pojokū repau paache peore ūcuauñi jo'kaasomū, chū'ūkaiū paau chini. 48-49 Jā'ata'ni repauji cu'ache cuasakū ija'che cho'oru rūa cu'ache ti'ñera'amū repau'te, “Chū'ure paakū, so'o saisi'kū pesa raimaneja'mū”, chini repau'te ja'me cho'ochē cho'okainare vaiū, cono jū'inana'me jovo repau'te paakū nee āu rūa āiū conore ūkukū pa'ito. 50 Ūcuachi'a repau'te paakū rajjarum̄ujē'e cuasamañe pa'iu repaujē'e vesurum̄na raira'amū repau. 51 Jā'aja'ñe cho'okū pa'ikūni rani ña repau'te paakū rūa pe'rukū rūa vani pi'ni cu'achejana saora'amū repau'te, sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onare saochejana. Saouña ūcuachejare pa'iu rūa oiū cōjire asoche āiū rūa chūova'ū pa'ira'amū —chiisi'kuam̄ repau.

25

Romichī dierepana cho'osi'ere kuam̄

1 Ūcuarum̄ Jesús chukunani jo'e chū'vakū ija'chere cuasakū kuasi'kuam̄:

—Pāi chū'ū jo'e rajjachere cha'aju repa rekoñoā re'ojarekoñoā care'vasinare chū'ū cho'ojache ija'chea'me: Pāiū romi vejajau chekucheja sani pa'isi'kupī jo'e raiūna romichī dierepana repauni tijña pojoñu chini uopuā u'chape'epi miapuā mini eta mūasome. (Aperum̄ judío romichī, romi vejapi'ranare jā'aja'ñe cho'oasome.)

2 Repa romichī, cincorepana rūhiñe cuasamasina paniasome. Chekūna cincorepana rūhiñe cuasavesuasome. 3 Repa romichī rūhiñe cuasavesūna uopuā mini sanata'ni u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache samaneasome.

4 Chekunata'ni rūhiñe cuasamasinajeyu uopuā mini u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache churura'puruāna ro've saasome. 5 Sani repa romichī romi vejajapī pesa raimauna cha'a ca'na ūcuauñko ūme kānisōasome. 6 Ñamirepana pāi i'kache ija'che chiche'te asaasome repa romichī: “Romi vejajau ranicuhamū. Sani tijña pojoñū'ū repau'te”, chiniasome. 7 Jā'aja'ñe i'kache'te asa repa romichī, ūcuauñko vūni uopuā care'vaasome. 8 Ūcuarum̄ rūhiñe cuasavesūna chekunani masinani ija'che i'kaasome: “Chukūna'te uopuā chachapi'ramū. Mūsanukona paache u'chape'e jmanukoruā īsijū'ū chukūna'te; ro'veñu”, chiniasome. 9 Chitena rūhiñe cuasamasina i'kaasome. “Pāame. Chukūnapi īsisōru u'chape'e karasōja'mū maire ūcuauñkore. U'chape'e īsichejana sani mūsanukona chiche koojū'ū. Jā'aja'ñe cho'oto na'a re'omū”, chiniasome. 10 Chitena repa u'chape'e kooñu chini saisirum̄na romi vejajau rianasomū. Ūcuarum̄ romichī rūhiñe cuasamasina repau'te tijña pojoju ūcuauñame vū'ena kakaasome repau romi vejache'te ñaju pojoñu chini. Kakarena repavū'e jatisa'aro jeosōasome. 11 Repa kakasōsirum̄na romichī chekūna u'chape'e kooñu chini saisina ūcuavū'ena rani tī'a ija'che i'kaasome repau'te: “Jatisa'aro vatakaijū'ū chukūna'te; kakañu”, chiniasome. 12 Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomū repau: “Mūsanukonare vesukū'mū chū'ū. Ūcuarepaame jā'a”, chiniasomū. 13 Mūsanukona ūcuaja'che chū'ū jo'e rajjarum̄ vesunajeyu ñarepaju pa'iju, romichī cuasamasina cho'osi'ēja'che peore re'oja'che care'va pa'iju cha'ajū'ū chū'ure —chiisi'kuam̄ Jesús chukūna'te.

*Kurire're koosina pa'iche'te kuam̄
(Lc 19.11-27)*

14 Ûcuarũmũ Jesús chũkũnani jo'e chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kuasi'kua'mũ:

—Dios chũ'ũ jo'kasi'e masi cho'osinana'me masi cho'omanare Repaũ cho'ojache ija'chea'me: Pãiu chekũchejana saipi'rakũ repaũ'te cho'oche cho'okainare soni rao repanare te'enarechi'a kuri ĩsiasomũ, ũcuapi cho'oche'te cho'oa'jũ chini. 15 Soni te'eũ'te cinco milrepare're kurire're ĩsiasomũ, chekũni dos milrepare're, jo'e chekũni milrepare're. Na'a rũa paamasikũ'te na'a rũa ĩsi, chekũnare na'a vesũnare jmanũkorũã ĩsi sanisõasomũ repaũ. 16 Repaũ jo'ka sanisõsirũmũ repaũ'te cho'oche cho'okaikũ kuri cinco milrepare're koosi'kũ põsere koo ĩsikũ jo'e cinco milrepare're kooasomũ. 17 Chekũ dos milrepare're koosi'kũ ũcuaja'che põsere koo ĩsikũ jo'e dos milrepare're kooasomũ. 18 Jã'ata'ni chekũ milrepare're koosi'kũ sani chejana coje ũni repaũ'te paakũ nee kurire're ũcuacojena chave paaasomũ.

19 'Rũa jeerũmũ sani pa'isi'kupĩ repanare paakũ co'i ũcuanani soapũ chini chũ'ũ saoasomũ, repaũ ĩsisi'ere kurire repaũ paajũ cho'osi'ere kuẽkue ña masira chini. 20 Sotena cinco milrepare're koosi'kũ charo rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'repi põsere koo ĩsikũ jo'e cinco milrepare're koosi'kua'mũ chũ'ũ”, chini, repaũ'te kurire're diez milrepare're ĩsiasomũ repaũ. 21 Chikũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Re'omũ jã'a. Cho'oche rũa re'oja'che cho'okaisi'kua'mũ mũ'ũ. Kuri ka'charũ koosi'kũta'ni re'oja'che cho'osi'kũjekũna mũ'ũre jo'e na'a rũa jo'kaja'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ pa'icheja'che pojokũ pa'ijũ'ũ”, chinasomũ repaũ. 22 Repaũ cho'ocuhasirũmũ chekũ dos milrepare're koosi'kũ rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'repi põsere koo ĩsikũ jo'e dos milrepare're koosi'kua'mũ chũ'ũ”, chini repaũ'te cuatro milrepare're ĩsiasomũ repaũ. 23 Chikũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Re'omũ jã'a. Cho'oche rũa re'oja'che cho'okaisi'kua'mũ mũ'ũ. Kuri ka'charũ koosi'kũta'ni re'oja'che cho'osi'kũjekũna mũ'ũre jo'e na'a rũa jo'kaja'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ pa'icheja'che pojokũ pa'ijũ'ũ mũ'ũ”, chinasomũ repaũ.

24 Jã'ata'ni chekũ kurire're milrepare're koosi'kũ rani repaũ'te paakũ'te ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ pa'iche masimũ chũ'ũ. Mũ'ũre cho'oche cho'okainare oima'kua'mũ mũ'ũ. Chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũasõkũ'mũ mũ'ũ. ũcuaja'che ãu chekũna tãsi'e tũasõkũ'mũ mũ'ũ. 25 Jã'ajekũna jã'are cuasakũ vajũchũkũ mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire're kurire're chejana coje ũni chave paakũ ũcuare're co'chamũ chũ'ũ mũ'ũre”, chini repaũ'te kurire're milrepare're ĩsiasomũ repaũ. 26-27 ĩsiũna repaũ'te paakũ i'kaasomũ. “Rũa cu'akũji ñameũ'mũ mũ'ũ. Chũ'ũ pãĩ oima'ñena'me chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũachena'me chekũna tãsi'e ãu chũ'ũ tũasõñe masakũta'ni, ¿je'se pa'ũna mũ'ũ chũ'ũ ĩsisi'e kurire're kuri vũ'ena sa jo'kamanẽ? Sa jo'karu rani na'a rũa koorã'amũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'omanẽna pe'rukũ mũ'ũre cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ”, chinasomũ repaũ. 28-29 Chini chekũnare repacheja pa'inare i'kaasomũ repaũ. “Pãiu ũcuauache'te koo masi paakũ ũcuare paakũta'ni na'a rũa koo karamã'ne paaja'mũ. Jã'ata'ni jmanũkorũ koosi'kupĩ masi paama'kũ repaũ paache rũa jmanũkorũta'ni peore tũasõcojũ'ũ'ũ. Jã'ajekũna ikũre kurire're milrepare're tũa chekũni, diez milrepare're paakũni ĩsijũ'ũ. 30 Repaũ paasi'e tũa chekũni ĩsicuha ve'sena chijachejana saojũ'ũ repaũ'te, chũ'ũre cho'oche re'oja'che cho'okaimanesi'kũre. ũcuachejare pa'ũ chũ'ũva'ũ oĩũ cõjire asoche ãiũ paaũ”, chinasomũ repaũ —chiisi'kua'mũ Jesús.

Pãĩ ũcuanũko repaũ cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'jũ chini chũ'ũja'mũ Dios

31 Ûcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'ũ Dios Raosi'kũ re'oja'che ñou ko'sija'ũ chũ'ũ neena ángelena'me ũcuanũko chejana jo'e caje pãĩ chũ'ũkũ ñũ'isaivũ'te ñũ'ũ pãĩ ũcuanũko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ chũ'ũ. 32 Ñũ'ũ chũ'ũkũna pãĩ ũcuanũko

rani chũ'u ti'jñeñena chi'ijanaa'me. Ũcuanũko rani chi'irena oveja kuiraku ovejava'nana'me cabrava'nare te'ekuanuchi'a jña'nuñeja'ñe chũ'u Dios Raosi'ku repanare pã'i re'oja'che pa'inana'me cu'ache pa'inare te'ekuanuchi'a jña'nuja'mũ. ³³ Re'oja'che pa'inare chũ'u u'ajajũtu cakã'kona raiche chũ'uja'mũ chũ'u. Cu'ache pa'inareta'ni chũ'u kã'kojũtu cakã'kona raiche chũ'uja'mũ chũ'u. ³⁴ Chũ'u pi'ni chũ'u Pã'i Ũcuanũkore Chũ'ũku u'ajajũtu cakã'ko pa'inare ija'che i'kaja'mũ: "Raijũ'u mũsanũkona, chũ'u Ja'ku Dios re'oja'che cho'okaicojñona. Mũsanũkonare chũ'u neenani jo'kara chini chuta'a cheja cho'omarũmũna Dios care'vasichejare Repaũ pa'ichejare sani re'oja'che pa'ijũ'u. ³⁵ Chũ'ũre ãucuhato ãu ãusinaa'me mũsanũkona. Ũcuachi'a chũ'ũre okouato oko ũkuasinaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũpi ku'iu kã'iñe peoto chũ'ũre kã'iñe jo'kasinaa'me. ³⁶ Ũcuaja'che chũ'ũpi kã'ña peoto chũ'ũre kã'ña rupũ ãisinaa'me. Ũcuaja'che chũ'u jũ'ito kuirasinaa'me. Ũcuaja'che pã'i cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e chũ'u pa'ito rani ñasinaa'me mũsanũkona chũ'ũre", chiija'mũ chũ'u. ³⁷ Jã'aja'ñe i'kaũna asa repana re'oja'che cho'osina chũ'ũre ija'che sãniasajanaa'me: "Chũkũna'te Paaku, mũ'ũre chũkũna, ¿jeerũmu ãucuhakũni ãu ãure? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre okouakũni oko ũkuare? ³⁸ Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre kã'iñe peokũni kã'iñe jo'kare? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre kã'ñare peokũna kã'ña ãsire? ³⁹ Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre jũ'ikũni kuirare? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre pã'i cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ikũni mũa ñare?", chiijanaa'me. ⁴⁰ Chitena chũ'u Pã'i Ũcuanũkore Chũ'ũku ija'che i'kaja'mũ repanare: "Chũ'u neenare rũa vesũva'narejẽ'e mũsanũkona re'oja'che cho'okaisi'e peore chũ'ũre cho'okaisi'ea'chea'me. Ũcuarepaa'me jã'a", chiija'mũ chũ'u.

⁴¹ 'Repanare i'kacuha chũ'u Pã'i Ũcuanũkore Chũ'ũku kã'kojũtu cakã'ko pa'inare ija'che i'kaja'mũ: "Mũsanũkona, Diore cu'ache cho'ocojñopi'rana chũ'ũre ja'me pa'imanejũ'u. Vati toana si'arũmu uuku pa'itoana saiũ'u, vati ai repaũ neenana'me paaũ chini Dios jo'kasitoana. ⁴² Chũ'ũre ãucuhato ãu ãumanesinaa'me mũsanũkona. Ũcuachi'a chũ'ũre okouato oko ũkuamanesinaa'me. ⁴³ Ũcuachi'a chũ'ũpi ku'iu kã'iñe peoto chũ'ũre kã'iñe jo'kamanesinaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũpi kã'ña peoto chũ'ũre kã'ña rupũ ãisimesinaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũpi jũ'ito kuiramanesinaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũpi pã'i cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ito rani ñamanesinaa'me mũsanũkona", chiija'mũ chũ'u repanare. ⁴⁴ Chikũna repana chũ'ũre ija'che sãniasajanaa'me: "Pã'i Ũcuanũkore Paaku, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre ãucuhakũni ãu ãumanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre okouakũni oko ũkuamanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre kã'iñe peokũni kã'iñe jo'kamanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre kã'ña peokũni kã'ña ãsimesinere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre jũ'ikũni kuiramanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkũna mũ'ũre pã'i cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ikũni mũa ñamanere?", chiijanaa'me. ⁴⁵ Chitena chũ'u Pã'i Ũcuanũkore Chũ'ũku ija'che i'kaja'mũ repanare: "Chũ'u neenare rũa vesũva'narejẽ'e mũsanũkona te'echojẽ'e re'oja'che cho'okaimanesi'e chũ'ũre re'oja'che cho'okaimanesi'ea'chea'me. Ũcuarepaa'me jã'a", chiija'mũ. ⁴⁶ Jã'aja'ñe i'kacuha chũ'ũpi chũ'ũna repana re'oja'che pa'imanesi'e ro'i vati toana sani si'arũmu uuju pa'ijanaa'me. Re'oja'che pa'isinata'ni Dios pa'ichejare sani si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiiu chũ'vasi'kũa'mũ Jesús chũkũna'te.

Jesuni chëañu chini pãi te'ena cutusi'ere kwamu
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Repa peore i'ka pi'nisirumu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

² —Pã sauma'ñe airumu, pascua t'iañe ka'chaumucujña karache masime musanukona. Ūcuarumuna pã chũ're Dios Raosi'kure chëa sa jo'kajanaa'me, kurususë'verona jë'jo vëasõa'jũ chini —chiisi'kua'mu repau.

³ Reparumu judío phairipã chũ'unana'me judío aina, judío phairi ai Caifás vu'ena chi'iasome. ⁴ Chi'i repa, “Jesuni i'kaju cacu'o repauji cu'ache i'kauna chëa sa vanisõñe'te chũ'ñu”, chini repa cho'ojache care'vaasome. ⁵ Jã'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome:

—Pascuarumuna repau'te chëañe chũ'maneñu. Jã'arumuna cho'oru pã si'achejña raisina jainuko asa pe'rujũ cavajanaa'me —chiniasome repa.

Romio Jesús s'joruna okoma'ña ro'vesi'ere kwamu
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jã'a cho'oto Jesús Betania vu'ejoopo'te pa'isi'kua'mu, Simón asi ravu paaku chiicojñoku vu'ere. ⁷ Reparumu romio, okoma'ñatopu alabastroji cho'ositopu rua ro'itopu cãjiko mũta ũcuavu'ena kaka, Jesure mesako'a ãu ãiũ ñu'ikuni repau s'joruna okoma'ña rosi'koa'mo. ⁸⁻⁹ Jã'aja'ñe cho'oona ña chukuna repau neena pe'rujũ ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se pa'ina iko jã'ara'ka rurepapu jañosõ, ïsisõ kuri rua koo chuova'na pa'iva'nani ïsirũja'chere? —chiisinaa'me.

¹⁰ Jã'aja'ñe i'kajuna asa Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iko cho'оче ñaju ke'remanejũ'u musanukona. Repao chũ're okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ¹¹ Pãi chuova'na pa'ina musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna repa'ne si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jã'ajekuna chũ're si'arumu jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ¹² Iko chũ're tãcojñopi'rakuni okoma'ñapi ro care'vakaisi'koa'mo. ¹³ Cheja ũcuachejña Dios chũ'o re'oja'che chũ'vachejña iko chũ're cho'osi'e ũcuaja'che kuajanaa'me, pãipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaa'jũ chini. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Pãipi cu'ache cho'oa'jũ chini Judas chekunare Jesure jo'kajachere kwamu
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Ūcuarumu chukuna Jesús neena docerepana pa'ikũji te'eu Judas Iscariote, judío phairipã chũ'una pa'ivu'ena mua ¹⁵ ija'che i'kaasomu repa'ne:

—Chu'upi, musanukonani Jesuni jo'kato, ¿jeenako ro'iche musanukona chũ're? —chiniasomu.

Chikuna, Jesure jo'kajache ro'i, treintarepare're kurire're kuẽkue ïsiasome repa.

¹⁶ ïsirena koo repau Judas ũcuarumu teana Jesús pa'ichejana sani pë'je ñaku paniasomu, pã jainuko peorumuna repa'ni jo'kara chini.

Judíopãire Dios cho'okaisi'ere cuasaju ãu ãiñe'te kwamu
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Ūcuarumu chukuna Jesús neena judíopã pã sauma'ñe airumu pascua charo cho'oumucusepi t'iauna Jesure sani ija'che sëniasasinaa'me:

—¿Jeechejana mai pascuarumu ãijañe ãu care'vajaijũ'u chiiku mu'u chukuna'te? —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vũ'ejoopona sani pãiu'te repajoopo cakure tijña ija'che kuajũ'u: “Masiu mu'ure ija'che chiiu chu'o raomũ: ‘Chu'ure cu'ache cho'ojaramũ tĩ'acuhaja'mũ. Pascua ãiñe ãu chu'u neenana'me mu'u vũ'ena sani ãija'mũ chu'u’, chiisi'kuuamũ Jesús”, chiiijũ'u repau'te —chiisi'kuuamũ Jesús chukũna'te.

¹⁹ Ūcuarũmu te'eka'chapana repau neena sani Jesús i'kasi'e pãiu'te kua pi'ni ũcuau vũ'ena kaka pascuarũmu ãijañe ãu care'vaasome.

²⁰ Na'icuhasirũmu Jesús chukũna repau neena docerepanana'me sani ãure ãiu ñu'isi'kuuamũ. ²¹ Æu ãiu ñu'ikuji Jesús chukũna'te i'kasi'kuuamũ.

—Mũsanũkonare ja'me pa'iku te'eũ chu'ure cuhenani jo'kaja'mũ, repanapi chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kuuamũ.

²² Jã'aja'ñe i'kaũna asa chukũna repau neena sũma'ñe cuasaju te'enachi'a ija'che sēniasasinaa'me repau'te:

—Chukũna'te Paaku, ¿chu'ua'che mu'ure jã'aja'ñe jo'kajau? —chiisinaa'me chukũna ũcuauko.

²³ Chitena Jesús i'kasi'kuuamũ.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, chu'una'me ũcuate'ere'ava cũnare'ava pãpu chũ'seku pa'imũ. ²⁴ Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e kuache ũcuarepa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni chu'uni vanisõa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ. Repauji aineemaneru na'a re'ora'amũ repau'te —chiisi'kuuamũ repau.

²⁵ Ūcuarũmu Judas cu'ache cho'ojanare Jesure jo'kajau ija'che sēesi'kuuamũ repau'te:

—Masiu, mu'u i'kasi'ku, ¿chu'ua'che? —chiisi'kuuamũ.

Chikũna Jesús,

—Jũju, ũcuau'mũ mu'u —chiisi'kuuamũ repau'te.

²⁶ Chuta'a ãu ãiu ñu'ikuji Jesús pãpu mini Diore, “Re'orepamũ”, chini chukũnani repau neenani tũ'se ĩsiku ija'che i'kasi'kuuamũ:

—Ie pã chu'u ca'nivũ'me. Æijũ'u —chiisi'kuuamũ repau chukũna'te.

²⁷⁻²⁸ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamũ”, chini chukũnani repau neenani ĩsiku ija'che i'kasi'kuuamũ:

—Ie uche cono chu'u chiea'me. Mũsanũkona ũcuauko ũkujũ'u iro'rova. Pãi ũcuauko cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mũ chu'u. Jã'aja'ñe cho'ochete chu'u chiepi menisõũna Dios mamare, “Ija'che cho'oũ”, chiisi'ere cho'oku mũsanũkona cu'ache cho'ochete tũnosõ jo'e cuasama'ñere cuasaju chi'i iere uche conore ũkujũ pa'ijũ'u. ²⁹ Jã'ata'ni mũsanũkonare ija'che i'kamũ chu'u: Chu'u pãi ũcuaukore chũ'ũrũmũjatũ'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mũ chu'u —chiisi'kuuamũ repau chukũna'te.

Pedro, “Repau'te ñama'kuuamũ chu'u”, chiijachere kuamũ Jesús

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūcuarũmu chukũna Jesuna'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikũtina saisinaa'me.

³¹ Repacheja sani tĩ'asirũmu Jesús ija'che i'kasi'kuuamũ chukũna'te:

—Iñami mũsanũkona ũcuauko chu'uni masi cuasamarũ chu'uni cu'ache cho'ojana vajũchũju jo'ka sanisõjanaa'me. Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Ovejawa'na repanare kuirakũni vanisõrena vajũchũju te'enachi'a vũ'vũsõjanaa'me, chiimũ. ³² Jã'ata'ni chu'u jũni vajũrani Galilea chejana mũsanũkonare charo saija'mũ —chiisi'kuuamũ Jesús chukũna'te.

³³ Chikũna Pedro i'kasi'kuuamũ repau'te.

—Chekũna ũcuauko mu'ure jo'kasõto chu'uta'ni mu'ure jmamakarũjẽ'e jo'kamaneja'mũ —chiisi'kuuamũ.

³⁴ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Inami chuta'a kura chu'ima'tona paipi sējuna choteñoã, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepa'a'me jā'a —chiisi'kua'mu.

³⁵ Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu.

—Paipi chu'uni vanisõñu chiitojẽ'e, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiima'ñe mu'una'me chuenisõja'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna asa chukuna ūcuauko Jesús neena ūcuaja'che i'kasinaa'me.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsi'ere kumamu

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús, chukuna repau neenana'me Getsemaní chiichejana sani tĩ'a ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Ichejare ñu'ijũ cha'ajũ'u musanukona, chu'u na'a jā'achejaruna sani Ja'kure sēni pi'niñetu'ka —chiisi'kua'mu.

³⁷ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Zebedeo mamachii ka'chanare sa, suma'ñe cuasaku oniasomu repau. ³⁸ Jā'aja'ñe oiũ repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u rekocho jũ'iuache rua suma'mu chu'ure. Musanukona ichejana canuka kãima'ñe chu'una'me pa'ijũ'u —chiniasomu.

³⁹ Chini te'eũ jmacheneru sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tĩ'iu Dioni ija'che sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'ure ũseuato pãi chu'ure cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jā'ata'ni chu'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. Ūseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'u —chiniasomu.

⁴⁰ Jā'aja'ñe i'kacuha vuni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhijũ paniasome repa. Kãnisõrena Pedroni i'kaasomu repau.

—¿Musanukonare te'ehorajẽ'e kãima'ñe chu'una'me pẽ'jecu'au? ⁴¹ Rekoñoã re'oja'che cho'oũ chiime musanukona; jā'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jā'ajekuna kãima'ñe Dioni sējũ pa'ijũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omanẽũ chini —chiniasomu Jesús repanare.

⁴² Chini Jesús jo'e sani Puka'kuni ija'che sēniasomu:

—Ja'ku, chu'ure cu'ache cho'ojache ũsekaiuama'to mu'ure uache cho'ojũ'u —chiniasomu.

⁴³ Sēnicuha co'i repau neenare jo'e kãni ũhijũ pa'inani ñaasomu repau. Repanare uokua'cajajani repa ñakocaã ñañejẽ'e cu'ache ta'piasomu. ⁴⁴ Puka'kuni sēsa chini repanare jo'ka jo'e sani, repau aperumu i'kasi'ere ūcuate'ere i'kaku sēniasomu repau. ⁴⁵ I'ka pi'ni co'i repau neenare ija'che i'kaasomu repau:

—¿Chuta'a vuma'ñe kãine ina? Chu'ure Dios Raosi'kure, pãi chẽa cu'ache cho'onare jo'karumu tĩ'acuhamu. ⁴⁶ ¡Juna, vujũ'u; saũ! Chu'uni cu'ache cho'oa'jũ chini chekunare jo'kajau ranicuhamu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pãi chēasi'ere kumamu

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴⁷ Jesús chuta'a i'katona Judas chukuna docerepana Jesús neenare ja'me pa'ikujũ, pãi rua jainukore va'jñana'me vãsoñoã cãjinani rakũ charo raisi'kua'mu. Judío phairipã chũ'unana'me judío aina chũ'urena rianasome repa. ⁴⁸ Jesure jo'kajau Judas aperumu, repanare pãi ija'che i'kaasomu: “Musanukonapi Jesuni masia'jũ chini, repau pa'ichejana sani tĩ'ani chũsu pojoja'mu chu'u repau'te. Chu'u jā'aja'ñe cho'otona chẽa sajũ'u repau'te”, chiniasomu. ⁴⁹ Jā'aja'ñe i'kasi'kujekũ Judas, Jesús pa'ichejana rani tĩ'a,

—¿Pa'iku, Masia? —chini repau'te chũsu pojosi'kua'mu.

⁵⁰ Jā'aja'ñe i'kaku chũsuuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chu'ure ja'me pa'isi'ku, mu'u cho'ora chini raisi'e teana cho'ojũ'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna chekuna rani Jesure chēasinaa'me.

⁵¹ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña Jesure ja'me pa'ikū te'eū va'ti ruta judío phairi aire cho'ochē cho'okaikū'te cājoro tēo vatosōsi'kua'mū. ⁵² Tēoūna Jesús i'kasi'kua'mū.

—Mū'ū va'ti mañajū'ū. Pāi ūcuanūko va'jñapi cavajū chekūnare vanisōna, va'jñana chuenisōjanaa'me. ⁵³ Chū'ūpi Ja'kūni sēeto teana ángeles rua jainūko pāi vaimasinani raora'amū, chū'ūre ūsekaijanare. “Ikūre jā'aja'ñe cho'ocu'amū”, chiiū cuasacosomū mū'ū. ⁵⁴ Jā'ata'ni chū'ūpi jā'aja'ñe cho'oto, Dios chū'o aperūmū tocha jo'kasi'e kūache, “Ija'che cho'ocojñoja'mū”, chiiche ūcuarepa ti'jñema'mū —chiisi'kua'mū.

⁵⁵ Chini Jesús repānare pāi ija'che i'kasi'kua'mū:

—¿Je'se pa'ūna mūsanūkona chū'ūre ñaa'ū'te cho'ochēja'che va'jñana'me vāsoñōā cājijū chēañū chini raiche? Si'aumucujña Dios vū'e mūa mūsanūkonana'me pa'ū pāire che'chokū pa'isi'kua'mū chū'ū. Jā'ata'ni mūsanūkona chū'ūre chēamanesinaa'me. Irūmūta'ni chū'ūni Diopi ūsemaūna chēame mūsanūkona. ⁵⁶ Jā'ata'ni peore ie irūmū cho'ochē Dios chū'o aperūmū kūakaisina kūajū tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñecuhāmū —chiisi'kua'mū repā.

Ūcuarūmū chukūna Jesús neena ūcuanūko vajūchūjū repā'te te'eū'te jo'ka vū'vūsošinaa'me.

Pāi chū'ūna Jesure chū'o sēniasasi'ere kūamū

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Repāna Jesure chēasina judío phairi ai Caifās pa'ivū'ena saasome repā'te, judiōpāi che'chonana'me judío aina chi'i pa'ivū'ena. ⁵⁸ Jā'a cho'oto Pedro so'opi ñakū cho'jepi phairi ai vū'e sa'navū pa'iraripūjatū'ka tuhaasomū. Tuha ja'me kaka repavū'e pē'jekaina pāi chēanana'me pūuasomū repā, Jesure cho'ochē'te ñara chini.

⁵⁹ Repavū'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'ūnana'me judiōpāi chū'ūna ūcuanūko jorenani ku'e raa'jū chini chekūnani chū'ūasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mū”, chiiū jorerena repāni vanisōñe'te chū'ūñū chini. ⁶⁰⁻⁶¹ Ku'e jñaa rarena jorena jainūko raisinata'ni ūcuanūko ūcuate'e i'kamapūna, Jesure vanisōñe chuta'a chū'ūcu'aasomū repānare.

Jā'ata'ni repāna i'kacuhasirūmū chekūna ka'chana ūcuavū'ena rani kaka ija'che i'kaasome:

—Ikū Jesús ija'che i'kasi'kua'mū: “Chū'ūpi ivū'ere Dios vū'ere ñañosōni choteumu-cujñana jo'e cho'o pi'nija'mū”, chiisi'kua'mū —chiniasome repāna.

⁶² Jā'aja'ñe kūarena asa phairi ai vūni Jesure ija'che sēniasomū:

—¿Je'se chiikū mū'ū? Ina mū'ūre i'kache, ¿ūcuarepaa'che mū'ū i'kasi'e? —chiniasomū.

⁶³ Jā'ata'ni Jesús i'kamaneasomū. I'kamaūna phairi ai jo'e i'kaasomū.

—¿Dios Si'arūmū Pa'ikūni roiū chū'o ūcuarepare i'kaa'kū chini chū'ūmū chū'ū mū'ūre! Mū'ūpi pāi ūcuanūkore chū'ūa'kū chini Dios Mamakū Cristo pani kūajū'ū chukūna'te —chiniasomū.

⁶⁴ Chikūna Jesús i'kaasomū.

—Ūcuau'mū chū'ū. Ūcuachi'a ija'che i'kamū chū'ū mūsanūkonare: Na'a pa'isirūmū mūsanūkona chū'ūre Dios Raosi'kūre Ja'kū peore Cho'omasīū ūjajūtū cakā'kore kueñe ñu'ikūji pikona'me cūnaūmūpi cajekūna ñajanaa'me —chiniasomū.

⁶⁵ Jā'aja'ñe i'kaūna asa pe'rukū phairi ai repā ju'ikāñā meñe rueni che'rekū chekūnani ija'che i'kaasomū:

—Dios rua cuheche'te i'kasi'kua'mū ikū. Ikū cu'ache cho'osi'e kūanare chekūnare chiima'me mai. Mūsanūkonare ikū i'kasi'e asasinare, ⁶⁶ ¿je'se cuasokū? —chiniasomū.

Chikūna i'kaasome repāna.

—Cu'ache cho'okū'te vanisōñe pa'imū —chiniasome.

⁶⁷⁻⁶⁸ Ūcuarumũ pãi Jesús ñakocaã kãase'rechoji quẽo tusũ repaũ chiana coo tutuju jẽsoasome. Chekũna ija'che i'kajũ repaũ chiana charaasome:

—Mũ'ũpi, Dios Raosi'kũ pani cuasa i'kajũ'ũ. ¿Neepi mũ'ũre charare? —chiniasome.

*Pedro, “Jesure ñama'kũamũ chũ'ũ”, chiisi'ere kũamũ
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Jã'a cho'oto Pedro repavũ'e sa'navũ cararipũ'te ñu'ia paniasomũ. Ūcuarumũ romichĩio repavũ'e cho'оче cho'okaiko repaũ'te rani ija'che i'kaasomo:

—Mũ'ũ ũcuaja'che Jesús Galilea cheja cakũna'me ku'isi'kũcosomũ —chiniasomo.

⁷⁰ Jã'ata'ni Pedro chekũna ũcuanũko asajũ'te ija'che i'kakũ jachaasomũ:

—Mũ'ũ i'kache vesumũ chũ'ũ —chiniasomũ.

⁷¹ Jã'aja'ñe i'kacuha repavũ'e kakasa'aro'te sani pa'iauna cheko romichĩio repaũ'te ña chekũnani ija'che i'kaasomo:

—Ikũ ũcuaja'che Jesús Nazaret vũ'ejoopo cakũna'me pa'isi'kũcosomũ —chiniasomo.

⁷² Chikona Pedro Dioni roiũ jo'e jachakũ ija'che i'kaasomũ:

—Jã'ũre ñama'kũamũ chũ'ũ —chiniasomũ.

⁷³ Jmamarũ pa'isirumũna repacheja pa'ina Pedro'te sani ija'che i'kaasome:

—Mũ'ũ ũcuaja'che chekũrumũ Jesús neenare ja'me pa'isi'kũcosomũ. Mũ'ũ cutuchũ'opi asa masime chũkũna, Galilea cheja cana cutuche chũ'o i'kakũna —chiniasome repana.

⁷⁴ Chitena Pedro Dioni roiũ,

—Chũ'ũpi chũ'o ũcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'kũ chũ'ũre —chiĩũ jachakũ,— Jã'ũre ñama'kũamũ chũ'ũ —chiniasomũ. Repaũ jã'aja'ñe i'katona kura chuniasomũ. ⁷⁵ Chu'iauna Pedro, repaũ'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomũ, “Chuta'a kura chu'ima'tona choteñoã jachakũ, ‘Jesure ñama'kũamũ chũ'ũ’, chiija'mũ mũ'ũ”, chiisi'ere. Jã'are cuasa Pedro repacheja pa'isi'kũ eta rũa oiche oniasomũ.

27

Pilatoji vanisõñe'te chũ'ũa'kũ chini Judío phairipã chũ'ũnana'me judío aina Jesure sa jo'kasi'ere kũamũ

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Ñatasirumũ repana judío phairipã chũ'ũnana'me judío aina ũcuanũko, “Pilatoji jã'ũre Jesure vanisõñe chũ'ũa'kũ chini ũcuañi sa jo'kañũ”, chiniasome. ² Cutu pi'ni Jesure vẽe Romapã chũ'ũkũni Pilatoni sa jo'kaasome repana.

Judas jũ'isi'ere kũamũ

³ Ūcuarumũ Judas, Jesure cu'ache cho'ojanare jo'kasi'kũ repanapi, Jesuni vanisõñe'te Pilatoji chũ'ũa'kũ chini sajũna ña repaũ cu'ache cho'osi'e suma'ñe cuasaasomũ. Jã'aja'ñe cuasa repaũ Jesure ñisikũ koosi'e kurire're treintarepare're repare're ro'isinani judío phairipã chũ'ũnana'me judío ainani jo'e co'choasomũ repaũ. ⁴ Jo'e co'chokũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Jesure, cu'ache cho'omanesi'kũni vanisõa'jũ chini jo'kakũ cu'ache cho'osi'kũamũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ repanare.

Chikũna i'kaasome repana.

—Chũkũna'te chũ'ojẽ'e peomũ jã'a. Mũ'ũ cho'osi'ea'me jã'a —chiniasome repana.

⁵ Chini koocuhejũna Judas, kurire're Dios vũ'ena kaka su'a ũha sanisõasomũ. Sani sũkiñũ umũ cakapũna mũni pĩsime quẽo sũo ũcuañi meñe cavũna pĩsimeji quẽo chãni rueeũ jũnisõasomũ repaũ.

⁶ Repaũ jũnisõsirumũ phairipã chũ'ũna repare're kurire're sia sãĩnechi'a ija'che i'kaasome:

—Ire're kurire're vanisōjaure sa jo'kasi'e ro'i, ro'isire'rejekuna cājovū Dios vū'e pa'ivū mañacu'amū. Mai aipāi chū'u jo'kasi'e jā'aja'ñe cho'оче ūsemū —chiniasome repāna.

⁷ Chini repare're cho'ojache cutu pi'ni toto miicheja chiichejare kooasome repāna, tīipāi rani pa'ijū jūnisōrena tājachejare cho'o care'va paañu chini. ⁸ Jā'ajekuna repacheja vanisōjaure sa jo'kasi'e ro'i ro'isire're koosichejajekū irumūjatū'ka Chiecheja ve'emū. ⁹ Jā'aja'ñe cho'orena aperumū Dios chū'o kuasi'ku Jeremías kuakū tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kuamū. Ija'che chiimū repa tocha jo'kasi'e: Diopi chū'ūna chū'u cho'osi'eja'che cho'ojū Israelpāi chejare kooñu chini pāi'ute jo'kasi'e ro'i ro'isinūko kurire're treintarepare're mini saasome.

¹⁰ Repare're mini sa toto miicheja chiichejare kooasome repāna, chiimū.

Pilato Jesure chū'o sēniasasi'ere kuamū
(Mr 15.2-5; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹¹ Reparumū pāi chū'ukū Pilato ūcuau ti'jñeñena Jesuni sa nukorena ija'che sēniasomū:

—¿Judíopāi ūcuanukore chū'ukū'u mū'u? —chiniasomū.

Chikūna Jesús,

—Ūcuau'mū chū'u —chiniasomū.

¹² Judío phairipāi chū'ūnana'me judío aina,

—Si'ache cu'ache cho'okū'mū ikū —chiniasome repau'te. Jā'ata'ni Jesús repanare sāiñe i'kamaneasomū. ¹³ Jā'ajekuna Pilato repau'te sēniasomū.

—¿Ina mū'ure cu'ache i'kache asama'ku mū'u? —chiniasomū.

¹⁴ Jā'ata'ni Jesús jmamakarujē'e i'kamaneasomū. Repau sēeñe'te i'kamauna Pilato, “¿Jeeja'iu'u ikū?”, chiiū cuasaasomū.

Pāi Jesure vanisōñe chū'usi'ere kuamū
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

¹⁵ Repau Pilato ūsurumū pa'iche pascuarumū tī'ato chēacojñosi'kure te'eū'te etoasomū, pāi, “Jā'uni etojū'u”, chiicojñokūni. ¹⁶ Reparumū pāiū rua cu'ache cho'osi'ku Barrabás pāi chēavū'ere paniasomū, repau cho'osi'e pāi ūcuanūko asa masicojñokū. ¹⁷⁻¹⁸ Ūcuarumū Pilato ija'che cuasa, “Ikure Jesure pāipi jainūko jovojūna ña pe'rujū chū'uni ra jo'kacosome”, chini pāi jainūko chi'i pa'ichejana ija'che sēniasomū:

—¿Neeñi etojū'u chiiche musanukona chū'ure? ¿Barrabani? Jā'apāani, ¿Dios Raosi'ku chiicojñokūni Jesuni etoja'che chū'u? —chiniasomū.

¹⁹ Jā'aja'ñe sēniasa repau pāi chū'ukū ñu'isaivū ñu'itona repau rūjo chū'o raosomo repau'te. “Jā'ure re'okū'te pāi'ute cu'ache cho'omanējū'u. Mū'upi repauni chēa paakūna ñami rua vajachuache ñoñe'te cu'ache kāni ñasi'koa'mo chū'u”, chiniasomo.

²⁰ Jā'ata'ni judío phairipāi chū'ūnana'me judío aina pāire rua i'kaasome, repanapi Barraba'te etochena'me Jesure vanisōñe'te sēapū chini. ²¹ Ūcuarumū Pilato repanare pāi jo'e sēniasaasomū.

—Inare ka'chanare, ¿jauni etojū'u chiiche musanukona chū'ure? —chiniasomū.

Chikūna repāna,

—Barrabani etojū'u —chiniasome.

²² Chitena Pilato ija'che sēniasomū:

—Jā'aja'ñe cho'oni, Jesure, Dios Raosi'ku chiicojñokū'te, ¿je'se cho'oja'che chū'u? —chiniasomū.

Chikūna repāna ūcuanūko,

—Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjū'u jā'ure —chiniasome.

23 Chitena Pilato i'kaasomũ.

—¿Ûquere ikũ Jesús cu'ache cho'om? —chinasomũ.

Jã'ata'ni repaña jo'e ujachu'o cuijũ,

—Kurususẽ'verona jẽ'jo nukojũ'ũ jã'ũre —chinasome.

24 Jã'aja'ñe i'kajũ repanapi na'a ruã pe'rujũ i'kajũna asa Pilato, “Tkate'ecuhamu chu'ũ inare”, chiiũ cuasaasomũ. Jã'ajekũna repaña cho'oũu chiiche'te chũ'ũcuhekũ repaũ chu'o peoche'te cho'o ñokũ jũjñare choara chini okore raa'jũ chini chũ'ũasomũ repaũ. Oko rarena repaña ñaju'te jũjñare choakũ repañare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Chu'ũ ikũre vanisõñe chũ'ũcuhekũjekũ chu'o peomũ. Musanũkona cho'oche'me jã'a —chinasomũ Pilato repañare.

25 Chikũna pãi ũcuanũko ija'che i'kaasome:

—Jã'ũre vanisõsi'e ro'i chũkũnana'me chũkũna jojocojñosina ro'ijanaa'me —chinasome.

26 Jã'aja'ñe i'karena asa Pilato repaña chiiche cho'okũ Barrabani etoasomũ. Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'ũasomũ repaũ. Suĩ'sue pi'nirena repaũ neenani sõtaopãire Jesure jo'kaasomũ repaũ, sa kurususẽ'verona jẽ'jo nukoa'jũ chini.

27 Ūcuarũmũ sõtaopãipi Pilato neena repaũ vũ'ena sa nukoasome Jesure. Repaũ'te sa nukũ chekũnare sõtaopãi soni rao chi'i Jesure rũhiso'koro nukoasome repaña.

28 Chi'i nukajũ repaũ'te, kãña tĩ'tesõ chimaajakãare sachaasome repaña. 29 Ūcuachi'a miu tuhivũ cho'o repaũ sũjopũna tuo vãsocho pãi chũ'ũna cãjiño repaũ ujajũtũna ĩsiasome repaña, cãjia'kũ chini. Jã'aja'ñe cho'o repaũni pãisojũ ũcuau tĩ'jñeñena ro're pũ ñũ'ijũ, ija'che i'kaasome repaña: “Ikũpi judiõpãire si'arũmũ chũ'ũkũ paaũ”, chinasome.

30 Ūcuachi'a repaũni coo tutujũ vãsocho repaũ cãjiñoji tua repaũ sũjopũna ruã vaniasome repaña. 31 Jã'aja'ñe cho'ojũ repaũ'te pãiso pi'ni, repaña sachasikãa tĩto repaũ ju'isikãare jo'e sachaasome repaña. Sacha pi'ni kurususẽ'verona jẽ'jo nukoũũ chini repaũ'te sasõasome repaña.

Jesure kurususẽ'vero jẽ'josi'ere kuamũ
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Repacheja etua Jesure sajũ Simonre Cirene cheja cakũre chẽã repaũ tãtavana kurususẽ'vero tuo, “Mũ'ũpi isẽ'vero kuãã sakaijũ'ũ”, chinasome repaña.

33 Saijũ Gólgota aikũtina tĩ'asinaa'me repaña. (“Gólgota” chini “Pãi sũjopũjakũti” chiimũ.) 34 Repacheja tĩ'asirũmũ Jesure uche cono ruãara'ka ja'mesi'ere ũkuasinaa'me repaña. Jã'ata'ni Jesús jmamakaru ũku ñã jo'e ũkucuhesi'kũamũ.

35 Repaña Jesure kurususẽ'vero jẽ'jo nukosirũmũ sõtaopãi repaũ ju'isikãñare paaũũ chini catara'karũã mami tochasira'karũãpi chejana su'asinaa'me Jesús ju'isikãña paajaũni jñaaũũ chini. 36 Jã'aja'ñe cho'o pi'ni Jesuni pẽ'jeũũ chini ũcuachejana pũsinaa'me repaña. 37 Ūcuachi'a repaũni cho'ojũ sojũ repaũ'te cu'ache i'kasi'ere kuajũ, JESUA'Mũ IKũ. JUDIOPãI CHũ'ũKũ'Mũ, chiiche chooko'ana tocha kurususẽ'vero chã'tirona jẽ'jo sũosinaa'me repaña.

38 Ūcuachi'a põse ñaasinare ka'chanare kurususẽ'veroãna jẽ'jo Jesús ujajũtũ cakã'kona chekũre nukosinaa'me repaña. Chekũni kã'kojũtũ cakã'kona nukosinaa'me. 39-40 Repañare jẽ'jo nukosirũmũ repacheja caraina Jesure tea ñaju repaña sũjo sũ'cuijũ cu'ache i'kajũ caraisinaa'me.

—“Dios vũ'e ñãñosõni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mũ chu'ũ”, chiisi'kũamũ mũ'ũ. Jã'aja'ñe i'kasi'kũ chura mũ'ũpi meñe jũ'iñe ũsejũ'ũ, masini. Dios Mamakũ pani cajejũ'ũ jã'acheja kurususẽ'vero —chiisinaa'me repaña.

41 Judiõ phairipãi chũ'ũnana'me judiõpãi che'chonana'me judiõ aina ũcuaja'che pãisojũ repaũ'te cu'ache i'kasinaa'me.

42 —Chekunare jũ'iñe ũsesi'kuasomũ jã'ũ. Jã'ata'ni repau'te chura ũcuauji meñe jũ'iñe ũsecu'amũ. “Israelpãi chũ'ũku'mũ iku”, chiicojñosi'kuamũ repau. Jã'ajekuna ũcuachejapi cajea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamaku'mũ iku”, chiiju cuasajanaa'me mai. 43 “Dios chu'ũre Ũcuauñi cuasakuna cho'okaija'mũ”, chiisi'kuamũ repau. Ũcuachi'a, “Dios Mamaku'mũ chu'ũ”, chiisi'kuamũ. Jã'ajekuna chura Puka'ku Diopi cho'okaaũ repau'te, Repauji ũsera chini —chiisinaa'me repa.

44 Repauna'me kurususẽ'veroã jẽ'jo nukocojñosina ũcuachi'a ja'me cu'ache i'kasinaa'me Jesure.

Jesús jũ'isi'ere kuamũ

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Reparumũ nukarepau su'itona ũsuũ miañe ta'pisõuna cheja si'acheja trejatũ'ka chija'isi'kuamũ. 46 Jã'aja'ñe cho'otona Jesús ujachũ'opi ija'che i'kaku cuisu'kuamũ:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani? —chiisi'kuamũ. (Ija'che chiimũ jã'a, “Dios, chu'ũre Paaku, Dios, chu'ũre Paaku, ¿je'se pa'ina mu'ũ chu'ũre jo'kasõku?” chiimũ.)

47 Jã'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Aperumũ pa'isi'kuni Elíani soicosomũ jã'ũ —chiisinaa'me.

48 Ũcuarumũ repanare ja'me pa'iku te'eu vu'vu sani chu'ũvovũ mini uche cono ruara'kana chũũ vãsochona quẽo suo Jesuni muosi'kuamũ chu'chu ũkuamũ chini.

49 Jã'ata'ni chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Cho'omanejũ'ũ. Elíapi rani repau'te jũ'iñe ũseche'te ñañu. Raimanejacosomũ repau —chiisinaa'me repa.

50 Jã'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rua cuicua jũnisõsi'kuamũ. 51 Repau Jesús jũ'itona Dios vu'e sa'navũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãapi joorepapoji umupi vu'evuna che're cajeasomũ. Ũcuachi'a cheja si'acheja pi'rukuna catapũã jonisõasomũ. 52 Ũcuachi'a jũ'isinare tãsicojña ta'pisipũã cata ũcuate'epũã vataasomũ. Jã'aja'ñe cho'õna vajurumũ Diore cuasasiva'na jainũko Ũcuauji vasoũna vajurani repanare tãsichejñapi etaasome. 53 Jesús jũnisõ tãcojñosi'ku vajuraisirumũna Jerusalén vu'ejoopona satena pãi rua jainũko ñaasome repanare.

54 Ũcuarumũ sõtaopãi cienrepanare chũ'ũku sõtao Jesure pẽ'jekainana'me cheja pi'ruche'te ñaju reparumũ cho'oche peore ña, kukusõ ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepakũ pa'icosomũ jã'ũ —chiisinaa'me.

55 Jã'a cho'oto Galilea chejapi ja'me rajju Jesure kuirasiva'na romiva'na so'opi nukaju ñaju pa'isinaa'me repau'te cho'oche. 56 María Magdalenaamo, María Santiagona'me José puka'koa'mo, Zebedeo mamachĩi puka'koa'mo, chekuna romina'me pa'isinaa'me.

Jesure tãsi'ere kuamũ

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57-58 Na'isõsirumũna José kuriũ Arimatea vu'ejoopo cakupi rani pa'iu Jesure cuasaku jovosi'ku rani tĩ'a, Jesuni jũ'isi'kuni sa tãra chini sani Pilatonĩ sēniasomũ. Sēkuna Pilato repauni isia'ju chini chũ'ũasomũ. 59-60 Repau'te sēni isina sãbanakãa menoje'e peokãapi rea aikũti caripana repau mamarepa cho'osicojena sa cuaa ũhaasomũ. Repacoje kakacheja catapũ rua ujarupi ũha ta'pisõ sanisõasomũ repau. 61 Jã'ata'ni María Magdalena'me cheko María repacoje ti'jñeñe'te ñu'iju ñaju paniasome.

Jesure tãsicoje pẽ'jekaijanare jo'kasi'ere kuamũ

62 Jo'e apeñatato pũaumucusena judío phairipã chũ'ũnana'me fariseopã Pilato pa'ivũ'ena sani chi'i ija'che i'kaasome repau'te:

⁶³ —Chukuna'te paaku, repau joreu chuta'a vajurumu i'kasi'e churana cuasame chukuna. Ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Chu'upi chuenisōni choteumucujña pa'isirumuna jo'e vajurajja'mu”, chiisi'kua'mu. ⁶⁴ Jā'ajekuna mu'upi repau'te tāsicoje pē'jejanare choteumucujña chū'u jo'kato na'a re'omu. Jā'aja'ñe cho'oma'to chekurumu repau neena ñamina rani repau'te ñaa sa jorejū, “Vajuranicuhasi'kua'mu repau”, chiijū pāire kuajanaa'me. Aperumu ũcuanapi jorejuna pāi jainuko jachama'ñe, “Jesús Dios Raosi'kua'mu”, chiijū cuasasinaa'me. Jā'ajekuna irumuna repanapi jā'aja'ñe cho'o jorejū i'kajuna pāipi na'a jainuko jachama'ñe cuasato na'a rua cu'aja'mu —chiniasome repana.

⁶⁵ Chitena Pilato i'kaasomu.

—Jau. Repau paasina repau'te ñaamanea'jū chini peore cho'ore'ochetu'ka cho'oju inare sōtaopāi repacoje pē'jejanare sa repana cho'ojache masi i'ka jo'kajū'u pē'jea'jū —chiniasomu.

⁶⁶ Chikuna sani Jesure tāsicoje ta'pisi'pū catapū cha'opi je'na suoasome, pāipi vataru ña masiñu chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'ni repacoje pē'jekaijanare sōtaopāi ũcuachejana jo'kaasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kumau

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28

¹ Repana judiōpāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María romicorumu apeñatataona Jesure ũhasicojere ñañu chini saniasome. ² Repana sani tī'asirumu teana cheja rua pi'ruasomu cunaumu Diore ja'me pa'ikūji ángelpi ũcuachejana cajekuna. Cajē Jesure tāsicoje sani tī'a repacoje ta'pisi'pū catapū kuño ũha ũcuapū sē'sevu'te pū ñuniasomu repau. ³ Repau ángel oko fe'neñeja'ñe ko'sija'iu ñoasomu. Repau ju'ikāña pojakāña paniasomu. ⁴ Jā'aja'ñe ju'ikuni ña repacoje pē'jesina sōtaopāi kākucajejani kurukurujū jūnisōñena ũniasome. ⁵ Jā'ata'ni ángel repanare romi ija'che i'kaasomu:

—Vajuchumanejū'u. Musanukona Jesure ku'eche masimū chu'u. Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōsi'kuni ku'eme musanukona. ⁶ Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kua'mu, repau chuta'a jū'imarumu cho'ora chiisi'e. Repau'te ũhasicheja rani ñajū'u. ⁷ Kaka ña pi'ni teana sani repau neenare ija'che kuajū'u: “Jesús vajuranicuhasi'kua'mu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saija'mu repau. ũcuachejana sani repau'te ñajanaa'me musanukona”, chiijū'u repanare. Musanukona jā'are kuara chini raisi'kua'mu chu'u —chiniasomu ángel repanare.

⁸ ũcuarumu romiva'na jā'aja'ñe i'kauna asa kākūsōsiva'nata'ni ũcuacojepi cu'arepa eta pojojū vu'vuasome, Jesús neenani chu'ore kuañu chini. ⁹ Vu'vujuna peosichejapi Jesús repanare ti'jñeñe rani nukaku ija'che i'kaasomu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiniasomu. Chikuna repau cū'ana sū'ka pojoasome repana. ¹⁰ Jā'aja'ñe cho'ojuña Jesús repanare ija'che i'kaasomu:—Vajuchumanejū'u musanukona. Sani chu'u neenare ija'che kuajū'u: “Jesús musanukonare, 'Galilea chejana saijū'u; ũcuachejana chu'ure ñajanaa'me', chiisi'kua'mu”, chiijū'u repanare —chiniasomu repau.

Sōtaopāi kuasi'ere kumau

¹¹ Repana asasi'ere kuañu chini romiva'na chuta'a saitona sōtaopāi Jesure tāsicoje pē'jesina chekuna te'ena vu'ejoopona charo sani tī'a repacheja cho'osi'e peore judiō phairipāi chū'unani kuaasome. ¹²⁻¹³ Kuarena asa repana judiō phairipāi chū'una judiō ainana'me chi'i repana cho'ojache cutu pi'ni sōtaopāire ija'che i'kajū kuri rua ũsiasome:

—Pāi ũcuanukore ija'che kuajũ'u: “Chukuna kãnisõsirumuna Jesure repau neena ñamina rani ñaa sasõsinaa'me”, chiijũ'u. ¹⁴ Mũsanukonapi jã'aja'ñe kuarena asani chekurumu maire chũ'uku pe'ruja'mu mũsanukonare. Jã'ata'ni chukunapi i'kajuna cu'ache cho'оче chũ'umaneja'mu repau mũsanukonare —chiniasome.

¹⁵ Chitena sõtaopāi kuri koo sani repana chũ'usi'e cho'oasome. Jã'aja'ñe cho'osi'ejekuna judiõpāi irumujatu'ka repana kuasi'e, “Ũcuarepaa'me jã'a”, chini cuasaju chekunare ũcuare kuame.

*Jesús repau neenare chũ'u jo'kasi'ere kamũ
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Ũcuarumu chukuna Jesús neena oncerepana Galilea chejana sani aikũtina mũisinaa'me, Jesús chukuna'te saiũ'u chiisikũtina. ¹⁷ Sani mũni Jesure ña pojojũ ro're pũsinaa'me chukuna. Chekuna te'ena jachaju, “Jesuma'mu iku”, chiiju cuasasinaa'me. ¹⁸ Jã'aja'ñe cuasajuna Jesús repanare kueñe sani ija'che i'kasi'kuamũ:

—Dios chũ'ure cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'uñe jo'kasi'kuamũ. ¹⁹ Jã'ajekuna sani ku'iju pãire si'achejña pa'inani Dios chũ'ore chũ'vaju pa'ijũ'u, repanapi asa chẽa chũ'uni cuasaju chũ'u neena paapu chini. Mũsanukona chũ'vachu'o asa chẽa chũ'ure cuasanare okoro'veju pa'ijũ'u, Ja'kuna'me chũ'u Repau Mamakuna'me Repau Rekocho repanare paacheji ñoa'ku. ²⁰ Ũcuachi'a chũ'u mũsanukonare chũ'usi'e peore che'chojũ'u repanare, jachama'ñe cho'ojũ paapu. Chũ'u mũsanukonare cheja si'asõñetu'ka si'arumu ja'me pa'ija'mu —chiisi'kuamũ repau. Re'omu.

San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Juan Pāi Okoro'vesi'ku pāi peochejare pa'iu pāipi saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Dios Mamaku pa'iche'te chu'o re'oja'chere kuapi'ramu ie chu'o:

² Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaias ija'che tocha jo'kaasomu:

Mu'u cheja cajejache kuajauni charo saojamu chu'u,

pāipi mu'u cajejachere asa repa rekoñoāre care'va paapu chini.

³ Kuaku pāi peochejare sani pa'iu pāipi repauni saito ujachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku tī'api'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoā ma'a rūhiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoā care'vaju pa'ijū'u”, chijja'mu,

chiiche tocha jo'kaasomu repa.

⁴ Ūcuarumu Juan pāi peochejare sani pa'iu pāi okoro'veku paniasomu. Ūcuachi'a repa re'vaja'che chu'vaku paniasomu repa:

—Musanukona cu'ache cho'ochē ūhaso re'oja'chere mama cuasajū'u, Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tūnosō jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache cho'ochē'te ūhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojū'u —chiiu chu'vaku paniasomu repa Juan.

⁵ Ūcuarumu jainuko pāi Judea cheja pa'inana'me Jerusalén vū'ejoopo pa'ina Juan chu'vachu'ore asañu chini saniasome. Sani repa cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repa. ⁶ Repa Juan ju'ikāa camello rañapi cho'osikāa paniasomu. Corejakāa va'i ca'ni kāare tūniasomu repa. Ūu, pū'suva'nana'me airo pūji āiu paniasomu repa. ⁷ Juan repa re'vaja'che i'kaasomu:

—Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masakūji rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masakūjekuna repa'te cuasaku, vajuchuku pa'imū chu'u. ⁸ Chu'u musanukonare okopi okoro'vecuhamu. Repa'ta'ni na'a rua masiujeku rua masicheji cho'oku Dios Rekocho'te isija'mu repa musanukonare —chiniasomu repa.

Jesure okorosi'ere kuamu

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Ūcuarumu Jesús Nazaret vū'ejoopo Galilea cheja cajoopo pa'isi'kupi Jordán chiachana sani tī'añna Juan repa'te okoroasomu ūcuachiachana.

¹⁰ Okoroña Jesús chiacha nukasi'kupi po'ore mani nukakuna cūnaumu teana re'ojau mu care'o Dios Rekocho ūkupoja'iu ūcuau ni cajekuna ñaasomu. ¹¹ Dios Rekocho cajesirumu cūnaumu'ipi ija'che i'kache asoasomu:

—Mu'u chu'u chii chu'u oiū paaku'mu. Mu'ure rua pojomu chu'u —chiiche asoasomu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chū'ute'esi'ere kuamu

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jā'a cho'ocuhasirumu Dios Rekochoji Jesure pāi peochejana saasomu. ¹³ Sañna ūcuachejare cuarentarepaumucujña paniasomu repa cu'ava'nana'me. Pa'ina vati ai repauni cacū'ora chini rani rua chū'ute'easomu. Reparumu ángeles rani repa'te kuiraasome.

Jesús Galilea cheja apenham pãi chũ'vache
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi chẽavu'e cuaosirumu Jesús Galilea chejana saniasomu Dios chũ'o re'oja'chere chũ'vara chini. ¹⁵ Chũ'vaku ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chiisirumu Repau Raosi'ku pãi ũcuanukore chũ'urumu tĩ'api'ramu. Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'ochete ũhasõ mama cuasa, “Dios chũ'o ũcuarepaa'me”, chiiju asa chẽa cuasajũ'u —chiiju paniasomu Jesús.

Va'i chonare ũcuaka'chapanare Repau chũ'uñe'te cho'ojũ paapu chini Jesús chẽasi'ere kũamu
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Ũcuarumu Jesús Galilea chiara rũ'tũva'te ku'iu Simonre repau cho'jeu Andrena'me ñaasomu. Va'i chonajeju va'i chorũji chiara'te choju paniasome repana.

¹⁷ Repanare Jesús ija'che i'kaasomu:

—Rani chũ'uni ja'me ku'iju chũ'u chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ijũ'u. Va'i sani va'ire jñaaranaa'me musanukona. Chura chũ'upi cho'okaiuna sani pãire jñaarana chũ'uni rakaiju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare. ¹⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa teana va'i chorũã jo'ka ũcuauña'me saniasome repana.

¹⁹ Jã'achejapi jo'e jmacheneru sani Zebedeo chũire Santiagona'me Juanre ñaasomu repau. Choovũ'te pa'iju va'i chorũãre care'vaju paniasome repana. ²⁰ Ũcuarumu repapani Jesupi sokuna, “Jau”, chini, choovũ pa'ikũ'te pũka'kũre repau'te cho'ochete cho'okainare jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Pãiu'te pa'isi'kũre vatire etosi'ere kũamu
(Lc 4.31-37)

²¹ Ũcuarumu Jesús repau neenana'me sani Capernaum vũ'ejoopona tĩ'aasome. Tĩ'a pa'iu pũaumucuse Jesús judiõpãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomu repavũ'e chi' pa'inare. ²² Repana pãi Jesupi rũa masiku masi che'chokuna asa jñano, “Iku Jesús judiõpãi che'chona che'chocheja'che che'choma'ñe rũa masi che'chomu”, chiniasome.

²³ Reparumu ũcuavũ'ere pãiu vatire paaku paniasomu. Vatire paakũjeku Jesús i'kache'te asa cuiku i'kaasomu repau.

²⁴ —Jesús, Nazaret raisi'ku chũkuna'te cho'omanejũ'u. Mu'u pa'iche masimu chũ'u. Dios Raosi'kũa'mu mu'u. Re'okũ'mu. ¿Chũkũnani cu'achejana saora chini raku mu'u? —chiniasomu repau.

²⁵ Jã'aja'ñe i'kauna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ũseku ija'che i'kaasomu:

—Re'omu. Ũcuamakarũ i'kajũ'u. Etajũ'u mu'u jã'ũre pãiu'te —chiniasomu Jesús.

²⁶ Jesupi, “Etajũ'u”, chikuna vatipi cho'okuna repau pãiu rũa kurukuruasomu. Ũcuarumu vati rũa vjachu'opi cuiku eta sanisoasomu. ²⁷ Jesupi vatini eto saõna ña kũkũso pãi ũcuanũko sãĩñechi'a sãniasome.

—¿Je'se pa'ikũjeku iku vati chũ'umasiku? ¿Ëquea'che iku mama che'choche? Iku Jesupi rũa masikũjeku chũ'uto vatijatũ'ka repau chũ'uñe jachama'ñe cho'ome —chiniasome repana. ²⁸ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inare kũarena asa Jesús pa'iche'te Galilea cheja pa'ina ũcuanũko rũa na'mi asaasome.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kũamu
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Ũcuarumu Jesús judiõpãi chi'ivũ'e eta Simonna'me Andrés vũ'ena mũa kakaasomu Santiagona'me Juan. ³⁰ Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũ'io ũniasomo. Jã'ajekuna, repaoni vasoa'ku chini Jesuni i'kaasome repana. ³¹ I'kajũna jũ'iko ũhiko'a kueñe sani repao jãtũna chẽa vũõuna cha'vosi'e teana chũrũsoasomu repao'te. Chũrũna repao vajuõ ãure ãuasomo repanare.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Na'irepa chijajũvana Jesús pa'ivũ'ena pãĩ jũ'iva'nare peore sajũ vati paanare saasome. ³³ Repajooopo pa'ina rũa jainũko Jesús pa'ivũ'e jatisa'arona chi'iasome. ³⁴ Chi'irena Jesús jũ'inare si'ache ravũ paanare jainũkore vasosoomũ. Ũcuachi'a vati jainũkore pãĩ sa'navũã pa'isinare peore eto saosokaniasomũ repaũ. Eto saokũ repanare vati repaũ pa'iche'te masijũna kũajũ chini ũseasomũ repaũ.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chũ'o chũ'vasi'ere kũamũ
(Lc 4.42-44)

³⁵ Apeñatato ñami vũni Jesús vũ'ejoopo pa'isi'kũpi eta pãĩ peochejana saniasomũ, Dioni sũa chini. ³⁶ Sani te'eũ pa'iuũna Simón repaũ'te ja'me pa'inana'me Jesuni ku'eũũ chini saniasome. ³⁷ Ku'ejuũ jũaa ija'che i'kaasome repana repaũ'te:

—Pãĩ ũcuauũko mũ'ũre ku'eme —chiniasome.

³⁸ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chekũjoopoãna saũũ mai kueũe pa'ijooopoãna. Jeejoopoã pa'inare ũcuaja'che Dios chũ'ore chũ'vara chiimũ chũ'ũ. Jã'aja'ũe cho'ora chini raisi'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ repanare.

³⁹ Jã'aja'ũe cho'ora chiikũjekũ Galilea cheja si'achejũna ku'iu repacheja pa'ivũ'ũna judiõpãĩ chi'ivũ'ũna si'arũmũ kaka Dios chũ'ore chũ'vakũ paniasomũ repaũ. Ũcuachi'a vati pãĩ sa'navũã pa'isinare eto saosokaiũ paniasomũ repaũ.

Asi ravũ paakũ'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Ũcuarũmũ pãiuũ asi ravũ paakũ Jesús pa'ichejana sani repaũ ti'jũeũe ro're pũũ ñu'iu ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũre vasouũto vasojuũ'ũ chũ'ũva'ũre; vajũra —chiniasomũ. ⁴¹ Chikũna Jesús repaũ'te oiũ repaũni cheũku i'kaasomũ.

—Jau, vasora. Vajũjuũ'ũ —chiniasomũ repaũ'te.

⁴² Jã'aja'ũe cho'ouũna asi teana peore ja'jusoasomũ repaũ ca'nivũ pa'isi'e. ⁴³⁻⁴⁴ Vaso pi'ni repaũ'te ija'che chũ'ũasomũ repaũ:

—Ñarepajũ'ũ. Chũ'ũ mũ'ũre vasosi'e pãĩ chekũnare kũamanejũ'ũ. Kũama'ũe judiõ phairi'techi'a ñojaijuũ'ũ mũ'ũ vajũsica'nivũ. Aperũmũ Moisés chũ'ũ jo'kasi'e cu'amajũnarũ sa i'isijũ'ũ Diore, pãipi ña mũ'ũ vajũsi'ere masia'ju —chini saosomũ repaũ repaũ'te.

⁴⁵ Kũamanejũ'ũ chiisi'eta'ni eta sani repaũ'te cho'osi'e pãĩ ũcuauũkore kũasomũ repaũ. Kũaũna pãĩ ũcuauũko masijũna vũ'ũajooopoã ti'acu'aasomũ Jesure, jainũko pãĩ repaũ'te ñaũũ chini chi'ijũna. Jã'ajekũna Jesús pãĩ peochejare sani paniasomũ. Jã'ata'ni pãĩ si'ajooopoã raisina jainũko repaũ'te ñaũũ chini tuhaasome.

2

Nũka ku'imava'ũre Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Te'eumucujũna pa'isirũmũna Jesús Capernaum vũ'ejoopo co'i pa'iuũna pãĩ asaasome repaũ vũ'e co'i pa'iche. ² Co'isi'ere asa pãĩ jainũko repaũ pa'ivũ'ena sani chi'iasome. Pãipi jairepanũko chi'irena Jesús pa'ivũ'e timusoasomũ. Ũcuaja'che jatisa'aro cacheja pãipi jairepanũko rani timusouũna kueũe pa'icu'aasomũ repanare. Jã'aja'ũe pa'inani Jesús Dios chũ'ore che'choasomũ.

³ Che'chotona mũmũpãĩ ũcuaka'chapana nũka ku'imava'ũre ũhikãa ũhikũni Jesús pa'ivũ'ena kuãijũ raasome.

⁴ Rani tĩ'ato pãipi jairepanũko pa'ijũna repaña Jesús nukacheja kueñe tĩ'acu'aasomũ repañare. Jã'ajekũna repavũ'e sē'sevũna mũa ũcuachejapi coje racho ũcuacojepi repaũ ũhikãapi Jesús ti'jñeñena caso ũhaasome repaña repava'ũre jũ'iva'ũre. ⁵ "Iva'ũre Jesús vasoja'mũ", chini cuasajũ caso ũhareña Jesús repaña cuasasi'e ña i'kaasomũ repava'ũre.

—Jmava'ũ, mũ'ũ cu'ache cho'osi'e tũnosõmũ chũ'ũ. Tũnosõsi'e jo'e cuasamaneja'mũ chũ'ũ —chiniasomũ Jesús repava'ũre.

⁶⁻⁷ Jã'aja'ñe i'kaũna asa judíopãi che'chona te'ena, "¿Je'se pa'ĩũna ikũ jã'aja'ñe i'kakũ? Dios asacuheche'te i'kamũ ikũ jã'a. Diochi'a pãi cu'ache cho'osi'e tũnosõñe masikũ'mũ", chiijũ cuasaasome repaña.

⁸ Jã'ata'ni Jesús repaña cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomũ repañare:

—¿Je'se pa'ĩũna mũsanũkona jã'aja'ñe cuasache? ⁹ Chũ'ũ ikũre, "Mũ'ũ cu'ache cho'osi'e tũnosõmũ chũ'ũ. Tũnosõsi'e jo'e cuasamaneja'mũ chũ'ũ", chiisi'ere asa, "Joreũ'mũ ikũ. Pãi jã'aja'ñe cho'omasinajẽ'e peome", chiijũ cuasame. Jã'ata'ni chũ'ũpi ikũre, "Vũni mũ'ũ ũhikãa mini sajã'ũ", chikũna ikũpi vũni nukakũna ñani mũsanũkona, "Jorema'kũa'mũ Jesús. Repaũ i'kasi'e ũcuarepa cho'omasimũ", chiijacosome. ¹⁰ Chũ'ũ, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũ chejare pa'ĩũ pãi cu'ache cho'oche tũnoñena'me pãi vasoche cho'omasiaũ pa'iche'te mũsanũkonapi ña masia'jũ chini vasokaija'mũ chũ'ũ ikũre —chiniasomũ repaũ repañare. Chini Jesús nũka ku'imava'ũre ija'che i'kaasomũ:

¹¹ —Vũni mũ'ũ ũhisikãa mini vũ'ena co'ijã'ũ —chiniasomũ.

¹² Chikũna nũka ku'imanesi'kũ vũni repaũ ũhisikãa mini repaña pãi ũcuauũko ñaju'te etaasomũ. Jã'aja'ñe cho'oũna ña jũano Dios cho'osi'ere cutujũ ija'che i'kaasome repaña:

—Jmamarũjẽ'e ija'che cho'oche ñamanapi irũmũna ñame mai —chiniasome repaña pãi.

Levire Jesús soisi'ere kũamũ
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Ũcuarũmũ Jesús jo'e Galilea chiara rũ'tũvana saniasomũ. Ũcuachejare sani pa'ĩũna pãi jainũko repaũni chi'ijũna repañare che'chokũ paniasomũ repaũ. ¹⁴ Che'cho pi'ni Jesús ũcuachejapi sani Alfeo mamakũ'te Levire pãi chũ'ũnare kuri kookaina pa'ivũ'e ñu'ikũni ña i'kaasomũ.

—Rani, chũ'ũni ja'me ku'ĩũ chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijã'ũ —chiniasomũ.

Chikũna asa, "Jau", chini vũni ũcuauũna'me saniasomũ repaũ.

¹⁵ Na'a pa'isirũmũ Jesús repaũ neenana'me Leví vũ'ere pa'ĩũ ãũre ãiũ paniasomũ. Ũcuachi'a Roma vũ'ejoopo chũ'ũnare kuri kookainana'me chekũna pãi cu'ache cho'ona ja'me ñu'ijũ ãũre ãijũ paniasome. Reparũmũ Jesure ja'me ku'ina rua jainũko paniasome.

¹⁶ Repanapi Jesuni ja'me ñu'ijũna ña judíopãi che'chonana'me fariseopãi ija'che sēniasaasome Jesús neenare:

—¿Je'se pa'ĩũna mũsanũkonare paakũ kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me ãũ ãikũ? —chiniasome.

¹⁷ Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomũ repañare:

—Pãi vajũna ũko cho'oche chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'oche chiime. Chũ'ũ ũcuaja'che pãi, "Re'onaa'me chũkũna", chiinani, "Cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'che pa'ijã'ũ", chisa chini cajesi'kũma'mũ icheja cheja. Pãi, "Cu'ache pa'inaa'me chũkũna", chiiva'narechi'a, "Mũsanũkona cu'ache cho'oche ũhasõ re'oja'che pa'ijã'ũ", chisa chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Dioni sēejɯ āu āima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kɯamɯ
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ūcuarɯmɯ Juan neena Dioni sēejɯ te'eñoã āu āima'ñe paniasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Jā'aja'ñe cho'ojuna pāi chekuna Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasaasome repaɯ'te:

—Juan neena Dioni sēejɯ te'eñoã āu āima'ñe pa'ijɯasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Mɯ'ɯ neena, ¿je'se pa'ina jā'aja'ñe cho'ojɯ pa'ima'ñe? —chiniasome.

¹⁹ Chitena Jesús ija'che i'kaasomɯ repanare:

—Pāi romi vejani majapāina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i āu āime. Romi vejaku pa'ina āu ūsecu'amɯ. ²⁰ Na'a pa'isirɯmɯ repaɯ'te chekunapi sasōjanaa'me chekuchejana. Jā'arɯmɯta'ni repaɯ'ni oijɯ āu āimairo pa'ijanaa'me repaɯ —chiniasomɯ Jesús repanare.

²¹ Reparɯmɯ pāi te'ena aperɯmɯ che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuapa'rɯva cuasañu chini aperɯmɯ che'chosi'e ūhacuheasome. Chekunata'ni mama che'choche asacuheasome. Jā'ajekuna Jesús repanani chɯ'vakɯ ija'che i'kaasomɯ:

—Aikāarɯji che'resōru mamase'rechoji che're aikāana pō juhamanaa'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāarɯ mamase'recho pō juhasikāarɯjekɯ rueni ji'rosōna na'a ɯjacoje che'remɯ. ²² Ūcuachi'a pīsi ɯche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaa'me pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani saɯ che'resō turujē'e cho'osōkɯ pīsi ɯche cono ūcuaja'che cho'osōmɯ. Jā'ajekuna pāi pīsi ɯche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'rema'ñe rupɯ saɯmɯ. Jā'ajekuna cono kosa ñu'ia ja'ñisōma'mɯ —chiniasomɯ Jesús repanare.

Jesús neena pɯaumucusena trigocha'charɯã pura āisi'ere kɯamɯ
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ūcuarɯmɯ Jesús pɯaumucusena repaɯ neenana'me trigo chiopi saiɯ paniasome. Saiɯ repaɯ neena trigocha'charɯã pura āniasome. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopāi i'kaasome repaɯ'te.

—Ñajɯ'ɯ. ¿Je'se pa'ina mɯ'ɯ neena pɯaumucuseta'ni cho'oche cho'oche? —chiniasome.

²⁵ Chitena,

—¿Aperɯmɯ pa'isi'kɯ David cho'osi'ere kɯajɯ mai aipāi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe mɯsanɯkona? Ija'che kɯamɯ repaɯ:

²⁶ Abiatar judío phairipāi ūcuanɯko chɯ'ɯrɯmɯ David repaɯ'te ja'me pa'inana'me āucuhakuna

Dios vɯ'ena kaka Diopi pojoa'kɯ chini judío phairipāi tɯosi'ere pā mini āiɯ repaɯ'te ja'me pa'inare āukɯ āniasomɯ.

Dios phairipāichi'a āijɯ'ɯ chiisi'ere ānisōasomɯ repaɯ David, chiimɯ —chiniasomɯ Jesús repanare.

²⁷ Ūcuarɯmɯ Jesús jo'e ija'che i'kaasomɯ repanare:

—Aperɯmɯ Dios pāi ūcuanɯkore pɯaumucujña jo'kaasomɯ. Chareparo Dios pāire cho'oasomɯ. Repanare cho'o pi'ni pɯaumucujña jo'kaasomɯ, pɯaa'jɯ chini. Pa'ivesache'te jo'kamɯ pa'ire'oumucujñachi'a jo'kaasomɯ Repaɯ. ²⁸ Jā'ata'ni chɯ'ɯni Dios Raosi'kɯni pɯaumucusena cho'oche'te chɯ'ɯto re'omɯ —chiniasomɯ repaɯ.

3

Cu'ajɯtɯrɯ paakɯ'te Jesús vasosi'ere kɯamɯ
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Ūcuarɯmɯ Jesús judiōpāi chi'ivɯ'e jo'e kakaasomɯ. Kaka ñato pāiɯ ūcuavɯ'ere cu'ajɯtɯrɯ paakɯ paniasomɯ. ² Repavɯ'e chi'isina pāi Jesure rɯa pāiñaasome.

“¿Jesús iumucuse p̄aumucusena cu'aj̄turu paaku'te vasoja'u?”, chini ñaasome repaña. Repañji cho'ona ña repañni cu'ache i'kañu chini cha'aasome repaña.

³ Ūcuarumu Jesús cu'aj̄turu paaku'te ija'che i'kaasomu:

—Vuni rani p̄ai chenevu'te nukaj̄'u —chiniasomu. ⁴ Chini chekunare p̄ai ija'che i'kaasomu repañ:— P̄aumucuj̄nana chekunani re'oja'che cho'okaito, ¿re'oku? J̄a'ap̄ani, ¿cu'ache cho'ore'oku? Ūcuachi'a, ¿chekunare vasore'oku? J̄a'ap̄ani, ¿vanisõre'oku repañare? —chiniasomu Jesús. Chiito i'kamaneasome repaña.

⁵ J̄a'ajekuna Jesús repañare pe'ruk̄u ñaasomu. P̄ai oimanajejuna r̄ua sumaneasomu repañ'te. Ūcuarumu Jesús cu'aj̄turu paaku'te jo'e ija'che i'kaasomu:

—Mu'u j̄t̄u sauj̄'u —chiniasomu. Chikuna sauna repaj̄t̄u teana re'ojaj̄t̄u care'osoasomu. ⁶ Ūcuarumu fariseop̄ai Jesupi j̄a'aja'ñe cho'ona ña ūcuavu'epi eta mua, Jesure vanisojachere care'vañu chini Herode'te p̄ai ch̄'uk̄u'te chiinana'me chi'i cutuasome.

P̄ai r̄ua jainuko Jesure tuhaju chiara ru't̄va chi'isi'ere k̄uam̄u

⁷ Ūcuarumu Jesús repañ neenana'me vu'ejoopo eta chiara ru't̄vana saniasomu. Repañ sanisosirumu p̄ai r̄ua jainuko Galilea cheja cana tuhaasome repañ'te.

⁸ Chekuna p̄ai ūcuaja'che repañ cho'osi'ere asa r̄ua jainuko tuhaasome repañ'te, Judea cheja cana, chekuna Jerusalén vu'ejoopo cana, chekuna Idumea cheja cana, Jordán chiacha chekuk̄a'ko cana, Tiro vu'ejoopo cana, Sidón vu'ejoopo cana. ⁹ Ūcuarumu Jesús p̄api jairepanuko pa'ij̄u repañni r̄ua t̄i'tij̄una, “Choovu care'vakaj̄'u ch̄'ure”, chiniasomu repañ neenare.

¹⁰ Repañ p̄ai jainuko j̄u'inare vasosi'k̄ujekuna chekuna j̄u'iva'na repañ'te t̄i'a kueñe r̄aniasome ch̄ese vajuñu chini. ¹¹ Ūcuachi'a vati paana Jesuni ña repañ t̄i'j̄ñeñena ro're p̄u ñu'ij̄u ujach̄u'opi cuij̄u ija'che i'kaasome:

—Dios Mamaku'mu mu'u —chiniasome.

¹² J̄a'aja'ñe i'kato, jo'e i'kache ūseasomu Jesús repañare, repañ pa'iche'te k̄uamaneaj̄u chini.

Jesús Dios ch̄'o ch̄'vajanani saora chini docerepañare ch̄easi'ere k̄uam̄u
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Ūcuarumu Jesús aik̄utina mani pa'iu umup̄aire repañ'te uanarechi'a soniasomu. Sokuna saniasome repaña. ¹⁴ Satena Jesús docerepañare ch̄easomu, repañ'te ja'me pa'ijanare, Dios ch̄'ore ch̄'vaa'j̄u chini repañ saojanare. ¹⁵ Ch̄e j̄u'iva'nare vasomasichena'me, vati eto saomasiche ch̄'u jo'kaasomu Jesús repañare, sani cho'oj̄u paap̄u chini. ¹⁶ Repañ ch̄e jo'kasina docerepañana mamia'me ie: Charo Simonni ch̄easomu repañ. Ch̄e Jesús repañ'te jo'e mami cheke Pedro'te ve'oasomu.

¹⁷ Zebedeo mamach̄i ūcuachi'a Santiagona'me Juanre ch̄easomu repañ. Ch̄e repañare cheke mami Boanerge'te ve'oasomu repañ. “Boanerges” chini “Okoko curu ch̄i'iva'na” chiimu. ¹⁸ Ūcuaja'che Andrete, Felipe'te, Bartolomere, Mateo'te, Tomare, chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te ch̄easomu. Tadeo'te ūcuachi'a ch̄easomu repañ. Chekure Simonre ūcuachi'a cananistap̄ai ja'me pa'iku'te ch̄easomu repañ.

¹⁹ Ūcuachi'a Judas Iscariote'te ch̄easomu repañ. Na'a pa'isirumu repañ Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'j̄u chini chekunani isiasomu.

P̄ai Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere k̄uam̄u
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ūcuarumu Jesús repañ neenana'me vu'ena kakaasomu. Kaka pa'iana, jainuko p̄ai jo'e chi'iasome repañ'te. Jainuko chi'irena ãu ãicu'aasomu repañ'te repañ neenare ūcuachi'a. ²¹ Ūcuarumu Jesús majap̄ai repañ cho'oku pa'iche'te asa, “V̄e'veu cho'osõcosomu repañ”, chini cuasa saniasome repañni ch̄e t̄ichejana sañu chini.

²² Ūcuarumũ judiõpãĩ che'chona Jerusalén vü'ejoopo raisina Jesure cu'ache cutuasome.

—Vati chũ'ukũ'te Beelzebu'te, ca'nivũ'te paamũ Jesús. Ūcuauji cho'okaiuna vati ũcuajanare eto saomasimũ repaũ —chiniasome repaña.

²³ Jã'aja'ñe i'karena asa Jesús repanare soni ija'che i'kaasomũ chũ'vara chini:

—Vati ai ũcuaja'iu'te, ¿je'se eto saokũ? ²⁴ Pãĩ ũcuate'echeja pa'inapi sãĩñechi'a cavani vaijũ si'asõjanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a majapãichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãĩñechi'a cavani majapãĩ sējosõjanaa'me. ²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repaũ neenana'me sãĩñechi'a cavato repaũ chũ'ũñe si'asõmũ.

²⁷ 'Pãĩũ rũa kokauji repaũ vü'ere pē'jeto ñaacu'amũ repaũ cu'amajñaruã. Charo repaũni chēa quēo sũotota'ni repaũ neemajñaruã tatesõre'omũ —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁸ Ūcuarumũ Jesús judiõpãĩ che'chonare jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Ie chũ'o ũcuarepare i'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare: Dios, pãĩ cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tũ'nesõja'mũ. Tũ'nesi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repaũ. ²⁹ Repaũ Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni jmamakarũjē'e cavesũma'ñe cuasakũ ro'iche chũ'ũja'mũ Repaũ. Jã'are ai cuasakũ pa'ija'mũ Repaũ —chiniasomũ repaũ.

³⁰ Repaña judiõpãĩ che'chona, “Jesús vatire paamũ”, chiiũna jã'aja'ñe i'kaasomũ repaũ Jesús repanare.

*Jesús pũka'ko repaũ cho'jechĩina'me repaũni ñaũũ chini saisi'ere kũamũ
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Ūcuarumũ Jesús pũka'ko repaũ cho'jechĩina'me ũcuau pa'ivũ'ena rani tĩ'a ve'sena canũkaasome. Ve'sere pa'ijũ chekũnapi kaka repaũ'te soikaarũ chini i'kaasome repaña. ³² Ūcuarumũ pãĩ Jesuna'me rũa jainũko chi'i rũhiso'koro ñũ'inapi ija'che i'kaasome repaũ'te:

—Mũja'ko, mũche'ũchĩina'me mũ'ũre ku'eju raisina ve'sere pa'ime —chiniasome repaña.

³³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—¿Kaoa'o chũ'ũ ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chũ'ũ cho'jechĩĩ? —chiniasomũ.

³⁴ Chini pãĩ repaũ'te chi'i ñũ'inani ñakũ i'kaasomũ repaũ.

—Inaa'me chũ'ũ ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chũ'ũ cho'jechĩijana. ³⁵ Dios chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ona chũ'ũ cho'jechĩijanaa'me. Ūcuaja'che chũ'ũ ja'koromijanaa'me repaña —chiniasomũ Jesús repanare.

4

*Trigo chu'chusi'ere cuasakũ kũamũ Jesús
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Ūcuarumũ Jesús chiara rũ'tũva'te pa'iu jo'e chũ'vakũna rũa jainũko pãĩ repaũ pa'ichejana chi'iasome. Pãipi jairepanũko rani chi'irena choovũna tuni pũuasomũ repaũ. Pãita'ni chiara rũ'tũva'te paniasome. ² Ūcuarumũ Jesús choovũ'te ñũ'iu repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ rũa kũaasomũ:

³ —Asarepajũ'ũ, mũsanũkona. Pãĩũ trigo'te chu'chura chini chiona sani-asomũ. ⁴ Sani tĩ'a pachu ku'iu chu'chukũna trigocaã te'era'karũã ma'ana tuã'tuaasomũ. Ma'ana tuã'tuaũna pĩ'ava'napi rani ãkuesõasome repara'karũã.

⁵ Chekũra'karũãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmamakarũ pa'ichejana tuã'tuaasomũ. Cha'o sē'serũchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineeasomũ repara'karũã. ⁶ Na'mi aineesi'eta'ni ũsũũji rũarepa asukũna uu phã'pha jũnisõasomũ repasañaruã, chitapi peokũ. ⁷ Chekũra'karũã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me ainee miupi ju'je

vēasōuna trigo kũimaneasomũ. ⁸ Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjekũ re'oja'che ainee ju'a ñaniasomũ. Te'era'karũ aineesi'ñũ te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ. Chekura'karuã aineesi'ñũã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ. Chekura'ñũruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ —chiniasomũ Jesús. ⁹ Ūcuarũmũ Jesús repanare pãi ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ũ chũ'vache asa chẽa cho'onana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Repaũ cuasakũ kuasi'ere te'erũhiñe kuamũ Jesús

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Repana pãi sanisosirũmũ Jesús te'eũ pa'ũna repaũ neenana'me chekũna repaũ'te chiina repaũ cuasakũ kuasi'e asavesũjũ te'erũhiñe kuãa'kũ chini sēniasaasome repaũ'te. ¹¹ Sētena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Mũsanũkonani chũ'ũ neenajejũna Diopi ũsemaũna Repaũchi'a masiche te'erũhiñe kuamũ chũ'ũ, asamasia'jũ chini. Jã'ata'ni chekũnare chũ'ũre cuasacuhenare Repaũchi'a masiche chũ'ũ cuasacheji kuamũ chũ'ũ, asanata'ni asavesũã'jũ chini. ¹² Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuaja'che asanata'ni asavesũjanaa'me repana. Pãi chũ'ũ chũ'o asa chẽa repana cu'ache cho'ochete ũhasōru Dios repana rekoñoã cu'ache pa'iche tũnosō jo'e cuasamaneja'mũ —chiniasomũ Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere repaũ cuasakũ kuasi'ere te'erũhiñe kuamũ Jesús

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:

—¿Chũ'ũ cuasakũ kuasi'e asavesũche mũsanũkona? Jã'a pa'ito chũ'ũpi jo'e cuasakũ kuato, ¿je'se asamasijanaa'ñe mũsanũkona? ¹⁴ Ija'chea'me jã'a chũ'ũ cuasakũ kuasi'e: Trigo chu'chuna chio si'achio ku'ijũ chu'chume. Dios chũ'o chũ'vana ũcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chũ'o pãi ũcuauũkore chũ'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chũ'o chũ'vache. ¹⁵ Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jũjakũna kakama'mũ. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jũjakũna kakama'ñeja'ñe pãi te'enare repana rekoñoã Dios chũ'o kakama'mũ. Asanareta'ni vati aipi ũsemũ repanare, Dios chũ'o asa chẽamanea'jũ chini. ¹⁶ Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimaũ na'mi jũnisōmũ. Pãi ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa teana pojojũ cuasame. ¹⁷ Jã'ata'ni repanapi Dioni cuasajũna pãipi cu'ache i'kajũna chekũrũmũ repanani cu'ache ti'jñekũna masi cuasamanajejũ Dios chũ'o repana cuasache na'mi jo'kasōme. ¹⁸⁻¹⁹ Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemũ. Jã'ajekũna miu sũkipi ju'jekũna kũima'ñe jũnisōmũ repara'ñũruã. Pãi ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa chẽa Repaũ chũ'ũñe cho'onata'ni ũhasōme. Repana cho'ochete kurina'me pōsere cheke si'ache ruarepa cuasajũ Dios chũ'o repana asa chẽa cuasache cavesũ ũhasōme. ²⁰ Ūcuachi'a cheja re'ojachejana tuã'tuasicaã re'oja'che ainee re'oja'che kũĩñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãi. Dios chũ'o asa chẽa Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ojũ pa'ime. Repana te'ena trigoñũ treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoã. Chekũna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe na'a ruã re'oja'che pa'ime. Chekũna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe jo'e na'a ruã re'oja'che pa'ime Repaũ chũ'ũñe cho'ona — chiniasomũ Jesús repanare.

Pãiu uotũopũ chũo tũochete kuamũ

(Lc 8.16-18)

²¹ Ūcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Pãiu uoturopu ra chõoni totoroji jao nukoma'mu. Ûcuaja'che kãiko'a vuvuna nukoma'mu. Jã'aja'ne cho'oma'ne uoturopu chõoni umuna tuomu re'oja'che mia'ne ñoa'ku chini. ²² Diopi ùsekuna pãi Repau chu'o asavesusi'e na'a pa'isirumu peore rũhi'ne kuaja'mu Repau, asamasia'ju chini. Ûcuachi'a Repau'chi'a masiche na'a pa'isirumuna peore kuaja'mu Repau. ²³ Chu'u i'kache asa chãa cho'ouana ùcuauko asa chãajũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Ûcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chu'u chu'vache cuasarepaju pa'ijũ'u. Musanukona chu'u chu'vache asa chãa jachama'ne cho'uju pani chu'upi cho'okaiuna si'arumu na'a rua masina pa'ijanaa'me. Asa jachani vesujanaa'me. ²⁵ Pãi, chu'u chu'vache asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu chu'u repanare, chu'u chu'vache'te na'a rua masia'ju chini. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repana jmamakarũ masiche cavesusõjanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Otera'karuã tãuna aineesi'ere cuasaku kumamu Jesús

²⁶ Ûcuarumu Jesús repanare pãi jo'e chu'vakũ ija'chere cuasaku kuasomu:

—Dios chũ'ũne cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãiu otera'karuã tãasomu. ²⁷ Tã pi'ni ñami kãimũ repau. Kãni vuni jo'e cho'оче cho'omu. Jo'e na'ina jo'e kãimũ repau. Jã'aja'ne cho'oto si'arumu ñami umucujña repau tãsi'e aineeku pa'imũ. Tãsi'e ñoma'ne ainee'ne vesumu repau. ²⁸ Charo repara'ñuruã aineemu. Cho'je repara'ñuruã ju'a ña'imũ. Ju'a ñani repara'karuã pa'imũ. ²⁹ Pa'ina tãsi'ku va'tipi repara'ñuruã verisõmu —chiniasomu Jesús repanare.

*Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kumamu Jesús
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)*

³⁰ Ûcuarumu Jesús repanare pãi jo'e ija'che chu'vaasomu:

—Dios chũ'ũne cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keeja'chere cuasaku kuaja'che chu'u? ³¹ Ija'chere kuara: Mostazara'karuã rua jmara'karuãa'me. ³² Jã'ata'ni pãipi tãru sũkiñũ ùjañũpi ka ujaka pa'iñũ aineeuna pi'ava'na ùcuaka vuvuãre chu'rujachejñare tuhiju pa'ime —chiniasomu Jesús.

*Jesús pãire chu'vakũ cuasaku kuasi'ere kumamu
(Mt 13.34-35)*

³³ Jesús repanare pãi chu'vakũ repana asamasichetu'ka cuasaku kuasomu. ³⁴ Repanare chu'vakũ cheke i'kama'ne ùcuau cuasachechi'a kuasomu repau. Jã'ata'ni chekuna pãi peorumũ repau neenare repau kuasi'e te'erũhi'ne kuasomu, asamasia'ju chini.

*Jesupi chũ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kumamu
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

³⁵ Ûcuauucuse na'icuhatona Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Ira chiara chekũkã'kona jẽnu mai —chiniasomu.

³⁶ Chikuna repanare pãi jo'ka repau neenapi Jesure choovu pa'iku'te jãasome. Jãajuna pãi chekuna chekuvũpi ja'me jẽniasome.

³⁷ Jẽ'eju'na chiara tutaku fa'aku ja'ñuku choovu oko timusopi'raasomu. ³⁸ Jã'aja'ne cho'oku pa'ito Jesús choovu tutipu kãiu paniasomu kãipuji ũhiu. Choovuji runisocuhakuna ùcuau ũhichejana mua ija'che i'ka vuosome repau'te:

—¡Masiu, runisõcuhame mai! ¿Chukuna'te oima'ku mu'u? —chiniasome.

³⁹ Chitena jãano vuni tutachena'me chiara fa'ache'te ija'che i'kaasomu repau:

—¡Tutachena'me fa'ache cuhajũ'u! —chiniasomu repau.

Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rũa cuhaasomũ. Jo'e re'oja'ira cuhaasomũ chiara. ⁴⁰ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repaũ neenare i'kaasomũ.

—¿Je'se pa'ũana musanukonare ruarepa vajuchũaku? Chũ'ure masi cuasama'me musanukona —chiniasomũ repaũ.

⁴¹ Chikuna vajuchũju rũa cuasaju sãĩñechi'a sãniasaasome repana.

—¿Keeja'iujekũ iku jã'aja'ñe cho'oku? Ikuipi chũ'ũana tutasi'e cuhasõmũ, fa'asi'ejẽ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

5

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kũamũ
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Ũcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me chiara chekũkã'ko cacheja Gadara chejana jẽni tĩ'a matena pãiu vatire paakũ eta tijñaasomũ Jesure. ²⁻³ Repaũ si'arũmũ pa'ichejapi pãĩ tãchejñapi etaasomũ. Repaũ'te pãĩ chẽañu chiito chẽacu'aasomũ. Cũnamejẽ'e repaũ'te vẽecu'aasomũ. ⁴ Pãĩ repaũ'te ruarepañoã cũnameãpi vẽesi'eta'ni si'arũmũ cũ'a jũjña vẽesi'e tuteso repaũ'te vẽesimeã jmarĩruã tutesoasomũ repaũ. Jmamarũjẽ'e chẽacojñomaneasomũ repaũ. Chẽacu'aasomũ.

⁵ Si'aumucujña si'añami aikũjñana'me pãĩ tãchejñare peore ku'iu cuikũ catapũãpi meñe asi vaiũ paniasomũ repaũ. ⁶ Jesupi Gadara chejana repaũ pa'ichejana tĩ'ũana so'opi ña vatire paakũ Jesús nukachejana ranciasomũ. Vũ'vũ rani Jesús ti'jñeñena ro're pũũ ñuniasomũ repaũ. ⁷⁻⁸ Ro're pũũ ñu'ũana Jesús ija'che i'kaasomũ repaũ'te:

—Vati, ikũre eta jo'ka saijũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Jã'aja'ñe chikuna vatire paakũ cuikũ i'kaasomũ repaũ'te:

—Jesús, Cũnaũmũ Pa'ikũ Dios Mamakũ, ¿ũque raikũ mũ'ũ? Dios ñakũ'te ie sẽemũ chũ'ũ mũ'ũre: Asi cho'omanejũ'ũ chũ'ũre —chiniasomũ repaũ.

⁹ Chikuna Jesús vatire ija'che i'kaasomũ:

—¿Ûquemamiũ'ũ mũ'ũ? —chiniasomũ repaũ'te.

—Chũkuna jainũko pa'inajejũ, Vati Kuanupũ ve'eme —chiniasome vati.

¹⁰ Ũcuarũmũ vati ruarepañoã i'kaasome Jesure— Chũkuna'te chekũcheja saomanejũ'ũ —chiniasome. ¹¹ Ũcuacheja kueñere aikũti caripa'te jo'chasẽse kuanupũ ãure mu'kajũ ãijũ paniasome. ¹² Ũcuarũmũ vati Jesure rũa i'kaasome— Chũkuna'te etoni jo'chasẽse sa'navũã kakache ũsemanejũ'ũ; kakañu chũkuna —chiniasome. ¹³ Jã'aja'ñe i'kajũ ruarepa sẽejũna Jesupi, “Jau”, chikuna repana vati eta sani jo'chasẽseva'nani kakaasome. Vatipi kakarena jo'chasẽseva'na teana ũcuanũko vũ'vũ aikũti ujakũti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jũnisoasome. Chekũrũmũ jo'chasẽseva'na dos milrepana pa'icosome.

¹⁴ Jã'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasiva'na kũaũ chini vũ'vũsoasome vũ'ejoopo canana'me repachejña po'ña canare. Kũarena asa cho'osi'ere ñaũ chini eta saniasome pãĩ. ¹⁵ Sani Jesús pa'ichejana tĩ'a, vati paasi'kũre ñaasome repana. Kãa peosi'kũ churata'ni kãa ju'iu ñuniasomũ repaũ. Ũcuaja'che vẽ've cho'osi'kũpi rũhiñe cuasakuna ña kũkũsoasome repana. ¹⁶ Ũcuarũmũ vati paasi'kũre cho'osi'ena'me jo'chasẽse ru'isi'e ñasina chekũnani kũaasome. ¹⁷ Kũarena asa pãĩ Jesure rũa i'kaasome,

—Icheja pa'ima'ñe saijũ'ũ mũ'ũ —chijũ.

¹⁸ Ũcuarũmũ Jesús co'ira chini choovũna jo'e tuniasomũ. Co'ipi'rakuna vati paasi'kũ repaũ'te ja'me sasa chini rũa sãniasomũ. ¹⁹ Jã'ata'ni Jesús repaũ'te saiche ũsekũ ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũ majapãĩ pa'ichejana sani mũ'ũre Dios cho'okaisi'ere kũajũ'ũ. Dios mũ'ũre oiũ cho'okaisi'ere kũajajũ'ũ repanare —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

²⁰ Jã'aja'ñe i'kauna repau vati paasi'ku vuñajoopoã Decápolis cheja cajoopoã dierepajoopoã ku'ia Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore ũcuajoopoã canare kuaasomũ repau. Kuauna pãi asa rua jñanoasome.

Jairo mamakona'me chie ravu jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kuaamu
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús choovũji chiara chekukã'kona jo'e jẽni co'iasomũ. Jẽni tĩ'a chiara ru'tuva'te pa'iana pãi jainũko chi'iasome repau'te. ²² Reparumũ Jairo judiõpã chi'ivũ'e chũ'uku Jesús pa'ichejana ranciasomũ. Rani tĩ'a Jesure ña repau ti'jñeñe ro're puu ñuniasomũ repau.

²³ Ro're puu ñu'ia Jesure rua sēniasomũ, ija'che i'kakũ:

—Chũ'ũ chĩiva'o jũnisõpi'ramo. Sani repao'te chẽa vasokaijũ'ũ vajua'ko — chiniasomũ repau.

²⁴ Chikuna asa Jesús ũcuau'na'me saniasomũ. Ũcuaja'che pãi jainũko Jesuna'me saijũ jũjo jã'kejũ saniasome repau'te. ²⁵ Ũcuaja'che romio, docerepaũsurumũ chie ravu jũ'iko ja'me paniasomo. ²⁶ Ũkochaipã rua ũko cho'ote'easome repao'te. Rua ũko si'ache cho'ojuna na'a rua jũniasomo repao. Ũkore kooko kuri peore repao paasi'e ro'isoasomo repao vajura chini. ²⁷ Aperumũ Jesús cho'оче pãi vasoche asasi'kojeko pãi kuanupũ joopoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikãana chẽaasomo repao. ²⁸ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikãa chẽanijẽ'e vajũja'mo chũ'ũ”, chiio cuasako chẽaasomo repao. ²⁹ Chẽaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomũ repao'te. Cuhaso'na repao vajusi'ere cuasaasomo repao. ³⁰ Vajũona Jesús repau repao'te vasosi'e repau rekocho masakũ churi peore repakã'jño ña sēniasomũ repau.

—¿Neepi chũ'ũ ju'ikãa chẽare? —chiniasomũ repau. ³¹ Chikuna repau neena ija'che i'kaasome repau'te:

—Pãiva'na si'acakã'jño tĩ'time mũ'ure. Jã'ata'ni, “¿Neepi chũ'ure chẽare?”, sēniasomũ mũ'ũ —chiniasome repa.

³² Chiisi'eta'ni Jesús repau'te chẽasi'kore ñara chini si'acakã'jño ñakũ paniasomũ.

³³ Ñakuna repao jũ'isi'ko vajũchũko kurukuro repao'te vasosi'e masiko rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io peore kuaasomo repau'te. ³⁴ Kuaona asa Jesús i'kaasomũ repao'te.

—Mũ'ũva'o, “Ikũ chũ'ure vasoja'mũ”, chiio cuasasi'kojeko vajũchũasi'koa'mo mũ'ũ. Sani re'oja'che pa'ijũ'ũ chura —chiniasomũ Jesús repao'te.

³⁵ Repau Jesús chuta'a i'katona, pãi Jairo vũ'e pa'isina rani i'kaasome Jairo'te.

—Mũ'ũ chĩiva'o jũnisõchũasi'koa'mo. Masiũ'te jo'e i'kamanejũ'ũ —chiniasome repa Jairo'te. ³⁶ Repa i'kasi'e Jesús asa jachakũ Jairo'te ija'che i'kaasomũ:

—Vajũchũmanejũ'ũ. Mũ'ũpi, “Chũ'ũ chĩiva'ore vasokaija'mũ Jesús”, chiũ cuasato mũ'ũ chĩiva'o vajũja'mo —chiniasomũ repau repau'te.

³⁷ I'ka pi'ni Jairo vũ'ena saniasomũ repau Pedrona'me Santiagona'me Santiago cho'jeũ Juan. Pãi chekunare saiche ũseasomũ Jesús. ³⁸ Sani judiõpã chi'ivũ'e chũ'uku vũ'ena tĩ'a ñato pãi jainũko pa'ijũ rua asojũ otapi oijũ cuijũ cho'oasome. ³⁹ Ña kaka i'kaasomũ repau repa.

—¿Je'se pa'iana mũsanũkona rua ota oijũ rua asojũ cho'оче? Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupũ kãisiva'oa'mo —chiniasomũ repau repa.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakuna asa jachajũ Jesure pãisoasome repa. Pãisojũna repa ũcuanũkore etoasomũ repau. Etocha repava'o pa'iruupũna jũnisõsiva'o pũka'kupãina'me repau'te ja'me pa'inare cuaakũ kakaasomũ repau. ⁴¹ Kaka Jesús jũ'isiva'o jũtũna chẽakũ i'kaasomũ.

—*Talita, cumi* —chiniasomũ Jesús repava'ore. (“Talita, cumi” chini “Romichĩiva'o, vũni nukajũ'ũ” chiũna tĩichũ'o.)

⁴² Jã'aja'ñe i'kauna repava'o docerepaũsurumu pa'iko vajurani teana vuni nuka kuniasomo. Vuni nuka ku'iona repana pãĩ ña kukusoasome. ⁴³ Ũcuarumu Jesús repanare pãĩ rua chũ'uasomu,

—Iva'ore chũ'u vasosi'e chekũnare pãĩ kuamanejũ'u —chiiu. Ũcuachi'a repaoni ãure ãua'ju chini chũ'uasomu repanare.

6

*Jesús Nazaret vu'ejoopo pa'isi'ere kũamũ
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)*

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuha ũcuachejapi eta repaũ pa'irepajooona co'iasomu Jesús, repaũ neenana'me. ² Co'i pa'iu pũaumucuse judiõpãĩ chí'ivũ'ena kaka che'choasomu repaũ. Che'chokũna pãĩ asa jñano i'kaasome.

—¿Je'se cho'okũ ikũ repaũ che'chomasiche che'cheu? ¿Neepi ikũre che'chore? ¿Je'se cho'okũ ikũ Diochi'a cho'omasiche cho'oche che'cheu? ³ Ijoopo pa'ikũ chooko'ña cho'okũ'mũ ikũ Jesús. María mamakũ'mũ. Jã'ana Santiagona'me Josena'me Judana'me Simón majaa'chũa'mũ ikũ. Repaũ cho'jeromi ũcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime —chiniasome repana.

Jã'aja'ñe cuasanajeju repaũ i'kache jachaasome repana.

⁴ Ũcuarumu Jesús repanare i'kaasomu.

—Dios chũ'o kuakaikũ ainesijoopo pa'inana'me repaũ majapãichi'a repaũ kuache Dios chũ'o asa jachame. Mũsanũkona ũcuaja'che ijoopo chũ'u ainesijoopo pa'ina chũ'u kuache Dios chũ'o asa jachame —chiniasomu Jesús repanare.

⁵ Repanapi repaũni cuasamarũna Diochi'a cho'omasiche rũarepa cho'o ñomaneasomu Jesús repajoopo pa'irumu. Pãĩ jũ'iva'nare te'eva'nare jũjñapi chẽa vasoasomu. ⁶ Repana pãĩ repaũ'te masi cuasama'ñere cuasakũ jñanoasomu Jesús. Reparumu Jesús vũ'ñajoopoã kueñe pa'ijoopoã ku'iu che'chokũ paniasomu.

*Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repaũ neenare docerepanare Jesús saosi'ere kũamũ
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

⁷ Ũcuarumu Jesús repaũ neenare docerepanare soni chí'i,

—Mũsanũkona ũcuanũko te'eka'chapanachi'a ũcuate'echeja sani chũ'ũpi cho'okaiũna pãĩ sa'navũã pa'inare vati peore eto saojanaa'me. ⁸ Mũsanũkonapi sani cu'amakarũjẽ'e samanejũ'u. Jã'ata'ni mũsanũkona ju'veju ku'iñoãchi'a sajũ'u. Aũjẽ'e samanejũ'u. Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Kurijẽ'e samanejũ'u. ⁹ Cũ'akorophe're ju'iju saijũ'u. Kãñajẽ'e samanejũ'u. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ñe mũsanũkona ju'ikãñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'u —chiniasomu Jesús repaũ neenare. ¹⁰ Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repaũ neenare.

—Sani ku'iju vu'ejoopo tĩ'ani mũsanũkonare chiina vu'ere canũka pa'ijũ'u, tĩicheja saichetũ'ka. ¹¹ Chekũrumũ mũsanũkona saicheja pa'inapi mũsanũkonani cuaocuheju Dios chũ'ojẽ'e asacuheto mũsanũkona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore tĩ'to to'jñõju eta saijũ'u, pãipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'ju. Dios pãĩ ũcuanũkore chí'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodoma vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ reparumu. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare.

¹² Jã'aja'ñe chũ'ũna Jesús neena sani ku'iju pãipi repana cu'ache cho'oche'te ũhasoa'ju chini chũ'vaasome. ¹³ Ũcuachi'a vatire pãĩ sa'navũã pa'inare eto saosokaniasome repana. Ũcuachi'a ravũ jũ'inare u'chape'era'kapi jmara'karũji ro've vasoasome repana repanare pãĩ.

Juan Pãi Okoro'veku'te vanisosi'ere kuamu
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Ūcuarumu Herodes pãi chũ'uku Jesús cho'оче asaasomu, Jesús cho'оче'te pãi jainuko masiju kuajuna. Jã'aja'ñere asa ija'che i'kaasomu repau:

—Juan Pãi Okoro'vesi'ku chu'upi chũ'uuna chuenisosi'kupi jũni vajurani pa'icosomu jã'u. Jã'aja'ñejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomu repau — chiniasomu.

¹⁵ Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi Elíapi jo'e vajurani pa'imu jã'u —chiniasome repana.

Jo'e chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasina kuasi'ejache Dios chu'o kuakumu jã'u —chiniasome repana.

¹⁶ Repana i'kasi'e asa Herodes ija'che i'kaasomu:

—Juancosomu repau. Aperumu chu'upi repau s̄jopu tusosõñe chũ'uuna jũnisosi'kuta'ni jo'e vajurani pa'icosomu jã'u —chiniasomu repau.

¹⁷⁻¹⁸ Aperumu repau Herodes repau cho'jeu Felipe r̄joni Herodíani tua veja paakuna Juan asa, “Muche'u paako'te tua paaku Dios ũseche'te cu'ache cho'omu mu'u”, chiiu chu'vaasomu repau'te. Jã'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'rukũ repau'te Juanre chẽa cunameji quẽo pãi chẽavu'ena sa cuaoa'ju chini chũ'uasomu.

¹⁹⁻²⁰ Jã'ajekuna Herodías Juan i'kasi'ere asacuheasomo repau'te. Cuheko Juanre vanisochẽ chũ'ura chiniasomo repao. Jã'ata'ni Herodes ũseasomu. Repau Herodes Juanni vajuchuku ija'che cuasaasomu: “Repau Juan rua re'okumu. Cu'ache cho'oma'mu repau”, chiiu cuasaasomu. Ūcuachi'a Juan chu'vache'te asa, “¿Cho'ojache chu'u? ¿Pãaja'ñe?”, chiiu cuasaasomu repau. Jã'ata'ni rua asara chiniasomu repau. ²¹ Ūcuarumu Juanre vanisorumu churata'ni tĩ'asomu Herodía'te. Herodes repau'te jñaasiumucusejarumjekuna aure aura chini repau'te ja'me chũ'unana'me s̄taopãi chũ'unana'me pa'ipãi Galilea cheja canare soniasomu. ²² Reparumu fiesta'te cho'ojuna Herodías mamako repana au airuupuna kaka pãi jainuko ñajũ'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rua pojooasomu repau'te, repauna'me au aina ũcuaja'che. Repaoni pojoku repau'te i'kaasomu repau.

—Mu'ure uache s̄ejũ'u chu'ure. Mu'u s̄eñe ũcuauache ïsija'mu chu'u mu'ure — chiniasomu. ²³ Ūcuachi'a repau'te ija'che i'kaasomu repau:— Chu'u nechejña chu'u chũ'uku pa'ichejña joopoatu'ka ïsija'mu chu'u mu'ure. Diopi ñakuna ũcuarepa chu'o i'kamũ chu'u mu'ure —chiniasomu repau. ²⁴ Chikuna eta puka'koni s̄eniasomo repao.

—¿Ëquere repau'te s̄eja'ñe chu'u? —chiniasomo.

Chikona puka'ko ija'che i'kaasomo:

—Juan Pãi Okoro'veku s̄jopu tusochẽ'te s̄ejũ'u repau'te —chiniasomo puka'ko.

²⁵ Chikona asa na'mi sani Herodes pa'iruupuna jo'e kaka ija'che i'kaasomo repao repau'te:

—Juan Pãi Okoro'veku s̄jopu'te tuso cunare'avana maña teana ra ïsijũ'u chu'ure —chiniasomo repao.

²⁶ Repao s̄eñe'te asauna Herode'te rua sumaneasomu. Jã'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ūcuarepare i'kamũ chu'u”, chiisi'kujeku ũcuare ra ïsia'ju chini chũ'uasomu repau. Pãipi, “Joreu'mu iku”, chiimaneajũ chini, repao s̄esi'e ũsecuheasomu repau. ²⁷ Jã'aja'ñejekuna s̄tao'te repavu'e p̄jekaiku'te, “Sani Juan s̄jopu tusojũ'u”, chiiu chũ'uasomu repau. ²⁸ Chũ'uuna pãi chẽavu'ena sani Juan s̄jopu tusocuha cunare'avana maña ra romichĩioni ïsiasomu. Ìsiuna koo puka'koni jo'e sa ïsiasomo repao.

²⁹ Ūcuarum repau Juan neena pa'isina repau'te vanisosi'ere asa pã chēav'ena sani repava'ure sa tãasome.

Pã cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kumam
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jã'a cho'o pi'nisirum Jesús neena, repau saosina rani repana cho'osi'ena'me repana che'chosi'e peore kuaasome repau'te. ³¹ Reparum pãipi jairepanuko repana pa'ichejana rajuna ãu ãicu'aasom repau'te Jesure, repau neenare ũcuachi'a. Jã'aja'ne cho'ojuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasom:

—Juna, sañu mai. Pã peochejana sani jmakarum puañu —chinasom repau. ³² Ūcuarum Jesús ũcuachejapi repau neenana'me choovun tuni pã peochejana chiara chekukã'kona jēniasom. ³³ Jã'ata'ni pã jainuko vñajooopõ chekujooopõ pa'ina Jesuni ña masijũ repara chekukã'kona po'opi vñavũ pachu repana jē'ejachejana charo tĩ'aasome. ³⁴ Chiara chekukã'ko jēni tĩ'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pã ñaasom. Repana pãipi Dios chũ'o chũ'vajũ cho'okainani peojũ ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ne chũova'na pa'ijuna repanare Jesús ña oniasom. Repanani oim Dios chũ'o chũ'vaasom repau. ³⁵ Ūcuarum repau neena na'isocuhakuna repau'te sani ija'che i'kaasome:

—Na'isõcuhamu ie. Icheja vñajooopõjē'e peom. ³⁶ Jã'ajekuna inare pã saojũ'u kueñe pa'ivñana ũcuachi'a vñajooopõana sani ãure koo ãarũ —chinasome repana.

³⁷ Jã'aja'ne i'kanareta'ni Jesús i'kaasom repanare.

—Musanukonapi ãu ãujũ'u inare —chinasom repau.

Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—¿Mai kurire're denariore're doscientorepare're sa pã koojani ra ãujanaa'ne chukuna inare? —chinasome repana.

³⁸ Chitena Jesús i'kaasom repanare.

—¿Ketopurũã pãrũã paache musanukona? Ñajajũ'u —chinasom repau repanare.

Chikuna ñajani rani repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Pãrũã, cincoreparũã, va'iva'na te'eka'chapava'narechi'a paame chukuna —chinasome. ³⁹ Ūcuarum Jesús repanare pã tachavuna te'ekuanuchi'a pũajũ chini chũ'uasom. ⁴⁰ Chũ'ũna pã ũcuanuko te'ekuanuchi'a pũasome. Chekukuanurũã cienrepana, chekukuanurũã cincuentarepana pũasome repana. ⁴¹ Pũ ñu'ijuna pã, cincoreparũãre va'iva'nare te'eka'chapava'nare mini cãjikũ cunaumare ñaku Dioni, “Re'orepamũ Ja'ku”, chini repau neenani repa pãre tũ'se ĩsiasom repau, ũcuanukore ãua'jũ chini. Va'iva'nare ũcuaja'che ĩsiasom repau, repanani ãua'jũ chini.

⁴² Pã ũcuanuko chajiche ãniasome repa. ⁴³ Jã'ata'ni repana ãijuna cajejaisi'e pãna'me va'i docerepajũña sia maña timuasome repana Jesús neena. ⁴⁴ Repa ãu ãisina pã chekurumũ cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome umurũichi'a kuẽkueto.

Jesús oko sē'sevũji nũka ku'isi'ere kumam
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jã'aja'ne cho'ocuha Jesús repau neenare ija'che i'kaasom: “Chũ'u inare pã saochetũ'ka musanukona choovun tuni chiara chekukã'ko cajoopo Betsaida vñejojooona charo jē'ejũ pa'ijũ'u”, chinasom. ⁴⁶ Repanare pã sao pi'nisirum Jesús aikũtina munisoasom, te'eũ Dioni sēsa chini. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jã'a cho'oto ñami repau neena chuta'a chiara joorepapo'te jē'ejũ paniasome. Repana saichejapi tutapi rache

tutakuna ro'acu'aasomꞫ repañare. ŪcuarꞫmꞫ Jesús po'o te'eꞫ pa'ikꞫji ñatacuhatona repañare ña chiara sē'sevꞫji nꞫka ku'iu tuha caraipi'raasomꞫ.

⁴⁹⁻⁵⁰ Jã'aja'ñe raiꞫna repaña ūcuanꞫko ña, kꞫkꞫso vajꞫchꞫjꞫ ija'che i'kajꞫ rꞫa cuiasome, “jꞫ'isi'kꞫpi reko raimꞫ ikꞫ!”, chiiꞫjꞫ. Jã'aja'ñe i'kajꞫna Jesús teana ija'che i'kaasomꞫ:

—JꞫjarekoñoã paajꞫ'Ɜ. Jesua'mꞫ chꞫ'Ɜ. VajꞫchꞫmanejꞫ'Ɜ —chiniasomꞫ.

⁵¹ Repañ Jesús choovꞫ tukꞫna tutasi'e cuhasoasomꞫ. Jã'aja'ñe cho'oꞫna rꞫa jñanoasome repaña. ⁵² Jesús pãpꞫã cho'osi'e ñasinata'ni repañ pa'iche vesꞫasome repaña, repañ'te chuta'a masi cuasamanajꞫjꞫ.

*Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kꞫamꞫ
(Mt 14.34-36)*

⁵³ ŪcuarꞫmꞫ Jesús repañ neenana'me chiaraji jēni Genesaret chejana tĩ'aasome. Tĩ'a choovꞫ jꞫoasome repaña. ⁵⁴ JꞫo maito repacheja pa'ina pãi Jesure teana ña masiasome. ⁵⁵ Jã'ajekꞫna repaña ūcuacheja pa'ivꞫ'ña ūhinare jũ'iva'nare vꞫ'vꞫ miiꞫjani raasome. Repava'nare ra kãikãña ūhinare Jesús ku'ichejñana ūhaasome. ⁵⁶ Repañ Jesús vꞫ'ñajooroã chekꞫrꞫmꞫ jmajoorꞫã chekꞫrꞫmꞫ Ɜajooroã chekꞫrꞫmꞫ po'ñare ku'ina pãi jũ'iva'nare repañ pa'ichejana ra ma'a rꞫ'tꞫvaãna ūhaasome. Ra ija'che chiiꞫjꞫ sēniasome repaña: “Iva'na jũ'iva'na mꞫ'Ɜ ju'ikãa pꞫso juhasirꞫ'tꞫ chēseche jo'kajꞫ'Ɜ, chēse vajꞫa'jꞫ”, chiniasome. ŪcuarꞫmꞫ repaña jũ'iva'na repañ ju'ikãa chēsesina ūcuanꞫko vajꞫasome.

7

*Pãi rekoñoã cu'ache paache'te i'kamꞫ Jesús
(Mt 15.1-20)*

¹ ŪcuarꞫmꞫ fariseopãina'me judiópãi che'chona Jerusalén raisinapi Jesús pa'ichejana saniasome repaña. ² Sani tĩ'a ñato Jesús neena te'ena judío aipãi chũ'Ɜ jo'kasi'e cho'omarꞫ masi choamajꞫjñapi ãu ãniasome. Jã'aja'ñe cho'ojꞫna fariseopãina'me judiópãi che'chona ña cu'ache i'kaasome repañare.

³ Repaña fariseopãina'me judiópãi ūcuanꞫko cu'are cuhejꞫ repaña aipãi chũ'Ɜ jo'kasi'e cho'onaa'me. Charo jũjñã masi choamaneni ãu ãimanaa'me repaña.

⁴ Ūcuachi'a ãu ñsicheja sani rani cuchamaneni ãu ãimanaa'me repaña judiópãi. Cu'are cuhejꞫ aperꞫmꞫ repaña aipãi chũ'Ɜsi'e chuta'a cho'ojꞫ pa'inaa'me repaña. Cũnaro'ro, cũnaroã, cũnare'a peore masi sosajꞫ pa'inaa'me repaña. Kãiko'ñajatꞫ'ka masi choanaa'me repaña, aipãi chũ'Ɜsi'ere cho'ojꞫ.

⁵ ŪcuarꞫmꞫ repaña fariseopãina'me judiópãi che'chona Jesure ija'che sēniasome: —¿Je'se pa'ina mꞫ'Ɜ neena mai aipãi chũ'Ɜ jo'kasi'e cho'oma'ñe? Masi choamajꞫjñapi ãu ãime repaña —chiniasome repaña.

⁶ Chitena Jesús ija'che i'kaasomꞫ repañare:

—AperꞫmꞫ Dios chꞫ'o kꞫasi'kꞫ Isaías mꞫsanꞫkona sē'sevꞫchi'a re'oja'che pa'ijachere kꞫakꞫ tocha jo'kasi'e ija'che chiimꞫ:

Jã'ana Israel jojosina, “MꞫ'Ɜre cuasajꞫ vajꞫchꞫme chꞫkꞫna”, chiime chꞫ'Ɜre.

Jã'ata'ni repaña rekoñoã chꞫ'Ɜre cuasamanaa'me repaña.

⁷ Ūcuachi'a chꞫ'Ɜre cuasajꞫ pojojꞫ cho'ocheja'che sē'sevꞫchi'a peoche cho'onaa'me repaña.

RupꞫ repaña cuasajꞫ chũ'Ɜñechi'a che'chonajꞫjꞫ chꞫ'Ɜni cuasamarꞫ jorenaa'me repaña,

chiiꞫ tocha jo'kaasomꞫ Isaías. ⁸ Dios chũ'Ɜ jo'kasi'ere jachajꞫ cho'omarꞫ rupꞫ pãi cuasajꞫ chũ'Ɜñechi'a cho'ojꞫ pa'inaa'me mꞫsanꞫkona.

9 'Musanukona aipāi cuasaju chũ'u jo'kasi'ere cho'oñu chiiju Dios chũ'u jo'kasi'e cho'omanaa'me musanukona. 10 Aperum Moisés ija'che chũ'u jo'kaasomũ:

Muja'kupāi ña kukuju pa'ijũ'u musanukona,

Ūcuachi'a,

Muja'kupāi cu'ache i'kamanejũ'u.

Jã'aja'ñe i'kanare vanisõñe pa'imũ, cu'ache i'kasi'e ro'i,

chiu chũ'u jo'kaasomũ. 11-12 Musanukonata'ni chekunare ija'che chũ'unaame:

“Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omũ: ‘Ja'kupāi, musanukonare ĩsira'asi'e chu'u paache corban'me. Jã'ajekũna musanukonare kuiracu'amũ', chiito re'omũ. Jã'aja'ñe i'kanare pũka'kupāi kuirache peomũ”, chiinaa'me musanukona. (“Corbán” chini

“Diore ĩsijachea'me” chiimũ.) 13 Musanukona Dios chũ'u jo'kasi'e jachanajeju jã'aja'ñe chũ'ume, pāipi rupũ musanukona cuasaju chũ'uñe'te cho'ojũ paapũ chini.

Cheke ũcuajamajñaruã cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me musanukona —chiniasomũ Jesús repanare.

14 Chini Jesús pāi jo'e soni rao ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chu'u i'kache asa chẽa masijũ'u musanukona ũcuauko. 15 Pāi ãu ãiñeji repana rekoñoã cu'ache cho'omanaa'me. Repana cu'ache cuasanita'ni cu'ache cho'ome rekoñoã. 16 Chu'u i'kache asa chẽaũana ũcuauko asa chẽajũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

17 I'kacuha pāi jo'ka mũa vũ'ena kakaasomũ Jesús. Kaka pa'ũna repau neena repau chu'vasi'ere asavesũju sēniasome repau'te, masi kũaa'kũ chini. 18-19 Sētena ija'che i'kaasomũ repau:

—¿Musanukona ũcuaja'che chu'u i'kasi'e asavesũche? Pāiũ ãu ũcuauache'te ãni cũtarũna mevo jmamakaru paa sējosõmũ. Rekocho kakamaũna repau rekocho'ta'ni cu'ache cho'oma'mũ —chiniasomũ Jesús.

Jã'aja'ñe i'kakũ, “Ãu ũcuauache ãire'omũ pāi”, chiniasomũ Jesús. 20 Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Pāi cu'ache cho'ona repana rekoñoã cuasache cu'ache cho'ome. Cu'ache cuasanajeju repana rekoñoã cu'ache paame. 21 Pāi te'ena repana rekoñoã cu'ache cuasaju cu'ache cho'ome. Chekũna romineeju chekũna mũmneeju cu'ache cho'ome. Chekũna põse ñaasõme. Chekũna pāi vanisõme. 22 Chekũna repana pa'imanare ja'me kãime. Chekũna, pāi neemajñaruãre tua paauache ñame. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ome. Chekũna joreme. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ojũ jũvoma'ñe si'ache vajũchũache cho'onaa'me. Chekunare pāi re'oja'che ti'jñeto pe'rume. Chekũna cu'ache i'kame chekunare. Chekũna pāi chekunare cuheju, “Chu'uchi'a re'okũ'mũ”, chiime. Chekũna tĩñe cuasame. 23 Pāi jã'aja'ñe cuasaju cho'onapi cu'ache paame rekoñoã, Diopi ñato —chiniasomũ Jesús.

Judío pekoji Jesure cuasasi'ere kũamũ

(Mt 15.21-28)

24 Ūcuarũmũ Jesús ũcuachejapi eta Tiro vũ'ejoopona'me Sidón vũ'ejoopo pa'ichejana saniasomũ. Sani tĩ'a repacheja pa'ivũ'ena kakaasomũ repau, kati te'eũ pasa chini. Jã'ata'ni katicu'aasomũ repau'te. 25-26 Sani tĩ'aũna repacheja pa'iko Sirofeniciapãio asa repau pa'ivũ'ena mũa kaka repau'te ti'jñeñe ro're pũũ ñuniasomo. Ñu'io repau'te ruã i'kaasomo repao, mamako'te pa'ikũni vatini eto saokaau chini. 27 Sēeona Jesús i'kaasomũ.

—Pāipi chĩiva'na ãiñe'te ãure tua jamuchaire ãuto cu'amũ. Pāi repana chĩiva'nani charo ãu ãume —chiniasomũ.

28 Chikũna repao i'kaasomo.

—Ūcuarepaa'me jã'a, Pāi Ūcuaukore Paaku. Jã'ata'ni pāi chĩiva'na ãiju pu'che to'jñosimajñaruãre ãime jamuchai —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona Jesús jo'e i'kaasomũ repao'te.

—Rũa masi i'kamo mũ'u. Jã'aja'ñe cuasako i'kaona mũ'ure re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'u. Mũ'u vũ'ena co'ijũ'u. Mũ'u chĩiva'o sa'navũ pa'isi'kũ vati eta sanisõcuhasi'kũamũ —chinasomũ Jesús repao'te.

³⁰ Jã'aja'ñe i'kaũna vũ'e co'i ñato chĩiva'o kãiko'are ũhio paniasomo, vatipi aperũmũ repao'te pa'isi'kũ eta sanisõna.

Cãjo asamaũ chũ'ojẽ'e cutuma'ñe pa'ikũ'te Jesús vasosi'ere kũamũ

³¹ Ũcuarũmũ Jesús Tiro vũ'ejoopo pa'ichejapi sani Sidón vũ'ejoopo carani jo'e Decápolis cheja pa'ijooõ carani Galilea chiarana sani tĩ'aasomũ. ³² Sani pa'ũna repaũ pa'ichejana pãi chekũnapi cãjo asamaũ chũ'ojẽ'e cutuma'ñe pa'ikũ'te ra, “Ikũre chẽa vasojũ'ũ”, chiniasome. ³³ Chitena Jesús repaũ'te jũ'ikũ'te pãi peochejana juha sa repaũ mũoñoõpi jũ'ikũ'te repacãjo pa'iche suãnicuha repaũ coopi tutu jũ'ikũ'chemeñona noasomũ. ³⁴ Jã'aja'ñe cho'ocuha mũũre ñakũ rũa chũ'e mũo jũ'ikũ'te i'kaasomũ repaũ. “¡Efata!”, chiniasomũ. (“Efata” chini “Vatajũ'ũ” chiimũ hebreo chũ'o.)

³⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna jũ'ikũ cãjo ta'pisi'e ũcuate'erũmũ repaũ chemeño asoma'ñe i'kasi'chopi care'oũna asoche cutuasomũ repaũ. ³⁶ Repaũ'te vasocuha repanare i'kaasomũ Jesús. “Chũ'u ikũre vasosi'e chekũnare kũamanejũ'ũ”, chiiũ ũseasomũ repaũ. Jã'ata'ni Repaũji na'a rũa, “Kũamanejũ'ũ”, chiito na'a rũa chekũnare kũaasome repana. ³⁷ Jesupi jã'aja'ñe cho'oũna repana pãi ña jũano ija'che i'kaasome: —Jesús rũa si'ache re'oja'che cho'okũ'mũ. Repaũji cho'oũna cãjo asamanesina chura asame. Ũcuachi'a repaũji cho'oũna chũ'o cutumanesina chũ'o cutume chura —chiniasome repana.

8

Pãi cuatro milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamũ (Mt 15.32-39)

¹ Ũcuarũmũ pãi jainũko Jesús pa'ichejana sani chi'i pa'ijũna ãu si'asoasomũ repanare. Jã'ajekũna Jesús repaũ neenare soni rao ija'che i'kaasomũ:

² —Inare pãi repana rasi'e ãu ãni si'asõ ãiñejẽ'e peova'napi chũ'ũna'me choteu-mucujũna pa'ijũna oimũ chũ'u. ³ ãu ãimava'nani repana vũ'ũana saoto repana saiũ ãucuhana phã'phasõ ai jũnisõjanaa'me. Te'ena rũa so'ñapi rianasome —chiniasomũ repaũ.

⁴ Chikũna repaũ neena i'kaasome.

—Icheja pãi peochejajekũ ãu ãiñejẽ'e peomũ. ¿Je'se chũkũna ãu jũna ãujanaa'ñe inare pãi? —chiniasome. ⁵ Chitena Jesús ija'che sãniasomũ repanare:

—¿Jetopũpũã pã paache mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ.

Chikũna i'kaasome repana.

—Pãpũã sieterepãpũã paame chũkũna —chiniasome.

⁶ Ũcuarũmũ Jesús asa pãipi chejana pũũajũ chini chũ'ũasomũ. Pũũrena Jesús repa pãpũã sieterepãpũãre mini cãjikũ Dioni, “Re'orepamũ”, chini repaũ neenare tũ'se ãsiũna repana pãi ũcuanũkore ãuasome repana. ⁷ Ũcuachi'a repaũ neena chiacha va'i te'eva'nare paajũna Jesús repava'nare mini cãjikũ Dioni, “Re'orepamũ”, chiniasomũ. Chini chũ'ũasomũ, repaũ neenapi pãire ũcuanũkore ãua'jũ chini.

⁸ Pãi ũcuanũko chajichechi'a ãniasome repa. Repana ãijũna cajejaisi'e sieterepãjũ'ña sia maña timuasome repana Jesús neena. ⁹ Repa ãu ãisina pãi chekũrũmũ cuatro milrepana pa'icosome, mũpãichi'a kuẽkueto. Jã'a cho'o pi'nisirũmũ Jesús repanare pãi saosoasomũ. ¹⁰ Saocuha repaũ neenana'me choovũji tũni Dalmanuta chejana jẽniasomũ repaũ.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'kũ chini fariseopãi sēesi'ere kũamũ
(Mt 12.38-39; Mt 16.1-4; Lc 11.16, 29)

¹¹ Ūcuarũmũ fariseopãi Jesús pa'ichejana rani ke'reasome repaũ'te. “Dios raomanesi'kũa'mũ iku”, chini cuasanajeju, repaũni cu'ache cho'oũu chini,

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te —chiniasome repana.

¹² Jã'aja'ñe chitena Jesús repaũ rekocho rũa sũma'ñe pa'iu ija'che i'kaasomũ repanare:

—Ina pãi chũ'ure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te”, chiime, chũ'u pa'iche'te masiũu chini. Jã'ata'ni cho'o ñomanēja'mũ chũ'u repanare. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús.

¹³ Chini repanare jo'ka jo'e choovũji tuni chiara chekũkã'kona jēniasomũ Jesús repaũ neenana'me.

Fariseopãi cu'ache che'choche'te kũamũ Jesús
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ūcuarũmũ Jesús neena chiara jē'eju, “Pã cavesũ ranisōsinaa'me mai”, chiniasome sãĩñechi'a. Pãpũ te'epũ paaasome repana choovũ. ¹⁵ Jã'aja'ñe cuasaju i'kajũna Jesús repanare ija'che chũ'vaasomũ:

—Ñarepajũ'u. Fariseopãina'me Herodes pã saũcheja'chere ñaju che'chemanejũ'u —chiniasomũ. ¹⁶ Chikũna repaũ neena sãĩñechi'a i'kaasome.

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomũ iku maire —chiniasome repana.

¹⁷ Jesús repana sãĩñechi'a cutuche'te masiku ija'che i'kaasomũ:

—¿Je'se pa'ũna mũsanũkona pã peoche'te cuasaju cutuche? Mũsanũkona chuta'a masi cuasamarũ asavesũme. Chũ'u che'chosi'e mũsanũkona rekoñoũ chuta'a tĩ'ama'mũ. ¹⁸ Mũsanũkona ñakocaã paanata'ni ñama'me. Ūcuachi'a cãjo paanata'ni asama'me. ¿Chũ'u cho'osi'e cuasama'ñe mũsanũkona? ¹⁹ Aperũmũ pã cincoreparũãchi'a mũpãi cinco milrepanare ãukũna cajejaisi'e, ¿jetopũju'ña sia maña timure mũsanũkona? —chiniasomũ Jesús repanare.

Chikũna,

—Docerepajũ'ña sia maña timusinaa'me chũkũna —chiniasome repana. ²⁰ Chitena Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Ūcuachi'a pã sietereparũã pãi cuatro milrepanare chũ'u ãukũna cajejaisi'e, ¿jetopũju'ña sia maña timure mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ repanare.

Chikũna,

—Sieterepajũ'ña sia maña timusinaa'me chũkũna —chiniasome repana. ²¹ Chitena Jesús jo'e i'kaasomũ.

—¿Chuta'a asavesũche mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ repanare.

Na'ava'ũni Betsaida cheja cakũni Jesús vasosi'ere kũamũ

²² Ūcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me Betsaida vũ'ejoopona mãni tĩ'aasomũ. Tĩ'aũna pãi na'ava'ũni Jesús pa'ichejana ra rũa i'kaasome, repava'ũni vasoa'kũ chini.

²³ Sētena Jesús repava'ũre vũ'ejoopo rũ'tũvana jũtũna chēa juha saasomũ. Sa repaũ ñakocaãna coo tutucuha repaũ ca'nivũna jũjũnari jakũ, “¿Ëquere ñakũ mũ'u?”, chiniasomũ repaũ. ²⁴ Chikũna ñakũ ija'che i'kaasomũ:

—Pãire ñamũ chũ'u. Ñakũ'teta'ni sũkiũãja'ñe ñoñe pãi ku'ime —chiniasomũ repaũ.

²⁵ Chikũna Jesupi jo'e repaũ ñakocaãna jaũna repaũ jo'e ñato churata'ni peore re'oja'che ñoasomũ. Re'oja'ñakocaã care'oasomũ repaũ'te. ²⁶ Care'oũna Jesús repaũ'te vũ'ena saokũ ija'che i'kaasomũ:

—Vũ'ejoopo saima'ñe mũ'u vũ'ena rũhiñe saiũ'u. Chũ'u mũ'ure vasosi'e chekũnare kũamanejũ'u —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

*Pedro, “Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chiisi'ere kuumu
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Jã'a cho'ocuhasirumu Jesús repau neenana'me Cesarea de Filipo vã'ejoopo kueñe cajoopoãna sani tã'a ku'ia Jesús repau neenare ija'che sēniasomu:

—Pãi chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomu. ²⁸ Sēkuna ija'che kuaasome repana:

—“Juan, Pãi Okoro'vesi'kucosomu jã'u”, chiime pãi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperumu pa'isi'ku Elíaa'mu jã'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperumu Dios chũ'o kuasi'kupi jūnisōsi'kupi jo'e vajurani pa'imũ jã'u”, chiime mu'ure —chiniasome repana. ²⁹ Chitena Jesús jo'e ija'che sēniasomu repanare:

—Musanukonajẽ'e chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomu.

Chikuna asa Pedroji ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pãi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu mu'u —chiniasomu.

³⁰ Ūcuarumu Jesús repau neenare chũ'uasomu, repau pa'iche'te chekunani kuamanea'ju chini.

*Repau chuenisojachere kuumu Jesús
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Chũ'u Dios Raocojñosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Ūcuachi'a judío ainana'me judío phairipã chũ'unana'me judíopã che'chona chũ'uni cuheju vanisõñe chũ'ujanaa'me. Vanisõ tãcojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajia'mu chũ'u —chiniasomu repau repanare. ³² Jã'a Jesús repau neenare te'erũhiñe kuaasomu. Jesupi jã'aja'ñe kuaana asa Pedro repau i'kache'te asacuhekũ repau'te chekuna pãi peochejana juha sa ija'che i'kaasomu:

—Jã'aja'ñe i'kamanejũ'u mu'u —chiniasomu. ³³ Jã'aja'ñe i'kaana asa Jesús Pedro i'kache'te asacuhekũ repau neenani chũ'ri ñaku ija'che i'kaasomu repau'te:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujekũ chũ'ure ja'me pa'ima'ñe saijũ'u mu'u. Pãi Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mu'u ũcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'kua'mu —chiniasomu repau.

³⁴ Ūcuarumu Jesús repau neenare pãi chekunana'me soni rao i'kaasomu.

—Musanukonapi chũ'u neena pañu chini musanukonare cho'ouache ũhasõ chũ'u chũ'ũñe'te si'aumucujña cho'ojũ pa'ijũ'u. Chũ'ure cuasanajejuna chũ'ure cho'ocheja'che vanisõñu chijjanaa'me pãi musanukonare. Pãi musanukonare jã'aja'ñe cho'oñu chiiche asanijẽ'e chũ'ure cuasache ũhasõmanejũ'u.

³⁵ Chuenisõñe'te vajuchujũ repana asa chēasi'ere Dios chũ'ore ũhasõni repana jūnisōsirumu vati toana sani uujanaa'me. Jã'ata'ni, “Pãi chũkuna'te vanisõñu chiitojẽ'e Jesure ũcua cuasaju Dios chũ'o chũ'vajanaa'me chũkuna”, chiisina repana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶⁻³⁷ Pãi cu'amajñaruã si'ache paanapi chũ'ure cuasamaneni, repana jūnisōsirumu vati toana sani ũcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amũ. ³⁸ Pãi chũ'ure cuasanata'ni chekunani irumu pa'ijũ cu'ache cho'onani vajuchujũ, “Jesure cuasamanaa'me chũkuna. Ūcuachi'a Repau chũ'ojẽ'e vesunaa'me chũkuna”, chiime masinata'ni. Jã'aja'ñe i'kasinare rua cu'ache ti'jñeja'mu, na'a pa'isirumu chũ'u, Dios Raosi'ku, cunauumu muisi'kupi chejana jo'e cajerumu. Reparumu chũ'u Ja'ku Dios ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mu chũ'u Ja'ku neena ángelena'me. Caje jã'aja'ñe i'kasinare chũ'u ũcuaja'che, “Inare pãi vesumu chũ'u”, chiija'mu —chiniasomu.

9

¹ Ūcuarumu Jesús repanare pãi jo'e i'kaasomu.

—Musanukona icheja chũ're ja'me pa'ina chuta'a jūnisōma'ñe pa'irumuna chũ'u Dios Raosi'kupī pāire masi chũ'ukuna ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a — chiniasomũ.

Rua ko'sija'ia Jesús carūhisi'ere kuaamũ
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seirepaumucujña pa'isirumuna Jesús aikūti rua umũ nukakūtina muiũ Pedro'te Santiago'te Juanre jā'anarechi'a mũaasomũ. Mũni pa'ijũ Jesús tĩũja'ia carūnisoasomũ. ³ Repaũ ju'ikãña ũcuaja'che rua poko'sijakãña carūnisoasomũ. Pāi kãña choanare te'eũ'terejẽ'e rua choatojẽ'e repaũ kãñaja'ñe pojakãña choacu'amũ. ⁴ Ūcuarumũ Jesús neena ñato aperumũ pa'isina Moisenamẽ Elías Jesunamẽ pa'ijũ chũ'ore cutujũ paniasome. ⁵ Jã'aja'ñe pa'ijũna ña Pedroji Jesure i'kaasomũ.

—Masiũ, maipi ichejare pa'ijũna rua re'omũ. Vũ'ñarũã chotevũ'ñarũã cho'okañũ chiime chũkuna, mũ'u vũ'erũna'me Moisés vũ'erũna'me Elías vũ'erũ —chiniasomũ Pedro repaũ'te.

⁶ Repana Jesús neena kũkũsojũ masi cuasavesũkũ Pedroji jā'aja'ñe i'kaasomũ Jesure.

⁷ Ūcuarumũ repana nukachejana pikopi caje ta'pisomũna piko sa'navũji chũ'o i'kache asoasomũ repanare.

—Iku chũ'u chĩ chũ'u oia paaku'mũ. Repaũ chũ'ore asajũ pa'ijũ'u musanukona —chiiche'te asaasome.

⁸ Ūcuarumũ repana teana si'acakã'jño ñato Jesús te'eũ nukasomũ; chekuna te'eũjẽ'e peoasome.

⁹ Repana aikūti cajerumũ Jesús ija'che i'kaasomũ repanare: “Diopi ñokuna musanukona irumũ ñasi'e chũ'u Dios Raosi'ku jūnisō vajũraisirumũjatũ'ka chekunare te'eũ'terejẽ'e kuamanejũ'u”, chiniasomũ repaũ.

¹⁰ “Kuamanejũ'u”, chiisi'ejekuna kuama'ñe pa'ijũ repanachi'a masijũ paniasome. Jã'ata'ni repaũ, “Jūnisō jo'e vajũraija'mũ”, chiisi'ere masi asavesujũ, “¿Je'se chiiku jā'a?”, chiijũ sãñechi'a cutujũ paniasome repana.

¹¹ Reparumũ Jesure ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se pa'ina maire judiōpāi che'chona, “Dios raoja'mũ chiicojñokũ chuta'a raimarumũ Elíapi charo raija'mũ”, chiijũ che'choche? —chiniasome. ¹² Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mũ charo rani peore si'ache mamare care'vajau. Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e chũ'u Repaũ Raosi'ku pa'ijachere kũakũ ija'che chiimũ:

Dios Raojaũre pāi cuhejũ cu'ache cho'ojanaa'me,

chiimũ. ¹³ Jã'ata'ni chũ'u musanukonare Elías ranicuhasi'kuamũ chiimũ. Rani pa'ina pāi repanare uache cu'ache cho'osinaa'me repaũ'te. Jã'aja'ñe kuamũ Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e. Repaũ'te cho'osi'aja'che cu'ache cho'ojanaa'me pāi chũ're Dios Raosi'kũre —chiniasomũ Jesús.

Chĩva'ũre vatire paava'ũni Jesús vasosi'ere kuaamũ
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Ūcuarumũ repana Jesunamẽ aikūti mũisina repaũ neena mũimanesina nukachejana caje tĩ'aasome. Caje tĩ'a ñato pāi jainũko paniasome. Ūcuachi'a judiōpāi che'chona te'ena paniasome. Pa'ijũ Jesús neenani ke'rejũ paniasome repana.

¹⁵ Ūcuarumũ repana pāi ũcuankũ Jesure ña kũkũ vũ'vũasome repaũni pojoñũ chini.

¹⁶ Ūcuarumũ Jesús repanare pāi ija'che sēniasomũ:

—Chũ'u neenare, ¿ũquere cutuche musanukona? —chiniasomũ.

¹⁷ Chikuna repanare pāi ja'me pa'ikũji Jesure i'kaasomũ.

—Masiu, chu'u chīiva'ure m'u'ni ramu chu'u. Vatiire chu'o cutuche ũsekuni paamu iva'u. ¹⁸ Vatipi si'arumu chēa paakuna iva'u chejana tāni vē've curuku coo rua raoku cōjire asoche āiu ca'nivu jujau quēkem. Iva'ure ra m'u' neenani i'kasi'kua'mu chu'u, vatini eto saokaaru chini. Jā'ata'ni eto saovesusinaa'me repaana —chiniasomu.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu repa'ute.

—Musanukona pāi irumu cana chu'ure masi cuasama'me. ¿Keekerumu musanukona tīi'ne cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ne i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u m'u' chīiva'ure —chiniasomu repa'.

²⁰ Chikuna Jesuni chīiva'ure raasome repaana. Rarena vati Jesuni ña cho'okuna chīiva'u rua kurukuruku chejana jūni tāni po'nūu ku'iu chu'opo rua coo raosomu repava'u.

²¹ Jā'aja'ne cho'okuna ña Jesús chīiva'u puka'kure ija'che sēniasomu:

—¿Keekerumu iku vatiire paaku? —chiniasomu.

Chikuna puka'ku i'kaasomu repa'ute.

—Chīirumuna paava'ua'mu. ²² Vatipi iva'uni vanisōra chini chēa paaku chū'ukuna chekurumu toana tāiu chekurumu chiachana tāiku'mu iva'u. M'u'pi cho'omasini chukuna'te oiū cho'okaijū'u —chiniasomu. ²³ Chikuna Jesús i'kaasomu repa'ute.

—M'u' chu'ure cuasato vasokaija'mu chu'u ikure. Pāi chu'ure cuasanare peore cho'okaimu Dios repaana —chiniasomu. ²⁴ Jā'aja'ne chikuna vatiire paaku puka'ku ujachu'opi cuiku i'kaasomu.

—M'u'ure cuasamu chu'u. Jā'ata'ni chuta'a cuasache karamu. Cho'okaijū'u chu'ure. Chu'u rekocho m'u'ure na'a rua cuasara chiimū chu'u —chiniasomu repa'.

²⁵ Ūcuarumu Jesús repa' nūkachejana pāipi jainuko chi'ijuna vatiire cho'oche ũseku ija'che i'kaasomu:

—Vati, m'u'ure chū'umu chu'u, chu'o cutu'ũseku cājo asache ũseku'te. Chīiva'ure jo'ka eta saijū'u. Ai sani jo'e rani kakamanejū'u m'u' repava'ure —chiniasomu Jesús repa'ute vatiire.

²⁶ Jesupi jā'aja'ne chū'umuna vati rua cuiku repa'ni cho'okuna rua kurukuruasomu. Vatipi jā'aja'ne cho'ocuha repa'ute eta sanisouna jūnisosiva'uja'iu ñokuna ña repaana pāi jainuko, “Jūnisōcuhasiva'ua'mu iva'u”, chiniasome. ²⁷ Chiisi'eta'ni Jesús repa' jūtuna chēa vuo nūkoasomu repa'ute vatiire paasi'kure.

²⁸ Jā'aja'ne cho'ocuha Jesús vū'ena kaka pa'iana repa' neena repa'ute te'e'ute sēniasaasome.

—¿Je'se pa'iana chukuna'te vatiire eto saocu'au? —chiniasome.

²⁹ Chitena i'kaasomu repa'.

—Vati ikure chīiva'ure pa'isi'kujanare Diore cuasaju āu āima'ne Repa'ute rua sēnarechi'a eto saore'omu —chiniasomu Jesús repaana.

Repa' chuenisojachere jo'e kumū Jesús

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Ūcuarumu Jesús repa' neenana'me jā'achejapi sani Galilea cheja canukama'ne ku'ijū paniasome. Repa' neenare che'chora chini Jesús repaana saijacheja chekunare kuama'ne saiu ija'che che'choasomu repaana: “Chu'ure Dios Raosi'kure cuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa chekunani jo'kajanaa'me. Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me repaana pāi. Vanisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajia'mu chu'u”, chiū che'choasomu repa' repaana.

³² Jā'ata'ni repa' i'kache asavesuasome repaana. Asavesunata'ni repa'ute Jesure sēevajuchuasome repaana.

Jesús neena, “¿Neepi mai na'a rua masiche?”, chiisi'ere kumū

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ūcuarum̄ Jesús repaū neenana'me sani Capernaum vū'ejoopo tī'a vū'ena kakaasome repana. Kakasirum̄ Jesús ija'che sēniasom̄ repanare:

—Mai icheja rairum̄, ¿ñquere cuture m̄sanukona? —chiniasom̄ repaū repanare.

³⁴ Chiitota'ni k̄avajuchuj̄ i'kamaneasome repana repaū'te. Repana rairum̄ ija'che sāiñechi'a cutuasome repana: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a r̄a masiche?”, chiij̄ paniasome. ³⁵ Ūcuarum̄ Jesús p̄m̄ ñ'u'iu repaū neenare docerepanare soni rao ija'che i'kaasom̄ repanare:

—P̄iū chek̄unare ch̄'ura chini aperum̄ ch̄'uma'ku pa'icheja'che pa'iu chek̄unare cho'okaiū paū. J̄a'ja'ñe cho'oni, “R̄a vesum̄ chu'ū”, chini chek̄unani cho'okaiū che'chesōna chek̄unare ch̄'ure'oja'm̄ repaū'te —chiniasom̄ repaū. ³⁶ Ūcuarum̄ Jesús ch̄'iva'ure juha ra, repana p̄i chenev̄na n̄ko repava'ure mini cajok̄u ija'che i'kaasom̄ repaū neenare:

³⁷ —P̄i chu'ure masi cuasana ch̄'iva'nare ikujava'nare pojona chu'ure ūcuaja'che pojome. P̄i chu'ure pojona chu'urechi'a pojoma'me. Chu'ure Raosi'k̄ure ūcuaja'che pojome repana —chiniasom̄ repaū.

*Maire cu'ache cho'omana pojoj̄ re'oja'che cho'okaiume maire
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)*

³⁸ Ūcuarum̄ Juan Jesure ija'che i'kaasom̄:

—Masiū, chek̄ure p̄iū'te p̄i sa'navūā pa'inare vati eto saok̄u'te ñasinaa'me chuk̄na. “Jesupi ch̄'uk̄na cho'om̄ chu'ū”, chiniasom̄ repaū vature eto saoni. J̄a'ja'ñe cho'ona ña, ūsej̄ repaū'te i'kasinaa'me chuk̄na, maire ja'me cho'okaima'k̄jek̄na —chiniasom̄ repaū.

³⁹ Chik̄na asa Jesús i'kaasom̄ repaū'te.

—J̄a'ja'ñe cho'onare ūsemanej̄'ū. P̄i Diochi'a cho'omasiche cho'oni, “Jesupi ch̄'uk̄na cho'om̄ chu'ū”, chiime. J̄a'ja'ñe cho'oj̄ i'kana chu'ure cu'ache i'kama'me. ⁴⁰ P̄i maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me. ⁴¹ Ūcuachi'a p̄i ūcuauak̄ji m̄sanukonare chu'ū neenare, “Inare Cristo neenajej̄na re'oja'che cho'okaim̄ chu'ū”, chini re'oja'che cho'okaiū oko te'ero'roruch̄i'a ūkuatoj̄'e Diopi ro'ija'm̄ repaū'te. Ūcuarepa'a'me j̄a'a —chiniasom̄ Jesús repaū'te.

*P̄i rūhiñe cuasamana cu'ache cho'ochē'te k̄am̄
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Ūcuarum̄ Jesús Juanre jo'e i'kaasom̄.

—Ch̄'iva'na cuasacheja'che chu'ure cuasak̄ni te'eū'te cu'ache chu'vak̄u'te p̄ipi ija'che cho'oto na'a re'ora'am̄: Repaū chuta'a chu'ū neeva'ure cu'ache chu'vamarum̄na toac̄nap̄ji r̄a ūjar̄ji p̄ipi repaū cav̄na j̄epo v̄e chiarana tō r̄oru na'a re'ora'am̄ repaū'te. J̄a'ja'ñe cho'oma'to ūcua pa'iu chu'ū neeva'ure cu'ache chu'vaūna Diopi repaū cu'ache cho'osi'e ro'ire ch̄'uto na'a r̄a cu'ache pa'ija'm̄ repaū'te. ⁴³ M̄'ū j̄t̄upi chek̄ni cu'ache cho'oni t̄sosōj̄'ū repaj̄t̄. Na'a re'om̄ te'ej̄t̄ paak̄ji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. J̄t̄ure j̄a'ja'ñe cho'omaneni peore paak̄ta'ni ūcua j̄t̄upi jo'e cu'ache cho'osi'k̄jek̄ vati toana chachocu'atoana sani uuk̄ pa'ija'm̄ m̄'ū. Na'a cu'am̄ j̄a'a. ⁴⁴ Repacheja saisinare ca'niv̄ā āina peko j̄ñisōma'ñe āij̄ pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe uuk̄ pa'itōaa'me. ⁴⁵ Ūcuaja'che m̄'ū c̄'ap̄ji chek̄ni cu'ache cho'oni t̄sosōj̄'ū repac̄'ap̄. Na'a re'om̄ te'ec̄'ap̄ paak̄ji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. J̄a'ja'ñe cho'omaneni peore paak̄ta'ni ūcua c̄'ap̄ji jo'e cu'ache cho'osi'k̄jek̄ vati toana chachocu'atoana sani uuk̄ pa'ija'm̄ m̄'ū. Na'a cu'am̄ j̄a'a. ⁴⁶ Repacheja saisinare ca'niv̄ā āina peko j̄ñisōma'ñe āij̄ pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa

chachama'ñe uuku pa'ikū'mu. ⁴⁷ Ūcuaja'che mu'u ñakovaji ñaku cu'ache cho'oni ñakova'te rutasōjū'u. Na'a re'omu te'eñakova paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jā'aja'ñe cho'omaneni ñakocaã peore paakūta'ni ūcuañakovaji ñaku cu'ache cho'osi'kūjeku vati toana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amū jā'a. ⁴⁸ Repacheja saisinare ca'nivūã aina peko jūnisōma'ñe āijū pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe ai uuku pa'ikū'mu.

⁴⁹ 'Aperumu Dioni pojoju pāi va'iva'nare vani ĩsiasome. Repava'nare vani ūhapi chu'chuasome. Ūha chu'churu na'a re'omu jā'a. Dios ūcuaja'che ūha chu'chucheja'che Repau'te cuasanani pa'ivesache ti'jñeto te'eñoã ūsema'mu. Jā'ajekuna na'a ruu re'oja'che pa'imasijanaa'me repa. ⁵⁰ Ūha sāija'iu ruu re'omu. Jā'ata'ni ūhapi sāija'ñepi si'asōru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pāi, ūhapi sāijaau chini? Jo'e sāija'ñe cho'ocu'amū repa. Ūcuaja'che musanukona re'oja'che pa'ijū chekunare pojoto re'omu. Re'oja'che cho'оче'te jo'kasōni ūha sāija'imau cu'acheja'che cu'ame —chiniasomu repa.

10

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chū'vamū Jesús (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Ūcuarumu Jesús Capernaum vū'ejoopo pa'isi'kūpi Judea chejana saiu Jordán chiacha ūsuu muikā'kona jēni tī'aasomu. Tī'auna pāi repau'te jo'e chi'irena si'arumu pāi che'chokūjeku jo'e che'choasomu repanare.

² Ūcuarumu fariseopāi te'ena Jesús pa'ichejana sani ija'che i'kaju sēniasome repau'te, tiiñe i'kauna repauni chēa cu'ache cho'oñu chini:

—¿Pāiuni repau rūjore sējouato sējore'oku? —chiniasome repa. ³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu:

—Aperumu pa'isi'kū Moisés, ¿ūquere musanukonare chū'uku tocha jo'kau? —chiniasomu. ⁴ Chikuna i'kaasome repa.

—Aperumu Moisés ija'che chū'u jo'kaasomu:

Pāiu repau rūjore paacuheku sējora chiiku charo repao'te sējojañere kuaku utija'ovana tocha pi'ni ūcuaoni ĩsia'ku, repao chekunare ñojaja'ova.

Jā'aja'ñe cho'ocuha sējore'omu repao'te, chiiu chū'u jo'kaasomu —chiniasome repa. ⁵ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukonapi cu'ache cho'оче'te jo'kacuheju ūcuauache cho'oñu chiijuna jā'aja'ñe chū'u jo'kaasomu Moisés. ⁶ Aperumu Dios peore cho'orumu pāi cho'oku umuuna'me romio'te cho'oasomu. ⁷ Jā'ajekuna umu repau puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kasō rūjona'me pa'imū. ⁸ Jā'aja'ñe cho'o ūcuate'euja'che pa'ime repa. Ūmu rūjona'me te'eka'chapana pa'ime. Jā'ata'ni ūcuate'euja'che pa'ime repa.

⁹ Jā'ajekuna pāiūji Dios jā'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rūjoni sējosōni cu'ache cho'omu —chiniasomu repa.

¹⁰ Na'a pani Jesús neena vū'ere pa'ijū jo'e rūjoromi sējoñe'te sēniasome repau'te.

¹¹ Sētena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiu repau rūjore paacuheku sējo, chekoni vejani Dios ūseche'te cho'oku charo paasi'kore cu'ache cho'omu. ¹² Ūcuaja'che romio repao ūjūre sējo chekuni vejani Dios ūseche'te cho'oku charo pa'isi'kure cu'ache cho'omo —chiniasomu Jesús repanare.

Chūiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kumū (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Ûcuarumũ pãi Jesús pa'ichejana repaña chĩiva'nare raasome, repauji chẽse pojoa'kũ chini. Jã'aja'ñe rajuna ña repau neena ãsepi'raasome repañare.

14 Ñsepi'rajuna ña Jesús pe'rukũ i'kaasomũ repañare.

—Chĩiva'nare chu'ure raiũsemanejũ'ũ musanukona, chu'uni raapu. Iva'na chĩiva'naja'ñe pa'ijũ chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chẽajanaa'me.

15 Jã'ata'ni iva'na chĩiva'na chu'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chu'o asa chẽamanejanaa'me. Ûcuarepa'a'me jã'a —chiniasomũ Jesús repau neenare.

16 Chini Jesús repañare chĩiva'nare sũ'kakũ jũjũnapi chẽsekũ Dioni re'oja'chere sẽekanasomũ.

*Põsũũ kuriũ Jesure Dios pa'icheja saiche sãniasasi'ere kũamũ
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

17 Ûcuarumũ Jesús jo'e ku'iana pãiu kuriũ repau'te vu'vu rani ro're ñu'iu ija'che sãniasomũ:

—Masiũ, re'okũ'mũ mũ'ũ. Dios pa'ichejana sasa chiimũ chu'ũ. ¿Je'se cho'oja'che chu'ũ? —chiniasomũ.

18 Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'okũ'mũ mũ'ũ”, chiikũ mũ'ũ chu'ure? Diochi'aa'mũ Re'okũ. Chekũ pãiu re'okũ peomũ. 19 Apepũmũ Dios chũ'ũ jo'kasi'e masicosomũ mũ'ũ. Ija'che kũamũ:

Musanukona umupãi romi paana chekũnare romi ja'me kãimanejũ'ũ.

Ûcuaja'che romi umũ pa'ina chekũnare umupãi ja'me kãimanejũ'ũ.

Ûcuachi'a pãi vanisõmanejũ'ũ.

Chekũna nee ñaamanejũ'ũ.

Chekũna pa'iche'te ña kũani joremenejũ'ũ.

Repaña neere tua paara chini chekũnare joremenejũ'ũ.

Ûcuaja'che mujakũpãi ña, kukũjũ'ũ,

chiimũ Dios chũ'ũ jo'kasi'e —chiniasomũ Jesús repau'te.

20 Chikũna repau kuriũ jo'e i'kaasomũ.

—Masiũ, chiĩrumupi irumujatũ'ka Dios chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'okũ pa'ikũ'mũ chu'ũ —chiniasomũ repau.

21 Jã'aja'ñe i'kaũna Jesús ña repau'te rua oiũ i'kaasomũ.

—Ûcuarepa cho'okũ'teta'ni karamũ mũ'ure. Mũ'ũ paache cu'amajũaruãre peore ãsisõ, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupũ ãsijũ'ũ. ãsisõjani rani chu'ũna'me ku'iu chu'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mũ mũ'ũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

22 Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa kurineekũjekũ ãsiũamaũna rua sumava'ũ sanisoasomũ repau.

23 Jo'ka sakũna Jesús si'ache repakã'jũño ña repau neenare ija'che i'kaasomũ:

—Pãi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamũ —chiniasomũ Jesús repañare.

24 Repau i'kache asa jũãnoasome repau neena. Jũãnoarena Jesús jo'e i'kaasomũ repañare.

—Pãi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamũ, “Rua kuri paakũ cheke chiima'mũ chu'ũ. Diore chiima'mũ chu'ũ”, chiijũ cuasanajejũna —chiniasomũ repau.— 25 Camellova'ure miũñakarũ cojerũ kaka etajaicu'acheja'che kuriũ'te Dios pa'icheja saicu'aja'mũ, repauji kurire na'a rua cuasakũ pa'ito —chiniasomũ Jesús repañare.

26 Jã'aja'ñe i'kaũna asa jũãno Jesús neena sãĩñechi'a ija'che i'kaasome: “Jã'a pa'ito, ¿je'se pa'inani Dios pa'icheja saire'oja'ũ?”, chiniasome repaña.

27 Chitena Jesús repañare ñakũ ija'che i'kaasomũ:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amũ maire pãi. Diopi cho'okaitota'ni Repaũ pa'icheja saiche vesama'mũ —chiniasomũ.

²⁸ Chikũna Pedro i'kaasomũ.

—Chũkũna mũ'ũna'me paũu chini chũkũna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani mũ'ũna'me ku'ime —chiniasomũ.

²⁹⁻³⁰ Chikũna Jesús i'kaasomũ repanare.

—Pãiu ũcuauaku chũ'ũre cuasaku Dios chũ'ũre sani chũ'vaku pasa chiiku chekurũmu repaũ vũ'ere jo'kasõmũ. Chekurũmu repaũ majaa'chũpãire jo'kasõmũ. Chekurũmu majaa'choromire jo'kasõmũ. Chekurũmu repaũ cho'jechĩire jo'kasõmũ. Chekurũmu repaũ pũka'kupãire jo'kasõmũ. Chekurũmu rũjoni jo'kasõmũ. Chekurũmu repaũ chĩire jo'kasõmũ. Chekurũmu chejña repaũ paachejñare jo'kasõni repaũ aperiũmu paasimajñaruã vũ'ña, a'chũpãi, a'choromi, cho'jechĩi, ja'koromi, mamachĩi, chejña jo'e na'a ruã jñaaja'mũ repaũ. Ũcuachi'a Dioni cuasaku cu'ache cho'ocojñokũta'ni ũhasõmaneni jũnisõsirũmu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mũ.

³¹ Pãi te'ena kuriũ repaũ nee jo'kacuhesi'ejache repaũ neere jo'kacuhejũ karama'ñe paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'ojũ repaũ paache jo'kasõnareta'ni chekũna ña cu'ache i'kame. Jã'ata'ni Dios na'a pa'isirũmu repaũ paache'te jo'kacuhejũ karama'ñe paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mũ. Chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'ojũ repaũ paache jo'kasõ chekũnare cu'ache i'kacojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mũ Dios. Ũcuarepa'a'me jã'a —chiniasomũ Jesús.

*Jesús repaũ chuenisojachere jo'e kũamũ
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Ũcuarũmu Jesús repaũ neenana'me Jerusalén vũ'ejoopona maiũ charoji maniasomũ. Repaũ neena vajũchũjũ cho'jepi maniasome. Reparũmu Jesús repaũ neenare docerepanare soni repaũ'te cho'ojache kũaasomũ. ³³ Kũaku ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Mai Jerusalén vũ'ejoopo maiñe masime mũsanũkona. Ũcuachejana chũ'ũre Dios Raosi'kũre pãipi chẽa judío phairipãi chũ'ũnana'me judiõpãi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ũcuapani chũ'ũre vanisõjañe chũ'ũ judío peonani jo'kajanaa'me, repapani chũ'ũni cu'ache cho'oa'jũ chini. ³⁴ Jo'karena repaũ chũ'ũre pãisojanaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũni coo tutujũ suĩ'sue pi'ni kurususẽ'verona jẽ'jo vẽasõjanaa'me repaũ chũ'ũre. Jã'aja'ñe cho'ocojñosi'kũta'ni choteumucujñana vajũraija'mũ chũ'ũ —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

*Santiago'ne Juan re'oja'che cho'okaaũ chini Jesure sãesi'ere kũamũ
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Ũcuarũmu Zebedeo mamachĩi Santiago'ne Juan Jesure kueñe tĩ'a i'kaasome.

—Masĩũ, chũkũna'te mũ'ũpi re'oja'che cho'okaaũ chini sãũũ chiime chũkũna —chiniasome repaũ. ³⁶ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—¿Ëquere chũ'ũ mũsanũkonare cho'okaija'che? —chiniasomũ. ³⁷ Chikũna i'kaasome repaũ.

—Mũ'ũpi ija'che jo'kaa'kũ chiime chũkũna: Mũja'kũna'me mũ'ũ chũ'ũrũmu chũkũna te'eũ mũ'ũ uajũũtũ cakã'kona pũũ, chekũpi mũ'ũ kã'kojũtũ cakã'kona pũũ ñu'ijũ ja'me chũ'ũjũ paũũ chiime chũkũna —chiniasome repaũ. ³⁸ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkona vesujũ jã'aja'ñe sẽeme. Pãi chũ'ũre cho'ojacheja'che mũsanũkonare vanisõũũ chiito, ¿cuhemanajanaa'ñe mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ. ³⁹ Chikũna repaũ Zebedeo mamachĩi i'kaasome repaũ'te.

—Jãjũ, cuhemanajanaa'me chũkũna —chiniasome.

Chitena Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chũ'ure cho'очеja'che cu'ache cho'ocojñorepajanaa'me mʉsanʉkona. ⁴⁰ Jā'ata'ni chũ'ure repakā'jño pa'iche pʉuʉjanare chũ'ucu'amʉ chũ'ure. Chũ'u Ja'ku apereparʉmʉ ĩsija'mʉ chũ'u chiicojñosinarechi'a jo'kaja'mʉ Repaʉ repa —chinasomʉ.

⁴¹ Zebedeo mamachĩipi jā'aja'ñe sētena asa Jesús neena chekuna pe'ruasome repanare. ⁴² Pe'rujuna Jesús repanare soni rao i'kaasomʉ.

—Iere masicosome mʉsanʉkona: Icheja cheja pāi chũ'una repana neenare rʉa cuaja pa'iche'te chũ'ujʉ rʉa chʉova'nare cho'ojʉ pa'ime. ⁴³ Jā'ata'ni mʉsanʉkonapi te'eʉ pāi chũ'uku pasa chini repana cho'очеja'che cho'omanejũ'u. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe cho'оче cho'okaikuj'a'che chekunare cho'okaiʉ pa'ijũ'u. ⁴⁴ Te'eʉji chekunare paara chini paacojñoku pa'icheja'che pa'ijũ'u. ⁴⁵ Jā'aja'ñe pa'iku'mʉ chũ'u pāire ja'me paaʉ chini Dios Raosi'ku. Pāire cho'okaicojñora chini raisi'kuma'mʉ. Pāire ũcuanʉkore re'oja'che cho'okaiʉ repana cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'ku'a'mʉ —chinasomʉ Jesús repanare.

Na'ava'uni Bartimeoni Jesús vasosi'ere kʉamʉ
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ ũcuarʉmʉ Jesús repaʉ neenana'me Jericó vʉ'ejoopo tĩ'a jmamakarʉ pani Jerusalén vʉ'ejoopona sañu chini Jesús repaʉ neena chekuna pāi rʉa jainʉko ja'me repajoopoji etajʉ ñato ma'a rʉ'tʉva'te Timeo mamaku Bartimeo na'ava'ujeku ñu'ia kurire sēeʉ paniasomʉ. ⁴⁷ Ñu'ia Jesús Nazaret vʉ'ejoopo caku repaʉ ñu'ichejapi caraiche'te asa repaʉ Bartimeo rʉa cuiku ija'che i'kaasomʉ:

—Jesús, David aperʉmʉ pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chũ'vʉa'ure —chinasomʉ repaʉ.

⁴⁸ I'kauna asa repana pāi jainʉko,

—Re'omʉ. Jo'e i'kamanejũ'u —chinasome repaʉ'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiisi'eta'ni na'a rʉa cuiku i'kaasomʉ repaʉ.

—Jesús, David aperʉmʉ pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chũ'vʉa'ure —chinasomʉ repaʉ.

⁴⁹ Jā'aja'ñe i'kaku cuikuna asa canʉka,

—Repaʉ'te soijũ'u —chinasomʉ Jesús.

Chikuna repana pāi na'ava'uni soijʉ i'kaasome.

—Koka paaku vʉni rajũ'u. Jesús mʉ'ure soimʉ —chinasome repana repaʉ'te.

⁵⁰ Chitena asa repaʉ sē'sevʉ ju'ikāa tĩto na'mi vʉni Jesuni saniasomʉ. ⁵¹ Sakuna Jesús ija'che sēniasomʉ repaʉ'te:

—¿Ëquere cho'okaʉ chini sēeku mʉ'u chũ'ure? —chinasomʉ Jesús repaʉ'te.

Chikuna repaʉ na'ava'ũ i'kaasomʉ.

—Masiʉ, chũ'u ñakocaã ñoa'ku chiimʉ chũ'u —chinasomʉ repaʉ. ⁵² Chikuna Jesús jo'e i'kaasomʉ.

—“Jesús chũ'ure vasoja'mʉ”, chini cuasasi'kujekuna mʉ'u ñakocaã ñoja'mʉ mʉ'ure. Chura mʉ'u vajʉ saijũ'u —chinasomʉ Jesús repaʉ'te.

Jesupi jā'aja'ñe i'kauna repaʉ ñakocaã teana care'osoasomʉ. Care'oʉna Jesure jovo ja'me saniasomʉ repaʉ na'ava'ũ pa'isi'ku.

11

Jerusalén vʉ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kʉamʉ
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ ũcuarʉmʉ Jesús repaʉ neenana'me saijʉ Jerusalén vʉ'ejoopo kueñe cajoopõa Olivo aikũti pa'ijoopõa Betfagé vʉ'ejoopona'me Betania vʉ'ejoopo cachejñana tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús repaʉ neenare te'eka'chapanarechi'a soniasomʉ. ² Soni repanare saora chini ija'che i'kaasomʉ repaʉ:

—Jeejooopona kuele cajoopona saijũ'u musanukona. Sani tĩ'a burrova'ure quẽo suosiva'ure, pãi chuta'a tuhimava'uni ñajanaa'me musanukona. Ña repava'ure jose ichejana rakaijũ'u. ³ Pãi ũcuauakujĩ musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jã'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimũ. Na'mi co'choja'mũ repau iva'ure”, chiijũ'u —chiniasomũ repau.

⁴ Chikuna repana sani ñato burrova'u pãi v'e kakasa'aro kuele, ma'a ru'tava'te quẽo suosiva'u rãniasomũ. Ũcuarũmũ repana repava'ure sani joseasome.

⁵ Josejana ũcuacheja pa'ina ija'che i'kaasome repanare:

—¿Ëquere musanukona cho'ochẽ? ¿Je'se pa'ina jã'ava'ure joseche? —chiniasome repaña.

⁶ Chitena repanare Jesús i'kakũ chũ'u raosi'ere kuaasome repana. Kuarena repava'ure ãsemanasome repana. ⁷ Ësemarũna repava'ure Jesús pa'ichejana sa repava'u sũkũña kãñapi tuorena Jesús mũni tuniasomũ repava'ure. ⁸ Tunĩ saĩna repau saima'ana pãĩ jainũko kãña jaasome. Chekuna ũcuaja'che sũki ka ja'o pa'ikare veri ũcuama'ana ũhaasome.

⁹ Charo Jesure ja'me sainana'me repau cho'je saina pojojũ cuijũ ija'che i'kaasome:

—¿Dios peore masikũ'mũ! ¿Diopi ikure pãire chũ'ua'kũ chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaau! ¹⁰ ¿Aperũmũ pa'isi'kũ mai majapãĩũ David chũ'usi'ejache ikũ Jesús re'oja'che chũ'uja'mũ! ¿Dios peore masikũ'mũ! —chiniasome repaña.

¹¹ Jã'aja'ne cho'ojũna Jesús Jerusalén v'e'joopo tĩ'a Dios v'e'ena kaka pa'ina na'isokuna peore si'ache repakã'jño ña pi'ni eta Betania v'e'joopona co'iasomũ, repau neena docerepanana'me.

*Higoñũji jo'e kũimaneakũ chini i'kamũ Jesús
(Mt 21.18-22)*

¹² Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me Betania v'e'joopoji rajũna Jesure ãucuhaasomũ. ¹³ ãucuhakuna so'opi ñato sũkiñũ higoñũ ja'o sã'sasi'ñũ paniasomũ. Jã'aja'ne pa'ina Jesús na'a kuele sani ñato higopũã kũima'ñũ ja'ochi'a paniasomũ. Kũirũmũ chuta'a tĩ'amaũna reparũã peoasomũ repañũ. ¹⁴ Jã'aja'ne pa'ina repañũ ija'che i'kaasomũ repau:

—Iñũ sũkiñũ jo'e kũimairo paau —chiniasomũ repau. Jã'aja'ne i'kakuna repau neena asaasome.

*Dios v'e'ena kaka põse ïsinare Jesús eto saosi'ere kũamũ
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48)*

¹⁵ Jã'aja'ne cho'ocua Jesús repau neenana'me sani Jerusalenna tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios v'e'ena kaka repav'e põse koosinana'me ïsinare peore eto saosomũ. Eto saokũ kuri sa'ñekaina mesako'ñana'me ũkupova'na ïsina ñũ'isaivũãre jũjo tajño ũhaasomũ repau. ¹⁶ Ũcuaja'che chekuna repana põsemajñarũã ve'ejũ repav'epi kaka etajani sañũ chiinare ãseasomũ repau repanare. ¹⁷ Jã'aja'ne cho'okũ repanare che'chokũ ija'che i'kaasomũ:

—Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'u v'e' pãĩ ũcuauũko chũ'ure pojojũ sãev'ea'me, chiimũ. Jã'ata'ni musanukona põse ñaana cho'ochẽja'che kaka cu'ache cho'ome —chiimũ eto saosomũ Jesús repanare.

¹⁸ Jã'aja'ne cho'õna asa judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judíopãĩ che'chona pe'rujũ repau'te vanisoche chũ'ũñũ chiisinata'ni pãipi ũcuauũko repau che'choche'te asa jñanojũna repau'te vajuchuasome repaña. ¹⁹ Jã'aja'ne cho'ocua Jesús na'ito repau neenana'me repajoopoji saniasome.

*Higoñũ jũnisi'ere kũamũ
(Mt 21.18-22)*

²⁰ Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me higoñu pa'icheja caraiu ñato repañu saivuañjatũ'ka jūnisosi'ñu paniasomu. ²¹ Repañuji jā'aja'ñe pa'ina Jesús i'kasi'e Pedro jo'e cuasaku i'kaasomu.

—¡Ñaku, Masiu! Mu'upi repañu'te cu'ache i'kauna peore jūnisōsi'ñua'me — chiniasomu repau'te.

²² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Diore cuasaju pa'ijũ'u musanukona. ²³ Musanukona ũcuauakuji, “Diopi cho'okaiuna chu'u i'kache peore cho'ore'oja'mu”, chiiu cuasaku ikũtire, “Icheja kuñu chiarana sa'a nukajũ'u”, chiito repakũti musanukona chũ'uñe cho'oja'mu. Ũcuarepa'a'me jā'a. ²⁴ Jā'ajekuna ija'che i'kamũ chu'u musanukonare: Musanukona, “Diopi chu'u ũcuauache sēeto cho'okaija'mu chu'ure”, chiiju cuasaju pa'ito musanukona sēeñe cho'okaija'mu Dios. ²⁵ Musanukona Diore sēñu chini chekuna musanukonare cu'ache cho'osi'e cavesuō jo'e cuasamanejũ'u. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu. ²⁶ Jā'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere cavesuma'ñe ũcua cuasato Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e cavesuma'ñe ũcua ruu cuasaku pa'ija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús ruu masi i'kasi'ere kũamũ
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ũcuarũmu Jesús repau neenana'me Jerusalenna jo'e sani tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios vu'e kaka nũka ku'iu ñakuna judío phairipai chũ'unana'me judiopai che'chonana'me judío aina rianasome. ²⁸ Rani repau'te ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se cuasa pã chũ'una cho'ocheja'che cho'oku mu'u? ¿Neepi chũ'urena rani cho'oku mu'u? —chiniasome. ²⁹ Chitena repanare sãñe i'kaasomu repau.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonani chu'o sēniasara. Sēeuna kuajũ'u chu'ure. Kuaru chu'u ũcuaja'che iere cho'oa'ku chini chu'ure chēa raosi'ku mami kuaja'mu musanukonare. ³⁰ ¿Neepi Juanre Pã Okoro'veku'te chēa raore? ¿Diopi chēa raou? Jā'apãani, ¿pãipi chēa raore repau'te? Kuajũ'u chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

³¹ Sēkuna sãñechi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikũre i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Dios chēa raosi'kuu'mu”, chiito iku maire, “¿Je'se pa'ina musanukona jā'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ³² Ũcuaja'che, “Pãipi Juanre chēa raosinaa'me”, chi-icu'amũ maire —chiniasome repana. Reparũmu pã ruu jainũko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kuu'mu”, chiiju cuasajana i'kavajuchuasome repana, chekunapi asa pe'ruju chini. ³³ Vajuchuju Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre raosi'ku mami vesume chũkuna —chiniasome.

Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonapi jā'aja'ñe i'karena chu'ure chũ'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

12

Cho'oche cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kũamũ
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Ũcuarũmu Jesús repanare chu'vaku ija'chere cuasaku kũasomu:

—Pãiu pĩsi uche chio tã pi'ni si'acachio rũhiso'koro jeo tusuasomu. Repaso'koro jeo pi'ni uche cha'ca chachojavu je'naasomu repau ũcuate'evuji conora'ka meajacheja pa'ivu. Ũcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'acachio ñaju kuirakaiju paapu chini vu'e umu nukavu'e cho'oasomu repau.

'Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jña jo'ka tichejana sanisōasom̄ repa. ² Sani pa'iu ũche tuarum̄ tī'auna repa'te cho'ochē cho'okaiku'te ũche chio kuirakaina pa'ichejana saomasom̄ repa, ũchere miiyani rakaau chini. ³ Jā'ata'ni sani tī'auna ña repa ũche kuirana repa'te chēa vani, ũchejē'e peou'te ũche paaku pa'ichejana co'choasome repa. ⁴ Co'chorena ña ũche paaku repa'te cho'ochē cho'okaiku'te chekuni jo'e ũcuachejana saona sani tī'auna ña repa ũche kuirana repa'te catapuāpi repa sījopuna asi su'a repa'te rua cu'ache cutu pi'ni ũchejē'e peou'te co'choasome. ⁵ Co'chorena chekure jo'e saomasom̄ repa. Saona repa'te vanisōasome repa. Chekunani asi vaniasome repa. Chekunare vanisōasome repa.

⁶ Jā'aja'ñe cho'ojuna churata'ni repa mamaku'te rua oi paaku'te, "Chu'ũ chīireta'ni ña kukujacosome repa", chiiu cuasa cho'jerepana mamaku'te saomasom̄ repa. ⁷ Jā'ata'ni repa mamakujani sani tī'auna ña repachio kuirakaina sāiñechi'a ija'che i'kaasome: "Jā'ũ ũche paaku mamaku'm̄. Paka'ku jūnisōsirum̄ repa paasi'e paajaua'm̄ jā'ũ. Vanisōñu jā'ũni. Maipi paka'ku jūnisōsirum̄ repa paasi'ere paañu", chiniasome repa. ⁸ Chini repa'te chēa vanisō chio rūtuvana sa ũhaasome repa repa'te —chiniasom̄ Jesús repanare pāi.

⁹ Jā'aja'ñe kuacuha repa kuasi'e asinare ija'che sēniasom̄ repa:

—Repa mamaku'te vanisōsi'ere asa ũche chio paakujani sani, ¿je'se cho'oja'ũ repanare ũche kuirakainare? Sani repa mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'm̄ repa. Repanare vanisō ũche chio kuirakaijanare chekunani jña jo'kaja'm̄ repa, cu'ache cho'oma'ñe ũche tua pi'ni repa'te sa isijanani.

¹⁰ ¿Dios chu'o aperum̄ tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuam̄: Pāi vū'e cho'ona vū'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome. Ku'eju te'etuup̄ jñaani cuheasome repa.

Cuheju jo'kaasome repatuup̄.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuup̄ mini kuā sa repa vū'e chakavuna nukoasome, repa vū'epi na'a rua jujaa'ku chini.

¹¹ Diopi cho'okaiuna jā'aja'ñe cho'orena ña cuasa Repauni pojoju i'kame chukuna, chiim̄ Dios chu'o tocha jo'kasi'e —chiniasom̄ repa.

¹² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chonana'me judío aina asamasi, "Iku Jesús ũcuau cuasaku kuacheji maini cu'ache cutum̄", chiiju pe'ruasome. Pe'ruju repa'te chēañu chiinata'ni pāire chekunani vajuchuju repa'te jo'ka sanisoasome repa.

*Jesús pāi chū'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuam̄
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Ūcuarum̄ judiōpāi chū'unapi fariseopāina'me Herode'te chiinare te'enare soni ija'che i'kaasome:

—Jesús pa'ichejana sani repa'te chu'o rua sēniasajū'ũ. Jā'aja'ñe sēejuna repa tīñe i'kato asa repa i'kasi'e maire chū'unani kuañu. Maipi kuato chekurum̄ repa'te chēañe chū'unajanaa'me repa —chiniasome. ¹⁴ Chini saona sani Jesure ija'che i'kaasome repa:

—Masiu, chu'o ũcuarepare cutuku'm̄ mu'ũ. Pāipi asa chēa re'oja'che paapu chini Dios chū'ũñe ũcuarepare che'choku'm̄ mu'ũ. Jā'a masime chukuna. Mu'ũ che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojē'e kuku cuasoma'ñe ũcu che'choku pa'iku'm̄ mu'ũ. Jā'ajekuna mu'ũni chu'o sēniasañu chiime chukuna, mu'ũ cuasaku i'kache'te asa masiñu chini. Romapāi chū'ukujani Cēsapi chukuna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repa'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repa.

¹⁵ Jã'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chũ'uni cacũ'oñu chini jã'aja'ñe sēeme m̄sanũkona. Kurire'reva chũ'ure rajũ'u; ñara —chiniasomũ repaũ. ¹⁶ Chikũna repaũ'te kurire'reva miijani ra ñoasome repana. Ñojũna Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechũsi'ku, ¿keeja'iu'u? Ũcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiniasomũ.

Chikũna i'kaasome repana.

—Maire chũ'ũku César chiana'me repaũ mami pa'imũ jã'are'reva —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repaũji kuri ro'iche chũ'uto ro'ijũ'u repaũ'te. Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'u —chiniasomũ repaũ. Jã'aja'ñe i'kaũna asa kũkũasome repana.

*Jũ'isina vajũraiche'te Jesure sēniasasi'ere kũamũ
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Ũcuarũmũ saduceopãi Jesuni ñañu chini saniasome. “Pãi jũ'isina jo'e vajũraimanejanaa'me”, chiijũ cuasanajejũ Jesure ija'che sēniasome repana:

¹⁹ —Masĩũ, Diopi chũ'ũũna Moisés aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãiu romio'te vejasi'kũpi, chuta'a chĩ peokũji jo'ka jũnisõru repaũ cho'jeũji veja paaa'ku majaa'chũ paasi'kore.

Repaoni veja chĩire paaku ija'che cuasaku paaũ:

“Chũ'u a'chũ jũnisõsiva'u chĩijanaa'me ina chũ'u chĩi”, chiaũ, chiimũ repaũ tocha jo'kasi'e. ²⁰ Jã'ajekũna chũ'o kuañu chiime chũkũna mũ'ure. Pãiu charo cakũ cho'jechĩi mũmpãichi'a seirepanare paaasomũ. Repaũ charo cakũ romio'te veja paaku chuta'a chĩi peokũji jo'ka jũnisoasomũ. ²¹ Jo'ka jũnisoũna cho'jeũ repaũ majaa'chũ rũjo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chĩi peokũji jo'ka jũnisoasomũ. Jũnisoũna na'a cho'je cakũ ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chĩi peokũji jũnisoasomũ. ²² Jã'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanũko ũcuate'eo'te vejajũ chĩi peonachi'a jo'ka jũnisoasome repana. Repana peore jũnisosirũmũ romio ũcuaja'che jũnisoasomo. ²³ Jã'ajekũna pãi jũnisosina ũcuanũko jo'e vajũraisirũmũ, ¿kaũpi repao'te jo'e paaaja'u, sieterepana veja paacojũnosi'kore? —chiniasome repana.

²⁴ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Tĩiñe cuasame m̄sanũkona. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'ejẽ'e vesũju jũ'isinare Dios vasomasichejẽ'e vesũme m̄sanũkona. ²⁵ Pãi ũcuanũko jo'e vajũraisirũmũ mũmpãina'me romi jo'e vejamananejanaa'me, Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajejũ. ²⁶⁻²⁷ ¿Diopi chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'e jũ'isina vajũraiche kuache ñamanaa'ñe m̄sanũkona? Aperũmũ Moisés sũkira'ñũru uutoa toa kueñe nukaku ñaku paniasomũ. Ñaku nukakũna ũcuatoa sa'navũji Diopi i'kakũna asaku tocha jo'kaasomũ repaũ Moisés.

“Chũ'u Dios, m̄sanũkona aipãi icheja pa'irũmũ chũ'ure cuasasinare paaku'mũ chũ'u Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kua'mũ Dios, chiimũ repaũ tocha jo'kasi'e. Diopi ñato pãi jũnisõsinajẽ'e vajũme, repana rekoñõõpi vajũkũna. Jã'a jachajũ cuasama'ñe rũa tĩiñe cuasame m̄sanũkona —chiniasomũ Jesús repanare saduceopãi.

*Dios pãi na'a rũa chũ'ũñe'te kũamũ Jesús
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Ũcuarũmũ judiopãi che'chokũ rani Jesure saduceopãi ke'resi'e asaasomũ. Jesupi rũa masi i'kakũna asa ija'che sēniasaasomũ repaũ:

—Dios maire chũ'u jo'kasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojũ'u chiiche? — chiniasomũ. ²⁹ Chikũna Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Dios maire ija'chere i'kaku na'a rua chũ'umũ:

Asarepajũ'u, Israelpãi.

Chũ'u musanukonare Paaku ũcuate'eu'mũ.

³⁰ Jã'ajekũna pãi musanukonare ũcuanukore Paaku'te chũ'ure

musanukona aũna'me rekoñoãna'me kokana'me cuasache peore jã'api rua cuasaju pa'ijũ'u.

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u,

chiiu chũ'umũ Repau. Dios jã'aja'ñe chũ'u jo'kaku maire, “Jã'are cho'ojũ pa'ijũ'u”, chiiu na'a rua chũ'umũ. ³¹ Cheke ũcuaja'chea'me, Repau chũ'urepache. Ija'che chiimũ:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u,

chiimũ Dios. Jã'aja'ñe, “Cho'ojũ pa'ijũ'u”, chiiu na'a rua chũ'umũ Dios maire. Chekejẽ'e na'a rua chũ'uma'mũ Repau —chiniasomũ Jesús repau'te.

³² Chikũna judiõpãi che'choku i'kaasomũ repau'te.

—Masiu, ũcuarepaa'me jã'a, mũ'u i'kache. Dios ũcuate'eu'mũ. Cheku maire paakujẽ'e peomũ. ³³ Mai judiõpãi Diore pojojũ cu'amajñaruã Repauni ñisijũ uosome. Jã'aja'ñe cho'ojũna pojocosomũ Repau maire. Jã'ata'ni maipi Repauni rekoñoãpi rua masi cuasaju mai meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ito na'a rua pojocosomũ Dios maire —chiniasomũ repau.

³⁴ Jã'aja'ñe i'kaũna asa Jesús, “Iku masi i'kasi'kuamũ”, chiiu cuasa ija'che i'kaasomũ repau'te:

—Jã'aja'ñe cuasakujeku Dios chũ'uñe asa chẽari'ramũ mũ'u —chiniasomũ repau repau'te.

Reparũmũ pãi Jesure chũ'o jo'e sãevajũchũasome.

¿Nee chũia'u pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Ũcuarũmũ Jesús Dios vũ'ere pa'iu pãire che'choku ija'che i'kaasomũ:

—Mai judiõpãi che'chona ija'che i'kame: “Aperũmũ pa'isi'ku David Jojosi'kuamũ Cristo”, chiime. ³⁶ Repau David, aperũmũ Dios Rekochoji kuakũna tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Dios chũ'ure Paaku'te ija'che i'kaasomũ:

“Chũ'ure kueñe uajajũtu cakã'kona ruujũ'u.

Chũ'upi cho'okaiũna mũ'ure cuhesina ũcuanuko mũ'u chũ'uñe cho'ojanaa'me”, chiniasomũ.

Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ David.

³⁷ '¿Je'se pa'ũna David, “Chũ'ure Paaku'mũ Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kuamũ Cristo”, chiiche mai judiõpãi che'chona? —chiniasomũ Jesús repanare.

Reparũmũ pãi jainuko Jesús i'kache asa pojoasome.

Judiõpãi che'chona cu'ache cho'оче'te kuamũ Jesús

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ũcuarũmũ Jesús pãire jo'e che'choku ija'che i'kaasomũ:

—Judiõpãi che'chona pa'iche ña chẽamanejũ'u musanukona. Kãña re'ojakãñapi ujacueñoã ju'ijũ nũka ku'ime repana, pãipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jã'ana”, chiapũ chini. Æu ñisichejñare ku'ijũna pãipi repanani ña chẽa pojojũ, “Peore masinajejũ che'chonaa'me ina”, chiito rua pojonaa'me repana. ³⁹ ũcuaja'che judiõpãi chi'ivũ'ena mũa kakani masina ñu'isaivũãre ñu'ineenaa'me repana. ũcuaja'che pãipi repanani ãu ãuñu chini soito mũa repanare soisi'kũre kueñe ñu'ineenaa'me

repana. ⁴⁰ Ūcuachi'a va'jeva'na paache jorejũ tutesõnaa'me repaña. Jã'aja'ñe cho'onata'ni pãipi ña, “Re'onaa'me jã'ana”, chiapũ chini Diore sēni r̃a jeerũmũ sēejũ pa'inaa'me repaña. Jã'aja'ñe cho'onajejũna Diopi chũ'ũna r̃a cu'ache ti'jñeja'mũ repañare —chiniasomũ Jesús.

Va'jeva'o chũova'o pa'iva'o Diore kuri ĩsisi'ere kũamũ
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ūcuarũmũ Jesús Dios vũ'ena kaka cãjovũ kuri mañavũ nukacheja kueñe pũũ ñu'ia ñato Dioni ĩsijũ pãĩ jainũko kuri mañajũ paniasome. Ūcuachi'a kurina jainũko kuri r̃a mañaasome. ⁴² Ūcuarũmũ va'jeva'o chũova'o pa'iva'o ũcuaja'che te'eka'chapare'reruãchi'a ka'charũ pa'ire'reruãre mañaasomo. ⁴³⁻⁴⁴ Mañaona ña Jesús repañ neenare soni rao i'kaasomũ.

—Ina kurinata'ni repaña koojũna cajejaisi'ere ĩsisinaa'me. Iva'ota'ni repañ ãu koo ãio pasa chiisire'reruãre Dioni pojoko peore ĩsisõsi'koa'mo. Kurina ĩsisi'e ña pojomũ Dios. Jã'ata'ni iva'o ĩsisi'e ña na'a r̃a pojomũ Dios. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús.

13

Dios vũ'e ñañosojachere kũamũ Jesús
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Ūcuarũmũ Jesús Dios vũ'e pa'isi'kũpi etaũna repañ neena te'eu repañ'te i'kaasomũ. —Ñakũ, Masiũ! Catapũã r̃a re'ojapũãpi cho'osivũ'ñaame ivũ'ña —chiniasomũ.

² Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Mũsanũkona ivũ'ña peore ñajũ pa'ime, “Re'oja'imũ”, chini. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ, catapũã te'erũjẽ'e chekũpũna'me sũ'ima'ñe peore ñañosõjanaa'me pãĩ ivũ'ña —chiniasomũ Jesús repañ'te.

Cheja si'apĩ'rarũmũ cho'ojachere kũamũ
(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; Lc 21.7-24)

³ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús repañ neenana'me Olivo aikũti Dios vũ'e ti'jñeñe cakũtina mũni pũũ ñuniasome. Pũũ ñu'ijũ Pedro, Santiago, Juan, Andrena'me repañ'te Jesure te'eu'te chũ'ore sēniasome.

⁴ —Mũ'ũ kuasi'e, ivũ'ña ñañosõjañe, ¿jeerũmũ cho'ojachea'che? Repañmũ tĩ'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repaña.

⁵ Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Ñarepajũ pa'ijũ jorena i'kache asa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ mũsanũkona. ⁶ Pãĩ jainũko te'enachi'a ku'ijũ jorejũ chũ'ũni roiũ, “Dios Raosi'kũa'mũ chũ'ũ. Cristoa'mũ”, chiijanaa'me. Jã'aja'ñe i'kajũ jorejũ pãĩ jainũkore cacũ'ojanaa'me repaña.

⁷ Ūcuachi'a si'achejũna pãĩ vaiche asani kũkũmanejũ'ũ mũsanũkona. Jã'aja'ñe pa'ija'mũ cheja si'apĩ'rarũmũ. Jã'ata'ni cheja chuta'a si'amanaja'mũ. ⁸ Pãĩ ũcuate'echeja pa'ina chekũchejũna pa'inani sani vanisõjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejũnarũã r̃a pi'ruja'mũ. Ūcuaja'che r̃arepa asukũ ãupi aineemaũna si'achejũnarũã ãucuhana jũnisõjanaa'me pãĩ. Jã'ata'ni peore jã'a na'a r̃a cu'ache cho'orũmũpi tĩ'apĩ'rakũ cho'ochē'me.

⁹ Ñarepajũ pa'ijũ'ũ. Repañmũ pãĩ mũsanũkonare chũ'ũni cuasajũna chēa judiõpãĩ chũ'ũna pa'ivũ'ena sa jo'ka, repañapi suĩ'sueche'te chũ'ũrena judiõpãĩ chi'ivũ'e cuaa suĩ'suejanaa'me. Chekũrũmũ pãĩ mũsanũkonare chũ'ũni cuasajũna chēa pãĩ chũ'ũna pa'ivũ'ñana sa jo'kajanaa'me, mũsanũkonare cu'ache cho'ochē'te chũ'ũajũ chini. Jã'aja'ñe cho'ojũna repañare pãĩ chũ'ũnare chũ'ũ pa'iche'te kũa asojanaa'me mũsanũkona. ¹⁰ Dios chũ'o re'oja'che chũ'ũre cuasanapi ku'ijũ

chũ'vajanaa'me, pãipi si'achejña pa'ina asa chëaa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirũmũna icheja cheja si'asõja'mũ. ¹¹ Ũcuachi'a reparũmũ pãipi mũsanũkonani chëa pãi chũ'ũna pa'ivũ'ena sa jo'karu, “¿Je'se sãĩñe i'kaja'che chũ'ũ?”, chiijũ cuasamanejũ'ũ. Mũsanũkonare sãĩñe i'kache tĩ'arũmũ mũsanũkona i'kajache chũ'o Diopi rekoñoãna kũaja'mũ. Mũsanũkona te'ena cuasajũ i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiũna masi i'kajanaa'me mũsanũkona. ¹² Reparũmũ pãi repaña cho'jechĩ chũ'ũni cuasajũna chëa sa, “Vanisõjũ'ũ inare”, chiijũ jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekũna repaña majaa'chũpãipi chũ'ũni cuasajũna cu'ache cho'ojanaa'me. Pũka'kũpãĩ ũcuachi'a repaña mamachĩipi chũ'ũni cuasajũna chëa sa, “Inare vanisõjũ'ũ”, chiijũ jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekũna repaña pũka'kũpãipi chũ'ũni cuasajũna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ¹³ Pãĩ jainũko mũsanũkonare chũ'ũni cuasajũna rũa cuhejanaa'me. Jã'ata'ni mũsanũkonapi chũ'ũre cuasache'te ũhasõma'ñe jũnisõrũmũjatũ'ka masi cuasajũ pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

¹⁴ 'Dios chũ'o aperũmũ kũasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ: Na'a pa'isirũmũ pãĩ Dios cuheche'te rupũ tũosi'kũni Dios vũ'ena sa nũko, “Dioa'mũ ikũ. Pojojũ'ũ ikũre”, chiijanaa'me, chiimũ. Repa tochasi'ere ñani masijanaa'me mũsanũkona. Pãipi jã'aja'ñe cho'ojũna ñani Judea cheja pa'ina aikũjñana vũ'vũ katisõa'ju. ¹⁵ Pãĩ ũcuauana repaña vũ'ña ve'koroãre pani cu'amajñaruãre miñũ chini kakama'ñe teana vũ'vũsõa'ju. ¹⁶ Ũcuaja'che pãĩ chiño saisina pani repaña vũ'ña paache'te cu'amajñaruãre miñũ chini co'ima'ñe teana vũ'vũsõa'ju. ¹⁷ Reparũmũ romiva'nare chĩi sũ'iva'nana'me oje chũsava'nare rũa vesache cu'ache pa'ija'mũ. ¹⁸ Dioni rũa sëejũ pa'ijũ'ũ, reparũmũpi okorũmũna tĩ'amanea'kũ. ¹⁹ Reparũmũ tĩ'aru mamarũmũpi irũmũjatũ'ka pãĩ jmamakarũjẽ'e ñama'ñepi cu'a rũa cu'acheji pa'ija'mũ. Ũcuachi'a reparũmũ cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemanaja'mũ. ²⁰ Repa cu'ache pa'irũmũre Diopi ũsemaũna na'a jeerũmũ cu'ache pa'ito pãĩ te'eũjẽ'e jujama'ñe cho'osõra'ame. Jã'ata'ni Diopi Repaũ chëa paanani oĩũ ũsekũna cu'a rũa jeerũmũ pa'imaneja'mũ.

²¹ 'Reparũmũ pãĩ mũsanũkonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani ñajũ'ũ. Pãĩ ũcuauũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'ku ichejare pa'imũ.” Jã'apãani, “Sani ñajũ'ũ. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imũ”, chiijanaa'me. Pãipi jã'aja'ñe i'kato asa jachajũ'ũ mũsanũkona. ²² Reparũmũ pãĩ te'enachi'a ku'ijũ jorejũ, “Dios Raosi'kũa'mũ chũ'ũ. Cristoa'mũ”, chiijanaa'me. Chekũnapi, “Dios chũ'o kũanaa'me chũkũna”, chiijanaa'me. Jã'aja'ñe jorejũ i'kajũ Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'o ñojanaa'me repaña, Dios chëa paanapi ña Repaũ'te cuasache'te jo'kasõ ũcuauani jovo repaña chũ'ũñe'te cho'ojũ paapũ chini. ²³ Mũsanũkonare repaña cho'ojachere masia'ju chini irũmũna kũamũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona —chiniasomũ Jesús repañare.

*Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kũamũ
(Mt 24.29-36, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirũmũ ũsũũ miamaneja'mũ. Pãimiau ũcuaja'che miamaneja'mũ. ²⁵ Cũnaũmũ pa'ina ma'jñoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. Ũcuachi'a cũnaũmũ pa'imajñaruã ñũ'kueja'mũ. ²⁶ Reparũmũ chũ'ũ Dios Raosi'ku peore Masiũji rũa re'oja'che ñou ko'sija'iu cũnaũmũpi pãĩ ũcuauũko ñajũ'te pikona'me cajeja'mũ. ²⁷ Caje chũ'ũ neenare ángeleva'nare chũ'ũ saouna sani chũ'ũ chëa paanare cheja si'achejñaruã pa'inare rũa so'ñapi ra chi'ijanaa'me repaña.

²⁸ 'Chura higoñũ pa'iche'te cuasajũ'ũ. Higoñũ karũã ã'jikaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, “Ũsũrũmũ tĩ'api'ramũ ie”, chiime mũsanũkona. ²⁹ Ũcuaja'che chũ'ũ chura

kuasi'epi tĩ'akuna ñani, “Jesús, Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramu”, chiijanaa'me musanukona. ³⁰ Musanukona jojosina chuta'a jūnisōmarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. ³¹ Cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Chu'u chū'u jo'kasi'eta'ni si'asōma'ñe ūcua pa'ija'mu.

³² 'Pāi te'eujē'e masima'me chu'u kuasi'e ti'jñejarumu. Cunaumu pa'ina ángeles ūcuachi'a vesume. Chu'u Dios Mamaku ūcuachi'a vesumu. Ja'kuchi'a masimu jā'a.

³³ 'Chu'u musanukonare kuasi'e ti'jñejarumu vesunajeju ñarepaju pa'iju chu'uni cha'aju Dioni sēeju pa'ijū'u. ³⁴ Ija'chea'me: Chekuruumu pāiu chekuchejana saipi'raku repau'te cho'ochē cho'okainare soni rao vu'e kuirakaiche'te jo'kaasomu. Ūcuanukore si'acairo repa'na cho'ojache chū'u jo'kaasomu repa'na. Repa'na vu'e kakasa'aro pē'jekaiku'te ija'che i'kaasomu: “Chu'u jo'e rajachere pē'jeku cha'aku pa'ijū'u”, chini-asomu. Chini jo'ka saniasomu repa'na. ³⁵ Repa'na vu'e paaku rajarumu repa'na neena vesucheja'che chu'u musanukonare Paaku jo'e rajarumu vesume musanukona. Vesunajeju ñarepaju pa'iju chu'uni cha'aju pa'ijū'u. Chekuruumu na'itona chekuruumu ñamirepana chekuruumu kura chu'irumuna chekuruumu ñatacuhatona rajia'mu chu'u. ³⁶ Musanukonapi chu'u jo'e rajachere ña jñanomaneñu chini cha'aju pa'ijū'u. Chekuruumu peosi'kupi teana rajia'mu chu'u. ³⁷ Chura chu'u musanukonare chu'vasi'e pāi ūcuanukore chu'vamū chu'u. Chu'u jo'e rajache cha'aju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

14

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kumamū
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ūcuarumu judiōpāi pā saumanesi'e āirumu, pascua tĩ'añe ka'chaumucujña karatona judiō phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona Jesuni vanisoche'te chū'uñu chini te'ena cutuasome. ² Jā'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome repa'na:

—Pascuarumuna repa'na'te chēañe chū'umaneñu mai. Jā'arumuna cho'oru pāi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chiniasome repa'na.

Romio Jesús s̄jopuna okoma'ña ro'vesi'ere kumamū
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Ūcuarumu Jesús Betania vu'ejoopo'te paniasomu, Simón asi ravu paaku chiciojñoku vu'ere. Pa'iu mesako'a ñu'iu āu āitona romio ma'ñatupū alabastroji cho'ositupū okoma'ña nardoma'ña ru'a ro'isitupū ra ūcuavū'ena kakaasomo. Kaka repatupū jaopa'parū cachejapi chau Jesús s̄jopuna roasomo repao. ⁴ Jā'aja'ñe cho'oona ña ūcuavū'e pa'ina chekuna pe'ruju sāiñechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'iana iko jā'ara'ka rurepau jañosoo? ⁵ Repara'kare isisoni kuri trescientorepare're denariore're kooramo repao. Jā'ajanuko koo chu'ova'na pa'iva'nare isirūja'chere cho'osomo repao —chiniasome repa'na.

Pe'ruju repao'te ru'a i'kaasome repa'na. ⁶ Pe'ruju i'kajuna asa Jesús i'kaasomu.

—Iko cho'ochē ñaju ke'remanejū'u musanukona. Repao chu'ure okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ⁷ Pāi chu'ova'na pa'iva'na musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jā'ajekuna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jā'ajekuna chu'ure si'arumu jā'aja'ñe cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ⁸ Iko repao'te cho'ore'ochē cho'oko chu'ure okoma'ña rosi'koa'mo. Iko chu'ure jūnisō tācojñopi'rakuni irumu okoma'ña rosi'koa'mo, jū'isinare cho'ochēja'che. ⁹ Cheja ūcuachejña Dios chu'o chu'vachejña iko chu'ure cho'osi'e ūcuaja'che kuajanaa'me, pāipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaju paapu chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús.

Pāipi cu'ache cho'oa'jũ chini Judas chekũnare Jesure jo'kajachere kũamũ
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Ūcuarũmũ Jesús neenare, docerepanare ja'me pa'ikũji Judas Iscariote judío phairipāi chũ'ũna pa'ivũ'ena mũa i'kaasomũ.

—¿Je'se cho'oni'te mũsanũkonare Jesure jo'kaja'che chũ'ũ? —chinasomũ.

¹¹ Jã'aja'ñe i'kakũna asa pojojũ,

—Mũ'ũpi jã'aja'ñe cho'oto kuri ro'ijanaa'me chũkũna —chinasome repana. Jã'aja'ñe i'karena, “Jau”, chini Jesús pa'ichejana sani pẽ'je ñakũ paniasomũ repaũ, Jesuni jo'kara chini.

Judíopãire Dios cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãiñe'te kũamũ
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Ūcuarũmũ judíopãi pã saũmanesi'e ãirũmũ pascua charo cho'oumucusena Dios aperũmũ cho'okaisi'e cuasajũ ovejachiĩva'ũni vaniso Diore ĩsiumucusena Jesús neena ija'che sēniasaasome repaũ'te:

—¿Jeechejana mai pascuarũmũ ãijañe ãu care'vajaijũ'ũ chiikũ mũ'ũ? —chinasome.

¹³ Chitena Jesús repaũ neenare te'eka'chapanare saopi'rakũ ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chura vũ'ejoopona sani tĩ'a pãiu'te churupũ oko pa'ipũ sakũni tijñajanaa'me mũsanũkona. Tijña ũcuauña'me saiĩ'ũ. ¹⁴ Sani repaũ kakavũ'ena kakajũ'ũ. Kaka vũ'e paakũ'te sēniasajũ'ũ. “Masĩũ mũ'ũni sani sēniasaa'jũ chini raomũ chũkũna'te. '¿Jeeruupũna chũ'ũ neenana'me pascuarũmũ kaka ãu ãija'ñe chũ'ũ?', chiisi'kũa'mũ Jesús”, chiijũ'ũ repaũ'te vũ'e paakũ'te. ¹⁵ Mũsanũkonapi sēeto umũ caruupũ'te ũjaruupũ'te ñoja'mũ repaũ, masi care'vasiruupũ'te. Ñouña ũcuaruupũna kaka mai pascuarũmũ ãijañe ãu care'vajũ'ũ —chinasomũ Jesús repanare.

¹⁶ Chikũna vũ'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomũ. Jã'ajekũna pascuarũmũ ãijañe ãu care'vaasome repana.

¹⁷ Care'vasirũmũ na'icuhatona Jesús repaũ neena docerepanana'me repavũ'ena sani kakaasome. ¹⁸ Kaka mesako'are ñu'ijũ ãu ãirũmũna Jesús repaũ neenare ija'che i'kaasomũ:

—Maina'me ãu ãikũ te'eũ chũ'ũni cu'ache cho'oa'jũ chini chũ'ũre cuhenani jo'kaja'mũ. Ūcuarepa'me jã'a —chinasomũ repaũ.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa sũma'ñe cuasajũ repaũ neena te'enachi'a repaũ'te ija'che sēniasome:

—¿Chũ'ũa'che mũ'ũre jã'aja'ñe jo'kajau? —chinasome repana ũcuanũko.

²⁰ Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Chũ'ũre cu'ache cho'ojau, mũsanũkonare chũ'ũ neena docerepanare ja'me pa'ikũ'mũ. Ūcuauji chũ'ũna'me ũcuate'ere'ava cũnare'ava pãpũ chũ'semũ.

²¹ Chũ'ũre Dios Raosi'kũre, Repaũ chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e kũache ũcuarepa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni chũ'ũni vanisõa'jũ chini jo'kasi'kũre na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mũ. Repaũ aineemaneru na'a re'ora'amũ repaũ'te —chinasomũ repaũ.

²² Chuta'a ãu ãiũ ñu'ikũji Jesús pãpũ mini Dioni, “Re'orepamũ”, chini repaũ neenani tũ'se ĩsikũ ija'che i'kaasomũ:

—Ipũ pãpũ chũ'ũ ca'nivũ'me. Āijũ'ũ —chinasomũ repaũ.

²³ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamũ”, chini ĩsikũna koo ũkuasome repana ũcuanũko. ²⁴ Ūcuarũmũ Jesús repanare jo'e i'kaasomũ.

—Ie ũche cono chũ'ũ chiea'me. Mũsanũkona ũcuanũko ũkujũ'ũ iro'rova. Pãi ũcuanũkore cu'ache cho'ochẽ'te jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ochẽ chũ'ũ chiepi menisõũna Dios mamare, “Ija'che cho'oũu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jã'are cuasajũ chi'i ie ũche cono ũkujũ pa'ijũ'ũ. ²⁵ Jã'ata'ni

musanukonare ija'che i'kamũ chũ'u: Chũ'u pãi ũcuanukore chũ'urumujatu'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mũ chũ'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ repaũ repanare.

*Pedro, “Repaũ'te ñama'kua'mũ chũ'u”, chiijachere kwamũ Jesús
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Ũcuarumũ Jesús repaũ neenana'me Dioni pojojũ uja pi'ni Olivo aikũtina saniasome. ²⁷ Repacheja sani tĩ'a Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Iñami musanukona ũcuanuko chũ'uni masi cuasamarũ chũ'uni cu'ache cho'ojuna vajuchujũ jo'ka sanisõjanaa'me. Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kwamũ:

Ovejawa'na repanare kuirakuni vanisõrena

vajuchujũ te'enachi'a vũ'vusõjanaa'me,

chiimũ. ²⁸ Jã'ata'ni chũ'u jũni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saiija'mũ —chiniasomũ repaũ repanare.

²⁹ Chikuna Pedro i'kaasomũ repaũ'te.

—Chekuna ũcuanuko mũ'ure jo'kasõto chũ'uta'ni mũ'ure jmamakarujẽ'e jo'kamaneja'mũ —chiniasomũ.

³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Iñami chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, “Jesure ñama'kua'mũ chũ'u”, chiija'mũ mũ'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ.

³¹ Chikuna Pedro jo'e ija'che rũa i'kaasomũ:

—Pãipi chũ'uni vanisõñũ chiitojẽ'e, “Jesure ñama'kua'mũ chũ'u”, chiima'ñe mũ'una'me chuenisõja'mũ chũ'u —chiniasomũ repaũ.

Chikuna asa chekuna Jesús neena ũcuanuko ũcuaja'che i'kaasome.

*Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēesi'ere kwamũ
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

³² Ũcuarumũ Jesús repaũ neenana'me Getsemaní chiichejana sani tĩ'a ija'che i'kaasomũ repanare:

—Ichejare ñu'ijũ cha'ajũ'u musanukona, chũ'u sani Ja'kũre sēni pi'niñetu'ka —chiniasomũ repaũ.

³³ Chini repanare jo'ka Pedro'mũ Juan'mũ Santiago'mũ sa, suma'ñe cuasa oniasomũ repaũ. ³⁴ Jã'aja'ñe oiũ repaũ neenare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Chura rekocho jũ'iuache rũa suma'mũ chũ'ure. Musanukona ichejana canũka kãima'ñe chũ'una'me pa'ijũ'u —chiniasomũ.

³⁵ Chini te'eũ jmachenerũ sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tĩ'iu Dioni sēniasomũ repaũ, cu'ache ũseuato ũsekaaũ chini. ³⁶ Ija'che Diore sēniasomũ repaũ:

—Ja'kũ, mũ'u si'ache cho'omasiku'mũ. Mũ'ure ũseuato pãi chũ'ure cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jã'ata'ni chũ'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. Ũseuama'to mũ'ure uache cho'ojũ'u —chiniasomũ.

³⁷ Jã'aja'ñe i'kacuha vũni, repaũ neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhijũ paniasome repana. Kãnisorena Pedroni i'kaasomũ repaũ.

—Simón, ¿kãiku mũ'u? ¿Te'ehorajẽ'e kãima'ñe pa'icu'aũ mũ'ure? ³⁸ Rekoñoã re'oja'che cho'oñũ chiime musanukona; jã'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jã'ajekuna kãima'ñe Dioni sēejũ pa'ijũ'u, Ũcuauji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneñũ chini —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

³⁹ Chini Jesús jo'e sani Pũka'kũre repaũ aperumũ i'kasi'ere ũcuate'ere sēniasomũ.

⁴⁰ Sēnicuha repaũ neenare jo'e kãni ũhijũ pa'inani rani ñaasomũ repaũ. Repanare uokũacajejani repana ñakocaã ñañejẽ'e cu'ache ta'piasomũ repanare. Repaũ vũo i'kato vajuchujũ repaũ'te sãĩne i'kavesuasome. ⁴¹ Repanare jo'ka Pũka'kũre sēsa chini saisi'kupĩ jo'e co'i repanare i'kaasomũ repaũ.

—¿Chuta'a v̄uma'ñe kãine ina? Re'om̄. Ch̄'ure Dios Raosi'kure, pã ch̄e cu'ache cho'onare jo'kar̄m̄ t̄'acuham̄. ⁴² ¡J̄una, v̄uj̄'ũ'u; sañu! Ch̄'uni cu'ache cho'oa'j̄u chini chek̄nare jo'kajāu ranicuham̄ —chiniasom̄ Jesús repanare.

Jesure pã ch̄easi'ere k̄uam̄

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴³ Jesús chuta'a i'katona Judas Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ik̄uji, pã jain̄kore pã vaiva'j̄nana'me v̄asoñõã cãjinani rak̄u charo ranciasom̄. Judío phairipã ch̄'ũnana'me judíopã che'chonana'me judío ainapi ch̄'ũrena ranciasome repana. ⁴⁴ Jesure jo'kajāu Judas aper̄m̄ repanare pã ija'che i'kaasom̄: “M̄san̄konapi Jesuni masia'j̄u chini, repāu pa'ichejana sani t̄'a ch̄usu pojoja'm̄ ch̄'u repāu'te. Ch̄'u jã'aja'ñe cho'ok̄ni ch̄e sa'j̄'ũ'u”, chiniasom̄. ⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kasi'k̄jek̄u Judas, Jesús pa'ichejana sani t̄'a,

—¿Pa'ik̄u, Masī? —chiniasom̄. Chini repāu'te ch̄usu pojoasom̄. ⁴⁶ Jã'aja'ñe ch̄usuk̄u i'kak̄una chek̄una Jesure ch̄easome.

⁴⁷ Jã'aja'ñe cho'oj̄na ña Jesure kueñe n̄kak̄uji va'ti ruta phairi aire cho'och̄e cho'okaik̄u'te cãjoro t̄eo vatoasom̄. ⁴⁸ T̄eõna Jesús i'kaasom̄.

—¿Je'se pa'ina m̄san̄kona ch̄'ure ñaa'te cho'och̄eja'che va'j̄nana'me v̄asoñõã cãjij̄u ch̄eañu chini raiche? ⁴⁹ Si'aumucuj̄ña Dios v̄'e m̄a m̄san̄konana'me pa'ia pãire che'chok̄u pa'isi'k̄ua'm̄ ch̄'u. Jã'ata'ni m̄san̄kona ch̄'ure ch̄eamanesinaa'me. Diopi k̄auna pã ch̄'ure m̄san̄kona ch̄eaja'ñe aper̄m̄ tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'e k̄ache ũcuare cho'ome m̄san̄kona ch̄'ure —chiniasom̄ Jesús repanare.

⁵⁰ Chik̄una repāu neena ũcuank̄o vaj̄uch̄uj̄u repāu'te te'e'u'te jo'ka v̄u'v̄usoasome.

Põs̄u vaj̄uch̄uk̄u v̄u'v̄usosi'ere k̄uam̄

⁵¹ ũcuar̄m̄ Jesuni saj̄na põs̄u repana cho'jepi saniasom̄ sábanakãa ca'nesi'k̄u. Ja'me saiuna Jesure ch̄easinapi repāu'te põs̄u'te ũcuaja'che ch̄easome.

⁵² Ch̄earena repāu ca'nesi'kãare jose ũha, kãa peova'u v̄u'v̄usoasom̄ repāu.

Pã ch̄'ũna Jesure ch̄'o s̄eniasasi'ere k̄uam̄

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Repana Jesure ch̄easina phairi ai pa'iv̄'ena saasome repāu'te, judío phairipã ch̄'ũnana'me judíopã ainana'me judíopã che'chona chi'i pa'iv̄'ena. ⁵⁴ Jã'a cho'oto Pedro so'opi ñak̄u cho'jepi phairi ai v̄'e sa'nav̄u pa'irarip̄jat̄u'ka tuhaasom̄. Tuha susuk̄una repav̄'e p̄'jena s̄õtaopã ñu'ichejana p̄u, toare ja'me k̄uniasom̄ repāu.

⁵⁵ Repav̄'e chi'i pa'ina judío phairipã ch̄'ũnana'me judío pã ch̄'ũna ũcuank̄o jorenani ku'e raa'j̄u chini chek̄nani ch̄'ũnasome, “Jesús cu'ache cho'osi'k̄ua'm̄”, ch̄iij̄u jorerena repāuni vanisoche'te ch̄'ũñu chini. Ku'e j̄naa rarena jorena jain̄ko raisinata'ni Jesure vanisoche chuta'a ch̄'ũcu'aasom̄. ⁵⁶ Pã jain̄ko repāu pa'iche'te k̄aj̄u joreasome. Jã'ata'ni ũcuate'e k̄amaneasome repana. ⁵⁷ Repar̄m̄ repana te'ena v̄uni Jesús pa'iche'te jorej̄u ija'che k̄aasome:

⁵⁸ —Ik̄u Jesús ija'che i'kasi'k̄ua'm̄: “Ch̄'upi iv̄'ere Dios v̄'e pã cho'osiv̄'ere ñañosõja'm̄. Ñañosõ choteumucuj̄ña chek̄nv̄'e pã cho'omav̄'ere jo'e cho'opi'ni'ja'm̄ ch̄'u”, chiisi'k̄ua'm̄ —chiniasome repana.

⁵⁹ Jã'aja'ñe k̄anata'ni ũcuate'e k̄amaneasome repana. ⁶⁰ Jã'aja'ñe k̄arena asa phairi ai v̄uni repana pã chenev̄u'te n̄kak̄u Jesure ija'che s̄eniasaasom̄:

—¿Je'se chiik̄u m̄'u? Ina m̄'ure i'kasi'e, ¿jã'aja'ñe i'ka'u m̄'u? —chiniasom̄.

⁶¹ Jã'ata'ni Jesús i'kama'ñe j̄voasom̄. I'kama'na phairi ai jo'e s̄eniasom̄.

—¿Pã ũcuank̄ore ch̄'ũa'k̄u chini Dios Raosi'k̄ua'u m̄'u? ¿Dios mai Cuasaku Mamak̄u'u m̄'u? —chiniasom̄.

⁶² Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Ūcuau'mũ chu'ũ. Mũsanũkona chu'ũre Dios Raosi'kũre Ja'ku peore Cho'omasiaũ uajajũtu cakã'kore kueñe ñu'ikũji cũnaũmũpi pikona'me cajekũna ñajanaa'me — chiniasomũ.

⁶³ Jã'aja'ñe i'kaũna asa pe'rukũ phairi ai repau ju'ikãña meñe rueni che'rekũ chekũnani ija'che i'kaasomũ:

—Iku cu'ache cho'osi'e kũanare chekũnare chiima'me mai. ⁶⁴ Dios rũa cuheche'te i'kasi'kũa'mũ iku. Mũsanũkona iku cu'ache i'kasi'e asasina, ¿je'se cuasache? — chiniasomũ.

Chikuna repana ũcuauũko ũcuate'e cuasaju,

—Cu'ache cho'okũ'te vanisoche pa'imũ —chiniasome.

⁶⁵ Chitena chekũna repaũni coore tutuasome. Ūcuachi'a repau ñakocaã kãase'rechoji quẽo ta'pi repau'te vaiju i'kaasome repana.

—¿Cuasa i'kajũ'ũ! ¿Neepi mũ'ũre vate? —chiniasome.

Ūcuachi'a repavũ'e pẽ'jekaina sũtaopãi repau'te chiana charaasome.

*Pedro, “Jesure ñama'kũa'mũ chu'ũ”, chiisi'ere kũamũ
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)*

⁶⁶⁻⁶⁷ Jã'a cho'oto Pedro repavũ'e ve'se cararipu'te pa'ia toa kũhitona romichĩio judío phairipãi chũ'ũku'te cho'ochẽ cho'okaiko repau'te ñako i'kaasomo.

—Mũ'ũ ũcuaja'che Nazaret vũ'ejoopo cakũre Jesure ja'me ku'isi'kũa'mũ — chiniasomo. ⁶⁸ Jã'ata'ni Pedro ija'che i'kakũ jachaasomũ:

—Jesure ñama'kũa'mũ chu'ũ. Mũ'ũ i'kache vesũmũ chu'ũ —chiniasomũ.

Jã'aja'ñe i'kacũha repavũ'e kakasa'arajatũ'ka etaũna kura chuniasomũ.

⁶⁹ Ūcuarũmũ romichĩio aperũmũ repau'te i'kasi'ko jo'e ña chekũnare ija'che i'kaasomo:

—Jesús neenare ja'me pa'isi'kũa'mũ iku —chiniasomo.

⁷⁰ Chikona Pedro jo'e jachaasomũ. Na'a pa'iaũna ũcuacheja pa'ina Pedro'te jo'e i'kaasome.

—Mũ'ũ ũcuaja'che Galilea cheja pa'ikũjekũ chekũrũmũ Jesús neenare ja'me pa'isi'kũcosomũ —chiniasome repana.

⁷¹ Chitena Pedro Dioni roiũ,

—Chu'ũpi chu'o ũcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'kũ chu'ũre —chini ija'che i'kaasomũ:— Mũsanũkona i'kakũ'te Jesure ñama'kũa'mũ chu'ũ —chiniasomũ.

⁷² Repau jã'aja'ñe i'katona kura jo'e chuniasomũ. Chu'iaũna Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomũ, “Chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, ‘Jesure ñama'kũa'mũ chu'ũ’, chiija'mũ mũ'ũ”, chiisi'ere. Jã'are cuasa Pedro rũa oiche oniasomũ.

15

*Pilato ti'jñeñe Jesure nũko chu'o sũesi'ere kũamũ
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Ūcuarũmũ apeñatato judío phairipãi chũ'ũnana'me judío aina, pãi chũ'ũna, judiõpãi che'chona, chekũna pãi chũ'ũna ũcuauũko chi'i Jesure cho'ojachere cutuasome. Cutu pi'ni repau'te vẽe pãi chũ'ũku Pilatoni sa jo'kaasome repana. ² Sa jo'karena Pilato Jesure ija'che sũniasaasomũ:

—¿Judio'pãi ũcuauũkore chũ'ũku'ũ mũ'ũ? —chiniasomũ.

Chikuna,

—Jũju, ũcuau'mũ chu'ũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

³ Reparũmũ judío phairipãi chũ'ũna,

—Rua si'ache cu'ache cho'okũ'mũ ikũ —chiniasome. ⁴ Jã'aja'ñe i'kajũna asa Pilato jo'e Jesure sēniasomũ.

—Ina mũ'ure, “Rua si'ache cu'ache cho'okũ'mũ ikũ”, chiime. Asakũta'ni, ¿i'kama'kũ mũ'ũ? —chiniasomũ repau.

⁵ Jã'ata'ni Jesús jmakarũjẽ'e i'kamaneasomũ. I'kamaũna Pilato, “¿Keeja'iu'ũ ikũ?”, chiiũ cuasaasomũ.

Pãi Jesure vanisoche chũ'ũsi'ere kũamũ
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Pilato ũsurũmũ pa'iche pasuarũmũ tĩ'ato chẽacojñosi'kũre te'eũ'te etoasomũ, pãi etojũ'ũ chiikũni. ⁷ Ūcuarũmũ Barrabás pãi chẽavũ'ere paniasomũ, repaũna'me cu'ache cho'osina ũcuachi'a. Aperũmũ repau Barrabás ũcuanaana'me repanare chũ'ũnani cuhejũ etoũu chini cavajũ chekũni vanisoasome. ⁸ Ūcuarũmũ pãi Pilato vũ'ena sani repau'te ija'che i'kaasome:

—Mũ'ũ ũsurũmũ pa'iche chẽacojñosi'kũre etokũjekũ te'eũ'te etojũ'ũ —chiniasome.

⁹⁻¹⁰ Chitena Pilato, “Ikũre Jesure pãipi jovojuña ña pe'rujũ judío phairipãi ikũre chũ'ũni ra jo'kacosome”, chiiũ cuasakũ repanare pãi ija'che i'kaasomũ:

—¿Jesús judiõpãi chũ'ũkũ chiicojñokũni etoja'che chũ'ũ? —chiniasomũ. ¹¹ Chikũna judío phairipãi chũ'ũna repanare pãi rua i'kaasome, Barrabani etoche'te sēapũ chini.

¹² Jã'aja'ñe cho'ojũna Pilato repanare jo'e ija'che sēniasaasomũ:

—Judiõpãi chũ'ũkũ chiikũ'te, ¿je'se cho'oja'che chũ'ũ? —chiniasomũ.

¹³ Chikũna repaña pãi rua cuijũ i'kaasome.

—¿Kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vẽasõjũ'ũ jã'ũre! —chiniasome.

¹⁴ Chitena Pilato i'kaasomũ.

—¿Ëquere repau cu'ache cho'ou? —chiniasomũ.

Chiicheta'ni repaña jo'e ujachũ'o cuijũ,

—¿Kurususẽ'verona jẽ'jo nũkojũ'ũ jã'ũre! —chiniasome.

¹⁵ Jã'aja'ñe i'kajũna asa Pilato repaña chiiche'te cho'ora chini Barrabani etoasomũ. Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'ũasomũ repau. Suĩ'sue pi'nirena repau neenani sõtaopãire Jesure jo'kaasomũ, sa kurususẽ'verona jẽ'jo nũkoa'jũ chini.

¹⁶ Ūcuarũmũ sõtaopãi Jesure Pilato vũ'e sa'navũ cararipũna juha cuaa chekũnare sõtaopãi soni chi'iasome. ¹⁷ Repaña chi'isirũmũ Jesure pãi chũ'ũna ju'ikãa chimaa-jakãare sachaasome repaña. Ūcuachi'a repau sĩjõpũ miu tuhivũ cho'o tũoasome.

¹⁸ Tũo pãisojũ cuijũ ija'che i'kaasome repaña:

—¿Ikũpi judiõpãire si'arũmũ chũ'ũkũ paaũ! —chiniasome.

¹⁹ Chini vãsochoji repau sĩjõpũna vaijũ ũcuauũni coo tutujũ pãisojũ pãi chũ'ũnare pojojũ cho'ocheja'che repaũni ti'jñeñe ro're pũũ ñuniasome repaña. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'ojũ repau'te pãiso pi'ni, repaña sachasikãa tĩto repau ju'isikãare jo'e sachaasome repaña. Sacha pi'ni repau'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũkoũu chini saasome repaña.

Jesure kurususẽ'vero jẽ'josi'ere kũamũ
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Repaña sõtaopãi Jesure satona Simón Cirene cheja cakũ Alejandrõna'me Rufo pũka'kũ po'o raikũji caraiũna chẽa, Jesure jẽ'jõjasẽ'vero'te kuãikaau chini chũ'ũasome.

²² Simonpi kuãiu saiũna Jesure Gólgota aikũtina sa tĩ'aasome repaña. (“Gólgota” chini “Pãi sĩjõpũjakũti” chiimũ.) ²³ Repacheja tĩ'asirũmũ Jesure uche cono ruara'ka ja'mesi'ere ũkuaũu chiijũna ũkucuheasomũ repau. ²⁴ Ūcuarũmũ repau'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũkoasome repaña. Jẽ'jo nũko pi'ni sõtaopãi repau ju'isikããare paaũu chini catara'karũã mami tochasira'karũãpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikããa paajanani jñaaũu chini.

²⁵ Apeñatato nueve pa'itona Jesure kurususē'verona jē'jo nukoasome repaña.
²⁶ Ūcuachi'a repañ cu'ache cho'osi'ere kuañu, JUDIOPĀI CHŪ'UKU'MU IKU, chiiche chooko'ana tocha kurususē'vero chā'tirona jē'jo sũoasome repaña. ²⁷ Ūcuarũmu ñaanare ūcuachi'a ka'chanare kurususē'veroãna jē'jo Jesús uñajũtu cakã'kona te'eũ'te nukoasome repaña. Chekũni kã'kojũtu cakã'kona nukoasome. ²⁸ Jã'aja'ñe cho'orena Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kua'mũ: Chekũnare cu'ache cho'osinare cho'ocheja'che repañ'te cho'ome pãi, chiicheji.

²⁹ Repanare nukosirũmu repacheja caraina pãi Jesure cuhena repaña sũjo sũ'cuiju ija'che cu'ache i'kajũ caraniasome:

—“Dios vũ'e ñañosõ choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mũ chũ'u”, chiisi'kua'mũ mu'ũ. ³⁰ Jã'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'ũpi meñe jũ'iñe ũseku cajejũ'u jã'acheja kurususē'vero —chiniasome repaña.

³¹ Ūcuarũmu judío phairipãi chũ'unana'me judiõpãi che'chona ūcuaja'che pãisoju sãinechi'a ija'che cutuasome:

—Chekũnare jũ'iñe ũsesi'kuasomũ jã'u. Jã'ata'ni chura ūcuauji meñe jũ'iñe ũsecu'amũ repañ'te. ³² Jã'u, “Dios Raosi'kua'mũ jã'u. Ūcuachi'a judiõpãi chũ'uku'mũ”, chiicojñosi'kua'mũ. Jã'ajekũna ūcuachejapi cajea'ku. Repañji cajeũna ñani, “Dios Mamaku'mũ jã'u”, chiiju cuasajanaa'me mai —chiiju pãisoasome repaña.

Repañna'me kurususē'veroã jē'jo nukocojñosina ūcuachi'a cu'ache i'kaasome Jesure.

Jesús jũ'isi'ere kũamũ

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Reparũmu nukarepañ su'itona ũsũ miañe ta'pisoũna cheja si'acheja trejatũ'ka chijaniasomũ. ³⁴ Tres pa'itona Jesús uñachu'o ija'che i'kaku cuiasomũ: “Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”, chiniasomũ. (Ija'che chiimũ jã'a: “Dios, chũ'ũre Paaku, Dios chũ'ũre Paaku, ¿je'se pa'ũna mu'ũ chũ'ũre jo'kasõku?” chiimũ.)

³⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa repacheja pa'ina chekũna ija'che i'kaasome:

—Asajũ'u. Aperũmu pa'isi'kũni Elĩani soicosomũ jã'u —chiniasome.

³⁶ Ūcuarũmu repanare ja'me pa'iku vũ'vũ sani chũisũovũji rũara'kana chũũ vãsochona quẽo sũo Jesupi ũkua'ku chini mũo ija'che i'kaasomũ:

—Cha'a ñaũ. Elĩapi rani repañ'te casoche'te ñaũ. Raimanejacosomũ —chiniasomũ repañ.

³⁷ Jã'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rũa cuicuha jũnisoasomũ. ³⁸ Repañ Jesús jũ'itona Dios vũ'e sa'navũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãa joorepapoji uñũpi vũ'evũna che're cajeasomũ. ³⁹ Jesupi jũnisõna sõtaopãi chũ'uku Jesure ti'jñeñe nukaku ñaku i'kaasomũ.

—Dios Mamarepakũ pa'icosomũ jã'u —chiniasomũ.

⁴⁰ Jã'a cho'oto romiva'na so'opi nukaju ñaju paniasome repañ'te cho'oche. María Magdalena'mo, Santiago jmava'ũna'me José pũka'ko Marĩaa'mo, Salomea'mo paniasome. ⁴¹ Aperũmu repaña romi Jesús Galilea cheja pa'irũmu repañ'te ja'me ku'ijũ kuirajũ paniasome. Ūcuachi'a chekũna romi repañna'me Jerusalén maisina ñaju nukaju paniasome.

Jesure tãsi'ere kũamũ

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Pũaumucuse ãijañe care'vaumucuse na'icuhakũna José Arimatea vũ'ejoopo cakũ judiõpãi chũ'unare ja'me chũ'ukuji Dios Raosi'ku chũ'ũrũmu cha'akuji Jesure jũ'isi'kũni sa tãra chini vajũchũma'ñe sani Pilatoni sēniasomũ, ĩsia'ku chini.

⁴⁴ Sēũna Pilato asa kũku, “¿Jũnisocuhũ repañ Jesús?”, chiũ cuasaasomũ. Jã'aja'ñe

cuasaku sōtaopāi chū'uku'te soni rao, “¿Jesús jūnisocuhau?”, chiniasomu repau. ⁴⁵ Sēniasa kuauna Pilato chū'uasomu, repau'te Joseni ĩsia'ju chini. ⁴⁶ ĩsirena José sábanakāare koo Jesure caso ũcuakāapi repava'ure reaasomu. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ũhisicojena cuaa ũha eta, repacoje kakasa'aro catapu rua ujaru'ji ũha ta'pisoasomu repau. ⁴⁷ Jā'aja'ñe cho'okuna María Magdalenana'me María José puka'ko Jesure ũhasicheja ñaasome.

16

Jesús vajuraisi'ere kuaumu (Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Ūcuarumu judiōpāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María Santiago puka'kona'me Salomé Jesure jūnisi'kuni sa ro'veñu chini okoma'ñare kooasome. ² Ūcuarumu repa romicorumu aperepañatato Jesure tāsicojena saniasome repa. ³ Saiju sāiñechi'a cutuju saniasome repa.

—¿Neepi maiva'nare catapu repacoje ta'pisi'pu kuñokaijanaa'ñe? —chiniasome.

⁴ Jā'aja'ñe i'kaju sani ñato repapu catapu rua ujaru repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomu. ⁵ Kuñosi'puekuna repacoje kaka ñato pōsū pojakāa ujacuecho ju'ikūji ujaru'tu cakā'kore ñuniasomu. Ñu'ina ña repa romi rua kukuasome. ⁶ Kukurena repa re i'kaasomu repau.

—Vajuchumanejū'ch. Musanukona Jesure Nazaret vā'ejoopo raisi'kure ku'eche masimu chū'ch. Kurususē'verona jē'jo nuko vēasocojñosi'kuni ku'eme musanukona. Icheja peomu repau; vajuranicuhasi'kua'mu. Ñajū'ch repau'te ũhasicheja. ⁷ Ña pi'ni sani repa neenana'me Pedro'te ija'che sa kuajū'ch: “Jesús vajuranicuhasi'kua'mu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saija'mu repau. Ūcuachejana sani repau'te ñajanaa'me musanukona, repa chuta'a jū'imarumu i'kasi'e”, chiijū'ch repa re — chiniasomu repa pōsū.

⁸ Jā'aja'ñe i'kauna asa kuku kurukuruju repa romi ũcuacojepi eta vā'vūsoasome. Kukucajejani chekunare kuamaneasome repa.

María Magdalenani Jesús peosichejapi ñosi'ere kuaumu (Jn 20.11-18)

⁹ Ūcuarumu Jesús romicorumu ñami mama vajuraisi'kupi María Magdalena'te aperumu sieterepana vati etocojñosi'koni charo peosichejapi ñoasomu. ¹⁰ Ñoña ña sani repau'te ja'me ku'isinare sūma'ñe pa'iju ota oinani kuaasomo repa. ¹¹ Repa Jesure ñasi'ere kuakona asa jachaasome repa.

Jesús repa neenare te'eka'chapanare peosichejapi ñosi'ere kuaumu (Lc 24.13-35)

¹² Jā'a cho'ocuhasi'umu repa neena te'eka'chapanachi'a po'o sainani Jesús tīūja'ia peosichejapi ñoasomu. ¹³ Ñoña ña repa sani repa neenare chekunani kuaasome. Ūcuaja'che kuajuna asa jachaasome repa.

Dios chū'ore chū'vaa'ju chini repa saojanare Jesús chū'ch jo'kasi'ere kuaumu (Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Jā'a cho'ocuhasi'umu repa neena oncerepana āu āitona Jesús peosichejapi rani ñoasomu repa re. Repa chekunare vajurani ñosi'ere ũcuapani kuajuna asa jachasinajejuna repa re rua i'kaasomu repa.

—¿Je'se pa'ina repa kuasi'e cuasamanere musanukona? —chiniasomu.

¹⁵ Ūcuarumu Jesús repa re ija'che chū'ch jo'kaasomu:— Musanukona cheja si'achejñarūñā sani pāi ũcuankore Dios Repa neenare vati toa sani uuche

ũseche'te ku'ijũ chũ'vajũ pa'ijũ'ũ. ¹⁶ Mũsanũkonapi chũ'vajũna pãi asa chẽa okoro'vecojũnosinare Dios chẽa paaja'mũ. Chẽa paakũna jũnisũsirũmũ vati toa saima'ñe Repaũ pa'ichejana saijanaa'me repana. Jã'ata'ni asa jachajũ cuasamanesina repana cuasamanesi'e ro'i ro'ijanaa'me. ¹⁷ Mũsanũkona chũ'vasi'e asa chẽa cuasasinapi Diochi'a cho'omasiche ija'che cho'ojanaa'me: Chũ'ũ neenajejũ chũ'ũpi cho'okaiũna pãi sa'navũã pa'inare vati eto saojanaa'me. Ũcuachi'a chũ'ũ neenajejũ chũ'ũpi cho'okaiũna repanajẽ'e che'chemanesi'ere tĩipãi chũ'o i'kajanaa'me repana. ¹⁸ Ũcuachi'a repanapi añani chẽato asi kũ'imanejanaa'me. Eo ũkuni jũnisũmanejanaa'me repana. Ũcuachi'a repanapi chekũnare jũ'inare jũjũnapi jajũ Dioni sũeto vajũjanaa'me repana jũ'iva'na. Jã'aja'ñe cho'oa'jũ chini chũ'ũ jo'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare —chinasomũ Jesús repanare.

Jesús cũnaũmũ mũisi'ere kũamũ

(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús Diopi mũakũna cũnaũmũna mũni Dios ũjajũtu cakã'kona kueñe pũũ ñu'ĩuasomũ. ²⁰ Repaũ cũnaũmũ mũisirũmũ repaũ neena sani Dios chũ'o si'achejũnaruã ku'ijũ chũ'vajũ paniasome. Jã'aja'ñe chũ'vajũna Jesucristo Maire Paakũji repanare cho'okaniasomũ, Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojũna pãipi ña, "Ina Dios chũ'o ũcuarepare chũ'vame", chijũ cuasaa'jũ chini.

San Lucas Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Charo tochasi'ea'me

¹⁻³ Chũ'u Lucapi mũ'ure Teófiloni rúa masakuni Jesucristo cheja pa'irũmu cho'osi'ere kuara chini ie chũ'o tocha saomu chũ'u mũ'ure:

Aperũmu pãi Jesucristo cho'oche ñaasome. Repau apeche'chorũmupi vua si'arũmu ñaju paniasome repana repau cho'oche peore. Ñasinajeju chũkuna'te kuasinaa'me repana. Ũcuaja'che Dios chũ'o chũ'vasinaa'me repana. Ñasina kuasi'ere asa jainũko pãi cuasaju tocha jo'kaasome, maipi ñaa'ju chini.

Tocha jo'karena ũcuare ñaku masi che'cheku pa'ikũ'mũ chũ'u. Jesucristo cho'osi'e pãipi kuajuna peore asaku pa'ikũ'mũ chũ'u. Jã'ajekuna mũ'upi masia'ku chini ũcuare tocha saomu chũ'u mũ'ure, "Jã'aja'ñe cho'oto re'ocosomũ", chini.

⁴ Chũ'upi tocha saõna ña, "Ãja, jã'aja'ñe Jesucristo cho'oasomũ", chini, "Chekuna kuasi'e, ¿ũcuarepaa'che jã'a, jã'a pa'ito?", chijja'mũ mũ'u. Mũ'upi peore masia'ku chini ie chũ'o tocha saomu chũ'u mũ'ure.

Angel Juan Pãi Okoro'veku pa'ijaure cajajachere kuamu

⁵ Judea cheja canare Herodes chũ'ũrũmu Zacarías judío phairipãiu paniasomũ reparũmu. Dios vũ'e cho'oche cho'orũmu tĩ'ato Abías paasinana'me si'arũmu cho'oku paniasomũ repau Zacarías ũcuate'epãijeku. Zacarías rũjo Elisabet ve'easomo. Ũcuaja'che aipãiu Aarón, judío phairi pa'isi'ku jojosi'koasomo Elisabet. ⁶ Diopi ñato rúa re'opãi paniasome repana Zacariana'me Elisabet. Dios chũ'u jo'kasi'e jachama'ñe cho'ojũ paniasome repana. Chekuna pãi ñaju i'kacu'aasomũ repanare, ũcuare re'oja'che pa'ijuna. ⁷ Elisabeni chũi paacu'akuna chũi peova'na paniasome repana. Ũcu chũi peova'na pa'iju airekosoasome repava'na.

⁸ Reparũmu Abiapãi cho'oche cho'orũmu tĩ'aasomũ. Tĩ'aũna Zacarías Dios vũ'e kaka ja'me paniasomũ. Kaka pa'iu phairipãi cho'oche ja'me cho'oku paniasomũ repau ũcuaja'che phairijeku. Dios chũ'u jo'kasi'e cho'oku paniasomũ repau, Diopi pojoa'ku chini. ⁹ Abiapãi Dios vũ'ere chi'i pa'iju Zacaríani chẽasome ma'ñasuche uojaure. Si'arũmu jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome repana. Chẽarena ruupũna kakaasomũ repau ma'ñasuche'te uora chini. ¹⁰ Kaka ma'ñasuche uokuna rúa jainũko pãi ve'sere pa'iju Dioni sũeju paniasome. ¹¹ Zacaríaji ma'ñasuche'te uokuna Diore ja'me pa'iku, ángel peosichejari rani ma'ñasuche uoko'a rũ'uñe nũkaasomũ. ¹² Angelpi rani nũkakuna ña rúa kukusoasomũ repau.

¹³ Kukusokuna ángel i'kaasomũ repau'te.

—Zacarías, vajuchũmanejũ'u. Mũ'u sũeñe Dios cho'okaija'mũ mũ'ure. Jã'ajekuna mũrũjo mũ'u chũini jñaaja'mo. Repau'te chũiva'ure cajaona Juanre ve'ojũ'u. ¹⁴ Mũrũjo chũiva'ure jñaasirũmu rúa pojoja'mũ mũ'u. Chekuna pãi ũcuaja'che jainũko asa pojojanaa'me repava'ure jñaasi'e.

¹⁵ Mũ'u chũire, "Rúa masimũ ikũ", chijja'mũ Dios.

Cono vĩanejẽ'e ũkuma'ku pa'ija'mũ repau.

Repau'te chuta'a jñaamarũmupi Dios Rekocho ja'me pa'ija'mũ repau'te.

¹⁶ Ũcuachi'a ainee pa'iu Dios chũ'o rúa chũ'vaja'mũ repau.

Repauji chũ'vakuna asa Israelpãi jainũko Dios chũ'uñe aperũmu cho'ojũ ũhasosina jo'e cho'ojũ re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁷ Na'a pa'isirũmu Dios Repau Mamakuni chejana casoja'mũ.

Jã'ata'ni mũ'u chũipi cheja charo pa'ija'mũ.

Pa'ia aperedu pa'isi'ku Elías Dios chu'o rua masi chu'vacheja'che mu'u chii masi chu'vaja'mu.

Pai repa chii'va'nare cuasache jo'kasosina mu'u chiipi Dios chu'ore chu'vakuna asa repa chii'va'nare jo'e cuasajanaa'me.

Chekuna pai, Dios chũ'ũñe jachana mu'u chiipi Dios chu'ore chu'vakuna asa jachama'ñe cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Mu'u chii pai'ipi asa chẽa cu'ache cho'oche'te ũhasoa'ju chini Dios chu'o chu'vaja'mu. Chu'vakuna asa chẽa cu'ache cho'oche ũhasosinajeku Dios Mamaku'te rakuna cuasajanaa'me pai,

—chinasomu ángel Zacarías'te.

¹⁸ Chikuna,

—Mu'upi chu'o ũcuarepare i'kani, ¿ũquere mu'u chu'ure cho'o ñoja'u, chu'upi mu'u i'kache'te cuasaa'ku chini? Aiva'ua'mu chu'u. Chu'u romiojẽ'e ũcuachi'a aiva'oa'mo —chinasomu Zacarías repau'te ángel'te.

¹⁹ Chikuna ángel ija'che i'kaasomu:

—Gabriela'mu chu'u. Dios chũ'ũñe cho'okaiku'mu chu'u. Diopi casosi'kua'mu chu'ure, mu'uni chu'ore re'oja'chere kuaa'ku chini. ²⁰ Chu'u kuasi'e na'a pa'isirimu ti'ñeja'mu mu'ure. Jã'ata'ni mu'u chu'u kuache jachasi'kujeku murũjo mu'u chii're jñaasirimujatu'ka chu'o i'kama'ku pa'ija'mu, jachasi'e ro'i —chinasomu ángel repau'te.

²¹ Jã'a cho'oto pai chuta'a ve'sere pa'iju Zacarías'ni cha'aju paniasome. Cha'aju, “¿Je'se pa'iana jã'arepa jeerumu etama'ñe pa'iku jã'u?”, chii'ju cuasaasome repa.

²² Cha'atona etaasomu repa. Etasirimu chekunare chu'o cutucu'aasomu repa'te. Cutuma'na, “¡Dios ñosi'ere ña jñanoso chu'o cutuma'ku jã'u!”, chini cuasaasome repa. Cutucu'akuna repa'ne rupu jũjñapi vevoasomu repa. Ũcua chu'o cutucu'aasomu repa'te. ²³ Repa cho'oche cho'o si'asirimu v'ena co'iasomu repa Zacarías.

²⁴⁻²⁵ Co'i pa'iana repa rãjo chii suniasomo. Suni cincorepapaimia v'ere pa'io paniasomo repa. V'ere pa'io ija'che cuasako paniasomo repa: “Chura chu'ure Dios rua oiu re'oja'che cho'okaimu. Chii peova'ojekona rua vajuchuasikua'mu chu'ure aperedu. Jã'ata'ni Diopi cho'okai'na chii su'iona vajuchuama'mu chu'ure chura”, chini cuasako pojoasomo repa.

Jesure jñaajañere kuamu ángel

²⁶ Repa Elisabet seirepapaimia chiipu su'irumuna Dios ángel Gabrielre jo'e casoasomu, Galilea cheja cajoopo, Nazaret v'ejoopona. ²⁷ Repajoopo cako romichiiu umu peoko paniasomo. Repa mamia'me María. José vejao paniasomo repa. Aperedu pai jainukore chũ'usi'ku David jojosina mamakuasomu José.

²⁸ Diopi casuna ángel María'te repa pa'ichejana kaka i'kaasomu.

—Dios oicojñoko'mo mu'u. Dios mu'ure ja'me pa'iku'mu. Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaija'mu Dios mu'ure —chinasomu ángel repa'te.

²⁹ Angelpi jã'aja'ñe i'kauna asa jñano, “¿Je'se pa'iana iku chu'ure jã'aja'ñe i'kaku?”, chini cuasaasomo repa.

³⁰ Rua kukusi'kore jo'e i'kaasomu repa.

—María, vajuchumanejũ'u. Dios mu'ure oiku'mu. ³¹ Asarepajũ'u chu'u i'kache. Chii su'ija'mo mu'u. Suni chii'va'ure umuva'uni jñaaja'mo mu'u. Jña repava'ure, mu'u chii'va'ure Jesure ve'ojũ'u.

³² Rua masiu aineeja'mu mu'u chii.

Dios sunaumu Pa'iku repa'te, “Iku chu'u chii'a'mu”, chii'ja'mu.

Aipai'te Davire judiopaire chũ'ua'ku chini jo'kasi'ja'che jo'e Jesuni judiopai chũ'uku'te jo'kaja'mu Dios.

³³ Mũ'u chĩipi Israelpāi si'arũmũ chũ'ũkũ pa'ija'mũ.
Jmamakarũjẽ'e cuhama'ñe chũ'ũkũ pa'ija'mũ repaũ,
—chiniasomũ ángel repao'te María'te.

³⁴ Jã'aja'ñe kũũna asa,

—¿Je'se chũ'u mũmũ peoko chĩire paaja'che? —chiniasomo repao.

³⁵ Chikona ángel jo'e i'kaasomũ repao'te.

—Dios Rekocho mũ'ũni cajeja'mũ. Dios peore Masikũjekũ chĩire jo'kaja'mũ mũ'ũre.
“Chũ'u chĩi cu'achejẽ'e peokũ'mũ ikũ”, chĩija'mũ Dios repaũ'te.

³⁶ 'Mũ'u majapāio Elisabet aiva'ota'ni chĩipũ sũ'imo. Ɛmũva'ũni chĩire sũ'imo repao.
“Chĩi paacu'amũ jã'ore”, chiicojñosiva'ota'ni chĩi sũ'imo repao. Seirepapāimia sũ'imo
repaũ chura. ³⁷ Diore cho'ovesachejẽ'e peokũ'mũ —chiniasomũ repaũ.

³⁸ Chikũna,

—Dios chẽa paacojñokojeko Repaũ chũ'ũñe cho'okaiko'mo chũ'u. Mũ'u chũ'ũre
kũache Diopi chũ'ũre cho'okaito re'omũ —chiniasomo repao.

Chikona ángel jo'ka sanisoasomũ.

María Elisabeni ñara chini saisire kũamũ

³⁹ Angel sanisosirũmũ repao María Judea cheja aikũti pa'ijooona cu'arepa
maniasomo. ⁴⁰ Mani Zacarías vũ'ena kaka, “¿Pa'iko?”, chiniasomo repao Elisabere.

⁴¹ María i'kache'te asakona Elisabere repao sũ'iva'u chĩiva'u cho'oasomũ. Ũcuarũmũ
Elisabere Dios Rekochoji rani chũ'o i'kache chũ'ũasomũ.

⁴² Chũ'ũkũna María'te Ʃjachũ'opi ija'che i'kaasomo repao Elisabet:

—Chekũnare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaikũ'mũ Dios mũ'ũre.
Ũcuaja'che mũ'u chĩiva'ũre, chura sũ'iva'ũre re'oja'che cho'okaija'mũ Dios. ⁴³ Chũ'ũre
chũova'o pa'iva'oni mũ'ũpi Maire Paakũ pũka'kopi rakona vajũchũkota'ni pojosome
chũ'u. ⁴⁴ Mũ'u i'kache'te asakona chũ'u chĩi, chura sũ'iva'u pojokũ cho'osi'kũamũ
chũ'ũre. ⁴⁵ Dios mũ'ũre aperũmũ kũasi'ere asa, “Ũcuarepa ti'ñeja'mũ chũ'ũre”,
chini cuasako rũa pojomo mũ'u —chiniasomo María'te.

⁴⁶ Chikona María asa i'kaasomo.

“Dios peore masikũ'mũ”, chini cuasako'mo chũ'u, chũ'u rekocho.

⁴⁷ “Dios chũ'u rekocho vati toa saiche Ʃseja'mũ”, chini
repaũni cuasako pojoko'mo chũ'u.

⁴⁸⁻⁴⁹ Dios rũa re'okũ'mũ.

Chũ'ũre Repaũ chẽa paacojñoko'te chũova'o pa'iva'oreta'ni cuasakũ re'oja'che
cho'okaimũ Dios.

Peore Masikũjekũ chũ'ũva'ore rũa re'oja'che cho'okaimũ Repaũ.

Jã'ajekũna irũmũ pa'inana'me cho'je pa'ijana ũcuauũko chũ'u pa'iche'te cuasani,
“Marĩani re'orepaja'che cho'okaniasomũ Dios”,
chĩijanaa'me pãĩ ũcuauũko chũ'ũre cuasani.

⁵⁰ Dios Repaũ'te vajũchũnare rũa oikũ'mũ. Irũmũ pa'inarechi'a oima'mũ repaũ.

Charo pa'inarejẽ'e oĩũ cho'je raijanare peore rũa oikũ'mũ Dios, Repaũ'te vajũchũnare.

⁵¹ Pãĩ, “Peore masinaa'me chũkũna”, chini cuasanare cuheasomũ Dios.

Dios peore Masikũjekũ repaũna cho'oũũ chĩisi'e Ʃseasomũ.

⁵² Ɛsekũ chekũnare, masijũ pãĩ chũ'ũnare cuhekũ chũova'na pa'iva'nani saño pãĩ
chũ'ũñe jo'kaasomũ Dios.

⁵³ Chũova'na pa'iva'nare karama'ñe paapũ chini rũa re'oja'chere ĩsiasomũ Dios.

Kuri paanare tũasõasomũ Dios.

Tũasõũna kuri peova'na paniasome repaũna.

⁵⁴ Mai aipãire oĩũ ija'che i'kaasomũ Dios:

“Mũsanũkonare Israelpãĩ re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'u”,
chĩisi'e cavesũma'ñe cho'okaniasomũ Repaũ.

⁵⁵ Abrahamre, mai aipãiu pa'isi'kure,
 “Re'oja'che cho'okaija'mu chu'u mu'ure”,
 chiisi'e cavesuma'ne cho'okaniasomu Dios.
 Ūcuaja'che repau Abraham jojosiñare ũcuare Repau i'kasi'ere
 re'oja'che cho'okaniasomu Repau Dios,
 chiniasomo María.

⁵⁶ I'ka pi'ni Elisabet vu'ena canaka ũcuaoña'me paniasomo repao. Chotepãimia
 pa'icosomo repao repacheja. Jã'api repao vu'ena co'iasomo repao María.

Juan Pãi Okoro'vejaure jñaasi'ere kumamu

⁵⁷ Na'a pa'isirumuna repao Elisabet chĩire jñaaumucuse tĩ'auna chĩiva'ure
 jñaasomo. ⁵⁸ Jña pa'iona pãi repao'te kueñe pa'inana'me repao majapãi asaasome
 repao chĩire jñaasi'e. Diopi repaoni oiũ re'oja'che cho'okakuna asa saniasome repa
 repaoni ja'me pojokañu chini.

⁵⁹ Chĩiva'u ochorepaumucujña jñaasi'e pa'itona jo'e saniasome repa repav'e.
 Puka'kupãipi chĩiva'u jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuache'te chũ'rena
 ñañu chini saniasome repa, judiõpãi cho'оче. Ūcuachi'a reparumuna chĩiva'ure
 mami ve'oñu chiniasome repa. Puka'ku mamire Zacarĩa'te ve'oñu chiniasome
 repa repava'ure. Jã'ata'ni puka'ko,

⁶⁰ —Pãame. Jã'aja'ne ve'omanejanaa'me chukuna. Juanre ve'ojanaa'me chukuna
 ikure —chiniasomo repa.

⁶¹ Chikona,

—Mu'u majapãi Juan ve'enajẽ'e peome —chiniasome repa.

⁶² Chini chĩiva'u puka'kure cãjo asama'kujekuna rupũ vevoasome repa, repau
 chĩiva'ure ve'ojachere mamire masiñu chini.

⁶³ Vevojuna sãine vevoasomu repau tochajako'aru'te rakatena tocha kuara chini.
 Rarena, “Chu'u chĩi mamia'me ie Juan”, chiiche tocha ñoasomu repau. Tocha ñoña
 ña jñanoasome repa. ⁶⁴ Tocha ñoña teana i'kare'оче care'osoasomu repau
 chemeño. Chu'o cutumanesi'ku churata'ni jo'e chu'o cutuasomu repau.

—Dios rua re'oku'mu —chiniasomu repau Zacarĩas.

⁶⁵ Zacarĩaji jã'aja'ne cho'oña pãi chekuna kueñe pa'ina asa jñanoasome
 ũcuauko. Ūcuachi'a Judea cheja aikũjña pa'ina ũcuare asa cutujũ paniasome.

⁶⁶ Repa asasi'ere cuasaju,

—¿Je'se jã'ava'u chĩiva'u pa'ija'u? —chini cuasaju sãinechi'a ũcuauko sēniasaju
 paniasome repa.

Diopi chĩiva'uni rua re'oja'che cho'okakuna asa rua cuasaju paniasome pãi.

Zacarĩas pojoku i'kasi'ere kumamu

⁶⁷ Ūcuarumu repau Zacarĩas, chĩiva'u puka'ku, Dios Rekochoji repauni chũ'uña
 ija'che kuaasomu Dios chu'o:

⁶⁸ Pãi chekunapi maini Israelpãire chẽa paajuna tuakaniasomu Dios.

Jã'ajekuna Maire Paaku'te, “Rua re'oku'mu mu'u”, chini cuasaju pañu mai.

⁶⁹ Ūcuachi'a maini oiũ mai jũnisosirumu vati toa sani uuche Ősejauni rua Masikuni
 raoja'mu Dios maire.

Aipãiu David Dios chũ'uñe cho'okaniasomu aperumu.

Ūcuau David jojosiñani te'e'u'te chẽa raoja'mu Dios.

⁷⁰ Aperumu Diopi kuakuna Repau chu'o kuana ija'che kuaasome chekunare:

⁷¹ “Chekunapi maini Israelpãire cuheju cu'ache cho'oñu chiito Diopi ũsekaija'mu.”

Jã'aja'ne cho'okasa chiniasomu Dios maire Israelpãi.

⁷² Repau Dios mai aipãire ija'che i'kaasomu:

“Musaukonani oiũ re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”,

chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaija'mu Repau Dios.

⁷³ Ūcuachi'a Abrahamre mai aipāiu pa'isi'kure,
“Ija'che cho'okasa chu'u musanukonare Israelpāi”, chinasomu Dios.

⁷⁴⁻⁷⁵ “Musanukonare cuhenapi chēa paaju cu'ache cho'ocojñonare chu'upi tua
paaja'mu musanukonare.

Tua paakuna chu'u neenajeju musanukonare cuhenare vajuchuma'ñe
chu'u chũ'uñe'te cho'ojū re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona jūnisōñejatū'ka”,
chinasomu Dios Abrahamre.

Jā'aja'ñe kuaasomu Zacarías Dios chu'o.

⁷⁶ Chini mamaku'te i'kaasomu repau Zacarías.

Jmava'u, mu'u pa'iche'te pāipi ñaju i'kani,

“Dios Cunaumu Pa'iku chu'o kuaku'mu iku”, chijanaa'me mu'ure.

Dios Raojau rajachere kuaja'mu mu'u, pāipi asa care'va paapu chini.

⁷⁷ Dios neenare masia'ju chini ija'che i'kaja'mu mu'u:

“Musanukona cu'ache cho'osi'e tū'nesokani jo'e cuasamaneja'mu Dios.

Tū'nesokakuna vati toa sani uuche peoja'mu musanukonare.”

⁷⁸ Jā'aja'ñe cho'okaija'mu Dios pāi rua Oikujeku.

Jā'ajekuna Dios Repau Mamakuni raopi'ramu maire.

⁷⁹ Pa'ivesaju cu'ache cho'ojū chijacheja pa'icheja'che pa'inare jūnisochejē'e
vajuchunare

Repau Mamakuni raopi'ramu Dios maire,

maipi repauni cuasaa'ju chini.

Rani pa'iu re'oja'che pa'imasiche'te che'choja'mu repau maire,

chinasomu Zacarías repau mamaku'te.

⁸⁰ Repava'u chīiva'u Diore rua cuasaku aineeku paniasomu. Israelpāi
chu'vamarumu pāi peochejñare te'eva'u pa'iu paniasomu repau Juan.

2

Jesure jñaasi'ere kumatu

(Mt 1.18-25)

¹⁻³ Jā'arumu Augusto pāi ūcuanukore chũ'uku paniasomu. Cheku Cire-
nio ūcuaja'che Siria cheja canani chũ'wasomu reparumu. Augusto repau
paanare ūcuanukore chũ'wasomu repauna mamire tocharena kuēkuera chini. Pāi
kuēkueche'te chũ'uuna repauna aipāi pa'isijoopona saiche paniasomu repanare,
mamire tochañu chini.

⁴ Pāipi saijuna José ja'me saniasomu. Galilea cheja cajoopo Nazaret vū'ejoopo
pa'isi'kupi Judea cheja cajoopona Belén vū'ejoopona saniasomu repau, aipāiu
David pa'isijoopona. ⁵⁻⁷ Maríana'me saniasomu repau, ja'me kuēkuecojñora chini.
María repau rūjo pa'ijao chīipu su'ikoji sani, tī'a pa'io repao chīire jñaajarumupi
tī'auna pi'raso chīiva'ure umuva'uni jñaasomo charo cava'ure. Jña repava'ure
kāñase'repi rea, cu'ava'na āu āira'vuruna ūhaasomo repao. Pāi kāivū'ñapi
timusuna cu'ava'na kāivū'eruna kāniasome repauna.

Angeles oveja kuiranani Jesure jñaasi'ere kuame

⁸ Reparumu Belén vū'ejoopo kueñere ovejava'nare kuirana paniasome. Ove-
java'napi patu pa'ichejare pa'ijuna ñamipi kuiraju paniasome repauna.

⁹ Ūcuarumu Diore ja'me pa'ikūji ángelpi rani pa'iuuna repauna pa'ichejachi'a
rūhiso'koro rua miañe miasomu, Diopi cho'okuna. Miakuna ña rua kukusosome
repana oveja kuirana.

¹⁰ Rua kukusinare ija'che i'kaasomu ángel:

—Vajuchumanejũ'u. Mũsanũkonare chũ'o re'oja'chere kuara chini raimũ chũ'u Israelpãipi ũcuanũko asa pojoajũ chini. ¹¹ Asarepajũ'u. Ija'chea'me chũ'o chũ'u rasi'e: Chura iumucuse pãio chĩiva'ũre jũaacuhasi'koa'mo, aperũmũ pa'isi'ku David pa'isijooona. Repava'ũ chĩiva'ũ repaũ'te cuasanare vati toa uuche Ŕsejava'ũpi ranicuhasi'kuamũ. Cristoamũ repaũ. Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'ku chini Dios Raosi'kuamũ. Pãĩ ũcuanũkore Paaku'mũ repaũ. ¹² Mũsanũkonapi sani ku'eni jũaa ñajanaa'me repava'ũre. Ku'eju jũaa ñato cu'ava'na ãu ãira'vũrũ'te reasiva'ũ ũhija'mũ chĩiva'ũ. Repava'ũre ñani, “Dios chĩia'mũ iku”, chijanaa'me mũsanũkona —chinasomũ ángel repanare.

¹³ Angel te'eũ kuacuhaũna chekũna ángeles rũa jainũko rani paniasome. Pa'iju Dioni pojojũ ija'che i'kaasome repana:

¹⁴ “¡Cũnaũmũ Pa'iku Dios peore masiku'mũ”, chiapũ pãĩ ũcuanũko!

Ũcuaja'che, “Mũsanũkona Repaũ oicojũona sãĩũe pojojũ pa'ijũ'u”, chiime chũkũna mũsanũkonare, chinasome ángeles.

¹⁵ I'ka pi'ni cũnaũmũna jo'e mũnisorena sãĩũechi'a ija'che i'kaasome repana oveja kuirana:

—Belenna saũ mai. Repacheja cho'osi'ere Diopi raõna ra kuamũ ángel maire. Ñajaũ chura cho'osi'ere —chinasome repana.

¹⁶ Chini cu'arepa sani tĩ'a Josena'me María'te ñaasome repana. Ũcuaja'che chĩiva'ũre cu'ava'na ãu ãira'vũrũ ũhiva'ũni ñaasome repana. ¹⁷ Ña pi'ni chĩiva'ũ pa'iche'te ángel repanare kuasi'ere kuasome repana. ¹⁸ Kuarena ũcuanũko asa jũanoasome repana kuache asasina. ¹⁹ Maríata'ni repana kuache asa i'kama'ko peore cuasako paniasomo. ²⁰ Ña pi'ni co'iasome repana oveja kuirana. Co'ijũ repana asasi'ena'me ñasi'e cuasa, “Peore masiku'mũ Dios”, chijũ ángel kuasi'e, “Ũcuarepa'me”, chini Dioni pojojũ co'isoasome repana.

Jesure pũka'kupãĩ Dios vũ'e sa ñosi'ere kuamũ

²¹ Chĩiva'ũ ochorepaumucujũa jũaasi'e pa'itona jĩkora'murũ chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tũa pi'ni mami ve'oasome repana. Jesure ve'oasome repana repava'ũre chĩiva'ũre. Aperũmũ chuta'a repaũ'te sũ'imarũmũ ángel kuasi'ere mami ve'oasome repana.

²² Dios aperũmũ Moisepi pãire kuakaaũ chini chĩire jũaasi'e cu'a pani pi'nirũmũ cho'ojache kuasomũ. Jã'ajekũna Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'oũu chini Jesús pũka'kupãĩ Jerusalén vũ'ejoopona maniasome. Ũcuachi'a chĩiva'ũni Dioni ñojũ, “Iku mũ'u neekũamũ”, chiũu chini maniasome repana. ²³⁻²⁴ Aperũmũ Diopi i'kakũna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Mũsanũkona chĩiva'nare charo cava'nare mũmũpãiva'narechi'a chũ'ũni ĩsijũ'u.

Chũ'u neenaa'me repana.

Ũcuaja'che romi cu'a pa'ina cu'a pa'iche'te tũnoũu chini jo'cha va'iva'nani ĩsijũ'u chũ'ũre.

Airo jureva'nare ka'chava'nare peoni jo'cha ũkupo chĩiva'nani ũcuajanũkorũ'te ĩsijũ'u chũ'ũre,

chinasomũ Dios. Jã'ajekũna Jesús pũka'kupãĩ Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'oũu chini Jerusalén vũ'ejoopona maniasome.

²⁵ Reparũmũ Jesús pũka'kupãĩ Jerusalén vũ'ejoopo mani ñato ũcuajoopo'te pãiu rũa re'okũ paniasomũ Simeón, Diore cuasaku. Pa'iu Dios Raojaũni cha'aku paniasomũ repaũ, pãĩ chekũnapĩ Israelpãire cu'ache cho'oũu chiito Ŕsejaũni. Dios Rekocho repaũ'te Simeonre ja'me paniasomũ. ²⁶ Ũcuarekochoji ja'me pa'iu ija'che kuasomũ repaũ'te: “Chuta'a jũnisomaneja'mũ mũ'u. Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'ku

chini Dios Raosi'kure ñañetũ'ka vajũ pa'ija'mũ mũ'u", chiniasomũ. 27-28 Ũcuarũmũ Simeón Dios Rekochoji chũ'ũkũna Dios vũ'ena mũa kakaasomũ. Kaka pa'ũna Jesús pũka'kũpũi repaũ'te cajajũ ũcuavũ'ena kakaasome. Dios chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oũu chini kakarena repaũ Simeón repava'ũre chũiva'ũre cajo Dioni pojokũ ija'che i'kaasomũ:

29 Chũ'ũre Paakũ, mũ'u i'kasi'epi ũcuarepa ti'jũeũna ñacuhamũ chũ'ũ.

Jã'ajekũna chura chũ'ũre jũ'iũe ũsemaneju'ũ.

Pojokũ jũnisoja'mũ chũ'ũ churata'ni, ũcuare iva'ũre ñacuhasi'kũjekũ.

30 Mũ'u Raosi'kure ñacuhamũ chũ'ũ pũi chẽa paakũ vati toa uuche ũsejaũre.

31 Pũi ũcuauũko ña masia'ju chini raosi'kũa'mũ mũ'u ikũre.

32 Churata'ni ikũpi chũ'vakũna mũ'u chũ'o asa chẽajanaa'me judío peona.

Ũcuaja'che chura chũkũna'te judíopũi, mũ'u neenare re'oja'che cutujanaa'me pũi, chiniasomũ.

33 Chũiva'ũni jã'aja'ũe i'kaũna asa jũanoasome repaũ Jesús pũka'kũpũi.

34-35 Ũcuarũmũ repaũ,

—Diopi mũsanũkonare re'oja'che cho'okaũ —chini pũka'kore María'techi'a i'kaasomũ.

Asarepajũ'ũ: Ikũre Diopi raũna mai Israelpũi te'enachi'a ikũni cuasajũ re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chekũnata'ni ikũni cuasamaũ cu'ache pa'ijanaa'me.

Ikũre pũi jainũko cuhejanaa'me.

Jã'ajekũna iva'ũre mũ'u chũiva'ũre rũa oija'mo mũ'u.

Pũi jainũkore repaũ rekoũoũ cuasache ña kũaja'mũ ikũ,

chiniasomũ repaũ Simeón.

36 Ũcuachi'a ũcuavũ'ere Ana Dios chũ'o kũako, Fanuel, Aser pũiũ mamako paniasomo. Rũa aiva'o paniasomo repao. Rũa romichũiva'opi mũmũ'te veja sieterepaũsurũmũchi'a paniasomo repao. 37 Sieterepaũsurũmũ vejasi'e pa'ikoni ũjuva'ũpi jo'ka jũnisoũna rũa jeerũmũ te'eva'o pa'io paniasomo repao. Ochenta y cuatro repaũsurũmũ te'eva'o paniasomo repao. Te'eo pa'io Dios vũ'ere umucujũana'me ñami Dioni pojoko paniasomo repao, te'eũoũchi'a etako. Te'eumucujũa ãũ ãimairo pa'io Dioni sũeo paniasomo repao. 38 Ũcuarũmũ Jesús pũka'kũpũi pa'iruupũna kakaasomo repao. Kaka chũiva'ũre ña Dioni, "Re'orepamũ", chini chũiva'ũ pa'iche'te Israelpũire Jerusalén pa'inani repaũre cu'ache cho'onare ũsekaijaũre cha'anani kũasomo repao.

Nazaret vũ'ejoopo co'isi'ere kũamũ

39 Ũcuarũmũ Jesús pũka'kũpũi Dios chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'o pi'ni chũiva'ũre co'chajũ repaũna pa'ijooona, Galilea cheja cajoopo Nazaret vũ'ejoopona co'iasome.

40 Co'i pa'ijũna aineekũ chũiva'ũ na'a rũa kokũ paniasomũ. Dios chũ'ũ jo'kasi'e rũa che'chekũ aineekũ paniasomũ repava'ũ chũiva'ũ. Dios repaũ'te pojokũ re'oja'che cho'okaniasomũ.

Jesús Dios vũ'e pa'isi'ere kũamũ

41 Jesús pũka'kũpũi Jerusalén vũ'ejoopo si'aũsurũmũ maniasome. Aperũmũ Dios repaũna aipũi Egipto cheja pa'inare etua rasi'ere cuasajũ pojojũ fiesta'te ja'me cho'oũu chini maniasome. Repa fiesta mami pascuaa'me. 42 Chũiva'ũ docerepaũsurũmũ pa'itona fiestarũmũ tũ'aũna pũka'kũpũi Jesure majũ maniasome Jerusalén vũ'ejoopona.

43 Fiesta cho'o pi'ni Jesús pũka'kũpũi co'ijũna pũi jainũko ja'me co'iasome. Ũcuauũko co'ito te'eva'ũ chũiva'ũ co'imaneasomũ. Repaũ co'ima'ũe pũka'kũpũi vesũasome. 44 Vesũju, "Chekũnana'me co'icosomũ mai chũi", chini

te'eumucuse co'inapi mamakũ'te ku'easome repana. Ku'ejũ peore repana ma-japãina'me repaũ ñanare sēniasaasome repana chĩiva'ũni jñaañũ chini. ⁴⁵ Jã'ata'ni repaũ'te jñaamaneasome repana. Ku'ete'e Jerusalenna jo'e co'iasome repana repaũni ku'e jñaañũ chini. ⁴⁶ Choteumucujña ku'enapi Dios vũ'e kaka ñato ũcuavũ'ere pa'iu judiõpã che'chona chenevũ'te ñu'iu repana i'kache'te asa sēniasakũ paniasomũ repaũ chĩi. ⁴⁷ Sēniasakũna repanapi sãĩñe chũ'o sēeto rũa masi kũasomũ repaũ. Repaũji masi kũakũna asa rũa jñanoasome repana, "Rũa masimũ ikũ", chini. ⁴⁸ Pũka'kũpã repaũ i'kache'te asa jñano pũka'kochi'a ija'che i'kaasomo repaũ'te:

—Jmava'ũ, ¿je'se pa'iu na mu'ũ chũkũna'te kũamairo canũkau? Mũja'kũna'me chũ'ũ mu'ũni oijũ rũa ku'ejũ pa'ime —chiniasomo pũka'ko.

⁴⁹ Chikona,

—¿Je'se pa'iu na ku'ere chũ'ũre? Chũ'ũ Ja'kũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oche pa'imũ chũ'ũre ivũ'e. ¿Jã'a musanũkona vesũche? —chiniasomũ repaũ.

⁵⁰ Jã'ata'ni repaũ i'kasi'e asavesũasome repana.

⁵¹ Ũcuarũmũ Jesús pũka'kũpãina'me Nazaret vũ'ejoõpona co'iasomũ. Co'i pa'iu pũka'kũpã chũ'ũñe cho'okũ paniasomũ repaũ. Repaũ pũka'ko Dios vũ'e repaũ cho'osi'ere rũa cuasako paniasomo.

⁵² Repaũ Jesús aineekũ na'a rũa masi cuasaasomũ. Dios repaũ'te rũa pojoasomũ, pãĩ ũcuaja'che.

3

Juan Pãĩ Okoro'vesi'kũ pãĩ peochejare pa'iu pãipi saiõna Dios chũ'o chũ'vasi'ere kũamũ

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Reparũmũ Tiberiõpi pãĩ ũcuanũkore chũ'ũasomũ. Repaũ Tiberio quin-cerapaũsurũmũ chũ'ũrũmũna Poncio Pilato ũcuaja'che Judea cheja pa'inani chũ'ũasomũ. Herodes ũcuaja'che Galilea cheja pa'inani chũ'ũasomũ. Felipe ũcuaja'che Herodes cho'jeũ Iturea cheja pa'inana'me Traconite cheja pa'inare chũ'ũasomũ. Lisanas ũcuaja'che Abilinia cheja pa'inani chũ'ũasomũ. ² Repana chũ'ũrũmũ Anana'me Caifás judiõ phairipãire ũcuanũkore chũ'ũasome. Reparũmũ Dios Zacarías mamakũ'te Juanre pãĩ peochejare pa'iu na pãire chũ'vaa'kũ chini chũ'ũasomũ. ³ Chũ'ũũna asa sani Jordán chiacha rũ'tũva pa'inani pãire chũ'vakũ paniasomũ repaũ peore repakã'jño ku'iu. Ija'che chũ'vaasomũ repaũ:

—Musanũkona cu'ache cho'oche ũhaso re'oja'chere mama cuasajũ'ũ, Diõpi musanũkona cu'ache cho'osi'ere tũnoso jo'e cuasamanea'kũ. Cu'ache cho'oche'te ũhaso Dionĩ cuasajũ okoro'vecojñojũ'ũ —chiiũ chũ'vakũ paniasomũ repaũ Juan.

⁴ Aperũmũ Isaías, Dios chũ'o kũasi'kũ ija'che tocha jo'kaasomũ maire, Juan cho'ojachere kũakũ:

Pãiu pãĩ peochejare sani pa'iu pãipi repaũni saito ẽjachũ'õpi ija'che i'kakũ chũ'vaja'mũ:

“Maire Paakũ raipi'ramũ.

Repaũni cha'ajũ musanũkona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che re'ojarekoñoã care'vajũ pa'ijũ'ũ.

⁵ Aikũjña chenevũã peore cha'õpi ta'pisõja'mũ.

Aikũjña rũa ẽjakũjña pa'isikũjña jmakũjñarũã ñañasõja'mũ.

Ma'ña jũ'chũ pa'ima'ña rũhima'ña carũhija'mũ.

Ma'ña cojñana'me chĩ'ca pa'isima'ña sũ'kajama'ña care'õja'mũ.

Musanũkona aperũmũ pa'isi'e peore rũhiñe care'vajũ'ũ.

⁶ Dios Raojau pãĩ oiũ vati toa uuche Ɔsejau raija'mũ maire.

Rakũna pãĩ ũcuanũko ñajanaa'me repaũ'te", chiija'mũ repaũ,

chiimũ Isaías tocha jo'kasi'e.

⁷ Ūcuarũmũ pãĩ jainũko Juanre okoro'vecojñoũ chini saniasome. Satena ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Mũsanũkona te'ena chuta'a cu'ache cho'oche ũhamanajejũ añã pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoũ Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chini cuasajũ raimẽ mũsanũkona. Jã'ata'ni mũsanũkona cu'ache cho'oche ũhasoma'to Diopi chũ'ũna cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare. ⁸ Mũsanũkona cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che pa'ijũ Dios chũ'ũñe'te cho'oju pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi re'oja'che pa'ito chekũnapi ñani, “Ina cu'ache cho'oche ũhasosinajejũ re'oja'che pa'ime”, chiijanaa'me mũsanũkonare. Ija'che cuasacosome mũsanũkona: “Abraham jojosi-naa'me mai. Jã'ajekũna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chiijũ cuasacosome mũsanũkona. Jã'aja'ñe cuasamanejũ'ũ mũsanũkona. Diore Repaũni cho'oũato ira'karũã catara'karũãpi Abraham jojosinare chekũnare cho'ore'omũ, Repaũ chũ'ũñe cho'ojanare. ⁹ Sũkiũã ãiñe kũĩũãpi sãijapũã kũĩma'to, “Cu'amũ iũã”, chini kueni ũosome pãĩ. Dios ũcuaja'che pãĩ cu'ache pa'inare cu'anajejũna vati toana saoja'mũ —chiniasomũ Juan repañare.

¹⁰ Chikũna,

—Jã'a pa'ito, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repaña.

¹¹ Chitena,

—Ija'che cho'ojũ'ũ. Mũsanũkona ũcuauakũji kãña ka'chakãña paani chekũre kãña peova'ure te'ekãã ãsijũ'ũ. Ūcuachi'a mũsanũkona ũcuauakũji ãũ paani chekũnare ãũ peova'nare ãsijũ'ũ —chiniasomũ repaũ repañare.

¹² I'katona pãĩ chũ'ũnare kuri kookaina Juanni ranciasome, okoro'vecojñoũ chini. Rani repaũ'te ija'che sãniasome repaña:

—Masĩũ, chũkũna, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

¹³ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Pãĩ chũ'ũna mũsanũkonare chũ'ũsinũkorũchi'a kuri sãnĩ koojũ pa'ijũ'ũ. Na'a cajejaiche sãnĩ koomanejũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

¹⁴ Sõtaopãĩ ũcuaja'che sãniasome repaũ'te.

—¿Ūquere chũkũna cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Kuri ũakũna pãĩ paache'te cho'o kũko tũamanejũ'ũ. Ūcuachi'a kurire kũko tũasoũ chini cu'ache cho'omanani, “Cu'ache cho'osinaa'me mũsanũkona”, chi-imanejũ'ũ. Cho'oche ro'ichi'a koojũ pojojũ pa'ijũ'ũ. Na'a rũa kooche chiimanejũ'ũ —chiniasomũ Juan repañare sõtaopãĩ.

¹⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa jãanoasome repaña pãĩ. Pãĩ ũcuauakũre chũ'ũakũ chini Dios Raojaũre Cristo'te cha'anajejũ ija'che cuasaasome repaña: “¿Dios Raosi'kũa'ũ ikũ? ¿Cristoa'ũ?” chini cuasaasome repaña. Juan pa'iche'te vesũjũ sãĩñechi'a sãniasaasome repaña.

¹⁶ Repañapi sãĩñechi'a sãniasajũna asa Juan ũcuauakũre i'kaasomũ.

—Chũ'ũ mũsanũkonare re'oja'che cho'okaiũ okoro'vemũ. Na'a pa'isirũmũ chekũ na'a rũa masikũji rani pa'ĩũ na'a rũa re'oja'che cho'okaija'mũ mũsanũkonare. Chũ'ũre na'a rũa masikũjekũna repaũ'te cuasakũ vajũchũkũ pa'imũ chũ'ũ. Na'a rũa masikũjekũ repaũ'te cuasanare Dios Rekocho'te ãsija'mũ repaũ. Repaũ'te cuasamanare'ta'ni Ūcuauji chũ'ũna na'a pa'isirũmũna cu'ache ti'jñeja'mũ. ¹⁷ Pãĩ trigo cho'oni po'te repacaã rũhikuanupũ chi'i ũhame. Repasũota'ni ũosome. Na'a pa'isirũmũ Raijaũ pãĩ ũcuauakũre chi'i trigo cho'ocheja'che cho'okũ cu'ache cho'oche ũhamanare vati toana chachamatoana saoja'mũ. Cu'ache cho'oche ũhaso Repaũ'te cuasanare'ta'ni pũka'kũ pa'ichejana saja'mũ repaũ —chiniasomũ Juan repañare pãĩ.

¹⁸ Dios chũ'o re'oja'chere rũa chũ'vache chũ'vaasomũ Juan repañare.

19 Na'a pa'isirum̄ Herodes, pāi chũ'ukuj̄i cho'jeu Felipe r̄joni Herodíani tua paaasom̄. Tua paakuna Juan asa chũ'vate'easom̄ repau'te, ũcuachi'a cheke cu'ache cho'osi'ere asani. 20 Chũ'vakũ'teta'ni asa jachasokũ jo'e na'a rua cu'ache cho'oasom̄ repau. Repau'te chũ'vasiva'ure Juanre pāi chēav'ena cuaasom̄ repau Herodes.

Jesure okorosi'ere kũam̄

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Aperum̄ Juan pāi jainukore okoro'vekũ paniasom̄. Ũcuaja'che Jesure oko-roasom̄ repau. Okorocojñosirum̄ Jesús pũka'kũni sēniasom̄. Pũka'kũni sēeña cũnaum̄ teana re'ojaum̄ care'o 22 Dios Rekocho ũkupoja'ia ũcuañi cajeasom̄. Dios Rekocho cajesirum̄ cũnaum̄pi ija'che i'kache asoasom̄:

—Mũ'ũ chũ'ũ chĩia'm̄. Mũ'ure rua chiim̄ chũ'ũ. Mũ'ure rua pojom̄ chũ'ũ — chiiche asoasom̄.

Jesús aipāi pa'isina mamia'me

(Mt 1.1-17)

23 Jesús treintarepaũsurum̄ pa'icosom̄ chekurum̄, repau pāi apechũ'varum̄. “Jã'ũ Jesús, José chĩia'm̄”, chiijũ cuasaasome pāi repau'te.

José pũka'kũ pa'isi'kũ Elí paniasom̄.

24 Elí pũka'kũ pa'isi'kũ Matat paniasom̄.

Matat pũka'kũ pa'isi'kũ Leví paniasom̄.

Leví pũka'kũ pa'isi'kũ Melqui paniasom̄.

Melqui pũka'kũ pa'isi'kũ Jana paniasom̄.

Jana pũka'kũ pa'isi'kũ José paniasom̄.

25 José pũka'kũ pa'isi'kũ Matatías paniasom̄.

Matatías pũka'kũ pa'isi'kũ Amós paniasom̄.

Amós pũka'kũ pa'isi'kũ Nahum paniasom̄.

Nahum pũka'kũ pa'isi'kũ Esli paniasom̄.

Esli pũka'kũ pa'isi'kũ Nagai paniasom̄.

26 Nagai pũka'kũ pa'isi'kũ Maat paniasom̄.

Maat pũka'kũ pa'isi'kũ Matatías paniasom̄.

Matatías pũka'kũ pa'isi'kũ Semei paniasom̄.

Semei pũka'kũ pa'isi'kũ José paniasom̄.

José pũka'kũ pa'isi'kũ Judá paniasom̄.

27 Judá pũka'kũ pa'isi'kũ Joanán paniasom̄.

Joanán pũka'kũ pa'isi'kũ Resa paniasom̄.

Resa pũka'kũ pa'isi'kũ Zorobabel paniasom̄.

Zorobabel pũka'kũ pa'isi'kũ Salatiel paniasom̄.

Salatiel pũka'kũ pa'isi'kũ Neri paniasom̄.

28 Neri pũka'kũ pa'isi'kũ Melqui paniasom̄.

Melqui pũka'kũ pa'isi'kũ Adi paniasom̄.

Adi pũka'kũ pa'isi'kũ Cosam paniasom̄.

Cosam pũka'kũ pa'isi'kũ Elmodam paniasom̄.

Elmodam pũka'kũ pa'isi'kũ Er paniasom̄.

29 Er pũka'kũ pa'isi'kũ Josué paniasom̄.

Josué pũka'kũ pa'isi'kũ Eliezer paniasom̄.

Eliezer pũka'kũ pa'isi'kũ Jorim paniasom̄.

Jorim pũka'kũ pa'isi'kũ Matat paniasom̄.

30 Matat pũka'kũ pa'isi'kũ Leví paniasom̄.

Leví pũka'kũ pa'isi'kũ Simeón paniasom̄.

Simeón pũka'kũ pa'isi'kũ Judá paniasom̄.

Judá puka'ku pa'isi'ku José paniasomũ.
 José puka'ku pa'isi'ku Jonam paniasomũ.
 Jonam puka'ku pa'isi'ku Eliaquim paniasomũ.
³¹ Eliaquim puka'ku pa'isi'ku Melea paniasomũ.
 Melea puka'ku pa'isi'ku Mainán paniasomũ.
 Mainán puka'ku pa'isi'ku Matata paniasomũ.
 Matata puka'ku pa'isi'ku Natán paniasomũ.
³² Natán puka'ku pa'isi'ku David paniasomũ.
 David puka'ku pa'isi'ku Isaí paniasomũ.
 Isaí puka'ku pa'isi'ku Obed paniasomũ.
 Obed puka'ku pa'isi'ku Booz paniasomũ.
 Booz puka'ku pa'isi'ku Salmón paniasomũ.
 Salmón puka'ku pa'isi'ku Naasón paniasomũ.
³³ Naasón puka'ku pa'isi'ku Aminadab paniasomũ.
 Aminadab puka'ku pa'isi'ku Aram paniasomũ.
 Aram puka'ku pa'isi'ku Arni paniasomũ.
 Arni puka'ku pa'isi'ku Esrom paniasomũ.
 Esrom puka'ku pa'isi'ku Fares paniasomũ.
 Fares puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomũ.
³⁴ Judá puka'ku pa'isi'ku Jacob paniasomũ.
 Jacob puka'ku pa'isi'ku Isaac paniasomũ.
 Isaac puka'ku pa'isi'ku Abraham paniasomũ.
 Abraham puka'ku pa'isi'ku Taré paniasomũ.
 Taré puka'ku pa'isi'ku Nacor paniasomũ.
³⁵ Nacor puka'ku pa'isi'ku Serug paniasomũ.
 Serug puka'ku pa'isi'ku Ragau paniasomũ.
 Ragau puka'ku pa'isi'ku Peleg paniasomũ.
 Peleg puka'ku pa'isi'ku Heber paniasomũ.
 Heber puka'ku pa'isi'ku Sala paniasomũ.
³⁶ Sala puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomũ.
 Cainán puka'ku pa'isi'ku Arfaxad paniasomũ.
 Arfaxad puka'ku pa'isi'ku Sem paniasomũ.
 Sem puka'ku pa'isi'ku Noé paniasomũ.
 Noé puka'ku pa'isi'ku Lamec paniasomũ.
³⁷ Lamec puka'ku pa'isi'ku Matusalén paniasomũ.
 Matusalén puka'ku pa'isi'ku Enoc paniasomũ.
 Enoc puka'ku pa'isi'ku Jared paniasomũ.
 Jared puka'ku pa'isi'ku Mahalaleel paniasomũ.
 Mahalaleel puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomũ.
³⁸ Cainán puka'ku pa'isi'ku Enós paniasomũ.
 Enós puka'ku pa'isi'ku Set paniasomũ.
 Set puka'ku pa'isi'ku Adán paniasomũ.
 Adán aperumũ mamarumũ Dios cho'ocojñosi'kua'mũ.

4

*Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kũamũ
 (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

¹ Ūcuarumũ Jesús Jordán chiacha saisi'ku rani Dios Rekocho chũ'ũñe peore si'arumũ cho'okũ paniasomũ. Dios Rekochoji chũ'ũna pãĩ peochejare sani pa'ia paniasomũ repaũ. ² Cuarentarepaumucujña pãĩ peochejare pa'ia ãũ ãima'ñe pa'ia

ãucuhaasomũ repaũ'te. Pãĩ peochejare pa'iana vati ai sani Jesuni cacũ'ora chini ija'che i'kaasomũ:

³ —Mũ'upi Dios Mamarepakũ pani ipũ catapũ mini, pãrũ carũñojũ'ũ —chiniasomũ.

⁴ Chikũna Jesús ija'che i'kaasomũ repaũ'te:

—Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Pãĩpi chũ'urejẽ'e cuasama'ñe repana ãijañere ãuchi'a cuasajũ pa'ito cu'amũ.

Jã'achi'a cuasama'ñe chũ'ũ chũ'ũñe'te cuasajũ cho'ojuũ pani re'oja'che pa'ijanaa'me pãĩ,

chiimũ —chiniasomũ Jesús vatire.

⁵ Jã'aja'ñe i'kacuasirũmũ vati ai repaũ'te Jesure aikũtina sa mũa teana te'erũmũ peore chejña pãĩ pa'ichejña ñoasomũ.

⁶⁻⁷ Ñokũ ija'che i'kaasomũ repaũ repaũ'te:

—Cheja pa'iche peore rũa re'oja'chea'me. Aperũmũna chũ'ure ñisichejña'a'me ichejña, chũ'upi peore chũ'ũa'kũ chini. Chura chũ'ure uakũni ñisija'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna mũ'upi chũ'ũni, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ”, chiiũ, ro're ñu'iu pojoru mũ'ũni peore ichejña ñisija'mũ chũ'ũ, mũ'upi chũ'ũkũ paaũ chini. Cheja pa'imajña'ũũ cu'amajña'ũũ peore ñisija'mũ chũ'ũ mũ'ure —chiniasomũ vati.

⁸ Chikũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Diore Pãĩ Ũcuanũkore Paakũ'techi'a, “Peore masikũ'mũ mũ'ũ”, chiijuũ pojojũ

Repaũ chũ'ũñechi'a cho'ojuũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona pãĩ,

chiimũ —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

⁹⁻¹¹ Jã'a i'kacuasirũmũ vati ai repaũ'te Jerusalén vũ'ejoopona sa Dios vũ'e sũ'sevũna mũa ija'che i'kaasomũ:

—Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Dios ángeleva'nare, mũ'ũni kuirajuũ mũ'ũ tuã'ito repana jũjñapi chẽaa'juũ chini raoja'mũ,

mũ'upi tuãni asi cho'omaneakũ chini,

chiimũ. Jã'ajekũna mũ'upi Dios Mamarepakũ pani ichejari chejana chã'ijũ'ũ. Dios i'kasi'epi ũcuarepa pa'ito ichejari chãni asi cho'omaneja'mũ mũ'ũ —chiniasomũ vati ai.

¹² Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Ũcuachi'a Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũ cho'omasiche'te rupũ ñaũũ chini sũemaneyũ'ũ mũsanũkona pãĩ,

chiimũ Dios —chiniasomũ Jesús repaũ'te vati aire.

¹³ Chikũna Jesure si'ache cu'ache cho'oa'kũ chini chũ'ute'e jo'ka sanisoasomũ repaũ vati ai, jo'e na'a pani rasa chini.

Jesús Galilea cheja aɾevũamũ pãĩ chũ'vache

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jã'a cho'o pi'nisirũmũ Galilea chejana co'iasomũ Jesús. Dios Rekocho chũ'ũñechi'a peore re'oja'chechi'a cho'okũji co'iasomũ repaũ. Peore cho'okũji co'iana Galilea cheja pa'inana'me ũcuacheja kueñe pa'ina jainũko repaũ pa'iche'te asa cutujũ paniasome pãĩ. ¹⁵ Ũcuachejare pa'iuũ judiõpãĩ chi'ivũ'ñana si'arũmũ mũa che'chokũ paniasomũ repaũ. Che'chokũna asa, “Rũa masiũ'ũ ikũ”, chini pãĩ ũcuanũko re'oja'che cutuasome repaũ'te.

Jesús Nazaret vũ'ejoopo pa'isi'ere kũamũ

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Ũcuarũmũ Jesús Nazaret vũ'ejoopona co'iasomũ, repaũ aineesijooopona. Co'i pa'iuũ pũaumucusepi tí'aũna judiõpãĩ chi'ivũ'ena mũa kaka ñu'isi'kũpi Dios chũ'o tocha

jo'kasi'ere ñaku i'kara chini vuni nukaasomu repau. Puaumucujña t'ato judíopai chi'ivú'e si'arumu muaasomu repau. ¹⁷ Vuni nukakuna Dios chu'o aperumu kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'e pa'ikorovú'te mini isiasome repau'te, ñaku i'kaa'ku chini. Isirena rühikorovú ca'nesija'ovajekuna repau ñaku i'kajachere ku'eku koraasomu repau. Ku'e jña ija'chere ñaku i'kaasomu repau:

¹⁸⁻¹⁹ Dios Rekochoji chũ'umu chu'ure, chu'upi pãire Dios chu'ore re'oja'chere chu'vaa'ku chini.

“Pãire ija'che chu'vajũ'u”, chiimu chu'ure Dios Rekocho:

“Chuova'na pa'iva'nani Dios chu'ore chu'vajũ'u, Repauni cuasaju pojoju paapu.

Ūcuaja'che Dios chu'o vesuva'nare chu'vajũ'u masia'ju.

Cu'ache cho'ocojñonare ūcuaja'che cu'ache cho'оче ũsekaijũ'u.”

Ija'che kuajũ'u repanare pãi:

“Dios re'oja'che paapu chini vati ai paasinare pãi tua paaja'mu, vati chũ'ũñe'te cho'omanea'ju chini.

Pãi ūcuanuko Dios re'oja'che cho'okairumu t'acuhamu”,

chiiche'te ñaku i'kaasomu Jesús, Isaías tocha jo'kasi'e.

²⁰ I'ka pi'ni repaja'ova ca'ne repavú'e kuirakuni co'cho puu ñu'ina repavú'e chi'isina pã ūcuanuko rúa pãñaasome repau'te.

²¹ Ñajuna repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chura chu'u ñaku i'kasi'e aperumu Dios i'kasi'ea'me. Dios aperumu kuasi'e musanukona ñaju'te cho'o ñocuhamu iumucuse —chiniasomu Jesús repanare pãi.

²² Jã'aja'ñe i'kauna asa jñano pã ūcuanuko re'oja'che cutuasome repau'te, “Chu'o re'oja'chere i'kamú iku”, chijju. Asa jñano sãñeche'i'a sãniasaasome repa.

—¿Iku José mamakuma'ku? —chiniasome repa.

²³ Jã'aja'ñe i'kajuna asa i'kaasomu repau.

—Chu'u i'kasi'ere jachaju ija'che i'kañu chiime musanukona chu'ure: “Mu'u Capernaum vú'ejoo pa'iu cho'osi'e asasinaa'me chukuna. Chura ichejana mu'u pa'ichejana ūcuare chukunani cho'o ñoto jachamanejanaa'me chukuna mu'ure. Mai aipã ija'che i'kaasome: ‘Ūko chaipi jũni ūcuajji meñe ũko cho'o vajure'omu’, chiniasome.” Jã'aja'ñe musanukona i'kañu chiime chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Chini jo'e i'kaasomu repau.

—Musanukonare ūcuarepare chu'o i'kamú chu'u. Dios chu'o kuakaina aineesijoo paã cana pã repa kuache Dios chu'o asa jachame. Musanukona ūcuaja'che ijoo chu'u aineesijoo cana chu'u kuache Dios chu'o asa jachame. ²⁵⁻²⁶ Aperumu cho'osi'ere kuara. Aperumu ūcuaja'che Elíapi Dios chu'ore kuakuna judío aipã asa jachaasome ūcuare'epãiu'teta'ni. Reparumu Israel cheja va'jeromiva'na rúa jainuko pa'irumuna choteũsurumu jo'e chekuũsurumu joopo okojẽ'e ramauna aũjẽ'e peoasomu. Aũre peoju si'achejña aũcuhava'na paniasome pã. Repacheja canapi repau chu'vache'te asa jachajuna cho'okaimaneasomu Elías repanare. Diopi saõna judío peona pa'ichejare Sarepta vú'ejoo'te sani repajoopo cava'oni te'eva'ore va'jeva'ore re'oja'che cho'okaniasomu repau Elías. Sarepta vú'ejoo kueña'me Sidón. ²⁷ Aperumu Eliseo Israel chejare pa'iu Dios chu'ore kuaku paniasomu. Mai aipã, asi ravu jũ'ina rúa jainuko paniasome reparumu. Eliseo repau kuache'te Dios chu'ore repanapi asa jachajuna te'eu'terejẽ'e asi ravu jũ'iku'te vasokaimaneasomu, Diopi ũsekuna. Judío peoku'techi'a te'eu'te vasoasomu repau, Naamán, Siria cheja cakurechi'a —chiniasomu Jesús repanare.

²⁸ Jesupi judío peonare Dios cho'okaiche'te kuana asa repavú'e pa'ina ūcuanuko rúa pe'ruasome repau'te. ²⁹ Asa pe'ruju vuni Jesure chẽa vú'ejoo ru'tuvana juha saasome repa. Juha sa aikũti sẽ'sevu pa'ijoo pojekuna repakũti chu'chuvana

na'a umuna muaasome repana repau'te, ũcuachejapi jũjo tũnu chini. ³⁰ Jũjo tũnu chiisinareta'ni repana chenevũji eta sanisoasomu Jesús.

Pãiu'te pa'isi'kũre vatire etosi'ere kũamũ
(Mr 1.21-28)

³¹ Eta sani Galilea cheja cajoopona Capernaum vũ'ejoopona tĩ'aasomu repau Jesús. Tĩ'a pa'iu pũaumucusepi tĩ'auna judiõpãi chi'ivũ'ena mua che'choasomu repau. ³² Rũa masakũjekũ masi che'chokũna asa jũano, "Rũarepa masakũ ikũ", chiniasome pãi.

³³ Reparũmu ũcuavũ'ere pãiu vatire paakũ paniasomu. Vatire paakũjekũ Jesús i'kache'te asa rũa cuiũ ija'che i'kaasomu repau:

³⁴ —Jesús, Nazaret raisi'kũ chũkũna'te cho'omanejũ'ũ. Mũ'u pa'iche masimũ chũ'ũ. Dios Raocõjũosi'kũa'mũ mũ'ũ. Re'okũ'mũ. ¿Chũkũnani cu'achejana saora chini rakũ mũ'ũ? —chiniasomu repau.

³⁵ Jã'aja'ũe i'kaũna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ũsekũ ija'che i'kaasomu:

—Re'omu. ũcuamakaru i'kajũ'ũ. Etajũ'ũ mũ'u jã'ũre pãiu'te —chiniasomu Jesús.

Jesupi, "Etajũ'ũ", chikũna vati pãiva'ũre pa'isi'kũ repava'ũre cho'o tãukũ eta sanisoasomu. Pãiu'te asi cho'oma'ũe eta sanisoasomu vati.

³⁶ Jesupi vatini eto saõna ña, kũkũso pãi ũcuauũko sãĩũechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'ikũjekũ ikũ vati chũ'ũmasikũ? Jesupi rũa masakũjekũ chũ'ũto eta sanisõnaa'me vati —chiniasome pãi.

³⁷ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueũe pa'inani kũarena asa Jesús pa'iche'te cutujũ paniasome pãi.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ ũcuarũmu Jesús judiõpãi chi'ivũ'e eta Simón vũ'ena mua kakaasomu. Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũniasomo. Jũ'iona, repaoni vasoa'kũ chini Jesure rũa sãniasome repana. ³⁹ Rũarepa sũejũna jũ'iko ũhiko'a kueũere nukakũ, "Cha'voche chũrũjũ'ũ ikore", chiniasomu Jesús. Chikũna teana vajũasomo repao. Vajũ vũni repanare ãure ãuasomo repao.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Na'icuhatona chekũnare jũ'inare saasome pãi, Jesupi vasoa'kũ chini. Ravũ rũa si'ache jũ'inani saasome repana. Sarena repanare ũcuauũkore rupũ chũese vasoa-somu Jesús. ⁴¹ ũcuachi'a vati jainũkore pãi pa'isinare peore eto saosokaniasomu repau. Eto saokũna cuijũ ija'che i'kaasome vati:

—Dios Mamakũ'mũ mũ'ũ —chiniasome.

Jã'aja'ũe i'kajũna, "Jo'e i'kamanejũ'ũ", chini i'kaũseasomu Jesús repanare vati. "Pãi ũcuauũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ ikũ. Cristoa'mũ", chiijũ chini ũseasomu Jesús repanare vati.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chũ'o chũ'vasi'ere kũamũ
(Mr 1.35-39)

⁴² Jo'e apeñatato vũ'ejoopo pa'isi'kũpi eta pãi peochejana saniasomu Jesús. Sani te'eu pa'iana repau pa'isijoopo pa'ina ku'e jũaa tĩichejũna saiũseasome repau'te.

⁴³ ũsejũna,

—Dios chũ'ũre Repau chũ'ore kũaa'kũ chini raosi'kũa'mũ. Jã'ajekũna chekũchejũnare sani ku'iu repachejũna cajoopoã canani cu'ache cho'oche ũhasõsinare pãi Dios chũa paache'te kũache pa'imũ chũ'ũre —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁴ Galilea cheja pa'irũmu judiõpãi chi'ivũ'ũna si'arũmu mua Dios chũ'ore chũ'vakũ paniasomu repau.

5

Va'i jainukore jñaasi'ea'me
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Na'a pa'isirumu Jesupi Genesaret chiara ru'tuva'te sani nukakuna pãi jainuko rani chi'iasome. Repau i'kache'te Dios chu'ore kueñe nukaju asañu chini, jairepanukojeju repau'te rñ'uñe ji'risoasome repana. ² Chi'irena nukaku chiara ru'tuva ju'ivua're choovua'te eka'chapavua pãi peovua ju'ivua're ñaasomu repau, va'i chonapi juo maní va'i chorua're choajuna. ³ Na sani Simón choovuna tuni, "Chu'ure na'a joozona etuajũ'u", chiniasomu repau Simonre, choovu paaku'te. Chikuna, "Jau", chini na'a joozona etuana choovu'te ñu'ia pãire che'choasomu repau. ⁴ Che'cho pi'ni Simonre jo'e i'kaasomu repau.

—Jeechejana ruichejana sañu. Sani va'ire chojũ'u —chiniasomu Jesús.

⁵ Chikuna,

—Masu, ñami chukuna si'añami choju pa'isinaa'me. Jã'ata'ni va'irejẽ'e chomanesinaa'me chukuna. Jã'ata'ni mu'upi chũ'ukuna jo'e choja'mu chu'u —chiniasomu repau.

⁶ Jesupi chũ'uuna cho churata'ni va'ire jairepanukore chorena va'i chorua che'reasomu. ⁷ Che'resokuna repanare ja'me pa'inare chekuvu pa'inare vevoju soniasome repana, rani ja'me cho'okaaru chini. Sotena rani repana choovuna'me chekuna choovu peore va'ire jairepanukore tujña timuso runisora'aasome repana.

⁸ Jã'aja'ñe cho'ona ña Simón Pedro Jesure ti'jñeñe ro're ñu'ia ija'che i'kaasomu:

—Pãi Ūcuanukore Paaku, cu'ache pa'iku'mu chu'u. Jã'ajekuna jo'ka saijũ'u chu'ure —chiniasomu. ⁹ Simón Pedro va'ire jairepanukore cho repau'te ja'me pa'inana'me kukusoasomu. ¹⁰ Va'i ja'me chosina, Zebedeo chi, repanare ja'me pa'ina Santiagona'me Juan ūcuaja'che kukuasome. Kukujuna Jesús Simonni i'kaasomu.

—Vajuchumanejũ'u musanukona. Irumu'pi vna sani ku'ia pãire chu'vaku pa'ijũ'u mu'u, chu'ni cuasaju jova'ju —chiniasomu Jesús repau'te Simonre. ¹¹ Jã'aja'ñe i'kauna asa, "Jau", chini choovua jñajñu mau ūha cu'amajñarua peore ūcuachejana jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Asi ravu paava'ure Jesús vasosi'ere kamu
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Na'a pa'isirumu Jesupi vu'ejoopo'te sani pa'ina pãiu ca'nivu si'acaca'nivu asi ravu paava'upi rani tijñaasomu Jesure. Tijña repau chia meñe sime ro're ñu'ia Jesure rua sēniasomu repau.

—Pãi Ūcuanukore Paaku, mu'ure vasuato vasoju'u chu'ava'ure; vajura —chiniasomu repau.

¹³ Chikuna Jesús repauni chēaku i'kaasomu.

—Jau, vasa. Vajujũ'u —chiiu chēakuna asi teana te'erumu peore ja'jusoasomu repau ca'nivu pa'isi'e. ¹⁴ Repau'te vasocuha Jesús ija'che chũ'uasomu:

—Chu'u mu'ure vasosi'e pãi chekunare kamuanejũ'u. Kamañe judío phairi'techi'a ñojaijũ'u mu'u vajusica'nivu. Ūcuaja'che aperumu Moisés chũ'u jo'kasi'e cu'amajñarua sa isijũ'u Diore, mu'u cu'are tunokakuna mu'u vajusi'ere masia'ju pã —chiniasomu Jesús.

¹⁵ Jã'ata'ni chekunapi repana asasi'ere jo'e chekunani kamu'una na'a rua jainuko pãi Jesús pa'iche asaasome. Asa repau pa'ichejana si'arumu na'a jainuko chi'iju paniasome pã, repau i'kache'te asañu chini. Jũ'iva'na ūcuaja'che vasocojñoñu chini ja'me chi'iasome. ¹⁶ Pãipi si'arumu repau pa'ichejana na'a jainuko rajuna si'arumu pãi peochejana Dioni sēsa chini sai paniasomu repau.

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere khamu
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Na'a pa'isirumu Jesupi che'chokuna fariseopaina'me judiopai che'chona nu'iju asaju paniasome. Galilea cheja cajoopoana'me Judea cheja cajoopoã si'ajoopoã raisinana'me, Jerusalén v'ejoopo raisina paniasome repa. Diopi peore Cho'omasikuji cho'okaiuna ju'iva'nare vasoasomu Jesús. 18 Jesús repavu'e pa'itona pai nuka ku'imava'ure u'hikaa u'hiva'uni kuaiju rianasome. Jesús pa'ivu'ena cuaa repau nukacheja ti'jneñena uhañu chiniasome repa. 19 Cuaa uhañu chiinaretani repavu'ere paipi timusorena cuaacu'aasomu repanare. Cuaacu'akuna repavu'e se'sevuna mua ucuachejapi coje racho ucuacojepi repau u'hikapi pai ucuanuko nukacheja chenevuna Jesús ti'jneñena caso uhaasome repa ju'iva'ure. 20 "Iva'ure Jesús vasoja'mu", chini cuasaju caso uharena Jesús repa cuasasi'e na i'kaasomu repava'ure.

—Asarepajũ'u mu'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosomu chu'u. Tunososi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

21 Jã'aja'ne i'kauna asa judiopai che'chonana'me fariseopai ija'che cuasaasome: "¿Je'se pa'iana iku jã'aja'ne i'kaku? Dios asacuheche'te i'kam iku jã'a. Diochi'aa'mu pai cu'ache cho'oche tunokaiku", chiju cuasaasome. 22 Jã'aja'ne cuasajuna Jesús repa cuasache'te na masi ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Je'se pa'iana musanukona jã'aja'ne cuasache? 23 Chu'u ikure, "Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosomu chu'u. Tunososi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mu iku. Pai jã'aja'ne cho'omasinajẽ'e peomu", chiju cuasame. Jã'ata'ni chu'upi ikure, "Vuni, nuka ku'ijũ'u", chikuna vuni nukakuna nani, "Jorema'kua'mu Jesús. Repau i'kasi'e ucuarepa cho'omasimu", chijacosome musanukona. 24 Chu'u, paire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'ia pai cu'ache cho'oche tunoñena'me pai vasoche cho'omasiu pa'iche'te musanukonapi na masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu Jesús repanare.

Chini nuka ku'imava'ure i'kaasomu repau.

—Vuni mu'u uhisikaa mini vu'ena co'ijũ'u —chiniasomu.

25 Chikuna pai ucuanuko naju'te vuni repau uhisikaa mini vu'ena co'isoasomu repau. Dios repau'te cho'okaisi'ere cuasaku pojoku, "Peore masiku'mu Dios", chiia co'iasomu repau. 26 Jã'aja'ne cho'ouna pai ucuanuko na jñanoasome. Ucuaja'che, "Dios peore masiku'mu", chiju pojoasome repa. Pojonata'ni vajuchuju ija'che i'kaasome repa:

—Iramu mai nama'ñere re'oja'che cho'oche'te ñame mai —chiniasome repa.

Levire Jesús soisi'ere khamu
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Jã'aja'ne cho'o pi'ni eta pai chu'unare kuri kookaiku'te, Levire ñaasomu Jesús. Kuri kookaina pa'ivu'e nu'ikuni na ija'che i'kaasomu Jesús repau'te Levire:

—Rani chu'uni ja'me ku'ia chu'u chu'ũ'ne'te cho'oku pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repau'te. 28 Chikuna asa, "Jau", chini vuni repau paasi'e cu'amajñarã peore jo'kaso Jesuna'me saniasomu repau.

29 Ucuarumu Leví Jesuni pojoku paire soniasomu aũre aũra chini. Sokuna kuri kookainana'me chekuna pai rua jainuko mua kaka puasome repavu'e. 30 Nu'iju fariseopaina'me judiopai che'chona Jesús neenani ke'reju,

—¿Je'se pa'iana musanukona kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me au aiñe? —chiniasome repa.

31 Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi vajuna ũko cho'ochē chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'ochē chiime. ³² Chũ'ũ ũcuaja'che pāi, “Re'onaa'me chũkũna”, chiinani, “Cu'ache cho'ochē ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũma'mũ icheja cheja. Pāi, “Cu'ache pa'inaa'me chũkũna”, chii'va'narechi'a, “Mũsanũkõna cu'ache cho'ochē ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

Dioni sēejũ ãu ãima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kũamũ
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Ũcuarũmũ repaña fariseopāi ija'che i'kaasome Jesure:

—Juan neena si'arũmũ te'eñoã ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēeme. Chũkũna neena ũcuaja'che cho'onaa'me. Mũ'ũ neenata'ni jã'aja'ñe cho'oma'me —chiniasome.

³⁴ Chitena Jesús i'kaasomũ repañare.

—Pāi, romi vejani majapãina'me repañare kueñe pa'inare peore soni chi'i ãu ãime. Romi vejakũ pa'ĩna ãu ũsecu'amũ. ³⁵ Na'a pa'isirũmũna repañ'te chekũnapi sasõjanaa'me chekũchejana. Jã'arũmũta'ni repañni oijũ te'eñoã ãu ãimairo pa'ijanaa'me repaña. Chũ'ũ neena ũcuaja'che na'a pa'isirũmũ Dioni sēejũ te'eñoã ãu ãimairo pa'ijanaa'me chũ'ũ peorũmũ —chiniasomũ Jesús repañare.

³⁶ Reparũmũ pāi te'ena aperũmũ che'chosienamē mama che'choche ũcuapa'rũva cuasañũ chini aperũmũ che'chosie ũhacuheasome. Chekũnata'ni mama che'choche asacuheasome. Jã'ajekũna Jesús repañani chũ'vakũ ija'che i'kaasomũ:

—Aikãarũji che'resõru mamase'rechoji che're aikãana põ juhamanaa'me pāi. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãarũ mamase'recho põ juhasikãarũjekũ rueni ji'rosõũna na'a ũjacoje che'remũ. Ũcuachi'a mamase'rechoji aikãana põ juharu re'oja'che ñoma'mũ. ³⁷ Ũcuachi'a pĩsi ũche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaamē pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani saũ che'resõ turujẽ'e cho'osõkũ pĩsi ũche conojẽ'e ũcuaja'che cho'osõmũ. ³⁸ Jã'ajekũna pāi pĩsi ũche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'remairo rupũ saũmũ. Jã'ajekũna cono kosa ñu'iu ja'ñũsõma'mũ. ³⁹ Ũcuaja'che pāi aperũmũ cho'osi'ere cono ũku ñani mama cho'osi'e ũkucuheme, “Aperũmũ cho'osi'epi na'a sãija'imũ”, chini cuasajũ —Jã'aja'ñe chũ'vaasomũ Jesús repañare fariseopāi.

6

Jesús neena pũaumucusena trigocha'charũã pura ãisi'ere kũamũ
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ũcuarũmũ Jesús pũaumucusena repañ neenana'me trigo chiopi saiijũ paniasome. Saiijũ repañ neena trigocha'charũã pura ãniasome.

² Jã'aja'ñe cho'ojũna ña fariseopāi i'kaasome repañare.

—¿Je'se pa'ĩna mũsanũkõna pũaumucuseta'ni cho'ochē cho'ochē? —chiniasome repaña.

³⁻⁴ Chitena Jesús i'kaasomũ repañare.

—¿Aperũmũ pa'isi'kũ David cho'osi'ere kũajũ mai aipāi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe mũsanũkõna? Ija'che kũamũ repa:

David, repañ'te ja'me pa'inana'me ãucuhakũna Dios vũ'ena kaka Diopi pojoa'kũ chini judío phairipāi tũosi'ere pã mini ãiu repañ'te ja'me pa'inare ãukũ ãniasomũ.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'ũ chiisi'ere ãnisõasomũ repañ David, chiimũ —chiniasomũ Jesús repañare.

⁵ Chini,

—Chũ'ũni Dios Raosi'kũni pũaumucusena cho'ochē'te chũ'ũto chũ'ũre'omũ —chiniasomũ repañ.

Cu'ajǽturũ paakũ'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Na'a pa'isirũmũ Jesús pũaumucusena judíopãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomũ. Che'choto ũcuavũ'ere pãiu Ƶjajǽture cu'ajǽturũ paakũ paniasomũ.

⁷ Repavũ'e chi'isina judíopãi che'chonana'me fariseopãi Jesure rũa pãiñaasome. “¿Jesús iumucuse pũaumucusena cu'ajǽturũ paakũ'te vasoja'ũ?”, chini ñu'ijũ ñaasome repana. Repauji cho'oũna ña repaũni cu'ache i'kaũu chini cha'aasome repana.

⁸ Repana cuasache masakũta'ni cu'ajǽturũ paakũ'te ija'che i'kaasomũ Jesús:

—Vũni rani pãi chenvũ'te nukajũ'ũ —chiniasomũ.

Chikũna vũni sani nũkaasomũ repaũ.

⁹ Ũcuarũmũ Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkonani chũ'o sēniasara. Pũaumucujũnana chekũnani re'oja'che cho'okaito, ¿re'okũ? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'okũ? Ũcuachi'a, ¿chekũnare vasore'okũ? Jã'apãani, ¿vanisõre'okũ repanare? —chiniasomũ Jesús repanare pãi.

¹⁰ Chini ũcuanũkore chũri ña, cu'ajǽturũ paakũ'te ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ũ jũtu saujuũ'ũ —chiniasomũ.

Chikũna sauasomũ. Sauũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomũ.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'oũna ña Jesure rũa pe'ruche pe'ruasome repana. Pe'ruju, “¿Je'se mai jã'ũre cho'ojanaa'ñe?”, chini sãĩnechi'a cutuasome repana.

Jesús Dios chũ'o chũ'vajanani saora chini docerepanare chẽamũ
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Na'a pa'isirũmũ Jesús aikũtina mũniasomũ, Dioni sēsa chini. Mũni te'eñami sēeũ ñataasomũ repaũ.

¹³ Ñataũna repaũ'te chiinare soni rao docerepanarechi'a chẽa ija'che i'kaasomũ repaũ: “Dios chũ'ore sani chũ'vajũ paapũ chini saoja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare”, chiniasomũ repaũ. ¹⁴ Iea'me repaũ chẽasina mami: Simonre chẽa chekere mami ve'oasomũ repaũ. Pedro'te ve'oasomũ. Jã'ajekũna Simón Pedro ve'easomũ repaũ. Andreere repaũ Simón Pedro cho'jeũ'te ũcuaja'che chẽaasomũ repaũ. Ũcuaja'che Santiago'te Juanre, Felipe'te, Bartolomere chẽaasomũ repaũ.

¹⁵ Ũcuaja'che Mateo'te, Tomare chẽaasomũ. Chekũre Santiago'te Alfeo mamaku'te ũcuaja'che chẽaasomũ. Chekũre ũcuaja'che Simonre, cananistapãi ja'me cho'oche cho'okaikũ'te chẽaasomũ.

¹⁶ Ũcuaja'che Judare, chekũ, Santiago mamaku'te chẽaasomũ. Ũcuaja'che Judas Iscariote'te chẽaasomũ. Na'a pa'isirũmũ repaũ Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekũnani jo'kaasomũ.

Pãi jainũkore che'chomũ Jesús
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ũcuarũmũ Jesús aikũti pa'isi'kupĩ repaũ neenana'me caje re'ojajaevana canũkato repaũ'te chiina, rũa jainũko paniasome. Pãi chekũna ũcuaja'che rũa jainũko paniasome. Jerusalén vũ'ejoopo cana, Judea cheja cajoopoã cana, ũcuachejũna po'ña canana'me Tiro vũ'ejoopo canana'me Sidón vũ'ejoopo chiara rũ'tũva cajoopoã cana paniasome repana. Jã'achejũna pa'inapi Jesús i'kache'te asaũu chini ranciasome repana. Jũ'iva'na repaũni vasocojũnoũ chini ratena vasoasomũ Jesús repava'nare.

¹⁸ Ũcuaja'che vatire paaju jũ'iva'na vasocojũnoasome. ¹⁹ Jesure rũa masiũjekũna jũ'iva'na rupũ repaũni chẽse vajuasome. Jã'ajekũna pãĩ jũ'iva'na ũcuanũko chẽse vajũũu chiniasome repaũ'te.

*Pojoju pa'ichena'me pojomairo pa'iche kuamũ Jesús
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Ūcuarũmũ Jesús repau neenani ñaku i'kaasomũ.

—Chũova'na pa'inaa'me mũsanũkona. Jã'ata'ni mũsanũkonani Diopi paakũna pojojũ pa'ijũ'ũ.

²¹ Ūcuachi'a chura ãucuhava'na pa'ime mũsanũkona. Jã'ata'ni pojojũ pa'ijũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ ãu karama'ñe paajanaa'me mũsanũkona.

Ūcuachi'a chura oiju sũmava'na pa'ime mũsanũkona. Jã'ata'ni pojojũ pa'ijũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ pojojũ soju pa'ijanaa'me mũsanũkona.

²² 'Chura pãĩ mũsanũkonare cuheme, chũ'ũni Dios Raosi'kũni cuasajũna. Cuheju kueñe pa'ima'me. Ūcuachi'a mũsanũkonare cu'ache i'kame repaña. Ūcuachi'a mũsanũkona pa'iche'te chekũnani kũani joreme repaña, “Cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiiju. Jã'ata'ni pojojũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona. ²³ Pãĩ cu'ache cho'ojanaa'me mũsanũkonare. Jã'ata'ni cha'iju pojojũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ Dios pa'ichejare sani pa'ijũna rũa re'oja'chere ñsija'mũ Dios mũsanũkonare. Aperũmũ ũcuaja'che mũsanũkonare cuhena aipãipi cu'ache cho'oasome Dios chũ'o kũakaisinare — chiniasomũ Jesús repau neenare.

²⁴ Chini pãĩ ũcuaukore jo'e i'kaasomũ repau.

—Chura mũsanũkona kurire rũa paaju, “Diore chiima'me chũkũna”, chini cuasaju pojojũ pa'ime. Icheja cheja pa'irũmũchi'a pojojũ pa'ime mũsanũkona. Jã'ata'ni mũsanũkona jũnisõsirũmũ cu'ache cuasasi'e ro'i cu'ache ti'jñeũna oiju pojomanejanaa'me.

²⁵ Mũsanũkona te'ena ãu karama'ñe si'arũmũ chajiche ãiju pojojũ pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ ãucuhava'na pa'ijanaa'me mũsanũkona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

Ūcuachi'a mũsanũkona te'ena si'arũmũ soju pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ sũmaũna oiju pa'ijanaa'me mũsanũkona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

²⁶ Mũsanũkonapi chũ'ũ chũ'ore rũhiñe kuato re'oja'chere ũseju cu'ache i'kajanaa'me pãĩ mũsanũkonare. Rũhiñe kũama'tota'ni re'oja'che i'kajanaa'me. Jã'ajekũna pãipi mũsanũkonani si'areparũmũ re'oja'che cututo Dios chũ'o rũhiñe kũamanajejũna cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare. Mũsanũkonare re'oja'che cutuna aipãipi aperũmũ joreju, “Dios chũ'o kũakainaa'me chũkũna”, chiisinare re'oja'che cutuju paniasome — chiniasomũ Jesús repañare.

*“Mũsanũkonare cuhenare pãĩ oiju pa'ijũ'ũ”, chiimũ Jesús
(Mt 5.38-48; 7.12)*

²⁷ Chini Jesús jo'e i'kaasomũ repañare.

—Mũsanũkonare chũ'ũ i'kache asa jachamanare ija'che chũ'vamũ chũ'ũ: Mũsanũkonare cuhenare oiju pa'ijũ'ũ. Re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'ũ repañare.

²⁸ Ūcuachi'a, “Mũsanũkonare cu'ache ti'jñea'kũ”, chiinare sãĩne cu'ache i'kama'ñe, “Re'oja'che ti'jñea'kũ mũsanũkonare”, chiiju repañare. Ūcuachi'a, mũsanũkonare cu'ache cho'onare Dionis re'oja'chere sũekaiju pa'ijũ'ũ. ²⁹ Chekũpi pe'rukũ mũ'ũ vachoturupũna asi charato jo'e chekũkã'ko ũsemanejũ'ũ jo'e charaa'kũ. Ūcuachi'a chekũpi mũ'ũ sũ'sevũ ju'ikãare tuasõru chekũkãare rupũ ñsijũ'ũ repañ'te. ³⁰ Ūcuachi'a mũ'ũ paamajñaruãre ũcuauakũji sũeto rupũ ñsijũ'ũ repañ'te. Ūcuachi'a chekũpi mũ'ũ paamajñaruãre tuasõru, “Co'chojũ'ũ chũ'ũre”, chiimanejũ'ũ repañ'te. ³¹ Mũsanũkona chiiche chekũnapi cho'okaiche rũa chiime mũsanũkona. Jã'ajekũna chekũnare ũcuaja'che mũsanũkona chiiche'te re'oja'chere cho'okaiju pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonare re'oja'che cho'oma'tojẽ'e ũcua re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'ũ repañare.

³² 'Pāi cu'ana repanare oinarechi'a oijũ pa'inaa'me. Jã'ajekũna m̄sanũkonapi m̄sanũkonare oinarechi'a sãĩñe oito pojomaneja'mũ Dios. ³³ Pãĩ cu'ana repanare re'oja'che cho'okainarechi'a sãĩñe re'oja'che cho'okaijũ pa'ime. Jã'ajekũna m̄sanũkonapi m̄sanũkonare re'oja'che cho'okainarechi'a sãĩñe re'oja'che cho'okaito pojomaneja'mũ Dios. ³⁴ Pãĩ cu'ana ũcuajanare kuri prestani, "Co'chojanaa'me ina", chini prestame kuri. Jã'ajekũna m̄sanũkonapi co'choche cuasonarechi'a kurire prestato pojomaneja'mũ Dios. ³⁵ Jã'ajekũna m̄sanũkonare cuhenare oijũ pa'ijũ'ũ. Ũcuaja'che re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'ũ repanare. M̄sanũkonani ũcuachete prestañũ chiito co'chochejẽ'e cuasama'ñe prestajũ'ũ repanare. Jã'aja'ñe cho'oju pa'ito Dios re'oja'chere ĩsija'mũ m̄sanũkonare re'oja'che cho'osi'e ro'i. M̄sanũkonare cuhenani re'oja'che cho'oju pani Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ cho'ocheja'che re'oja'che cho'ojanaa'me m̄sanũkona. Dios Repaũ cho'okaiche, "Re'orepamũ", chiimanarejẽ'e re'oja'che cho'okaiũ pa'ikũ'mũ. Cu'ache cho'onare ũcuachi'a re'oja'che cho'okaikũ'mũ Repaũ. ³⁶ Mai Ja'kũ Dios pãĩ ũcuaukore oicheja'che chekũnare pãĩ oijũ pa'ijũ'ũ m̄sanũkona —chiniasomũ Jesús repanare.

Chekũna cu'ache cho'оче ñani, "Cu'ache pa'inaa'me m̄sanũkona", chijũ ke'remanejũ'ũ
(Mt 7.1-5)

³⁷ Ũcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chekũna cu'ache cho'оче ñani, "Cu'ache pa'inaa'me m̄sanũkona", chijũ ke'remanejũ'ũ. Jã'aja'ñe ke'rema'to Dios ũcuaja'che m̄sanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni i'kamaneja'mũ. Ũcuachi'a m̄sanũkonapi chekũna cu'ache cho'оче'te ñani, "Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ m̄sanũkonare", chijũ ke'remanejũ'ũ repanare. Jã'aja'ñe i'kama'to Dios ũcuaja'che m̄sanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni, "Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ m̄sanũkonare", chiimaneja'mũ. Ũcuachi'a chekũna cu'ache cho'оче ñani jo'e cuasamanejũ'ũ repa cho'osi'e. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che m̄sanũkona cu'ache cho'оче ñakũta'ni jo'e cuasamaneja'mũ m̄sanũkona cho'osi'e. ³⁸ M̄sanũkonapi ũcuachamajñaruã paani, chekũnare rupũ ĩsijũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oto Dios ũcuaja'che m̄sanũkonare re'oja'chere ĩsija'mũ. M̄sanũkona chekũnare cu'amajñaruã turu ũjaturuna timuñe maña ĩsisi'eja'che ĩsija'mũ Dios m̄sanũkonare. M̄sanũkona, chekũnani p̄sere ĩsiñũ chini kuẽkue ĩsisi'eja'che kuẽkue ĩsija'mũ Dios m̄sanũkonare. M̄sanũkonapi chekũnani j̄mamajñaruã kuẽkue ĩsito Dios ũcuaja'che j̄mamajñaruã ĩsija'mũ m̄sanũkonare. Jã'ata'ni m̄sanũkonapi chekũnani cajejaiche ĩsito Dios ũcuaja'che cajejaiche ĩsija'mũ m̄sanũkonare —chiniasomũ Jesús repanare.

³⁹ I'ka pi'ni repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũaasomũ repaũ:

—Na'ava'ũ chekũre ũcuaja'che na'ava'ũni juha sacũ'amũ. Sani ñamava'najejũ ũcuaturũpũ cojena tuã'ijanaa'me repa. ⁴⁰ Utija'o che'chena repanare che'chonare na'a ruã masima'me. Jã'ata'ni utija'o peore che'che pi'nini repanare che'chona masicheja'che masijanaa'me repa.

⁴¹ 'Pãĩũ repaũ ñakova'te chĩ'camaka ũjamaka paakũ'teta'ni cuasomaneasomũ. Cuasama'kũta'ni ja'me pa'ikũ ñakova pa'imakarũ j̄mamakarũta'ni ñaasomũ repaũ. Ruã tĩñea'me jã'a. M̄sanũkona ũcuaja'che tĩñe cho'ome. Ruã cu'ache cho'onata'ni m̄sanũkona cu'ache cho'оче cuasama'me. Jã'ata'ni chekũnapi j̄mamakarũ cu'ache cho'оче ñani ruã cuasanaa'me m̄sanũkona. ⁴² Ũcuaja'che pãĩũ repaũ ñakova'te chĩ'camaka ũjamaka paakũta'ni tũnoma'ñe paamũ. Jã'ata'ni chekũpi ñakova'te chĩ'camakarũ j̄mamakarũ paache ñanita'ni, "Raijũ'ũ. Mũ'ũ ñakova pa'imakarũ chĩ'camakarũ'te tũnokasa", chiimũ. Ruã tĩñea'me jã'a. M̄sanũkona ũcuaja'che ruã tĩñe cho'ome. Ruã cu'ache cho'onata'ni m̄sanũkona

cu'ache cho'оче ũhasõma'ñe pa'inata'ni, chekuna jmakarũ cu'ache cho'оче ñani, “Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõjũ’u”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe cho'oto cu'amũ. Së'sevũchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Pãiu ñakova chĩ'camaka ujamaka paaku repamaka tũnosirũmu na'a masi ñokuna cheku chĩ'camakarũ tũnokaire'omũ. Ũcuaja'che charo musanukonapi cu'ache cho'оче'te ũhasõ re'oja'che pa'ijũ chekunare musanukona i'kache'te ũcuarepa cho'ojũ chekunani jã'aja'ñe chũ'vato re'omũ. Jã'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekunani chũ'vato cu'amũ — chiniasomũ Jesús repanare.

Sũki ãu ãire'оче kũĩũãna'me ãicu'ache kũĩũã pa'iche'te kũamũ
(Mt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Ũcuarũmu Jesús paire jo'e chũ'vaasomũ.

—Sũkiũã ãiñe kũĩũã koka pa'iũã sãija'imaruã kũima'mũ. Ũcuachi'a koka peora'ñũruã sãijaruã kũima'mũ. ⁴⁴ Sũkiũã repaũã kũisi'ere ãni ña masime pãi repaũ pa'iche. Miusava higoruã kũima'mũ. Ũcuachi'a miusava uche kũima'mũ. Ucheũãpi uche kũimũ. ⁴⁵ Pãi ũcuaja'che re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Ũcuaja'che pãi cu'ache cuasana cu'ache'te cutume. Pãi ũcuauko repana rekoñoã cuasache cutunaa'me —chiiũ chũ'vaasomũ Jesús repanare.

Vũ'ña ka'chavũ'ña cho'osi'ere kũamũ
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vaasomũ repanare pãi:

—“Chukuna'te Paaku'mũ mu'u”, chiime musanukona chũ're. Jã'aja'ñe i'kanata'ni, jje'se pa'ina chũ'u chũ'ũñe cho'oma'ñe musanukona? ⁴⁷ Pãiu chũ'uni rani chũ'u chũ'ũñe asa chẽa cho'oku pa'iche ija'cheja'chea'me: ⁴⁸ Pãiu vũ're cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navũã ũni nu'keasomũ vũ'ña tuu. Repavũ'e cho'o pi'nisirũmu oko rua ra, vũ'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomũ. Ko'sa tĩ'asi'eta'ni rua masi cho'osivũ'ejeku tãimaneasomũ repavũ'e. ⁴⁹ Ũcuachi'a pãiu chũ'u chũ'ũñe jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'cheja'chea'me: Cheku pãiu vũ're cho'ora chini cojña rua sũ'seruã ũni vũ'ña tuu nu'keasomũ. Vũ'e cho'o pi'nisirũmuna oko rua ra, vũ'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomũ. Ko'sa tĩ'auna masi cho'omanesivũ'ejeku tãnisõasomũ repavũ'e —chiniasomũ Jesús repanare pãi.

7

Rompãiu sõtao chũ'ũku'te cho'оче cho'okaiku'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.5-13)

¹ Ũcuarũmu Jesús repanare pãi chũ'va pi'ni Capernaum vũ'ejoopona saniasomũ.

² Repajoopo sani tĩ'ato Rompãiu sõtao cienrepanare chũ'ũku paniasomũ. Repau'te cho'оче cho'okaiku repau rua chiicojñokũji jũnisopi'raasomũ.

³ Repau sõtao chũ'ũku jũ'iva'nare Jesús vasoche asasi'kũjeku judiõpãi ainare Jesús pa'ichejana saoasomũ, Jesuni kua raorena repau'te cho'оче cho'okaikuni rani vasoakũ chini. ⁴⁻⁵ Jã'aja'ñe i'ka saõna Jesús pa'ichejana sani tĩ'a repau'te rua i'kaasome repana.

—Sõtao chũ'ũku mu're soimũ, sani repau'te cho'оче cho'okaikuni vasokaau chini. Mai judiõpãi chi'ivũ'ere chukunapi cho'oa'ju chini kookaisi'kua'mũ repau. Rua re'opãiu'mũ repau sõtao chũ'ũku. Maire judiõpãi oiku'mũ repau. Jã'ajekuna repau sũeñe cho'okaijũ'ũ —chiniasome repana.

⁶ Chitena Jesús ũcuanaana'me saniasomũ. Saiju repau vũ'e kueñe tĩ'ajũna repau sõtao chũ'ũku jo'e chekunani saoasomũ repau'te chiinare,

—Jesure tijña ija'che i'kakaijũ'u chu'ure —chiiu.— “Chu'u mu'ure Pãi Ūcuaukore Paaku'te soimu. Jã'ata'ni raiuama'to raimanejũ'u. Chu'u rua vesuu vu'ena mu'upi rua masiũji kakache vajuchuuamu chu'ure. ⁷⁻⁸ Chu'u rua vesukujeku saivajuchusi'kua'mu mu'u pa'icheja. Ija'che pa'iku'mu chu'u: Chekunapi sōtao ainapi chũ'unaame chu'ure. Chu'u ūcuaja'che chekunare sōtao chũ'uku'mu. Chu'upi sōtaoni te'e'u'te, 'Saijũ'u', chiito saimu repau. Ūcuaja'che chekure, 'Raijũ'u', chiito raimu repau. Ūcuachi'a chu'ure cho'ochē cho'okaikuni ūcuauache'te chu'upi chũ'uto cho'okaimu repau. Jã'ajamakaruchi'a chũ'umasiku'mu chu'u. Mu'uta'ni peore chũ'umasiku'mu. Jã'ajekuna mu'upi chu'u vu'e saima'ñe, ūcuacha'che cho'ochē cho'okaikuni, 'Vajujũ'u', chiito vajujamũ", chiijũ'u repau'te —chini saosomu repau repanare. Chini saouna sani Jesure jã'aja'ñe kuaasome repau.

⁹ Jã'aja'ñe kuajuna asa jñano, Jesús repau'te tuhasinani pãire churi ña ija'che i'kaasomu:

—Israelpãi chu'ure jainuko cuasanareta'ni te'e'u'terejẽ'e iku chu'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰ I'kauna asa sōtao chũ'uku saosina repau vu'ena co'iasome. Co'i tĩ'a ñato repau'te cho'ochē cho'okaiku jũ'iva'u vajusosi'ku paniasomu.

Va'jeo mamaku'te jūnisosi'kure Jesús vasosi'ere kuamu

¹¹ Jã'a cho'o pi'nisirumuna Jesupi Naín vu'ejoopona saiuna repau neenana'me pãii jainuko ja'me saniasome. ¹² Saiju repajoopo kueñe tĩ'ato pãiu'te jũ'isiva'uni tãñu chini saasome pãii. Va'jeo mamaku ūcuate'e pa'isiva'u paniasomu repau. Jũ'isiva'u puka'kona'me repajoopo cana rua jainuko saniasome. ¹³ Saijuna jũ'isiva'u puka'koni ña oiũ ija'che i'kaasomu Jesús:

—Oimanejũ'u mu'u —chiniasomu repau.

¹⁴ Chini jũ'isiva'u ūhikãa kueñe tĩ'a ūcuakãana chẽauna repava'ure sana canukaasome. Canukarena Jesús jũ'isiva'ure ija'che i'kaasomu:

—Põsuu, vajurajũ'u chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu.

¹⁵ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna põsuu jūnisosiva'u pa'isi'ku vajurani vuni ñu'iu chu'ore cutuasomu. Repava'ure vaso puka'koni isiasomu Jesús. ¹⁶ Jã'aja'ñe cho'ouna ña pãii ūcuauko kukusoasome. “Dios rua re'okũ'mu”, chini cuasaju ija'che i'kaasome repau:

—Iku Dios chu'o kuaku, rua masiũji rani maire ja'me pa'imũ. Maini Israelpãire, Dios neenani re'oja'che cho'okasa chini raisi'kua'mu iku —chiniasome repau pãii.

¹⁷ Ūcuarumu pãipi Jesús cho'osi'ere asa chekunani kuarena Judea cheja pa'ina peore repau cho'osi'e asaasome. Judea cheja kueñe pa'ina ūcuaja'che pãipi kuajuna repau cho'osi'e asaasome.

Juan Pãi Okoro'veku saosina sēniasajaisi'ere kuamu (Mt 11.2-19)

¹⁸ Ūcuarumu Juan repau neenapi Jesús cho'osi'ere repauni peore kuarena te'eka'chapanare soniasomu. ¹⁹ Soni rao, “Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasajũ'u repau'te: '¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Mu'upi Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojani ūcuacha'ajanaa'ñe chukuna?', chiijũ'u repau'te Jesure”, chini saosomu Juan repau neenare. ²⁰ Saouna sani Jesure i'kaasome repau.

—Juan Pãi Okoro'vekũji raosi'kua'mu chukuna'te, mu'uni chu'ore sēniasaa'ju chini. ¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojani ūcuacha'ajanaa'ñe chukuna? —chiniasome repau repau'te.

²¹ Ūcuarumuna Jesús pāi ravu jū'iva'nana'me na'ava'nare jainukore vasoasomu. Ūcuaja'che vati pāi sa'navu pa'isinare eto saosokaniasomu repau. ²² Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús Juan raosina sēesi'e chū'o i'kaasomu.

—Chura musanukona Juan pa'ichejana co'i musanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajũ'u repau'te Juanre: “Pāi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acũ'a paasina re'oja'che nuka ku'ime chura. Asi ravu paasina ūcuaja'che vajume. Cājo asamanesina ūcuaja'che asame chura. Jūnisōsina ūcuaja'che vajurani jo'e pa'ime. Chūova'na pa'iva'na chū'u chū'vache'te Dios Repau'te cuasanare chēa paaku vati toa uuche ūseche'te asaju pa'ime. ²³ Pāi chū'ure cuasache jo'kasōma'ñe cuasaju pa'ina pojoju pa'ijanaa'me”, chijju sa kuajũ'u repau'te Juanre —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Juan raosina co'isosirumu Jesús Juan pa'iche'te i'kaku ija'che i'kaasomu chekunare pāi:

—¿Je'se pa'ikuni ñañu chini pāi peocheja sate musanukona? ¿Chū'chusava tutakuna ñu'kuecheja'che repau rekocho na'mi sa'ñeku cuasakuni ñañu chini sate musanukona? Jā'aja'ñe cuasama'kua'mu Juan. ²⁵ Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saimaneni, ¿ñquere ñañu chini sate? ¿Pa'ipāi ju'ikāña ju'ikuni ñañu chini sate musanukona? Pāi, kāña rua ro'ikāña ju'ina pa'ipāi vū'ñachi'a pa'ime. ²⁶ Jā'aja'ñe pa'ikuni ñañu chini saimaneni, ¿ñquere ñañu chini sate musanukona? ¿Dios chū'o kuakuni ñañu chini sate? Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saisinajemu te'erūhiñe cuasame musanukona. Repau Juan chekunare Dios chū'o kuanare na'a rua masi kuaku'mu. ²⁷ Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chū'o ija'che chiimū:

Mu'u cheja cajejache kuajuni charo saoja'mu chū'u, pāipi mu'u cajejachere asa repa rekoñoāre care'va paapu chini, chiimū. ²⁸ Asarepajũ'u. Musanukonani chū'ore jo'e kuara. Icheja cheja Dios chū'o kuana rua masina pa'ime. Jā'ata'ni Juan ūcuanukore na'a rua masi'mu. Na'a pa'isirumu pa'ijana ūcuachi'a, rua vesusinata'ni Dios chū'ore asa chēa cuasaju Juanre na'a rua masijanaa'me, chū'u pa'iche peore asasinajemu —chiniasomu Jesús repanare.

²⁹ Jā'aja'ñe i'kakuna kuri kookainana'me chekuna pāi ūcuanuko asaasome. Aperumu repa, “Dios chū'usi'e re'oja'chea'me”, chini cuasaju Juanre okoro'vecojñoasome. ³⁰ Jā'ata'ni fariseopāina'me judiopāi che'chona, Dios, “Musanukona cu'ache cho'оче ūhasōjũ'u”, chiisi'e jachaasome. Dios chū'ũñe'te jachaju Juanre okoro'vecojñocuheasome repa.

³¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Pāi irumu cana, ¿keeja'cheja'chea'che? ¿Repa pa'iche'te kuara chini je'se kuaja'che chū'u? ³² Chū'upi ñato musanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chīi ãu ñisichejare ñu'ijju ūcuajanani, “Apeñu”, chini soniasome. Chekunapi apacuhejuna ija'che i'kaasome repa: “Chukuna juhivũã juhito ujacha'icuheme musanukona. Ūcuachi'a chukuna apeju jū'isinare tārumu ujacheja'che suma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chukunani cuheju pojoma'me musanukona”, chiniasome repa chīi. ³³ Repa chīi ūcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chukuna'te, Juanna'me chū'ure. Repa Juan Pāi Okoro'veku rani pa'iu Dioni sēeku te'eñoã ãu ãima'ñe pa'iu, conojē'e ūkuma'ñe pa'iana ña, “Vatini paaku vē'veu'mu Juan”, chijju cuhenaa'me musanukona repau'te. ³⁴ Chura chū'upi Dios Raocojñosi'kupri rani pa'iu si'aumucujña ãu ãiu ūkukuna ña, “Āi aia'mu mu'u. Cono ūku aia'mu mu'u. Ūcuachi'a pāi cu'ache pa'inana'me pāi chū'unare kuri kookainare oiu pa'iku'mu mu'u”, chijju cuheme musanukona chū'ure. ³⁵ Pāi rūhiñe cuasana, “Dios chū'ũñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repa”, chijju cuasame —chiniasomu Jesús repanare pāi.

Simón fariseopāi vū'e Jesús pa'isi'ere kuumu

³⁶ Ūcuarumu fariseopāi Simón Jesuni āure āura chini soniasomu. Sokuna repau vū'ena mua kaka āure āsa chini puu ñuniasomu repau. ³⁷ Reparumu romio, cu'ache pa'iko ūcuajopo'te paniasomo. Jesús fariseopāi vū'ena āu āsa chini muasi'ere asa, okoma'ñatupū alabastroji cho'ositupū mini ūcuavū'ena muaasomo repao. ³⁸ Mua kaka Jesure kueñe nukako oiona Jesús cū'ana meniasomu repao oni meoñe. Mekuna repao rañapaji repao oni meosi'e tū'neso chūsu pojo, okoma'ñapi ro'veasomo repao repacū'a. ³⁹ Jā'aja'ñe cho'okona ña fariseopāi Jesure soisi'ku ija'che cuasaasomu: “Ikū Jesús, Dios chū'o kakaiku pani repau'te chēako pa'iche masira'amū, ‘Cu'ache pa'iko'mo jā'o’, chini. Masini cuhera'amū repao cho'oche”, chiiu cuasaasomu repau. ⁴⁰ Jā'aja'ñe cuasakuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Simón, chū'o i'kara chiimū chū'u mū'ure —chiniasomu.

Chikuna,

—Jau, i'kajū'u. Asara, Masiu —chiniasomu Simón repau'te.

⁴¹ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

—Pāi te'eka'chapana ūcuate'eū'te pōsero'i paaasome. Te'eū quinientos denario kuri pōsero'i paaasomu. Cheku cincuenta denario pōsero'i paaasomu. ⁴² Pōsero'i paava'nata'ni kurire peojū ro'imaneeasome repava'na. Ro'imanareta'ni repanare kuri prestasi'ku, “Pōsero'i peome musanukona chū'ure”, chiniasomu repanare. Repau jā'aja'ñe i'kasirumu, mū'u cuasato, ¿kupi repanare kuri prestasi'kure na'a rua chiiku? —chiniasomu Jesús repau'te.

⁴³ Chikuna i'kaasomu repau.

—Na'a rua pōsero'i paasi'kupi na'a rua chiicosomu repau'te —chiniasomu repau.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Rūhiñe i'kamū mū'u —chiniasomu Jesús repau'te Simonre.

⁴⁴ Chini repau cū'a choasi'koni romioni chūri ñaku Simonre jo'e ija'che i'kaasomu repau:

—¿Iko chū'ure re'oja'che cho'okaisi'e ñamaneu mū'u? Mū'u vū'e muta kakasi'kureta'ni chū'u cū'a choajache oko ĩsimesi'kua'mū mū'u. Ikota'ni repao oni meoñeji chū'u cū'a choa pi'ni repao rañapaji tū'nesōkai'koa'mo chū'ure.

⁴⁵ Ūcuachi'a mū'u chū'ure chūsu pojomanesi'kua'mū. Ikota'ni chū'u cū'are chuta'a cuhama'ñe chūsuko pa'imo. ⁴⁶ Ūcuachi'a chū'u sījopū u'chape'era'ka rokaimanesi'kua'mū mū'u. Ikota'ni chū'u cū'ana okoma'ña rokai'koa'mo. ⁴⁷ Ikore rua cu'ache cho'osi'koreta'ni repao cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chū'u. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mū chū'u. Chū'upi jā'aja'ñe cho'okaiuna chū'ure rua cuasamo iko. Jā'ata'ni chekuna pāi, repana cu'ache cho'osi'e jmamajñaruāre chū'upi tūnosōkatu jmamakarū cuasame chū'ure —chiniasomu Jesús repau'te.

⁴⁸ Chini repao'te i'kaasomu.

—Mū'u cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chū'u. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mū chū'u —chiniasomu Jesús repao'te.

⁴⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa āu āi soicojñosina sāiñechi'a ija'che i'kaasome:

—¿Keeja'iu'u iku? Rua si'ache cho'omū. Pāi cu'ache cho'ochejē'e tū'nesōkaimū —chiniasome repana.

⁵⁰ Chitena repao'te jo'e i'kaasomu repau.

—Chū'uni cuasakona mū'u cu'ache cho'oche tūnosōkai'kujeku vati toa uuche ūseja'mū chū'u mū'ure. Sani re'oja'che pa'ijū'u mū'u —chiniasomu Jesús repao'te.

8

Romiva'na Jesure cho'okaisi'ea'me

¹ Jã'a cho'o pi'nisirumũ Jesús vũñajooopã si'ajooopã ku'iu Dios chũ'o re'oja'chere pãĩ cu'ache cho'ochẽ uhasinare Dios chẽa paache'te chũ'vakũ paniasomũ, repaũ neena docerepanana'me ku'iu. ² Romiva'na ũcuachi'a ja'me kuniasome. Aperumũ Jesús repanare romiva'nare si'ache jũ'inani vasoasomũ. Chekunare vatire paajũna eto saosokaniasomũ repaũ. Repana mamia'me ie: María ja'me kuniasomo. María mami cheke Magdalena'a'mo, aperumũ sieterepanare vati etocojñosi'ko. ³ Cuza rãjo Juana ũcuaja'che ja'me kuniasomo. Repaũ Cuza Herode'te cho'ochẽ cho'okainare chũ'ũkũ paniasomũ. Susana ũcuaja'che ja'me kuniasomo. Chekũna romi ũcuaja'che ruã jainũko ja'me kuniasome, Jesús chũ'vache'te asajũ. Repaũ'te Jesure repana paamajñaruãpi kuirajũ kuniasome repana romi, repaũ neenare ũcuachi'a.

*Trigo chu'chusi'ere cuasakũ kũamũ Jesús
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

⁴ Ũcuarumũ Jesupi ku'iu chũ'vakũna pãĩ jainũko si'achejña pa'ijooopã pa'inapi ñañũ chini eta chi'iasome. Chi'irena repanani chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũasomũ Jesús:

⁵ —Pãĩũ trigo'te chu'chura chini chiona saniasomũ. Sani tĩ'a pachu ku'iu chu'chukũna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomũ. Ma'ana tuã'tuaũna repara'karuã pãĩpi cha'caasome. Jã'ajekũna pĩ'ava'napi rani ãkuesõasome repara'karuã. ⁶ Chekũra'karuãta'ni cata pa'ichejana tuã'tua na'mi aineesi'eta'ni okopi peokũna phã'pha jũnisõasomũ. ⁷ Chekũra'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineeũna miupi ju'je vẽasõasomũ repara'ñũruã. ⁸ Chekũra'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejña tuã'tuasira'karuãjekũ re'oja'che ainee ju'a ñaniasomũ. Te'era'karũ aineesi'ñũ te'echa'chava cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ —chiniasomũ Jesús.

Chini ujachũ'opi jo'e i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ chũ'vache asa chẽaũana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

*Repaũ cuasakũ kũasi'ere te'erũhiñe kũamũ Jesús
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

⁹ Jã'aja'ñe cuasakũ kũa pi'niũna asa,

—¿Ëquere chũ'vakũ jã'aja'ñe cuasakũ kũakũ mu'ũ? —chiniasome repaũ neena.

¹⁰ Chitena repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Mũsanũkonare chũ'ũ neenajejũna Diopi ãsemaũna Repaũchi'a masiche te'erũhiñe kũamũ chũ'ũ, masi asaa'jũ chini. Jã'ata'ni chekunare chũ'ũre cuasacuhenare Diopi ãsekũna Repaũchi'a masiche cuasakũ kũamũ chũ'ũ, masi asamanea'jũ chini.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana.

Ũcuaja'che asanata'ni asavesũjanaa'me repana

—chiniasomũ Jesús repanare.

*Trigo chu'chusi'ere repaũ cuasakũ kũasi'ere te'erũhiñe kũamũ Jesús
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

¹¹ Ũcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chũ'ũ cuasakũ kũasi'e jo'e ũcuare te'erũhiñe kũaja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare. Ija'chea'me jã'a: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijũ chu'chume. Dios chũ'o chũ'vana ũcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chũ'o pãĩ ũcuauũkore chũ'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chũ'o chũ'vache. ¹² Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jũjakũna kakama'mũ. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jũjakũna kakama'ñeja'ñe pãĩ te'enare repana rekoñoã Dios chũ'o

kakama'mu. Jachame repana. Asanareta'ni vati aipi ũsemu repanare, Dioni cuasamanea'ju chini. Ūcuaja'che, "Repau'te cuasanapi jūnisōru vati toa uuche ũseja'mu Dios repanare", chini cuasaku ũsemu repau vati ai. ¹³ Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jūnisōmu. Pāi ũcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojojū cuasame. Teana cuasanareta'ni vati aipi cu'ache chũ'ukuna Dios chu'o repana cuasache jo'kasōme. ¹⁴ Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemu. Jã'ajekuna miu sũkipi ju'je vẽasōmu repara'ñuruã. Pāi ũcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chẽa Repau chũ'ũñe cho'onata'ni na'mi ũhasōme. Repana cho'ochena'me kurina'me pōse ruarepa cuasaju Dios chu'o repana asa chẽasi'e ũhasōme. ¹⁵ Ūcuachi'a cheja re'ojachejñana tuã'tuasicaã re'oja'che ainee re'oja'che kũimū. Pāi ũcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chẽa repana rekoñoã re'oja'che cuasaju Dios chũ'u jo'kasi'e cho'ojū pa'ime. Repana asa chẽasi'e ũhasōmaru si'arumu na'a ruã re'oja'che pa'ime repana —chiniasomu Jesús repanare.

*Pāiu uoturopu chũo tuoche'te kumatū
(Mr 4.21-25)*

¹⁶ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiu uoturopu chũo nukoni totoroji jaoma'mu. Ūcuaja'che kãiko'a vũ'evuna nukoma'mu. Jã'ata'ni, "Pāipi ivũ'ena kakani chija'iuana ñamanejanaa'me", chini cuasa, uoturopu chũo, umuna tuomu repau, re'oja'che miañe ñoa'ku chini. ¹⁷ Pāi rope'e cu'ache cho'ome. Jã'ata'ni repana cho'ochē peore ñasi'kũjeku pāi ũcuanuko asaju'te kũaja'mu Dios. Chave cho'osi'e peore masicojñoja'mu. ¹⁸ Jã'ajekuna Dios chu'o asaju pa'ijũ'u musanukona. Pāi, Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a ruã re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu Dios repanare, Repau chu'ore na'a ruã masia'ju chini. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repana jmamakarū masiche'te cavesujanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

*Jesús pũka'ko repau cho'jechũina'me repauni ñañu chini saisi'ere kumatū
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Ūcuarumu Jesús pũka'ko, repau cho'jechũina'me repau pa'ivũ'ena sani kakañu chiniasome. Kakañu chiisinareta'ni kakacu'aasomu repanare, pāipi jairepanukojejuna. ²⁰ Kakacu'akuna ve'sere pa'ijuna chekupi kũasomu Jesure.

—Mũja'ko, mũche'ũchũina'me mũ'uni ñañu chini ve'sere nukaju cha'ame —chiniasomu repau.

²¹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Dios chu'o asa chẽa jachamañe cho'ona chu'u ja'koromijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u cho'jechũijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repau'te.

*Jesupi chũ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kumatū
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Na'a pa'isirumuna Jesús repau neenana'me choovu ujavuna tuni,

—Ira chiara chekũkã'kona jẽñu mai —chiniasomu.

Chikuna jẽasome repana. ²³ Jẽajuna Jesús kãnisoasomu. Repau kãnisosirumuna ruarepa tutaku choovuna fa'a ja'ñũku okopi timusokuna ru'ipi'raasome repana.

²⁴ Choovuji runisocuhakuna Jesuni vuojū i'kaasome repana.

—¡Masiũ, Masiũ, runisōcuhame mai! —chiniasome repana repau'te.

Chitena vuni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajũ'u —chiniasomu repau. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuara'ruva cuhaasomu. Jo'e re'oja'ira cuhaasomu chiara.

²⁵ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomũ.

—¿Je'se pa'iana musanũkona chũ'ure masi cuasama'ñe? —chiniasomũ repau.

Chikũna vajuchũjũ rũa cuasajũ sãĩñechi'a sēniasaasome repana.

—¿Keeja'iujekũ ikũ jã'aja'ñe cho'okũ? Ikũpi chũ'ũũna tutasi'e cuhasõmũ, fa'asi'ejẽ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ũre vati paava'ũre Jesús etokaisi'ere kũamũ

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Ũcuarũmũ Gadara chejana Galilea cheja ti'jñeñe pa'ichejana tĩ'aasome repana.

²⁷ Tĩ'a matena repacheja cajoopo cakũ pãiu vatire paakũji tijñasomũ Jesure. Rũa jeerũmũ kãa peova'ũ pa'iu, vũ'ejẽ'e pa'imaũ pãĩ tãchejñachi'a pa'iu paniasomũ repava'ũ. ²⁸⁻²⁹ Ũcuarũmũ Jesús repava'ũre pa'inare vati, “Etajũ'ũ”, chiniasomũ. Chikũna vati paava'ũ Jesure ña, cuikũ repau'te ti'jñeñe ro're ñu'iu ũjachũ'opi ija'che i'kaasomũ:

—Jesús, Cũnaũmũ Pa'ikũ Dios Mamakũ, ¿ũque raikũ mũ'ũ? Asi cho'omanejũ'ũ chũ'ũre —chiniasomũ repau.

Aperũmũ repaũni vatipi kaka chũ'ũkũna vẽ've cho'okũna pãĩ repau'te chẽa repau jũjñana'me cũ'a cũnameãpi vẽeasome. Vẽesi'eta'ni rueni tuteso, vatipi chũ'ũkũna pãĩ peochejñare sani pa'iu paniasomũ repava'ũ.

³⁰ Reparũmũ Jesús,

—¿Ëquemamiũ'ũ mũ'ũ? —chiniasomũ vatire.

Jesupi mamire sēeũna,

—Chũkũna jainũko pa'inajejũ, Vati Kuanupũ ve'eme —chiniasomũ vati. Aperũmũ vati jainũko kakaasome repava'ũre.

³¹ Ũcuarũmũ vati i'kaasome Jesure.

—Chũkũna'te vati chẽacojñosina pa'icoje rũicoje casomanejũ'ũ —chiniasome repana. ³² Ũcuacheja kueñere aikũti caripa'te jo'chasẽse kuanupũ ãure mu'kajũ ãijũ paniasome.— Jo'chasẽse sa'navũãna saojũ'ũ chũkũna'te —chiniasome vati. Rũarepa sēejũna Jesús ũsemaneasomũ repanare. ³³ Jesupi ũsemaũna eta jo'chasẽseva'na sa'navũãna sani kakaasome repana vati. Kakarena jo'chasẽseva'na teana vũ'vũ aikũti ũjakũti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jũnisoasome.

³⁴ Jã'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasina kũaũũ chini vũ'vũsoasome vũ'ejoopo pa'inana'me repachejña po'ña pa'inare. ³⁵ Kũarena asa cho'osi'ere ñaũũ chini eta saniasome pãĩ. Sani Jesús pa'ichejana tĩ'a, vati paasi'kũre ñaasome repana. Kãa peosi'kũ churata'ni kãa ju'iu, Jesure ti'jñeñe ñuniasomũ repau. Ũcuaja'che vẽ've cho'osi'kũpi rũhiñe cuasakũna ña kũkũsoasome repana. ³⁶ Ũcuachi'a repa cho'osi'e ñasinapi kũaasome repanare ñaũũ chini raisinare. ³⁷ Kũarena Gadara cheja cana ũcuanũko asa kũkũcajejaniso,

—Pa'imanejũ'ũ mũ'ũ icheja. Saijũ'ũ —chiniasome Jesure. Chitena co'ira chini choovũna tuniasomũ repau. ³⁸ Co'ipi'rakũna vati paasi'kũ Jesuni ja'me sasa chini rũa sēniasomũ. Sēeũna,

³⁹ —Mũ'ũ vũ'ena co'ijũ'ũ. Co'i Dios mũ'ũre cho'okaisi'ere peore kũajũ'ũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

Jã'aja'ñe i'kaũna co'i Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore vũ'ejoopo pa'inani ũcuanũkore kũaasomũ repau vati paasi'kũ.

Jairo mamakona'me chie ravũ jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kũamũ

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Repau Jesús chiara jēni jo'e co'ũna pãĩ jainũko cha'ajũ pa'isinajejũ ña rũa pojosoasome repau'te. ⁴¹ Reparũmũ Jairo judiõpãĩ chi'ivũ'e chũ'ũkũ rani Jesure ti'jñeñe ro're pũũ ñu'iu,

—Chu'ure vu'ena ja'me saijũ'u —chinasomu. ⁴² Repau mamako, ũcuate'eva'opi jūnisopi'raasomo, chekurumu docerepaũsurumu pa'ikoji. Jũ'iona Jesuni soniasomu repau. Sokuna ja'me saiuna repau'te tuhana pãi si'acakã'jño tĩ'tiasome repau'te Jesure.

⁴³ Ũcuaja'che romio, docerepaũsurumu chie ravu jũ'iko ja'me paniasomo. Őkopãipi cho'o vasaajũ chini repava'o paasi'e kuri peore ro'isoasomo repava'o. Jã'ata'ni repao'te ũko cho'ote'easome repana. ⁴⁴ Jã'aja'ñe pa'ikoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikãa pũso juhasiru'tuvana chēasomo repao. Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomu repao'te.

⁴⁵ Repaoji chēaona,

—¿Neepe chu'ure chēare? —chinasomu Jesús.

Chikuna ũcuanũko,

—Chēama'me chukuna —chinasome repau'te.

Chitena Pedro i'kaasomu.

—Masiu, pãiva'na si'acakã'jño tĩ'time mu'ure —chinasomu.

⁴⁶ Chikuna,

—Jã'ata'ni pãi chu'ure chēasinaa'me. Chu'u masicheji pãi vasosi'kua'mu chu'u —chinasomu repau.

⁴⁷ Jã'aja'ñe i'kauna, “Chu'u chēasi'e masimu iku”, chiio cuasa kukuso, kurukuruo rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io,

—Chu'upi mu'u kãa chēasi'koa'mo vajura chini. Chēa teana te'erumu vajusōsi'koa'mo chu'u —chinasomo repao, pãi ũcuanũko asaju'te.

⁴⁸ Kuaona asa Jesús i'kaasomu repao'te.

—Imava'o, “Iku chu'ure vasoja'mu”, chiio cuasasi'kojeko vajucuhasi'koa'mo mu'u. Sani re'oja'che pa'ijũ'u chura —chinasomu Jesús repao'te.

⁴⁹ Repau Jesús chuta'a i'katona, cheku pãiu rani i'kaasomu Jairo'te.

—Mu'u chĩiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejũ'u —chinasomu repau Jairo'te.

⁵⁰ Jã'aja'ñe kuauna asa Jesús i'kaasomu.

—Vajuchumanejũ'u. Mu'upi, “Chu'u chĩiva'ore vasokaija'mu Jesús”, chiio cuasato mu'u chĩiva'o vajaja'mo —chinasomu.

⁵¹ I'ka pi'ni Jairo vu'e sani tĩ'a Pedro'te, Santiago'te, Juanna'me jũ'isiva'o puka'kupãi cuaaasomu repau repav'e. Chekunareta'ni vu'e kakache ũseasomu repau. ⁵² Kaka ñato Jesús chuta'a raimarumu kakasina ũcuanũko otare oiju paniasome.

Oijana Jesús i'kaasomu repanare.

—Re'omu. ũcuamakarũ oijũ'u musanũkona. Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupũ kãisiva'oa'mo —chinasomu repau repanare.

⁵³ Jã'aja'ñe i'kauna asa jachaju Jesure pãisoasome repana, repao jũ'isi'ere masiju.

⁵⁴ ũcuarumu Jesús jũ'isiva'o jũtuna chēa ũjachu'opi i'kaasomu.

—Romichĩio, vu'ijũ'u —chinasomu repau repava'ore.

⁵⁵ Chikuna vajurani teana vūniasomo repava'o. Vukona Jesús repaoni ãure ãua'ju chini chũ'uasomu repanare. ⁵⁶ Jã'aja'ñe cho'ona ña repava'o puka'kupãi kukusoasome. Ña kukusorena,

—Iva'ore chu'u vasosi'e chekunare pãi kumanejũ'u —chinasomu Jesús repanare.

9

*Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere kumũ
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ ũcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,

—Chu'upi cho'okaiuna pāi sa'navuã pa'inare vati peore eto saojanaa'me musanukona. Ūcuachi'a pāi jū'iva'nare vasojanaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cho'oa'ju chini jo'kamũ chu'ũ musanukonare —chiniasomũ Jesús repanare. ² Chini repanare ija'che chũ'uasomũ repaũ:

—Pāi cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chēa paache'te chekunare pāi kuaju pa'ijũ'ũ musanukona. Ūcuachi'a ravũ jū'iva'nare vasojuũ'ũ —chiniasomũ repaũ.

³ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Musanukonapi sani cu'amakarujē'e samanejũ'ũ. Vāsoñoã musanukona ju'veju ku'iñoajē'e samanejũ'ũ. Turu cu'amajñaruã mañajaturujē'e samanejũ'ũ. Āujē'e samanejũ'ũ. Kurijē'e samanejũ'ũ. Kāñajē'e samanejũ'ũ. Kāña sa'ñeju ju'ikāñajē'e sama'ñe musanukona ju'ikāñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'ũ. ⁴ Sani ku'iju v'ejoopo tī'ani musanukonare chiina v'e're canuka pa'ijũ'ũ, tīicheja saichetu'ka. ⁵ Jā'ata'ni pāi musanukonare kuhena pa'ijooopã canukamanejũ'ũ. Musanukonare kuhena pa'ijooopã etani musanukona cū'akorophe're chũ'isi'e cha'ore tī'to to'jñojũ eta saijũ'ũ. Jā'aja'ñe cho'oru musanukonare repana kuhesi'e masijanaa'me repana — chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

⁶ Jā'aja'ñe chũ'ũna sani ku'iju v'eñajooopã si'ajooopã Dios chu'ore chu'vaasome repana. Ūcuachi'a pāi jū'iva'nare vasoasome repana.

Jesús pa'iche'te Herodes cuasasi'ere kũamũ

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷⁻⁸ Ūcuarũ chekũna pāi Jesús pa'iche'te cutujũ, “Diopi vasuuna Juan jūnisuuna tãcojñosi'kupi jo'e vajurani pa'imũ”, chiniasome. Chekunata'ni, “Aperũmũ Dios chu'o kuasi'kupi Elíapi jo'e vajurani pa'imũ jā'ũ”, chiniasome. Chekunata'ni, “Aperũmũ Dios chu'o kuasinapi te'eu vajurani pa'imũ jā'ũ”, chiniasome. Reparũmũ Herodes, pāi jainukore chũ'ũku Jesús cho'oche'te pāipi kuajũna asaasomũ, pāi Jesure cutusi'e ũcuaja'che. Asa, “¿Je'se paaku ie?”, chini rũa cuasaasomũ repaũ.

⁹ Rũa cuasaku i'kaasomũ repaũ.

—Aperũmũ Juanre sījopũ'te tũsoa'ju chini chũ'usi'kuamũ chu'ũ. Jā'ata'ni, ¿jeeja'iu'ũ jā'ũ? Pāipi kuajũna repaũ pa'iche rũa si'ache asaku pa'imũ chu'ũ — chiniasomũ repaũ.

Jā'ajekũna repaũ Herodes Jesuni ñauakũna si'ache cho'oasomũ.

Pāi cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamũ

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Na'a pa'isirũmũ Jesús neena, repaũ saosina rani repana cho'osi'e peore kũasome repaũ'te. Kuarena repanarechi'a Betsaida v'ejoopo kueñena pāi peochejana saasomũ repaũ. ¹¹ Saũna repana saisichejana pāipi asa tuhajũna ña pojoasomũ Jesús repanare. Tuharena pāi cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chēa paache'te kũasomũ repaũ repanare. Ūcuachi'a jū'iva'nare vasoasomũ repaũ.

¹² Na'isocuhakũna repaũ neena, docerepana repaũ'te rani ija'che i'kaasome:

—Icheja v'eñajooopãjē'e peomũ. Inare pāi saojũ'ũ, v'eñajooopã kueñe pa'ijooopãna, uajooopãna'me jmajoorũãna sani ãuna'me kãivũ'ña ku'ea'ju — chiniasome repana.

¹³ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomũ repanare.

—Musanukonapi ãu ãujũ'ũ inare —chiniasomũ.

Chikũna,

—Pãpũã, cincorepapũã, va'i te'eka'chapava'narechi'a paame chukũna. ¿Chukũnapi ãu koojani ra inare pāi ũcuaukore ãua'ju chiiku mu'ũ? —chiniasome repana repaũ'te.

14 Chekũrũmũ repana pãĩ cinco milrepana na'a jainũko pa'icosome, mũmũpãichi'a kuẽkueto.

Pa'ijũna,

—Te'ekuanupũ cincuentarepanachi'a pãĩ pũũajũ. Ũcuanũko ũcuajanũkochi'a pũũajũ. Jã'aja'ñe i'kajũ'ũ inare pãĩ —chiniasomũ Jesús repau neenare.

15 Chikũna Jesús neenapi chũ'ũrena pãĩ ũcuanũko te'ekuanuchi'a pũũasome.

16 Pũũ ñu'ijũna pã, cincorepauã va'i te'eka'chapava'nare mini cãjikũ cũnaũmũre ñakũ Dioni, “Re'orepamũ, Ja'kũ”, chini repau neenani tũ'se ĩsiasomũ repau, ũcuanũkore ãua'jũ chini. (Jmanũkorũ pa'isi'e ãu Dioni sũkũna teana rũa paniasomũ.)

17 Pãĩ ũcuanũko chajiche ãniasome repa. Jã'ata'ni repana ãijũna cajejaisi'e sia docerepajũ'ña maña timuasome repana Jesús neena.

*Pedro, “Dios Raosi'kũa'mũ Jesús”, chiisi'ere kũamũ
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

18 Na'a pa'isirũmũ Jesupi Dioni te'eũ sũeũna repau neena ja'me paniasome. Pa'ijũna repanare chũ'o sũniasomũ repau.

—Pãĩ chũ'ũ pa'iche cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomũ repau.

19 Chikũna i'kaasome repana.

—“Juan, Pãĩ Okoro'vekũ'mũ jã'ũ”, chiime pãĩ chekũna mũ'ũre i'kani. Chekũna, “Aperũmũ pa'isi'kũ Elĩaa'mũ jã'ũ”, chiime mũ'ũre. Jo'e chekũna, “Aperũmũ Dios chũ'o kũasi'kũpi jũnisũsi'kũpi jo'e vajũrani pa'imũ jã'ũ”, chiime mũ'ũre —chiniasome repana repau'te.

20 Chitena asa repanare sũniasomũ repau.

—Mũsanũkonajẽ'e chũ'ũ pa'iche cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomũ repau repanare.

Chikũna,

—Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ mũ'ũ. Cristoa'mũ —chiniasomũ Pedro repau'te.

21 Pedroji, “Dios Raosi'kũa'mũ mũ'ũ; Cristoa'mũ”, chikũna, “Chekũnare pãĩ kũamanejũ'ũ”, chiniasomũ Jesús repanare.

*Repau chuenisojachere kũamũ Jesús
(Mt 16.21-28; Mr 8.31-9.1)*

22 Chini jo'e i'kaasomũ repau.

—Chũ'ũ Dios Raosi'kũ rũa asi cho'ocojũña'mũ. Judío ainana'me judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judíopãĩ che'chona chũ'ũni cuhejũ vanisũñe chũ'ũjanaa'me. Chuenisũ tãcojũnosi'kũta'ni choteumucujũna jo'e vajũraija'mũ chũ'ũ —chiniasomũ Jesús repau neenare.

23 Repau neenare i'ka pi'ni pãĩ ũcuanũkore i'kaasomũ repau.

—Mũsanũkonapi chũ'ũ neena paũũ chini mũsanũkonare cho'ũache ũhasũ chũ'ũ chũ'ũñe'te si'aumucujũna cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Chũ'ũre cuasanajejũna chũ'ũre cho'ocheja'che vanisũñũ chiijanaa'me pãĩ mũsanũkonare. Pãĩ mũsanũkonare jã'aja'ñe cho'oũũ chiiche asanjĩ'e chũ'ũre cuasache ũhasũmanejũ'ũ.

24 Chuenisũñe'te vajũchũjũ mũsanũkona asa chũasi'ere Dios chũ'ore ũhasũni jũnisũsirũmũ vati toana sani uujanaa'me. Jã'ata'ni, “Pãĩ chũkũna'te vanisũñũ chiitojẽ'e Jesure ũcua cuasajanaa'me chũkũna”, chiisina repana jũnisũsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. 25 Pãĩ rũa si'ache paanapi chũ'ũre cuasamaneni repana jũnisũsirũmũ vati toana sani uujanaa'me. ũcuachi'a repana paasi'e peore cho'osũja'mũ. 26 Pãĩ chũ'ũre cuasanata'ni chekũnani vajũchũjũ, “Jesure cuasamanaa'me chũkũna. ũcuachi'a Repau chũ'ojẽ'e vesũnaa'me chũkũna”, chiime masinata'ni. Jã'aja'ñe i'kasinare rũa cu'ache ti'jũjeja'mũ. Na'a pa'isirũmũ chũ'ũ, Dios Raosi'kũ, cũnaũmũ mũisi'kũpi chejana jo'e cajeja'mũ. Chũ'ũ Ja'kũ Dios ángelena'me

ko'sija'icheja'che ko'sija'ia cajeja'mu chu'u. Caje ja'aja'ne i'kasinare ucuaja'che, "Inare pai vesumu chu'u", chiija'mu chu'u reparumu. ²⁷ Musanukona icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a junisomarumuna chu'u Dios Raosi'kupi paire masi chu'ukuna najanaa'me musanukona. Ucuarepa'a'me ja'a —chiniasomu Jesus reparare pai.

Rua ko'sija'ia Jesus caruhisi'ere kumamu
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Reparare cutusirumu, ochorepaumucujña pa'isirumuna Dioni sēsa chini aikūtina maniasomu Jesus. Pedro'te, Santiago'te Juanre ja'anarechi'a ja'me maaasomu repau. ²⁹ Dioni sēe tiiuja'ia caruniasomu repau. Repau ju'ikāña ucuaja'che rua pokosijakāña caruniasomu. ³⁰⁻³¹ Carūni nukakuna umupai rua ko'sijanapi te'eka'chapana peosichejapi teana rani nukaju Jesus Jerusalén vu'ejoopo ju'ijañere cutuasome. Aperumu pa'isina paniasome repana Moisen'a'me Elías. ³² Cutujuna Pedro chekunana'me rua uokuanata'ni kaima'ne Jesuni rua ko'sija'iani naju paniasome, repau'te ja'me pa'inare ka'chanare ucuachi'a.

³³ Reparapi Jesuni cutu pi'ni saipi'rajuna masi cuasavesuku Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Masiu, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Vu'ñaruā chotevu'ñaruā cho'okañu chiime chukuna, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chiniasomu Pedro.

³⁴ Chuta'a i'katona Moisen'a'me Elíana'me Jesus nukachejana pikopi caje ta'pisouna reparapi piko sa'navu'te nukaju Jesus neena rua kukusoasome.

³⁵ Ucuarumu piko sa'navuji chu'o i'kache ija'chere asaasome repana: "Iku chu'u chii chu'u oia paaku'mu. Repau chu'ore asaju pa'ijū'u musanukona", chiiche'te asaasome repana.

³⁶ Ja'aja'ne chiiche asa jo'e nato Jesus te'eu nukaasomu. I'kama'ne ña repana ñasi'e reparumu chekunarejē'e kumaneasome repana Pedrona'me Santiagona'me Juan.

Chīiva'ure vatire paava'uni Jesus vasosi'ere kumamu
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Jo'e apeñatato aikūti muisi'kupi Jesupi cajeuna pai jainuko repauni ñañu chini rianasome. ³⁸ Ratena reparare pai ja'me pa'ikaji cuiku Jesuni re'oja'chere sēniasomu.

—Masiu, chu'u chīiva'ure najū'u. Ucuate'eva'ua'mu iku. ³⁹ Vatipi si'arumu chēa paaku chu'ukuna rua cuiku vē've curuku repau chu'opoji coo rua raoku pa'imu iva'u. Iva'ure rua asi cho'o etakuta'ni vati, ai etama'mu iva'ure. ⁴⁰ Mu'u neenare sēesi'kua'mu chu'u, vatini eto saokaaru chini. Ja'ata'ni etovesusinaa'me repana —chiniasomu repau.

⁴¹ Chikuna Jesus i'kaasomu repau'te.

—Musanukona pai irumu cana chu'ure masi cuasama'me. Rua tiiñe cuasame musanukona. ¿Keekerumu musanukona tiiñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Ja'aja'ne i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u mu'u chīiva'ure —chiniasomu Jesus.

⁴² Chikuna rianasomu repava'u. Raiuna vatipi cho'o tūuuna ūhiu vē've curuasomu repau. Ja'aja'ne cho'okuna ña Jesupi vatini, "Etajū'u", chikuna etaasomu vati. Repava'ure vaso pi'ni, puka'kuni co'choasomu repau. ⁴³ Jesupi ja'aja'ne cho'ouna ña kukuso pai ucuanuko, "Dios peore masiku'mu", chiniasome.

Repau chuenisojachere jo'e kumamu Jesus
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Ja'ajekuna Jesus repau neenare ija'che i'kaasomu:

⁴⁴ —Chu'u i'kache asa cavesumanējū'u. Chu'ure Dios Raosi'kure kuhena pai cu'ache cho'ojū chini chēa jo'kajanaa'me —chiniasomu repau reparare.

⁴⁵ Jã'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Reparumũ Dios repanapi masi asamanea'jũ chini asavesache cho'oasomũ repanare. Masi asamanata'ni repau'te Jesure sãevajuchuasome repana.

Jesús neena, “¿Neepi na'a rua masiche?”, chiisi'ere kuamũ
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Ūcuarumũ Jesús neena ija'che sãĩnechi'a cutuasome: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?”, chiniasome. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jã'aja'ñe cutujũna repana cuasajũ cutuche ñaasomũ Jesús.

Ña chĩiva'ũre juha ra, repau'te kueñe nũko ija'che i'kaasomũ repau:

—Pãi chũ'ũre masi cuasana chĩiva'nare ikũjava'nare pojona chũ'ũre ũcuaja'che pojome. Pãi chũ'ũre pojona chũ'ũre Raosi'kũre ũcuaja'che pojome. Pãi rua vesuva'napi chũ'ũna'me Ja'kũre pojoni Diopi ñato rua masinaa'me —chiniasomũ Jesús repanare.

Maire cu'ache cho'omana pojojũ re'oja'che cho'okaime maire
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ūcuarumũ Juan ija'che i'kaasomũ Jesure:

—Masiũ, chekũre pãiu'te vati pãi sa'navuã pa'inare eto saoku'te ñasinaa'me chũkũna. “Jesupi chũ'ũkũna cho'omũ chũ'ũ”, chiisi'kuamũ repau vati eto saoni. Jã'aja'ñe cho'oũna ña ũsejũ i'kasinaa'me chũkũna repau'te, maire ja'me cho'okaima'kũjekũna —chiniasome repana repau'te.

⁵⁰ Chitena asa,

—Jã'aja'ñe cho'onare ũsemanejũ'ũ. Pãi maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me —chiniasomũ Jesús repau'te Juanre.

Juanna'me Santiago cho'oũu chiiche'te ũsemũ Jesús

⁵¹ Ūcuarumũ Jesús repau cunaumũ muirumũ tĩ'acuhakũna saivajuchũma'ñe Jerusalenna saipi'raasomũ. ⁵² Saipi'rakũ chekunani charo saouna Samaria cheja cajoopona sani, repau kãijavũ'ere sãekanasome repana. ⁵³ Sãejatena Jesupi ũcuajoopona sakũna repajoopo cana pojomaneasome repau'te, Jerusalenna saiũna.

⁵⁴ Repauni pojomarũna ña repau neena Santiagona'me Juan i'kaasome.

—Chũkũna'te Paakũ, ¿inapi mu'ũre cuhenapi uusõa'jũ chini, “Cunaumũpi toa cajeche chũ'ũjũ'ũ”, chiikũ mu'ũ chũkũna'te? —chiniasome repana.

⁵⁵ Jã'aja'ñe i'karena chũri ña,

—Jã'aja'ñe cho'omanejũ'ũ. Mũsanũkonapi cu'ache cho'oũu chiiche cuhemũ Dios Rekocho. ⁵⁶ Chũ'ũ, Dios Raosi'kũ pãire cu'ache cho'ora chini cajesi'kũma'mũ. Pãire oiũ vati toa sani uuche'te ũsera chini cajesi'kũamũ chũ'ũ —chiniasomũ Jesús repau neenare. Ūcuarumũ Jesús repau neenana'me chekũjoopona saniasomũ.

Jesure ja'me kuũu chiisina i'kasi'ere kuamũ
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ma'api saijũna chekũ pãiu i'kaasomũ Jesure.

—Mũ'ũna'me ũcuauachejũna mu'ũ ku'ichejũna ku'ũ mu'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pasa chiimũ chũ'ũ —chiniasomũ repau.

⁵⁸ Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Ã'care'achai kãicojũna paame. Pĩ'ava'na ũcuaja'che kãisũovũã paame. Chũ'ũ, Dios Raosi'kũta'ni, kãichejũñajẽ'e peova'ũ pa'imũ —chiniasomũ repau.

⁵⁹ Chini Jesús chekũni i'kaasomũ.

—Chũ'ũni ja'me ku'ũ chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

Chikũna,

—Pāi Ūcuanukore Paaku, cha'ajũ'u aperumũ. Chu'u ja'kũva'uni tãjasa. ¿Ûsema'ku mu'u? —chiniasomũ repau repau'te.

⁶⁰ Jã'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Chekunapi chu'ure cuasamanajeju repana rekoñoã jũnisõsinaja'ñe pa'inapi repana majapãi jũ'isinare tãa'ju. Mu'uta'ni pãi cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chẽa paache'te rani kuaku pa'ijũ'u —chiniasomũ repau.

⁶¹ Jã'aja'ñe i'kauna cheku i'kaasomũ repau'te.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'una'me kusa chiimũ chu'u. Jã'ata'ni charo chu'u majapãire, “Saimũ chu'u”, chijasa chiimũ chu'u. ¿Ûsema'ku mu'u? —chiniasomũ repau.

⁶² Chikuna asa i'kaasomũ repau.

—Pāi Dios chũ'ũñe cho'oñu chiinapi repana aperumũ pa'isi'ere jo'e pa'iaakuna Repau chũ'ũñe'te cho'oma'to Dios neena pa'icu'amũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

10

Repau neenare setentarepanare saomũ Jesús

¹ Na'a pa'isirumũ Jesús chekunare setentarepanare ku'e chẽa i'kaasomũ.

—Musanukona ũcuanuko te'eka'chapanachi'a vñajooopoãna saijũ'u. Chu'u saijajooopoãna'me chu'u saijachejñana charo sani Dios chu'ore chu'vaju pa'ijũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

² Repanani saopi'raku i'kaasomũ repau.

—Asarepajũ'u. Trigo tuarumũ trigo chio paakũji cho'oche cho'onare ku'e saosomũ, repauni trigo'te tuakaapu chini. Repau repanare saosirumũ cho'ocheji ruarepajekuna cho'oche cho'onapi karasõasome. Cho'onapi karasõkuna chio paakuni chu'o raoasome repana, chekunani raoa'ku chini. Dios chu'o chu'vache ũcuaja'che jã'aja'ñea'me. Dios chu'o chu'vanapi karasõjuna Dios chu'o asamana rua jainukoa'me. Jã'ajekuna Dioni sēejũ'u musanukona, Repau chu'o chu'vanani na'a jainukore ku'e raoa'ku. ³ Musanukonare, “Saijũ'u”, chiimũ chu'u. Ovejachĩiva'nare chai pa'ichejñana saochaja'che musanukonare cuhena pa'ichejñana saomũ chu'u. ⁴ Musanukonapi sani turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Kurijẽ'e samanejũ'u. Cũ'akorophe'rejẽ'e samanejũ'u. Ūcuaja'che ma'a saiju ti'jñenare canukama'ñe sēejũ saijũ'u. ⁵ Ūcuaja'che musanukonapi ku'ijũ pãi vñana kakani, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chijũ'u repavũ'e pa'inare. ⁶ Repavũ'e pa'ikũji re'oja'che pa'ineeku pa'ito musanukona sēekaisi'e Diopi re'oja'che cho'okaija'mũ repanare. Jã'ata'ni re'oja'che pa'icuheku pa'ito musanukona sēekaisi'e re'oja'che cho'okaimaneja'mũ Dios repanare. Musanukona Diore sēekaisi'e sēema'ñeja'ñe pa'ija'mũ repanare. ⁷ Ūcuate'evũ'e pa'ijũ pa'ijũ'u musanukona. Chekuvũ'ña pa'imanejũ'u. Ūcuavũ'ere pa'ijũ repavũ'e pa'ina ãuñe'te ãu ãijũ pa'ijũ'u. Musanukona ãijañe ãu pãi chu'vache ro'ia'me. ⁸ Ūcuaja'che musanukonapi vñe'jooopona sani tĩ'arena repajooopo canapi musanukonani cuhema'to repana ãuñe ãu ãijũ'u. ⁹ Ūcuaja'che repajooopo pa'iva'nare jũ'iva'nare vasojuũ'u. Ūcuachi'a ija'che kuajũ'u repanare: “Dios Raosi'ku pãire chũ'upi'ramũ”, chijũ'u. ¹⁰ Ūcuaja'che musanukonapi vñe'jooopona sani tĩ'arena repajooopo canapi musanukonani cuheto ija'che i'kaju callejoovuna etajũ'u: ¹¹ “Ijooopoquee cha'o chukuna cũ'akorophe're chũ'isi'ere tĩ'to to'jñome chukuna, pãipi musanukona cu'ache cho'osi'ere ña masia'ju chini. Asarepajũ'u; Dios Raosi'ku pãire chũ'upi'ramũ”, chijũ'u musanukonare cuhenare. ¹² Iere musanukonani kuara: Pãi cho'oche Dios ña ro'iche chũ'urumũ tĩ'aru rua cu'ache ti'jñeja'mũ Sodoma vñe'jooopo pa'isinare. Jã'ata'ni musanukona

chũ'vache asacuhesinare na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mũ —chinasomũ Jesús repau neenare.

Dios chũ'o jachana pa'iche'te kũamũ
(Mt 11.20-24)

¹³ Ũcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Dios aperũmũ Sidón vũ'ejoopona'me Tiro vũ'ejoopo pa'inare Repau masiche cho'o ñomaneasomũ. Repanani chũ'vakũ cho'o ñoru cu'ache cho'ochẽ ũhasõ, vãkiniokãñapi sa'che repana sïjona ũhacũtapi chu'chura'asinaa'me repana, chekũnapi ña, “Cu'ache cho'ochẽ ũhasõsinaa'me ina”, chiapũ chini. Mũsanũkonata'ni chũ'ũpi chũ'vakũ Diochi'a cho'omasiche cho'okũna ñasinaa'me, Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'ina. Jã'ata'ni ũcua cu'ache cho'ochẽ ũhasõmanesinaa'me mũsanũkona. Jã'ajekũna rũa cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare. ¹⁴ Na'a pa'isirũmũ Dios pãi ũcuanũko cho'ochẽ ña ro'iche chũ'ũmucuse tĩ'aru Sidón vũ'ejoopo pa'isinana'me Tiro vũ'ejoopo pa'isinare rũa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mũ, chũ'ũ cho'ochẽ ñasinata'ni jachasi'e ro'i.

¹⁵ 'Mũsanũkona Capernaum vũ'ejoopo pa'ina, “Dios pa'ichejana saijanaa'me mai”, chiime. Jã'ata'ni Dios mũsanũkonare Repau pãi ũcuanũko cho'ochẽ ña ro'iche chũ'ũmucuse tĩ'aru vati toana saoja'mũ —chinasomũ Jesús repanare.

¹⁶ Chini repau neenare jo'e i'kaasomũ repau.

—Pãi mũsanũkona i'kache asa jachamana chũ'ũ i'kache ũcuaja'che asa jachama'me. Pãi mũsanũkonare cuhena chũ'ũre ũcuaja'che cuheme. Pãi chũ'ũre cuhena chũ'ũre Raosi'kũre Diore ũcuaja'che cuheme —chinasomũ Jesús repanare.

Dios chũ'o chũ'vañũ chini saisina setentarepana co'isi'ere kũamũ

¹⁷ Jesupi saõna chũ'vajani pojojũ co'i repaũni kũasome repana setentarepana.

—Chũkũna'te Paakũ, chũkũna mũ'ũ ku'e chẽa saosinapi chũ'ũjũna pãi sa'navũã pa'isina vati eta saisinaa'me —chinasome repana repaũ'te.

¹⁸ Jã'aja'ñe kũarena asa repanare ija'che i'kaasomũ repau:

—Vati aire cũnaũmũpi oko fe'neñeja'ñe na'mi tuã'ikũni ñasi'kũamũ chũ'ũ. ¹⁹ Jã'ata'ni chũ'ũ mũsanũkonare Diochi'a cho'omasiche'te cho'oa'jũ chini masire jo'kasi'kũamũ. Masinajejũ mũsanũkonapi añana'me puni tumunijẽ'e asi cho'omanejanaa'me. Ũcuaja'che vati cho'ochẽ peore ũsejanaa'me mũsanũkona. Jã'are cho'ojũ jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'ocojñomanejanaa'me mũsanũkona. ²⁰ Pãi sa'navũã pa'inare vati etoni pojomanejũ'ũ mũsanũkona. Utija'ophũro cũnaũmũ pa'iphũrona Dios mũsanũkona mami tochasi'ere cuasajũ pojojũ'ũ —chinasomũ Jesús repau neenare.

Jesús pojokũ i'kasi'ere kũamũ
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Reparũmũ Jesús, Dios Rekochoji repaũni ja'me pa'ũna rũa pojokũ i'kaasomũ.

—Ja'kũ, mũ'ũ cũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'ũkũ'mũ. Mũ'ũre rũa pojokũ i'kamũ chũ'ũ. Pãi, “Mũ'ũ chũ'o peore masinaa'me chũkũna”, chiijũ cuasanare mũ'ũ chũ'o asamasiche ũsemũ mũ'ũ, repanapi asavesũa'jũ chini. Jã'ata'ni pãi chĩiva'naja'ñe vesũjũ, “Dios chũ'ojẽ'e vesũnaa'me chũkũna”, chini cuasanarechi'a mũ'ũ chũ'o asamasiche jo'kakũ'mũ mũ'ũ, repanapi asamasia'jũ chini. Jã'aja'ñere chiimũ mũ'ũ. Jã'ajekũna, “Re'orepamũ”, chiimũ chũ'ũ mũ'ũre —chinasomũ Jesús Pũka'kũre.

²² Diore i'ka pi'ni pãire i'kaasomũ repau.

—Chũ'u Ja'ku Repau pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mu chũ'ure. Chũ'u pa'iche vesume pãi. Chũ'u Ja'kuta'ni masimu. Ūcuaja'che chũ'u Ja'ku pa'iche vesume pãi. Chũ'uta'ni Repau pa'iche masimu, Repau Mamakujeku. Chũ'ure kuaanarechi'a chũ'u Ja'ku pa'iche kuamu chũ'u —chinasomu Jesús repanare.

²³ Jã'aja'ñe i'kakũ repau neenarechi'a i'kaasomu repau.

—Chura chũ'uni ja'me pa'ijana rua re'omu musanukonare, chũ'upi si'ache cho'o ñokuna. ²⁴ Aperumu pa'isina Dios chũ'o kuasinana'me pãi chũ'usina irumu musanukona ñañeja'ñere ñañu chiisinata'ni ñamaneasome. Ūcuachi'a irumu musanukona asacheja'chere asañu chiisinata'ni asamanesinaa'me repa —chinasomu Jesús repau neenare.

Samariapãiu re'okũ cho'osi'ere Jesús cuasaku kuasi'ere kuamu

²⁵ Ūcuarumu judiopãi che'chokũ Jesuni cutura chini muaasomu, repau masiche'te cho'o ñara chini. Mua repau'te ija'che sēniasomu repau:

—Masu, chũ'upi Dios pa'ichejana ai sani pasa chini, ¿je'se cho'oja'che? —chinasomu repau.

²⁶ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e, ¿ũquere kuaku? Mu'upi ñato, ¿je'se kuaku? —chinasomu repau.

²⁷ Chikuna i'kaasomu repau.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãi musanukonare ūcuaukore Paaku'te Diore musanukona auna'me rekoñoana'me kokana'me cuasache peore jã'api rua cuasaju pa'ijũ'u.

Musanukona meñe oicheja'che kueñe pa'inare oiju pa'ijũ'u.

Jã'aja'ñe kuamu Dios chũ'o, aperumu tocha jo'kasi'e —chinasomu repau pãi che'chokũ.

²⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Rũhiñe i'kamũ mu'u. Mu'upi jã'aja'ñe cho'oni Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mũ —chinasomu Jesús.

²⁹ Jã'aja'ñe i'kauna asa, pãipi repauni ña, “Ūcuarepa cho'okũ'mu iku”, chiiju cuasaa'ju chini Jesure jo'e sēniasomu repau.

—¿Neeañe chũ'ure kueñe pa'ina? —chinasomu repau.

³⁰ Chikuna Jesús ija'chere cuasaku kuasomu repau'te:

—Pãiu Jerusalén vu'ejoopoji Jericó vu'ejoopona cajeasomu. Cajekuna pãi cu'ana ma'ana tijña chēasome repau'te. Chēa repau cu'amajñaruã tutesõ, repau ju'ikãñaruã tĩ'te, repau'te ai jũ'iñetu'ka rua vani jo'ka sanisōasome repa. ³¹ Vani jo'ka satena judío phairipãiu ūcuama'api rani chueesiva'uni ña ma'a chekũkã'kona jēni pachu carani saniasomu. ³² Carani sakuna chekũ, Leví jojosi'ku Dios vu'e cho'оче cho'okaiku ūcuama'api rani ūcuaja'che chueesiva'u ūhicheja tĩ'a ma'a chekũkã'kona jēni pachu carani saniasomu. ³³ Chekũ, Samariapãiuta'ni ūcuama'api raiũ chueesiva'u ūhicheja tĩ'a ña oniasomu repava'ure. ³⁴ Ña oiũ repava'u asimajñana pĩsi uche conona'me u'chape'e ro'vecuha, kãñase'repi vēekaniasomu repava'ure. Vēe pi'ni repau burrova'upi tuo sa, pãi kãivu'ere paaku kuirasomu repau. ³⁵ Jo'e apeñatato repau Samariapãiu saipi'raku, repavu'e paaku'te denario kurire're ka'chare're mini isiku ija'che i'kaasomu: “Iva'ure chueesiva'ure kuirakaijũ'u chũ'ure. Chũ'u ro'isinuko tĩ'ama'to mu'upi ro'ikajũ'u. Chũ'u jo'e raisirumuna mu'u ro'ikaisinuko ro'ira mu'ure”, chinasomu Samariapãiu —Jã'aja'ñe kuasomu Jesús repau'te judiopãi che'chokũ'te.

³⁶ Jã'aja'ñe kua pi'ni Jesús repau'te chũ'o sēniasomu.

—Chueesiva'u ũhisima'a umupāi chotena te'enachi'a saiju ñaasome repau'te. Jã'ata'ni te'eu re'oja'che cho'okaniasomu repau'te, pāi kueñe pa'inare re'oja'che cho'okaicheja'che. ¿Kaupi repau'te jã'aja'ñe cho'okaku? —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁷ Chikuna,

—Chueesiva'ure ña oisi'kupi re'oja'che cho'okaisi'kua'mu repau'te —chiniasomu judiopāi che'choku.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jã'a. Mu'ujē'e ũcuaja'che sani chekunani ña oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús judiopāi che'choku'te.

Martana'me María vũ'ere pa'imũ Jesús

³⁸ Ūcuarũmu Jesús repau neenana'me jo'e saiũ chekũjooopona tĩ'aũna romichĩio Marta repao vũ'ena Jesure soni mutuaasomo. ³⁹ Repao Marta cho'jeo María ve'easomo. Jesupi kaka pũũna repau che'choche'te asara chini repau'te kueñe pũũasomo repao María. ⁴⁰ Jã'ata'ni Marta, vũ'e cho'omajñaruãre te'eo cho'o ca'naso, Jesure kueñe rani ija'che i'kaasomo:

—Pāi Ūcuanũkore Paaku, chu'u cho'jeo cho'omajñaruã ja'me cho'oma'mo chu'ure. Chu'uchi'a te'eva'o cho'oko pa'imo. ¿Chu'ure ña oima'ku mu'u? I'kajũ'u repao'te chu'ure ja'me cho'oa'ko —chiniasomo repao repau'te.

⁴¹ Chikona Jesús i'kaasomu repao'te.

—Asarepajũ'u, Marta. Mu'u pa'iche'te ruarepa peore cuasako oimo mu'u. ⁴² Re'oja'che pa'iche chuta'a chẽama'mo mu'u. Mũche'ota'ni chu'u che'choche'te asaneeko re'oja'che pa'iche'te chẽacuhamo. Jã'aja'ñe cho'oko'te ũsema'mu chu'u —chiniasomu Jesús repao'te Martare.

11

Diore sēñe'te che'chomu Jesús

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ūcuarũmu Jesús repau saisichejare pa'iu Dioni sēniasomu. Sēni pi'niũna repau neeku te'eu ija'che i'kaasomu repau'te:

—Chũkũna'te Paaku, Diore sēñe'te che'chojũ'u chũkũna'te, Juan repau neenare che'chosi'ja'che —chiniasomu repau.

² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Mũsanũkonapi Diore sēni ija'che i'kajũ'u:

Ja'ku, Cũnaũmu Pa'iku, pāi mu'ure vajũchũju pojoa'ju.

Ūcuachi'a mu'u chũ'uñe pāi ũcuanũko cho'ojarũmu tĩ'aa'ku.

Cũnaũmu pa'ina mu'u chũ'uñe masi cho'ocheja'che cheja pa'ina ũcuaja'che re'oja'che cho'ojũ paaru.

³ Ūcuachi'a chũkũna chiiche ãu si'aumucujña ĩsijũ'u, chũkũna ãijañe.

⁴ Chũkũna cu'ache cho'оче jo'e cuasamanejũ'u, chũkũna'te pāi cu'ache cho'osi'e chũkũna jo'e cuasama'ñeja'ñe.

Chũkũna'te vatipi chũ'ũkũna cu'ache cho'oũu chiito mu'upi ũsekaijũ'u, cho'omaneajũ chini.

Jã'aja'ñe i'kajũ Diore sēñe pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁻⁶ Chini repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chekũrũmu mũsanũkona te'eu mu'ure kueñe pa'iku mu'u vũ'ena ñamirepana muamu. Mũa jatisa'aro tĩ'a ve'sere nukaku ija'che i'kamũ: “Chu'ure re'oku, vũni pãra'pũruã chotera'pũruã ĩsijũ'u chu'ure. Jo'e co'chora chu'u mu'ure. Cheku chu'ure re'oja'che cho'oku so'opi raiũ churepara chu'u vũ'ena tĩ'amũ ãiñejē'e peokũni”, chiimũ repau chekũrũmu mu'ure. ⁷ Jã'aja'ñe sēto mu'u chekũrũmu ija'che i'kamũ:

“Cho'omama'ñe cho'omanejũ'u chu'ure. Jatisa'aro jeosõcuhasi'kua'mu chu'u. Kãsa chini chu'u chĩiva'nana'me umesõcuhasi'kua'mu chu'u. Mu'u s̄eeñe v̄uni ïsima'mu chu'u”, chiimu mu'u repau'te.

⁸ 'Asarepajũ'u, musanukona. “Chu'ure re'okũ'mu”, chiikũta'ni repau s̄eeñe v̄uni ïsima'mu mu'u. Jã'ata'ni, “Chu'uni jeereparumu s̄eeto asa ca'nasõ, v̄uni ïsija'mu chu'u”, chini cuasa, v̄uni repau chiiche peore ïsija'mu mu'u repau'te.

⁹ 'Ija'che kũamu chu'u musanukonare: Ũcuaja'che musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni rua s̄eju pa'ijũ'u ïsia'ku. Cuhama'ñe s̄eju pa'ito ïsija'mu Repau. Ũcuachi'a musanukona Repau'te s̄esi'e cha'ajũ'u ïsia'ku. Cha'ani koojanaa'me musanukona. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'okũ v̄u'ena mua tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rua jeerumu s̄eeu pa'icheja'che Diore rua jeerumu s̄eju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pani koojanaa'me musanukona. ¹⁰ Repanare karache'te Diore s̄ena koojanaa'me. Ũcuachi'a Repau'te s̄esi'e cha'ana koojanaa'me. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'okũ v̄u'ena mua tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, rua jeerumu s̄eeu pa'iu koocheja'che koojanaa'me pãi, Diore rua jeerumu s̄eju pa'ina.

¹¹ 'Musanukona umupãi chĩi paana, asarepajũ'u. Mu'u chĩipi mu'uni pãre s̄eeto catapu'te mini ïsima'me musanukona. Jã'apãani chiacha va'ire s̄eeto añani mini ïsima'me musanukona. ¹² Kura chiapu s̄eeto punioni mini ïsima'mu mu'u repau'te. Jã'aja'ñe cho'omanaa'me musanukona. ¹³ Cu'ache pa'inata'ni musanukona chĩiva'nare re'oja'chere ïsinaa'me musanukona. Mai Ja'ku, Dios, Cũnamu Pa'iku na'a re'oja'chere ïsiku'mu maire. Pãipi Repau'te s̄eeto Repau Rekocho'te ïsiku'mu Repau repanare —chiniasomu Jesús repanare.

*Pãi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kũamu
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Ũcuarumu Jesús vatire pãiu'te chu'o cutuche ãsekũni eto saokaniasomu. Eto saõna vatire paasi'kũpi, chu'o cutumanesi'kũpi chu'ore cutukũna ña kũkasome pãi.

¹⁵ Pãi te'ena ija'che i'kaasome:

—Vati chũ'ũkũji Beelzebuji cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saokũ'mu iku Jesús —chiniasome repa.

¹⁶ Jã'aja'ñe i'karena chekũna Jesús masiche'te masiũu chini ija'che i'kaasome:

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te —chiniasome repa.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kajũna Jesús repa cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãi ũcuate'echeja pa'inapi sãiñechi'a cavani vaiju si'asõjanaa'me. Ũcuachi'a majapãichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãiñechi'a cavani majapãi s̄ejosõjanaa'me.

¹⁸ Ũcuachi'a vati aipi repau neenana'me sãiñechi'a cavato repau chũ'ũñe si'asõmu. Jã'ata'ni musanukona chu'ure, “Vati chũ'ũkũji Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'mu mu'ure”, chiime. ¹⁹ Jã'aja'ñe musanukonapi i'karena iere s̄emu chu'u: Musanukona neenare, ¿jãupi vati eto saomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che chiiju s̄ejũ'u repanare: “¿Vati eto saomasiche vati aipi jo'kau musanukonare?”, chiijũ'u. Jã'aja'ñe s̄eeto repa musanukonare, “Rũhiñe cuasama'me musanukona”, chiijanaa'me. ²⁰ Chu'u vati eto saomasiche Dios jo'kasi'ea'me. Chu'upi Dios jo'kasi'ere cho'okũna ña, “Dios pãi ũcuankore chũ'ũkũ'mu”, chiiju masijanaa'me pãi.

²¹ 'Pãiu rua kokãuji rua vaiche paakũji repau v̄u'ere p̄'jeto repau cu'amajñaruã ñaacu'amũ. ²² “Vaiche'te paakũna chu'u neemajñaruã ñaamanejanaa'me pãi chu'ure”, chini cuasaku pojomu repau. Jã'ata'ni repau'te na'a rua koka paakũji rani, repau'te vani kũkosõ, repau paaku pojosi'e vaichena'me cu'amajñaruã tutesõja'mu repau'te. Tutesõ repau neenani ïsija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

²³ Chini ija'che i'kaasomꞫ repaꞫ:

—Pāi chꞫ'ure jovomana cuheme chꞫ'ure. CuhejꞫ chekꞫnari chꞫ'uni jovoŋu chiito ũseme repana, chꞫ'uni jovomanea'jꞫ chini —chiniasomꞫ Jesús repanare pāi.

Vati pāiꞫ sa'navꞫ'te pa'ia eto saocojñosi'kꞫpi jo'e pāiꞫni co'iche'te kꞫamꞫ
(Mt 12.43-45)

²⁴ ŨcuarꞫmꞫ Jesús repanare pāi jo'e ija'che i'kaasomꞫ:

—PāiꞫ sa'navꞫ pa'isi'kꞫni etosōru vati sani oko peochejñare ku'ia pa'imꞫ Ɜachejñare ku'ekꞫ. Jā'ata'ni jñaamaneni, “ChꞫ'Ɜ vꞫ'eja'chena co'ira pāiꞫ sa'navꞫna”, chini cuasamꞫ repaꞫ. ²⁵ Jā'aja'ñe cuasa repaꞫ co'i ñato pāiꞫ sa'navꞫ vꞫ'e ju'o care'vasivꞫ'eja'che re'oja'imꞫ. ²⁶ Jā'aja'ñere rani ña jo'e sani chekꞫnare vati repaꞫ'te na'a rꞫa cu'anani sieterepanare ku'e jña ra pāiꞫ sa'navꞫna pañu chini ũcuanaꞫko kakame repana. Jā'ajekꞫna pāiꞫ aperꞫmꞫ cu'ache pa'isi'e na'a rꞫa cu'ache pa'imꞫ —chiniasomꞫ Jesús repanare.

Ũcuarepa pojojꞫ pa'iche'te i'kamꞫ Jesús

²⁷ Jā'aja'ñe i'katona pāina'me pa'ikoji romio ꞫjachꞫ'opi i'kaasomo Jesure.

—MꞫ'ure jña jojasi'ko rꞫa pojoko pa'icosomo —chiniasomo.

²⁸ Chikona i'kaasomꞫ repaꞫ.

—Ũcuarepa'me jā'a. Pojoko pa'imo repao. Jā'ata'ni Dios chꞫ'o asa jachama'ñe cho'ona repao'te na'a rꞫa pojojꞫ pa'ime —chiniasomꞫ Jesús repao'te.

Pāi cu'ache pa'ina Jesure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojꞫ'Ɜ”, chiisi'ere kꞫamꞫ
(Mt 12.38-42; Mr 8.11-12)

²⁹ ŨcuarꞫmꞫ Jesús pāipi repaꞫ pa'ichejana chi'irena ija'che i'kaasomꞫ repanare:

—Pāi irꞫmꞫ cana cu'ache pa'inaa'me. ChꞫ'ure, “Dios Raosi'kꞫma'mꞫ Jesús”, chiime repana. Jā'ata'ni, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojꞫ'Ɜ chꞫkꞫna'te”, chiime repana, chꞫ'Ɜ pa'iche'te masiñu chini. Jā'ata'ni cho'o ñoma'mꞫ chꞫ'Ɜ repanare. Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñoja'mꞫ chꞫ'Ɜ. ³⁰ AperꞫmꞫ Níneve vꞫ'ejoopo pa'isina Jonás cho'ocojñosi'ere asa, “Dios raosi'kꞫcosomꞫ jā'Ɜ”, chiniasome. ChꞫ'Ɜ Dios Raosi'kꞫ Jonás cho'ocojñosi'eja'che cho'ocojñoja'mꞫ, pāipi asa, “Jesús Dios MamakꞫ'mꞫ”, chiijꞫ cuasaa'jꞫ chini. ³¹ AperꞫmꞫ pa'isi'ko sꞫriꞫ cakā'ko canare pāi chꞫ'Ɜsi'ko rꞫa so'opi Salomón rꞫa masiꞫ chꞫ'vache'te asara chini ranciasomo. RepaꞫ'te Salomon'te na'a rꞫa masiꞫji ichejare pa'imꞫ chꞫ'Ɜ. Jā'ata'ni chꞫ'Ɜ chꞫ'vache asacuheme mꞫsanꞫkona irꞫmꞫ cana. Jā'ajekꞫna Dios pāi ũcuanaꞫko cho'oche ña ro'iche chꞫ'Ɜumucuse t'aru aperꞫmꞫ pa'io pāi chꞫ'Ɜsi'kopi ija'che i'kaja'mo mꞫsanꞫkonare, irꞫmꞫ pa'ijꞫ chꞫ'ure cuasamanesinare: “Cu'are cho'ojꞫ Diore cuasamanesinajejꞫ ro'ijꞫ pa'ijanaa'me mꞫsanꞫkona”, chi-ija'mo. ³² AperꞫmꞫ Jonapi rꞫa masiꞫji Dios chꞫ'ore chꞫ'vakꞫna asa chēa, Níneve vꞫ'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'oche ũhasōasome. RepaꞫ'te Jonare na'a rꞫa masiꞫji ichejare pa'imꞫ chꞫ'Ɜ. Jā'ata'ni chꞫ'Ɜ chꞫ'vache asacuheme mꞫsanꞫkona irꞫmꞫ cana. Níneve vꞫ'ejoopo pa'isina cu'ache cho'oche ũhasōsi'eja'che cu'ache ũhasōmanaa'me mꞫsanꞫkona irꞫmꞫ cana. Jā'ajekꞫna Dios pāi ũcuanaꞫko cho'osi'e ña ro'iche chꞫ'Ɜumucuse t'aru Níneve vꞫ'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me mꞫsanꞫkonare irꞫmꞫ pa'inare: “Cu'ache cho'oche ũhasōmanesinajejꞫ ro'ijꞫ pa'ijanaa'me mꞫsanꞫkona”, chiijanaa'me —chiniasomꞫ Jesús repanare.

HotꞫopꞫ re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cuasache'te kꞫamꞫ
(Mt 5.15-16; 6.22-23)

³³ ŨcuarꞫmꞫ Jesús repanare pāi jo'e i'kaasomꞫ.

—Pāi te'eꞫjē'e hotꞫopꞫ chꞫ'oni chave nꞫkoma'me. Ũcuachi'a totoroji jao nꞫkoma'me. Jā'ata'ni, “Pāi ivꞫ'ena kakani chija'iaña ñamanejanaa'me”, chini

uoturopu chũo, umuna tuomu re'oja'che miakuna ñaa'ju chini. ³⁴ Musanukona ñakocaã masi ñoto cho'оче cho'ore'omu. Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'оче cho'ocu'amu. Ucuaja'che musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani cu'achechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. ³⁵ Pãi Dios chũ'o masinapi Repau'te cuasamaneni chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'ime repaña rekoñoã. Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ'u musanukona, jã'aja'ñe pa'imaneñu chini. ³⁶ Musanukonapi Dios chũ'o asa cuasato rua re'oja'che pa'ija'mu musanukona rekoñoã. Uoturopu re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che pa'ija'mu musanukona rekoñoã —chiniasomu Jesús repañare.

Fariseopãina'me judíopã che'chona cu'ache cho'оче'te kwamu Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jã'aja'ñe i'ka pi'niuna fariseopãiu, “Chũ'u vñ'ena mua ãu ãijũ'u”, chiniasomu Jesure. Chikuna mua kaka aure asa chini mesako'are puu ñuniasomu repañ. ³⁸ Æu ãipi'rukuta'ni charo Jesupi repañ jũjñare choamauna ña, “Aipã chũ'u jo'kasi'e cho'oma'mu iku”, chini cuasa, kukuasomu fariseopãiu. ³⁹ Kukusokuna ña Jesús ja'che i'kaasomu repañ'te:

—Musanukona fariseopãiu rekoñoã cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju cunaro'rona'me cunare'a sã'sevũachi'a sosaju sa'navuã sosama'ñeja'ñe sã'sevũchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekuna nee joreju tute paanaa'me. ⁴⁰ Rua vesunaa'me musanukona. Sã'sevũ pa'ichechi'a cho'oma'ñe sa'navuquee ucuachi'a cho'osi'kuuamũ Dios. ⁴¹ Ija'che cho'ojũ pa'ijũ'u musanukona: Pãi chũova'na pa'iva'nare ña oiju cu'amajñaruã ucuamajñaruãre re'ojamajñaruãre isijũ'u repañare. Musanukonapi jã'aja'ñe pãire oiju pani rekoñoã re'oja'che cuasani sã'sevũ ucuaja'che re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁴² Musanukona, fariseopãiu, Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ ja'oruã ãu va'isuche maña kua'koja'oruãre si'arumu isiju pa'inaa'me, Repañ, “Chũ'ure isijũ'u”, chiisinukoru. Chekurumu dierepaja'oruã paani te'eja'oru isime. Chekurumu cienrepaja'oruã paani dierepaja'oruã isime. Jã'achi'a isinaa'me musanukona. Jã'ata'ni chekunare ucuarepa cho'omanaa'me musanukona. Diore ucuaja'che masi cuasamanaa'me musanukona. Cu'amajñaruã ucuã isiju pa'ijũ'u Diore. Re'omu jã'a. Jã'ata'ni musanukonapi chekunani ucuarepa cho'omapuna cu'amũ. Ucuachi'a Dioni masi cuasamaruna cu'amũ. Jã'ajekuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopãiu.

⁴³ Ucuaja'che mai judíopãiu chi'ivu'ña mua kakani pa'ipãiu ñu'isaivuãre ñu'ineeme musanukona. Ucuaja'che ãu isichejñare musanukonapi ku'ijuna pãipi ña kukuju sãejuna rua pojonaa'me musanukona. Jã'aja'ñe pa'ijuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

⁴⁴ Pãiu'te jũ'isi'kure tãsichejare catapu tochasi'pure nukoma'to ñomauna vesuju ucuachejapi cha'caju ku'ime pãiu. Musanukona fariseopãiu ucuaja'che cu'ache pa'inata'ni pãipi ñato re'oja'che pa'inaja'ñe ñome. Chekuna pãiu musanukona cu'ache cuasache vesume. Jã'aja'ñe pa'ijuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare judíopãiu che'chonana'me fariseopãiu —chiniasomu Jesús fariseopãiu'te.

⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kauna asa Dios chũ'usi'e che'choku i'kaasomu Jesure.

—Masiu, mu'upi jã'aja'ñe i'kaku chukuna'te ucuaja'che Dios chũ'usi'e che'chonani cu'ache i'kamũ mu'u —chiniasomu.

⁴⁶ Chikuna asa Jesús jo'e i'kaasomu repañ'te.

—Musanukona Dios chũ'usi'e che'chona cho'okaimanata'ni chekunare rua si'ache cho'ovesache'te chũ'una'a'me. Jã'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

⁴⁷ Aperumu Dios chũ'o kuasinare musanukona aipãipi vanisõrena repañare tãsichejña sã'sevũare re'ojachejña care'vaju pa'ime musanukona, pãipi ña, “Dios

chũ'o kũaju chuenisõsinare oime ina", chiapũ chini. ⁴⁸ Jã'ata'ni repaña kũaju chũ'usi'e re'oja'che cho'omanaa'me mũsanũkona. Mũsanũkona aipãipi repañare vanisõrena repañare tãsichejñare re'ojachejña care'vajũ mũsanũkona aipãĩ cu'ache cho'osi'ēja'che cho'ome mũsanũkona. Jã'aja'ñe cho'ojũna rũa cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare.

⁴⁹ 'Dios peore Masikũjekũ aperũmũ ija'che i'kaasomũ mũsanũkona cho'ojache: Chũ'ũ chũ'o kũajanana'me che'chojanare chẽa saoja'mũ chũ'ũ pãire chũ'vaa'jũ chini. Saõũna repañani cuhejũ cu'ache cho'oũũ chini tuhajanaa'me pãĩ.

Tuha te'enare vanisõjanaa'me repaña, chiniasomũ Repañ. ⁵⁰ Cheja mamacheja pa'irũmũpi irũmũjatũ'ka Dios chũ'o kũanani mũsanũkona majapãipi vanisõjũna mũsanũkona irũmũ canapi repaña cho'osi'ēja'che cu'ache cho'onajejũ ro'ijanaa'me, repañare vanisõsi'e ro'i. ⁵¹ Aperũmũ mũsanũkona majapãĩ Dios vũ'ere pa'ijũ Diore ïsisimajñaruã uochejana Zacaría'te vanisõasome. Abelre vanisõsirũmũpi Zacaría'te vanisõrũmũjatũ'ka Dios chũ'o kũanare mai aipãipi vanisõrena mũsanũkona irũmũ canapi ro'ijanaa'me, repañare vanisõsi'e ro'i. Ũcuarepaa'me jã'a.

⁵² 'Mũsanũkona Dios chũ'ũñe che'chona Dios chũ'o masinata'ni masi cho'oma'me. Ũcuaja'che chekũnapi asa chẽapi'ranapi cho'ovesũa'jũ chini masi che'chomanaa'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe cho'ojũna rũa cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare Dios chũ'ũñe che'chonare —chiniasomũ Jesús repañare.

⁵³⁻⁵⁴ I'ka pi'ni fariseopãĩũ vũ'e pa'isi'kũpi etaasomũ Jesús. Etaũna judiõpãĩ che'chonana'me fariseopãĩ pe'rujũ cu'ache i'kaasome repañ'te Jesure. Repañji tĩĩñe i'kaũna chẽañũ chini chũ'o rũa vesache'te si'ache sãniasome repaña.

12

"Chũ'ochi'a re'oja'che cho'omanejũ'ũ", chiiũ chũ'vamũ Jesús repañ neenare

¹ Ũcuarũmũ pãĩ kuẽkuecu'anũko rũa jainũko chi'iasome. Jairepañũkojejũ ũcuajana cũ'ana cha'caasome repaña. Chi'irena Jesús repañ neenani charo chũ'vaasomũ.

—Asarepajũ'ũ, mũsanũkona. Fariseopãĩ pã saũcheja'che pa'iche'te ña chẽamanejũ'ũ mũsanũkona. Repaña cu'ache pa'iche'te i'kamũ chũ'ũ. Repaña fariseopãĩ pãipi ñato re'oja'che pa'ina cho'ochēja'che sẽ'sevũchi'a re'oja'che cho'ojũ pa'inaa'me. Jã'ata'ni repaña rekoñoã rũa cu'ache pa'inaa'me.

² 'Na'a pa'isirũmũ pãĩ rope'e cu'ache cho'osi'e peore kũajachea'me. Ũcuaja'che pãĩ cu'ache cuasasi'e peore kũajachea'me. ³ Pãĩ ñamina rope'e kũasi'e umucusena peore kũajachea'me, pãĩ ũcuauũko asajũ'te. Ũcuaja'che pãĩ repaña vũ'ena kaka rope'e kũasi'e pãĩ ũcuauũko pa'ichejana ujachũ'opi peore kũajachea'me —chiniasomũ Jesús repañare pãĩ.

"Mũsanũkonare vanisõũũ chiinare vajũchũmanejũ'ũ", chiiũ chũ'vamũ Jesús (Mt 10.26-31)

⁴ Ũcuarũmũ Jesús repañare pãĩ jo'e i'kaasomũ.

—Mũsanũkonare, chũ'ũre ja'me pa'inare ija'chere chũ'vamũ chũ'ũ: Mũsanũkonare vanisõũũ chiinare vajũchũmanejũ'ũ. Mũsanũkona ca'nivũã vanisõni rekoñoãta'ni cu'ache cho'oma'me repaña. ⁵ "Diore vajũchũjũ pa'ijũ'ũ", chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare.

Repañ Dios mũsanũkona jũ'iñe chũ'ũkũ'mũ. Ũcuaja'che jũ'iñe chũ'ũũna jũnisõsirũmũ Repañ'te cuasamanare vati toana saokũ'mũ Repañ. Jã'ajekũna Dioni vajũchũjũ'ũ mũsanũkona.

⁶ 'Dios Repañ neenare kuirache'te kũara chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare. Pĩ'a cincõrepava'na jmava'na kurire're te'eka'chapare'rerũãchi'a ro'ime. Ka'charũ

ro'iva'nareta'ni Dios te'e'u'terejẽ'e cavesuma'kua'mu repava'nare. ⁷ Peore repava'nare pi'ava'nare cuasaku kuiraku'mu Dios. Musanukonare pai na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku'mu Repau. Musanukona sijoquee raña kuẽkuesi'echi'a paakujeku masimu Repau Dios. Musanukona pa'iche peore masimu Repau. Jã'ajekuna musanukona chekunare pai vajuchumanejũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

Vajuchuma'ne pai asaju'te, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiina pa'iche'te kamu (Mt 10.19-20; 10.32-33; 12.32)

⁸ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Chu'o chekere kuara chiimu chu'u musanukonare: Pai te'ena, chekuna asaju'te vajuchuma'ne, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, "Chu'u neenaa'me ina", chiija'mu chu'u Dios Raosi'ku. ⁹ Jã'ata'ni chekuna pai ija'che cho'ome: Chekunapi asaju chini, chu'ure cuasanata'ni paire vajuchuju, "Jesure cuasamanaa'me chukuna", chiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare, Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, "Chu'u neenama'me ina", chiija'mu chu'u.

¹⁰ 'Chu'ure, Dios Raosi'kure pai cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mu Dios. Jã'ata'ni Repau Rekocho'te pai cu'ache cutucheta'ni cavesuma'ne cuasamu Repau.

¹¹ 'Chekurumu pai musanukonare chu'uni cuasajuna chẽa mai judiõpai chi'ivu'ena juha cuaa nukojanaa'me, chekunapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu pai musanukonare chẽa pai chũ'una pa'ivu'ena juha cuaa nukojanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Repanapi, "Chukunani cu'ache i'kato, ¿je'se chukuna i'ka tujanaa'ne?", chiiju cuasamanejũ'u. Musanukona i'kajache cuasamanejũ'u.

¹² Musanukona i'karumu t'aru Dios Rekochoji kuaja'mu musanukonare, masi i'kaa'ju chini —chiniasomu Jesús repau neenare.

Kurineena pa'iche'te kamu

¹³ Ūcuarumu repanare pai ja'me pa'ikaji i'kaasomu Jesure.

—Masiu, cho'okaijũ'u chu'ure. Chukuna ja'ku chuta'a jũ'imarumu ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te, chu'una'me a'chũre: "Chu'u jũnisosirumu chu'u paasi'e chejana'me põse musanukona ka'chana paajũ'u", chiisi'kua'mu ja'ku. Chura ja'kuva'u jũnisocuhasi'kua'mu. Jã'ajekuna chu'u a'chũre i'kakaijũ'u, ja'ku i'kasi'e cho'oa'ku, joopo isia'ku chu'ure —chiniasomu repau repau'te.

¹⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Tii'ne i'kamu mũ'u. Pai musanukona ke'reche'te care'vaa'ku chini raomanesinaa'me chu'ure. Ūcuaja'che mũa'ku jo'ka jũnisõsimajñaruãre joopoãchi'a paache'te chũ'ua'ku chini raomanesinaa'me chu'ure —chiniasomu Jesús repau'te.

¹⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare pai.

—Asarepajũ'u, musanukona. Kurina'me si'ache paaneemanejũ'u musanukona. Pai, "Kurina'me põse si'ache paaju rua re'oja'che pa'ijanaa'me chukuna", chiime te'ena. Jã'ata'ni re'oja'che pa'iche kuripi kooma'nea'me —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁶ Chini repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau:

—Paiu kuriu cheja re'ojacheja paaasomu. Repau tãsi'epi ãupi rua aineeuna ãu rua paaasomu repau. ¹⁷ Æure rua paaku te'euji ija'che cuasaku i'kaasomu repau: "Chu'u ãumajñaruã care'vavu'ñapi timusõuna jo'e ãu care'vavu'ña peomu chu'u. ¿Je'se cho'oja'che chu'u?", chiinu cuasaasomu. ¹⁸ Jã'aja'ne cuasaku, "Æa, ija'che cho'ora chu'u: Chu'u ãumajñaruã care'vavu'ñare peore ñañosõ, jo'e na'a uvavu'ña cho'ora. Cho'o pi'ni ãuna'me põse peore ũcuavũ'ñana care'vara chu'u. ¹⁹ Peore care'va pi'ni te'euji ija'che i'kaja'mu chu'u: Rua põse paamu chu'u. Rua jeerumu si'amaneja'mu ie. Jã'ajekuna rupũ pa'ija'mu chu'u chura. Æu ãiu, cono ũkuku pojoku pa'ija'mu chu'u chura", chiinu cuasaasomu. ²⁰ Jã'aja'ne cho'ora chiisi'kure

ija'che i'kaasomꞫ Dios: “Tiiñe cuasamꞫ mꞫ'ũ. Iñami jūnisōja'mꞫ mꞫ'ũ. MꞫ'ũ te'eu paakꞫ pojora chini care'vasimajñaruã peore cho'osōja'mꞫ. ChekꞫnapi mꞫ'ũ paasi'e paajanaa'me”, chiniasomꞫ Dios repau'te. ²¹ Pāi te'ena Dioni cuasamarꞫ repanapi te'ena pojofũ chini pōsena'me kuri si'ache rꞫa care'vame. Diore cuasamanesinajejꞫ peore cho'osōjanaa'me repana —chiniasomꞫ Jesús repau'te.

*Dios Repau neenare Repau chūijejꞫna re'oja'che kuiramꞫ
(Mt 6.25-34)*

²² ŪcuarꞫmꞫ Jesús repau neenani chꞫ'vaasomꞫ.

—MꞫsanꞫkona pa'ichena'me āu āiñena'me kāña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejꞫ'ũ. ²³ Dios, mꞫsanꞫkonare kuirakꞫ āuna'me kāña mꞫsanꞫkona ju'ijache īsikꞫ'mꞫ. ²⁴ Pī'ava'na pa'iche'te cuasa ñajũ'ũ. Pī'ava'na āujẽ'e tāmava'naa'me. Īsichejẽ'e cho'omava'naa'me. Āu care'vavũ'ñajẽ'e peova'naa'me repava'na. Jā'aja'ñe pa'iva'nareta'ni Diopi āu īsikꞫ'mꞫ repava'nare. Repau Dios pī'ava'nare peore cuasakꞫ rꞫa re'oja'che kuirakꞫ'mꞫ. Jā'ata'ni mꞫsanꞫkonare pāi na'a rꞫa cuasakꞫ na'a re'oja'che kuirakꞫ pa'imꞫ Repau. ²⁵ Ija'chea'me: ChekurꞫmꞫ pāi repana ūmꞫ nukache rꞫa cuasaju, “Na'a ūmꞫ ainee nukajanaa'me mai”, chiijꞫ na'a ūmꞫ nukache chiinareta'ni na'a ūmꞫ nukacu'aja'mꞫ. ²⁶ MꞫsanꞫkonare pa'iche īsimꞫ Dios. Cho'ovesama'mꞫ Repau'te. Jā'ata'ni mꞫsanꞫkonare jā'aja'ñe cho'ocu'amꞫ. Repau Dios mꞫsanꞫkonare pa'iche īsisi'kua'mꞫ. Pa'iche īsisi'kujekꞫ mꞫsanꞫkonare kuirakꞫ'mꞫ Repau. Jā'ajekꞫna mꞫsanꞫkona āu āiñena'me kāña ju'iche ruarepa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ.

²⁷ 'Chura korosi'e pa'iche'te cuasa ñajũ'ũ. Korosi'e cho'ochejẽ'e cho'oma'ñea'me. Kāñajẽ'e juhama'ñea'me. AperꞫmꞫ pa'iu pāi chꞫ'usi'kꞫ Salomón ju'isikāña kāña repauji rꞫa re'ojakāñare koo ju'iuana rꞫa re'oja'che ñoasomꞫ, pāipi ñato. Jā'ata'ni Salomón ju'isikāña pa'icheja'che na'a rꞫa re'oja'che ñomꞫ korosi'e. Dios cho'oche'me jā'a. ²⁸ Diore rꞫa cuasama'me mꞫsanꞫkona. U'chara'ñuruã iumucujña pa'ira'ñuruãre pāipi ūosōru che'ro peoja'mꞫ. RꞫa jeerꞫmꞫ pa'imara'ñuruãta'ni repara'ñuruã re'oja'che kuirakꞫ'mꞫ Dios. MꞫsanꞫkonare pāi na'a rꞫa re'oja'che kuiramꞫ Repau. ²⁹ Jā'ajekꞫna mꞫsanꞫkona āu āijañena'me ūkujache si'areparꞫmꞫ cuasama'ñe pa'ijꞫ, “ChukꞫna chiiche peore īsikꞫ'mꞫ Dios”, chiijꞫ cuasaju pa'ijũ'ũ. ³⁰ Pāi Diore cuasamana jā'amajñaruãchi'a si'arꞫmꞫ rꞫa cuasaju pa'ime. Jā'ata'ni mꞫsanꞫkona chiimajñaruã, “Ina chꞫ'ure cuasana jā'amajñaruãre chiime”, chiiũ masimꞫ mai Ja'kꞫ Dios. ³¹ Jā'ajekꞫna jā'amajñaruã ruarepa cuasama'ñe pa'ijꞫ Repau chꞫ'ũñe'te na'a rꞫa cuasaju cho'ojꞫ pa'ijũ'ũ. Ūcuare Repau mꞫsanꞫkonare āuna'me ūkuche peore īsimꞫ —chiniasomꞫ Jesús repau neenare.

*Pāi Dios pa'icheja saisirꞫmꞫ re'oja'che pa'iche koojachere kꞫamꞫ Jesús
(Mt 6.19-21)*

³² ŪcuarꞫmꞫ Jesús repau neenare jo'e chꞫ'vaasomꞫ.

—Te'eva'naa'me mꞫsanꞫkona. Jā'ata'ni pāi ovejava'nare re'oja'che kuiracheja'che re'oja'che kuiramꞫ chꞫ'ũ mꞫsanꞫkonare. Jā'ajekꞫna vajuchꞫmanejꞫ'ũ. Mai Ja'kꞫ Dios re'oja'chere īsija'mꞫ mꞫsanꞫkonare, Repau pa'ichejana satena. Jā'aja'ñe cho'ora chiimꞫ Dios mꞫsanꞫkonare. ³³ Ija'che cho'ojũ'ũ: MꞫsanꞫkona paamajñaruã te'emajñaruã īsisō, kuri koo, chꞫova'na pa'iva'nani rupꞫ īsijũ'ũ. MꞫsanꞫkona icheja cheja paamajñaruã cu'amajñaruã si'asōjañea'me. Jā'ajekꞫna repamajñaruã ruarepa cuasamairo pa'ijꞫ Dioni na'a rꞫa cuasaju, Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere na'a rꞫa cuasaju pa'ijũ'ũ. Repau īsicheta'ni si'ama'ñea'me. Jeecheja pōse ñaanajẽ'e peome. Ūcuachi'a pāi paache pu'java'najẽ'e peome. ³⁴ Dios īsijache koojanajejꞫ pojojꞫ pa'ijũ'ũ mꞫsanꞫkona. MꞫsanꞫkonapi pōsechi'a na'a rꞫa cuasaju pani Dios īsijache rꞫa cuasamanesinajanaa'me —chiniasomꞫ Jesús repau neenare.

Icheja cheja chu'u cajejachere cuasaju musanukona rekoñoã care'vaju pa'ijũ'u

³⁵⁻³⁶ Ūcuarumũ Jesús repau neenani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomũ:

—Pãiu cho'oche cho'okainare paakuji pãi romi vejache'te ñara chini saniasomũ. Sakuna repau'te cho'oche cho'okaina, “Maire paaku jo'e raija'mũ”, chini cha'aju cho'oche cho'okãña sa'che, uopũã chũo, peore care'vakaiju paniasome repau'te. Ūcuarumũ repana repauni cha'aju care'vasinajeju repauji rakuna vajuchuma'ñe jatisa'aro teana vataasome. ³⁷ Cho'oche cho'okainapi kãima'ñe repanare paakuni cha'aju peore re'oja'che care'varu rani ña rua pojoja'mũ repau. Cho'oche cho'okainare kãima'ñe care'vakaisinajejuña ña pojoku re'oja'che cho'okaija'mũ repanare paaku. Charo cho'oche cho'okãña sa'che, repanare soni rao, pũurena ãu ãuja'mũ repau. ³⁸ Cho'oche cho'okaina masi care'varu repau'te uarumũ, chekurumũ ñamirepana, chekurumũ ñatacuhatona rani ña pojoku re'oja'che cho'okaija'mũ repau repanare. ³⁹ Iere asa chẽajũ'u musanukona: Pãiu vu'e paaku ñaaũ rairumũ masini pẽ'jemũ, ñaaũ kakache'te ãsera chini. ⁴⁰ Chu'u raiche musanukona cuasamarumũna icheja cheja jo'e cajaja'mũ chu'u, Dios Raosi'ku. Jã'ajekuna vu'e paaku pẽ'jeñeja'ñe chu'u cajejachere pẽ'jeju musanukona rekoñoã re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u — chiniasomũ Jesús repanare.

Dios chũ'uñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana pa'iche'te kumũ (Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesupi cuasaku kuauna asa Pedro ija'che sãniasomũ repau'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿chukuna'te mu'u neenarechi'a chu'vaku cuasaku kuaũ mu'u? Jã'apãani, ¿pãi ũcuaukore chu'vaku kuaũ mu'u? —chiniasomũ.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Cho'oche cho'okaiku cho'osi'ere kuara chiimũ chu'u. Cho'oche cho'okaiku rũhiñe cuasakujeku repau'te paaku chũ'u jo'kasi'e ũcuarepa cho'oasomũ. Jã'aja'ñe cho'ouna repau'te paaku so'ona saipi'raku ũcuauñi cho'oche jo'kaasomũ, chekunani cho'oche cho'okainani kuiraku repana ãijañere ãure isiku paaũ chini. Repanare jo'ka so'ona sanisõasomũ repau. ⁴³⁻⁴⁴ So'o saisi'kupĩ jo'e na'a pani rani ñato repau'te cho'oche cho'okaiku, repau chũ'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaniasomũ. Re'oja'che cho'okakuna repau'te paaku rani ña pojoku repau paaku chũ'usi'e cho'oche peore ũcuauñi jo'kaasomũ. Jã'aja'ñe jo'kauna rua pojoasomũ repau'te cho'oche cho'okaiku. ⁴⁵⁻⁴⁶ Jã'ata'ni cho'oche cho'okaikuji ija'che cho'oto cu'ache ti'jñera'amũ repau'te: “Chu'ure paaku, so'o saisi'ku chuta'a raima'mũ”, chini repau'te ja'me cho'oche cho'okainare umupãina'me romi vaiũ ũcuaja'che repau'te paaku neere ãu rua ãiu rua cono jũ'iu repau'te paaku raichejẽ'e cuasama'ñe pa'ikuni raija'mũ repau. Rani ña rua pe'rukũ repau'te cu'ache cho'o pi'ni jachanare saochejana saoja'mũ repau.

⁴⁷ 'Ija'chea'me: Cho'oche cho'okaina ũcuauana repanare paaku chũ'u jo'kasi'e masinata'ni cho'omaneni rua su'isuecojñojanaa'me. ⁴⁸ Chekuna repanare paaku chũ'u jo'kasi'ere vesuju tĩñe cho'oni jmanukoru su'isuecojñojanaa'me. Pãiu repau'te cho'oche cho'okainare rua masinare, “Chu'u chũ'usi'e masi cho'ojũ'u musanukona”, chiija'mũ. Chekunareta'ni ija'che i'kaja'mũ: “Musanukona na'a rua masinaa'me. Na'a rua masinajeju chu'u chũ'usi'e na'a rua masi cho'ojũ'u musanukona”, chiija'mũ repanare paaku —chiniasomũ Jesús repau'te Pedro'te.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me (Mt 10.34-36)

⁴⁹ Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ.

—Pãiu chĩ'care cuhekũ toapi peore uosõñeja'ñe pãi rekoñoã cu'ache cho'oche'te cuhekũ jũni ro'ikasa chini cajesi'kuamũ chu'u. Irumũna jã'aja'ñe cho'o pi'nisi'e pa'itota'ni pojora'amũ chu'u. ⁵⁰ Rua cu'ache ti'jñeja'mũ chu'ure. Jã'ajekuna rua

sumava'u chuova'u pa'ia pa'ija'mu chu'u, chu'ure cu'ache ti'jñe caraisirumujatu'ka. ⁵¹ Ija'che cuasacosome musanukona: "Jesupi rakuna churata'ni pai cavamañe re'oja'che pa'ijanaa'me", chiijũ cuasacosome. Jã'ata'ni chu'upi rani che'chokuna pai chu'u che'choche asacuhenapi asaneenani pe'ruju cuheme. ⁵² Chekurumu majapã cincorepana ũcuate'evu'e pa'inapi te'ena chu'uni cuasato chekuna cuhejanaa'me repanare. Chekurumu te'eka'chapana chu'uni cuasato chotena cuhejanaa'me. Chekurumu chotena chu'uni cuasato te'eka'chapana cuhejanaa'me. ⁵³ Chekurumu mamakũji chu'uni cuasato puka'kupi cuheja'mu. Ũcuaja'che puka'kupi chu'uni cuasato mamakũji cuheja'mu. Ũcuaja'che mamakoji chu'uni cuasato puka'kopi cuheja'mo. Ũcuaja'che puka'kopi chu'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ũcuaja'che mamakũte pa'ikoji chu'uni cuasato vaoji cuheja'mo. Ũcuaja'che vaoji chu'uni cuasato mamakũte pa'ikoji cuheja'mo. Chu'ure cuasamana pai jã'aja'ñe cho'ojanaa'me chu'ure cuasanare —chiniasomu Jesús repanare.

Irũmu pa'iche vesũche'te kũamũ
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare pai.

—Ësũ na'ichejapi oko ka'nikuna ñani, "Oko raja'mu iumucuse", chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemu. ⁵⁵ Ũcuaja'che suripu cakã'kopi tutache ñani, "Rũa asuja'mu iumucuse", chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemu. ⁵⁶ Cũnaumu ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasime musanukona. Jã'ata'ni irũmu pa'iche ñanata'ni musanukonare ti'jñejañe vesũme. "Icheja pa'iche peore masime chũkuna", chiime musanukona. Jã'ata'ni joreme —chiniasomu Jesús repanare.

Põsero'i paaku'te re'oja'che care'vasi'ere kũamũ
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ũcuarumu jo'e i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'ia cu'ache pa'iche musanukonachi'a ña care'vavesũche?
⁵⁸ Chekurumu pai ũcuauakũji chekuni põsero'i paamu. Jã'ata'ni repauji ro'ima'to pe'rukũ ro'ia'kũ chini pai chẽañe chũ'ũkũ pa'ivũ'ena saja'mu repau. Jã'aja'ñe cho'oto chuta'a ma'a sairumũna põsero'i care'vaa'kũ repau'te. Care'vama'to repau'te pai chẽañe chũ'ũkũni saja'mu repau. Sa jo'kauna repau pai chẽañe chũ'ũkũji repau'te pai chẽavũ'ena cuao'ju chini pai chẽanare chũ'ũja'mu. ⁵⁹ Cuao jo'karena põsero'i peore ro'i pi'niñejatu'ka pai chẽavũ'ere pa'ija'mu repau. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare pai.

13

Pãipi cu'ache cho'oche'te ũhasoma'to cu'amũ

¹ Ũcuarumu pai Jesuni ñañu chini saniasome. Sani Pilato cho'osi'ere repau'te ija'che kũasome repana:

—Repau Pilato Galilea cheja pa'inapi Dioni pojoju ovejava'nare vanisojũna repanani vanisoa'ju chini chũ'ũasomu repau neenare. Chũ'ũna vanisorena pãiva'na chie rani meni cu'ava'na chiena'me ja'mesoasomu —chiniasome repana repau'te.

² Jã'aja'ñe kũarena asa Jesús repanare i'kaasomu.

—Ija'che cuasacosome musanukona: "Repana Galilea cheja cana chekuna repacheja canare na'a rãa cu'ache pa'isinacosome. Jã'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kũa'mu repanare", chiijũ cuasacosome musanukona. ³ Jã'ata'ni repana chekunare na'a rãa cu'ache pa'imanessinaa'me chiimũ chu'u. Jã'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'oche'te ũcuauko ũhasõ, mama cuasama'to musanukonare ũcuaja'che rãa

cu'ache ti'jñeja'mu jũ'isirumu. ⁴ Chekere chu'o kuara chiimu chu'u musanukonare: Aperumu Siloé chiara kueñe pa'isivu'e umu pa'ivu'epi dieciochorepanare pãitãni vëasõasomu. Jã'a asa ija'che cuasacosome musanukona: “Repana chekuna Jerusalén pa'isinare ucuanukore na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jã'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kuamũ repanare”, chiijũ cuasacosome musanukona. ⁵ Jã'ata'ni repana chekunare na'a rua cu'ache pa'imatesinaa'me, chiimu chu'u. Jã'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'oche'te ucuanuko ùhasõ, mama cuasama'to musanukonare ucuaaja'che rua cu'ache ti'jñeja'mu jũ'isirumu —chiniasomu Jesús repanare.

Sũkiñũ kũima'ñũ pa'iche'te kuamũ

⁶ Ũcuarumu Jesús repanani chu'vaku ucuañji cuasaku ija'chere kuasomu:

—Pãiu repau chiona higoñũ tãñe chũ'uasomu. Na'a pa'iu sani ñaasomu repau, “Higopũã kũicosomu”, chini. Sani ñato repañũ reparuãjẽ'e peoasomu.

⁷ Peokuna repau'te cho'oche cho'okaiku'te ija'che i'kaasomu repau: “Ñaku; chura chu'u choteũsurumu kunicuhamũ icheja, iñare ñara chini, 'Kũicosomu', chini. Jã'ata'ni iñũ jmakarujẽ'e te'erujẽ'e kũima'mu. Kuenisõjũ'u iñũ. Re'ojachejare iñũ sũkiñũ kũima'ñũpi nukamu. Jã'ajekuna iñũ kuenisõ, chekuñũ'te ichejana tãto re'ocosomu”, chiniasomu repau. ⁸ Chikuna repau'te cho'oche cho'okaiku ija'che i'kaasomu: “Chu'are paaku, chuta'a kuemaneñu iñũ. Iũsurumu chu'u iñũjiipũqueere cha'ore mu'kasõ, abonopi chu'chura chiimu. Cho'o ñara chiimu chu'u. ⁹ Jo'e chekuũsurumuna kũito re'omu iñũ. Jã'aja'ñe cho'osi'ñũpi kũima'tota'ni chekuũsurumu kueeche pa'imũ iñũ”, chiniasomu repau —Jã'aja'ñe kuasomu Jesús repau'te ñañu chini saisinare.

Pũaumucuse meñe cu'curũ pa'iva'oni Jesús vasosi'ere kuamũ

¹⁰ Pũaumucusejekuna Jesús judiõpãi chi'ivu'ere pa'iu che'choasomu. ¹¹ Ũcuavũ'ere romio vatipi pa'iu cho'okuna dieciochorepaũsurumu meñe cu'curũ pa'iva'o paniasomo. Rũhiñe nukacu'aasomu repava'ore. ¹² Pa'iona ña Jesús soni i'kaasomu repava'ore.

—Ñako; mu'uni vasora chu'u —chiniasomu Jesús repava'ore.

¹³ Chini repava'oni jãjñapi jauna teana rũhiñe vuni nukako, “Dios peore masiku'mu”, chiio pojoasomo repava'o. ¹⁴ Jesupi repava'oni pũaumucusena vasõna ña repavũ'e chũ'uku pe'ruasomu. Pe'rukũ repanare pãi ija'che i'kaasomu repau:

—Seirepaumucujña cho'oche cho'oumucujña pa'imũ te'esemana. Musanukona jũ'ina vasocojñoñu chini cho'oche cho'oumucujñachi'a rani vasocojñojũ'u. Pũaumucujñata'ni vasocojñoñu chini raimanejũ'u —chiniasomu repau repanare pãi.

¹⁵ Jã'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sã'sevũchi'a re'oja'che cho'onaa'me musanukona. Jã'ata'ni rekoñoã cu'ache cuasanaa'me. Chekurumu musanukona bueyva'ure paani, chekurumu burrova'uni paani, pũaumucusena repava'nare jose same okore ùkuañu chini. ¹⁶ Pũaumucujñana jã'aja'ñe cho'ocheta'ni ùsemanaa'me musanukona. Iko Abraham aperumu pa'isi'ku jojocojñosi'koa'mo. Vati aipi dieciochorepaũsurumu chãa paamũ ikore. ¿Je'se cuasa musanukona pũaumucusena vasoche ùseche ikore? Cu'ava'narechi'a oinaa'me musanukona. Pãita'ni oimanaa'me —chiniasomu Jesús repau'te.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kauna asa repau'te Jesure cuhena kukusoasome. Jã'ata'ni pãi chekuna ucuanuko Jesús rua masiñjekũ vasõna ña pojosoasome.

*Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kuamũ Jesús
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)*

18 Ûcuarũmũ Jesús repanare pãi jo'e che'choasomũ.

—Dios chũ'ũñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kũara chini, ¿keeja'chere cuasakũ kũaja'che chũ'ũ? 19 Ija'che kũara: Mostazara'karũ rũa jmara'karũ'me. Jã'ata'ni pãipi mostazara'karũ'te tãru sũkiñũ Ƶjañũji rũa ka pa'iñũ aineeũna ùcuañũna pĩ'ava'na chĩisũo suhame. Ûcuaja'che Dios chũ'ũñe cho'ona te'eva'na pa'ime chura. Jã'ata'ni pãipi Dios chũ'ore chũ'vajũna jainũko asa chẽa jovojũna, Repaũ'te cuasakuanupũ si'arũmũ na'a rũa jainũko jovome —chinasomũ Jesús repanare.

*Harinana'me pã saũche cha'pısica'repũ pa'iche'te kũamũ
(Mt 13.33)*

20 Ûcuarũmũ Jesús jo'e che'choasomũ.

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche, ¿keeja'cheja'che pa'imũ chiija'che chũ'ũ? 21 Ija'chea'me: Romio pãre cho'ora chini kosasica'rerũ'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ùcuaca'rerũna ja'measomo. Pã saũca'repũ jmaca'rerũ ja'mesi'eta'ni Ƶjaca'repũ saũasomũ. Dios chũ'ũñe cho'ona ùcuachi'a jã'aja'ñe pa'ijanaa'me. Pãipi Repaũ chũ'ore chũ'vajũna asa chẽa, te'ena chũ'ũni cuasajũ chekũnani chũ'vajanaa'me. Jã'aja'ñe chũ'vajũna pãi si'achejñaruã pa'ina asa chũ'ũni cuasajũ jovo na'a pa'isirũmũ na'a jainũko pa'ijanaa'me Dios chũ'ũñe cho'ona —chinasomũ Jesús repanare.

*Dios pa'icheja saiche'te kũamũ
(Mt 7.13-14, 21-23)*

22 Repanare pãi che'cho pi'ni Jerusalén vũ'ejoopona saiũ vũ'ñajoopoã Ƶjajoopoãna'me jmajoorũã canũka che'chokũ saniasomũ Jesús. 23 Saiũ canũka che'chokũna repajoopo cakũ pãiu te'eũ ija'che sãniasomũ repaũ'te:

—Pãi Ûcuanũkore Paakũ, asarepajũ'ũ. ¿Cũnaũmũ, Dios pa'icheja pãi te'ena sani pa'ijanaa'ñe? —chinasomũ.

Chikũna Jesús ija'che i'kaasomũ:

24 —Pãi jainũko Dios pa'ichejare sani pañũ chiime. Jã'ata'ni repacheja te'ena saijanaa'me saicu'akũna. Mũsanũkonani Dios pa'icheja saiũato jatisa'aro jmaã'carũ pa'isa'aro kakana cho'ocheja'che mũsanũkona cu'ache cho'oche'te ùhasõ chũ'ũni cuasajũ jovojũ'ũ. 25 Ija'chea'me jã'a: Pãiu vũ'e paakũ paniasomũ. Vũ'e paakũji jatisa'aro'te jeosõũna chekũna pãi ve'sere rani nũkajũ, “Jatisa'aro vatajũ'ũ chũkũna'te; kakañũ”, chinasome. Jã'aja'ñe i'kajũna i'kaasomũ vũ'e paakũ. “¿Jeecheja canaa'ñe mũsanũkona? Mũsanũkonare vesũku'mũ chũ'ũ”, chinasomũ repaũ. 26 Jã'aja'ñe i'kaũna ija'che i'kaasome repana: “Aperũmũ mũ'ũna'me ãũ ãijũ ùkusinaa'me chũkũna. Chũkũna pa'ijoopoã vũ'ñajoopoã callejoovũã ku'iu che'chosi'kua'mũ mũ'ũ”, chinasome repana repaũ'te vũ'e paakũ'te. 27 Jã'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomũ repaũ: “Mũsanũkonare vesũku'mũ chũ'ũ. Mũsanũkona cu'ache cho'ona ùcuanũko kueñe pa'imanejũ'ũ chũ'ũre”, chinasomũ repaũ. 28 Na'a pa'isirũmũ Abrahamre, Isaare, Jacobre, chekũna Dios chũ'o kũakaisinana'me Dios pa'ichejare pa'ijũna ñajanaa'me mũsanũkona. Jã'ata'ni mũsanũkona cu'ache cho'oche ùhamanesinapi jũnisõru Dios Repaũ pa'icheja saiche ùseja'mũ mũsanũkonare. Ʋseũna oijũ cõjire asoche ãijanaa'me mũsanũkona. 29 Reparũmũ pãi si'achejña raisina Dios pa'ichejana tĩ'a ãure ãñũ chini pũujanaa'me. 30 Ûcuachi'a reparũmũ ina, pãi Dios pa'icheja saimanejanaa'me chiicojñosinata'ni te'ena saijanaa'me Dios pa'icheja. Ûcuaja'che chekũna Dios pa'icheja saijanaa'me ina chiicojñosinata'ni te'ena saimanejanaa'me Dios pa'icheja —chinasomũ Jesús repaũ'te.

*Jerusalén vü'ejoopo pa'inani oimü Jesús
(Mt 23.37-39)*

³¹ Ūcuarümü fariseopāi Jesure ija'che kuaasome:

—Herodes mü'ure vanisora chiimü. Icheja pa'imanejũ'u mü'u. Tĩichejana saijũ'u —chiniasome.

³² Kuarena Jesús i'kaasomü repanare.

—Repau Herodes chai cho'ocheja'che rope'e cu'ache cho'okü pa'ikü'mü. Herode'te ija'che sa kuajũ'u: “Iumucusena'me che'ro pāi sa'navüã pa'inani vatire eto saokü pa'ija'mü chü'u. Ūcuachi'a pāi jũ'iva'nare vasoja'mü chü'u. Che'ro pāasirümü chü'u Ja'kü chü'ure chũ'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nija'mü chü'u.” ³³ Jã'aja'ñe sa kuajũ'u repau'te Herode'te. Iumucusepi che'roji che'ro pāasirümüjatü'ka saiü pa'ija'mü chü'u, Jerusalén vü'ejoopona t'ara chini. Jerusalén vü'ejoopochi'a Dios chü'o kuava'nare si'arümü vanisõnaa'me pāi. Chekũjoopoã vü'ñajoopoã jã'aja'ñe cho'oma'me —chiniasomü Jesús repanare.

³⁴ Ūcuarümü Jesús ija'che i'kaasomü:

—Musanükona Jerusalén vü'ejoopo cana cu'ache cho'oche'te ñaku rüa sumava'u pa'imü chü'u. Kurava'o repao chĩiva'nare kue'chaka vü'evüãna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiikü'teta'ni cuheme musanükona chü'ure. Musanükona Jerusalén vü'ejoopo cana Repau chü'ore musanükonani kuaa'jü chini Dios raosiva'nare cuhejü vanisõnaa'me. Ūcuachi'a Repau chü'ore chü'vaa'jü chini Dios raosiva'nare cuhejü si'arümü catapi su'a vëasõnaa'me musanükona. ³⁵ Asarepajũ'u. Jerusalén vü'ejoopo musanükona pa'ijoopo päipi cu'ache cho'oñu chiito üsemanejamü Dios. Jã'ajekuna musanükona chü'ure rüa jeerümü ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni chü'upi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaaü iküre, Repau Raokü'te”, chiijanaa'me musanükona —chiniasomü Jesús repanare.

14

O'ro ravü jũ'ikü'te Jesús vasosi'ere kamü

¹ Ūcuarümü Jesupi puaumucusena fariseopāi chũ'uku vü'ena ãu ãsa chini müauna chekuna fariseopāi, “¿Je'se cho'oja'ü ikü?”, chini ñajü cha'aasome, cho'oüna ña repaüni cu'ache cho'oñu chini. ² Ūcuavü'ere päiü o'ro ravü jũ'iva'u paniasomü.

³ Ūcuarümü Jesús repanare ija'che sëniasomü judíopāi che'chonana'me fariseopāi:

—Diopi chũ'üna tocha jo'kasi'e, ¿puaumucujñana jũ'iva'nare vasoche üsekü? —chiniasomü Jesús repanare.

⁴ Sëekü'te i'kamaneasome repana. I'kamapüna jũ'iva'ure chëa vasoasomü repau. Vasocuha,

—Re'omü. Saijũ'u —chiniasomü repau.

⁵ Chini fariseopāire i'kaasomü repau.

—Musanükona ücuauaku te'eu chĩipi chekürümü bueyva'upi puaumucusena cojena tuãnisõna ñani, ¿rutama'ñe? —chiniasomü Jesús repanare.

⁶ Chikuna i'kavesüasome repana.

Päiü romi vejaku fiesta cho'oche'te ñaa'jü chini soicojñosina cho'osi'ere kamü

⁷ Jesús chuta'a fariseo vü'e pa'itona fiesta'te ja'me cho'oa'jü chini soicojñosina rani kakaasome. Kaka repanare soisi'kuni kueñe püñü chini ku'easome repana.

Jã'aja'ñe cho'ojana ña Jesús ija'che chü'vaasomü repanare:

⁸⁻⁹ —Musanükonani pāi romi vejache'te ñaa'jü chini soito sani t'ia, soisi'kuni kueñe püñü chini ku'emanajũ'u. Chekürümü musanükonare na'a rüa masinapi ratu musanükonare soisi'kü, “Tĩichejana küñ püñjũ'u musanükona, inapi ichejana

pua'ju", chijja'mu. Chikuna asa kuku vuni sani, mesako'a chekuchã'tiro casaivuaña puujanaa'me musanukona. ¹⁰ Jã'ajekuna ija'che cho'ojũ'u: Musanukonare pãipi soito sani kaka, soisi'kure so'o puujũ'u, mesako'a chekuchã'tiro casaivuaña. Jã'aja'ñe cho'oto musanukonare soisi'ku rani ña, "Chu'ure re'oja'che cho'ona, vuni rani chu'ure na'a kueñe puujũ'u", chijja'mu. Jã'aja'ñe i'kato chekuna pã repavu'e kaka puusina musanukonare ña, "Rua masinacosome jã'ana", chijjanaa'me. ¹¹ "Chekunare pã na'a rua masime chukuna", chijju cuasame pã te'ena. Jã'aja'ñe cuasanare, "Rua vesunaa'me ina", chijja'mu Dios, asa kuku'ju chini. Jã'ata'ni pã chekuna, "Chekunare pã na'a rua vesunaa'me chukuna", chijju cuasame. Jã'aja'ñe cuasanare, "Rua masinaa'me ina", chijja'mu Dios, asa pojoa'ju chini —chiniasomu Jesús repanare.

¹² Chini repau'te soisi'kure Jesús ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi pãire ãure ãura chini, soni ija'che cuasamanejũ'u: "Chu'ure re'oja'che cho'onana'me chu'u a'chupãina'me chu'u majapãina'me kueñe pa'inare kurinarechi'a soni ãu ãuja'mu chu'u. Jã'aja'ñe chu'upi cho'oto chekurumu repapani fiesta cho'oni chu'u repanare soisi'eja'che sãine soijanaa'me chu'ure", chijju cuasamanejũ'u. ¹³ Jã'ata'ni mu'upi fiesta cho'oni chuova'na pa'iva'nana'me nuka ku'imava'nana'me ro'ocũ'ava'nana'me na'ava'nare soijũ'u. ¹⁴ Repava'nata'ni mu'ure sãine soima'me. Jã'ajekuna mu'upi jã'aja'ñe pa'iva'nani ãure soni ãuto rua re'oja'che cho'okaija'mu Dios mu'ure. Na'a pa'isirumuna pã re'onapi jũ'isina jo'e vajuraimucuse tã'aru Dios mu'ure ro'ija'mu, chuova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaisi'e ro'i —chiniasomu Jesús repau'te fariseopãite.

*Pãire ãu ãuñu chini fiesta cho'ochete kummu
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa, cheku ãu ãsa chini ũcuavu'e ñu'iku ija'che i'kaasomu:

—Pã, Dios pa'icheja sani ãu ãijana rua pojoju pa'ijanaa'me —chiniasomu.

¹⁶⁻¹⁷ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pãiu repau chiinarechi'a pã jainukore repau ãu ãujañere kua, ãu ãurumu tã'ana repau'te cho'ochete cho'okaiku'te saomasu, repau chiinani ija'che sa kuaa'ku chini: "Rani ãijũ'u. Musanukona ãijañe ãu peore care'vacuhasi'ea'me." ¹⁸ Chini saouna sa kuaña asa, "Saima'me chukuna", chiniasome repana. Charo soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: "Cheja koocuhasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosichejare ñajasa chiimu chu'u. ãu ãura chini soisi'kureta'ni saimaneja'mu chu'u. Pe'rumannejũ'u chu'ure", chiniasomu repau. ¹⁹ ũcuaja'che cheku soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: "Bueyva'nare dierepanare koocuhasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosiva'nani bueyva'nani cho'ochete cho'o ñara chiimu chu'u. Saima'mu chu'u. Pe'rumannejũ'u chu'ure", chiniasomu repau. ²⁰ ũcuaja'che jo'e cheku ija'che i'kaasomu: "Chu'u churepara romi vejasi'kua'mu. Chura chu'ure ãu ãi saicu'amu", chiniasomu repau. ²¹ ũcuanko jã'aja'ñe i'karena co'i, repau'te paakuni kuaña asa pe'rukũ ija'che chũ'uasomu repau: "Ivu'epi eta mua ijoopo callejoovua pa'inani, chuova'na pa'iva'nana'me nuka ku'imava'nana'me na'ava'nana'me ro'ocũ'ava'nare ku'e jña chu'u v'ena soni rajũ'u", chiniasomu repau. ²² Chikuna soijani rani, "Chu'ure paaku, mu'u chũ'usi'e cho'ocuhasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni mu'u v'e chuta'a pã timuma'me", chiniasomu repau. ²³ Chikuna ija'che i'kaasomu repau'te paaku: "Vu'ejoopo ru'tava pa'imaña ku'inani kuajaijũ'u chu'u v'e timuku'te raapu. ²⁴ Chu'u charo soisi'e raicuhesinare te'e'u'tereje'e ãumanaja'mu chu'u", chiniasomu repau, repau'te cho'ochete cho'okaiku'te —Jã'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te i'kasi'kure.

*Cristo'te cuasana repanare cho'ochete ũhasoche'te kummu
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Ūcuarumũ Jesús pãipi jainũko sũni ku'ijũna chũri ña i'kaasomũ.

²⁶ —Mũsanũkonari chũ'ũni joyoũato ija'che cho'ojũ'ũ chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare: Mũja'kũpãĩ pa'ichena'me mũrũjoromi pa'iche, mũchĩiva'na pa'iche, mũa'chũpãĩ pa'iche, mũa'choromi pa'iche, mũche'ũchĩĩ pa'ichena'me mũsanũkona pa'iche mũarepa cuasama'ñe pa'ijũ chũ'ũni na'a rũa cuasajũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonari jã'aja'ñe cho'omaneni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ²⁷ Mũsanũkonare chũ'ũ neenajejũna chekũna vanisõũũ chiijanaa'me, chũ'ũre cho'oũũ chiicheja'che. Jã'aja'ñe cho'oũũ chiitojẽ'e chũ'ũre cuasache jmakarũjẽ'e ũhasõmanejũ'ũ. Mũsanũkonari chũ'ũre cuasache'te ũhasõni chũ'ũ neena pa'imanejanaa'me. ²⁸ Chekũrumũ mũsanũkona te'eũji vũ'e umũ nukavũ'e cho'ora chiimũ. Cho'ora chini charo repavũ'e cho'ojamajũarũã ro'inũkore cuasa masi kuẽkue ñamũ, “Kuri karato cho'omanera”, chini. ²⁹ Charo jã'aja'ñe cuasama'ñe cho'oni repaũni kuri karasõũna cho'o pi'nicu'amũ repaũ'te repavũ'e. Cho'o pi'nimaneyũna chekũnari ñani pãisojanaa'me repaũ'te. ³⁰ “Vũ'e cho'okũta'ni cho'o pi'nimaneyũ iku”, chiijanaa'me repana repaũ'te. ³¹⁻³² Chekũrumũ pãĩũ jainũkore paaku chũ'ũkũji chekũnani cavapi'raku te'eũji charo ija'che cuasamũ: “Sõtaopãĩ diez milrepanare paaku'mũ chũ'ũ. Chekũta'ni na'a jainũkore paamũ, veinte milrepanare. ¿Jã'anani maipi cavani cajejajanaa'ñe?”, chiimũ. “Chekũrumũ repanari maire cajejajanaa'me”, chiiũ cuasani ija'che cho'omũ repaũ: Chekũpi repaũ neenana'me chuta'a so'ore pa'ijũna repaũ'te cho'ochẽ cho'okainare saomũ, “Cavamaneyũ mai. Re'oja'che paũũ”, chiapũ chini. Jã'ata'ni chekũrumũ, “Maipi cajejajacosome”, chini cuasani, repaũ neenare, “Cavaũũ mai”, chiimũ repaũ. ³³ Mũsanũkona ũcuaja'che chũ'ũ neena pa'ũato pãĩ chũ'ũkũ cuasasi'ejã'che charo ija'che cuasajũ'ũ: “¿Diore cuasaja'che chũ'ũ? Cuasato chũ'ũre cho'ouache cu'a peore ũhasõ, Repaũ chũ'ũñechi'a cuasaku cho'ochẽ pa'ija'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to Dios neeku pa'icũ'aja'mũ” —chinasomũ Jesús repanare.

Ūhapi sãija'ima'to sējome pãĩ
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare pãĩ.

—Ūha sãijani rũa re'omũ. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñepi si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pãĩ, ũhapi sãijaamũ chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocũ'amũ. ³⁵ Sãija'ima'to cu'amũ. Ūcuaja'che chio tãsimajũarũãre ũha, sãija'ima'ñepi chu'chuto aineema'mũ. Ūcuachi'a abonona ũha, sãija'ima'ñepi ja'meto na'a re'oja'ima'mũ. Jã'ajekũna ũhapi sãija'ima'to sējome pãĩ. Ūcuaja'che pãipi repana asa chẽasi'ere Dios chũ'ore ũhasõni ũha sãija'imaamũ cu'acheja'che cu'ame. Jo'e re'oja'che pa'iche peomũ repanare. Chũ'ũ i'kache asa chẽaũana ũcuauũko asa chẽajũ'ũ —chinasomũ Jesús repanare.

15

Ovejã'ũ cavesũsiva'ũ pa'iche'te kũamũ Jesús
(Mt 18.10-14)

¹ Ūcuarumũ pãĩ chũ'ũnare kuri kookainana'me cu'ache pa'ina Jesús i'kache'te asaũũ chini chi'iasome. ² Jã'anapi chi'irena ña fariseopãina'me judĩopãĩ che'chona pe'rujũ cu'ache i'kaasome Jesure.

—Cu'ache pa'inare pojokũ'mũ iku. Ūcuanaana'me si'arumũ ãũ ãikũ'mũ iku —chinasome repana.

³ Jã'aja'ñe i'karena asa Jesús repanani chũ'vakũ ũcuauũji cuasaku ija'chere kũasomũ:

⁴ —Chekũrumũ mũsanũkona ovejã'ũnare te'eũji cienrepava'nare paamũ. Paakũna chekũrumũ ovejã'ũ te'eva'ũ tĩichejana sani cavesũsõru chekũva'nare noventa y nuevarepanare te'eva'nare pãĩ peochejana jo'ka, cavesũsiva'ũni ku'era chini sanisõmũ

mũ'u. ⁵ Sani ku'eku pa'iu jñaani repava'ure rúa pojokũ mini kuãa ramũ mũ'u. ⁶ Rani tĩ'a mũ'ure re'onana'me mũ'ure kueñe pa'inare soni, "Ovejave'ure cavesusiva'ure ku'e jñaacuhasi'kuamũ chũ'u. Jña pojosõmũ chũ'u. Ja'me pojokaijũ'u chũ'ure", chiimũ mũ'u. ⁷ Asarepajũ'u, musanukona. Chekurũmũ pãi re'ona noventa y nueverepana pa'ime. Re'onajejũna cu'ache cho'oche ũhañe chiima'mũ repanare. Jã'aja'ñe pa'ijũna cunaũmũ pa'ina rúa pojome repanare. Jã'ata'ni pãiu te'eujĩ repaũ cu'ache cho'oche'te ũhasõru cunaũmũ pa'ina na'a rúa pojome repaũ'te —chiniasomũ Jesús repanare.

Kurire'reva cho'ososi'ere kuamũ

⁸ Chini Jesús jo'e chũ'vaasomũ repanare.

—Chekurũmũ romio kurire're dierepare're paakoji te'ere'reva cho'osõmo. Cho'osõ, repare'reva'te ku'e jñaara chini uopũ chũo, rúa masi ku'eko peore vũ'e jũ'omo repare'reva jñaañetu'ka. ⁹ Ku'e jña, repaũ'te re'onana'me repaũ'te kueñe pa'inare soni, "Kurire'reva cho'osõsire'reva ku'e jñaacuhasi'koa'mo chũ'u. Kurire'reva chũ'u jñaasi'e ja'me pojokaijũ'u chũ'ure", chiimo repaũ repanare. ¹⁰ Ũcuaja'che pãiu te'eujĩ repaũ cu'ache cho'oche'te ũhasõru ángeles Diore ja'me pa'ina rúa pojome —chiniasomũ Jesús repanare.

Põsũũ sani cu'ache cho'osi'ku oisi'ere kuamũ

¹¹ Ũcuarũmũ Jesús jo'e chũ'vaasomũ repanare.

—Pãiu mamachĩi mũmũpãi te'eka'chapanare paaasomũ. ¹² Paakũna cho'je cakũpi ija'che i'kaasomũ pũka'kũre: "Ja'ku, mũ'u jũnisõrũmũ chũ'ure jo'kajachere churana teana ĩsijũ'u chũ'ure, chejana'me põse", chiniasomũ. Sẽkũna pũka'ku repanare mamachĩi chejana'me põse teana ĩsiasomũ. ¹³ ĩsiũna cho'je cakũ pũka'ku repaũ'te ĩsisi'e peore na'mi ĩsisõasomũ. ĩsisõ, kuri koo, so'ona sani ũcuache cu'ache cho'okũ ku'iu kuri rúa na'mi si'asõasomũ repaũ. ¹⁴ Repaũ kuri si'asõsirũmũna repaũ saisichejapi jeereparũmũ okopi ramaũna ãu si'asõasomũ. Āupi si'asõũna si'ache repaũjẽ'e kurijẽ'e si'asõsi'kũjekũ ãujẽ'e peokũ kurijẽ'e peoasomũ repaũ. ¹⁵ Repaũni peore karakũna ũcuacheja pa'iku'te pãiu'te sani cho'oche'te sãniasomũ repaũ cho'oche'te cho'okũ ãure ãsa chini. Cho'oche'te sãnũna repaũ'te jo'chasẽse kuirache'te jo'ka cu'ava'na pa'ichejana saomasomũ repaũ. ¹⁶ Saomũna sani pa'iu jo'chasẽsere kuirakũna repaũni rũarepa ãucuhakũna jo'chasẽse ãure ãni chajũakũ'teta'ni repacheja pa'ina pãi te'eujẽ'e ãumaneasome repaũ'te. ¹⁷ Na'a pa'iu rũhiñe cuasa, te'eujĩ ija'che i'kaasomũ repaũ: "Chũ'u ja'kũre cho'oche cho'okaina ãu karama'ñe paaju ãijũna cajejaisi'e pa'ito chũ'ũva'ũta'ni ichejare rani pa'iu ãucuhare jũ'iu pa'imũ. ¹⁸ Jã'ajekũna ja'kũni co'i ija'che i'kara: 'Ja'ku, mũ'urejẽ'e cu'ache cho'okũ Diorejẽ'e cu'ache cho'osi'kuamũ chũ'u. ¹⁹ Mũ'ure cu'ache cho'osi'kũjekũna, Chũ'u chĩia'mũ mũ'u, chiimanejũ'u chũ'ure. Rupa mũ'ure cho'oche cho'okaikũ'te paacheja'che paajũ'u chũ'ure chura', chisa ja'kũni co'ini", chiniasomũ repaũ.

²⁰ Jã'aja'ñe chini cuasa co'iasomũ repaũ churata'ni. Co'ikũna repaũ pũka'ku chuta'a ma'a so'o pa'ikũni ñaasomũ repaũ'te. Ñasi'epi repaũni oiu vũ'vũ tijña sũ'ka chũsu pojoasomũ repaũ. ²¹ Sũ'ka chũsu pojokũ'teta'ni repaũ cuasa co'isi'ere i'kaasomũ repaũ. "Ja'ku, mũ'urejẽ'e cu'ache cho'okũ Diorejẽ'e cu'ache cho'osi'kuamũ chũ'u. Mũ'ure cu'ache cho'osi'kũjekũna, Chũ'u chĩia'mũ mũ'u, chiimanejũ'u chũ'ure", chiniasomũ repaũ pũka'kũre. ²² Jã'ata'ni pũka'ku mamakũji co'iuũna pojokũ repaũ'te cho'oche cho'okainare soni rao ija'che chũ'ũasomũ: "Kãña, rúa re'ojakãñare mini ra sa'chekaijũ'u iva'ure chũ'u chĩiva'ure. Kãña sa'che pi'ni aniñocava mini ra, mũoñona cuachajũ'u iva'ure. Ũcuaja'che cũ'akorophe're mini ra sa'chejũ'u iva'ure. ²³ Ũcuaja'che torochĩiva'ure jujusiva'ũni chẽa vaijũ'u. Āiju pojokũ fiesta cho'oũu mai. ²⁴ Chũ'u chĩiva'ũ jũnisõsiva'ũja'che peocheja pa'iva'ũpi co'icuhasi'kuamũ. Ũcuachi'a

sani cavesusōsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu jo'e", chikuna asa pojōja fiesta cho'oasome repana.

²⁵ Jā'aja'ñe cho'otona cheku, repau majaa'chu charo caku chio saisi'kupi maniasomu. Maiu vu'e ti'api'rakūji kueñejekuna repana fiesta cho'ochē asaasomu repau. ²⁶ Asaku mani tī'a, repau puka'kure cho'ochē cho'okaiku'te te'eute soni sēniasomu. "¿Ëquere jā'ana cho'ochē?", chiniasomu repau. ²⁷ Chikuna i'kaasomu repau. "Muche'upi vajuva'u co'ina, 'Torochiiva'ure āure āu jujasiva'uni vaijū'u. Āiju fiesta cho'oñu mai', chiisi'kua'mu mājā'ku", chiniasomu repau repau'te. ²⁸ Jā'aja'ñe kuauna asa pe'rukū vu'e kakacuheasomu repau. Kakacuhekuna repau puka'ku eta, "Jmava'u, kakajū'u", chiiu rua chū'uasomu repau'te. ²⁹ Jā'aja'ñe chū'ukuna puka'kure ija'che i'kaasomu repau: "Mu'u chū'ūñe jmamakarujē'e jachama'ñe rua jeerumu cho'oku pa'iku'mu chu'u. Jā'ata'ni mu'u chu'ure jmamakarujē'e chivochiiva'urejē'e ĩsima'kua'mu. 'Mu'u ja'me pa'inana'me pojoku fiesta cho'ojū'u', chiima'kua'mu. ³⁰ Apeerumu jā'u chu'u cho'jeu mu'u ĩsisi'e koo jo'e chekunani ĩsiso kuri koo sani ku'iu sī'uromire ja'me kāiu ro'isōsi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'osi'kureta'ni pojoku fiesta cho'ora chini torochiiva'ure āure āu jujasiva'ure vaisi'kua'mu mu'u", chiniasomu repau puka'kure. ³¹ Chikuna puka'ku i'kaasomu repau'te. "Jmava'u, chu'ure si'arumu ja'me pa'iku'mu mu'u. Chu'u paache cu'amajñaruā peore mu'u paajachechi'aa'me jā'a. ³² Muche'uvavata'ni jūnisōsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu. Ūcuaja'che sani cavesusōsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu jo'e. Jā'ajekuna pojoku fiesta cho'omu chu'u", chiniasomu repau —Jā'aja'ñe chu'vaasomu Jesús repanare pāi.

16

Cho'ochē cho'okainare chū'ukū cu'ache cho'osi'kū pa'isi'ere Jesús ūcuauji cuasaku kua'mu

¹ Ūcuarumu Jesús repau neenani chu'vakū ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

—Pāiu kuriu paniasomu. Cho'ochē cho'okainare chū'uku'te paaasomu repau kuriu. Paakuna chekunapi ija'che kuaasome repau'te kuriu'te: "Mu'ure cho'ochē cho'okainare chū'uku'ji mu'u neere masi kuirakaimauna rupū cho'osōmu", chiniasome repana. ² Kuarena asa cho'ochē cho'okainare chū'uku'te soni i'kaasomu repau. "Mu'u cho'ochē asasi'kua'mu chu'u. ¿Je'se cuasa jā'aja'ñe cho'oku mu'u? Chu'u nee mu'u cho'osi'ere tocha ra ñojū'u chu'ure. Ūcuamakarū chu'u nee kuirajū'u mu'u. Etora chiimu chu'u mu'ure", chiniasomu repau. ³ Chikuna asa repau'te cho'ochē chū'ukaiku ija'che cuasaasomu: "Chu'ure paaku etora chiimu chu'ure. ¿Je'se cho'oja'che chu'u, repau chu'ure etosirumu? Cho'ochē cho'omava'u pa'ija'mu chu'u. Chio āu tāñejē'e koka peokū'mu chu'u. Chekunare kuri rupū sēni koovajuchukū'mu chu'u", chiiu cuasaasomu repau. ⁴ Cuasaku, "Āa, chu'u cho'ojache cuasacuhamu chu'u. Ija'che cho'ora chu'u, pāipi repana vūñana cuao paaju kuiraa'ju chu'vavare, cho'ochē peova'ure", chiiu cuasaasomu repau. ⁵ Ūcuarumu repau cuasasi'e ija'che cho'oasomu repau: Repau'te paaku'te pōsero'i paanare te'enarechi'a soni raoasomu repau. Soni rao, charo raisi'kure i'kaasomu repau. "Chu'ure paaku'te, ¿keenuko pōsero'i paaku mu'u?", chiniasomu repau. ⁶ Chikuna, "U'chape'e cienrepatuo pōsero'i paamu chu'u", chiniasomu repau. Chikuna repau'te i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i tochasija'ova sējo, pesa puu, chekūja'ovana cincuentarepatuochi'a tochajū'u", chiniasomu repau. ⁷ Tocha pi'niuna chekure pōsero'i paaku'te soni rao i'kaasomu repau. "Mu'ujē'e, ¿keenuko pōsero'i paaku?", chiniasomu. Chikuna, "Trigopuā cienrepapuā pōsero'i paamu chu'u", chiniasomu repau. Chikuna i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i

tochasija'ova sêjo, chekuj'a'ovana ochentarepapuãchi'a tochajũ'u", chiniyasomu repau repau'te. Jã'aja'ñechi'a ũcuanukore pōsero'i paanare cho'oasomu repau. Repana ro'ijache casokaniasomu. ⁸ Jã'aja'ñe cho'ouna repau'te paaku repaja'ova'te ña i'kaasomu. "Chũ'u mũ'ure etosirumu pa'ijachere cuasa, chuova'u pa'ũamaũna cu'ache cho'osi'kuta'ni mũ'u masiche'te cho'o ñosi'kua'mu mũ'u, chu'ure pōsero'i paanare casosi'e", chiniyasomu repau. Repau cho'osi'ēja'che Diore cuasamanapi Diore cuasanare na'a rúa cho'omasime icheja cheja cho'omajñaruã.

⁹ 'Iere chu'vamũ chu'ũ musanukonare: Pãĩ kurina te'ena cu'ache cho'ome chekunare. Jã'ata'ni musanukonapi kuri paani chekunare oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u, re'oja'che cho'onare paauato. Jã'aja'ñe cho'oto kuri peore si'asōsirumu musanukona re'oja'che cho'okaisi'ejekuna repanapi Dioni jovo pa'ijũ charo jũnisōni Repau pa'icheja ai sani re'oja'che pa'inajejũ musanukonapi cho'jepi jũni saito ña pojोजना'me musanukonare.

¹⁰ 'Pãĩ te'ena kuri ka'charũ paanata'ni repana kuripi chekunare re'oja'che cho'okaimẽ. Jã'aja'ñe cho'onapi na'a rúa kuri paani chekunare ũcua re'oja'che cho'okaira'ame repana. Pãĩ chekuna ka'charũ kuri paanata'ni jorejũ chekunare cu'ache cho'ome. Jã'aja'ñe cho'onapi na'a rúa kuri paani jorejũ ũcua cu'ache cho'ora'ame repana chekunare. ¹¹ Musanukona icheja cheja pa'irumu kuri rúa paanata'ni chekunare re'oja'che cho'okaima'to Dios Repau paache, rúa re'oja'che ĩsimaneja'mu musanukonare, "Paavesũme ina", chini. ¹² Ũcuachi'a musanukonapi chekuna paamajñaruãre masi kuirakaima'to Dios Repau ĩsira chiisi'e cunaumu paache re'oja'che ĩsimaneja'mu musanukonare.

¹³ 'Pãĩ ka'chanapi ũcuate'eũ'te paato repau'te paanare ũcuapa'rũvachi'a chicu'amũ. Chekurumu repau'te paanare te'eũ'te na'a rúa chiiũ chekureta'ni cuhemũ repau. Ũcuachi'a kurina'me Diore ũcuapa'rũvachi'a cuasama'me pãĩ. Kurire na'a rúa cuasajũ Dioreta'ni cuasama'me —chiniyasomu Jesús repanare.

¹⁴ Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa, fariseopãĩ kurineenajejũ pãisoasome repau'te. ¹⁵ Sojũna Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãĩ re'ona cho'ocheja'che sê'sevuchi'a re'oja'che cho'onaa'me musanukona, chekunapi ña, "Re'onaa'me ina", chiapũ chini. Jã'ata'ni Dios musanukona rekoñoã cu'ache cuasache ñaku'mu. Jã'aja'ñe pa'inare ñani pojoma'kua'mu Dios. Jã'aja'ñe pa'iche rúa cuhemũ Repau. Pãita'ni jã'aja'ñe pa'inare ñani pojome —chiniyasomu Jesús repanare.

Dios chũ'u jo'kasi'ena'me pãĩ cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chẽa paache'te kũamũ

¹⁶ Ũcuarumu Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Dios chũ'uñe Moisés Repauji i'kakuna asaku tocha jo'kaasomu. Chekuna, ũcuaja'che Dios chu'o kũasina Repau chu'o tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'ere ñajũ chu'vaasome pãĩ, Juan Pãĩ Okoro'veku ainesirumujatu'ka. Juan pa'irumupi vna pãĩ cu'ache cho'oche ũhasinare Dios chẽa paache'te, chu'o re'oja'chere chu'vajũ pa'ime pãĩ. Chu'vajũna pãĩ Dios pa'icheja saineenajejũ asa jachama'ñe cuasajũ, jainuko Repau chũ'uñe'te cho'ojũ paũ chiime.

¹⁷ 'Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka chũ'umu. Chekurumu Diopi chũ'ũna cunaumũna'me cheja si'asōja'mu. Repau chũ'u jo'kasi'eta'ni jmamakarujẽ'e si'amaneja'mu —chiniyasomu Jesús repanare.

*Rũjoromi sêjoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ Chini Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Pāiū ūcuauakūji repau rājore paacuhekū sējosō, chekoni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omū. Ūcuaja'che pāiū sējosi'koni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omū —chiniasomū Jesús.

Kuriū pa'ichena'me chūova'ū Lázaro pa'iche kūamū

¹⁹ Ūcuarūmū Jesús pāire chū'vakū ūcuauji cuasakū ija'chere kūaasomū:

—Pāiū kuriū paniasomū. Si'aumucujña kāña rūa re'ojakāñare ju'iu, āu rūa re'oja'chere karama'ñe āiū pojokū paniasomū repau. ²⁰ Jā'a cho'oto Lázaro, chūova'ū pa'iva'ū ca'nivū si'acaca'nivū asi ravū paava'ūpi repau kuriū vū'e kakasa'aro'te si'aumucujña rani űu'iu paniasomū. ²¹ Kuriū āiū to'jñomajñaruāre sia āni chajiūache űaasomū repava'ū. űu'iu na jamuchai rani repava'ū asire vetoasome. ²² Repau chūova'ū pa'iva'ū jūnisōsirūmū Diore ja'me pa'inapi ángeleji cūnaūmūna Dios pa'ichejana mūaasome repava'ūre, Abrahamni ja'me paau chini. Kuriū ūcuaja'che jūnisōasomū. Jūnisōūna pāi repau'te tāasome.

²³ 'Kuriū pa'isi'kūta'ni vati toana sani chūova'ū uukū pa'iu Abrahamre so'opi mūñe űaasomū. Lázaro'te ūcuaja'che Abrahamna'me űu'ikūni űaasomū repau.

²⁴ űa cuiukū Abrahamre ija'che i'kaasomū repau: “Ja'kū Abraham, chū'vū'ūre oijū'ū. Lázaro'te chū'ūre raøjū'ū, repau mūoño chā'tirona okopi chūū ra chū'ū chemēñona noūna asucheji chūrua'kū. Toare chūova'ū uukū pa'imū chū'ū”, chiniasomū repau kuriū pa'isi'kū Abrahamre. ²⁵ Jā'aja'ñe i'kakū'teta'ni Abraham ija'che i'kaasomū repau'te: “Jmava'ū, mū'ū cheja pa'irūmū pa'isi'ere cuasajū'ū. Mū'ū chiiche peore paasi'kūa'mū mū'ū. Iku Lázarota'ni chūova'ū pa'isi'kūa'mū. Chura repaūni re'oja'che ti'jñeūna pojokū pa'imū. Mū'ūta'ni mū'ūni cu'ache ti'jñeūna chūova'ū uukū pa'imū chura. ²⁶ Ichejapi mū'ū pa'ichejajatu'ka rūhichenevū'me. Jā'ajekūna icheja pa'inare mūsanukona pa'icheja saūu chiinaretā'ni saicu'amū. Ūcuaja'che mū'ū pa'icheja pa'inare raūu chiinaretā'ni te'eū'terejē'e raicu'amū icheja chūkūna pa'icheja”, chiniasomū Abraham repau'te.

²⁷⁻²⁸ 'Chikūna kuriū pa'isi'kū i'kaasomū Abrahamre. “Jā'a pa'ito, ja'kū Abraham, chū'ū mū'ūre iere rūa sēeñe sēemū: Chū'ū cho'jechīi űmūpāi, cincorepanare paaku'mū chū'ū. Chū'ū ja'kū vū'ena Lázaro'te saøjū'ū, chū'ū cho'jechīire Dios chū'ore chū'vakūna asa chēa repāna cu'ache cho'oche'te űhasōrena icheja vati toa raomanea'kū Dios”, chiniasomū repau'te. ²⁹ Jā'aja'ñe sēeūna Abraham i'kaasomū repau'te. “Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chū'o kūasina tocha jo'kasi'e paame repāna mūche'ūchīi. Dios chū'o tochana tocha jo'kasi'ere űajū che'chejū jachamairo paapū”, chiniasomū Abraham repau'te. ³⁰ Chikūna kuriū pa'isi'kū i'kaasomū repau'te. “Dios chū'o tocha jo'kasi'e űanata'ni jachanaa'me repāna. Jā'ata'ni jūni vajūraisiva'ūpi sani repānani chū'vatota'ni asa chēa repāna cu'ache cho'oche űhasō, mama cuasajanaa'me repāna”, chiniasomū repau. ³¹ Chikūna Abraham i'kaasomū repau'te. “Dios chū'o, Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chū'o kūasina tocha jo'kasi'e űa jachanaa'me repāna. űa jachanajejū jūni vajūraisiva'ūpi Dios chū'ore chū'vato ūcuā jachara'ame repāna”, chiniasomū Abraham kuriū pa'isi'kūre —Jā'aja'ñe kūaasomū Jesús repānare fariseopāi.

17

*Pāi rūhiñe cuasamana cu'ache cho'oche'te kūamū
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)*

¹ Ūcuarūmū Jesús repau neenare i'kaasomū.

—Chekūnare cu'a chū'vāna pāi si'arūmū pa'inaa'me. Jā'ata'ni chū'ūre cuasava'napī cu'ache cho'oa'jū chini cu'ache chū'vakū'te na'a rūa cu'ache ti'jñeja'mū. ² Pāiū'te Diore cuasakūni te'eū'te cu'ache chū'vakū'te pāipi ija'che cho'oto re'ora'amū: Repau

chuta'a repau'te cu'a chu'vamarumuna toacunarupi rua ujarupi repau cavuna paipi jepo vee chiarana to rucoru cu'ache pa'ira'amu repau'te. Jã'aja'ne cho'oma'to pa'iu chekurumu paire cu'ache chu'vam u repau. Paire repau cu'ache chu'va pi'nisirumu Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'uto na'a rua cu'ache tijjeja'mu repau'te. ³ Nãrepaju pa'ijũ'u, musanukona. Mu'ure kuele pa'ikuji mu'u majapãija'iu pa'iu mu'uni cu'ache cho'oto chu'vajũ'u repau'te, jo'e cho'omaneakũ. Chu'vakuna, "Cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Jo'e jã'aja'ne cho'ocuhemu chu'u", chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejũ'u. ⁴ Chekurumu repau mu'ure te'eumucuse sieterepañoã cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'oñoã pa'iche sieterepañoã rani kuamu repau mu'ure. "Cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Jo'e cuasamanejũ'u chu'u cho'osi'e", chiimu. Jã'aja'ne chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejũ'u musanukona —chiu chu'vaasomu Jesús repau neenare.

Diore masi cuasana Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ome

⁵ Ūcuarumu Jesús neena jo'e i'kaasome repau'te.

—Diore na'a rua cuasañu chiime chukuna. Repau, "Musanukonare si'arumu cho'okaija'mu chu'u", chiisi'ere cavesumairo na'a rua cuasañu chiime chukuna. Chukuna'te cho'okaijũ'u —chiniasome repa.

⁶ Jã'aja'ne i'karena Jesús i'kaasomu.

—Mostazara'karu rua jmara'karu'me. Jã'ata'ni repara'karu'te tãru sũkiñu ujañu aineemu. Musanukona ũcuaja'che jmamakarũ Diore cuasanata'ni Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ojanaa'me. Musanukonapi, "Dios peore masiku'mu", chini cuasaju iñure sicómoroñu'te, "Rãni sani chiara jooona nukajũ'u", chiito mu'u chũ'ũne cho'omu iñu —chiniasomu Jesús.

Chekunare cho'oche cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repa.

—Chekurumu musanukona te'eji cho'oche cho'okaiku'te paamu. Paakuna mu'ure cho'oche cho'okaiku mu'u chiona sani chejare mu'kakũ pa'imũ aure tãra chini. Chekurumu ovejava'nani kuirakaimu. Cho'oche cho'okasa chini saisiva'ure vu'ena makuna, "Kaka ruu, au aijũ'u", chiima'mu mu'u. ⁸ "Au chu'ure cho'okaijũ'u; asa. Chu'upi au aiũ ũkukuna chu'u chiiche ũcuache mijani rakaiũ pa'ijũ'u, chu'u au ani pi'niñetu'ka. Jã'acho'je mu'upi aijũ'u." Jã'aja'ne i'kamũ mu'u, mu'ure cho'oche cho'okaiku'te. ⁹ Ūcuachi'a mu'ure cho'oche cho'okaikuji mu'u chũ'usi'ere masi cho'opi'niru, "Re'orepamu. Rua re'oja'che cho'okaimu mu'u chu'ure", chiima'mu mu'u repau'te. ¹⁰ Ūcuaja'che musanukonapi Dios chũ'usi'ere peore cho'opi'nini ija'che i'kajũ'u Repau'te: "Rua vesunaa'me chukuna. Jã'ata'ni mu'u chũ'ũne cho'okainajeju mu'u chũ'usimakaruchi'a cho'osinaa'me chukuna", chiijũ'u Repau'te —chiniasomu Jesús repau neenare.

Umpãi dierepanare asi ravu jũ'inani Jesús vasosi'ere kuamu

¹¹ Ūcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopo sasa chiikujeku jo'e saiũ Samaria chejana'me Galilea cheja tususima'api saniasomu. ¹²⁻¹³ Vu'ejooru sani tã'atona umpãi asi ravu jũ'ina dierepana ranciasome repau'te.

Rani so'opi nukaju ñaju ujachu'opi cuiju ija'che i'kaasome repa repau'te:

—Jesús, Masiũ, chukunava'nare oijũ'u! —chiniasome repa.

¹⁴ Chitena ña i'kaasomu repa.

—Musanukona ca'nivũã phairipãire ñojaijũ'u —chiniasomu Jesús repa.

Jã'aja'ne i'kauna, "Jau", chini saiũna repa asi te'erumu ja'jusoasomu repa ca'nivũã re'ojaca'nivũã. ¹⁵ Vaju te'eu repa ja'jusica'nivu'te meñe sime ña pojoku churi co'iasomu Jesuni. Co'iku Dioni pojoku ujachu'opi, "Rua re'oku'mu mu'u",

chinasomꝯ repaꝯ. ¹⁶ Jã'aja'ñe i'kakꝯ co'i, Jesús pa'ichejana tĩ'a, repaꝯni pojokꝯ repaꝯ ti'jñeñe meñe sime ñu'iu, "Re'orepamꝯ", chinasomꝯ repaꝯ. Samaria cheja cakꝯ paniasomꝯ repaꝯ asi ravꝯ jũ'isi'ku. ¹⁷ Jã'aja'ñe pojokꝯ i'kauna Jesús i'kaasomꝯ.

—Asi ravꝯ jũ'inare, dierepanare vasosi'kua'mꝯ chꝯ'ꝯ. Chekꝯna nueverepanata'ni co'i, "Re'orepamꝯ", chiima'me chꝯ'ure. ¹⁸ Iku tĩipãiu'chi'a judío peokꝯji te'eꝯ co'i Dioni pojokꝯ, "Dios rꝯa re'okꝯ'mꝯ", chiimꝯ. Chekꝯnata'ni Diore pojoma'me —chinasomꝯ Jesús.

¹⁹ Chini Jesús repaꝯ'te co'isi'kure i'kaasomꝯ.

—Chura vꝯni saijũ'ꝯ. "Iku Jesús chꝯ'ure vasoja'mꝯ", chini cuasasi'kꝯjekꝯ vajꝯcuhasi'kua'mꝯ mꝯ'ꝯ —chinasomꝯ Jesús.

Dios Raosi'ku chũ'urꝯmꝯ tĩ'ajañere kuamꝯ
(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ũcuarꝯmꝯ fariseopãi Jesure ija'che sēniasome:

—¿Jeerꝯmꝯ Dios Raojaꝯ rani pãi ũcuanꝯkore chũ'uja'ꝯ? —chinasome. Chitena Jesús i'kaasomꝯ repanare.

—Repa chũ'urꝯmꝯ tĩ'ajañe vesꝯme pãi. ²¹ Dios Raosi'ku repaꝯ'te cuasanarechi'a rekoñoãna chũ'ukꝯ pa'imꝯ. Jã'ajekꝯna pãi ija'che i'kamanejanaaname: "Dios Raosi'ku ichejare chũ'umꝯ." Ũcuachi'a, "Jã'achejare Dios Raosi'ku chũ'umꝯ", chiimanejanaaname pãi —chinasomꝯ Jesús repanare fariseopãi.

²² Chini Jesús repaꝯ neenare i'kaasomꝯ.

—Na'a pa'isirꝯmꝯ mꝯsanꝯkona chꝯ'ꝯ jo'e cajejachere cha'aju, "Dios Raosi'kupĩ jo'e caje, maire te'eumucusechi'a ja'me pa'ito re'ora'amꝯ", chiiju cuasajanaaname mꝯsanꝯkona. Jã'ata'ni chꝯ'ꝯ cajerꝯmꝯ chuta'a tĩ'amauna jmamakarũjẽ'e ñamanejanaaname mꝯsanꝯkona chꝯ'ure. ²³ Pãi mꝯsanꝯkonare ija'che kuajanaaname: "Rani ñajũ'ꝯ. Dios Raosi'ku ichejare pa'imꝯ." Chekꝯna, "Sani ñajũ'ꝯ. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imꝯ", chiijanaaname. Pãipi jã'aja'ñe kuajꝯna ja'me ñañu chini saimanejũ'ꝯ mꝯsanꝯkona. ²⁴ Cũnaumꝯpi te'ekã'ko oko fe'neni chekꝯkã'kojatꝯ'ka rꝯa na'mi peore miañe fe'ne chꝯvokꝯna ñame pãi. Ũcuaja'che chꝯ'ꝯ Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerꝯmꝯ pãi ũcuanꝯko ñajanaaname chꝯ'ure. ²⁵ Jã'ata'ni charo rꝯa asi cho'ocojñoja'mꝯ chꝯ'ꝯ. Ũcuachi'a irꝯmꝯ pa'ina pãi, "Dios Raosi'kuma'mꝯ mꝯ'ꝯ", chiiju cuheme chꝯ'ure. ²⁶ Chꝯ'ꝯ Dios Raosi'ku chejana jo'e cajeumucuse tĩ'apĩ'rarꝯmꝯ Noé pa'irꝯmꝯ pa'isina pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaaname pãi. ²⁷ Noé pa'irꝯmꝯ pa'isina pãi ãu ãijꝯ, cono ũkujꝯ, romi vejajꝯ, umꝯ vejajꝯ, repanare uache cho'oju paniasome, Dioni cuasamarꝯ, repaꝯ Noé choovꝯ ujavꝯ kakaumucusejatꝯ'ka. Kakasirꝯmꝯna okopi ra ko'sauna ũcuanꝯko cho'osõasome repana pãi. ²⁸ Ũcuaja'che chꝯ'ꝯ cajeumucuse tĩ'apĩ'rarꝯmꝯ, Lot pa'irꝯmꝯ pa'isina cu'ache pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaaname pãi. Reparꝯmꝯ pãi ãu ãijꝯ, cono ũkujꝯ, põse koo ïsijꝯ, repana chiño ãu tãjꝯ, vꝯ'ña cho'oju paniasome, Dioni cuasamairo pa'ijꝯ. ²⁹ Jã'aja'ñe pa'inani repaꝯ Lot, Sodoma vꝯ'ejoopo pa'isi'kupĩ eta sanisõasomꝯ. Repaꝯ Lot eta sanisõsirꝯmꝯna Diopi chũ'ũna cũnaumꝯpi toana'me toacatapi repajoopona tuã'tuakꝯna pãi peore cho'osõasome. ³⁰ Lot pa'irꝯmꝯ cho'osi'ēja'che chꝯ'ꝯ Dios Raosi'ku jo'e cajerꝯmꝯna cu'ache cho'oju pa'ijanaaname pãi.

³¹ 'Chꝯ'ꝯ jo'e cajerꝯmꝯ pãi ũcuauana repana vꝯ'ña ve'koroãre pani cu'amajñarũã mini sañu chini repana vꝯ'ña kakama'ñe teana vꝯ'vꝯsõa'ju. Ũcuaja'che pãi chiño pa'ina repana vꝯ'ña pa'iche'te cu'amajñarũãre mini sañu chini co'ima'ñe teana vꝯ'vꝯsõa'ju. ³² Lot rũjo cho'ocojño'si'ere cuasa, repao jachasi'ēja'che Diore jachamanejũ'ꝯ mꝯsanꝯkona. ³³ Pãi Dios chũ'ũñe'te cho'ocuheju repanare uachechi'a cho'oju pa'ito cu'amꝯ. Jã'aja'ñe cho'onare chꝯ'upĩ rani vati toana saoja'mꝯ repanare.

Chekunareta'ni repanare cho'ouache ũhasõ, Dios chũ'uñe'te cho'oju pa'inareta'ni Dios pa'ichejana saja'mu chu'u.

³⁴ Ija'chere kuara chiimu chu'u musanukonare: Chekurumu ángeles ñamipi caje umupai te'eka'chapana ũcuate'eko'a káinare te'e'u'te sajũ chekuni jo'kajanaa'me.

³⁵ Chekurumu romi te'eka'chapana ũcuate'echeja ãu toanare te'eo'te sajũ chekoni jo'kajanaa'me. ³⁶ Chekurumu umupai te'eka'chapana chio ũcuate'echio pa'inare ũcuaja'che te'e'u'te sajũ chekuni jo'kajanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

³⁷ Jã'aja'ñe i'kauna chu'o sēniasome repana.

—Chukuna'te Paaku, ¿jeechejana jã'aja'ñe cho'oja'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—Cu'ava'nare jūni jã'jusiva'nare jñaa caje chi'ime vacho —chiniasomu Jesús repau neenare.

18

Va'jeo pa'ichena'me pãi chēañe chũ'uku pa'iche cuasaku kwamu Jesús

¹ Ūcuarumu Jesús repau neenani chu'vaasomu.

—Musanukona Diore sēeñe ũhamanejũ'u. Musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni sēeju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

² Jã'aja'ñe chu'vacuha ija'chere cuasaku kuaasomu repau, repanapi si'arumu Dioni sēeju paaru chini:

—Diore cuasama'ku, pãi chēañe chũ'uku vu'ejoopo'te paniasomu. Ūcuaja'che pãijẽ'e oima'ku paniasomu repau. ³ Ūcuarumu va'jeva'o ũcuajoopo pa'iva'o repau'te pãi chēañe chũ'uku'te si'arumu mua ija'chere kuako paniasomo: “Pãiu chu'uni pe'rukũ cu'ache cho'omu. Esekaijũ'u chu'ure repau cu'ache cho'ochẽ jo'e cho'omaneakũ”, chiniasomo repao repau'te. ⁴ Si'arumu sēeko'teta'ni rupũ asaku paniasomu repau. Jã'ata'ni repaoji ruarepa sēeona ija'che cuasaasomu repau: “Chu'u Diore cuasama'kua'mu. Ūcuaja'che pãijẽ'e oima'kua'mu chu'u. ⁵ Jã'ata'ni repaoji chu'uni si'areparumu muta sēeona asa ca'nasõ cho'okaija'mu chu'u. Repao'te cho'okatu jo'e mutamaneja'mo repao”, chini repao sēesi'e cho'okaniasomu repau — Jã'aja'ñe kuaasomu Jesús repau neenare.

⁶ Kua pi'ni repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Pãi chēañe chũ'uku cu'aku cho'osi'ere cuasa ñajũ'u musanukona. ⁷ Repau pãi chēañe chũ'uku pãi oima'ku paniasomu. Jã'ata'ni va'jeoji si'areparumu repauji cho'okaaũ chini sēeona cho'okaniasomu repau. Diota'ni pãi chēañe chũ'uku pa'icheja'che pa'ima'kua'mu. Jã'ajekuna Repau chēa paanapi umucujñana'me ñami Repauji cho'okaaũ chini si'arumu sēeto, “Cha'ajũ'u. Na'a pani cho'okaija'mu chu'u”, chiima'kua'mu Dios. Repana sēeñe asa teana cho'okaiku'mu Dios. ⁸ Repana chiiche na'mi cho'okaiku'mu Dios. Chu'u Dios Raosi'ku ichejana jo'e cajeni, ¿Diore cuasaju si'arumu sēenare ñaja'ñe chu'u? —chiniasomu Jesús repau neenare.

Fariseopãiuna'me pãi chũ'unare kuri kookaiku pa'iche'te kwamu

⁹ Reparumu pãi, “Rua re'onaa'me chukuna. Chekunata'ni cu'anaa'me”, chiiju cuasanapi Jesure ja'me paniasome. Jã'aja'ñe cuasajuna repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu Jesús:

¹⁰ —Umupai te'eka'chapana fariseopãiuna'me pãi chũ'unare kuri kookaiku Dios vu'ena mua kakaasome Dioni sēeñu chini. ¹¹ Ūcuarumu fariseopãiu nukaku ija'che sēniasomu: “Áa, Ja'ku Dios, chekuna pãi cu'ache cho'ome. Põse ñaame. Ūcuaja'che chekunare ũcuarepa cho'oma'me. Ūcuaja'che rñjoromi peonare ja'me kãiju pa'ime. Chu'uta'ni chekuna cho'ochẽja'che cu'ache cho'oma'kua'mu. Iku kuri kookaiku ũcuaja'che kuri cajejaiche sēni koo kwamairo paaku'mu. Chu'uta'ni jã'aja'ñe

cho'oma'kua'mu. Re'oku'mu chu'u. Re'okujeku mu'uni pojoku mu'ure re'orepamu chiiu pa'iku'mu chu'u. ¹² Te'esemana te'eka'chapañoã ãu ãimairo pa'iku'mu chu'u, mu'uni pojoku. Chu'u cho'оче cho'osi'ere pãipi chu'uni ro'ito aperumu mu'u isijũ'u chiisinkoru kuẽkue ña karama'ñe isiku'mu chu'u mu'ure. Chekurumu kurire're dierepare're kooni te'ere'reru isiku'mu chu'u. Chekurumu cienrepare'reruã kooni dierepare're isiku'mu chu'u mu'ure. Jã'aja'ñechi'a isiku'mu chu'u mu'ure", chiiu sēniasomu repau fariseopãiu. Cu'ache cho'okuta'ni re'oja'che cho'ochechi'a kuaasomu repau. ¹³ Cheku kuri kookaikuta'ni repau cu'ache cho'osi'ere cuasa cunaumu Dios pa'ichejajekuna ñavajuchuku so'ore sumava'u meñe sime nukaku paniasomu. Sumava'u nukasi'kupi ã'capuna vaiu Diore ija'che sēniasomu repau: "Åa, Ja'ku Dios, cu'ache pa'iku'mu chu'u. Jã'ata'ni oijũ'u chu'va'ure", chiniasomu repau —Jã'aja'ñe kuaasomu Jesús repanare.

¹⁴ Kuaacuha jo'e i'kaasomu repau.

—Asarepajũ'u musanukona. Sēni pi'ni eta repana vu'ñana co'iasome repana. Kuri kookaikupi ũcuauji meñe, "Cu'ache pa'iku'mu chu'u", chiiu Dioni sēkuna repau cu'ache cho'osi'e tunosõkani, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu ikure", chiniasomu Dios. Chekureta'ni repauji, "Re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u", chikuna repau cu'ache cho'osi'e tūnokaimaneasomu Dios. "Repau cu'ache cho'uche kuamanesi'e ro'iche pa'imu ikure", chiniasomu Dios. Pãi te'ena, cu'ache cho'onata'ni, "Re'onaa'me chukuna", chiime, chekunapi asa, "Re'onaa'me jã'ana", chiapũ chini. Repana cu'ache cho'uche'te Dioni kuamaruna repana cu'ache cho'uche tūnokaima'mu Dios. Diopi ñato cu'anaa'me repana. Jã'ata'ni chekuna pãi, "Cu'ache cho'oku'mu chu'u", chini cuasa Dioni kujuna repana cu'ache cho'uche tūnokaimu Dios, repanani oiũ. Diopi ñato re'onaa'me repana, cu'ache cho'uche tūnosõcojñosinajeju —chiniasomu Jesús repanare.

Chĩiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuaumu
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ ũcuarumu pãi Jesús pa'ichejana repana chĩiva'nare raasome, Repauji chēseku Dioni re'oja'chere sēekaaũ chini. Jã'aja'ñe rajuna ña repau neena ũseasome repanare. ¹⁶ ũsejuna Jesús repau neenare soni i'kaasomu.

—Chĩiva'nare raiũsemanejũ'u musanukona chu'uni raaru. Iva'na chĩiva'naja'ñe pa'iju chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chēajanaa'me. ¹⁷ Jã'ata'ni i'va'na chĩiva'na chu'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chu'o asa chēamanejanaa'me. ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repau neenare.

Pãiu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuaumu
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ ũcuarumu judiopãi chũ'uku kuriu Jesuni chu'o sēniasomu.

—Masiu, re'oku'mu mu'u. ¿Je'se cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chu'u? — chiniasomu repau repau'te.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¿Je'se cuasa, "Re'oku'mu mu'u", chiiku mu'u chu'ure? Diochi'aa'mu Re'oku. Cheku pãiu re'oku peomu. ²⁰ Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'e masicosomu mu'u. Ija'che kuaumu repa:

Musanukona umupãi romi paana chekunare romi ja'me kãimanejũ'u.

ũcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupãi ja'me kãimanejũ'u.

ũcuachi'a pãi vanisõmanejũ'u.

Chekuna nee ñaamanejũ'u.

Chekuna pa'iche'te kuani joremenejũ'u.

ũcuaja'che mujakupãi ña kukujũ'u.

Jã'aja'ñe chũ'usi'kua'mu Dios —chinasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²¹ Chikuna i'kaasomu repau.

—Chĩrũmupi irũmujatu'ka Dios chũ'u jo'kasi'e peore jã'a jachama'ñe cho'oku pa'iku'mu chũ'u —chinasomu repau.

²² Jã'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamu mu'ure. Mu'u paache cu'amajñaruãre peore ĩsisõ, kuri koo chũova'na pa'iva'nani rupũ ĩsijũ'u. ĩsisõjani rani chũ'una'me ku'iu chũ'u chũ'ũne'te cho'oku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chinasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²³ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa, ĩsicuheku sumava'u paniasomu repau, rua kuriujeku. ²⁴ Sumava'u pa'iuña ña Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pãĩ kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saicu'aja'mu, repanapi kurire na'a rua cuasaju Dioni cuasama'to. ²⁵ Camellova'ure miuñakarũ cojerũ kaka eta-jaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chinasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²⁶ Jesús i'kache asasina ija'che sēniasome repau'te:

—Jã'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chinasome.

²⁷ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Maichi'a te'ena cuasajuña Dios pa'icheja saicu'amũ maire pãĩ. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chinasomu repau.

²⁸ Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chũkuna mu'una'me pañu chini chũkuna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani mu'una'me ku'ime —chinasomu.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Pãiu ũcuauaku Dios chũ'ũne'te cho'oku pasa chiiku chekurũmu repau vũ'ere jo'kasõmu. Chekurũmu repau rãjoni jo'kasõmu. Chekurũmu repau ma-jaa'chũpãire jo'kasõmu. Chekurũmu repau cho'jechũire jo'kasõmu. Chekurũmu repau pũka'kũpãire jo'kasõmu. Chekurũmu repau chũire jo'kasõni repau aperũmu paasinũko na'a rua jñaaja'mu repau, icheja cheja pa'irũmu. Ūcuaja'che jũnisõsirũmu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu repau. Ūcuarepaa'me jã'a —chinasomu Jesús repanare.

Jesús repau chuenisojachere jo'e kũamu

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Ūcuarũmu Jesús repau neenare docerepanare soni ija'che kũasomu:

—Jerusalén vũ'ejoopona maijanaa'me mai chura. Aperũmu Dios chũ'o kũana tocha jo'kasi'e chũ'u Dios Raosi'ku cho'ocojñojãñere kũame. Repana kũaju tocha jo'kasi'e Jerusalenna ti'jñeja'mu chũ'ure. ³² Judĩopãipi judĩo peonani jo'kajanaa'me chũ'ure, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Rua cu'ache cutuju pãisoju coo tutujanaa'me repana chũ'ure. ³³ Ūcuachi'a su'isue pi'ni vanisõjanaa'me repana chũ'ure. Jã'ata'ni choteumucujñana vajũraija'mu chũ'u —chinasomu Jesús repau neenare.

³⁴ Repau kũache asanata'ni jmamakarũjẽ'e asa chẽamaneasome repana. Diopi repanani asa chẽañe'te ũsekuna asavesuasome repana.

Na'ava'ure Jesús vasosi'ere kũamu

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Repau Jesús Jericó vũ'ejoopo ti'acuhato na'ava'u ma'a ru'tava'te ñu'iu kurire sēeu paniasomu. ³⁶ Ñu'iuña pãipi jainũko ũcuachejapi caraijuña asa,

—¿Je'se cho'оче ina? —chinasomu repau. ³⁷ Chikuna,

—Jesús, Nazaret vũ'ejoopo raisi'kupi caraimu —chinasome pãĩ repau'te ja'me saina. ³⁸ Chitena asa ujachũ'opi ija'che cuiku i'kaasomu repau:

—Jesús, David aperummu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ava'ure —chiniasomũ.

³⁹ I'kauna asa charo saina,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repau'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiinareta'ni na'a rua cuiku i'kaasomũ repau.

—Jesús, David aperummu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ava'ure —chiniasomũ repau.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakũ cuikuna asa canũka,

—Chu'uni rajũ'u repau'te —chiniasomũ Jesús repanare. Chikuna repauni kueñe rarena Jesús ija'che sēniasomũ repau'te:

⁴¹ —¿Ëquere cho'okaau chini sēekũ mu'u chu'ure? —chiniasomũ Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pãĩ Ûcuanũkore Paakũ, chu'u ñakocaã ñoa'ku chiimũ chu'u —chiniasomũ repau.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Mu'u ñakocaã ñoa'ku mu'ure. “Jesús chu'ure vasoja'mũ”, chini cuasasi'kũjekũ vajũcuhamũ mu'u chura —chiniasomũ Jesús repau'te.

⁴³ Jesupi jã'aja'ñe i'kakuna repau ñakocaã teana care'osoasomũ. Care'ouna Jesuna'me saiũ Dioni pojokũ, “Rua re'okũ'mũ mu'u”, chiniasomũ repau. Chekuna ùcuaja'che repau'te cho'osi'ere ña, “Dios peore masikũ'mũ”, chiniasome.

19

Zaqueona'me Jesús cho'osi'ere kũamũ

¹⁻² Ûcuarumũ Jesús Jericó vũ'ejoopo tĩ'a mũato ùcuajoopo'te pãiu kuriũ paniasomũ. Repau mamia'me Zaqueo. Pãĩ chũ'unare kuri kookainare chũ'ũkũ paniasomũ repau. ³ Repau Zaqueo Jesure ñara chiikũta'ni chejarũ nukakũjekũ pãipi jairepanũkojẽjuna ñamaneasomũ. ⁴ Ñamanesi'kũjekũ Jesuni ñara chini charona vũ'vũ sũkiñũ sicómoroñuna mũni tuhũ cha'aasomũ repau, “Jesús ichejapi caraija'mũ”, chini. ⁵ Tuhũ cha'akuna repau Jesús ùcuachejana sani tĩ'a carai'pĩ'rakũji mũñe ña sũkiñũ tuhikũ'te Zaqueo'te ija'che i'kaasomũ:

—Zaqueo, pesa cajejũ'u. Chura iumucuse mu'u vũ'ena canũkache paamũ chu'u —chiniasomũ repau repau'te.

⁶ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa pojokũ na'mi caje repau vũ'ena mũvaasomũ repau.

⁷ Mũvakuna ña pãĩ ùcuanũko pe'rujũ cu'ache i'kaasome Jesure. “Pãiu cu'akũ vũ'ena canũkara chini mũamũ jã'u Jesús”, chiniasome repana ùcuanũko.

⁸ Ûcuarumũ repau Zaqueo repau vũ'ere pa'iu vũni nukakũ i'kaasomũ Jesure.

—Ñakũ, Pãĩ Ûcuanũkore Paakũ. Chura chu'u paache cu'amajñaruã chũova'na pa'iva'nani joopo rupũ ñsija'mũ chu'u. Ûcuaja'che chu'u jorekũ chekũnare na'a cajejaiche sēni koosinũko kuri ùcuaka'chapañoã jo'e ùcuajanũko jovo co'choja'mũ chu'u repanare —chiniasomũ repau.

⁹ Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Mai aipãiu Abraham jojosi'kũamũ mu'u. Iumucuse ivũ'e pa'inare mũsanũkonani oiũ chēamũ Dios, jũnisõsirumũ vati toana saimanea'jũ chini. ¹⁰ Chu'u, Dios Raosi'ku, pãipi jũnisõ vati toana saimanea'jũ chini chejana cajesi'kũamũ. Repanare chēa paakũ repana cu'ache cho'ocojñora'asi'e ãsekani paaja'mũ chu'u —chiniasomũ Jesús repau'te Zaqueo'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kũamũ

(Mt 25.14-30)

¹¹ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa, repaũji Jerusalén vũ'ejoopona tĩ'api'rakuna ija'che cuasaasome repana pãĩ: “Iku Jerusalén vũ'ejoopona tĩ'a teana pãĩ ùcuanũkore chũ'ũja'mũ”, chini cuasajũna repanani chu'vakũ ija'chere cuasakũ kũasomũ repau, jã'aja'ñe cuasamanea'jũ chini:

12 —Pāiũ pa'ipāiũ paniasomũ. Repaũni pāi chũ'ukũ'te jo'kaũũ chini chekũcheja cana soniasome repaũ'te. Sotena chekũchejana so'ona saniasomũ repaũ, repanapi repaũni pāi chũ'ukũ'te jo'karena repaũ pa'icheja canani co'i chũ'ũra chini. 13 Saipi'rakũ repaũ'te cho'oche cho'okainare dierepanare soniasomũ repaũ. Soni rao pachokurire're te'ere'rechi'a ĩsi pi'ni ija'che i'kaasomũ repaũ repanare: “Chura chũ'ũ ĩsisire're kurire'repi pōsere koo ĩsijũ na'a rũa kurire koojũ pa'ijũ'ũ. Chũ'ũ rairũmũjatũ'ka jã'aja'ñe cho'oju pa'ijũ'ũ mũsanũkona”, chiniasomũ repaũ. 14 Chini jo'ka sanisõũna repaũ pa'icheja cana pāi, repaũni cuhejũ, te'enare pāi jũaa saosome, repaũ saisijooona tuha chũ'ũñe jo'kajanani, “Ikũ chũ'ũñe cuheme chũkũna”, chiapũ chini.

15 'Cuhecheta'ni ũcua pāi chũ'ukũ'te jo'kaasome repana repaũ'te. Pāi chũ'ukũ'te jo'karena repaũ pa'ichejana co'i, repaũ'te cho'oche cho'okainare repaũ kuri ĩsisinani soapũ chini chũ'ũasomũ repaũ, repana koosinũkore kurire masira chini. 16 Sotena charo te'eũ rani ija'che kũasomũ: “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'reva kurire'revaji pōsere koo ĩsikũ dierepare're koosi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. 17 Chikũna i'kaasomũ repaũ. “Mũ'ũ rũa masi cho'osi'kũa'mũ. Kuri ka'charũ koosi'kũta'ni na'a rũa jũaasi'kũa'mũ mũ'ũ. Masi cho'osi'kũjekũna vũ'ñajooopõ dierepajooopõ pa'inani pãire chũ'ũa'kũ chini jo'kamũ chũ'ũ mũ'ũre”, chiniasomũ repaũ. 18 Kũacuhaũna chekũ ũcuaja'che kurire'reva koosi'kũ rani kũasomũ. “Chũ'ũre paakũ, kurire'reva mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'revaji pōsere koo ĩsikũ cincorepare're koosi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. 19 Jã'aja'ñe kũaũna repaũ'te paakũ ija'che i'kaasomũ: “Re'orepamũ. Vũ'ñajooopõ cincorepajooopõ pa'inani pãire chũ'ũa'kũ chini jo'kamũ chũ'ũ mũ'ũre”, chiniasomũ repaũ.

20 'Kũacuhaũna chekũ kurire'reva koosi'kũ rani kũasomũ. “Chũ'ũre paakũ, mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'reva kurire'reva ũcuare'reva co'chamũ chũ'ũ mũ'ũre. Mũ'ũpi ĩsiũna koo kãase'rechoji rea care'va paakũ pa'isi'kũa'mũ chũ'ũ repare'reva. 21 Mũ'ũre cho'oche cho'okainare oima'kũa'mũ mũ'ũ. Chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũasõkũ'mũ mũ'ũ. ũcuaja'che ãũ chekũna tãsi'e tũasõkũ'mũ mũ'ũ. Jã'ajekũna jã'are vaju'chũkũ mũ'ũ chũ'ũre ĩsisire'reva kurire'reva rupũ paasi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ repaũ. 22-23 Repaũ kurire'reva care'va paasi'ere kũaũna asa repaũ'te paakũ ija'che i'kaasomũ repaũ'te: “Rũa cu'akũ'mũ mũ'ũ. Mũ'ũpi jã'aja'ñe cuasakũ cho'omanẽũna asa pe'rukũ cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ mũ'ũre. Chũ'ũ pãi oima'ñena'me chekũna cho'oche cho'o koosi'e kuri tũachena'me chũ'ũ chekũna tãsi'e ãũ chũ'ũ tũache masikũta'ni, ¿je'se pa'ũna mũ'ũ chũ'ũ ĩsisire'reva kurire'reva kuri vũ'ena sa jo'kamanẽũ? Sa jo'karu rani na'a rũa koorãasi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. 24 Chini chekũnare ũcuacheja nũkanare i'kaasomũ repaũ. “Repaũ koosire'reva kurire'reva tũa, chekũni ĩsijũ'ũ dierepare're kurire're koosi'kũni”, chiniasomũ repaũ. 25 Chikũna i'kaasome repana. “Jã'ata'ni jã'ũ ũcuare kurire're dierepare're paamũ”, chiniasome. 26 Chitena repanare i'kaasomũ repaũ. “Asarepajũ'ũ, mũsanũkona. Ija'chea'me: Pāiũ ũcuauache'te koo masi paakũ ũcuare paakũta'ni na'a rũa kooja'mũ. Jã'ata'ni jmanũkorũ koosi'kũpi masi paama'kũ repaũ paache rũa jmanũkorũta'ni peore tũasõcojũña'ũ”, chiniasomũ repaũ. 27 Chini, “Chura chũ'ũni cuhejũ, chũ'ũ chũ'ũñe cuhenare chẽa ichejana ra chũ'ũ ñakũ'te vanisõjũ'ũ”, chiniasomũ pāi chũ'ukũ repanare —Jã'aja'ñe kũasomũ Jesús repanare pāi.

*Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kũamũ
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)*

28 Jã'aja'ñe kũa pi'ni Jerusalenna tĩ'ara chini jo'e saiũ aikũtina mũniasomũ repaũ Jesús. 29 Mũiũ Betfagẽ vũ'ejoopona'me Betania vũ'ejoopo Olivo aikũti pa'ijooopõna kueñe tĩ'aasomũ repaũ. Repajooopõ kueñe tĩ'a repaũ neenare te'eka'chapanare soniasomũ repaũ. 30 Repanare soni ija'che chũ'ũasomũ repaũ:

—Jeejooopona kueleñe cajoopona saijũ'u mʉsanʉkona. Sani tĩ'a burrova'ure quẽo sʉosiva'ure, pãi chuta'a tuhimava'uni jĩaaajanaa'me mʉsanʉkona. Jĩaa repava'ure jose ichejana rakaijũ'u. ³¹ Pãiu ũcuauakũji mʉsanʉkonare, “¿Ëque cho'oñu chini mʉsanʉkona jã'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimu”, chiijũ'u repanare —chiniasomu repau.

³² Chikuna repana sani ñato Jesús i'kasi'e ũcua paniasomu. ³³ Burrova'ure quẽo sʉosiva'urejekuna josejuna repava'ure paana i'kaasome.

—¿Ëque cho'oñu chini mʉsanʉkona jã'ava'ure joseche? —chiniasome.

³⁴ Chitena i'kaasome repana.

—Maire Paaku iva'ure chiimu —chiniasome repana repanare.

³⁵ Chini repava'ure burrova'ure Jesús pa'ichejana sa repau sũkũñuna kãñapi tujñacuha Jesure tʉoasome repana. ³⁶ Tʉorena tuhiu saiuna repau saima'ana kãña jaasome pãi, repauni pojojũ. ³⁷ Jarena ũcuama'api saiũ Olivõ aikũtipi Jerusalén cajechejana kueleñe tĩ'aasomu repau. Tĩ'akuna Diochi'a te'eũ cho'omasiche'te repaũji cho'okuna ñasi'ere cuasaju repau'te chiina ũcuanũko Dioni pojojũ, “Rũa re'okũ'mũ”, chiijũ cuijũ ujachũ'opi i'kaasome. ³⁸ ũcuachi'a ija'che i'kaasome:

—¡Diopi ikũre pãire chũ'ua'kũ chini Repau Raosi'kũre re'oja'che cho'okaau! ¡Cũnaũmu pa'ina pojojũ paapu! ¡Pãi ũcuanũko, “Cũnaũmu Pa'ikũ Dios peore masikũ'mũ”, chiapu! —chiniasome repana Jesure chiina ũcuanũko.

³⁹ Jã'aja'ñe i'kajuna ũcuanana'me pa'ina fariseopãi asa pe'rujũ ija'che i'kaasome repau'te Jesure:

—Masũ, mũ'ure chiinare jã'aja'ñe i'kache ũsejũ'u —chiniasome.

⁴⁰ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Ësema'mũ chũ'u. Inapi jã'aja'ñe cuijũ i'kama'to catapi ũcuare i'kakũ cuira'amũ —chiniasomu Jesús repanare fariseopãi.

⁴¹ Chini na'a kueleñe tĩ'a Jerusalén vũ'ejoopo'te ña oniasomu repau. ⁴² Oiu ija'che i'kaasomu:

—Dios mʉsanʉkonare Jerusalén pa'inare pa'iche rũa re'oja'chere jo'kara chiimu, Repauni cuasaju pojojũ paapu chini. Jã'ata'ni cuheme mʉsanʉkona. Cuhejũ re'oja'che pa'iche vesũme mʉsanʉkona, Diopi ũsekuna. ⁴³⁻⁴⁴ Mʉsanʉkonare cu'ache ti'jñerũmu ti'acuhaja'mũ. Mʉsanʉkonare kuhena ijoopona rani si'acajoopo rũ'tuna pachu cha'opi rũhiso'koro ñekua timu ũcuachejñapi pachu mũni kakajanaa'me. Mʉsanʉkonapi vajuchũjũ eta vũ'vũsõñu chiito ũsejũ ijoopo ñañosõjanaa'me repana. Ñañosõsirũmu vũ'ña je'nasi'puã catapuã te'epujẽ'e chekũpũna'me sũ'imaneja'mũ. Mʉsanʉkonare ainana'me chiiva'nare vanisõjanaa'me repana. Chũ'uni Dios Raosi'kũni cuhejuna cu'ache ti'jñeja'mũ mʉsanʉkonare. Chũ'ure cuheche ro'ia'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare.

*Dios vũ'ena kaka põse ĩsinare Jesús eto saosi'ere kũamũ
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ ũcuarũmu Jesús Dios vũ'ena kaka repavũ'e põse ĩsinare eto saomasomu.

⁴⁶ Repanani eto saokũ ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'u vũ'e pãi chũ'ure pojojũ sũevũ'ea'me, chiimu. Jã'ata'ni mʉsanʉkona põse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivũ'e —chiũ eto saomasomu Jesús repanare.

⁴⁷ Reparũmu Jesús Dios vũ'e si'aumucujña kaka che'choasomu. Jã'ata'ni phairipãi chũ'unana'me judiõpãi che'chonana'me pãi chũ'una, “¿Je'sepi vanisore'okũ ikũre?”, chiniasome repau'te. ⁴⁸ Jã'ata'ni pãipi ũcuanũko repau che'choche'te asaneejuna cho'ocu'aasomu repanare.

20

Jesús rúa masi i'kasi'ere khamu
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Reparumu Jesús Dios vure pa'ia Dios chu'o re'oja'chere chu'vaku paniasomu repanare pai. Chu'vakuna judío phairipai chũ'unana'me judiopiai che'chonana'me judío aina rianiasome. ² Rani repau'te chu'o sēniasome repana.

—Je'se cuasa pai chũ'una cho'ochaja'che rani cho'oku mu'u? ¿Neepi chũ'urena cho'oku mu'u? —chiniasome repana.

³ Sēejuna repanare i'kaasomu repau.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonani chu'o sēniasara. Sēejuna kuajũ'u chu'ure.

⁴ ¿Neepi Juanre Pāi Okoro'veku'te chēa raore? ¿Diopi raou? Jā'apāni, ¿pāipi chēa raore repau'te? —chiniasomu Jesús repanare.

⁵ Sēkuna sāiñechi'a ija'che cutuasome repana:

—Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Diopi chēa raosi'kua'mu”, chiito iku maire, “¿Musanukona je'se pa'iana jā'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ⁶ ũcuaja'che, “Pāipi chēa raosinaa'me”, chiicu'amu maire. Ina pai jainuko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu”, chiija cuasame. Jā'ajekuna maipi jā'aja'ñe i'kato ina pai asa pe'ruju ũcuanuko catapi su'a vēasojanaa'me maire —chiniasome repana.

⁷ Sāiñechi'a jā'aja'ñe cutu pi'ni Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre okoro'vea'ku chini raosi'kure vesume chukuna —chiniasome repana.

⁸ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Chu'u ũcuaja'che musanukonapi jā'aja'ñe i'karena chu'ure chũ'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiniasomu.

Cho'oché cho'okaina cu'ache cho'osi'ere cuasaku khamu Jesús
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ ũcuarumu Jesús paire jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Pāiu pīsi ũche chio tā pi'ni repachio kuirakaijanare jñaa jo'ka, “Ichio ũche tuarumu tī'auna tuajũ'u. Reparumu chu'ure cho'oché cho'okaiku'te ichejana raoja'mu chu'u, chu'uni ũchere miiraikaau chini”, chiniasomu repau. Chini jo'ka tīichejana sanisōasomu repau rúa jeerumu pasa chini. ¹⁰ ũche tuarumu tī'auna repau'te cho'oché cho'okaiku'te ũche chio kuirakaina pa'ichejana saomasomu repau, ũchere mijani rakaau chini. Jā'ata'ni repana ũche kuirana sani tī'auna ña repau'te chēa vani ũchejē'e peou'te co'choasome repau'te, ũche paaku pa'ichejana. ¹¹ Co'chorena ũche paaku repau'te cho'oché cho'okaiku'te chekuni jo'e ũcuachejana saouna sani tī'auna ũche kuirakaina repau'te ũcuaja'che vaniasome. Vani repau'te rúa cu'ache cutu pi'ni ũchejē'e peou'te co'choasome repana. ¹² Co'chorena jo'e chekuni saouna ũcuaja'che asi vani kuko co'chosōasome repana.

¹³ Jā'aja'ñe cho'orena ũche paaku cuasaku te'eji ija'che i'kaasomu: “Je'se cho'oja'che chu'u? Chu'u chīini chu'u rúa oia paava'uni repana pa'ichejana saora. Jā'ureta'ni ña kukujacosome repana”, chiiu cuasaasomu repau. ¹⁴ Jā'aja'ñe cuasa repau mamakuni saouna ũche chiona sani tī'auna ña repachio kuirana ija'che i'kaasome: “Jā'u ũche paaku mamaku'mu. Puka'ku jūnisōsirumu puka'ku paasi'e paajanaa'mu jā'u. Vanisōñu jā'uni. Maipi jā'uni vanisōni puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'e maipi paajanaa'me”, chiniasome repana sāiñechi'a. ¹⁵ Chini repau'te chēa chio rūtuvana juha sa vanisōasome repana —chiniasomu Jesús repanare pai.

Jā'aja'ñe kua pi'ni repau kuasi'e asinare ija'che sēniasomu repau:

—Repau mamaku'te vanisōsi'ere asa ũche chio paakujī sani, ¿je'se cho'oja'u repanare ũche kuirakainare? ¹⁶ Ija'che cho'oja'mu repau ũche paaku: ũche chiona

sani repaṁ mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'mṁ repaṁ. Repanare vanisō ṁche chio kuirakaijanare chekṁnani jñaa jo'kaja'mṁ repaṁ, ṁche chiore kuiraa'jṁ chini — chiniasomṁ Jesús repanare pāi.

Jā'aja'ñe i'kaṁna asa,

—Dios chṁkṁna'te jā'aja'ñe cho'omaneakṁ! —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús repanani ñakṁ i'kaasomṁ.

—Aperṁṁ tocha jo'kasi'ere, Dios chṁ'ore asa chēajṁ'ṁ ṁsanṁkona, ija'che chiiche'te:

Pāi vṁ'e cho'ona vṁ'ña tuu re'ojatuure ku'ejaṁ paniasome.

Ku'ejaṁ te'etuupṁ jñaaani cuheasome repana.

Cuhejaṁ jo'kaasome repatuupṁ.

Chekṁnata'ni na'a rṁa masinajajaṁ rani repatuupṁ mini kuāa sa

repana vṁ'e chakavṁna ṁkoasome,

repana vṁ'epi na'a rṁa jṁjaa'kṁ chini,

chiimṁ repa. ¹⁸ Pāiṁ vṁ'e tuupṁna tāni rṁa asi tāimṁ. Ūcuachi'a vṁ'e tuupṁji

pāiṁni tāito jūnisōmṁ. Ūcuaja'che pāi chṁ'ure cuhenare rṁa cu'ache ti'jñeja'mṁ. Jūnisōsirṁṁ vati toana sani uujanāa'me repana —chiniasomṁ Jesús repanare pāi.

¹⁹ Jesupi jā'aja'ñe i'kaṁna judío phairipāi chṁ'ṁnana'me judiōpāi che'chona ija'che cuasaasome: “Ikṁ Jesús jā'aja'ñe i'kacheji maini cu'ache i'kamṁ. Churana teana chēañu ikṁre”, chiniasome repana. Chiisinata'ni pāire vajṁchṁjaṁ repaṁ'te chēamaneasome repana.

Pāi chṁ'ṁnare kuri ro'iche'te i'kamṁ Jesús

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Repaṁni chēañu chini repanare ja'me pa'inare ūcuṁṁnare soni i'kaasome repana.

—Jesús pa'ichejana sani repaṁ cho'oche'te ñajaṁ repaṁ chṁ'o asaneena cho'ocheja'che cho'ojaṁ chṁ'o sēniasajṁ'ṁ repaṁ'te. Chekṁrṁṁ repaṁji tīñe i'kato chēa sa, pāi chṁ'ṁkṁ vṁ'ena jo'kare'omṁ repaṁ'te churata'ni —chiniasome repana.

²¹ Chini saorena Jesús pa'ichejana sani tī'a repaṁ chṁ'o asaneena i'kacheja'che i'kaasome repana repaṁ'te.

—Masimṁ, rūhiñe che'chokṁ'mṁ ṁṁ'ṁ. Jā'a masime chṁkṁna. ṁṁ'ṁ che'choche'te chekṁnapi asa cu'ache i'katojē'e kṁkṁ cuasoma'ñe ūcua che'chokṁ pa'ikṁ'mṁ ṁṁ'ṁ, Dios chṁ'ṁ jo'kasi'e ūcuarepa. ²² Jā'ajekṁna ṁṁ'ṁni chṁ'o sēniasañu chiime chṁkṁna. Romapāi chṁ'ṁkṁji Césapi chṁkṁna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chṁkṁna repaṁ'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repaṁ'te.

²³ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masikṁ ija'che i'kaasomṁ repanare:

²⁴ —Kurire'reva'te mini ñojṁ'ṁ chṁ'ure. Kurire'reva pa'ikṁ kuechṁsi'kṁ, ¿keeja'iu'ṁ? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'ikṁ ire'reva? —chiniasomṁ repaṁ.

Chikṁna i'kaasome repana.

—Maire chṁ'ṁkṁ César chiana'me repaṁ mami pa'imṁ jā'are'reva —chiniasome repana.

²⁵ Chitena repanare i'kaasomṁ repaṁ.

—Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repaṁji kuri ro'iche chṁ'ṁto ro'ijṁ'ṁ repaṁ'te. Dios chṁ'ṁ jo'kasi'e ūcuachi'a cho'ojaṁ pa'ijṁ'ṁ —chiniasomṁ Jesús repanare.

²⁶ Repaṁji rṁa masikṁ sāiñe i'kaṁna asa kṁkṁ jo'e i'kamaneasome repana, fariseopāi raocojñosina.

Jṁ'isina vajṁraiche'te Jesure sēniasasi'ere kṁamṁ

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Ûcuarum saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini saniasome. “Pāi jū'isina jo'e vajuraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēniasome repaña:

28 —Masiu, Diopi chū'una Moisés aperumu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimu: Pāiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōru repau cho'jeuji veja paaa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chīire paaku ija'che cuasaku paa:

“Chu'u a'chu jūnisōsiva'u chīijanaa'me ina chu'u chīi”, chiau, chiimu repau tocha jo'kasi'e. 29 Jā'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mū're. Pāiu charo caku cho'jechīi umupāichi'a seirepanare paaasomu. Repau chareparo caku romio'te veja paaku chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōasomu. 30 Jūnisōna cho'jeu repau majaa'chu rājo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōasomu. 31 Jūnisōna na'a cho'je caku ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chīi peokūji jūnisōasomu. Jā'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanuko ũcuate'eo'te vejaju chīi peonachi'a jo'ka jūnisōasome repaña. 32 Repaña jūnisōsirumuna romio ũcuaja'che jūnisōasomo. 33 Jā'ajekuna pāi jūnisōsina ũcuanuko jo'e vajuraisirumu, ¿kupi repao'te jo'e paaja'u vajurumu sieterepana repao'te paasina? ¿Je'se chiiku mu'u? —chiniasome repaña.

34 Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pa'ina umupāi romi vejame. Romi ũcuachi'a umu vejame.

35 Pāi Diore cuasana, umupāina'me romi jūnisō vajurani Dios pa'icheja saisirumu jo'e vejamanejanaa'me. 36 ũcuaja'che jo'e jūnisōmanejanaa'me repaña, ũcuare vajuraisinajeju. Angeles, Diore ja'me pa'ina pa'icheja'che jūnisōma'ñe pa'ijanaa'me repaña. ũcuaja'che Dios chīia'me repaña jūni vajurani repau pa'icheja saisina. 37-38 Aperumu Moisés sūkira'ñuru uutoa toa kueñe nukaku ñaku paniasomu. Ñaku nukakuna ũcuatoa sa'navuji Diopi i'kakuna asaku pāi jūnisōsina jo'e vajurajachere kuara chini ija'che tocha jo'kaasomu repau Moisés:

Musanukona aipāi icheja pa'irumu chu're cuasasinare paaku'mu chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre,

chiisi'kua'mu Dios. Pāi jūnisōsinarejē'e vajunareja'che ñakujeku paamu Dios repanare, rekoñoopi vajukuna —chiniasomu Jesús repanare saduceopāi.

39 Jā'aja'ñe i'kauna judiōpāi che'chona i'kaasome repau'te.

—Masiu, rua masi i'kamū mu'u —chiniasome repaña Jesure.

40 Jesupi masi i'kauna repau'te jo'e chu'o sēniasavajuchuasome repaña saduceopāina'me judiōpāi che'chona.

¿Nee chīia'u pāire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Ûcuarumu Jesús repanare pāi repau pa'iche'te kuaasomu.

—“Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiime musanukona pāi ũcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kure. ¿Je'se pa'ina musanukona jā'aja'ñe i'kache? 42 Repau David Salmophurona ija'che tocha jo'kaasomu:

Dios chu're Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu're kueñe ujajūtu cakā'kona puujū'u.

43 Chu'upi cho'okuna mū're cuhena ũcuanuko mu'u chū'ua'ñe cho'ojanaa'me”, chiniasomu Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. 44 ¿Je'se pa'ina David, “Chu're Paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiiche pāi? —chiniasomu Jesús repanare.

Judiōpāi che'chona cu'ache cho'ochete kuumu Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Repaña pāi ũcuanuko asaju'te Jesús repau neenani chu'vaasomu.

⁴⁶ —Judíopāi che'chona pa'iche ña chēamanejũ'ũ musanukona. Kãña re'ojakãñapi ujacueñoã ju'ijũ nũka ku'ime repana, pãipi ña, “Diore rũa cuasanaa'me jã'ana”, chiapũ chini. Æu ïsichejñare ku'ijũna pãipi repanani ña kũkũju chēa pojoto rũa pojonaa'me repana. Ũcuaja'che judíopāi chi'ivũ'ña mũa kakani masina ñu'isaiivũãre ñu'ineenaa'me repana. Ũcuaja'che pãipi repanani Æu Æuñũ chini soito mũa repanare soisi'kũre kueñe ñu'ineenaa'me repana. ⁴⁷ Ũcuaja'che va'jeva'na paache jorejũ tatesõnaa'me repana. Jã'aja'ñe cho'onata'ni pãipi ña, “Re'onaa'me jã'ana”, chiapũ chini Diore rũa jeerũmũ sēejũ pa'inaa'me repana. Jã'aja'ñe cho'onajejũna Diopi chũ'ũna rũa cu'ache ti'jñeja'mũ repanare —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

21

Va'jeva'o chũova'o pa'iva'o Diore kuri ïsisi'ere kũamũ
(Mr 12.41-44)

¹ Ũcuarũmũ Jesús Dios vũ'ere chuta'a pa'iu ñato pãi kurina kurire Dioni ïsijũ cãjovũna rũa mañaasome. ² Va'jeva'o chũova'o pa'iva'o ũcuaja'che te'eka'chapare'reruãchi'a ka'charũ pa'ire'reruãre mañaasomo. ³⁻⁴ Mañaona ña Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Ina kurinata'ni repana koojũna cajejaisi'ere ïsisinaa'me. Iva'ota'ni repao Æu koo Æio pasa chiisire'reruãre Dioni pojoko peore ïsisõsi'koa'mo. Kurina ïsisi'e ña pojomũ Dios. Jã'ata'ni iva'o ïsisi'e ña na'a rũa pojomũ Dios. Ũcuarepa'a'me jã'a —chiniasomũ Jesús.

Dios vũ'e ñañosojachere kũamũ Jesús
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Reparũmũ chekũna ũcuavũ'e pa'ina Dios vũ'e pa'iche'te cutuasome.

—Catapuã rũa re'ojapuãpi cho'osivũ'ea'me ivũ'e. Ũcuaja'che pãipi Dioni pojojũ jo'kasimajñaruãpi rũa re'ojamajñaruãpi pa'iu rũa re'oja'imũ ivũ'e —chiniasome repana.

Jã'aja'ñe cutujũna asa Jesús i'kaasomũ repanare.

⁶ —Musanukona ivũ'e Dios vũ'ere ñajũ, “Re'oja'imũ”, chiime. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ, catapuã te'erũjē'e chekũpũna'me sũ'ima'ñe peore ñañosõjanaa'me pãi ivũ'e —chiniasomũ Jesús repanare.

Cheja si'api'rarũmũ cho'ojachere kũamũ
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chikũna asa repaũ'te chũ'o sēniasaasome repana.

—Masĩũ, mũ'ũ kũasi'e, ¿jeerũmũ cho'ojachea'che? Reparũmũ tĩ'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repana.

⁸ Sēejũna Jesús i'kaasomũ repanare.

—Ñarepajũ pa'ijũ jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijũ'ũ musanukona. ¡Cacũ'ocojñoñe! Pãi jainũko te'enachi'a ku'ijũ jorejũ chũ'ũni roijũ, “Pãi ũcuaukore chũ'ũ'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiijanaa'me. Jã'aja'ñe i'kajũ, “Churata'ni cheja si'api'ramũ”, chiijanaa'me repana. Jã'aja'ñe i'kanare jovomanejũ'ũ musanukona. ⁹ Ũcuaja'che pãi vaichena'me pãi repanare chũ'ũnare cuhejũ etoche asani kũkũmanejũ'ũ musanukona. Jã'aja'ñe pa'ija'mũ cheja si'api'rarũmũ. Jã'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mũ —chiniasomũ Jesús repanare.

¹⁰ Chini Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Pãi ũcuate'echeja pa'ina chekũchejña pa'inani sani vanisõjanaa'me.

¹¹ Ũcuaja'che cheja si'achejñaruã rũa pi'ruja'mũ. Ũcuaja'che ruarepa asukũ Æupi aineemaũna pãi si'achejñaruã Æucuhana jũnisõjanaa'me. Ũcuaja'che si'achejñaruã

ravv pa'iana pã jainuko jũ'ijanaa'me. Ũcuaja'che pã cunaumure ñani repaña ñamanesi'ere ñaju ñavajuchuache ñokuna kukusõjanaa'me.

¹² Jã'aja'ñe chuta'a cho'omarum musanukonapi chu'uni cuasajuna cuheju chëa rua cu'ache cho'ojanaa'me pã musanukonare. Chëa judiopã chi'ivunãana sa cu'ache i'ka pi'ni pã chëavunãana cuaojanaa'me repaña musanukonare. Chekurumu musanukonare chëa sa pã chũ'una vñana jo'kajanaa'me, repavunã pa'napa cu'ache cho'oa'ju chini. ¹³ Pãipi jã'aja'ñe cho'ojuna chu' pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona repañare. ¹⁴ Pãipi maini jã'aja'ñe cho'oto, “¿Je'se sãine i'kajanaa'ñe mai cu'ache cho'omaneajũ chini?”, chijũ cuasamanejũ musanukona. ¹⁵ Chu'upi cho'okaiuna musanukonare pe'runare sãine i'kani rua masi i'kajanaa'me musanukona. Masi i'karena, “Joreme ina”, chiimanejanaa'me repaña musanukonare pe'runa. Jo'e i'kamanejanaa'me repaña. ¹⁶ Chekurumu mujakupãipi musanukonare cuheju chëa sa pã chũ'una vñana jo'kajanaa'me, repaña cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu mua'chupãipi chekurumu miche'uchĩipi chekurumu musanukona majapãipi chekurumu musanukonare re'osinapi cuheju chëa sa jo'kajanaa'me musanukonare. Ũcuachi'a pã musanukonare ũcuuanare vanisõjanaa'me. ¹⁷ Pã jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁸ Jã'ata'ni Diopi ũsekuna musanukona rekoñoãta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repaña. ¹⁹ Musanukonapi chu'ure cuasache ũhasõmanapi jũnisõni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

²⁰ Ũcuachi'a cheja si'apirarum ija'che cho'ojanaa'me pã: Pãire vañu chini Jerusalén vñe'jooona rani rũhiso'koro nukajanaa'me sõtaopã. Sõtaopãipi jã'aja'ñe cho'ojuna ñani, “Ijoopo vñe'jooopo ñañasõcuhaja'mũ”, chini masijanaa'me musanukona. ²¹ Reparum tĩ'ato Judea cheja pa'ina aikũjñana vñvñ katisõajũ. Ũcuaja'che Jerusalén vñe'jooopo pa'ina eta sanisõajũ. Ũcuaja'che chiño saisina Jerusalén vñe'jooopo maimaneajũ. ²² Reparum repaña cu'ache cho'osi'e ro'i Jerusalén vñe'jooopo pa'inare rua cu'ache ti'jñeja'mũ Diopi chũ'una. Aperum Dios chu'o tohana kuajũ tocha jo'kasi'epi ti'jñeja'mũ repañare Jerusalén pa'inare. ²³ Reparum romiva'nare chĩ sũ'iva'nana'me oje chũsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mũ. Reparum Jerusalén pa'inare ũcuanukore rua cu'ache ti'jñeja'mũ, Diopi pe'rukũ chũ'una. ²⁴ Reparum sõtaopã tĩchejña raisinapi Jerusalén pa'inare ũcuuanare va'jñapi vanisõjanaa'me. Chekunare chëa tĩchejñana sasõjanaa'me repaña. Ũcuaja'che judío peonapi Jerusalén vñe'jooopo ñañosõ tua pa'ijanaa'me, Dios repañare repacheja pa'ĩserumujatũ'ka —chiniasomũ Jesús repañare.

*Pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũ jo'e rajachere kũamũ
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomũ repañare.

—Ũcuaja'che reparum Diopi chũ'una ũsũna'me pãimiauna'me ma'jñoko, vajuchuache ñojuna ña kukusõjanaa'me pã. Ũcuaja'che chiaraãpi rua asoche fa'akuna ña rua kukusõjanaa'me pã si'achejña pa'ina. ²⁶ Reparum cho'ochete ña, “¿Je'se maire ti'jñeja'ũ?”, chini ruarepa kukucajejanisõ ai jũnisõjanaa'me pã, cunaumũ pa'imajñarũjatũ'ka peore ñũ'kuekuna ñani. ²⁷ Reparum chu' Dios Raosi'kũ peore Masiuji rua re'oja'che ñoũ ko'sija'ũ cunaumũpi pã ũcuanuko ñaju'te pikona'me cajeja'mũ. ²⁸ Chu'ũ chura kuasi'e apecho'ochete ñani rua pojojũũ musanukona. “Dios maire Repaũ neenajejuna Repaũ pa'ichejana sara chini raipi'ramũ”, chini cuasajũ cha'ajũũ —chiniasomũ Jesús repañare.

²⁹ Ũcuarumũ Jesús pãire chu'vakũ ija'che i'kaasomũ:

—Chura sũkiñũ higoñũ pa'ichena'me sũkiñũã si'ara'ñũũ pa'iche'te cuasa ñajũũ.

³⁰ Sũkiñũã ja'o ma'mañe ñani, “Ũsurumũ tĩ'apirãmũ ie”, chiime musanukona.

31 Ûcuaja'che chũ' chura kuasi'epi tĩ'akuna ñani, "Jesús Dios Raosi'ku pãĩ ùcuanũkore chũ'ura chini chejana jo'e cajepi'ramũ", chijjanaa'me musanũkona.

32 'Musanũkona jojosi'na chuta'a jũ'imarumuna chũ' kuasi'e peore tij'ñeja'mũ. Ûcuarepaa'me jã'a. 33 Cunaumuna'me cheja si'asõja'mũ. Chũ' chũ' jo'kasi'eta'ni si'ama'ñe ùcua pa'ija'mũ.

34-35 'Ñarepaju pa'ijũ cu'achejẽ'e cho'omairo pa'ijũ'ũ musanũkona. Cu'achejẽ'e cho'oma'ñe, conojẽ'e jũ'ima'ñe, musanũkona pa'ichejẽ'e rãarepa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ. Jã'are cho'ojũ musanũkonapi chũ' raijachejẽ'e cuasama'ñe vesũ pani chũ'upi tãupa tãineja'ñe teana na'mi rakuna ña kukusõjanaa'me musanũkona. Jã'ajekuna chũ'uni cha'ajũ re'oja'che pa'ijũ'ũ musanũkona. Chũ'upi cuasoma'ñe rakuna pãĩ cu'ache pa'ina ùcuanũko ña kukusõjanaa'me. 36 Ñarepaju pa'ijũ chũ'uni cha'ajũ Dionis ija'che sãejũ pa'ijũ'ũ: "Ja'ku, chũkuna'te cho'okaijũ'ũ. Mũ' neeku chũ'ũ'ne'te cho'ojũ pa'ũ chiime chũkuna. Chekuna cho'ochaja'che cu'ache cho'omaneũ chiime chũkuna. Mũ' neeku mũ' Raosi'kupi raito vajuchũmanejanaa'me chũkuna mũ'upi cho'okaiũna re'oja'che pa'inajejũ." Jã'aja'ñe sãejũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

37 Reparumũ Jesús si'aumucujña Dios vũ'e kaka che'choasomũ. Si'ana'iroã Olivo aikũtina mũni si'añami paniasomũ repaũ. 38 Si'aapeñataroã caje che'chokuna pãĩ peore Dios vũ'ena mũaasome, repaũ i'kache'te asaũ chini.

22

Jesuni chẽañu chini pãĩ te'ena cutusi'ere kũamũ
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

1 Reparumũ judiõpãĩ pã saũmanesi'e ãirumũ pascua tĩ'api'raasomũ. 2 Ûcuarumũ judiõ phairipãĩ chũ'ũnana'me judiõpãĩ che'chona Jesuni vanisoche'te chũ'ũñu chini te'ena cutuasome. Cutunata'ni chũ'ũmaneasome repana, "Pãipi pe'rujũ cavajũ", chini.

3 Ûcuarumũ vati ai cu'ache chũ'ura chini Judas Iscarioteni kakaasomũ. Jesús neena docerepanare ja'me pa'ikũ paniasomũ Judas. 4-5 Vati aipi kakaũna judiõ phairipãĩ chũ'ũnana'me Dios vũ'e pẽ'jekainare chũ'ũna pa'ivũ'ena mũa i'kaasomũ repaũ Judas. "Musanũkonare Jesure, ¿je'se jo'kaja'che chũ'ũ'?", chikuna ùcuana'me cutujũ Judas cho'ora chiiche'te asa pojoasome repana. Pojoju, "Mũ'upi jã'aja'ñe cho'oto mũ'ũre kuri ro'ijanaa'me chũkuna", chiniasome repana. 6 Jã'aja'ñe i'karena, "Jau, jã'aja'ñe cho'ora, jã'a pa'ito", chini Jesús pa'ichejana sani pẽ'je ñaku paniasomũ repaũ, pãĩ jainũko peorũmuna rope'e repaũni jo'kara chini.

Judiõpãire Dios cho'okaisi'ere cuasajũ ãũ ãi'ne'te kũamũ
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Na'a pa'isirumũ judiõpãĩ pã saũmanesi'e ãirumũ pascuarumũ ovejachĩiva'ũre vanisoche paniasomũ repanare, Diõpi pojoa'ku chini. 8 Jã'aja'ñe cho'opi'rajũna Jesús Pedrona'me Juanre soni i'kaasomũ.

—Mai pascuarumũ ãija'ñe ãũ care'vajaijũ'ũ —chiniasomũ Jesús repanare.

9 Chikuna repaũ'te sãiasome repana.

—¿Jeechejana sani ãũ care'vajanaa'ñe chũkuna? —chiniasome repana.

10 Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Chura vũ'ejoopona sani tĩ'a pãũ'te churupũ oko pa'ipũ sakũ'te tijñajanaa'me musanũkona. Tijña ja'me mũa repaũ kakavũ'ena ja'me kakajũ'ũ. 11 Kaka vũ'e paaku'te sãiasajũ'ũ. "Masiũ mũ'uni sani ija'che sãiasaa'ju chini raomũ chũkuna'te: '¿Jeeruupũna chũ'ũ neenana'me pascuarumũ kaka ãũ ãija'ñe chũ'ũ'?", chiisi'kua'mũ Jesús", chijũ'ũ repaũ'te vũ'e paaku'te. 12 Musanũkonapi sãeto repaũ mũmũcaruupũ'te

ujaruup'ete ñoja'mu, masi care'vasiruup'ete. Ñouna ũcuaruup'ena kaka mai pascuarumu ãijañe ãu care'vajũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

¹³ Chikuna v'ejoopo sani t'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomu. Jã'ajekuna pascuarumu ãijañe ãu care'vaasome repana Pedrona'me Juan.

¹⁴ Ũcuarumu Jesús pascuarumu t'auña ãu ãsa chini mesako'are pũ ñuniasomu, repau neenana'me. ¹⁵ Pũ ñu'ia repanare i'kaasomu repau.

—“Chũ'u chuta'a jũ'imarumu chũ'u neenana'me pascuarumu ãu ãiñe'te ãineemu chũ'u”, chiisi'kujeku chura musanukonana'me ãipi'ramu chũ'u. ¹⁶ Iere pascuarumu ãiñe ãu rua jeerumu jo'e ãimaneja'mu chũ'u. Na'a pa'isirumuna chũ'u pã ũcuanukore chũ'urumuna jo'e ãija'mu chũ'u —chiniasomu repau.

¹⁷ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini ũku repau neenani ãisiku i'kaasomu repau.

—Musanukona ũcuanuko iro'rova ũcuate'ero'rova ũkujũ'u. ¹⁸ Chũ'u pã ũcuanukore chũ'urumujatu'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mu chũ'u —chiniasomu repau.

¹⁹ Chini pãpũ mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repau neenani tũ'se ãisiku i'kaasomu repau.

—Ipu pãpũ chũ'u ca'nivũ'me. Chũ'uni vanisõa'ju chini chũ'u ca'nivu ũsema'mu chũ'u, vatena musanukona cu'ache cho'оче'te jũni ro'ikasa chini. Chũ'uni cuasaju si'arumu ija'che cho'ojũ ãu ãiju pa'ijũ'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

²⁰ Æu ãni pi'nisirumu conoro'rova mini jo'e i'kaasomu repau.

—Pã ũcuanukore cu'ache cho'оче'te jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mu chũ'u. Jã'aja'ñe cho'оче chũ'u chiepi menisõuna Dios mamare, “Ija'che cho'oũ”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jã'are cuasaju chi'i ie uche cono ũkujũ pa'ijũ'u. ²¹ Jã'ata'ni pãipi cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ure jo'kajau ichejare maina'me ñu'imũ. ²² Chũ'u Dios Raosi'ku jũnisõja'mu. Jã'aja'ñe chũ'umu Dios. Jã'ata'ni chũ'uni vanisõa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu —chiniasomu repau repanare.

²³ Jã'aja'ñe i'kauna asa ũcuanachi'a sãiñe sãniasaasome repana. “¿Kaupi ikure jo'kaja'u?”, chiniasome repana.

¿Neepi chũ'uñe na'a rua masiche?

²⁴ Ũcuarumu Jesús neena sãiñechi'a ke'reju ija'che cutuasome:

—Ikuipi inare na'a rua chũ'umasiku'mu —chiniasome te'ena. Chekunata'ni,

—Iku pãaku'mu. Ikuipi na'a rua chũ'umasiku'mu —chiniasome. ²⁵ Jã'aja'ñe i'kajuna asa Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pã chũ'una rua cuajare chũ'ujuna rua chũ'ova'na pa'ime pã. Cuajare chũ'unata'ni, “Chukuna neenare rua re'oja'che kuiranaa'me chukuna”, chiime repana pã chũ'una. ²⁶ Repana pa'icheja'che pa'imanejũ'u musanukona. Musanukona te'eji na'a masini vesuva'u cuasacheja'che cuasaku, “Rua vesuku'mu chũ'u”, chiiu cuasaku pa'ijũ'u. Ũcuaja'che musanukona te'eji pã chũ'uku pani cho'оче cho'okaiku cho'очеja'che chekunare cho'okaiũ pa'ijũ'u. ²⁷ Pã chũ'ukujũ ãu ãsa chini pũto cho'оче cho'okaikujũ ãu ramũ repau'te. Ñu'ia ãu ãikujũ na'a rua masiũ'mu. Icheja cheja pã chũ'una pa'iche'me jã'a. Chũ'uta'ni cho'оче cho'okaiku cho'очеja'che cho'okaiku'mu musanukonare. ²⁸ Pã chũ'ure rua cu'ache cho'ome. Jã'ata'ni musanukona chũ'uni oiju ja'me pa'inaa'me. ²⁹ Ja'ku chũ'ure pãire chũ'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu. Chũ'u ũcuaja'che musanukonare chũ'u neenare pãire chũ'ua'ju chini jo'kaja'mu. ³⁰ Pã chũ'unare jo'kauna chũ'u pã ũcuanukore chũ'urumu chũ'una'me ãu ãiju ũkujũ ñu'ijanaa'me musanukona. Ũcuaja'che pã chũ'una ñu'isaire ñu'iju Israelpã, docerepavãju jojosinani chũ'ujanaa'me musanukona —chiniasomu Jesús repau neenare.

*Pedro, “Repa’te ñama’kua’mu chu’u”, chijachere kwamu Jesús
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)*

³¹ Chini Jesús Simón Pedro'te i'kaasomu.

—Asarepajũ'u, Simón. Vati ai musanukonare cu'ache chũ'ura chiimu, musanukonari chu'ure cuasache'te ũhasõa'ju chini. Jã'are cho'ora chini Dioni sēemu repau, Diopi ũsemanea'ku chini. ³² Jã'ata'ni mu'ure Dioni rua sēekaimu chu'u, mu'upi chu'ure cuasache'te ũhasõmanea'ku chini. “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Jã'ata'ni chu'ure jachasi'kujeku cuasa oi'u, “Cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Jo'e jã'aja'ñe cho'omaneja'mu chu'u”, chini cuasaja'mu mu'u. Jã'aja'ñe cuasasirumu chu'u neenare chekunare chu'vajũ'u, repanari chu'uni na'a rua cuasaju paaru — chiniasomu Jesús repau'te.

³³ Chikuna Simón i'kaasomu.

—Chu'ure Paaku, mu'ure cuhena pãi chēavu'ena chēa cuaoto ja'me kakaja'mu chu'u. Ūcuaja'che pãipi mu'ure vanisõto ja'me jũ'ija'mu chu'u —chiniasomu Simón repau'te.

³⁴ Chikuna Jesús sãine i'kaasomu.

—Pedro, asarepajũ'u. Chu'o kuara chiimu chu'u mu'ure. Iñami chuta'a kura chu'ima'tona pãipi sēejuna choteñoã, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u —chiniasomu Jesús repau'te.

Repa’te cu'ache cho'orumu tĩ'api'rukuna Jesús chu'vasi'ere kwamu

³⁵ Chini Jesús repau neenare ũcuanukore i'kaasomu.

—Aperumu chu'u musanukonare Dios chu'ore chu'vaa'ju chini chũ'u saosi'ere cuasajũ'u. Chu'upi chũ'una pōse mañaturujẽ'e, kurijẽ'e, cū'akorophe'rejẽ'e samairo saisinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe peova'na saisinare, ¿cu'amajñaruã karamaneu musanukonare? —chiniasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Pãasi'kua'mu. Cu'amajñaruãjẽ'e karamanesi'kua'mu chukuna'te —chiniasome repana.

³⁶ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Aperumu peona saisinaa'me musanukona. Churata'ni cheke cho'ojũ'u. Chura jo'e sani pōse mañaturu paani, kuri paani sajũ'u. Ūcuaja'che te'eu va'ti peoni sē'sevu ju'ikãare ĩsisõ, va'tire koo sajũ'u. ³⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñani chu'ure cho'ojache masijanaa'me musanukona. Ija'che kwamu:

Na'a pa'isirumu pa'ijau cu'ache cho'osinana'me chuenisõja'mu,

chiimu. Chu'ure cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'epi apeti'jñemu chu'ure — chiniasomu Jesús repanare.

³⁸ Jã'aja'ñe kuauna asa i'kaasome repana.

—Ñaku, Chukuna'te Paaku. Ichejare va'jña ka'chava'jña paame chukuna — chiniasome repana.

Chitena,

—¡Re'omu! —chiniasomu repau.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēesi'ere kwamu

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ I'ka pi'ni Jesús eta Olivo aikūtina repau si'arumu sani pa'ikūtina saniasomu. Saiuna repau neena ja'me saniasome. ⁴⁰ Sani tĩ'a repau neenani chu'vaasomu repau.

—Dioni sēejau pa'ijũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini — chiniasomu repau.

⁴¹ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu Dioni sēniasomu repau. ⁴² Ija'che sēniasomu repau: “Ja'ku, mu'ure ũseuato pãi chu'ure cu'ache cho'ojache ũsekaijũ'u.

Chu'ure uacheta'ni cho'omanejũ'u. Æseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'u", chiniasomu repau Diore.

⁴³ Ūcuarumu cunaumu pa'ikuji ángel peosichejapi teana rani pa'iu cho'okaniasomu repau'te Jesure, koka paaa'ku chini. ⁴⁴ Jesús repau'te cho'ojachere rua cuasakuna sumauna Dioni na'a rua sēniasomu. Sēeuna repau ūsaca'nañe chejana rua meeñe meniasomu, chie raiu meeñeja'ñe.

⁴⁵ Sēni pi'ni vuni, repau neena pa'ichejana co'i ñato sumava'na pa'iju kāni ūhiju paniasome repana. ⁴⁶ Kānisorena repanare i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'iana musanukona káiñe? Dioni sēejũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomu Jesús repau neenare.

Jesure pāi chēasi'ere kumatu

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.1-11)

⁴⁷ Repau Jesús chuta'a i'katona pāi jainuko ranciasome. Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikuji Judas charo ranciasomu Jesuni chūsu pojora chini. ⁴⁸ Rani tĩ'a chūsu pojouna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Judas, ¿mu'u chu'ure cuhenani chu'uni Dios Raosi'kuni jo'kaku chūsu pojoku mu'u? —chiniasomu repau.

⁴⁹ Chikuna Jesure ja'me pa'ina repau'te chēajañere masiju ija'che i'kaasome repau'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿inare va'jñapi ruta vaijanaañe chukuna? —chiniasome.

⁵⁰ I'kaju Jesús neeku te'eu judío phairi aire cho'оче cho'okaiku cājorona tēo vatoasomu uajajutu cakā'ko cacājorona.

⁵¹ Tēouna,

—Re'omu. Jo'e cho'omanejũ'u —chiniasomu Jesús repau'te. Chini Jesús cājoro tēocojñosi'kure ūcuacājorona chēa vasoasomu. ⁵² Vaso repau'te chēañu chini raisinare judío phairipāi chũ'unana'me Dios vū'e pē'jekainare chũ'unana'me judío ainare ija'che i'kaasomu Jesús:

—Musanukona chu'uni chēañu chini vāsoñoaña'me va'jña cājiju raime. Ñaaute cho'очеja'che cho'ome musanukona chu'ure. ⁵³ Aperumu chu'u musanukonana'me si'aumucujña Dios vū'e mua ja'me pa'isi'kuamū. Jā'ata'ni musanukona chu'ure chēamanesinaa'me. Irumata'ni Diopi ūsemauna chēame musanukona chu'ure, vati chũ'ñe'te cho'ojū —chiniasomu Jesús repanare.

Pedro, "Jesure ñama'kuamū chu'u", chiisi'ere kumatu

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ūcuarumu repana pāi repau'te chēa judío phairi ai vū'ena sajuna Pedro so'opi ñaku tuhaasomu ūcuavū'ena. ⁵⁵ Repanapi sani kaka vū'e sa'navu cararipu jooreparona toa suha rūhiso'koro pūu ñu'iju kūhijuna Pedro ja'me pūu ñuniasomu, cho'je tuhasi'ku. ⁵⁶ Ñu'ijuna romichīo phairi aire cho'оче cho'okaiko toa ñu'iu kūhiku'te Pedro'te rorepa ñako i'kaasomo.

—Iku Jesure ja'me pa'isi'kuamū —chiniasomo repao.

⁵⁷ Chikona asa Pedro i'kaasomu.

—Jesure ñama'kuamū chu'u —chiiu jachaasomu repau.

⁵⁸ Na'a pani cheku ña i'kaasomu Pedro'te.

—Jesús neenare ja'me pa'iku'mū mu'u —chiniasomu repau.

Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Pāaku'mū. Jā'anare ja'me pa'ima'kuamū chu'u —chiniasomu repau.

⁵⁹ Jmamaru pa'isirumuna cheku repauni ña rua i'kaasomu.

—Iku Galilea cheja pa'ikujeku Jesure ja'me pa'ikucosomu —chiniasomu.

⁶⁰ Chikuna Pedro jachaku i'kaasomu repau'te.

—Mũ'u i'kache vesũmũ chũ'u —chiniasomũ repau. Pedro jã'aja'ñe i'katona kura chuniasomũ. ⁶¹ Chu'ũna Jesús chũri ñaasomũ Pedro'te. Ñakũna repau Pedro Jesús i'kasi'ere cuasaasomũ, “Iñami kura chuta'a chu'ima'tona choteñoã, ‘Jesure ñama'kũa'mũ chũ'u’, chiija'mũ mũ'u”, chiisi'ere. ⁶² Jã'are cuasa Pedro eta rũa oiche oniasomũ.

Jesure pãisosi'ere kũamũ
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Ũcuarũmũ Jesure chẽasina repaũni pãisojũ vaniasome. ⁶⁴ Vaijũ repau ñakocaã kãase'rechoji quẽo ta'pi jo'e vani sẽniasome repana.

—Cuasa i'kajũ'u. ¿Neepi mũ'ure vate? —chiniasome repana repau'te.

⁶⁵ Jã'aja'ñe i'kajũ repau'te Jesure cheke rũa cu'ache i'kaasome repana.

Pãi chũ'ũna Jesure chũ'o sẽniasasi'ere kũamũ
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ñatasirũmũ judío ainana'me judío phairipãi chũ'ũnana'me judiõpãi che'chona chi'iasome. Chi'i chũ'ũrena repana vũ'ena chekũnapi Jesure raasome. Rarena repau'te chũ'o sẽniasome repana.

⁶⁷ —Pãi ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũ Cristo pani kũajũ'u mũ'u chũkũna'te —chiniasome repana repau'te.

Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Chũ'ũpi kũato jachajanaa'me mũsanũkona. ⁶⁸ Ũcuaja'che chũ'ũpi sãĩñe sẽeto i'kamanejanaa'me mũsanũkona chũ'ũre. Ũcuachi'a chũ'ũre eto saomanejanaa'me.

⁶⁹ Chũ'u Dios Raosi'kũ cũnaũmũna jo'e mũni, Dios peore Cho'omasikũ ẽjajũtu cakã'kona pũũ si'arũmũ ñu'ija'mũ —chiniasomũ repau repanare.

⁷⁰ Chikũna ũcuanũko sẽniasome repana.

—Jã'a pa'ito, ¿Dios chũia'ũ mũ'u? —chiniasome repana.

Chitena,

—Ũcuau'mũ chũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

⁷¹ Chikũna i'kaasome repana.

—Ikũ cu'ache cho'osi'e kũanare chiima'me mai. Re'omũ. Dios asacuheche'te, “Dios chũia'mũ chũ'u”, chiimũ ikũ —chiniasome repana judío ainana'me phairipãi chũ'ũnana'me judiõpãi che'chona.

23

Pilato ti'jñeñena nũko Jesure chũ'o sẽesi'ere kũamũ
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni ñu'isina vũni repau'te Jesure jo'e chẽa, Pilato ti'jñeñena sa nũkoasome repana. ² Sa nũko repau'te cu'ache cho'oche roijũ ija'che i'kaasome:

—Mai pa'icheja canare ikũ cu'ache chũ'vache asasinaa'me chũkũna. Pãi repanare chũ'ũna chũ'ũñe jachajũ cho'omaneajũ chini chũ'vakũ'mũ ikũ. “Mũsanũkonare chũ'ũkũ Césapi pa'iche ro'ire kuri sẽeto ro'imanejũ'u mũsanũkona”, chiisi'kũa'mũ ikũ. Ũcuaja'che, “Cristoa'mũ chũ'u. Pãi ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ”, chiikũ'mũ ikũ —chiniasome repana repau'te Pilato'te.

³ Chitena Pilato repau'te Jesure sẽniasomũ.

—¿Judíõpãi ũcuanũkore chũ'ũkũ'u mũ'u? —chiniasomũ.

Sẽeũna,

—Jũjũ, ũcuau'mũ chũ'u —chiniasomũ Jesús.

⁴ Chikũna Pilato i'kaasomũ repanare judío phairipãi chũ'ũnana'me chekũnare pãĩ ũcuavũ'e pa'inare.

—Cu'ache cho'osi'e peomũ iku —chinasomũ.

⁵ Chiisi'eta'ni jo'e na'a raa i'kaasome repana.

—Iku Judea cheja pa'inare ũcuanũkore raa cu'ache chũ'vakũ'mũ, repanare chũ'unani pe'ruju cu'ache i'kaju cavaa'ju chini. Galilea chejapi ichejajatu'ka raa cu'ache chũ'vakũ'mũ iku —chinasome repana Pilato'te.

Herodes Jesure chũ'o sēesi'ere kuamũ

⁶ I'karena asa,

—¿Galilea cheja cakua'ũ iku? —chinasomũ Pilato repanare pãi. ⁷ Chikũna,

—Jãju, ũcuacheja cakua'mũ iku —chinasome repana.

Kũarena, “Åa, Herodes chũ'ũcheja cakua'ũ iku”, chini cuasaasomũ Pilato. Reparũmũ Herodepi Jerusalén vũ'ejoopo'te rani pa'ĩna repau pa'ivũ'ena Jesure mũvoasomũ Pilato. ⁸ Mũvouna repau cho'оче chekũnapi kũajũna asaku pa'ikũjekũ Jesure ña raa pojoasomũ Herodes, raa jeerũmũ Jesús cho'оче ñaũache cuasakũjekũ. Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'okũna ñara chinasomũ repau. ⁹ Repau'te ñara chiikũjekũ Jesure raa si'ache chũ'o sēniasomũ repau. Sēekũ'teta'ni Jesús jmamakarũj'ẽ i'kamaneasomũ. ¹⁰ Ũcuachi'a judío phairipã chũ'unana'me judiõpã che'chona raa i'kaju, “Cu'ache cho'okũ'mũ iku”, chinasome repau'te. ¹¹ Jã'aja'ñe i'kajũna Herodes Jesuni cuhekũ raa pãisoasomũ sõtaõpãina'me. Repau'ni pãisoju raa re'ojakãñare, pã chũ'ũna ju'ikãñare sa'cheasome repau'te. Pãiso pi'ni repau'te jo'e Pilato vũ'ena co'choasomũ repau. ¹² Jã'aja'ñe cho'osiumucusepi sãĩnechi'a re'oja'che cho'oasome repana Herodena'me Pilato, aperũmũ sãĩnechi'a cuhesina.

Pãi Jesure vanisoche chũ'ũsi'ere kuamũ

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Ũcuarũmũ Pilato judío phairipã chũ'unana'me pã chũ'unana'me chekũnare pã soni i'kaasomũ.

¹⁴ —Chũ'ũni mũsanũkona ikũre rasinaa'me. Ra, “Iku raa cu'ache chũ'vakũ'mũ, pãipi repanare chũ'unani pe'ruju cavaa'ju chini”, chiisinaa'me. Mũsanũkona ñaju'te ikũre chũ'o sēesi'kua'mũ chũ'ũ, iku cho'osi'ere asara chini. Jã'ata'ni chũ'ũ cuasato, mũsanũkona, “Cu'ache cho'okũ'mũ iku”, chiiche cho'oma'kũcosomũ iku. ¹⁵ Herodes ũcuachi'a, “Cu'ache cho'oma'kua'mũ iku”, chinasomũ ikũre. Jã'ajekũna ikũre ichejana jo'e co'chosi'kua'mũ repau. Ikũre vanisoche chũ'ũcu'amũ cu'ache cho'oma'kũjekũna. ¹⁶ Jã'ajekũna ikũre rupũ su'ĩsueche'te chũ'ũja'mũ chũ'ũ. Su'ĩsue pi'ni etoja'mũ chũ'ũ ikũre —chinasomũ Pilato repanare.

¹⁷ Pilato te'eũsurũmũ pa'iche pascuarũmũ tĩ'ato chẽacojñosi'kũre te'eũ'te etoasomũ, pã etojũ'ũ chiisi'kũni. Reparũmũ tĩ'ũna jã'aja'ñe cho'оче paniasomũ Pilato'te. ¹⁸ Jã'ajekũna Pilato, “Jesuni etoja'mũ chũ'ũ”, chikũna pã asa ũcuanũko raa cuiju ija'che i'kaasome:

—¡Jesuni vanisojũ'ũ! ¡Chũkũna'te Barrabani etokaijũ'ũ! —chinasome repana ũcuanũko.

¹⁹ Aperũmũ repau Barrabás chekũnana'me repajoopo pa'inare chũ'unani cuhekũ etora chini cavakũ chekũni vanisoasomũ. Vanisoũna pã repau'te chẽa pã chẽavũ'ena cuaoasome. ²⁰ Pãipi jã'aja'ñe i'kaju cuirena repau Pilato Jesuni etora chini jo'e i'kaasomũ. “¿Ikũre Jesure etomanaja'ñe chũ'ũ? Cu'ache cho'omanesi'kua'mũ iku”, chinasomũ. ²¹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa na'a raa cuiju i'kaasome repana.

—¡Kurususẽ'verona jẽ'jo nũkojũ'ũ jã'ũre! ¡Kurususẽ'verona jẽ'jo nũkojũ'ũ jã'ũre! —Jã'aja'ñe i'kaju cuiasome repana.

²² Cuiju jã'aja'ñe i'karena repau Pilato ka'chañõ i'kasi'kũta'ni jo'e i'kaasomũ repanare pãi.

—¿Ûquere iku Jesús cu'ache cho'ou? Repau cu'ache cho'osi'ere asa masira chini sēnite'esi'kua'mu chu'u. Jā'ajekuna ikure vanisoche chũ'ucummu. Ikure rupu sui'sueche'te chũ'ujammu chu'u. Su'i'sue pi'nirena etojammu chu'u ikure —chiniasomu Pilato repanare.

²³ Jā'aja'ñe i'kauna asa na'a rua cuiju, “Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u repau'te”, chiniasome repana. Ruarepa cuiju i'kajuna repana chiiche chũ'uasomu repau. ²⁴ Repana sēñe cho'ora chiniasomu Pilato. ²⁵ Repana sēñe cho'ora chini chekure pāi chũ'unani cuhekũ cu'ache cho'okũ pāiu'te vanisosi'kuni etoasomu repau Pilato, pāi chēavũ'e pa'isi'kure. Jesureta'ni sōtaopāire jo'kaasomu, repana pāi sēsi'e cho'oa'ju chini.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jo'kauna repana sōtaopāi Jesure chēa saasome. Sajũ Simonre Cirene cheja cakure po'o raikuni chēa repau tātavana kurususē'vero tuo, “Mu'upi isē'vero kuāiu Jesús cho'jepi rajjũ'u”, chiniasome sōtaopāi repau'te.

²⁷ Simonre chēa jo'e saijuna chekuna pāi jainuko Jesús cho'jepi tuhaasome umupāina'me romi. Tuhaju romi Jesure cho'ojachere cuasaju ota oniasome. ²⁸ Oijuna Jesús repanare churi ña i'kaasomu.

—Jerusalén pa'ina romi, chu'ure oima'ñe meñe oijũ'u. Musanukonare ti'jñejañena'me musanukona chīiva'nare ti'jñejañere cuasaju oijũ'u. ²⁹ Na'a pa'isirumuna musanukona chiire cu'ache ti'jñekuna ña ija'che i'kajanaa'me pāi: “Romi, chīi paava'na sumava'na pa'ime. Romi, chīi peonata'ni pojome”, chiijanaa'me pāi. ³⁰ Cu'ache ti'jñerumu katiñu chini aikũjñare ija'che i'kajanaa'me pāi: “Ñaña ta'pisōjũ'u chukuna'te”, chiijanaa'me. ³¹ Chu'ure cu'ache cho'omanesi'kureta'ni pāi, “Cu'ache cho'osi'kua'mu mu'u”, chini cu'ache cho'ome chu'ure. Jā'ata'ni pāi cu'ache cho'onare Diopi chũ'unna na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu repanare —chiniasomu Jesús.

³² Chekunare te'eka'chapanare cu'ache cho'osinare vanisōñu chini ja'me saasome repana. ³³ Saiju aikūti Sijopujakūti chiikūtina tī'aasome repana. Tī'a repau'te Jesure ũcuakūtina kurususē'verona jē'jo nukoasome repana. Chekunare cu'ache cho'osinare ũcuaja'che kurususē'veroāna jē'jo nukoasome repana. Te'e'u'te Jesús uajajũtu cakā'kona nukoasome. Chekuni Jesús kā'kojũtu cakā'kona nukoasome.

³⁴ Jē'jo nukorena Jesús i'kaasomu.

—Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejũ'u. Repana cho'oche vesume ina —chiniasomu repau.

Jā'a cho'oto repana sōtaopāi repau ju'isikāñare paañu chini catara'karuā mami tochasira'karuāpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikāña paañu ni jñaañu chini.

³⁵ Ūcuacheja pa'ina pāi Jesuni ñaju nukaju paniasome. Pāi chũ'unata'ni repauni ñaju pāisoju cu'ache i'kaasome.

—Chekunare jũ'iñe ũsesi'kuasomu iku. Repau Cristo, pāi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios chēa Raosi'ku pani ũcuauji meñe jũ'iñe ũsea'ku —chiniasome repana.

³⁶ Sōtaopāi ũcuaja'che repauni pāisoju uche cono ruara'kare, “Ūkujũ'u”, chiiju ija'che i'kaasome:

³⁷ —Mu'upi judiopāi ũcuanukore chũ'uku pani jũ'iñe meñe ũsejũ'u —chiniasome repana.

³⁸ Kurususē'vero chā'tiro'te tochasiko'a suniasomu, Iku JUDIOPĀI CHũ'UKU'MU, chiiko'a.

³⁹ Cheku ũcuaja'che, cu'ache cho'osi'kupī ja'me jē'jocojñosi'ku Jesure cu'ache i'kaasomu.

—¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Ūcuau pani jũ'iñe meñe ũseku chukuna jũ'iñe ũcuaja'che ũsekaijũ'u —chiniasomu repau.

⁴⁰ Chikuna chekũ ũcuaja'che jẽ'jocojñosi'kũ jã'aja'ñe i'kamanea'kũ chini ija'che i'kaasomũ:

—¿Diore vajuchũma'kũ mũ'u? Chotena cu'ache cho'ocojñome mai. ⁴¹ Maita'ni cu'ache cho'osinajejũ cu'ache cho'ocojñome. Mai cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie. Ikũta'ni cu'ache cho'omanesi'kũpi cu'ache cho'ocojñomũ —chiniasomũ repaũ. ⁴² Chini Jesure ija'che i'kaasomũ:— Jesús, mũ'u pãĩ ũcuanũkore chũ'ũrũmũ cuasajũ'u chũ'ũva'ũre —chiniasomũ repaũ'te.

⁴³ Chikuna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Iumucuse Dios pa'ichejana pãĩ rũa pojojũ pa'ichejana sani chũ'ũna'me pa'ija'mũ mũ'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repaũ'te.

Jesús jũ'isi'ere kũamũ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Reparũmũ nukarepaũ sũ'itona ũsũũ miañe ta'pisũna cheja si'acheja trejatũ'ka chijanasomũ. ⁴⁵ ũsũũ miamaneasomũ. Ũcuachi'a Dios vũ'e sa'navũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãapi joorepapoji che'resoasomũ.

⁴⁶ Ũcuarũmũ Jesús rũa cuikũ ija'che i'kaasomũ:

—Ja'kũ, chũ'ũ rekocho mũ'ũni ĩsimũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ. Chini Jesús jũnisoasomũ.

⁴⁷ Ũcuarũmũ sũtaopãĩ cienrepanare chũ'ũkũ ũcuachejare kueñe nukakũ repa cho'osi'ere ña Dioni pojokũ ija'che i'kaasomũ:

—Rũa re'okũ pa'isi'kũa'mũ jã'ũ. Ũcuarepaa'me —chiniasomũ repaũ.

⁴⁸ Jesure cho'ochete ñaũũ chini raisina pãĩ ũcuanũko repaũ jũ'isi'ere ña repana ã'capũãna vaijũ oijũ repana vũ'ñana co'iasome. ⁴⁹ Jesure ja'me pa'isina so'ore nukajũ repaũ'te cho'ochete peore ñaasome. Romi ũcuaja'che Galilea chejapi Jesure jovo ja'me raisina repaũ'te cho'ochete so'ore nukajũ peore ñaasome.

Jesure tãsi'ere kũamũ

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ũcuarũmũ pãĩũ rũa re'okũ, Judea cheja cajoopo Arimatea cakũ paniasomũ. Repaũ mami Josea'mũ. Dios Raosi'kũ chũ'ũjarũmũ tĩ'añe'te cha'aku paniasomũ repaũ. Judĩopãĩ chũ'ũnare ja'me chũ'ũasomũ repaũ. Jã'ata'ni repaũ'te ja'me chũ'ũnapi Jesure vanisoche'te chũ'ũto ja'me chũ'ũcuheasomũ repaũ.

⁵² Jesuni jũ'isi'kũni sa tãra chini sani Pilatoni sēniasomũ repaũ. ⁵³ Sēejani rani Jesure caso sãbanakãapi reaasomũ repaũ. Rea pi'ni sa aikũti caripana tētoche ũhisicojena cuaa ũhaasomũ repaũ, chuta'a te'eũ'terejẽ'e jũ'isi'kũre cuaa ũhamacojena. ⁵⁴ Pũaumucuse tĩ'api'rakũna peore care'vache paniasomũ repanare.

⁵⁵ Romi Galilea cheja Jesure ja'me raisina Jesure cojena cuaa ũhañe ja'me tuha ñaasome. ⁵⁶ ũhañe ñasinajejũ repana vũ'ñana co'i okoma'ña cheke ma'ña suiriche care'vaasome repana sa Jesuni jũ'isi'kũni ro'vejũ suiriũũ chini. Care'va pi'ni pũaumucuse tĩ'aũna pũaasome repana romi, aperũmũna Diopi pũaumucuse jo'kasi'ejekũna.

24

Jesús vajũraisi'ere kũamũ

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Romicorũmũ apeñatatonã repãna care'vasi'e ma'ña sajũ saniasome repãna romi Jesure ũhasicojena. ² Sani ñato catapũ rũa ũjarũ repacoje ta'pisi'pũ kũñososi'pũ paniasomũ. ³ Kũñosi'pũjekũna coje kaka ñato Pãĩ ũcuanũkore Paakũ vaniso tãcojñosi'kũ Jesús peoasomũ. ⁴ Peokũna ña kũkũ, “¿Je'se paakũ ie?”, chini cuasatona

peosichejapi teana umupāi te'eka'chapana, rua ko'sijakāña ju'napa repanare romi kueñe nukasome. ⁵ Peosichejapi pa'ijuna ña kukuso, meñe sime nukajuna ija'che i'kaasome:

—¿Je'se pa'ina musanukona vajuraisi'kuni pāi jū'isina pa'ichejare ku'eche? ⁶ Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kua'mu. Repau Galilea cheja pa'irumu kuasi'ere cuasajū'u. Ija'che kuasi'kua'mu repau: ⁷ “Chū'ure Dios Raosi'kure chēa cu'ache cho'onani jo'kajanaa'me pāi, cu'ache cho'oa'ju chini. Jo'karena kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repana chū'ure. Vanisōcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajia'mu chū'u”, chiisi'kua'mu Jesús —Jā'aja'ñe kuaasome repana.

⁸⁻⁹ Kuarena asa Jesús kuasi'ere cuasa repacojepi eta Jesús neenare oncerepanani kuañu chini saniasome. Sani tī'a peore kuaasome repana romi. Ūcuachi'a chekunare Jesure chiinare ūcuanukore kuaasome repana. ¹⁰ María Magdalenaamo, Juanaamo, Santiago puka'ko Maríaamo chekuna romi repanare ja'me saisina ūcuanuko kuaasome Jesús neenare, repau saosinare. ¹¹ Kuajuna, “Rua tiiñe kuame ina”, chiiju jachaasome repana.

¹² Pedrotani asa Jesure tāsichejana vū'vūasomu ñara chini. Vū'vū tī'a sime ñato coje sa'navu Jesure reasikāñachi'a ūniasomu. Kāñachi'a ūhiuna ña vū'ena co'iku, “¿Je'se paaku ie?”, chiuu cuasaasomu Pedro.

*Emaús vū'ejoopo saima'a Jesús peosichejapi ñosi'ere kuamu
(Mr 16.12-13)*

¹³ Ūcuaumucusena Jesure chiina, te'eka'chapana Emaús vū'ejoopona saniasome. Jerusalén vū'ejoopoji Emaús vū'ejoopojatū'ka once kilómetros pa'iuasomu. ¹⁴ Emaús vū'ejoopona saiju reparumu cho'osi'ere cutuasome repana. ¹⁵ Sāiñechi'a cutuju chū'o rua sēniasaju saijuna repanare Jesús rani tī'a ja'me saniasomu. ¹⁶ Ja'me saiku'teta'ni ña vesuasome repana. ¹⁷ Ña vesujuna repanare chū'o sēniasomu repau.

—¿Ūquere musanukona cutuju saiche? —chiniasomu Jesús repanare.

Jā'aja'ñe i'kauna sumava'na canukaasome repana.

¹⁸ Canukasirumu te'eu Cleofaji i'kaasomu repau'te.

—Irumu Jerusalén vū'ejoopo pāi jainuko raisina pa'ime. Repana rani pa'iju repajoopo iumucujña cho'osi'e ūcuanuko masime. ¿Mu'u vesuku? —chiniasomu repau'te.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se cho'ore? —chiniasomu.

Sēeuna i'kaasome repana.

—Jesús, Nazaret cakure cho'osi'ere i'kame chukuna. Dios chū'o kuakaiku pa'isi'kua'mu repau. Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokū Dios chū'o rua masi kuasi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe cho'okuna Dios rua pojoasomu repau'te. Pāi ūcuaja'che rua pojosinaa'me repau'te. ²⁰ Jā'aja'ñe pa'ikuni judío phairipāi chū'unana'me maire chū'una, repau'te chēa sa chekunani jo'kasinaa'me, vanisōñe'te chū'ua'ju chini. Sa jo'karena repau'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasōsinaa'me repana. ²¹ Ija'che cuasasinaa'me chukuna: “Iku Jesús maire Israelpāi Romapāi chēa paacojñonare tua paaja'mu”, chini cuasaju pa'isinaa'me chukuna. Jā'ata'ni irumu repauji chuenisōuna tāsī'e choteumucujña'a'me. ²²⁻²³ Chukuna'te ja'me pa'ina romi iapeñatato repau'te tāsicheja sani ñaasome. Sani kaka ñato tācojñosi'ku Jesús peoasomu. Peokuna rani ija'che kuasinaa'me repana chukuna'te: “Angeles peosichejapi rani pa'ijuna ñasinaa'me chukuna. Rani, ‘Jesús vajuranicuhasi'kua'mu’, chiisinaa'me ángeles chukuna'te”, chiisinaa'me repana romi. Romipi jā'aja'ñe ra kuajuna asa kukusinaa'me chukuna. ²⁴ Kuarena asa chukuna'te ja'me pa'ina repacoje

sani ñato romi kuasi'e ũcuarepa paniasomũ. Tãcojñosi'ku Jesús peoasomũ — chiniasome repaña Jesure Emaús vũ'ejoopo saina.

²⁵ Jã'aja'ñe kuarena asa i'kaasomũ repaũ.

—Dios chũ'o kuasina tocha jo'kasi'e masime musanũkona. Jã'ata'ni rūhiñe cuasamanajejũ repaña tocha jo'kasi'e masi cuasama'me musanũkona. ²⁶ Aperũmũ Dios chũ'o kuasina Cristo'te ti'jñejañere kuajũ ija'che tocha jo'kaasome:

Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'ku chini Dios Raosi'ku pãĩ cu'anani cu'ache cho'ocojñosi'kũta'ni na'a pa'isirũmũ pãĩ ũcuanũkore chũ'ũja'mũ, chiimũ repaña tocha jo'kasi'e —chiniasomũ Jesús repañare.

²⁷ Repanapi repaũ pa'iche'te na'a rũa masia'jũ chini, repaũ pa'ijachere kuara chini Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperũmũ Dios chũ'o kuasina repaũ pa'ijachere kuañũ chini tocha jo'kasi'e peore masi kuasomũ repaũ. ²⁸ Kuaku saiũ repaña saijooona ti'ajũna Jesús canũkama'ku ñoñe saniasomũ. ²⁹ Canũkama'ñe ñoñe saiũna saimane'a'ku chini repaũ'te rũa i'kaasome repaña.

—Na'isõsi'ea'me ie. Saimairo chũkunana'me canũkajũ'ũ —chiniasome repaña repaũ'te.

Chiijũna ũcuana vũ'ena kaka canũkaasomũ repaũ.

³⁰ Canũka pa'ũ ũcuanana'me mesako'are ñũ'ũ pãrũ mini Dioni, “Re'orepamũ”, chini tũ'se ĩsiasomũ repaũ. ³¹ Tũ'se ĩsiũna repaũ'te ñavesusina ña masiasome repaña. Ña masirena ũcuachejapi teana peoasomũ repaũ. ³² Peokũna sãĩñechi'a i'kaasome repaña.

—Ma'a rairũmũ repaũji Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere masi kuakũna asa pojoju raisinaa'me mai —chiniasome repaña.

³³ Ũcuarũmũ ñũ'isinapi vũni Jerusalenna co'i repaũ neenare oncerepanana'me repañare ja'me chi'i pa'inani ñaasome repaña. ³⁴ Co'irena ija'che i'kaasome chi'isina:

—Maire Paaku vajũraisi'e ũcuarepaasomũ. Simonni peosichejapi rani ñoasomũ —chiniasome repaña.

³⁵ Chitena Emaús ma'a saisina ũcuaja'che Jesure ñasi'ere kuasome. “Chũkũna'te ũcuaja'che peosichejapi rani pa'isi'kuamũ repaũ. Jã'ata'ni repaũ'te ñavesusina repaũji chũkunani pãrũ'te mini tũ'se ĩsiũna ña masisinaa'me chũkũna”, chiniasome repaña.

*Jesús repaũ neenare peosichejapi ñosi'ere kuamũ
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Repañare chuta'a ũcuarecutunani Jesús repaña chenevũna peosichejapi rani nukaku ija'che i'kaasomũ:

—Re'oja'che pa'ijũ'ũ musanũkona —chiniasomũ Jesús repañare.

³⁷ Nũkakũna ña, “Jũ'isi'kũpi iku reko raimũ”, chini cuasajũ rũa kukũasome repaña. ³⁸ Kukũjũna i'kaasomũ repaũ.

—¿Je'se pa'ũna musanũkona kukũche? ¿Je'se pa'ũna musanũkona chũ'ũ vajũraisi'e jachache? ³⁹ Chũ'ũa'mũ. Ñajũ'ũ chũ'ũ jũjũana'me cũ'a. Chẽse ña masijũ'ũ chũ'ũre. Jũ'isi'ku rekocho ca'nivũjẽ'e peomũ. Chũ'ũta'ni ca'nivũna'me tara paamũ. Ñame musanũkona chũ'ũ paache —chiniasomũ Jesús repañare.

⁴⁰ Chini repañare jũjũana'me cũ'a ñoasomũ repaũ. ⁴¹ Ñokũna ña pojonata'ni repaũ'te jachaasome repaña. “¿Iku chũ'o ũcuarepare i'kakũ?”, chini cuasaasome repaña. Jã'aja'ñe cuasajũna i'kaasomũ repaũ.

—¿Musanũkona icheja ãiñe peoche? —chiniasomũ repaũ.

⁴² Chikũna repaũ'te chiacha va'imaka posimakare ĩsiasome repaña. ⁴³ ĩsirena koo, repaña ñajũ'te ãniasomũ repaũ. ⁴⁴ Ñani pi'ni ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Aperumũ musanukonare ja'me pa'irumũ ija'che kuasi'kua'mũ chũ'u: “Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kuasina tocha jo'kasi'ena'me Salmophuro tocha jo'kasi'e chũ'u cho'ocojñojañere kuamũ. Repana tocha jo'kasi'epi ti'jñeja'mũ chũ'ure”, chiisi'kua'mũ chũ'u musanukonare. Ūcuapi ti'jñecuhasi'kua'mũ chũ'ure —chinasomũ Jesús repanare.

⁴⁵ Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere repanapi asavesujuna repana rekoñoña asamasiche cho'oasomũ Jesús repanare, asamasia'jũ chini. ⁴⁶ Asamasiche cho'o ija'che i'kaasomũ repau:

—Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Cristo'te, Dios Raosi'kure jũ'iñe pa'ija'mũ.

Jũnisõuna tãcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajia'mũ repau.

⁴⁷ Repau vajuraisirumũ repau neena,

“Cristoji maire cho'okaija'mũ”, chini cuasaju

Dios chũ'o pãire ija'che chũ'vajanaa'me:

“Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Jã'aja'ñe cho'oto Dios musanukona cu'ache cho'osi'e tũnosõja'mũ.

Tũnosõsi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repau”, chiijanaa'me.

Charo Jerusalén vũ'ejoopo canani chũ'vajanaa'me repana.

Jã'achejapi si'achejñaruã sani ku'ijũ chũ'vajanaa'me repana,

chiimũ repana tocha jo'kasi'e. ⁴⁸ Jã'ajekuna musanukona ñasi'ere chekunani kuajũ pa'ijũ'ũ. ⁴⁹ Dios Rekocho chũ'u Ja'ku aperumũ saoja'mũ chiisirekocho'te raoja'mũ chũ'u musanukonare. Saima'ñe Jerusalén vũ'ejoopo'te pa'ijũ cha'ajũ'ũ musanukona,

Dios Repau Rekocho peore Masirekocho raochetu'ka. Repau Rekochoji cho'okaiuna na'a ruã masijanaa'me musanukona —chinasomũ Jesús repau neenare.

Jesús cunamũ muisi'ere kuamũ

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ I'ka pi'ni Jesús repau neenare Betania vũ'ejoopona saasomũ. Sa tĩ'a repau jãjña mũñe ruhika'java pe'che nukaku, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chinasomũ repau. ⁵¹ Jã'aja'ñe i'ka repanare jo'ka Diopi mũakuna cunamũna munisoasomũ repau. ⁵² Munisoana ro're ñu'ijũ, “Ruã re'okũ'mũ repau”, chiijũ cuasaju pojoasome repana repau'te. Ro're ñu'isinapi vuni ruã pojojũ Jerusalén vũ'ejoopona co'iasome repana. ⁵³ Co'i pa'ijũ Dios vũ'e si'arumũ mũa Dioni pojojũ paniasome repana, “Ruã re'okũ'mũ mũ'ũ”, chiijũ.

San Juan Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamũ

Dios pa'iche kuakũji Jesucristo cãnaumũpi cajemũ

¹ Chuta'a cãnaumũna'me cheja cho'omarũmũ Jesucristo Dios pa'iche kuajau paniasomũ. Diona'me paniasomũ repau. Diao'mũ repau. ² Reparũmũ Diona'me paniasomũ repau. ³ Diopi repauji ja'me cho'oa'ku chini chũ'ũna peore cho'oasomũ repau ũcuaũna'me. Repauji ja'me cho'omaneru peora'amũ jã'a. ⁴ Repau Jesucristo mai rekoñoã pa'iche re'oja'chere ĩsiku'mũ. Jã'ajekũna Miañeja'ñe Pa'ikũji rani mai rekoñoã Dios pa'iche masire'ochere cho'okaiũna Repau pa'iche'te masijũ re'oja'che pa'ire'omũ maire. ⁵ Repau Miañeja'ñe Pa'ikũ icheja mai pa'icheja chijachejaja'che cu'ache pa'ina pa'ichejana rani re'oja'che cho'osi'kuamũ. Jã'aja'ñe pa'ikũni pãi repaũni cuhejũ repau re'oja'che cho'ochere ũseũ chiime. Jã'ata'ni ũsecu'amũ.

⁶ Pãiu'te chẽa raoasomũ Dios. Repau mamia'me Juan. ⁷ Miañeja'ñe Pa'ikũ Jesucristo pa'iche'te kuaa'ku chini chẽa raoasomũ Dios repau'te, pãipi ũcuanũko repau kuache'te asa chẽa Jesucristoni cuasaa'jũ chini. ⁸ Miañeja'ñe Pa'ikũma'mũ Juan. Repau Miañeja'ñe Pa'ikũ pa'iche'te kuakaau chini raocojñosi'kuasomũ repau Juan. ⁹ Na'a pa'isirũmũna Miañeja'ñe Pa'ikũ ranciasomũ, pãipi Dios pa'iche'te masijũ re'oja'che pa'imasia'jũ chini.

¹⁰ Repau Jesucristo chejare pãina'me pa'isi'kuamũ. Diopi chũ'ũna peore cho'okũ'teta'ni repau pa'iche vesusinaa'me repaana. ¹¹ Repau cho'osichejana raisi'kũreta'ni repau majapãi Israelpãi pojomanesinaa'me repau'te. ¹² Chekũnare repau'te cuasajũ pojonareta'ni, "Dios chĩia'me ina", chiniasomũ repau. ¹³ Repau'te cuasana pa'iche'te maipi ija'che cuasato cu'amũ: "Pãiu ũcuanũko Dios chĩichi'aa'me", chini cuasato cu'amũ. ũcuachi'a, "Ũmũna'me romiochi'a chijũ chĩiva'nare paa Dios chĩia'me ina", chini cuasato cu'amũ. ũcuachi'a, "Pãiu chĩi paaneeku chĩiva'nare paa Dios chĩia'me ina", chini cuasato cu'amũ. Peore jã'aja'ñe cuasache cu'amũ. Jã'ata'ni, "Repanapi Dionĩ cuasajũna Repauji chẽa paatota'ni Repau chĩia'me jã'ana", chini cuasato re'omũ. Jã'aja'ñeta'ni ũcuarepaa'me.

¹⁴ Jesús Dios pa'iche Kuajau pãioji jñaaona maija'iu pãiu ainee jmamakarũ maina'me pa'isi'kuamũ repau. Pãire oiũ re'oja'che cho'okaisi'kuamũ repau. ũcuachi'a Dios pa'iche ũcuarepare kuasi'kuamũ. Pũka'kũpi, repau'te ũcuate'eũ'te rũa Masiũ'te jo'kaũna rũa Masiũ pa'ina ñasinaa'me chũkũna. ¹⁵ Repau Juan Pãi Okoro'vesi'ku Jesure ña ũjachũ'opi ija'che i'kaasomũ:

"Aperũmũ ikũ pa'ijache ija'che kuasi'kuamũ chũ'ũ: 'Pãiu, cho'je Raijau chũ'ũre na'a rũa masiũ'mũ, chũ'ũ chuta'a peorũmũ pa'ikũjekũ', chĩisi'kuamũ chũ'ũ", chiniasomũ repau Juan Pãi Okoro'vesi'ku.

¹⁶ Repau Jesús maire rũa oikũjekũ si'arũmũ rũa re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ. ¹⁷ Dios Repau chũ'ũne'te tocha jo'kaa'ku chini Moiseni chũ'ũasomũ. Jesucristo'teta'ni pãire oiũ re'oja'che cho'okaiũ Repau pa'iche'te ũcuarepare kuaa'ku chini chũ'ũ raoasomũ Repau Dios. ¹⁸ Diore ñoma'kũjekũna ñamanaa'me pãi. Mamakũta'ni ũcuate'eũ'ji Pũka'kũre si'arũmũ kueñe ja'me pa'ikũji Pũka'ku pa'iche kuasi'kuamũ maire.

Juan Pãi Okoro'vekũ Jesucristo pa'iche'te kuamũ

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ ũcuarũmũ Jerusalén vũ'ejoopo cana judiõpãi chũ'ũna Juan pa'ichejana sani, "¿Keeja'iu'ũ mũ'ũ?", chiapũ chini phairipãina'me Levĩ jojosinare Dios vũ'e cho'ochere cho'okainani saosome. ²⁰ Saorena sani repau pa'iche'te sũejũna rũhiñe kuasomũ Juan repanare.

—Pāi ũcuanũkore chũ'ua'ku chini Dios Raoja'mũ chiisi'kũma'mũ chũ'u — chiniasomũ repaũ.

²¹ Chikũna jo'e sēniasome repaũ.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mũ'u? ¿Aperũmũ pa'isi'ku, Elíaa'u? ¿Dios chũ'o kũaku'u? —chiniasome repaũ.

Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Elíama'mũ chũ'u —chiniasomũ repaũ.

Chikũna jo'e sēniasome repaũ.

—Jā'a pa'ito, ¿chũkũna cha'acojñokũ'u mũ'u? ¿Dios chũ'o kũakaijaua'u? — chiniasome repaũ.

Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Mũsanũkona cha'acojñokũma'mũ chũ'u —chiniasomũ repaũ.

²² Chikũna jo'e i'kaasome repaũ.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mũ'u? Kũajũ'u chũkũna'te. Mũ'u kuasi'ere chũkũna'te raosinare sa kũache pa'imũ. Mũ'u cho'oche, ¿ũquea'che? —chiniasome repaũ'te.

²³ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Pāi peochejare rani pa'iu pāipi raito ũjachũ'opi ija'che i'kaku chũ'vamũ chũ'u: “Maire Paakũni cha'aju mũsanũkona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che, re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u.” “Jā'aja'ñe i'kaja'mũ repaũ”, chiiũ aperũmũ Isaías, Dios chũ'o kũasi'ku tocha jo'kaasomũ, chũ'u i'kajachere kũara chini —chiniasomũ repaũ Juan.

²⁴⁻²⁵ Ũcuarũmũ Juanre sēniasaa'ju chini fariseopāi saosina repaũ'te jo'e i'kaasome.

—“Pāi ũcuanũkore chũ'ua'ku chini Dios Raoja'mũ chiisi'kũma'mũ chũ'u. Elíama'mũ chũ'u. Dios chũ'o kũakaikũma'mũ chũ'u. Mũsanũkona cha'acojñokũma'mũ chũ'u”, chiikũta'ni, ¿je'se pa'iuana pāi okoro'vekũ mũ'u? — chiniasome repaũ.

²⁶ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Pāi okoro'vekũ'mũ chũ'u. Chekũ mũsanũkonani ja'me pa'imũ. Jā'ata'ni repaũ'te pojoma'me mũsanũkona. ²⁷ “Chũ'ũre cho'je raija'mũ”, chiisi'kũre mũsanũkonare ja'me pa'ikũ'te na'a rũa masikũjekũna repaũ'te cuaca, vajũchũkũ pa'imũ chũ'u — chiniasomũ repaũ Juan Pāi Okoro'vekũ.

²⁸ Jordán chiacha chekũkã'ko ũsũ mũikã'ko cacheja Betania chejana Juan Pāi Okoro'vekũ pa'ichejana jā'aja'ñe cho'oasome repaũ.

Jesús pāi ũcuanũko cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõja'mũ

²⁹ Jo'e apeñatato Jesupi repaũ pa'ichejana saiũna ña i'kaasomũ Juan.

—Ñajũ'u jā'ũre Dios Raosi'kũre. Pāi ũcuanũko cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõja'mũ repaũ. ³⁰ Aperũmũ repaũ pa'ijache ija'che kũasi'kũa'mũ chũ'u: “Chũ'u cho'je Raijaua'ni chũ'u chuta'a peorũmũ pa'ikũjekũ chũ'ũre na'a rũa masikũ'mũ”, chiisi'kũa'mũ chũ'u. ³¹ Aperũmũna repaũ pa'iche vesũkũta'ni rani pāire okoro'vemũ chũ'u, Israelpāipi ũcuanũko repaũ pa'iche'te masia'ju chini —chiniasomũ repaũ Juan.

³² Ũcuarũmũ Juan ija'che kũaasomũ:

—Dios Rekocho ũkupoja'iu cũnaũmũpi ñoũ caje ikũni canũkaũna ñasi'kũa'mũ chũ'u. ³³ Jā'aja'ñe repaũ pa'iche chuta'a ñamarũmũ vesũsi'kũa'mũ chũ'u. Chũ'ũpi pāire okoro'vea'ku chini chũ'ũre Raosi'ku Dios aperũmũ ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'ũre: “Na'a pa'isirũmũ chũ'u Rekochoji caje pāiũni canũkache ñaja'mũ mũ'u. Ũcuarekocho'te pāire ñsija'mũ repaũ, repaũ'te cuasanani ja'me paaũ chini”, chiisi'kũa'mũ Dios chũ'ũre. ³⁴ Dios kũasi'e Repaũ Rekocho cajeche ñasi'kũa'mũ chũ'u. Ñasi'kũjekũ, “Dios Mamaku'mũ ikũ”, chiiũ kũamũ chũ'u —chiniasomũ repaũ Juan.

Jesús chareparo jñaasinani kwamu

³⁵⁻³⁶ Jo'e chekumucuse Juan repau neena te'eka'chapanana'me ũcuachejare paniasome. Jesupi ũcuachejapi caraiuna ña i'kaasomu repau.

—Ñajũ'u jā'ure, Dios Raosi'kure. Pãi ũcuanuko repana cu'ache cho'оче'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu jā'u —chiniasomu repau.

³⁷ Chikuna asa repau neena te'eka'chapanana Jesure tuhaasome. ³⁸ Tuhajuna Jesús churi ña i'kaasomu repanare.

—¿Ëque tuhache musanukona chu'ure? —chiniasomu repau.

Chikuna i'kaasome repana.

—Masiu, ¿keecheja cavu'ere pa'iu ku'iku mu'u? —chiniasome repana.

³⁹ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Raijũ'u. Sani ñañu —chiniasomu repau. (Reparamu na'ito chekumamu cuatro pa'icosomu.)

Chikuna repau pa'iv'u'e tuha ña ũcuav'u'ere pa'ij'u na'iasome repana.

⁴⁰ Repana te'eka'chapanana Juanpi i'kauna asa tuhasina te'eua Andrea'mu, Simón Pedro cho'jeu.

⁴¹ Ũcuarumu Andrés na'mi sani repau majaa'chuni Simonre ku'e jña i'kaasomu.

—Cristo'te tijñasinaa'me chukuna —chiniasomu repau. (“Cristo” chini “Pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu” chiimu griego chu'o.)

⁴² I'ka pi'ni majaa'chure Simonre Jesús pa'ichejana saasomu repau. Sauna ña Jesús repau'te Simonre ija'che i'kaasomu:

—Mu'u mamia'me Simón. Juan mamaku'mu mu'u. Jo'e chekere mami ve'oja'mu chu'u mu'ure Cefa'te —chiniasomu repau Jesús. (“Cefas” chini “Pedro” chiimu griego chu'o.)

Felipena'me Natanaelre soimu Jesús

⁴³ Jo'e apeñatato repau Jesús Galilea chejana sasa chiniasomu. Chuta'a saima'ñe pa'iu Felipe'te tijña i'kaasomu.

—Chu'uni ja'me ku'iu chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u —chiniasomu.

⁴⁴ Repau Felipe Betsaida vu'ejoopo cakuasomu. Andrena'me Pedro ũcuachi'a ũcuate'ejoopo canaasome. ⁴⁵ Ũcuarumu Felipe Natanaelre ku'e jña i'kaasomu.

—Dios Raoja'mu chiisi'kuni tijñacuhasinaa'me chukuna. Moisés aperumu Dios chũ'usi'e tocha jo'kasiphuro repau pa'ijachere kwamu, Dios chu'o kuasina ũcuachi'a. Churata'ni ũcuarepauni ñame mai. Jesua'mu repau. Nazaret vu'ejoopo cakua'mu. José mamakuasomu —chiniasomu repau.

⁴⁶ Chikuna Natanael i'kaasomu.

—Nazaret vu'ejoopo cana te'eujẽ'e re'okujẽ'e peocosome —chiniasomu.

Chikuna Felipe i'kaasomu.

—Rani ña masijũ'u repau'te —chiniasomu repau.

⁴⁷ “Jau”, chini Jesús pa'ichejana Natanaelpi t'akuna ña i'kaasomu Jesús.

—Ñajũ'u. Israelrepaui jmakarujẽ'e jorema'kupi raimu jā'u —chiniasomu repau.

⁴⁸ Chikuna Natanael ija'che sēniasaasomu repau'te:

—¿Je'se pa'iana chu'u pa'iche masiku mu'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Felipe mu'ure chuta'a soimarumu higoñu vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

⁴⁹ Chikuna Natanael i'kaasomu repau'te.

—Masiu, Dios Mamaku'mu mu'u. Israelpãi chũ'uku'mu —chiniasomu repau.

⁵⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chu'upi repacheja pa'imanesi'kupi mu'uni, “Higoñu vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure”, chikuna asa, “Dios Mamaku'mu mu'u”, chini cuasamu mu'u chu'ure. Jã'ajekuna chu'upi chekere na'a vesache'te cho'okuna ñaja'mu mu'u —chiniasomu repau.

⁵¹ Chini jo'e i'kaasomu Jesús.

—Chu'ure päire ja'me paa chini Dios Raosi'kure cunaumupi vatauna chu'u nukachejana ángeles Diore ja'me pa'inapi muni caje jo'e muni cajeju cho'onani ñajanaa'me musanakona. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare.

2

Galilea cheja Caná vu'ejoopo caku romio'te vejarumu cho'osi'ere kumamu

¹ Ka'chaumucujña pa'isirumuna Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopona päiujji romioni vejakuna fiesta cho'osinaa'me päi. Jesús puka'ko repanare ja'me pa'isi'koa'mo. ² Sotena chukuna Jesús neena repauna'me saisinaa'me. ³ Fiesta cho'orumuna pisi uche conopi si'asõuna Jesús puka'ko repau'te ija'che i'kasi'koa'mo:

—Pisi uche cono si'asõmu —chiisi'koa'mo repao.

⁴ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, ¿je'se pa'iana chu'uni kuako mu'u? Chu'u masiche cho'o ñorumu chuta'a tĩ'ama'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna pisi uche cono ũkuanare i'kasi'koa'mo repao.

—Chu'u neeku chũ'ũne peore cho'ojũ'u —chiisi'koa'mo repao.

⁶ Repana nukacheja kueñere churupuã catapi cho'osipuã seirerapuã pa'isi'kua'mu. (Judíopäi cu'a tunorumu ũcuapuãqueepi oko jãjña masi choasinaa'me. Te'epu cincuenta litros chekurumu setenta litrojatu'ka oko ro've paaasome repana.) ⁷ Reparumu Jesús pisi uche cono ũkuanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ipuã oko ro've timujũ'u —chiisi'kua'mu repau. Chikuna reparuã oko ro've timusinaa'me repana. ⁸ Reparumu Jesús repanare jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chura jmara'karu ea sa fiesta chũ'ukuni ũkuajũ'u —chiisi'kua'mu repau repanare.

Chikuna repau chũ'usi'e cho'osinaa'me repana. ⁹⁻¹⁰ Sa ñisirena fiesta chũ'ukujji charo ũku ñasi'kua'mu okopi pisi uche cono carũhisi'e. Jã'ata'ni repau repana ea rasicheja vesusi'kua'mu. Repau'te cho'uche cho'okainata'ni masisinaa'me easinajeju. Ūku pi'ni fiesta chũ'uku romi vejasi'kure soni i'kasi'kua'mu.

—Päi chekuna fiesta cho'oni pisi uche cono na'a rua re'oja'chere charo ũkuanaa'me. Repana soicojñosina rua ũkusirumuna pisi uche cono na'a jmamakarü re'oja'chere ũkuame. Mu'uta'ni cho'jepi pisi uche cono rua re'oja'chere ũkuamu mu'u soisinare —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Charo Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopona Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kua'mu Jesús, repau aperumu cho'omanesi'e. Repau masiche'te päire cho'o ñouna chukuna repau neena na'a rua cuasasinaa'me repau'te.

¹² Jã'a cho'o pi'nisirumu Capernaum vu'ejoopona saisi'kua'mu repau Jesús, puka'kona'me cho'jechĩina'me chukuna repau neena. Sani tĩ'a jmamakarü pa'isinaa'me chukuna.

Dios vu'ena kaka pöse ñinare Jesús eto saosi'ere kumamu (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua, judíopäi fiestarumu tĩ'api'rakuna Jesús Jerusalén vu'ejoopona maisi'kua'mu. ¹⁴ Mani Dios vu'e kaka ñato päi jo'chava'nare vacana'me ovejana'me ũkupova'nare ñisiju pa'isinaa'me. Ūcuachi'a chekuna so'ña raisinani kuri tĩikurire sa'ñekaiju ñu'isinaa'me na'a rua jñaañu chini. ¹⁵ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña Jesús

pĩsipi ʉjame vāto pi'ni peochejñana suĩ'sueku etosi'kua'mu repanare pāina'me ovejana'me vaca. Ūcuachi'a kuri sañena nee kurire're kuni to'jñosō mesako'ña sia po'ne ūhasi'kua'mu repau. ¹⁶ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni ūkupova'nare ĩsinare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona neemajñaruã etuajũ'u. Põse ĩsivũ'e cho'ocheja'che cho'omanejũ'u chu'u Ja'ku vũ'e —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena Dios chu'o tocha jo'kasi'ere cuasasi-naa'me. Ija'che kuamũ repa:

Mũ'u vũ'e kuiraneekũjekuna cu'ache ti'jñeja'mu chu'ure, chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

¹⁸ Ūcuarũmu Jesús cho'osi'ere ña judíopāi chũ'una ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Neepi chũ'u raorena Dios vũ'e pa'ĩsinare etou mũ'u? Dios Raosi'ku pani Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chukuna'te —chiisinaa'me repa repau'te.

¹⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ivũ'ere musanukonapi ñañosōru choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁰ Chikuna judíopāi i'kasinaa'me repau'te.

—Cuarenta y seirepaũsurũmu cho'ojũ paniasome pāi ivũ'e pi'niñetu'ka. Jā'arepakeerũmu cho'osivũ'e, ¿je'se cho'oku choteumucujñachi'a cho'oja'u mũ'u? —chiisinaa'me repa repau'te.

²¹ Jā'ata'ni Dios vũ'e cho'oche'te i'kamanesi'kua'mu Jesús. Repau ca'nivũ'te i'kasi'kua'mu repau. ²² Na'a pa'isirũmu repau Jesús jũni vajũraisirũmu repau i'kasi'ere jo'e cuasasinaa'me chukuna repau neena. Cuasajũ, “Dios chu'o tocha jo'kasi'ena'me Jesús i'kasi'e ūcuarepaa'me”, chiisinaa'me chukuna.

Pāi ūcuanũko cuasache masimũ Jesús

²³ Pascuarũmũjekuna Jesús Jerusalén vũ'ejoopo'te pa'iu Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña pāi jainũko cuasaasome repau'te, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chini.

²⁴ Jā'ata'ni pāi ūcuanũko cuasache masakũjekũ sē'sevũchi'a cuasana i'kache jachaa-somũ repau. ²⁵ Pāi cuasache kuanare ku'ema'kua'mu repau, pāi ūcuanũko cuasache masakũjekũ.

3

Jesuna'me Nicodemo cutuche'me

¹ Reparũmu Nicodemo paniasomũ fariseopāiu. Judíopāi te'enare chũ'uku paniasomũ repau. ² Jesuni ñara chini ñamipi mũa i'kaasomũ repau Nicodemo.

—Masiu, Diopi mũ'ure raocosomũ pāire che'choa'ku chini. Diopi mũ'ure cho'okaima'to Repau'chi'a cho'omasiche cho'omanera'amũ mũ'u. Masime chukuna jā'a —chiniasomũ repau.

³ Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Pāipi chĩiva'u jñaacojñoñeja'ñe jo'e mama jñaacojñoñomaneni Dios neena pa'icu'amũ repanare. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomũ repau.

⁴ Chikuna Nicodemo i'kaasomũ repau'te.

—Pāiu ai, ¿je'se jo'e mama jñaacojñoña'u? Puka'ko cutaro kaka jo'e mama etacu'amũ maire ainare —chiniasomũ.

⁵ Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Pāi ūcuanũkore romipi jñaame. Jā'ata'ni Dios Rekochoji pāi rekoñoãre care'vakaima'to Repau neena pa'icu'amũ repanare. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁶ Pāi romi jñaasinajejũ pāia'me mai. Dios Rekochoji pāi rekoñoã care'vacojñoñosina Repau Rekochoji repanani ja'me pa'iana pa'iche re'oja'chere mama pa'ime repa. ⁷ Chu'u

musanukonare, “Chĩiva'u jñaacojñoñeja'ñe jo'e mama jñaacojñojũ'u”, chiisi'e asa tĩñe cuasamanejũ'u. ⁸ Musanukona tutache asanata'ni tutu raichejajẽ'e vesũju tutu saichejajẽ'e vesũme. Ũcuaja'che Dios Rekocho cho'оче vesũme pãi. Pãi rekoñoã care'vakani ja'me pa'imũ Reparekocho, re'oja'che paapu chini —chiniasomũ repau.

⁹ Chikũna Nicodemo i'kaasomũ.

—Mũ'u i'kache asavesũmũ chũ'u —chiniasomũ repau.

¹⁰ Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Mũ'u judiõpãi che'chokũta'ni, ¿je'se pa'ũna rua masiũta'ni chũ'u i'kache asavesũku? ¹¹ Mũ'ure chũ'o ũcuarepare ija'che i'kamũ chũ'u: Chũ'u masiche'te i'kaku'mũ chũ'u. Ũcuachi'a chũ'u ñasi'ere kuaku'mũ chũ'u. Jã'ata'ni asa jachame musanukona. ¹² Chũ'ure icheja cheja pa'iche kuaku'teta'ni asa jachame musanukona. Jã'ajekũna chũ'upi Dios pa'ichejaqueere kuato na'a rua jachajanaa'me musanukona.

¹³ 'Dios pa'icheja mũni cajesainajẽ'e peome. Jã'ajekũna repacheja pa'iche masina peome. Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kũjekũ te'eũ masimũ chũ'u, ũcuacheja cajesi'kũjekũ. Jã'ajekũna repacheja pa'iche kuamũ chũ'u. ¹⁴ Ũcuachi'a iere kuara: Aperũmũ Moisés repau pãi peocheja pa'irũmũ cunapi añajava'ure cho'o vãsochona quẽo sũo nukõcheja'che kurususẽ'verona jẽ'jo nukõjanaa'me pãi chũ'ure Dios Raosi'kũre. Chũ'ure jã'aja'ñe vanisõjañe ũsemanejamũ Dios, ¹⁵ pãipi chũ'ure cuasanapi Repau pa'ichejare sani paapu chini —chiniasomũ repau Jesús.

Pãi ũcuanũkore oikũ'mũ Dios

¹⁶ Ũcuarũmũ Jesús repau'te jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Dios pãi ũcuanũkore rua oikũjekũ chũ'ure Repau Mamaku'te ũcuate'eũni chejana raosi'kuamũ, pãipi chũ'ũni cuasaju vati toa uuma'ñe Repau pa'ichejare ai sani paapu chini. ¹⁷ Pãire, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiaũ chini raomanesi'kuamũ Dios chũ'ure Repau Mamaku'te. Pãire vati toa uuche'te ũsea'ku chini raosi'kuamũ Dios chũ'ure.

¹⁸ Pãi chũ'ure Dios Mamaku'te cuasana repaña cu'ache cho'osi'e ro'imanejanaa'me. Jã'ata'ni chũ'ure cuasamana repaña cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me, Dios Mamaku'te ũcuate'eũni cuasamanajẽju. ¹⁹ Chũ'u miañeja'ñe re'oja'che pa'ikũ pãipi Dios pa'iche masia'ju chini chejana raisi'kuamũ chũ'u. Jã'ata'ni pãi chijachejaja'che pa'iche'te cu'are na'a rua chiijũ miañeja'ñe re'oja'che pa'iche cuheju cuasama'me chũ'ure. Jã'ajekũna chũ'ure cuasama'ñe ro'i ro'ijanaa'me repaña. ²⁰ Cu'ache pa'ina ũcuanũko chũ'ure Miañeja'ñe Pa'ikũ'te raima'me repaña cu'ache cho'ojũ pa'iche'te kuaku chini. ²¹ Dios chũ'o jachamanata'ni cuhema'ñe jovome chũ'ure Miañeja'ñe Pa'ikũ'te, re'oja'che pa'ijũna pãipi ña, “Diõpi cho'okaiũna Repau chũ'ũñe cho'onaa'me ina”, chiapũ chini —chiniasomũ repau.

Juan Pãi Okoro'vekũ Jesús pa'iche'te jo'e i'kamũ

²² I'ka pi'nisirũmũ chũkũna repau neena Jesuna'me Judea chejare sani jmamakarũ pa'isinaa'me. Ũcuachejare pa'ijũ pãire okoro'vesinaa'me chũkũna. ²³ Reparũmũ Juan Salim cheja kueñe cachejare Enõn chejare pa'iu pãire okore ro'vekũ paniasomũ, chĩichiañaã rua pa'ichejajekũna. Pãi si'arũmũ sani okoro'vecojñoasome repau'te. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'okũ paniasomũ Juan pãi chẽavũ'e repau'te chuta'a cuaõmarũmũ.

²⁵ Reparũmũ Juan neenapi judiõpãiu ni cu'a tũnoñe'te cutujũ ke'reasome.

²⁶ Jã'aja'ñe cho'ocuha repañare paakũni Juanni i'kaũ chini saniasome repaña.

—Masiũ, mũ'u Jordán chiacha ũsũũ mũikã'ko pa'irũmũ mũ'ure ja'me pa'isi'kũ, mũ'u ña i'kasi'kũ Jesupi pãire okoro'vekũna pãi jainũko jovojuasome repau'te —chiniasome repaña.

²⁷ Chitena Juan i'kaasomũ.

—Pāi ūcuanuko repana cho'omasiche Dios jo'kasi'ea'me. Jo'kama'to cho'ovesura'ame repana. ²⁸ Ija'che i'kasi'kua'mu chu'u aperumu: “Dios chu'ure pāire ūcuanukore chū'ua'ku chini raomanesi'kua'mu. Repau Raojau rajachere kuaa'ku chini raosi'kua'mu Dios chu'ure”, chiiche asasinaa'me musanukona. ²⁹ Ija'chea'me: Pāiu romio'te vejani paamu. Paaku repaoni pojoku i'kato repau'te ja'me pa'iku repau vejarumu cho'okaisi'kupi kueñere nukaku asani rua pojosomu. Ūcuaja'che pāipi Jesuni kuhema'ñe asa jovojuna rua pojosomu chu'u. ³⁰ Jesuni pāi na'a jainuko jovoa'ju chiimu chu'u. Chu'ureta'ni na'a te'eva'na jovoa'ju chiimu chu'u —chiniasomu repau Juan Pāi Okoro'veku.

Cunaumu cajesi'ku pa'iche'te kuumu

³¹⁻³² Ūcuarumu Juan jo'e i'kaasomu.

—Cunaumu cajesi'ku Dios Mamaku pāi ūcuanukore na'a rua masiku'mu. Pāi icheja cheja jñaacojñosinajeju cheja pa'ichechi'a masiju i'kame. Cunaumu cajesi'kuta'ni pāi ūcuanukore na'a rua masijeku cunaumu repau pa'iu ñasi'ena'me asasi'e kuumu. Jā'ata'ni pāi jainuko jachame repau kuache. ³³ Repau kuache jachamanata'ni, “Repau pa'iche'te Dios kuasi'e ūcuarepaa'me”, chiiju cuasame. ³⁴ Repau Jesús Dios Raosi'kujeku Dios chu'ore kuumu. Dios Repau Mamaku'te Jesure Repau Rekocho'te ūsema'ñe ĩsisi'kua'mu, ūcuauñi si'arumu ja'me pa'iu peore re'oja'che cho'okaa chini. ³⁵ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chiimu. Peore paaku chū'ua'ku chini ūcuauñi jo'kaasomu Repau. ³⁶ Dios Mamaku'te cuasana repana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. Dios Mamaku'te cuasamanata'ni Repau pa'icheja saima'ñe Diopi chū'ua'na si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana —chiniasomu Juan Pāi Okoro'veku.

4

Samaria cakona'me Jesús cutusi'ere kuumu

¹⁻³ Ūcuarumu ija'che cutuasome pāi: “Pāi jainuko repau neena pañu chini Juanre jovo okoro'vecojñome. Jā'ata'ni Jesuni na'a jainuko pāi jovo okoro'vecojñome, repau neena pañu chini”, chiniasome. Pāi okoro'vemanesi'kua'mu Jesús. Chukuna repau neenata'ni pāi okoro'vesinaa'me. Ūcuarumu repau Jesús, “Pāipi rua cutujuna asa fariseopāi chu'u cho'оче masime”, chini Judea cheja pa'ikūji, “Galilea chejana co'ĩñu”, chiisi'kua'mu chukuna'te.

⁴ Samaria chejapi caraiche pa'isi'kua'mu chukuna'te. ⁵ Saiju Samaria cheja cajoopo Sicar vū'ejoopona tī'asinaa'me chukuna. Aperumu Jacob repau mamaku'te Josere repajoopo kueñe cachejare cheja jo'kaasomu. ⁶ Ūcuachejare oko eacoje pa'imū, “Jacob ūhisicojea'me”, chiicojñocoje. Ūcuarumu Jesús ku'iu ca'nasō repacoje ru'tuvana ru'usi'kua'mu. Nukarepau pa'icosomu reparumu. ⁷⁻⁸ Chukuna repau neena āure kooñu chini vū'ejoopona saisinaa'me. Chukuna saisirumu Samariapāio okore eara chini oko eacojena rani tī'aona Jesús ija'che i'kaasomu repao'te:

—Oko ūkuajū'u chu'ure —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna i'kaasomo repao.

—¿Je'se pa'iu'na mu'u chu'ure Samariapāioni judiōpāi'ji okore sēeku? Tīiñe cho'omu mu'u —chiniasomo repao. (Judīōpāipi Samariapāire cutucuheme. Jā'ajekuna repau i'kache'te asa jñano jā'aja'ñe i'kaasomo repao.)

¹⁰ Chikona i'kaasomu repau.

—Dios ĩsira chiichena'me chu'u mu'ure oko sēesi'ku pa'iche masini sēera'amo mu'u chu'ure. Sēeto mu'u rekocho ūku vajuche'te oko ūkuara'amū chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

¹¹ Chikuna i'kaasomo repao.

—Rua ruimũ icoje. ¿Ëqueri eaja'ũ mu'ũ? ¿Jeechejare chu'ũ rekocho ũku vajuche oko eaja'ũ mu'ũ? ¹² Mai aipãiu Jacobpi jo'kaasomũ icoje maire oko ũkure'оче pa'icoje. Repauna'me repaũ mamachĩina'me repaũ jo'chava'na ũkuasome icoje pa'iche oko. ¿Icoje pa'iche oko na'a rua re'oja'chere ũkuaja'ũ mu'ũ chu'ũre? ¿Repaũ'te na'a rua masakũ mu'ũ? —chiniasomo repao.

¹³ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Icoje pa'iche oko ũkusinare jo'e okouaja'mũ repanare. ¹⁴ Jã'ata'ni chu'ũ ũkuache'te oko ũkunare jo'e okouamaneja'mũ. Chu'ũ ũkuache'te oko ũkuna oko puniũ si'ama'ne oko raicheja'che repana rekoñoã si'arumũ re'oja'che pa'ijanaa'me — chiniasomũ repaũ.

¹⁵ Chikuna i'kaasomo repao.

—Mu'ũ i'kache'te oko ũkuajũ'ũ chu'ũre, jo'e chu'ũni okouamanea'ku, icoje rani jo'e oko eache peoa'ku chu'ũre —chiniasomo repao.

¹⁶ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Muũjure soijani ichejana rajũ'ũ —chiniasomũ repaũ repao'te.

¹⁷⁻¹⁸ Chikuna i'kaasomo repao.

—Umũ peoko'mo chu'ũ —chiniasomo.

Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Cincorepanare umũpãi veja panicuhasi'koa'mo mu'ũ. Chura chekũre muũjuma'kuni pa'imo mu'ũ. Jã'ajekuna, “Umũ peoko'mo chu'ũ”, chini chu'o ũcuarepare i'kasi'koa'mo mu'ũ —chiniasomũ repaũ.

¹⁹⁻²⁰ I'kauna asa i'kaasomo repao.

—Dios chu'o kuakucosomũ mu'ũ. Chukuna aipãi pa'isina ikũtina mũni Dioni pojoũ chini ro're ñuniasome. Mũsanukona judiõpãita'ni ija'che i'kanaa'me: “Jerusalén vũ'ejoopona sani Diore pojoche pa'imũ maire”, chiinaa'me mũsanukona —chiniasomo repao.

²¹ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Chu'ũ i'kache jachama'ne cuasajũ'ũ mu'ũ. Na'a pa'isirumũ pãi ũcuanũko Puka'kũre Diore pojoũ chiina ikũti mũmanejanaa'me. ũcuachi'a Jerusalén vũ'ejoopo saimanejanaa'me repana. ²² Mũsanukona Samariapãi mũsanukona pojokũ pa'iche vesũme. Chukuna judiõpãita'ni chukuna pojokũ pa'iche masime, vati toa uuche Ësekaikũji Dios Raosi'kupĩ judiõpãijekuna. ²³ Pãĩ Dios chu'o jachama'ne repana rekoñoã Repaũ'te masirepa pojorũmũ tĩ'aja'mũ. Chura reparumũ tĩ'acuhamũ. Jã'aja'ne cho'ojũ paapũ pãĩ chiimũ Repaũ Dios. ²⁴ Dios ca'nivũjẽ'e peokũjekũ ñoma'kuamũ. Pãipi Repaũ chu'ore jachama'ne rekoñoãpi Repaũni masi cuasajũ pojoajũ chiimũ Dios —chiniasomũ Jesús.

²⁵ Chikuna i'kaasomo repao.

—Iere masiko'mo chu'ũ: Mesías, pãĩ ũcuanũkore chũ'ua'ku chini Dios Raojau raija'mũ. Rani maire peore che'choja'mũ —chiniasomo repao. (“Mesías” chini “Cristo” chiimũ griego chu'o.)

²⁶ Chikona i'kaasomũ repaũ.

—Chu'ũ mu'ũre i'kakũ ũcuau'mũ —chiniasomũ repaũ repao'te.

²⁷ ũcuarumũ chukuna repaũ neena tĩ'a Jesupi romiona'me cutukuna ña jñanosinaa'me. Jã'ata'ni, “¿Je'se pa'iuana ikore i'kakũ mu'ũ? ¿Ëquere mũsanukona cutuche?”, chiimanesinaa'me chukuna. ²⁸ ũcuarumũ repao oko earũ ũcuachejana jo'ka vũ'ejoopona sani pãire ija'che i'kaasomo:

²⁹ —Chu'ũ pa'io cho'osi'e ñamanesi'kũta'ni peore masakũ kuasi'kũre ñajaũ. Dios Raosi'kucosomũ repaũ —chiniasomo repao repanare.

³⁰ Chikona asa vü'ejoopo eta chükuna pa'ichejana raisinaa'me repaña. ³¹ Repaña chuta'a tĩ'amarumü chükuna Jesús neena rúa i'kasinaa'me repañ'te.

—Masiü, ãu ãijjũ'ü —chiisinaa'me chükuna. ³² Chitena i'kasi'küa'mü repañ.

—Äu paamü chü'ü, müsánukona vesuche'te —chiisi'küa'mü.

³³ Chükuna sãñechi'a cutusinaa'me chükuna repañ neena.

—¿Chekunapi ãu ra ãure iküre? —chiisinaa'me chükuna.

³⁴ Chükuna cutuche masikü i'kasi'küa'mü repañ.

—Äu chü'ü paache'me ie: Chü'ü ãu ãñe chiicheja'che chü'ure Raosi'kü chũ'ü jo'kasi'e cho'o pi'nira chiimü chü'ü. ³⁵ Müsanukona ija'che i'kanaa'me: “Ücuaka'chapapãimia pani tüare'omü trigo”, chiinaa'me. Ija'che küamü chü'ü müsánukonare: Jã'anare pãi, chü'ure rainare ñajũ'ü. Trigo re'очеja'che pa'imü repaña rekoñoã. Irümü chü'ü chü'o asa chëare'omü repañare. ³⁶ Chekurümü pãijü Dios chü'o chü'vakuna asanata'ni jachame pãi. Na'a pa'isirümü cheküpi ücuanani chü'vakuna Dioni cuasajü jünisösirümü Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me. Jã'aja'ñe cho'oru pojosöjanaa'me repañare chü'vasina charo chü'vasi'küna'me cho'je chü'vasi'kü. ³⁷ Aperümü pãi ija'che i'kaasome: “Pãiu trigo tãuna ainee rúa pa'iana cheküpi tüakaimü”, chiniasome repaña. Ücuarepaa'me jã'a. ³⁸ Jã'aja'ñe pa'imü Dios chü'o chü'vache. Ija'chea'me: Müsanukonare saomü chü'ü, Dios chü'ore chü'vajuna pãipi asa chëa Repañni cuasaa'jü chini. Dios chü'o asa chëamanesinani chü'vajanaa'me müsánukona. Repañare aperümü chü'vasina chü'vasi'ejachere ücuare jo'e müsánukonapi chü'vajuna asa chëa Diore cuasajanaa'me repaña churata'ni, chiimü chü'ü —chiisi'küa'mü Jesús.

³⁹ Ücuarümü repajoopo cana rúa jainüko, repaaji, “Chü'ü pa'io cho'osi'e ñamanesi'küta'ni peore masikü küasi'küa'mü”, chikona asa Jesure cuasajü jovosinaa'me, “Dios Raosi'küa'mü repañ”, chini. ⁴⁰ Jã'ajekuna Samariapãi Jesuni tĩ'a i'kasinaa'me, repañüjü saima'ñe repañana'me paañ chini. I'karena ka'chaumucujña repañare ja'me pa'isi'küa'mü repañ, chükunana'me. ⁴¹ Ücuauji Jesupi i'kauna asa na'a jainüko pãi cuasajü jovosinaa'me repañ'te. ⁴² Ücuarümü romio'te i'kasinaa'me repaña.

—Chura mü'ü küasi'echi'a asa cuasama'me chükuna. Ücuau i'kache asasinajeju cuasame chükuna repañ'te. “Dios Raosi'küa'mü ikü. Maire si'achejña pa'inare vati toa uuche ðsekü'mü”, chini masijü cuasame chükuna repañ'te —chiisinaa'me repaña.

Pãi chũ'ükü'te cho'оче cho'okaikü mamakü'te Jesús vasosi'ere küamü

⁴³ Ka'chaumucujña pa'isirümüna Jesús Samaria cheja pa'isi'küpi eta jo'e kuniasomü Galilea chejana sasa chini. ⁴⁴ Repañ Jesús si'arümü ija'che i'kasi'küa'mü: “Dios chü'o küana ainesijooopã cana pãi repaña küache Dios chü'o asa jachame”, chiisi'küa'mü.

⁴⁵ Jã'ata'ni Galilea cheja sani apeti'asirümü repacheja cana ña pojoasome repañ'te, pascuarümüna Jerusalén vü'ejoopona sani repañ rúa masi cho'оче peore ñasinajeju.

⁴⁶ Ücuarümü Jesús repañ okopi pĩsi üche cono caruñosijooopo jo'e co'iasomü, Galilea cheja cajoopo Caná vü'ejoopona. Ücuarümü cheküjoopo Capernaum vü'ejoopo cakü, pãi chũ'ükü'te cho'оче cho'okaikü mamakü ravü jũ'iva'ü paniasomü.

⁴⁷ Judea chejapi Galilea chejana Jesús raisi'e asaasomü repañ. Asa, repañ mamaküjü jünisöpi'rakuna Jesús pa'ichejana sani rúa i'kaasomü repañ, Jesupi repañ vü'ena sani mamaküni vasokaau chini. ⁴⁸ Sëeuna Jesús i'kaasomü.

—Diochi'a cho'omasiche'te chü'ü cho'o ñoma'to cuasamanera'ame müsánukona chü'ure —chiniasomü repañ.

⁴⁹ Chükuna i'kaasomü repañ.

—Chü'ure paakü, pesa sañu. Chü'ü chĩ jünisöcuhaja'mü —chiniasomü repañ.

⁵⁰ Chükuna i'kaasomü repañ.

—Mũ'u vũ'ena co'ijũ'u. Mũ'u chĩi vajũcuhasi'kũa'mũ —chiniasomũ repaũ.

Jesús i'kasi'e jachama'ñe cuasa repaũ vũ'ena co'iasomũ repaũ. ⁵¹ Co'iana repaũ'te cho'оче cho'okaina eta tijña kũaasome repaũ'te.

—Mũ'u chĩi vajũcuhasi'kũa'mũ —chiniasome repana.

⁵² Jã'aja'ñe kũarena, “¿Keerũmũna repava'u vajũũ?” , chiniasomũ repaũ. Chikũna i'kaasome repana.

—Neato una pa'ito cha'voche chũrusi'kũa'mũ repaũ —chiniasome repana.

⁵³ Chitena asa ũcuajarũmũna Jesús, “Mũ'u chĩi vajũcuhasi'kũa'mũ”, chiisi'ere cuasaasomũ repaũ. ũcuarũmũ Jesuni cuasakũ jovoasomũ repaũ majapãina'me repaũ'te cho'оче cho'okaina.

⁵⁴ Jã'ana'me te'eka'chapañoã cho'o ñocuhamũ Jesús Diochi'a cho'omasiche, repaũ Judea chejapi Galilea cheja saisirũmũ.

5

Betzata cakũre cu'acũ'a paakũ'te Jesús vasosi'ere kũamũ

¹ Na'a pa'isirũmũ judiõpãipi Jerusalén vũ'ejoopona fiesta cho'ojũna ũcuajoopona jo'e maniasomũ Jesús. ² Repajoopo kakasa'aro “Ovejasa'aro” chiicojñosa'aro kueñere okoruruvũ pa'isi'kũa'mũ. Reparuruvũ mami hebreo chũ'o “Betzata” chiimũ. Reparuruvũ rũ'tũva'te vũ'ñaruã cincorepavũ'ñaruã jeomavũ'ñaruã pa'imũ. ³⁻⁴ Angel cũnaumũ pa'ikũji te'eñoã ũcuaruruvũna caje chũ'ukũna fa'aasomũ oko reparuruvũ pa'iche. Fa'akũna ravũ jũ'ikũ charo vani kakasi'kũpi vajũasomũ. Jã'ajekũna pãĩ jũ'ina jainũko ũcuavũ'ñaruãre cha'aju ũhisinaa'me, na'ava'na ro'ova'nana'me nũka ku'imava'na. ⁵ Te'eũ repañare ja'me ũhikũ treinta y ochorepaũsurũmũ jũ'iva'u paniasomũ. ⁶ ũcuarũmũ Jesús repaũ'te ña, repaũ jeerũmũ jũ'iñe'te masikũ ija'che i'kaasomũ repaũ'te:

—¿Vajũra chiikũ mũ'u? —chiniasomũ.

⁷ Chikũna i'kaasomũ jũ'ikũ.

—Repa oko fa'arũmũ casokũjẽ'e peomũ chũ'ũre. Jã'ajekũna repa oko fa'akũna vani kaka vajũra chiikũ'teta'ni chekũnapi si'arũmũ charo vani kakame —chiniasomũ repaũ.

⁸ Chikũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Vũni mũ'u kãikãa mini saijũ'u —chiniasomũ repaũ.

⁹ Jesupi i'kaũna teana vajũ vũni repaũ kãikãa mini saniasomũ repaũ. Pũaumucuse paniasomũ repaũ vajũsiumucuse. ¹⁰ Repaũ kãikãa mini kuãa saiũna ña judiõpãĩ chũ'ũna i'kaasome.

—Pũaumucusea'me iumucuse. Mũ'u kãikãare mini saiũ cu'ache cho'omũ mũ'u. Mai aipãĩ chũ'u jo'kasi'e pũaumucuse jã'aja'ñe cho'оче ũsemũ —chiniasome repana.

¹¹ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũre vasosi'kũ, “Mũ'u kãikãa mini saijũ'u”, chiisi'kũa'mũ chũ'ũre —chiniasomũ repaũ.

¹² Chikũna i'kaasome repana.

—Mũ'ũre, “Mũ'u kãikãa mini saijũ'u”, chiisi'kũ, ¿kaũa'u? —chiniasome repana.

¹³ Sēeto repaũ'te vasosi'kũre vesũasomũ repaũ, pãipi jairepanũko pa'ijũna Jesupi ñoma'ñe sanisõũna. ¹⁴ Na'a pa'isirũmũ Jesús Dios vũ'ere pa'iu repaũ vasosi'kũre jo'e tijña i'kaasomũ.

—Chura vajũmũ mũ'u. Cu'ache cho'оче ũhasõjũ'u, mũ'ũni na'a rũa cu'ache ti'jñemanea'kũ —chiniasomũ repaũ.

¹⁵ Chikũna sani judiõpãĩ chũ'ũnare kũaasomũ repaũ, “Jesupi chũ'ũre vasosi'kũa'mũ”, chiimũ. ¹⁶ Jesupi pũaumucusena jũ'ikũni vasõna judiõpãĩ chũ'ũna

repaŭ'te cu'ache i'kajŭ vanisõñu chiniasome. ¹⁷ Repaŭ'te cu'ache i'kajŭna ija'che i'kaasomŭ repaŭ:

—Chŭ'u Ja'ku si'arŭmŭ pãi re'oja'che cho'okaiŭ pa'ikŭ'mŭ. Jã'ajekŭna chŭ'u ũcuaja'che pãi re'oja'che cho'okaikŭ'mŭ —chiniasomŭ.

¹⁸ Jesupi pŭaumucusena pãiu'te vasosi'kupŭ, “Dios chŭ'u Ja'ku'a'mŭ”, chikŭna asa, “ ‘Dios pa'icheja'che pa'ikŭ'mŭ chŭ'u’, chini cuasacosomŭ ikŭ”, chini pe'rujŭ repaŭ'te na'a rŭa vanisõñu chiniasome repaŭna.

Dios Repaŭ Mamakŭ'te Repaŭ masiche'te jo'kamŭ cho'oa'ku chini

¹⁹ Reparŭmŭ Jesús i'kaasomŭ repanare.

—Chŭ'u Dios Mamakŭ chŭ'u'chi'a te'eŭ cuasaku cho'oma'mŭ. Chŭ'u Ja'ku cho'oche'te ñaku ũcuare cho'okŭ'mŭ chŭ'u. Chŭ'u Ja'ku cho'ocheja'che cho'okŭ'mŭ chŭ'u Repaŭ Mamakŭ. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁰ Ja'ku chŭ'ure rŭa chiimŭ. Repaŭ cho'oche peore ñomŭ chŭ'ure. Na'a rŭa masiche ñoja'mŭ Repaŭ chŭ'ure. Ñouna chŭ'upi ũcuare cho'okŭna ña jñanojanaa'me mŭsanŭkona. ²¹ Ja'ku jŭnisõsinare vasokŭ'mŭ vajŭa'jŭ chini. Chŭ'u Repaŭ Mamakŭ ũcuaja'che chŭ'ure ũanare vasokŭ'mŭ. ²²⁻²³ Chŭ'u Ja'ku, “Mŭsanŭkonare pãi cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'imŭ”, chiimaneja'mŭ. Chŭ'upi jã'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'ku'a'mŭ Ja'ku chŭ'ure, pãipi Repaŭ'te cuasa, vajŭchŭcheja'che chŭ'uni ña, vajŭchŭa'jŭ chini. Chŭ'ure Dios Mamakŭ'te ña, vajŭchŭmana chŭ'ure Raosi'kure Ja'kure ũcuaja'che cuasa, vajŭchŭma'me.

²⁴ 'Pãi ũcuauana chŭ'u i'kache asa jachama'ñe Dios chŭ'ure Raosi'kure cuasani, pa'iche re'oja'chere pa'ijŭ repaŭna jŭnisõsirŭmŭ Dios pa'ichejana ai sani si'arŭmŭ pa'ijanaa'me. Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomŭ repanare. Vati toa saira'asinaa'me repaŭna Diore cuasamana pani. Diore cuasanajejŭ re'ojachejana saijanaa'me repaŭna Dios pa'ichejana. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁵ Pãi Diore cuasamana jŭnisõsinaja'ñe pa'ime. Jã'ata'ni chŭ'upi Dios Mamakŭji chŭ'vakŭna asa pãi ũcuauana cuasani jŭni vajŭraisina pa'icheja'che, pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Na'a pa'isirŭmŭ ti'jñeja'mŭ chŭ'u i'kasi'e. Chura tijñacuhamŭ repa. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁶ Ja'kuchi'a pa'iche re'oja'chere ñisikŭ'mŭ. Jã'aja'ñe cho'oche Ja'ku chŭ'uni Repaŭ Mamakŭni jo'kasi'ku'a'mŭ ũcuaja'che ñisia'ku chini. ²⁷ Chŭ'ure Dios Raosi'kujekŭna cu'ache cho'onare pãi, “Mŭsanŭkona cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imŭ”, chiichena'me cu'ache cho'oche ũhasinare, “Ro'iche peomŭ mŭsanŭkonare”, chiiche jo'kasi'ku'a'mŭ Ja'ku chŭ'ure. ²⁸⁻²⁹ Chŭ'u i'kache asa, kŭkŭmanejŭ'u mŭsanŭkona. Na'a pa'isirŭmŭ pãi jŭ'isina ũcuauko chŭ'upi soito asa vajŭraijanaa'me. Re'oja'che pa'isina vajŭrani Diona'me si'arŭmŭ pa'ijŭ pa'ijanaa'me. Cu'ache pa'isinata'ni vajŭrani uujŭ pa'ijanaa'me —chiniasomŭ repaŭ.

“Chŭ'u pa'iche'te kŭame”, chiimŭ Jesús

³⁰ Ũcuarŭmŭ Jesús jo'e ija'chere i'kaasomŭ:

—Chŭ'u'chi'a te'eŭ cuasaku cho'oma'mŭ chŭ'u. Pãi cho'oche ñani chŭ'u cuasache i'kama'ku'a'mŭ. Chŭ'u Ja'kupŭ chŭ'ukŭna asaku ũcuare i'kakŭ'mŭ. Chŭ'u chiichechi'a i'kama'kujekŭ ũcuarepa i'kakŭ'mŭ chŭ'u. Pãi repaŭna cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a ro'iche chŭ'umŭ chŭ'u. Chŭ'ure Raosi'ku Ja'ku chiichechi'a i'kakŭ'mŭ chŭ'u. ³¹ Chŭ'u pa'iche'te chŭ'upi meñe kŭato pãipi asa, “Joreŭ'mŭ mŭ'u”, chiira'acosome. ³² Jã'ata'ni chekupŭ chŭ'u pa'iche'te kŭamŭ. Repaŭ kŭache ũcuarepaa'me. Jã'are masimŭ chŭ'u. ³³ Mŭsanŭkonapi chekŭnare Juan pa'ichejana saosome, chŭ'u pa'iche'te sēniasaa'jŭ chini. Sēeto chŭ'o ũcuarepare kŭasi'ku'a'mŭ Juan. ³⁴ “Dios Raosi'ku'a'mŭ mŭ'u”, chiinare ku'ema'mŭ chŭ'u. Jã'ata'ni, chŭ'u pa'iche'te Juan kŭasi'ere cuasajŭ'u mŭsanŭkona, chiimŭ chŭ'u, mŭsanŭkonapi asa chēa chŭ'uni cuasajŭ vati toana sani uumanea'jŭ chini. ³⁵ Ũopŭ rŭa miañeja'ñe re'oja'che che'chosi'ku'a'mŭ Juan.

Repau apeche'chorumuchi'a asa pojosinaa'me musanukona. ³⁶ Juanpi kuauna chu'u pa'iche masime pãi. Rua re'oja'imũ jã'a. Jã'ata'ni pãipi chu'ure Ja'ku raosi'ere masia'ju chini na'a ña masire'oche cho'omũ chu'u ie: Chu'upi cho'o pi'nia'ku chini Ja'ku chũ'u jo'kasi'ere cho'okuna ña chu'ure Ja'ku raosi'e masijanaa'me pãi. ³⁷ Pãipi chu'u pa'iche'te tocha jo'kaa'ju chini chũ'usi'kua'mũ Ja'ku, chu'ure Raosi'ku. Repau i'kachejẽ'e asamanaa'me musanukona. Ũcuachi'a Repau'terejẽ'e ñamanaa'me. ³⁸ Chu'u Repau Raosi'ku kua'che asa jachana'jeju Dios chu'o asa chẽama'me musanukona. ³⁹ Ija'che cuasame musanukona: "Dios chu'o tocha jo'kasi'ere che'cheni Dios pa'icheja saiche masijanaa'me mai", chini cuasaju rua che'cheme musanukona. Repa tocha jo'kasi'e chu'u pa'iche'te kuamũ. ⁴⁰ Jã'ata'ni musanukona chu'ure cuheme. Chu'uni cuasaju jovoni pa'iche re'oja'chere pa'ijũ jũnisõsirumũ Dios pa'ichejana saira'ame musanukona.

⁴¹ 'Pãi chu'u cho'oche cuasa ña, "Peore masiku'mũ Jesús", chiina peoto karama'mũ chu'ure. ⁴² Musanukona pa'iche masimũ chu'u. Diore chiima'me musanukona. ⁴³ Ja'kupĩ raona chejare caje pa'ia che'chokũ'teta'ni jachame musanukona chu'ure. Chekupĩ Dios raocojñomanesi'kupĩ rani repau cuasache'te che'chotota'ni asa jachamanera'ame musanukona. ⁴⁴ "Dios Ũcuate'eũji ña pojoa'ku, re'oja'che cho'oñũ mai", chiima'me musanukona. Pãichi'a ña pojoa'ju chini, "Re'oja'che cho'oñũ", chinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cuasana'jeju musanukona chu'ure cuasamanaa'me. ⁴⁵ Ija'che cuasame musanukona: "Mai Moisés chũ'u jo'kasi'ere cho'oni jũnisõsirumũ Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me", chiime musanukona. Jã'ata'ni repau Moisés musanukonare, "Cu'ache pa'isinaa'me ina", chijja'mũ chu'u Ja'kure. Jã'ajekuna chu'u jã'aja'ñe i'kamaneja'mũ. ⁴⁶ Chu'u pa'ijache Moisés aperumũ tocha jo'kasi'kua'mũ. Repau tocha jo'kasi'e jachama'ñe cuasani chu'u i'kache ũcuaja'che jachama'ñe cuasara'ame musanukona. ⁴⁷ Repau tocha jo'kasi'e jachana'jeju chu'u i'kache jachame musanukona —chiniasomũ Jesús repanare.

6

Pãi cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kuamũ (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Na'a pa'isirumũ Jesús Galilea chiara chekũkã'kona jẽ'esi'kua'mũ. Repara chiara mami cheke Tiberiaa'me. ² Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te jũ'inani vasokuna pãi jainũko tuhasinaa'me repau'te. ³ Ũcuarumũ chũkuna Jesús neena ũcuau'na'me aikũtina mũni pũusinaa'me. ⁴ Reparumũ judiõpãi fiesta pascuarumũ tĩ'api'rasi'kua'mũ. ⁵ Pãipi jairepanũko repauni rajũna ña Filipeni ija'che i'kasi'kua'mũ repau Jesús:

—¿Jeechejana ãu koojanaa'ñe mai inare ũcuau'kore ãuja'ñe? —chiisi'kua'mũ repau.

⁶ Jesús repau cho'ojache masakuta'ni Felipe i'kache'te asara chini sẽesi'kua'mũ. ⁷ Sẽekuna Felipe i'kasi'kua'mũ.

—Maipi kurire're denariore're doscientorepare'repi pãre koo ãuto ũcuau'kore tĩ'amanera'amũ ãu inare —chiisi'kua'mũ.

⁸ Ũcuarumũ cheku Jesús neeku, Simón Pedro cho'jeu Andrés ija'che i'kasi'kua'mũ:

⁹ —Icheja chĩiva'u pãpũã cebadaji cho'osipũã cincorepapũã chiacha va'i ka'chava'nare paava'u pa'imũ. Jã'ata'ni inani pãire ãuñũ chini chĩiva'u paache'te maipi kooto tĩ'ama'mũ. Jairepanũkoa'me ina —chiisi'kua'mũ repau.

¹⁰ Chikuna i'kasi'kua'mũ Jesús.

—Inare pãi ũcuau'kore chũ'ujũ'u pũua'ju —chiisi'kua'mũ chũkuna'te repau neenare.

Chikuna chũ'urena pũsinaa'me repana pã. Pã cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, umũpãichi'a kuẽkueto. Repacheja rua patu pa'isi'kua'mu. ¹¹ Pũsirumu repau Jesús chĩiva'u paache pã sēni koo cãjiku Diore, "Re'orepamu", chiisi'kua'mu. Chini chũkunani repau neenani ĩsiuna repanare pã ũcuanukore āusinaa'me chũkuna. Va'iva'nare sēni koo ũcuaja'che cho'osi'kua'mu repau. Repanare āiũachetu'ka āisinaa'me repana. ¹² Pã ũcuanuko āni chajirena i'kasi'kua'mu Jesús chũkuna'te.

—Cajejaisimajñaruã siajũ'u, jmamakarujẽ'e cho'osõmanea'ku —chiisi'kua'mu repau.

¹³ Chikuna cebada pã pã āijuna cajejaisi'e docerepaju'ña sia timusinaa'me chũkuna.

¹⁴ Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'oũna ña ija'che i'kasinaa'me repana pã:

—“Diopi Repau chũ'o Kũajaure raoja'mu”, chijũ cha'anaa'me mai. Ũcuaucosomu iku —chiisinaa'me repana.

¹⁵ Repanani chũ'ua'ku chini repau'te chẽa saũu chijũna masiku cuheku aikũtina jo'e te'eũ muisi'kua'mu repau Jesús.

Jesús oko sē'sevũji nũka ku'isi'ere kũamũ

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶⁻¹⁷ Na'isõsirumu chũkuna Jesús neena chiarana caje choovũna tuhisinaa'me, Capernaum vũ'ejoopona jẽũu chini. Chijanisõcuhasi'eta'ni repau Jesús aikũti muisi'ku chuta'a cajemanesi'kua'mu. ¹⁸ Ũcuarumu jẽ'ejuna churata'ni rua tutaku rua fa'asi'kua'mu chiara. ¹⁹ Cinco kilómetros chekurumu seis kilómetros jẽ'enapi Jesure chiara sē'sevũji nũka ku'iu choovũ kueñe tĩ'akũni ña rua kũkusõsinaa'me chũkuna.

²⁰ Vajũchũjuna i'kasi'kua'mu repau.

—Vajũchũmanejũ'u chũ'ure. Jesua'mu chũ'u —chiisi'kua'mu repau chũkuna'te.

²¹ Chikuna asa, “Ũcuau'mu”, chini masijũ pojojũ choovũ tuhiche ũsemanesinaa'me chũkuna repau'te. Repau tuhisirumu chũkuna saichejana teana tĩ'asinaa'me.

Pã Jesuni ku'eme

²² Jo'e apeñatato repana pã chiara jẽ'ema'ñe canũkasina ija'che cuasaasome: “Neato icheja ju'isi'vũ choovũ ũcuate'evũ'te Jesús neena chiara chekũkã'kona jẽnisõsinaa'me. Jesuta'ni ja'me tuni jẽ'emanesi'kua'mu”, chini cuasaasome repana.

²³ Ũcuarumu pã choovũãpi Tiberias vũ'ejoopo raisina rani tĩ'a jũoasome. Jesús pã cãjiku Diore, “Re'orepamu”, chini āũkuna āisicheja kueñe paniasomu. ²⁴ Repacheja Jesupi peokuna chũkuna repau neenajẽ'e peojuna choovũãpi jo'e tuni Capernaum vũ'ejoopona jẽniasome repana repaũni ku'eũu chini.

Pa'iche re'oja'chere ĩsiku'mu Jesús pãipi re'oja'che paapu chini

²⁵ Repana pã chiara chekũkã'ko jẽni tĩ'a Jesure ku'e jũaa sēsinaa'me.

—Masiu, mu'u, ¿jeerumu icheja jẽku? —chiisinaa'me repana.

²⁶ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chũ'upi Diochi'a te'eũ cho'omasiche'te cho'okuna ña, “Dios Raosi'kua'mu mu'u”, chiima'me mũsanũkuna chũ'ure. Rupũ chũ'u āũñe pã chajiche āisinajejũ ku'eme mũsanũkuna chũ'ure. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁷ Mũsanũkuna āũ koochechi'a cuasamanejũ'u. Repa āũ si'asõja'mu. Chũ'u Dios Raosi'ku ĩsicheta'ni si'ama'ñea'me. Jã'are cuasajũ'u. Chũ'u ĩsiche'te kooni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me mũsanũkuna. Jã'are chũ'upi ĩsia'ku chini chũ'u Ja'ku Dios chũ'ũni chiũũ jo'kasi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

²⁸ Chikuna sēsinaa'me repana.

—¿Je'se cho'ojanaa'ñe chũkuna, Dios chũ'ũñe'te cho'oũu chini? —chiisinaa'me repaũ.

²⁹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Iea'me Dios chũ'uñe: Repau Raosi'kuni cuasajũ'u —chiisi'kua'mu repau.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Mu'upi Diochi'a te'eũ cho'omasiche'te cho'o ñoru, “Dios Raosi'kua'mu mu'u”, chijanaa'me chukuna. ¿Ëquere cho'o ñoja'u mu'u? ³¹ Mai aipãi pãi peocheja pa'irumu manacaã ñiasome. Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios repanapi aaru chini au cunaumupi isisi'kua'mu, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

³² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Moisema'mu cunaumupi au isisi'ku. Chu'u Ja'kua'mu cunaumupi aurepa isiku. Ûcuarepaa'me jã'a. ³³ Au Dios isisi'e cunaumu casosi'ea'me. Pãipi repa au ñni pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Ûcuaja'che cunaumupi Dios Raosi'kure chu'uni cuasa vajujũ pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me pãi —chiisi'kua'mu repau.

³⁴ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Chukuna'te Paaku, ùcuare au si'arumu isiku pa'ijũ'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

³⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Au ñni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi jo'kauna chu'ure cuasana jũnisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ijũ pa'ijanaa'me. Pãi au ñisinare jo'e ãucuhaja'mu repanare. Ûcuachi'a pãi oko ùkusinare jo'e okouaja'mu. Na'a pa'isirumu jo'e ãuna'me oko chijanaa'me repana. Jã'ata'ni chu'u isiche koosina chu'ure cuasana karamauna jo'e chiima'ñe si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

³⁶ Musanukonare ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: “Chu'u cho'оче ñanata'ni cuasama'me musanukona chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u. ³⁷⁻³⁸ Cunaumupi chu'u chiichechi'a cho'ora chini cajemanesi'kua'mu chu'u. Chu'ure Raosi'ku Dios chũ'uñe'te cho'ora chini cajesi'kua'mu. Jã'ajekuna chu'u Ja'kupi cho'okaiuna pãi chu'ure jovojanaa'me. Chu'ure jovonare te'eũ'terejẽ'e cuhemaneja'mu chu'u. ³⁹ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ija'che chũ'umu chu'ure: “Mu'ure cuasaju jovosinapi jũnisõsinare na'a pa'isirumu pãi ùcuanuko cho'osi'e chu'u ro'iche chũ'umucusena vasoju'ũ'u repanare, te'eujẽ'e cho'osõmanea'ju”, chiimu Dios chu'ure. Jã'aja'ñere chiimu Repau. ⁴⁰ Ûcuachi'a chu'u Ja'ku ija'chere chiimu: Chu'ure Repau Mamakuni cuasaju chu'u pa'iche'te ña chẽa pa'iche re'oja'chere pa'ijũ Repau pa'icheja ai sani paaru chiimu. Chu'upi pãi ùcuanuko cho'оче Dios ro'iche chũ'umucusena chũ'una chu'ure cuasasinapi jũ'isina jo'e vajurajanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁴¹⁻⁴² “Au cunaumu casosi'ea'che pa'iku'mu chu'u cunaumu cajesi'kujeku”, chikuna judiopãi asa pe'ruju ija'che sãiñechi'a i'kaasome:

—¿Iku José mamakuma'ku? ¿Jesuma'ku? Iku puka'kupãi masime mai. Jã'ata'ni, ¿je'se iku cuasaku, “Cunaumupi cajesi'kua'mu chu'u”, chiiku? —chiniasome repana.

⁴³ Jã'aja'ñe i'karena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'uni pe'ruju sãiñechi'a cu'ache cutumairo pa'ijũ'u chu'ure. ⁴⁴ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku cho'okaima'to pãi te'eujẽ'e jovomanera'ame chu'ure. Chu'upi chejana jo'e caje chu'ure jovosina jũ'isinare vasoja'mu chu'u. ⁴⁵ Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãi ùcuanukore che'choja'mu Dios,

chiimu. Chu'u Ja'ku chu'o asa chẽana chu'uni cuasaju jovome.

⁴⁶ 'Pãi te'eujẽ'e chu'u Ja'kure ñama'me. Chu'uchi'a Repau pa'icheja cajesi'kujeku ñaku'mu Repau'te. ⁴⁷ Chu'ure cuasana pa'iche re'oja'chere pa'ijũ jũnisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Ûcuarepaa'me jã'a. ⁴⁸ Au ñni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi re'oja'chere jo'kauna chu'ure cuasana re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁴⁹ Mai aipãi pãi peocheja pa'irumu manacaã ñisinata'ni jũnisõasome. ⁵⁰ Jã'ata'ni

iere ãu cunaumu casosi'ere ãina rekoñoã jũnisõmanejanaa'me. Ija'chea'me: ⁵¹ Æu cunaumu casosi'ēja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ cunaumu cajesi'kũjekũ. Chũ'ũ ca'nivũ vanisõñe ãsema'mũ chũ'ũ, mũsanũkona cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikasa chini. Chũ'ũ ãsiche ãu chũ'ũ ca'nivũ'me. Repa ãu ãina jũnisõma'ñe si'arũmu pa'ijanaa'me — chiisi'kũa'mũ repaũ Jesũs.

⁵² Jã'aja'ñe i'kaũna asa judiõpãĩ sãĩñechi'a ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se ikũ maire repaũ ca'nivũ ãuja'ũ? —chiisinaa'me.

⁵³ Chitena i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—Mũsanũkonapi chũ'ũ Dios Raosi'kũ ca'nivũ'te ãimaneni chũ'ũ chiejẽ'e ãkumaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me. Æcuarepaa'me jã'a. ⁵⁴ Pãĩ chũ'ũ ca'nivũ ãijũ chũ'ũ chiejẽ'e ãkuna re'oja'che pa'ijanaa'me. Jã'aja'ñe pa'ijũ jũ'isina pãĩ ãcuanũko cho'osi'e Ja'kũ ro'iche chũ'ũmucuserena chũ'ũpi chũ'ũna repaũ ca'nivũã vajũrani Repaũ pa'ichejana sani pa'ijanaa'me repaũ. ⁵⁵ Chũ'ũ ca'nivũ ãu rãa ãire'ocheja'che pa'imũ. Æcuachi'a chũ'ũ chie oko rãa ãkure'ocheja'che pa'imũ. ⁵⁶ Pãĩ chũ'ũ ca'nivũ ãijũ chũ'ũ chiejẽ'e ãkuna chũ'ũna'me si'arũmu pa'inaa'me. Chũ'ũ ãcuachi'a repaũ rekoñoãre si'arũmu ja'me pa'ikũ'mũ. ⁵⁷ Chũ'ũre Raosi'kũ Ja'kũ jũnisõma'ñe Si'arũmu Pa'ikũji cho'okaiũna ai pa'ikũ'mũ chũ'ũ. Æcuaja'che chũ'ũpi cho'okaiũna chũ'ũ ca'nivũ ãina ai pa'ijanaa'me. ⁵⁸ Mai aipãĩ ãisicaãre manacaãre i'kama'mũ chũ'ũ. Repacaã ãisina ãcuanũko ai pa'ima'ñe jũnisõasome. Æu chura cunaumu casosi'ere i'kamũ chũ'ũ. Repa ãu chura cunaumu casosi'e ãina Dios pa'ichejana sani jo'e jũnisõma'ñe pa'ijanaa'me —chiisi'kũa'mũ repaũ.

⁵⁹ Jã'aja'ñe che'chosi'kũa'mũ Jesũs, Capernaum vũ'ejoopo pa'ivũ'e judiõpãĩ chi'ivũ'e pa'irũmu.

Diore si'arũmu ja'me pa'ijachere kũamũ

⁶⁰ Repaũ che'choche'te asa repaũ'te chiijũ ja'me ku'ina jainũko ija'che i'kasinaa'me: —Repaũ che'choche rãa asavesamũ. Te'eujẽ'e asa chẽamanejacosome mai —chiisinaa'me repaũ.

⁶¹ Repaũ jachajũ ke'reche'te masikũ i'kasi'kũa'mũ Jesũs.

—¿Chũ'ũ che'chosi'ere asa pe'ruche mũsanũkona? ⁶² Chekũrũmu chũ'ũpi Dios Raosi'kũ chũ'ũ pa'isichejana jo'e mũnisõũna ñani, ¿je'se cuasajanaa'ñe mũsanũkona? ⁶³ Dios Rekochochi'a mama pa'iche ãsikũ'mũ. Repaũ Rekochoji cho'okaima'to asa chẽa re'oja'che pa'ivesũme pãĩ. Mũsanũkonapi asa chẽa chũ'ũni cuasajũ jovo pa'iche mamare paarũ chini, “Chũ'ũ ca'nivũ ãijũ'ũ”, chiisi'kũa'mũ chũ'ũ. ⁶⁴ Jã'ata'ni mũsanũkona chuta'a te'ena chũ'ũre cuasama'me —chiisi'kũa'mũ Jesũs. Apereparũmũpi repaũ'te cuasamanejanana'me repaũ'te cu'ache cho'ojanare jo'kajaũre masiasomũ Jesũs.

⁶⁵ Æcuarũmu Jesũs jo'e i'kasi'kũa'mũ.

—Mũsanũkona te'ena chũ'ũre cuasamarũna, ija'che che'chosi'kũa'mũ chũ'ũ: “Ja'kũ cho'okaima'to pãĩ te'eujẽ'e cuasajũ jovomanera'ame chũ'ũre”, chiisi'kũa'mũ chũ'ũ mũsanũkonare —chiisi'kũa'mũ repaũ.

⁶⁶ Jã'aja'ñe i'kasirũmũpi repaũ'te ja'me ku'isina jainũko jokasõ jo'e ja'me ku'imatesinaa'me repaũ'te. ⁶⁷ Jo'kasõrena Jesũs chũkũna'te repaũ neena do-cerepanare ija'che sãesi'kũa'mũ:

—¿Mũsanũkona ãcuaja'che chũ'ũre jo'kasõũu chiiche? —chiisi'kũa'mũ.

⁶⁸ Chikũna Simõn Pedro i'kasi'kũa'mũ.

—Chũkũna'te Paakũ, mũ'ũ che'chocheja'che che'chokũ'te chekũre ku'eni jãamanera'ame chũkũna. Mũ'ũchi'aa'mũ pa'iche re'oja'chena'me Diore si'arũmu ja'me pa'ijache che'chokũ. ⁶⁹ Mũ'ũ che'choche jachama'me chũkũna. Mũ'ũ pa'iche

masime chukuna. Dios Si'arum Pa'iku Mamaku'mu mu'u; Repau Raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷⁰ Chikuna Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare docerepanare cheasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni te'eu vati ai chũ'ũñe cho'oku'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷¹ Jã'aja'ñe i'kaku repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajau Judas pa'iche'te kuasi'kua'mu repau Jesús. Jesús neena docerepanare ja'me pa'isi'kua'mu repau Judas, Simón Iscariote mamaku.

7

Jesús cho'jechũ repau'te cuasasi'ere kummu

¹ Jã'a cho'o pi'nisirum repau Jesús Galilea chejare pa'iu vñajooõ peore ku'isi'kua'mu. Judea chejata'ni saicuhasom repau, judiopã chũ'unapi repauni vanisõñu chiijuna. ²⁻³ Ūcuarum judiopã vñarũã cho'o pa'irumupi fiesta tã'api'arakuna Jesús cho'jechũ i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pa'imanejũ'u mu'u. Judea chejana sani mu'u cho'ochete cho'ojũ'u, repacheja pa'inapi mu'ure chiinapi ñaa'ju. ⁴ Chekuna pã repa pa'iche pã jainuko masia'ju chiina repa cho'ochete rope'e cho'oma'me. Pã chenevũãna cho'ome repa, pãipi ñaa'ju chini. Jã'ajekuna mu'u masiche pã ũcuanukore cho'o ñojũ'u, ña masia'ju —chiisinaa'me repa. ⁵ Repau cho'jechũjẽ'e, “Dios raosi'kuma'mu iku”, chiijũ jachajũ cuasamanesinaa'me repau'te.

⁶⁻⁷ Ūcuarum Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Pã musanukonare cuhema'me. Jã'ajekuna ũcuuarumjẽ'e saire'omu musanukonare. Chu'ureta'ni pã cuheme, repa cho'ochete ñaku, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiijũ chu'vakujekuna. Jã'ajekuna chu'ure fiesta saicu'amu chura. ⁸ Chu'ure saire'orum chuta'a tã'amauna saima'mu chu'u. Musanukonachi'a saijũ'u —chiisi'kua'mu repau.

⁹ Jã'aja'ñe i'ka pi'nisirum saima'ñe canuka Galilea chejare pa'isi'kua'mu repau Jesús.

Fiestarumna Jesús sani cho'osi'ere kummu

¹⁰ Repau cho'jechũ sanisõsirumna Jesús chekunare kuma'ñe rope'e te'eu fiesta saniasom. ¹¹ Ūcuarum judiopã chũ'una fiesta cho'ochete Jesuni ku'eju pã ũcuanukore sēniasome.

—¿Jeechejare Jesús pa'iku? —chiniasome repa.

¹² Reparum pã jainuko Jesús pa'iche sãñechi'a cutuasome. Te'ena, “Re'oku'mu repau”, chiniasome. Chekunata'ni, “Re'oma'mu repau. Joreku pã cu'ache che'choku'mu”, chiniasome.

¹³ Jã'ata'ni judiopã chũ'unani vajuchujũ repau pa'iche rope'e cutuasome repa pã, “Chekunapi asaju”, chini.

¹⁴ Repa fiesta joorepapo cho'ocuharumna Dios vñena Jesús kaka che'chosi'kua'mu.

¹⁵ Che'chokuna judiopã chũ'una asa jñano i'kasinaa'me.

—Iku utija'o che'chemanesi'kuta'ni, ¿je'se pa'ina jã'arepa rua masiku? —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasache'te che'choma'mu chu'u. Chu'ure Raosi'ku kuache'te che'chomu. ¹⁷ Dios chũ'ũñe cho'oñu chiina chu'u che'choche asa cheajanaa'me. Asa cheã, “Repa cuasache che'chomu iku”, chiimanejanaa'me repa. “Diopi kũakuna che'chomu iku”, chini masijanaa'me. ¹⁸ Pãiu ũcuauaku repau cuasachechi'a che'choni, pãipi, “Rua masiku'mu mu'u”, chiapũ chini che'chomu. Jã'ata'ni pãiu repau'te raosi'ku

kuachechi'a che'choni, chekuna, "Mu'ure raosi'ku rua masiku'mu", chiapu chini che'chomu. Jã'aja'ne pa'iku jorema'ne chu'o ũcuarepare che'chomu.

¹⁹ 'Dios chũ'ũne Moisés tocha jo'kaasomu musanukonare. Jã'ata'ni repa te'eujẽ'e cho'omanaa'me musanukona. ¿Je'se pa'ina musanukona, Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e cho'omanata'ni chu'ure, "Ũcuare cho'oma'mu", chini vanisõñu chiiche? —chiisi'kua'mu repa.

²⁰ Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Vatire paakujeku jã'aja'ne i'kacosomu mu'u. Mu'ure vanisõñu chiina peome —chiisinaa'me repa.

²¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Puaumucusena chu'upi pa'ini vasõna ũcuauko ña jãanosinaa'me musanukona. ²² Moisés chuta'a peoramu musanukona aipai cho'osi'e jikochã'tiru chuto tuache Moisepi chũ'u jo'kauna cho'oñu chini chekuramu musanukona puaumucuseta'ni chĩiva'u jikochã'tiru caca'niru chuto tuame. ²³ Moisés chũ'u jo'kasi'ere jachacuheju chekuramu musanukona puaumucuseta'ni chĩiva'u jikochã'tiru chuto tuame. Jã'aja'ne cho'onata'ni chu'ure pe'rume musanukona, chu'upi puaumucusena pa'ini vasõna. ²⁴ Musanukona chu'u cho'ochete ña masi cuasama'ne teana, "Cu'ache cho'omu iku", chiime. Jã'aja'ne cho'omanejũ'u musanukona. Chu'u cho'ochete ña peore masi cuasa pi'ni rũhiñe cuasaju i'kajũ'u chu'ure —chiisi'kua'mu repa Jesús.

Jesús repa raisichejare kama

²⁵ Reparumu Jerusalén vu'ejoopo cana te'ena ija'che saĩñechi'a sēniasome:

—¿Pai vanisõñu chini ku'ecojñoku'u iku? ²⁶ Pai ũcuauko asaju'te i'kamu iku. Jã'ata'ni maire chũ'ũna te'eujẽ'e ũsema'me ikure. ¿"Dios Raosi'kua'mu iku", chiiju cuasache repa? ²⁷ Dios Raojau ratu repa raisichejata'ni te'eujẽ'e masimanejanaa'me. Iku Jesús raisicheja masime mai. Jã'ajekuna tũucosomu iku —chiniasome repa.

²⁸ Repa i'kache'te asa Jesús Dios vu'ere pa'iu che'choku ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Musanukona chu'u pa'iche masiche? ¿Chu'u raisicheja ũcuachi'a masiche? Chu'u te'eu cuasaku raisi'kuma'mu. Chekupi Jorema'kupi raõna raisi'kua'mu chu'u. Repa pa'iche vesume musanukona. ²⁹ Chu'uta'ni Repa pa'icheja raisi'kujeku Repa pa'iche masimu. ũcuauji raosi'kua'mu chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁰ Jã'aja'ne i'kakuna asanata'ni repa'te chẽañu chiina te'eujẽ'e chẽamanesinaa'me repa'te, Dios chiisirumu'upi chuta'a t'amauna. ³¹ Chekunata'ni jainuko repa'ni cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Iku cho'omasicheja'che cho'omasina peome. Chekuramu iku Dios Raosi'kucosomu —chiisinaa'me repa.

Fariseopai Jesuni chẽaa'ju chini pai chẽanare saosi'ere kama

³² Papi Jesús pa'iche'te cutujuna asa judío phairipai chũ'unana'me fariseopai Jesuni chẽaa'ju chini Dios vu'e pẽ'jekainani pai chẽanani saosome. ³³ Saorena sani i'kajuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repa:

—Jmakaru musanukonare ja'me pa'ija'mu chu'u. Pani pi'ni chu'ure Raosi'ku pa'ichejana co'ija'mu chu'u. ³⁴ Chu'ure musanukona ku'ejanaa'me. Jã'ata'ni chu'u saischejare musanukonani saicu'akuna chu'ure jãamanejanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repa.

³⁵ Chikuna repa judiopai saĩñechi'a i'kasinaa'me.

—¿Keechjana sakuna ikure mai jãamanejanaa'ne? ¿Aperumu judiopai jainuko saischejãana griegopai pa'ichejãana sani griegopaire che'choja'u iku? ³⁶ Iku maire,

“Chũ'ũ saischeja mũsanũkonani saicu'akũna ku'enata'ni chũ'ũre jũaamanejanaa'me mũsanũkona”, chiisi'kũa'mũ. ¿Je'se chiikũ jã'a? —chiisinaa'me repana.

Chiañaã mevoñeja'ñe Jesure cuasana rekoñoã si'arũmũ re'oja'che pa'iche'te kũamũ

³⁷ Repa fiesta cuhacho cho'oumucusena na'a rũa fiesta cho'orũmũna Jesús vũni nũkakũ Ƴjachu'opi i'kasi'kũa'mũ.

—Pãĩ ũcuauana okũato chũ'ũni rani ũkujũ'ũ. ³⁸ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e chũ'ũre cuasana pa'iche ija'che kũamũ:

Chiañaã si'arũmũ mevoñeja'ñe repa rekoñoã si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kũa'mũ Jesús.

³⁹ Repaũ Jesús jã'aja'ñe i'kakũ repaũ'te cuasanare Dios Rekocho raijachere i'kaasomũ. Reparũmũ Jesupi chuta'a cũnaũmũna mũimaũna Dios Rekocho pãĩ ja'me Pa'ijarekocho chuta'a raimaneasomũ.

Pãĩ Jesús pa'iche i'kanata'ni ũcuate'e i'kamanesi'ere kũamũ

⁴⁰ Jesús i'kasi'ere asa pãĩ te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—“Chũ'ũ chũ'o kũajaũre raoja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios. ũcuauũcosomũ ikũ —chiisinaa'me repana.

⁴¹ Chekũna ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raosi'kũa'mũ ikũ. Cristoa'mũ —chiisinaa'me.

Chekũnata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raojaũ Galilea chejapi raimaũasomũ. ⁴² Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Aperũmũ pa'isi'kũ David aineesijooopo Belén vũ'ejoopoji raija'mũ Dios Raojaũ.

Mai aipãĩũ David Jojocojñosi'kũ pa'ija'mũ repaũ Dios Raojaũ,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

⁴³ Jesús pa'iche rũa cutusinaa'me repa pãĩ. Jã'ata'ni ũcuate'e cutumanesinaa'me repa. ⁴⁴ Repana te'ena repaũ'te chẽañũ chiisinaa'me. Jã'ata'ni te'euẽ'e chẽamanesinaa'me repaũ'te.

Judíopãĩ chũ'ũna Jesús i'kasi'e jachasi'ere kũamũ

⁴⁵ ũcuarũmũ judío phairipãĩ chũ'ũnana'me fariseopãĩ repa pa'ichejana pãĩ chẽanapi co'irena i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'iuana mũsanũkona Jesure chẽa ramanere? —chiniasome repa.

⁴⁶ Chitena repa pãĩ chẽana i'kaasome.

—Repaũ masi i'kacheja'che i'kanare te'eu'terejẽ'e asamanaa'me chũkũna —chiniasome repa.

⁴⁷ Chitena repa fariseopãĩ i'kaasome.

—¿Mũsanũkona ũcuachi'a repaũ jorechũ'o asa chẽare? ⁴⁸ Maire chũ'ũna te'euẽ'e cuasama'me repaũ'te. ũcuachi'a chũkũna fariseopãĩ te'euẽ'e cuasama'me repaũ'te.

⁴⁹ Diopi chũ'ũkũna Moisés tocha jo'kasi'e vesũnachi'a Jesús i'kache asa chẽame. Jã'ajekũna Dios repanare cu'ache cho'oja'mũ —chiniasome repa.

⁵⁰ Reparũmũ Nicodemo fariseopãĩũ Jesuni ñara chini aperũmũ ñamipi saisi'kũ i'kaasomũ chekũnare fariseopãĩ.

⁵¹ —Mai aipãĩ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kũamũ:

Chekũnapi, “Cu'ache cho'osi'kũa'mũ ikũ”, chiijũna asani teana,

“Jã'a pa'ito cu'ache cho'ocojñoja'mũ mũ'ũ”, chiimanejũ'ũ mũsanũkona.

Charo repaũni sēniasajũ'ũ, repaũ cho'osi'ere masirepa asaũ chini.

Sēejũna repa i'kasi'e ũcuarepa pa'ito, “Cu'ache cho'ocojñoja'mũ mũ'ũ”, chiito re'omũ.

Jã'aja'ñe chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiniasomũ repa.

⁵² Chikũna i'kaasome repa.

—¿Mũ'u ũcuaja'che Galilea cheja raisi'kua'u? Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere ña masijũ'u. Jmamakarũjẽ'e, “Dios chũ'o kũajau Galilea chejapi raija'mũ”, chiima'mũ repa —chinasome repa.

⁵³ Ũcuarũmũ repa pãi fiesta cho'o pi'nisirũmũ te'enachi'a repa vũ'ñana co'isinaa'me.

8

Romio cu'ache pa'iko cho'osi'ere kũamũ

¹ Jesuta'ni Olivo aikũtina mũisi'kua'mũ. ² Jo'e apeñatona caje Dios vũ'ena kakasi'kua'mũ repaũ. Kakaũna pãipi repaũni jainũko chi'irena pũũ ñu'ia che'chosi'kua'mũ repaũ repanare.

³ Ũcuarũmũ judiõpãi che'chona fariseopãina'me romio'te ũjũma'kũre kãisi'koni chẽa rasinaa'me. Ra repao'te pãi chenevũna nũko ⁴ Jesuni i'kasinaa'me repa.

—Masiũ, ikore chekũna'me kãiona ñaasome pãi. ⁵ Diopi chũ'ũkũna Moisés tocha jo'kasiphũro ija'che kũamũ:

Romio'te mũmũ pa'ikoji chekũna'me kãito catapi su'a vẽasõjũ'u, chiimũ. Mũ'ũjẽ'e, ¿je'se chiikũ? —chiisinaa'me repa.

⁶ Repaũji tũñere i'kaũna chẽañũ chini jã'aja'ñe i'kasinaa'me repa repaũ'te. Repa i'kache sãĩñe i'kama'ñe pũũ ñu'ia mũõñoji chejana tochakũ pa'isi'kua'mũ repaũ Jesús. ⁷ Repanapi cuharepama'ñe sẽejũna vũni nũkakũ i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Mũsanũkonapi te'eũ cu'achejẽ'e peokũ pani catapũ mini charo su'ajũ'u ikore —chiisi'kua'mũ repaũ.

⁸ Chini jo'e pũũ ñu'ia chejana tochasi'kua'mũ repaũ. ⁹ Repaũji jã'aja'ñe i'kaũna asa ũcuanũko te'enachi'a sanisõsinaa'me repa. Ainapi charo saisinaa'me. Sanisõrena repaũ Jesús repaona'me te'eka'chapana canũkasinaa'me. ¹⁰ Ũcuarũmũ Jesús vũni i'kasi'kua'mũ repao'te.

—Mũ'ũre i'kasina, ¿keechejare pa'iche? ¿Te'eũjẽ'e, “Mũ'u cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiimanere repa mũ'ũre? —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹¹ Chikũna repao i'kasi'koa'mo.

—Te'eũjẽ'e jã'aja'ñe i'kamanesinaa'me chũ'ũre —chiisi'koa'mo.

Chikona i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'u ũcuaja'che, “Mũ'u cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiima'mũ mũ'ũre. Chura sani mũ'u cu'ache cho'ochẽ ũhasõ jo'e cho'omanejũ'u —chiisi'kua'mũ Jesús repao'te.

Pãire Miañeja'ñe Pa'ikũ'mũ Jesús

¹² Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ repanare Dios vũ'e pa'inare.

—Pãi chũ'ũre cuasajũ jovosina chũ'ũpi pa'iche re'õja'chere ñisiũna cu'ache pa'ima'ñe miacheja pa'inaja'ñe repa rekoñoã re'õja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹³ Chikũna fariseopãi i'kasinaa'me repaũ'te.

—Mũ'u pa'iche'te mẽñe kũakũ joremũ mũ'u —chiisinaa'me repa.

¹⁴ Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chũ'u raisichejajẽ'e vesũjũ chũ'u saijachajajẽ'e vesũme mũsanũkona. Chũ'ũta'ni masimũ. Jã'ajekũna chũ'u pa'iche'te chũ'u mẽñe kũasi'e ũcuarepa'a'me.

¹⁵ Mũsanũkonata'ni chekũna i'kacheja'che chũ'u pa'iche'te vesũjũ, “Cu'ache cho'omũ ikũ”, chiime. Chũ'ũta'ni pãire jã'aja'ñe i'kara chini raisi'kũma'mũ. ¹⁶ Chekũrũmũ chũ'ũpi mũsanũkona pa'iche'te ña i'kani ũcuarepa i'kara'amũ. Chũ'u te'eũ cuasache'te i'kama'mũ chũ'u. Ja'kũ chũ'ũre Raosi'kũ kũachena'me chũ'u cuasache i'kakũ'mũ chũ'u. ¹⁷ Mai aipãi tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Pãi te'eka'chapanapi chekũ pa'iche'te ña ũcuate'e kũato jachamanejũ'u repa kũache,

chiimũ. ¹⁸ Chu'u pa'iche'te meñe kuamũ chu'u. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ũcuaja'che chu'u pa'iche kuamũ —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁹ Chikũna sēesinaa'me repana repaũ'te.

—Mũja'ku, ¿keechejare pa'iku? —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chu'u pa'iche vesũme mũsanũkona. Chu'u Ja'ku pa'iche ũcuaja'che vesũme. Chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ũcuaja'che masira'ame mũsanũkona —chiisi'kua'mũ repaũ repanare.

²⁰ Dios vũ'ere pa'iu che'choku jã'aja'ñe i'kasi'kua'mũ Jesús, Dioni ĩsijũ kuri mañavũ cachejare nukaku. Repaũ'te chēare'oramũ Dios chiisirãmũpi chuta'a tĩ'amaũna te'eujẽ'e chēamanesinaa'me repaũ'te.

“Chu'u saicheja saicu'amũ mũsanũkonare”, chiimũ Jesús

²¹ Ũcuarãmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ repanare.

—Sanisõja'mũ chu'u. Chu'u saisirãmũ ku'ejanaa'me mũsanũkona chu'ure. Jã'ata'ni jñãamarũ rekoñoã cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mũsanũkona. Chu'u saicheja saicu'amũ mũsanũkonare —chiisi'kua'mũ repaũ.

²² Chikũna i'kasinaa'me repana judiõpã chũ'ũna.

—¿Je'se pa'iu, “Chu'u saicheja saicu'amũ mũsanũkonare”, chiiku iku? ¿Repaũji meñe vanisõja'ũ? —chiisinaa'me repana.

²³ Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Cheja canaa'me mũsanũkona. Chu'ũta'ni cũnaãmũ cakua'mũ. Pãi cuasachechi'a cuasanaa'me mũsanũkona. Chu'ũta'ni Dios cuasacheja'che cuasaku'mũ.

²⁴ Jã'ajekũna pãĩ cuasachechi'a cuasanajejũna, “Rekoñoã cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mũsanũkona”, chiisi'kua'mũ. Chu'u pa'iche'te mũsanũkonare chu'u kuasi'ere asa chēamaneni cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me mũsanũkona —chiisi'kua'mũ repaũ repanare.

²⁵ Chikũna repaũ'te sēesinaa'me repana.

—¿Jeeja'iu'ũ mũ'ũ? —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Chu'u apeche'chorãmũpi vũa chu'u pa'iche kuaku pa'imũ chu'u mũsanũkonare.

²⁶ Chuta'a chu'o rũa i'kache paamũ chu'u. Mũsanũkona cho'ojũ pa'iche'te ñaku i'kani, “Cu'ache cho'ome ina”, chiira'amũ chu'u. Ñakũta'ni i'kama'mũ chu'u. Chu'ure Raosi'kũpi chu'o ũcuarepare si'arãmũ i'kakũna asaku ũcuare pãire kuamũ chu'u —chiisi'kua'mũ repaũ.

²⁷ Repaũ Jesús Pũka'ku Dios pa'iche'te kuasi'kua'mũ. Jã'ata'ni asavesũsinaa'me repana. ²⁸ Asavesũjũna ija'che i'kasi'kua'mũ repaũ:

—Mũsanũkonapi chu'ũni Dios Raosi'kũni kurususẽ'verona jẽ'jo nukoni chu'u pa'iche masijũ ija'che i'kajanaa'me: “Dios Raosi'kua'mũ iku. Repaũ cuasachechi'a i'kamanesi'kua'mũ. Repaũ Pũka'ku che'chochechi'a i'kasi'kua'mũ iku”, chiijũ masijanaa'me mũsanũkona. ²⁹ Chu'ure Raosi'ku chu'ũna'me pa'imũ. Repaũ chiiche'te chu'ũpi si'arãmũ cho'okũna jmamakarũjẽ'e jo'kama'kua'mũ Repaũ chu'ure —chiisi'kua'mũ Jesús.

³⁰ Repaũji jã'aja'ñe i'kaũna reparãmũ pãĩ jainũko, “Dios Raosi'kua'mũ iku”, chiijũ cuasajũ jovosinaa'me repaũ'te.

Diore cuasana pa'ichena'me cu'ache pa'ina pa'iche'te kuamũ

³¹ Ũcuarãmũ Jesús repaũ'te cuasanare judiõpã ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Mũsanũkonapi chu'u chũ'ũñe'te jo'kasõma'ñe si'arãmũ cho'ojũ pani chu'u neerepana pa'ijanaa'me. ³² Chu'u kuache'te chu'o ũcuarepare asa chēa masijũna pãĩ

chêa paacojñonaja'ñe cu'ache pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

³³ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumu pa'isi'ku Abraham jojosinaa'me chukuna. Jã'ajekuna jmamakarujê'e chekuna chêa paacojñomanaa'me chukuna. Jã'ata'ni ija'che i'kasi'kua'mu mu'u chukuna'te: “Musanukonare pã chêa paacojñonaja'ñe pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u. ¿Je'se pa'iana jã'aja'ñe i'kau? —chiisinaa'me repana repau'te.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Cu'ache cho'ona ucuanuko cu'api chêa paakuna cho'ochete rupu cho'okaaru chini chêa paacojñonaja'ñe pa'ime. Ũcuarepa'a'me jã'a. ³⁵ Pãiu repau chêa paaku'te majarpãiuma'kujekuna ai paama'mu. Repau mamaku'teta'ni majarpãiumekuna ai paamu. ³⁶ Chu'upi Dios Mamakuj musanukonare pã chêa paacojñonaja'ñe pa'inani etocheja'che re'oja'che cho'okatu chêacojño etasina pa'icheja'che ucua repa re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ³⁷ Abraham jojocojñosinaa'me musanukona. Masimu chu'u jã'a. Repau jojocojñosinata'ni chu'u che'choche'te jachaju vanisõñu chiime musanukona chu'ure. ³⁸ Chu'u Ja'kuna'me pa'iu ñasi'ere kuamu chu'u. Musanukonata'ni mija'kurepau i'kache'te cho'ome —chiisi'kua'mu repau.

³⁹ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Abraham jojocojñosinaa'me chukuna —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Abraham cho'osi'ejache re'oja'che cho'oni repau jojorepasina pa'ira'ame. ⁴⁰ Diopi chu'o ucua repa'are kuakuna asa kuaku'te vanisõñu chiime musanukona chu'ure. Jmamakarujê'e musanukona cho'ochete cu'ache cho'omanesi'kua'mu Abraham. ⁴¹ Mija'kurepau cho'ochete cho'ome musanukona —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Cheku chiima'me chukuna. Chukuna Ja'kurepau te'eu'mu Diochi'a —chiisinaa'me repana.

⁴² Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Diopi raouna ichejare rani pa'imu chu'u. Dios musanukona Ja'kurepau pa'ito chu'ure Repau raosi'kure chiira'ame musanukona. Chu'uchi'a te'eu cuasa cajesi'kuma'mu chu'u. Diopi raosi'kua'mu chu'ure. ⁴³ ¿Je'se pa'iana chu'u i'kache asavesuche musanukona? Chu'u i'kache'te asacuhejuna asoma'mu musanukonare. ⁴⁴ Mija'kua'mu jã'u vati ai. Repau neenajeru repau chiichechi'a cho'oñu chiime musanukona. Mamarumupi vna pã vaikumu repau. Chu'o ucua repa cuhekujeku si'arumu jorekumu repau. Jore aia'mu repau. Jore aijeku joreni repau cho'ochete cho'omu. Repau pa'iche'me jã'a. Jã'ajekuna pã ucuanuko jorena puka'kua'mu repau. ⁴⁵ Chu'ureta'ni chu'o ucua repa'are i'kakuna jachame musanukona. ⁴⁶ Musanukonapi te'eu chu'u cu'ache cho'ochete ñasi'ku pani kujũ'u. Chu'o ucua repa'are i'kakumu chu'u. ¿Je'se pa'iana musanukona chu'u i'kache cuasama'ñe? ⁴⁷ Dios neena Repau chu'o asa chêame. Musanukonata'ni Dios neemanajeru Repau chu'o asacuheme —chiisi'kua'mu repau.

Abraham chuta'a peorumu pa'iku'mu Cristo

⁴⁸ Ũcuarumu judío aina i'kasinaa'me repau'te Jesure.

—“Samariapãiumeku vatire paamu mu'u”, chiiju chu'o ucua repa'are i'kame chukuna —chiisinaa'me repana.

⁴⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vatijê'e peomu chu'u. Chu'u Ja'kure cuasakujeku Repau'te re'oja'che i'kakumu chu'u. Musanukonata'ni chu'uni ña kukumarpu cu'ache i'kame. ⁵⁰ “Pã, ña

kukujũ'u chũ'ure", chiima'mu chũ'u. Ja'kuta'ni, "Pãi ña kukua'ju mu'ure", chini raosi'kua'mu chũ'ure. Chũ'ure ña kukumana Ũcuauji ro'iche chũ'uuna cu'ache cho'ocojñojanaa'me repaña. ⁵¹ Chũ'u i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osõmanejanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repañ.

⁵² Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Aperumu pa'isi'ku Abraham jũnisõasomu, Dios chũ'o kuasina ũcuaja'che. Mu'uta'ni, "Chũ'u i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osõmanejanaa'me", chiimu. Vaire paakujeku jã'aja'ñe i'kamũ mu'u. Chura masime chukuna. ⁵³ "¿Mai aipãiu'te Abrahamre na'a rãa masimu chũ'u", chiiku mu'u? Repañ Abraham jũnisõasomu, Dios chũ'o kuasina ũcuaja'che. "Repanare na'a rãa masiku'mu chũ'u", chiũ cuasacosomu mu'u —chiisinaa'me repaña.

⁵⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repañ.

—Chũ'upi me'ñe, "Rãa masiu'mu chũ'u", chiito jachara'ame pãi chũ'ure. Chũ'u Ja'kuta'ni, "Chũ'u chũi rãa masiu'mu", chiiku'mu chũ'ure. Repañ i'kache asacuhenta'ni, "Dios chukuna'te paaku'mu", chiime musanukona. ⁵⁵ "Dios chukuna'te paaku'mu", chiinata'ni Repañ pa'iche vesunaa'me musanukona. Chũ'uta'ni Repañ pa'iche masiku'mu. Chũ'upi, "Dios pa'iche vesuku'mu chũ'u", chini jorera'amũ musanukona jorecheja'che. Repañ pa'iche masikujeku Repañ chũ'u'ñe cho'okũ'mu chũ'u. ⁵⁶ Mai aipãiu Abraham chũ'u icheja cheja rajachere masiku pojosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repañ.

⁵⁷ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—¿Je'se pa'iana chuta'a cincuentarepaũsurumujẽ'e peokuta'ni, "Abrahamre ñasi'kua'mu chũ'u", chiiku mu'u? —chiisinaa'me repaña.

⁵⁸ Chitena i'kasi'kua'mu repañ.

—Repañ Abraham chuta'a peorumũ pa'iku'mu chũ'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu.

⁵⁹ Jã'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju catare siasinaa'me repaña, Jesuni su'a vëasõñu chini. Jã'aja'ñe cho'ojuna Dios vũ'e pa'isi'ku kati eta pãi kuanupũ chenevũji ñoma'ñe sanisõsi'kua'mu repañ Jesús.

9

Na'ava'u aineesi'kũre Jesús vasosi'ere kũamũ

¹ Ũcuarumu repañ Jesús ku'iu pãiu'te na'ava'u aineesi'kũni ñasi'kua'mu. ² Ñauna chukuna repañ neena i'kasinaa'me repañ'te.

—Masiu, ¿je'se pa'iana iva'u na'ava'u jñaacojñou? ¿Repañ rekocho cu'ache paache ro'ire na'ava'u jñaacojñou? Jã'apãani, ¿pũka'kupãi cu'ache pa'iche ro'ire na'ava'u jñaacojñou? —chiisinaa'me chukuna.

³ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repañ cu'ache paache ro'ima'mu jã'a. Ũcuachi'a pũka'kupãi cu'ache cho'оче ro'ima'mu. Rupũ Diopi vasuuna pãipi ña, "Dios peore masiku'mu", chiiju masia'ju chini na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ⁴ Pãi repaña cho'оче umucusena cho'ore'omu. Ñamita'ni cho'ocua'mu. Ũcuaja'che chũ'ure Raosi'ku Dios chũ'u jo'kasi'ere maipi churana cho'oma'to cu'amu. Na'a pa'isirumu cho'ocua'aja'mu. ⁵ Chejare chuta'a pa'iu pãire Miañeja'ñe Pa'iku'mu chũ'u —chiisi'kua'mu repañ.

⁶ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni chejana coo tutu cha'o chacho mini na'ava'u ñakocaãna suirisi'kua'mu repañ. ⁷ Cho'o pi'ni repañ'te i'kasi'kua'mu repañ.

—Okoruruvũ Siloé chiicojñoruruvũna sani mu'u chia choasõjũ'u cha'o —chiisi'kua'mu repañ. ("Siloé" chini "Saosi'e" chiimu.)

I'kauna sani choasõ rakuna ñakocaã ñosi'kua'mu repau'te. ⁸ Ñakocaãre ñakuna repau'te kuele pa'inana'me repau'ji kuri si'arumu seeu ñu'iauna ñasina i'kasinaa'me.
—¿Na'ava'ujeku aperumu ichejare ñu'ia kuri seesi'kuma'ku repa iku? —
chiisinaa'me repa.

⁹ Chitena chekuna i'kasinaa'me.

—Ūcuau'mu iku —chiisinaa'me.

Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Tiiuta'ni rupu ūcuauja'ia'mu iku —chiisinaa'me.

Ūcuarumu ūcuau'ji i'kasi'kua'mu.

—Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu repa.

¹⁰ Chikuna seesinaa'me repa.

—¿Je'se pa'iauna na'ava'u pa'isi'kuta'ni chura ñaku mu'u? —chiisinaa'me repa.

¹¹ Chitena i'kasi'kua'mu repa.

—Paiu Jesús ve'ekují coo tutu cha'o chacho mini chu'u ñakocaãna suiri ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Okoruruvu Siloé chiiruruvuna sani mu'u chia cha'ore choasõjũ'u”, chiisi'kua'mu. Chikuna sani choa pi'niauna ñakocaã ñosi'kua'mu chu'ure —chiisi'kua'mu repa.

¹² Chikuna seesinaa'me repa.

—¿Jeechejare pa'iku repa, mu'u i'kaku? —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repa.

—Vesumu chu'u —chiisi'kua'mu repa na'ava'u pa'isi'ku.

Fariseopai na'ava'u pa'isi'kure repau'te vasosi'ere seesi'ere kummu

¹³⁻¹⁴ Jesús cha'opi chacho mini na'ava'ure vasoumucuse puaumucuse pa'isi'kua'mu. Já'ajekuna pai na'ava'u pa'isi'kure fariseopai pa'ivu'ena muvaasome. ¹⁵ Muvarena repa fariseopai na'ava'u pa'isi'kure chekuna seesi'eja'che seniasome.

—¿Je'se cho'o ñakocaã ñaku mu'u? —chiniasome.

Chitena i'kaasomu repa.

—Chu'u ñakocaãna cha'opi chacho suiriauna okopi choasõjani ñamu chu'u chura —chiniasomu repa.

¹⁶ Chikuna fariseopai te'ena ija'che i'kaasome:

—Mu'ure puaumucusena vasosi'ku Dios raomanesi'kucosomu. Dios Raosi'ku pani puaumucuse já'aja'ne cho'omanera'amu repa —chiniasome.

Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Ikure vasosi'ku cu'ache pa'iku pani Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasome. Ūcuate'e cuasamaneasome repa.

¹⁷ Já'ajekuna na'ava'u pa'isi'kure jo'e seniasome repa.

—Mu'ure vasosi'ku pa'iche, ¿je'se chiiku mu'u? —chiniasome repa.

Chitena i'kaasomu repa.

—“Dios chu'o kuaku'mu”, chiimu chu'u —chiniasomu repa.

¹⁸ Ūcuarumu judío aina repa'te vasosi'ere jachaju, “Na'ava'u pa'isi'kuma'mu iku”, chiiju jachaasome. Jachaju repa puka'kupai soni rao ¹⁹ seniasome repa.

—¿Iku musanukona chiia'u? Iva'u musanukona, “¿Chiirumuna teana na'ava'u aineesi'ku”, chiicojñova'ua'u? Já'a pa'ito, ¿je'se cho'o chura ñakocaã ñaku iku? —chiniasome repa.

²⁰ Chitena puka'kupai i'kaasome repa.

—Chukuna chiia'mu iku. Teana na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ²¹ Já'ata'ni repa ñakocaã cho'o ña'ne vesume chukuna. Repa'te vasosi'kure ūcuaja'che vesume chukuna. Seniasajũ'u repa'ni kuua'ku. Aia'mu repa —chiniasome repa.

²² Fariseopaire vajuchuju já'aja'ne i'kaasome repa puka'kupai. Aperumu judiopai chu'una, “ Jesús Dios Raocojñosi'kua'mu, chiinare mai judiopai chi'ivu'e

kakache ñseñu”, chiniasome. ²³ Jã'aja'ñe chiisi'ejekuna, “Aia'mu repau. Repauni sēniasajũ'u”, chiniasome repauna.

²⁴ Ūcuarumu repauna judío aina na'ava'u pa'isi'kure jo'e soni i'kaasome.

—Dios ñaku'te chu'o ūcuarepare i'kajũ'u. “Mu'ure vasomu chu'u”, chiisi'ku cu'aku'mu —chiniasome repauna.

²⁵ Chitena i'kaasomu repau.

—Chekurumu cu'ache cho'oku'mu repau. Chekurumu pãaku'mu. Vesumu chu'u. Ieta'ni masimu: Aperumu na'ava'u pa'isi'ku chura ñamu chu'u —chiniasomu repau.

²⁶ Chikuna jo'e sēniasome repauna repau'te.

—¿Je'se cho'ou repau? ¿Je'se cho'ouna ñakocaã ñou mu'ure? —chiniasome repauna.

²⁷ Chitena i'kaasomu repau.

—Repaun cho'osi'e kacuhasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni jachame musanukona. ¿Je'se pa'ina jo'e, “Kujũ'u”, chiiche musanukona chu'ure? ¿Musanukona ūcuachi'a repauni jovoñu chiiche? —chiniasomu repau repaunare.

²⁸ Chikuna asa pe'ruju repau'te ija'che i'kaasome repauna:

—Mu'u repau chũ'ũñe cho'oku'mu. Chukunata'ni Moisés chũ'u jo'kasi'e cho'onaa'me. ²⁹ Dios Moiserere i'kasi'e masinaa'me chukuna. Mu'ure vasosi'kure raosi'kureta'ni vesume chukuna —chiniasome repauna.

³⁰ Chitena i'kaasomu repau.

—¿Repaun'te raosi'kure vesuche musanukona? ¿Je'era tĩñea'ñe jã'a! Chu'ure vasosi'kua'mu repau. ³¹ Cu'ache pa'ina sēñe cho'okaima'mu Dios. Jã'are masime mai. Repau'te Diore pojoju Repau chũ'ũñe cho'ona sēñeta'ni cho'okaiku'mu Repau.

³² Te'e'u'terejẽ'e na'ava'u ainesikure vasoasomu chiicojñoku'te asamanaa'me mai.

³³ Repauji Dios raomanesi'ku pani Diochi'a te'e'u cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasomu repau.

³⁴ Chikuna i'kaasome repauna.

—¿Chĩrumuna teana cu'ache ainesiva'upi che'chora chiiku mu'u chukuna'te? Rua tĩñea'me jã'a —chiniasome repauna. Chini repau'te ve'sena etoasome repauna.

Diore cuasamana na'ava'na pa'icheja'che pa'iche'te kamu

³⁵ Ūcuarumu Jesús na'ava'u pa'isi'kure etosi'e asasi'kua'mu. Asasi'kujeku repau'te ku'e jña'a ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—¿Dios Raosi'kure cuasaku mu'u? —chiisi'kua'mu repau ūcuauji.

³⁶ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—¿Kaua'u repau? Kujũ'u chu'ure; repauni cuasara —chiisi'kua'mu repau.

³⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Ñacuhamu mu'u repau'te. Ūcuau'mu chu'u, mu'ure i'kaku —chiisi'kua'mu repau.

³⁸ Chikuna asa Jesure ti'jñeñe ro're puu ñu'iu i'kasi'kua'mu repau.

—Pãi Ūcuau'kore Paaku, cuasamu chu'u mu'ure —chiu repau'te pojosi'kua'mu repau.

³⁹ Ūcuarumu Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ichejare chejare caje pa'iu che'chomu chu'u, cu'ache pa'inajeju, “Na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinapi asa chẽa chu'uni cuasaju ñakocaã ñana pa'icheja'che re'oja'che paapu chini. Jã'ata'ni chekunare, “Dios chu'o masinajeju re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinani, “Dios chu'o masinata'ni chu'uni cuheju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime musanukona”, chisa chini cajesikua'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

⁴⁰ Repau i'kasi'ere asa fariseopãi te'ena repau'te ja'me pa'ina sēsinaa'me.

—¿Mu'u cuasato chukuna na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'ñe? —chiisinaa'me repauna.

41 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Dios chu'ore vesujü na'ava'na pa'icheja'che pani chu'ure cuheche ro'iche peora'amü musanukonare. Jã'ata'ni, “Dios chu'o masime chükuna”, chiinapi chu'uni cuhejuna ro'iche pa'imü musanukonare —chiisi'kua'mu repau Jesús.

10

Oveja kuirakü pa'iche'te kumü

1 Ūcuarumü Jesús repanani chu'vakü ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pãiu ñaaüji ovejava'na pa'iso'korona rani jatisa'aro kakama'ñe tñichejapi kakamü. 2 Repava'nare kuirakuta'ni jatisa'aroji kakamü. 3 Repava'nare kuiraküji ũcuaso'korona kakara chiito repasa'aro pẽ'jekaiküji jatisa'aro vatakaimü. Vatauna kaka repava'na mamire ve'okü soito ũcuanuko repava'na mami asamasime repana. Soiuna tuha ja'me etame repau'te. 4 Repava'nare ũcuanukore etua charo saiü soiuna asamasijü tuha repau ku'ichejña ja'me ku'ime repava'na. 5 Tñiüpi repanare soito asavesujü tuhama'ñe vü'vusõme tñiüjekuna. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

6 Repanani chu'vakü jã'aja'ñe i'kasi'kua'mu Jesús. Jã'ata'ni repau i'kache asavesusinaa'me repana.

Ovejava'nare re'oja'che paakü pa'icheja'che pa'ikü'mü Jesús

7 Ūcuarumü Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Repana pa'iso'korona ovejava'na kakasa'aroja'che pa'ikü'mü chu'ü. Ūcuarepaa'me jã'a. 8 Chu'ü chuta'a raimarumü pãi jainuko te'enachi'a rani, “Dios raosi'kua'mü chu'ü”, chiijü jorejü che'chosinaa'me. Ñaana cho'ocheja'che cho'osinaa'me repana. Repana che'choche chu'ü neena jachasinaa'me. 9 Ovejava'na pa'iso'koro kakasa'aroja'che pa'ikü'mü chu'ü. Jã'ajekuna ovejava'napi repana pa'iso'korona kakacheja'che pãipi chu'uni cuasani chu'upi chëa paakü kuirakuna rüa pojojü re'oja'che pa'ijanaa'me.

10 Ñaaüji rani ovejava'nare ñaasõmü. Chekurumü repava'nare vani si'asõmü. Jã'aja'ñe cho'ora chini'te raimü ñaaü. Repau cho'ocheja'che cho'ome jorejü che'chona. Chu'uta'ni pa'iche re'oja'chere ïsira chini raisi'kua'mü, pãipi karama'ñe re'oja'che paapü chini. 11 Ovejava'nare re'oja'che paakü pa'icheja'che pa'ikü'mü chu'ü. Chekurumü ovejava'nare paakü re'oküjekü, chaipi ovejava'nani ãnisõra chini raiuna ñani, “Chu'upi iva'nare cu'ache cho'oche'te ũseto chai chu'uni ãnisõja'mü”, chiikuta'ni ũcua ũsemü repau. 12 Chekurumü kurire koora chini tñiüpi kuirakaimü repava'nare. Kuirakuna chekurumü chaipi repava'nani ãnisõra chini raiuna ñani repava'nare jo'ka vü'vusõmü repau, repanare paakuma'küjekü. Jo'ka vü'vusõuna chaipi rani te'eva'ure chëauna chekuna te'enachi'a vü'vusõme. 13 Kurire koora chini kuiraküjekü repava'nare oima'ñe jo'ka vü'vusõmü repau, chaipi rakuna.

14 'Ovejava'nare re'oja'che paakü pa'icheja'che pa'ikü'mü chu'ü. Chu'ü neenare masimü chu'ü. Chu'ure ũcuaja'che masime repana. 15 Chu'ü Ja'kü masimü chu'ure. Chu'ü ũcuaja'che Repau'te masimü. Chu'ü neenani cu'ache cho'oche'te ũsera chini chuenisõñe cuhema'ñe jü'ija'mü chu'ü. 16 Chekunare ũcuachi'a judío peonare paamü chu'ü. Repanani soiuna asa jachama'ñe rani chu'uni jovo judío pãina'me ũcuate'ekuanupüja'che pa'ijuna te'eü paakü kuiraja'mü chu'ü repanare ũcuanukore.

17 'Pãi cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini chuenisõñe'te cuhemauna Ja'kü chu'ure rüa chiimü. Jo'e vajürasa chini cuhema'ñe chuenisõja'mü chu'ü. 18 Chu'upi cuheto te'eüjẽ'e vanisõmanejanaa'me chu'ure. Jã'ata'ni chu'ü ca'nivü ũsema'ñe ïsija'mü chu'ü, pãipi vanisõja'chü chini. Chu'ü ca'nivü ïsire'omü. Ūcuachi'a chu'upi jünisõ

vajurasa chiito vajuraire'omũ chũ'ure. Jã'aja'ñe cho'oa'ku chini chũ'u jo'kasi'kua'mũ Ja'ku chũ'ure —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa ũcuate'e cuasamapũ sãĩñechi'a ke'resinaa'me repana judío aina. ²⁰ Jainũko ija'che i'kasinaa'me:

—Vatire paakũjekũ vẽ'veũ'mũ ikũ. Ikũ i'kache asamaneũ mai —chiisinaa'me.

²¹ Chekũnata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Vati paana jã'aja'ñe i'kamanaa'me. Ũcuachi'a vati na'ava'nare vasomanaa'me —chiisinaa'me repana.

Judío aina Jesure cuheche'te kuamũ

²² Ũcuarũmũ judiõpãĩ Jerusalén vũ'ejoopona Dios vũ'e aperũmũ judío peonani tũa care'vasi'ere cuasajũ fiesta cho'osinaa'me. Okorũmũ pa'isi'kua'mũ reparũmũ.

²³⁻²⁴ Ũcuarũmũ Jesupi Dios vũ'e ve'se cakachapa'te Portal de Salomón chiikachapa'te nũka ku'ũna ña judío ainapi rani rũhiso'koro nũkajũ ija'che i'kasinaa'me repaũ'te:

—Mũ'ũpi asavesache kuakũna vesũme chũkũna mũ'u pa'iche. Dios Raosi'ku Cristo pani teana rũhiñe kuajũ'u chũkũna'te —chiisinaa'me repana.

²⁵ Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Ũcuare kuasi'kua'mũ chũ'u. Jã'ata'ni jachame mũsanũkona. Ja'kũpi chũ'u raõna rani Repaũchi'a te'eũ cho'omasiche cho'o ñomũ chũ'u, pãipi chũ'u pa'iche'te masia'jũ chini. ²⁶ Mũsanũkona chũ'u neenamanajejũ jachajũ cuasama'me chũ'ure.

²⁷ Chũ'u neena chũ'u i'kache asamasijũ jovo ja'me ku'ijũ chũ'u chũ'uñe cho'ome. Repanare masimũ chũ'u. ²⁸ Chũ'ũpi repanani cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ jũnisõsirũmũ vati toa saima'ñe Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana. Te'eũjẽ'e tũamanejanaa'me repanare chũ'u neenare.

²⁹ Ja'kũpi pãĩ ũcuaukũkore na'a rũa Masikũji chũ'ũni jo'kaũna te'eũ'terejẽ'e tũacu'amũ repanare. ³⁰ Chũ'ũna'me Ja'ku ũcuate'eũja'che pa'inaa'me chũkũna —chiisi'kua'mũ repaũ Jesús.

³¹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa pe'rujũ jo'e cata siasinaa'me repana judío aina repaũni su'a vẽasõũ chini. ³² Jã'aja'ñe cho'oũ chiijũna Jesús i'kasi'kua'mũ repanare.

—Ja'kũpi chũ'ũni cho'okaiũna Repaũchi'a cho'omasiche mũsanũkona ñajũ'te cho'ochere re'oja'chere rũa cho'osi'kua'mũ chũ'u. Chũ'u cho'osi'e, ¿jeere mũsanũkona cuhejũ chũ'ure catapi su'a vẽasõũ chiiche? —chiisi'kua'mũ repaũ.

³³ Chikũna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Mũ'u re'oja'che cho'osi'ere cuhejũ catapi su'a vẽasõũ chiima'me chũkũna. Mũ'ũpi, “Chũ'ũna'me Ja'ku ũcuate'eũja'che pa'inaa'me chũkũna”, chikũna cuhejũ catapi su'a vẽasõũ chiime chũkũna mũ'ure, Dios cuheche'te i'kaũna. Dioma'mũ mũ'u. Rupũ pãĩũ'mũ —chiisinaa'me repana.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Mai aipãĩ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kuamũ:

Diova'naa'me mũsanũkona,

chiiche tocha jo'kaasome repana. ³⁵ Repana tocha jo'kasi'e, “Diova'naa'me mũsanũkona”, chini Dios chũ'o asa chẽana pa'iche'te i'kamũ. “Dios chũ'o jorechũ'oa'me”, chiicu'amũ. ³⁶ Jã'ata'ni chũ'ũpi, “Dios chĩia'mũ chũ'u”, chiiũna asa, “Dios asacuheche'te i'kamũ mũ'u”, chiime mũsanũkona chũ'ure, Repaũ Chẽa Raosi'kũni.

¿Je'se pa'ũna mũsanũkona jã'aja'ñe i'kache? ³⁷ Chũ'u Ja'ku chiiche'te cho'oma'to jachare'omũ chũ'ure. ³⁸ Chũ'u i'kache jachanata'ni chũ'u Ja'ku chiiche Repaũchi'a cho'omasiche'te chũ'ũpi cho'o ñokũna jachamanejũ'u mũsanũkona. Jachama'ñe ija'che cuasajũ'u: “Diona'me ũcuate'eũja'che pa'ikũ'mũ ikũ”, chini cuasa masijũ'u —chiisi'kua'mũ repaũ.

³⁹ Chikũna jo'e chẽañũ chiinareta'ni jo'ka sanisõsi'kua'mũ repaũ.

⁴⁰ Eta Jordán chiacha chekukã'kona aperumũ Juan pãĩ okoro'vesichejana ùsumũ mukã'kona jēni canuka pa'isi'kua'mũ repaũ, chukuna repaũ neenana'me.

⁴¹ Ūcuachejare pa'ijuna pãĩ jainuko repaũni ñañu chini rani te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Juan Diochi'a te'eũ cho'omasiche cho'omanesi'kua'mũ. Jã'ata'ni iku Jesús pa'iche repaũ kuasi'e peore ūcuarepaa'me —chiisinaa'me repana.

⁴² Ūcuachejana pãĩ jainuko repaũ'te Jesure cuasajũ jovosinaa'me.

11

Lázaro jūnisōsi'ere kuamũ

¹ Ūcuarumũ Betania vũ'ejoopo cakũ Lázaro ravuna jūniasomũ. Repaũ cho'jeromi ūcuajoopo'te paniasome Maríana'me Marta. ² Repao María Jesús cū'ana okoma'ña ro repao rañapi tũ'nesi'koa'mo. ³ Majaa'chũ Lázaroji jū'iana cho'jeromi chekunani raoasome Jesuni, “Mũ'ũ chiicojñokũ jū'imũ”, chiapũ chini.

⁴ Sa kuarena asa i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Jūnisōa'kũ chini ravũ jū'iñe cho'omaneasomũ Dios Lázaro'te. Rupũ Repaũ cho'omasiche'te pãire cho'o ñora chini cho'oasomũ. Jã'ajekuna jūnisōsi'kũta'ni vajurakuna ña, “Dios peore masikũ'mũ”, chiijanaa'me pãĩ. Ūcuachi'a, “Dios Mamakũ rũa masimũ”, chiijanaa'me repana —chiisi'kua'mũ repaũ.

⁵⁻⁶ Repaũ Jesús repanare Martana'me cho'jeona'me Lázaro'te rũa chiikũta'ni, “Lázaro jū'imũ”, chiito asa teana saimanesi'kua'mũ. Saima'ñe te'eka'chapaumucujña ūcuachejare canuka pa'isi'kua'mũ repaũ. ⁷ Ūcuarumũ repaũ chukuna'te repaũ neenare i'kasi'kua'mũ.

—Judea chejana jo'e sañu mai —chiisi'kua'mũ.

⁸ Chikuna i'kasinaa'me chukuna.

—Masiũ, aperumũ repacheja pa'ina judío aina catapi su'a vėasōñu chiniasome mũ'ũre. ¿Ūcuachejana jo'e sasa chiikũ mũ'ũ? —chiisinaa'me chukuna.

⁹ Chitena i'kasi'kua'mũ repaũ.

—Te'eumucuse doce horas pa'imũ. Pãijũ umucusena kuni tota tãima'ñe ku'imũ miakuna. ¹⁰ Pãijũ ñamipi kuni tota tãimũ ku'imũ miañeji karakuna —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹¹ Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Mai cuasacojñokũ Lázaro kãnisōcuhasi'kua'mũ. Jã'ajekuna saimũ chũ'ũ repaũni vũora chini —chiisi'kua'mũ.

¹² Chikuna jo'e i'kasinaa'me chukuna.

—Chukuna'te Paakũ, Lázaroji jū'ia kãnisōsi'kũ pani vajũja'mũ —chiisinaa'me chukuna.

¹³ Repaũ Jesús, “Lázaro kãnisōsi'kua'mũ”, chiiũ repaũ jūnisōsi'ere i'kasi'kua'mũ. Repaũ i'kache'te asavesũjũ, “Lázaro rupũ kãisi'ere i'kamũ iku”, chini cuasasinaa'me chukuna. ¹⁴ Jã'aja'ñe cuasajuna Jesús rũhiñe kuasi'kua'mũ chukuna'te.

—Repaũ Lázaro jūnisōsi'kua'mũ. ¹⁵ Repana chũ'ũre soito teana saimanesi'kua'mũ chũ'ũ, mũsanũkonapi chũ'ũni masi cuasaa'jũ chini. Mũsanũkona chũ'ũre masi cuasajachere cuasakũ pojomũ chũ'ũ. Chura sani ñañu mai —chiisi'kua'mũ repaũ.

¹⁶ Ūcuarumũ Tomás Gemelo chiicojñokũji i'kasi'kua'mũ chukuna'te.

—Ikũni ja'me sañu mai. Sani pãipi repaũni vaito ūcuauña'me chuenisōñu mai —chiisi'kua'mũ chukuna'te.

Jesús Lázaro'te jūnisōsiva'ũni vasora chini saimũ

¹⁷ Chukuna sani tĩ'a ñato ūcuaka'chapaumucujña tãcojñosi'kũ pa'isi'kua'mũ repaũ Lázaro. ¹⁸ Betania vũ'ejoopo Jerusalén vũ'ejoopo kueñere pa'imũ. Chekurumũ

tres kilómetrocosomꜰ. ¹⁹ Maríana'me Marta majaa'chꜰpi jūnisōꜰna otare oijꜰna chꜰroñu chini saisina judío aina jainꜰko pa'isinaa'me reparꜰmꜰ. ²⁰ Ūcuarꜰmꜰ Jesupi raiꜰna asa etasi'koa'mo Marta repaꜰni tijña pojora chini. Maríata'ni etama'ñe vꜰ'ere pa'isi'koa'mo. ²¹ Eta tijña pojo pi'ni i'kasi'koa'mo repao.

—Pāi Ūcuanꜰkore Paakꜰ, mꜰ'ꜰpi ichejare pa'ito chꜰ'ꜰ a'chꜰ jūnisōmanera'asi'kꜰa'mꜰ. ²² Jā'ata'ni mꜰ'ꜰ sēeñe peore ĩsija'mꜰ Dios mꜰ'ꜰre. Masimo chꜰ'ꜰ jā'a —chiisi'koa'mo repao.

²³ Chikona Jesús i'kasi'kꜰa'mꜰ.

—Mꜰa'chꜰ vajꜰraija'mꜰ —chiisi'kꜰa'mꜰ repaꜰ.

Chikꜰna Marta i'kasi'koa'mo.

²⁴ —Masimo chꜰ'ꜰ jā'a. Pāi ūcuanꜰko cho'osi'e Dios cuasa ro'iche chꜰ'ꜰumucusena vajꜰraija'mꜰ repaꜰ —chiisi'koa'mo repao.

²⁵ Chikona i'kasi'kꜰa'mꜰ repaꜰ.

—Chꜰ'ꜰa'mꜰ pāi jūnisōsinare vasokꜰ. Ūcuachi'a pāi rekoñoāna re'oja'chere pa'iche jo'kakꜰ'mꜰ chꜰ'ꜰ. Pāi chꜰ'ꜰre cuasanapi jūnisōsina chꜰ'ꜰpi jo'e rani vasoꜰna vajꜰrani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Chꜰ'ꜰre cuasana reparꜰmꜰ chꜰta'a vajꜰna ūcuachi'a Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¿Chꜰ'ꜰ i'kache jachama'ñe cuasako mꜰ'ꜰ? —chiisi'kꜰa'mꜰ repaꜰ.

²⁷ Chikꜰna i'kasi'koa'mo repao.

—Jǎꜰ, Cristo, Dios Raocojñosi'kꜰa'mꜰ mꜰ'ꜰ. Dios aperꜰmꜰ, “Chejana chꜰ'ꜰ neekꜰre saoja'mꜰ chꜰ'ꜰ”, chiniasomꜰ. Ūcuau'mꜰ mꜰ'ꜰ. Jā'aja'ñe cuasamo chꜰ'ꜰ —chiisi'koa'mo repao.

Lázaro'te tāsichejare Jesús ña oisi'ere kꜰamꜰ

²⁸ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni repao Marta vꜰ'ena co'i cho'jeo'te María'te soni te'eo'te kꜰaasomo.

—Pāi che'chokꜰ ranicuhasi'kꜰa'mꜰ. Mꜰ'ꜰni soimꜰ repaꜰ —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona repao María asa teana vꜰ'ni etaasomo repaꜰni tijñara chini. ³⁰ Chꜰkꜰna chꜰta'a repajoopo vꜰ'ejoopo tĩ'amanesinaa'me. Marta chꜰkꜰna'te tijñasichejare chꜰta'a ma'are pa'isinaa'me chꜰkꜰna. ³¹ Maríapi vꜰ'ni eta raiona ña judío aina repanapi otare oijꜰna chꜰroñu chini raisina repavꜰ'e ja'me chi'i pa'ina ja'me tuhasinaa'me repao'te, “Majaa'chꜰre tāsichejare osa chini saicosomo”, chini.

³² Eta rani chꜰkꜰna pa'icheja tĩ'a Jesús ti'jñeñena meñe sime ñu'io ija'che i'kasi'koa'mo repao:

—Pāi Ūcuanꜰkore Paakꜰ, mꜰ'ꜰpi ichejare pa'ito chꜰ'ꜰ a'chꜰva'ꜰ jūnisōmanera'asi'kꜰa'mꜰ —chiisi'koa'mo repao.

³³ Judío ainapi repaona'me oijꜰ raiche'te ña sꜰmava'ꜰ pa'isi'kꜰa'mꜰ Jesús.

³⁴ Repaꜰni sꜰmaꜰna repanare sēesi'kꜰa'mꜰ repaꜰ.

—¿Jeechejana musanꜰkona repava'ꜰre tāre? —chiisi'kꜰa'mꜰ.

Chikꜰna i'kasinaa'me repana.

—Pāi Ūcuanꜰkore Paakꜰ, rani ñajǎ'ꜰ —chiisinaa'me repana.

³⁵ Jesús reparꜰmꜰ oisi'kꜰa'mꜰ. ³⁶ Oĩna repana judío aina i'kasinaa'me.

—Ñajǎ'ꜰ; Lázaro'te rꜰa chiicosomꜰ ikꜰ —chiisinaa'me.

³⁷ Chekꜰna te'ena ija'che i'kasinaa'me repaꜰ'te:

—Na'ava'ꜰre vasoasomꜰ ikꜰ. ¿Je'se pa'ĩna Lázaro'te jū'iñe ũsekaimaneꜰ? —chiisinaa'me repana.

Lázaro vajꜰraisi'ere kꜰamꜰ

³⁸ Reparum Jesús jo'e cuasa oiũ na'a rua sumava'u Lázaro'te tāsicojena saisi'kua'mũ. Aikũti caripana tētoche ūhisicoje pa'isi'kua'mũ repacoje. Ūcuachi'a catapu ɯjarɯji ta'piscoje pa'isi'kua'mũ repacoje. ³⁹ Sani tĩ'a i'kasi'kua'mũ repau.

—Catapu'te kuñojũ'u —chiisi'kua'mũ.

Jã'aja'ñe i'kauna jūnisōsiva'u cho'jeo Marta i'kasi'koa'mo.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, repava'ure tāsī'e ūcuaka'chapaumucujñaame ie chura. Jã'ajekuna icoje vataru rua ūtosujacosomu —chiisi'koa'mo.

⁴⁰ Chikona i'kasi'kua'mũ repau.

—Mũ'ure ija'che i'kasi'kua'mũ chu'u: “Chu'ure cuasani Dios peore Masiũ cho'oche ñaja'mo mũ'u”, chiisi'kua'mũ chu'u mũ'ure —chiisi'kua'mũ repau.

⁴¹ Chikuna repau kuñosinaame repa. Kuñorena repau Jesús mũ'ure ñaku ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Ja'ku, mũ'upi chu'u sēeñe'te asakuna, “Re'orepamu”, chiimu chu'u mũ'ure.

⁴² Chu'u sēeñe si'arumu asaku'mũ mũ'u. Masimu chu'u jã'a. Jã'ata'ni chura ɯjachu'opi i'kaku sēmũ chu'u mũ'ure, inapi asa, “Dios Raosi'kua'mũ iku”, chini cuasaa'ju chini —chiisi'kua'mũ repau.

⁴³ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni ɯjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mũ repau:

—Lázaro, etajũ'u —chiisi'kua'mũ.

⁴⁴ Chikuna repau jūnisōsiva'u vajurani etasi'kua'mũ jũjñana'me cū'ana'me chia reasōsi'ku. Etauna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Repau'te reasikãña vanakaijũ'u saau —chiisi'kua'mũ repau.

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kamũ

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna judío aina jainuko María'te ñañu chini saisina repau vasosi'ere ña cuasa jovoasome Jesure. ⁴⁶ Chekunata'ni sani Jesús cho'osi'ere fariseopāire kuaasome. ⁴⁷ Kuarena asa repa fariseopāina'me phairipāi chũ'una judíopāi ūcuanukore chũ'unare soni chi'i i'kaasome.

—Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche rua cho'okuasomu. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai?

⁴⁸ Maipi ūsema'to pāipi ūcuanuko repauni cuasaju repau chũ'uñe'te chijũ jovorena Romapāi chũ'unapi asani pe'ruju rani Dios vũ'e ñañosō maire ūcuaja'che jainukore vanisōjanaa'me —chinasome repa.

⁴⁹ Chitena Caifás repaũsurumu judío phairi ai i'kaasomu repanare ja'me pa'ikuji.

—Rua vesume musanukona. ⁵⁰ Maipi repau cho'oche'te ūsemapu jainuko chuenisōto cu'amũ. “Cho'okuchi'a ūcuate'eu pāi ūcuanuko chuenisōmanea'ju chini chuenisōkaito na'a re'omu maire”, chiimacosome musanukona —chinasomu repau.

⁵¹ Repauchi'a cuasache'te jã'aja'ñe i'kamaneasomu repau. Repaũsurumu phairi aijekuna Diopi repau rekochona kuauna judíopāi cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini Jesús chuenisōjañere i'kaasomu repau. ⁵² Judíopāichi'a jūni ro'ikaijachere i'kamaneasomu repau. Ūcuachi'a Dios Repau neenare si'achejñaruã pa'inare ūcuate'ekuanupu jovojachere i'kaasomu repau. ⁵³ Ūcuaumucusepi vaa repa judíopāi chũ'una Jesure vanisōjañere rua cutuju paniasome.

⁵⁴ Jã'ajekuna repau Jesús reparumupi vaa judíopāi chũ'una pa'ichejña ku'ima'ñe pa'iu Judea cheja pa'isi'kupi eta pāi peocheja kueñe cajoopo Efraín vũ'ejoopona sani canuka pa'isi'kua'mũ, chukuna repau neenana'me.

⁵⁵ Reparumu Jerusalén vũ'ejoopo judíopāi repa fiestapi pascuarumupi tĩ'api'rakuna repajoopo kueñe cana pāi jainuko ūcuajoopona maniasome, aperumu chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ cu'are tũ'neñu chini. ⁵⁶ Mani Dios vũ'ere kaka pa'iju Jesure ku'enajeju ija'che cutuasome repa saĩñechi'a:

—¿Je'se cuasache musanukona? ¿Icheja fiesta cho'ochejana raija'u repau? ¿Pãaja'u? —chiniasome repana pãi.

⁵⁷ Phairipãi chũ'una fariseopãina'me ija'che i'kaasome:

—Pãiu ũcuauakujj repau Jesús pa'ichejare masini rani kuajũ'u chukuna'te. Repauni chẽañu chiime chukuna —chiniasome repana.

12

Romio Jesús cũ'ana okoma'ña ro'vesi'ere kũamũ
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Repau Jesús seirepaumucujña pascuarũmu tĩ'añe karatona Betania vũ'ejoopona saisi'kua'mũ, repauji vasũna Lázaro vajũraisi'ku pa'ijooopona. ² Sakuna repajoopo cana, pãipi chi'i Jesuni pojoa'jũ chini ãure cho'osinaa'me. Chi'irena Martapi ãure ãukona Jesuna'me ñu'ijũ ãisinaa'me repana. Lázaro ũcuaja'che ũcuaua'me ñu'iu ãisi'kua'mũ. ³ Ũcuarũmu repao María trescientos gramos pa'ira'ka okoma'ñara'ka nardochi'a cho'osira'kajeku rũa ro'isira'kapi Jesús cũ'ana ro've pi'ni repao rañapapi tũ'nesõkai'si'koa'mo. Ro'veona vũ'e peore ma'ñasusi'kua'mũ. ⁴ Ũcuarũmu Jesús neeku Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'jũ chini jo'kajau i'kasi'kua'mũ.

⁵ —¿Je'se pa'ũna repao trescientorepare're ñisõjũ kuri denariore're koorũra'kare rupũ jañosõo? Ira'kare ñisõ kuri koo chũova'na pa'iva'nani ñisirũja'chere rurepapũ cho'osõmũ —chiisi'kua'mũ repau.

⁶ Chũova'na pa'iva'nare oiche'te i'kamanesi'kua'mũ repau. Rupũ ñaaũjekũ jã'aja'ñe i'kasi'kua'mũ. Chukuna Jesús neena chi'iche kuri paakaiũ si'arũmu te'ere'rechi'a siasõkaiũ pa'isi'kua'mũ repau Judas. ⁷ Jã'aja'ñe i'kaũna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Iko cho'ochẽ ũsemanejũ'u. Chũupi jũnisõũna chũ'ũre tãumucuse chũ'u ca'nivũ'te ro'vejara'kare care'va paamo repao. ⁸ Chũova'na pa'iva'na musanukonare si'arũmu ja'me pa'ijava'naa'me. Jã'ajekũna repañare si'arũmu re'oja'che cho'okaijũ pa'ire'oja'mũ musanukonare. Chũ'uta'ni musanukonare si'arũmu ja'me pa'imaneja'mũ. Jã'ajekũna chũ'ũre si'arũmu jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mũ musanukonare —chiisi'kua'mũ repau.

Phairipãi Lázaro'te vanisõũu chiiche'te kũamũ

⁹ Ũcuarũmu judiõpãi jainũko Jesús Betania vũ'ejoopo pa'iche'te asa saniasome repauni ñañu chini. Ũcuachi'a jũnisõũna Jesús vasosi'kũni Lázaroni ñañu chiniasome repana. ¹⁰⁻¹¹ Jesús repau'te vasosi'ere asa judiõpãi jainũko Jesure cuasajũ jovoasome. Jã'ajekũna phairipãi chũ'una, “Mai che'choche pãi jainũko ũhasõ Jesuni cuasajũ jovome”, chini pe'rujũ Lázaroni vanisõũu chiniasome, Jesure vanisõũu chiicheja'che.

Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kũamũ
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Ũcuarũmu judiõpãi repaña fiestaji pascuarũmupi tĩ'api'ra'kũna Jerusalén vũ'ejoopona jainũko maniasome. Mani pa'ijũ jo'e apeñatatona Jesús raijache asaasome repaña. ¹³ Asa pũti kare veri eta repauni tijña ujachũ'opi ija'che i'kasinaa'me repaña:

—Dios peore masiku'mũ. Ikũre Israelpãire chũ'ũa'ku chini repau Raosi'kũre re'oja'che cho'okaau —chiisinaa'me repaña.

¹⁴ Ũcuarũmu repau Jesús burrova'ũre jũna tuhisi'kua'mũ. Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e kũache cho'osi'kua'mũ. Ija'che kũamũ repa:

¹⁵ Ũcuauũko vajũchũma'ñe pa'ijũ'u musanukona Jerusalén vũ'ejoopo cana. Musanukonare chũ'ũku'te burrochũiva'ũni tuhũ raiũna ñajũ'u,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

¹⁶ Reparũmũ chũkũna Jesús neena, “Dios chũ'o kũache'te cho'ome ina ikũre”, chiimanesinaa'me. Repaũ Jesús jũni vajurani cũnaũmũ mũisirũmũta'ni repa tocha jo'kasi'ere asamasijũ, “Repa tochasi'e kũache cho'osinaa'me pãi Jesure”, chiisinaa'me chũkũna.

¹⁷ Pãi Jesuni ja'me pa'ijũ repaũji Lázaroni jũnisõ tãcojũosi'kũni soiũna vajurani etaũna ñasina chekũnare kũajũ pa'isinaa'me. ¹⁸ Diochi'a cho'omasiche Jesús cho'oche kũajũna asanajejũ etasinaa'me repa pãi repaũni tijũaũu chini. ¹⁹ Jã'aja'ũe cho'ojũna ña sãĩnechi'a i'kasinaa'me fariseopãi.

—Rũa cu'amũ ija'che pa'ito. Ñajũ'ũ. Pãi ũcuaũko repaũ'te jovome. Ɔsecu'amũ jã'aja'ũe cho'oto —chiisinaa'me repaũna.

Griegopãi Jesure ku'esi'ere kũamũ

²⁰ Fiestarũmũjekũna Dios cho'okaisi'ere cuasajũ pojoũu chini Jerusalén vũ'ejoopona sani pa'inare griegopãi sani ja'me pa'isinaa'me. ²¹ Pa'ijũ Galilea cheja cajoopo Betsaida vũ'ejoopo cakũre Felipe'te mũa rũa i'kaasome repaũna griegopãi.

—Jesuni ñaũu chiime chũkũna —chiniasome repaũna.

²² Chitena asa mũa Andreni kũaasomũ repaũ. Kũa ũcuaũna'me Jesuni kũaũu chini mũaasomũ repaũ. ²³ Kũarena asa Jesús i'kaasomũ.

—Chũ'ũ Dios Raosi'kũ pa'iche'te pãi jainũko masirũmũ tĩ'acuhaja'mũ. “Rũa masiũ'mũ ikũ”, chiijanaa'me pãi chũ'ũre. ²⁴ Ija'chea'me: Āura'karũã tãru charo joimũ. Repacaãpi jonisõmaneni aineema'mũ. Jonisõni ainee pi'ni repaũũ rũa kũija'mũ. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁵ ũcuaja'che pãiũ ũcuaũakũji repaũ chiichechi'a cho'ora chiikũ cu'ache pa'iu Dios pa'icheja saimaneja'mũ. Pãiũ Dios chũ'ũũe cho'ora chiikũta'ni re'oja'che pa'iu repaũ jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ija'mũ. ²⁶ Chũ'ũ chũ'ũũe cho'oũu chiinare, “Chũ'ũni jovoju'ũ”, chiimũ chũ'ũ. Chũ'ũre jovoni Dios pa'ichejare sani chũ'ũna'me pa'ijanaa'me repaũna. Chũ'ũ chũ'ũũe cho'onare re'oja'che cho'okaija'mũ Dios, “Re'onaa'me ina”, chini —chiniasomũ repaũ.

Jesús repaũ chuenisõjaũere kũamũ

²⁷ ũcuarũmũ Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Chura rũa suma'mũ chũ'ũre. Ja'kũre, ¿je'se chiija'che chũ'ũ? “¿Chũ'ũre ti'jũejaũe cu'ache ũsekaijũ'ũ”, chiija'che chũ'ũ? Pãara. Jã'are cho'ocojũora chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ —chiniasomũ. ²⁸ ũcuarũmũ Pũka'kũre ija'che i'kasi'kũa'mũ repaũ:

—Ja'kũ, mũ'ũ si'ache cho'omasiche'te cho'o ñora chini mũ'ũre ũache cho'ojũ'ũ chũ'ũre —chiisi'kũa'mũ repaũ.

Chikũna cũnaũmũpi chũ'o i'kache asosi'kũa'mũ.

—Chũ'ũ masiche si'ache cho'o ñocuhasi'kũa'mũ chũ'ũ. Jo'e cho'o ñora —chiisi'kũa'mũ Dios.

²⁹ I'kaũna asa pãi te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Okocurucosomũ jã'a —chiisinaa'me.

Chekũnata'ni,

—Angelpi ikũni i'kacosomũ jã'a —chiisinaa'me.

³⁰ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kũa'mũ.

—Chũ'ũpi asaa'kũ chini i'kasi'ema'mũ jã'a. Mũsanũkonapi asaa'jũ chini i'kasi'ea'me.

³¹ Chũ'ũre cuasamanajejũ cu'ache pa'inare cu'ache ti'jũerũmũ tĩ'acuhamũ. ũcuachi'a cu'ache pa'ijũ chũ'ũre cuasamanare chũ'ũkũ'te vati aire ũserũmũ tĩ'acuhamũ.

³² Chũ'ũre jẽ'jo nukosirũmũ chũ'ũpi soiũna pãi si'achejũna pa'ina chũ'ũni cuasajũ jovojanaa'me —chiisi'kũa'mũ repaũ.

³³ Repaũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nukũ vẽasõjaũere repaũ jã'aja'ũe i'kakũ kũasi'kũa'mũ. ³⁴ Jã'aja'ũe i'kaũna asa i'kasinaa'me pãi.

—Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kuamũ:
Cristo Dios Raosi'kũ jūnisōma'ñe ai pa'ija'mũ,
chiimũ. Jā'ata'ni mũ'ũ, ¿je'se pa'ũana, “Pāire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kũre jē'jo
nũkojanaa'me pāi”, chiikũ? Jā'a pa'ito, Cristo chiicojñokũ, ¿tĩũ'ũ? —chiisinaa'me
repana.

³⁵ Chitena Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Chũ'ũ icheja cheja pa'inare pāi Miañeja'ñe Pa'ikũ musanũkonare jma-
makarũ ja'me pani sanisōja'mũ. Jā'ajekũna chuta'a miarũmũna churana ku'ijũ'ũ
musanũkona, ru'ru na'isōmaneñũ chini. Ru'ru na'isōni ñamipi ku'ijũ ma'api
ñomaũna cavesũsōjanaa'me musanũkona. ³⁶ Chũ'ũre Miañeja'ñe Pa'ikũ'te chuta'a
musanũkonare ja'me pa'irũmũna cuasajũ'ũ chũ'ũ pa'icheja'che re'oja'che paũu chini
—chiisi'kũa'mũ repaũ.

Jā'aja'ñe i'ka pi'ni sani katisōsi'kũa'mũ repaũ Jesús.

Judíopāi Jesure cuasama'ñere kuamũ

³⁷ Repana ñajũ'te Diochi'a cho'omasiche si'arũmũ cho'okũ'teta'ni repaũ'te Jesure
cuasamanesinaa'me repana pāi. ³⁸ Dios chũ'o kuakaisi'kũ Isaías tocha jo'kasi'e kuache
cho'osinaa'me repana. Repaũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'ũre Paakũ, mai kuache jachajũ cuasama'me pāi.

Mũ'ũ masiche si'ache cho'o ñokũ'teta'ni jachame pāi,

chiimũ. ³⁹ Pāipi cuavesũjũna repaũ Isaías cheke ija'che tocha jo'kaasomũ:

⁴⁰ Ñakocaã ñamava'naja'ñe paapũ chini jo'kaasomũ Dios.

Ūcuachi'a Repaũ chũ'o asavesache cho'oasomũ repanare.

Diopi jā'aja'ñe cho'oũna, “Ikũ maire vasoja'mũ”, chiimarũ chũ'ũre raima'me repana,
chiiũ tocha jo'kaasomũ. ⁴¹ Diopi ñokũna Jesús Masiũ pa'iche ñasi'kũjekũ repaũ
pa'iche'te kuakũ jā'aja'ñe tocha jo'kaasomũ Isaías maire.

⁴² Reparũmũ judíopāi jainũko Jesuni cuhejũ cuasamanesinaa'me. Chekũnata'ni
jachama'ñe cuasasinaa'me repaũ'te. Ūcuachi'a repanare chũ'ũna te'ena cuasasi-
naa'me. Cuasanata'ni fariseopāire vajũchũjũ kuamanesinaa'me, “Kũarena
fariseopāipi asa mai judíopāi chi'ivũ'e kakache'te ũsejũ”, chini. ⁴³ Ūcuachi'a repanare
pāi pojoche'te na'a rũa chiijũ kuamaneasome repana, “Kũato pojoja'mũ Dios maire”,
chiimarũ.

Jesús i'kache jachasi'e ro'i ro'ijachere kuamũ

⁴⁴ Ūcuarũmũ Jesús ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Pāi chũ'ũre cuasana chũ'ũrechĩ'a cuasama'me. Chũ'ũre Raosi'kũre Diore
ũcuachi'a cuasame repana. ⁴⁵ Chũ'ũ pa'iche masina ũcuaja'che chũ'ũre Raosi'kũ
pa'iche masime. ⁴⁶ Chũ'ũ Miañeja'ñe Pa'ikũ chejana raisi'kũa'mũ, pāi chũ'ũre
cuasanapi chijacheja pa'ina pa'icheja'che cu'ache pa'imaneajũ chini. ⁴⁷ Chũ'ũ

i'kache asanata'ni jachajũ cho'omanare, “Jachasi'e ro'iche pa'imũ”, chisa chini
cajesi'kũma'mũ chũ'ũ. Chũ'ũre cuasanani chēa paakũ vati toa saiche'te ũsekasa
chini cajesi'kũa'mũ chũ'ũ. ⁴⁸ Jā'ata'ni pāi chũ'ũni cuhejũ chũ'ũ i'kache asana
jachajũ cho'omanesi'e ro'ijanaa'me Dios pāi ũcuankũ cho'osi'e ro'iche chũ'ũmucuse.

⁴⁹ Chũ'ũchi'a cuasache'te i'kama'mũ chũ'ũ. Ja'kũ, chũ'ũre Raosi'kũ kuache'te i'kamũ
chũ'ũ. ⁵⁰ Iere masimũ chũ'ũ: Ja'kũ kuache'te chũ'ũpi i'kakũna pāipi asa chēa cho'ona
Repaũ pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Jā'ajekũna Ja'kũ chũ'ũre kuache'techi'a
i'kakũ'mũ chũ'ũ —chiisi'kũa'mũ repaũ.

13

Jesús repaũ neena cũ'are choamũ

1 Reparumũ pascuarumũ tĩ'aumucuse pa'isi'kua'mũ. Reparumũ Jesús repau saijarumũ tĩ'akuna masiasomũ icheja cheja pa'iche jo'ka Puka'ku pa'icheja saijachere. Chũkuna'te repau neenare cheja pa'inare cuhama'ñe si'arumũ rua cuasaku pa'isi'kua'mũ repau.

2-4 Simón Iscariote mamakuni Judare aperumũ vati aipi repau rekochona cu'ache chũ'uasomũ, Jesure cu'ache cho'ojanani jo'kaa'ku chini. Repau Jesús Puka'ku Dios repau'te raosi'ena'me repau pa'icheja repau jo'e saijachena'me pãĩ ũcuanũkore chũ'ua'ku chini Puka'ku repau'te jo'kasi'e masiasomũ. Jã'aja'ñe masikũji chũkuna repau neenana'me ãu ãiu ñu'isi'kupi vuni repau sē'sevũ ju'ikãa tĩto repau jiisaivũna toalla kãapi quẽosi'kua'mũ repau. 5 Quẽo pi'ni totore'avana oko ro chũkuna repau neena cũ'are choa pi'ni ũcuakãapi jose tu'nesõkaisi'kua'mũ repau.

6 Choaku saiũ Simón Pedro cũ'a choapi'rakuna ija'che i'kasi'kua'mũ repau:

—Chũ'ure Paaku, ¿chũ'u cũ'are choaja'u mu'u? —chiisi'kua'mũ.

7 Chikuna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'u chura cho'oche vesumũ mu'u. Na'a pa'isirumũ masija'mũ mu'u —chiisi'kua'mũ repau.

8 Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mũ repau'te.

—Chũ'u cũ'a choache ũsemũ chũ'u —chiisi'kua'mũ.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Mu'u cũ'a choache ũseni chũ'u neeku pa'imaneja'mũ mu'u —chiisi'kua'mũ.

9 Jã'aja'ñe i'kauna i'kasi'kua'mũ repau.

—Jã'a pa'ito, Chũ'ure Paaku, chũ'ure cũ'ana'me jũjña sĩjopũ peore choajũ'u —chiisi'kua'mũ.

10 Chikuna i'kasi'kua'mũ repau.

—Pãiu cucha pi'nisi'ku jo'e cuchache chiima'mũ ũcuare meno peoca'nivũ cuchasi'kũjekũ. Cũ'achi'a choache chiimũ cha'o cha'casicũ'ajekuna. ũcuaja'che musanũkona rekoñoã cuchasinaja'ñe cu'achejẽ'e peonaa'me. Jã'ata'ni musanũkonare ja'me pa'iku te'eũ repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imũ —chiisi'kua'mũ repau.

11 Repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajauni masiku, “Musanũkonare ja'me pa'iku te'eũ repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imũ”, chiisi'kua'mũ repau.

12 Chũkuna cũ'a choa pi'ni repau sē'sevũ ju'ikãa sacha jo'e pũũ ñu'iu i'kasi'kua'mũ repau.

—¿Chũ'u musanũkonare cho'osi'e masiche? 13 Chũ'ure musanũkona, “Masiũ, Chũkuna'te Paaku”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kaju ũcuarepa i'kanaa'me musanũkona. Musanũkonare che'choku paaku'mũ chũ'u. 14 Musanũkonare paakuta'ni cũ'a choakaisi'kua'mũ chũ'u. Jã'ajekuna musanũkona ũcuaja'che chũ'u cho'osi'ejache sãĩñechi'a cho'okaiju pa'ijũ'u. 15 Musanũkonapi ña chẽa cho'ojũ paaru chini cho'o ñocuhasi'kua'mũ chũ'u musanũkonare. 16 Cho'oche'te rupũ cho'okaau chini chẽa paacojñoku repau paaku'te na'a cajejaiche pa'ikuma'mũ. Saocojñosi'ku ũcuachi'a repau'te saosi'kure na'a cajejaiche pa'ikuma'mũ. ũcuarepaa'me jã'a. Musanũkona ũcuaja'che chũ'ure na'a cajejaiche pa'inama'me. Jã'ajekuna musanũkonare chũ'u cho'ocheja'che sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. 17 Musanũkonapi chũ'u i'kasi'ere asa chẽa cho'ojũ panĩ pojojũ pa'ijanaa'me.

18 'Jã'ata'ni musanũkona ũcuanũkore i'kama'mũ chũ'u. Chũ'u chẽasina pa'iche masimũ chũ'u. Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'ure ja'me ãu ãikũji cu'ache cho'oja'mũ chũ'ure,

chiimũ. Repa tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jñeja'mũ. 19 Chuta'a repa tocha jo'kasi'e

ti'jñemarumũna kuamũ chũ'u musanũkonare, asa repapi ti'jñeuna, “Jesús Dios Raosi'kua'mũ”, chiijũ cuasaa'ju chini. 20 Pãĩ chũ'u saosinare pojona chũ'ure

ũcuaja'che pojome. Pãi chũ'ure pojona chũ'u Ja'kũre ũcuaja'che pojome. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kũa'mũ repaũ Jesús.

Repaũ'te cu'ache cho'ojanare Judas jo'kajachere kũamũ Jesús

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús rũa sumava'ũ pa'iu ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Mũsanũkonare ja'me pa'ikũ chũ'ũni cu'ache cho'oa'jũ chini chũ'ure cuhenani jo'kaja'mũ. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kũa'mũ repaũ.

²² I'kakũna asa repaũni vesũjũ sãĩñechi'a ñasinaa'me chũkũna repaũ neena.

²³ Chũ'u repaũ neekũ rũa chiicojñokũ repaũ'te rũ'ũñe ñu'isi'kũa'mũ. ²⁴ Ũcuarũmũ Simón Pedro chũ'ure Jesure rũ'ũñe ñu'ikũjekũna repaũ'te jo'kajaũni sēniasa kũaa'kũ chini rupũ vevosi'kũa'mũ. ²⁵ Vevouna sēesi'kũa'mũ chũ'u Jesure.

—Chũkũna'te Paakũ, ¿kaũni i'kakũ mũ'u, mũ'ure cu'ache cho'ojanare jo'kajaũre? —chiisi'kũa'mũ chũ'u.

²⁶ Chikũna i'kasi'kũa'mũ repaũ.

—Pãmakarũ'te chũsa ĩsija'mũ chũ'u repaũ'te chũ'ure jo'kajaũre —chiisi'kũa'mũ.

Chini pãmaka chũsa Simón Iscariote mamakũni Judani ĩsisi'kũa'mũ repaũ.

²⁷ Pãmakare ĩsiũna koosirũmũ repaũ'te vati ai teana kakaasomũ. Kakaũna Jesús repaũ'te i'kasi'kũa'mũ.

—Mũ'u cho'ojache pesa cho'ojaijũ'u —chiisi'kũa'mũ.

²⁸ Jesús repaũ'te i'kasi'e ãu ãijũ ñu'ina ũcuauko asavesũsinaa'me. ²⁹ Asavesũjũ ija'che cuasaasome te'ena: “Chũkũna chi'isi'e kuri paakaikũjekũna Judare pascua cho'ojamajñarũã koojaaũ chini saocosomũ Jesús”, chiisinaa'me. Chekũna ija'che cuasaasome: “Judapi chũova'na pa'iva'nare kurire ĩsia'kũ chini saocosomũ Jesús”, chiisinaa'me.

³⁰ Repaũ Judas pãmaka koo ãni pi'ni vũni eta sanisõsi'kũa'mũ. Reparũmũ ñami pa'isi'kũa'mũ.

Mama chũ'ũñe jo'kasi'ere kũamũ

³¹ Repaũ Judas etasirũmũ Jesús ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Chura chũ'u Dios Raosi'kũ peore Masiũ pa'iche ñoja'mũ Dios. Ũcuachi'a Repaũ chiiche'te chũ'ũpi jachama'ñe cho'o ñouna Repaũ peore masiche'te masijanaa'me pãi. ³² Chũ'ũpi Repaũ peore Masiũ pa'iche'te cho'o ñouna Repaũ ũcuaja'che chũ'u peore Masiũ pa'iche cho'o ñoja'mũ. Chura ñoja'mũ Repaũ. ³³ Asarepajũ'u, chũ'u chũ'iva'na. Mũsanũkonare rũa jeerũmũ ja'me pa'ima'ñe jo'ka sanisõja'mũ chũ'u. Chũ'ũpi sanisõũna ku'ejanaa'me mũsanũkũna chũ'ure. Jã'ajekũna chura mũsanũkonani judiõpãi chũ'ũnare i'kasi'eja'che i'kamũ chũ'u: “Mũsanũkonare chũ'u saicheja saicu'amũ.” ³⁴ Ie mamare chũ'u jo'kamũ chũ'u mũsanũkonare: Sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u. Chũ'u mũsanũkonare oicheja'che mũsanũkũna ũcuaja'che sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u. ³⁵ Mũsanũkonapi sãĩñechi'a oijũ pa'ito pãipi ñani ũcuauko, “Jesús neena'me ina”, chiijanaa'me —chiisi'kũa'mũ repaũ Jesús chũkũna'te.

Pedro, “Repaũ'te ñama'kũa'mũ chũ'u”, chiijachere kũamũ Jesús

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Ũcuarũmũ Simón Pedro Jesure sēesi'kũa'mũ.

—Chũkũna'te Paakũ, ¿jeechejana sai'ũ mũ'u? —chiisi'kũa'mũ.

Chikũna Jesús i'kasi'kũa'mũ.

—Chũ'u saicheja saicu'amũ mũ'ure chura. Na'a pa'isirũmũta'ni saire'oja'mũ mũ'ure —chiisi'kũa'mũ repaũ.

³⁷ Chikũna Pedro i'kasi'kũa'mũ.

—Chukuna'te Paaku, ¿je'se pa'iana mu'una'me churana saicu'aku chu'ure? Pãipi mu'uni vanisõñu chiito chuenisõñejë'e vajuchuma'ne mu'uni ñsechiiu chuenisõra chiimu chu'u, mu'upi chuenisõmanea'ku chini —chiisi'kua'mu repau.

³⁸ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Chuenisõkairepaja'u mu'u chu'ure? Jã'aja'ne i'kasi'kuta'ni chuta'a kura chu'ima'tona pãipi sêejuna choteñoã, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu Jesús.

14

Jesure cuasanachi'a Dios pa'icheja saijachere kuamu

¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Sumava'na pa'imanejũ'u musanukona. “Diopi cho'okaiuna vajuchuma'ne pañu”, chini Repauni masi cuasajũ'u. Ūcuaja'che, “Iku Jesupi cho'okaiuna vajuchuma'ne pañu”, chini chu'uni masi cuasajũ'u. ² Chu'u Ja'ku pa'ichejare cunaumure vu'ña rua pa'imu. Jã'aja'ne peoto kuara'asi'kua'mu chu'u musanukonare. Ūcuachejana saimu chu'u musanukona pa'ijavũ'ñare care'vakasa chini. ³ Care'va pi'ni jo'e ichejana rani ūcuachejana saja'mu chu'u musanukonare, chu'u pa'ichejare ja'me sani paapu chini. ⁴ Chu'u saicheja saima'a masime musanukona —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna Tomás i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u saichejare vesuju repacheja saima'ajë'e vesume chukuna —chiisi'kua'mu.

⁶ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u Ja'ku pa'icheja saima'aja'ne pa'iku'mu chu'u. Jã'ajekuna chu'ure cuasanachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. Ja'ku pa'iche ūcuarepare kuaku'mu chu'u. Chu'ure cuasanapi jünisõsirumu Dios pa'icheja ai sani paapu chini chu'upi jo'kauna repanachi'a Repau pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. Chu'ure cuasamanata'ni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁷ Musanukonapi chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ūcuaja'che masira'ame. Churana Ja'ku pa'iche masime musanukona chu'ure ñanajeju —chiisi'kua'mu repau.

⁸ Chikuna Felipe jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mija'kuni ñojũ'u chukuna'te. Ñoru pojosõjanaa'me chukuna —chiisi'kua'mu.

⁹ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Felipe, asarepajũ'u. ¿Chu'ure musanukonare rua jeerumu ja'me pa'iku'te chu'u pa'iche chuta'a vesuku mu'u? Pãi chu'u pa'iche ñana Ja'ku pa'iche ūcuaja'che ñame. Jã'ata'ni, ¿je'sejekuna mu'u chu'ure, “Mija'kuni ñojũ'u chukuna'te”, chiiku? ¹⁰ Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna. ¿Jã'a musanukona cuasama'ne? Chu'u i'kache chu'o chu'uchi'a cuasaku i'kache'mu. Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu chu'u. Ūcuachi'a Repauji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche'te cho'oku'mu chu'u. ¹¹ Chu'u i'kasi'e jachamanejũ'u musanukona, “Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna”, chiisi'e. Musanukonapi chu'u i'kasi'ere asa jachanijë'e chu'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñani jachama'ne cuasajũ'u musanukona. ¹² Chu'ure cuasana chu'u Diochi'a cho'omasiche cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. Ūcuaja'che chu'u sanisõsirumu chu'u cho'osi'eja'che na'a rua vesache'te cho'ojanaa'me repana, chu'u Ja'ku pa'ichejana sakuna. Ūcuarepaa'me jã'a. ¹³ Musanukonapi chu'u Ja'kuni sêeju, “Chukuna'te Jesús neenajeju cho'okaijũ'u chukuna sêeñe”, chiiju sêeto cho'okaija'mu chu'u, Repau peore Cho'omasikujeku musanukonare oiu cho'okaiche'te pãipi masia'ju chini. ¹⁴ Musanukonapi chu'uni ūcuache'te sêeju, “Chukuna'te mu'u neenajeju

cho'okaijũ'u chukuna sēeñe", chiiju sēeto cho'okaija'mu chu'u musanukonare — chiisi'kua'mu repau Jesús.

"Dios Rekocho'te raoja'mu chu'u", chiimu Jesús

¹⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonari chu'ure chini chu'u chũ'uñe cho'ojũ pa'ijanaa'me. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'kuni sēekaimu chu'u musanukonare chu'u cho'okaicheja'che Cho'okaijarekocho'te Repau Rekocho'te chu'o ūcuarepa Kuarekocho'te raoa'ku chini, raoña musanukonani si'arumu ja'me pa'iu cho'okaiu paau chini. Diore cuasamana Repau Rekocho cho'ochejē'e vesuju Reparekocho pa'ichejē'e vesume. Vesujuna Repau Rekocho paacu'amu repanare. Dios Rekochoji musanukonare ja'me pa'iu musanukona rekoñoäre si'arumu ja'me Pa'ijarekocho pa'iche masijanaa'me musanukona.

¹⁸ 'Musanukonare chuviva'nareja'che jo'kamaneja'mu chu'u. Jo'kaja'mu chu'u musanukonare. Jā'ata'ni jmakaru pani jo'e rani ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare. ¹⁹ Jmakaru pa'isirumu Diore cuasamana jo'e ñamanejanaa'me chu'ure. Musanukona chu'upi jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurakuna ñajanaa'me. Chu'u jūni vajuraisi'ēja'che musanukona ūcuaja'che chu'ure cuasana jūnisōsinata'ni vajurani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. ²⁰ Dios Rekocho musanukonare raiumucuse chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'iche masiju musanukonare chu'u ja'me pa'ichena'me chu'ure musanukona ja'me pa'iche masijanaa'me musanukona repaumucuse. ²¹ Chu'u chũ'uñe asa jachama'ñe cho'ona chiime chu'ure. Chu'ure chiinare Ja'ku ūcuaja'che chiimu. Chu'u ūcuaja'che repanare chiu chu'u pa'iche ñoja'mu masia'ju chini —chiisi'kua'mu repau Jesús.

²² Ūcuarumu cheku Judas, Iscariotema'kupi, ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chukuna'te Paaku, mu'u pa'iche chukuna'techi'a ñoja'mu chiisi'kua'mu. ¿Je'se pa'iuña chekunare pāi ñomaneja'u? —chiisi'kua'mu repau.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi chu'ure chiina chu'u chũ'usi'e asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. Chu'u Ja'ku repanare chiimu. Chu'u Ja'kuna'me rani ja'me pa'ijanaa'me chukuna repanare. ²⁴ Chu'ure cuhenata'ni chu'u chũ'uñe asa jachaju cho'oma'me. Chu'uchi'a te'eũ cuasache'te i'kama'mu musanukonare. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu chu'u.

²⁵ 'Irumu musanukonare ja'me pa'irumuna teana iere peore i'kamũ chu'u.

²⁶ Chu'u musanukonare cho'okaisi'ēja'che Cho'okaijarekocho'te Repau Rekocho'te raoja'mu Dios. Raoña musanukonare Dios chu'o peore che'choja'mu Reparekocho, musanukonari chu'u i'kasi'ere cavesuma'ñe cuasaju paaru chini.

²⁷ 'Saipi'raku musanukona rekoñoäre pojojũ pa'iche'te jo'kamũ chu'u. Chu'ure cuasamana pojojũ pa'icheja'chema'mu chu'u jo'kache. Vajuchuma'ñe pa'iju sumava'na pa'imanejũ'u musanukona. ²⁸ Chu'u i'kasi'e asinaa'me musanukona, "Saimũ chu'u. Jā'ata'ni jo'e rani musanukonare ja'me pa'ija'mu chu'u", chiisi'e. Musanukonari chu'ure chiirepana pani chu'ure na'a rua Masiku Ja'ku pa'icheja chu'u saijache asa pojokaira'ame musanukona. ²⁹ Chuta'a chu'u saimarumuna jā'are kuamu chu'u musanukonare, reparumupi tī'auna chu'uni jachama'ñe cuasaja'ju chini.

³⁰ 'Chura jmanukoru kuache paamu chu'u musanukonare. Chura chu'ure cuasamanare paakujũ vati aipi chũ'una pāi raipi'rame, chu'uni chēa sa cu'ache cho'oñu chini. Chu'ureta'ni paama'kua'mu repau vati ai. ³¹ Ja'ku chũ'usi'e peore cho'oku'mu chu'u, paipi ña Ja'kure chu'u chiiche'te masia'ju chini. Re'omu. Juna, muañu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te repau neenare.

15

Ɔcheñna'me repañu ka pa'icheja'che pa'iche'te kũamũ

¹ Ūcuarũmũ Jesús chũkũna'te repaũ neenani chũ'vakũ ija'che i'kasi'kũa'mũ:

—Ɔcherepañũ pa'icheja'che pa'ikũ'mũ chũ'u. Chũ'u Ja'kũta'ni Ɔcheñũ paakũja'che pa'ikũ'mũ. ² Jã'ajekũna repañũ kapi ũcuauakapi Ɔche kũima'to tũ'sesõmũ Repaũ repaka. Kũitota'ni repañũ care'vakũjekũ repakapi na'a rũa kũau chini repaka pa'ikaruãre cu'akaruãre verisõmũ. ³ Repañũ kapi na'a rũa kũau chini care'vakũ cho'ocheja'che Dios mũsanũkona chũ'u che'choche Dios chũ'o asa chẽana rekoñoãre ũcuaja'che care'vamũ Dios, si'arũmũ na'a re'oja'che paapũ chini. ⁴ Chũ'ũni si'arũmũ cuasajũ mũsanũkona rekoñoã chũ'ũna'me pa'ijũ'u. Chũ'u mũsanũkonare si'arũmũ cuasakũ mũsanũkonana'me pa'ija'mũ. Ɔche kapi repañũ'te sũ'imaneni Ɔchecha'cha kũima'mũ. Ūcuaja'che mũsanũkonapi chũ'ũni si'arũmũ cuasajũ pa'imaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me.

⁵ Ɔcheñũ pa'icheja'che pa'ikũ'mũ chũ'u. Mũsanũkona chũ'ũre cuasana repañũ ka re'oja'che kũiñeja'ñe pa'inaa'me. Mũsanũkona rekoñoã chũ'ũna'me pani chũ'ũpi mũsanũkonani ja'me pa'iu cho'okaiũna si'arũmũ na'a re'oja'che pa'ijanaa'me. Chũ'ũpi cho'okaima'to re'oja'che pa'imanejanaa'me mũsanũkona. ⁶ Mũsanũkona rekoñoã chũ'ũna'me pa'imaneni Ɔche ka kũimanesika cho'ocojñoñeja'ñe cho'ocojñojanaa'me, pãi veri sẽjo jũkũna uosõñeja'ñe.

⁷ 'Mũsanũkona chũ'ũre cuasache'te ũhama'ñe chũ'ũna'me pa'ijũ chũ'u che'choche'te cho'ojũ mũsanũkonare Ɔache ũcuauache'te sẽejũ'u chũ'ũre. Sẽeto ïsija'mũ chũ'u. ⁸ Mũsanũkonapi re'oja'che pa'ijũna chekũnapi ñani, "Ina Jesús neena, Diopi cho'okaiũna, re'oja'che pa'inaa'me", chini Diore pojojanaa'me repana. ⁹ Chũ'ũre Ja'kũ oicheja'che mũsanũkonare oimũ chũ'u. Chũ'u oiche cuhema'ñe mũsanũkona rekoñoã chũ'ũna'me pa'ijũ'u. ¹⁰ Ja'kũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'okũjekũ Repaũ oicojño'okũ'mũ chũ'u. Mũsanũkona ũcuaja'che chũ'u chũ'ũñe'te asa jachama'ñe cho'oni chũ'u oicojño'ona pa'ijanaa'me.

¹¹ 'Mũsanũkonapi chũ'u pojokũ pa'icheja'che si'arũmũ pojojũ paapũ chini jã'are peore i'kamũ chũ'u mũsanũkonare. ¹² Ija'che paapũ chini chũ'ũmũ chũ'u mũsanũkonare: Chũ'u mũsanũkonare oicheja'che sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u. ¹³ Pãiu repaũ'te ja'me pa'ikũji repaũ'te cu'ache cho'ochetẽ Ɔsekũ jũnisõñejẽ'e cuhema'ñe chuenisõkũ repaũ'te ja'me pa'ikũ'te oirepamũ repaũ. Oiu repaũ cho'okaisi'ejã'che cheke jo'e na'a rũa oiu cho'okaichejẽ'e peomũ. ¹⁴ Mũsanũkonapi chũ'u chũ'ũñe'te cho'oni chũ'ũna'me pa'ijanaa'me mũsanũkona. ¹⁵ "Chũ'ũre cho'ochẽ cho'okaina'me ina", chiima'mũ chũ'u chura mũsanũkonare. Cho'ochẽ cho'okaina repanare paakũ cho'ochẽ vesũme, kũamaũna. Chũ'ũta'ni, "Chũ'ũre ja'me pa'inaa'me ina", chiimũ chũ'u mũsanũkonare. Jã'ajekũna chũ'ũre Ja'kũ i'kasi'e peore kũasi'kũa'mũ chũ'u mũsanũkonare. ¹⁶ Mũsanũkonapi chẽamanesinaa'me chũ'ũre. Chũ'ũa'mũ mũsanũkonare chẽasi'kũ. Chẽa paakũ iere chũ'ũ jo'kamũ chũ'u: Si'arũmũ cuhama'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, chekũnapi ña chẽa chũ'ũni cuasaa'jũ chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ mũsanũkonare Ɔache'te Dionĩ sẽeto cho'okaija'mũ Repaũ. ¹⁷ Ija'che paapũ chini chũ'ũmũ chũ'u mũsanũkonare: Sãĩñechi'a oijũ pa'ijũ'u —chiisi'kũa'mũ repaũ.

Pãĩ Diore cuasamana Jesurejẽ'e cuhejũ repaũ neenare cuheme

¹⁸ Ūcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kũa'mũ.

—Diore cuasamanapi mũsanũkonare cuhejũna repana chũ'ũre charo cuhesi'ere cuasajũ'u. ¹⁹ Mũsanũkonapi Diore cuasamana pa'ito chiira'ame repana mũsanũkonare repana pa'icheja'che pa'inajejũna. Aperũmũ repana cuasacheja'che cuasasinaa'me mũsanũkona. Chura chũ'ũpi mũsanũkonare chẽa paakũna repana cuasacheja'che cuasama'me mũsanũkona. Jã'ajekũna repana mũsanũkonare

cuheme. ²⁰ Chu'u musanukonare ija'che i'kasi'e cavesumanejũ'u, "Cho'oché cho'okaiku repau paaku'te na'a rua pa'ikuma'mu", chiisi'ere. Chu'ure cuheju cu'ache cho'ona musanukonare ũcuaja'che cuheju cu'ache cho'ojanaa'me. Chu'u chu'vache asa jachama'ñe cho'onapi musanukona chu'vache ũcuaja'che asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. ²¹ Chu'u neenajejuna musanukonare jā'aja'ñe cho'ojanaa'me repaña chu'ure Raosi'ku pa'iche vesunajēju.

²² 'Chu'u repañare rani chu'vama'to repaña cu'ache cho'oché vesura'ame repaña. Jā'ata'ni chura chu'upi rani chu'vakuna asasinajejuna, "Vesuju cho'osinaa'me chukuna", chiicu'amũ repañare. ²³ Pāi chu'ure cuhena chu'u Ja'kure ũcuachi'a cuheme. ²⁴ Chu'upi chekuna pāi cho'omanesi'e Diochi'a cho'omasiche'te rani cho'õnoma'to ro'iche peora'asi'kua'mũ repañare. Jā'ata'ni chu'u cho'oché ñasinata'ni chu'ure cuheme repaña, chu'u Ja'kure ũcuachi'a. Jā'ajekuna ro'iche pa'imũ repañare jachasinajejuna. ²⁵ Apeřumũ tocha jo'kasi'e Dios chu'o repaña cho'ojachere ija'che kũamũ:

Chu'ure rupũ peoche cuheme repaña,
chiimũ. Repa tocha jo'kasi'e ũcuare cho'ocuhame repaña chu'ure cuhena.

²⁶ 'Chu'upi sũkuna Ja'ku musanukonare Repau Rekocho'te raoja'mũ, musanukonare cho'okaikũ chu'o ũcuarepa Kũajarekocho'te. Raoña rani musanukonare chu'u pa'iche'te kũaja'mũ Reparekocho. ²⁷ Musanukona ũcuaja'che chu'u apeche'chorũmũpi irũmũjatũ'ka chu'ure ja'me pa'ijũ ñanajēju chekunani kũajũ pa'ijũ'u chu'u pa'iche'te —chiisi'kua'mũ repau Jesús.

16

¹ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Chu'ure cuasache'te ũhasõmanea'ju chini musanukonare jā'are peore kũamũ chu'u. ² Pāi musanukonare chu'ure cuasanajejuna mai judiõpāi chi'ivũ'ña kakache ũsejanaa'me. Na'a pa'isirũmũ pāiũ ũcuauakũji pāiũ'te chu'ure cuasakũni vanisõni, "Dioe cho'oché cho'okaikũ'mũ chu'u", chiimũ cuasaja'mũ. ³ Reparũmũ musanukonare jā'aja'ñe cho'ojana chu'urejẽ'e Ja'kurejẽ'e vesunajēju jā'aja'ñe cho'ojanaa'me repaña musanukonare. ⁴ Jā'ajekuna musanukonare churana teana peore kũamũ chu'u jā'a, jā'aja'ñe cho'orũmũ tĩ'aru, "Maire Paaku kũasi'epi ti'jñecuhamũ maire", chiijũ cuasaa'ju chini —chiisi'kua'mũ repau.

Dios Rekocho cho'okaijachere kũamũ

Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Chu'u apeche'chorũmũ musanukonani ja'me pa'iu chuta'a saimau musanukonare ti'jñejañe kũamanesi'kua'mũ chu'u. ⁵ Chura chu'ure Raosi'kũni ja'me pasa chini co'imũ chu'u. Te'eujẽ'e musanukona chu'ure, "¿Jeechejana saiku mũ'u?", chiima'me. ⁶ Chu'upi musanukonani chu'u saijachena'me musanukonare ti'jñejañe kũaũna sũma'mũ musanukonare. ⁷ Chu'u saima'to Dios Rekocho musanukonare ja'me pa'iu Cho'okaijarekocho raimaneja'mũ musanukona rekoñoã. Chu'upi sanita'ni Dios Rekocho raoja'mũ. Jā'ajekuna chu'upi musanukonani jo'ka sanisõru, na'a re'oja'mũ musanukonare. Ũcuarepaa'me jā'a. ⁸ Dios Rekochoji rani pāi rekoñoãna kũakuna repaña rekoñoã cu'ache pa'iche cuasa masijanaa'me repaña. Ũcuachi'a Dios chiiche rũhiñe pa'iche Repau Rekochoji kũakuna masijanaa'me repaña. Ũcuachi'a cu'ache cho'oché ũhamana ro'ijache Dios Rekochoji kũakuna masijanaa'me repaña. ⁹ Dios Rekochoji kũaũna, "Jesucristoni cuasamarũ cu'ache cho'ojũ pa'ime mai", chiijũ masijanaa'me pāi. ¹⁰ Chu'u Ja'ku pa'ichejana co'isõũna pāi chu'ure jo'e ñamanejanaa'me. Jā'ata'ni Dios Rekochoji kũaũna chu'u rũhiñe pa'iche masijanaa'me repaña. ¹¹ Chu'upi icheja cheja pa'inare chũ'akũni vati aini cajejanisõũna

repaꝝ cu'ache cho'okꝝ pa'iche peore ro'ija'mꝝ repaꝝ. Jã'a peore masijanaa'me pãi, Dios Rekochoji kꝝaꝝna.

¹² 'Chꝝ'o na'a rꝝa i'kache paamꝝ chꝝ'ꝝ. Jã'ata'ni chura kuama'mꝝ chꝝ'ꝝ. Churana teana kuatojẽ'e asa chẽamanera'ame mꝝsanꝝkona. ¹³ Dios Rekochoji chꝝ'o ũcuarepa Kꝝarekochoji rani Dios chꝝ'o ũcuarepare peore karama'ñe kꝝaꝝna asa masijanaa'me mꝝsanꝝkona. Jã'ata'ni Reparekocho Te'erekocho cuasaku kuamaneja'mꝝ. Asasi'echi'a kuaja'mꝝ na'a pa'isirꝝmꝝ ti'jñejañere. ¹⁴ Dios Rekochoji chꝝ'ꝝ i'kachena'me chꝝ'ꝝ cho'oche kꝝaꝝna asa chꝝ'ꝝ Masiꝝ pa'iche masijanaa'me mꝝsanꝝkona. ¹⁵ Ja'kꝝpi i'kaꝝna asa jo'e ũcuare i'kamꝝ chꝝ'ꝝ. Jã'ajekꝝna, "Chꝝ'ꝝ i'kachena'me chꝝ'ꝝ cho'oche Dios Rekochoji kꝝaꝝna asa chꝝ'ꝝ Masiꝝ pa'iche masijanaa'me mꝝsanꝝkona", chiisi'kꝝa'mꝝ chꝝ'ꝝ mꝝsanꝝkonare.

¹⁶ 'Jmamakarꝝ pa'isirꝝmꝝ mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni jmmakarꝝ pani jo'e ñajanaa'me mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre. Ja'kꝝ pa'ichejana co'imꝝ chꝝ'ꝝ —chiisi'kꝝa'mꝝ repaꝝ.

Chura sꝝmava'na pa'ina na'a pa'isirꝝmꝝ pojojꝝ pa'ijanaa'me mꝝsanꝝkona

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kaꝝna asa chꝝkꝝna repaꝝ neena te'ena sãĩñechi'a ija'che sẽesinaa'me: —¿Je'sere i'kakꝝ jã'ꝝ maire? "Jmamakarꝝ pa'isirꝝmꝝ mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre jmmakarꝝ pani jo'e ñajanaa'me. Ja'kꝝ pa'ichejana co'imꝝ chꝝ'ꝝ", chiisi'kꝝa'mꝝ. ¹⁸ Repaꝝ, "Jmamakarꝝ", chiisi'e, ¿je'se chiikꝝ jã'a? Repaꝝ i'kache asavesꝝme mai —chiisinaa'me repaꝝna. Asavesꝝjꝝ repaꝝni sẽniasaꝝni chiinata'ni sẽemanesinaa'me.

¹⁹ Repaꝝ'te sẽni asaꝝni chiiche'te masikꝝ i'kasi'kꝝa'mꝝ repaꝝ.

—Chꝝ'ꝝ mꝝsanꝝkonare, "Jmamakarꝝ pa'isirꝝmꝝ mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre jmmakarꝝ pani jo'e ñajanaa'me", chiisi'ere asavesꝝjꝝ, ¿sãĩñechi'a sẽniasajꝝ pa'iche mꝝsanꝝkona? ²⁰ Ũcuachi'a chꝝ'ꝝre cu'ache ti'jñeꝝna ña otare oijꝝ sꝝmava'na pa'ijanaa'me mꝝsanꝝkona. Chꝝ'ꝝre cuasamanata'ni pojojꝝ pa'ijanaa'me. Mꝝsanꝝkona sꝝmava'na pa'isinata'ni na'a pa'isirꝝmꝝ pojojꝝ pa'ijanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a. ²¹ Romio chĩipi'rani rꝝarepa asikꝝna oimo, reparꝝmꝝpi tĩ'aꝝna. Jã'ata'ni repao jñaa'sirꝝmꝝ chĩiva'ꝝni pojoko repao'te asisi'ejẽ'e cuasama'mo. ²² Jã'aja'ñe pa'ime mꝝsanꝝkona. Chura sꝝmava'na pa'ime. Jã'ata'ni mꝝsanꝝkonani jo'e ñara chini raija'mꝝ chꝝ'ꝝ. Reparꝝmꝝ repao romio pojochaja'che rꝝa pojोजनाa'me mꝝsanꝝkona. Pãi te'eꝝ'terejẽ'e ãsecu'aja'mꝝ mꝝsanꝝkona pojochẽ.

²³ 'Reparꝝmꝝta'ni mꝝsanꝝkona chꝝ'ꝝre jmmakarꝝjẽ'e chꝝ'o sẽniasamanejanaa'me. Reparꝝmꝝ mꝝsanꝝkonapi chꝝ'ꝝ Ja'kꝝni, "Chꝝkꝝna Jesús neena'me. Chꝝkꝝna sẽeñe cho'okaijũ'ꝝ", chiijꝝ ũcuauache'te sẽeto cho'okaija'mꝝ Repaꝝ. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁴ Irꝝmꝝjatꝝ'ka mꝝsanꝝkona, "Chꝝkꝝna Jesús neenajejꝝ chꝝkꝝna sẽeñe cho'okaijũ'ꝝ", chiijꝝ Diore jmmakarꝝjẽ'e sẽemanaa'me. Churata'ni Ja'kꝝni jã'aja'ñe sẽejũ'ꝝ. Sẽeto cho'okaija'mꝝ Repaꝝ, mꝝsanꝝkonapi pojojꝝ paarꝝ chini. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kꝝa'mꝝ repaꝝ.

Diore cuhenare Jesucristo na'a rꝝa masikꝝ pa'iche'te kuamꝝ

²⁵ Ũcuarꝝmꝝ Jesús jo'e i'kasi'kꝝa'mꝝ.

—Mꝝsanꝝkonare Ja'kꝝ pa'iche'te kuaku vesache chꝝ'ꝝ cuasacheji kuasi'kꝝa'mꝝ chꝝ'ꝝ. Na'a pa'isirꝝmꝝta'ni Ja'kꝝ pa'iche jã'aja'ñe kuama'ñe te'erũhiñe kuaja'mꝝ chꝝ'ꝝ. ²⁶⁻²⁷ Reparꝝmꝝ mꝝsanꝝkonare uache'te Dioni sẽni, "Jesús neena'me chꝝkꝝna. Jã'ajekꝝna chꝝkꝝna sẽeñe cho'okaijũ'ꝝ", chiijanaa'me mꝝsanꝝkona. Reparꝝmꝝ mꝝsanꝝkonani Ja'kꝝpi oiꝝ ũcuare cho'okasa chĩiꝝna, "Repana sẽeñe cho'okaijũ'ꝝ", chiimaneja'mꝝ chꝝ'ꝝ Ja'kꝝre. Mꝝsanꝝkonapi chꝝ'ꝝni chiijꝝ, "Dios Raosi'kꝝa'mꝝ ikꝝ", chini cuasanajejꝝna mꝝsanꝝkonare oiꝝ cho'okaija'mꝝ Ja'kꝝ. ²⁸ Ja'kꝝ pa'icheja

pa'isi'kupi icheja chejana cajesi'kua'mu chu'u. Chura icheja cheja pa'isi'kupi jo'ka Ja'ku pa'ichejana co'ipi'ramu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁹ Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me.

—Churata'ni mu'u aperumu i'kasi'ejache i'kama'ne te'eruhi'ne i'kam mu'u, asamasire'oche. ³⁰ Peore masiku'mu mu'u. Masime chukuna chura ja'a. Pãi ucuanuko cuasache masiku'mu mu'u. Jã'ajekuna pãi, “¿Ëquere musanukona chu'ure señu chiiche?”, chiima'kua'mu mu'u. Mu'upi ja'aja'ne pa'iana, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiinaa'me chukuna mu'ure —chiisinaa'me chukuna.

³¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chura musanukona chu'ure cuasarepame. ³² Jã'ata'ni musanukona jma-makarũ pa'isirumu vajuchũju te'enachi'a chu'ure te'eu'te jo'ka musanukona vũ'ñana co'isõjanaa'me. Te'eva'ure jo'ka co'isõcojñosiva'uta'ni chu'uni Ja'kupi ja'me pa'iana te'eva'u pa'imaneja'mu chu'u. ³³ Musanukonare chu'ure cuasanajejuna jã'are i'kam chu'u, asa re'oja'che pojojũ paapu chini. Diore cuasamana musanukonare cu'ache cho'ojanaa'me. Cu'ache cho'ocojñojanata'ni vajuchũma'ne pojojũ re'oja'che pa'ijũ mu'u musanukona. Diore cuhenare na'a cajejaiche pa'ikũjeku musanukonare cho'okaija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau Jesús.

17

Jesús repau neenare Diore sēekaiche'te kuamu

¹ Jã'aja'ne i'kacuha Jesús cunaumure mu'ne ñaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ja'ku, mu'u chiisirumu ti'acuhamu. Mu'upi chu'u peore Masiu pa'iche pãire cho'o ñojũ'u. Chu'u ucujaja'che mu'u peore Masiu pa'iche cho'o ñora. ² Chu'ure mu'u chiire pãire ucuanukore chũ'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu mu'u. Chu'upi paaku chũ'ua'ku chini mu'u chẽa jo'kasinare mu'u pa'icheja sani pa'iche'te jo'kam mu'u. ³ Mu'ure Diorepau'te Ëcuate'eu'te cuasaju chu'ure mu'u Raosi'kure Jesucristo'te cuasana mu'u pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

⁴ Mu'u, “Chejana sani cho'ojũ'u”, chiisi'ere chu'upi ichejare chejare rani pa'iu cho'o pi'niuna ña mu'u peore Masiu pa'iche masime pãi. ⁵ Ja'ku, chura chu'ure chuta'a cheja cho'omarumupi vua mu'una'me pa'iu chu'u aperumu chũ'usi'ejachere jo'e jo'kajũ'u chu'ure, ucujaja'che chu'upi jo'e chũ'uku paau chini.

⁶ Pãi mu'ure cuasamanesinapi chura mu'uni cuasajuna chu'uni chẽa jo'kasi'kua'mu mu'u, chu'upi paaa'ku chini. Mu'u pa'iche'te kuasi'kua'mu chu'u repanare, asa masia'ju chini. Mu'u neenaa'me repaña. Chu'upi paaa'ku chini chu'uni jo'kasi'kua'mu mu'u repanare. Mu'u chũ'ũne asa jachama'ne cho'ome repaña. ⁷ Chu'u che'chochena'me chu'u pa'iche peore mu'u jo'kasi'ea'me. Chura masime repaña ja'a. ⁸ Mu'u chu'ure kuasi'e chu'upi kuauna asa chẽasinaa'me repaña. Jã'ajekuna chu'ure, “Dios pa'icheja raisi'kua'mu iku. Dios Raorepasi'kua'mu”, chiiju masime repaña.

⁹ Mu'uni sēekaimu chu'u repanare. Mu'ure cuasamanareta'ni sēekaima'mu chu'u. Chu'upi paaa'ku chini mu'u chẽa jo'kasinarechi'a sēekaimu chu'u, mu'u neenajejuna. ¹⁰ Chu'u neenare ucuanukore ja'me paaku'mu mu'u. Chu'u ucujaja'che mu'u neenare ucuanukore ja'me paaku'mu. Repanapi re'oja'che pa'ijuna ñani, “Inare Paaku Jesucristo peore masiku'mu”, chiijanaa'me pãi.

¹¹ 'Icheja cheja na'a jeerumu pa'imaneja'mu chu'u. Mu'u pa'ichejana co'ipi'racuhamu chu'u. Repanata'ni saimairo ichejare chejare pa'iju pa'ijanaa'me. Ja'ku, re'oku'mu mu'u. Repanare mu'u chu'ure jo'kasinare mu'upi peore Masikũji kuirajũ'u, mai ucuate'eu pa'icheja'che repanapi ucuate'euja'che paapu chini.

¹² Mu'upi cho'okaiuna chu'u neenani ja'me pa'iu kuiraku pa'iku'mu chu'u, mu'ure cuasache'te ũhasõ cho'osõmanea'ju chini. Jã'ata'ni cho'osõjau te'eu pa'imu. Repau

cho'okũ cho'osõjañere kuañu chini Dios chũ'o kuana tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñeja'mũ repaũ'te. Chekũnareta'ni te'eũ'terejẽ'e cho'osõmanesi'kuamũ chũ'u.

13 'Chura mũ'u pa'ichejana saipi'ramũ chũ'u. Jã'ata'ni chuta'a ichejare chejare pa'iu chũ'u neenani iere peore i'kamũ chũ'u, repanapi chũ'u pojokũ pa'icheja'che cuhama'ñe pojojũ paapũ chini. 14 Mũ'u chũ'ure kuasi'e chũ'o kuasi'kuamũ chũ'u repanare. Mũ'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kuamũ chũ'u. Chũ'u neena ũcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. Jã'ajekũna mũ'ure cuasamana cuheme repanare. 15 Mũ'upi repanani tĩichejana saa'ku chini sēema'mũ chũ'u. Rupũ mũ'upi vati repanare cu'ache cho'ora chiiche'te ũsea'ku chini sēekaimũ chũ'u repanare. 16 Mũ'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kuamũ chũ'u. Chũ'u neena ũcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. 17 Mũ'u chũ'o ũcuarepaam'e. Repanare che'chojũ'u repachũ'o, asa chēa mũ'u chũ'ũñe'te cho'oju re'oja'che paapũ chini. 18 Mũ'u chũ'ure icheja raosi'ēja'che chũ'u repanare mũ'u chũ'ore si'achejña ku'iju chũ'vaju paapũ chini saoja'mũ. 19 Chũ'u neenapi ña chēa chũ'u cho'ocheja'che mũ'u chũ'ũñe'te cho'oju paapũ chini mũ'u chũ'ũñechi'a cho'okũ'mũ chũ'u.

20 'Repanarechi'a sēekaimamũ chũ'u. Repanapi chũ'vajũna asa chēa chũ'ure cuasajanare ũcuachi'a sēekaimũ chũ'u. 21 Mũ'una'me chũ'u ũcuate'euja'che pa'inaa'me mai. Ja'ku, mũ'uni sēemũ chũ'u, chũ'u neenapi mai ũcuate'eũ pa'icheja'che ũcuate'euja'che paapũ chini, ũcuachi'a maina'me si'arũmũ ũcuate'euja'che paapũ chini. Jã'aja'ñe pa'ijũna repana re'oja'che pa'iche'te ñani mũ'ure cuasamana, "Jesús inare paakũ Dios Raosi'kuamũ", chiijanaa'me. Jã'aja'ñere chiimũ chũ'u. 22 Mũ'u chũ'ure ĩsisi'ēja'che chũ'u neenare jo'kamũ chũ'u, repanapi mai ũcuate'eũ pa'icheja'che ũcuate'euja'che paapũ chini. 23 Repanare ja'me pa'ikũ'mũ chũ'u. Mũ'u ũcuaja'che chũ'ure ja'me pa'ikũ'mũ. Pãipi mũ'ure cuasamanapi repanapi ũcuate'euja'che pa'ijũna ña, "Jesús Dios Raosi'kuamũ; Repaũ Mamakũ'te oicheja'che oimũ Dios inare", chiiju masia'ju chini.

24 'Ja'ku, mũ'u chũ'ure paaa'ku chini jo'kasinare chũ'u sani pa'ijachejare mũ'u pa'ichejare sani ja'me paapũ chiimũ chũ'u, chũ'u Masiũ pa'iche'te ñaju paapũ chini. Mũ'u chũ'ure chuta'a cheja cho'omarũmũpi vaa oikũjekũ chũ'uni Masiũ pa'iche jo'kasi'kuamũ. 25 Ja'ku, re'okũ'mũ mũ'u. Mũ'ure cuasamana mũ'u pa'iche vesũme. Chũ'uta'ni masimũ. Chũ'u neena ũcuaja'che mũ'u chũ'ure raosi'e masime. 26 Mũ'u pa'iche kuasi'kuamũ chũ'u repanare. Ũcua cuhama'ñe kũakũ pa'ija'mũ chũ'u, repanapi mũ'u chũ'ure oicheja'che sãĩñechi'a oiju paapũ chini. Repana rekoñoãre ja'me pa'ija'mũ chũ'u —chiisi'kuamũ repaũ.

18

Jesure chēasi'ere kuamũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Jesús Diore sēni pi'nisirũmũ chũkũna repaũ neena ũcuauña'me eta sani Cedrón chiara'charũ chekũkã'kona jē'esinaa'me. Jēni sani olivo sũkiñũã pa'ichejana tĩ'asinaa'me chũkũna. 2 Aperũmũ chũkũna Jesuna'me si'arũmũ chi'isichejajekũna Judas masisi'kuamũ repacheja, pãipi cu'ache cho'oa'ju chini Jesure jo'kajaũ. 3 Jã'ajekũna Judapi saũna Jesuni chēajaapũ chini phairipãĩ chũ'ũna fariseopãina'me Dios vũ'e pē'jekainani chũ'ũasome. Chũ'ũrena Jesús pa'ichejana Dios vũ'e pē'jekainana'me sōtaopãĩ Judapi rakũna vaichena'me uoñoãna'me uopũã rajũ raisinaa'me. 4 Ũcuarũmũ Jesús repaũ'te ti'jñejañe peore masikũjekũ repanare eta tijña sēesi'kuamũ.

—¿Neeni ku'eche mũsanũkona? —chiisi'kuamũ repaũ.

5 Chikũna i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vü'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chükuna —chiisinaa'me.
Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Repau Judas Jesure cu'ache cho'oa'ju chini rasi'ku ūcuanana'me pa'isi'kua'mu.

⁶ Jesupi, “Ūcuau'mu chu'u”, chikuna asa teana cho'je co'iche täisinaa'me repana.

⁷ Cho'je co'iche täijuna repanare jo'e i'kasi'kua'mu repau.

—¿Neeni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vü'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chükuna —chiisinaa'me repana.

⁸ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—“Ūcuau'mu”, chinicuhasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'ure ku'eni inare chu'u neenareta'ni chēamanejũ'u, sani paaru —chiisi'kua'mu repau.

⁹ Aperumu Jesús Puka'kuni sēeu ija'che i'kasi'kua'mu: “Ja'ku, chu'upi paaku chũ'ua'ku chini mu'u chu'ure jo'kasinare te'e'u'terejē'e cho'osōmanesi'kua'mu chu'u”, chiisi'kua'mu. Jā'ajekuna aperumu repau i'kasi'epi ūcuarepa ti'jñea'ku chini, “Inare chekunareta'ni chēamanejũ'u sani paaru”, chiisi'kua'mu repau. ¹⁰ Ūcuarumu Simón Pedro va'ti paakujeku ruta judío phairi aire cho'ochē cho'okaiku Malco'te cājoro u'ajātū cakā'ko pa'icājoro'te tēo vatosi'kua'mu. ¹¹ Tēouna Jesús repau'te Pedro'te i'kasi'kua'mu.

—Repava'ti jo'e juojũ'u. Ina chu'ure cu'ache cho'ojache Ja'ku jo'kasi'ea'me. Ja'ku jo'kasi'e cuhema'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesure vēe Anás vü'ena sasi'ere kuumu

¹² Ūcuarumu repana sōtaopāi repanare chũ'ukuna'me judiōpāi chũ'una chēa vēsinaa'me repau'te Jesure. ¹³ Chēa vēe repau'te charo Anás vü'ena sasinaa'me repana. Reparumu Caifás Anás mamakoni paasi'kua'mu. Repau Caifás repaūsurumu judío phairi ai pa'isi'kua'mu. ¹⁴ Aperumu repau Caifás judiōpāi chũ'unare ija'che chu'vaasomu: “Maipi Jesús cho'ochē'te ūsemapu jainuko chuenisōto cu'amu. Pāi ūcuanuko chuenisōmanea'ju chini cho'okuchi'a ūcuate'e'u chuenisōto na'a re'omu”, chiniasomu.

Pedro, “Jesús neekuma'mu chu'u”, chiisi'ere kuumu

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesuni sasōjuna chükuna repau neena Simón Pedrona'me chu'u cho'jepi tuhasinaa'me repanare. Tuha judío phairi ai vü'e sa'navu cararipuna cuaajuna ja'me kakasi'kua'mu chu'u phairi ai masicojñokujeku. ¹⁶ Pedrotani kakama'ñe jatisa'aro kueñena canukasi'kua'mu. Ūcuarumu chu'u Jesús neeku jo'e eta repavü'e cho'omajñaruā cho'okaio jatisa'aro ñakaikoni sēeuna vataona Pedro'te cuaosi'kua'mu chu'u. ¹⁷ Jā'aja'ñe vata cuaoko ña i'kasi'koa'mo repao Pedro'te.

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisi'koa'mo repao.

Chiiona i'kasi'kua'mu repau.

—Pāamu. Jā'u neekuma'mu chu'u —chiia joresi'kua'mu repau.

¹⁸ Reparumu rua sūsukuna toa suha rühiso'koro nukaju kühisinaa'me repavü'e cho'ochē cho'okainana'me Dios vü'e pē'jekaina. Ūcuaja'che Pedro repanare ja'me nukaku kühisi'kua'mu.

Phairi ai Jesure chu'o sēesi'ere kuumu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Ūcuarumu judío phairi ai Jesure repau che'chochena'me repau neena pa'iche sēesi'kua'mu. ²⁰ Sēeuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi ūcuanuko asaju'te judiōpāi ch'ivü'ñana kaka che'chosi'kua'mu chu'u. Chekarumu Dios vü'ena kaka che'chosi'kua'mu, repana judiōpāi si'arumu

chi'ivũñana. Rope'e che'chomanesi'kua'mu chu'u. ²¹ Chu'ure sēmanejũ'u. Chu'u i'kache asasinani sēniasajũ'u. Chu'u i'kasi'e masime repaña —chiisi'kua'mu repaña.

²² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna Dios vu'e pē'jekaiku pāi chēaku kueñere nukaku Jesure chiana vaiu ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Je'se pa'iana mu'u ikure phairi aire jā'aja'ñe i'kaku? —chiisi'kua'mu.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Ëquere chu'u cu'ache i'kare? Chu'u cu'ache i'kasi'e pa'ito kuajũ'u. Jā'ata'ni, ¿je'se cuasaku mu'u chu'ure cu'ache i'kamanesi'kure vaiku? —chiisi'kua'mu repaña.

²⁴ Chikuna Anás repaña'te Jesure vēesi'e chuta'a josema'kuni judío phairi ai Caifás vu'ena muvaa'ju chini chũ'usi'kua'mu.

*Pedro jo'e, "Jesús neekuma'mu chu'u", chiisi'ere kuamu
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

²⁵ Ūcuarumu Pedro'te nukaku kūhikuni ija'che sēsinaa'me repaña:

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chijuna Pedro jachaku,

—Pāamu. Jā'u neekuma'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

²⁶ Jā'api phairi aire cho'оче cho'okaikujī cājoro tēo vatocojñosi'ku majapāiujī i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Mu'ure olivo sūkiñu pa'ichejana Jesuna'me pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikuna Pedro jo'e jachasi'kua'mu. Jachatona kura chu'isi'kua'mu.

*Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o sēsi'ere kuamu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

²⁸ Ūcuarumu judiōpāi chũ'una ñatapi'ratora Jesure Caifás vu'e pa'isi'kure Romapāi chũ'uku Pilato vu'ena muvasinaa'me. Muva tī'a judío peona vu'ejekuna cu'are cuheju kakamanesinaa'me repaña pascua āijañere āure āñu chini. Aperumu repaña aipāipi pascua tī'api'rarumu judío peona vu'ña kakache ñseasome. Jā'ajekuna repañapi ūcuavũ'ena kakaru pascua āiñe āu āicu'ara'amū, repañapi cu'are paajuna.

²⁹ Jā'ajekuna Pilato repañare ve'sena eta i'kasi'kua'mu.

—¿Ëquere cu'ache cho'ona musanukona ikure rare? —chiisi'kua'mu repaña.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna ikure cu'ache cho'omanesi'ku pa'ito ramanera'asinaa'me —chiisinaa'me repaña.

³¹ Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Ikure musanukonapi sa musanukona aipāi chũ'u jo'kasi'epi cu'ache cho'ojũ'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna judiōpāi pāiu'te te'eu'terejē'e vanisōñe jo'kacojñomanesinajejuna cu'ache cho'onare vanisōñu chiitojē'e vaicu'aku'mu —chiisinaa'me.

³² Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús i'kasi'e repaña, "Kurususē'vero jē'jo vēasōjanaa'me chu'ure", chiisi'e ti'jñepi'rasikua'mu. ³³ Pilato jo'e kaka Jesure soni rao i'kaasomu.

—¿Mu'u judiōpāi ūcuanukore chũ'uku'u? —chiniasomu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—¿Mu'u te'eu cuasache'te sēeku mu'u chu'ure? Rupu chekunapi kuajuna asasi'ere, ¿jā'aja'ñe sēeku mu'u chu'ure? —chiniasomu repaña.

³⁵ Chikuna Pilato i'kaasomu.

—Judīōpāi'uma'mu chu'u. Mu'u majapāi judiōpāipi judío phairipāi chũ'unana'me rasinaa'me mu'ure. ¿Ëquere mu'u cho'ou? —chiniasomu repaña.

³⁶ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāi chũ'ukuta'ni icheja canare chũ'uma'kua'mu chu'u. Chu'upi icheja canare chũ'uku pa'ito chu'u neenapi chu'ure sa judiopa'i chũ'unani jo'kamanea'ju chini ũseju cavaju vaira'asinaa'me. Icheja canare chũ'ukuma'mu chu'u —chiniasomu repau.

³⁷ Chikuna Pilato sēniasomu repau'te.

—¿Jā'a pa'ito mu'u pāi chũ'uku'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Jũju, mu'u i'kache ũcuarepaa'me. Pāi chũ'uku'mu chu'u. Cunaumu pa'isi'kupi icheja chejana pāio jñaacojñosi'kua'mu chu'u Dios pa'iche'te chu'o ũcuarepare kuara chini. Dios pa'iche masiñu chiinachi'a chu'u kache ũcuarepa jachama'ñe asa chēame —chiniasomu repau.

³⁸ Chikuna Pilato jo'e i'kaasomu.

—¿Ëquea'che jā'a, chu'o ũcuarepa kache? —chiniasomu repau.

Pāi Jesure vanisōñe chũ'usi'ere kamu

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Repau'te sēni pi'ni Pilato jo'e eta i'kasi'kua'mu repanare judiopa'i chũ'unare.

—Ikure repau cu'ache cho'osi'ere kuakuna asara chini chu'o sēniasasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni chu'u cuasato jmamakarujē'e repau cu'ache cho'osi'e peomu. Musanukona, “Cu'ache cho'oku'mu iku”, chiiche cho'oma'kua'mu. ³⁹ Pascuarumu ti'ato ũsurumu pa'iche chēacojñosi'kure te'eu'te etoku'mu chu'u, musanukona etojũ'u chiikuni. ¿Ikuni judiopa'i chũ'ukuni etojũ'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁰ Chikuna asa ũcuanuko cuiju i'kasinaa'me repana.

—Etomanejũ'u jā'ure. Barrabani etokaijũ'u chukuna'te —chijju cuisinaa'me repana. Repau Barrabás ñaau paniasomu.

19

¹ Repanapi jā'aja'ñe i'kaju cuirena Pilato Jesuni sa sui'suea'ju chini chũ'uasomu. Chũ'unana sōtaopāipi sa sui'sueasome repau'te. ² Ũcuachi'a miu tuhivu cho'o Jesús sījopuna tuo kaa pāi chũ'una ju'ikāare chimaajakāare sachasome repau'te. ³ Sacha pi'ni repau'te rwarepañoã kueñe rajju ija'che i'kasome repana:

—¿Ikupi judiopa'ire si'arumu chũ'uku paau! —chijju repau chiana vaniasome repana.

⁴ Jā'aja'ñe cho'orena Pilato repanare pāi jo'e eta i'kasi'kua'mu.

—Asarepajũ'u, musanukona. Eto ñoja'mu chu'u repau'te. Chu'u cuasato cu'ache cho'oma'kua'mu repau —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Ũcuarumu Jesupi sījopu'te miu tuhivu tuhivu kaa chimaajakāare ju'iu etauna ija'che i'kasi'kua'mu Pilato:

—¿Ñajũ'u! Iku'mu repau —chiisi'kua'mu.

⁶ Chikuna phairipāi chũ'unana'me Dios vu'e pē'jekaina repau'te Jesure ña cuiju i'kasinaa'me.

—Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u jā'ure. Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u —chiisinaa'me repana.

Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasato cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jā'ajekuna ikure vanisōñe chũ'ucuhemu chu'u. Musanukonapi sa kurususē'verona jē'jo nukojũ'u ikure —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna judiopa'i chũ'una i'kasinaa'me.

—“Dios Mamaku'mu chu'u”, chiiu joreku'mu iku. Chukuna aipāi jā'aja'ñe i'kaju jorenare, “Vanisōjũ'u”, chijju chũ'u jo'kasome. Jā'ajekuna repana chũ'u jo'kasi'e vanisōñe pa'imu ikure —chiisinaa'me repana.

⁸ Jã'aja'ñe i'kache'te asa Pilato na'a rúa vajuchuasomũ. ⁹ Ūcuarũmu repau jo'e vũ'ena Jesure cuaa sēniasomũ.

—¿Jeecheja cakũ'a'ũ mu'ũ? —chiniasomũ repau.

Sēeku'teta'ni Jesús i'kamaneasomũ.

¹⁰ I'kamaũna Pilato jo'e i'kaasomũ.

—¿Chũ'ũ sēeñe kuamaneja'ũ mu'ũ? Pãi chũ'ũkũjekũna chũ'ũre ỹache chũ'ũre'omu chũ'ũre, mu'ũre kurususē'verona jē'jo nukochena'me jose etoche. ¿Jã'a vesũku mu'ũ? —chiniasomũ repau.

¹¹ Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Mu'ũni Diopi pãi chũ'ũñe jo'kamaneru chũ'ũre jã'aja'ñe cho'ojache chũ'ũcu'ara'amũ mu'ũre. Chũ'ũre chēaa'jũ chini sa jo'kasi'ku mu'ũre na'a rúa cu'ache cho'osi'kuamũ —chiniasomũ repau.

¹² Jã'aja'ñe i'kaũna asa Pilato repaũni jose etora chini jo'e eta rúa i'kasi'kuamũ repanare pãi. I'kakũ'teta'ni repana judiõpãi cuijũ i'kasinaa'me.

—“Pãi chũ'ũkũ'mũ chũ'ũ”, chiinapi maire ũcuanũkore chũ'ũkũ'te Césa'te cuheme. Jã'ajekũna mu'ũpi jã'ũni ũcuare jã'aja'ñe i'kasi'kũni jose etoni repau'te maire ũcuanũkore chũ'ũkũ'te ja'me pa'ikũma'mũ mu'ũ —chiisinaa'me.

¹³ Repana i'kache asa pi'ni Pilato Jesure ve'sena etojũ'ũ chini pãi cu'ache cho'osi'e kuajũna asaku ñu'isaivũna puusi'kuamũ. (Repasaivũ rãiraripũ “Gabata” chiimũ hebreo chũ'o. “Gabata” chini “Cata je'nasiraripũ” chiimũ.) ¹⁴ Pascuarũmu tĩ'añe te'eumucuse karatona nukarepau sũ'itona judiõpãi chũ'ũnare i'kasi'kuamũ Pilato.

—¿Ñajũ'ũ ikũre, musanũkonare ũcuanũkore chũ'ũkũ'te! —chiisi'kuamũ repau.

¹⁵ Chikũna cuijũ i'kasinaa'me repana.

—Sa vanisõjũ'ũ jã'ũre. Sa vanisõjũ'ũ jã'ũre. Kurususē'verona jē'jo nukojũ'ũ jã'ũre —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kuamũ repau.

—¿Musanũkonare chũ'ũkũ'te kurususē'verona jē'jo nũko vēasõjũ'ũ chiiche musanũkona? —chiisi'kuamũ.

Chikũna judiõ phairipãi chũ'ũna i'kasinaa'me.

—Césachi'aa'mũ pãi ũcuanũkore chũ'ũkũ —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Pilato Jesure sõtaopãire jo'kasi'kuamũ, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'jũ chini. Jo'kaũna repau'te sasõsinaa'me repana.

Jesure kurususē'verona jē'josi'ere kuamũ

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Sajũna Jesús repau'te jē'jo nukojasē'vero kurususē'vero kuãiu Calavera aikũtina Pãi sãjõpũjakũti chiikũtina saisi'kuamũ. “Calavera” chini “Gólgota” chiimũ hebreo chũ'o. ¹⁸ Ūcuachejana repana Jesure kurususē'verona jē'jo nukosinaa'me. Chekũnare ũcuaja'che ka'chanare kurususē'veroãna jē'jo nukosinaa'me repana. Te'eũ'te Jesús ỹajãtũ cakã'kona nukosinaa'me repana. Chekũni kã'kojãtũ cakã'kona nukosinaa'me. Jesure repana chenevũna nukosinaa'me. ¹⁹ Ūcuarũmu Pilatoji chũ'ũna tochasiko'a kurususē'vero chã'tirona jē'jo sũosinaa'me repana, Iku JESUS, NAZARET Vũ'EJOPO CAKũ'A'Mũ. JUDIõPãI CHũ'ũKũ'Mũ, chiiche tochasiko'are. ²⁰ Pilatoji chũ'ũna hebreo chũ'o, griego chũ'o, latín chũ'o tochasinaa'me repako'a. Repacheja Jesure kurususē'vero jē'jo nukosicheja Jerusalén vũ'ejoopo kueñe pa'isi'kuamũ. Jã'ajekũna judiõpãi jainũko rani repako'a tochasi'e ñasinaa'me. ²¹ Judiõ phairipãi chũ'ũna repako'a tochasi'ere ña i'kasinaa'me Pilato'te.

—Jã'a, “Judiõpãi chũ'ũkũ'mũ ikũ”, chiijũ tochasi'e tũnosõ, “Judiõpãi chũ'ũkũ'mũ chũ'ũ”, chiisi'kuamũ ikũ”, chiiche tocha sũojũ'ũ —chiisinaa'me repana.

²² Chitena Pilato i'kasi'kuamũ.

—Chũ'upi chũ'uuna tochasi'ea'me jã'a. ¡Ûcua jã'aja'ñe paau! —chiisi'kua'mu repau.

²³ Repana sōtaopāi Jesure kurususē'verona jē'jo nuko pi'ni repau ju'isikāa mini ũcuaka'chapana te'ese'rechi'a che're paasinaa'me. Chekukāa tũosikāa repakāapi juhasi'epi peokuna te'eujakāajekuna sãñechi'a ija'che i'kasinaa'me repana:

²⁴ —Ikāa che'resōmaneu mai. Rupũ ikāa paajauni catara'karuã tochasira'karuãpi chejana su'a jñaañu —chiisinaa'me repana.

Jã'aja'ñe cho'ojũ Dios chũ'o kuakaisina tocha jo'kasi'e kuache'te ũcuarepa cho'osinaa'me repana sōtaopāi, ija'che kuache'te:

Chũ'u ju'isikāa te'ese'rechi'a che're paasinaa'me repana.

Chekukāa tũosikāa paajauni jñaañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'asinaa'me repana,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

²⁵ Jesús jē'jo sũcojñosi'ku nukasē'vero kueñere romi ũcuaka'chapana nukasinaa'me, repau puka'kona'me repao cho'jeo, cheko María Cleofas rũjona'me María Magdalena. ²⁶ Nukajuna chũ'u Jesús neeku repau ruu chiicojñoku repau puka'kore kueñe nukasi'kua'mu. Nukakuna ña Jesús repau puka'kore i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, mũ'u chũija'ia pa'ija'mu iku —chiisi'kua'mu repau chũ'ure. ²⁷ Chini chũ'ure ũcuaja'che i'kasi'kua'mu repau— Mũja'koja'io pa'ija'mo iko —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kauna asa jã'arũmupi teana repao'te chũ'u vũ'ena sa kuirasi'kua'mu chũ'u.

Jesús jũ'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni, “Ja'ku chũ'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chini cuasaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Okuamu chũ'ure —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kakũ Dios chũ'o aperũmu kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te ũcuarepa cho'osi'kua'mu repau.

²⁹ ũcuachejare churura'pũru uche cono ruara'ka timusira'pũru ñu'isi'kua'mu. Repana sōtaopāi ũcuara'kana chũisũovũji chũsa chũu hisopo vãsocho chã'tirona repasũoru quẽo sũo mũo repau chũ'opona nosinaa'me chũ'chũa'ku chini. ³⁰ Mũorena chũ'chũ ũku pi'ni ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me —chini meñe sime jũnisõsi'kua'mu repau.

Cũnarũji Jesús me'jũpona sōtao totasi'ere kuamu

³¹ Pũaumucuse chuta'a tĩ'amarũmũjekuna repana judiõpāi, “Maipi kurususē'veroã jē'jocojñosinani casoma'to cu'amũ. Che'ro pascuarũmu na'a ruu fiesta cho'oumucusea'me. Jã'ajekuna maipi repana cũ'are tũ'ka jũ'chesõñu na'a na'mi jũnisõrena na'mi caso re'oa'ku”, chini repana Pilatoni sani i'kaasome jã'aja'ñe cho'ochete chũ'ũa'ku chini. ³² ũcuarũmu repana sōtaopāi Pilatoji chũ'uuna rani Jesure ja'me jē'jo nukocojñosi'kure charo nukakuni repau cũ'a tũ'ka jũ'chesinaa'me. Chekure ũcuaja'che cho'osinaa'me repana. ³³ Cho'o pi'ni Jesure ñasinaa'me. “Ikuta'ni jũnisõsi'kua'mu”, chini repau cũ'a tũ'ka jũ'chemanesinaa'me.

³⁴ Jã'ata'ni sōtao te'eũ cũnarũji Jesús me'jũpona totasi'kua'mu. Totauna chiena'me oko raisi'kua'mu repau totasicoje. ³⁵ Jã'aja'ñe cho'ochete ñasi'kũjeku jorema'ñe ũcuarepare chũ'o kuamu chũ'u, musanũkonapi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chini repauni cuasaajũ chini. ³⁶ Repau cũ'are tũ'ka jũ'chemanerena Dios chũ'o aperũmu kuakaisina tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jñesi'kua'mu.

Repau tara te'etarapũjẽ'e jũchũmanejamũ,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ³⁷ Dios chũ'o tochasiphũro chekũcheja ija'che kuamu:

Repana totasi'kure ñajanaa'me pãi,
chiimũ.

Jesure tãsi'ere kwamũ

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jã'a cho'o pi'nisirũmũ José Arimatea vũ'ejoopo cakũ Jesure jũ'isi'kure Pilatoni sēniasomũ sa tãra chini. (Repau José judiõpãire vajuchũkũ Jesure ñoma'ñe chiikũ paniasomũ.) Sēeũna Pilatoji, “Jau”, chikũna sani Jesure caso saasomũ repau. ³⁹ Saũna Nicodemo Jesure ñamipi mũa cutusi'kũ ja'me saiũ ma'ña jũ'isiva'nare ro'veche mirrana'me áloe ja'mesi'e treinta kilos saasomũ. ⁴⁰ Sa kãana reajakãana ma'ñapi chũũ Jesure reaasome repana Josena'me Nicodemo. Jũ'isinare judiõpã cho'oche'me jã'a. ⁴¹ Jesure kurususẽ'vero jẽ'jo nukosichejare otera'ñũũ pa'icheja pa'isi'kũamũ. Ũcuachejare mamacoje chuta'a jũ'isi'kure te'eũ'terejẽ'e tãmacoje pa'isi'kũamũ, aikũti caripana tẽtoche ũhisicoje. ⁴² Reparũmũ judiõpã pũaumucuse tĩ'acuhakũna repacojepi kueñe pa'ũna ũcuacojena cuaa ũhaasome repau'te Jesure. Ũha eta repacoje kakasa'aro catapũji rũa ujarũji ta'pi vũ'ena co'iasome repana.

20

Jesús vajũraisi'ere kwamũ

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Romicorũmũ apeñatato rũa ñami chuta'a chijajũvana María Magdalena Jesure ũhasicojena saniasomo. Sani ñato catapũ repacoje ta'pisi'pũ kũñosõsi'pũ paniasomũ. ² Ña vũ'vũõ Simonna'me chũ'ũ Jesús neekũ repau rũa chiicojñokũ pa'ichejana rani kũasi'koa'mo repao.

—Maire Paakũ'te pãi mini etua sasõsinaa'me. Repau'te sa ũhasicheja vesũme mai —chiisi'koa'mo repao.

³ Chikona asa chũ'ũ Pedrona'me eta ũcuacojena saisinaa'me. ⁴ Vũ'vũjũ saisinaa'me chũkũna Jesús neena. Jã'ata'ni chũ'ũ Pedro'te na'a charo vũ'vũ tĩ'asi'kũamũ repacoje. ⁵ Vũ'vũ tĩ'a repacoje sa'navũ rũa ñato Jesure reasikãñachi'a ũhisi'kũamũ. Rũa ñakũta'ni chũ'ũ kakamanesi'kũamũ. ⁶ Na'a cho'jepi vũ'vũ tĩ'asi'kũamũ Simón Pedro repacoje. Ũcuaja'che repakãña kaka ñasi'kũamũ repau. ⁷ Ũcuachi'a Jesús sũjopũ reasikã tũichejana pũ'se ũhasikãare ñaasomũ repau. ⁸ Ũcuarũmũ chũ'ũ charo vũ'vũ tĩ'asi'kũ repacoje ũcuaja'che kaka ña, “¡Vajũranicuhacosomũ repau!”, chini cuasasi'kũamũ. ⁹ Reparũmũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e repau vajũraijache kũache asanata'ni chuta'a asavesũsinaa'me chũkũna. ¹⁰ Ña pi'ni vũ'ena co'isinaa'me chũkũna.

María Magdalenani Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kwamũ

(Mr 16.9-11)

¹¹⁻¹² María Magdalenata'ni chũkũna'te tuhasi'ko co'imanesi'koa'mo. Co'ima'ñe pa'io repacoje kueñere nukako oniasomo repao. Oio repacoje sa'navũ rũa ñato Jesús ũhisichejare ángeles te'eka'chapana pojakãña ju'inapi ñuniasome. Jesús sũjopũ caru'ru pa'isichejare chekũ ñuniasomũ. Chekũta'ni Jesús cũ'a caru'ru pa'isichejare ñuniasomũ. ¹³ Ũcuarũmũ ángeles repao'te sēniasome.

—¿Je'se pa'ũna oiko mũ'ũ? —chiniasome repana.

Chũtena i'kaasomo.

—Chũkũna'te Paakũ'te pãipi sasõsinaa'me. Repau'te sa ũhasichejajẽ'e vesũmo chũ'ũ —chiniasomo repao.

¹⁴ Jã'aja'ñe i'kacuha chũriko Jesure ũcuacheja nukakũni ñaasomo repao. Ñakota'ni ñavesũasomo repao repau'te. ¹⁵ Vesũkona i'kaasomũ Jesús repao'te.

—¿Je'se pa'ũna oiko mũ'ũ? ¿Neeni ku'eko mũ'ũ? —chiniasomũ repau.

Chikuna, “Oterañuruã kuirakucosomu iku”, chini cuasako i'kaasomo repao.

—Mu'upi sasi'ku pani kuajũ'u chu'ure repau'te sa ũhasicheja. Miiyani rara chiimo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁶ Chikona Jesús i'kaasomu.

—¡María! —chiniasomu.

Chikuna asa churi hebreo chu'opi i'kaasomo repao.

—¡Rabuni! —chiniasomo. (“Rabuni” chini “Masiu” chiimu hebreo chu'o.)

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kaona i'kaasomu Jesús.

—Chëamanejũ'u chu'ure. Ja'ku pa'icheja chuta'a co'ima'kua'mu chu'u. Jã'ajekuna chëamanejũ'u chu'ure. Jã'ata'ni chu'u neenare chu'u cho'jechĩija'ñe pa'inare co'i ija'che kuakajũ'u: “Jesús, ‘Chu'u Ja'ku Dios pa'ichejana co'imũ chu'u. Repau chu'u Ja'ku ũcuachi'a Maja'kua'mu. Chu'ure paaku'mu Repau. Ũcuachi'a musanukonare Paaku'mu Repau’, chiisi'kua'mu”, chijũ'u repanare —chiniasomu repau.

¹⁸ Chikuna repao María Magdalena rani chukuna'te repau neenare repau'te ñasi'ena'me repau i'kasi'e kuasi'koa'mo.

Jesús repau neenare peosichejapi rani ñosi'ere kumatũ

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Ũcuamucuse romicorũmu na'itona chukuna Jesús neena judiopãi chũ'unani vajuchũju jatisa'ñaroã peore masi jeo ta'chesõ chi'i pa'isinaa'me. Jã'aja'ñe chi'i pa'inani Jesús chukuna chenevũ'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mu.

²⁰ Chini repau jãjñana'me me'jupo totasicoje ñosi'kua'mu repau chukuna'te. Ñokuna ña, “Maire Paaku'mu iku”, chini pojosinaa'me chukuna. ²¹ Ũcuarũmu repau jo'e ũcuare i'kasi'kua'mu.

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona. Repau chũ'uñe cho'oa'ku chini Ja'ku chu'ure raosi'ja'che musanukonare saomu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²² Chini chukunani jujukũ ija'che i'kasi'kua'mu:

—¡Dios Rekochoji musanukona rekoñoãre ja'me paa! ²³ Cu'ache cho'оче ũhasõsinare pãi, “Musanukona cu'ache cho'osi'e tunosõsi'ea'me”, chiire'omu musanukonare. Chiito tunorepasi'ea'me repa. Jã'ata'ni cu'ache cho'оче ũhamanareta'ni, “Musanukona cu'ache cho'оче tunoma'ñea'me”, chiire'omu musanukonare, tunoma'ñejekuna —chiisi'kua'mu repau.

Jesure vajũraisi'kũre Tomás ñasi'ere kumatũ

²⁴ Reparũmu chukuna'te Jesús neenare docerepanare ja'me pa'iku, “Gemelo”, chiicojñokũ Tomás peosi'kua'mu, Jesús chukuna'te peosichejapi rani ñorũmu.

²⁵ Peosi'kujekuna repau'te ija'che kuasinaa'me chukuna:

—Maire Paaku'te ñasinaa'me chukuna —chiisinaa'me chukuna repau'te.

Chitena Tomás jachakũ ija'che i'kasi'kua'mu:

—Repau jãjña jẽ'josicojña ña chu'u mũoñoji cuacha ñani'te ũcuachi'a repau me'jupo totasicoje chu'u jãtupi suãni ñani'te musanukona i'kache cuasaja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁶ Te'esemana pa'isirũmuna jo'e ũcuavũ'ena chi'isinaa'me chukuna. Reparũmũta'ni Tomás ja'me pa'isi'kua'mu. Chi'i pa'ijũ jatisa'ñaroã masi jeo ta'chesõsisa'ñaroãta'ni Jesús chukuna chenevũ'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chini repau'te Tomare i'kasi'kua'mu.

—Chu'u jãjña jẽ'josicojñana mũ'u mũoñoji cuacha ñajũ'u. Ũcuachi'a chu'u me'jupo totacojñosicoje mũ'u jãtupi suãni ña jachama'ñe cuasajũ'u chu'ure. Ũcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

28 Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Dioa'mu mu'u. Chu'ure Paaku'mu —chiisi'kua'mu repau.

29 Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Chura chu'ure ñasi'kujeku jachama'ñe cuasamu mu'u. Jã'ata'ni chu'ure ñamanapi cuasana mu'ure na'a rua pojojũ pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Pãipi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasaajũ chini Juan iphũro tocha jo'kasi'ere kũamu

30 Repau Jesús cheja pa'irumu chukuna repau neena ñaju'te Diochi'a cho'omasiche rua cho'o ñosi'kua'mu. Jã'ata'ni repa chukuna ñasi'e peore kuaku tocha jo'kama'mu chu'u iphũro. 31 Ie iphũro tochasi'e peore musanukonapi ña, “Jesucristo Dios Raosi'kua'mu. Ũcuau Mamaku'mu repau”, chini cuasa, repauni cuasaju re'oja'che pa'iju jũnisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani paapu chini tocha jo'kamũ chu'u.

21

Repau neenare sieterepanare Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kũamu

1 Jã'aja'ñe cho'osirumu chukuna Jesús neena na'a pa'iju Tiberias chiara ru'tuva'te pa'ijuna Jesús jo'e peosichejapi ñosi'kua'mu chukuna'te aperumu cho'osi'ejache. Ija'che cho'osi'kua'mu repau: 2 Repacheja Simón Pedro'mu, “Gemelo” chiiku Tomaa'mu, Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopo caku Natanaela'mu, chukuna Zebedeo chii te'eka'chapana a'chuna'me pa'isi'kua'mu chu'u. Ũcuachi'a chekuna te'eka'chapana chukuna'te ja'me pa'isinaa'me Jesús neena. 3 Ũcuarumu Simón Pedro chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i saimũ chu'u —chiisi'kua'mu.

Chiiuna chukuna,

—Ja'me sañu —chiisinaa'me.

Chini choovu caje tuni ja'me va'i saisinaa'me chukuna. Sani si'añami chonata'ni te'eva'urejẽ'e va'ire chomanesinaa'me chukuna. 4 Ñatapi'ratona repau Jesús chiara ru'tuva'te peosichejapi rani nukasi'kua'mu. Jã'ata'ni chukuna repau neena repau'te ñavesusinaa'me. 5 Ũcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Põsupãi, ¿va'i chomanere? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pãasinaa'me chukuna —chiisinaa'me.

6 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Va'i chorũ choovu uajajũtu cakã'kona su'a ruoru va'i kakajanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau chũ'uñe cho'ojũ jairepanukore va'ire chorena va'i chorũ mi-icu'asi'kua'mu chukuna'te. 7 Ũcuarumu chu'u Jesús rua chiicojñokũji i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Maire Paaku'mu jã'u —chiisi'kua'mu chu'u.

Jã'aja'ñe i'kauna asa Simón Pedro Jesuni ñara chini sẽ'sevũ ju'ikãa repau tĩtosikãa mini sacha chiarana su'a tuãni runi chu'asi'kua'mu. 8 Chukunata'ni repau neena canuka choovu'ji va'i chorũji va'ipi timusõrena chiachaji vavo rajũ pa'isinaa'me. Chukuna raisicheja cien metros pa'isi'kua'mu chiara joopo. 9 Rani ru'tuvana jũo mani toa ñasinaa'me chukuna. Ũcuatoare chiacha va'ina'me pã pa'isi'kua'mu.

10 Ũcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i musanukona chosiva'nare te'eva'nare rajũ'u —chiisi'kua'mu.

11 Chikuna jo'e Simón Pedro choovuna caje tuni va'i chorũ ciento cincuenta y trerepana va'i ujanachi'a timusi'ruere jñajñu ma ũhasi'kua'mu. Va'i jainuko

pa'iruta'ni che'remanesi'kua'mu repau. ¹² Jã'aja'ñe cho'o pi'niuna Jesús i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Rani ãijũ'u ãu —chiisi'kua'mu.

Chukuna repau neena te'eujẽ'e, “¿Jeeja'iu'u mu'u?”, chiimanesinaa'me, repauni ña masiju. “Chukuna'te Paaku'mu iku”, chini cuasasinaa'me. ¹³ Ũcuarumu Jesús chukuna'te pãna'me va'i mini ãusi'kua'mu.

¹⁴ Repau Jesús vajurani pa'iu chukuna'te repau neenare peosichejapi rani ñosi'e chura choteñoãa'me.

Simón Pedrona'me Jesús cutusi'ere kwamu

¹⁵ Æu ãni pi'nisirumu Jesús Simón Pedro'te sãesi'kua'mu.

—Simón, Juan mamaku, ina chiime chu'ure. Jã'ata'ni, ¿mu'u chu'ure na'a rua chiima'ku? —chiisi'kua'mu.

Chiiuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Jãju, Chu'ure Paaku, mu'ure rua chiimu chu'u. Masimu mu'u jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Jã'aja'ñe pa'ito ovejachiiva'nare kuiracheja'che kuirakaijũ'u mu'u chu'u neenare —chiisi'kua'mu repau.

¹⁶ Chini repau'te jo'e sãesi'kua'mu repau.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kua'mu.

Chiiuna i'kasi'kua'mu repau.

—Jãju, Chu'ure Paaku, mu'ure chiimu chu'u. Masimu mu'u jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Chiiuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ovejave'nare kuiracheja'che kuirakaijũ'u chu'u neenare —chiisi'kua'mu.

¹⁷ Jo'e ũcuate'ere sãesi'kua'mu Jesús repau'te.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kua'mu.

Jesupi ũcuate'ere choteñoã, “¿Chu'ure chiiku mu'u?”, chiiuna Simón Pedro sumana i'kasi'kua'mu.

—Chu'ure Paaku, peore masiku'mu mu'u. Chu'u mu'ure chiiche masimu mu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Jã'aja'ñe pa'ito mu'upi ovejava'nare kuiracheja'che kuirakaijũ'u chu'u neenare.

¹⁸ Ija'chere i'kamu chu'u mu'ure: Mu'u aperumu pösuu pa'irumu kãña sa'che mu'ure uachejña ku'isi'kua'mu mu'u. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu mu'u aiva'u pa'itona chekupi mu'u jãjña sauna vëe mu'ure saihamachejñana saja'mu mu'ure. Ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacheji Jesús Simón Pedro Dios chu'ore chu'vaku chuenisõuna pãi Diore cuasajachere kuasi'kua'mu, ũcuauji asa masia'ku chini. Jã'aja'ñe chiimu Dios.

Ũcuarumu Jesús Simón Pedro'te jo'e i'kasi'kua'mu.

—¿Chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u! —chiisi'kua'mu.

Jesús repau neeku rua chiicojñoku pa'iche'te kwamu

²⁰ Ũcuarumu chu'u, Jesús neeku repau rua chiicojñokupi repanani cho'jepi tuhakuna Pedro churi ñasi'kua'mu chu'ure, aperumu pascua ãu ãirumu Jesuni kueñe ñu'iu repau'te jo'kajauni, sãesi'kuni. ²¹ Ũcuarumu Pedro chu'uni ña Jesure sãesi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ikurejẽ'e, ¿je'se ti'jñeja'u? —chiisi'kua'mu.

²² Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chũ'u cheja jo'e cajerũmũjatũ'ka jũnisõma'ñe pa'iche'te chũ'u jo'kaũato jo'kare'omũ chũ'ũre ikũre. Mũ'uta'ni ikũ pa'ijache cuasama'ñe chũ'u chũ'ũñe'te cho'okũ pa'ijũ'ũ —chiisi'kũa'mũ repaũ.

²³ Jesupi jã'aja'ñe i'kaũna asa chekũna repaũ neena asavesũju sãĩñechi'a ija'che cutuasome: “Repaũ Juan jũnisõma'ñe ai pa'ijaũasomũ”, chiniasome. Jã'ata'ni repaũ Jesús, “Jũnisõma'ñe ai pa'ija'mũ ikũ”, chiimanesi'kũa'mũ chũ'ũre Juanre. Rupa, “Chũ'u cheja jo'e cajerũmũjatũ'ka jũnisõma'ñe pa'iche'te ikũre chũ'ũni jo'kaũato jo'kare'omũ”, chiisi'kũa'mũ Jesús chũ'ũre Juanre.

²⁴ Chũ'u Jesús neekũ pa'iche'te i'kasinaa'me repana. Chũ'u ũcuauji ie chũ'o reparũmũ cho'osi'ere iphũrona tochamũ. Chũ'u kũache chũ'o ũcuarepaa'me. Masime mai jã'a. ²⁵ Chekũmajñaruã Jesús ruã si'ache cho'osi'kũa'mũ. Iphũro tochama'mũ chũ'u repa. Repaũ cho'osi'ere peore tocharu chekũrũmũ repaũ cho'osi'e kũaphũroã timusõra'acosomũ cheja. Jã'aja'ñe cuasamũ chũ'u. Ũcuamakaru tochamũ chũ'u Juan.

Jesús saosina cho'osi'ere kuamu

Jesús Dios Rekocho raojachere kɛamɛ

¹ Chɛ'u Lucas mɛ'ure Teófiloni ie chɛ'o tocha saomu, Jesús pa'iche'te masia'ku chini. Aperɛmɛ chɛ'u mɛ'ure chekɛphɛro utija'ophɛro tocha saosi'kɛa'mɛ, Jesucristo cho'osi'ena'me che'chosi'e kɛara chini. ² Repaɛ Jesús cheja pa'isi'ena'me sɛnaɛmɛ mɛisi'e kɛara chini tocha saosi'kɛa'mɛ chɛ'u mɛ'ure. Dios Rekochoji cho'okaiɛna Repaɛ mɛipi'rarɛmɛ Jesús Repaɛ neenare soni chɛ'u jo'kaasomu, repaɛna cho'ojache.

³ Repaɛ Jesús jɛniso tãcojɛnosi'kɛta'ni jo'e vajɛrani pa'iana Repaɛ neena ñaasome Repaɛ'te. Jɛni vajɛrani jo'e cuarentarepaumucujɛna cheja pa'ia te'eñoã ñokɛ paniasomu Repaɛ, repaɛnapi Repaɛ jɛni vajɛraisi'ere masia'ju chini. Ñokɛna, “Jesua'mɛ ikɛ”, chini Repaɛ'te ña masiasome repaɛna. Ũcuachi'a cu'ache cho'ochɛ ũhasinare Dios chɛa paache'te kɛakɛ che'choasomu Jesús Repaɛ neenare.

⁴ Vajɛrani Repaɛ neenana'me pa'ia ija'che chɛ'ɛasomu:

—Icheja Jerusalén vɛ'ejoopo saima'ñe pa'ija cha'ajɛ'u. Saimɛ chɛ'u. Jã'ata'ni chɛ'u Ja'ku Dios mɛsanɛkonare Repaɛ Rekocho'te raopi'ramɛ, mɛsanɛkona rekoñoãre ja'me paɛ chini. Repaɛ aperɛmɛ cho'ora chiisi'e cho'opi'ramɛ Dios. Aperɛmɛ chɛ'u mɛsanɛkonare Repaɛ Dios Rekocho raojache kɛasi'kɛa'mɛ. Chura Dios Rekocho'te cha'ajɛ'u mɛsanɛkona. ⁵ Aperɛmɛ Juan pã jainɛkore re'oja'che okoro'veasomu. Chura Diopi mɛsanɛkonare na'a re'oja'che cho'okaija'mɛ. Jeerɛmɛ pa'ima'tona mɛsanɛkona rekoñoãna Dios Rekocho raocojɛjanana'me mɛsanɛkonani ja'me paɛ chini —chiniasomu Jesús repaɛnare.

Jesús sɛnaɛmɛ mɛisi'ere kɛamɛ

⁶ Repaɛ Jesús neena Ũcuani ja'me pa'ija ija'che sɛniasaasome Repaɛ'te:

—Asarepajɛ'u, Chɛkɛna'te Paakɛ. Maijana judío'pã chɛ'ɛñechi'a chiime chɛkɛna. Jã'ata'ni maire chura tɛinapi chɛ'ɛme, judío peonapi. Jã'aja'ñe cuheme chɛkɛna. ¿Chura mɛ'u chɛkɛna'te judío peona chɛ'ɛñe ũsekaija'u? —chiniasome repaɛna.

⁷ Chitena,

—Chɛ'u Ja'ku masiche'me jã'a. Repaɛ'te ũseɛarɛmɛ judío peona chɛ'ɛñe ũsekaija'mɛ Repaɛ. Chuta'a reparɛmɛ kɛama'mɛ Repaɛ. ⁸ Ie chɛ'u i'kache asa chɛajɛ'u: Mɛsanɛkonare Dios Rekocho raipi'ramɛ. Rani ja'me pa'ia Ũcuarekochoji cho'okaija'mɛ mɛsanɛkonare, chɛ'u pa'iche'te chekɛnani masi kɛaa'ju chini. Ũcuajɛ cho'okaiɛna chɛ'u pa'iche masi kɛajana'me mɛsanɛkona ijoopo Jerusalén vɛ'ejoopo pa'inare peore, icheja Judea cheja pa'inare, ũcuachi'a Samaria cheja pa'inare. Mɛsanɛkonapi kɛajɛna si'achejɛna'ɛna rɛa so'ña pa'ina pã peore asajana'me chɛ'u pa'iche —chiniasomu Repaɛ.

⁹ I'ka pi'ni Repaɛ neena ñaju'te sɛnaɛmɛna mɛnisoasomu Repaɛ. Mɛina ñaɛ chiinaretani pikopi ñañejɛ'e peochɛ ta'pisɛna ñama'ñe mɛosoasome repaɛna.

¹⁰ Chuta'a mɛñe ñaju pa'ijana peosichejapi rani ɛmɛpã te'eka'chapana pojakãna ju'napari rani repaɛna chenevɛ'te nɛkaasome. ¹¹ Nɛkajɛ repaɛnare Jesús neenare ija'che i'kaasome repaɛna:

—Mɛsanɛkona Galilea cheja raisina, ¿je'se pa'iana chuta'a mɛñe ñaju pa'iche? Repaɛ Jesús sɛnaɛmɛna mɛnisocuhasi'kɛa'mɛ. Na'a pa'isirɛmɛ Ũcuani mɛisi'ejache jo'e cajeja'mɛ Repaɛ —chiniasome repaɛna ángeles sɛnaɛmɛ pa'ina.

Judas aperɛmɛ pa'isi'ejache pa'ijani Matía'te jãasi'ere kɛamɛ

12 Ūcuarum repana te'ekilómetro Olivo aikūti caje Jerusalén vā'ejoopona coi tī'aasome. 13 Vā'ejoopo tī'a vā'e muni repana pa'iruupuna kakaasome oncerepana, Pedro'mu, Santiago'mu, Juan'mu, Andre'mu, Felipe'mu, Tomaa'mu, Bartolome'mu, Mateo'mu, Santiago Alfeo mamaku'mu, Simón cananistapāi cho'okaisi'kuna'me Judas Santiago cho'jeu. 14 Repana oncerepana si'aumucujña chekunana'me chi'ijū paniasome Repau Jesús cho'jechiina'me, puka'ko Mariana'me chekuna romi. Chi'i si'arumu Dionī sēeju paniasome repana.

15 Reparumu repana Jesucristo'te cuasanachi'a chi'iasome. Ciento veinterepana chi'isina pa'icosome. Chi'irena Pedro repana chenevūji vūni nukaku ija'che i'kaku chū'vaasomu repanare:

16 —Asarepajū'u, chū'u majapāi. Aperumu Dios Rekochoji kuakuna David Judas cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu. Dios Rekocho peoche i'kama'kua'mu. Jā'ajekuna aperumu Dios Rekocho i'ka jo'kasi'e pa'iku'mu Judas. Repau Judas Jesuni chēa sa vanisōa'ju chini chekunani Repau sani pa'ichejana sasi'kua'mu. 17 Chuta'a jā'aja'ñe cho'omarumu Repau Jesús Judare soni chēa paasi'kua'mu. Chēa paakuna chukunana'me pa'iu Diore re'oja'che ja'me cho'okaiū pa'isi'kua'mu repau.

18 'Repau Judas aperumu re'oja'che pa'isi'kupi Jesuni cu'ache cho'oūna repau'te ro'iasome pāi. Ro'isinareta'ni repa kuri suma'ñe cuasa co'choasomu repau. Co'choūna repa kuri chejare kooasome repana. Repau Judas cutapu'te tuāni che're cutatuopūji etaūna jūnisōasomu. 19 Repau tuāni jūnisōsi'e Jerusalén pa'ina ūcuanuko asaasome. Jā'aja'ñe asa repana chū'o Acéldama ve'oasome repacheja. Repana chū'o "Acéldama" chini "Chiecheja" chiiuasomu.

20 'David mai aipāiu pa'isi'ku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Repau vā'e pāi peovū'e jo'kasōsivū'e paau.

Repau cho'oche chekuni jo'kajū'u, chiimu. 21-22 Jā'ajekuna Judas aperumu cho'osi'ēja'che re'oja'che cho'okuni chekuni jñaa jo'kañu chiime mai. Jo'e te'eū'te jñaañu Jesús pa'iche'te maina'me kuajaure, "Jesús jūnisō tācojñosi'ku jo'e vajurani pa'iku'mu", jā'aja'ñe chiiu kuaa'ku. Jesús maina'me ku'irumu, ūcuaja'che Juan Repau'te okorosi'e ñasi'kuni si'ache maina'me ku'iu Repau cūnaumu munisōñe ñasi'kuni jñaañu chiime mai —chiniasomu repau Pedro repanare.

23 Chikuna, repana te'eka'chapanare ve'oasome, repana chiinani. José Barsabana'me Matía'te ve'oasome repana. José Barsabás jo'e ūcuate'eūji Justo ve'easomu. 24-25 Repanani chini ūcuanuko Jesuni sēniasome repana, Repau chiikuni masiñu chini. Ija'che i'kaju sēniasome repana:

—Mu'u, Chukuna'te Paaku, pāi ūcuanuko rekoñoā cuasache masiku'mu. Chekuni te'eū'te jñaañu chiime chukuna Judas re'oja'che pa'irumu cho'osi'ēja'che cho'oa'ku chini. Mu'u chiikuni kuajū'u chukuna'te. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna? Repau Judas re'oja'che cho'osi'e jo'kasō, cu'ache cho'osi'kujeku jūnisō vati toare sani pa'iuasomu, cu'ache cho'osi'e ro'i. Chura chukuna'te ja'me pa'ikuji karamu. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna ja'me chū'vajaure? —Jā'aja'ñe i'kaju sēniasome repana.

26 Sēni pi'ni repana chiinani te'eka'chapanare repana mami catapuāna tochaasome repana. Tocha pi'ni su'aasome Jesús chiikuni masiñu chini. Su'a ña Matiani chēaasome repana ūcuanani ja'me pa'iu cho'okaau chini. Chēarena ūcuanani Jesús saosinani oncerepanani jovoasomu Matías, ja'me chū'vara chini.

2

Dios Rekocho cajes'ere kuamu

1 Ūcuarumũ fiesta Pentecostés pa'irumũ ūcuate'evu'e Jesucristo'te cuasanachi'a ūcuanũko chi'iasome. 2 Repavũ'ere chi'i pa'ijũna cunaumũpi ruã asoche tutacheja'che asoasomũ. Repavũ'e pa'ina ūcuanũko asaasome. 3 Asoũna ñato repanare ūcuanũkore sũjo sē'sevuã toñarũãja'ñe ñoasomũ.

4 Dios Rekochoji raiũ ūcuanũkore jã'aja'ñe cho'oasomũ. Repanare Repau Rekochoji rani ja'me pa'iu cho'okaiũna repanajẽ'e che'chemanesi'ere tũipãi chũ'o i'kaasome repana ūcuanũko.

5 Reparumũ repacheja Jerusalén vu'ejoopo judiõpãĩ jainũko si'achejũarũã raisina paniasome Diore cuasana. 6-7 Ūmũpi ruã asoche cho'okũna asa repana Jerusalén pa'ina jainũko vu'vu mũa chi'iasome asaũu chini. Vu'vu mũa asato Jesucristo'te cuasanapi repanajẽ'e che'chemanesi'ere tũipãi chũ'ore i'kaasome. Jã'aja'ñe i'kajũna asa ruã cuasaju paniasome repana. Ruã si'achejũarũã raisina i'kachũ'ore i'kajũna asa sãĩnechi'a ija'che i'kaasome repana:

—¿Je'se paaku ie? Ina tũipãi chũ'o i'kana ūcuanũko Galilea cheja raisinaa'me.

8 ¿Je'se pa'ũna ina mai so'ña pa'ina i'kache peore i'kamasiche? 9 Mai ruã si'achejũarũã raisinaa'me. Partia cheja, Media cheja, Elam cheja, Mesopotamia cheja, Judea cheja, Capadocia cheja, Ponto cheja pa'inana'me Asia cheja raisina pa'ime mai.

10 Ūcuachi'a Frigia cheja, Panfilia cheja, Egipto cheja, Africa cheja Cirene chekũkã'ko pa'inana'me pa'ime mai. Ūcuachi'a Roma vu'ejoopo raisina judiõpãina'me judiõ peonapi judiõ pa'iche che'chesinana'me pa'ime mai icheja. 11 Ūcuachi'a Creta cheja pa'ina Arabia cheja pa'inana'me pa'ime mai icheja. Si'achejũarũã raisinaa'me mai. Jã'ata'ni mai ūcuanũko Dios re'oja'che cho'oche'te kuajũna asaju pa'ime. Peore mai chũ'opi i'kajũna asame mai —chiniasome repana sãĩnechi'a.

12 Jã'aja'ñe i'kache'te asarena ruã cuasoasomũ repanare. Jã'ajekũna sãĩnechi'a ija'che i'kaju sēniasome repana: “¿Je'se pa'ũna ina ija'che i'kache?”, chiijũ. 13 Chekũna vu'vu mũasinata'ni asa pãisoju cu'ache cutuasome repanare Jesure cuasanare. “Cono jũ'ime ina”, chiniasome repana sãĩnechi'a.

Pedro chũ'vasi'ere kuamũ

14 Chitena Pedro oncerepanare ja'me pa'ikũji vuni nukaku pãĩ kuanupũ vu'vu raisikuanupũ'te ija'che chũ'vaasomũ:

—Asarepajũ'ũ, mũsanũkona judiõpãĩ, Jerusalén pa'ina. 15 “Ina cono jũ'ime”, chiime mũsanũkona te'ena. Jã'ata'ni cono jũ'ima'me chũkũna. Chuta'a apeñatamũ ie. Nueve'me. Mai judiõpãĩ umucujũna cono ūkumanaa'me. 16 Ija'che pa'imũ: Apereparumũ Dios chũ'o kuasi'ku, Joel, irumũ cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

17 Cheja si'api'rarumũ pãĩ ūcuanũkore Repau Rekocho'te raoja'mũ Dios.

Raõna Ūcuarekochoji cho'okaiũna mai chũipi Repau chũ'ore chũ'vajanaa'me.

Cho'okaija'mũ põsupãipi Dios ñoñe'te tohare ñaa'ju chini.

Cho'okaija'mũ ainapi uokãni ñaa'ju chini.

18 Ūcuachi'a reparumũ Repau'te cho'oche cho'okainare umũpãina'me romi

Repau Rekocho'te raoja'mũ Dios

repanapi Ūcuau chũ'ore chũ'vaa'ju chini.

19 Repau Dios cunaumũna'me cheja Ūcuauchi'a cho'omasiche'te pãĩ ruã cuasaju'te cho'o ñoja'mũ.

Chiena'me toana'me piko cho'o ñoja'mũ Dios.

20 Ūsuũ miañe ūseja'mũ.

Ūcuaja'che pãimiaũ chieja'che ñoja'mũ.

Repau jo'e cajepi'rarumũ jã'aja'ñe cho'oja'mũ Maire Paaku.

Reparumũ Dios pãĩ ūcuanũko pa'iju cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mũ.

21 Ūcuachi'a reparumũ pãipi Maire Paakuni s̄ejũ, “Chũ'ure oijũ'ũ; mũ'ure cuasakũ'mũ chũ'ũ”, chiito repanare Ch̄ea Paakũ re'oja'che cho'okaija'mũ, chiimũ Joel tocha jo'kasi'e.

22 'Israelpãi, asa ch̄ejũ'ũ. Diopi raouna pa'isi'kua'mũ Jesús. Ūcuawji cho'okaiuna r̄ua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te, pãi r̄ua cuasajũ'te cho'osi'kua'mũ Repau. Icheja jã'aja'ñe cho'osi'kua'mũ. Masime musanukona jã'a. 23 Jã'ata'ni musanukonapi Repau ni vanisõa'jũ chini cu'apãire chũ'urena vanisõsinaa'me Repau'te. Musanukonapi chũ'urena kurususẽ'vero cho'o ũcuasẽ'verona jẽ'jo nukorena jũnisõsi'kua'mũ Repau. Jã'ata'ni Dios maini re'oja'che cho'okasa chini ũsemanesi'kua'mũ jã'a. Chuta'a cheja cho'omarumũ masiasomũ Dios musanukona cho'ojache. Masikũta'ni ũsemanesi'kua'mũ Repau, maini re'oja'che cho'okasa chini. “Jã'aja'ñe cho'oja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios aperumũ. 24 Jã'ajekuna Repau Jesucristo chuenisõ tãcojñosi'kua'mũ. Jã'ata'ni jmamakarũ pani Diopi vasouna jo'e vajurani etasi'kua'mũ Jesús. Jũnisõsina pa'icheja pa'ikũni etosi'kua'mũ Dios. Jũnisõsiva'na pa'icheja ai pa'icu'aasomũ Repau'te. Chuenisõsi'kũ vajurani jo'e chejare pa'isi'kua'mũ Repau. 25 Aperumũ pa'isi'kũ David Repau Jesús pa'ijachere kũakũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ: Chũ'ure Paakũji chũ'ure ja'me pa'ikũ'mũ.

Ñato si'arumũ pa'ikũ'mũ Repau.

Chũ'ure cho'okaikũ'mũ Repau, vajuchũmanea'kũ chini.

26 Jã'ajekuna chũ'ũ rekocho r̄ua pojomũ.

Pojokũ ija'che i'kamũ chũ'ũ:

Chũ'ũ jũnisõsirumũ re'oja'che pa'ija'mũ chũ'ure.

Jã'are masimũ chũ'ũ.

27 Ja'kũ, mũ'ũ chũ'ure jũnisõsina pa'icheja ai saomanaja'mũ.

Chũ'ure saoja'mũ mũ'ũ.

Jã'ata'ni r̄ua jeerumũ jo'kamaneja'mũ mũ'ũ chũ'ure repacheja.

Mũ'ũpi ũsekuna chũ'ũ ca'nivũ jã'jumanaja'mũ chũ'ure.

28 Mũ'ũpi chũ'ure re'oja'che pa'iche che'chouna re'oja'che pa'imasikũ'mũ chũ'ũ.

Mũ'ũpi chũ'ũni ja'me pa'ũna r̄ua pojokũ'mũ chũ'ũ,

chiimũ repau David tocha jo'kasi'e.

29 'Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãi, chũ'ũ ũcuarepa i'kache. Mai aipãiu pa'isi'kũre Davire jũnisõuna tãsõasome pãi. Repau'te tãsicheja chuta'a pa'imũ. Kueñea'me repacheja. Jã'ajekuna ie masime mai: “Chũ'ũ ca'nivũ jã'jumanaja'mũ”, chiisi'e David ca'nivũ pa'iche kũama'ñe chekũ ca'nivũ pa'iche'te kũamũ jã'a. 30 Repau David cheja pa'irumũ Dios chũ'o asa kũakaiũ paniasomũ. Repau'te ija'che i'kaasomũ Dios: Mũ'ũ jojosinare na'a pa'isirumũ jainukore paaja'mũ mũ'ũ.

Ūcuana Mamakũji Israelpãire re'oja'che chũ'ũja'mũ.

Mũ'ũ chũ'ũñeja'ñe re'oja'che chũ'ũkũ pa'ija'mũ Repau.

Chũ'o ũcuarepare i'kamũ chũ'ũ,

chiniasomũ Dios repau'te Davire. 31 Repau Dios cho'ojache asaasomũ David.

Asasi'kũjekũ Dios Raojau Cristo jũnisõ jo'e vajurajache tocha jo'kaasomũ repau.

Ija'che chiimũ repa:

Repauji jũnisõru jũnisõsina pa'icheja ai jo'kamaneja'mũ Dios.

Repau ca'nivũjẽ'e jã'jumanaja'mũ,

chiimũ. 32 Repau cho'oja'mũ chiisi'e cho'ocuhasi'kua'mũ Dios. Jesús chuenisõ

tãcojñosi'kũ Diopi vasouna vajurani jo'e ku'isi'kua'mũ cheja. Ku'ũna Repau'te peore

ũcuauko ñasinaa'me chũkuna. 33 Vajurakuna Dios Repau'te cunaumũna mũa,

“Chũ'ure kueñe ũjajũtu cakã'kore pũũ ñũ'ũ chũ'ũna'me chũ'ũjũ'ũ”, chiniasomũ.

Aperum Repau Puka'ku, Dios, “Chu'u Rekocho'te isija'mu chu'u mu'ure”, chini-asomu Mamaku'te. Churata'ni isicuhasi'kuam Repau. Puka'kupi isiuna Repau Rekocho Jesús Ūcuarekocho'te jo'e chukunani isicuhasi'kuam ja'me paau chini. Ūcuarekochoji re'oja'che cho'okaimu chukuna'te. Musanukona nasi'ena'me asasi'e cho'okaimu Dios Rekocho chukuna'te. ³⁴⁻³⁵ Repau David cunamtu maimaneasomu. Cheke repau tocha jo'kasi'e ija'che chiim:

Chu'ure Paaku'te Dios ija'che i'kaasomu:

“Chu'uni kuele puij'u ujajutu cak'a'kona.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure kuhena ucuanuko mu'u chu'üne cho'ojanaa'me”, chini-asomu Dios Repau'te,

chiim repau tocha jo'kasi'e. ³⁶ Israelpai ucuanuko, asa cheaj'u ie chu'o: Musanukonapi vanisone'te chu'urena Jesure kurusus'e'verona je'josinaa'me pai. Ja'ata'ni Dios Jesure pai chu'üne jo'kasi'kuam. Maire Chea Paajure Jesuni jnaasi'kuam Dios. Repau'te pai ucuanukore chu'ua'ku chini raosi'kuam — chini-asomu repau Pedro.

³⁷ Repau i'kasi'ere asarena rua sumaneasomu repanare. Suma'ne asa repau'te ija'che i'kaju seniasasome repana chekunare oncerepanare ucuchi'a:

—Chukuna majapai, ja'a pa'ito, je'se cho'ojanaa'ne chukuna? —chiniasome repana.

³⁸ Chitena, repau Pedro jo'e i'kaasomu.

—Musanukona cu'ache cho'ochete ucuanuko jo'kasō Dios chu'üne'te cho'ojū pa'ij'u. Cu'are jo'kasō re'oja'che pa'ijū okoro'vecojnoj'u, “Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiijū. Ja'aja'ne cho'oru Dios musanukonare cu'ache cho'osi'e tu'nesōkaija'mu. Tu'nesō Ūcuau Rekocho'te isija'mu Repau musanukonare, ai ja'me paau chini. ³⁹ Ja'aja'ne cho'okasa chiim Dios musanukonare, musanukona chiina'me so'na pa'inare peore. Maire Paaku Jesucristo chea paajanarechi'a cho'okasa chiim Dios —chiniasomu Pedro.

⁴⁰ Chini repanare rua chu'vaasomu repau, ija'che chiim:

—Ina pai icheja pa'ina Jesucristo'te kuhena peore cho'osōjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mu repanare. Musanukonata'ni cho'osōmanej'u —chiniasomu repau.

⁴¹ I'ka pi'niuna repau chu'vache asa cheasinachi'a Jesucristoni cuasaju jovo okoro'vecojnoasome. Repaumucuse pai chekumtu tres milrepana chekunani Jesucristo'te cuasanani jovoasome. ⁴² Repana Jesucristo'te cuasana ucuanuko si'arumu chi'ijū paniasome. Jesucristo'te ja'me ku'isinapi Dios chu'ore che'chojuna chi'i che'cheju paniasome repana. Jainuko chi'i au āijū ucuchi'a chi'i Diore sejeju paniasome. Ja'aja'ne cho'ojū ucuanuko sāi'nechi'a pojojū paniasome repana.

Jesucristo'te cuasana pa'iche'te kumtu

⁴³ Ūcuarumu pai ucuanuko Jesús saosina docerepanapi Ūcuaji cho'okaiuna rua re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojuna najū rua cuasaasome. Na jna'neju paniasome repana. ⁴⁴⁻⁴⁵ Repana Jesucristo'te cuasana sāi'nechi'a pojojū si'arumu chi'ijū paniasome. Re'oja'chechi'a pa'ijū sāi'nechi'a kuiraju paniasome repana. Chekunare pōsena'me au karato chekunapi pōse paanapi pōsere isiso, kuri koo, isiasome repanare kuri peova'nare. Ūcuaja'che chejña paanapi chejñare isiso, kuri koo, isiasome chuova'na pa'iva'nare. Na'a rua chuova'na pa'iva'nare kuri na'a rua isiasome repana.

⁴⁶ Dios vu'ena repaumucujña pa'iche chi'ijū paniasome repana. Ūcuachi'a repana vu'ñana chi'i pojojū au āijū paniasome. Sāi'nechi'a soni au āijū pojorepache pojojū paniasome repana. ⁴⁷ Si'arumu chi'i, “Dios rua re'okum”, chiijū paniasome repana. Chukuna pai tijñani re'oja'che cutuasome repanare. Repau Jesucristoji

cho'okaiuna Dios chu'ore asa chëa repaumucujña pa'iche na'a rua jainuko cuasaju jovoju paniasome pã Repau'te Jesure.

3

Nuka ku'ima'kure vasosi'ere khamu

¹ Ūcuarumu Juanna'me Pedro Dios vü'ena muaju paniasome. Judíopã Diore sëerumuna tres pa'itona na'ito muaasome repana.

² Repana muaju ñato ũcuavü'ere pãiu nuka ku'imava'u ñuniasomu. Vijachĩirumuna cu'acũ'a paava'u paniasomu repau. Nuka ku'imava'ujeku ñu'iu Dios vü'e kakanani kurire sëeu paniasomu repau. Kurire sëeu chini si'aumucujña cajo ra ñoocojñokujeku Dios vü'e kakasa'aro'te, pã "Re'ojasa'aro" chiisa'aro'te ñu'iu paniasomu repau.

³ Ūcuarumu repana, Pedrona'me Juan, Dios vü'ena mua tĩ'a kakapi'rajuna ña kurire sëniasomu repau. ⁴ Sëeu repau'te rua rorepa ñaasome repana. Rorepa ñaju repau'te Pedroji i'kaasomu.

—Chukunani ñajũ'u —chiniasomu repau.

⁵ Chiiuna ũcuanani pojoku ñaasomu. Pojoku cha'aasomu repau, "Chu'uni ina kuri isipi'rame", chini. ⁶ Cha'akuna Pedro jo'e i'kaasomu repau'te.

—Kurijë'e peomu chu'u. Jã'ata'ni chekere na'a re'oja'chere cho'okaija'mu chu'u mu'ure. Jesucristo Nazaret raisi'kupi chũ'akuna, vuni nuka ku'ijũ'u mu'u. Vajujũ'u chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu Pedro repau'te, nuka ku'imava'ure.

⁷ Chini repau'te vajajũtuna chëa juha vuoasomu repau. Juha vukuna ku'icuasicũ'a teana care'oso nuka ku'ire'oasomu repau'te. Koka paniasomu repau cũ'a. ⁸ Teana vuni su'a nuka kuniasomu repau. Pojoku nuka ku'iu, chã'saku, Dios vü'ena ja'me kakaasomu repau, "Dios rua re'okũ'mu", chiiu.

⁹ Ūcuajji nuka ku'iu, "Dios rua re'okũ'mu", chiiuna, pã kuanupu repavü'e pa'ina rorepa ñaasome repau'te. ¹⁰ Repau'te ña masiasome repana ija'che chijju:

—Áa, jiku Re'ojasa'aro ñu'iu kuri sëesi'kua'u! Ūcuau'mu iku —chiniasome repana. Repau cho'ocojñosi'ere rua ña jñanoasome pã.

Dios vü'e ve'koro pa'ikachapa'te pa'iu Pedro chu'vasi'ere khamu

¹¹ Diore sëni pi'ni ve'sena etaasome repana nuka ku'imatesi'kuna'me Juanna'me Pedro. Dios vü'e eta ve'se pa'ikachapa'te paniasome repana. Repakachapa mamí Portal de Salomón ve'easomu. Nuka ku'imatesi'kuni vasorena vaju pa'iu pojoku repanare jñu'ima'ñe chëa su'iu paniasomu repau. Jñu'ima'ñe ve'sere ja'me pa'iu pã kuanupu ña jñano ũcuachejana vü'vü sani chi'iasome. ¹² Chi'irena, ña Pedro ija'che chu'vaasomu repanare:

—Chukuna majapã, ¿je'se pa'iu ña jñanoñe musanukona? Chukuna'te rua pãiname musanukona. Chekurumu ija'che cuasacosome musanukona: "Áa, ina rua re'onajeju, masiju ikure vasome", chini cuasaju ñacosome. Iku nuka ku'imü chura. Jã'ata'ni chukuna cho'osi'ema'mu ie. ¹³ Dios cho'osi'ea'me. Mai aipã, aperumu pa'isina, Abraham, Isaac, Jacob Repau'te Diore cuasaju Ūcuate'euni Diore pojoasome. Ija'che chiimu Dios maire: "Jesús chu'u chiia'mu. Chu'ure cho'oche cho'okaiku'mu Repau, pã chu'vachena'me pã vasoche. Rua Masiuji rua re'okũ'mu Repau", chiimu Dios maire. Jã'ata'ni musanukona Repau'te Jesure jachasinaa'me. Repau'te chëa pã chũ'unani jo'kasinaa'me musanukona, Repauni cu'ache cho'oa'ju chini. Pã chũ'uku'te Pilato'te, "Ikure etora chu'u", chiiku'teta'ni, "Vanisõjũ'u jã'ure Jesure", chiisinaa'me musanukona. ¹⁴ Dios chũ'ũñe re'oja'chechi'a cho'oku'te Jesure cuhesinaa'me musanukona. Repauni cuheju, chekuni pã vanisõsi'kuni, "Barrabani etojũ'u", chiisinaa'me musanukona. ¹⁵ Jã'ata'ni Jesure pã re'oja'che pa'iche isiku'te

vanisõñe'te chũ'usinaa'me musanukona. Vanisõ tãcojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kua'mu repau'te. Vajurani pa'ina repau'te ñasinaa'me chukuna. ¹⁶ Ūcuauji vasona nuka ku'imu iku chura, musanukona si'arumu ñava'u. Repau vasosi'e ñasinaa'me musanukona. Jesús ikure vasocuhasi'kua'mu chukunapi Repauni cuasajuna.

¹⁷ Jã'ata'ni, musanukona, chukuna majarãi, repau pa'iche'te vesuju cu'ache cho'osinaa'me Jesure. Masimu chu'u jã'a. Musanukonare chũ'una ūcuaja'che repau pa'iche'te vesuju vanisõñe chũ'usinaa'me repau'te. ¹⁸ Jã'ata'ni Dios repau'te cu'ache cho'ojache peore masisi'kua'mu. Masikuta'ni Repau'te Jesure cu'ache cho'ochē ũsekaimanesi'kua'mu Repau. Ūsemauna Repau apereparumu kuasi'e cho'ocuhasinaa'me Repau'te. Aperumu Repau chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Na'a pa'isirumu Dios Repau Neekure pãi ūcuanukore Chũ'ujare chejana raoja'mu.

Raona pãi cu'ache cho'ojanaa'me Repau'te,

chiimu Repau chu'o kuasina ūcuanuko tocha jo'kasi'e. ¹⁹ Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'ochē'te ũhasõ re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju jovoju'u, Repauji musanukona cu'ache cho'ochē'te cuasamanea'ku. Musanukonapi jã'aja'ñe cho'oto rekoñoãna re'oja'che pa'iche ñisija'mu Dios. ²⁰ Dios aperumu, "Ikure chu'u Neekure pãi ūcuanukore chũ'ua'ku chini chejana saoja'mu chu'u", chiniasomu. Jã'ajekuna musanukonapi Dioni jovoto Ūcuau'ni raoja'mu Repau, musanukona rekoñoãre ja'me paa' chini. ²¹ Repau Jesús cunaumure pa'imu chura. Diopi chũ'umauna chuta'a cajema'ñe pa'imu Repau. Na'a pa'isirumuna chũ'una jo'e cajeja'mu Repau.

Reparumu, Dios peore re'oja'che care'vaja'mu. Aperumu Diopi chũ'ukuna Repau chu'o kuasina Repau Jesucristo jo'e rajachere kujaju tocha jo'kaasome. Repana kuasi'e cho'oja'mu Dios reparumu, Jesucristo jo'e cajerumu. ²² Te'eu, aperumu Dios chu'o kuasi'ku Moisés, chekunare mai aipãi pa'isinare ija'che i'kaasomu:

Na'a pa'isirumu Maire Paaku Dios chekure Repau chu'o Kujajare chejana raoja'mu, chu'u kuacheja'che Kujajare.

Mai majarãiu pa'ija'mu repau.

Repauni chu'vato ūcuanuko asa jachama'ñe cho'ojũ'u musanukona.

²³ Pãi repau'te jachana cho'osõjanaa'me.

Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

Jã'ajekuna Repau neenare ja'me pa'imanejanaa'me repana, chiniasomu Moisés.

²⁴ Aperumu Dios chu'o kuasina ūcuanuko, irumu cho'ojachere kuaasome, ūcuachi'a Samuel, cho'je pa'isina. ²⁵ Repana Dios chu'o kuasina mai aipãi paniasome. Maipi ñaju che'cheajũ chini Dios chu'o tocha jo'kaasome repana. Cheku, Abraham, mai aipãiu na'a charo paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Na'a pa'isirumu mu'u Jojosi'kure chejana raoja'mu chu'u,

pãi ūcuanukore re'oja'che cho'okaau chini,

chiniasomu Dios. Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kua'mu Dios maire. ²⁶ Chareparo maini judiopãire re'oja'che cho'okasa chini, Repau Mamaku'te, Jesure, vaso raocuhasi'kua'mu Dios maipi peore cu'are ũhasõajũ chini —chiniasomu Pedro repa'ne pãi.

4

Pedrona'me Juan Jesús pa'iche'te chu'vajuna judío aina ũsesi'ere kamu

¹ Repau Pedro chuta'a Juanna'me pãire cututona judío phairipãi Dios vu'e pẽjekainare chũ'ukuna'me saduceopãi rani tĩ'aasome. ² Tĩ'a Pedrona'me Juanre rua pe'ruasome repana pãire ija'che chu'vajuna: "Jesús jũnisõ tãcojñosi'ku jo'e

vajurani pa'ikũ'mũ. Jã'ajekũna na'a pa'isirũmũna pãi jũnisõsina jo'e vajurajanaa'me ũcuachi'a", chiniasome repaña. Jã'aja'ñe che'chojũna pãi jo'e vajuraiche jachanafejũ pe'ruasome repaña saduceopãi. ³ Pe'rujũ Pedrona'me Juanre chẽa sa na'itojekũna pãi chẽavũ'ena cuaoasome repaña, chekũumucusejatũ'ka paapũ chini.

⁴ Jã'ata'ni pãi jainũko repaña chũ'vasi'e asa chẽasina Jesucristoni cuasajũ jovoasome. Jã'aja'ñe jovorena chura Jesucristo'te cuasana mũmũpãichi'a kuẽkue ñato peore chekurũmũ cinco milrepaña pa'icosome.

⁵ Jo'e apeñatato judío phairipãi chũ'ũna, judío ainana'me judiõpãi che'chona chũ'ore cutuñũ chini Jerusalén vũ'ejoopona chi'iasome. ⁶ Reparũmũ judío phairi ai, Anás, repaũ majapãina'me rani paniasomũ. Repaũ majapãi mamia'me ie: Caifaa'mũ, Juan'mũ, Alejandro'mũ jo'e chekũna. ⁷ Chi'i repañare pãi chẽavũ'e pa'isinare Pedrona'me Juanre etua raa'jũ chini chũ'ũasome repaña. Rarena ũcuana chenevũna nũko repañare sãniasaasome repaña judío phairipãi.

—¿Neepi chũ'ujũna mũsanũkona jã'aja'ñe si'ache cho'ojũ pãi vasomasiche? — chiniasome.

⁸ Chitena Pedro Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna ija'che i'kaasomũ repañare: —Chũkũna'te paana, aina asarepajũ'ũ. ⁹ Mũsanũkona chũkũna'te jũ'iva'ũre re'oja'che cho'okaisi'ere sẽeme, “¿Je'se cho'ojũ vasoche ina?”, chini. ¹⁰ Asarepajũ'ũ. Chũ'ũpi kũara mũsanũkonare, icheja pa'inapi Israelpãipi ũcuanaũko asamasia'jũ. Ñajũ'ũ; iva'ũ, mũsanũkonare ti'jñeñe nũkava'ũ aperũmũ nũka ku'ima'ñe pa'isiva'ũ chura nũka ku'imũ, Jesucristo Nazaret raisi'kũpi vasũna. Repaũ Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkona Repaũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vanisõsinaa'me. Vanisõ tãcojñosi'kũreta'ni Diopi vaso etosi'kũaa'mũ Repaũ'te tãsichejapi. ¹¹ Apereparũmũ Dios chũ'o kũasina mũsanũkona Repaũ'te cu'ache cho'ojache kũajũ tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãi vũ'e cho'ona vũ'ña tuu re'ojatuure ku'eju, te'etuupũ jñaani cuheasome. Cuhejũ samaneasome repatuupũ.

Chekũnata'ni, na'a rũa masinajejũ, rani repatuupũ mini kuãa sa repaña vũ'echakavũna nũkoasome repaña vũ'epi na'a rũa jũjaa'kũ chini, chiimũ. Repaña vesũna cho'ochēja'che cho'osinaa'me mũsanũkona. Re'okũni Dios Raosi'kũre Jesure cuhesinaa'me mũsanũkona. ¹² Chekũ pãiu te'eujẽ'e cho'okaikũ peomũ maire. Jesucristochi'aa'mũ maire vati toa saiche Æsekaimasikũ. ũcuauji cho'okaiũna Dios pa'icheja saire'omũ maire. Jesucristo'te masi cuasanachi'a Dios pa'icheja saijanaa'me —chiniasomũ repaũ Pedro.

¹³ Chikũna judío aina Pedrona'me Juan vajũchũma'ñe jã'aja'ñe i'kasi'ere asa rũa cuasaasome. “Ina utija'ovũ'ejẽ'e che'chemanesinaa'me. Masinama'me ina. Jã'ata'ni re'oja'che i'kame ina.” Jã'aja'ñe i'kajũ cuasa, “Åa, ina Jesuna'me ku'ijũ pa'isinaa'me”, chiniasome repaña. ¹⁴ Re'oja'che cho'osi'e jachacu'aasomũ repañare, nũka ku'ima'ñe pa'isiva'ũpi ũcuanaana'me nũkakũna. ¹⁵ Jã'ajekũna i'kavesujũ repaña chi'i pa'iruupũ nũkanare etoche'te chũ'ũasome repaña aina. Etoso ainachi'a cutuasome repaña.

¹⁶ —¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai jã'anare Pedrona'me Juanre? Diochi'a cho'omasiche'te cho'ome repaña, pãi vasoche. Repaña cho'osi'e ijooopo Jerusalén pa'ina jainũko masime. Jachacu'amũ maire jã'a. ¹⁷ Jã'ata'ni chura repañare Jesús pa'iche'te che'choche'te ãseñũ mai, pãipi chekũnapi na'a jainũko asajũ pa'imanea'jũ. Jesús pa'iche pãire te'eũ'terejẽ'e jo'e kũamanejũ'ũ chiñũ repañare —chiniasome repaña aina. ¹⁸ Chini repañare jo'e soni rao ija'che i'kajũ jo'e che'choche'te rũa ãseasome repaña:

—Jesús pa'iche che'chomanejũ'ũ mũsanũkona. Jmamakarũjẽ'e repaũ pa'iche jo'e i'kamanejũ'ũ —Jã'aja'ñe i'kajũ ãseasome repaña.

¹⁹ Jã'ata'ni Pedrona'me Juan ija'che i'kaasome repañare:

—Cuasa ñajũ'u aperumũ musanukonachi'a. ¿Jeepi na'a re'okũ chukunapi re'oja'chere cho'ojuna ñakũ Diopi na'a rua pojoa'kũ chini? ¿Musanukona chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'ojũ Dios chũ'ũñe'te cho'omanejanaa'ñe chukuna, Repau chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'orujachere? Re'oja'ima'mũ jã'a. ²⁰ Chukuna asasi'ena'me ñasi'e kũache jo'kacu'amũ chukuna'te. Jo'kasõma'ñe ũcua Jesucristo pa'iche'te kũajũ pa'ijanaa'me chukuna. Cheke peomũ —chiniasome repana.

²¹ Chitena repanare,

—Musanukonapi Jesús pa'iche jo'e kũato cu'ache cho'ojanaa'me chukuna musanukonare —chijũ aina jo'e i'kaasome repanare. Jã'ata'ni Pedrona'me Juanre cu'ache cho'omanesinajejuna pãi chẽavũ'e jo'e cuaoma'ñe eto saosome repanare. Vũ'ejoopo pa'ina pãi ũcuanũko jũ'ikũ'te vasosi'ere asa, “Rua re'okũ'mũ Dios”, chijũ paniasome. Jã'ajekuna aina repanare Pedrona'me Juanre cu'ache cho'ovajũchũasome. ²² Diochi'a cho'omasiche'te cho'ocojñoasomũ repau nũka ku'imairo pa'isi'kũ. Repau vasocojñosi'kũ aiva'ũ paniasomũ. Cuarentarepaũsũrũmũ na'a cajejaiche paaasomũ. Aiva'ũpi vũni nũka kuniasomũ repau.

Jesucristo'te cuasana Dioni sẽeme vajũchũma'ñe Jesús pa'iche'te chũ'vañũ chini

²³ Etorena sani Pedrona'me Juan vũ'ena co'i chekunani Jesucristo'te cuasanani repanare judío ainana'me judío phairipãi chũ'ũna i'kasi'ere peore kũaasome repana.

²⁴ Kũarena asa pi'ni ũcuanũko ija'che i'kajũ Dioni ja'me sẽniasome repana:

“Dios, Chukuna'te Paakũ, Peore Cho'osi'kũ, cũnaumũ, cheja, chiañaã, cu'amajñaruã, pãi, cu'ava'nare, peore cho'osi'kũa'mũ mũ'u. ²⁵ Aperumũ chukuna aipãiu'te Davire mũ'ũpi mũ'u Rekocho'te ĩsiũna ũcuarekochoji cho'okaiũna mũ'u neekũ David ie chũ'o tocha jo'kaasomũ:

Judío peona rũarepa pe'rume.

Diore cu'ache cho'oñũ chini cho'ote'eme repana.

¿Je'se pa'ũna peoche cho'ochere repana?

²⁶ Pãi chũ'ũna Dioni jachajũ Repau'te cavajachere cutume.

Diopi Repau Neekũni raõna repau cho'ochere'te ũseñũ chini chi'ite'eme repana.

Jã'aja'ñe chiimũ repau David tocha jo'kasi'e. ²⁷ Ja'kũ, ijoopo vũ'ejoopo pa'ina pãi chũ'ũna Herodena'me Poncio Pilato, irũmũ jã'aja'ñe cho'ocuhasinana'me. Ichejana judío peonana'me judiõpãi chi'i cutusinaa'me repana mũ'u Chẽa Raosi'kũni, Jesuni, Re'okũni cu'ache cho'oñũ chini. ²⁸ Jã'aja'ñe cho'ojũ mũ'u aperumũ i'kasi'e, 'Jã'aja'ñe cho'ojanaa'me', chiisi'e cho'ocuhasinana'me repana. Mũ'u peore Masikũta'ni, repanani ũsemaũna jã'aja'ñe cho'ocuhasinana'me repana. ²⁹ Ja'kũ, repana judío aina rua cu'ache i'kasinaa'me chukuna'te, mũ'u chũ'ore chũ'vamañe'jũ chini. Jã'ata'ni chukuna'te mũ'u neenare cho'okaijũ'ũ, mũ'u chũ'ore re'oja'chere vajũchũma'ñe chũ'vañũ. ³⁰ ũcuachi'a mũ'u masiche chekunare pãi cho'o ñokũ jũ'inare vasoju'ũ ñaa'jũ. Mũ'uchi'a cho'omasiche'te re'oja'chere cho'o ñoto Mũ'u Neekũ Jesús pa'iche'te ña masijanaa'me repana pãi”, chijũ sẽniasome repana Diore.

³¹ Repana sẽni pi'nisirũmũ Dios repana chi'i pa'ivũ'e pi'ruche cho'oasomũ. Jã'aja'ñe pi'rukũ Dios Rekocho ũcuanũkore rani ja'me pa'ũ re'oja'che cho'okaiũna vajũchũma'ñe Dios chũ'ore kũajũ paniasome repana.

Cu'amajñaruã peonani cu'amajñaruãre ĩsisi'ere kũamũ

³² ũcuarũmũ pãi ũcuanũko Jesucristo'te cuasana jainũko ũcuate'e cuasaasome. Cavama'ñe ke'rema'ñe sãĩnechi'a pojojũ paniasome repana. Repana paache cu'amajñaruã, peova'nani rupũ ĩsijũ paniasome repana Jesucristo'te cuasanarechi'a. Te'eujẽ'e repana paache, “Chũ'u neechi'aa'me ie”, chiima'ñe, “Chũ'u paache mai ũcuanũko neea'me”, chijũ, te'eũ'te cu'amajñaruã karato, “Iere paajũ'ũ”, chijũ paniasome repana. ³³ Repana Jesús saosinapi Jesús Maire Paakũ jũni vajũraisi'ere

masi kuaꝓuna pāi jainuko asa chēaasome repana chū'vache. Dios repanare Jesucristo'te cuasanare ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaniasomū. ³⁴⁻³⁵ Diopi re'oja'che cho'okaiuna sāiñechi'a kuirajuna, karamaneasomū repanare. Chekunapi chejña na'a rua paani te'echejña ĩsiso, ūcuachi'a vū'ña na'a rua paana ĩsiso kuri koo Jesús saosinani ĩsiasome repana, kuri peova'nani ĩsia'jū chini.

³⁶ Jā'aja'ñe cho'oasomū José, Dios vū'e cho'oche cho'okaikū, Chipre raisi'kū. Jesús saosina jo'e cheke mami, Bernabere, ve'oasome repau'te Josere. (Repana chū'o Bernabé “Re'oja'che chū'vakū” chiimū.) ³⁷ Repau Bernabé cheja ĩsiso kuri koo Jesús saosinani peore jo'kaasomū, chūova'na pa'iva'nani ĩsia'jū chini.

5

Ananiana'me Safira cu'ache cho'osi'ere kuamū

¹ Ūcuarūmū te'eū Ananías rua tīiñe cho'oasomū. Repau rūjo Safirana'me cheja te'echeja ĩsisoasome. ² ĩsiso, kuri koo, joopo mini care'vaasomū repau. Jā'aja'ñe cho'okū'te ñakota'ni rūjo, Safira, i'kamaneasomo repau'te. Repakuri care'va jo'ka joopo miisi'ere sa ĩsiasomū repau Jesús saosinani. Sa ĩsikū, “Chū'ū chejare ĩsiso inukorūchi'a kuri koosi'kua'mū”, chiiū joreasomū repau repanare.

³ Jā'aja'ñe chiiū ĩsiuna Pedro repau'te ija'che i'kaasomū:

—Ananías, ¿je'se pa'iana mū'ū vati ai chū'ūñe'te cu'ache cho'okū? Mū'ū cheja ĩsisō koosi'e kuri joopo miisi'ere jo'kasi'kua'mū mū'ū chukuna'te, “Ūcuanukorū'me ie”, chiiū. Jā'aja'ñe cho'okū, Dios Rekocho'te joresi'kua'mū mū'ū. ⁴ ¿Je'se pa'iana jā'aja'ñe joreū mū'ū? Cheja mū'ū cheja pa'isi'kua'mū. Mū'ūre ūache cho'ore'osi'kua'mū repacheja. ĩsisō kuri koosi'kua'mū mū'ū. Mū'ūre ūache cho'ore'osi'kua'mū repakuri. Jā'ata'ni repakuri Dioni joopo ĩsikū, “Ūcuanukorū'me ie”, chiiū Dioni joresi'kua'mū mū'ū. Pāijē'e jorekū, Diorejē'e ūcuachi'a joresi'kua'mū mū'ū —chiniasomū Pedro.

⁵ Repau i'kache'te asa repau Ananías teana jūnisosi'kupi tāniasomū. Repau jūnisosi'ere asa pāi ūcuanuko rua kukuasoasome. ⁶ Jūnisōna pōsupāipi kaka repau'te kāapi rea etua tāasome.

⁷ Chotehora pa'isirūmūna repau rūjo ūcuavū'ena kakaasomo. Ūjū cho'ocojñosi'e chuta'a asamaneasomo repao. ⁸ Kakaona Pedro repao'te sēniasaasomū.

—Mū'ū, mūūjuna'me cheja te'echeja ĩsiasomo. Ie kuri mūsanukona koosi'e, ¿ūcuanukorū'che? —chiniasomū Pedro repao'te.

Chikūna,

—Jūjū. Ūcuanukorū'me jā'a —chiniasomo repao. Joreasomo. ⁹ Chikona Pedro repao'te i'kaasomū.

—¿Je'se cuasa mūsanukona Dios Rekocho'te joreñu chini jā'aja'ñe cho'ore? “¿Dios Rekocho mai cho'oche ñamanesi'kūjekū cu'ache cho'omaneja'mū maire”, chiiū cuasare mūsanukona? Jā'aja'ñe cho'osi'kojekona mūūjū pa'isi'kure tāsina jatisa'aro'te mū'ūni cha'ajū nukame, ūcuaja'che tāñu chini —chiniasomū Pedro repao'te.

¹⁰ Chikūna Pedro ti'jñeñena teana jūnisosi'kopi tāniasomo repao. Tākona pōsupāi kaka ñato jūnisosiva'o ūniasomo repao. Ūcuarūmū repao'te mini etua sa ūjūre tāsicheja rū'ūñe tāasome repana.

¹¹ Jā'aja'ñe cho'osi'ere asa pāi Jesucristo'te cuasakuanupū ūcuanuko rua kukuasoasome. Chekūna ūcuachi'a peore asa kukuasoasome.

Jesús saosina jū'iva'nare jainukore vasosi'ere kuamū

¹² Reparum repana Jesús saosina pāi ñajute rúa re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū paniasome. Jesure cuasana ũcuanuko si'arumū chi'ijū paniasome, Dios vū'e ve'se pa'ikachapa, Portal de Salomón chiikachapana. ¹³ Reparare chi'i pa'inare chekuna pāi ja'me nukavajuchunata'ni rúa re'oja'che cutuasome reparare. ¹⁴ Jā'ata'ni chekuna Jesucristo'te cuasanani jovo na'a jainuko Jesucristo'te cuasaasome, romina'me umupāi.

¹⁵ Jesús saosinapi rúa re'oja'che vasojuña Pedro caraijachejana callejoovuna jū'iva'nare ũhikāñapi kuāa ra ũhaasome pāi. Pedro chūvosiepi repanani chūvo vasoakū chini jū'iva'nare ve'sena ũhaasome pāi. ¹⁶ Ūcuachi'a chekuna pāi Jerusalén vū'ejoopona si'arumū rajū paniasome repajoopo kueñe pa'ijooopā pa'ina. Ravū jū'inana'me vatire paajū jū'inare rajū raniasome repana. Rarena repana ũcuanuko vajūasome.

Jesús saosinare jo'e chēasi'ere kumatū

¹⁷ Jesús saosinapi jā'aja'ñe cho'ojūna judío phairi aina'me repaū neena, saduceopāi pe'ruasome. Pe'rujū reparare cu'ache cho'oñu chiniasome repana. ¹⁸ Reparani cu'ache cho'oñu chini chū'arena, repana neena pāi chēavū'ena chēa cuaasome reparare.

¹⁹ Pāi chēavū'ere pa'ijūna, ángel, Dios raosi'kū, ñamina rani, jatisa'aro vatakani reparare eto ija'che i'kaasomū repaū:

²⁰ —Dios vū'ena mūa, Dios chū'ore pāire che'chojū'ū asa re'oja'che paapū. Mama cuasajū pa'iche'te re'oja'che kuajū'ū reparare, re'oja'che paapū —chiniasomū ángel repararē.

²¹ Chikuna repana Jesús saosina asa rúa apeñatatona Dios vū'ena mūa tī'aasome. Tī'a kaka pāire che'choasome repana.

Na'a umucuse repaū judío phairi ai repaū neenana'me judío ainare ũcuanukore soniasomū. Sokuna chi'i, Jesús saosinare pāi chēavū'epi etua rache'te chū'uasome repana. ²² Chū'arena sōtaopāi pāi chēavū'ena mūaasome. Mūa tī'a kaka ñato Jesús neena peoasome. Peojūna sōtaopāi co'i kuaasome reparare.

²³ —Chukuna pāi chēavū'e mūa tī'ato masi tachosivū'e pa'isi'kua'mū repavū'e. Reparare pē'jena kakasa'aro cachejare ve'sere nukajū pa'isinaa'me. Jā'ata'ni vata ñato repana Jesure cuasana peosinaa'me —chiniasome sōtaopāi.

²⁴ Chitena reparare chū'ukū judío phairipāi chū'unana'me asa rúa kukuasome repana. Reparani rúa cuasokuna,

—¿Je'se paakū ie? —chini cuasaasome repana.

²⁵ Jā'aja'ñe i'katona chekū tī'a ija'che kuaasomū:

—Asarepajū'ū. Mūsanukona pāi chēavū'e cuaosina Dios vū'ere pāire che'chojū pa'ime —chiniasomū.

²⁶ Chikuna repaū sōtao chū'ukū repaū neenana'me eta, Dios vū'ena mūa Jesús saosinare chēa jo'e mutuaasome. Jā'ata'ni reparare asi cho'oma'ñe mutuaasome repana, pāire vajuchujū, “Cata su'ajū”, chini repanani. ²⁷ Reparare chēajani ra judío aina ti'ñeñena nukoasome repana. Nukorena judío phairi ai Jesús saosinare ija'che i'kaasomū:

²⁸ —Chukuna mūsanukonare rúa ũsejū, “Jesús pa'iche jo'e che'chomanējū'ū”, chiisinaa'me. Jā'ata'ni ũcua che'chojū pa'ime mūsanukona. Ūcuachi'a chukuna'te, “Jesure vanisōsinaa'me jā'ana”, chiijū pa'ime mūsanukona —chiniasomū judío phairi ai reparare.

²⁹ Chikuna Pedro chekuna Jesús saosinana'me ija'che i'kaasomū:

—Mūsanukona pāi rúa chū'ume chukuna'te. Jā'ata'ni chukunapi Dios chū'ūñe'te jachama'ñe cho'oto na'a re'omū. Mūsanukona chū'ūñe cho'oni Dios chū'ūñe'te cho'omanejanaa'me chukuna. ³⁰ Mūsanukona Jesure kurususē'verona jē'jo

vēasōsinaa'me. Jūnisō tācojñosi'kureta'ni Diopi, mai aipāi Paakuji, vasosi'kua'mu Repau'te, jo'e vajurani paau chini. ³¹ Repau'te Jesure vaso Dios Repau uajajutu cakā'kore kueñe ñu'iu chū'ua'ku chini jo'kaasomu. Ūcuachi'a pāi rekoñoāre care'vakaau chini, jo'kaasomu Dios Repau'te. Jā'aja'ñe cho'oasomu Dios maipi Israelpāipi cu'ache cho'oche'te ũhasōrena mai cu'ache cho'osi'ere tū'nesōkasa chini. ³² Repa Jesús cho'ocojñosi'e peore ñasinajeju ũcuare kuaju pa'ime chukuna. Dios Rekocho ũcuachi'a jā'are kuamu. Repau chū'ūñe asa jachama'ñe cho'onare Dios Ūcuau Rekocho'te ĩsimu —chiniasomu Pedro repanare.

³³ Chikuna repana judío aina asa rua pe'ruasome. Pe'ruju Jesús saosinare vanisoñu chiniasome repana. ³⁴ Jā'ata'ni te'e'u repanare ja'me pa'iku judío ai fariseopāiu i'kara chini vuni nukasomu. Repau mami Gamalielasomu. Rua masikujeku, Dios chū'ūñe che'choku paniasomu repau. Pāi ũcuanuko rua chiniasome Repau'te. Vuni nukaku, Jesús saosinare ve'sena etuaajū chini chū'uasomu repau. ³⁵ Etuasorena repau Gamaliel judío ainare ija'che i'kaasomu:

—Chū'ū majapāi, Israelpāi, asarepajū'u. Inare, Jesure cuasanare, vanisoñu chiime musanukona. Jā'ata'ni pe'ruma'ñe masi cuasajū'u aperumu, chiimu chū'ū musanukonare. ³⁶ Aperumu Teudas rani pa'iu cho'osi'ere cuasajū'u. Rani pa'iu, ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Rua masikujeku pāire chū'ura chiimu chū'ū”, chisi'kua'mu repau. Chikuna pāi jainuko, repau'te jovosinaa'me, chekurumu cuatrocientorepana. Jā'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Repauji chuenisoñu repau'te ja'me pa'isina ũcuauachejña te'enachi'a vū'vusosinaa'me. Jā'ajekuna repau cho'osi'e si'asosi'kua'mu. ³⁷ Na'a pa'isirumu pāi kuēkuerumu cheku, Judas, Galilea caku ũcuaja'che rani pa'isi'kua'mu. Rani pa'iu repauji pāi chū'ūnani etosora chiina pāi jainuko jovosinaa'me repau'te. Jā'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Chuenisoñu repau'te ja'me pa'isina te'enachi'a vū'vusosinaa'me. ³⁸ Jā'ajekuna chura ija'che chū'vamū chū'ū musanukonare: Jā'anare Jesús neenare asi cho'oma'ñe eto saojū'u. Repana cho'oche rupū pāipi cuasaju chū'ūñe pa'ito si'asoja'mu. ³⁹ Jā'ata'ni Dios chū'ūñe pa'ito ũsecu'amū musanukonare. Si'asomaneja'mu. Cuasajū'u aperumu. Dios chū'ūñe ũsena pa'imanejū'u musanukona —chiū chū'vaasomu repau Gamaliel.

⁴⁰ Repauji chū'vauna asa chēa repana judío aina Jesús saosinare soni rao sui'sueche'te chū'uasome Jesús neenare. Sui'sue pi'nirena Jesús saosinare jo'e ũseasome repana aina. “Jesús pa'iche jo'e che'choma'ñe pa'ijū'u”, chiniasome. I'ka pi'ni Jesús saosinare eto saosome repana.

⁴¹ Etojana Jesús saosina judío aina chi'ivū'epi pojoju etaasome. “Dios chukuna'te pojoku Jesús pa'iche'te kuaja'ju chini jo'kasi'e rua re'omu. Jā'ajekuna sui'suecojñosinata'ni rua pojoju eta saime chukuna”, chini cuasaasome. ⁴² Eta saisirumu sui'suecojñosinata'ni jo'kasoma'ñe Jesucristo Dios Raosi'ku pa'iche'te che'choju paniasome repana. Si'aumucujña Dios vū'ena mūa chū'vajū paniasome repana, pāi vū'ña ũcuachi'a.

6

Ja'me cho'okaijanani sieterepanare ve'osi'ere kuamu

¹ Reparumu si'arumu na'a rua jainuko pāi Jesucristo'te cuasana jovoju paniasome. Ūcuarumu repana Jesucristo'te cuasana griego chū'o i'kanapi judiopāi chū'o i'kanani ke'reju ija'che i'kaasome:

—Umucujña pa'iche musanukona mai ũcuanuko koosi'epi āu va'jeva'nare kuiraju pa'ime. Jā'ata'ni chukuna majapāi va'jeva'na na'a ka'charū kooju pa'ime āu rupū ĩsiche —chiniasome repana.

² Chitena repaña Jesús saosina docerepaña Repañ'te cuasanani ũcuanũkore soniasome. Soni rao repañare ija'che i'kaasome repaña:

—Chũkũnapi Dios chũ'o chũ'vanapi si'arũmũ ãure ĩsijũ pa'ito Dios chũ'o chũ'vana peome. ³ Jã'ajekũna mũsanũkonapi icheja pa'inani rũa masinani sieterepañare jũnaa chẽajũ'ũ ãu ãũñe'te chũ'ũa'jũ. “Jã'anaa'me rũa re'ona”, chiicojũnonani, Dios Rekocho chũ'ũñe cho'onani jũaajũ'ũ. ⁴ Jã'aja'ñe cho'oru chũkũnapi Diore sẽejũ Repañ chũ'ojẽ'e chũ'vajũ pa'ijanaa'me —chiniasome repaña.

⁵ Chitena repaña chi'isina asa,

—Jã'aja'ñe cho'oto re'omũ —chiniasome ũcuanũko.

Chini, mũmũpãi sieterepañare jũnaa chẽaasome repaña. Esteban'te chẽaasome repaña. Repañ Esteban Jesucristo'te rũa cuasakũ pa'iu, Dios Rekocho chũ'ũñe re'oja'che cho'okũ paniasomũ. Ũcuachi'a chekũna repaña chẽasina mamia'me ie: Felipe'mũ, Prócoro'mũ, Nicano'mũ, Timon'mũ, Parmenaa'mũ, Nicolaa'mũ. Repañ Nicolás Antioquía vũ'ejoopo raisi'kũpi judíopãi pa'iche'te che'cheasomũ tĩipãijũ.

⁶ Repañare jũnaa Jesús saosinani raasome repaña. Rarena Jesús saosina repañani ãu ãũñe'te jo'kaũ chini Dioni sẽejũ jũjũnapi jajũ ija'che i'kaasome: “Diopi re'oja'che cho'okaamũ mũsanũkonare cho'ochẽ'te re'oja'che masi cho'oa'jũ chini”, chiniasome repaña.

⁷ Repañmũ pãi na'a jainũko Dios chũ'o asaneena paniasome. Si'arũmũ na'a rũa jainũko Jerusalén pa'ina pãi Jesucristoni cuasajũ jovoju paniasome. Ũcuachi'a judío phairipãi jainũko Jesucristoni cuasajũ jovoasome.

Esteban'te chẽasi'ere kũamũ

⁸ Repañmũ Esteban, Jesucristoni rũa cuasakũ, Diopi cho'okaiũna pãi ñajũ'te Diochi'a cho'omasiche'te cho'okũ paniasomũ.

⁹ Repañ i'kache'te jachajũ, repañ'te cu'ache i'kajũ paniasome pãi, “Joremũ mũ'ũ”, chiijũ. Repaña cu'ache i'kana Cirene cheja, Alejandría cheja, Cilicia cheja, Asia cheja raisinapi cu'ache i'kaasome repañ'te. Chekũna ũcuachi'a repañ'te ke'reasome judíopãi chi'ivũ'e Libertados neevũ'e chi'ina.

¹⁰ Repaña cu'ache i'kato Dios Rekochoji cho'okaiũna rũa masi i'kaasomũ repañ. Jã'aja'ñe i'kakũna asa jachanata'ni sãĩñe i'kavesũasome repaña. ¹¹ I'kavesũjũ chekũnani soni rao ro'iasome repaña jorea'jũ chini. “Ikũ Esteban Diore cu'ache i'kasi'kũa'mũ. Ũcuachi'a Moiserẽe cu'ache i'kasi'kũa'mũ ikũ”, chiijũ jorea'jũ chini soni rao ro'iasome repaña.

¹² Jã'aja'ñe cutujũna asa vũ'ejoopo pa'ina pãi rũa pe'ruasome repañ'te Esteban'te, judío ainana'me judíopãi che'chona ũcuachi'a. Jã'ajekũna repañ'te chẽa sa judío phairi aina'me chekũna judío ainana'me chi'i repaña ti'jũñeña nũkoasome repañ'te. ¹³ Nũko jorejũ repañni cu'ache i'kaa'jũ chini jorenare raasome repaña. Rarena ija'che i'kaasome jorena:

—Ikũ Esteban si'arũmũ cuhama'ñe cu'ache i'kakũ'mũ. “Dios vũ'e cu'amũ. Moisés chũ'usi'e ũcuachi'a cu'amũ”, chiikũ'mũ ikũ. ¹⁴ Ija'che i'kakũna asasinaa'me chũkũna: “Jesús Nazaret raisi'kũ Dios vũ'e ñañosoja'mũ.” Ũcuachi'a, “ ‘Moisés chũ'ũ jo'kasi'e judíopãi pa'iche'te ũcuanũko peore ũhasõjũ'ũ’, chiimũ Jesús”, chiikũ'mũ ikũ Esteban —chiniasome repaña jorena.

¹⁵ Chitena repaña repacheja ñu'ina ũcuanũko rũa pãĩñaasome repañ'te. Ñajũna Esteban chia ángel chiaja'che ñoasomũ repañare.

7

Phairi ai sẽeñe'te kũamũ Esteban

¹ Jã'aja'ñe i'karena asa judío phairi ai Esteban'te ija'che sẽniasomũ:

—¿Ina mǝ'ure ũcuarepare chǝ'o i'kache? —chinasomǝ.

² Chikǝna Esteban i'kaasomǝ.

—Chǝ'ǝ majapǝi, asarepajǝ'ǝ. Apereparǝmǝ mai aipǝiǝ'te Abrahamre repǝu chuta'a Mesopotamia cheja pa'ǝ, Harǝn vǝ'ejoopo sani pa'imarǝmǝna, Maire Paaku, Dios, Peore Masiǝ rani pa'ǝ ija'che i'kaasomǝ repǝu'te: ³ “Icheja mǝ'ǝ pa'icheja eta majapǝi jo'ka tǝichejana sanisǝjǝ'ǝ mǝ'ǝ. Chǝ'ǝ kuajachejare sani pa'ijǝ'ǝ”, chinasomǝ Dios repǝu'te. ⁴ Chikǝna repǝu Abraham pǝka'ku aiva'ǝna'me Caldea chejapi eta Harǝn vǝ'ejoopo'te sani paniasomǝ. Pǝka'ku aireko jǝnisosirǝmǝ repǝu Abraham Diopi chǝ'ǝna repajoopo eta ichejare mai pa'ichejare rani paniasomǝ. ⁵ Icheja pa'ikǝ'teta'ni Dios icheja ai ĩsimaneasomǝ repǝu'te. Jǝ'ata'ni Dios ija'che i'kaasomǝ repǝu'te mai aipǝiǝ'te: “Na'a pa'isirǝmǝ ichejare ĩsija'mǝ chǝ'ǝ mǝ'ure, mǝ'ǝ jojosinapi paapǝ chini”, chinasomǝ chuta'a chǝirejǝ'e peokǝ'teta'ni. ⁶ Cheke ija'che chiimǝ repǝu'te Dios i'kasi'e: “Mǝ'ǝ jojosina tǝipǝi pa'ichejare sani pa'ijǝ chǝa paacojǝjǝ kuri kooma'ñe cho'ocherupǝ cho'okaijǝ pa'ijanaa'me repacheja chǝ'ǝnare. Pǝi rǝa cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Repacheja cuatrociento repǝ'ǝsǝrǝmǝ pa'ijanaa'me repana. ⁷ Jǝ'ata'ni repacheja canare cu'ache cho'oja'mǝ chǝ'ǝ, mǝ'ǝ jojosinani cu'ache cho'ojǝna. Chǝ'ǝpi jǝ'aja'ñe cho'oǝna mǝ'ǝ jojosina eta rani jo'e ichejare Canaǝn chejare pa'ijǝ chǝ'ǝni pojojǝ pa'ijanaa'me”, chinasomǝ Dios repǝu'te. ⁸ Repǝu i'kache'te Abrahampi jachama'ñe cuasaku, “Jǝu”, chikǝna, jǝkora'murǝ chǝ'tirǝ pa'ica'nirǝ chuto tǝache'te jo'kaasomǝ Dios. Jǝ'aja'ñe circuncisiǝn cho'ocherchǝiva'nare ǝmǝpǝiva'narechi'a chǝ'ǝ jo'kaasomǝ Dios repǝu'te, repǝu chǝi pa'ijanani cho'o paaa'ku chini. Jǝ'ajekǝna Abraham mamaku'te Isaare jǝaa repǝu ochorepaumucujǝna pa'itona jǝkora'murǝ chǝ'tirǝ pa'ica'nirǝ chuto tǝaasomǝ, Dios i'kasi'ere jachama'ñe cho'okǝ. Repǝu Isaac aineesirǝmǝ chǝi paa mamaku'te Jacobre vǝjachǝirǝmǝ ũcuaja'che jǝkochǝ'tirǝ chuto tǝaasomǝ. Jacob ũcuaja'che repǝu aineesirǝmǝ chǝi paa mamachǝi ǝmǝpǝi docerepanare ũcuaja'che cho'oasomǝ, repana vǝjachǝiva'na pa'irǝmǝ. Repana Jacob chǝi docerepana ainee pi'nisirǝmǝ maire Israelpǝire jojoasome.

⁹ 'Repana mai aipǝiǝ Jacob chǝi repana cho'jeu'te Josere pǝka'ku rǝa oǝ paaku'te rǝa cuheasome. Cuhejǝ repǝu'te chǝa Egipto cheja sainani kuripi ĩsisoasome repana, repǝuni sasoa'jǝ chini. Jǝ'ata'ni Dios Josere kuiraku paniasomǝ. ¹⁰ Josere cu'ache ti'jǝneto Diopi re'oja'che cho'okaniasomǝ. Diopi cho'okaiǝna Josepi rǝa masakǝna ña Faraǝn, Egipto cheja chǝ'ǝku rǝa pojoasomǝ repǝu'te. Jǝ'ajekǝna Josere pǝire chǝ'ǝa'ku chini chǝ'ǝ jo'kaasomǝ Faraǝn. Chǝ'ǝ jo'kaǝna Josǝ Egipto cheja pa'inare, Faraǝn neenare peore chǝ'ǝku paniasomǝ.

¹¹ 'Repǝu Josǝ chǝ'ǝrǝmǝ chǝiño peore ǝu kǝimaneasomǝ, Egipto cheja, ũcuachi'a icheja Canaǝn cheja peore. Rǝa cu'aasomǝ pǝi ũcuankore. Reparǝmǝ mai aipǝi ǝu koochejǝajǝ'e peoasome. ¹² Icheja Canaǝn cheja ǝu ĩsiche peoasomǝ. Egipto chejata'ni ǝu care'vasi'e ĩsiche paniasomǝ. Jǝ'are asa Jacob repǝu mamachǝire, mai aipǝire, ũcuachejana saoasomǝ, ǝure koojaapǝ chini. Aperǝmǝ charo saisi'easomǝ jǝ'a. ¹³ Repana sani co'i, jo'e saisirǝmǝna Josepi kǝa jǝaǝna majaa'chǝpǝi ñamasiasome repǝu'te. Repanare majaa'chǝpǝi kǝa jǝau repana raisi'e Faraonni kǝaasomǝ repǝu. Kǝaǝna asa repǝu Faraǝn Josǝ majapǝi masiasomǝ. ¹⁴ Repǝu'te chǝ'ǝku'te Faraonre kǝa jǝausirǝmǝ Josǝ repǝu pǝka'kǝna'me majapǝi ũcuankore soni raoasomǝ. Setenta y cincorepana paniasome repana Josǝ majapǝi. ¹⁵ Mamaku Josepi sokǝna Jacob repǝu mamachǝina'me Egipto chejare sani pa'ǝ ũcuachejana aireko jǝnisoasomǝ. Repǝu mamachǝi ũcuaja'che mai aipǝi pa'isina ũcuachejana aireko jǝnisoasome. ¹⁶ Repana jǝnisosirǝmǝ repana majapǝi Siquem vǝ'ejoopona sa tǝaasome repanare. Aperǝmǝ Abraham Hamor mamachǝire repacheja jmachejarǝ kuripi kooasomǝ repǝu majapǝire tǝara chini.

17 'Na'a pa'isirumũ Abrahamre aperumũ Dios cho'okasa chiisi'ere ũcuarepa cho'opi'rarumũ Jacob jojosina mai aipãĩ rũa jainũko paniasome Egipto cheja, churata'ni. 18 Reparumũ Egipto cheja chekupi pãĩ chũ'ũku paniasomũ. Repau pãĩ chũ'ũku Josere vesuasomũ. 19 Jã'ajekũna mai aipãĩva'nare rũa cu'ache cho'oasomũ repau. Repanare mai aipãĩ mamachĩĩva'nani umupãĩva'narechi'a vj̄jachĩĩre sējosoajũ chini chũ'ũasomũ repau. 20 Ũcuarumũna Moisés j̄naacoj̄ñoasomũ. Rũa re'ojava'ũ paniasomũ repau. Reparumũ pũka'kupãĩ chotepãĩmia vũ'ere chave paaasome repava'ũre. 21 Chotepãĩmia pa'isirumũna jũ'ena maña chiachana vavorena pãĩ chũ'ũku mamakoji ña mini repao vũ'ena sa paaasomo repava'ũre. Sa repao chĩĩre jojacheja'che jojaasomo repao repau'te. 22 Pãĩ chũ'ũku mamako vũ'ere pa'ĩũ peore Egiptopãĩ pa'iche che'chekũ aineeasomũ repau. Utija'o pa'iche ũcuachi'a peore che'chekũ ainee rũa i'kamasikũji rũa cho'omasiasomũ repau.

23 Ũcuarumũ Moisés cuarentarepaũsurumũ paakũji repau majapãĩre cuasa, Israel jojosinare, eta ñaasomũ. 24 Eta ñato Egiptopãĩũ Israel jojosi'kũni vaiũ paniasomũ. Vaiũna ña Moisés Israelpãĩũni ũseku, Egiptopãĩũ'te vanisoasomũ. 25 Jã'aja'ñe cho'o ija'che cuasaasomũ Moisés: "Churata'ni ina chũ'ũ majapãĩ chũ'ũ pa'iche masijanaa'me. Chũ'ũni Diopi chũ'ũkũna re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ inare. Dios inare etoja'mũ icheja", chĩĩũ cuasaasomũ repau. Jã'ata'ni repau pa'iche'te vesujũ ña chẽamaneasome repana. 26 Jo'e apeñatato repau ñato Israel jojosinachi'a te'eka'chapana cavajũ paniasome. Jã'aja'ñe cho'ojũna ña vũ'vũ rani ija'che i'kaasomũ Moisés repanapi cavamanea'jũ chini: "¡Ñañe! ¿Je'se pa'ĩũna musanũkona majapãĩchi'ata'ni sãĩñechi'a cu'ache cho'oche?", chiniasomũ repanare. 27 Chikũna te'eũ chekũre vaikũji Moiserere jũjo saokũ ija'che i'kaasomũ: "¿Neepi chũ'ũ jo'karena chũ'ũku mũ'ũ chũkũna'te? ¿Neepi chũ'ũrena chũkũna cu'ache cho'oche ñakũ ke'rekũ mũ'ũ? 28 Neato Egiptopãĩũ'te vanisoasomũ mũ'ũ. ¿Irumũ ũcuaja'che chũ'ũni vanisora chiikũ mũ'ũ?", chiniasomũ. 29 Chikũna Moisés, "Chũ'ũ cho'osi'e pãĩ masime", chini vajũchũkũ so'ona vũ'vũso sani tĩipãĩ pa'ichejare Madián chejare tĩ'a paniasomũ. Pa'ĩũ romi veja chĩĩ te'eka'chapanare umupãĩchi'a paaasomũ repau.

30 'Repau cuarentarepaũsurumũ pãĩ peochejare Sinaí aikũti kueñe pa'isirumũ Moisés miu sũkiñũ uukũ pa'ĩñũ'te ñaasomũ. Uukũna toa joopo ñato ángelpi ñoasomũ repau'te. 31 Angelpi ñokũna ña rũa cuasoasomũ repau'te. Na'a kueñepi ñara chini na'a saiũ Dios i'kache'te asaasomũ repau, ija'che chiiche'te: 32 "Dioa'mũ chũ'ũ. Mũ'ũ aipãĩ chũ'ũre cuasanare paakũ'mũ chũ'ũ. Abrahamre, Isaare, Jacobre paakũ'mũ chũ'ũ", chiniasomũ Dios repau'te. Chikũna kurukuruũ asa kukũsoasomũ repau. Vajũchũkũ jo'e repacheja ñamaneasomũ repau. 33 Vajũchũkũ'teta'ni Dios jo'e ija'che i'kaasomũ repau'te: "Chũ'ũni vajũchũkũ, kũkũ, mũ'ũ cũ'akorophe're tĩ'tejũ'ũ, chũ'ũ mũ'ũre i'kachejajekũna. 34 Irumũ Egipto cheja pa'inare chũ'ũ neenare rũa cu'ache tĩ'jñemũ. Repana cu'ache cho'ocoj̄ñojũ oiche peore ñakũ pa'imũ chũ'ũ. Jã'ajekũna repanani oiũ re'oja'che cho'okasa chini cajecuhamũ chũ'ũ. Ũcuachejapi etoja'mũ chũ'ũ repanare. Asarepajũ'ũ mũ'ũ. Mũ'ũni jo'e Egiptona saora chiimũ chũ'ũ", chiniasomũ Dios Moiserere.

35 'Chini Dios Moiserere, ángel miu sũkiñũ ñosi'kũna'me, saomasomũ repau'te, repanani etua ra re'oja'che chũ'ũku paaũ chini. Aperumũ repana cu'ache i'kaasome repau'te, ija'che chiijũ: "¿Neepi chũ'ũjũ'ũ chitena chũ'ũku mũ'ũ chũkũna'te?", chiniasome repana. Jã'aja'ñe repana cuhesi'kũni Moiserere repanani cho'okaau chini saomasomũ Dios. 36 Diopi chũ'ũ saouna sani Egipto cheja pa'inare Israelpãĩ ũcuachejapi etua raasomũ repau Moisés. Repanare etua ra pãĩ peochejare cuarentarepaũsurumũ kuhakũ paniasomũ repau. Diopi cho'okaiũna repau Moisés Diochi'a cho'omasiche'te rũa cho'o ñoasomũ Egipto cheja sani pa'irumũ, Mar Rojo

chiara rani pa'irumũ ũcuaja'che, pãĩ peocheja rani pa'irumũ peore. ³⁷ Reparumũ ũcuauji Moisés ija'che i'kaasomũ chekunare Israel jojosome: “Na'a pa'isirumũ Dios chekũre Repau chũ'o kuajaũre chejana raoja'mũ. Mai majapãiu pa'ija'mũ repau. Chũ'u kuacheja'che Dios chũ'o kuaja'mũ repau. Repau rani chũ'vache peore asa chẽajũ'u musanukona”, chiniasomũ repau. ³⁸ Moisés Israelpãina'me pãĩ peochejana chi'iasomũ. Repau Sinaí aikũti musisirumũ ángel ja'me paniasomũ repau'te. Ũcuachi'a ũcuakũtire mũni pa'iu Dios chũ'o, “Ija'che pa'ijũ'u”, chiichũ'o asa tocha jo'kaasomũ Moisés maire.

³⁹ Jã'ata'ni repau'te mai aipãĩ repanare re'oja'che cho'okaikũni rua cuheju jachaju Egiptona jo'e co'ĩũu chiniasome. ⁴⁰ Chini, repauji aikũtire pa'iuana, repau majaa'chũni, Aaronni, ija'che i'kaasome repana: “Maire Egipto cheja rasi'ku Moiseri ti'jũeũe vesũme mai. Cho'osũcuhasi'kuamũ repau. Jã'ajekũna chekũva'nani diojava'nani tũojũ'u, repava'napi ñaju co'chaa'ju maire”, chiniasome. ⁴¹ Chitena repanare vacachĩja'iu'te tũokaniasomũ repau. Tũokakũna pojojũ jo'cha va'iva'nare vani uososome repana tũosiva'ũni pojojũ. ⁴² Jã'ajekũna Dios repanare cuhekũ jo'kaso cu'ache cho'oche ũsemaneamũ repanare. Repanapi cũnaumũ pa'inani, ũsũũni, pãimiaũni, ma'jũoko'te pojoũũ chiito ũsemaneamũ repau. Na'a pa'isirumũ Dios chũ'o kuakũ Amós repana pa'isi'ere kuakũ ija'che tocha jo'kaasomũ:

Musanukona, Israelpãĩ cuarentarepaũsurumũ pãĩ peocheja pa'irumũ, chũ'ure Diore jo'cha va'iva'nare vani ukaimanesinaa'me.

Chekũnare diomanareta'ni, “Dioa'me ina”, chini pojojũ jo'cha va'iva'nare vani uosinaa'me musanukona.

⁴³ Reparumũ musanukona Molo'te, “Dioa'mũ ikũ”, chini repau vũ'e va'i ca'ni cho'osivũ'ere kuãiju kuhaju pa'isinaa'me.

Ũcuaja'che rupũ tũosiva'ũni Renfán ma'jũokova'ũni kuãiju kuhaju pa'isinaa'me musanukona.

Rupũ tũosiva'nani pojojũ pa'isinaa'me musanukona.

Jã'ajekũna chũ'u, Dios, musanukonare tũichejana chẽa sache chũ'ũja'mũ,

Babilonia na'a jeecho'jena,

chiimũ Amós tocha jo'kasi'e.

⁴⁴ Mai aipãĩ pa'isina repana pãĩ peocheja pa'irumũ, Dios vũ'e ujavũ'e rupũ va'i ca'ni cho'osivũ'ere paaasome. Repavũ'e cho'ojache Moiseni, “Chũ'u vũ'e ijavũ'e cho'ojũ'u”, chiũũ chũ'uasomũ Dios. Jã'ajekũna Moisepi kuakũna Dios ñosivũ'ejavũ'e cho'oasome repana. ⁴⁵ Repana aireko jũnisosirumũ mamachĩpi repavũ'e paaju, mai aipãĩ ichejana raasome repavũ'e. Repana icheja rani tĩ'arumũ tĩipãĩ, cu'ana paniasome. Jã'ata'ni Dios mai aipãipi paapu chini repanare cu'anare eto saosokaniasomũ. Eto saosũna mai aipãĩ, Josuena'me kakaju, Dios vũ'e ichejana raasome. Rasivũ'e David chũ'urumũjatũ'ka paniasomũ repavũ'e. ⁴⁶ Repau'te Davire, re'oja'che pa'iuana rua pojoasomũ Dios. Jã'ajekũna David Diore ija'che sũniasomũ: “Ja'ku, mũ'ure, Jacobre Paaku'te, vũ'erepare cho'okasa chiimũ chũ'u”, chiniasomũ. ⁴⁷ Jã'ata'ni repau David mamakũji, Salomonpi, cho'oasomũ repavũ'e. ⁴⁸ Jã'ata'ni Dios, Cũnaumũ Pa'ikũ si'achejũna pa'ikũ'mũ. Pãĩ cho'osivũ'ũnachi'a pa'ima'kuamũ Repau. Aperumũ Dios chũ'o kuasi'ku Isaías ija'che tocha jo'kaasomũ:

⁴⁹ Diojekũ cũnaumũre pa'iu peore chũ'ũku'mũ chũ'u. Ũcuachi'a cheja si'achejũna pa'ikũ'mũ chũ'u. Jã'aja'ũe pa'iu peore masakũ'mũ chũ'u. Chũ'u vũ'e, ¿jeejavũ'e cho'okaijanaa'ũe musanukona chũ'ure, si'achejũna pa'ikũ'te?

⁵⁰ Cũnaumũna'me cheja peore cho'osi'kuamũ chũ'u, Diopi i'kakũna asaku jã'aja'ũe tocha jo'kaasomũ repau Isaías.

⁵¹ 'Chu'u, Esteban, musanukonare ainare, iere i'kamũ: Musanukona pãi Dioni rua jachajũ rekoñoã Diore vesuna rekoñoãja'ñe paame. Jã'ajekuna Dios chu'o asacuheme. Musanukona aipãi pa'isina pa'icheja'che pa'ijũ Dios Rekocho cho'okaiche cuhenaa'me musanukona. ⁵² Musanukona aipãi pa'isina Dios chu'o kuanare ũcuanukore cu'ache cho'oasome. Pãiu Re'oja'chechi'a Cho'okũ rajache kuava'nare vanisoasome repa. Chura musanukona ũcuaja'che Repaũ Re'oja'che Cho'okũ raisirũmu pãi chũ'unare, "Jã'ure vanisoche chũ'ujũ'u", chiijũ jo'kasinaa'me. ⁵³ Dios chũ'usi'e ángelepi kuaasome musanukonare. Jã'ata'ni musanukona ruarepa jachajũ cho'omanaa'me repa —chiniasomũ Esteban repa.

Esteban'te vanisosi'ere kũamũ

⁵⁴ Jã'aja'ñe i'kauna asa judío aina rua pe'ruche pe'rujũ tea ñaasome repa'te. ⁵⁵ Repaũta'ni, Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Dios miañe'te re'oja'chere mũre ñaasomũ. Ñato Jesús Diore kueñe, ujajũtu cakã'kore nukasomũ. ⁵⁶ Jã'aja'ñere ñaku repaũ Esteban ija'che i'kaasomũ:

—¡Ñañe! Cũnaũmu pa'iche rua re'oja'che ñomũ. Jesús, Dios Raosi'kupĩ ñomũ. Diore kueñe Repaũ ujajũtu cakã'kore nukamũ Repaũ —chiniasomũ Esteban.

⁵⁷ Chikuna asacuhejũ jũñapi cãjo ta'pi rua cuiche cuiasome repa. Cuijũ, ũcuanuko repaũ nukachejana vũ'vũ saniasome repa. ⁵⁸ Vũ'vũ sani repaũ'te chẽa vũ'ejoopoji etua saasome repa catapi su'a vẽasoñu chini. Repaũ'te jorejũ cu'ache i'kasina repa sã'sevũ ju'ikãña tĩ'te põsũ nukacheja rũ'ũñena ũhaasome, ũcuauji repa kãñare kuirakaau chini. Repaũ põsũ Saulo'mũ repaũ mami. ⁵⁹ Ũcuarũmu repa catapi sia rua su'ache su'aasome repaũ'te. Su'ajũna chueeu ija'che sãniasomũ Esteban:

—Jesús, Chu'ure Paaku, chu'u rekocho mu'uni tĩ'api'ramũ —chiniasomũ. ⁶⁰ Chini tãni ro're ñu'iu, ujachũ'opi cuiku, Dioni jo'e ija'che sãniasomũ repaũ.— Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'ochẽ cuasamanejũ'u —chini jũnisoasomũ repaũ.

8

Jesucristo'te cuasanare Saulo cu'ache cho'osi'ere kũamũ

¹ Repaũ Saulo Esteban'te vanisoche rua chiniasomũ. Reparũmu Jesucristo'te cuasana Jerusalén vũ'ejoopo pa'ikuanupũ rua cu'ache cho'ocojũoasome. Jã'ajekuna repajoopo pa'isina eta vũ'vũso Judea chejana'me Samaria cheja po'ore sani paniasome repa. Jã'ata'ni repajoopo Jesucristo saosinachi'a canũka paniasome. ² Repaũ Esteban chuenisosi'kure chekũnapi Diore cuasanapi ota oijũ tãasome. ³ Reparũmu repaũ Saulo Jesucristo'te cuasanare si'asoa'jũ chini rua cu'ache cho'okũ paniasomũ. Vũ'ña kaka mũmpãina'me romi chẽa jũajũ sa pãi chẽavũ'ena cuaokũ paniasomũ repaũ.

Dios chu'ore Samaria cheja pa'inani chu'vasi'ere kũamũ

⁴ Ũcuarũmu Jerusalén vũ'ejoopo eta vũ'vũsosina ku'ijũ Dios chu'ore chu'vajũ paniasome. ⁵ Eta vũ'vũsosi'kũ Felipe ku'iu Samaria vũ'ejoopona sani repajoopo pa'inare Jesucristo pa'iche'te kuaku paniasomũ. ⁶ Dios chu'ore chu'vakũ Diochi'a cho'omasiche'te pãi vasoche'te cho'o ñokũ paniasomũ repaũ. Jã'aja'ñe cho'o ñokũ chu'vakuna pãi jainũko repaũ chu'vache asa chẽaasome. ⁷ Pãi jainũkore vasoasomũ repaũ, vũ'icũakuna rupũ ũhiva'nare, ro'o ku'iva'nare, vati paanare. Repaũji vati paanare vasoto vati rua cuijũ eta saniasome. ⁸ Pãire vasokaiũna repajoopo pa'ina rua pojoasome repaũ'te.

⁹ Reparũmu ũcuachejare chai paniasomũ. Repaũ mamiasomũ Simón. Chaina cho'ochẽ rua jeerũmu cho'okũ paniasomũ repaũ, "Rua masiku'mũ chu'u", chiũ. Jã'aja'ñe jorekũ cho'okũni Samaria cana ña rua cuasaasome repaũ cho'ochẽ.

¹⁰ Repacheja pa'ina ũcuanuko masinana'me vesuna jachama'ñe asaasome repau i'kache, “Dios peore Cho'omasikuji chũ'ukuna cho'omu iku”, chini. ¹¹ Rúa jeerumu chai cho'oku chekunajë'e cho'ovesuche'te joreku cho'o ñokuna ña cuasaju repau'te ja'me paniasome repana.

¹² Jã'ata'ni Felipeji rani Dios chũ'ore chũ'vaku pãi cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chëa paachena'me Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa chëaasome repana. Asa chëa Jesucristoni cuasaju umupãina'me romi peore okoro'vecojñoasome. ¹³ Repau Simón chai pa'isi'ku ũcuachi'a asa chëa Dioni cuasaku okorocojñoasomu. Okorocojñosirumu Felipena'me ku'iu repau cho'oche'te, pãi vasoche'te, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña rúa cuasaku ku'iu paniasomu repau Simón.

¹⁴ Ũcuarumu Jerusalén pa'ina Jesús saosina Samaria cheja cana Dios chũ'ore asa chëa Jesure cuasaju jovosi'e asaasome. Asasinajeju Pedrona'me Juanre Samariana saosome repana. ¹⁵ Saorena repana Samaria cheja sani tã'a repanare pãi Dios Rekochoji rani repanani ja'me paa chini Dioni sëekanasome. ¹⁶ “Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñosinare repanani chuta'a Dios Rekochoji raimauna Repauni sëekanasome repana. ¹⁷ Sëni pi'niyu repana Pedrona'me Juan repanani jũjñapi jajuna Dios Repau Rekocho'te raoasomu repanare, ja'me paa chini.

¹⁸ Repau'te Simonre jã'are ñakuna ũcuaja'che cho'ouaasomu. Jã'aja'ñe cho'ouakuna masiche kuripi kooro chiniasomu repau. ¹⁹ Repanare Jesús saosinare ija'che i'kaasomu repau:

—Jã'aja'ñe cho'omasira chiimu chũ'ũ. Cho'omasiche ñisijũ'ũ chũ'ũre; ro'ira. Ñisirena koo chũ'ũpi pãire jakuna Dios Rekochoji repanani rani ja'me paa —chiniasomu Simón.

²⁰ Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Mũ'ũpi jã'aja'ñe cuasani kurina'me mũ'ũ rekocho cho'osõñe pa'ija'mu mũ'ũre. Dios ñisiche kuripi kooma'ñea'me. ²¹ Diopi ñato mũ'ũ rekocho rũhiñe cuasama'mu mũ'ũ. Jã'ajekuna chukuna cho'ocheja'che cho'ocu'amu mũ'ũre. ²² Jã'ajekuna mũ'ũ cu'ache cuasache'te oiũ ũhasõ Dioni sëeu pa'ijũ'ũ, Repauji mũ'ũ cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. ²³ Mũ'ũ pa'iche masimu chũ'ũ. Chekuna pãi na'a re'oja'chere cho'oju pojoju pa'ito pojoma'ñe cu'ache'te cuasaku'mu mũ'ũ. Cu'ache'te cuasaku cu'are cho'oku cho'osõja'mu mũ'ũ —chiniasomu Pedro repau'te.

²⁴ Chikuna Simón jo'e i'kaasomu.

—Musanukonapi Maire Paakuni Dioni sëekaijũ'ũ chũ'ũva'ũre musanukona i'kasi'epi cu'acheji ti'jñemanea'ku chũ'ũre —chiniasomu repau.

²⁵ Ũcuarumu Pedrona'me Juan ũcuachejare pa'iju, Dios chũ'ore chũ'vaju Jesucristo pa'iche kua pi'ni, Jerusalén vũ'ejoopona co'iasome. Co'iju chekujoopoã Samaria cheja cajoopoã Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vaasome repana.

Felipe Dios chũ'ore Etiopía cakure chũ'vasi'ere kumũ

²⁶ Ũcuarumu ángel Dios raosi'ku Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Vũni sũripũ cakã'kona saijũ'ũ mũ'ũ. Jerusalén vũ'ejoopoji Gaza vũ'ejoopo saima'ana saijũ'ũ, pãi peocheja saima'ana —chiniasomu.

²⁷ Chikuna Felipe vũni saiu ñato Etiopía caku, pãi chũ'ũko'te cho'oche cho'okaiku Diore pojora chini Jerusalén saisi'kupi, repau pa'ichejana co'iku paniasomu. Etiopiapãi chũ'ũko'te, Candace'te, kuri care'vakaiku paniasomu repau. ²⁸ Kavacho jñajñu kuhasaivũji ñu'iu, co'iku utija'ore ñaku paniasomu repau. Aperumu Dios chũ'o kuasi'ku, Isaías, tocha jo'kasi'ere ñaku i'kaku paniasomu repau Etiopiapãiu.

²⁹ Ũcuarumuna Dios Rekocho Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Tuha ja'me ku'ijũ'ũ jã'asaivũ —chiniasomu.

³⁰ Chikuna Felipe vuvu tuhaasomu repasaivu. Tuha aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'ere Etiopía caku ñaku i'kache'te asaasomu repau. I'kauna asa Felipe ija'che sēniasomu repau'te:

—¿Mu'u ñaku i'kache asamasiku mu'u? —chinasomu.

³¹ Chikuna,

—Pāamū chu'u. Che'chokūji karamū chu'ure. Tuni chu'una'me ñu'iu ku'ijū'u —chinasomu Etiopía caku Felipe'te.

³² Repau ñaku i'kasi'e Dios chu'o aperumu pa'isi'ku Isaías tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Ovejava'u vanisõñu chini sava'uta'ni oima'ñe saimū.

Ovejachīi raña tū'kato oimanaa'me.

Chu'u Neeku ũcuaja'che repau'te cu'ache cho'otojē'e i'kama'kuamū.

³³ Re'oja'chechi'a cho'okuni pāi cu'ache cho'osinaa'me repau'te.

I'kakainajē'e peosinaa'me repau'te.

Ūcuachi'a chījē'e peokuni vanisōsinaa'me repau'te.

Jā'ajekuna repau jojosina peome,

chiimū.

³⁴ Ūcuarumu Etiopía caku ija'che sēniasomu Felipe'te:

—Ija'ova Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'e, ¿icheja ñaku'u mu'u? ¿Neeni i'kaku repau? ¿Repau pa'iche'te kuaku? Jā'apāani, ¿cheku pa'iche'te kuaku? —chinasomu repau.

³⁵ Chikuna Felipe Etiopía cakure repau ñaku i'kasi'ere charo kuasomū Jesús re'oja'che pa'iche'te. Cho'je jo'e chekuna Dios chu'o kuana tochasi'ere ñoku kuasomū repau. ³⁶ Cutujū saijū chiara'charū pa'icheja tī'aasome repana. Tī'a Etiopía caku i'kaasomū Felipe'te.

—Ñaku. Chiara'charū pa'imū icheja. ¿Chu'ure okorore'oku? —chinasomu repau.

³⁷ Chikuna Felipe,

—Re'omū mu'ure, mu'u rekochoji Jesucristoni masi cuasato —chinasomu.

Chikuna,

—Jesucristo Dios Mamaku'mū chiū cuasamū chu'u —chinasomu Etiopía caku.

³⁸ Chini, kavacho kuhasaivu tachoku'te,— Ichejana jūvojū'u —chinasomu repau. Jūvoñna repau Etiopía caku Filipena'me repasaivūji cajeasome. Jā'achejapi chiara'charūna casa Felipe repau'te okoroasomū.

³⁹ Okoro pi'ni makuna Dios Rekocho Felipe'te tūichejana sasoasomū. Sasōna Etiopía caku jo'e ñamaneasomū repau'te. Ñama'kuta'ni rua pojoku Etiopía saima'a jo'e saniasomū repau. ⁴⁰ Dios Rekochoji sasōna Felipe Azoto vū'ejoopo tī'a carani saiu chekūjoopoā rua vū'ñajoopoā sani, Jesucristo'te cuasache kuachū'ore chu'vakū paniasomū, Cesarea vū'ejoopo tī'añetu'ka.

9

Jesús i'kache'te Saulo asa jovosi'ere kuamū

¹ Ūcuarumu Saulo Jesucristo neenani vani si'asora chini ũcua cu'ache cho'oku paniasomū. Jā'are na'a rua cho'ora chini, judío phairi aire sani ñaasomū repau.

² Sani repau'te utija'ore sēniasomū repau.

—Chu'u Damasco vū'ejoopona saipi'ramū, Jesús chū'ñe cho'onani umupāina'me romi ku'e chēa ra pāi chēavū'ena cuaora chini. Mu'u chu'ure utija'ore tochakaijū'u. Damasco mai judiōpāi chi'ivū'ña chū'ñnani sa ñora chiimū chu'u, mu'u tochasija'o —chinasomu Saulo phairi aire.

³ Damasco vū'ejoopona saīna repajoopo tī'api'ra chejana te'erumu repau nukachejachi'a rūhiso'koro cūnaumūpi rua miañe chūniasomū repau'te. ⁴ Miañe

chükuna ña chejana tãniasomũ Saulo. Tãni ũhiũ chũ'o ija'che i'kache'te asaasomũ repaũ:

—Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ũna mũ'u chũ'ure si'arũmũ cu'ache cho'okũ pa'ikũ? — chiniasomũ Jesucristo repaũ'te. ⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa,

—¿Jeeja'iu'u mũ'u, Chũ'ure Paaku? —chiniasomũ repaũ.

Chikuna,

—Jesua'mũ chũ'u. Chũ'u neenare cu'ache cho'okũ chũ'ũni rũa cu'ache cho'okũ pa'imũ mũ'u. Jã'aja'ñe cho'okũ meñe cu'ache cho'okũ pa'imũ mũ'u —chiniasomũ Jesús.

⁶ Chikuna Saulo kũkũcajejani kurukurukũ ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ure Paaku, ¿ũquere cho'oa'kũ chiikũ mũ'u chũ'ure? —chiniasomũ. Chikuna,

—Vũni vũ'ejoopona kakajũ'u. Jã'achejana kaka mũ'u cho'ojache asaja'mũ mũ'u —chiniasomũ Jesucristo Saulo'te. ⁷ Repaũ'te ja'me saisina rũa kũkuasome. Repaũ Jesús i'kachũ'o asanata'ni Repaũ'te ñamaneasome repaũ. ⁸ Repaũ Saulo vũni nukakũ ñakocaã sũka ñara chiito ñacu'aasomũ repaũ'te. Jesuni rũarepa Miakũni ña na'asoasomũ. Na'asoũna repaũ'te jũtũna chẽa Damasco vũ'ejoopona juha saasome repaũ. ⁹ Choteumucujña na'aũ paniasomũ repaũ. Pa'iu ãu ãima'ñe, okojẽ'e ũkuma'ñe paniasomũ repaũ.

¹⁰ Ũcuarũmũ chekũ, Jesure cuasaku ũcuachejare Damasco'te paniasomũ. Ananías repaũ mamiasomũ. Reparũmũ Ananías Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakũni Jesucristoni ñaasomũ. Ñakuna repaũ'te ija'che sãniasomũ Jesús:

—Ananías, ¿pa'ikũ? —chiniasomũ.

Chikuna,

—Jũju. Pa'imũ chũ'u, Chũ'ure Paaku —chiniasomũ repaũ.

¹¹ Chikuna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Ma'a rũhima'a chiicojñoma'ana eta mũajũ'u mũ'u, Judas vũ'ena. Mũa tĩ'a, “¿Tarso vũ'ejoopo raisi'kũ Saulo pa'ikũ ivũ'e?”, chiijũ'u. Repaũ Saulo chũ'ũni sẽeũ pa'imũ. ¹² Chũ'ũni sẽeũna chũ'u cho'opi'rache'te ñocuhamũ chũ'u repaũ'te. Chũ'u ñoñeji mũ'ũni ñaku repaũ'te mũ'u cho'okaijache ñamũ repaũ. Mũa jũjñapi jaja'mũ repaũ'te ñakocaãre jo'e ñaa'kũ —chiniasomũ Jesús Ananía'te.

¹³ Chikuna, Ananías ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ure Paaku, repaũ mũ'ure cuasanare Jerusalén pa'inare cu'ache cho'ochẽ pãĩ jainũko chũ'ure kũame. Mũa neenare rũa cu'ache cho'okũ pa'ũasomũ repaũ.

¹⁴ Chura ichejana rãniasomũ repaũ mũ'ure cuasanani chẽara chini. Judío phairipãĩ chũ'ũnani sẽnĩ rãniasomũ, chũkũnani pãĩ chẽavũ'ena sa cuaora chini —chiniasomũ Ananías.

¹⁵ Chikuna Jesús repaũ'te i'kaasomũ.

—Mũa ñajũ'u. Chũ'u chũ'ũñe'te cho'okũ paau chini chẽacuhamũ chũ'u repaũ'te. Chũ'u pa'iche'te judiõpãire ũcuaja'che tĩipãina'me repanare chũ'ũnani peore kũaa'kũ chini soisi'kũa'mũ chũ'u repaũ'te. ¹⁶ Repaũ cu'ache cho'ocõjñõjañe peore kũaja'mũ chũ'u repaũ'te. Chũ'u pa'iche'te che'chokũ rũa cu'ache cho'ocõjñõja'mũ repaũ —chiniasomũ Jesús.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kaũna repaũ Ananías eta mũa Saulo pa'ivũ'ena kakaasomũ. Kaka Saulo'te jũjñapi jakũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Saulo, churata'ni mũ'ure chũ'u majapãĩũja'iu'te paamũ chũ'u. Maire Paaku Jesús mũ'u raisima'ana ñosi'kũa'mũ mũ'ure. Ũcuauji chũ'ure vũ'ena mutosi'kũa'mũ mũ'ũpi jo'e ñakocaãre ñaa'kũ chini, ũcuachi'a mũ'ũni Dios Rekochoji rani ja'me paau chini —chiniasomũ Ananías repaũ'te Pablo'te.

¹⁸ Chikuna va'ire'rerũãja'ñepi tuã'tuaasomũ Saulo ñakocaã ta'pisi'e. Tuã'tuaũna repaũ ñakocaã teana care'oso jo'e ñoasomũ repaũ'te. Ũcuarũmũ ñakocaã re'õja'che

ñakujjì vñni okorocojñoasomũ repaũ. ¹⁹ Jã'a cho'o pi'ni ãu ãni vajuasomũ repaũ. Repacheja Damasco vñ'ejoopo jo'e te'eumucujñarũã chekũna Jesure cuasanana'me canũka paniasomũ repaũ Saulo.

Damasco vñ'ejoopo canare Saulo chũ'vasi'ere kũamũ

²⁰ Damasco vñ'ejoopo'te pa'ia repaũ Saulo teana judiõpãi chi'ivũ'ñana mũa, “Jesús Dios Raosi'kũa'mũ”, chiiũ Jesús pa'iche'te kũasomũ. ²¹ Jã'aja'ñe i'kakũna pãi ũcuanũko asa rũa cuasaasome repaũ i'kache. Asa rũa cuasajũ ija'che i'kaasome repaña:

—Ikũ Jerusalén pa'irũmũ Jesucristo'te cuasanare rũa cu'ache cho'osi'kũasomũ. Ũcuau'mũ ikũ. Jerusalén pa'ikujjì ichejana raisi'kũa'mũ ikũ, icheja pa'inani Jerusalén cho'ocheja'che Jesús neenani chẽa sa judiõ phairipãi chũ'unani jo'kara chini — chiniasome repaña pãi.

²² Repaũ Saulo si'arũmũ na'a rũa re'oja'che chũ'vakũ paniasomũ, “Jesús Dios Raosi'kũ Cristoa'mũ”, chiiũ. Masi chũ'vakũna judiõpãi Damasco pa'ina, jachanata'ni sãiñe i'kavesũasome repaũ'te.

Saulo Damasco judiõpãire kati sanisosi'ere kũamũ

²³ Na'a pa'isirũmũ judiõpãi chi'i cutu, “Sauloni chẽa vanisoñu”, chiniasome. ²⁴ Jã'ata'ni Saulo repaña cho'oñu chiiche asaasomũ. Repaũni chẽa vanisoñu chini umucujñana'me ñami vñ'ejoopo kakasa'ñarõãre pẽ'jejũ paniasome repaña. ²⁵ Jã'aja'ñe pẽ'jejũna chekũna Jesure cuasana Saulo'te jũ'ena maña vñ'ejoopo jeotũsũsi'pa sẽ'sevujjì mũni vñ'ejoopo jã'acho'jena casoasome repaña repaũ'te.

Saulo Jerusalén vñ'ejoopona co'i cho'osi'ere kũamũ

²⁶ Jã'aja'ñe cho'o casorena Jerusalén vñ'ejoopona co'i chekũnare Jesure cuasanare jovora chiniasomũ repaũ. Jã'ata'ni repaña vajũchũasome repaũ'te. “Joremũ ikũ”, chini jachaasome repaña. ²⁷ Te'eũ Bernabechi'a repaũ'te re'oja'che cho'okaniasomũ. Jesús saosinare sa repaũ Saulo Damasco ma'a saiũ ñasi'ena'me Jesús repaũ'te i'kasi'e peore kũakaniasomũ repaũ Bernabé. “Ikũ Saulo, Jesús pa'iche vajũchũma'ñe re'oja'che chũ'vaasomũ Damasco vñ'ejoopo pa'inare”, chiniasomũ Bernabé. ²⁸ Bernabepi kũaũna asa Saulo'te pojoasome repaña Jesús saosina. Pojojũna repanare jovoasomũ repaũ. Jovo Jesucristo'te cuasanana'me Jerusalén vñ'ejoopo'te ku'ia vajũchũma'ñe Jesús pa'iche'te re'oja'che chũ'vakũ paniasomũ. ²⁹ Judiõpãi griego chũ'o i'kanare rũa chũ'vaasomũ repaũ. Jã'ata'ni repaña asacuhejũ pe'rujũ, “Vanisoñu ikũre”, chiniasome repaũ'te. ³⁰ Ũcuarũmũ Jesure cuasana Saulo'te vanisoñu chiiche'te asa, “Repaũni vanisojũ”, chini repaũ'te Cesarea vñ'ejoopona casa, jã'achejapi Tarso vñ'ejoopona saosome.

³¹ Saulo'te saoso pãipi cu'ache cho'omapũna Jesucristo'te cuasana re'oja'che pa'ijũ paniasome, Judea cheja pa'ina, Galilea cheja pa'inana'me Samaria pa'ina. Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'o na'a rũa asa chẽajũ na'a rũa masi cuasajũ Dioni cuasajũ vajũchũjũ paniasome repaña. Ũcuachi'a pãi na'a jainũko Dios chũ'ore asa chẽa jovojũ paniasome repanare.

Enea'te vasosi'ere kũamũ

³² Ũcuarũmũ Pedro vñ'ñajoopoã si'ajoopoã ku'ia paniasomũ Jesús neenani repajoopoã pa'inani ñara chini. Jã'aja'ñe Jesús neenani ku'ia ñara chini Lida vñ'ejoopona saniasomũ repaũ. ³³ Repajoopo sani pa'irũmũ Pedro pãiu'te ñaasomũ, Eneas ve'ekũ'te. Repaũ Eneas vñni nũka ku'icũ'akũna, ochorepaũsũrũmũ ũhiũ paniasomũ.

³⁴ Ũcuarũmũ Pedro ija'che i'kaasomũ repaũ'te:

—Eneas, Jesucristoji mũ'ũni vasõna vñni nũka ku'ia mũ'ũ kãiko'a pa'iche kãña care'vajũ'ũ —chiniasomũ. Chikũna teana vñni nũka kuniasomũ repaũ.

³⁵ Vajɯ pa'iu nuka ku'ikuni pãi Lida vɯ'ejoopo cana ñaasome repau'te, ũcuachi'a Sarón cana. Repau vajusi'ere ña pãi jainuko Jesucristoni cuasajɯ jovoasome.

Dorcac jũni vajɯraisi'ere kɯamɯ

³⁶ Ũcuarɯmɯ romio Jesucristo'te cuasako, Tabita ve'eko Jope vɯ'ejoopo'te paniasomo. Griego chɯ'o repao mami Dorcas ve'easomo. Ũcuachejare pa'io chekɯnare si'arɯmɯ re'oja'che cho'okaio paniasomo repao. Chɯova'na pa'iva'nare rɯa re'oja'che cho'okaniasomo repao. ³⁷ Jã'aja'ñe cho'okoji ravɯ tĩni jũnisoona pãi ota oijɯ repao'te choa ɯmɯcaruupɯna mɯa ũhaasome.

³⁸ Reparɯmɯ Pedro Lida vɯ'ejoopo chuta'a paniasomɯ. (Lida vɯ'ejoopo kueñeasomɯ Jope vɯ'ejoopo.) Pedroji kueñere pa'iu'na Jesús neena Tabita'te jũ'isi'kore ɯmɯna mɯa ũha ɯmɯpãi ka'chanare Lida vɯ'ejoopona saasome, Pedroni soijaarɯ chini. Saorena sani Lida vɯ'ejoopo t'i'a Pedro'te, "Raijũ'ɯ; Jopena pesa sañu", chiniasome. ³⁹ Chitena Pedro ja'me raniasomɯ repanare. Rani t'i'a'na repau'te repao ũhiruupɯna mɯaasome repana. Mɯarena repau kaka ñato va'jeva'na jainuko repava'ore otare oijɯ paniasome. Ota oijɯ repana ju'ikãña Dorcas vajɯrɯmɯ juha rupɯ ĩsisikãñare ra ñoasome repau'te.

⁴⁰ Ñojɯna ña pi'ni Pedro reparuupɯ pa'inare ũcuanɯkore etoasomɯ. Eto ro're ñu'iu Dioni sɛniasomɯ repau. Sɛni pi'ni jũnisi'koni ñakɯ ija'che i'kaasomɯ: "Tabita, vɯijũ'ɯ", chiniasomɯ. Chikɯna ñakocaã sɯka repauni ñako vɯni ñuniasomo repao. ⁴¹ Jã'aja'ñe cho'o repao'te jũtɯna chɛa juha vɯo nuko, repau etosinare Jesucristo'te cuasanana'me va'jeva'nare soniasomɯ repau, repanapi repao jũni vajɯraisi'ere ñaa'jɯ chini.

⁴² Repao jũni vajɯraisi'e Jope vɯ'ejoopo pa'ina ũcuanɯko asa Jesucristo'te jainuko cuasajɯ jovoasome. ⁴³ Reparɯmɯ Pedro repajoopo jeerɯmɯ canuka paniasomɯ chekɯ Simón va'i ca'ni kuenakɯ vɯ'ere.

10

Dios chɯ'ore chɯ'vaa'kɯ chini Cornelio Pedro'te soisi'ere kɯamɯ

¹ Reparɯmɯ chekɯ Cornelio ve'ekɯ Cesarea vɯ'ejoopo'te paniasomɯ. Cornelio Batallón Italiano sɔtaopãi cienrepanare chũ'ukɯ paniasomɯ. ² Repau Cornelio Diore cuasakɯjekɯ repau majapãina'me Diore pojokɯ paniasomɯ. Jã'ajekɯna judiopãi chɯova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaiɯ paniasomɯ repau. Ũcuachi'a Diore si'arɯmɯ rɯa sɛɛɯ paniasomɯ repau.

³ Jã'aja'ñe cho'okɯ na'itona tres pa'itona Diore sɛɛɯ Repau ñoñe'te ñakɯ ángel'te Dios raosi'kure repau vɯ'ere kaka pa'iu'na ñaasomɯ repau. Masi ñoasomɯ repau ángel. Vɯ'e kaka ja'me pa'iu repau'te soniasomɯ ángel.

—¡Cornelio! —chiniasomɯ.

⁴ Chikɯna, kukusosi'kupɯ ũcuau'ni ñakɯ,

—¿Ë'que? —chiniasomɯ Cornelio.

Chikɯna,

—Mɯ'ɯ Repau'te sɛɛñe asamɯ Dios. Ũcuaja'che chɯova'na pa'iva'nare mɯ'ɯ re'oja'che cho'okaiche ñakɯjekɯ mɯ'ure cavesuma'mɯ Repau. ⁵ Jã'ajekɯna Jope vɯ'ejoopona pãire saojũ'ɯ, Simonni soijaarɯ. Repau Simón cheke mami Pedro'mɯ.

⁶ Ũcuajɯji mɯ'ure chɯ'vakɯ ũcuaja'che mɯ'ɯ cho'ojache kɯaja'mɯ. Chekɯ Simón va'i ca'ni kuenakɯ vɯ'ere pa'imɯ Simón Pedro, chiara rɯ'tɯva pa'ivɯ'ere —chiniasomɯ ángel repau'te.

⁷ Ũcuarɯmɯ Cornelio ángelpi i'ka pi'ni sanisou'na ɯmɯpãi te'eka'chapanare repau'te cho'оче cho'okainare soniasomɯ. Ũcuachi'a sɔtao'te Diore cuasakɯ'te te'e'u'te soni

raoasomꞫ repaꞫ. ⁸ Soni rao ángel repaꞫ'te i'kasi'e peore kuaasomꞫ repaꞫ. Repanare kua pi'ni Jopena saomasomꞫ repaꞫ.

⁹ Saouna jo'e apeñatato chotena ũcua saijꞫ paniasome repana. Repana Jope vꞫ'ejoopo tĩ'api'rarꞫmꞫna nukarepaꞫ sꞫ'itona Pedro repaꞫ pa'ivꞫ'e sē'sevꞫna mꞫniasomꞫ Dioni sēsa chini. ¹⁰ MꞫni pa'iu Dioni sēeꞫna āucuhaasomꞫ repaꞫ'te. Jā'ata'ni chuta'a āure cho'ojꞫna cajema'ñe cha'aku Dios ñoñe'te ñaasomꞫ repaꞫ. ¹¹ Ñato sábanakāa Ɜjakāa cꞫnaꞫmꞫpi ũcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi rūhiturupꞫji chejana cajeasomꞫ. ¹² Jā'ajekꞫna ũcuaturupꞫ sa'navꞫ'te cu'ava'na ũcuauava'na jainꞫko paniasome, rāni ku'iva'naa'me aña'ava'naa'me pi'ava'na peore.

¹³ ŪcuarꞫmꞫ Pedro Dios i'kache ija'che chiiche'te asaasomꞫ:

—Pedro, vꞫni iva'nani vani āijꞫ'Ɜ.

¹⁴ ChikꞫna Pedro i'kaasomꞫ:

—Ja'kꞫ, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kua'mꞫ chꞫ'Ɜ, mꞫ'Ɜ aperiꞫmꞫna ũsesi'ejekꞫna.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kaꞫna Dios ija'che i'kaasomꞫ repaꞫ'te:

—Ñaku, mꞫ'Ɜ. ChꞫ'Ɜpi Diopi, “Re'omꞫ ie”, chiito, ꞫmꞫ'Ɜpi, “Cu'amꞫ”, chiija'Ɜ? —chiniasomꞫ Dios.

¹⁶ Ūcuate'erꞫmꞫ choteñoā jā'aja'ñe cho'o ñoasomꞫ repa repaꞫ'te. Choteñoā ño pi'ni cꞫnaꞫmꞫna jo'e mꞫnisoasomꞫ repakāa. ¹⁷ Jā'aja'ñe cho'ouna ña, “ꞫJe'se pa'ijachere ñare chꞫ'Ɜ jā'a?”, chini rꞫa cuasaasomꞫ repaꞫ. Chuta'a rꞫa cuasaku pa'ikꞫni Cornelio saosina Simón vꞫ'e ku'e jñaa kakasa'aro ti'jñe'ne'te nukajꞫ paniasome. ¹⁸ NukajꞫ sēniasome repana.

—ꞫSimón Pedro ivꞫ'ere pa'ikꞫ? —chiniasome.

¹⁹ Jā'a cho'oto Pedro chuta'a Dios ñosi'ere rꞫa cuasaku paniasomꞫ. CuasakꞫna Dios Rekocho i'kaasomꞫ repaꞫ'te.

—AsajꞫ'Ɜ. ŪmꞫpāi chotena mꞫ'Ɜni ku'eme. ²⁰ VꞫni caje ũcuanaana'me saijꞫ'Ɜ. VajꞫchꞫmanejꞫ'Ɜ. ChꞫ'Ɜpi repanare raosi'kua'mꞫ —chiniasomꞫ Dios Rekocho.

²¹ ChikꞫna Pedro caje ñaku ija'che i'kaasomꞫ repanare:

—ꞫŪque rate mꞫsanꞫkona? ꞫChꞫ'Ɜni ku'eche? —chiniasomꞫ repaꞫ. ChikꞫna repana i'kaasome.

²² —Capitán Corneliopi raosi'kua'mꞫ chꞫkꞫna'te. Re'okꞫ'mꞫ repaꞫ. Diore cuasakꞫna judiópāi ũcuanaꞫko re'oja'che cutunaa'me repaꞫ'te. Dios raosi'kꞫ ángelpi mꞫ'Ɜni soaꞫ chini chꞫ'ꞫasomꞫ repaꞫ'te, mꞫ'Ɜ chꞫ'vachꞫ'ore asaa'kꞫ chini —chiniasome repana. ²³ Chitena asa,

—Jau —chini— KakajꞫ'Ɜ. Iñami ivꞫ'ena kāijꞫ'Ɜ. Che'ro sañu —chiniasomꞫ repaꞫ.

Jo'e apeñatato kāni vꞫni Pedro ũcuanaana'me saniasomꞫ. ChekꞫna Jesucristo'te cuasana Jope vꞫ'ejoopo cana te'ena ja'me saniasome repanare. ²⁴ SaijꞫ jo'e chekꞫmucosena Cesarea vꞫ'ejoopo tĩ'aasome repana. Tĩ'ato Cornelio chekꞫna repaꞫ soisinana'me, repaꞫ majapāina'me repaꞫ'te kueñe pa'ina jovo cha'aku paniasomꞫ repanare.

²⁵ RepaꞫ Cornelio ũcuau vꞫ'ena Pedroji sani tĩ'akꞫna repaꞫni tijña pojora chini etaasomꞫ. Eta repaꞫ'te tijña Diore cho'ocheja'che Pedro'te ti'jñe'ne ro're ñuniasomꞫ Cornelio, repaꞫni pojokꞫ. ²⁶ Jā'aja'ñe cho'okꞫna Pedro repaꞫ'te chēa vꞫoasomꞫ.

—VꞫijꞫ'Ɜ. MꞫ'Ɜ pa'icheja'che pa'ikꞫ'mꞫ chꞫ'Ɜ. Pāiu'mꞫ —chiniasomꞫ repaꞫ.

²⁷ ChikꞫna vꞫni cutujꞫ vꞫ'ena kakaasome repana, Pedrona'me Cornelio. Kaka ñato pāi jainꞫko chi'isina paniasome. ²⁸ Pedro repanare ija'che i'kaasomꞫ:

—MꞫsanꞫkona chꞫkꞫna judiópāi pa'iche masime. Tĩipāina'me chi'icu'amꞫ chꞫkꞫna'te. ChꞫkꞫna judiópāi cu'are cuhejꞫ tĩipāi vꞫ'ña kakamanaa'me. Jā'ata'ni

Dios chũ'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “ ‘Tĩpãĩ cu'ame', chiimanejũ'u mu'u”, chi-isi'kua'mu. ²⁹ Jã'ajekũna chũ'ure soñu chini sainare cuhemairo raisi'kua'mu chũ'u. Chura, ¿ũquere cho'oa'ku chini soni raore mũsanũkona chũ'ure? chiimu chũ'u.

³⁰ Chikũna Cornelio ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ijarũmu na'ito chũ'u vũ'e pa'isi'e chura ũcuaka'chapaumucujñaa'me ie. Repa na'ito chũ'u judiopãĩ pa'icheja'che ãu ãima'ñe Dioni sũeu pa'isi'kua'mu. Sũeu ñato pãiu ko'sijakãña ju'iu chũ'uni ti'jñeñe nukasi'kua'mu. ³¹ Jã'aja'ñe ti'jñeñe nukakujĩ ija'che i'kasi'kua'mu repau chũ'ure: “Mu'u Repau'te sũeñe asamu Dios. Chũova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñaku mu'ure cavesuma'mu Repau. ³² Jã'ajekũna Jope vũ'ejoopona chũ'o saojũ'u mu'u. Simón Pedroni soni raojũ'u, rani chũ'vaa'ku mu'ure. Repau Simón Pedro cheku Simón vũ'ere pa'imũ. Va'i ca'ni kuenaku vũ'ere chiara rũ'tũva'te pa'imũ repau”, chiisi'kua'mu. ³³ Jã'aja'ñe i'kaũna asa teana mu'uni soisi'kua'mu chũ'u. Sokũna cuhema'ñe re'oja'che raisi'kua'mu mu'u. Re'orepamu. Chura, Diopi ja'me pa'ũna chi'i cha'ame chũkũna mu'ure. Chũkũnani chũ'vaa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere chũ'o asaũu chiime chũkũna —chiniasomu Cornelio.

Pedro Cornelio vũ'ena Dios chũ'o chũ'vasi'ere kũamu

³⁴ Ũcuarũmu Pedro repañare pãĩ ija'che chũ'vaasomu:

—Churana Diopi cho'okaiũna ie masimu chũ'u: Dios pãĩ ũcuanũkore ũcuapa'rũvachi'a oiku'mu. Ũcuarepaa'me jã'a. ³⁵ Pãĩ ũcuanũkore si'avãjũpãĩ pojomu Dios, Repaũni cuasaju re'oja'che pa'ito. ³⁶ Repau Dios Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore raosi'kua'mu chũkũna'te Israel jojosiñare. Ija'chea'me repa: Pãĩ ũcuanũkore Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekũna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu, Repaũni cuasaju sũeto. ³⁷ Mũsanũkona chũkũna judiopãĩ pa'icheja cho'osi'e peore asasinaa'me, Galilea cheja Juan chũ'vakũ okoro'vesi'ena'me cho'je cho'osi'e peore. ³⁸ Diopi Jesure Nazaret vũ'ejoopo cakũre Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, ũcuarekochoji ja'me pa'ũna pãire re'oja'che cho'okaau chini. Dios Rekochoji chũ'ũkũna Repau Jesús si'achejña ku'iu pãire re'oja'che cho'okaiũ pa'isi'kua'mu. Vatiere paaju jũ'inare vasokaisi'kua'mu Repau. Jã'aja'ñe cho'okũ pa'isi'kua'mu Jesús, Diopi Repaũni ja'me pa'ũna. Jã'a asasinaa'me mũsanũkona. ³⁹ Chũkũna Repau Jesús Jerusalén vũ'ejoopo cho'osi'ena'me Judea cheja cho'osi'e peore ñasinaa'me. Jã'aja'ñe cho'okũna pãĩ kurususẽ'verona jẽ'jo vẽasõsinaa'me Repau'te. ⁴⁰ Jẽ'jo vẽasõsi'kũreta'ni Diopi vasõna choteumucujñana Repau'te tãisichejapi vajũrani eta ñosi'kua'mu Repau chũkũna'te. ⁴¹ Vajũraisi'kũta'ni judiopãĩ ũcuanũkore ñomanesi'kua'mu Repau. Chũkũna'te Dios chẽasinarechi'a ñosi'kua'mu Jesús chekũnani kũaju paaru chini. Chũkũna ũcuauña'me ãu ãisinaa'me Repau jũni vajũraisirũmu. ⁴² Jã'aja'ñe pa'iu chũkũna'te pãire Dios chũ'ore, “Ija'che chũ'vajũ pa'ijũ'u”, chiũ chũ'usi'kua'mu Repau chũkũna'te: “ ‘Chũ'u icheja jo'e cajesirũmu pãĩ ũcuanũko cu'ache cho'osi'e Diopi chũ'ũna ro'iche chũ'ũja'mu. Jũnisõsiva'na repava'na vajũrũmu cho'osi'ena'me, Repau rairũmu chuta'a vajũna cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mu chũ'u.’ Jã'aja'ñe chũ'vajũ'u”, chiisi'kua'mu Repau chũkũna'te. ⁴³ Jesús chuta'a raimarũmu Dios chũ'o aperũmu kũasina ũcuanũko Repau pa'ijachere kũaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Pãĩ ũcuanũkore jũni ro'ikaisi'ejekũna

Repaũ Mamaku'te cuasanare repaña cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Dios, chiimu repaña tocha jo'kasi'e —chiniasomu Pedro.

Judío peonani Dios Rekocho raisi'ere kũamu

⁴⁴ Repau chuta'a chū'vatona repau chū'vache Dios chū'o asanare ūcuanukore Dios Rekocho cajeasomū. ⁴⁵ Cajēna ña Pedrona'me raisina judiōpāi Jesucristo'te cuasana rua cuasaju ija'che i'kaasome:

—¡Dios inare judiō peonareta'ni Repau Rekocho raomū! —chiniasome repana.

⁴⁶ Judiō peonapi tīipāi chū'o che'chemanesinapi tīipāi chū'ore i'kaju, “Dios peore masiku'mū”, chiijuña jā'aja'ñe i'kaasome repana judiōpāi.

⁴⁷ Jā'aja'ñe i'kajuña Pedro ija'che i'kaasomū:

—Churata'ni ina mai paacheja'che Dios Rekocho paame. Jā'ajekūna repanare okoro'veche ūsecu'amū —chiniasomū. ⁴⁸ Chini, repanare judiō peonare i'kaasomū repau.— “Jesucristo'te cuasanaa'me chūkūna”, chiiju, okoro'vecojñojū'u musanukona —chiniasomū Pedro repanare.

Jā'aja'ñe i'kaūna ūcuañi okoro'vecojñoasome repana. Okoro'vecojñocuha,

—Jo'e te'eumucujñaruā canūka ja'me pa'ijū'u chūkūna'te —chiniasome repana repau'te.

11

Simón Pedro Cesarea vū'ejoopo cho'osi'ere Jerusalenna co'i kuasi'ere kuamū

¹ Repa Cesarea vū'ejoopo cho'osi'e judiō peonapi Dios chū'ore asa chēasi'e Jesús saosinana'me chekūna Jesucristo'te cuasana Judea cheja pa'ina asaasome. ² Jā'aja'ñe cho'osi'ere asa repau Pedroji Jerusalén vū'ejoopona co'iūna Jesure cuasana judiōpāi te'ena ke'reasome repau'te. ³ Ke'reju ija'che sēniasome repau'te:

—¿Je'se pa'iūna mū'u judiō peonani sani ñaku ja'me āu āku? Mai judiōpāi jā'aja'ñe cho'omanaa'me —chiniasome repana.

⁴ Chitena Pedro repau cho'osi'e peore ija'che kuasomū repanare:

⁵ —Jope vū'ejoopo'te pa'iu Dioni sēeu pa'isi'kuamū chū'u. Sēeuna Dios ñoñeji ñosi'kuamū chū'ure. Ñato sábanakāa ūjakāa cūnaumūpi chū'u ñu'ichejana cajesi'kuamū, ūcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi. ⁶ Ñato, cu'ava'na ūcuauava'na rūhiturupjekūna sa'navu'te rua jainuko pa'isinaa'me. Rūni ku'iva'nana'me añana'me pī'ava'na pa'isinaa'me. Airocava'na peore pa'isinaa'me repakāa sa'navu. ⁷ Jā'aja'ñe ñaku Dios chū'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kuamū chū'u: “Vuijū'u, Pedro. Vūni iva'nare vani āijū'u”, chiisi'kuamū Dios chū'ure. ⁸ Chikūna i'kasi'kuamū chū'u. “Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kuamū chū'u, mū'u aperumūna ūsesi'jekūna”, chiisi'kuamū chū'u. ⁹ Chikūna Dios chū'ure cūnaumūpi jo'e ija'che i'kasi'kuamū: “Chū'upi Diopi, 'Re'omū ie', chiito, ūmū'upi, 'Cu'amū', chi-ija'u?”, chiisi'kuamū. ¹⁰ Choteñoā jā'aja'ñe Diona'me i'kasi'kuamū chū'u. Choteñoā i'ka pi'niūna cūnaumūna jo'e mūnisōsi'kuamū repakāa. ¹¹ Ūcuarumū umūpāi chotena Cornelio raosina Cesarea vū'ejoopoji rani tī'asinaa'me, chūkūna pa'ivū'ena. ¹² Tī'arena Dios Rekocho chū'ure ija'che i'kasi'kuamū: “Jā'anare pāi cuhema'ñe ja'me saijū'u”, chiisi'kuamū. Chikūna repanare ja'me saisi'kuamū chū'u. Ina Jesure cuasana, seirepana, ja'me saisinaa'me chū'ure. Sani tī'a repau Cornelio vū'ena kakasi-naa'me chūkūna. ¹³ Kakarena Cornelio repau ñasi'ere kuasi'kuamū chūkūna'te, ángel repau vū'e kaka nukaku i'kasi'ere. Ija'che i'kaasomū ángel repau'te: “Jope vū'ejoopona saojū'u pāi, Simón Pedroni soijaaru. ¹⁴ Soijani rarena ūcuauji mū'ure chū'vaja'mū. Chū'vauna asa chēarena mū'una'me mū'u vū'e pa'inare peore Dios musanukonare chēa paaku vati toa sani uuche ūsekaija'mū”, chiniasomū ángel repau'te. ¹⁵ Jā'ajekūna chū'u sani repanare jmamakarū chū'vatona Dios Rekocho maire aperumū cajesi'ja'che cajesi'kuamū repanare ja'me pasa chini. ¹⁶ Repanani jā'aja'ñe cho'ouna Maire Paaku ija'che i'kasi'ere cuasasi'kuamū chū'u: “Aperumū Juan pāi jainukore re'oja'che okoro'vesi'kuamū. Churata'ni Diopi musanukonare na'a

re'oja'che cho'okaija'mu. Dios musanukonare rekoñoña Repau Rekocho'te raoja'mu ja'me paau chini", chiisi'kua'mu Jesús aperumu maire. ¹⁷ Jã'ajekuna Dios repanare judío peonare repanapi Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, maire aperumu raosi'eja'che. Dios cho'oche, ¿üseja'che chu'u? — chiniasomu Pedro repanare.

¹⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa ke'reche cuhaso churata'ni Diore ũcuanuko re'oja'che i'kaasome repana.

—Rua re'okum Dios. Judío peonarejatuka repanapi cu'ache cho'oche'te ũhasorena Repau pa'icheja saiche jo'kam Dios, Repauna'me si'arumu ja'me pa'iju paapu chini —chiniasome repana.

Antioquía vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasache'te kumam

¹⁹ Aperumu Esteban chuenisorumu chekunare Jesús neenare ũcuaja'che cu'ache cho'oasome pã. ũcuanani cu'ache cho'ojuna ña Jesús neena eta sanisoasome. Chekuna Fenicia chejana saniasome. Chekuna Chipre juupona saniasome. Chekuna Antioquía vu'ejoopona saniasome. Jã'achejñare sani pa'iju Jesús pa'iche'te chekunani judíopãichi'a kujũ paniasome repana.

²⁰ Chekunata'ni Jesure cuasana te'eva'na, Chipre raisinana'me Cirene raisina ũcuajoopona Antioquía vu'ejoopona sani tã'a judíopãire chu'vajũ judío peonare ũcuachi'a chu'vaasome. Pã ũcuanukore Jesús re'oja'che cho'okaisi'ere kuaasome repana. ²¹ Jã'ajekuna Diopi repanani rua re'oja'che cho'okaiuna pã rua jainuko Jesucristoni cuasajũ jovoasome.

²² Repacheja pa'ina Jesure jovosi'e Jerusalén vu'ejoopo pa'ina Jesucristo'te cuasakuanupu asaasome. Asinajepũ Bernabeni Antioquía vu'ejoopona saasome repana. ²³ ũcuarumu repau Bernabé sani tã'a repanare Dios re'oja'che cho'okaisi'ere ña pojoasomu. Jã'ajekuna repanapi jo'kasoma'ñe Jesuni masi cuasajũ paapu chini chu'vaasomu repau. ²⁴ Repau Bernabé re'oja'che pa'ikujekũ Jesucristo'te rua masi cuasakũ Dios Rekocho chu'ũñe re'oja'che cho'okũ paniasomu. Jã'aja'ñe pa'ikujũ repachejare pa'ina na'a rua jainuko pã Jesure cuasajũ jovoasome.

²⁵ Na'a pa'isirumu repau Bernabé Tarso vu'ejoopona saniasomu Sauloni ku'era chini. Repau'te ku'e jña Antioquiana saasomu repau. ²⁶ ũcuajoopo'te sani te'eusurumu pa'iju Jesure cuasakuanupuna'me chi'iju pã jainukore ka'chana che'chojũ paniasome repana. Repajoopo Antioquía vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasanare, "Cristo neena", chiniasome. Aperumu repanare jã'aja'ñe ve'omaneasome pã.

²⁷ ũcuarumu chekuna Dios chu'o kuana Jerusalenpi Antioquía vu'ejoopona rani tã'aasome. ²⁸ Repanare ja'me raisi'ku Agabo Jesure cuasanare chu'o raasomu kuara chini. Repanapi chi'irena vuni nukaku Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che i'kaasomu repau: "Na'a pa'isirumu pãiva'nare si'acheja ãu karaja'mu", chiniasomu. (Repau kuasi'e na'a pa'isirumuna Claudio chu'urumuna ti'jñesi'kua'mu.) ²⁹ Agabo i'kasi'ere asa Jesure cuasana Antioquía pa'ina ũcuanuko kuri jovo Judea cheja pa'inani, Jesure cuasanani saofũ ãure koo ãapu chiniasome. Repanare isire'onukoru kuri jovo saofũ chiniasome repana. ³⁰ Repana cho'oñu chiisi'ere cho'ojũ Judea pa'inare, Jesure cuasanare chu'ũnani kuri saasome repana. Bernabena'me Saulo sakanasome repakuri.

12

Santiago'te vanisosi'ena'me Pedro'te chãasi'ere kumam

¹ ũcuarumu Herodes, Galilea cheja pa'inare chu'ũku, Jesure cuasakuanupu pa'inani cu'ache cho'ora chini te'enare chãa'ne chu'ũasomu. ² Jã'aja'ñe chu'ũuna

chēarena Juan majaa'chüre, Santiago'te, va'tipi vanisoche chũ'uasomũ repau Herodes. ³ Repau'te vanisosi'e judío aina asa rua pojoasome. Ūcuarumũ Herodes repana pojosi'ere asa Pedroni ūcuaja'che chēaa'ju chini chũ'uasomũ. Reparumũ pascuarumũ paniasomũ, judíopãĩ pã saumanesi'e ãirumũ. ⁴ Ūcuarumũna Pedroni chēarena pãĩ chēavũ'ena cuao sōtaopãire chũ'ũ jo'kaasomũ Herodes, repauni pē'jea'ju chini. Chũ'ũ jo'kauna sōtaopãĩ ūcuaka'chapakuanupũã sa'ñeju pē'jeasome repau'te. Te'ekuanupũ ūcuaka'chapanachi'a paniasome. Pascuarumũ caraisirumũna Herodes pãĩ ñaju'te Pedro'te cu'ache i'kakũ vanisoche'te chũ'ũra chiniasomũ. ⁵ Jã'aja'ñe cho'ora chini Herodes Pedro'te pãĩ chēavũ'ere cuao paaasomũ. Jã'ajekũna Jesure cuasakuanupũ pa'ina Pedroji pãĩ chēavũ'ere pa'iana si'arumũ Dion rua sēekaiju paniasome.

⁶ Ūcuarumũ Pedro repau'te Herodes pãĩ ñaju'te cu'a i'kajaumucuse ñami kãĩuna repau kãĩruupũ sōtaopãĩ te'eka'chapana pē'jeju repau jũjñana cũnameã ta'chesina paniasome. Chekũna sōtao jatisa'aro'te pa'iju pē'jeasome. ⁷ Repau Pedro kãnisorũmũna Dios raosi'kũ ángel peosichejapi teana rani pa'iana rua miaasomũ repau pa'iruupũ. Ūcuarumũ ángel Pedro'te meakorichona jũtũpi tu'ka vno,

—Pesa vũijũ'ũ —chiniasomũ.

Angelpi i'kakũna Pedro jũjña ta'chesimeã cũnameã teana tũsũ tuã'tuaasomũ. ⁸ Jã'aja'ñe cho'o ángel jo'e i'kaasomũ repau'te.

—Mu'ũ kãñana'me cũ'akorophe're sa'chejũ'ũ —chiniasomũ. Chikũna sa'cheasomũ repau.— Ūcuaja'che sē'sevũ mu'ũ ju'ikãa mini sacha ja'me raijũ'ũ chũ'ũre —chiniasomũ.

⁹ Chikũna Pedro pãĩ chēavũ'e rua ūjavũ'e ángel cho'jepi etakũ paniasomũ. Jã'aja'ñe cho'okũ'teta'ni ángel repau'te cho'okaichejẽ'e cuasomaneasomũ Pedro'te. “Rupũ Dios ñoñeji ñomũ chũ'ũre”, chiũna cuasaasomũ Pedro. ¹⁰ Etaju pē'jekũ'te, charo nukakũ'te carani, na'a cho'je nukakũ'te carani, jatisa'aro cũnasa'arona tĩ'aasome repana. Tĩ'arena repasa'aro ūcuate'esa'araji vataũna eta vũ'ejoopo'te pa'iju te'ejoovũ mũaasome repana. Te'ejoovũ mũa ñato ángel teana peoasomũ. ¹¹ Ángel jo'ka sanisosirumũ churata'ni cuasoasomũ repau'te. “¡Dios raosi'kũ ángel chũ'ũre etosi'e ūcuarepaa'me! Herodes chũ'ũre pãĩ chēavũ'e paache ũsemũ Dios. Ūcuachi'a judío aina chũ'ũre cu'ache cho'oñũ chiiche peore ũsemũ Repau”, chini cuasaasomũ Pedro.

¹² Chini masi cuasakũ, churata'ni María vũ'ena mũaasomũ Pedro. (María Juan pũka'koa'mo. Repau Juan mami cheke Marcos.) Repavũ'e pãĩ jainũko Dion sēñũ chini chi'isina paniasome. ¹³ Ūcuarumũ Pedro mũa tĩ'a jatisa'aro tijñapacasa'araji sēniasomũ repanare. Sēeũna asa repavũ'e cho'оче cho'okaiko, Rode, ūcuasa'arona ranciasomo. ¹⁴ Rani Pedro chũ'ore asa masi pojokota'ni vata ñama'ñe chũri vũ'vũso chekunani kũaasomo repao.

—¡Pedro ve'sere nukamũ! —chiniasomo repao.

¹⁵ Chikona,

—Vẽ'veo'mo mu'ũ —chiniasome repao'te. Jã'ata'ni repao,

—¡Jorema'mo chũ'ũ! —chiio rua i'kaasomo. Rũarepa i'kakona, ija'che i'kaasome repana:

—Åa, repauni vanisorena reko raicosomũ —chiniasome repana.

¹⁶ Jã'a cho'oto repau Pedro chuta'a ve'sere nukakũ soiũ paniasomũ. Soiũna asa vata ña jñanosasome repana. ¹⁷ Ña jñano repanapi rũarepa i'kajũna repau i'kache'te asaa'ju chini vevoasomũ Pedro. I'kasi'e cuharena repau'te Dios pãĩ chēavũ'e etosi'ere peore kũaasomũ repau repanare. Kũa pi'ni,

—Peore chũ'ũ kuasi'e Santiagona'me chekunare Jesure cuasanare kuakaijũ'ũ chũ'ũre, asa masia'ju —chiniasomũ repau. I'ka pi'ni eta tĩichejana saniasomũ repau.

¹⁸ Jã'a cho'oto sōtaopãi ñatauna ña Pedroji peokuna ũcuanuko kukuso rua cutuju paniasome.

—¿Jeechejare Pedro pa'iku? ¿Je'se jã'u eta? —chijju sãinechi'a sēniasaju paniasome. ¹⁹ Repana sōtaopãi vajuchuju cutuju pa'ijuna Herodes Pedroni ku'e raa'ju chini chũ'uasomũ. Chũ'uuna repau'te ku'ete'easome repana. Ku'ete'ereña Herodes repanare soni rua sēniasomũ. Sēni pi'ni chekunani sōtaopãire chũ'uasomũ repau, Pedro'te masi pē'jemanesinani ũcuanukore vanisoa'ju chini. Chũ'u chueoso Judea cheja eta Cesarea v̄'ejoopo'te sani paniasomũ repau Herodes.

Herodes jũ'isi'ere k̄amũ

²⁰ Reparumũ Herodes Tiro v̄'ejoopo pa'inana'me Sidón v̄'ejoopo pa'inare pe'ruasomũ. Repajoopoã pa'ina si'arumũ ãu kooju paniasome Herodes cheja pa'inare. Jã'aja'ñe ãu koonani Herodeji pe'rukuna rua cu'aasomũ repanare. Chekuchejña ãu koochejñajẽ'e peokuna Herodeni re'oja'che ja'me pañu chini repajoopoã pa'ina ũcuanuko repauni i'kañu chiniasome. Chini repau'te cho'oche cho'okaikuni, Blastoni, i'kaasome repana, repana i'kajaumucusere Blastoji Herodeni sēekaau chini. ²¹ Repau sēekaisiumucuse tĩ'auna repau Herodes pã chũ'uuna ju'ikãña re'ojakãñare sa'che repau pã chũ'uku ñu'isaivũ'te ñu'iu i'kaasomũ repanare pã. ²² I'ka pi'niuna pojojũ rua cuiju ija'che i'kaasome repana:

—Rua masiũ'mũ jã'u. Pã i'kacheja'che i'kama'mũ iku. ¿Dioa'u iku? —chiniasome repana, rupũ repau cuasaku i'kasi'ere. ²³ Repau'chi'a cuasaku i'kasi'kuta'ni, “Dioma'mũ chũ'u”, chiima'ñe repana i'kache'te asa pojoasomũ repau. Asa pojosi'kureta'ni ángel Dios raosi'kupĩ ravũ cho'oasomũ repau'te. Ravũ cho'ouna repau ca'nivũ sa'navũji añapi ãijuna jũnisoasomũ repau.

²⁴ Herodes jũnisosirumũ pã Dios chũ'ore asa chẽa Jesucristoni si'arumũ na'a jainuko jovoju paniasome.

²⁵ Ũcuarumũ Bernabena'me Saulo Antioquía v̄'ejoopo pa'ina jovosi'e kuri Jerusalén pa'inani jo'kajani jo'e Antioquía v̄'ejoopona co'iasome. Co'ijũ Juan Marco'te saasome repana.

13

Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini Bernabena'me Saulo'te tĩichejñana saosi'ere k̄amũ

¹ Reparumũ Antioquía v̄'ejoopo Jesucristo'te cuasakuanupũ Dios chũ'o kuanana'me Jesure cuasanare che'chona paniasome. Iea'me repana mami: Bernabe'mũ, chija'iu Simeon'mũ, Cirene raisi'ku Lucio'mũ, Saulo'mũ, Menaén chĩirumũ Herode'te ja'me pa'isi'kuna'me. (Repau Herodes Galilea canare chũ'uku paniasomũ.) ² Reparumũ Jesucristo'te cuasana chi'i Dioni sēejũ ãu ãima'ñe paniasome Dioni pojojũ. Jã'aja'ñe cho'ojuna Dios Rekocho ija'che i'kaasomũ repanare: “Bernabena'me Saulo'te chekuchejñana saojũ'u musanukona, chũ'u repanare jo'kasi'ere sani cho'ojũ paaru”, chiniasomũ. ³ Jã'aja'ñe i'kauna asa jo'e ãu ãima'ñe pa'ijũ Dioni sēejũ paniasome repana. Sēni pi'ni repanare Bernabena'me Saulo'te ija'che i'kaju jũjñapi jaasome repana: “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau, sani Repau chũ'ore masi chũ'vaa'ju chini”, chiniasome. Jã'aja'ñe i'ka pi'ni repanare Dios chũ'ore chũ'vajaaru chini tĩichejana saosoasome repana.

Chipre juupo pa'inare sani chũ'vasi'ere k̄amũ

⁴ Ũcuarumũ Bernabena'me Saulo Dios Rekochoji repanani chũ'u saouna Seleucia v̄'ejoopona caje tĩ'a choovũ ujavũji tuni Chipre juupona jēniasome. ⁵ Jē'ejũ Chipre juupo cajoopona Salamina v̄'ejoopona tĩ'aasome repana. Ũcuajoopo'te tĩ'a pa'ijũ

judíopāi chí'ivũ'ña kaka Dios chũ'ore chũ'vajũ paniasome repana. Juan Marcos repanani ja'me cho'okasa chini ja'me saniasomũ.

⁶ Peore repajuupo ku'ijũ chekũru'ru pa'ijooopo Pafos vũ'ejoopo tĩ'aasome repana. Tĩ'a judíopāiũ'te chaire tijñaasome repana. Chai mamia'me Barjesús. Repaũ Barjesús, “Dios chũ'o kũakũ'mũ chũ'ũ”, chiiũ joreasomũ. ⁷ Jã'aja'ñe pa'ikũji repacheja pa'inare chũ'ũkũ'te Sergio Paulo'te rua masikũ'te ja'me paniasomũ repaũ. Reparũmũ Sergio Paulo Bernabena'me Saulo'te soniasomũ, repanapi Dios chũ'ore kũajũna asara chini. ⁸ Jã'ata'ni repaũ chai repanapi Sergio Pauloni Dios chũ'ore chũ'vaũu chiiijũna ũsera chiniasomũ. (Repaũ chai mami cheke Elimas, griegopāi repaũ'te ve'oche.) “Pāi chũ'ũkũji Dios chũ'ore asa chẽa cuasaku”, chini ũsera chiniasomũ repaũ Elimas. ⁹ Jã'ata'ni Dios Rekocho Saulo'te ja'me paniasomũ. (Saulo mami griego chũ'o Pablo'mũ.) Repaũ Pablo rorepa ñaasomũ chaire. ¹⁰ Repaũni rorepa ñaku, ija'che i'kaasomũ Pablo:

—Mũ'ũ vati chũ'ũñechi'a cho'okũ'mũ. Re'oja'che cho'oche peore cuhekũ'mũ mũ'ũ. Joreũ'mũ mũ'ũ. Pāipi Maire Paaku'te cuasaũu chiito ũsekũ'mũ mũ'ũ. Rua cu'aku'mũ mũ'ũ. ¹¹ Jã'ajekũna Dios mũ'ũre cu'ache cho'oja'mũ. Mũ'ũ ñakocaã na'añe cho'oja'mũ Dios. Irũmũpi miañejẽ'e ñamaneja'mũ mũ'ũ na'a pa'isirũmũjatũ'ka —chiniasomũ Pablo repaũ'te chaire.

Chikũna repaũ Elimas teana na'asoasomũ. Na'aso repaũ jũtũna chẽa kuhajanani pāi ku'easomũ. ¹² Elimas na'asosi'ere ña jñanoasomũ pāi chũ'ũkũ. Jã'are ña jñanoũna Pablo Maire Paaku Jesucristo pa'iche che'chosichũ'opi repaũ'te rua cuasoasomũ. Cuasokũna Dios chũ'o asa chẽa Diore cuasaasomũ repaũ pāi chũ'ũkũ.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Pisidiare sani chũ'vasi'ere kũamũ

¹³ Pablona'me Bernabé Pafos vũ'ejoopo eta caje choovũ tuni jo'e tĩichejana chiaraji jẽniasome, Panfilia chejana. Jẽni tĩ'a chiacha co'covũna sani Perge vũ'ejoopona tĩ'aasome repana. Juan Marcota'ni repanare jo'ka Jerusalenna co'isoasomũ. ¹⁴ Perge vũ'ejoopoji sani Pablona'me Bernabé Antioquíaana Pisidia cheja cajoopona tĩ'aasome. Sani tĩ'a pa'ijũ judíopāi pũaumucusena ũcuana chí'ivũ'ena mũa kaka pũuasome repana. ¹⁵ Ūcuarũmũ repavũ'e chũ'ũna Dios chũ'o aperũmũ tochasiphũroã pa'iche'te, Moisés tocha jo'kasi'ena'me chekũna Dios chũ'o kũasina tochasi'e ñajũ i'kaasome. Ñajũ i'ka pi'ni Pablona'me Bernabere ija'che i'kaasome repana:

—Chũkũna majarpāi, mũsanũkonapi chũ'vaũu chini i'kajũ'ũ inare pāi chí'isinare —chiniasome.

¹⁶ Chitena Pablo vũni nũkakũ vevoasomũ repanare, asaa'jũ chini. Repanare ti'jñeñe nũkakũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Mũsanũkona Israelpāi, asarepajũ'ũ. Ūcuachi'a mũsanũkona tĩipāi Diore vajũchũna, asarepajũ'ũ. ¹⁷ Mai ũcuauũko judíopāi Cuasakũji, Dios, mai aipāire chẽaasomũ re'oja'che cho'okasa chini. Ūcuauũji re'oja'che cho'okaiũna pāi rua jainũko jojoasome repana Egipto cheja pa'irũmũ. Repanare Dios, peore Cho'omasikũjekũ, repacheja pa'isinare peore etoasomũ. ¹⁸ Eto pāi peochejana rao rua cu'ache cho'onareta'ni cuarentarepaũsurũmũ kuirakũ paniasomũ Dios repanare repacheja pa'irũmũ. ¹⁹ Cuarentarepaũsurũmũ pani pi'nisirũmũna Canaán cheja pa'inare tĩipāire sieterepakuanupũãre vanisoa'jũ chini chũ'ũasomũ Dios repanare, vanisorena repana pa'isichejare ĩsira chini. ²⁰ Peore cuatrocientos cincuentarepaũsurũmũ jã'aja'ñe cho'okaiũ paniasomũ Dios repanare Israelpāi.

Repanapi Canaán chejare kaka pa'ijũna repanare pāi chũ'ũnare jo'kaasomũ Dios, repanare cuhena cu'ache cho'oũu chini rairũmũchi'a, chũ'ũjũ paarpũ chini. Rua jeerũmũ jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome repana, Dios chũ'o kũajũ Samuel

chuta'a peorũmũ. ²¹ Samuel pa'irũmũna repaña Israelpãi Dioni rũa s̄eju pa-niasome, repañare chũ'ũjaũni masikũni, ïsiũna repañani si'arũmũ chũ'ũku paũ chini. S̄eju pa'ijũna repañare chũ'ũjaũre Cis mamakũni, Saulni jo'kaasomũ Dios. Repañ Saúl Benjamín jojosi'kũ paniasomũ. Dios pã chũ'ũñe jo'kasirũmũ Saúl cuarentarepaũsurũmũ chũ'ũasomũ repañare. ²² Repañ jã'ajanũkorepaũsurũmũ chũ'ũsirũmũna Dios pã chũ'ũñe tuaasomũ Saulre. Jã'ata'ni Dios Israelpãi ũcuanũkore chũ'ũjaũre jo'e chekũni Davini pã chũ'ũku'te jo'kaasomũ. Repañ'te Davire ija'che i'kaasomũ Dios: "Isaí mamakũ'te, Davire, chũ'ũre rũa cuasakũ'te rũa pojomũ chũ'ũ. Chũ'ũ chũ'ũñe peore cho'oja'mũ repañ", chiniasomũ Dios. ²³ Chura Dios David Jojosi'kũre Jesure raocuhasi'kũa'mũ maire Israelpãi vati toa sani uuche'te ũsekaũ chini. Apereparũmũna cho'okasa chiisi'kũjekũ maire re'oja'che cho'okanicuhasi'kũa'mũ Dios. ²⁴ Jesús chuta'a che'chomarũmũ Juan Pãi Okoro'vesi'kũ Israelpãi ũcuanũkore Dios chũ'ore chũ'vaasomũ repañapi asa ch̄ea cu'ache cho'oche'te ũhaso okoro'vecojũoa'jũ chini. ²⁵ Repañ Juan pã chũ'vache cuhapi'rarũmũ ija'che i'kaasomũ: "Mũsanũkona chũ'ũre masi cuasama'me. Diopi raosi'kũa'mũ chũ'ũre. Jã'ata'ni Dios Mamakũma'mũ chũ'ũ. Chekũ pãiu na'a rũa Masiũ cho'jepi raija'mũ; jã'ũa'mũ Dios Raokũ. Ichejana raipi'ramũ Repañ, pãire che'chora chini. Repañ'te ña, kũkũjanaa'me pãi. Chũ'ũ Repañ'te, 'Peore Masiũ'mũ', chiiũ cuasakũ, 'Rũa vesũkũ'mũ chũ'ũ', chiimũ na'a j̄mamakarũ masikũjekũ", chiniasomũ Juan.

²⁶ 'Chũ'ũ majapãi, ie chũ'o mũsanũkonare Abraham jojosi'nanana'me t̄ipãi Repañ'te vajũchũnare raomũ Dios, mũsanũkonapi asa ch̄ea Jesucristoni jovorena mũsanũkona rekoũoãre care'vakaũ chini. ²⁷ Jã'ata'ni Jerusalén pa'ina Jesús pa'iche vesũsinaa'me, repañare chũ'ũna ũcuachi'a. Dios chũ'o aperũmũ kũasina Jesús rani pa'ijachere kũajũ tocha jo'kasi'e masi asamanaa'me repaña. Pũaumucujũna pa'iche si'arũmũ repa tochasi'e ñajũ i'kanata'ni asavesũnaa'me repaña. Repañni cuhejũ vanisoa'jũ chini chũ'ũjũ tocha jo'kasi'e kũache ñanata'ni ũcuare cho'osinaa'me repaña. ²⁸ Repañ'te Jesure cu'ache cho'omanesi'kũreta'ni, vanisoche'te chũ'ũa'kũ chini pã chũ'ũku'te, Pilato'te rũa i'kaasome repaña. ²⁹ Dios chũ'o kũasina Repañ'te cho'ojachere kũajũ tocha jo'kasi'ere peore cho'o pi'nirena kurususẽ'vero j̄josi'kũre caso, t̄asome pãi. ³⁰ Jã'ata'ni Repañ'te Diopi t̄asichejapi vaso etoasomũ. ³¹ Aperũmũ Repañ Jesús Galilea chejare paniasomũ. Jã'achejapi Repañ neenana'me Jerusalén vũ'ejoopona saniasomũ Repañ. ũcuajoopo'te sani pa'ũna pã vanisoasome Repañ'te. Jã'ata'ni Repañ'te t̄asichejapi vajũrani eta ku'ũna Repañ neena ñasome Repañ'te, aperũmũ ũcuauña'me ku'isina. Repañ vajũraisirũmũ cuarentarepaumucujũna pa'iu Repañ neenare ñokũ paniasomũ Jesús. Jã'aja'ñe cho'okũna ñasinajejũ irũmũ mai majapãi jainũkore pã kũajũ pa'ime repaña ñasi'ere.

³² 'Chũ'o rũa re'oja'chere ra kũame chũkũna mũsanũkonare. Dios aperũmũ mai aipãi ija'che i'kaasomũ:

Mũsanũkona jojosi'nanare rũa re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ, chiniasomũ.

³³ Irũmũ Dios maire repaña jojosi'nanare Repañ i'kasi'e cho'okanicuhasi'kũa'mũ. Jã'are chini Jesure vaniso t̄acojũñosi'kũre vaso etocuhasi'kũa'mũ Dios. Repañ chũ'o aperũmũ tochasiphũro, Salmos capítulo dos, ija'che kũamũ:

"Mũ'ũ chũ'ũ ch̄iia'mũ.

Churata'ni mũ'ũ chũ'ũ chũ'ũñeja'ñe peore chũ'ũku pa'ija'mũ", chiniasomũ Dios, Mamakũ'te,

chiimũ. ³⁴ Repañ'te Jesure vaniso t̄acojũñosi'kũre Diopi cho'okaiũna repañ ca'nivũ jã'jumanesi'kũa'mũ. Jo'e jũ'imanejañere vajũraisi'kũa'mũ Repañ. ũcuare ija'che kũamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e:

“Chũ'u, Dios, aperũmu, 'Mũ'u Jojosi'kũre re'oja'che cho'okaija'mũ', chiisi'kũa'mũ Davire.

'Cho'okaija'mũ', chiisi'kũjekũ jorema'ñe ũcuarepa cho'okaija'mũ chũ'u mũ'ũre”,
chinasomũ Dios, Mamakũ'te,

chiimũ. ³⁵ Cheke na'a charo David tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Dios, Mũ'u Neekũre re'oja'chechi'a cho'okũ'te jũnisõsirũmu

Repaũ ca'nivũ jã'juñe ãseja'mũ mũ'u,

chiimũ. ³⁶ Diopi chũ'ũkũna aperũmu pa'isinare David re'oja'che cho'okaniasomũ.

Dios repaũ'te chũ'ũsi'e peore cho'o pi'ni aireko jũnisoasomũ repaũ. Jũnisoũna

pãipi repaũ aipãĩ tãcojñõsichejana tãrena repaũ ca'nivũ jã'jusoasomũ. ³⁷ Jã'ata'ni

Jesús jũnisosirũmu tãcojñõsi'kũta'ni Diopi vasokũna repaũ ca'nivũ jã'jumaneasomũ.

³⁸⁻³⁹ Jã'ajekũna chũ'u mũsanũkonare iere chũ'vamũ, masia'ju chini: Jesús maire

jũni ro'ikaisi'jekũna mai cu'ache cho'oche tũ'nesokaiche pa'imũ maire chura.

Dios chũ'ũsi'e rũa pa'imũ. Jã'ata'ni mai cuhejũ cho'oma'me repa. Dios chi-

iche re'oja'chere cho'omarũ si'arũmu cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me mai. Jã'aja'ñe

cho'onajejũ Dionĩ pojoũ chini jo'cha va'iva'nare si'arũmu vani ũojũ pa'ime mai,

cu'are tũnoũ chini. Jã'ata'ni tĩ'ama'mũ jã'a. Jã'ata'ni Jesucristoji mai cu'a

peore ro'isokaisi'jekũna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mũ, maipi

Jesucristo'te cuasato. ⁴⁰ Asarepajũ'ũ chũ'u i'kache. Ie chũ'o asa jachama'ñe pa'ijũ'ũ.

Mũsanũkonapi jachato chekũrũmu Dios chũ'o aperũmu kũasina tocha jo'kasi'e

kũacheji cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare. ⁴¹ Ija'che chiimũ repaũ tocha jo'kasi'e:

“Asarepajũ'ũ, mũsanũkona, chũ'ũre Diore cuasacuhena.

Asa kũkũjũ'ũ.

Cho'osõjanaa'me mũsanũkona.

Chũ'u cho'oche mũsanũkona chuta'a ñama'ñere cho'oja'mũ chũ'u.

Jã'are chũ'u cho'ojachere pãipi kũato jachara'ame mũsanũkona”, chiisi'kũa'mũ Dios,

chiimũ —chinasomũ Pablo repaũre pãĩ.

⁴² Chũ'va pi'ni Pablona'me Bernabé judiõpãĩ chi'ivũ'epi etaasome. Etajũna Pablo

chũ'vasi'e asasina rũa i'kaasome repaũ'te, chekũsemana jo'e rani pũaumucusena

ũcuare chũ'vaa'kũ chini. ⁴³ Repavũ'e etasirũmu chi'isina jainũko judiõpãina'me

tĩipãĩ Diore vajũchũna ja'me tuha saniasome Pablona'me Bernabere. ũcuanani ja'me

saijũna Pablona'me Bernabé jo'e chũ'vaasome repaũre Dios chũ'o asa chẽasi'ere

jo'kasomaneajũ chini.

⁴⁴ ũcuarũmu pãĩ jo'e chekũsemana pũaumucusepi tĩ'aũna Dios chũ'ore asaũ

chini rũa jainũko rani chi'iasome. Vũ'ejoopo pa'ina pãĩ peore chi'ira'aasome, Pablo

chũ'vache'te asaũ chini. ⁴⁵ Jã'ata'ni chekũna judiõpãĩ Pablo'te pe'rujũ ke'rejũ,

“Joremũ ikũ”, chinasome, “Repaũ chũ'ore jairepanũko asaũ chini chi'ime”, chini

cuasajũ. ⁴⁶ Ke'renareta'ni Pablona'me Bernabé vajũchũma'ñe ija'che i'kaasome

repaũre:

—Diopi chũ'ũkũna mũsanũkonare judiõpãire charo Dios chũ'o chũ'vasinaa'me

chũkũna. Jã'ata'ni mũsanũkonapi Dios chũ'ore asacuhejũ jachajũna judiõ peonani

chũ'vajanaa'me chũkũna chura. Dios pa'icheja saicuheme mũsanũkona. ⁴⁷ Ija'che

chũ'ũsi'kũa'mũ Dios chũkũna'te:

Mũ'ũre chũ'u chũ'ore chũ'vaa'kũ chini jo'kamũ chũ'u,

judiõ peonare so'ña pa'inani chũ'u pa'iche'te kũaa'kũ chini,

kũaũna asa chẽa chũ'ũni jovoa'jũ chini.

Repanani rũa re'oja'che cho'okasa chini cho'omũ chũ'u ie,

chiimũ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e —chinasome repaũ Pablona'me Bernabé.

⁴⁸ Chitena repana judío peona asa pojojũ, “Dios chũ'o rũa re'oja'imũ”, chiniosome. Jã'aja'ñe i'kajũ Jesure ja'me sani pa'ijana ũcuanũko teana cuasa jovoasome Dios chũ'ore asa chẽani.

⁴⁹ Jã'aja'ñe chũ'vajũna reparũmũ repacheja pa'ina jainũko Dios chũ'o asaasome. ⁵⁰ Jã'ata'ni repana judíopãi Pablona'me Bernabere rũa cu'ache cutuasome. Jã'aja'ñe cutujũna asa masiromi Diore vajũchũnana'me mũmũpãi repajoopo pa'inare chũ'ũna cuhejũ na'a rũa cu'ache cutujũ repanare ũcuachejapi etoasome. ⁵¹ Repanani etojũna Pablona'me Bernabé repana cũ'akorophe're chũ'isi'e cha'o tĩ'to to'jũojũ eta saniasome, pãipi repajoopo pa'ina cu'ache cho'osi'ena'me Dios chũ'o asacuhesi'ere masia'jũ chini. Eto saorena Iconio vũ'ejoopona saniasome repana. ⁵² Jã'ata'ni repana etasijoopo pa'ina Jesucristo'te mama cuasana Dios Rekochoji ũcuanani ja'me pa'ĩna rũa pojoasome.

14

Pablona'me Bernabé Iconio vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamũ

¹ Ũcuarũmũ Pablona'me Bernabé Iconio vũ'ejoopo sani tĩ'a pa'ijũ judíopãi chi'ivũ'ena kaka Dios chũ'ore chũ'vaasome. Repanapi rũa re'oja'che chũ'vajũna judíopãina'me judío peona jainũko asa chẽa cuasajũ Jesucristoni jovoasome. ² Jã'ata'ni chekũna judíopãi te'ena Jesure cuasacuhena rũa cu'ache cutuasome repanare. Judío peonare ũcuachi'a rũa jorechũ'o i'kaasome repana, asa Jesure cuasanani pe'rua'jũ chini. ³ Jã'ajekũna repanapi Jesure cuasache'te jo'kamanea'jũ chini, Pablona'me Bernabé pesa saimaneasome, repanani na'a che'choũu chini. Vajũchũma'ñe chũ'vajũ, Jesucristo pãi ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiche'te kũajũ paniasome repana. Jã'aja'ñe cho'ojũna, Maire Paakũ, Jesús, Diochi'a masiche'te cho'omasiche jo'kaasomũ repanare, pãipi ña, “Chũ'o ũcuarepare chũ'vanaa'me ina”, chiijũ masia'jũ chini. ⁴ Jã'ata'ni repajoopo pa'ina ũcuanũko ũcuate'e chiimaneasome. Chekũna judíopãire chiniasome. Chekũna Jesús saosinani chiniasome. ⁵ Reparũmũ pãi Pablona'me Bernabere cu'ache cho'oũu chini, jainũko judíopãina'me judío peonana'me repanare chũ'ũna chi'i cutuasome. “Repanani catapi su'a vẽasoũu”, chiniosome repana. ⁶ Jã'ata'ni repanare cu'ache cho'oũu chiiche asaasome Pablona'me Bernabé. Asa tĩichejana, Licaonia chejana saniasome repana. Sani Listra vũ'ejoopona'me Derbe vũ'ejoopo repacheja po'ña ũcuachi'a kuniasome repana. ⁷ Jã'achejũnare sani ku'ijũ Jesure cuasache kũachũ'ore chũ'vajũ paniasome repana.

Listra vũ'ejoopo pa'inana'me Derbe vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamũ

⁸ Reparũmũ Listra vũ'ejoopo sani tĩ'a pa'ijũ Dios chũ'o chũ'vato pãiu nũka ku'imava'ũ ñu'iu paniasomũ. Chĩirũmũna teana cu'acũ'a paava'ũre jũaacojũnosiva'ũjekũ nũka ku'imava'ũ paniasomũ repaũ. ⁹ Jã'aja'ñe pa'iva'ũpi Pablo chũ'vachũ'ore ñu'iu asakũ paniasomũ repaũ. Ñu'iu asakũna Pablo repaũ'te roropa ñakũ, repaũ rekocho cuasache ñaasomũ. Ija'che cuasaasomũ repaũ nũka ku'imava'ũ: “Chekũrũmũ Dios chũ'ũre vasoja'mũ.” Jã'aja'ñe cuasakũna Pablo masakũjekũ, “Ikũre vasore'omũ”, chini cuasaasomũ. ¹⁰ Chini cuasa repaũ'te mũjachũ'opi ija'che i'kaasomũ repaũ:

—jVũni nũka ku'ijũ'ũ mũ'ũ! —chiniasomũ Pablo.

Chikũna teana vũni sũ'a nũka kuniasomũ repaũ. ¹¹ Pabloji jã'aja'ñe cho'oũna ña repacheja Licaonia cheja pa'ina repana chũ'opi ija'che i'kajũ mũjachũ'o cuiasome:

—Iva'na diova'na cũnaũmũ pa'inapi pãijana caje ñome maire —chiniasome repana.

¹² Bernabere, “Ikũ Zeua'mũ”, chiniosome repana. Pablo'te, “Ikũ Hermea'mũ”, chiniosome, i'kasi'kũjekũna.

¹³ Ūcuajooopo kueñere pāi chi'i Zeure pojovũ'e paniasomũ. Repavũ'e kuirakaiku phairi, vacava'nare korosipa'pa ju'iva'nani vũ'ejoopo kakasa'arona raasomũ. Phairina'me repacheja pa'ina Jesús saosinani pojøjũ, vacava'nani vanisoñu chiniasome. ¹⁴ Jã'ata'ni Bernabena'me Pablo repaña cho'oñu chiiche'te asa, cuhejũ repaña ju'ikãña rueni che'rejũ pāi kuanupũ jooopona vũ'vũ saniasome, repaña cho'oñu chiiche'te ũseñu chini. Ūsejũ ija'che i'kajũ cuiasome repaña:

¹⁵ —¿Je'se cuasa ija'che cho'oche ina? Chũkũna rupũ pãia'me. Mũsanũkũna pa'icheja'che pa'inaa'me chũkũna. Dioma'me. Rupũ mũsanũkonani Jesure cuasache kũachũ'ore chũ'vañu chini raisinaa'me chũkũna icheja, mũsanũkonapi iere rupũ tũosiva'nare pojochete ũhasoa'jũ chini. Jã'ajekũna mũsanũkonare chũkũna Diorepaũni Si'arũmũ Pa'ikũni chejana'me chiañaãna'me cũnaũmũna'me peore jã'achejña pa'iche cu'amajñaruã Cho'osi'kũni cuasaa'jũ chini chũ'vame. ¹⁶ Apereparũmũpi irũmũjatũ'ka pāi si'achejña pa'inare repaña chijũ cho'oche ũsemaneamũ Dios. ¹⁷ Jã'ata'ni Repaũ pa'iche'te masia'jũ chini cheja pa'inare pāi si'arũmũ cho'okaimũ Repaũ. Pāi oiũ re'oja'che kuirakũ'mũ Dios. Oko ramũ. Āu kũirũmũ āu chiño kũimũ. Āu pa'imũ rũa. Pojome pāi rekoñoã. Peore jã'a Dios cho'okaichechi'aa'me —chiniasome repaña Pablona'me Bernabé.

¹⁸ Jã'aja'ñe i'kanareta'ni vacava'nare ũcua vanisokañu chiniasome repaña. Pablona'me Bernabé ũsema'to vanisokaira'aasome repaña.

¹⁹ Na'a pa'isirũmũna judiõpāi te'ena Antioquía vũ'ejoopo pa'inana'me Iconio vũ'ejoopo pa'ina Listra vũ'ejoopona ranciasome. Ūcuajooopo'te rani pa'ijũ Pablona'me Bernabere cu'ache cutuasome repaña, repajoopo pa'inapi asa repañani pe'rua'jũ chini. Jã'aja'ñe cuturena asa pe'rujũ Pablo'te catapi rũa su'aasome repaña, repañni vanisoñu chini. Repaũ'te su'a vẽa vũ'ejoopo rũ'tũvana jñajñu sa ũhaasome repaña, “Jũnisocuhasi'kũa'mũ ikũ”, chini cuasajũ. ²⁰ Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasanapi sani repañni rũhiso'koro chi'i nũkajũ ñatona cuasarani vũni jo'e vũ'ejoopona kakaasomũ repaũ.

Jo'e apeñatato Pablona'me Bernabé Derbe vũ'ejoopona saniasome. ²¹ Repajoopo tĩ'a pa'ijũ Jesure cuasache kũachũ'ore chũ'vaasome repaña repajoopo pa'inare. Chũ'vajũna pāi jainũko asa chẽa Jesucristoni cuasajũ jovoasome. Chũ'va pi'ni jo'e Listra vũ'ejoopona co'iasome repaña. Jã'ajoopoji Iconio vũ'ejoopona co'iasome repaña. Jo'e jã'ajoopoji Antioquía vũ'ejoopo co'iasome repaña Pablona'me Bernabé.

²² Ūcuajooopoãna jo'e co'i repajoopoã pa'inare Jesucristo'te cuasanare jo'e che'chojũ paniasome repaña. Jã'aja'ñe che'chojũ repañare ija'che i'kajũ rũa chũ'vaasome repaña Dios chũ'o cuasache'te ũhasomaneajũ chini:

—Jmamarũjẽ'e Dios chũ'o cuasache ũhasomanejũ'ũ rũa pa'icu'ache pa'itojẽ'e. Pāi si'arũmũ pa'icu'ache cho'ome maire Jesucristo'te cuasanare. Jã'aja'ñe pa'imũ maire Dios pa'icheja chuta'a saimarũmũ —chiniasome repaña Pablona'me Bernabé.

²³ Ūcuachi'a repajoopoã pa'irũmũ Jesucristo'te cuasanare kuirajũ chũ'ũjanani jñaa jo'kaasome repaña, ũcuanapi chũ'ũjũna si'arũmũ chi'ijũ Jesucristoni jo'kama'ñe cuasaa'jũ chini. Repañare jñaa te'eumucuse āu āima'ñe pa'ijũ Jesuni sẽekanasome, repaña Cuasakũji Jesupi repañani kuirakũ re'oja'che cho'okaau chini.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Siriana co'isi'ere kũamũ

²⁴ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni Pisidia chejapi Panfilia chejana ma'api co'i tĩ'aasome repaña. ²⁵ Panfilia cheja pa'ijooopona Perge vũ'ejoopona sani Dios chũ'ore chũ'vaasome repaña. Chũ'va pi'ni Atalia vũ'ejoopona cajeasome repaña. ²⁶ Atalia caje tĩ'a choovũ tuni Antioquía vũ'ejoopona aperũmũ repaña pa'isijooopona jẽniasome repaña. Aperũmũ Antioquía pa'inapi Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini ija'che i'kajũ saasome repañare: “Dio'pi mũsanũkonare kuirakũ re'oja'che cho'okaau, mũsanũkonapi Repaũ chũ'ore

chũ'vakaijuna", chiniasome repana. Repana chũ'vajaijũ'ũ chiisi'e sani chũ'va pi'ni co'iasome repana. ²⁷ Antioquía vũ'ejoopo co'i tĩ'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repana ku'isi'ena'me Dios repanare cho'okaisi'e peore kũasome repana. Ũcuachi'a judío peonapi Jesucristoni cuasaa'jũ chini Dios cho'okaisi'e peore kũasome repana. ²⁸ Kũa pi'ni Pablona'me Bernabé rũa jeerũmũ paniasome repacheja Jesucristo'te cuasanana'me.

15

Jerusalén vũ'ejoopona chi'i cutusi'ere kũamũ

¹ Ũcuarũmũ umũpã'i te'ena Judea cheja pa'ina Antioquía vũ'ejoopona sani Jesucristo'te cuasanani ija'che chii'jũ che'choasome: "Mũsanũkonapi judío peonapi Moisés chũ'ũ jo'kasi'ere jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojũoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mũ." Jã'aja'ñe chii'jũ che'chojũ paniasome repana Judea cheja raisina. ² Pablona'me Bernabé repana che'choche'te ũsejũ rũa i'kaasome repanare. Rũarepa i'kajũna chekũna, Jesure cuasana Antioquía vũ'ejoopo pa'ina ija'che i'kaasome repanare: "Jerusalén vũ'ejoopona sani Jesús saosinana'me ainani sēniasajũ'ũ", chiniasome. Jã'aja'ñe i'ka Pablona'me Bernabere saosome repana, chekũnare Jesure cuasanare ũcuachi'a. ³ Antioquía vũ'ejoopo pa'ina Jesure cuasakuanupũji saojũna saijũ Fenicia chejana charo tĩ'aasome repana. Jã'achejapi Samaria chejana tĩ'a repachejũna pa'inare Jesure cuasanare peore kũasome repana, judío peonapi Jesure jovosi'e. Kũajũna asa rũa pojoasome repana. ⁴ Repacheja carani saijũ Jerusalén vũ'ejoopona tĩ'aasome repana Antioquía pa'inana'me Pablona'me Bernabé. Tĩ'arena Jerusalén pa'ina Jesucristo'te cuasana peore pojoasome repanare, Repau saosinana'me Jesure cuasanare chũ'ũna peore. Pojojũna Pablona'me Bernabé aperũmũ repana Dios chũ'o chũ'varũmũ repanare Dios cho'okaisi'ere peore kũasome.

⁵ Jã'ata'ni fariseopã'i Jesucristo'te cuasana vũni nũkajũ ija'che i'kaasome repanare: —Ija'che chũ'ũjũ'ũ repanare judío peonare: "Mũsanũkonapi Jesucristo'te cuasani jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojũ cheke Moisés chũ'ũ jo'kasi'e peore cho'ojũ pa'ijũ'ũ", chii'jũ'ũ —chiniasome.

⁶ Chitena Jesucristo saosina Repau'te cuasanare chũ'ũnana'me chi'iasome ũcuare cutuñũ chini. ⁷ Chi'i repanapi jeereparũmũ cutujũna Pedro vũni nũkakũ ija'che i'kaasomũ repanare:

—Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapã'i. Aperũmũ chũ'ũre Diopi chēasi'kũa'mũ chũ'ũpi judío peonani Jesure cuasache kũachũ'ore chũ'vakũna asa chēa cuasajũ repanapi Jesucristoni jovoa'jũ chini. Masime mũsanũkona jã'a. ⁸ Chũ'ũpi Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chēa Jesucristo'te jovosinaa'me repana. Jã'ajekũna Dios pã'i rekoñõ pa'iche Masikũjekũ repanare teana Repau Rekocho'te raosi'kũa'mũ, judío peonare'tani, maire aperũmũ ĩsisi'eja'che. Jã'aja'ñe cho'o repanare Repau pojoche ñosi'kũa'mũ chũkũna'te. ⁹ Dios ũcuauũkore pã'i ũcuapa'rũvachi'a oĩkũ'mũ, mai judiõpãina'me judío peonare. Judío peonapi Jesuni cuasajũ jovorena repana rekoñõ care'vakaisi'kũa'mũ Dios, mai rekoñõ care'vakaisi'eja'che. ¹⁰ ¿Je'se cuasa mũsanũkona Dios cho'оче jachache? Rũa cuajare chũ'ũme mũsanũkona judío peonare. Moisés chũ'ũsi'e peore masi cho'ovesũnaa'me mai. Mai aipã'i ũcuachi'a vesũasome. Jã'ajekũna judío peonare, "Moisés chũ'ũsi'e cho'ojũ'ũ", chiimanejũ'ũ. ¹¹ Maipi Jesucristoni cuasajũ jovoto re'omũ. Judío peonare ũcuachi'a re'omũ. Peore re'oja'che cho'omanare'tani Maire Paakũ Jesucristo mai rekoñõ re'oja'che care'vakaikũ'mũ, maipi Repau'te cuasato. Rekoñõ care'vacojũnosinare Dios pa'icheja saire'omũ. Jã'a masime mai —chiniasomũ Pedro repanare.

¹² Pedroji i'ka pi'niũna Pablona'me Bernabé repana ku'ijũ judío peonare chũ'varũmũ cho'osi'ere kũasome. Reparũmũ Diopi repanani cho'okaiũna rũa

re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'oasome repana. Jã'are kuajuna chi'isina i'kama'ne asaasome. ¹³ Repanapi i'ka pi'nirena Santiago ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ũ majapãi, asarepajũ'ũ. ¹⁴ Charo Simón Pedro maire i'kasi'kua'mũ, judío peonare Dios oiche'te kuaku. Repau Pedro chu'varumuna Dios judío peonare te'eva'nare oiũ paara chini chẽaasomũ repanare. ¹⁵ Ũcuachi'a aperumũ Dios chu'o kuasina ũcuare kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

¹⁶ “Chũ'ũ, Dios, na'a pa'isirumũ jo'e rani David jojosi'kũni jãaa, pãire chũ'ũa'ku chini jo'kaja'mũ.

David jojosina rua jeerumũ chũ'ũma'me.

Jã'ata'ni jo'e peore care'vaja'mũ chu'ũ David jojosi'kũpi chũ'ũa'ku chini.

¹⁷⁻¹⁸ Jã'aja'ne cho'oja'mũ chu'ũ judío peonajẽ'e chu'ũni pojojũ paaru chini.

Chu'ũpi jã'aja'ne cho'oto chu'ũ chẽa paana si'achejãa pa'ina ũcuanũko pojojanaa'me chu'ũre.”

Jã'aja'ne i'kamũ Dios apereparumũpi, pãipi asa masia'ju chini.

Chu'o ũcuarepare i'kakũ'mũ Dios, chiimũ.

¹⁹ Jã'aja'nejekuna chu'vamũ chu'ũ ie Jesucristo'te mama jovosinani judío peonani cuaja pa'iche'te chũ'ũmaneũu chini: ²⁰ Cuaja peochечи'a chũ'ũũ repanare. Rupũ tũosiva'nare jo'kasi'e ãũ ãimanejũ'ũ. Ũcuachi'a musanũkona umũpãi, romi musanũkonare pa'imanare romineemanajũ'ũ. Musanũkona romi ũcuachi'a musanũkonare paamanare umũpãi umũneemanajũ'ũ. Ũcuachi'a chie ũkumanejũ'ũ. Va'i rupũ rũso vẽasiva'nare ãimanejũ'ũ; chie paame jã'ana. Peore jã'are cho'oma'to re'omũ. ²¹ Ũcuachi'a repanapi judío peonapi jã'are cho'oma'to judiõpãi pojojanaa'me repanare. Mai judiõpãi pũaumucujãa si'arumũ Moisés tocha jo'kasi'ere ñajũ i'kajũ che'chonaa'me. Ũcuachi'a mai judiõpãi chi'ivũ'ãa si'ajoopoã pa'imũ. Ũcuavũ'ãana chu'vanaa'me mai. Aperumũpi iumucujãatũ'ka jã'aja'ne cho'oju pa'inaa'me mai — chiniasomũ Santiago repanare.

Jerusalén pa'inapi judío peonani chu'ore tocha saosi'ere kuamũ

²² Jã'aja'ne chi'i cutu pi'ni te'eka'chapanare pãi Jerusalén pa'inare Antioquía vũ'ejoopona saaru chini ũcuanũko chũ'ũasome repana, Pablona'me Bernabé repana pa'icheja co'irumuna ja'me saaru chini. Repana chi'i cutusina Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'ũnana'me Jesure cuasakanupũ Jerusalén vũ'ejoopo chi'ina paniasome. Jã'anapi Judas Barsabana'me Silare chẽaasome, rua masinani. Jesure cuasana ũcuanũko repanare rua cuasaasome. ²³ Ũcuachi'a chu'o ija'che chiiche tochaasome repana Jerusalén pa'ina, Judana'me Silas sakaaru chini:

Chũkũna Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'ũna, musanũkona majapãijana, ie chu'o tocha saome musanũkonare judío peonare. Musanũkona, Jesure cuasana, Antioquía vũ'ejoopo pa'inana'me Siria cheja pa'inana'me Cilicia cheja pa'ina, ¿pa'iche?

²⁴ Ija'che asasinaa'me chũkũna: Chũkũna pãi icheja pa'ina musanũkona pa'ichejãana sani chekere ija'che chiiju che'choasome: “Moisés chũ'ũsi'ere, jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũachena'me cheke peore cho'oju pa'ijũ'ũ”, chitena asa sumava'na pa'iju ũcuache cuasa cavesusoasome musanũkona. Repana musanũkonare che'chosi'e chũkũna chũ'ũsi'ema'mũ. ²⁵ Jã'are cuheju chi'i cutusinaa'me chũkũna. Cutu pi'ni pãi te'enare chẽasinaa'me chũkũna, musanũkona pa'ichejãana saõũ chini. Chũkũna cuasanapi Pablona'me Bernabé ũcuachejana saijũna ja'me saaru chini saome chũkũna. ²⁶ Repana Pablona'me Bernabé chueniso vajũchũnata'ni vajũchũma'ne ũcua Maire Paaku Jesucristo pa'iche kuaju pa'ime. ²⁷ Ũcuanana'me sani chũkũna tochasi'ere musanũkonani

masi kuaa'ju chini Judana'me Silare saome chukuna. ²⁸ Musanukonare rua cuaja pa'iche chũ'uma'me chukuna, Dios Rekocho ũcuachi'a. Jã'ajekuna iechi'a chũ'ume chukuna musanukonare: ²⁹ Rupũ tũosiva'nare jo'kasi'e au ãimanejũ'u. Ũcuachi'a chie ũkumanejũ'u. Va'i rupũ ruso vėasiva'nare ãimanejũ'u; chie paame jã'ana. Ũcuachi'a umupai, romi musanukonare pa'imanare romineemanejũ'u. Ũcuachi'a romi, musanukonare paamanare umupai umuneemanejũ'u. Peore jã'are cho'oma'to rua re'omu. Re'oja'che pa'ijũ'u.

Jã'aja'ñe chiiche tocha saosome repaña.

³⁰ Tocha pi'ni saojuna Antioquia vũ'ejoopona saniasome repaña ũcuaka'chapana. Sani ti'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repañare saosina tochasija'ova isiasome repaña. ³¹ Isirena Antioquia pa'ina repaña tochasi'e ña pojoasome. ³² Ña pojojuna Judana'me Silas Dios chũ'o kuanajeju Dios chũ'ore che'choasome repañare, repañapi na'a rua re'oja'che paapu chini. ³³ Judana'me Silas repacheja pani pi'ni co'ijuna repacheja pa'ina, "Re'oja'che saijũ'u. Chũ'o sa kuajũ'u musanukonare raosinare", chiniasome repañare. ³⁴ (Jã'ata'ni co'ipi'rasi'kupi Silas ũcuachejare na'a pasa chini co'imaneasomu.) ³⁵ Pablona'me Bernabé Antioquia vũ'ejoopo'te saima'ñe pa'ijũ paniasome. Pa'ijũ chekunana'me jainuko Jesure cuasache'te kuajũ Dios chũ'ore che'chojũ paniasome repaña Pablona'me Bernabé.

Pablo Dios chũ'ore chũ'vara chini jo'e saisi'ere kũamu

³⁶ Na'a pa'isirumuna Pablo Bernabere ija'che i'kaasomu:

—Aperumu mai Dios chũ'o chũ'vajũ ku'isichejñare co'i, Jesucristo'te jovosinani ñañu. Sani repaña pa'iche'te ña masiñu mai —chiniasomu.

³⁷ Chikuna Bernabé,

—Jau, sañu. Sani, Juan Marco'te sañu mai —chiniasomu.

³⁸ Chikuna Pablo i'kaasomu.

—Pãañu. Juan Marco'te samaneñu. Aperumu Panfilia cheja pa'irumu maire jo'ka co'isosi'kua'mu jã'u. Jo'ka co'iso maire ja'me chũ'va pi'nimanesi'kua'mu repau. Jã'ajekuna jo'e sacuhemu chũ'u repau'te —chiniasomu Pablo.

³⁹ Rua cutuasome repaña. Jã'ata'ni ũcuate'e cho'oñu chiimaneasome repaña Pablona'me Bernabé. Jã'ajekuna jo'e jovo ku'imaneasome repaña. Bernabé Juan Marcona'me ku'iu Chipre juupona jėniasomu. ⁴⁰ Pablota'ni Silani chėaasomu, ja'me ku'ijaure. Silani chėauna chekuna Jesure cuasana saojũ ija'che i'kaasome Pablo'te: "Mũ'upi sani chũ'vakuna, Maire Paaku, Jesucristoji, re'oja'che cho'okaaũ mũ'ure", chiniasome. ⁴¹ Jã'aja'ñe i'ka saorena sani Siria chejana'me Cilicia cheja ku'iu Dios chũ'ore che'choku paniasomu repau Jesucristo'te cuasanapi na'a rua re'oja'che paapu chini.

16

Pablona'me Silas Timoteoni ja'me saju saisi'ere kũamu

¹ Ku'ijũ Derbe vũ'ejoopona ti'aasome repaña Pablona'me Silas. Jã'achejapi Listra vũ'ejoopona sani ti'a chekure Jesucristo'te cuasaku'te, Timoteo'te, tijñasome repaña. Repau Timoteo pũka'ko ũcuachi'a Jesucristo'te cuasaasomo. Judiopãio paniasomo repao. Repau pũka'ku griegopãiu paniasomu. ² Jesucristo'te cuasana Listra vũ'ejoopo pa'inana'me Iconio vũ'ejoopo pa'ina Timoteo'te rua re'oja'che cutuasome.

³ Pablo, ũcuauñi ja'me kuaũ chini, Timoteo'te tijña ja'me sara chiniasomu. Timoteoni sara chini charo jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũaasomu Pablo repachejña pa'inani judiopãire pojora chini. Timoteo pũka'ku griegopãiujeku mamaku'te chĩirumu jĩkochã'tirũ chũto tũamaneasomu. Repachejña pa'ina judiopãi ũcuauñko masiasome repa, griegopãiujeku mamaku'te ca'nirũ chũto tũamanesi'e.

⁴ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni sani jo'e kuniasome repana. Vu'ñajooopoãre ku'ijũ repajoopoã pa'inare Jerusalén pa'ina Jesús saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'una chũ'usi'ere Jesucristo'te cuasanani kũajũ paniasome repana, asa cho'ojũ paapũ chini.

⁵ Kũajũna asajũ Jesucristoni na'a masi cuasaasome repana. Ũcuachi'a si'aumucujña na'a rũa jainũko jovoju paniasome repana, Jesucristo'te cuasakuanupũna.

Troas vu'ejoopo pa'irũmũ Dios ñoñe'te Pablo ñasi'ere kũamũ

⁶ Ũcuarũmũ Pablo repau'te ja'me ku'inana'me Asia cheja pa'inani sani chũ'vañũ chiniasome. Jã'ata'ni Dios Rekochoji ũseasomũ repanare. Ũseũna Frigia chejana'me Galacia chejapi saijũ paniasome repana. ⁷ Repachejña jẽni Misia cheja tususima'ana tĩ'aasome repana. Jã'ama'api saijũ Bitinia cheja sañũ chiito Jesús Rekocho jo'e ũseasomũ. ⁸ Jã'ajekũna Misia chejapi jẽni chũ'ũ pa'ijooopona Troas vu'ejoopona cajesinaa'me repana.

⁹ Cajẽ tĩ'a ũcuajoopona canũkasinaa'me repana. Ũcuajoopo'te pa'iu Pablo Dios ñoñe'te ñamina ñaasomũ. Ñato pãiu, Macedonia cheja cakũpi nukakũ Pabloni soniasomũ. "Ichejana Macedonia chejana jẽni re'oja'chere cho'okaijũ'ũ chũkũna'te", chiniasomũ repau repau'te.

¹⁰ Pablo Dios ñoñe'te ñaũna teana care'vasinaa'me chũkũna, Macedonia chejana jẽñũ chini. "Dios maire soimũ Macedonia cheja canani jẽni Jesús pa'iche'te kũaa'jũ chini", chiisinaa'me chũkũna sãĩnechi'a.

Pablona'me Silas Filipos vu'ejoopo canare jẽni chũ'vasi'ere kũamũ

¹¹ Ũcuarũmũ chũkũna Troas vu'ejoopoji cajẽ choovũ tuni Samotracia juupona rũhiñe jẽ'esinaa'me. Kãni vũni jo'e jẽ'ejũ Neápolis vu'ejoopona tĩ'asinaa'me chũkũna. ¹² Jã'achejapi Macedonia cheja pa'ijooopona Filipos vu'ejoopona saisinaa'me chũkũna. Aperũmũ Roma vu'ejoopo pa'ina Filipos vu'ejoopo pa'inani jainũko rani jovoasome. Filipos vu'ejoopo sani te'eumucujña pa'isinaa'me chũkũna. Rũa u'ajooopo'me repajoopo.

¹³ Ũcuajoopo'te pa'ijũ judíopãĩ pũaumucuse tĩ'aũna vu'ejoopo kakasa'arõji eta chiachana cajesinaa'me chũkũna, judíopãĩ chi'i Diore sũechejana. Cajẽ ñato romichi'a chi'i pa'isinaa'me chiacha rũ'tũva'te. Pa'ijũna chũkũna ũcuanana'me ñũ'ijũ Dios chũ'ore chũ'vasinaa'me repanare romi.

¹⁴ Chũkũnapi chũ'vajũna repacheja ñũ'iko, Lidia, asako pa'isi'koa'mo. Repao Lidia, Tiatira vu'ejoopo pa'isi'kopi rani pa'io pa'ipãĩ kãñare chimaajakãñare ñsiko paniasomo. Diore rũa cuasasi'koa'mo repao. Jã'ajekũna Dios cho'okaisi'kũamũ repao'te Pablo chũ'vachũ'ore asa chẽaa'ko chini. Asa chẽa rũa pojosi'koa'mo repao Lidia. ¹⁵ Asa chẽa pojoko okorocõjñosi'koa'mo repao, majapãina'me peore. Majapãina'me repao okoro'vecojñosirũmũ soisi'koa'mo repao chũkũna'te, repao vũ'ere sani paapũ chini.

—Mũsanũkonapi chũ'ũre, "Jesure cuasarepako'mo mũ'ũ", chiina pani chũ'ũ vũ'ere rani pa'ijũ'ũ —chiisi'koa'mo repao chũkũna'te. Jã'aja'ñe i'kaona repao vũ'ere sani pa'isinaa'me chũkũna.

¹⁶ Repao vũ'e sani pa'irũmũ repana Diore sũecheja chiacha rũ'tũva si'arũmũ cajejũ pa'isinaa'me chũkũna. Cajejũ romichĩio'te vatire paako'te tijñasinaa'me chũkũna. Vatipi kũakũna pãĩ repanare ti'jñejañere kũako pa'isi'koa'mo repao. Repao'te paanani rupũ cho'oche cho'okaio pa'isi'koa'mo repao. Repaoji pãire repanare ti'jñejañere kũakona repao'te paanani kuri ro'isinaa'me pãĩ. Jã'are kũakona rũa kuri koosinaa'me repana, repao'te paana.

¹⁷ Chũkũna'te tijña cho'jepi tuhasi'koa'mo repao. Cho'jepi tuhako ija'che i'kako cuis'i'koa'mo repao, vatini paako:

—Ina pāi Cunaumu Pa'iku'te, Peore Chũ'uku'te, Diore cho'оче cho'okainaa'me. Dios chũ'o chũ'vanaa'me ina, repana chũ'vachũ'o asa chēasinare Diopi vati toa saiche ũsea'ku chini —chiio cuiko tuhasi'koa'mo repao.

¹⁸ Si'aumucujña jā'aja'ñe i'kako cuiko pa'isi'koa'mo repao. Jeereparumu cuikona asa ca'naso Pablo churi ña i'kasi'kua'mu vature.

—Jesucristoji chũ'ukuna, i'kamũ chũ'u mũ'ure. Ikore eta saijũ'u, mũ'u, vati —chiisi'kua'mu Pablo repao'te pa'iku'te vature.

Chikuna repao'te pa'isi'ku vati teana eta saisi'kua'mu. ¹⁹ Eta sanisouna chura repao'te paanare kuri koocu'asi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'orena repao'te paana pe'ruju Pablona'me Silare chēa jñajñusinaa'me vũ'ejoopo plazajatũ'ka, pāi chũ'una asaju'te repanani cu'ache i'kañu chini. ²⁰ Repanare jñajñu tĩ'a pāi chũ'una ti'jñeñena nũko cu'ache i'kasinaa'me repana.

—Ina judiõpāi mai pa'ijooopo pa'inare cu'ache cho'ome. ²¹ Mai Romapāi cho'ovesuche'te che'chome ina maire. Ina che'chochũ'ore maipi asa chēaru cu'amũ —chiisinaa'me repana.

²² Chitena asa chi'isina ũcuaja'che ũcuanũko cu'ache i'kasinaa'me repanare Pablona'me Silare. Repanapi cu'ache i'kajuna asa repajoopo pa'inare chũ'unapi cu'ache cho'oa'ju chini sēesinaa'me pāi repanare. Jā'aja'ñe sēejuna pāi chũ'una ija'che chũ'usinaa'me repanare:

—Inare kãñare tĩ'te suĩ'suejũ'u —chiisinaa'me.

²³ Repanare rua suĩ'sue pi'ni pāi chēavũ'ena cuaosinaa'me repana. Cuaõ repavũ'e pē'jeku'te, “Masi ñajũ'u inare”, chiisinaa'me repana. ²⁴ Chitena asa pāi chēavũ'e pē'jeku na'a sa'navũna repana cũ'ana sepovũji tacho ñooasomũ.

²⁵ Tacho ñooũna ñu'ijũ ñamirepa Dioni sēejũ paniasome Pablona'me Silas. Ũcuachi'a Dios ujare ujaasome repana. Repanapi ujajuna chekuna repavũ'e pāi chēavũ'e pa'ina asaju paniasome. ²⁶ Repanapi ujajuna cheja te'erumu rua pi'ruche pi'ruasomũ. Pi'rukuna repavũ'e kachapa rua ñũ'kueche ñũ'kueasomũ. Jā'aja'ñe ñũ'kuekuna jatisa'ñaroã ũcuate'esa'ñaroãpi teana peore vataasomũ. Ũcuachi'a chēacojñosiva'nare tachosimeã cũnameã ũcuate'emeãpi peore tũ'suasomũ. ²⁷ Pi'rukuna repavũ'e pē'jeku jñano vũniasomũ kãisi'ku. Jñano vũni jatisa'ñaroã peore vatasosisa'ñaroãjekuna ña, “Chēacojñosina peore sanisocosome ie”, chini cuasa kũkũcajejaniso, va'ti mini meñe tota jũnisora chiniasomũ repaũ.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ora chiiuna Pablo cuiku i'kaasomũ repaũ'te.

—¡Meñe asi cho'omanejũ'u! Pa'ime chũkuna, ũcuanũko —chiniasomũ.

²⁹ Chikuna, asa chekũnare,

—¡Miañe'te rajũ'u! —chiniasomũ repaũ. Miañe rarena vũ'vũ kaka kũkũcajejaniso kurukuruũ Pablona'me Silas ti'jñeñena ro're ñuniasomũ repaũ.

³⁰ Ũcuarumu repanare etua sēniasaasomũ repaũ.

—¿Je'se cho'oja'che chũ'u Diopi chũ'uni vati toa saomanea'ku chini? Kũajũ'u chũ'ure —chiniasomũ repaũ.

³¹ Chikuna i'kaasome repana.

—Maire Paakũni, Jesucristoni masi cuasaku jovojuũ'u. Mũ'upi jā'aja'ñe cho'oto Dios mũ'u rekocho vati toa saomaneja'mu, mũ'u majapāi ũcuachi'a —chiniasome repana.

³² Repaũni Dios chũ'ore chũ'vajũ repaũ vũ'e pa'inare ũcuanũkore chũ'vaasome repana. ³³ Dios chũ'ore chũ'varena asa teana ũcuañamina, repanare juha sa repana asimajña choakaniasomũ repaũ. Choa pi'ni repaũ majapāina'me peore okorocõjñosomũ repaũ. ³⁴ Okoro'vecojñosirumu pāi chēavũ'e pē'jekaisi'ku repaũ vũ'ena mũva cuaa ãure ãuasomũ Pablona'me Silare. Peore Diore cuasanachi'ajeju repaũ majapāina'me pojosoasomũ repaũ churata'ni.

³⁵ Jo'e apeñatato pãi chũ'una pãi chēanare chũ'o saosome pãi chēavũ'e pẽ'jekuni, sa kuaa'jũ chini. Saorena sani ija'che kuaasome repaña: "Pãi chēavũ'e pa'inare Pablona'me Silare eto saojũ'ũ", chiniasome repaña pãi chēana repañ'te. ³⁶ Sa kuarena asa pãi chēavũ'e pẽ'jekũ Pablona'ni kuaasomũ.

—Pãi chũ'una chũ'o raosinaa'me chũ'ure musanukonani etoa'ku chini. Eta saire'omũ mũ'ure Silana'me. Re'oja'che saijũ'ũ —chiniasomũ repañ. ³⁷ "Saijũ'ũ", chiitota'ni saima'ñe pa'iu pãi chēanare ija'che i'kaasomũ Pablo:

—Chũkũna cu'ache cho'omanesinaa'me. Jã'ata'ni repaña pãi ñajũ'te suĩ'sueche chũ'usinaa'me chũkũna'te. Chũkũna Romapãia'me. Chũkũna'te Romapãire jã'aja'ñe cho'oto cu'amũ. Suĩ'sue pi'ni pãi chēavũ'ena cuaosinaa'me repaña chũkũna'te. Chura chekũnarejẽ'e jãauma'ñe rope'e saosoñũ chiime repaña chũkũna'te. Cu'amũ jã'a. Ũcuanapi chũkũna'te chēa cuaosinapi rani etoa'jũ, chiime chũkũna —chiniasomũ Pablo repañare.

³⁸ Jã'aja'ñe i'kaũna repaña pãi chēana co'i pãi chũ'unare kuaasome. Kuarena repaña pãi chũ'una asa kukũsoasome Pablona'me Silas Romapãijejũna. ³⁹ Asa kukũso Pablona'me Silas pa'ivũ'ena pãi chēavũ'ena mũa pe'kerũ i'kaasome repaña, repañapi pe'rumanearũ chini. I'kajũ repañare pãi chēavũ'epi etuaasome repaña. Etua,

—Musanukonapi ijoopo vũ'ejoopo eta sanisoto re'omũ —chiniasome repaña.

⁴⁰ Chitena Pablona'me Silas pãi chēavũ'e eta Lidia vũ'ena mũaasome. Mũa Jesure cuasanare chi'i jo'e chũ'vaasome repaña. Chũ'va pi'ni sanisoasome repaña.

17

Pablona'me Silas Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamũ

¹ Ũcuarũmũ Pablona'me Silas saijũ Anfípõlis vũ'ejoopõji caraniasome. Jã'achejapi Apõlonia vũ'ejoopõji caraniasome. Jã'achejapi Tesalónica vũ'ejoopõna tĩ'aasome repaña. Tesalónica vũ'ejoopo judíõpãi chi'ivũ'e paniasomũ. ² Pa'iana Pablo ũcuavũ'ena mũaasomũ, pãire chũ'vara chini. Vũ'ñajõopõã kakani si'arũmũ jã'aja'ñe cho'oasomũ repañ. Veinterepaumucujña ũcuajõopõ'te pa'iu choteñoã pũaumucujñachi'a repavũ'ena mũa repavũ'e chi'isinare pãi ja'me cutuasomũ repañ. Dios chũ'ore aperũmũ tocha jo'kasi'ere ñakũ kuaasomũ repañ. ³ Ũcuare ñakũ i'kakũ Dios Neekũre raojachere kũache'te che'choasomũ repañ repañare. Repañ Dios Raosi'kũ rani cu'ache cho'ocõjñõsi'ena'me chueniso tãcõjñõsi'ena'me jo'e vajũraisi'ere kũache peore che'choasomũ repañ.

—Jesús pa'iche'te kũamũ chũ'ũ musanukonare. Aperũmũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o Repañ pa'iche'te kũamũ. Dios Repañ Mamakũ'te, Jesure, chejana raõna rani pa'isi'kũamũ Repañ —chiniasomũ repañ.

⁴ Pabloji jã'aja'ñe i'kakũ chũ'vaũna asa chēa cuasajũ jovoasome judíõpãi te'ena Pablona'me Silare. Chekũna ũcuachi'a jainũko Pablo chũ'ore cuasajũ jovoasome, griegopãi Diore cuasanana'me pãi chũ'una rũjõromi.

⁵ Repañani pãipi jairepañũko jovõjũna chekũna judíõpãi Pablo chũ'vachũ'ore jachajũ pe'rujũ chekũnare cu'anare ñamejũ rupũ pa'inani soni chi'iasome. Na'a jainũko soni chi'i jovo cuijũ vũ'ejoopõji Jasón vũ'ena vũ'vũasome repaña. Vũ'vũ kaka Pablona'me Silare ku'easome repaña, chēa etua pãi chenevũna sa nũkoñũ chini.

⁶ Repañare ku'ete'e chekũnani Jasonna'me Jesure cuasanare chēa jãajũ etua sa repajõopo chũ'unare ti'jñeñena nũko cuijũ ija'che i'kaasome repaña:

—Pablona'me Silas si'achejña ku'ijũ cu'ache cho'ome. Repañapi i'kajũna pãi rũa cavame. Chura ichejana mai pa'ijõopõna rani ũcuaja'che cu'ache cho'ome repaña. ⁷ Repañapi ichejana ratena ikũ Jasón repañ vũ'ere cuaa paamũ repañare. Ina ũcuanũko cu'ache cho'onaa'me. Maire ũcuanũkore chũ'ũkũ'te Claudio Cesa'te

jachajũ chekũni Jesuni cuasanaa'me ina, “Chũkũna'te paakũ'mũ Jesús”, chiiju — Jã'aja'ñe i'kaasome repaña.

⁸ I'kajũna pãi chi'isina repañare chũ'unana'me asa pe'ruju si'acairo i'kajũ cuiasome.

⁹ Repaña pãi chũ'ũna Jasonre kuri sēniasome, repañ'te ja'me pa'inare ũcuachi'a. Repañani kuri sētena ro'iasome repaña. Ro'irena jñuni saosome repañare.

Berea vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamũ

¹⁰ Na'isosirũmũna Jesucristo'te cuasana Pablona'me Silare Berea vũ'ejoopona saosome. Saorena sani pa'iju judiõpãi chi'ivũ'ena mũa kakaasome repaña. ¹¹ Kaka Dios chũ'ore chũ'vajũna asa chēa repajoopo pa'ina Tesalónica pa'inare na'a re'oja'che paniasome. Pabloji chũ'vakũna asa pojojũ si'aumucujña Dios chũ'ore aperũmũ tocha jo'kasi'ere ñajũ paniasome repaña, “¿Pablo i'kachũ'o ũcuarepaa'che?”, chiiju, ku'e jña masiñũ chini. ¹² Reparũmũ judiõpãi jainũko Jesucristoni cuasajũ jovoasome. ũcuachi'a griego masiromi jainũko Jesure cuasajũ jovoasome, griego mũmũpãijatu'ka.

¹³ ũcuarũmũ Tesalónica vũ'ejoopo pa'ina judiõpãi Pabloji Berea vũ'ejoopo pa'inani chũ'vakũna asa pe'ruju ũcuajoopona sani rũa cu'ache cutuasome. Repañapi cu'ache cutujũna chekũna repajoopo pa'ina ũcuachi'a Pablo'te pe'ruasome. ¹⁴ Pe'rujuũna Jesucristo'te cuasana teana chiarana casoasome Pablo'te, choovũji tuni sanisoa'kũ chini. Jã'ata'ni ja'me pa'isina Silana'me Timoteo saima'ñe ũcuajoopo'te paniasome. ¹⁵ Pablo'te ja'me saisina Atenas vũ'ejoopojatu'ka sani ũcuajoopoji co'iasome. Co'i Pablo i'kasi'ere chũ'o Silana'me Timoteo'te sa kũasome repaña ija'che chiiju: “Raire'oto pesa rani ja'me pa'ijũ'ũ chũ'ũre”, chiiũ chũ'o saosomũ Pablo repañare.

¹⁶ Pablo chũ'o saosi'kũjekũ Atenas vũ'ejoopo'te pa'iu cha'akũ paniasomũ repañare. Cha'akũ pa'iu ñato pãijanare tũosi'e rũa paniasomũ repajoopo. Cu'ava'najanare tũosi'e ũcuachi'a paniasomũ. Repajoopo pa'ina rupũ tũosiva'nani ñajũ pojoasome, “Dioa'me ina”, chini. Jã'are ñaũna Pablo'te rũa sumaneasomũ. ¹⁷ Jã'ajekũna repañani oiũ Dios chũ'ore rũa chũ'vaasomũ repañ. Judiõpãi chi'ivũ'ena kaka judiõpãire chũ'vaasomũ repañ, griegopãi Diore cuasanare ũcuachi'a. ũcuachi'a umucujña pa'iche plazana mũa repacheja pa'inare Dios chũ'ore chũ'vaasomũ repañ. ¹⁸ Chũ'vakũna chekũna epicũreopãi kũasi'e che'chenana'me estoicopãi kũasi'e che'chena, pãi cuasachechi'a cuasajũ pa'inapi ke'reasome repañ'te. Ke'reju ũcuanachi'a sãiñechi'a ija'che sēniasome repaña:

—¿Ëquere i'kakũ ikũ? ¿Curukũ? —chiniasome repaña. Chekũnata'ni,

—Tĩidiovana pa'iche'te kũacosomũ ikũ —chiniasome repañ'te. Pabloji Jesús pa'ichena'me repañ jũni vajũraisi'ere kũakũna jã'aja'ñe i'kaasome repaña.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kajũ Areõpago aikũtina pãi chi'i cutukũtina sa, repañ'te pãi jainũko asajũ'te ija'che sēniasome repaña:

—Mũ'ũ mamachũ'ore che'chokũ pa'imũ. Repachũ'ore asañũ chiime chũkũna.

²⁰ Mũ'ũ che'choche rũa tĩiñea'me. Jã'ajekũna asa masiñũ chiime chũkũna — chiniasome repaña. ²¹ Si'arũmũ ũcuauache'te chũ'o repaña asamanesi'ere asani sãiñechi'a cutujũ paniasome repaña. Jã'aja'ñe paniasome Atenas vũ'ejoopo cana, so'ña rani pa'ina tĩipãi ũcuachi'a.

²² Jã'aja'ñe sēejũna Pablo repaña chenevũji vũni nukakũ ija'che i'kaasomũ repañare, Areõpago aikũti chi'isinare:

—Atenas vũ'ejoopo cana, asarepajũ'ũ. Chũ'upi ñato diova'nare rũa cuasanaa'me mũsanũkona. ²³ Ijoopo vũ'ejoopo ku'iu mũsanũkona diova'nare pojochejña rũa ñasi'kũamũ chũ'ũ. Te'echeja, “Diova'ũre mai vesũva'ũre pojochejaa'me icheja”, chiiju tocha sũosi'e pa'imũ. ũcuau pa'iche'te kũara chiimũ chũ'ũ mũsanũkonare.

²⁴ Repañ Dios, mũsanũkona vesũkũ, chejana'me cheja pa'iche cu'amajña'ũ peore Cho'osi'kũ diovũ'ña pãi cho'osivũ'ñachi'a pa'ima'kũamũ. Si'achejña pa'ikũ'mũ. Peore

chũ'uku'mu Repau, cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare. ²⁵ Pãi ũcuanukore kuiraku cuasache ĩsiku pãi vasoku'mu. Pãi paache peore Dios ĩsiche'me jã'a. Jã'ajekuna Repau'te kuiranare pãi chiima'mu Repau. Pãipi Repau'te kuirama'tojẽ'e karama'mu Repau'te. Peore paaku'mu Repau. ²⁶ Repau Dios charo te'eũ'te pãiu'te cho'oasomu. Diopi cho'oũna charo pa'isi'ku pãiu jainukore jojoasomu cheja pa'inare ũcuanukore. Si'achejña sani paaru chini, pãi jainukore jojochē chũ'uasomu Dios. Chuta'a pãi peorumu pãi jñaacojñojaumucujñana'me repana pa'ijachejña jo'kaasomu Dios. ²⁷ Jã'aja'ñe cho'oasomu Dios, pãipi Repau'ni cuasaa'ju chini. Maipi Repau'ni cuasaju i'kato asamu Repau, maire si'arumu ja'me Pa'ikujeku. Sēeto cho'okaimu Repau. ²⁸ "Diopi cho'okaiũna pa'inaa'me mai pãi. Diopi cho'okaiũna vajũnaa'me mai." Mũsanukona majapãi ija'che tochaasome aperumu: "Dios neenaa'me mai", chiiju tochaasome. ũcuarepaa'me jã'a.

²⁹ 'Jã'ajekuna rũhiñe cuasaũ chura; Dios neenaa'me mai. Mai Ja'ku Dios kuripi, oropi tũosiva'ũma'mu. Cata tẽ'tosiva'ũma'mu. ũcuachi'a pãi tũomasina cuasa tũosi'kũma'mu Dios. ³⁰ Aperumu Dios tũosiva'nare cuasanare pãi rũarepa pe'rumaneasomu, vesujũna. Irumu canareta'ni pãi ũcuanukore, ũcuachejña pa'inare, "Cu'ache cho'ochē ũhasõjũ", chiimu Dios. ³¹ ũcuachi'a Repau pãi ũcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũjaumucuse care'vaasomu Dios. ũcuauumucusena Dios Repau Chẽa Paaku'te pãi cu'ache cho'onare cu'achejana saoa'ku chini chũ'ũja'mu. Repau Dios Chẽa Paaku'ji Jesupi jũniso tãcojño'si'kupi vajurakuna masime mai Repau pa'iche —chiniasomu Pablo repanare.

³² Jesucristo jũniso tãcojño'si'ku vajuraisi'ere kũaũna asa te'ena jachaju pãisoju cu'ache i'kaasome repau'te. Chekũnata'ni re'oja'che i'kaasome.

—Mu'u i'kasi'ere jo'e ũcuare na'a rũa asaũ chiime chũkũna. Chekurumu rani jo'e ũcuare chũ'vajũ chũkũna'te —chiniasome.

³³ Chitena Pablo repanare jo'ka sanisoasomu. ³⁴ Jã'ata'ni repau chũ'vachũ'o اساسina te'ena Jesucristoni cuasaju Pabloni jovoasome. Areópago aikũti chi'i chũ'ũnare ja'me pa'iku, Dionisio Jesure cuasaku jovoasomu. Cheko, Dámaris, ũcuachi'a chekũnana'me cuasaasomo.

18

Corinto vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamũ

¹ Atenas vũ'ejoopo chũ'va pi'ni eta Corinto vũ'ejoopona saniasomu Pablo. ² Aperumu Aquila, Ponto cheja raisi'kupi, Italia chejare sani paniasomu. ũcuachejare pa'ũna pãi chũ'uku, Claudio, Roma vũ'ejoopo pa'inare judiõpãi ũcuanukore eto saomasomu. Jã'ajekuna Aquila repau rũjo Priscilana'me Corinto vũ'ejoopona saniasome. ũcuajoopo'te pa'ijũna Pablo sani tijñaasomu repanare. ³ Repana Aquilana'me Priscila chivo raña cho'osikãñapi vũñare juhana paniasome. Pablo ũcuaja'che cho'okujeku repana vũ'ena canũkaasomu, repanani ja'me pa'iu cho'ochē cho'ora chini. ⁴ Repajoopo pa'irumu Pablo, judiõpãina'me judiõ peonare Jesucristoni cuasaa'ju chini, rũaumucujña pa'iche judiõpãi chi'ivũ'ena mũa chũ'vaasomu.

⁵ Reparumu Silana'me Timoteo Macedonia chejapi ratena cho'ochē cho'oma'ñe si'arumu Dios chũ'ore chũ'vaku paniasomu Pablo. Judiõpãire rũa chũ'vaasomu repau repanapi asa, "Dios mai cu'are ro'ikaau chini Jesure raosi'kũa'mu. Cristoa'mu Repau", chiiju cuasaa'ju chini. ⁶ Jã'ata'ni repana Jesús pa'iche'te chũ'vakũna asacuheju cu'ache i'kaasome repau'te. Repau'ni cu'ache i'kajũna asacuheku cuhacho i'kakũ repau ju'ikãare ña'uñauku i'kaasomu Pablo.

—Mũsanukona cu'ache cho'ochē ro'i toana sani cho'osojanaa'me mũsanukona. Chũ'ũ chũ'o peomu. Churata'ni judiõ peonani chũ'vaja'mu chũ'ũ —chiniasomu repau.

⁷ Chini judíopāi chi'ivũ'epi eta repavũ'e kueñe pa'ivũ'ena mũaasomũ repaũ, Ticio Justo vũ'ena. Repaũ Ticio Justo Diore rua cuasakũ paniasomũ. ⁸ Judíopāi chi'ivũ'e chũ'ũkũ Crispo repaũ majapāina'me peore Jesure cuasaasomũ. Chekũna, Corinto vũ'ejoopo pa'ina ũcuachi'a jainũko Dios chũ'ore asa chẽa Jesuni cuasajũ okoro'vecojñoasome.

⁹ Ũcuarũmũ ñami Dios ñoñe'te ñaasomũ Pablo. Ñakũna Maire Paakũ ija'che i'kaasomũ repaũ'te: “Vajũchũma'ñe chũ'u pa'iche chũ'vakũ pa'ijũ'u. Ũhasõmanejũ'u. ¹⁰ Mũ'ure ja'me pa'iu pāi mũ'ure cu'ache cho'ochẽ ũsemũ chũ'u. Ijoopo vũ'ejoopo chũ'u paaajana jainũkoa'me”, chiniasomũ Jesús repaũ'te. ¹¹ Chikũna Pablo saima'ñe te'eũsurũmũ jo'e chekũũsurũmũ joopo ũcuachejare pa'iu Dios chũ'ore chũ'vakũ paniasomũ repajoopo pa'inare.

¹² Ũcuarũmũ Acaya cheja pa'inare Galión chũ'ũrũmũ judíopāi rua jainũko chi'iasome Pablo chũ'vache'te ũseñũ chini. Chi'i repaũ'te chẽa pāi chũ'ũna pa'ichejana sa ija'che i'kaasome:

¹³ —Ikũ cu'ache che'chokũ'mũ. Mũsanũkona ũseche'te che'chomũ ikũ, Diore tĩĩne cuasache'te —chiniasome repana judíopāi.

¹⁴ Chitena Pablo i'kapi'raasomũ. I'kapi'ratona pāi chũ'ũkũ Galión charo i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkona judíopāi chura kũasi'e asacuhemũ chũ'u. Pāipi cu'arepache cho'ojana ũcuarepare ra kũatota'ni asara'amũ chũ'u. ¹⁵ Mũsanũkona aipāi chũ'vacheja'che chũ'vamaũna asacuhejũ pe'rume mũsanũkona ikũ chũ'vache. Mũsanũkonachi'a care'vajũ'u jã'a chũ'o. Chũ'ũta'ni care'vama'mũ —chiniasomũ Galión.

¹⁶ Chini repanare ũcuavũ'epi etoasomũ repaũ. ¹⁷ Etokũna pe'rujũ repana chi'ivũ'e chũ'ũkũ'te, Sóstenere, chẽa repavũ'e ti'jñeñena repana judíopāi suĩ'sueasome. Jã'ata'ni Galión repana cho'ochẽ pe'ruma'ñe rupũ asaasomũ.

Antioquía de Siria jo'e co'isi'ere kũamũ

¹⁸ Jã'aja'ñe cho'osi'eta'ni ũcuachejare na'a jeerũmũ paniasomũ Pablo. Jeerũmũ pa'isi'kũpi, Siria chejana co'ira chini Corinto vũ'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare jo'ka sanisoasomũ repaũ. Saiũ Cencrea choo jũosa'arona caje repaũ sũjopũ pa'iche raña pe'ore ko'ũsoasomũ repaũ, Dioni pojora chini. Aperũmũna repaũ, “Jã'aja'ñe cho'oja'mũ chũ'u”, chiisi'ejekũna cho'oasomũ repaũ. Cho'o pi'ni repaũ Pablo Priscilana'me Aquila choovũji tuni chiaraji jẽniasome. ¹⁹ Jẽni tĩ'a Efeso vũ'ejoopona mani ñaasome repana. Ũcuarũmũ Pablo repanare Priscilana'me Aquila'te jo'ka judíopāi chi'ivũ'ena mũa kaka repavũ'e chi'isinare judíopāi Dios chũ'ore chũ'vaasomũ. ²⁰ Repanani chũ'vaũna asa, “Na'a pa'ijũ'u icheja”, chiniasome repana Pablo'te. Jã'ata'ni na'a jeerũmũ pa'icuheasomũ repaũ. ²¹ Saipi'rakũ repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Saimũ chũ'u. Jã'ata'ni Diopi ũsema'to jo'e rani ñaja'mũ chũ'u mũsanũkonare — chiniasomũ Pablo repanare. Chini choo jũosa'arona caje choovũ tuni Efeso vũ'ejoopo pa'isi'kũpi sanisoasomũ repaũ.

²² Saiũ Cesarea vũ'ejoopona jẽni tĩ'aasomũ. Jã'achejapi Jerusalén vũ'ejoopona maniasomũ repaũ. Mani tĩ'a repajoopo pa'inare Jesure cuasakuanupũ'te mũa ña Antioquía vũ'ejoopona jo'e co'iasomũ repaũ. ²³ Co'i pa'iu na'a pa'isirũmũ jo'e sani ku'iu Jesucristo'te cuasajũ jovosinare peore ku'iu ñaasomũ repaũ, Galacia cheja pa'inana'me Frigia cheja pa'inare. Sani ku'iu repanare jo'e che'choasomũ repaũ na'a rua re'oja'che cuasaa'jũ chini.

Efeso vũ'ejoopona'me Corinto vũ'ejoopo Apolos sani chũ'vasi'ere kũamũ

²⁴ Ũcuarũmũ judíopāiũ, Apolos, Alejandría vũ'ejoopo raisi'kũ, Efeso vũ'ejoopona saniasomũ. Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e rua masikũ rua chũ'vamasiasomũ repaũ.

²⁵ Maire Paakũ pa'iche rũa che'chesi'kũjekũ, chũ'vaneekũ, rũhiñe chũ'vakũ paniasomũ repaũ. Repaũ masichechi'a peore chũ'vaasomũ repaũ. Jesús pa'icheta'ni peore masimaneasomũ. Juan okoro'vesi'ena'me che'chosi'e masiasomũ repaũ. ²⁶ Judíopãi chi'ivũ'e kakani vajũchũma'ñe chũ'vakũna Priscilana'me Aquila repaũ chũ'vache asaasome. Chũ'vaũna asa pi'ni repaũna vũ'ena mũva repaũ'te karache'te Dios pa'iche'te che'choasome repaũna.

²⁷ Na'a pa'isirũmũ Apoloji Acaya chejana sasa chiiũna Jesucristo'te cuasana, “Jau, saijũ'ũ”, chiniasome repaũ'te. “Saijũ'ũ”, chini utija'ore tochakaniasome repaũna Apolo'te, Acaya cheja pa'inani Jesure cuasanani sa ñoa'kũ chini. Ija'che chiiche tochaasome repaũna: “Ikũre Apolo'te re'oja'che cho'okaijũ'ũ”, chijũ tocha saomasome repaũna Efeso pa'ina. Saorena sani tĩ'a aperũmũ Diopi cho'okaiũna Jesure cuasajũ jovosinare rũa re'oja'che che'choasomũ repaũ. ²⁸ Repacheja sani pa'irũmũ pãi jainũko asajũ'te Jesure jachanare judíopãi rũa i'kaasomũ repaũ. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'ere ñakũ Dios Jesure raosi'ere kũasomũ repaũ. Repaũna judíopãi cuasama'ñere rũa masi kũaũna repaũ'te sãĩñe i'kavesũasome repaũna.

19

Pablo Efeso vũ'ejoopo canare chũ'vasi'ere kũamũ

¹ Repaũ Apolos Corinto vũ'ejoopo pa'irũmũ Pablo po'opi saiũ Efeso vũ'ejoopona tĩ'aasomũ. Tĩ'a ũcuachejana Diore cuasanare tijñaasomũ Pablo. ² Tijña repanare ija'che sēniasaasomũ repaũ:

—Mũsanũkona Cristo'te apecuasarũmũ, ¿Dios Rekocho mũsanũkonare rakũ? — chiniasomũ Pablo.

Chikũna,

—Pãasi'kũa'mũ. Dios Rekocho pa'iche vesũnaa'me chũkũna. Jã'a asamanaa'me — chiniasome repaũna.

³ Chitena,

—Jã'a pa'ito, ¿ũquere cuasajũ okoro'vecojñore mũsanũkona? —chiniasomũ Pablo repanare.

Chikũna,

—Juan che'chosi'ere cuasajũ okoro'vecojñosinaa'me chũkũna —chiniasome repaũna.

⁴ Jã'aja'ñe chitena Pablo jo'e i'kaasomũ.

—Juan ija'che chũ'vaasomũ: “Mũsanũkona cu'ache cho'che ũhaso okoro'vecojñojũ'ũ”, chiiũ chũ'vaasomũ. ũcuachi'a Cho'je Raijau pa'iche'te kũasomũ Juan, Repaũji rakũna pãipi Repaũni cuasaa'jũ chini. Repaũ Cho'je Raija'mũ chiicojñosi'kũ ranicuhasi'kũa'mũ. Jesua'mũ Repaũ —chiniasomũ Pablo repanare.

⁵ Jã'aja'ñe i'kaũna asa chẽa, “Jesure Maire Paakũ'te cuasanaa'me chũkũna”, chijũ okoro'vecojñoasome repaũna. ⁶ Repaũna okoro'vecojñosirũmũ Pabloji repanani jũjñapi jakũna Dios Rekocho ja'me pasa chini ranciasomũ repanare. Dios Rekochoji rani pa'iu cho'okaiũna repaũna che'chemanesi'ere tĩipãi chũ'ore cutuasome repaũna. ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'ore kũasome repaũna. ⁷ Repaũna pãi okorocojñosina docerepana pa'icosome chekũrũmũ.

⁸ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni judíopãi chi'ivũ'ena mũa kaka Dios chũ'ore chũ'vaasomũ Pablo. Chotepãimia ũcuachejare pa'iu vajũchũma'ñe repavũ'e chi'inare pãi si'arũmũ mũa kaka chũ'vakũ paniasomũ repaũ, repanapi Dios chũ'ũñe'te asa chẽa re'oja'che paapũ chini. ⁹ Jã'ata'ni chekũna Pablo chũ'vachũ'ore asacuhejũ jachajũ pãi jainũko asajũ'te, “Jesure cuasache cu'amũ”, chijũ cu'ache i'kaasome. Jã'aja'ñe i'kajũna Pablo Jesure cuasanare soni etua tĩivũ'ena mũvaasomũ, Tirano utija'ovũ'ena. ũcuavũ'ere pa'iu umucujña pa'iche Dios chũ'ore chũ'vaasomũ Pablo. ¹⁰ Te'eka'chapaũsũrũmũ

ũcuachejare pa'iu chu'vakuna Asia cheja pa'ina judiõpãina'me griegopãi ũcuanuko asaasome Dios chu'o.

¹¹ Reparum Pablo Diopi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche'te rua re'oja'chere cho'oasom. ¹² Repau Pablo chẽasikãñare pañuelokãñana'me ju'ikãñare pãipi jũ'iva'nani sa ĩsito jũ'iva'na vajuasome. Vati paanani ĩsito vati eta sanisoasomũ repanare.

¹³ Reparum chekuna judiõpãi vati paanani pãire vatire etokañu chini ku'ijũ paniasome. “Vati pãi sa'navũ pa'inare Jesucristo mamipi i'kajũ eto saõnu”, chiniasome repana. Ija'che i'kaasome repana vatire: “Vati, asarepajũ'u. Pablo Jesucristo pa'iche'te kũamũ. Chũkũnapi Jesucristo mamire i'kajũna ikũre pãiu'te eta saijũ'u mũ'u, vati”, chiniasome. ¹⁴ Judio phairipãi chũ'ũkũ, Esceva mamachĩ sieterepana jã'aja'ñe cho'oju paniasome. ¹⁵ Repanapi jã'aja'ñe i'kato vati ija'che i'kaasomũ repanare: “Jesucristo'te masakũmũ chu'u. ũcuachi'a Pablo'te masakũmũ chu'u. Jã'ata'ni mũsanũkona, ¿jeejanaa'ñe?”, chiniasomũ. ¹⁶ Chini, vatire paaku rua koka paakũjekũ vũ'vũ ku'iu ũcuanukore chẽse rua vaniasomũ. Vakuna kãñajẽ'e peova'na, chiechi'acana eta vũ'vũsoasome repana.

¹⁷ Jã'aja'ñe cho'osi'e Efeso pa'ina Jesure cuasamana judiõpãina'me judio peona asa kukũso, “Jesucristo rua masakũ”, chiijũ paniasome. ¹⁸ Jã'a cho'oto chekuna Jesure cuasana jainũko rani ũcuana cu'ache cho'osi'ere meñe sũma'ñe cuasa pãi asajũ'te kũasome. ¹⁹ Chaina pa'isina utija'okorovũ chai cho'ochẽ kũakorovũ ra pãi ñajũ'te uosiasome. Na'a pa'isirumũ cuasa ñato repana uosikorovũ cincuenta milrepaumucujũna cho'ochẽ cho'ochẽ ro'ichenũko ro'icosomũ. ²⁰ Dios chu'ore asa chẽa jã'aja'ñe cho'oasome pãi. Jã'ajekuna pãi Dios chu'o asa chẽasina na'a jainũko si'arumũ jovoju paniasome.

²¹ Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirumũ Pablo repau ku'ijachere cuasaasomũ. “Macedonia chejana'me Acaya cheja ñajani jo'e Jerusalén vũ'ejoopona co'ija'mũ chu'u. Jã'achejapi Roma vũ'ejoopona sasa”, chiniasomũ Pablo. ²² Chini repau'te cho'ochẽ cho'okainare Timoteona'me Erasto'te te'eka'chapanare Macedonia chejana charo saomasomũ repau. Repanare saosirumũ Asia chejare na'a jeerumũ paniasomũ repau.

Efeso vũ'ejoopo pa'ina rua pe'rusi'ere kũamũ

²³ Reparum Efeso vũ'ejoopo pa'ina pãipi Jesús pa'iche'te kũajũna rua pe'ruasome. ²⁴ Repajoopo cakũ, Demetrio, pokuripi tũokũ paniasomũ diova'ore Artemisare pojovũ'ñarũãre. Repaũna'me cho'ochẽ cho'ona, tẽ'tonana'me tũona, rua kuri kooasome. ²⁵ Reparum Demetrio ũcuanukore chi'iasomũ, diova'nare tũonana'me diova'nare tẽ'tonare chekũnare ũcuajamajũarũã cho'okainare ũcuachi'a peore. Repanare chi'i ija'che i'kaasomũ repau:

—Asarepajũ'u mũsanũkona, Artemisare pojomajũarũã cho'ona. Repao'te pojomajũarũãre cho'ojũ rua kuri koonaa'me mai. ²⁶ Jã'ata'ni Pablo rua cu'ache cho'omũ maire. Ija'che i'kamũ repau: “Pãi tũosiva'na jã'ana dioma'mũ. Rupũ cho'osi'ea'me jã'a”, chiimũ. Mũsanũkona repau jorekũ i'kache asame. Jã'ajekuna pãi jainũko repau i'kache'te asa chẽa tũosiva'nare pojochẽ ũhasome, ijoopo Efeso vũ'ejoopo pa'inana'me Asia cheja pa'ina peore. ²⁷ Jã'aja'ñe cho'oto rua cu'amũ. Mai cho'ochẽ si'asoja'mũ, tũosiva'nare pojochẽ'te pãipi peore cuhasoru. ũcuachi'a rua masiko'te Artemisare cuasache ũhaso repao vũ'e cavesũsojanaa'me pãi. Chura pãi jainũko repao'te pojome Asia cheja pa'inana'me chekũchejũna pa'ina peore. Jã'ata'ni Pabloji cu'ache i'kakuna pãi cuhejanaa'me repao'te —chiniasomũ Demetrio repanare.

²⁸ Jã'aja'ñe i'kache'te asajũna rua teache teaasomũ repanare. Teakuna ija'che i'kajũ rua cuiasome repana: “Artemisare Efeso cakore rua masakoni chiime chũkuna”, chiijũ cuiasome repana. ²⁹ Cuijũna asa chekuna na'a rua jainũko chi'i

cuiasome. Repajoopo pa'ina ũcuanũko cuira'aasome. Repakuanupũ pãĩ kuanupũ pa'inapi umũpãĩ te'eka'chapanare chẽaasome, Gayona'me Aristarco'te, Macedonia chejapi rani Pablona'me ku'inare. Repanare chẽa pãĩ chi'ivũ'ena ñjavũ'ena jñajñũ mũvaasome repana. ³⁰ Jã'aja'ñe cho'ojũna Pablo pãĩ kuanupũ sa'navũji kaka cutura chiniasomũ. Jã'ata'ni chekũna Jesure cuasana ñseasome repaũ'te. ³¹ Pãĩ chũ'ũna ũcuachi'a Pablo'te cuasana chũ'o raosome, pãĩ chi'ivũ'e kakamanea'ku chini. ³² Repanare chẽa jñajñũ cuaa pãĩ chi'ivũ'e sa'navũji rũa jainũko si'acairo i'kajũ cuijũ paniasome repana. Chekũna jainũko repana pe'rujũ cuiche'te vesũjũ rupũ cuijũ paniasome. ³³ Repakuanupũ ja'me pa'ina judiõpãĩũ'te Alejandro'te pãĩ chenevũna jũjo sao nũkoasome. Rũarepa cuijũna repanani i'kara chini vevoasomũ repaũ. ³⁴ Jã'ata'ni repaũ'te judiõpãĩũjekũna ñamasi jo'e ũcuare i'kajũ rũa cuiche cuiasome repana. “Artemisare Efeso cakore rũa masikoni chiime chũkũna”, chiijũ, ũcuanũko te'eka'chapahora jã'aja'ñe cuiasome repana.

³⁵ Jã'aja'ñe cuijũna repajoopo pa'ikũ utija'o tochakaikũ ũcuamakaru cuijũ'ũ chini somũ repanare. Cuharena repanare ija'che i'kaasomũ utija'o tochakaikũ:

—Efeso pa'ina, asarepajũ'ũ. Maire ijoopo vũ'ejoopo pa'inare Artemisare pojovũ'e kuirache pa'imũ, repaũ'te ũcuachi'a. Pãĩ ũcuanũko masime jã'a. Mai cuasava'o tũosiva'o rũa masio cũnaumũpi cajeasomo. ³⁶ Jachacu'amũ jã'a. Jã'ajekũna mũsanũkona pe'ruche chũrũso cu'ache cho'omanejũ'ũ; masi cuasajũ'ũ aperumũ. ³⁷ Ina pãĩ mũsanũkona rasina Artemisare cu'ache i'kamanaa'me. ũcuachi'a repaũ vũ'e pa'iche ñaasomanaa'me ina. ³⁸ Jã'ajekũna Demetriona'me chekũna diova'nare pojomajñarũã cho'ona pãĩ cho'ochẽ'te ñajũ ke'reũato ũcuanapi utija'o tochaajũ, ke'reche kũaja'o. Pãĩ chẽañe chũ'ũna pa'ime chura. Repana pa'ivũ'ña vatasivũ'ñaamẽ. ũcuanani mũa kũaa'jũ. ³⁹ Mũsanũkonare jo'e i'kaũato pãĩ chũ'ũnani pe'kerũji rũhiñe kũajũ'ũ. ⁴⁰ Mũsanũkona cu'ache cho'osi'e chũ'ũre chũ'ũna chekũrũmũ asa pe'rujanaa'me. Repanapi pe'ruto sãĩñe i'kavesũja'mũ chũ'ũ. Rupũ peoche cu'ache cho'osinaa'me mũsanũkona —Jã'aja'ñe chini somũ utija'o tochakaikũ repanare pãĩ. ⁴¹ I'ka pi'ni chi'isinare pãĩ, “Re'omũ”, chini eto saosomũ repaũ.

20

Pablo Macedonia chejana'me Grecia cheja jo'e saisi'ere kũamũ

¹ Reparũmũ Pablo chekũchejana saipi'rakũ pãĩ kuanupũ pe'ru chũrũ sanisosirũmũna Jesure cuasanare soniasomũ repanani chũ'vara chini. Chũ'va pi'ni, “Saimũ chũ'ũ”, chini repanare jo'ka Macedonia chejana sanisoasomũ repaũ. ² Macedonia chejare ku'iu vũ'ñajoopoã tĩ'a repajoopoã pa'inare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaasomũ repaũ, repanapi pojojũ paapũ chini. Jã'achejapi Grecia chejana sani tĩ'aasomũ repaũ. ³ Repacheja saisirũmũ chotepãimia paniasomũ repaũ. Pani pi'ni Siria chejana co'ira chini choovũ tuhupi'rakũji judiõpãĩ repacheja pa'ina repaũ'te cu'ache cho'oũũ chiiche'te asa, “Choovũ tusa”, chiisi'kũpi tuhima'ñe, “Jo'e Macedonia chejapi jẽni po'opi co'ira”, chini somũ repaũ. ⁴ Repaũji po'opi saiũna chekũna ja'me saniasome repaũ'te: Pirro mamakũ Sõpater Berea vũ'ejoopo raisi'kũna'me Tesalõnica vũ'ejoopo raisina Aristarcona'me Segundo, Derbe vũ'ejoopo raisi'kũ Gayona'me Timoteo, Asia cheja raisina Tĩquiconã'me Trõfimo. ⁵ Charo sani Troas vũ'ejoopona cha'asinaa'me repana chũkũna'te. ⁶ Pã saũmanesi'e ãni caraisirũmũna, Filipos vũ'ejoopo eta choo jũosa'arona cajesinaa'me chũkũna. ũcuachejapi choovũ tuni cincorepaumucujña jẽ'ejũ charo saisina pa'ijoopo Troas vũ'ejoopona tĩ'asinaa'me chũkũna. Repajoopo tĩ'asirũmũ sieterepaumucujña pa'isinaa'me chũkũna.

Pablo Troas vũ'ejoopo cho'osi'ere kũamũ

7 Ūcuarum̄ chukuna Jesucristo'te cuasana romicorum̄ Dioni pojoñu chini repajoopo pa'inana'me chi'isinaa'me. Chi'irena Pablo Dios ch'ore ch'vasi'kua'm̄ repañe. Jo'e apeñatato saijajek̄ ñamirepajat̄ka ch'vasi'kua'm̄ repañ. 8 Chukuna chi'i pa'iruup̄ um̄ pa'iruup̄ uop̄ã r̄a miasikua'm̄. 9 Pablo ch'vach'ore Eutico p̄os̄u ventanasa'aro'te ñu'iu asak̄ pa'isi'kua'm̄. Jã'ata'ni jeereparum̄ ñu'iu uk̄akuna kãniso ūcuasa'aroji ve'sena pon̄ tuãni j̄nisisi'kua'm̄ repañ, r̄a um̄ pa'isa'arokuna. Tuãkuna chukuna v̄v̄u caje eta miito j̄nisisiva'u ūhisi'kua'm̄ repañ. 10 Pablo caje ña repañi s̄'kak̄ ija'che i'kasi'kua'm̄ chukuna'te:

—Vajuch̄manejũ'u. Vajum̄ ik̄u —chini vasosi'kua'm̄. 11 Jã'aja'ñe cho'o Pablo ūcuaruup̄ana jo'e m̄ni ãu ãni pi'ni ñatachet̄ka jo'e ch'vasi'kua'm̄ chukuna'te. Ch'vak̄ ñata sanisosi'kua'm̄ repañ. 12 Repana p̄ai chi'isina j̄ni vajuraisi'kure p̄os̄u'te repañ v̄'ena pojoj̄ sasosinaa'me p̄ai.

Troas v̄'ejoopoji Mileto v̄'ejoopona saisi'ere k̄am̄

13 Jã'aja'ñe cho'osirum̄ Pablo choov̄ji saicuh̄ek̄ Aso v̄'ejoopona po'opi saisi'kua'm̄. Saipi'rak̄ chukuna'te ija'che i'kasi'kua'm̄ repañ: “Aso v̄'ejoopona choov̄ji saij̄ t̄oj̄ saijũ'u ch'ure”, chiisi'kua'm̄. Chikuna, “Jau”, chiisinaa'me chukuna. Choo j̄osa'arona caje choov̄ tuni Aso v̄'ejoopona saisinaa'me, Pabloni mij̄ sañu chini. 14 Chukuna repajoopo t̄'asirum̄ chukuna'te tijña choov̄na tuhisi'kua'm̄ repañ. Tukuna Pablona'me Mitilene v̄'ejoopona j̄ni canukasinaa'me chukuna. 15-16 Jã'achejapi jo'e apeñatato saij̄ Quío juupo carani jo'e te'eumucuse saij̄ Samos juupo choo j̄osa'arona t̄'asinaa'me. Pabloji Asia chejare pa'icuh̄ek̄na Efeso v̄'ejoopo canukama'ñe carani saij̄ jo'e te'eumucuse j̄'eju Mileto v̄'ejoopona t̄'asinaa'me chukuna. Jerusalén v̄'ejoopona na'mi t̄'ara chiisi'kua'm̄ repañ Pablo, Pentecostés fiesta cho'orum̄ ūcuachejare pasa chini.

Efeso pa'inare Jesure cuasanare chũ'unare Pablo ch'vasi'ere k̄am̄

17 Reparum̄ Pablo Mileto v̄'ejoopo'te pa'iu Efeso v̄'ejoopo pa'inani ch'o saosi'kua'm̄, Jesure cuasanare chũ'unani, rani ñaa'j̄u chini. 18 Ch'o saouna ratena repañe ija'che i'kasi'kua'm̄ repañ:

—M̄sanukona ch'u pa'iche masime. Ch'u Asia cheja t̄'aumucusepi v̄a ch'u m̄sanukonare ja'me pa'iu cho'osi'e peore masime m̄sanukona. 19 Reparum̄ judiõp̄ai r̄a cu'ache cho'osinaa'me ch'ure. Jã'ata'ni m̄sanukonani oiu, “Peore masiu'm̄ ch'u”, chiima'ñe Dios chũ'ũnechi'a cho'ok̄ pa'isi'kua'm̄ ch'u. 20 Jã'ajekuna vajuch̄ma'ñe ch'vasi'kua'm̄ ch'u m̄sanukonare. Peore m̄sanukona chiiche che'chosi'kua'm̄ ch'u m̄sanukonapi na'a re'oja'che paarp̄ chini. P̄ai chi'iv̄'ena'me p̄ai v̄'ña che'chosi'kua'm̄ ch'u Dios ch'o. 21 M̄sanukona pa'icheja pa'inare judiõp̄aina'me griegop̄ai peore ija'che i'kak̄ ch'vasi'kua'm̄ ch'u: “Cu'ache cho'och̄e ūhaso Maire Paakuni, Jesucristoni cuasaj̄ Dioni jovojũ'u”, chiisi'kua'm̄ ch'u repañe. 22 Chura Dios Rekochoji chũ'ukuna Jerusalén v̄'ejoopona saim̄ ch'u. Repacheja sakuna ch'ure t̄'jñejañe vesum̄ ch'u. 23 Iechi'a masim̄: Ku'iu v̄'ñajoopoã t̄'ato Dios Rekocho si'arum̄ ija'che i'kam̄ ch'ure: “Jerusalén v̄'ejoopo'te sani pa'iana cu'ache t̄'jñeja'm̄ m̄'ure. P̄ai ch̄av̄'ena cuaojanaa'me p̄ai m̄'ure”, chiim̄ Dios Rekocho ch'ure. 24 Jã'ajẽ'e vajuch̄ma'm̄ ch'u. Diopi ch'ure jũ'iñe ñsito re'om̄. Jã'ata'ni Repañ ch'ure cho'oa'k̄ chini jo'kasi'ere peore cho'o pi'nikasa chiim̄ ch'u. Jã'achi'a chiim̄ ch'u. Dios ch'ure Repañ ch'ore ch'vaa'k̄ chini jo'kasi'kua'm̄, p̄ai ūcuankore Repañ re'oja'che cho'okaiche'te k̄aa'k̄ chini.

25 'Asarepajũ'u, m̄sanukona. Chura ie masim̄ ch'u: Ch'u icheja cheja pa'irum̄ Dios chũ'ũne ch'u che'choche asasina m̄sanukona ūcuankore jo'e ñamanejanaa'me

chũ'ure. ²⁶ Chũ'u mʉsanʉkonare Dios chũ'ũñe masi che'chosi'kua'mu. Jã'ajekuna mʉsanʉkona pa'icheja pa'inapi jũniso vati toana saito chũ'o peomu chũ'ure. ²⁷ Chũ'u mʉsanʉkonare vajuchuku cuhema'ñe Dios chiiche peore kuasi'kua'mu. ²⁸ Asarepajũ'u, mʉsanʉkona pã chũ'una. Ñarepaju pa'iju re'oja'che pa'ijũ'u. Dios Rekocho mʉsanʉkonare Jesure cuasanare kuirache'te jo'kasi'kua'mu, mʉsanʉkonapi repanani re'oja'chere chũ'vaju paapu chini. Masi kuirajũ'u repanare Jesure cuasakanupu Repau jũni Ūcuau chiepi ro'ikani chẽa paakuanupu. ²⁹ Chũ'u sanisosirumu chai ovejava'nani añisoñu chini raicheja'che pã rani rua cu'ache cho'ojanaa'me repanare. ³⁰ Jo'e na'a pa'isirumu chekuna mʉsanʉkonare ja'me chi'ina jorejũ, "Re'oja'chere che'chome chukuna", chiiju cu'ache'te che'chojanaa'me, Jesure cuasanani tua paañu chini. ³¹ Jã'ajekuna ñarepaju pa'iju chũ'u mʉsanʉkonare ja'me pa'isi'e cavesumairo pa'ijũ'u. Choteũsurumu mʉsanʉkonare ja'me pa'iu si'arumu umucujñana'me ñami cuhama'ñe chũ'vaku pa'isi'kua'mu chũ'u, mʉsanʉkonani oiũ. ³² Jo'ka saimu chũ'u mʉsanʉkonare chura. Saiu mʉsanʉkonani kuiraa'ku chini Dioni jo'kamũ chũ'u. Ūcuaja'che mʉsanʉkonapi Dios chũ'ore na'a rua che'cheju paapu chini Dioni jo'kamũ chũ'u mʉsanʉkonare, na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'oja'che pa'ijuna Dios mʉsanʉkonare rua re'oja'che cho'okaija'mu, chekunare ũcuachi'a Repau chẽa paanare ũcuanukore. ³³ Mʉsanʉkonare ja'me pa'irumu mʉsanʉkona paamajñaruã sẽemanesi'kua'mu chũ'u. Mʉsanʉkona paache kãña kuri paauache ñamanesi'kua'mu chũ'u. ³⁴ Chũ'u pa'iche masime mʉsanʉkona. Chũ'ure karachena'me chũ'ure ja'me ku'inare karache'te koora chini rua cho'оче cho'oku pa'isi'kua'mu chũ'u mʉsanʉkona pa'icheja pa'irumu. ³⁵ Cho'оче rua paakuji si'arumu che'choku pa'isi'kua'mu chũ'u mʉsanʉkonare, chũ'u pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che paapu chini. Maipi cho'оче'te rua cho'uju chũova'na pa'iva'nani kuirañu. Maire Paaku Jesús ija'che i'kaasomu: "Mʉsanʉkonani chekunapi re'oja'che cho'okaito pojojanaa'me mʉsanʉkona. Jã'ata'ni mʉsanʉkonapi chekunani re'oja'che cho'okani na'a rua pojojanaa'me", chinasomu Jesús —chiisi'kua'mu Pablo repanare. ³⁶ Repau Pablo i'ka pi'niuna ũcuanuko ro're ñu'iju Dioni sẽesinaa'me. ³⁷ Diore sēni pi'ni repauni oiju sũ'ka pojosinaa'me repa. ³⁸ Repau Pabloji, "Chũ'ure jo'e ñamanejanaa'me mʉsanʉkona", chiisi'ere cuasaju rua sumava'na pa'isinaa'me repa. Chukunana'me cajesinaa'me repa choovu ju'ichejatũ'ka.

21

Pablo Jerusalén vũ'ejoopo saisi'ere kamu

¹ Churata'ni repanare, "Saime chukuna", chini choovu tuni saisinaa'me chukuna. Charo Cos vũ'ejoopo pa'ijuupona rũhiñe jēni canukasinaa'me chukuna. Jo'e apeñatato vuni caje tuni Rodas juupona sani tĩ'asinaa'me. Jã'achejapi Pátara vũ'ejoopona sani tĩ'asinaa'me chukuna. ² Ūcuachejana chekuvũ choovu ku'e jñaa Fenicia chejana jē'esinaa'me chukuna. ³ Jē'ejũ Chipre juupo suripu cakã'kopi carani saiju Siria cheja cajoopo Tiro vũ'ejoopona tĩ'a canukasinaa'me chukuna. Choovu paanapi ũcuajoopona pōsere majuna chukuna ũcuachi'a ja'me maisinaa'me. ⁴ Mani Jesure cuasanare ku'e jñaa ũcuanana'me sieterepaumucujña pa'isinaa'me chukuna. Pa'ijuna Dios Rekochoji kuauna asa Pablo'te ija'che chũ'vasinaa'me repa: "Mu'upi Jerusalén vũ'ejoopona saito cu'ache ti'ñeja'mu mu'ure. Saimanejũ'u", chiisinaa'me repa. ⁵ Jã'aja'ñe i'kanareta'ni repanare ja'me pani pi'ni ũcua saisinaa'me chukuna. Saijuna repa Jesure cuasana ũcuanuko rãjoromina'me mamachii vũ'ejoopoji eta choo juosa'arona chukunana'me cajesinaa'me. Caje mejavuna ro're ñu'iju Dioni ũcuanuko sẽesinaa'me chukuna. ⁶ Sēni pi'ni, "Saime chukuna", chini choovuna tutena ña repa vũ'ñana maisinaa'me.

⁷ Ūcuachejapi Tolemaida vʉ'ejoopona sani tī'a choovʉ jʉo mani Jesure cuasanare mʉa ñasinaa'me chʉkʉna. Repanare te'eñami ja'me pa'isinaa'me chʉkʉna. ⁸ Jo'e apeñatato jo'e saijʉ Cesarea vʉ'ejoopona tī'a mani Felipe Dios chʉ'o chʉ'vakʉ vʉ'ena canʉkasinaa'me chʉkʉna. Jesure cuasakuanupʉ Jerusalén pa'ina aperʉmʉ pāi sieterepanare jñaaasome va'jeva'nani āure āua'jʉ chini. Felipena'me chekʉnare jñaaasome repana. ⁹ Repaʉ Felipe chīi ūcuaka'chapana paasi'kʉa'mʉ, romichīichi'a. Repana romichīi Dios Rekochoji jo'kaʉna Dios chʉ'o kuana pa'isinaa'me. ¹⁰ Repacheja te'eumucujñarʉ pa'itona chekʉ, Agabo, Dios chʉ'o kuakʉ Judea chejapi raisi'kʉa'mʉ. ¹¹ Rani chʉkʉna'te kʉeñe tī'a Pablo corejakāa mini repaʉ cū'ana'me jūjñā meñe vʉe pi'ni ija'che i'kasi'kʉa'mʉ:

—Ija'che kuamʉ Dios Rekocho: “Jerusalén pa'ina judíopāi ikāa corejakāa paaku'te ija'che chēa vʉe judío peonani jo'kajanaa'me” —chiisi'kʉa'mʉ Agabo.

¹² Jā'aja'ñe i'kaʉna asa chʉkʉna repacheja pa'inana'me rʉa i'kasinaa'me Pablo'te, “Jerusalén saimanejū'ʉ”, chiijʉ. ¹³ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che chʉkʉna'te i'kasi'kʉa'mʉ repaʉ:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'ʉ. Mʉsanʉkonapi rʉarepa oijʉna rʉa sʉma'mʉ chʉ'ʉre. Jerusalén vʉ'ejoopo saivajʉchʉma'mʉ chʉ'ʉ. Vʉecojoñeñe'je'e, ūcuajoopona jū'iñe'je'e vajʉchʉma'mʉ chʉ'ʉ, Jesupi Chʉ'ʉre Paakuji chʉ'ʉni pojoa'ku chini —chiisi'kʉa'mʉ repaʉ Pablo.

¹⁴ Repaʉ'te i'kate'e jo'e i'kamanesinaa'me chʉkʉna.

—Re'omʉ. Ikʉre Dios chiiche ti'jñea'ku —chiisinaa'me chʉkʉna.

¹⁵ Chʉkʉna nee pōse care'va pi'ni Jerusalén vʉ'ejoopona saisinaa'me chʉkʉna.

¹⁶ Cesarea vʉ'ejoopo pa'ina Jesure cuasana te'ena ja'me saisinaa'me chʉkʉna'te. Sani tī'a chʉkʉna kāijavʉ'e Mnasón vʉ'ena mʉvasinaa'me repana chʉkʉna'te. Repaʉ Mnasón, Chipre raisi'ku, Jesure rʉa jeerʉmʉ cuasaku paniasomʉ.

Pablo Santiago'te sani ñasi'ere kuamʉ

¹⁷ Chʉkʉnapi Jerusalén vʉ'ejoopona tī'arena Jesure cuasana tijña rʉa pojosinaa'me chʉkʉna'te. ¹⁸ Jo'e apeñatato Pabloji, “Santiagoñi ñajañu”, chikʉna ñañu chini ja'me mʉasinaa'me chʉkʉna. Mʉa tī'ato Jesure cuasanare chʉ'ʉna ūcuana'ko Santiagona'me pa'isinaa'me. ¹⁹ Repanare sēni pi'ni Dios cho'okaisi'ere kuasi'kʉa'mʉ Pablo repaʉ ija'che chiiʉ: “Chʉ'ʉpi judío peonani Dios chʉ'ore chʉ'vakʉna Dios repaʉ re'oja'che cho'okaisi'kʉa'mʉ, repaʉni Jesuni cuasajʉ jovoajʉ chini”, chiisi'kʉa'mʉ Pablo. Dios re'oja'che cho'okaisi'e peore kuasi'kʉa'mʉ repaʉ. ²⁰ Kuana asa Diore, “Ja'ku, rʉa re'oku'mʉ mʉ'ʉ”, chiijʉ pojosinaa'me repana. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Pablo'te ija'che i'kasinaa'me repana:

—Chʉkʉna majapāiʉ, asarepajū'ʉ. Judíopāi ūcuaja'che Jesure cuasana jainʉkoa'me. Diopi chʉ'ʉna Moisés aperʉmʉ tocha jo'kasi'ere ūcuana'ko rʉa chiijʉ cho'ome repana. ²¹ Jā'ata'ni judíopāi Jesure cuasana chekʉna pāi mʉ'ʉre cutuche'te asajʉasome. Ija'che cutujʉasome pāi mʉ'ʉre: “Pablo tīipāi pa'ichejña sani pa'inare judíopāi, ‘Moisés chʉ'ʉku tocha jo'kasi'e mʉsanʉkona cho'oche ūhasojū'ʉ. Mʉsanʉkona mamachīi jīkora'murʉ chā'tirʉ pa'ica'nirʉ chʉto tʉamanejū'ʉ. Judíopāi pa'iche peore jo'kasojū'ʉ’, chiiʉ chʉ'vakʉasomʉ”, chiijʉasome pāi mʉ'ʉ i'kache jorena. ²² Repana judíopāi Jesure cuasana mʉ'ʉ raisi'e asajanaa'me. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai repaʉni mʉ'ʉni cuasaa'jʉ chini? ²³ Ija'che cho'ojū'ʉ chiime chʉkʉna mʉ'ʉre: Icheja cana ūmʉpāi ūcuaka'chapana chʉkʉna'te ja'me pa'ina, Dioni pojoʉ, “Ija'che cho'ojanaa'me chʉkʉna”, chiisinajejʉ cho'opi'rame.

²⁴ Ūcuanaa'me Dios vʉ'ena mʉajū'ʉ mʉ'ʉ. Mʉa judío phairi cho'okaiche ja'me cho'ocojoñe'je'e, cu'are tʉnora chini. Ūcuachi'a repaʉna raña ko'ʉkaichena'me phairi'te repana ĩsimajñarʉ ro'ikajū'ʉ. Mʉ'ʉpi jā'aja'ñe cho'oru pāi mʉ'ʉre

cu'ache cutusi'e cuasamanejanaa'me. Dios chũ'ũñe mũ'u masi cho'ochечи'a masijanaa'me repaña. ²⁵ Jã'aja'ñe cho'oa'ku chini chũ'vame chũkũna mũ'ũre judiõpãiujekũna. Jã'ata'ni judiõ peonapi Jesure cuasanare jã'aja'ñe chũ'ũmanaame chũkũna. Aperũmũ jã'are cutu pi'ni chũ'o tocha saosinaa'me chũkũna repañare judiõ peonare. Ija'che chiiche tocha saosinaa'me chũkũna: “Tũosiva'nare jo'kasi'e ãu ãimanejũ'u. Chie ũkumanejũ'u. Va'i rupũ ruso vėasiva'nare ãimanejũ'u; chie paame jã'ana. Ɛmũpãi, mũsanũkõna paamanare romi romineemananejũ'u. Romi, mũsanũkonare paamanare mũmũpãi mũmũneemananejũ'u.” Jã'achi'a chũ'ũnaa'me chũkũna judiõ peonare —chiisinaa'me repaña.

Dios vũ'e pa'irũmũ Pablo'te chėasi'ere kũamũ

²⁶ Jã'aja'ñe i'karena Pablo, “Jau”, chini jo'e apeñatato repañare mũmũpãi ũcuaka'chapañare mũvakũ Dios vũ'ena mũasi'kũa'mũ. Mũa judiõ phairi cho'ocheci'ũre tũnoũ chini cho'ocõjũõasome repaña. Dios vũ'ena kaka repavũ'e chũ'ũnare repañare cu'ache tũni si'ajaumucusere kũaasomũ Pablo jo'cha va'iva'nare vani ĩsi'jaumucusere.

²⁷ Te'esemana si'api'ratoña judiõpãi Asia cheja raisina Pablo'te Dios vũ'e pa'ikũni ñaasome. Repañi ña cu'ache i'kajũ cuijũna repavũ'e chi'isina pãi pe'rujũ chėaasome repañ'te. ²⁸ Ija'che i'kajũ cuiasome repaña:

—ĭIsraelpãi, chũkũna'te rani cho'okaijũ'u! Ikũni chėañũ. Rũa cu'ache che'chokũ'mũ ikũ. Si'achejũarũã ku'iu maire cu'ache cutukũ'mũ ikũ. “Moisės tocha jo'kasi'e cu'amũ”, chiiũ che'chokũ'mũ ikũ. ũcuachi'a, “Dios vũ'e cu'amũ”, chiikũ'mũ ikũ, ivũ'e. ũcuachi'a cu'ache cho'osi'kũa'mũ ikũ. Judiõpãichi'a chi'ivũ'ea'me ivũ'e. Jã'ajekũna judiõ peonare kakacu'amũ ivũ'e. Jã'ata'ni ikũ griegõpãire ivũ'ena Dios vũ'ena cuaasi'kũa'mũ ivũ'epi cu'ache paau chini —chiniasome repaña Pablo'te.

²⁹ (Aperũmũ repaña Efeso raisi'kũre Trõfimore Pablona'me pa'ikũni ñaasome Jerusalén vũ'ejoopona. Ñasinajejũ, “Repañ Pablo Trõfimore Dios vũ'ena cuaasomũ”, chini cuasaasome repaña, cuaamanesi'kũni.)

³⁰ ũcuarũmũ repajoopo pa'ina repañapi cuijũna asa pe'rujũ vũ'vũ mũa Dios vũ'ena kaka chėaasome Pablo'te. Repañ'te chėa ve'sena jũajũũ etuaasome repaña. Etuarena Dios vũ'e jatisa'ñaroã peore jeosoasome pãi. ³¹ Sõtaõpãi chũ'ũku repañ'te etua vaiche pãipi kũarena asaasomũ, Jerusalén pa'ina ũcuauũko tĩĩñe cho'ocheci'. ³² ũcuarũmũ sõtaõ ai teana repañ'te ja'me chũ'ũnana'me sõtaõ, Dios vũ'ena vũ'vũ mũaasome Pablo'te vaichejana. Repañapi mũajũna ña Pablo'te vaina cuhaasome. ³³ Mũa tĩ'a Pablo'te chėa, “Ikũre cũnameã te'eka'chapameã tachõjũ'u”, chiniasomũ sõtaõ ai. Chini pãire ija'che sėniasomũ repañ: “ĭIkũ keeja'iu'u? ĭŨquere cho'õũ?”, chiniasomũ. ³⁴ Chikũna ũcuauũko rũa asõche si'acairo i'kajũ cuijũna Pablo cho'osi'e masi asamaneasomũ sõtaõ ai. Masi asamaũ sõtaõpãire chũ'ũasomũ repañ, batallõn vũ'ena Pablõni mũvaa'jũ chini. ³⁵ Sõtaõpãipi repavũ'e mũivũna repañi mũva tĩ'arena pãi Pablõni cuhejũ rũa cuijũ rũa cavaasome. Rũarepa cavajũna sõtaõpãi ve'o mũvaasome Pablo'te. ³⁶ Ve'o mũvajũna pãi kuanupũ chuta'a rũa cuijũ tuhaasome.

—Vanisojũ'u jã'ũre —chiijũ cuiasome repaña.

Pablo repañ pa'iche'te pãi kuanupũna kũasi'ere kũamũ

³⁷ Sõtaõpãi batallõn vũ'e repañ'te cuaapi'ratoña Pablo ija'che i'kaasomũ sõtaõ aire: —Mũ'ũre jmamakarũ i'kara chiimũ chũ'u. ĭRe'okũ? —chiniasomũ Pablo, griegõ chũ'õpi.

Chikũna,

—ĭMũ'u griegõ chũ'o i'kamasikũ? ³⁸ Ña, ĭmũ'u Egiptõpãiuma'ku? ĭAiropãi chũ'ũkũma'ku? Aperũmũ Egiptõpãiu pãi chũ'ũnani cuhekũ chekũnare pãi cuatro

milrepanare soni chi'i paaasomꞫ, pãi chũ'unani etora chini. Soni chi'i repanare etua sa pãi peochejñare paaasomꞫ repau. ¿Mu'u tĩu'u? —chiniasomꞫ sōtao ai.

³⁹ Chikuna Pablo i'kaasomꞫ.

—Jũju, tĩu'mꞫ chũ'u. Judíopãiu'mꞫ chũ'u. Tarso vꞫ'ejoopo Cilicia cheja cajoopoji raisi'kua'mꞫ chũ'u. Rua ujaopo'ome repajoopo. Chũ'upi inani pãire i'kato, ¿ũsema'ku mu'u? —chiniasomꞫ Pablo repau'te sōtao aire.

⁴⁰ Chikuna sōtao ai, “Jau, i'kajũ'u”, chiniasomꞫ. Chikuna Pablo repanapi cuiche'te cuhaa'ju chini muivꞫ'te nukaku vevoasomꞫ repanare pãi. Cuharena judíopãi i'kacheji, hebreo chũ'opi ija'che i'kaasomꞫ repau:

22

¹ —Musanukona, chũ'u majapãi, pōsꞫpãina'me aina asarepajũ'u. Chũ'u pa'iche'te masi kũara —chiniasomꞫ Pablo.

² Chini hebreo chũ'opi i'kakuna i'kama'ñe asaasome repana. Repanapi asajuna Pablo jo'e ija'che i'kaasomꞫ:

³ —Chũ'u judíopãiu'mꞫ. Cilicia cheja pa'ijooona Tarso vꞫ'ejoopona jñaacojñosi'kua'mꞫ chũ'u. Repajoopoji rani ichejana Jerusalén vꞫ'ejoopo'te pa'iu ainesikua'mꞫ chũ'u. Ichejare pa'iuña Gamaliel mai aipãi chũ'usi'e peore che'chosi'kua'mꞫ chũ'ure. Che'chokuna repa asa chẽasi'kua'mꞫ chũ'u. ChĩrũmꞫupi irũmꞫjatũ'ka Dios chũ'uñe cho'oneeku'mꞫ chũ'u, Dioni pojoku. Musanukona irũmꞫ cho'oneeñeja'ñe Dios chũ'uñe cho'oneeku'mꞫ chũ'u. ⁴ Dioni pojora chini aperũmꞫ rua cu'ache cho'osi'kua'mꞫ chũ'u Jesure cuasanare. Repanapi si'asoa'ju chini ku'e jña chẽa pãi chẽavũ'ena cuaosi'kua'mꞫ chũ'u repanare umũpãina'me romi. ⁵ Phairi aina'me judío aina ũcuanũko masime jã'a. Repanani sēeto kũame repana. Repana chũ'ure utija'o tochakaisinaa'me. Tochakatena Damasco vꞫ'ejoopo pa'inani mai majapãire sa ñora chiisi'kua'mꞫ chũ'u repaja'o. Jesure cuasanani chẽa ichejana Jerusalén vꞫ'ejoopona ra cu'ache cho'ora chiisi'kua'mꞫ chũ'u.

Pablo repau Jesure jovosi'ere kũamũ

⁶ 'Jã'aja'ñe cho'ora chini ma'api saiuna nukarepau sũ'ito Damasco vꞫ'ejoopo tĩ'api'ratona te'erũmꞫ chũ'u nukachejachi'a rũhiso'koro cunaũmꞫupi rua miañe sukasi'kua'mꞫ chũ'ure. ⁷ Miañe sukũna chejana tãisi'kua'mꞫ chũ'u. Tãni ũhiũ chũ'ure i'kache'te asasi'kua'mꞫ chũ'u. “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'iuña mu'u chũ'ure si'arũmꞫ cu'ache cho'oku pa'iku?”, chiisi'kua'mꞫ. ⁸ Chikuna, “¿Chũ'ure Paaku, jeeja'iu'u mu'u?”, chiisi'kua'mꞫ chũ'u. Chiũna, “Nazaret raisi'ku Jesua'mꞫ chũ'u; mu'ure cu'ache cho'ocojñoku'mꞫ”, chiisi'kua'mꞫ Repau chũ'ure. ⁹ Chũ'una'me saisina repa miañe ña rua kukũsoasome. Jã'ata'ni Repau chũ'ure i'kachũ'o asavesũasome repana. ¹⁰ Repauji chũ'uni jã'aja'ñe i'kauna asa ija'che sēesi'kua'mꞫ chũ'u Repau'te: “Chũ'ure Paaku, ¿ũquere cho'oja'che chũ'u?”, chiisi'kua'mꞫ chũ'u. Chikuna, “Vũni Damasco vꞫ'ejoopona sani tĩ'auna mu'u cho'ojache peore chũ'u jo'kaja'mꞫ chũ'u mu'ure”, chiisi'kua'mꞫ Maire Paaku chũ'ure. ¹¹ Jã'ata'ni ruarepa miañe ñasi'kũjekuna ñakocaã ñomanesi'kua'mꞫ chũ'ure. Ñamauna chũ'una'me saisinapi chũ'ure jũtuna chẽa Damasco vꞫ'ejoopona juha cuaasinaa'me. ¹² Ũcuajoopo'te pa'iuña cheku Ananías chũ'ure muta ñasi'kua'mꞫ. Repau Ananías Dios aperũmꞫ chũ'usi'e cho'oneeku peore masi cho'oku pa'iku'mꞫ. Jã'ajekuna judíopãi repajoopo pa'ina ũcuanũko si'arũmꞫ rua re'oja'che i'kasinaa'me Ananía'te. ¹³ Repau Ananías rani chũ'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mꞫ: “Saulo, chura mu'u chũ'u majapãiuja'iu'mꞫ.” Ũcuachi'a, “Mu'u ñakocaã ñoa'ku mu'ure”, chiisi'kua'mꞫ. Chikuna ñakocaãpi teana care'õna ñasi'kua'mꞫ chũ'u repau'te. ¹⁴ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni jo'e ija'che i'kasi'kua'mꞫ repau: “Dios, mai aipãi Cuasacojñokuji, chẽasi'kua'mꞫ mu'ure. Repau chiiche'te masiku re'oja'chechi'a Cho'okuni ñaku Repau i'kache'te asaa'ku

chini cho'o ñosi'kua'mu. ¹⁵ Ūcuauji chũ'ukuna pãi ũcuanukore mu'u ñasi'ena'me mu'u asasi'e sani kuaku pa'ija'mu mu'u. ¹⁶ Jã'ajekuna teana vuni okorocojñojũ'u. Maire Paaku'te sēejũ'u, mu'u cu'ache cho'osi'ere tu'nesokaau", chiisi'kua'mu Ananías chu'ure.

Repa'u'te judío peonare sani chu'vajũ'u chiisi'ere kuamu Pablo

¹⁷⁻¹⁸ Jã'aja'ñe cho'osirumu Jerusalén vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u. Co'i pa'ia Dios vu'ena mua kaka Dioni sēeu Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesuni ñasi'kua'mu chu'u. Ñakuna ija'che i'kasi'kua'mu Repa'u chu'ure: "Ijoopo Jerusalén vu'ejoopo pesa eta saijũ'u. Mu'upi ijoopo pa'inani chu'u pa'iche'te chu'vato jachajanaa'me repa'na mu'ure", chiisi'kua'mu Repa'u. ¹⁹ Chikuna Repa'u'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Chu'ure Paaku, chu'u cho'osi'e masime repa'na. Chu'u aperumu mu'ure cuasanani chēa pãi chēavu'ena cuao vasa chini judiopãi chi'ivũ'ña peore mua kaka ku'esi'kua'mu. ²⁰ Ūcuachi'a mu'u neekure Esteban'te, mu'u pa'iche kuasi'kure, catapi vanisorumu pojoku kueñere nukaku ñasi'kua'mu chu'u, repa'u'te vaina tĩ'te ũhasikãñare sē'sevu ju'isikãñare ñakaiu", chiisi'kua'mu chu'u Repa'u'te. ²¹ Chikuna Maire Paaku jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Pesa saijũ'u. So'ña pa'inani judío peonani chu'vaa'ku chini saomu chu'u mu'ure", chiisi'kua'mu Repa'u chu'ure —chiniasomu Pablo repa'na pãi.

Sōtaopãi chũ'uku repa'u'te paasi'ere kuamu Pablo

²² Jã'anukoruchi'a Pablo i'kache i'kama'ñe re'oja'che asaasome repa'na. Jã'ata'ni, "Judío peonani chu'vajaijũ'u", chiisi'ere asa pe'ruju ija'che i'kaju cuiasome repa'na: "¡Vanisojũ'u jã'ure! ¡Pa'ivesukuna vanisoto re'omu!", chiiju cuiasome repa'na. ²³ Pe'ruju repa'na sē'sevu ju'ikãña tĩ'te ũcuakãñapi vevoju cha'ore umuna su'aju cuhama'ñe cuiasome repa'na. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña sōtao ai chũ'uasomu.

—Ikure batallón vu'ena cuaajũ'u —chiniasomu repa'u neenani sōtaopãire. — Ūcuachi'a, "¿Je'se pa'ia'na pãi mu'ure pe'ruju cuiche?", chiiju su'isuejũ'u repa'u'te, kuaa'ku —chiniasomu sōtao ai repa'na.

²⁵ Jã'ata'ni Pablo repa'u'te quēo suo su'isuepi'ratona kueñe nukakuni sōtaopãi cienrepanare chũ'uku'te ija'che i'kaasomu:

—Chu'u Romapãiu'mu. Jã'ajekuna musanukonapi chu'u cu'ache cho'osi'ere charo chekunani masi kuama'to vaicu'amu chu'ure —chiniasomu Pablo.

²⁶ Chikuna asa repa'u sōtaopãi cienrepanare chũ'uku repa'u'te chũ'ukuni sōtao aini kuajanasomu.

—¿Je'se cho'oja'u mu'u? Romapãiu'mu repa'u —chiiu sa kuasomu repa'u.

²⁷ Chikuna asa repa'u sōtao ai sani Pablo'te ija'che sēniasaasomu:

—¿Mu'u Romapãiu'u? ¿Ūcuarepa'a'che jã'a? —chiniasomu. Chikuna Pablo,

—Jũju, ũcuau'mu chu'u —chiniasomu.

²⁸ Chikuna sōtao ai,

—Chu'u ũcuachi'a Romapãiu'mu. Rua kuri ro'isi'kua'mu chu'u Romapãiu pasa chini —chiniasomu. Chikuna, Pablo,

—Chu'ata'ni chĩirumuna Romapãiu aineesi'kua'mu —chiniasomu repa'u'te.

²⁹ Jã'aja'ñe i'kauna asa repa'u'te su'isueñu chiisina vajuchuju su'isuema'ñe jose jo'ka saniasome. Sōtao ai ũcuachi'a kukuasomu, Pablo'te Romapãiu'te cunameãpi tachoche chũ'usi'kujeku.

Pablo judío ainare i'kasi'ea'me

³⁰ Jo'e apeñatato repa'u sōtao ai Pablo'te tachosimeãre cunameãre tu'sea'ju chini chũ'uasomu. Ūcuachi'a judiopãi Pablo'te pe'ru'che'te peore masirepa asa masira chini, judío phairipãi chũ'unana'me judío aina ũcuanuko chi'ia'ju chini chũ'uasomu

repau, Pablo cu'ache cho'osi'ere sēniasaa'jũ chini. Repanapi chi'irena Pablo'te pāi chēavũ'e pa'isi'kũre etua mũva repana ti'jñeñena nukoa'jũ chini chũ'uasomũ repau.

23

¹ Judío ainare ti'jñeñe nukorena repanani ñaku ija'che i'kaasomũ Pablo:

—Chũ'u majarpāi, irumujatũ'ka Dios ñaku'te chũ'u cuasache si'arumũ cho'okũ'mũ chũ'u Repau chũ'ure chũ'ũñe —chiniasomũ Pablo.

² Jã'aja'ñe i'kauna asa judío phairi ai, Ananías, Pablo'te kueñe nukanare repau chũ'opona vaaru chini chũ'uasomũ. ³ Chũ'ũña Pablo Ananía'te ija'che i'kaasomũ:

—Jã'a pa'ito ũcuachi'a Diopi vaau mũ'ure sē'sevuchi'a re'oja'che pa'ikũji i'kakũ'te. Ñu'iu ñaku ke'remũ mũ'u chũ'ure, “Dios chũ'ũñe jachasomũ iku”, chini. Mũ'uta'ni Dios chũ'ũñe'te jachasoku chũ'uni vaiche'te chũ'umũ —chiniasomũ Pablo.

⁴ Jã'aja'ñe chikũna repau'te kueñe nukana i'kaasome Pablo'te.

—Phairi aire, Dios chēasi'kũre cu'ache i'kamũ mũ'u. ¿Ña kukũma'ku mũ'u? —chiniasome repana.

⁵ Chitena Pablo jo'e i'kaasomũ.

—Āa, chũ'u majarpāi, vesũku i'kasomũ chũ'u, phairi aini. Phairi aia'mũ chini jã'aja'ñe i'kamanera'amũ chũ'u. Dios chũ'o aperumũ tochasi'e ija'che i'kamũ:

Mũsanukonare chũ'ũku'te cu'ache i'kamanejũ'u,

chiimũ. Jã'ajekũna repau'te cu'ache i'kacuhemũ chũ'u —chiniasomũ Pablo. ⁶ Chini repana aina pa'iche'te cuasa, “Āa, ina chekũna saduceopāia'me. Chekũna fariseopāia'me”, chini cuasaasomũ. Jã'aja'ñe cuasa jo'e repanare ainare ũjachũ'o i'kaasomũ repau.— Chũ'u majarpāi, chũ'u ũcuachi'a fariseo'mũ. Chũ'u ja'ku fariseo pa'isi'kũa'mũ. Chũ'upi pāi jũnisosina jo'e vajũraijache cuasakũjekũna pāi chũ'ure chēa ichejana ra nukũ sēniasajũ pa'ime —chiniasomũ.

⁷ Chikũna repana fariseopāina'me saduceopāi sãñechi'a ke'reasome. Pabloji, “Fariseo'mũ chũ'u”, chikũna, fariseopāichi'a, chiniasome Pablo'te. Chekũnata'ni saduceopāijeju cuheasome repau'te. ⁸ (Saduceopāi, “Jũnisosina jo'e vajũraima'me”, chijũ cuasame. ũcuachi'a, “Angeles peome”, chijũ, “Pāi rekoñoã peome”, chiime repana. Fariseopāita'ni jũnisosina jo'e vajũraijachena'me ángel pa'ichena'me pāi rekoñoã paache cuasanaa'me.) ⁹ ũcuankũ rũa asoche cutuasome repana fariseopāina'me saduceopāi. Fariseopāi judíopāi che'chona te'ena vũni nukajũ ija'che i'kaasome:

—Iku cu'ache cho'omanesi'kũa'mũ. Chekũrumũ ángelpi i'kacosomũ repau'te, chekũrumũ pāi rekocho —chiniasome.

¹⁰ Chitena asa pe'rujũ pāi na'a rũa i'kaasome. Rũarepa pe'rujũna sũtao ai, “Pabluni vanisoju”, chini sũtaopāire chũ'uasomũ kaka Pablo'te chēa etua batallón vũ'ena jo'e mũvaa'jũ chini.

¹¹ Batallón vũ'e mũvasirumũ ñami peosichejapi rani Maire Paaku, Jesús, Pablo kueñere nukaku ija'che i'kaasomũ: “Vajũchũmanejũ'u repanare. Koka rekocho paajũ'u. Chũ'u pa'iche Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare masi chũ'vasi'kũa'mũ mũ'u. Na'a pa'isirumũna Roma vũ'ejoopona sani ũcuaja'che chũ'vaja'mũ mũ'u repajoopo pa'inare”, chiniasomũ Jesús repau'te Pablo'te.

Pablo'te vanisoñu chiisi'ere kũamũ

¹² Jo'e apeñatato judíopāi te'ena Pabluni vanisoñu chini sãñechi'a ija'che i'kaasome: “Pablo'te na'mi vanisoñu mai. Āujẽ'e āima'ñe okojẽ'e ũkuma'ñe pañu mai repau'te vanisochetũ'ka. Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire”, chiniasome repana. ¹³ Cuarentarepana na'a jainũko paniasome repana Pablo'te

vanisoñu chiisina. ¹⁴ Cutu pi'ni mua judío phairipãi chũ'unana'me judíopãi chũ'unare kuaasome repaña.

—Chukuna Pablo'te vanisoñu chiime. Repañ'te vanisochetũ'ka ãujẽ'e ãimanejanaa'me chukuna. “Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'kũ maire”, chiime chukuna sãĩnechi'a. ¹⁵ Mũsanũkona chukunani cho'okañu chini ija'che cho'ore'omu: Mũsanũkona ainachi'a cutu pi'ni ũcuanaũko sũtao aini i'kajũ'ũ. Ija'che i'kajũ'ũ repañ'te: “Pablo'te che'ro jo'e rajũ'ũ. Chukuna judío aina repañni masi sãniasañu chiime”, chiijũ'ũ. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'oto pẽ'je pa'ijũ raiũna chuta'a ivũ'e tĩ'ama'kũni repañ'te vanisojanaa'me chukuna —chiniasome repaña.

¹⁶ Jã'ata'ni Pablo majau'chaur repaña cho'oñu chiiche'te asa batallón vũ'ena mua majacha'chani kuaasomu. ¹⁷ Kuaũna asa Pablo cienrepanare sũtaopãi chũ'ũkũni soni rao ija'che i'kaasomu:

—Ikũ chũ'ũni chũ'ore kũara chini raisi'kua'mũ. Sũtao aini sajũ'ũ ikũre repañni kuaa'kũ —chiniasomu Pablo.

¹⁸ Chikuna sũtao cienrepanare chũ'ũkũ Pablo majau'chaur'te mũava sũtao aire tĩ'a i'kaasomu.

—Maĩ chẽasi'kũ, Pablo, soisi'kua'mũ chũ'ũre ikũni pũsũũni mũ'ũni raa'kũ chini. Mũ'ũni chũ'ore kũara chini raiũasomu ikũ —chiniasomu repañ.

¹⁹ Chikuna sũtao ai pũsũũ'te jũtũna chẽa juha sa sãniasaasomu.

—¿Ëquere mũ'ũ chũ'ũre kũara chiikũ? —chiniasomu.

²⁰⁻²¹ Chikuna repañ pũsũũ i'kaasomu.

—Judíopãi sãĩnechi'a cutujũ che'ro mũ'ũni sẽñu chiijũasome mũ'ũpi Pabluni mũava judío ainare ti'jñeñe nũkũna, repañni masi sãniasañu chini. Repaña sẽeñe cho'omanejũ'ũ. Pablo'te sãniasañu chiima'me repaña. Rupũ chekunapi repañni vanisoa'jũ chini sẽejanaa'me repaña mũ'ũre. Pãĩ cuarentarepaña na'a jainũko kati pẽ'jejũasome Pabluni vanisoñu chini. Repañ'te vanisochetũ'ka ãujẽ'e ãima'ñe okojẽ'e ũkuma'ñe pa'ijũasome repaña. “Ūcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'kũ maire”, chiniasome repaña. Peore care'va pi'nicuhaasome repaña —chiniasomu pũsũũ Pablo majau'chaur sũtao aire.

²² Chikuna, sũtao ai ija'che i'kaasomu pũsũũ'te:

—Ãja. Chekunare mũ'ũ chũ'ũre cutusi'e kũamanejũ'ũ —chiniasomu. Chini repañ'te saosoasomu.

Pablo'te Cesarea vũ'ejoopona sasi'ere kũamũ

²³ Ūcuarũmũ sũtao ai te'eka'chapanare sũtao cienrepanarechi'a chũ'unani soniasomu. Repanare soni rao ija'che chũ'ũasomu:

—Iñami, nueve pa'ito, Cesarea vũ'ejoopona saiche pa'imũ. Sũtaopãĩ doscientorepanare cũ'api saijanare care'vache chũ'ũjũ'ũ. Kavacho tuhinare setentarepanare care'vache chũ'ũjũ'ũ. Ūcuachi'a sao saonare doscientorepanare care'vache chũ'ũjũ'ũ.

²⁴ Pablo tuhijaũre kavacho'te care'vakajũ'ũ tuhijũ saau. Masi kuirajũ, pãĩ chũ'ũkũ Félix vũ'ena sa jo'kajũ'ũ repañ'te, pãipi repañni vanisomanea'jũ —chiniasomu sũtao ai repañare.

²⁵ Chũ'ũ pi'ni sũtao ai ija'che chiijũ chũ'o tochaasomu sũtaopãipi pãĩ chũ'ũkũni sa isia'jũ chini:

²⁶ Chũ'ũ, sũtao ai, Claudio Lisiapi, ie chũ'o tocha saomu mũ'ũre, rũa masikũni, Gobernador Félix. ¿Pa'ikũ mũ'ũ?

²⁷ Judíopãĩ ikũre Pablo'te chẽa vanisora'asinaa'me. Vanisopi'rajũna chũ'ũ neenare sũtaopãĩ saosi'kua'mũ, chũ'ũ repañni chẽa vanisochetũ'ka ãujẽ'e ãimanejanaa'me chukuna. “Romapãĩmũ jã'ũ”, chiiche asasi'kũjekũ jã'aja'ñe cho'okaisi'kua'mũ chũ'ũ repañ'te. ²⁸ “¿Je'se pa'ũna repaña ikũre pe'ruce?”, chini cuasa, masirepa asa masira chini, judío aina pa'ichejana sasi'kua'mũ chũ'ũ repañ'te, repañni

repauni sēniasaa'jũ chini. ²⁹ Chũ'u asakũ'te repauni sēniasarena masimũ chũ'u chura. Repana chiiche'te cho'omaũ repauna aipãi chũ'usi'ere masi cho'omanena repaũ'te pe'rume repauna. Cu'arepacheta'ni cho'omanesi'kua'mũ repaũ. Jã'ajekũna vanisoche chũ'ũñe peokũ ũcuachi'a pãi chēavũ'e cuaoche peomũ repaũ'te. ³⁰ Jã'ata'ni pãipi repaũ'te pē'je vanisoñũ chiiche'te asa teana mũ'u pa'ichejana saomũ chũ'u repaũ'te. ũcuachi'a repaũ'te pe'runare mũ'u pa'ichejana sani repaũ cu'ache cho'osi'ere mũ'uni kuaa'jũ chini chũ'usi'kua'mũ chũ'u.

Jã'aja'ñe chiiche tocha saosomũ repaũ sōtao ai.

³¹ ũcuarũmũ sōtaopãi Pablo'te ñamipi Antípatris vũ'ejoopojatũ'ka saasome, repauna ai chũ'usi'ejekũna. ³² Jo'e apeñatato sōtaopãi cũ'api saisinata'ni ũcuana pa'ivũ'ena co'iasome. Kavachoji saisinata'ni Pabloni sasoasome. ³³ Cesarea vũ'ejoopona sani tĩ'a pãi chũ'ũkũ vũ'ena Pablo'te mũva jo'kaasome repauna. ũcuachi'a sōtao ai tocha saosija'ova pãi chũ'ũkũni sa ĩsiasome repauna. ³⁴ ĩsirena tochasi'ere ña pi'ni Pablo'te ija'che sēniasaasomũ repaũ:

—¿Mũ'u keechejapi rakũ? —chiniasomũ. Chikũna,

—Cilicia chejapi raisi'kua'mũ chũ'u —chiniasomũ Pablo.

³⁵ Chikũna asa jo'e i'kaasomũ pãi chũ'ũkũ.

—Mũ'ũre ke'renapi rani kũajũna asaja'mũ chũ'u, mũ'u kũachena'me mũ'ũre ke'rena rani kũache peore. Asa pi'ni mũ'ũre cho'ojache chũ'ũja'mũ chũ'u — chiniasomũ repaũ. Chini repaũ'te pãi chēaruupũna, Herodes vũ'ekachapa vũ'evũ pa'iruupũna, mũva caso pē'jea'jũ chini chũ'ũasomũ repaũ.

24

Pablo repaũ pa'iche'te Félini kũamũ

¹ Cincorepaumucujña pa'isirũmũna Ananías, judío phairi ai, Cesarea vũ'ejoopona chekũna ainana'me saniasomũ. ũcuachi'a chekũ i'kakajũ, Tértulo ja'me saniasomũ. Sani Pablo cu'ache cho'osi'ere kũañũ chini, pãi chũ'ũkũ'te Félire mũa ñaasome repauna. ² Mũarena pãi chũ'ũkũ Pabloni raa'jũ chini chũ'ũasomũ. ũcuarũmũ Tértulo Pabloni cu'ache i'kakũ Félire ija'che i'kaasomũ:

—Chũkũna'te paakũ, mũ'ũpi cho'okaiũna rũa re'oja'che pa'ime chũkũna icheja. Rũa jeerũmũ cavache peomũ. ũcuachi'a rũa chũ'ũmasikũjekũ icheja rũa re'oja'che care'vakaisi'kua'mũ mũ'u. Re'orepamũ jã'a. ³ Chũkũna'te mũ'u peore cho'okaiche rũa pojome chũkũna. Rũa masikũ'mũ mũ'u, Félix. ⁴ Re'omũ. Mũ'ũpi asa ca'nakũ chini jmamakarũ i'kaja'mũ chũ'u. Re'okũjekũ chũ'u i'kache asarepajũ'u. ⁵ Iku Pablo rũa cu'ache cho'okũ'mũ. Si'achejña ku'ũ i'kakũna judíopãi rũa cavame. Rũa tĩñe cuasanani chũ'ũmũ iku Pablo, Jesús Nazaret raisi'kũre cuasanani. ⁶ Jã'aja'ñe chũ'ũkũjekũ ichejana rani Dios vũ'ere cu'ache cho'ora chiisi'kua'mũ iku. Jã'ajekũna chēasinaa'me chũkũna ikũre. Chũkũna aipãi chũ'usi'e cuasanajejũ, repauna aipãi chũ'usi'ere jachakũna ikũre cu'ache cho'oñũ chiisinaa'me chũkũna. ⁷ Jã'ata'ni sōtao ai Lisiapi chũ'ũna sōtaopãi jainũko rani tũa sasinaa'me repaũ'te. ⁸ Jã'a cho'opi'ni sōtao ai chũ'usi'kua'mũ chũkũna'te, mũ'ũni rani iku Pablo cho'osi'ere kuaa'jũ chini. Jã'ajekũna mũ'ũpi repauni sēniasajũ'u. Repaũji cu'ache cho'oũna chũkũna ke'reche'te kũakũna asajũ'u —chiniasomũ Tértulo.

⁹ Chikũna chekũna judíopãi,

—Chũ'o ũcuarepare i'kamũ iku; Pablo rũa cu'ache cho'osi'kua'mũ —chiniasome.

¹⁰ Chitena pãi chũ'ũkũ Pablo'te jũtũpi ñoũ vevoasomũ i'kaa'kũ chini. Vevoũna Pablo ija'che i'kaasomũ:

—Félix, rũa jeerũmũ icheja canare chũ'ũkũ pa'imũ mũ'u. Si'aũsurũmũ pãi ke'reche asa care'vakaikũ'mũ mũ'u. Jã'ajekũna mũ'ũpi chũ'u i'kache'te asaneekũna pojokũ

chũ'u pa'iche'te masi kũara mũ'ure, pãipi asa chũ'ũni, "Cu'ache cho'omanefũ jã'ũre", chiapũ. ¹¹ Chura docerepaumucujñachi'a panicuhamũ chũ'u Jerusalén raisi'e. Mũ'u sēeto ũcuate'ere kũajanaa'me pã. Dioni pojora chini Dios vũ'ena mũasi'kũa'mũ chũ'u reparũ. ¹²⁻¹³ Mũa kaka chekũnare judiõpã i'kamanesi'kũa'mũ chũ'u. Ija'che cutume pã chũ'ũre: "Pablo Jerusalén vũ'ejoopo peore ku'iu Dios vũ'ena'me chũkũna judiõpã chi'ivũ'ña kaka rũa i'kamũ, cavaa'jũ chini", chiime pã chũ'ũre. Chũ'ũpi jã'aja'ñe cho'omaũna chũ'u cho'oche pã ñamanesinaa'me. Peore ina chũ'ũre cu'ache cutuche jorechũ'oa'me jã'a. ¹⁴ Ija'che pa'ikũ'mũ chũ'u: Dios chũ'o Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperũmũ Dios chũ'o kũasina tocha jo'kasi'e peore cuasakũ'mũ chũ'u. Jã'ajekũna chũ'u aipã Cuasacojñokũ'te Diore cho'oche cho'okaikũ'mũ chũ'u. Ina, "Jesure cuasache rũa tĩñea'me", chiinaa'me. Jesús chũ'vasi'e pa'ikũ'mũ chũ'u. ¹⁵ Jã'ata'ni ina cuasacheja'che cuasakũ'mũ chũ'u, Dios na'a pa'isirũmũ pã jũnisosiva'nare ũcuanũkore vasoja'che. Cu'ache pa'isinana'me re'oja'che pa'isina peore jo'e vajũraijanaa'me. ¹⁶ Jã'ajekũna Diopi pojoa'kũ chini re'oja'chechi'a cho'ora chiikũ'mũ chũ'u. ũcuachi'a pãipi pojoa'jũ chini chekũnare pã re'oja'chechi'a cho'ora chiikũ'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe cho'ora chini si'arũmũ peore cho'ore'ochetũ'ka re'oja'che cho'omũ chũ'u.

¹⁷ Chũ'u rũa jeerũmũ chekũchejña ku'iu pa'isi'kũpi ichejana chũ'u pa'ichejana jo'e co'isi'kũa'mũ chũ'ova'na pa'iva'nani kurire ĩsira chini. ũcuachi'a jo'cha va'iva'nani koo Dioni pojokũ Repaũ vũ'ena vani jo'kara chini co'isi'kũa'mũ chũ'u icheja. ¹⁸ Jã'aja'ñe cho'okũni judiõpã Asia cheja raisina chēasinaa'me chũ'ũre, cu'are tũnora chini judiõ phairi cho'okaiche cho'ocojñosi'kũni. Reparũmũ pã kuanupũjẽ'e cuaamaũ pã cavachejẽ'e chũ'ũmanesi'kũa'mũ chũ'u. ¹⁹ Jã'ajekũna repanapi ichejana mũ'ure ti'jñeñe rani nũkajũ chũ'u cu'ache cho'osi'ere kũaa'jũ, chũ'u cu'ache cho'osi'e pa'ito. ²⁰ Repanapi rani kũama'to icheja pa'inapi inapi kũaa'jũ mũ'ure, aperũmũ judiõ aina chũ'ũni sēniasañũ chini chi'irũmũ, chũ'u cu'ache cho'osi'e asasina pani. ²¹ Ija'chechi'a cho'osi'kũa'mũ chũ'u. Repanana'me pa'irũmũ ũjachũ'o ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'u: "Chũ'ũpi pã jũnisosina jo'e vajũraijachere cuasakũna chēa ra ichejana nũko sēniasajũ pa'ime pã chũ'ũre", chiisi'kũa'mũ chũ'u, repanapi sãĩñechi'a cavaa'jũ chini. Jmamakaru cu'amũ jã'a —chiniasomũ Pablo.

²² I'ka pi'niũna repaũ Félix, Jesure cuasana pa'iche rũa masakũjekũ,

—Re'omũ. Cuhajũ'ũ. Na'a pani cutuñũ. Sõtao ai, Lisiapi rani kũakũna peore asa masi chũ'ũja'mũ chũ'u ie —chiniasomũ repaũ. Chini pã chi'isinare peore eto saomasomũ repaũ. ²³ Eto cienrepanare sõtaopã chũ'ũkũ'te Pablõni pẽ'jekaamũ chini chũ'ũasomũ repaũ. Jã'ata'ni— Repaũ cho'ora chiiche ũsemanejũ'ũ repaũ'te. ũcuachi'a repaũ'te cuasana rani repaũni kuirañũ chiito ũsemanejũ'ũ —chiĩ chũ'ũasomũ repaũ Félix.

²⁴ Na'a pa'isirũmũ repaũ Félix rũjona'me jo'e raniasomũ. Repaũ rũjo, Drusila, judiõpãio paniasomo. Rani repaũ Félix, "Pablo'te rajũ'ũ", chiniasomũ. Soni raõũna Pablo Jesucristo'te cuasache'te peore kũaasomũ repaũ'te. ²⁵ Ija'che kũaasomũ Pablo repaũ'te:

—Jesure cuasana ũcuauji cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ cu'achejẽ'e cho'ocuhenaamẽ. Jã'aja'ñe pa'ijũna Dios pojomũ chũkũna'te. Jã'ata'ni Dios na'a pa'isirũmũ Jesure cuasamanare cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ —chiniasomũ Pablo. Jã'aja'ñe kũakũna Félix asa kũkũso Pablo'te i'kaasomũ.

—Re'omũ. Pã chēavũ'ena co'ijũ'ũ. Na'a pa'isirũmũ chũ'ũre asaũarũmũna jo'e soija'mũ chũ'u mũ'ure —chiniasomũ. ²⁶ ũcuachi'a, "Chekũrũmũ repaũ etara chini chũ'ũre kuri rũa ĩsija'mũ", chini cuasakũ, cha'akũ repaũ'te etomaneasomũ repaũ. Etomairo paakũ rũarepañõ repaũ'te soni repaũna'me cutukũ paniasomũ repaũ.

²⁷ Te'eka'chapaũsurumu pa'isirumuna Félipi etasouna chekupi chũ'uasomu repacheja Porcio Festoji. Repau etarumu Félix judíopãipi repauni pojoa'ju chini Pablo'te pãi chěavũ'ena ũcua jo'kaasomu.

25

Festo ti'jñeñena Pablo i'kasi'ere kuamu

¹ Ũcuarumu Festo repacheja canani chũ'ara chini Cesarea vũ'ejoopona ranciasomu. Repajoopo choteumucujña pani Jerusalén vũ'ejoopona saniasomu repau. ² Sakuna judío phairipãi chũ'unana'me judío aina ũcuachejana Pablo pa'iche rua cu'ache cutuasome. ³ Jã'aja'ñe cutuju Festo'te Pabloni Jerusalenna jo'e chũ'ũ raa'ku chini rua sēniasome repana, chũ'ũ raokuna pẽ'je ma'ana vanisoũu chini. ⁴ Jã'ata'ni Festo repanare ija'che i'kaasomu:

—Pablo Cesarea vũ'ejoopo pãi chěavũ'ere pa'imũ. Ũcuachejana co'ipi'ramu chu'ũ. ⁵ Jã'ajekuna musanukonare chũ'una chu'una'me sani repau cu'ache cho'osi'e ũcuachejana kuaa'ju, repau cu'ache cho'osi'e pa'ito —chiniasomu.

⁶ Repau Festo Jerusalén vũ'ejoopo ochorepaumucujña jã'apãani dierepaumucujña pa'isirumuna, Cesarea vũ'ejoopona jo'e co'iasomu. Co'i jo'e afeñatato pãire soniasomu repau, Pablo cho'osi'ere kuajuna asara chini. Ũcuachi'a Pablo'te pãi chěavũ'epi etua ra repau ti'jñeñena nukoa'ju chini chũ'uasomu repau. ⁷ Chũ'ũ raouna judíopãi Jerusalén raisina rũhiso'koro nukaju, jorejũ rua cu'ache i'kaasome. Jã'ata'ni chekuna repana i'kache'te asavesuju jachaju, “Ũcuarepa'a'me”, chiimaneasome.

⁸ Repana i'ka pi'nirena Pablo ija'che i'kaasomu:

—Asarepajũ'ũ, musanukona. Chu'ũ cu'ache cho'omanesi'kua'mũ. Chukuna judío aipãi chũ'usi'e jachamaũ Dios vũ'ejẽ'e cu'ache cho'oma'kua'mũ chu'ũ. Ũcuachi'a maire chũ'ũku, Césare chũ'ũñejẽ'e jachama'kua'mũ chu'ũ —chiniasomu.

⁹ Chikuna Festo judíopãipi repauni pojoa'ju chini ija'che sēniasomu Pablo'te:

—Jerusalenna sani judío ainana'me jo'e iere peore cutuũu mai. Cutu pi'nisirumuna mu'ũre cho'ojache cuasa chũ'ũja'mũ chu'ũ. ¿Je'se cuasaku mu'ũ? ¿Saija'ũ? —chiniasomu.

¹⁰ Chikuna Pablo jo'e i'kaasomu.

—Saima'mũ chu'ũ. Icheja Cesarea vũ'ejoopo pa'inapi César neenapi sēniasato re'omu chu'ũre. Judíopãi cu'ache cho'omanesi'kua'mũ chu'ũ. Masimu mu'ũ jã'a.

¹¹ Cu'ache cho'osi'ku pani jũ'iñe cuhemanera'amũ chu'ũ. Jã'ata'ni ina chu'ũre cu'ache i'kasi'e, ũcuarepa pa'ima'to inare judíopãi jo'kamanejũ'ũ chu'ũre. César pa'ichejana saojũ'ũ chu'ũre repauji chu'ũ cho'osi'ere peore asa chu'ũre cho'ojachere chũ'ũa'ku —chiniasomu Pablo.

¹² Chikuna Festo repau neenare masinajejuna sēniasa pi'ni ija'che i'kaasomu:

—Jau. Césani sani ñara chiimu mu'ũ. Saoja'mũ chu'ũ mu'ũre —chiniasomu Festo.

Rey Agripa'me Festo cutusi'ere kuamu

¹³ Na'a pa'isirumuna Galilea cheja pa'inare chũ'ũku, Rey Agripa majaa'cho Berenicena'me Cesarea vũ'ejoopona ranciasome, Festoni pojoũu chini. ¹⁴ Rani pa'ijuna repanare Pablo pa'iche'te ija'che kuaasomu Festo:

—Icheja Félix chěa jo'kasi'ku pa'imũ. ¹⁵ Chu'ũ Jerusalén saisirumu judío phairipãi chũ'unana'me judío aina rua cu'ache cutusinaa'me repau'te. Chu'ũpi repauni vanisoche'te chũ'ũa'ku chini i'kasinaa'me repana chu'ũre. ¹⁶ Jã'aja'ñe i'kajuna asa ija'che i'kasi'kua'mũ chu'ũ repanare: “Chukuna Romapãi jã'aja'ñe cho'omanaa'me. Pãi cu'ache cutucojñosi'kũre vanisoche teana chũ'ũmana'a'me chukuna. Charo repau cu'ache cho'osi'e ke'renapi repau asaku'te pãi chũ'ũkuni kuame. Kua pi'nirena repana ke'recojñokũji repau cho'osi'e peore kuamu. Kuauna chukuna Romapãi chũ'unari

repaɯ cu'ache cho'osi'ere asa jachama'to cu'ache cho'oche chũ'ure'omɯ repaɯ'te. Jachatota'ni cu'ache chũ'ucɯ'amɯ", chiisi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ repanare. ¹⁷ Jã'aja'ñe i'kasi'kɯpi repanana'me ichejana rani na'a jeerɯmɯ pa'ima'ñe teana jo'e apeñatato pãi cho'osi'e asaruupɯna kaka soisi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ repanare, repaɯ cho'osi'ere kɯajɯna asara chini. Ũcuachi'a reparɯmɯ Pablo'te raa'kɯ chini chũ'usi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ. ¹⁸ Soni raouna repaɯ'te ke'renapi vɯni nɯkajɯ kɯajɯna asa, kɯkɯsi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ. "Pablo rɯa cu'ache cho'osi'kɯcosomɯ", chini cuasasi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ aperɯmɯ. Jã'ata'ni chɯ'ɯ cuasasi'ere kɯamanesinaa'me repaɯ, Pablo cu'ache cho'osi'e. ¹⁹ Cu'arepache cho'omanesi'ere kɯasinaa'me repaɯ. Ija'chechi'a kɯasinaa'me: "Ikɯ Pablo chɯkɯna aipãi chũ'usi'e masi cho'oma'kɯa'mɯ. Ũcuachi'a, Jesure jũnisouna tãsi'kɯre, 'Vajɯmɯ', chiikɯ'mɯ ikɯ", chiisinaa'me repaɯ. ²⁰ Jã'aja'ñe kɯarena asa te'eɯ, ¿Je'se cho'oja'che chɯ'ɯ? chiisi'kɯa'mɯ. Masi asamanesi'kɯjekɯ sɛniasasi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ repaɯ'te. "¿Jerusalén vɯ'ejoopona sani mɯ'ure ke'rena asaju'te kɯama'kɯ mɯ'ɯ chɯ'ure?", chiisi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ repaɯ'te. ²¹ Chikɯna, "Saima'mɯ chɯ'ɯ. Maire chũ'ukɯ César ti'jñeñena i'kara chiimɯ chɯ'ɯ", chiisi'kɯa'mɯ repaɯ. Chikɯna repaɯ'te pãi chẽavɯ'ere paaajɯ chini chũ'usi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ, César pa'icheja saochetɯ'ka — chiniasomɯ Festo Rey Agripa'te.

²² Chikɯna Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomɯ:

—Repaɯ i'kache'te asara chiimɯ chɯ'ɯ —chiniasomɯ.

Chikɯna, Festo,

—Jau, che'ro repaɯ i'kache asaja'mɯ mɯ'ɯ —chiniasomɯ.

Pablo Rey Agripa'te i'kasi'ere kɯamɯ

²³ Jo'e apeñatato repaɯ Rey Agripa'me Berenice rɯa ro'ikãñapi re'ojakãña ju'ijɯ jainɯko pãi ñajɯ'te pãi chi'iruupɯna kakaasome. Chekɯna ũcuachi'a ja'me chi'iasome sɔtao chũ'unana'me repajoopo aina peore. Repanapi chi'irena Festo Pabloni raa'jɯ chini chũ'ɯasomɯ. ²⁴ Repaɯ'te rarena Festo ija'che i'kaasomɯ repanare:

—Rey Agripa'me chekɯna chi'isina, asarepajũ'ɯ. Ñajũ'ɯ ikɯre. Judíopãi ũcuanɯko icheja canana'me Jerusalén vɯ'ejoopo cana cu'ache cutume ikɯre. Cu'ache cutujɯ, cuijɯ, "Vanisojũ'ɯ ikɯre", chiime repaɯ. ²⁵ Ikɯ pa'iche peore sɛniasasi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ. Cu'ache cho'omanesi'kɯa'mɯ ikɯ. Jã'ajekɯna vanisoche chũ'ũñe peomɯ ikɯre. Jã'ata'ni repaɯji Césani cutura chiimɯna Roma vɯ'ejoopona saoja'mɯ chɯ'ɯ ikɯre. ²⁶ Jã'ata'ni maire chũ'ukɯ'te ikɯre cu'ache i'kasi'e kɯakɯ tocha saochetɯ'ka pa'imɯ. ¿Je'se tochaja'che chɯ'ɯ? Cu'ache i'kasi'e tochavesukɯjekɯ, Rey Agripa, mɯ'ure soisi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ inare peore, mɯsanɯkonapi repaɯ i'kache'te asa chɯ'ɯ tochajachere kɯaa'jɯ chini. ²⁷ Chẽacojñosi'kɯre cu'ache i'kasi'e tocha saomairo saoto cu'acosomɯ. Jã'aja'ñe cuasamɯ chɯ'ɯ —chiniasomɯ Festo repanare pãi.

26

¹ Chikɯna Rey Agripa Pablo'te i'kaasomɯ.

—Ikare'omɯ mɯ'ure chura. Pãi mɯ'ure cu'ache i'kasi'e, ¿je'se chiikɯ mɯ'ɯ? — chiniasomɯ.

Chikɯna Pablo jũtɯ pe'chekɯ ija'che i'kaasomɯ:

² —Rey Agripa, mɯ'ure rɯa masakɯni, iumucuse chɯ'ɯni i'kare'okɯna rɯa pojomɯ chɯ'ɯ. Judíopãi chɯ'ure cu'ache cutusi'ere chɯ'ɯ pa'iche meñe rũhiñe kɯaja'mɯ chɯ'ɯ. ³ Ũcuachi'a mɯ'ɯpi chɯkɯna judíopãi pa'iche peore masakɯ, chɯkɯna irɯmɯ cutuchejatɯ'ka masakɯjekɯna pojomɯ chɯ'ɯ. Jã'ajekɯna mɯ'ure chɯ'ɯ i'kache pe'ruma'ñe asaa'kɯ chini sɛemɯ chɯ'ɯ mɯ'ure. Asarepajũ'ɯ —chiniasomɯ Pablo.

Pablo repaɯ aperɯmɯ pa'isi'ere kɯamɯ

⁴ Chini ija'che i'kaasomɯ:

—Chũ'u chĩirũmũpi p̄õsũũ pa'irũmũjatũ'ka judĩopãĩ peore ja'me pa'isi'kũa'mũ, chũ'u pa'icheja pa'irũmũna'me Jerusalén vũ'ejoopo sani pa'irũmũ. Jã'ajekũna repaña judĩopãĩ ũcuauũko chũ'u pa'isi'e masime. ⁵ Chũ'ũre rũa jeerũmũ masime repaña. Ũcuachi'a p̄õsũũmũpi chũ'u fariseopãĩ chũ'ũñe cho'okũ pa'isi'e masime repaña. Repanare kũauũto jã'are kũaa'jũ. Chũkũna fariseopãĩ Dios chũ'ũsi'ena'me judĩo phairipãĩ chũ'ũsi'e chekũnare pãĩ na'a rũa cuasajũ cho'onaa'me. ⁶ Dios aperũmũ Repaũ cho'ojachere chũkũna aipãĩ kũasi'e rũa cuasakũ'mũ chũ'u. Jã'a cuasakũjekũna chura ina chũ'ũre ichejana chẽa rasinaa'me, pãĩ chũ'ũna asajũ'te chũ'u pa'iche'te cu'ache cutuũũ chini. ⁷ Chũkũna aipãĩpi Dios cho'ojachere asa tocha jo'karena chũkũna Israelpãĩ ũcuauũko ũcuare cuasajũ cha'ame. Cha'ajũ Diopi pojoa'kũ chini Repaũ chũ'ũ jo'kasi'e si'arũmũ umucujũna'me ñami cho'okaijũ pa'ime chũkũna. Jã'ata'ni chũ'ũpi ũcuare cuasakũ, “Dios cho'ocuhasi'kũa'mũ jã'a”, chĩũna cu'ache i'kame ina chũ'ũre, Rey Agripa. ⁸ ¿Je'se pa'ũna mũsanũkona jũniso tãcojũosi'kũre Dios vasosi'e jachache? ¿“Dios vasovesũmũ”, chiiche mũsanũkona?

Jesure cuasanare repaũ cu'ache cho'osi'ere kũamũ Pablo

⁹ 'Aperũmũ chũ'u ũcuachi'a, “Nazaret raisi'kũre Jesure cuasanare rũa cu'ache cho'oto re'omũ; peore cho'ore'ochetũ'ka cu'ache cho'ora repanare”, chĩũ cuasasi'kũa'mũ. ¹⁰ Jã'aja'ñe cuasakũ Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare rũa cu'ache cho'osi'kũa'mũ chũ'u. Judĩo phairipãĩ chũ'ũnapi chũ'ũjũna Jesure cuasanare jainũkore chẽa pãĩ chẽavũ'ena cuaosi'kũa'mũ chũ'u. Ũcuachi'a pãĩpi Jesure cuasanani vanisoũũ chiito, “Vanisojũ'ũ repanare”, chĩisi'kũa'mũ chũ'u chekũnana'me. Chũkũnapi jã'aja'ñe chũ'ũto repanare vanisosinaa'me repaña. ¹¹ Chũkũna judĩopãĩ chi'ivũ'ña si'arũmũ mũa kaka repanare chẽa cu'ache cho'okũ pa'isi'kũa'mũ chũ'u. Repanapi Dioni cu'ache i'kaa'jũ chini rũa cu'ache cho'osi'kũa'mũ chũ'u repanare. Repanare rũa pe'ruche pe'rukũ tĩipãĩ pa'ijooopãjatũ'ka repanani chẽara chini ku'isi'kũa'mũ chũ'u.

Repaũ Jesure jovosi'ere kũamũ Pablo

¹² Jã'aja'ñe cho'okũ judĩo phairipãĩ chũ'ũnapi chũ'ũrena Damasco vũ'ejoopona pãĩre chẽara chini saisi'kũa'mũ chũ'u. ¹³ Asarepajũ'ũ, Rey Agripa. Chũ'u Damasco vũ'ejoopo saima'api saiũ nukarepaũ sũ'itona cũnaũmũpi rũhiso'koro ũsũũ'te na'a rũa miañeji sũkakũna ñasi'kũa'mũ chũ'u, chũ'ũre ja'me saisina ũcuachi'a. ¹⁴ Rũarepa miakũna ũcuauũko chejana tãisinaa'me chũkũna. Tãni ũhiũ hebreo chũ'opi chũ'ũre i'kache ija'che chiiche'te asasi'kũa'mũ chũ'u: “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ũna mũ'ũ chũ'ũre si'arũmũ cu'ache cho'okũ? Jã'aja'ñe cho'okũ mũ'ũpi meñe cu'ache cho'okũ pa'imũ mũ'ũ”, chĩisi'kũa'mũ. ¹⁵ Chikũna, “Chũ'ũre Paakũ, ¿keeja'ũ'ũ mũ'ũ?”, chĩisi'kũa'mũ chũ'u. Chikũna, “Jesua'mũ chũ'u; mũ'ũre cu'ache cho'ocojũokũ'mũ”, chĩisi'kũa'mũ Maire Paakũ chũ'ũre. ¹⁶ Chini jo'e i'kasi'kũa'mũ chũ'ũre. “Vũni nukajũ'ũ. Mũ'ũre chũ'u peosichejapi rani ñomũ chũ'u, mũ'ũni chẽa paara chini. Chũ'ũni cho'okaau chini cho'ochetũ'ka jo'kara chiimũ chũ'u mũ'ũre. Irũmũ chũ'ũre ñasi'ena'me na'a pa'isirũmũ ñajañere kũaa'kũ chini chẽamũ chũ'u mũ'ũre. ¹⁷ Judĩopãina'me judĩo peona pa'ichejũna chũ'u mũ'ũre saosirũmũ mũ'ũre cho'okaija'mũ chũ'u, repanapi mũ'ũni cu'ache cho'oũũ chiito. ¹⁸ Mũ'ũpi sani repanani chũ'u chũ'ore chũ'vakũna asa chẽa cu'ache cho'ochetũ'ka ũhaso chũ'ũni cuasajũ jovorena, repanare vati ai paanare tũa paakũ, repaña cu'ache cho'ochetũ'ka tũ'neso repaña rekoũõare care'vaũna Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ paapũ chini saojamũ chũ'u mũ'ũre”, chĩisi'kũa'mũ Jesús chũ'ũre.

Jesupi chũ'ũna cho'osi'ere kũamũ Pablo

19 'Rey Agripa, asarepajũ'u. Jesús cunaumupi caje ñoku i'kasi'kua'mu chu'ure. Repau i'kakũ chũ'usi'e jachama'ñe cho'omu chu'u. 20 Charo Damasco vü'ejoopo pa'inani Dios chu'o chu'vasi'kua'mu chu'u. Jã'achejapi Jerusalén vü'ejoopo pa'inare sani chu'vakũ Judea cheja pa'inare peore chu'vasi'kua'mu chu'u, judío peonarejatũ'ka. Repanapi cu'ache cho'оче'te ũhaso Dioni cuasajũ jovo re'oja'che pa'ijũna, chekũnapi repaña Diore jovosi'ere ña masia'jũ chini chu'vasi'kua'mu chu'u. 21 Jã'aja'ñe chu'vakũji Dios vü'ena muauna judíopãi vanisoñu chini chēasinaa'me chu'ure. 22 Jã'ata'ni Diopi chu'uni jũ'iñe'te ũsekũna iumucujñajatũ'ka chuta'a vajũũ pa'imũ chu'u. Diopi chu'uni cho'okaiũna Repau pa'iche'te pãĩ ũcuanũkore kuamũ chu'u, rũa masinana'me vesũva'nare. Moisés chũ'usi'ena'me Dios chu'o aperũmũ kuasina tocha jo'kasi'echi'a kuamũ chu'u. Dios cho'ojachere kuasinaa'me repaña. Repaña kuasi'e cho'ocuhasi'kua'mu Dios. 23 Dios Raosi'ku rani rũa cu'ache cho'ocojño vanisorena tãcojñosi'kuta'ni jo'e vajũraisi'kua'mu. Chekũnare pãĩ charo vajũraisi'kua'mu Repau. Jo'e jũnisomanejañere charo vajũrani pa'iu re'oja'che pa'iche'te Repau majapãĩ judíopãire chu'vasi'kua'mu Repau, judío peonare ũcuachi'a —chiniasomũ Pablo repau'te.

Pablo Rey Agripa'te chu'vasi'ere kuamũ

24 Pabloji repau pa'iche'te jã'aja'ñe kuakũna asa Festo ũjachũ'opi ija'che i'kakũ cuiasomũ:

—Pablo, vë'veũ'mu mũ'u. Rũarepa che'chekũ vë've cho'osomũ mũ'u —chiniasomũ.

25 Chikũna Pablo jo'e i'kaasomũ.

—Chu'ure paakũ, Festo, vë'veũma'mu chu'u. Vë'veũ peokũjekũ chu'ure cho'osi'ere chu'o ũcuarepare kuamũ chu'u. 26 Iku Rey Agripa chu'u i'kache asa masimũ. Jã'ajekũna repau'te vajũchũma'ñe kuamũ chu'u. Peore chu'u kuache rope'e cho'osi'ema'mu. Jã'ajekũna peore asacosomũ repau. 27 Rey Agripa, ¿Dios chu'o aperũmũ kuasina tocha jo'kasi'e kuache cuasama'ku mũ'u? Cuasamũ mũ'u. Masimũ chu'u jã'a —chiniasomũ Pablo.

28 Chikũna Rey Agripa Pablo'te ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'upi chu'vakũna Jesure teana jovora'amũ chu'u —chiniasomũ.

29 Chikũna Pablo i'kaasomũ.

—Mũ'upi teana jovoto re'ora'amũ. ũcuachi'a na'a pa'isirũmũ jovoto re'omũ. Diore sēekaimũ chu'u, mũ'una'me peore ina asana chu'u pa'icheja'che paarpũ chini, jã'ata'ni chēacojñoma'ñe —chiniasomũ repau.

30 Chikũna repau Rey vũni nũkaasomũ, Festona'me, Berenice, repavũ'e chi'i ñu'isina peore. 31 Vũni reparuupũ chi'i ñu'isinapi etajũ cutuasome repaña.

—Iku cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Jã'ajekũna vanisoche peomũ ikũre. Pãĩ chēavũ'e cuaоче peomũ ũcuachi'a —chiniasome repaña.

32 Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomũ:

—Repau, “Césani i'kara chiimũ chu'u”, chiima'to etore'ora'asi'kua'mu repau'te —chiniasomũ Rey Agripa.

27

Pablo Roma vü'ejoopona saocojñosi'ere kuamũ

1 Roma vü'ejoopona Pablo'te choovũ tutupi savũji saоче care'vasirũmũ repau'te chēa paana Pablo'te chekũnare chēacojñosinana'me sa cienrepanare sōtao chũ'ũkũni jo'kasinaa'me. Pãĩ chũ'ũkũ César Augusto pa'ijooopo pa'ikuanupũ, sōtao kuanupũ ja'me pa'ikũ paniasomũ repau sōtao chũ'ũkũ, Julio. 2 ũcuarũmũ chũkũna Julioni Pablo'te jo'kasirũmũ choovũ Adramitio vü'ejoopo raisi'vũna tuhisinaa'me, Asia cheja choo jũosa'ñaroãna saipi'rakũna. Chekũ Macedonia cheja cakũ, Tesalónica

vũ'ejooopo raisi'ku, Aristarco, ja'me pa'isi'kua'mũ chũkũna'te. ³ Saiju jo'e apeñatato Sidón vũ'ejooopona tĩ'a juosinaa'me chũkũna. Repacheja tĩ'asirũmũ Julio, Pablóni oiũ repaũ'te re'oja'che cho'onapi repaũ chiiche'te kuiraa'ju chini mani ñaũe ùsemanesi'kua'mũ. ⁴ Jã'achejapi choovũ tuni jo'e saisinaa'me chũkũna. Saijũna chũkũnani ruarepa rache tutakũna, Chipre juupo tĩ'a tutamakã'kopi caraisinaa'me chũkũna. ⁵ Chipre juupona'me Cilicia chejana'me Panfilia cheja carani Licia cheja pa'ijooopona Mira vũ'ejooopona tĩ'asinaa'me chũkũna.

⁶ Tĩ'a juo mani jo'e chekũvũ'te choovũ ku'esi'kua'mũ repaũ sũtao chũ'ũku, Julio. Ku'ekũ Alejandría vũ'ejooopoji rani Italia cheja saipi'rauvũ'te jũna ùcuavũna, "Tuhijũ'ũ", chiisi'kua'mũ repaũ chũkũna'te. ⁷ Repavũ tuni raa pe'kerũ saisinaa'me chũkũna. Chũkũnani ruarepa rache tutakũna raa saicu'asi'kua'mũ chũkũna'te. Ruarepaumucujũna pe'kerũ saiju Gnido vũ'ejooopo ti'jũeñena tĩ'asinaa'me chũkũna. Chuta'a ruarepa rache tutakũna Creta juupo chekũkã'kopi saũu chini ùcuajuupo chã'tirona ti'jũeñe jẽni, Salmón chã'tiroji pachusinaa'me chũkũna. ⁸ Salmón chã'tiro carani juupo ru'tũruji pe'kerũ saiju Buenos Puertos choo juosa'arona tĩ'a juosinaa'me chũkũna, Lasea vũ'ejooopo kueñe pa'isa'arona.

⁹ Jeerũmũ ku'ijũna okorũmũ, ku'icu'arũmũ tĩ'api'rasi'kua'mũ. Judíopãĩ ãũ ãimaumucuse caraisirũmũjekũna, chiara ku'inare raa asivajũchũache pa'isi'kua'mũ raa tutarũmũjekũna. Jã'ajekũna Pablo chekũnare pãĩ ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

¹⁰ —Ëmũpãĩ, asarepajũ'ũ. Jo'e saimaneñũ mai. Raa tutarũmũna jo'e saito chiara ùjara cu'ache ti'jũeja'mũ maire. Choovũna'me pũse cho'osoja'mũ. Ùcuachi'a maire raa cho'osovajũchũache pa'ija'mũ —chiisi'kua'mũ.

¹¹ Jã'aja'ñe i'kakũni sũtao chũ'ũku Julio jachasi'kua'mũ. Pablo i'kache'te asacuheku choovũ paaku chũ'vachena'me choovũ tachokaiku chũ'vache'te asasi'kua'mũ repaũ. ¹² Okorũmũ pa'icu'asa'arokũna choovũ pa'ina jainũko jo'e tũichejana saũu chiisinaa'me. Fenice choo juosa'arona ùcuajuupo pa'isa'arona saũu chiisinaa'me repana. Fenice choo juocheja ka'chasa'ñaroã pa'isi'kua'mũ. Te'esa'aro ùsũũ na'ikã'kore pa'imũ. Chekũsa'aro ùsũũ mũikã'kore pa'imũ. Okorũmũ raa pa'ire'omũ repasa'ñaroã. Jã'ajekũna ùcuasa'ñaroãre sani pa'iju ùsurũmũ tĩ'añe'te cha'aũu chiisinaa'me repana. Chekũnata'ni saicuhesinaa'me repacheja.

Chiara ku'inare cu'ache ti'jũesi'ere kũamũ

¹³ Jã'aja'ñe cutusirũmũ sũripũ cakã'kopi pe'kerũ tutakũna choovũ paana saũu chini pojojũ josinaa'me. Jose jo'e saisinaa'me chũkũna Creta juupo ru'tũvaji. ¹⁴ Jmamarũ saijuũna co'covũ cakã'kopi te'erũmũ juupo cakã'kopi raa tutache tutasi'kua'mũ. ¹⁵ Ruarepa tutakũna co'covũ saicu'asi'kua'mũ chũkũna'te. Tachocu'ache, tuta saokũna, rupũ vavasinaa'me chũkũna. ¹⁶ Tuta saokũna Cauda juurũ ñajũ chekũkã'kopi caraisinaa'me chũkũna. Jã'acheja na'a pe'kerũ tutakũna chekũvũ choovũ jmara'vũrũ ùjavũna quẽo rueo sara'vũrũ'te na'a masi rueni quẽosinaa'me chũkũna. ¹⁷ Choovũ ùjavũ paana jmara'vũrũ na'a masi quẽosirũmũ ùjavũ pĩsi ùjameãpi rũhikorovũ repavũji vẽesinaa'me na'a jũjaa'ku chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirũmũ, "Choovũji Sirte cheja mejavũna sani tunisokũ", chini repavũ tutasaokãñare casosinaa'me chũkũna choovũji na'a pe'kerũ saau chini. Repakãña casosirũmũ na'a pe'kerũ saisi'kua'mũ choovũ.

¹⁸ Jo'e apeñatato ùcuã cuhama'ñe tutakũna choovũ paana chiarana pũse raa sũjososinaa'me. ¹⁹ Jo'e apeñatato choovũquee peore sũjosinaa'me repana. ²⁰ Raa si'aumucujũna raa tutache tutasi'kua'mũ. Ruarepa tutaku umucujũna ùsũũjẽ'e ñomanesi'kua'mũ. Ñami ma'jũnokojẽ'e ñomanesinaa'me chũkũna'te. Jeereparũmũ tutakũna, "Cho'osojanaa'me mai", chiisinaa'me chũkũna ùcuãũko.

21 Choovü paanapi jeereparumü äure äimarüna Pablo vüni nukakü jo'e chü'vasi'küa'mü repanare.

—Ümüpäi, asarepajü'ü. Chü'ü müsankonare aperumü i'kasi'küa'mü. “Creta juupona canükañu”, chiisi'ere müsankonapi jachamaneru ie cu'a ti'jñemanera'asi'küa'mü maire. Pösejê'e cho'osomanera'asinaa'me mai. Choovüjê'e jonisomanera'amü. 22 Cu'ache ti'jñecuhamü maire. Jã'ata'ni vajuchumairo pa'ijü'ü chiimü chü'ü müsankonare. Mai te'eujê'e cho'osomanejanaa'me. Choovüchi'a cho'osoja'mü. 23 Chü'ü Diore cho'oche cho'okaikü'mü. Nami Repau, Chü'üre Paakü, Dios, ángelni raosi'küa'mü chü'üre. Raouna chü'üre kueñe nukakü ija'che i'kasi'küa'mü ángel chü'üre: 24 “Pablo, cho'osoche vajuchumanejü'ü. Roma vü'ejoopona sani César ti'jñeñe nukakü i'kaja'mü mü'ü. Repau César mü'ü i'kache asa pi'ni mü'üre cho'ojache cuasa chü'üja'mü. Ücuachi'a inare mü'üna'me ku'inare oiü ücuanükore cho'okaija'mü Dios, cho'osomaneajü chini”, chiisi'küa'mü ángel chü'üre. 25 Jã'ajeküna tutache vajuchumanejü'ü müsankona. Chü'üre Repau i'kasi'e cho'okaija'mü Dios. Repau i'kache jachama'mü chü'ü. 26 Chiarana runi cho'osoma'ñe juupona ti'ajanaa'me mai. Jã'ata'ni choovüchi'a cho'osoja'mü —chiisi'küa'mü Pablo.

27 Catorcerepaumucujña ku'isirumü ñami chuta'a Mar Adriático chiara'te vavajü pa'isinaa'me chüküna, tuta saocojñova'na. Nãmirepana cheja kueñe ti'asinaa'me chüküna. Choovü paana ñamasinajejü küasinaa'me chüküna'te. 28 Cheja kueñejeküna chiara rüiche'te masiñu chini cunapü pï'sime pa'ipü'te rüosinaa'me repana. Ruo ñato treinta y seis metros rüisi'küa'mü chiara. Jmamakaru saijü jo'e rüo ñato veintisiete metrochi'a rüisi'küa'mü. 29 Pëachejana rüarepa na'mi ti'aküna küküosinaa'me repana. “Catapüña ve'ejani joni runisojanaa'me mai”, chini choovü tütirüna rükumajña ücuaka'chapamajña quê'ke ru'sosinaa'me repana, choovüji na'a pe'kerü saau chini. Quê'ke ru'so pi'ni Dioni rüa sêesinaa'me repana, na'mi ñataa'kü chini. 30 Repavü cho'oche cho'ona te'ena eta sañu chini jmaravü'ürü'te choovü ñoma'ñe jose casosinaa'me. “Choovüji na'a pe'kerü saau chini jo'e rüküche'te quê'ke choo kovüna ru'sojanaa'me chüküna”, chini müa jorejü jmaravü'ürü'te jose casosinaa'me repana. 31 Jose casorena Pablo sõtaopäina'me repanare chü'ükü'te küasi'küa'mü.

—Inapi ivü cho'oche cho'onapi etasoru cho'osojanaa'me müsankona. Cho'oche cho'ona karasojanaa'me —chiisi'küa'mü Pablo.

32 Chiküna sõtaopäi repanapi saimaneajü chini choovü jmaravü'ürü quêo süosi'vü chüto tãa mevösosinaa'me. 33 Nãtapi'ratona repau Pablo choovü pa'inare ücuanükore jo'e chü'vasi'küa'mü, äure äapü chini.

—Maire ti'jñejañere chüova'na cuasajü catorcerepaumucujña äü jmamakaru'jê'e äima'me mai. 34 Churata'ni äü äni vajüjü'ü müsankona. Äü äiñeji karamü müsankonare. Te'eujê'e cho'osomanejanaa'me mai —chiisi'küa'mü Pablo repanare. 35 Chini päpü mini Dioni, “Re'orepamü”, chini repana ñaju'te päpü tã'se äisi'küa'mü repau. 36 Äiüna ña vajuchüamaüna ücuanüko pä mini ja'me äisinaa'me repana. 37 Chüküna choovü pa'ina peore doscientos setenta y seirepana pa'isinaa'me. 38 Chajiche äni trigopüäre peore sêjosinaa'me repana, choovüji na'a vü'sajaaü chini.

Choovü cho'ososi'ere küamü

39 Nãtaüna vüni ñato cheja ñosi'küa'mü. Choo jüosa'aro meja pa'isa'aro pa'isi'küa'mü repacheja. Jã'ata'ni ñavesüsinäa'me chüküna aperumüna repacheja ñamanajejü. Mejavü pa'isa'arona ña jüoñu chiisinaa'me repana choovü paana. 40 Jüoñu chini repana quê'kesimajña rükumajña chüto tãa rüoso tachova'tire josinaa'me repana. Jose pi'ni tutasaokãa charo nukakãare tuupüna müo, quêo süo jüopi'rasinaa'me repana. 41 Jã'ata'ni chiaraji pëaküna choovü chuta'a ti'ama'vüpi

joopona tunisosi'kua'mu. Choo koovuji tunisouna tutipua okopi fa'a ve'ejani joni ruosi'kua'mu.

⁴² Jã'ajekuna sãtaopã chãacojñosinare, "Chu'a jëni sanisoju", chini vanisoñu chi-isinaa'me. ⁴³ Jã'ata'ni repanare chũ'uku Pabloji vajua'ku chini vaiche ñsesi'kua'mu. Ëse, chu'amasinare charo chiaraji mejavuna chu'a maapu chini chũ'usi'kua'mu repau. ⁴⁴ Chekunare chu'avesunareta'ni chookoñapi choovu pa'isimajñapi chãa vavaju jërapu chini chũ'usi'kua'mu repau. Jã'aja'ñe chu'aju runisoma'ñe ùcuanuko mejavuna chu'a tã'asinaa'me chukuna.

28

Malta juupo pa'isi'ere kua'mu

¹ Chukuna ùcuanuko runisoma'ñe mejavuna chu'a tã'a repajuupo pa'inani mani sãeto, "Malta juupo'me ijuupo", chiisinaa'me repana pã. ² Repajuupo pa'ina chukuna'te ùcuanukore rua re'oja'che cho'okaisinaa'me. Reparumu okopi raku susukuna chukunapi kũharu chini toa suhakaisinaa'me repana. ³ Ûcuarumu Pablo jëka mini ra ùcuatoana suhasi'kua'mu. Repauji suhakuna asu chuvokuna vu'vu eta aña repau jütuna kuni su'isi'kua'mu. ⁴ Jã'aja'ñe repauni añapi tuã'ima'ñe kuni su'ina ña repacheja cana sãñechi'a ija'che cutusinaa'me: "Chekuru mu iku Pablo pã vai si'kucosomu. Chiaraji choovu raisi'ku cho'osomairo eta pa'imu iku. Jã'ata'ni pã vai si'kujeku aña kũ'isi'ena jünisoja'mu repau. Repau ro'ia'me jã'a", chiisinaa'me repana. ⁵ Jã'ata'ni Pabloji jüturu sa'fakuna aña toana tuni tuã'isi'kua'mu. Aña kũosi'ku jũ'imatesi'kua'mu. ⁶ Jütu jmamakarujë'e kotomauna pã kukusosinaa'me. Jũ'imauna rua jeerumu cha'ate'esinaa'me repana, "Jũ'ija'mu jã'u", chini. Jũ'imauna cha'ate'e, "¡Dioa'mu iku!", chiisinaa'me repana churata'ni.

⁷ Choo juosa'aro ru'tuva'te chejña paasi'kua'mu repajuupo pa'inare chũ'uku, Publio neechejña. Repau Publio chukuna'te soni repau vu'ere paaku choteumucujña rua re'oja'che kuirasi'kua'mu. ⁸ Chukuna repavu'e pa'irumu repau Publio puka'ku cha'vochena'me ñoaku jũ'ia ùhisi'kua'mu. Jã'aja'ñe jũ'ia ruupu ùhikuni Pablo kaka ñasi'kua'mu repau'te. Kaka ña Dioni sëni pi'ni jũñapi ja vasosi'kua'mu repau'te. ⁹ Jã'aja'ñe cho'ouna asa repajuupo pa'ina jũ'ina Pabloji vasoa'ku chini raisinaa'me. Rani sëejuna Pablo vasosi'kua'mu repanare. ¹⁰ Jã'aja'ñe cho'okuna repajuupo pa'ina pojoju ùcuanuko rua re'oja'che cho'okaisinaa'me chukuna'te, repajuupo pa'irumu. Na'a pani chukuna jo'e saipi'rarumu chukuna chiiche peore rupe ñisinaa'me repana, chukunapi re'oja'che kuharu chini.

Pablo Roma vu'ejoopo tã'asi'ere kua'mu

¹¹ Repajuupo chotepãimia pa'isirumuna choovu jo'e chekuvuji tuni saisinaa'me chukuna. Alejandría vu'ejoopoji rani juupona juorena okorumu si'achetu'ka ju'ia pa'isi'kua'mu repavu. Repavu choo koovu'te diova'na tã'tosiva'na te'eka'chapava'na nukasinaa'me. Repana diova'na mami Cástoname Pólux. ¹² Choovu tuni saiju Siracusa choo juosa'arona tã'a choteumucujña pa'isinaa'me chukuna. ¹³ Jã'achejapi aipa ru'tuvaji saiju Regio vu'ejoopona tã'a juosinaa'me. Jo'e apeñatato saripu cakã'kopi tutakuna jo'e saiju te'eumucuse sainapi Puteoli choo juosa'arona tã'asinaa'me chukuna. ¹⁴ Ûcuachejana Jesure cuasanare mani mua ñasinaa'me chukuna. Mua ñajuna repanani te'esemana ja'me paaru chini i'kasinaa'me repana chukuna'te. Jã'aja'ñe i'kajuna, "Jau", chini ùcuanana'me te'esemana pani pi'ni Roma vu'ejoopona cũ'api saisinaa'me chukuna. ¹⁵ Roma vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasana chukuna saijache asaasome. Asasinajeru eta chukunani tijñañu chini Plaza de Apio, pã chi'icheja "Chotevu'ña" chiicojñochejana raisinaa'me repana. Rani tijñajuna Pablo repanare ña pojoku Diore, "Re'orepamu", chiisi'kua'mu. ¹⁶ Tijña ùcuanana'me

Roma vü'ejoopona maisinaa'me chükuna. Mani tî'a sōtaopāi cienrepanare chũ'uku chēacojñosinare chekuni sōtao aini jo'kasi'kua'mu. Jã'ata'ni sōtao ai Pablo'te vü'e jña te'eü pa'iche jo'kasi'kua'mu. Te'eü pa'iku'teta'ni sōtao pë'jeku pa'isi'kua'mu repa'te.

Pablo Roma vü'ejoopo pa'isi'ere kua'mu

¹⁷ Choteumucujña pa'isirumuna repaü Pablo repacheja pa'inare judiöpāi chũ'unare soisi'kua'mu. Soni rao repanare ija'che i'kasi'kua'mu repaü Pablo:

—Chü'ü majapāi, asarepajũ'ü. Chü'ü judiöpāi'ü'mu. Mai majapāi cu'ache cho'omanesi'kua'mu chü'ü. Ūcuachi'a mai judiöpāi pa'iche cu'ache i'kama'kua'mu chü'ü. Ūcuachi'a mai aipāi che'chosi'e jachama'kua'mu chü'ü. Jã'aja'ñe pa'iku'teta'ni Jerusalén pa'ina maire judiöpāi chũ'una chü'üre chēa Romapāire jo'kasinaa'me, chü'üni cu'ache cho'oa'ju chini. ¹⁸ Jã'ata'ni repaü Romapāi chũ'una peore chü'üre sēniasa pi'ni re'oja'che i'kasinaa'me. “Iküre cu'ache cho'omanesi'kujekuna vanisoche peomü”, chiisinaa'me repaü chü'üre. ¹⁹ Jã'ata'ni mai majapāipi jã'aja'ñe i'kache'te asacuhejuna, “Césani i'kara chiimü chü'ü”, chiisi'kua'mu chü'ü, “Chü'ü majapāipi chü'üni vanisoju”, chini. Cheke i'kache peosi'kua'mu chü'üre. Chü'ü majapāijejuna cu'ache i'kacuhesi'kua'mu chü'ü. ²⁰ Jã'are kuara chini soisi'kua'mu chü'ü müsankonare. Mai Israelpāi ũcuanükore maire Dios re'oja'che cho'okaijachere cha'ame. Ūcuare che'chokujeku chēacojñosi'ku pa'imü chü'ü chura —chiisi'kua'mu Pablo. ²¹ Jã'aja'ñe i'kauna asa judiöpāi chũ'una ija'che i'kasinaa'me:

—Judea cheja pa'ina chükuna'te mü'ü pa'iche kuaja'o utija'o tocha raomanaa'me. Ūcuachi'a mai majapāi repacheja raisina cu'ache i'kamanaa'me mü'üre. ²² Jã'ata'ni Jesure cuasanare si'achejñaruã cu'ache cutume pāi. Jã'ajekuna mü'ü cuasaku pa'iche'te asa masiñu chiime chükuna. ¿Keeja'chea'che jã'a müsankona mama cuasache? Kuajũ'ü chükuna'te; asañu chiime chükuna —chiisinaa'me repaü.

²³ Jã'aja'ñe i'ka repaü judiöpāi chũ'una repaü asajaumucuse cutu care'vasinaa'me, Pablo chü'ore asañu chini. Repaumucuse tî'auna Pablo pa'ivü'ena pāi jainuko mutasinaa'me repaü i'kache'te asañu chini. Apeñatatoji na'itojatü'ka Dios chü'o chü'vasi'kua'mu repaü repanare. Pāi cu'ache cho'ochē ũhasosinare Dios chēa paache'te kuasi'kua'mu repaü. Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chü'o kuasina na'a cho'je tocha jo'kasi'ere ñaku che'choku Jesús pa'iche peore kuasi'kua'mu repaü. ²⁴ Pabloji kuana te'ena asa chēasinaa'me. Chekunata'ni asa jachasinaa'me. ²⁵ Chekuna cuasacheja'che cuasama'ñe eta saipi'rasinaa'me repaü. Saipi'rajuna Pablo ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Dios Rekocho jorema'kua'mu. Aperümü müsankona aipāiü, Dios chü'o kuasi'ku Isaiás Dios Rekochoji chũ'ükuna tocha jo'kasi'e ija'che kuamü:

²⁶ Ie chü'o mü'ü majapāire kuajaijũ'ü:

“Asanata'ni asavesunaa'me müsankona.

Ñanata'ni ñavesunaa'me.

²⁷ Ina pāi cu'arekoñoäre paaju chü'ü chü'o masi asama'me.

Repana rekoñoã ñakocaã ta'pisoचना pa'iju chü'ü pa'iche ña cuheme.

Asañu chini asara'ame repaü.

Ñañu chini ñara'ame.

Jã'aja'ñe cho'oto vasora'amü chü'ü repanare”, chiijũ'ü mü'ü majapāire, chiimü repa tocha jo'kasi'e. ²⁸ Asarepajũ'ü. Chura Dios müsankonapi asacuhejuna judío peonani chēa paaja'mü. Dios chü'o asa chēajanaa'me repaü —chiisi'kua'mu Pablo. ²⁹ Jã'aja'ñe i'kauna asa repaü judiöpāi rüa cutuju etasinaa'me.

³⁰ Repaü Pablo vü'e paaku'te kuri ro'iku te'eka'chapaüsürümü pa'isi'kua'mu repavü'e. Reparümü pāi ũcuana müa ñaju pa'isinaa'me repaü'te. ³¹ Ūcuachi'a

repavũ'e pa'irũmũ vajũchũma'ñe Dios chũ'ore, pãi cu'ache cho'oche ãhasosinare Dios chẽa paache'te si'arũmũ chũ'vakũ, Jesucristo pa'iche'te kũakũ pa'isi'kũa'mũ repaũ. Jã'aja'ñe Dios chũ'o chũ'vakũ'teta'ni pãi te'eujẽ'e ãsemanesinaa'me repaũ'te.

San Pablo Roma vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o tocha saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Jesucristo chũ'uñe cho'oche cho'okaiku'mu. Repau Jesucristo chu'ure Dios chu'o Repau'te cuasache kuachu'ore chu'vaku paau chini chēa saosi'kuamū. ² Aperumu Repau chu'o kuasina Ūcuauji chũ'ukuna ija'che i'kaju tochaasome: "Irumu kuache na'a pa'isirumu chu'u, Dios, pāire jorema'ñe rua re'oja'che cho'okaija'mu", chiiche tochaasome repana. ³ Aperumu tochasi'e Dios chu'o Mamaku pa'ijachere kuamū. Dios Mamaku pāiu aineesi'kuamū, aperumu pāi chũ'usi'ku David Jojosi'ku. ⁴ Dios peore Masiujeku Re'ojarekocho Paakujeku Mamaku'te jūniso tācojñosi'kure vaso etoasomu, pāipi ña, "Dios Mamaku'mu jā'u", chiiju masia'ju chini. ⁵ Diopi chũ'ukuna Repau Jesucristo chu'ure re'oja'che chēa saosi'kuamū, si'achejña ku'iu pāire chu'vakuna asa chēa Repauni cuasajuna chēa paara chini, repanapi ūcuauko Repauni jovo Repau chũ'uñe'te cho'uju re'oja'che paaru chini. ⁶ Musanukonare ūcuachi'a chēa paamu Jesucristo. ⁷ Musanukonare Roma vu'ejoopo pa'inare, Dios chiiu chēa paacojñonare ūcuaukore ie chu'o tocha saomu chu'u. Maire Paaku Jesucristona'me mai Ja'ku Diopi cho'okaiuna pojoju re'oja'che pa'ijū'u.

Pablo Roma vu'ejoopo pa'ina Diore cuasache'te asa sani ñara chiiche'te kuamu

⁸ Musanukonare charo iere kuamu chu'u: Musanukona ūcuauko Dioni re'oja'che cuasajuna pāi so'ña pa'napa kuajuna asa chu'ure Paaku'te Diore, "Re'orepamu", chiimu chu'u, Jesucristoji cho'okaiuna. ⁹ Repau'te Diore cho'oche cho'okaineejukū cho'ore'oche peore cho'okaiu, Repau Mamaku pa'iche kuakaiku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. Musanukonare si'arumu Diore rua sēekaimu chu'u. Dios masimu jā'a. ¹⁰ Musanukonani ñara chini Repau'te ija'che i'kaku rua sēmū chu'u: "Ja'ku, mū'ure saouato chu'ure repana pa'ichejana saojū'u chura; sasa", chiimu chu'u. ¹¹ Musanukonare sani ñara chiimu chu'u, Dios Rekocho chu'ure cho'okaicheja'che musanukonani cho'okaiuna cacu'ama'ñe re'oja'che pa'imasia'ju chini. ¹² Mai ūcuaja'che cuasanajeju sāiñechi'a re'oja'che cho'okaimē. Musanukonapi chu'u Diore cuasaku pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasajanaa'me. Chu'u ūcuaja'che musanukona Diore cuasana pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasaja'mu. Jā'ajekuna sani ñara chiimu chu'u musanukonare.

¹³ Iere masijū'u musanukona, chu'u majapāijana: Ruarepañoā musanukonare sani ñara chini cuasaku oiū pa'iku'mu chu'u. Jā'ata'ni churajatū'ka saicu'amu chu'ure. Sani Jesucristo'te chuta'a cuasamanani chu'vara chiimu chu'u musanukona pa'icheja pa'inare, Repauni cuasaa'ju chini. Chekuchejña pa'inare chu'upi jā'aja'ñe chu'vakuna Repau'te jovoju pa'ime. ¹⁴ Diopi chu'ure chũ'usi'kuamū si'achejñaruā sani ku'iu pāi ūcuaukore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaa'ku chini, mai chu'o i'kanana'me tūichu'o i'kanare, ūcuachi'a masinana'me vesunare. ¹⁵ Jā'ajekuna musanukonare ūcuachi'a Roma vu'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore rua chu'vaamū chu'ure.

Jesucristo'te cuasache chu'vachu'ore kuamu

¹⁶ Jesucristo'te cuasache kuachu'o chu'vavajuchuma'mu chu'u. Pāire chu'vakuna asa chēa Jesuni cuasaju jovoru Peore Masikuji Dios repanare ūcuaukore chēa paaku vati toa sani uuche ūsekū'mu Repau, judiōpāina'me judiō peonare. ¹⁷ Jesucristo'te cuasache kuachu'o Dios maire cho'okaiche'te kuamu. Repauji

cho'okaiuna Ūcuana'me re'oja'che pa'ire'omu maire Jesucristo'te cuasanare, cu'ache cho'onareta'ni, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che. Dios chũ'o aperamu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Diopi ñato Repau'te cuasana re'oja'che pa'ime.

Jã'ajekuna Repau'te cuasana Ūcuana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimu.

Pã Diore cuasamana cu'ache cho'oche'te kamu

¹⁸ Pã Dioni jachaju rua cu'ache cho'ojuna ña pe'rukũ, Dios repanare, "Cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu", chiimũ chũ'umu. Repana cu'achechi'a cho'ojũ Dios chũ'o ũcuarepare asacuheme. ¹⁹ Diopi Repau pa'iche'te pãire ña chẽare'oche'te peore ñokũ kũakuna ña, masime pã. ²⁰ Ūcuachi'a Ñoma'kureta'ni Repau cho'osimajñarũ ñani masire'omu Repau pa'iche. Apereparumu cunaumuna'me cheja cu'amajñarũ peore cho'o pi'nisirumu irumujatu'ka Repau cho'osimajñarũ re'oja'che ñokuna Dios si'arumu pa'iche masire'omu. Ūcuachi'a Repau peore Masiku pa'iche masire'omu. Jã'ajekuna Repau'te cuasamana peore Cho'osi'kure, "Vesusi'kua'mũ chũ'ũ", chini joreme. ²¹ Repau Dios pa'iche masinata'ni Repau'te pojomanaa'me. Ūcuachi'a Repau repanare cho'okaiche, "Re'orepamu", chiimanaa'me repana Repau'te. Dioni jachaju cu'ache cuasaju pa'iju repana rekoñoã cacu'aso rua vesuna carũnisome. ²² "Rua masime chũkuna", chiijũ cuasanata'ni rua vesume repana. ²³ Diore Peore Masikũji Si'arumu Pa'ikuni cuasache jo'kaso jũnisojanani tũosiva'nare, pa'ijanana'me pi'ajanare rãni ku'iva'najanare añajanare pojome repana, Diore pojocheja'che.

²⁴ Jã'ajekuna Dios repana cho'ojachere masiku repana cu'ache cho'oche ũcuamakaru ãseasomu. Ūcuache repa cu'ache cho'oache cho'oa'ju chini ãsemana vajuchuache sãinechi'a cu'ache cho'ome repana, ũcuananare ja'me kãiju. ²⁵ Dios chũ'o ũcuarepare jachaju jorechũ'ore asa chẽame repana. Diore pã si'arumu Pojocojũnokũ'te cuheju Repau cho'osimajñarũchi'a pojome repana.

²⁶ Pãipi Repauni cuhejuna repanare ũcuache cu'ache cho'oache ãseche'te cuhasuna na'a rua cu'ache cho'ojũ si'ache vajuchuache cho'ome. Romi umũ pa'icuheju ũcuajanani romire sãinechi'a romineeju cu'ache cho'ome. ²⁷ Ūmũpã ũcuachi'a romi paache cuasama'ne ũcuajanani umũpãire sãinechi'a umũneeju cu'ache cho'ome. Vajuchuache cu'ache cho'ojũ rekoñoãna'me ca'nivũã cacu'asome repana. Repana cu'ache cho'oche ro'ia'me jã'a. ²⁸ Repanapi Dioni cuasacuhejuna Diopi sãjouna cu'arekoñoã paaju si'ache vajuchuache cu'ache cho'ome. ²⁹⁻³⁰ Cu'ache cho'oche peore cho'ore'ochetu'ka cho'onaa'me repana. Ūmũpã repana paamanare romi ja'me kãiju umũpã ũcuajanani umũneeju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Ūcuachi'a romi repanare paamanare umũpã ja'me kãiju romi ũcuajanani romineeju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Re'oja'chejẽ'e cho'omanaa'me repana. Si'arumu na'a rua pũse paaneena'me. Peore cho'oũsechechi'a cho'onaa'me. Chekunani re'oja'che ti'jũeto pe'runaa'me. Chekunare pe'ruju cavaju vanisonaa'me. Rua joreme. Chekunare cu'achechi'a cho'oũ chiime. Chekunare rope'e te'ena cu'ache cutume. Ūcuachi'a ũcuankũ asaju'te cu'ache cutunaa'me. Diore rua cuheme. Pã chekunare cuheju, "Chũ'uchi'a re'okũ'mũ", chiime. Chekunare si'arumu ija'che i'kanaa'me, "Chũ'ũ rua masiũjekũ rua re'oja'che cho'okũ'mũ", chiime. Meñechi'a cuasaju, ũcuache cho'ojũ, chekunare cu'ache cho'ome. Cu'ache cho'oũ chini rua cuasame repana. Pũka'kupãijẽ'e rua jachanaa'me. ³¹ Repana rekoñoã masi cuasama'me. Ūcuarepajẽ'e cho'omanaa'me. Pã chekunare cuasamanaa'me, ũcuachi'a majapãijẽ'e. Cuhama'ne cavaju pã ña oimanaa'me. ³² Jã'aja'ne cho'onare, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare ai sani uuju paapu", chiimũ chũ'ũkũ'mũ

Dios. Jã'aja'ñe masinata'ni ùcua cuhama'ñe cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me. Ûcuachi'a chekũnapĩ ùcuaja'che cu'ache cho'ojũna ñani, "Re'oja'che cho'ome ina", chiime.

2

Dios pãĩ cho'oche ñani repana cho'osi'e ro'i chũ'ũni ùcuarepa cho'oche'te i'kamũ

¹ Repanare, cu'ache cho'onare ñajũ ija'che cu'ache cutume mũsanũkona: "Cu'ache cho'onaa'me repana. Cu'ache ti'jñeto repana ro'ia'me", chiime mũsanũkona. Jã'aja'ñe i'kanata'ni repana cho'ocheja'che cu'ache cho'onaa'me mũsanũkona. Jã'ajekũna, "Jã'aja'ñe cho'ona cu'ache cho'onaa'me; cu'ache ti'jñea'kũ repanare", chini mũsanũkona cho'oche'te meñe i'kajũ cu'ache cho'osi'e ro'iũu chini sãeñeja'ñe cho'ome, ùcuaja'che cu'ache cho'onajejũ. ² Iere masime mai: Pãĩ ùcuauana jã'aja'ñe cu'ache cho'ojũna Diopi ñani repana cu'ache cho'osi'e ro'ijũ paapũ chiiũ chũ'ũni ùcuarepa cho'omũ Repaũ. ³ Jã'ajekũna mũsanũkona ùcuaja'che cu'ache cho'onapĩ chekũna cho'oche'te ñajũ cu'ache cututo Dios ùcuaja'che mũsanũkonare ro'ijũ paapũ chini chũ'ũja'mũ. ⁴ Jã'ata'ni Dios mũsanũkonare rũa re'oja'che cho'okaimũ. Mũsanũkonare cuhema'ñe oiũ cha'akũ pa'imũ Repaũ, chekũrũmũ na'a pa'isirũmũ mũsanũkona cu'ache cho'oche'te sũma'ñe cuasa ùhaso Repaũ chũ'ũñe'te cho'oa'jũ chini. ¿Mũsanũkona cuasama'ñe jã'a? ¿Jã'aja'ñe cho'okaikũ'te Diore vajũchũma'ñe mũsanũkona? ⁵ Mũsanũkona re'oja'che cho'ocuhejũ cu'ache cho'oche ùhasoma'me. Jã'ajekũna repaumucuse na'a rũa ro'iche pa'ija'mũ mũsanũkonare, pãĩ ùcuauũko cho'osi'e ro'i Dios chũ'ũjaumucuse. Repaumucuse Dios, pãĩ ùcuauũko ñajũ'te ùcuarepa chũ'ũkũ, mũsanũkonani cuhekũ, "Rũa cu'ache ti'jñea'kũ mũsanũkonare", chiiija'mũ. ⁶ Reparũmũ pãĩ ùcuauũkore repana cho'osinũkorũchi'a ro'iche chũ'ũja'mũ Repaũ. ⁷ Jã'ata'ni pãĩ mamaca'nivũã jo'e jũ'ima'ñe paauakũna, re'ojarekoñoã paauakũna Dios repanare pojokũ re'oja'che cutua'kũ chiiijũ cuhama'ñe si'arũmũ na'a rũa re'oja'che cho'ona Repaũ pa'ichejana sani si'arũmũ Ûcuauana'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁸ Jã'ata'ni pãĩ ùcuauache cho'ojũ Repaũ chũ'o ùcuarepare jachajũ cu'ache cho'onare rũa pe'rumũ Dios. Reparũmũ, "Cu'ache cho'osi'e ro'ijũ pa'ijũ'ũ", chiiũ chũ'ũja'mũ Repaũ. ⁹ Ûcuauũkore cu'ache cho'onare rũa cu'ache ti'jñeja'mũ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i, judiõpãina'me judiõ peonare. ¹⁰ Jã'ata'ni re'oja'che cho'onare rũa pojokũ, "Inaa'me re'ona", chiiũ, re'oja'che pa'iche'te ïsija'mũ Dios, judiõpãina'me judiõ peonare. ¹¹ Jã'aja'ñe cho'omũ Dios pãĩ ùcuauũkore ùcuapa'rũvachi'a ñakũjekũ.

¹² Judiõ peona Dios chũ'ũñe vesũnata'ni re'oja'che cho'oche masinapĩ cu'ache cho'onajejũ vati toana sani uujanaa'me. Ûcuachi'a judiõpãĩ Repaũ chũ'ũñe masinata'ni cho'omanesinare ña, "Repana jachasi'e ro'ijũ paapũ", chiiũ chũ'ũja'mũ Dios. ¹³ Repaũ chũ'ũñe peore cho'onare pojomũ Dios, "Re'onaa'me ina", chini. Cho'oma'ñe rupũ asajũ pa'inareta'ni pojoma'mũ. ¹⁴ Ûcuauji chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'e vesũnata'ni judiõ peona repana rekoñoã cuasachechi'a cho'ojũ te'eñoã Dios chũ'ũñe cho'ome. Jã'aja'ñe cho'oto repana rekoñoã cuasache Dios chũ'ũñeja'ñe pa'imũ repanare, Dios chũ'ũñe vesũnareta'ni. ¹⁵ Dios chũ'ũñe cho'ona cho'ocheja'che repana rekoñoã cuasacheji re'oja'che cho'o ñome. Repana rekoñoã Dios chũ'ũñe masime, asamanata'ni. Repana rekoñoã re'oja'che cuasache'te cho'omaneni, "Re'oja'che cho'omanesi'kũa'mũ chũ'ũ", chini cuasame. Repana rekoñoã re'oja'che cuasache'te cho'oni, "Re'oja'che cho'osi'kũa'mũ chũ'ũ", chiiũ masime. ¹⁶ Pãĩ ùcuauũko cho'osi'e ro'i chũ'ũumucuse Diopi chũ'ũkũna Jesucristo pãĩ rekoñoã cuasasi'ena'me ñoma'ñe cho'osi'e peore ña, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'ijũ paapũ", chiiũ ùcuarepa chũ'ũja'mũ. Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vakũ jã'aja'ñe chũ'vakũ'mũ chũ'ũ.

Judiõpãĩ pa'ichena'me Diopi chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'ere kũamũ

17 ¿Musanukona te'ena judíopãia'ñe? ¿“Dios chũ'uñe'te masijuna Dios cu'ache cho'omaneja'mu chukuna'te. Jã'ajekuna vajuchumanaa'me chukuna”, chiiche? ¿“Dios chẽacojñosinajeju Repau'te masime chukuna; musanukonata'ni Repau'te vesume”, chiiche musanukona judío peonare? 18 ¿Dios chiiche masiche musanukona? ¿“Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'e che'chesinajeju re'oja'che cho'ochẽ ña masinaa'me chukuna”, chiiche? 19-20 Ija'che i'kanaa'me musanukona: “Na'ava'nare juha kuhacheja'che rua masinajeju vesuva'nare che'chonaa'me chukuna. Chijacheja pa'inare miañe ñoñeja'ñe pa'ime chukuna. Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'ere chu'o ñcuarepare paaju peore masinajeju chĩiva'na rua jmava'na vesucheja'che vesunani che'chore'omu chukuna'te”, chĩinaa'me musanukona. 21 Jã'aja'ñe i'kanata'ni, ¿je'se pa'ina chekunani che'choju che'chẽma'ñe musanukona? “Põse ñaamanejũ'u”, chiiju che'chonata'ni chekurumu põse ñaanaa'me musanukona. 22 “Ëmupãi, murũjoromi peonare ja'me kãimanejũ'u. Romi, murũjupãi peonare ja'me kãimanejũ'u”, chiinata'ni chekurumu musanukona ñseche'te ñcuauanare ja'me kãinaa'me musanukona. “Pãi rupũ tũosiva'nare Diore pojocheja'che pojomanejũ'u. Rua cu'amũ jã'a”, chiinata'ni chekurumu tũosiva'nare jo'kasimajñaruã mini sa ñsiju kuri koonaa'me musanukona. 23 “Dios chũ'uñe rua re'oja'imũ”, chiinata'ni Repau chũ'uñe'te musanukonapi jachajuna Diore cu'ache cutume pãi. 24 Jã'are kuamu Dios chu'o aperumu tochasi'e. Musanukonapi judíopãipi cu'ache cho'ojuna judío peona cu'ache cutume Diore, chiimu Dios chu'o.

25 Dios chũ'uñe peore cho'onare Ñcuau neenajejuna jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuare'omu. Jã'ata'ni jĩkochã'tiru chũto tuacojñosi'kupĩ Dios chũ'uñe'te jachani cho'ocojñomanesi'kujai'u pa'imũ. 26 Pãiu jĩkochã'tiru chũto tuacojñomanesi'kupĩ Dios chũ'uñe'te cho'oto repau'te cho'ocojñosi'kure cuasacheja'che cuasamu Dios. 27 Musanukona judíopãi jĩkochã'tiru chũto tuacojñosina Dios chũ'uñe masinata'ni Repau chũ'uñe cho'omanaa'me. Judío peona jĩkochã'tiru chũto tuacojñomanesina te'ena Dios chũ'uñe vesunata'ni cho'ome. Dios repañani ña musanukona cu'ache cho'ochẽ'te cuasa na'a rua pe'rukũ Repau chũ'uñe cho'omanajejuna ija'che i'kajamũ: “Ina cu'ache cho'osinajeju repaña cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me”, chiijamũ.

28 Diopi ñato judíopãi ainee jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñosina ñcuauko judíopãirepachi'ama'me. 29 Diopi ñato judíorepauji, “Dios rua re'okũ'mũ”, chiũ cuasakũ, rekocho judíoa'mũ. Ñcuau neekũjekuna Dios Rekochoji repau rekocho care'vasi'kua'mũ. Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'ere rupũ masakũji jachani repau rekocho care'vacojñoma'mũ. Ñcuachi'a pãiu'te judíorepauji pãi pojocojñoma'kure rekocho re'ojarekocho care'vacojñosi'kũjekuna Diota'ni rua pojomũ repau'te.

3

1 Musanukona judíopãi ainesina ija'che sãecosome chu'ure: “Jã'a pa'ito, ¿je'se pa'ina, ‘Judíopãi peochẽ judíopãi pa'icheji na'a re'omu’, chiiche pãi? ¿Joreche? Jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñonata'ni re'oja'che jñaamaneni, ¿je'se pa'ina cho'ocojñore mai?”, chiicosome musanukona chu'ure. 2 Judíopãi pa'iche rua re'omu. Jorema'me repaña. Judíopãi peochẽ judíopãi pa'icheji na'a re'omu. Maire judíopãi Repau chu'ore jo'kasi'kua'mũ Dios, maipi tocha paaju cho'ojũ chekunani pãire che'choajũ chini. Jã'ajekuna judíopãijejuna maire re'omu. 3 Jã'ata'ni judíopãi jainũko Dios chu'o jachame. Jã'ajekuna pãi chekuna ija'che i'kacosome: “Judíopãipi Dioni jachajũ Repau chũ'u jo'kasi'ere cho'omapuna, Repau, ‘Judíopãi re'oja'che cho'okaija'mũ chu'u’, chiisi'e cho'omaneja'mũ”, chiicosome repaña. 4 Jã'aja'ñe i'kani

joreme repana. Judíopāi Repau'te masi cuasanare ũcua Repau i'kasi'e jorema'ñe re'oja'che cho'okaija'mu Dios. Pāi rua joreme. Diota'ni jorema'kua'mu. Ija'che kamu Dios chu'o tochasi'e:

Ja'ku Dios, chu'u cu'ache cho'osi'ere mu'upi kato asa,

“Ūcuarepa'a'me jā'a”, chiiju masijanaa'me pāi.

Chu'ure, “Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'ku”, chiiu chu'uto,

“Repau cho'ora chiisi'e ũcuarepare cho'omu Dios. Jorema'kua'mu Repau”, chii-janaa'me pāi.

Jā'aja'ñe chiimu Dios chu'o tochasi'e.

⁵ Chekuna pāi ija'che i'kajuasome: “Maipi Dios chu'usi'ere jachato re'omu. Mai Diore jachanare pāipi ñato Dios pa'icheji na'a re'oja'che ñomu repanare. Jā'ajekuna maipi cu'ache cho'onajeju Dioni re'oja'che cho'okaima. Jā'ajekuna Dios maire Repau'te re'oja'che cho'okainani pe'rukū, 'Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijū'u', chiiu chu'uni cu'ache cho'omu maire”, chiijuasome pāi. ⁶ Rua tiiñe cuasame jā'aja'ñe i'kana. Repana i'kasi'e ũcuarepa pa'ito repana cu'ache cho'osi'e te'e'u'terejē'e ña ro'iche chu'uni peora'amu Diore.

⁷ Repana i'kasi'e, “Pāi cu'ache cho'oto na'a re'omu”, chiisi'e ũcuarepa pa'ito judío peoku'te ija'che i'kare'ora'amu: “Chu'upi rupū tūosiva'nani pojokuna Diorepa pa'icheji na'a re'oja'che ñomu chekunare pāi. Tūosiva'naja'ñe pa'ima pa'ire Diopi re'oja'che cho'okaiuna ña na'a rua re'oja'che cutume pāi Repau'te. Jā'ajekuna Diopi chu'uni ñaku i'kani, 'Cu'ache cho'omu iku tūosiva'nare pojoku', chini, chu'uni cu'ache cho'omu”, chiito re'omu. ⁸ Ūcuanapi jorema'to chekuna ija'che i'kana ũcuarepare chu'o i'kara'ame: “Cu'ache cho'oñu re'oja'che ti'ñea'ku”, chiime. Chekuna pāi, “Jā'aja'ñe i'kamu Pablo”, chiime chu'ure. Jā'ata'ni repana ũcuanuko joreme. Repanare, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare sani uuju pa'ijū'u”, chiiu chu'uni ũcuarepare cho'omu Dios. Repana ro'ia'me.

Pāi ũcuanuko cu'ache cho'ojū pa'iche'te kamu

⁹ Mai judíopāi chekunare na'a rua re'omanaa'me. Chura chu'u tochacuhasi'kua'mu jā'a. Pāi ũcuanuko cu'achechi'a cho'omasime judíopāina'me judío peona. ¹⁰ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

“Te'eujē'e Dios chu'uni cho'ona peome.

¹¹ Dios chiiche cho'omasina peome.

Ūcuachi'a re'oja'che pa'iju Dioni ja'me pañu chiina peome.

¹² Pāi ũcuanuko re'oja'che pa'iche ũhasō cu'ana carūnisōme.

Te'eujē'e chekunare ña oina peome.”

¹³ “Pāi ũcuanuko rua cu'ache cutunajeju

pāiu'te tāsicoje ta'pimacoje vūocheja'che cu'amu repana cutuchū'o. Rua joreme.”

“Aña eo paaku kū'iñeja'ñe repana chu'opoāpi cu'ache i'kaju chekunare asi cho'ome.”

¹⁴ “Chekunare rua cu'ache i'kaju ravu cho'ome.

Si'arumu rua ke'renaa'me repana.”

¹⁵ “Chekunare pe'ruju vanisōme.

¹⁶ Si'achejñarūa ku'iju pa'ire cu'ache cho'ojū rua pa'ivesache cho'ome chekunare.

¹⁷ Chekunare jmamakarujē'e re'oja'che cho'okaiche vesume repana.”

¹⁸ “Diore jmamakarujē'e vajuchumanaa'me repana.”

Jā'aja'ñe kamu Dios chu'o aperumu tochasi'e.

¹⁹ Dios chu'o aperumu tochasi'e mai judíopāi pa'iche'te peore kamu. Mai judíopāi masime jā'a. Jā'ajekuna ie ũcuachi'a masime: Mai judíopāi te'eujē'e re'oja'che cho'omanaa'me. Pāi si'achejña pa'ina ũcuanuko judíopāina'me judío peona Diopi kākuna mai cu'ache cho'osi'e asajanaa'me. Asato jachacu'aja'mu maire. ²⁰ Maire

pāi re'oja'che cho'oche si'ache chũ'usi'kua'mu Dios Moisés tochasi'ere ña mai cu'ache pa'iche'te masia'ju chini. Maipi Repau aperumu chũ'usi'ere cho'ojmu cu'ache cho'osi'e ro'iche peoa'ju chini jo'kamanesi'kua'mu Repau. Jã'ajekuna Diopi, "Re'onaa'me ina", chiau chini, Repau aperumu chũ'usi'ere cho'oni, cho'ote'eme pāi.

Jesucristo'te cuasanare ũcuanukore Diopi repanani cho'okaiuna Repau'te ja'me pa'ire'oche'te kamu

²¹ Chura Diopi cho'okaiuna iere masime mai: Dios maire ñani, "Re'onaa'me ina", chiimu, Repau chũ'ũñe peore cho'omanareta'ni. Aperumu Diopi kuakuna irumu pa'ijachere tocha jo'kaasome Moisenaa'me chekuna Dios chu'o kuasina. Jã'ata'ni chura Dios maire na'a asare'oche kamu. Ija'che pa'imu: ²² Jesucristo'te cuasanare ũcuanukore Diopi cho'okaiuna maire ja'me pa'ire'omu Repau'te, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che, judiopaina'me judío peonare. ²³ Pāi ũcuanuko cu'ache cho'onajejuna mai pa'iche'te ña pojoma'mu Dios, re'oja'che cho'ocheji karakuna. ²⁴ Jã'ajekuna Dios maini oiũ re'oja'che cho'okasa chini Jesucristoni chũ'ũña mai cu'ache cho'osi'e jũni ro'ikakuna re'oja'chechi'a cho'onare cho'ocheja'che mai cu'ache cho'osi'e jmamakarũjẽ'e ro'iche chũ'ũmaneja'mu Repau maire. ²⁵ Jesucristo'te Dios raosi'kua'mu, Repau'te cuasana cu'ache cho'osi'ere chiere rao jũni ro'ikaau chini. Repau chũ'ũñe jachanare ro'iche pa'ina maini oiũ Jesucristoni chũ'usi'kua'mu Repau'te cuasanani ro'ikaau chini. Jã'aja'ñe ro'ikakuna maire pe'ruche cuhasosi'kua'mu Repau. Aperumu pa'isinare pāire oni repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũmanesi'kuta'ni, peore ũcuarepa cho'o ñosi'kua'mu Repau. ²⁶ Chura Repau cu'ache cuheche'te pāipi masia'ju chini repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chũ'ũmu. Cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'ina pāire oni Jesucristoji jũni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te cuasanare maire ũcuanukore cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamu Dios cu'ache cho'onareta'ni. Jã'ajekuna, "Pāi cu'ache cho'osi'e ro'iche paame", chiisi'kuta'ni maini oni cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasaku ũcuarepa cho'omu Repau.

²⁷ Jã'ajekuna ija'che i'kacu'amu maire: "Re'oja'che cho'okujeku Dios pa'ichejana saija'mu chu'ũ", chiina joreme. Maipi Dios chũ'ũñe'te peore cho'onita'ni, ija'che i'kare'ora'amu maire: "Re'oja'che cho'okujeku Dios pa'ichejana saija'mu chu'ũ", chiire'ora'amu. Pāi ũcuanuko peore re'oja'che cho'ovesunajejuna jã'aja'ñe i'kacu'amu maire. Jã'ata'ni Diopi oiuna Jesucristo'te cuasanachi'a Repau pa'ichejana saijanaa'me mai. Jã'ajekuna ũcuachi'a ija'che i'kacu'amu maire: "Re'oja'che cho'onajeju Dios pa'ichejana saijanaa'me chukuna", chiicu'amu. ²⁸ Dios maire cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Repau'te cuasato. Maipi Repau'te cuasama'ñe Repau chũ'usi'echi'a cho'oto t'amanera'amu jã'a. "Re'onaa'me ina; cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiimanagera'amu Repau maire. ²⁹ Dios judiopāichi'a paama'mu. ũcuachi'a judío peonare paamu. ³⁰ Dios ũcuate'eummu. Judiopāi jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Dios repanare. ũcuachi'a judío peona jikochã'tiru chuto tuacojñomanesinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Dios repanare. ³¹ Jã'aja'ñejekuna, ¿Repau'te cuasanajeju Diopi chũ'ũkuna Moisés tocha jo'kasi'e sējojanaa'ñe mai? ¡Pãañu! ¡Jã'aja'ñe cho'omaneñu! Mai Repau'te cuasana Moisés tocha jo'kasi'e re'oja'che cho'oche chũ'ũñe na'a rua cho'ome.

4

Abraham Diore masi cuasasi'ere kamu

¹ Mai aipãiu'te Abrahamre, ¿je'se cho'ouna pojou Dios? ² Diopi, “Chu'u chũ'ũñe cho'okũjekuna pojomũ chu'u ikũre”, chiito, “Re'oja'che cho'okũ'mũ chu'u”, chi-ire'ora'amũ Abrahamre. Jã'ata'ni Dios asakũ'te jã'aja'ñe i'kacu'amũ. Asacuhemũ Repau. ³ Ũcuachi'a ija'che kũamũ Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e: Abrahampi Dioni cuasakũna re'oja'chechi'a cho'okũ'te cuasacheja'che cuasamũ Dios repau'te, chiimũ.

⁴ Pãiu cho'oche cho'okaiũ kuri kooche rupũ ïsima'ñea'me. Cho'oche cho'osi'e ro'ia'me. ⁵ Jã'ata'ni Dioni cuasajũ re'oja'che cho'onare Ũcuauji repanani, “Re'onajejũna ro'iche peomũ inare”, chiaũ chini cho'oma'me repana. Cu'ache cho'ojũ Repau'te cuhesinaretani re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakũ rupũ cho'okaimũ Dios Repau'te cuasanare. Repana re'oja'che cho'osi'e ro'ima'ñea'me. ⁶ David jã'aja'ñe kũasi'kũamũ. Pãiu re'oja'che cho'omanaretani Diopi re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakũna pojou pa'iche'te kũasi'kũamũ. ⁷ Iere tocha jo'kaasomũ repau David:

Dios chũ'ũñe'te jachajũ pãiu cho'osi'e Diopi cuasama'to rũa re'omũ repanare.

Ũcuachi'a repana cu'ache cho'osi'ere tũnoto rũa re'omũ repanare.

⁸ Repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'jũ chini Diopi chũ'ũma'to rũa re'omũ repanare. Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomũ repau.

⁹ Judiópãiu jĩkora'murũ chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tũacojñosinarechi'a re'oma'mũ jã'a. Judío peonare ũcuachi'a cho'okaimũ Dios. “Abrahamre Repau'ni cuasakũna re'oja'che cho'okũ'te cuasacheja'che cuasamũ Dios”, chiuũ Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'ere cuasakũ tohamũ chu'u ija'ova. ¹⁰ Abrahamre repau jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũasirumũchi'a jã'aja'ñe cuasamanesi'kũamũ Dios repau'te. Aperumũna repau jĩkochã'tirũ chuta'a chũto tũacojñomarumũjẽ'e ũcuaja'che cuasasi'kũamũ Dios repau'te. ¹¹ Abraham chuta'a jĩkochã'tirũ chũto tũacojñoma'kũpi Diore cuasarumũ cu'ache cho'oma'kũre cuasacheja'che cuasasomũ Dios repau'te. Na'a pa'isirumũ jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũache'te jo'kaasomũ Dios repau'te, cho'okũ Repau ũcuarepa repau'te paache'te masia'kũ chini. Jã'ajekũna judío peona jĩkochã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tũacojñomanapi Diore cuasanare ũcuanũko aipãiu'jã'iu'mũ repau. Abrahamre cuasacheja'che cuasamũ Dios repanare, cu'ache cho'omanare cuasacheja'che. ¹² Ũcuachi'a mai judiópãiu jĩkochã'tirũ chũto tũacojñosina Diore cuasana aipãiu'mũ Abraham, chuta'a repau jĩkochã'tirũ chũto tũacojñomarumũ Diore cuasacheja'che cuasanajejũna.

Dios Repau'te cuasanare cho'okaija'mũ chiisi'e ũcuarepa cho'okaiche'te kũamũ

¹³ Diopi chũ'ũna na'a pa'isirumũ Abrahamna'me repau jijosinajana Diore cuasana cheja pa'inare ũcuanũkore re'oja'che chũ'ũjanaa'me. Dios ija'che i'kama'mũ: “Abrahamre chu'u chũ'ũsi'e cho'osi'kũjekuna cho'okaija'mũ chu'u”, chiima'mũ Dios. Jã'ata'ni Abrahampi Repau'ni cuasakũna repau jijosinajanapi chũ'ũjũ paaru chini cho'okaija'mũ Dios, re'oja'che cho'okũ'te cuasacheja'che cuasakũ. ¹⁴ Aperumũ Repau chũ'ũ jo'kasi'e cho'onare Diopi pãiu chũ'ũñe jo'karu Repau'te cuasana peoche cuasara'ame. Jã'aja'ñe peoche cuasato Dios cho'oja'mũ chiisi'e jorechũ'o pa'ira'amũ. ¹⁵ Dios Repau chũ'ũ jo'kasi'ere pãipi jachajũna pe'rukũ cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũmũ. Pãire Repau chũ'ũsi'e jo'kamanesi'e pa'ito jachana peora'ame.

¹⁶ Aperumũ Dios, “Chu'ũre cuasanarechi'a re'oja'che pa'iche rupũ ïsija'mũ chu'u”, chiniasomũ. Repau i'kasi'e jorema'ñe rupũ ïsikũ'mũ Dios, ũcuanũko maipi Abraham jijosinajanapi repau Diore cuasacheja'che cuasanapi judiópãina'me judío peona re'oja'che paaru chini. Mai ũcuanũko aipãiu'jã'iu'mũ Abraham, Diore cuasana judiópãina'me judío peona. ¹⁷ Ie Diopi i'kakũna asajũ tochaasome pãiu:

Abraham, mu'u jojosina rua jainuko pa'ijũ si'avãjũpã pa'ijanaa'me, chiniasomu Dios Abrahamre. Repau'te cuasakũjekũ Abraham Diopi ñato mai aipãiu'mũ. Repau Dios si'ache cho'omasikũ'mũ. Jũnisosinare vasomu paapu chini. Ũcuachi'a pã chuta'a peorũmu, "Paapu", chikũna pa'ime chura.

18 Dios repau'te Abrahamre ija'che i'kaasomu: "Mu'u jojosina rua jainuko pa'ijũ si'avãjũpã pa'ijanaa'me", chiniasomu Dios, chuta'a chũ peokũni. Dios i'kasi'e cuasavesacheta'ni cuasasi'kũjekũna chura repau jojosina si'avãjũpã pa'ime. 19-20 Cienrepaũsurũmu pa'ikũji rua aiva'ũta'ni ũcuachi'a repau rãjo Sara aiva'ojekona chũ paacu'ache masikũta'ni ũcua Dios chu'o jachamaneasomu. "Dios pe-ore masikũ'mũ", chiuũ cuasaasomu repau. Dios i'kasi'ere jachamaneũna chũ paacu'asinareta'ni Diopi cho'okaiũna chũ paare'oasomu repanare. 21 Jachama'ñe, "Dios Repau cho'ora chiiche cho'omasikũ cho'omu", chiniasomu repau. 22 Jã'aja'ñe Abrahampi Dioni cuasakũna, "Repau'te re'oja'chechi'a cho'okũ'te cuasacheja'che cuasamu Dios". 23 Abrahamre cuasachechi'a tochaakũ chini chũ'ũmanesi'kua'mũ Dios Moiserre. 24 Ũcuachi'a maire cuasache kuakũ tochasi'kua'mũ. Maire Paakũ'te Jesucristo'te jũniso tãcojñosi'kũre vasosi'kũre Diore cuasanare ũcuachi'a re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu Repau maire. 25 Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te ro'ikasa chini jũniso tãcojñosi'kũ jo'e vajuranasomu, Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũna.

5

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kuamu

1 Jã'ajekũna maire Jesucristo'te cuasanare Diopi re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasakũna Ũcuau'na'me re'oja'che pa'ime mai. Jesucristoji paakũna pe'ruma'mũ Repau maire. 2 Jesucristoji maire jũni ro'ikakũna pojokũ Repau'te cuasanare Dios maire re'onare cho'osi'kua'mũ. Cho'okakũna Repau'te re'oja'che ja'me pa'ime mai chura. Ũcuachi'a mai Dios pa'icheja'che re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojojũ cha'ame mai. 3 Ũcuachi'a maini cu'ache ti'jñeto pojojũ pa'ime mai, maipi Repau'te cuasache'te na'a rua che'cheju. Pa'ivesache pa'itojẽ'e ũhasoma'ñe Repau'te ũcua cuasani na'a rua koka paaju re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheme mai. 4 Jã'aja'ñe pa'ivesache pa'itojẽ'e ũhasoma'ñe Repau'te ũcua cuasani rekoñoã na'a re'ojarekoñoã paajanaa'me mai. Maipi re'ojarekoñoã paani maire Dios re'oja'che cho'okaijachere pojojũ cha'ajanaa'me mai. 5 Dios maire re'oja'che cho'okaijache ũcuarepaa'me. Maini cuasakũ Repau Rekocho'te mai rekoñoãna raosi'kua'mũ, maipi Repau maire cuasache'te masia'ju chini.

6 Ũcuachi'a mai iere masiju Dios maire cuasache masime: Mai chuta'a re'oja'che cho'ovesuju Diore cuherũmu, Repau chiisirũmu ti'aũna jũni ro'ikanasomu Jesucristo maire. 7 Pãiu'te, ũcuarepa cho'okũ'teta'ni, "Ikũpi vajũ paau; chu'ũpi chuenisora", chiima'me pã. Chekurũmu rua te'eñoã pã chekunani rua re'onajejũna oni chuenisocosome, vajũna paapu chini. 8 Jã'ata'ni Dios maire na'a rua oimũ. Repau maire oiche ija'che cho'o ñosi'kua'mũ Dios: Mai chuta'a cu'ache cho'orũmu Jesucristoji mai cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikaau chini chũ'ũsi'kua'mũ.

9 Jesucristoji chie rao jũni ro'ikaisi'jekũna maire re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu Dios. Jã'are masiju ũcuachi'a Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaijachere masime mai ie: Pã repana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu chini Repau chũ'ũrũmu, Jesucristo cho'okaisi'jekũna ũcuarepa cho'okũ maini oiu vati toa sani uche'te ũsekaija'mũ. 10 Aperũmu Diore mai cuherũmu Repau Mamakũji maini jũni ro'ikaau chini raũna Diona'me re'oja'che pa'ime mai chura. Jesucristoji vajurani pa'iu maire si'arũmu re'oja'che cho'okaiũna jmamakarũjẽ'e pe'rumaũ

cu'ache cho'omanaja'mu maire Dios, Repau'te ja'me pa'inajejuna. ¹¹ Ūcuachi'a Jesucristoji cho'okaiuna, Dioni cuasaju rua pojome mai. Maire Paaku Jesucristo jūni ro'ikaisi'ejekuna, Diona'me re'oja'che pa'inaa'me mai.

Adán cu'ache cho'okaisi'ena'me Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ere kamu

¹² Ija'chea'me: Chareparo pa'isi'ku Adán cu'ache cho'osi'kujeku jūnisosi'kua'mu. Cu'ache cho'osi'e ro'ia'me jū'iñe. Jā'ajekuna mai aipāiu Adán jojosinajeku cu'ache cho'oju ūcuanuko jūnisonachi'aa'me mai. ¹³ Adán pa'irumupi vna pāi cu'ache cho'oju paniasome, Dios chuta'a Moiserē pāipi cho'oa'ju chini chū'umarumu. Jā'ata'ni reparumu cu'ache cho'onareta'ni Moisés chū'usi'e jachasi'e cuasamaneasomu Dios, chuta'a asamanajejuna. ¹⁴ Jā'ata'ni Adán jojosina ūcuanuko Dios chū'ũiñe Moisés chuta'a asamarumu pa'isina Adán Dios chū'usi'e jachasi'ēja'che jachamanesinata'ni jūnisoasome. Repau Adán pāi ūcuanukore cu'ache cho'okaniasomu. Na'a cho'je raisi'kupi Jesucristo pāi ūcuanukore re'oja'che cho'okaniasomu.

¹⁵ Adanna'me Jesucristo pāi ūcuanukore cho'okaniasome. Jā'ata'ni ūcuaja'che cho'omaneeasome. Adán Dios chū'usi'ere jachaku cu'ache cho'oasomu. Te'eu Repauni jachauna pāi ūcuanuko jūnisome. Jā'ata'ni Repau Dios maire oiū chū'uasomu, Jesucristo te'euji pāi ūcuanuko cu'ache cho'oche karamañe jūni ro'ikaau chini. Ro'ikaicojñosinajejuna maire si'arumu cho'okaimu Dios, maipi re'oja'che paapu chini. ¹⁶ Adanna'me Dios ūcuate'e cho'okaimaneasome. Te'eu Adán Dios chū'usi'ere te'echo jachauna pāi ūcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'ujamumu Dios. Pāi ūcuanuko Repau chū'ũiñe ruarepañoā jachasinareta'ni maire oiū rupū cho'okaniasomu Dios, Jesucristoji jūni ro'ikakuna, “Chu'upi ñato re'onajejuna cu'ache ro'iche peomu inare”, chisa chini. ¹⁷ Te'eu Adán Repau chū'usi'ere jachauna pāi ūcuanuko jūnisonaa'me. Jā'ata'ni Jesucristo Te'euji maire jūni ro'ikakuna Dios maini oiū re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu. Ūcuachi'a re'oja'che pa'iche Dios rupū isiche koonapi re'oja'che pa'iju Jesucristo pāi ūcuanukore chū'urumu Repau'te ja'me chū'ujanaa'me mai.

¹⁸ Jā'ajekuna te'euji Dios chū'usi'ere te'echo jachauna si'avājupāi repauna cu'ache cho'osi'e ro'iche paame. Ūcuaja'che Te'euji te'echo re'oja'che cho'okakuna si'avājupāire Repau'te cuasanare Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ire'omu, Diopi repauni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna. ¹⁹ Te'eu Adán Dios chū'usi'ere jachauna pāi ūcuanuko cu'ache pa'inaa'me Diopi ñato. Ūcuaja'che Jesucristoji te'eu Dios chū'usi'ere cho'ouna pāi jainuko re'oja'che pa'ime Diopi ñato.

²⁰ Dios re'oja'che chū'uasomu pāipi Repau chū'usi'ere jachaju cu'ache cho'onapi ūcuana jachache'te masia'ju chini. Jā'ata'ni Repau chū'usi'e jachaju si'arumu na'a rua cu'ache cho'onareta'ni ūcuana oiū na'a rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ²¹ Pāi ūcuanuko cu'ache pa'iju jūnisome. Jā'ajekuna maini oiū jūni ro'ikaau chini Maire Paaku Jesucristo'te raosi'kua'mu. Re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku mai jūnisosirumu Repau pa'ichejana saja'mu maire, si'arumu ja'me paapu chini.

6

Jesucristo'te jovosinajeku cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'imasishe'te kamu

¹ Pāi chekuna ija'che i'kacosome: “Jā'aja'ñe pa'ito cuhama'ñe ūcua cu'ache cho'oñu mai, Diopi maini oiū na'a re'oja'che cho'okaa”, chiicosome. ² Jā'aja'ñe cuasache rua cu'amū! Jā'aja'ñe pa'imaneñu! Cu'ache cho'oche ūhasosinaa'me mai. Chura Diopi cho'okaiuna cu'ache cho'oma'ñe pa'ire'omu maire. Re'oja'che pa'imasinata'ni, ¿jo'e cu'ache cho'oju pa'ijanaa'ñe mai? ³ Ie masime musanukona: Aperumu pa'isi'e jo'kaso Jesucristoni, “Chu'ure paajū”, chini Ūcuauñi jovo, Ūcuauña'me jū'isinaja'ñe pa'iju okoro'vecojñosinaa'me mai. ⁴ Maire Jesure jovosinare Ūcuauji jūni ro'ikakuna

mai rekoñoã cu'ache cho'ouache sējokaisi'kua'mu Dios, Jesure jūnisouna tāsī'eja'che. Okoro'vecojñosinajeju jūniso tācojño jo'e vajuraisinaja'ñe pa'ime mai. Ūcuachi'a Dios peore Masiujeku Jesure jūnisi'si'kure vasosi'eja'che mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kua'mu, maipi mama pa'iju re'oja'che paapu chini.

⁵ Maipi Jesucristoni jovo mai aperumu pa'isi'e jo'kasosinaa'me. Jā'aja'ñe cho'osinajeju Ūcuana'me jūnisosinaja'ñe pa'ime mai. Repau jūniso tācojñosi'kupi jo'e vajurakuna mai rekoñoã care'vasirekoñoãre paaju jūni vajuraisinaja'ñe mama pa'ime mai. ⁶ Ie ūcuachi'a masime mai: Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'kujeku Ūcuana'me jū'isinaja'ñe pa'ijuna maire vati paasinare tuasi'kua'mu, maipi cu'ache cho'oma'ñe paapu chini. Jesucristoji jā'aja'ñe cho'ouna cu'achechi'a cho'omasisina chura re'oja'che pa'imasime mai. ⁷ Pāi chekunare paaju chū'una repaana koo paacojñonapi jūnisoru jo'e paacu'amu. Ūcuaja'che maipi Jesucristona'me jū'isinaja'ñe pa'ijuna vatipi maini ūcuamakarū paana chura Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju cu'ache cho'omanaa'me mai.

⁸ Mai Jesucristona'me jū'isinaja'ñe pa'iju iere masime: Repauji vajujukuna Ūcuana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ⁹ Ūcuachi'a iere masime mai: Jūni vajuraisi'kujeku jo'e jū'imanaja'mu Repau. Jūnisochē jo'e peomu Repau'te. ¹⁰ Pāi cu'are peore jūni ro'ikaisi'kujekuna jo'e jū'iñe peomu Repau'te. Jūni vajurani pa'iu Dioni re'oja'che cho'okaiū pa'imū Repau. ¹¹ Ija'che cuasajū'u musanukona: Jesucristo cho'okaisi'jekuna jūnisosina pa'icheja'che pa'iju cu'ache cho'oma'ñe pa'inaa'me musanukona. Ūcuachi'a musanukona Jesucristo jūni vajurani pa'iu Diore re'oja'che cho'okaicheja'che vajuraisinaja'ñe pa'iju Diore re'oja'che cho'okaiju pa'ime.

¹² Icheja chejachi'a pa'ire'ocanivūãre paajuna maire te'eñoã chuta'a cu'ache cho'ouamu. Jā'ajekuna musanukonare, Diore re'oja'che cho'okaiju pa'inare cu'ache cho'ouatojē'e cho'omairo pa'ijū'u, chiimu chū'u. Cu'ache cho'ona re'oja'che cho'ovesuju repanare uachechi'a cho'omasinaa'me. ¹³ Musanukonapi cu'ache cho'omaneñu chini peore meñe ūsejū'u, cu'ache cuasaju cho'ouache peore. Musanukona ca'nivūãna'me rekoñoã Dioni isijū'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che pañu chini. Imamakarujē'e cu'ache cho'omairo pa'iju jūni vajuraisina pa'icheja'che mama pa'iju Dioni re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. ¹⁴ Dios musanukonare re'oja'che cho'okaimu, re'ojachere cho'omasiju cu'ache cho'oma'ñe paapu chini. Aperumu musanukona Dios pa'ichejana sañu chini Repau chū'u jo'kasi'e rua cho'ojū pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura jā'aja'ñe cho'ochē chū'uma'ñe, rupu musanukonare oiū cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau.

Re'oja'che cho'omasiche'te kumū

¹⁵ Jā'aja'ñe pa'ito, Diopi maini oiū mai cu'ache cho'ochē'te jo'e cuasamauna Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'omanata'ni, ¿cu'ache cho'ojanaa'ñe mai? ¡Pāañu! ¡Cu'ache cho'omaneñu mai! ¹⁶ Ie masime musanukona: Musanukonare ja'me pa'ikūji chekuni, “Chū'ure paajū'u; mū'u chiichechi'a cho'okasa”, chini repau'te paaku chū'uñechi'a cho'oku pa'ija'mu repau. Jā'ata'ni jā'aja'ñe i'kato repau'te cho'ouache cho'ocu'aja'mu. Diore jā'aja'ñe i'kanata'ni re'oja'che pa'ime, “Chū'ure paajū'u; mū'u chiichechi'a cho'okasa”, chiina. Ūcuaja'che musanukonapi cu'ache'te cho'ojū re'oja'che cho'ochē cavesusoru re'oja'che cho'ouanareta'ni cho'ocu'aja'mu, musanukonare vatipi paakuna. Jā'aja'ñe cho'onare cuhekū sējomū Dios. Aperumu musanukona Dios pa'ichejana sañu chini Repau chū'u jo'kasi'e rua cho'ojū pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura jā'aja'ñe cho'ochē chū'uma'ñe rupu musanukonani oiū re'oja'che cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau. ¹⁷ Iere cuasaku Diore, “Re'orepamu”, chiimu chū'u: Aperumu musanukonare vatipi paasi'kua'mu. Jā'ata'ni musanukonare pāipi Dios chū'o re'ojachere che'chojuna asa chēa pojoju

Diopi cho'okaiuna peore cho'ojũ pa'inaa'me. ¹⁸ Diopi cho'okaiuna vati musanukonare paasi'kupi teana jũu'isi'kua'mu. Chura musanukona Dios neenajeju Repau chichechi'a cho'oũu chiime. ¹⁹ Ie asamasire'оче kuamu chu'u musanukonare na'a rua asa masia'ju chini: Aperumu musanukona cu'ache cuasaju cu'achechi'a cho'ojũ si'arumu na'a rua cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me. Chura re'oja'chechi'a cho'oũu chini musanukona ca'nivua'na'me rekoñoõ Dioni isijũ'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che cuasaju si'arumu na'a re'oja'che cho'ojũ paũu chini.

²⁰ Musanukonare vati paarumu re'oja'che cho'ochejẽ'e cuasamanesinaa'me. ²¹ Aperumu musanukonare uachechi'a cho'ojũ pa'isinaa'me, "Jã'aja'ne cho'oni'te pojojanaa'me mai", chini cuasaju. Jã'ata'ni musanukona chura reparumu cho'osi'ere cuasani vajuchuju pojoma'me. Aperumu musanukona cho'osi'ejache cho'onare cuhekũ sẽjomũ Dios. ²² Jã'ata'ni chura Jesucristo cho'okaisi'jekuna Dios neenajeju vatipi jũukuna si'arumu na'a rua re'oja'che cho'ojũ Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²³ Maire cu'ache cho'onare cuhekũ sẽjomũ Dios, mai cu'ache cho'osi'e ro'i. Jã'ata'ni Maire Paaku'te Jesucristo'te jovosinare Diopi rupũ cho'okaiuna Ũcuau'na'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

7

Dios aperumu chu'u jo'kasi'ere Jesucristo'te jovosinapi cho'oma'to ro'iche peomu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãi. Dios chu'usi'e masime musanukona. Ũcuaja'che masime ie: Pãi vajuna cheja pa'irumuna, Dios chu'usi'ere cho'oma'to cu'amũ. Jũ'isirumu cho'oma'nea'me jã'a. ² Ija'chea'me. Ija'che kuamu Dios chu'ũne: Romio umu'te vejani repau jũnisorumujatu'ka umu pa'imo. Repau jũnisoruta'ni umu peoo'mo. Te'eo pa'imo repao. ³ Repao ũju jũnisorumuna chekuni umu'te vejani Diopi ñato cu'ache cho'oma'mo. Jã'aja'ne cho'oni Dios chu'ũne jachama'mo repao. Jã'ata'ni ũju chuta'a vajuu pa'itona chekuni umu'te pani Diopi ñato cu'ache cho'omo repao.

⁴ Jã'aja'ne pa'imũ maire. Diopi chu'ũna Moisés tocha jo'kasi'e ũjuja'ne pa'isi'kua'mu maire. Jã'ata'ni Jesucristo'te jovosinajeju Ũcuau'na'me jũ'isinaja'ne pa'ime mai. Jũnisosinaja'ne pa'ijuna Moisés tocha jo'kasi'e mai ũjuja'ne pa'ima'mu chura. Jã'ajekuna aperumu Repau chu'ũna tochasi'e peore cho'oma'to ro'iche peomu. Jesucristo jũni vajura'isi'kupi paamu maire, Dioni si'arumu na'a rua re'oja'che cho'okaiju paarũ chini. ⁵ Aperumu mai cu'arekoñoõre paaju cu'ache cho'ouakuna cu'achechi'a cho'osinaa'me. Jã'ajekuna Dios cho'omanejũ'u chiisi'eta'ni asasinajeju ũcuare cho'ouakuna cho'osinaa'me mai. Si'arumu na'a rua cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me. Jã'aja'ne cho'ojũ vati toana saira'asinaa'me mai. ⁶ Aperumu Diopi chu'ũna Moisés tocha jo'kasi'e peore cho'omanerena rua cu'asi'kua'mu maire. Jã'ata'ni chura Jesucristoni cuasaju jovosinajeju Ũcuau'na'me jũ'isinaja'ne pa'iju Repauji chu'ũna Moisés aperumu tocha jo'kasi'e peore cho'omanareta'ni maini oiũ re'oja'che cho'okaimũ Repau. Chura Jesucristo chẽa paanajeju, Dios Rekochoji cho'okaiuna mamarekoñoõre paaju cho'оче cho'okaimẽ mai Repau'te.

Jesucristo'te cuasanata'ni ũcuarekoñoõ cu'ache paache'te kuamu

⁷ Jã'aja'ne pa'ito, ¿Diopi chu'ũna Moisés tocha jo'kasi'e cu'aku? ¿Cu'ama'mu! Jã'aja'ne i'kama'kua'mu chu'u. Moisés tocha jo'kasi'ere peoni chu'u rekocho cu'ache pa'iche vesura'amu chu'u. Jã'are ñaku che'chesi'kua'mu chu'u. Ija'chea'me: Moisés tocha jo'kasi'epi, "Chekuna neemajũaruãre tua paauache ñamanejũ'u", chiima'to chu'ure tua paauache vesura'asi'kua'mu chu'u. ⁸ Chu'ure, cu'ache cho'oneekujekuna, "Jã'are cho'omanejũ'u", chiito na'a rua cho'ouasi'kua'mu. Chekuna neemajũaruã

ũcuauamajñaruã paauasi'kua'mu chu'ure. Chũ'umanesi'e pa'ito jachaman-
era'asi'kua'mu. ⁹⁻¹⁰ Aperumu Dios chũ'usi'e chu'u vesurumu, "Re'oku'mu chu'u",
chini pojoku cuasasi'kua'mu. Jã'ata'ni Dios chũ'usi'e che'chesirumu masakuta'ni
cho'ocuheku jachasi'kua'mu chu'u. Jã'arumupi jachakuna cuheku sējosi'kua'mu
Dios chu'ure. Dios maire jã'aja'ñe cho'oma'ñe paaru chini chũ'usi'kua'mu, maipi
Ūcuauana'me re'oja'che paaru chini. Jã'ata'ni chu'upi Repau chũ'usi'ere asa jachakuna
cuheku sējosi'kua'mu chu'ure. ¹¹ Dios chũ'u jo'kasi'ere asani, cu'arekocho'te paaku
rũhiñe cuasamau ija'che cuasasi'kua'mu chu'u, vatipi jorekuna: "Dios chũ'usi'e
cho'oma'to ũcua re'oja'mu chu'ure", chini Repau chũ'usi'e jachasi'kua'mu chu'u.
Jachakuna Dios chu'ure cuheku sējosi'kua'mu.

¹² Dios chũ'u jo'kasi'e cu'ama'mu. Rua re'omu. Re'oja'chere che'chomu. ¹³ Jã'aja'ñe
pa'ito, Dios chu'uni cuheku sējoñe'te kuaku, ¿Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e chu'ure
cu'ache cho'oku? ¡Pãamu! ¡Jã'aja'ñe i'kama'kua'mu chu'u! Ija'chea'me: Chu'u
cu'achechi'a cho'omasiche'te chu'upi masia'ku chini re'oja'che chũ'usi'kua'mu Dios.
Cu'ache cho'oku chu'u rekocho cu'ache pa'iche masicuhamu chu'u, Dios chũ'usi'e
re'oja'chere asani.

¹⁴ Iere masime mai: Moisés tocha jo'kasi'e Dios Rekochoji chũ'usi'ea'me, maipi
Repau chiiche re'oja'che cho'ojũ paaru chini. Chu'uta'ni chu'ure cho'ouache'te
cho'oku vati chũ'uñe cho'oku'mu. ¹⁵ Vesumu chu'u cho'оче. Chu'ure cho'ouache
re'oja'che cho'oma'kua'mu. Chu'u cho'ocuhecheta'ni cu'ache cho'oku'mu. ¹⁶ Chu'u
cu'ache cho'оче'te cuhekujeku iere masimu chu'u: Moisés tocha jo'kasi'e jã'aja'ñe
cho'оче'te ũsehejeku rua re'oja'imu. Ūcuarepare chũ'umu. ¹⁷ Chu'u cu'ache
cho'оче chu'ure cho'ouachema'mu. Cu'ache cho'ocuhemu chu'u. Jã'ata'ni
chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna jã'aja'ñe cho'omu
chu'u. ¹⁸ Iere masimu chu'u: Chu'u'chi'a te'eũ pani jmamakarujẽ'e re'oja'che
pa'ima'mu, chuta'a chu'u rekocho cu'ache paaku. Rua re'oja'che cho'ora chiiku'teta'ni
cho'ocua'mu chu'ure. ¹⁹ Re'oja'che cho'ora chinijẽ'e cho'oma'mu chu'u. Cu'ache
cho'omanera chini ũcua cho'omu chu'u. ²⁰ Chu'upi cu'ache cho'оче'te cuheto chu'ure
cho'ouama'ñea'me. Chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna
jã'aja'ñe cho'omu chu'u.

²¹ Si'arumu ija'che pa'iku'mu chu'u: Re'oja'che cho'ora chiikuta'ni ũcua cu'ache
cho'oku'mu chu'u. ²² Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'ere chu'u rekochoji rua
chiiu cho'ora chiimu chu'u. ²³ Jã'ata'ni chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iuña jachaku
cu'ache cho'omu chu'u. Si'arumu chu'u rekocho cu'ana'me rua cavamu. Cu'api
cajejanisouña re'oja'che cho'ocua'mu chu'ure. ²⁴ ¡Rua cu'amu chu'ua'ure! Cu'achi'a
cho'okujekuna Dios chu'ure cuheku sējoja'mu. ¿Neepi chu'ure cho'okaijanaa'ñe?
Rua oimu chu'u. ²⁵ ¡Jã'ata'ni cho'okaiku pa'imu! Diopi chũ'uuna Maire Paaku
Jesucristoji cho'okaimu chu'ure. Jã'ajekuna rua pojoku Diore, "Re'orepamu", chiiu
pa'imu chu'u.

Chu'u i'kasi'e ija'chea'me: Chu'u rekocho Dios chũ'uñe peore cho'ora chiimu chu'u.
Jã'ata'ni Diopi cho'okaima'to chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iuña cho'ocua'aja'mu
chu'ure.

8

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te i'kamũ

¹ Jã'ajekuna chura Jesucristo chẽa paanare Diopi, "Re'onaa'me ina", chiiuna,
cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu. ² Aperumu chu'ure cu'achechi'a cho'omasikuna
cuheku sējosi'kua'mu Dios. Churata'ni Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Ūcuauñi cuasaku
jovouña Dios Rekochoji cho'okaiuna Ūcuauana'me re'oja'che ja'me pa'imu chu'u. ³ Dios

maire re'oja'chere chũ'usi'kua'mu, maipi re'oja'che cho'ojũ Ũcuauna'me paapu chini. Jã'ata'ni maire re'oja'che cho'ocu'asi'kua'mu, vatipi maini paakuna. Jã'aja'ñe pa'inani Dios Repau Mamaku'te raosi'kua'mu, mai cu'ache cho'onaja'ũta'ni jmakarũjẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'ia mai cu'are jũni ro'ikaaũ chini. Diopi chũ'ũna mai cu'are Jesupi jũni ro'ikakuna maire pe'ruche cuhasosi'kua'mu Dios. Jã'ajekuna chura maire Repau'te ja'me re'oja'che pa'ire'omu. ⁴ Jã'aja'ñe Dios maire cho'okaisi'kua'mu, mai te'ena meñe cu'ache cuasaju cho'oche'te cho'oma'ñe pa'ija, Ũcuaũ Rekochoji cho'okaiuna Repau chũ'ũne'te cho'ojũ paapu chini.

⁵ Pãi repana rekoñoã cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cuasaju cho'ome. Pãi Dios Rekocho chũ'ũne'te cuasaju cho'onata'ni Dios chiiche'te cuasaju cho'ome. ⁶ Pãi repana rekoñoã te'ena cu'ache cuasaju cho'onare cuhekũ sějomaũ Dios. Dios Rekocho chiiche cuasaju cho'onata'ni Repauna'me si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁷ Repanare cu'ache cho'ouachechi'a cuasana Dioni cuheju Repau chũ'ũne cho'oma'me. Chekurũmu Repau chũ'ũne cho'oũ chiiitojẽ'e ũcua cho'ocu'ara'amũ repanare. ⁸ Pãi repana rekoñoã cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cho'ojũ Diore pojovesũme. Jã'ajekuna repanare pojoma'mũ Dios.

⁹ Mũsanũkonata'ni, Jesucristo chẽa paanajeju Dios Rekocho'te paaju Repau chiiche'te cuasaju mũsanũkona cu'ache cuasache cho'oma'me. Pãi Dios Rekocho peonata'ni Jesús neenama'me. ¹⁰ Mũsanũkonare cu'ache cho'ojũna cuhekũ sėjosi'kua'mu Dios. Jã'ata'ni Jesucristo'te jovosinajeju Ũcuauna'me jũ'isinaja'ñe pa'ijũna Diopi mũsanũkonani cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna Ũcuauna'me re'oja'che pa'ire'omu mũsanũkonare chura. ¹¹ Ũcuachi'a Jesure jũniso tãcojñosi'kũre Vasosi'kũ Dios Rekochoji ja'me pa'ia cho'okaija'mũ mũsanũkonare, jũnisosirũmu vajũrani mamaca'nivũãre koo paa'aju chini.

¹² Asarepajũũ, chũũ majapãijana. Dios Rekochoji ja'me pa'imũ maire. Jã'ajekuna maire cho'ouache cu'ache cho'ojũ pa'imaneũ mai. ¹³ Mũsanũkonare uachechi'a cuasaju cho'ojũ pa'ito cuhekũ sėja'ju Dios. Jã'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna mũsanũkonare cu'ache cho'ouache'te jo'kasoni Diona'me si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me mũsanũkona.

¹⁴ Dios Rekocho chũ'ũne cho'ona ũcuanũko Dios chĩia'me. ¹⁵ Mũsanũkona Jesucristo'te jovorũmu Dios Repau Rekocho'te ĩsisi'kua'mu, mũsanũkonapi, "Repau chĩia'me mai", chiiju masia'ju chini. Aperũmu cu'achechi'a cho'omasisinaa'me mũsanũkona. Churata'ni Repau chĩijeju re'oja'che pa'imasime. Jã'are masiju vajũchũma'me mũsanũkona, cu'ache cho'osi'e ro'imanajanajeju. Repau Rekochoji cho'okaiuna, Repau chĩijeju, "Ja'kũ", chiime mũsanũkona Repau'te. ¹⁶ Repau Rekochoji mai rekoñoãna kũakuna, "Dios chĩia'me mai", chiime. ¹⁷ Repau chĩijeju Dios rũa re'oja'che ĩsija'mũ maire, mai a'chũre Jesucristo'te ĩsisi'aja'che. Icheja cheja pa'irũmu Dios chĩijeju mai a'chũ Jesucristo cu'ache cho'ocojñosi'aja'che cho'ocojñome mai. Na'a pa'isirũmũta'ni Repau pa'ichejana sani Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

Dios maire si'ache re'oja'che ĩsijachere kũamũ

¹⁸ Chura sũmava'na pa'ime mai cu'ache cho'onajeju. Na'a pa'isirũmũta'ni Dios maire chekuna ñaju'te re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mũ. Re'oja'che pa'ijũna Dios maire rũa pojaja'mũ. Jã'ajekuna irũmu pa'iche cuasama'ñe na'a pa'isirũmu pa'ijachere cuasaku pojomu chũũ. ¹⁹ "Reparũmu na'mi tĩ'aa'kũ", chiiju cha'ame ũcuanũko Dios cho'osina, Repau chĩi pa'ijachere masiũ chini. ²⁰ Pãipi cu'ache cho'orena Dios chũ'usi'e cu'ache si'ache pa'imũ chura. Peore si'asochẽ pa'imũ. Jũ'ĩne pa'imũ. Ñañañe pa'imũ. Rupu pa'ima'mũ jã'a; Dios chũ'usi'ea'me, pãi

cu'ache cho'osi'e ro'i. Repau chiisirumujatuka jã'aja'ñe pa'ija'mu icheja cheja. ²¹ Jã'ata'ni na'a pa'isirumuna Repau chũ'usi'e cu'ache peore sêjoja'mu Dios. Si'asoché peoja'mu. Jũ'iñe peoja'mu. Ñañañe peoja'mu. Re'oja'chechi'a pa'ija'mu. Dios Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'orumuna Repau cho'osi'e peore si'ache re'oja'che care'vasoja'mu. ²² Dios chũ'usi'e cu'a peore irumujatuka ũcua cu'amũ, romio'te chĩi jñaapi'rako'te asicheja'che. Jã'are masime mai. ²³ Ũcuachi'a mai rekoñoãre Dios Rekochoji apicare'vakuna reparumupi na'mi ti'aa'ku chini cha'ame mai, chuta'a cu'ache pa'ijũ oijũ. Reparumũ Dios maire Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu. ²⁴⁻²⁵ Maire re'oja'chechi'a pa'inare Dios cho'ojachere cuasajũ Jesucristoni jovosinaa'me mai, Ũcuana'me si'arumũ re'oja'che pañũ chini. Re'oja'chechi'a pañũ chini cha'ame mai, rekoñoãpi chuta'a cu'ache pa'ina. Mai chuta'a paa ñama'ñejekuna cha'ame mai. Pãi repana paa ñaña cha'ama'me. Diopi cho'okaiuna pojojũ cha'ame mai.

²⁶ Ũcuachi'a pa'ivesunare Dios Rekochoji cho'okaimũ maire. Mai rekoñoã cuasache'te maipi Dioni kuavesuto Repau Rekochoji kuakaimũ maire. Mai chũ'opi Diore sêevesuche Repau Rekochoji sêekaimũ. ²⁷ Dios mai rekoñoã pa'iche masimũ, ũcuachi'a Repau Rekocho cuasache. Jã'ajekuna Repau Rekocho Diorechi'a asare'ocheji Repau chiiche'te sêekaimũ maire Repau chẽa paanare.

Dios Repau'te cuasanare maire re'oja'che cho'okaija'mu na'a rua pa'imasia'ju chini

²⁸ Iere masime mai: Re'oja'che paapũ chini Dios chẽasinare Repau'te cuasanare maire si'ache ti'jñeñe Repau cho'oché'me, maipi si'arumũ na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. ²⁹ Maire teana apereparumuna masicojñonare ija'che i'kaasomũ Repau: "Repana chũ'ũ Neeku pa'icheja'che re'oja'che paapũ. Chũ'ũ Chĩi charo cakujekũ chũ'ũre cuasana ũcuanũko majaa'chũ paaũ", chini cuasaasomũ Dios maire. ³⁰ Apereparumuna maire masiku chẽasi'kuamũ Dios. Maire Repau chẽasinare cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ. Jã'aja'ñe cuasacojñonajejuna re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu Repau maire, Repau Mamakũ pa'icheja'che re'oja'che paapũ chini.

³¹ Jã'are masijũ ija'che cuasame mai: Maini Diopi oimũ maire cuhenare cajejaimũ. ³² Repau Mamakũ'te ũsema'ñe rupũ ĩsisi'kuamũ, maini ũcuanũkore jũni ro'ikaau chini. Mamakũ'te ũsema'ñe ĩsisi'kujekũ ũcuachi'a ũsema'ñe re'ojachere si'ache rupũ ĩsija'mu Repau maire. ³³ Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna maire Repau chẽasinajejuna chekuna mai pa'iche ña cuhejũ cu'ache i'kacheta'ni asamaneja'mu Repau. ³⁴ Diopi maire, "Re'onaa'me ina", chiito, ¿neepi maire, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiijanaa'ñe? Jesucristo maire jũni ro'ikani jo'e vajurani pa'ia Diore kueñe ũjajũtu cakã'kore ñu'ia sêekaimũ maire. ³⁵ Jesucristo jmamakarujẽ'e cuhama'ñe cuasamũ maire. Maire ruarepañoã cu'ache cho'ocojñoto oimũ Repau. Maire cu'ache si'arumũ ti'jñeto oimũ Repau. Maipi Repauni cuasajuna pãipi maini cu'ache cho'oto oimũ. Ñũ peova'na pa'ito oimũ Repau. Maipi chũova'na pa'ijũ kãña peoto oimũ. Maire asivajuchũache pa'ito oimũ Repau. Pãipi maini vanisoñu chiitojẽ'e oimũ Repau maire. ³⁶ Ija'che kuamũ Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e:

Mũ'uni cuasajuna chũkuna'te pãi si'arumũ vanisoñu chiime.

Ovejava'nare vanisojava'nare cuasacheja'che cuasajũ chũkuna'te rua cu'ache cho'ome repana,

chiimũ. ³⁷ Jã'aja'ñe cho'ocojñonata'ni, Diopi maini oina Jesucristo cho'okaisi'jekuna Repauji cho'okaiuna kokana cava cajejaicheja'che maipi Repau'te cuasache'te ũhamapũ na'a rua re'oja'che pa'ime mai. ³⁸⁻³⁹ Iere masimũ chũ'ũ: Jesucristo chẽa paanajejuna Dios maire rua chiimũ. Maipi jũnisoto ũcua cuhama'ñe

cuasamũ Repau maire. Maipi rua jeerumũ vajuna pa'itojẽ'e ũcua cuhama'ñe cuasamũ Repau maire. Angeleji ũseñu chiitojẽ'e, cuhama'ñe cuasamũ. Chekurumũ vatipi ũseñu chiitojẽ'e, cuhama'ñe cuasamũ maire. Pãi chũ'napiri ũseñu chiitojẽ'e, cuhama'ñe cuasamũ Repau. Chura cho'ochena'me na'a pa'isirumũ cho'ojachejẽ'e, cuhama'ñe cuasamũ. Jesucristo chẽa paanajejuna Dios maire cuhama'ñe cuasamũ, maipi cunaumũ pa'ito ũcuachi'a cheja pa'itojẽ'e. Cuhama'ñe cuasamũ Repau maire Repau cho'osina te'eujẽ'e jujama'ñe ũseñu chiitojẽ'e.

9

Dios Israel jojosingare chẽa paache'te kwamũ

¹ Jesucristo neekujeku jorema'ñe ũcuarepare i'kamũ chũ'ũ. Ũcuaja'che Dios Rekochoji chũ'ũ rekochoa kuakuna ũcuarepare kwamasimũ chũ'ũ. ² Chũ'ũ majapãire chũ'ũ rekochoji judiõpãire si'arumũ oiuna rua suma'mũ chũ'ũre. ³ Chũ'ũre cho'ore'oto Jesucristo'te ja'me pa'ima'ñe vati toa sani uuku repa cu'ache cho'osi'e ro'ikũ pasa chiira'amũ chũ'ũ, chũ'ũ majapãipi Ũcuana'me paaru chini. ⁴ Mai judiõpãiri aipãire Israel jojosingajuna Moisés pa'irumũ Repau chũ'i paaru chini chẽa ja'me pa'iu rua Miakũji ija'che i'kaasomũ Dios: “Musanakonapi chũ'ũ chũ'ũñe'te cho'oto ja'me pa'iu cho'okaija'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios. Repau chũ'ũñe'te tochaakũ chini chũ'ũasomũ Dios Moiserere, tocha paaku repa'ni che'chokuna asa chẽa pa'imasia'jũ chini. Repau vũ'ena chi'i Repa'ni pojochẽ jo'kaasomũ. Repanare Repau cho'okaijache kuaasomũ Repau Dios mai judiõ aipãiri. ⁵ Israel mamachũ chukuna aipãia'me. Ũcuaja'che Cristo, pãiu ainee Israel jojocõjõsi'kua'mũ. Ũcuajũji Cristo Dioa'mũ. Peore chũ'ũkujeku si'arumũ pojocõjõokũ'mũ Repau. Jã'aja'ñe paau.

⁶ Dios Repau i'kasi'e jorema'ñe Israelpãiri cho'okaimũ. Jã'ata'ni ũcuana'ko Israel jojosinga Diopi ñato repa rekoñõã Israelpãirepama'me. ⁷⁻⁹ Ija'chea'me: Abraham jojosinga ũcuana'kore chẽama'mũ Dios. Abrahamre ija'che i'kaasomũ Dios: “Jo'e ũsurumũ chũ'ũ jo'e rani ñato chũ'ũre paaja'mo Sara”, chiniasomũ. Dios i'kasi'kũ jojosinga Dios chẽasinachi'aa'me, Sara mamaku jojosinga. Abraham jojosinga aineesina ũcuana'ko Dios chẽasinachi'ama'me. Ũcuachi'a Dios ija'che i'kaasomũ repa'ute: “Mũ'ũ jojosinga ũcuana'kore chẽama'ñe Isaac jojosingarechi'a chẽa paaja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios Abrahamre.

¹⁰ Jã'ata'ni Isaac jojosinga ũcuana'ko Dios chẽasinama'me. Repau rũjo Rebeca chũ'i teana ka'chanare jũaaasomo, mai aipãiu Isaac chũ'i, Esauna'me Jacob. ¹¹ Chuta'a repa'ni jũaamarumũ repa cu'achejẽ'e cho'oma'ñe re'oja'chejẽ'e cho'omarumũ repa cho'ojache cuasama'kuta'ni Repa'ute uache cho'ora chini Jacobni chẽaasomũ Dios. “Repa'ni aineesirumũ soija'mũ chũ'ũ repa'ute, chũ'ũ neeku paau chini”, chiniasomũ Dios. ¹² Jã'aja'ñe cho'ora chini pũka'kore Rebeca'te ija'che i'kaasomũ Dios: “Cho'jeũ pa'ijau majaa'chũni chũ'ũja'mũ”, chiniasomũ. ¹³ Na'a pa'isirumũ Diopi i'ka'na ija'che tocha jo'kaasome pãiri: “Jacobni chũ'ũ Esaueta'ni chẽacuhesi'kua'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios.

¹⁴ Jã'ajekuna, ¿Jã'aja'ñe cho'okũ ũcuarepa cho'omanesi'kua'mũ Dios”, chiiche mai? ¡Pãame! ¡Jã'aja'ñe i'kamanaa'me mai! ¹⁵ Moiserere ija'che i'kaasomũ Dios: “Chũ'ũre uanarechi'a oiija'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ. ¹⁶ Dios Repa'ute oiuanarechi'a oiũ chẽamũ. Jã'ajekuna pãiri, “Dios chũ'ũñe'te cho'oja'mũ chũ'ũ, Diopi chũ'ũni chẽaa'kũ chini”, chiijũ cuasana ũcuarepa cuasamanaa'me. ¹⁷ Aperumũ tochasi'e Dios chũ'o Repa'ni chiiche cho'ora chini Repa'ute uanare chẽañe'te ija'che kwamũ:

Egipto canare chũ'ũku'te ija'che i'kaasomũ Dios, Israelpãiri cu'ache cho'okũ'te: “Chũ'ũpi mũ'ũre pãiri chũ'ũku'te jo'kasi'kua'mũ, mũ'ũpi repa'ni repa'ni cu'ache cho'okuna chũ'ũpi re'oja'che cho'okaiuna chũ'ũ cho'omasiche'te pãiri masia'jũ chini,

ũcuaja'che pã si'achejñaruã pa'ina chu'u pa'iche'te asa masia'ju chini", chini somu Dios repau'te,

chiimũ. ¹⁸ Jã'ajekuna Dios Repau'te oiuanare oimũ. Ũcuaja'che Repau'te oiuananare cu'ache ti'jñeñe cho'omũ, repanare uache cu'ache cho'oju Repau'ni na'a ruã cuhea'ju chini.

¹⁹ Chekurumũ mu'u chu'ure ija'che sēmũ: "Jã'aja'ñe pa'ito, ¿je'se pa'iana pãiu'te, 'Cu'ache cho'omũ', chiiku Dios? Diopi Repau'te uache cho'oto, ¿neepi Dios cho'ochẽ ãsejanaa'ñe?", chiimũ. ²⁰ Jã'aja'ñe i'kaku'te ija'che i'kaja'mu chu'u: ¿Jeeja'iajeku mu'ure Cho'osi'kure Diore ke'reku mu'u? Pãiu'mu mu'u. Churupũji i'kamasini reparu tũosi'kure ija'che i'kamanera'amũ: "¿Je'se pa'iana mu'u chu'ure ija'ipu tũou?", chiimanera'amũ. ²¹ Toto tũoku'te repau'te uache tũore'omũ. Churupu ruã re'oja'ipu tũouato tũore'omũ repau'te, pãipi ña, "Masiamũ iku", chiaru chini. Ũcuachi'a cu'amajñaruãre mañara chini ũcuate'eca'repũji cu'ara'puru tũouato tũore'omũ repau'te.

²² Diore ũcuaja'che toto tũoku'te ũcuauache tũore'ocheja'che Repau'te uache cho'ore'omũ. Jã'ajekuna maire Repau cho'osinajekuna Repau'te uache cho'oku pãi cu'ache cho'osi'ere pe'ruku ro'iche chũ'uñena'me Repau cho'omasiche cho'õnora chini chuta'a cho'oma'ñe cha'amũ Repau, pãi Repau'te pe'rucojñona sējouato, sējore'onare. ²³ Ũcuachi'a Repau oiũ chēasinapi cu'ache cho'ochẽ ũhaso Repau'ni cuasaju jovoaju chini cha'amũ, re'oja'chechi'a pa'inare cho'õna pãipi ña, "Peore masimũ Dios", chiiju masia'ju chini. Jã'ajekuna aperumũ Repau i'kasi'ere cho'ora chini Repau pe'runare cu'ache cho'oma'ñe cha'amũ. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'ora chini Dios maire soisi'kuamũ, joopoachi'a, judiõpãina'me judiõ peonare. ²⁵ Diopi i'kakuna ija'che tocha jo'kaasomũ Oseas:

"Pãi chu'u neena pa'imanenare,
'Chu'u neenaa'me ina', chiija'mu chu'u.

Chu'u cuhesivãjupãire, 'Ivãjure chiimũ chu'u', chiija'mu.

²⁶ 'Musanukona icheja cana chu'u neenama'me', chiisicheja canare,
'Chu'u Si'arumũ Pa'iku chiia'me musanukona', chiija'mu chu'u", chiisi'kuamũ Dios, chiimũ Oseas tocha jo'kasi'e. ²⁷ Isaías Israelpãire Dios chu'ore chu'vakũ ija'che i'kaasomũ:

Israel jojosinare chiara mejavũ mejara'karuãjanuko jainuko pa'inareta'ni te'evanare oiũ

chẽa paaku Repau pa'ichejana saja'mu Dios.

²⁸ Repau i'kasi'e jorema'ñe peore na'mi cho'oja'mu Repau icheja pa'inare, chini somu Isaías. ²⁹ Aperumũ repau Isaías ija'che i'kaasomũ:

Dios, cunamũ pa'inare ũcuanukore Chũ'uku, maire Israelpãi te'evanare jujama'to Sodoma vũ'ejoopo canana'me Gomorra vũ'ejoopo cana cu'ache cho'ocojñõjeja'ñe cho'ocojñõra'ame mai.

Israelvãjupãi peora'ame,

chiiche tocha jo'kaasomũ repau Isaías.

Israelpãi Jesucristo repanare cho'okaisi'e jachache'te kuamũ

³⁰ Jã'ajekuna ija'chea'me: Diopi Repau'te cuhesinani judiõ peonare cho'okaiuna chura Repau'ni cuasajuna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ. ³¹ Jã'ata'ni Israelpãi, Diona'me pañu chini Repau chũ'usi'ere cho'oñu chiinata'ni cho'omaruna repanare pojoma'mu Dios. ³² Repana judiõpãi Repau chũ'u jo'kasi'ere cho'oñu chiime, Diopi repana cho'ochẽ'te ña pojoaku chini. Jã'ata'ni repanani oiũ Repau rupe cho'okaisi'ere jachaju cacuasosinaa'me repana. Pãi ma'a saiju cataruna tota tãiñeja'ñe repanare rani Cho'okaisi'kunũ cuheju cho'osome repana. ³³ Dios chu'õ aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che jã'are kuamũ:

Cataru pãipi tota tãaru chini ma'ana ũhañeja'ñe
 chu'ure cho'оче cho'okaiku'te Jerusalén vã'ejoopona raoja'mu chu'u.
 Raõna Repau'te cuheju cacu'asojanaa'me pãi.
 Jã'ata'ni pãi ũcuauana chu'u Raojaure cuasani pojojũ pa'ijanaa'me,
 repañare si'arumu cho'okaiuna,
 chiimu Dios chu'o.

10

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chu'u rekocho ija'che chiim Diore sãemu chu'u: "Chu'u majapãi Israelpãi si'arumu mũ'una'me re'oja'che paapu", chiimu chu'u. ² Repana pa'iche re'oja'che kuamu chu'u; Dios chiiche'te cho'oñu chiime repaña. Jã'ata'ni Dios chiirepache cho'oñu chiinata'ni vesujũ cho'oma'me repaña. ³ Pãi cu'ache pa'ina Dios re'oja'chechi'a pa'inare care'vakaiche'te cuheju cho'okaicojñoma'ñe repañachi'a cho'ochaji re'oja'che pañu chiime repaña, Dios jo'kasi'ere cuheju. ⁴ Aperumu pãi re'oja'che pañu chiinare Diopi chũ'una Moisés tocha jo'kasi'ere peore cho'оче paniasomu. Chura jã'aja'ñe cho'оче peomu ija'che cho'osi'ejekuna: Pãire chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku Jesucristoji cho'okaisi'kua'mu maire, Repau'te cuasanani ũcuaukore re'oja'chechi'a pa'inare cho'ora chini.

⁵ Aperumu ija'che tochaasomu Moisés, pãi Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ Diopi ñato re'oja'che pañu chiina pa'iche'te kuaku:

Pãi Dios chũ'u jo'kasi'ere peore masi cho'ona

Ūcuauana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimu. Jã'ata'ni pãi te'eujẽ'e Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'me. ⁶ Diopi ñato mai Repau'te cuasanata'ni re'onaa'me. Diore cuasanare Repau'te re'oja'che ja'me pa'iche che'choche ija'che kuamu:

Ija'che cuasamanejũ'u:

"¿Neepi cunaumu mũni maire Cho'okaijaure Cristo'te casajanaa'ñe?"

⁷ Ūcuachi'a ija'che cuasamanejũ'u:

"¿Neepi jũ'isina pa'icheja caje Cristo'te vaso etuajanaa'ñe?",

chiimu. Repau Jesucristo chejana caje pa'iu jũni vajuranicuhasi'kua'mu. Jã'ajekuna jã'aja'ñe cuasache chiima'mu. ⁸ Dios chu'o ija'che kuamu:

Musanukona rekoñoõpi Dios chu'ore asamasuache cuasato masire'omu.

Ūcuare asa cuasaju cutujũ pa'ime musanukona,

chiimu. Dioni cuasaja'ju chini mai chu'vachu'oa'me jã'a. ⁹ Musanukonapi Jesucristo'te jũniso tãcojñosi'kure Dios vaso etosi'ere masi cuasaju, "Jesucristo Dios Mamaku chu'ure Paaku'mu", chiiju rekoñoõpi cuasani Dios pa'ichejana saijanaa'me.

¹⁰ Ija'chea'me: Dios Repau'te masi cuasanare re'oja'chechi'a pa'inare cho'omu. Dioni masi cuasaju, "Jesucristo Dios Mamaku chu'ure paaku'mu", chiiju rekoñoõpi cuasana Dios pa'ichejana saijanaa'me.

¹¹ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Pãi Repau'te cuasanare ũcuarepa cho'oja'mu Dios, pãire cacu'omanera chini, chiimu Dios chu'o. ¹² Diopi ñato judiõpãina'me judiõ peona ũcuate'epãia'me.

Ūcuate'eujũ ũcuaukore Paaku, Repau'te sãenare karama'ñe isimũ Repau.

¹³ Ūcuaja'che Dios chu'o ija'che kuamu:

Diore cuasaju sãena Repau pa'ichejana saijanaa'me,

chiimu. ¹⁴ Jã'ata'ni Repau'te cuasamaneni, ¿je'se sãejanaa'ñe? Ūcuachi'a, ¿je'se cuasajanaa'ñe Repau pa'iche asamaneni? Ūcuachi'a, ¿je'se asajanaa'ñe Dios chu'o chu'vana peoto?

¹⁵ Ūcuachi'a, ¿je'se chu'vajanaa'ñe Dios chu'o chu'vanare Saokujũ peoto? Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios chu'o re'oja'che mai asamanesi'ere kuana raito rua re'omu,

chiimũ.

¹⁶ Jã'ata'ni pãĩ ũcuarepanũko Dios chũ'o re'oja'che asa chẽama'me. Isaías tochasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'ure Paakũ, mai chũ'vachũ'ore jachajũ cuasama'me pãĩ,

chiimũ. ¹⁷ Jã'ajekũna ija'chea'me: Jesucristo pa'iche'te kuajũna asa chẽanachi'a Diore cuasame.

¹⁸ Jã'ajekũna te'eũ ija'che cuasakũ i'kamũ chũ'u: Chekurũmũ Dios chũ'o asamanacosome repaña Israelpãĩ. Jã'ata'ni asasinaa'me repaña. Dios chũ'o tochasi'e repaña asasi'e ija'che kuamũ:

Repaña si'achejũaruã so'ña ku'ijũ chũ'vajũna repachejũna pa'ina asaasome,

chiimũ. ¹⁹ Jo'e te'eũ ija'che cuasakũ i'kamũ chũ'u: Chekurũmũ Israelpãĩ masi asamanacosome. Charo tochasi'kũ Moisés ija'che kuamũ jã'a:

Chũ'u, Dios, judío peonare chũ'ure cuhenare rũa vesũnare chũ'ũni cuasaa'jũ chini cho'okaija'mũ.

Jã'aja'ñe cho'ũana mũsanũkona judiõpãĩ ña pe'rujanaa'me repañare,

chiimũ repaũ tochasi'e. ²⁰ Na'a pa'isirũmũna Isaías vajũchũma'ñe Dios chũ'o i'kakũ tochasi'e ija'che kuamũ:

Chũ'u chũ'o asaneemanesinapi asa chẽajanaa'me.

Ũcuaja'che chũ'ure sẽemanesinani i'kaja'mũ chũ'u,

chiimũ. ²¹ Israelpãĩ pa'iche'te kuakũ ija'che tochaasomũ Isaías:

Chũ'ure, Diore, cuhejũ jachana chũ'ũni cuasaa'jũ chini

si'arũmũ re'oja'che cho'okaikũ'teta'ni ũcua jachame,

chiimũ repaũ tochasi'e.

11

Teana aperiũmũna, "Chũ'u neenaa'me ina Israelpãĩ", chiiũ chẽaasomũ Dios

¹ Jo'e te'eũ cuasakũ i'kamũ chũ'u. ¿Chekurũmũ Dios Repaũ neenare Israelpãĩ jo'kasomũ? ¡Pãamũ; jo'kamanesi'kuamũ! Chũ'ure chẽa paamũ Repaũ, Israelpãĩu'te, Abraham jojosi'kũre. Ũcuaja'che Benjamín jojosi'kũjekũ ũcuate'epãĩu'mũ chũ'u.

² Teana aperiũmũna, "Chũ'u neenaa'me ina Israelpãĩ", chiiũ chẽaasomũ Dios. Jã'ajekũna irũmũjatũ'ka repañare jo'kasoma'ñe paamũ Repaũ. Dios chũ'o Elías cho'osi'e kuache asacosome mũsanũkona, Dioni i'kakũ, Israelpãire repaũ cu'ache i'kasi'e. Ija'che i'kaasomũ repaũ: ³ "Chũ'ure Paakũ, Israelpãĩ mũ'u chũ'o kũanare vanisõjũ mũ'ure ĩsisimajũaruã uõchejũajẽ'e ñañosõme. Chũ'uchi'a chuta'a chuenisõma'ñe pa'imũ. Jã'ata'ni chũ'ure ũcuachi'a repaña vanisõũ chiiime repaña", chiniasomũ repaũ.

⁴ Chikũna Dios ija'che i'kaasomũ repaũ'te: "Mũ'uchi'a chũ'ure te'eũ pojoma'mũ. Ũmũpãĩ siete milrepañare paara chini chẽasi'kuamũ chũ'u, rupũ tũosiva'ure Baal'te pojõjũ ro're pũmanarechi'a", chiniasomũ Dios. ⁵ Irũmũ ũcuaja'che Dios paara chini oiũ chẽasina Israelpãĩ te'eva'naa'me. ⁶ Dios maire oiũ chẽasi'kuamũ. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ima'mũ jã'a maire chẽasi'e. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ire chẽaru Repaũ oiũ chẽacojũnosina peora'ame. Cu'ache cho'onareta'ni oiũ chẽasi'kuamũ Repaũ maire.

⁷ Jã'aja'ñejekũna Israelpãĩ repaña chiiche jũaamanesinaa'me. Dios chẽacojũnosinata'ni repaña chiiche jũaasinaa'me. Chekũnareta'ni Dios chũ'ore asa cuhejũna asa chẽacu'aasomũ.

⁸ Dios chũ'o tochasi'e ija'che kuamũ jã'a: Dios repaña rekoũõana asoma'ñe cho'ũana irũmũjatũ'ka asoma'ñe pa'ime.

Ña chẽamanea'jũ chini repaña ñakocaãjẽ'e ñoma'ñe cho'oasomũ. Ũcuaja'che asa chẽamanea'jũ chini repaña cãjo asoma'ñe cho'oasomũ,

chiimũ. ⁹ Ũcuaja'che David tochasi'e ija'che kuamũ:

"Karama'ñe si'ache paame chũkũna", chiiũ cuasanare cu'ache ti'jũjeja'mũ.

10 Repana ñakocaã na'ava'na pa'icheja'che pa'ijũ meñe tã'tavesume repanare ti'jñejañe.

Si'arũmũ vajuchũjũ oijũ simesinachi'a pa'ijanaa'me, chiimũ.

Dios Israelpãi peonare chẽa paache'te kũamũ

11 Jo'e te'eũ cuasakũ i'kamũ chũ'ũ. ¿Judíopãi ai cacu'asore? Pãame. Ũcuanapi jachajũna judío peonare Dios pa'icheja saire'omũ. Jã'aja'ñe cho'oasomũ Dios Israelpãipi ña ũcuaja'che pa'iuakũna Jesuni cuasaa'jũ chini. 12 Jã'ajekũna judío peonare re'oja'che ti'jñemũ judíopãi cu'ache cho'osi'ejekũna. Jã'ata'ni judíopãipi Dios Mamakũni cuasajũ jovoto chekũnare na'a rũa re'oja'che ti'jñeja'mũ.

13 Jã'ata'ni mũsanũkonare judío peonare chũ'o i'kache paamũ chũ'ũ. Dios chũ'ũre mũsanũkonare Israelpãi peonani Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini raosi'kũa'mũ. Jã'ajekũna, “Rũa re'omũ jã'a”, chiimũ chũ'ũ. 14 Chũ'ũ majapãipi asa chẽa mũsanũkona cuasacheja'che Dios Mamakũni cuasajũ Repaũ pa'ichejare ai sani paapũ chini jã'aja'ñe i'kamũ chũ'ũ. 15 Judíopãire Diopi sẽjoũna judío peonare Ũcuauña'me re'oja'che pa'ire'omũ. Jã'ajekũna repaũna judíopãipi Dios Mamakũni cuasajũ Repaũni jovo pojocojñoni jũni vajũraisina pa'icheja'che rũa re'oja'che pa'ijanaa'me. 16 Ija'chea'me: Judíopãi aipãiu charo pa'isi'kũ Abraham Dios neekũjekũna repaũ jojosina ũcuaja'che Repaũ neenaa'me. Sũkiñũ saivũ'te Dioni ñsiru repañũ ka peore Dios neea'me.

17 Diore judíopãi te'ena ija'che cho'ocojñome: Olivoñũ tãsi'ñũja'ñe pa'ime repaũna. Jã'ata'ni repaũna Dios Mamakũni cuasacuhejũ olivoñũ tãsi'ñũ kare tũ'sesosikaja'che pa'ime. Jã'ajekũna mũsanũkona judío peona Repaũni cuasajũ airo olivoñũ kapi tãsi'ñũ kare tũ'seso ro'kesi'eja'che pa'ime. Jã'aja'ñejekũna ũcuate'esaivũji aineesi'ñũ pa'ikaja'che pa'ijũ repañũ ka pa'icheja'che re'oja'che pa'ime. 18 Jã'ata'ni, “Repanare na'a re'oja'che pa'inaa'me chũkũna”, chiijũ cuasamanejũ'ũ. Jã'aja'ñe cuasani judíopãi mũsanũkonare re'oja'che cho'okaisi'ere cuasajũ'ũ. Judíopãipi pa'ijũna re'omũ mũsanũkonare. Mũsanũkona cho'okaimanesinaa'me repanare.

19 Chekũrũmũ mũsanũkona ija'che i'kame: “Olivoñũ ka tũ'sesocheja'che judíopãi jo'kaso chũkũnani paamũ Dios. Jã'ajekũna chũkũna chekũka tũ'sesichejñana ro'kesi'eja'che pa'inaa'me”, chiime. 20 Ũcuarepaa'me jã'a. Olivoñũ kare tũ'sesocheja'che jo'kasosi'kũa'mũ Dios repanare Repaũ Mamakũni cuasamarũna. Mũsanũkonata'ni Repaũ Mamakũni cuasajũ repaũna pa'ira'asi'ere pa'ime. Jã'ajekũna, “Chekũnare na'a re'oja'che pa'inaa'me chũkũna”, chiima'ñe vajuchũjũ cuasajũ pa'ijũ'ũ. 21 Judíopãi Repaũ'te jachanajejũna ña oima'mũ Dios. Mũsanũkonapi ũcuaja'che jachato ña oimaneja'mũ Repaũ. 22 Asarepajũ'ũ. Ija'chea'me: Dios rũa re'okũ'mũ. Pãi ũcuanũkore oikũta'ni te'enare cuhekũ sẽjomũ, Repaũ cho'okaiche cuhenare. Mũsanũkonare re'oja'che cho'okaimũ. Jã'ajekũna Repaũ'te jo'kasoma'ñe cuasajũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi Repaũ'te cuasache'te jo'kasoru Repaũ ũcuaja'che sãĩñe jo'kasojamũ. 23 Jã'ajekũna judíopãipi Repaũ Mamakũ'te cuasamanesinapi cuasato olivoñũ ka tũ'seso jo'e ũcuakapi ro'kesi'eja'che jo'e chẽa paaja'mũ Dios repanare, jo'kasosi'kũta'ni. Diochi'a cho'omasiche'me jã'a. 24 Mũsanũkona judío peona airo olivoñũ kapi tãsi'ñũ ka tũ'seso ro'kesi'eja'che pa'ime. Pãijẽ'e cho'oma'ñea'me jã'a. Jã'aja'ñe cho'o olivoñũ tãsi'ñũ ka tũ'se sẽjoso jo'e ũcuakapi ũcuañũna ro'kecheja'che judíopãi jo'e chẽa paache na'a rũa chiimũ Dios.

Dios Israelpãi ũcuanũkore chẽa paajachere kũamũ

25 Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios Repaũ cho'ojache aperũmũ Repaũ kũamanesi'ere chũ'ũni kũaũna mũsanũkonani kũara chiimũ chũ'ũ masia'jũ chini,

“Repanare na'a rua masime chukuna”, chijju cuasamanea'ju chini. Irumu Israelpai jainuko Jesure cuasacuheme. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu judio peona Jesure cuasañu chiina ucuanuko cuasaju jivosirumuna Israelpai jainuko Jesure cuasaju jovojanaa'me. ²⁶ Reparumu Dios Israelpai jo'e chëa paaja'mu. Repau chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuumu:

Vati chëa paacojñonare Tũakaijau Israelpaiu Dios Mamaku Jerusalén vu'ejoopoji rani Jacob jojosingare Repau'te jachache'te useja'mu.

²⁷ Chu'u, Dios, repañare cho'okaija'mu chiisi'e ija'chea'me:

Repana cu'ache cho'osi'e chu'upi tunokaija'mu,
chiimu Dios chu'o.

²⁸ Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asacuheju judiopai Dios cuhecojñona pa'icheja'che pa'ime chura, musanukonapi asa chëa jovoajju chini. Jã'ata'ni Dios repaña aipai chiisi'kujeku ucua'chi'a chiimu repañare. ²⁹ Dios Repau isisi'e tuasomau ucua'ja'che Repau soisinare cuhema'kua'mu. ³⁰ Aperumu musanukona judio peona Diore jachasinaa'me. Jã'ata'ni irumu judiopai Dioni jachajuna musanukonani oiũ chëasi'kua'mu Repau. ³¹ Chura judiopai musanukona jachasi'ejache jachame, Dios paara chini chëasinata'ni. Na'a pa'isirumuna musanukonare chura oiũ chëa paacheja'che repañare jo'e oiũ chëa paaja'mu Repau. ³² Dios si'avajupai ucua'pa'rũvachi'a oiũ paara chiina judiopaina'me judio peona Repauni jachajuna repañare cu'ache cho'ouache usema'ñe ucuanukore ucua'pa'rũva jo'kaasomũ. Repauni cuasaju jovoto oiũ chëa paaja'mu Repau repañare.

³³ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuumu:

Dios rua si'ache Masiujeku peore cho'omasiku'mu.

Paijẽ'e vesuche'te cuasamu Repau.

Repau cho'ora chiiche kuanajẽ'e peome,

chiimu. ³⁴ Chekucheja ija'che kuumu:

Pai Ucuanukore Paaku cuasache te'eujẽ'e masima'me.

Repau'te ucuanuko na'a rua vesunajeyu chu'vanajẽ'e peome Repau'te.

³⁵ Papi isima'tojẽ'e karama'mu Repau'te, peore paakuna.

Papi ucua'ache Repauni isiru saiñe isiche peomu Repau,

chiimu. ³⁶ Masiujeku Dios peore si'ache cho'osi'kua'mu paara chini. Si'arumu pojocojñoa'ku Dios. Jã'aja'ñe paau.

12

Dios chiiche'te si'arumu cuasaju cho'uche'te kuumu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapajana. Diopi maini oiũ re'oja'che cho'okaiuna musanukonapi Repauni masi cuasaju cho'oa'ju chini iere chu'vamũ chu'u: Diopi musanukonare oiũ paaku cho'okaiuna re'oja'chechi'a cho'ojũ Repau chiiche'te si'arumu cuasaju cho'okaiju pa'ijũ'u, pojoa'ku musanukonare. ² Papi Diore cuasamana cuasache jo'kaso Dios chu'uñechi'a si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Re'oja'che pa'iche Ucua'ji jo'kauna re'oja'che pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pani Dios chiiche re'oja'che masijanaa'me musanukona. Repau chiiche rua re'oja'chejekuna ucua'che cho'oni pojome pai.

³ Diopi chu'uni cho'okaiuna, iere kuumu chu'u musanukonare ucuanukore: Ucua'ji cho'okaiuna Diore cuasame musanukona. Jã'ajekuna musanukona pa'iche'te masi cuasajũ'u. Dios musanukonare Repau'te cuasache jo'karumu te'emajñaruã Repau'te cho'okaimasiche si'acairo jo'kasi'kua'mu ucuanukore. Musanukona cho'omasiche cuasaju, “Vesume chukuna”, chijju cuasamanejũ'u. Ucua'ja'che musanukona cho'ovesuche cuasaju, “Masime chukuna”, chijju cuasamanejũ'u.

4 Ija'chea'me: Pãiu ca'nivũ pa'imajñaruã ũcuate'eca'nivũta'ni ruarepamajñaruã pa'imũ. Repamajñaruã si'ache cho'omasikũ peore ũcuate'echi'a cho'oma'mũ. 5 Mai ũcuaja'che jainũkota'ni Jesucristoni cuasajũ Repau ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'eujakuanupũ'me, Ũcuate'eũ'te cuasanajejũ. Ũcuachi'a ũcuate'eca'nivũ pa'imajñaruã pa'icheja'che majapãija'ñe pa'ijũ re'oja'che ja'me pa'ime mai. 6 Dios maire Repau'te ĩsiũache chekũnare cho'okaimasiche'te ũcuanũkore si'acairo jo'kasi'kua'mũ. Diopi pãiu'te ũcuauakũ'te Repau chũ'o kuamasiche ĩsiru Repau'te masi cuasani ũcuaja'che chekũnare Repau chũ'o masi kuaa'kũ. 7 Chekũnare re'oja'che cho'okaimasiche mũsanũkonani ĩsiru chekũnare re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'ũ. Repau chũ'o che'chomasiche mũsanũkonani ĩsiru si'arũmũ che'chojũ pa'ijũ'ũ. 8 Diopi cu'ache pa'inare re'oja'che chũ'vamasiche ĩsiru si'arũmũ re'oja'che chũ'vajũ pa'ijũ'ũ repanare. Chekũnare kuirauache ĩsiru ũsema'ñe rũa re'oja'che ĩsijũ kuirajũ pa'ijũ'ũ repanare. Pãĩ chũ'ũmasiche ĩsiru ñamema'ñe masi chũ'ũjũ pa'ijũ'ũ. Chũova'na pa'iva'nare ña oijũ re'oja'che cho'okaiche ĩsiru pojojũ cho'okaijũ pa'ijũ'ũ.

Jesucristo'te cuasanare chũ'vache'te kũamũ

9 Mũsanũkona rekoñoãpi sãĩñechi'a re'oja'che cuasajũ cho'ojũ'ũ. Cu'ache cho'oche cuhejũ jo'kaso re'oja'chechi'a cuasajũ cho'ojũ pa'ijũ'ũ. 10 Majapãĩ oicheja'che chekũnare sãĩñechi'a oijũ re'oja'che cutujũ pa'ijũ'ũ. "Ina chũ'ũre na'a rũa masinaa'me", chiijũ, meñe cuasama'ñe, chekũnare na'a rũa cuasajũ pojojũ pa'ijũ'ũ.

11 Ñamema'ñe pojojũ peore cho'ore'ochetũ'ka Maire Paakũni si'arũmũ cho'okaijũ pa'ijũ'ũ.

12 Dios cho'okaijachere cuasajũ pojojũ cha'ajũ pa'ijũ'ũ. Cu'ache ti'jñetojẽ'e jo'kasoma'ñe ũcua cuasajũ Dioni si'arũmũ sũejũ pa'ijũ'ũ.

13 Diore cuasanare repana chiicheji karato mũsanũkonapi repanare karache'te paani ĩsijũ'ũ repanare. So'ña pa'inapi mũsanũkona vũ'ñana raito ãĩñena'me kãĩñe ĩsijũ'ũ repanare.

14 Mũsanũkonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sũekaijũ'ũ. Pe'rujũ, "Diopi mũsanũkonare cu'ache cho'oa'kũ", chiimanejũ'ũ.

15 Pojojũ pa'inare ja'me pojokaijũ'ũ. Oiva'nare ja'me oikaijũ'ũ.

16 Ũcuate'e cuasajũ cavama'ñe re'oja'che ja'me pa'ijũ'ũ. "Masinaa'me chũkũna", chiima'ñe vesũna pa'icheja'che pa'ijũ vesũnare ja'me pa'icuhemanajũ'ũ. Ruarepa meñe cuasama'ñe pa'ijũ'ũ.

17 Mũsanũkonare cu'ache cho'onare sãĩñe cu'ache cho'omanajũ'ũ. Ũcuachi'a pãĩ ũcuanũko, "Cho'ore'omũ", chiijũ cuasache si'arũmũ re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ.

18 Chekũnana'me re'oja'che pañũ chiijũ peore cho'ore'ochetũ'ka cho'ojũ ũcuanũkore re'oja'che ja'me pa'ijũ'ũ. 19 Chũ'ũ cuasana, mũsanũkonare cu'ache cho'onare pãĩ sãĩñe cu'ache cho'omanajũ'ũ. Diopi repanare ro'ia'kũ. Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e ija'che kũamũ:

"Pãĩ cu'ache cho'osinare cu'ache ti'jñeja'ñe chũ'ũpi chũ'ũja'mũ", chiimũ Maire Paakũ
Dios,

chiimũ. 20 Jo'e ija'che kũamũ Dios chũ'o:

Mũ'ũre cuhekũji, "Ãucũhamũ chũ'ũre", chiito ãũ ãujũ'ũ repau'te.

Ũcuaja'che, "Okũamũ chũ'ũre", chiito oko ũkuajũ'ũ repau'te.

Jã'aja'ñe mũsanũkonapi repau'te re'oja'che cho'oru

Diopi repau'te sãĩñe cu'ache ti'jñeja'ñe chũ'ũkaija'mũ,

chiimũ. 21 Mũsanũkonare cu'ache cho'onare pãĩ sãĩñe cu'ache cho'omanajũ'ũ, cu'ana pa'ũama'to. Re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ, repanapi mũsanũkona pa'iche'te ña chẽa re'oja'che paaru.

13

¹ Mʉsanʉkonare chũ'unapi chũ'uto jachama'ñe cho'oju pa'ijũ'u. Diopi repanare pãi chũ'uñe'te jo'kauna chũ'ume. ² Jã'ajekuna mʉsanʉkonapi pãi chũ'una chũ'uñe'te jachani Dios chũ'uñe ũcuachi'a jachame. Repanare jachana cu'ache ti'jñecojñojanaa'me, repana jachasi'e ro'i. ³ Pãi chũ'una re'oja'che cho'onare kukoma'ñe cu'ache cho'onarechi'a kukonaa'me. ¿Pãi chũ'unare vajuchuma'ñe pañu chiiche mʉsanʉkona? Re'oja'che cho'oto mʉsanʉkonare chũ'unapi ña, "Re'oja'che pa'ime ina", chiime. ⁴ Dios mʉsanʉkonare re'oja'che pa'iche'te ĩsira chini pãi chũ'unare jo'kasi'kua'mu. Jã'ata'ni cu'ache cho'oni vajuchujũ'u. Dios pãi chũ'unare jo'kasi'kua'mu cu'ache cho'onani ro'iche chũ'ua'ju chini. Rupu pa'ima'me repana. ⁵ Jã'ajekuna Diopi pe'rukʉ mʉsanʉkona cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'umanea'ku chini pãi chũ'unare jachama'ñe repana chũ'uñe cho'oju pa'ijũ'u. ũcuachi'a cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a vajuchuju cuasama'ñe re'oja'che cho'ouache'te cuasaju pãi chũ'unare jachama'ñe pa'ijũ'u. ⁶ Mʉsanʉkonare chũ'unapi Dioni si'arumu cho'oche'te cho'okaijuna mʉsanʉkona repanare kuri ro'ime, si'arumu chũ'uju paaru chini.

⁷ Mʉsanʉkonare chũ'una chũ'uñe peore masi cho'ojũ'u. Repanapi, "Kuri ro'ijũ'u", chiito ro'ijũ'u. ũcuanukore pãi chũ'unare ña kukujũ'u. ũcuachi'a repanare re'oja'che cutujũ'u.

⁸ Mʉsanʉkonapi chekunare pōsero'i paani na'mi ro'i pi'nijũ'u. Jã'ata'ni chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche cho'o ca'nasoma'ñe si'arumu cho'okaiju pa'ijũ'u. Pãi chekunare cuasana Dios chũ'uñe'te cho'ome. ⁹ Pãipi cho'omanea'ju chini Dios chũ'uñe ija'chea'me:

ʉmurpãi, mʉrũjoromi peonare ja'me kãimanejũ'u.

Romí, muũju peonare ja'me kãimanejũ'u.

Pãi vanisomanejũ'u.

Ñaamanejũ'u.

Chekuna nee tua paaache cuasamanejũ'u,

chiimu. ũcuachi'a Dios chũ'uñe cheke ija'chea'me:

Mʉsanʉkona meñe oicheja'che chekunare oijũ'u,

chiimu. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'uñe peore si'ache cho'ome. ¹⁰ Pãi chekunare oina cu'ache cho'omanaa'me repanare. Jã'ajekuna Dios chũ'uñe peore si'ache cho'ome repana.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'oju iere cavesuma'ñe cuasaju pa'ijũ'u: Maire Repau'te cuasanare Dios pa'icheja Sajau Jesús raiche na'a kueña'me chura. Mai Repau'te apescuasarumu, "Chuta'a Repau raiche rua karamu", chiisinaa'me. ¹² Irumu pãi cu'ache cho'ona rua jainuko pa'ime. Jã'ata'ni Jesucristo raisirumu si'asoja'mu jã'a. Jã'ajekuna cu'ache cho'oche jo'kaso re'oja'chechi'a cho'oju pañu; Repau raiumucuse tĩ'api'racuhamu. ¹³ Pãipi ñajuna cu'ache cho'omana pa'icheja'che te'ena panijẽ'e cu'ache cho'omaneñu. Fiestarumuna cono jũ'iju vẽ've cho'omaneñu. Romí ũcuauanare ja'me kãima'ñe pañu. ũcuauache cho'omaneñu. Cavama'ñe pañu. Chekunapi cu'amajñaruã mai peoche'te paato teache ñamaneñu. ¹⁴ Jã'aja'ñe pa'ima'ñe maire Paaku Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iju pãi pa'iche cu'ache cho'ouache cho'oma'ñe pa'ijũ'u.

14

Jesucristo'te cuasanajeju majapãijanare ke'rema'ñe pa'iche'te chu'vamu

¹ Jesucristo'te cuasanapi chuta'a masi cuasama'to repanare cuhema'ñe repana cuasache ke'remairo cavama'ñe pe'keru i'kajũ'u. ² Ija'chea'me: Chekuna Jesucristo'te cuasana ija'che i'kame: "Åu peore ãire'omu", chiime. Chekunata'ni chuta'a masi

cuasamaru, “Va'i ãicu'amu”, chini cu'amajñaruãchi'a ãiju va'ita'ni ãima'me. ³ Ñiñe si'ache peore ãinapi peore ãimanare ña, “Masi cuasamanaa'me musanukona”, chiimanejũ'u. Ũcuaja'che ãu peore ãimanapi si'ache ãinare ña, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiimanejũ'u. Ũcuanuko Dios chẽa paacojñonaa'me musanukona. ⁴ ¿Mu'u je'se pa'ikujeku cheku paakuni ke'reku? Chekurumu repau'te paaku chiiche'te cho'omu. Chekurumu repau'te paaku chiima'ñere cho'omu repau. Repau'te paaku neea'me jã'a. Mu'u neema'mu. Jã'ata'ni Maire Paakujì re'oja'chechi'a cho'oa'ku chini cho'okaiuna re'oja'che cho'ojamũ repau.

⁵ Cheke ija'chea'me: Chekuna Diore cuasana ija'che i'kame: “Te'eumucusechi'a Diore pojochepa'imũ”, chiime. Chekunata'ni, “Si'aumucujña ũcuate'eumucuseja'chejekuna si'arumu Diore pojore'omu”, chiime. Re'oja'che cho'ouato musanukona cuasache'te, “Ija'che cho'oto re'omu”, chijũ ũcuare cho'ojũ'u.

⁶ Te'eumucusechi'a Diore pojona Dioni cho'okaime. Ũcuachi'a chekumucujñana Diore pojona Dioni cho'okaime. Ũcuaja'che ãu si'ache ãina Diore, “Re'orepamũ Ja'ku”, chijũ ãu ãime, pojoa'ku chini. Ũcuachi'a ãu si'ache ãimana Diore, “Re'orepamũ Ja'ku”, chijũ ãu ãime, pojoa'ku chini.

⁷⁻⁸ Maire uachechi'a cho'ojũ pa'imanaa'me mai. Vajũna pani Jesucristo neenaamẽ mai. Ũcuachi'a jũnisosina pani Ũcuau neenaamẽ mai. Vajũna pani Maire Paakuni cho'okaijũ pa'ime mai. Ũcuachi'a jũnisoni Maire Paakuni cho'okaijanaa'me mai. ⁹ Pãì vajũnana'me jũ'isinare paara chini, jũni vajũraisi'kuamũ Jesucristo.

¹⁰ ¿Je'se pa'iana musanukona Diore cuasajũ majapãija'ñe pa'inata'ni ke'reche? Ũcuachi'a, ¿je'se pa'iana majapãijanare chekunare vesuroiche? Na'a pa'isirumu Jesucristo maire Repau ti'jñeña sani nukajũna mai ũcuanuko cho'osi'e ña kuaja'mu, cu'ache cho'osi'ena'me re'oja'che cho'osi'e. ¹¹ Aperumu tochasi'e Dios chu'o ija'che kumamũ:

“Chu'u Si'arumu Pa'iku chu'o ũcuarepare i'kakũ iere musanukonare kumamũ chu'u: Chu'ure Diojekuna pãì ũcuanuko ti'jñeña ro're ñu'ijũ pojojanaa'me”, chiimũ Maire Paaku Dios,

chiimũ. ¹² Jã'ajekuna Diopi mai cho'osi'ere sẽeto ũcuanuko te'enachi'a mai cho'osi'e kuajanaa'me.

Ke'rema'ñe pa'ijũ majapãijanare cacũ'oma'ñe pa'iche'te kumamũ

¹³ Jã'ajekuna mai ũcuamakarũ sãiñechi'a ke'rejũ pañu. Ke'rema'ñe pa'ijũ musanukona majapãijanare cacũ'omanejũ'u. Repana, “Cu'amũ”, chiiche'te musanukonapi repaña ñaju'te cho'oni cu'ache cho'ome repañare. Chekurumu repañari ña, “Cho'ocu'amũ ie”, chiisi'ere, “Cho'ore'ocosomũ”, chini cho'oni cu'ache cho'ome. ¹⁴ Jesucristo kuasi'ere cuasakũ iere masimũ chu'u: Ñu ãicu'achejẽ'e peomũ. Jã'ata'ni pãijũ, “Iere ãni cu'ache cho'omu chu'u”, chiisi'kupi ũcuare ãni cu'ache cho'omu. ¹⁵ Musanukona majapãijanare cuasani repaña, “Ñito cu'ache cho'omu”, chiiche repaña ñaju'te ãimanejanaa'me, repañari suma'ñe cuasamaneajũ chini. Repaña ãima'ñe ãu ãni ñoñeji cacũ'omanejũ'u repañare, Jesucristo jũni ro'ikaicojñosinare. ¹⁶ Musanukonare cho'ore'ochete'te cho'ojũna chekunapi ña, “Cu'ache cho'ome ina”, chiiche jo'e repaña ñaju'te cho'omanejũ'u, repañare cacũ'omaneñu chini. ¹⁷ Dios neena pa'iche ãu ãiñena'me ũkuchechi'ama'mu. Ija'chea'me: Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'ijũ, pojojũ, ke'rema'ñe pa'ime.

¹⁸ Jã'aja'ñe pa'ijũ Jesucristoni cho'okaito pojojamũ Dios. Pãì ũcuaja'che, “Re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiijanaa'me.

¹⁹ Jã'ajekuna peore cho'ore'ochetu'ka cho'ojũ ke'rema'ñe pa'ijũ re'oja'che pa'iche'te che'che sãiñechi'a re'oja'che cho'okaijũ Jesucristoni na'a rũa masi cuasañu. ²⁰ Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'inare repaña ãima'ñe ãu ãni ñoñeji cacũ'omanejũ'u.

Ūcuarepa'a me jā'a. Āu peore āire'ochечи'a pa'im̄. Jesucristo'te cuasanare repa'a āima'ñere āu āni ñoj̄u cac̄'ocheta'ni cu'am̄. ²¹ M̄san̄kona majap̄ij̄anani va'ire āni ñoj̄u cac̄'omaneñu chini va'i āiñe'te jo'kasoto na'a re'om̄. Ūcuachi'a conore ūku ñoj̄u cac̄'omaneñu chini cono ūkuche'te jo'kasoto na'a re'om̄. Ūcuache'te cho'o ñoj̄u cac̄'omaneñu chini cho'oma'to na'a re'om̄. ²² M̄san̄konare cho'ore'ochे cuasoche ñoma'ñe cho'oj̄'ũ, Dioci'a ñaa'k̄u. P̄ai ñaj̄u'te cho'o ñomanej̄'ũ cac̄'omaneñu chini. P̄ai repa'nare cho'ore'ochе'te cho'oj̄u cu'ache cho'omaneni pojoj̄u pa'ime. ²³ P̄aij̄i, "Iere cho'ora, ch̄'ũni Diopi poj̄oa'k̄u", chiiu cuasache'te cho'oni re'oja'che cho'om̄. J̄ā'ata'ni, "Ch̄'ũri iere cho'oto poj̄omanejacosom̄ Repa'u", chiiu cuasache cho'oni cu'ache cho'om̄. "Ch̄'ũri iere cho'ora, Diopi ch̄'ũni poj̄oa'k̄u", chiiu cuasama'ñere cho'oni cu'ache cho'om̄.

15

Mai pa'ichechi'a cuasama'ñe chek̄nare oij̄u pa'iche'te k̄am̄

¹ Mai Jesucristo'te masi cuasanapi na'a ves̄va'nani oij̄u cho'okañu, maire uachechi'a cuasama'ñe. ² Mai ūcuank̄o maire ja'me pa'inare re'oja'che cho'okañu, pojoj̄u Jesucristoni na'a r̄ua masi cuasaa'j̄u. ³ Jesucristo ūcuachi'a Repa'u chiichechi'a cho'omanesi'k̄ua'm̄. Repa'u cho'ocoj̄ñojañere k̄aj̄u tocha jo'kasi'e Dios ch̄'o ija'chea'me:

Ja'k̄u, m̄'ũre cu'ache i'kana ch̄'ũre ūcuachi'a cu'ache i'kame, chiim̄. J̄ā'aja'ñe Repa'u rani pa'ir̄um̄ Dios chiichechi'a cho'ok̄u, cu'ache cho'ocoj̄ñosi'k̄ua'm̄. ⁴ Dios ch̄'o aper̄um̄ tochasi'e peore maipi che'chea'j̄u chini tochasi'ea'me, ūcuare ñaj̄u che'chej̄u jo'kasoma'ñe Repa'ni pojoj̄u cha'aa'j̄u chini. ⁵ Maire Diopi cho'okaīna Repa'u'te jo'kasoma'ñe cuasaj̄u pojoj̄u pa'ire'om̄. M̄san̄konare Repa'j̄i cho'okaau Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ij̄u ūcuate'eaj̄akuanup̄u pa'ij̄u sāiñechi'a re'oja'che cho'oj̄u paarp̄u. ⁶ Ūcuank̄o j̄ā'aja'ñe pa'ij̄u ūcuate'e cuasaj̄u Maire Paaku Jesucristo P̄ka'k̄ure Diore pojoj̄u, "R̄ua re'ok̄u'm̄ m̄'ũ", chiiu pa'ij̄'ũ.

Dios judío peonare ja'me ch̄ea paache'te k̄am̄

⁷ J̄ā'ajek̄na Jesucristo maire cuhema'ñe ch̄ea re'oja'che paacheja'che chek̄nare cuhema'ñe sāiñechi'a pojoj̄u pa'ij̄'ũ, p̄aipi ña Dioni re'oja'che i'kaa'j̄u chini. ⁸ Jesucristo Repa'u majap̄ai judiop̄aire cho'okasa chini raisi'k̄ua'm̄, repa'a aip̄aire Dios cho'okasa chiisi'ere ūcuarepa cho'o ñora chini. ⁹ Ūcuachi'a judío peonani Diopi oīu ch̄ea paak̄na repa'napi ña, "Ja'k̄u Dios, ch̄uk̄na'te oīu re'oja'chechi'a cho'ok̄u'm̄; re'orepam̄", chiarp̄u chini raisi'k̄ua'm̄. Dios ch̄'o aper̄um̄ tochasi'e ija'che k̄am̄: J̄ā'ajek̄na, judío peona asaj̄u'te, "Dios r̄ua re'ok̄u'm̄", chiija'm̄ ch̄'ũ m̄'ũre.

Ūcuachi'a m̄'ũni pojok̄u ujaja'm̄ ch̄'ũ, chiim̄. ¹⁰ Dios ch̄'o tochasi'e pa'iph̄uro chek̄ucheja ija'che k̄am̄:

¡M̄san̄kona judío peona Dios neenare jovo pojoj̄u pa'ij̄'ũ!

chiim̄. ¹¹ Jo'e chek̄ucheja ija'che k̄am̄:

Ūcuank̄o judío peona si'av̄aj̄up̄ai Maire Ūcuank̄ore Paaku'te pojoj̄u paarp̄u,

chiim̄. ¹² Ūcuachi'a Isaiás tocha jo'kasi'e ija'che k̄am̄:

Isai Jojosi'k̄upi rani si'av̄aj̄up̄ai ch̄'ũja'm̄.

Ūcuani cuasaj̄u Repa'u cho'okaij̄achere pojoj̄u cha'ajanaa'me repa'a judío peona, chiim̄. ¹³ Diopi cho'okaīna maire Repa'u cho'okaij̄achere cuasaj̄u pojoj̄u ca'nama'ñe cha'are'om̄. M̄san̄konare Repa'u'te cuasanare s̄eekaim̄ ch̄'ũ, Repa'j̄i cho'okaīna r̄ua pojoj̄u re'oja'che paarp̄u chini. M̄san̄kona Repa'u Rekochoji cho'okaīna Repa'u cho'okaij̄achere cuasaj̄u r̄ua pojoj̄u cha'ajanaa'me.

14 Chũ'u majapãijana, musanukona pa'iche masimũ chũ'u. Re'oja'che pa'ijũ Jesucristo pa'iche'te rũa masijũ sãĩnechi'a chũ'vamasime musanukona. 15 Chũ'ũni Diopi chẽa paakũ cho'okaiũna masinareta'ni i'kavajuchũma'ñe te'emajñaruã kuakũ ija'ovana tochamũ chũ'u musanukonapi ña cavesũma'ñe cuasaa'jũ chini. 16 Dios chũ'ũre chẽasi'kũa'mũ Jesucristoni cho'okaiũ judío peonani re'oja'che cho'okaũ chini. Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vamũ chũ'u repanapi asa chẽarena Repaũ Rekochoji re'onare care'vakaiũna re'oja'che pa'ijũ Dios neena paapũ chini.

17 Jã'ajekũna Jesucristo'te cuasakũ pojokũjekũ Diore cho'ochẽ cho'okaikũ'mũ chũ'u. 18 Judío peonapi asa chẽa Repaũ chũ'ũñe'te cho'oju paapũ chini Diopi cho'okaiũna re'oja'che cho'o ñokũ chũ'vamũ chũ'u. Dios cho'okaisi'echi'a kũara chiimũ chũ'u. 19 Dios Rekochoji cho'okaiũna Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kũa'mũ chũ'u, pãipi Dios pa'iche'te ña masia'jũ chini. Jã'aja'ñe cho'okũ Jerusalén vũ'ejoopoji eta sani si'achejñaruã ku'iu Pírico chejajatu'ka Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'va pi'nicuhamũ chũ'u. 20 Jã'aja'ñe aperũmũ Jesucristo pa'iche asamanesinani che'chora chini ku'iu chũ'vakũ'mũ chũ'u, Dios chũ'o pãi chekũna ku'ijũ chũ'vamanesichejña. 21 Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e ija'che kũamũ jã'a:

Aperũmũ Repaũ pa'iche asamanesina asajanaa'me.

Ûcuaja'che aperũmũ chũ'vacojñomanesina chũ'vajũna asa chẽajanaa'me, chiimũ.

Pablo Roma vũ'ejoopo saicuasache'te kũamũ

22 Jã'are cho'okũ musanukonare sani ñara chiikũta'ni saicu'akũna saima'kũa'mũ chũ'u. 23 Jã'ata'ni chura ichẽjñare chũ'u cho'ochẽ'te cho'o pi'nicuhasi'kũjekũ saipi'ramũ chũ'u, rũa jeerũmũ sani ñara chiimũ cuasakũjekũ. 24 España chejana saiũ musanukona pa'ichejana canũkara chiimũ chũ'u. Musanukonare chũ'ũre ñaũasinare ja'me pani pi'ni saiũna musanukonapi cho'okaito re'oja'che saija'mũ chũ'u. 25 Jã'ata'ni chũ'u charo Jerusalenna saimũ Ûcuacheja pa'inani Jesucristo'te cuasanani kurire sakaiũ. 26 Macedonia cheja pa'inana'me Acaya cheja pa'ina kuri jovosinaa'me Jesucristo'te cuasanani oijũ Jerusalén pa'inani chũ'ova'na pa'iva'nani saõũ chini. 27 Judío peonare judíopãipi Diore cuasache che'chosinajejũna repanare judíopãire oijũ sãĩne repaña chiiche'te cho'okaũ chini cuasa kurire jovosinaa'me. Jã'aja'ñe cho'oju repaña re'oja'che cho'osinaa'me, chiimũ chũ'u. 28 Repaña jovosi'e kuri chekũnare sa ñisirũmũ España chejana saiũ canũka ñaja'mũ chũ'u musanukonare. 29 Iere masimũ chũ'u: Musanukona pa'icheja chũ'ũpi sani ja'me pa'ũna Jesucristoji cho'okaiũna sãĩnechi'a pojokũ karama'ñe rũa re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

30 Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Maire Paakũ Jesucristo'te cuasanajejũ, Dios Rekochoji cho'okaiũna sãĩne oijũ, ja'me cho'ochẽ cho'okaijũ Dioni sẽekaijũ'u chũ'ũre.

31 Dioni sẽekaijũ'u Judea cheja pa'ina Repaũ'te jachanapi chũ'ũre cu'ache cho'oũũ chiito Ûcuauji chũ'ũre tã'takaiũ ãsea'kũ repanare. Ûcuachi'a Dioni sẽejũ'u Jerusalén pa'ina Jesure cuasana chũ'u sache kuri pojokũ kooa'jũ. 32 Jã'aja'ñe Diopi cho'okaito chũ'u musanukona pa'ichejana pojokũ sani tĩ'aũna ja'me pani vajũsojanaa'me mai.

33 Re'oja'che pa'iche Ñisikũji Diopi musanukonare Ûcuaukore ja'me paapũ. Jã'aja'ñe paapũ.

16

Cuharepacho chũ'o saosi'ea'me ie

1 Mai majapãioja'io, Febe, Cencrea vũ'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare cho'ochẽ cho'okaikoji musanukona pa'ichejana saio ie chũ'o sakaija'mo. 2 Maire Paakũ'te Jesure cuasana pa'iche pa'ijũ, majapãio'te pojochẽja'che pojokũ'u repa'o'te. Repa'o

chiiche peore cho'okaijũ'u. Repao chekunare jainukore cho'okaio chu'ure ũcuachi'a re'oja'che cho'okaisi'koa'mo.

³ Chu'o sa kuakaijũ'u, chu'una'me Jesucristo'te cho'ochē cho'okaisinare Priscana'me Aquila'te. ⁴ Pāipi chu'uni vanisoñu chiiñuna chu'uni ũsechiiñu chuenisora'asinaa'me repana. Chu'uni ũsechitena Jesure cuasakuanupũã judío peona ũcuanuko chu'una'me, "Re'orepamũ", chiime repanare. ⁵ ũcuachi'a repana vũ'e chi'inare Jesure cuasakuanupũ chu'o sa kuakaijũ'u. ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Epeneto'te chu'o sa kuakaijũ'u, Asia cheja pa'inare na'a charo Jesure cuasaku jovosi'kũre. ⁶ ũcuachi'a musanukonare cho'ochē rũa cho'okaisi'kore Mariare sa kuakaijũ'u. ⁷ ũcuachi'a chu'u majapāi Andróniconamē Juniare sa kuakaijũ'u, chu'ure pāi chēavũ'e ja'me pa'isinare. Chu'ure na'a charo Jesucristo'te cuasajũ jovosinaa'me repana. Jesús saosina re'oja'che cutume repanare.

⁸ ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Ampliato'te sa kuakaijũ'u chu'una'me Jesure cuasaku'te. ⁹ ũcuachi'a Urbano'te maire ja'me Jesucristo'te cho'ochē cho'okaiku'te sa kuakaijũ'u, ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Estaqui'te. ¹⁰ ũcuachi'a Apele'te repau Jesucristo'te cuasaku pa'iche pāi ña masicojñoku'te sa kuakaijũ'u. Aristóbulo'te chu'o sa kuakaijũ'u, repau majapāi ũcuachi'a. ¹¹ Chu'u majapāiũ'te Herodion'te sa kuakaijũ'u. Narciso'te sa kuakaijũ'u ũcuachi'a repau majapāi Jesucristo'te cuasanare. ¹² Maire Paaku'te cho'ochē cho'okainare Trifenanamē Trifosa'te sa kuakaijũ'u. ũcuachi'a Maire Paaku'te cho'ochē rũa cho'okaiko'te mai ũcuanuko cuasacojñoko'te Pérsida'te sa kuakaijũ'u. ¹³ Rufe'te Maire Paaku'te masi cuasaku'te sa kuakaijũ'u, ũcuachi'a repau pũka'kore chu'u ja'koja'che pa'iko'te. ¹⁴ ũcuachi'a inare chu'o sa kuakaijũ'u: Asíncrito'te, Flegontere, Herme'te, Patroba'te, Herma'te; ũcuachi'a repanare ja'me pa'inare, mai majapāijanare. ¹⁵ Filólogona'mē Juliare Nereona'mē cho'jeo'te sa kuakaijũ'u, ũcuachi'a Olimpana'mē repanare ja'me pa'inare, ũcuanukore Jesucristo'te cuasanare.

¹⁶ Musanukona sãĩñechi'a chēse pojoju pa'ijũ'u. ũcuanuko Jesucristo'te cuasakuanupũã chu'o saome musanukonare.

¹⁷ Chu'u majapāijana, ñarepajũ pa'ijũ'u, chekurũmũ pāipi musanukonani i'ka cacũ'ojũ. Jã'aja'ñe i'kana musanukona che'chesi'ere jo'kaso sãĩñechi'a ke'reju paapu chini i'kame. Jã'aja'ñe i'kanare ja'me pa'imanejũ'u. ¹⁸ Maire Paaku'te Jesucristo'te cho'okaimanaa'mē repana, repanare uachechi'a cho'ojũ. Jã'aja'ñe pa'ijũ pāi na'a vesũva'nare re'oja'cheja'che i'kajũ cacũ'onaa'mē repana. ¹⁹ ũcuanuko masime musanukona Jesús chũ'uñe ñamema'ñe cho'okaijũ pa'iche. Jã'ajekũna asa pojosomũ chu'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ re'oja'che pa'imasijũ'u. Cu'acheta'ni cho'oma'ñe pa'ijũ'u, chiimũ chu'u musanukonare. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'ojũna maire re'oja'che pa'iche ñisiku Dios na'mi cho'okaija'mũ musanukonare, vati aini cu'ache chũ'ucua'aa'kũ chini. Maire Paaku Jesucristoji si'arũmũ re'oja'che cho'okaiũ paau musanukonare.

²¹ Chu'una'mē Diore cho'ochē cho'okaikũ Timoteo ja'mē chu'o saomũ musanukonare, ũcuachi'a chu'u majapāi, Luciona'mē Jasonna'mē Sosípater.

²² (ũcuaja'che chu'u, Pablo chũ'uñe ija'ova utija'ova tochakaikũji Tercio, musanukonare chu'o saomũ Jesure cuasanare.)

²³ Gayo ũcuaja'che chu'o saomũ musanukonare. Repau vũ'ere pa'imũ chu'u. Repau Gayo Jesure cuasanare chekũchejña rainare ũcuanukore kãĩñe ñisikũ'mũ. Erasto ũcuachi'a vũ'ejoopo kuri care'vakaikũ chu'o saomũ. ũcuachi'a mai majapāiũja'ia Cuarto chu'o saomũ. ²⁴ Maire Paaku Jesucristoji si'arũmũ re'oja'che cho'okaau musanukonare ũcuanukore. Jã'aja'ñe paau.

Dioni pojokũ cuhacho tochasi'ea'mē

²⁵ Diore, “Re'orepamũ”, chijũ pañu. Mũsanũkonare Ũcuauji cho'okaimũ Jesús pa'iche chũ'ũ chũ'vachũ'ore Repau chũ'o re'oja'chere asa chẽa re'oja'che paapu chini. Repau chuta'a cheja cho'omarũmũna Jesucristo cho'okaijache jã'aja'ñe cuasasi'kũta'ni kũamaneasomũ Dios. Chura kũacuhasi'ea'me jã'a. ²⁶ Si'arũmũ Pa'ikũji Diopi chũ'ũna Repau chũ'o kũasina pãipi masia'jũ chini Repau cho'ojachere tocha jo'kaasome. Repau cho'ora chiisi'e aperũmũ kũamanesi'e churana kũamũ Dios, si'avãjũpãi asa chẽa Jesuni cuasajũ Repau chũ'ũñe'te cho'ojũ paapu chini.

²⁷ Dios Ũcuate'eu'mũ Masiũ. Jesucristoji cho'okaiũna pãi ũcuanũko si'arũmũ rũa pojojũ paapu Repau'te. Jã'aja'ñe paau. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Corinto vü'ejoopo pa'inare charo chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

¹ Chü'u, Pabloji, ie chü'o tocha saomü, mai majapãijaja'ia Sóstenena'me. Diopi chü'uuna Jesucristo chü'ure saosi'küa'mü, Repau chü'ore chü'vaa'kü chini.

² Músanükonare Corinto vü'ejoopo pa'inare, Jesucristo'te cuasakuanupü'te, ija'ova tocha saomü chü'u. Músanükonapi re'oja'che pa'ijü cu'ache cho'omairo paarpü chini chëa paamü Jesucristo músanükonare. Ücuachi'a chekúnare, Jesucristo'te cuasanare cheküchejña pa'inare tocha saomü chü'u ie, ñaa'jü chini. Repau Jesús, Maire Paakü ücuachi'a repanare paamü. ³ Mai Ja'kü Dios, Maire Paakü Jesucristona'me na'a rüa re'oja'che cho'okaijanaa'me músanükonare, re'oja'che paarpü chini.

Jesucristo re'oja'che cho'okaiche'te küamü

⁴ Jesucristoji músanükonani re'oja'che pa'iche cho'okaiüna músanükona re'oja'che pa'iche'te cuasakü, mai Ja'küre Diore pojokü, "Re'orepamü", chiikü'mü chü'u. ⁵ Repau Jesucristo músanükonare si'ache ñisi'küa'mü. Dios chü'o asa chëañena'me Repau chü'o chü'vamasiche ñisi'küa'mü Repau músanükonare chekúnani masi chü'vaa'jü chini.

⁶ Chükünapi Jesús pa'iche'te músanükonani küarena asa chëa Jesucristoni jivosinaa'me músanükona. Jovorena Ücuajü músanükonani cho'okaiüna re'oja'che pa'ijüna ña, "Pablo chü'vasi'e chü'o ücuarepaa'me", chiime cheküna. ⁷ Músanükonare Jesucristo jo'e raijache pojokü cha'anare Dios ñisiche si'ache pa'iche re'oja'che karama'mü, Repau Rekochoji cho'okaiüna. ⁸ Repau Jesucristo, Maire Paakü, cuhama'ñe re'oja'che cho'okaiü pa'imü, maipi re'oja'che paarpü chini. Maipi Repau rairümü cu'ache peona paarpü chini jo'e rairümüjatü'ka re'oja'che cho'okaiü pa'ija'mü Repau maire. ⁹ Dios Repau cho'ora chiiche jorema'ñe peore ücuarepa cho'okü'mü. Ücuajü maire chëasi'küa'mü, Repau Mamaküni Maire Paakü Jesucristoni ja'me re'oja'che paarpü chini.

Jesure cuasanata'ni säiñechi'a pe'ruche'te küamü

¹⁰ Músanükonare, chü'u majapãijanare, Jesucristoji chü'üküna rüa chü'vamü chü'u, ücuamakarü te'ekuanuchi'a pa'ijü säiñechi'a pe'rujü, "Chükünaa'me chekúnare na'a re'oja'che pa'ina", chiima'ñe paarpü chini. Pe'ruma'ñe ücuachi'a ücuate'e cuasajü pa'ijü ücuate'ejakuanupü jovo re'oja'che pa'ijü'u. ¹¹ Músanükona säiñechi'a i'kajü cavache Cloé vü'e pa'inapi küasinaa'me chü'ure. ¹² Te'ekuanuchi'a pa'ijü säiñechi'a cuhejü ücuankö ija'che i'kajüasome músanükona: "Chüküna Pablo neena'me", chiijüasome te'ekuanupü. Cheküakuanupü, "Apolos neena'me chüküna", chiijüasome. Cheküakuanupü, "Pedro neena'me chüküna", chiijüasome. Cheküakuanupü, "Cristo neena'me chüküna", chiijüasome. ¹³ Jä'aja'ñe pa'iche cu'amü. Jesucristo ca'nivü ücuate'eca'nivü'me. Repau neena ücuaja'che ücuate'ejakuanupü'me. Chü'üpi, Pabloji, músanükonare kurususë'verona jüni ro'ikaimanesi'küa'mü. Jesucristo'mü músanükona cu'ache cho'oche kurususë'verona jüni ro'ikaisi'kü. "Pablo'te cuasanaa'me chüküna", chiijü okoro'vecojñomanesinaa'me músanükona. "Jesucristo'te cuasanaa'me chüküna", chiijü okoro'vecojñosinaa'me músanükona. ¹⁴ Chü'u inarechi'a okoro'vesi'küa'mü: Crispona'me Gayo'te. Jainükore okoro'vemanesi'küjekü Diore pojokü, "Re'orepamü", chiimü chü'u. ¹⁵ Chü'üpi chekúnare na'a jainükore okoro'vesi'kü pa'ito, "Pablöni

cuasajũ okoro'vecojñosinaa'me chũkũna", chiira'ame musanũkona chũ'ũre. ¹⁶ (Åa, ũcuachi'a chekũnare Estéfana'ame repaũ majapãi okoro'vesi'kũa'mũ chũ'ũ. Chekũnareta'ni okoro'vemanecosomũ chũ'ũ.) ¹⁷ Dios chũ'ũre pãire okore ro'vea'kũ chini raomanesi'kũa'mũ. Musanũkonani Repaũ chũ'ore chũ'vaa'kũ chini raosi'kũa'mũ chũ'ũre. Jesucristoji pãĩ ũcuanũkore kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, Repaũni cuasajũna oiũ cu'ache'te ũsekasa chini. Musanũkonare rũhiñe kũasi'kũa'mũ chũ'ũ jã'a musanũkonapi jũniso vati toana sani uujũ chini. Rũhiñe kũama'ñe chũ'ũ cuasachechi'a che'choru, Jesucristo maire cho'okaisi'e Dios pa'icheja saimana'ame musanũkona.

Jesucristo peore masiche'te kũamũ

¹⁸ Pãĩ Jesucristoni cuasamaũ vati toa saijana ũcuanũko, pãĩ cu'ache cho'ochẽ'te Repaũ jũni ro'ikaisi'ere pãipi kũajũna asani, "Pãĩ vesũna i'kache'me jã'a", chiijũ cuasame. Maireta'ni Repaũ pa'icheja saijanare jã'aja'ñe chũ'vachũ'ore asato re'oja'imũ. Jã'aja'ñe cuasajũ, "Dios peore masikũ'mũ", chiime mai. Jã'ajekũna Repaũ chũ'ore asajũ Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ere asamasi Repaũni jovorena mai rekoñõã care'vakaisi'kũa'mũ Dios. ¹⁹ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

"Chũ'ũ, Dios, pãĩ, 'Rũa masime chũkũna', chiinare repañjẽ'e vesũche'te cho'o ñoja'mũ.

Chũ'ũpi ũseto repaña masiche repañjẽ'e peoja'mũ", chiimũ Dios.

Jã'aja'ñe chiimũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e.

²⁰ Pãĩ rũa masinare ñani, "Rũa vesũme ina", chiimũ Dios. Aperũmũ Repaũ chũ'ũsi'e judiõpãĩ che'chonare ñani, "Masi che'choma'me ina", chiimũ Dios. Pãĩ, repaña cuasacheja'che cuasamanani repaña cuasache'te asa chẽaa'jũ chini i'kamasinare ñani, "Peoche i'kame ina", chiimũ Dios. Repaũji ñato pãĩ ũcuanũko rũa vesũnachi'aa'me. Pãĩ si'ache masinare ñani, "Chuta'a masiche rũa karamũ inare", chiimũ Dios. ²¹ Dios peore Masiũjekũ pãĩ ũcuanũkore cho'osi'kũa'mũ. Jã'ata'ni maire pãĩ peore masinare cho'omanesi'kũa'mũ Repaũ. Mai cuasachechi'a cuasani Dios pa'iche vesũra'ame mai. Diopi maire Repaũ pa'iche'te kũama'to vesũra'ame mai. Jã'ata'ni maini oiũ, Repaũ pa'iche kũakũ'mũ Repaũ. ũcuauji kũakũna pãĩ chekũnare Repaũ chũ'ore chũ'vame chũkũna. Chũ'vajũna asajũ, "Peoche i'kame ina", chiime pãĩ chũkũna'te, Repaũ'te cuasamana. Jã'ata'ni Repaũ chũ'ore asa chẽa Jesucristo'te cuasanare vati toa sani uuche ũsemũ Dios.

²² Jã'ata'ni pãĩ rũa jachame. Judiõpãĩ Dios cho'omasiche'te ñañũ chiime. Dios chũ'o chũ'vanapi jã'aja'ñe cho'o ñoma'to repaña chũ'vache asacuheme repaña. Judiõ peonata'ni rũa masina i'kachũ'ore asaũ chiime. Dios chũ'o chũ'vanapi rũa masina i'kachũ'ore i'kama'to asacuheme repaña. ²³ Jã'ata'ni chũkũna pãĩ cu'ache cho'ochẽ'te Jesucristo kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'ere ũcua kũajũ pa'inaa'me repañare. Jã'are chũ'vajũna asajũ judiõpãĩ, "Asaũama'ñe i'kame ina", chiime chũkũna'te. Jã'a cho'oto judiõ peona, "Rũa vesũna i'kache'me jã'a", chiime chũkũna kũache'te asani.

²⁴ Jã'ata'ni Dios chẽasinata'ni asa chẽa Jesucristo jũni ro'ikaisi'ere cuasajũ, "Dios peore Masiũjekũ peore cho'omasikũ'mũ", chiijũ cuasame judiõpãina'me judiõ peona.

²⁵ Pãĩ te'ena, "Dios rũa vesũmũ", chiinaa'me. Jã'ata'ni Dios peore masikũ'mũ. Pãĩ rũa masinare na'a rũa masikũ'mũ Repaũ. Chekũna pãĩ ija'che i'kame: "Dios peoche i'kakũ'mũ. Repaũ cho'ora chiiche cho'ovesũkũ'mũ Repaũ", chiime repaña, jachajũ. Dios peore cho'omasikũ'mũ. Pãĩ te'eũjẽ'e cho'ovesũche cho'okũ'mũ Repaũ.

²⁶ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios musanũkonare chẽasi'ere cuasajũ'ũ. Repaũmũ Dios musanũkonare vesũva'nani na'a jainũkore chẽasi'kũa'mũ. Pãĩ masinare jainũkore chẽamanesi'kũa'mũ Repaũ. Kurinare jainũkore chẽamanesi'kũa'mũ. Pãĩ chũ'ũnare jainũkore chẽamanesi'kũa'mũ Repaũ. ²⁷ Diopi

vesuva'nani ña chëa paaku che'chouna rua masinare na'a rua masime repana chura. Jã'aja'ñe cho'omu Dios pã vesuva'nare, chekunapi, "Masinaa'me chukuna", chiisinapi ña repana pa'iche meñe cuasa, vajuchujũ, "Maita'ni rua vesume", chini masia'ju chini. Re'oja'che pa'ivesunare ũcuaja'che chëasi'kua'mu Dios. Chëa paaku Repauji si'arumu cho'okaiuna chekunare na'a re'oja'che pa'imasime repana chura. Jã'aja'ñe cho'omu Dios pa'ivesunare pã, chekunapi, "Re'oja'che pa'imasinaa'me chukuna", chiisinapi ña repana pa'iche meñe cuasa, vajuchujũ, "Maita'ni re'oja'che pa'ivesunaa'me", chini masia'ju chini. ²⁸ Repau Dios pãire paara chini chëamu. Jã'ata'ni chekunare pã re'oja'che cutucojñonare chëama'mu Repau. Ija'che pa'iva'nani, "Paauamu chu'ure", chini chëamu Dios: Chuova'na pa'iva'nana'me vesuva'nare pã cuhecojñova'nare chëamu Repau. Pã chekunare re'oja'che cutucojñonareta'ni, "Paauamanaa'me chu'ure", chiimu Dios. Jã'aja'ñe cho'okumu Dios, re'oja'che cutucojñonapi vajuchua'ju chini. ²⁹ Pã chëa jã'aja'ñe cho'okumu Dios repanapi meñe ija'che i'kamanea'ju chini: "Rua masiju rua re'onaa'me chukuna", chiimanea'ju chini. Jã'aja'ñe i'kache rua cuhemu Dios. ³⁰ Diopi cho'okaiuna Jesús neenajeju na'a rua masime mai chura. Chura Dios maire re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasamu. Ũcuachi'a re'oja'che pa'ire'omu maire. Aperumu vati ai paasinare chura Jesucristoji tua re'oja'che paamu maire. ³¹ Jã'ata'ni maipi, "Re'onaa'me chukuna", chiiju paaru chini tua paama'mu Jesucristo maire. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Meñe, "Re'okumu chu'u", chiima'ñe Diorechi'a pojojũ re'oja'che i'kaju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. Jã'ajekuna, "Peore cho'omasiku'mu mu'u", chiiju pa'ijũ'u Maire Paaku'te.

2

Jesucristo jũni vajuraishi'ere kuamu Pablo

¹ Musanukona aperumu asamanesi'ere Dios chu'ore kuara chini saisi'kua'mu chu'u musanukona pa'icheja. Sani rua masina chu'opi musanukonare Dios chu'o chu'vamanesi'kua'mu chu'u. ² Musanukona pa'icheja saipi'rarumu ija'che cuasasi'kua'mu chu'u: "Sani Jesucristo pa'ichechi'a kuaja'mu chu'u, Repau kurususẽ'vero jũni ro'ikaisi'ere, repanapi masia'ju", chini cuasasi'kua'mu chu'u. ³ Vajuchurekocho paakuji musanukonare ja'me pa'iu kurukuruu chu'vakũ pa'isi'kua'mu chu'u. ⁴⁻⁵ "Chu'upi pã rua masina i'kache chu'o i'kato Dios chu'ojẽ'e cuasama'ñe rupũ pã cuasachechi'a cuasacosome jã'ana", chini cuasa, saisirumu jã'ajachu'o i'kamanesi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'uni Dios peore Masikuji Repau Rekochoji cho'okaiuna masi chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare, Jesucristoni cuasaa'ju chini. Musanukonare ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna chu'u chu'vache asa chëasinaa'me.

Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau chu'o asamasiche'te kuamu

⁶ Jã'ata'ni Jesucristo'te masi cuasanare Dios chu'o na'a vesacheji che'chonaa'me chukuna. Pã cuasacheja'chere che'chomanaa'me chukuna. Ũcuaja'che irumu cana pã chũ'una cuasaju chũ'ũñeja'ñe cuasaju che'chomanaa'me chukuna. Repana irumu pã chũ'una si'asojanaa'me. ⁷ Aperumu Repau chuta'a cheja cho'omarumu Dios maire irumu icheja pa'inare cuasaku ija'che te'euji i'kaasomu: "Re'oja'che cho'okaija'mu chu'u repanare, icheja chu'u pa'ichejare rani paaru chini", chiũ cuasaasomu, maipi Repauni cuasaju Repau pa'ichejare sani paaru chini. Aperumu Repauji jã'are peore kuamauna vesusinaa'me pã. Churata'ni Repau kuamanesi'ere maire cho'okaiche'te chura Ũcuauji kuauña asa pã ũcuaukore kuame chukuna. ⁸ Chukuna kuache asanata'ni irumu cana pã chũ'una ũcuauko Diore cuhena

asavesujũ asa chẽama'me. Dios chũ'o aperũmũna asa chẽasina pani Maire Paaku'te Jesure peore Masiũ'te kurususẽ'verona jẽ'jo nũko vẽasoche chũ'ũmanera'asinaa'me repana. ⁹ Ija'che kuamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e:

Dios Repaũ'te chiinare rũa re'oja'chere care'vakaimũ,
pãi te'eujẽ'e ñama'ñena'me asama'ñe pãi rekoñoãjẽ'e cuasama'ñe.

Repaũ re'oja'che cho'okaijache Ũcuajũ kuamaũna chuta'a vesũme pãi,
chiimũ Dios chũ'o. ¹⁰ Churata'ni chũkũna'te Dios Repaũ pãi re'oja'che cho'okaijachere Repaũ Rekochoji kuacuhasi'kuamũ. Dios Rekocho peore Masirekochojekũ Repaũ cho'okũ pa'iche peore masimũ. ¹¹ Chekũna cuasache vesũme pãi. Repana rekoñoãta'ni masimũ repana cuasache. Ũcuaja'che Dios cuasache Repaũ Rekochochi'a masimũ. ¹² Dios maire Repaũ'te cuasamana rekoñoãja'ñere ñsimanesi'kuamũ. Repaũ Rekocho'te ñsisi'kuamũ Dios maire, maini Repaũ Rekochoji ja'me pa'ĩũ cho'okaiũna Repaũ maire cho'okaiche'te peore masia'jũ chini. ¹³ Chũkũnapi Dios chũ'ore Repaũ Rekocho paanani kuani Repaũ Rekocho che'choche'te kuame. Pãi cuasajũ che'chocheja'chere kuamanaa'me chũkũna.

¹⁴ Dios Rekocho che'choche'te chũ'vajũna pãipi asani, "Vesũna i'kache'me jã'a", chiime Dios Rekocho peona, repana i'kache'te asavesujũ. Repana rekoñoãre Dios Rekochoji peokũna asacu'amũ repanare. Dios Rekocho paanarechi'a asare'omũ Dios chũ'o, Repaũ Rekochoji cho'okaiũna. ¹⁵ Dios Rekocho paanata'ni Repaũ Rekochoji cho'okaiũna si'ache cuasajũ peore ñamasime. Dios Rekocho peonareta'ni Dios Rekocho paana pa'iche te'eũ'terejẽ'e cuasa ñacu'amũ. ¹⁶ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Dios, rekocho cuasache masicu'amũ maire.

Ũcuaja'che Repaũ'te te'eujẽ'e che'chovesũme mai,
chiimũ. Maita'ni Repaũ Rekocho'te paajũ Jesucristo cuasacheja'che cuasame mai rekoñoã, Repaũ Rekochoji cho'okaiũna. Jã'ajekũna Dios chũ'o asamasime mai.

3

Dios chũ'ũñe cho'ona Repaũ'te ja'me cho'oche cho'okaina pa'iche'te kuamũ

¹ Chũkũna mũsanũkonare ja'me pa'irũmũ, mũsanũkonapi Jesucristo'te apescuanafejũna Repaũ'te masi cuasanare che'chocheja'che che'chomanesinaa'me. Reparũmũ mũsanũkona chuta'a Diore cuasamana cuasacheja'che cuasajũ pa'isinaa'me. Jesure cuasanata'ni chũiva'na vesũcheja'che masi cuasavesũsinaa'me mũsanũkona. ² Jã'ajekũna chũkũna mũsanũkonare vesũjũna na'a rũa vesache che'chomanesinaa'me. Reparũmũ mũsanũkona Dios chũ'o jmamajñaruãchi'a asamasisinaa'me. Chũiva'ũ ojechi'a chũsukũ va'i ãivesũcheja'che Dios chũ'o na'a vesache asavesũsinaa'me mũsanũkona. Irũmũjatũ'ka mũsanũkonare chuta'a karamũ asamasiche. ³ Chuta'a mũsanũkona Diore cuasamana cuasacheja'che cuasajũ sãĩñechi'a ke'rejũ cuhejũ Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ime. ⁴ Ija'che i'kajũasome mũsanũkona: "Chũkũna Pablo neenaa'me", chiijũasome chekũna. Chekũna, "Apolos neenaa'me chũkũna", chiijũasome. Jã'aja'ñe i'kajũ, chekũnani sãĩñechi'a cuhejũ Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ijũasome mũsanũkona.

⁵ Chũ'ũna'me Apolos rũa masinama'me. Chũkũna Diore cho'oche cho'okaina'me. Chũkũnapi chũ'vajũna asa chẽa mũsanũkona Cuasaku'te Diore cho'oche cho'okaina'me. Chũkũna'te Repaũ chũ'ore chũ'vaa'jũ chini jo'kasi'kuamũ.

⁶ Chũ'ũamũ mũsanũkonare Dios chũ'o charo chũ'vasi'kũ. Apolos cho'je che'chosi'kuamũ. Jã'ata'ni Dioamũ mũsanũkonare cho'okaikũ, asa chẽa Jesuni jovo re'oja'che pa'iche na'a rũa che'chejũ paapũ chini. ⁷ Mũsanũkonare Diopi cho'okaima'to chũ'vate'era'si'kuamũ chũ'ũ. Vesũkũmũ chũ'ũ. Ũcuachi'a mũsanũkona asa chẽamanera'asinaa'me, Diopi cho'okaima'to. Apolos ũcuaja'che

vesukum. Diopi cho'okaima'to che'chote'era'asi'kua'mu repau musanukonare. Che'chemanera'asinaa'me musanukona Diopi cho'okaima'to. Pãipi Repau chu'ore asa chãa Jesuni jovaajũ chini cho'okaimu Dios, Repauji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapũ chini. ⁸ Chukuna Dios chu'o charo chu'vanana'me cho'je che'chona ũcuate'ere cho'ome. Chukuna cho'osi'e ro'i Diopi ro'ikuna ũcuanuko koojanaa'me, charo chu'vanana'me cho'je che'chona. ⁹ Ija'chea'me Dios cho'oche: Chukuna Diore cho'oche cho'okainajeju musanukonani Repau chu'ore che'chome. Musanukonare Repau neenare re'ojarekoñoã care'vakaimu Repau.

¹⁰ Chu'uni Diopi cho'okaiuna re'oja'che chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'u chu'vasi'ere Dios chu'ore asa chãarena chekuna jo'e na'a rãa che'chome musanukonare, na'a rãa masia'ju chini. Repanapi che'choni cuasarepaju masi che'choajũ, "Chekũrumu mai tĩĩne che'chosome", chini cuasaju. ¹¹ Aperumu chu'u musanukonare Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ena'me Repau pãi re'oja'che chãa paache kuasi'kua'mu. Jã'aa'me charo chu'vache. Jã'are pãipi charo asa chãama'to na'a rãa che'checu'amũ repanare. ¹² Charo chukuna Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ena'me Repau pãi re'oja'che chãa paache che'chosirumu chekunapi cho'je che'chome. Repana pãi Dios chu'o asa chãa Jesure jovosinare cho'je che'chona te'ena masi che'chome. Chekunata'ni masi che'choma'me. ¹³ Repana cho'osi'e Jesucristo jo'e raiumucuse peore masijachea'me jã'a. Repau chu'o masi che'chosinare pojokũ, "Ina masi che'chosinaa'me", chiija'mu Dios. Masi che'chomanesinare, "Ina masinata'ni, masi che'chomanesinaa'me", chiija'mu Dios repanare rãa pe'rukũ. ¹⁴ Masi che'chona che'chosi'epi ai pa'ija'mu. Jã'ajekuna repanare masi che'chosinare ro'ija'mu Dios. ¹⁵ Masi che'chomanesinareta'ni ro'imaneja'mu Dios. Ro'icojñomanesinata'ni ũcu saijanaa'me repana Dios pa'icheja. Jesucristo'te cuasamanesina pani vati toana saira'asinaa'me repana. Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasanajeju saimanejanaa'me.

¹⁶ Dios Rekochoji musanukona rekoñoãre ũcuanukore ja'me pa'iuuna musanukona rekoñoã Dios vũ'ejachea'me Repau'te cuasarekoñoãjekũ. ¿Jã'a musanukona cuasama'ne? ¹⁷ Musanukona Jesucristo'te cuasakuanupũ ũcuanuko sãĩĩnechi'a oiju pa'ito re'omu. Jã'aja'ne cho'oto Dios rãa pojomu. Jã'ata'ni pãipi musanukonare Repau neenani cacũ'oñu chini sãĩĩnechi'a cuheche'te chu'vato rãa pe'rumu Dios repanare. Pe'rukũ Repau neenare cacũ'onare vati toana saoja'mu. Repau vũ'ejache paamu Dios musanukonare. Jã'ajekuna musanukonare Repau vũ'ejache pa'inajeju pãipi cacũ'oto rãa pe'rumu Repau.

¹⁸ Rũhiĩne cuasaju pa'ijũ'u musanukona. Te'ena ija'che cuasacosome musanukona: "Pãi che'choche rãa che'chesinajeju rãa masinaa'me chukuna", chiiju cuasacosome. Jã'aja'ne cuasanare ija'che paapũ chini chu'vamũ chu'u: Vesuva'na pa'icheja'che pa'iju Dios chu'ore che'cheju pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oto Dios Rekochoji che'choja'mu musanukonare. ¹⁹ Pãi Jesucristo'te cuasamana che'choche ija'che i'kamũ Dios: "Pãi vesuna che'choche'me jã'a", chiimu. ũcuachi'a Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Pãi rãa masina repana masichechi'a cuasame.

Jã'aja'ne cuasaju cu'ache cho'oñu chiisi'e Diopi cho'okuna, ũcuanani cu'ache ti'jñemũ, chiimu. ²⁰ ũcuachi'a ija'che kũamũ:

Pãi rãa che'chesina cuasache Diopi ñato repajẽ'e peoche tĩĩnere cuasame, chiimu repa. ²¹ Musanukona chekunare Jesure cuasanare cuasama'ne musanukona chiinarechi'a te'enare cuasaju pa'ime. Rãa cu'amũ jã'aja'ne pa'iche. Musanukonare re'oja'che chu'vanare ũcuanukore cuasaju pa'ijũ'u. Jainukoame repana. ²² Dios chukuna'te, chu'una'me Apolona'me Pedro'te musanukonani ĩsisi'kua'mu, iena'me: Chejaa'me, vajũche'me, jũ'ijañea'me, irumu pa'iche, na'a pa'isirumu pa'ijachea'me

peore jā'a mʉsanʉkonare Dios ĩsisi'ea'me. ²³ Mʉsanʉkona Jesucristo neenaa'me. Jesucristo Dios Neekʉa'mʉ.

4

Jesús saosina Diore cho'ochē cho'okaiche'te kʉamʉ

¹ Chʉkʉna Jesucristo'te cho'ochē cho'okaina pa'iche cuasajũ'ʉ. Dios Repaʉ aperiʉmʉ kʉamanesichʉ'ore pāire masi kʉaa'jʉ chini chēasi'kʉa'mʉ chʉkʉna'te. ² Chʉkʉna Dios saosinapi cho'oa'jʉ chini Dios jo'kasi'ere cho'oma'to cu'amʉ. ³⁻⁴ Jā'ata'ni mʉsanʉkonapi chʉ'ure re'oja'che cutuma'tojē'e oima'mʉ chʉ'ʉ. Pāi chekʉna chʉ'ure cu'ache cutuchejē'e cuasama'mʉ chʉ'ʉ. Ija'che cuasaku'mʉ chʉ'ʉ: “Chekʉrʉmʉ Dion iachamaʉ re'oja'che pa'icosomʉ chʉ'ʉ”, chiiʉ cuasaku'mʉ. Jā'aja'ñe cuasakʉta'ni chekʉrʉmʉ chʉ'ʉ rekocho cu'ache pa'iku'mʉ. Vesʉmʉ chʉ'ʉ. Maire Paaku Jesucristota'ni masimʉ chʉ'ʉ rekocho pa'iche. ⁵ Jā'ajekʉna chʉkʉna cho'ochē ñaju ke'remanejũ'ʉ. Jesucristoji chuta'a jo'e raimaʉna vesʉme mʉsanʉkona chʉkʉna rekoñoā pa'iche. Repaʉ jo'e raisirʉmʉta'ni Ũcuauji i'ka jñaukʉna mai ũcuauko mai vesʉsi'e peore masijanaa'me, chekʉna rekoñoā pa'iche peore. Reparʉmʉ pāi cho'osi'ere ñani re'oja'che pa'inare, “Re'orepamʉ”, chiija'mʉ Dios. Na'a re'oja'che pa'inare, na'a rʉa pojokʉ i'kaja'mʉ Repaʉ.

⁶ Mʉsanʉkonare chʉ'ʉ majapāijanare, iere tocha saomʉ chʉ'ʉ, mʉsanʉkonani che'chokʉ. Chʉ'ʉ pa'ichena'me Apolos pa'iche kʉamʉ chʉ'ʉ, mʉsanʉkonapi Dios chʉ'o chʉ'ʉñechi'a asa chēa cho'oju paaru chini. Mʉsanʉkona Dios chʉ'o che'chonare ñani ija'che cuasamanea'jʉ chiimʉ chʉ'ʉ: “Dios chʉ'o che'chokʉ'te ikʉrechi'a chiinaa'me chʉkʉna. Iku neenajejʉ masinaa'me chʉkʉna. Chekʉnareta'ni cuhejʉ repanare chiinare ũcuachi'a cuhena'a'me chʉkʉna”, chiiju cuasamanejũ'ʉ mʉsanʉkona. Jā'aja'ñe cuasamairo Dios chʉ'o che'chonare ũcuaukore pojokʉ pa'ijũ'ʉ. ⁷ Jā'ata'ni ija'che i'kajʉasome mʉsanʉkona: “Chekʉnare na'a masijʉ na'a rʉa re'onaa'me chʉkʉna”, chiijuasome mʉsanʉkona. ¿Je'se pa'ia'na jā'aja'ñe cuasache? Mʉsanʉkona cho'omasiche peore Dios cho'okaisi'ea'me. Diopi cho'okaima'to jma-makarujē'e masina pa'imanera'ame mʉsanʉkona.

⁸ Ija'che cuasacosome mʉsanʉkona: “Peore che'chesinajejʉ peore masijʉ si'ache karama'ñe paanajejʉ pāi chʉ'ʉnaa'me chʉkʉna chura”, chiiju cuasacosome. ¿Je'se pa'ia'na jā'aja'ñe cuasache? ¿Chʉkʉnapi peojʉna pāi chʉ'ʉna carūnisocuhare? Mʉsanʉkonapi pāi chʉ'ʉna pa'ito re'ora'amʉ. Mʉsanʉkonare pāi chʉ'ʉrʉmʉ tī'ato chʉkʉna ũcuaja'che ja'me chʉ'ʉjanaa'me reparʉmʉ. Irʉmʉ Diopi jo'kaʉna mai Jesucristo'te cuasanapi pāi ũcuaukore chʉ'ʉrʉmʉ pa'ito re'ora'amʉ. Jā'ata'ni reparʉmʉ chuta'a tī'ama'mʉ. ⁹ Reparʉmʉ tī'ato na'a re'oja'che pa'ija'mʉ chʉkʉna'te. Chura chʉkʉna'te Jesucristo saosinare rʉa cu'ache ti'jñemʉ, pāina'me ángeles ñaa'jʉ chini. Re'oja'che pa'inareta'ni cu'ache pa'inare cuhecheja'che cuheme pāi chʉkʉna'te. “Jā'a Dios cho'ochecosomʉ”, chiiʉ cuasamʉ chʉ'ʉ. ¹⁰ Chʉkʉnapi Jesucristoni pojokʉ Dios chʉ'ore chʉ'vajʉna, “Vesʉpāia'me jā'ana”, chiime mʉsanʉkona chʉkʉna'te. Mʉsanʉkonata'ni, meñe cuasajʉ i'kani, “Jesucristo neenajejʉ masinaa'me chʉkʉna”, chiijuasome. Chʉkʉnata'ni Dios chʉ'o chʉ'vani vajuchʉva'na chʉ'vanaa'me. Mʉsanʉkonata'ni vajuchʉma'ñe, ¿“Peore cho'omasime chʉkʉna”, chiiche? Mʉsanʉkonare rʉa re'oja'che cutujuasome pāi. Chʉkʉna'teta'ni rʉa cu'ache cutujuasome repana. ¹¹ Mʉsanʉkona meñe i'kajʉ, “Si'ache paanaa'me chʉkʉna”, chiime. Chʉkʉnata'ni jā'aja'ñe pa'imanaa'me. Irʉmʉjatʉ'ka āucuhava'na pa'ijʉ, okʉava'na pa'ijʉ, si'ache, kãñajē'e peova'na pa'ime chʉkʉna. Si'arʉmʉ ku'ichechi'a pa'ijʉ vʉ'ña pa'ivʉ'ñajē'e peonaa'me chʉkʉna. Ũcuachi'a pāi cu'ache cho'ome chʉkʉna'te. ¹² Si'areparʉmʉ cho'ochē'te cho'oju ca'nasome chʉkʉna.

Pāi chūkuna'te cu'ache i'kanare, “Diopi mʉsanʉkonare re'oja'che cho'okaau”, chi-inaa'me chūkuna repanare. Pāi chūkuna'te tuha cu'ache cho'orujē'e i'kamanaa'me chūkuna. ¹³ Pāi chūkuna'te cu'ache i'kanare sāiñe re'oja'chere i'kanaa'me chūkuna repanare. Irʉmʉjatʉ'ka pāi ũcuʉnʉko rʉa cuheme chūkuna'te. Repanapi ñato chī'ca pa'icheja'che pa'icosome chūkuna.

¹⁴ Mʉsanʉkonani i'ka kʉkora chini tocha saoma'mʉ chʉ'u ie. Mʉsanʉkonani chʉ'u chīijanare chʉ'vakʉ tocha saomʉ chʉ'u, mʉsanʉkonare cuasakʉ. ¹⁵ Chʉ'u mʉsanʉkonare Dios chʉ'o charo che'choʉna asa chēa Jesucristoni jovosinaa'me mʉsanʉkona. Jā'ajekʉna mʉja'kʉja'ia'mʉ chʉ'u. Mʉsanʉkonare che'chona rʉa jainʉkoa'me. Jā'ata'ni chʉ'u te'eʉ'mʉ mʉja'kʉja'ia. ¹⁶ Jā'ajekʉna rʉa chʉ'vamʉ chʉ'u mʉsanʉkonare, chʉ'u pa'iche'te ña chēa chʉ'u pa'icheja'che paapʉ chini. ¹⁷ Jā'are chini Timoteo'te chʉ'u chīija'ia'ni, mʉsanʉkona pa'ichejana saomʉ chʉ'u mʉsanʉkonani che'choa'kʉ chini. Rʉa cuasamʉ chʉ'u repaʉ'te. Re'oja'che pa'ia Diore si'arʉmʉ rʉa cuasakʉ pa'ikʉ'mʉ repaʉ. ũcuʉji che'choʉna chʉ'u Jesucristo'te cuasakʉ pa'iche asa cuasajanaa'me mʉsanʉkona. ũcuare si'achejña ku'ia Jesure cuasana chī'ivʉ'ñana si'arʉmʉ che'chokʉ pa'ikʉ'mʉ chʉ'u, Jesucristo'te cuasajʉ pa'iche.

¹⁸ Chekʉrʉmʉ mʉsanʉkona chʉ'ure te'ena ija'che cuasacosome: “Jo'e raimaneja'mʉ repaʉ”, chini cuasajʉ i'kavajuchʉma'ñe, “Pablo'te na'a rʉa masinaa'me chūkuna”, chīijʉ cuasacosome. ¹⁹ Jā'ata'ni Diopi ũsema'to churepara saija'mʉ chʉ'u mʉsanʉkona pa'icheja. Sani pa'ia mʉsanʉkona pa'iche'te masi ñakʉ mʉsanʉkona cho'omasiche'te ñaja'mʉ chʉ'u. Chʉ'ure cu'ache cutuna cutuchechi'a asakʉ pa'imaneja'mʉ chʉ'u. ²⁰ Dios neena chʉ'ochi'a cutujʉ pa'imanaa'me. Diopi cho'okaiʉna re'oja'che pa'ijʉ re'oja'chere cho'oju pa'inaa'me. ²¹ Sani pa'ia mʉsanʉkona ũcua cu'ache pa'ito ña pe'ruja'mʉ chʉ'u. ¿Jā'aja'ñere chīiche mʉsanʉkona? Jā'apāani mʉsanʉkonapi re'oja'che pa'ia'na, ¿oiʉ pe'kerʉ i'kaa'kʉ chīiche? ¿Je'sere chīiche mʉsanʉkona?

5

Te'eʉ rʉa cu'ache cho'osi'ere kʉamʉ

¹ Mʉsanʉkona pa'iche cu'achʉ'o asa kʉkʉsi'kʉa'mʉ chʉ'u. Mʉsanʉkonare ja'me pa'ikʉ, pāiʉ, pʉka'kʉ rʉjoni paakʉasomʉ. Diore cuasamanajē'e cho'oma'ñea'me jā'a. ² Jā'aja'ñe cu'ache cho'okʉji mʉsanʉkonare ja'me pa'imʉ repaʉ. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, “ũcuʉnʉko rʉa re'oja'che pa'inaa'me chūkuna”, chiinaa'me mʉsanʉkona. Rʉa cu'amʉ jā'a. ¿Je'se pa'ia'na mʉsanʉkona repaʉ cho'оче masinata'ni repaʉni cuhemapʉna ja'me chī'ikʉ repaʉ? Repaʉ cho'оче'te cuasajʉ oiʉ pa'ito na'a re'omʉ. Jesucristo'te cuasanare ja'me pa'icu'amʉ repaʉ'te. ³ Chʉ'u irʉmʉ mʉsanʉkona pa'icheja ja'me pa'ima'kʉta'ni mʉsanʉkonani cuasacajejaniso chʉ'u rekochoji mʉsanʉkonare ja'me pa'icheja'che pa'imʉ chʉ'u. Jā'aja'ñe cuasakʉ, “Repaʉ cho'оче rʉa cu'amʉ”, chīimʉ chʉ'u, mʉsanʉkona pa'icheja ja'me pa'ia ñama'kʉta'ni. ⁴⁻⁵ Mʉsanʉkonare rʉa cuasakʉ pa'imʉ chʉ'u. Mʉsanʉkona Jesús chʉ'ũ'ña'te cho'oñu chini chī'irʉmʉ chʉ'u rekocho mʉsanʉkonare ja'me pa'icheja'che pa'ikʉ'mʉ chʉ'u. Mʉsanʉkonare Maire Paakʉ Jesucristoji chʉ'ũ'kʉna chʉ'ũ'mʉ chʉ'u, mʉsanʉkonapi cu'ache cho'okʉni ija'che cho'oa'ju chini: Mʉsanʉkonani Jesupi cho'okaiʉna, cu'ache cho'okʉ'te jo'kasojũ'ũ. Vati aini jo'kajũ'ũ repaʉ'te cu'ache cho'oa'kʉ. Chekʉrʉmʉ repaʉji cu'ache cho'ocojñoni kʉkʉ cu'ache cho'оче ũhasocosomʉ repaʉ. Repaʉji cu'ache cho'оче'te ũhasoni rekocho Dios pa'ichejana saija'mʉ, Jesús jo'e raiumucuse.

⁶ Mʉsanʉkona pa'iche meñe cuasajʉ ija'che i'kajʉasome: “Chekʉnare na'a re'oja'che cho'onaa'me chūkuna”, chīijʉasome. Cu'amʉ jā'a. Ie masicosome mʉsanʉkona: Pā sauche jmaca'rerʉji harinaca'repʉ ũjaca'repʉna maña ja'meru peore repaca'repʉ

kosa na'a ɯjaca'repɯ saɯmɯ. Ũcuaja'che mɯsanɯkonare ja'me pa'iu cu'ache cho'okɯni jo'kasomaneni na'a pa'isirɯmɯ na'a jainɯko cacu'aso cu'ache cho'ojɯ pa'ijanaa'me mɯsanɯkona. ⁷ Jã'ajekɯna jo'kasojũ'ɯ repau'te. Ija'chea'me: Chɯkɯna judiɔpã pascuarɯmɯ tĩ'api'rato chɯkɯna vɯ'ña pa'iche pã saɯche peore sɛjonaa'me cu'are cuhejɯ. Mɯsanɯkona ũcuaja'che pã cu'ache cho'onare jo'kasojũ'ɯ pã saɯche sɛjoñeja'ñe, re'onachi'a pañu chini. Cacu'amanejũ'ɯ; re'oja'che pa'ime mɯsanɯkona. Chɯkɯna judiɔpã pã kosa saɯmanesi'e ãirɯmɯ pascuarɯmɯ ovejachiini vani ãinaa'me Dioni cu'are tɯnocojñoñu chini. Churata'ni Jesucristoji maire ovejachi jũni ro'ikaicheja'che mai ũcuauko cu'ache cho'ochete'eujɯ peore jũni ro'ikaisi'kɯa'mɯ. ⁸ Jã'ajekɯna re'oja'che pa'inachi'a pa'ijɯ Dioni pojoñu chini pã sausi'e sɛjoñeja'ñe cu'ache cuasanana'me cu'ache cho'onare ja'me pa'imaneñu mai. Pã saɯmanesi'eja'che pa'ijɯ Dios chiichechi'a ũcuarepa cho'ojɯ pañu mai.

⁹ Apeɯmɯ chɯ'ɯ mɯsanɯkonare, "Cu'ache cho'onare pã ja'me pa'imanejũ'ɯ", chiiɯ chɯ'o tocha saosi'kɯa'mɯ. "Pã repana rũjoromi peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'ɯ. Ũcuachi'a romi repana ɯjɯpã peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'ɯ", chiiche tocha saosi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ mɯsanɯkonare. ¹⁰ Repanapi chuta'a Diore cuasamana pa'ito jã'aja'ñe i'kamanera'asi'kɯa'mɯ chɯ'ɯ. Diore cuasamana si'ache cu'ache cho'onaa'me. Chekɯna repana rũjoromi peonare ja'me kãime. Romi ũcuachi'a repana ɯjɯpã peonare ja'me kãime. Chekɯna repana neema'ñe pōse rɯa ɯache ñame. Chekɯna pōse ñaasome. Chekɯna pã rupɯ tũosiva'nani pojojɯ pa'ime, "Dioa'mɯ ikɯ", chini. Diore cuasamanapi jã'aja'ñe pa'inare ja'me pa'imanejũ'ɯ chiima'mɯ chɯ'ɯ. Mɯsanɯkonapi Diore cuasamanani ja'me pa'icuheto pã peochejana saiche pa'ira'amɯ mɯsanɯkonare. ¹¹ Ija'cheta'ni cho'omaneajɯ chini i'kakɯ tochamɯ chɯ'ɯ mɯsanɯkonare: Pãiu, "Jesucristo'te cuasaku'mɯ chɯ'ɯ", chiikɯji rɯarepa cu'ache cho'oto jo'e ja'me pa'imanejũ'ɯ repau'te. Romi ɯjɯpã peonare ja'me kãinare, ɯmɯpã rũjoromi peonare ja'me kãinare, kurineenare, rupɯ tũosiva'nare pojotare, rɯarepa ke'reneenare, si'arɯmɯ cono jũ'inare, pōse ñaanare jmamakarɯjẽ'e pojomanejũ'ɯ repanare, jã'aja'ñe pa'inapi, "Jesucristo'te cuasame chɯkɯna", chiito. Ũcuaja'che jã'aja'ñe pa'inare ãujẽ'e ja'me ñu'ijɯ ãimanejũ'ɯ repanare. ¹²⁻¹³ Jesure cuasamana pa'iche cuasa ñañe chɯ'ɯ cho'ochema'mɯ. Dioa'mɯ jã'aja'ñe cho'okɯ. Mɯsanɯkonata'ni Jesure cuasajɯ mɯsanɯkonare ja'me chi'ina cu'ache pa'iche cuasa ñajũ'ɯ. Cu'ache cho'okɯ'te jo'kasojũ'ɯ, chiimɯ chɯ'ɯ.

6

Jesure cuasana repana majapãijana pa'iche'te Jesure cuasamanare sa kɯasi'ere kɯamɯ

¹ Diorejẽ'e masi cuasama'ñe rɯa tiiñe cho'ojɯasome mɯsanɯkona. Te'ena ja'me pa'inani pe'rujɯ pã chẽañe chũ'ukɯni Diore cuasama'kɯni sa kɯajɯasome mɯsanɯkona. ¿Je'se pa'ina Jesucristo'te cuasanani sa kɯama'ñe Diore cuasama'kɯni sa kɯache, repajɯ asa, te'eɯ'te, "Ikɯpi cu'achɯ'o paamɯ", chiaɯ chini? Ija'che cho'oto na'a re'omɯ: Pe'runapi Jesucristo'te cuasanani sa kɯaru asa, "Ikɯpi cu'a chɯ'o paamɯ", chiijanaa'me repana. ² Mai Jesucristo'te cuasana Diopi chũ'ukɯna pã ũcuauko cheja pa'ina cho'ochete peore cuasa ña kɯajanaa'me. Apeɯmɯ chɯ'ɯ mɯsanɯkonare kɯasi'kɯa'mɯ jã'a. Jã'aja'ñe cho'ojache asasinata'ni, ¿je'sejekɯna mɯsanɯkona sãĩñechi'a cu'ache cho'omajñaruã care'vavesɯche? ³ Angeles pa'iche'te cuasa ña kɯache pa'iasomɯ maire. Jã'aja'ñe cho'ojanajejɯna pã cheja pa'ina cho'omajñaruã cuasache na'a vesama'mɯ maire, chiimɯ chɯ'ɯ. ⁴ Jã'ajekɯna mɯsanɯkonare ja'me pa'inapi jo'e chekɯnani sãĩñe pe'runi Diore cuasamanare sa kɯama'ñe Jesure cuasakuanupɯ pa'inani, rɯa vesɯva'nachi'a pa'itojẽ'e ũcuasa kɯajũ'ɯ, care'vakaapu. ⁵ Mɯsanɯkonapi vajuchɯajɯ chini i'kamɯ chɯ'ɯ.

Musanukona ke'reche care'vamasina, ¿te'eujê'e peoche? Pa'ime. ⁶ Musanukona, "Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna", chiinata'ni sãinechi'a ke'rejũ pa'ijuasome. Majapãijanapi sãinechi'a ke'rejũ cho'osi'e care'vama'ñe Jesure cuasamanani sa kuajuasome musanukona, repanapi care'vakaarũ chini.

⁷ Jã'aja'ñe cho'ojũ cu'ache cho'ome musanukona. Sãinechi'a pe'rujũ Jesucristo'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ome musanukona. Musanukonare ja'me pa'inapi cu'ache cho'oto sãine cu'ache cho'omanejũ'ũ. Musanukona paache'te repanapi tuasoto sãine pe'rumanejũ'ũ repanare. Cu'ache cho'oche'te jũvoto na'a re'omũ. ⁸ Jã'ata'ni musanukona majapãijanachi'api sãine rũa cu'ache cho'ojuasome. Jorejũ repana paache'te tua paañũ chini pãi chẽañe chũ'ukuni i'kajuasome musanukona, repaũji tuakaarũ chini.

⁹ Rũhiñe cuasajũ pa'ijũ'ũ musanukona. ¿Ie vesũche musanukona? Cu'ache cho'ona Dios chũ'ũñe asa chẽamarũ Repaũ pa'icheja saima'me. Vejamanapi cu'a cho'ona, rũjoromi peonare ja'me kãina, ũcuachi'a ĩjũpãi peonare ja'me kãina, umũpãi ũcuajanare umũneena, ũcuachi'a romi ũcuajanare romineena, kuri kooñũ chini ja'me kãinana'me tũosiva'nare pojona Dios pa'icheja saima'me. ¹⁰ ũcuachi'a pãi chekuna paamajñaruã ñaasonana'me, kurineena, si'arũmũ cono jũ'ina, ke'reneenana'me jorena Dios pa'icheja saima'me. ¹¹ Aperũmũ musanukona te'ena jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome. Jã'ata'ni Diopi musanukonare chẽa paakũ musanukona cu'ache cho'osi'e tũ'nesokaisi'kuamũ. Jã'ajekuna chura musanukona rekoñõã meno peomũ Dios Rekochoji cho'okaiũna. Chura Dios musanukonare, cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamũ, Maire Paakũ Jesucristo cho'okaisi'ejekuna.

Jesucristo'te cuasana ca'nivũã Repaũ neeca'nivũja'ñe pa'iche'te kuamũ

¹² Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: "Chũ'ũre uache peore cho'ore'omũ", chiinaa'me musanukona. ũcuarepaa'me jã'a. Jã'ata'ni chekurũmũ chũ'ũpi chũ'ũre uache'te cho'oni meñe re'oja'che cho'oma'mũ. Jã'ajekuna chũ'ũre uache cu'ache cho'ocuhekũ'mũ chũ'ũ. ũcuaja'che chũ'ũpi chũ'ũre cho'ouache'te te'emajñaruãchi'a cho'okũ che'chesoũna na'a pa'isirũmũ chũ'ũre ũhasora chiikũ'teta'ni ũhacu'amũ. ¹³ Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: "Maipi ãure ãijũ paarũ chini mai cũtaroã cho'okaisi'kuamũ Dios. ũcuachi'a ãũ cho'okaisi'kuamũ mai cũtaroãna ãni mevoa'jũ chini", chiinaa'me musanukona. Jã'ata'ni ãuna'me pãi cũtaroã si'asojachea'me. Icheja pa'irũmũchi'a paache'me jã'a. ũcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: "Dios mai ca'nivũã cho'okaisi'kuamũ maipi ũcuauanare ja'me kãijũ paarũ chini", chiinaa'me musanukona. Musanukona jã'aja'ñe i'kache jorechũ'oa'me. Dios mai ca'nivũãre Jesucristoni jo'kara chini cho'osi'kuamũ. ũcuachi'a Maire Paakũ maipi re'oja'che paarũ chini cho'okaisi'kuamũ. ¹⁴ Dios peore Cho'omasikũjekũ Jesucristo'te jũniso tãcojñosi'kũre vasosi'ejache maipi jũnisoru ũcuaja'che vasoja'mũ maire, maipi vajũrani Repaũ pa'ichejare sani re'oja'che paarũ chini. Jã'ajekuna mai ca'nivũã meñe cu'ache cho'omaneñũ.

¹⁵⁻¹⁶ Mai Jesucristo'te cuasana ũcuauko Repaũ ca'nivũja'ñe pa'ijuasome. Jã'ajekuna maipi Repaũ'te cuasanapi sũ'uromire ja'me kãito cu'amũ. Maipi jã'aja'ñe cho'oni Jesucristo ca'nivũna cu'ache cho'ocheja'che cho'ome. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Pãi te'eka'chapana ja'me kãni ũcuate'eujã'che pa'ime, chiimũ. Jã'a musanukona masime, pãiu sũ'uromio'te ja'me kãni repaona'me ũcuate'eca'nivũja'ñe pa'iche. Jã'ajekuna musanukonapi Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'inapi sũ'uromire ja'me kãni ũcuao ca'nivũji Jesucristo ca'nivũna ũcuate'eca'nivũja'ñe cho'ome. ¹⁷ Jã'ata'ni pãiu Jesucristo'te jovoni Repaũna'me ũcuate'eujã'che pa'iu Repaũ cuasacheja'che re'oja'che cuasakũ pa'imũ.

¹⁸ Mʉsanʉkona ʉmʉpʉi mʉrʉjoromi peonare ja'me kʉiñe rʉa cuhejʉ'ʉ. Ũcuaja'che romi mʉʉjʉpʉi peonare ja'me kʉiñe rʉa cuhejʉ'ʉ. Pʉiʉ repaʉ rʉjoromi peonare ja'me kʉiʉ repaʉ ca'nivʉ'te cu'ache cho'omʉ. Cu'ache cho'оче si'ache pa'imʉ, jʉ'ata'ni ca'nivʉ cu'ache cho'oma'ñe. Pʉi ija'chechi'a cu'a cho'ona repaʉ ca'nivʉʉre meñe cu'ache cho'ome: romi repaʉ ʉjʉpʉi peonare ja'me kʉinana'me ʉmʉpʉi repaʉ rʉjoromi peonare ja'me kʉina. ¹⁹ Dios Rekocho ja'me pa'imʉ mʉsanʉkonare, Repaʉ Raosirekocho. Mʉsanʉkona ca'nivʉʉ Dios Rekochoji ja'me pa'iʉna Repaʉ vʉ'eja'chea'me. ¿Jʉ'a cuasama'ñe mʉsanʉkona? Repaʉ neenaam'e mʉsanʉkona. Jʉ'ajekʉna ũcuache cho'ocu'amʉ mʉsanʉkonare. ²⁰ Repaʉ Mamakʉni jo'kasi'kʉamʉ, jʉni ro'ikakʉna maini paara chini. Jʉ'ajekʉna mʉsanʉkona re'oja'chechi'a cho'oʉ pa'ijʉ'ʉ, pʉipi mʉsanʉkona pa'iche'te ña, “Dios peore masiku'mʉ”, chiiʉ masia'jʉ.

7

Pʉi romi vejache chʉ'vache'te kʉamʉ

¹ Chura mʉsanʉkona chʉ'ʉre sʉniasajʉ tocha raosi'ere kʉaku tochapir'amʉ chʉ'ʉ. Ũmʉpʉi romi vejama'ñe pa'iche cu'ama'mʉ. ² Mʉsanʉkona pa'icheja cana ʉmʉpʉi rʉa jainʉko romineeʉ cu'ache cho'ona pa'ijʉasome. Jʉ'ajekʉna ʉmʉpʉipi rʉjoromi peonani cu'ache cho'ocuheni romire veja paaajʉ. Mʉsanʉkona ʉmʉpʉi romi veja mʉrʉjoromina'me pa'ijʉ'ʉ. Mʉsanʉkona romi ũcuachi'a ʉmʉ veja mʉʉjʉpʉina'me pa'ijʉ'ʉ. ³ Ũmʉ romio'te vejasi'kʉ re'oja'che paa tʉ'aa'kʉ repaʉ vejasi'kore. Romio ũcuaja'che ʉmʉ'te vejasi'ko re'oja'che pani tʉ'aa'ko repao vejasi'kore. ⁴ Romio ʉmʉ'te vejasi'ko ʉjʉna'me pa'imo. Repao ca'nivʉ ʉjʉ neeca'nivʉ'me. Cuhema'ñe paa repao. Ũmʉ ũcuaja'che romio'te vejasi'kʉ rʉjona'me pa'imʉ. Repaʉ ca'nivʉ rʉjo neeca'nivʉ'me. Ũcuachi'a cuhema'ñe paa repaʉ. ⁵ Ũjʉna'me rʉjo sʉiñechi'a chiiʉ pani cuhemanejʉ'ʉ. Jmamakarʉ cu'a cho'omairo pa'ijʉ Dioni sʉejʉ pa'ito re'omʉ. Sʉni pi'nisirʉmʉta'ni jo'e cho'oʉ pa'ijʉ'ʉ. Mʉsanʉkonapi jeereparʉmʉ cu'a cho'oma'ñe pani vatipi chʉ'ʉkʉna jʉvo koka peojʉ chekʉnani cu'a cho'ocosome.

⁶ “Ũcuankʉ romi veja paajʉ'ʉ”, chiiʉ chʉ'ʉma'mʉ chʉ'ʉ mʉsanʉkonare. Ũcuachi'a, “Mʉsanʉkonapi vejaru cu'amʉ jʉ'a”, chiima'mʉ chʉ'ʉ. ⁷ Ija'che cuasamʉ chʉ'ʉ: Pʉi ũcuankʉ chʉ'ʉ pa'icheja'che romi peona pa'ito na'a re'omʉ. Dios jo'kasi'ea'me jʉ'a. Dios te'enare romi veja re'oja'che pa'iche jo'kamʉ. Chekʉnare romi vejama'ñe pa'ijʉ re'oja'che pa'iche'te jo'kamʉ.

⁸ Chura va'jeromina'me chuta'a vejamanare iere i'kamʉ chʉ'ʉ: Chʉ'ʉ pa'icheja'che vejama'ñe pa'imasito rʉa re'omʉ. “Vejajʉ'ʉ”, chiima'mʉ chʉ'ʉ repanare. ⁹ Jʉ'ata'ni romi ũcuachʉnare ja'me kʉiñe'te jʉvo vesʉni vejajʉ'ʉ. Romineenare vejato na'a re'omʉ, romi ʉmʉneenare ũcuachi'a.

¹⁰ Maire Paakʉ Jesupi chʉ'ʉkʉna ija'che paapʉ chini chʉ'ʉmʉ chʉ'ʉ: Mʉsanʉkonare vejasinare mʉʉjʉpʉi jo'kasomanejʉ'ʉ. ¹¹ Romio ʉjʉre jo'kaso chekʉni pa'ito cu'amʉ. Jo'ka te'eo pa'icu'ato jo'e ʉjʉ pa'isi'kʉni co'ia'ko. Ũmʉpʉi ũcuaja'che rʉjoromi jo'kasomanea'jʉ.

¹² Chekʉnare, Jesure cuasamanare ja'me pa'inare, iere tocha saomʉ chʉ'ʉ. (Ie Maire Paakʉ chʉ'ʉsi'ema'mʉ. Jʉ'ata'ni Repaʉ saosi'kʉjekʉ chʉ'vamʉ chʉ'ʉ mʉsanʉkonare.) Mʉsanʉkona ʉmʉpʉi te'ena Jesucristo'te cuasanapi romi Jesucristo'te cuasamanani paaʉasome. Pʉiʉ romio'te jʉ'aja'ñe pa'iko'te paakʉ jo'kamanea'kʉ, repaʉji ũcuapasa chiito. ¹³ Romio ũcuaja'che Jesucristo'te cuasakoji ʉmʉ'te Jesucristo'te cuasama'kʉni pani jo'kamanea'ko, repaʉji ũcuapara chiito. ¹⁴ Ũmʉ Jesucristo'te cuasama'kʉpi romio'te Jesucristo'te cuasakoni paakʉ'te Diopi re'oja'che cho'okaija'mʉ repaʉ'te, rʉjore Jesucristo'te cuasakoni paakʉna. Ũmʉ ũcuaja'che Jesucristo'te

cuasakujj romio'te Jesucristo'te cuasama'koni paato Diopi re'oja'che cho'okaija'mu repao'te, ũjũre Jesucristo'te cuasakuni pa'iona. Puka'kupãire jã'aja'ne cho'okaiũ repaña mamachĩ ũcuaja'che re'oja'che cho'okaiku'mu Dios. Repauji jã'aja'ne cho'okaima'to repaña mamachĩ Jesucristo'te cuasamana mamachĩ pa'icheja'che pa'ira'ame. ¹⁵ Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasama'kupi rãjore Jesucristo'te cuasakoni jo'kasora chiito ũsemanejũ'u repau'te. Ũcuaja'che Jesucristo'te cuasama'kopi ũjũre Jesucristo'te cuasakuni jo'kasora chiito ũsemanejũ'u repao'te. Jesucristo'te cuasakuni jo'kasoru te'eu pa'iu romi peoũ'mu repau. Romio ũcuaja'che ũjũpi jo'kasorna te'eo pa'io umu peo'o'mo. Jã'aja'ne jo'kasoche ũsemaneni cu'ache cho'oma'me repaña. Dios maire cavama'ne paapu chini chẽasi'kua'mu. ¹⁶ Musanukona Jesucristo'te cuasamana pa'ijũ cho'ojache vesũme. Romio Jesucristo'te cuasakoji ũjũre Jesucristo'te cuasama'kure pa'iko ũjũ pa'iu cho'ojache vesũmo. Chekurũmu repau na'a pa'isirũmũna Jesucristo'te cuasajacosomu, rãjopi Jesucristoni cuasako re'oja'che pa'iona uache ñani. Chekurũmu pãaja'mu. Umũ ũcuaja'che Jesucristo'te cuasakujj rãjore Jesucristo'te cuasama'kore paaku rãjo pa'io cho'ojache vesũmu. Chekurũmu repao na'a pa'isirũmũna Jesucristo'te cuasajacosomo, ũjũpi Jesucristoni cuasaku re'oja'che pa'iuña uache ñani. Chekurũmu pãaja'mo.

¹⁷ Jã'ata'ni Maire Paaku musanukonare pa'iche jo'kasi'e ũcuanũko ũcua pa'ijũ re'oja'che pa'ijũ'u. Re'oja'che paapu chini Dios musanukonare chẽasi'kua'mu. Jã'are chu'vaku si'achejña ku'iu pãi Jesure cuasana chi'ivũ'ñana chu'vaku pa'iku'mu chu'u. ¹⁸ Jĩkora'muru chã'tirũ caca'nirũ chũto tũache judiõpãire jo'kasi'kua'mu Dios. Jã'a musanukona masime. Jã'ata'ni judiõpãiu Jesucristo'te cuasani judiõpãi cho'ojũ pa'iche jĩkochã'tirũ chũto tũache cuheku jo'kamanea'ku. Ũcuachi'a judiõ peokujj Jesucristo'te cuasani jĩkochã'tirũ chũto tũacojñomanea'ku. ¹⁹ Judiõpãiu'chi'a jĩkochã'tirũ chũto tũacojñosi'ku pa'ito re'omu. Ũcuachi'a judiõ peokuchi'a jĩkochã'tirũ chũto tũacojñomanesi'ku pa'ito re'omu. Jã'aja'ne pa'ichejẽ'e cuasama'ne Dios chũ'u'ne'te asa jachama'ne pa'ijũ re'oja'che cho'ochẽ'te na'a rũa cuasajũ pa'ijũ'u. ²⁰ Dios chẽasina ũcuanũko repanare Repau chẽarũmu pa'isi'e jo'kasoma'ne ũcua pa'ijũ cho'ojũ paapu. ²¹ Te'enare Dios musanukonare chẽarũmu chekunapi chẽa paajũna kuri kooma'ne rupũ cho'ochẽ cho'okaina pani oimanejũ'u. Jã'ata'ni musanukonare paanapi saiche ũsema'to sani pa'ijũ cho'ochẽ'te cho'ojũ kurire koojũ pa'ijũ'u. ²² Pãiu, Jesús chẽarũmu pãi chẽa paacojñokũ pani, pojoa'ku. Jesupi repau'te re'oja'che paamu, re'oja'che pa'iche'te masia'ku chini. Ũcuaja'che pãiu, Jesús repau'te chẽarũmu pãi chẽa paacojñoma'ku pani Jesús chẽa paaku'mu chura. ²³ Jesucristo musanukonare jũni ro'ikani koosi'kua'mu. Koocojñosinajejũ chura Repau neena'me musanukona. Jã'ajekũna Repau chiichechi'a cho'ojũ chekunapi musanukonare chẽa paajũ repanare uache si'ache chũ'u'ũ chiito cuhejũ'u. ²⁴ Asarepajũ'u, ũcuanũko chu'u majapãijana. Dios musanukonare chẽarũmu pa'iche ũhasoma'ne ũcua pa'ijũ Dioni pojojũ pa'ijũ'u.

²⁵ Chura romichĩ chuta'a umu vejamanare chu'vache'te tochamu chu'u. Maire Paaku Jesús chũ'ũmanesi'kua'mu ie. Jã'ata'ni Dios chu'ũre oiũ cho'okaimũ Repau chiichechi'a cho'oa'ku chini. Repau chiiche'te cho'okũ ija'che chu'vamũ chu'u: ²⁶ Chu'u cuasato irũmu chejapi rũarepa pa'ivesache pa'iuña musanukonapi vejama'ne pa'ito na'a re'omu. ²⁷ Jã'ata'ni umũpãi romi paana mũrũjoromi jo'kasomanejũ'u. Chuta'a vejamanareta'ni, "Ku'e vejajũ'u", chiuu chu'vama'kua'mu chu'u. ²⁸ Jã'ata'ni põsũjũ romio'te vejani cu'ache cho'oma'mu. Ũcuachi'a romichĩioji umũu'te vejani cu'ache cho'oma'mo. Jã'ata'ni musanukonare vejasinare rũa cuaja pa'ija'mu icheja pa'irũmu. Jã'ajekũna musanukonare, "Cuaja peoche paapu chini, vejama'iro pa'ijũ'u", chiiku'mu chu'u.

29 Mʉsanʉkonare chʉ'u majapāijanare iere i'kara chiimʉ chʉ'u: Icheja ai pa'imanejanaa'me mai. Jā'ajekʉna Cristo chiiche'te cho'oju rʉa cuasaju pa'ijũ'u Repa'u'te. Chura romi paana mʉrũjoromichi'a cuasaju pa'imanejũ'u. 30 Ota oina ũcuaja'che mʉsanʉkona majapāi jũ'isinarechi'a cuasaju pa'imanejũ'u. Rʉa pojoju pa'ina ũcuaja'che pojoju pa'ichechi'a cuasaju pa'imanejũ'u. Ũcuaja'che pōse koosina pōsechi'a cuasaju pa'imanejũ'u. 31 Ũcuaja'che pāi icheja cho'ochete rʉa cho'oju cu'amajñarũ jñaa paana jā'achi'a cuasaju pa'imanejũ'u. Chejana'me cu'amajñarũ si'asojachea'me. Jā'ajekʉna Cristo chiiche'te cho'oju cuasaju pa'ijũ'u Repa'u'te.

32 Mʉsanʉkonapi āu āiñena'me pa'iche rʉarepa cuasaju pa'ito cu'amʉ. "Jā'aja'ñe pa'ijũ'u", chiima'mʉ chʉ'u mʉsanʉkonare. Ija'chea'me: Pāiʉ romi peokʉ Diorechi'a cuasakʉ pojore'omʉ repa'u'te. 33 Romi paakʉ'teta'ni rũjopi pojoa'ko chini rũjore kuirachena'me cuasakʉna, 34 Diorechi'a cuasacu'amʉ repa'u'te. Romio te'eo pa'iko ũcuaja'che Diorechi'a cuasako cho'ochete cho'okaire'omʉ repa'o'te. Őmʉ pa'iko'teta'ni ũjupi pojoa'kʉ chini ũjʉre kuirachena'me cuasakona Diorechi'a cuasacu'amʉ repa'o'te.

35 Mʉsanʉkonapi ña re'oja'che paapʉ chini jā'aja'ñe chʉ'vakʉ tocha saomʉ chʉ'u mʉsanʉkonare. Pa'ivesacheta'ni chũ'uchemʉ chʉ'u mʉsanʉkonare. Mʉsanʉkonapi re'oja'che pa'ijʉ, Diore si'arʉmʉ pojoju pa'iche'te asani na'a rʉa pojoja'mʉ chʉ'u.

36 Jā'ata'ni pāiʉ mamako'te romichĩio'te ũmʉ sēecojñosi'kore paakʉ, "Ikore ũmʉ'te pa'ire'omʉ", chini cuasani ũmʉ'te pa'iche ũsemanea'kʉ. "Chʉ'upi ikore ũseni re'oja'chere cho'oma'mʉ. Aia'mo iko chura", chini cuasani ũsemanea'kʉ repa'u. Ősemaneni cu'ache cho'oma'mʉ repa'u. Repanapi vejato re'omʉ. 37 Chekʉta'ni, mamako'te romichĩio'te paakʉji, "Chʉ'u neeko ũmʉ vejama'to na'a re'omʉ", chiimʉ. Peore pe'kerʉ jā'aja'ñechi'a cuasasi'kupʉ mamako'te ũmʉ vejache ũseni cu'ache cho'oma'mʉ repa'u. "Īsija'mʉ chʉ'u ikore", chiimanesi'kupʉ ũseni cu'ache cho'oma'mʉ repa'u. Jā'ajekʉna jo'e chekʉpi sēeʉna ũseni cu'ache cho'oma'mʉ. 38 Pāiʉ mamako'te ũmʉ vejache ũsema'to re'omʉ. Jā'ata'ni ũseni na'a re'oja'che cho'omʉ repa'u, chʉ'upi cuasato.

39 Romio ũmʉ'te vejani ũjʉ vajʉ pa'ichetʉ'ka paa'o. Repa'o ũjʉ jũnisoruta'ni repa'o'te ũakʉni jo'e vejare'omʉ, jā'ata'ni Jesucristo'te cuasakʉni. 40 Jā'ata'ni repa'oji jo'e ũmʉ vejamaneni na'a rʉa pojoko pa'ija'mo. Jā'aja'ñe cuasamʉ chʉ'u. Jā'aja'ñe cuasakʉjekʉ che'chomʉ chʉ'u mʉsanʉkonare, chʉ'ʉni Dios Rekochoji cho'okaiʉna.

8

Tũosiva'nani pojoju āumajñarũ ĩsiche'te kʉamʉ

1 Chura rupʉ tũosiva'nani pojoju pāi āumajñarũ ĩsisi'ere kʉakʉ tocha saopi'ramʉ chʉ'u. Mʉsanʉkona ũcuʉnʉko, "Jā'a peore masinaa'me chʉkʉna", chiicosome. Jā'ata'ni masinaa'me chini ija'che i'kato cu'amʉ, "Masinajeju chekʉnare na'a re'oja'che cho'onaa'me chʉkʉna", chiito. Jā'aja'ñe i'kana chekʉnarejē'e ña oimanaa'me. Pāi chekʉnare oina re'oja'che cho'okai'me repanare, na'a re'oja'che paapʉ chini. 2 Pāiʉ ũcuʉnʉkʉji, "Rʉa masiʉ'mʉ chʉ'u", chiikʉ repa'ʉni chuta'a masicheji rʉa karakʉna repa'u masirʉja'chere vesʉmʉ. 3 Jā'ata'ni pāiʉ ũcuʉnʉkʉ Diore chiikʉ rʉa masiʉ'mʉ. Dios ũcuachi'a repa'ʉni masikʉ, "Chʉ'u neekʉa'mʉ ikʉ", chiimʉ repa'u'te. 4 Jā'ajekʉna maipi, "Tũosiva'nare jo'kasi'ere āure āito cu'amʉ", chini cuasamanapi āito cu'ama'mʉ. Ija'chea'me: Dioma'me repava'na. Dios te'eʉ'mʉ. Chekʉ Dios peomʉ. Masime mai jā'a. 5 Chekʉna pāi ija'che cuasaju i'kanaa'me: "Dios te'eʉma'mʉ. Maire paava'na diova'na cʉnaʉmʉna'me cheja rʉa jainʉko pa'ime", chiinaa'me repa'na. 6 Jā'ata'ni mai iere masijʉ, "Mai Ja'kʉ, Dios, ũcuate'eʉ'mʉ", chiinaa'me. Repa'uji cho'oʉna peore pa'imʉ chura, chejana'me

cu'amajñaruã, cu'ava'nana'me pãi. Mai Repau neena'me. Ũcuachi'a Maire Paaku, Jesucristo, ũcuate'e'u'mu. Ũcuauji cho'ouna peore pa'imu chura. Mai ũcuachi'a Repau cho'okaisi'ejekuna Repau neena'me. ⁷ Jã'ata'ni pãi Jesucristo'te cuasana ũcuarepanuko masima'me jã'a. Tũosiva'nare jo'kasi'ere au ãito cu'ama'mu. Jã'ata'ni pãi te'ena tũosiva'nare aperumu pojoju che'chesosinajeju churajatu'ka au repava'nare jo'kasi'ere, "Ie au diova'na neea'me", chini cuasaju aiju ũcua cuasame repava'nare. "Maire iere ãito cu'amu", chiju cuasacosome repa. Jã'aja'ne cuasanapi ũcuare ãito, ũcuanani cu'amu. Cu'ache cho'ome repa. Repa cuasache'te jã'aja'ne cu'ache cho'uju pani rũhiñe cuasache cavesusojanaa'me repa. ⁸ Jã'ata'ni Diore au ãiñeji pojoma'nea'me. Āumajñaruã si'arepache ãimaneni cu'ache cho'oma'me. Ũcuachi'a si'ache au ãiñeji na'a re'oja'che cho'oma'nea'me. Au ũcuauache ãire'omu.

⁹ Jã'ata'ni musanukona na'a masina ñarepaju pa'ijũ'u. "Ũcuauache cho'ore'omu chu'ure", chini ũcuauache cho'uju pa'imaneju'u, musanukona majapãijava'na vesuva'napi ña chẽa cu'ache cho'ochete che'chemanea'ju. ¹⁰ Musanukona na'a masinapi tũosiva'nare ĩsisi'ere au ñu'iju aivũ'ere repava'nare pojomanata'ni ãito chekurumu vesuva'napi ñani ũcuaja'che aiju tũosiva'nare pojojanaa'me, "Ina masina repava'nare tũosiva'nare pojojuna chukuna'te ũcuaja'che pojoju ãire'ocosomu", chini.

¹¹ Jã'aja'ne cho'oni musanukona majapãijanare re'oja'che pa'ivesunani na'a masinapi cu'ache cho'ochete che'chojanaa'me. Jesucristo re'oja'che pa'ivesunare ũcuachi'a jũni ro'ikaisi'kua'mu, Diona'me re'oja'che paapu chini. ¹² Musanukona majapãijanare pa'ivesunani, "Ija'che cho'ochete cu'ache'me", chiju cuasaju pa'inani musanukonapi jã'aja'ne cho'o ñoni cu'ache cho'ome repa. Jã'aja'ne cho'o ñoru, "Cu'ache'me ie", chiju cuasanapi ña chẽa cho'oni repa re'oja'che cuasaju pa'iche cho'uju cavesusojanaa'me repa. Repa jã'aja'ne cu'ache cho'oni Jesucristo'te ũcuachi'a cu'ache cho'ome musanukona. ¹³ Jã'ajekuna chu'u majapãijanare au ãni ñoñeji cacu'ochete cuhekũ'mu chu'u. Repa pa'iche chu'u ãiñe'te ña ũcuaja'che cho'uju repa cu'amu chiisi'ere cho'ojuna ñani jo'e jmakarũjẽ'e koo ãimaneja'mu chu'u, "Repa pa'iche ña ãicu'ache'te aiju che'chesoju", chini.

9

Jesucristo saosinare kuirache'te kũamu

¹ Jesucristo saosi'kũjeku pãi chekunare chẽa paacojñoma'kua'mu chu'u. Maire Paaku'te, Jesure ñasi'kua'mu chu'u. Ũcuauji cho'okaiuna chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chẽa Repa'te Jesure cuasaju jovo pojoju pa'ime musanukona. ² Jesucristo'ji saosi'kua'mu chu'ure musanukonani Repa chu'ore chu'vaa'ku chini. Repa neenajeju chu'u pa'iche masime musanukona. Chura chu'upi chu'vakuna asa chẽa Diore cuasaju pa'ime musanukona. Jã'ajekuna pãi musanukona pa'iche'te ñani chu'ure Jesucristo saosi'e masijanaa'me. Jã'ata'ni chekuna te'ena Dios chu'ure saosi'e jachame. ³ Pãi chu'ure ke'renapi, "Iku Jesucristo saosi'kũma'mu", chiito ija'che i'kakũ'mu chu'u repa: ⁴ Chu'ure Jesucristo saosi'kũjekuna chu'u che'chona paache ãiñena'me ũkuche sũere'omu repa, chu'ure sũeato. ⁵ Ũcuaja'che chekurumu romio'te Jesucristo'te cuasakoni vejani ku'iu kuhare'omu chu'ure, kuhaato. Jã'aja'ne cho'ome Pedrona'me Maire Paaku Jesús cho'jechũi, chekuna Repa saosina ũcuaja'che; rũjoromi kuhaju ku'ime. ⁶ Chukunachi'aa'me te'eka'chapana Bernabena'me chu'u, Dios chu'o chu'vanapi cho'ochete cho'uju kuri kooju peore chukuna chiiche ro'ina. Jã'ata'ni chukuna chu'vanapi chukuna'te kuirato cu'ama'mu.

⁷ Pãi ũcuauache cho'ochete cho'uju kuri koome. Sõtaopãi repa chu'ũnare cho'ochete cho'okaiju kurina'me au koome. Ũcuaja'che pãiu pãisi uche tãsi'ku uche

pa'irumũ aimũ. Ūcuachi'a pãiu ovejava'nare kuirakũ repava'na oje qui ũkumũ. Jã'ajekũna chũkũna Dios chũ'o chũ'vasi'e ro'i kuri kooto cu'ama'mũ. ⁸ Asarepajũ'ũ. Pãi cuasachechi'a tochama'mũ chũ'ũ. Dios chũ'o aperumũ Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

⁹ Pãiuji vacava'nare trigo po'teche chũ'ũkũji repava'nani trigo'te ãiũseto cu'amũ, chiimũ. Vaca cho'ochechi'a cuasakũ jã'aja'ñe tochache chũ'ũmanesi'kũa'mũ Dios. ¹⁰ Chũkũna'te Repau chũ'o chũ'vajanani cuasakũ jã'aja'ñe tochache chũ'ũsi'kũa'mũ Dios. Pãi vea tãnana'me tũana cho'oche cho'osi'e ro'i kooñũ chini cuasajũ cho'ome repana. ¹¹ Āu tãkaisina repana tãkaisi'e ro'i koome. Chũ'ũre ũcuaja'che Diore Āu tãkaisi'ēja'che mũsanũkonare Repau chũ'o chũ'vakaisi'e ro'i koore'omũ. ¹² Chekũna Dios chũ'o chũ'vana mũsanũkonare chũ'vache ro'i kurina'me Āu kãĩñe koome. Chũ'ũni mũsanũkonare na'a rũa chũ'vakũni jã'aja'ñe na'a rũa ĩsito re'omũ. Jã'ata'ni kurijẽ'e sẽema'ñe chũ'o re'oja'chere Jesucristo pa'iche'te chũ'vakũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ, mũsanũkonapi asa chẽaa'jũ chini. Mũsanũkonapi asa jachamanea'jũ chini kurijẽ'e sẽema'ñe chũ'vakũ'mũ chũ'ũ. ¹³ Judĩopãi Dioni pojoju va'iva'nare Repau vũ'ena ra vanisome. Vanisojũna phairipãina'me repavũ'e cho'oche cho'okaina va'i joopo koo ģime, cho'oche cho'okaiche ro'i. Jã'aja'ñe cho'oche masime mũsanũkona. ¹⁴ Ūcuaja'che Maire Paakũ chũ'ũ jo'kasi'kũa'mũ, Repau chũ'o chũ'vanapi ģuna'me kãĩñe kuri kooa'jũ chini.

¹⁵ Jã'ata'ni kuri sẽema'kũa'mũ chũ'ũ mũsanũkonare. Chura kurire sẽeu tochama'mũ chũ'ũ mũsanũkonare. Kurijẽ'e sẽeuama'ñe chũ'vuamũ chũ'ũre. Rũa ģucuha jũ'iu chũ'vanijẽ'e ũcua kuri sẽemaneja'mũ chũ'ũ. ¹⁶ Dios chũ'o chũ'vakũta'ni chekũnare ija'che i'kama'kũa'mũ chũ'ũ: "Asarepajũ'ũ. Re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ chũ'ũ", chiima'kũa'mũ. Pãi chũ'vani chũ'ũre Dios chũ'ũ jo'kasi'ere cho'okũ'mũ chũ'ũ. Chũ'ũpi jã'are cho'oma'to pojomanera'amũ Dios chũ'ũre. ¹⁷ Diopi pojokũ re'oja'che cho'okaikũ'mũ chũ'ũre, chũ'ũni chũ'vuakũna chũ'vasi'e ro'i. Ūcuachi'a Repau chũ'ũre chũ'ũ jo'kasi'e chũ'vañamekũta'ni ũcua chũ'vato ro'ija'mũ Dios chũ'ũre. ¹⁸ Chũ'ũpi Dios chũ'o chũ'vakũji kãĩñena'me Āu sẽeto cu'ama'mũ. Jã'ata'ni sẽema'kũa'mũ chũ'ũ. Kurijẽ'e sẽema'ñe rupũ chũ'vakũ rũa pojokũ'mũ chũ'ũ. Chũ'ũ ro'iche'me jã'a pojochẽ.

¹⁹ Ija'chea'me: Pãi chekũna chẽa paacojñoma'kũa'mũ chũ'ũ. Ūcuachi'a chũ'ũ chũ'vache pãi chũ'ũsi'ema'mũ. Jã'ata'ni pãi ũcuauanana'me pani repana chiiche cho'okũ repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ, repanapi na'a jainũko chũ'ũ chũ'vache'te asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. ²⁰ Judĩopãina'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ, repanapi chũ'ũ chũ'vache'te Dios chũ'ore asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. Dios aperumũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onare ja'me pani repana cho'ocheja'che cho'okũ pa'ikũ'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to cu'ama'mũ. Jã'ata'ni ũcua jã'aja'ñe ja'me cho'okũ'mũ chũ'ũ, repanapi chũ'ũ chũ'vache'te Dios chũ'ore asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. ²¹ Ūcuaja'che pãi Dios chũ'ũsi'ejẽ'e vesũnare ja'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ, chũ'ũ chũ'vache'te asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. Jã'aja'ñe pa'inare ja'me panijẽ'e repana cho'ocheja'che cu'ache cho'oma'kũa'mũ chũ'ũ. Jesucristoni pojokũ, Repau chũ'ũñe jachama'ñe re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ chũ'ũ. Chũ'ũpi Jesucristo chũ'ũñe'te cho'oma'to cu'amũ. ²² Rũa vesũnare ja'me panijẽ'e ũcuaja'che repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ, repanapi chũ'ũ chũ'vache'te asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. Pãi ũcuanũkore ja'me pa'iu, repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikũ'mũ chũ'ũ, repanapi chũ'ũ chũ'vache'te asa chẽa Jesucristoni jovoa'jũ chini. ²³ Peore cho'okũ'mũ chũ'ũ pãipi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore asa chẽaa'jũ chini. Jã'are chini pojokũ chũ'vakũ'mũ chũ'ũ. Chũ'ũpi chũ'vakũna Diopi repanani chẽa paato rũa pojomũ chũ'ũ.

24 Ûcuaja'che cho'ome pãi vuvuna. Ûcuanuko rua vuvume cajejañu chini. Jã'ata'ni te'euchi'a cajejaimu. Jã'aja'ñe cho'oches masime musanukona. Ûcuaja'che musanukona vuvu cajejañu chini na'a rua vuvucheja'che peore cho'ore'ochetu'ka Diore re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. 25 Vuvura chiiku repau ca'nivũ rua kuiramu koka paara chini. Ca'nivũ cacu'omajñaruã cho'oches uhasomu repau, cho'ouakuta'ni. Uhaso pa'iu vuvucheji cajejani rupũ isiche'te koomu repau. Jã'ata'ni repau koosi'e si'asojachea'me. Mai Jesucristo'te cuasana ucuachi'a Repau rupũ isiche'te na'a re'oja'chere si'amañere kooñu chini cho'ojũ cacu'ache uhasome cho'ouanata'ni, "Dios maire na'a re'oja'chere isija'mu", chiiju. 26 Jã'ajekuna vuvu cajejasa chiiku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Peorepache pa'ima'kuamũ pãipi Jesucristoni jovoajũ chini. Chekejẽ'e cuasamañe re'oja'che cho'ocheschi'a cuasakũmu chu'u. 27 Chu'u meñe rua chũ'ukũmu re'oja'cheschi'a cho'ora chini. Chu'uni chekunare re'oja'che cho'okaiñameuato rua cuasaku cho'okaiku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asacuheju chini. Chu'upi repanani jã'aja'ñe cho'okaima'to Dios chu'ure Repau chu'o pãi chu'vakũ'teta'ni Repau chu'ure isira'asi'e re'oja'che isima'mu.

10

Tõosiva'nani ña, "Diova'naa'me ina", chiimaneajũ chini chu'vache'te kuamũ

1 Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Mai aipãi Egipto cheja etarũmu Diopi cho'okuna ucuano'ko okomakapi ñaju saisi'e cavesumanejũ'u. Okomakapi ñaju saiju Maachiara joopoji oko peocho Diopi jãko nukõna ucuachejari ucuano'ko jẽniasome repana.

2 Reparũmu Moiseni ucuano'ko jovo ja'me pa'iju okoro'vecojñõñeja'ñe okomaka vuvũji saiju, chiaraji jẽniasome repana. 3 Ûcuano'ko si'aumucujña Dios cunaũmu raoche'te au ãiju paniasome repana. 4 Ûcuachi'a oko peochejare ku'iju Cristoji cho'okaiuna catarũ etasi'ere oko ucuano'ko ukuasome repana. Reparũmu Cristo ñoma'kuta'ni ucuana'ame ku'iu kuiraku paniasomu repanare. 5 Dios repanare ucuano'kore kuirakuta'ni te'enare pojoasomu. Chekunareta'ni Repauni jachajũna pe'rukũ chũ'ũna pãi peochejare pa'iju ucuano'ko jũnisoasome.

6 Maipi che'cheajũ chini jã'aja'ñe ti'jñesi'kuamũ, maipi repana cu'ache cho'ocheschi'a cho'omaneajũ chini. 7 Mai aipãi jainuko tõosiva'nani pojoasome, "Dioa'me ina", chiiju. Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Jã'ana pãi au ãni pi'ni ujacha'iju pojosi'naa'me,

chiimu. Jã'aja'ñe cho'oasome repana tõosiva'nani pojoju. Repana cho'osi'ejache cho'omaneñu mai. 8 Jainuko repana rãjoromi peonani ja'me kãniasome. Jã'aja'ñe cho'ojũna pe'rukũ Dios cu'ache cho'osinare ucuano'kore ucuate'eumucusena veintitrés milrepanare vanisoasomu. Repana cu'ache cho'osi'ejache cho'omaneñu mai. 9 Chekuna te'ena Maire Paaku re'oja'che cho'okaiche'te cuheju, "Maire uache isima'kuamũ Repau", chiiju pe'ruasome repana. Jã'aja'ñe i'karena Maire Paaku pe'rukũ añare raõna ucuano'ko kujñõ jũnisoasome repana, jã'aja'ñe i'kasi'e ro'i. Repana i'kasi'ejache i'kamaneñu mai. 10 Chekuna Maire Paakuni pe'ruju cu'ache cutuasome. Jã'aja'ñe cutujũna Dios pe'rukũ ángelni casoasomu repanani vanisoa'ku chini. Repana cutusi'ejache Maire Paaku'te cu'ache cutumaneñu mai. 11 Peore jã'a maini che'chora chini cho'oasomu Dios. "Tocha jo'kajũ'u ie", chiniasomu Repau, mai aipãi ti'jñesi'ere asa repana cu'ache cho'osi'ejache cho'oma'ñe pa'iju, re'oja'cheschi'a cho'ojũ paaru chini. Aperũmu Repau Dios irũmu pa'ijachere cuasaku peore care'vaasomu. 12 Jã'ajekuna musanukona ñarepaju pa'ijũ'u; chekurũmu ñameju, "Re'oja'cheschi'a cho'oñu", chiisnapi cu'ache cho'ojũ cu'ache ti'jñecoñõñe. 13 Te'eñoã vatipi chũ'ukũna cu'ache cho'ouaku'mu maire. Jã'aja'ñe ti'jñemu maire ucuano'kore. Jã'ata'ni Dios, "Repanare cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e ucuarepa

cho'okaija'mu Repau musanukonare. Jorema'kua'mu Repau. Musanukonani cu'ache cho'ouakuna Repauni seeto ũsekaija'mu Repau, cho'omanea'ju chini. ¹⁴ Jã'ajekuna chu'u cuasana, jmakarujẽ'e tũosiva'nare pojoju pa'imanejũ'u.

¹⁵ Cuasamasime musanukona. Chu'u i'kacheji ũcuarepa cuasoma'to kuajũ'u. ¹⁶ Mai Jesucristoni pojoñu chini si'arumu chi'i pĩsi ũche conore ũkuju, Repau chueniso chie meosi'ere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me Repau'te. Ũcuachi'a chi'i pãpũ'te ãiju Jesucristo ca'nivũ'te cuasaju ãinaa'me mai. Jã'aja'ne chi'i ãiju Jesucristona'me ãiñeja'ne ãiju pa'ime mai. ¹⁷ Mai Jesucristo'te cuasana pãpũ ũcuate'erũ jainuko ãiñeja'ne Repauni cuasaju ũcuate'eujakuanupũ'me, Jesucristo ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che. ¹⁸ Israelpãi cho'ochete cuasajũ'u. Jo'cha va'iva'nare Dios vã'ena ra vani va'i joopo ãime repa. Jã'aja'ne ãiju Diona'me ãiñeja'ne ãiju Ũcuana'me pa'ime repa. ¹⁹ Tũosiva'nata'ni rupũ peoche pa'ime. "Dioa'me jã'ana", chiima'mu chu'u. Repava'nare ĩsisi'e ãu rupũ ãua'me; cu'a peomu. ²⁰ Jã'ata'ni pãipi tũosiva'nani ãure ĩsini vatire ĩsicheja'che ĩsime ãu. Jã'aja'ne pa'ina Dioreta'ni ãu ĩsimanaa'me. Musanukonapi tũosiva'na pa'ivũ'ena mua repava'nare ĩsisi'ere ãu ãni vatina'me ãiñeja'ne ãiju pa'ime. Jã'aja'ne cho'ochete cuhemũ chu'u. Musanukonapi vatire pojoto cu'amũ. ²¹ Maipi pĩsi ũche conore ũkuju Maire Paaku'te ja'me pa'ınapi vatire ũcuate'erũmũ ja'me pa'icu'amũ. Ũcuachi'a ãu ãiju Maire Paakuna'me pa'ınapi vatire ũcuate'erũmũ ja'me pa'icu'amũ. ²² Maire Paaku'te pojona'neja'na vatire pojocu'amũ musanukonare. Dios maire romi vanuku pa'icheja'che pa'iu ũcuate'eũ pa'ara chiimũ. Jã'ajekuna maipi Repau'te pojona'ni vatire pojoto pe'rumũ Repau Maire Paaku. ¿Repau'te musanukona Diore vajuchũma'ne? Ũcuachi'a, ¿Repau'te musanukona na'a rãa masinaa'ne?

Ũcuache cho'ochena'me chekunare re'oja'che cho'ochete kuamũ

²³ Te'ena musanukona ija'che i'kajũasome: "Ũcuache cho'ore'omũ chũkuna'te", chijũasome. Jã'ata'ni chekũrumũ musanukonare ũache'te cho'oni re'oja'che jãaama'me. Jã'aja'ne musanukonare ũache cho'ojũ chekunare cu'ache che'chome. ²⁴ Musanukonare ũachechi'a cuasama'ne chekunare re'oja'che cho'okaiche'te cuasaju re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, repa'ni re'oja'che che'chea'ju.

²⁵ Va'i ĩsivũ'e sani, "¿Jeecheja rasi'ea'che ie va'i?", chiima'ne va'i koo ãijũ'u. "Chekũrumũ chu'u iere koo ãni tũosiva'nare jo'kasi'e pa'ito cu'ache cho'ocosomũ", chiima'ne koo ãijũ'u. ²⁶ Dios cho'osi'e ãu ãire'ochechi'aa'me. Chejana'me repacheja pa'imajũarũ peore Dios cho'osi'ea'me. Jã'ajekuna sãniasama'ne ãire'omũ.

²⁷ Pãiu ũcuauakũji Jesucristo'te cuasama'kupĩ musanukonani ãure ãura chini soito musanukonare saũato sani repa ãũne peore koo ãijũ'u. "Chekũrumũ chu'u iere ãni cu'ache cho'omũ", chini cuasama'ne koo ãijũ'u repa ãũne. "¿Jeechejapi mũ'u ie va'i rau?", chiima'ne koo ãire'omũ musanukonare. ²⁸ Jã'ata'ni pãiu ũcuauakũji musanukonani, "Ie ãu tũosiva'ũre ĩsisi'ea'me", chiiku'te koo ãimanejũ'u. Tũosiva'ũre cuasakũjekũ jã'aja'ne i'kamũ repa. Repa jã'are ãu ãni cu'ache cho'omũ. Ũcuachi'a repa cuasato Jesure cuasaku ũcuauakũji jã'are ãu ãni cu'ache cho'omũ. Jã'ajekuna musanukonapi repa ãũne'te ãu koo ãni jã'aja'ne cho'ojũ cu'ache che'chome repa'te ãu ãusi'kũre. Jã'aja'ne cho'omanejũ'u repa'te. ²⁹ Jã'are ãu ãni me'ne cu'ache cho'oma'me musanukona. Repa'teta'ni cu'ache cho'ome. Jã'are sãniasama'ne ãito na'a re'omũ. Pãipi, "Cho'ocu'amũ ie", chiito cho'ocu'amũ musanukonare. Pãipi, "Cho'ocu'amũ ie", chiima'neteta'ni cho'ore'omũ musanukonare. Chekũrumũ sãniasato, "Ija'che cho'ochete cu'ache'me", chiinaa'me chekuna. Jã'aja'ne i'kato musanukonare cho'ouache cho'ocu'amũ. Cho'omanejũ'u. ³⁰ Chu'ũpi ãure ãiu, "Ja'ku, re'orepamu", chini cu'ache cho'oma'mũ. ¿Je'se pa'ina pãi chu'ũre cu'ache cutuche, "Ja'ku, re'orepamu", chini ãu ãiku'teta'ni? ³¹ Musanukona

cho'ochete chekunapi ña, "Dios rua re'okum", chijũ cuasaja chini re'oja'chechi'a cho'ojũ. Au ũcuache aijũ, ũcuache ũkujũ peore musanukona cho'ochete re'oja'chechi'a cho'ojũ. ³² Jã'aja'ñe re'oja'chechi'a cho'ojũ cu'ache che'choma'ñe pa'ijũ, judiopãina'me judío peonare, Jesucristo'te cuasanare ũcuachi'a. ³³ Chũ'ũ pãĩ ũcuanukore si'arũũ pojokũ pa'icheja'che pojojũ pa'ijũ. Chũ'uchi'a meñe re'oja'che cho'ora chiima'ñe pãĩ ũcuanukore re'oja'che cho'okasa chiikũ'mũ chũ'ũ, repapani ũcuanuko Jesucristoni jovo, ũcuana'me re'oja'che paapũ chini.

11

Romi Diore cuasana chi'i pojoche'te kũamũ

¹ Chũ'ũ Jesucristo pa'isi'ejache re'oja'che pa'iche'te ña chẽa chũ'ũ pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ'mũ musanukona.

² Musanukonapi chũ'ũni cuasaja chũ'ũ ja'me pa'irũũ chũ'ũ musanukonare che'chosi'ere peore re'oja'che cho'ojũ pa'ijũna rua pojomũ chũ'ũ. ³ Jã'ata'ni musanukonare iere masijũ'ũ chiimũ chũ'ũ: Dios Jesucristo'te paakũ'mũ. Jesucristo ũcuaja'che umũpãĩ paakũ'mũ. Umũpãĩ ũcuaja'che repapa rũjoromire paame. ⁴ Jã'ajekũna musanukona umũpãĩ chi'ini tuhiroã tuhijũ Diore s̃ejũ, Dios chũ'o kũato cu'amũ. Tuhiroã tuhijũ s̃eni Jesucristo musanukonare paama'ñeja'ñere cho'o ñome. Jã'ajekũna pãĩũ ũcuakũji tuhiro tuhiũ s̃eũna pãĩ chekunapi ñani repapũ'te Paakũ'te Jesucristo'te cu'ache cutume. ⁵ Jã'ata'ni romi chi'ini repapa s̃ijore kãñase're tuhimanapi Diore s̃ejũ Dios chũ'o kũato cu'amũ. Repanare paanare ña kukũma'ñere cho'o ñome. Romipi jã'aja'ñe cho'oni repapa s̃ijo raña ko'usocheja'che cho'ojũ vajuchũache cho'ome. Romio ũcuakũkoji kãase'recho tuhima'ñe s̃eona pãĩ chekunapi ñani repapũ'te paakũ'te cu'ache cutume. ⁶ Romio repapũ s̃ijopũ kãase'recho tuhicuheko raña tũ'kasocojñoa'ko. Jã'ata'ni repapũji rañapa tũ'ka ko'usoru pãĩ rua cu'ache cutujanaa'me repapũ'te. Jã'ajekũna Jesucristo'te cuasana chi'ivũ'e mũani repapũ s̃ijopũ kãa tuhio paao. ⁷ Dios umũpãĩ cho'oasomũ, Repapũ chũ'ũñeja'ñe chũ'ũjũ paapũ chini. Pãĩũji re'oja'che pa'ito chekũna pãĩ Diore repapũ'te cho'osi'kũre re'oja'che cutume. Jã'ajekũna umũpãĩ Diore cuasaja vajuchũche'te ñoũũ chini Repapũ vũ'e pa'irũũ tuhiroã tuhimaneaja'chũ chiimũ chũ'ũ. Romita'ni umũpãĩ paacojñoa pa'iche'te ñojanaa'me, repapa s̃ijo kãñase're tuhijũ pani. ⁸ Umũũ icheja charo pa'ikũjekũ romioji jñaacojñosi'kũma'mũ. Romiota'ni umũũ ca'nivũ pa'iche ruta cho'ocojñosi'koa'mo. ⁹ Dios umũũ'te romioji paako chũ'ũa'ko chini cho'omanesi'kũa'mũ. Umũũji romioni paakũ chũ'ũa'kũ chini cho'osi'kũa'mũ Dios. ¹⁰ Jã'ajekũna romi repapa s̃ijore kãñase're tuhijũ umũ pa'ina ñoñe paapũ. ũcuachi'a ángelepi si'arũũ maini ñajũna musanukona rũjoromi jã'aja'ñe re'oja'che cho'ojũ paapũ. ¹¹ Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasana umũpãina'me romi pa'ito rua re'omũ. Umũpãĩ peoto karamũ. ũcuachi'a romi peoto karamũ. Diopi ñato umũpãina'me romi ũcuapa'rũva masina pa'ime. ¹² Mamarũũ romio umũũ ca'nivũ pa'icheji ruta cho'ocojñosi'koa'mo. Irumũta'ni umũpãĩ pũka'koromi cutaroã sa'navũna ainee jñaacojñoame. Dios peore cho'osi'kũa'mũ umũpãina'me romi.

¹³ Cuasajũ'ũ musanukona. Romioji Dios vũ'e pa'ikoji, ¿s̃ijopũ kãase'recho tuhima'ñe s̃eto re'okũ? ¿Je'se cuasache musanukona? ¹⁴ Mai umũpãichi'aa'me rañapaã ve'ema. Jã'ajekũna umũũji rañapa ve'ekũ'te ñani repapũ'te pãisojũ cu'ache cutume. ¹⁵ Jã'ata'ni romichi'a rañapaã ve'eto re'omũ. "Re'oja'che ñomũ ikore", chiime pãĩ repapũ'te. Rañapaã ve'eche romire jo'kasi'kũa'mũ Dios, repapa kãña pa'icheja'che paapũ chini. ¹⁶ Pãĩũ ũcuakũji romire rañapaã ve'eche jo'kasi'e asa jachakũ iere cuasakũ: Chũkũnana'me chekũna Jesucristo'te cuasakũanupũã ũcuanuko jã'aja'ñechi'a cho'ojũ pa'inaa'me.

Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãirũmũ cu'ache cho'oche'te kũamũ

¹⁷ Chura jo'e chekere tochamũ chũ'ũ. Mũsanũkona chi'ijũ sãĩñechi'a re'oja'che cho'orũja'chere cho'oma'ñe sãĩñechi'a cu'ache cho'oju pa'ijũasome. Jã'aja'ñe mũsanũkona cho'oche'te asakũ pojoma'mũ chũ'ũ. ¹⁸ Mũsanũkona Jesucristo'te cuasajũ chi'inata'ni sãĩñechi'a cuhejũ pa'ijũasome. Pãipi jã'aja'ñe kũajũna asa, "Chũ'o ũcuarepacosomũ jã'a", chiimũ chũ'ũ. ¹⁹ Sãĩñechi'a cuhejũ ija'che cuasacosome mũsanũkona: "Chekunare na'a rũa masinaa'me chũkũna", chiijũ cuasacosome. Jã'ajekũna chekunare rũa i'kacosome mũsanũkona, repanapi, "Rũa masime ina", chiijũ cuasaa'jũ chini. ²⁰ Chi'i jã'aja'ñe sãĩñechi'a cuhejũ Maire Paakũni pojojũ ja'me ãu ãirũmũ Repaũ cho'okaisi'ejẽ'e cuasama'ñe ãu ãicosome mũsanũkona. ²¹ Ja'me ãu ãirũmũta'ni rupũ ũcuauache ãĩñeja'ñe ãijũ ũcuapa'rũa ja'me ãima'me mũsanũkona. Te'ena cha'ama'ñe charo ãu ãijũasome. Chekũna cho'jepi ãijũasome. Te'ena ãĩñe peojũ ãucuhava'na pa'ito chekunata'ni ãure rũa chajiche ãijũ pĩsi uche cono rũa ũkujũ cono jũ'ijũasome. ²² ¿Je'se pa'ũna mũsanũkona vũ'ña ãu ãima'ñe? Mũsanũkona majapãijanare Dios chẽa paanarejẽ'e cuasama'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe cho'oju chũova'na pa'ijũ ãĩñe peova'nare cu'ache cho'ome mũsanũkona. ãĩñe'te peojũ mũsanũkonare ja'me ãu ãivajũchũjũasome repana. ¿Pojoja'che chũ'ũ mũsanũkonare? Pãara. Rũa cu'amũ jã'aja'ñe cho'oche, chiimũ chũ'ũ.

Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãĩñe'te kũamũ

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Chũ'ũ mũsanũkonare kũasi'e Maire Paakũji chũ'ũni kũa jũauũna kũasi'kũa'mũ chũ'ũ mũsanũkonare ie. Jo'e ũcuare kũamũ chũ'ũ mũsanũkonare. Maire Paakũ, Jesús, Repaũ chẽacojũojañami Repaũ neenana'me ãikũji pãrũ mini, ²⁴ "Ja'kũ, re'orepamũ", chiijũ Repaũ'te ja'me pa'inani tũ'se ĩsikũ ija'che i'kaasomũ: "Te chũ'ũ ca'nivũ'me. Mũsanũkonapi re'oja'che paapũ chini jũni ro'ikasa chini pa'imũ chũ'ũ. Chũ'ũni cuasajũ chi'ijũ pãre ija'che cho'oju ãijũ pa'ijũ'ũ", chiniasomũ Repaũ. ²⁵ ãu ãni pi'nisirũmũ pĩsi uche conoro'rova mini ũcuaja'che i'kaasomũ Repaũ. "Te uche cono chũ'ũ chiea'me. ũcuanũko ũkujũ'ũ iro'rova. Pãĩ ũcuanũkore cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikasa chini chuenisoja'mũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oche chũ'ũ chiepi mekũna Dios mamare, 'Ija'che cho'oũu', chiisi'ere cho'oche'me. Jã'are cuasajũ chi'i ie uche cono ũkujũ pa'ijũ'ũ", chiniasomũ Repaũ. ²⁶ Jã'aja'ñe pãre ãijũ uche cono ũkujũ Maire Paakũ Jesucristo jũni ro'ikaisi'ere kũajũ pa'inaa'me mai, Repaũ jo'e raichetũ'ka.

Maire Paakũ cho'okaisi'ere cuasajũ ãu ãirũmũ cho'oche'te kũamũ

²⁷ Jã'ajekũna pãĩ ũcuauanapi Jesús chũ'ũsi'ere jã'aja'ñe pã ãijũ, uche cono ũkunata'ni Repaũni masi cuasamaneni, vajũchũmapũ, Maire Paakũ'te cu'ache cho'ome. ²⁸ Jã'ajekũna mũsanũkonapi pã ãipi'rani mũsanũkona cho'oju pa'iche'te cuasa cu'ache cho'osi'ere charo Dionĩ kũa ũhasojũ'ũ. Kũasirũmũta'ni ũkujũ ãire'omũ. ²⁹ Pãĩũ, "Jã'aja'ñea'me ie", chiima'ñe pa'ũ Maire Paakũ ca'nivũ masi cuasama'kũpi jã'are ũkukũ ãni cu'ache cho'omũ. Cu'ache cho'oche ũhasoma'kũpi ãito Diopi chũ'ũna cu'ache ti'jũñeja'mũ repaũ'te. ³⁰ Mũsanũkona te'ena cu'ache cho'oche ũhasomanapi ãijũ koka peome chura. Chekũna ravũna jũ'ime. Chekũna mũsanũkonare ja'me pa'isina jũnisoasome. ³¹ Mai ũcuanũko mai pa'iche'te meñe cuasato re'ora'amũ. Cu'ache pa'iche'te meñe cuasa ũhasonare Dios pe'ruma'kũa'mũ. Pe'rumaũ jã'aja'ñe pa'inare cu'ache ti'jũñeñe jo'kama'kũa'mũ Repaũ. ³² Maire Paakũ re'oja'chere che'chokũ mai cu'are ña, cu'ache ti'jũñeñe cho'omũ, maipi ña kũkũa'jũ chini. Jã'aja'ñe cho'okũ re'oja'chere che'chomũ Repaũ, mai jũnisosirũmũ Repaũ'te cuasamana saichejana vati toana sani uumanea'jũ chini. ³³ Jã'ajekũna, chũ'ũ majapãijana, mũsanũkonapi Jesucristoni cuasajũ ãure ãũũ chini chi'ini

chekunare cha'ajũ'u. Ũcuapa'rũava ũcuanũko ãijũ'u. ³⁴ Te'enare rũa ãucuhato charo mũsanũkona vũñana ãu ãni chi'ijũ'u cu'ache cho'ocuheni. Vũñana ãu ãni pi'ni chi'ijũ'u ũcuanũko re'oja'che Jesucristoni cuasajũ pãre ãũu chini. Jã'aja'ñe cho'oto Dios pe'rumanēja'mũ mũsanũkonare. Chũ'u sani jo'e chekere che'choja'mũ mũsanũkonare.

12

Dios Rekocho pãi si'ache cho'omasiche jo'kache'te kũamũ

¹ Chura mũsanũkonare, chũ'u majapãijanare, iere masia'jũ chini kũakũ tochamũ chũ'u: Dios Rekocho maipi masia'jũ chini cho'omasiche'te jo'kamũ maire. Jã'are che'chora chiimũ chũ'u mũsanũkonare. ² Ie masime mũsanũkona: Aperũmũ mũsanũkona chuta'a Diore cuasamarũmũ rũhiñe cuasamarũ chũ'o cutumava'nani tũosiva'nani pojojũ pa'isinaa'me. ³ Jã'ajekũna mũsanũkonare iere masia'jũ chini kũamũ chũ'u. Pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñokũ ija'che i'kama'mũ: "Jesús cu'akũ'mũ; vati toana saau", chiima'mũ. Ũcuachi'a pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñoma'kũ, "Jesús pãi ũcuanũkore paakũ'mũ", chiima'mũ.

⁴ Maire si'acairo cho'omasiche Jo'karekocho Ũcuate'erekocho'me Dios Rekocho. Pãire ũcuauamajñaruã cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho. Te'enare cheke cho'omasiche'te jo'kakũ chekunare na'a cheke cho'omasiche'te jo'kamũ. ⁵ Ũcuanũko Repau jo'kasi'e si'acairo cho'ojũ Maire Paakũ'te Ũcuate'eũ'te cho'okaimē mai. ⁶ Dios maire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ, maire jo'kasi'ere re'oja'che cho'ojũ paaru chini. Te'enare cheke cho'okaiũ, chekunare na'a cheke cho'okaimũ Repau. Maire ũcuanũkore jã'aja'ñe cho'okaikũ Dios Ũcuate'eũ'mũ. Maire ũcuanũkore peore rũa re'oja'che cho'okaikũ'mũ Repau. ⁷ Dios Rekocho maire ũcuanũkore cho'omasiche jo'kamũ, maipi sãiñechi'a re'oja'che cho'okaijũ paaru chini. Dios Rekochoji jã'aja'ñe cho'okaiũna Repau maire ja'me pa'iche masime mai. ⁸ Dios Rekocho Repau'te jo'kauanani re'oja'che chũ'vamasiche'te jo'kamũ, chekunani re'oja'che chũ'vajũ paaru chini. Ũcuate'erekochoji chekunare Repau'te uanare Repau chũ'o che'chomasiche'te jo'kamũ, chekunani masi che'chojũ paaru chini. ⁹ Ũcuate'erekochoji te'enare Diore na'a rũa cuasache'te jo'kamũ. Ũcuachi'a chekunare pãi vasomasiche'te jo'kamũ. ¹⁰ Chekunare, Diochi'a cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho cho'omasia'jũ chini. Chekunare Dios chũ'o kũamasiche'te jo'kamũ. Chekunare, Dios chũ'o kũana kũache asa cuasamasiche'te jo'kamũ, repaña kũache'te asa cuasamasi, "Ina Dios chũ'o rũhiñe kũanaa'me; ina jorenaa'me", chiijũ masia'jũ chini. Reparekocho chekunare tũipãichũ'o repanajẽ'e che'chemanesichũ'o cutumasiche'te jo'kamũ. Chekunare tũipãichũ'o cutumasina i'kache'te asamasijũ rũhiñe kũache'te jo'kamũ. ¹¹ Jã'a peore Ũcuate'eũ Dios Rekocho cho'oche'me. Maire ũcuanũkore Repau'te jo'kauache rũa si'acairo cho'omasiche jo'kamũ Repau.

Jesucristo'te Ũcuate'eũ'te cuasanajejũ ũcuanũko Repau ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ pa'iche'te kũamũ

¹² Pãiu ca'nivũ si'ache pa'imũ, jũjña, ñakocaã, cutaru peore. Jã'ata'ni ũcuate'eca'nivũ'me. Ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che mai ũcuaja'che Jesucristo'te cuasana jainũkota'ni re'oja'che ja'me pa'ijũ, ũcuachi'a Ũcuauña'me re'oja'che pa'ijũ Repau ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ'me. ¹³ Mai ũcuanũko Jesucristo'te cuasana, judiopãina'me judío peona, kurinana'me chũova'na pa'ina peore Jesucristo ca'nivũja'ñe pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ'me. Mai ũcuanũko Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesucristoni jovo Ũcuauña'me pa'inaa'me chura. Repau'te jovosirũmũ pãipi mai Repau'te jovosi'ere ña masia'jũ chini okoro'vecojñosinaa'me

mai ũcuanũko. Ũcuachi'a maipi Jesuni jovorena Dios Rekocho Ũcuate'erekochoji ũcuanũkore jovosi'kua'mũ maire. Maini ja'me jovo pa'ia ũcuanũkore cho'okaiuna Jesucristo ca'nivũja'ne pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ'me mai chura.

14 Pãĩ ca'nivũã jã'aja'ne pa'imũ. Pãĩũ ca'nivũ ũcuate'eca'nivũta'ni si'ache pa'imũ: jũjña, ñakocaã, cutarũ, peore. Ũcuaja'che mai Jesús neena jainũkota'ni ũcuate'eũjakuanupũ pa'ijũ Repaũ ca'nivũja'ne pa'ime. 15 Chekurũmũ cũ'arũji ija'che i'kamũ: "Jũtũma'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chũ'ũ", chiimũ. Jã'ata'ni cũ'arũji jã'aja'ne i'kani joremũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacũ'arũ. 16 Ũcuaja'che chekurũmũ cãjoroji ija'che i'kamũ: "Ñakovama'mũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chũ'ũ", chiimũ. Jã'ata'ni cãjoroji jã'aja'ne i'kanijẽ'e ca'nivũ pa'iche jo'kasoma'ne ũcua pa'imũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacãjoro. 17 Ca'nivũji ñakocaãchi'a paato asacheji peora'amũ. Ũcuaja'che ca'nivũji cãjochi'a paato chũ'echeji peora'amũ. 18 Jã'ata'ni jã'aja'ne pa'ima'mũ. Dios, Repaũ'te uache'te cho'okũ, ca'nivũ pa'imajñarũã peore re'oja'che cho'o jo'kasi'kua'mũ. 19 Ũcuate'emajñarũãchi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. Jũjñachi'a pa'ito chekurũmũ cũ'achi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. 20 Ca'nivũ pa'imajñarũã rua si'ache pa'imũ. Jã'ata'ni ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ'me. Mai ũcuachi'a ũcuate'eũja'che ja'me pa'ijũ ũcuanũko Cristo'te cho'оче cho'okaijũ Repaũ ca'nivũja'ne pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ'me. Ũcuanũko maire si'acairo jo'kasi'ere sãĩnechi'a cho'okaito karama'mũ.

21 Ñakovaji jũture i'kakũ, "Jũtũ peoto karamanera'amũ chũ'ũre", chiicu'amũ. Jã'aja'ne i'kani joremũ repa ñakova. Ũcuaja'che sãjopũji cũ'are i'kakũ, "Cũ'a peoto karamanera'amũ chũ'ũre", chiicu'amũ. Jã'aja'ne i'kani joremũ repa sãjopũ. 22 Ca'nivũ pa'iche rua koka peomakarũ te'emaka peoni rua cho'omakajekũ na'a rua karamũ. 23 Ca'nivũ pa'iche mai rua cuasamamajñarũã re'oja'che ñoa'kũ chini re'oja'che care'vame mai. Ũcuaja'che ca'nivũ pa'imajñarũã ñovajũchũamajñarũãre paajũ kãña sa'che ju'ime mai, repamajñarũãpi ñomaũna re'oja'che ñoa'kũ chini. 24 Jã'ata'ni re'ojamajñarũãre, "Re'oja'imũ ie", chini rua care'vamanaa'me mai. Peore jã'amajñarũã re'oja'che ñomajñarũãna'me vajũchũache ñomajñarũã mai ca'nivũã cho'osi'kua'mũ Dios. Repaũji ñato repamajñarũã peore ũcuapa'rũva ca'nivũ pa'ire'omajñarũãchi'aa'me. 25 Ũcuate'eca'nivũ pa'imajñarũãpi cavama'ne ja'me pa'ia sãĩnechi'a cuasakũ peore sãĩnechi'a kuirakũ paau chini jã'aja'ne cho'osi'kua'mũ Dios. 26 Pãĩũ ca'nivũji te'echeja asini ca'nivũ peore asimũ. Pãĩũ repaũ ca'nivũ pa'iche'te chekũnapĩ ñajũ re'oja'che cutuni repaũ'te ũcuaja'che ca'nivũ paakũ'te re'oja'che cutume. Pãĩũ repaũ ca'nivũ chekũnare re'oja'che cutucojñokũ ca'nivũ peore pojomũ. Ũcuaja'che chekũre Jesure cuasakũ'te cu'ache ti'jñeto maipi repaũ'te oikaimẽ, ũcuate'eca'nivũja'ne pa'inajejũ. Ũcuachi'a chekũre Jesure cuasakũ'te pãĩpi re'oja'che cututo pojokaimẽ mai.

27 Mũsanũkona ũcuanũko jovo ja'me pa'ijũ Jesucristo ca'nivũja'ne pa'ijũ ũcuate'eũjakuanupũ'me. Ũcuanũko mũsanũkona Repaũ ca'nivũ pa'imajñarũãja'ne pa'ime. 28 Jã'aja'ne pa'ime Jesucristo'te cuasakuanupũ pa'ina, Repaũni cho'оче cho'okaijũ paarũ chini Repaũ chẽa jo'kacojñosina. Charo Dios Jesucristo saosinare soni cho'оче'te jo'kasi'kua'mũ. Cho'je Dios chũ'o kũanare, na'a cho'je Dios chũ'o che'chonare, ũcuachi'a Diochi'a cho'omasiche cho'omasinare, ũcuachi'a pãĩ vasomasina, chekũnare kuiramasinana'me Jesure cuasanare chũ'ũnare chẽa Repaũ'te cho'оче cho'okaiche'te jo'kamũ. Ũcuachi'a pãĩpi tũpãichũ'ore repañajẽ'e che'chemanesichũ'ore cutumasia'jũ chini chẽa jo'kamũ. Jã'aja'ne jo'kakũ pa'imũ Dios maire. 29 Ũcuarepanũko Jesucristo saosinachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko Dios chũ'o

kuanachi'a pa'ima'me. Ũcuachi'a ũcuarepanũko Dios chũ'o che'chonachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko Diochi'a cho'omasiche cho'omasinachi'a pa'ima'me. ³⁰ Ũcuachi'a ũcuarepanũko pãi vasonachi'a pa'ima'me mai. Ũcuanũko tĩpãichũ'o cutumasinachi'a pa'ima'me. Ũcuachi'a ũcuarepanũko tĩpãichũ'o cutumasina cutuche na'a rũhiñe kuanachi'a pa'ima'me mai. Jã'are masime musanũkona. ³¹ Ija'che i'kajũasome musanũkona: “Dios Rekocho jo'kache na'a re'oja'chere masiñu chiime chũkũna”, chijũasome. Jã'ata'ni ija'che na'a re'oja'imũ. ¡Asarepajũ'ũ! Kũara.

13

Chekũnare ña oiche'te kũamũ

¹ Pãiu ũcuauakũji tĩpãi cutuchũ'ona'me ángeles cutuchũ'o peore cutumasikũji pãi chekũnare ña oima'to cu'amũ. Te'eũ cutukũ rupũ vativũ va'icheja'che cho'omũ repaũ. Chekũrũmũ cũnare're queracheja'che rupũ asochechi'a cho'omũ repaũ. ² Chekũrũmũ pãiu ũcuauakũji ija'che pa'imũ: Chekũrũmũ Dios chũ'ore kũamasimũ. Chekũrũmũ chũ'o Dios repaũ'techi'a kũasi'ere te'eũ rũa masimũ. Ũcuachi'a che'choche peore masimũ. Ũcuachi'a Diore rũa masi cuasakũjekũ aikũtĩre repaũji, “Chekũchejare kũñũ nukajũ'ũ”, chiito chekũchejana kũñũmũ repakũti. Jã'aja'ñe rũa masakũta'ni repaũji pãi chekũnare ña oima'to Diopi ñato peoche cho'okũ pa'imũ. Masiũma'mũ repaũ. ³ Pãiu ũcuauakũji repaũ rekocho pãijẽ'e ña oimarekocho paakũji Diopi pojoa'kũ chini repaũ paache'te chũova'na pa'iva'nani peore rupũ ñisokũ ñsite'emũ, repaũ rekocho pãire ũcuarepa cuasamaũ. Jã'aja'ñe pa'ikũji cho'oto pojoma'mũ Dios repaũ'te. Repaũji jũnisoche cuhema'ñe pãi repaũ'te ũo vẽasoñu chiitojẽ'e ũcua Dios chũ'o chũ'vani cho'ote'emũ repaũ, repaũji pãire ũcuarepa cuasamaũ. Jã'aja'ñe cho'osi'e ro'i Diopi ñisimaũna kooma'mũ repaũ.

⁴ Maipi chekũnare masi cuasani pe'ruma'ñe cha'ame repanare. Ũcuachi'a repanare oijũ re'oja'che cho'okaime. Repanapi maini na'a rũa cho'omasitojẽ'e teache ñama'me mai, repanare cuasanajejũ. Ũcuaja'che, “Musanũkonare na'a rũa masinaa'me chũkũna”, chiima'me mai repanare. Jã'aja'ñejẽ'e cuasamanaa'me. ⁵ Maipi chekũnare cuasani tĩñe cho'omanaa'me mai repanare. Ũcuanũkore ñsema'ñe kuirame mai. Na'mi pe'rumanaa'me mai repanare. Repanapi maire cu'ache cho'oto cu'are cuasacuhejũ cavesũsome mai. ⁶ Chekũnapi cu'ache cho'oto pojoma'ñe cuasajũ sũma'ñe pa'ijũ oinaa'me mai repanare. Repanapi re'oja'che cho'otota'ni rũa pojome mai. ⁷ Chekũnani oijũ pãipi repanani cu'ache cho'oñu chiito ñsenaa'me mai. Ũcuachi'a repanare jachama'me mai. Ũcuachi'a repanare, “Ina re'oja'che pa'ijanaa'me”, chijũ cuasame. Maire cu'ache cho'otojẽ'e repanare cuasache ũhasoma'ñe ũcua rũa cuasajũ pa'ime mai.

⁸ Pãi chekũnare ña oijũ pa'iche si'amanajañea'me. Chekũmajñaruãta'ni Dios Rekochoji jo'kaũna mai cho'omasimajñaruã si'asoja'mũ. Na'a pa'isirũmũ Dios chũ'o kũache si'asoja'mũ, pãipi ũcuare Dios chũ'ore peore masijũna. Ũcuaja'che tĩichũ'o cutuche si'asoja'mũ, pãipi ũcuanũko ũcuate'echũ'o cutujũna. Chura pãi te'ena chekũnare na'a rũa masime. Na'a pa'isirũmũta'ni pãi chekũnare na'a rũa masiche si'asoja'mũ, pãipi ũcuanũko ũcuapa'rũva masijũna. ⁹⁻¹⁰ Chura Dios pa'iche peore masicu'akũna joopo masime pãi. Jã'ajekũna Dios chũ'o kũana joopo kũame. Irũmũ, masiche rũa karamũ maire. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ ũcuanũko ũcuapa'rũva masinachi'a pa'ijũ te'eujẽ'e na'a rũa masina peojanaa'me. Ũcuachi'a peore kũavesujũna Dios chũ'o kũache rũa karamũ maire chura. Na'a pa'isirũmũ Dios chũ'o peore ũcuanũko masina pa'ijanaa'me mai. Jã'ajekũna pãi Dios chũ'o kũana peojanaa'me.

¹¹ Ija'chea'me: Chu'u chīiva'u pa'irumū chīiva'ujeku chīiva'u i'kache i'kakū, chīiva'u cuasache cuasakū pa'isi'kua'mū chu'u. Jā'ata'ni ainee pi'nisirumū chu'u chīirumū pa'isi'e ūhasosi'kua'mū. ¹² Chura Dios cho'оче masi ñamanaa'me mai. Ñare'ava poresire'ava masi ñoma'ñeja'ñe chura Repau cho'оче masi cuasoma'mū maire. Jā'ata'ni na'a pa'isirumū peore masi ñaju, Dios mai rekoñoā masi ñañeja'ñe Jesucristo'te ti'jñeñe ñaju Repau pa'iche peore masijanaa'me mai. ¹³ Chura pa'iche chotemajñaruāa'me si'asomanejañe: Diore cuasachena'me, Repau maire re'oja'che cho'okaijache mai cha'aju pojochena'me pāi chekunare ña oiju pa'iche si'asoma'ñe ai pa'ija'mū. Jā'ajekuna pāi chekunare rua oiju pañu mai. Re'oja'che cho'оче ruāa'me. Jā'ata'ni chekunare pāi ña oicheji na'a re'oja'imū.

14

Tīipāichu'o che'chemanesichu'o cutuche'te kuamū

¹ Mūsanukona ija'che cho'ojū pa'ijū'u: Pāi chekunare si'arumū cuasaju pa'ijū'u. Ūcuachi'a Dios Rekocho jo'kache'te cho'omasiche'te Dioni sēejū'u ĩsia'kū mūsanukonare. Repau jo'kache ruāa'me. Jā'ata'ni Repau chu'o kuamasiche'te jo'kaa'kū chini na'a rua sēejū'u Repau'te. ² Pāiū Dios Rekocho jo'kasi'ere repaujē'e che'chemanesichu'o tīipāichu'ore cutuni Diochi'a asamasiche'te i'kamū. Repau'ni Dios Rekochoji cho'okaiūna Diochi'a asamasiche'te tīipāichu'o cutumū repau. Pāita'ni asavesūme repau i'kache, repau ūcuachi'a. ³ Jā'ata'ni pāiūji Dios repau'te kuasi'ere pāire kuato, asamasijū Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me repau. Ūcuachi'a pāi sūma'ñe pa'ina Dios chu'ore asaju pojaju pa'ijanaa'me. ⁴ Pāiū repaujē'e che'chemanesichu'ore tīipāichu'o cutuni Dioni te'eū si'arumū na'a rua cuasakū na'a re'oja'che pa'imū. Jā'ata'ni pāiū chekuna ūcuanuko asamasichu'opi Dios chu'ore kuani chekunare Diore cuasakuanupū'te ūcuanukore cho'okaimū. Jā'aja'ñe kuakuna asani repau Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁵ Mūsanukonapi ūcuanuko tīipāichu'o cutunachi'a pa'ito pojora'amū chu'u. Jā'aja'ñere chiimū chu'u. Jā'ata'ni mūsanukonapi ūcuanuko Dios chu'o kuanchi'a pa'ito na'a rua pojora'amū chu'u. Tīipāichu'o cutumasina re'oja'che cutume. Jā'ata'ni Diopi ñato Repau chu'o asoche kuana na'a rua re'oja'che kuame. Ūcuachi'a tīipāichu'o cutumasina i'kasi'ere chekunapi ūcuanukore asamasire'oche kuato Diopi ñato rua re'oja'imū jā'aja'ñe cho'оче. Te'erūhiñe kuajūna chekuna repau aperumū asavesūsi'e asamasime, tīipāichu'o cutumasina i'kasi'e. Asamasijū Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che pa'ime repau Jesure cuasakuanupū. ⁶ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Chu'upi mūsanukona pa'ichejana sani tīipāichu'opi cututo asavesujū asa chēamanera'ame mūsanukona. Jā'ata'ni chekurumū chu'upi Dios chu'ore kuakū Repau chu'ure che'chosi'ere asamasire'oche cututo asa chēa na'a re'oja'che pa'ijanaa'me mūsanukona.

⁷ Jā'aja'ñe pa'imū uja ujana paamajñaruā. Pāiūji phī'covū masi asoche juhima'to chekuna repau ujaku juhiche asavesūme. Ūcuachi'a arpavū masi cho'oma'to chekuna pāi asavesūme. ⁸ Ūcuachi'a sōtaopāi pāi vaisaipi'rajū care'vaa'jū chini chekunani soiū sōtaoji trompetavū masi juhima'to repau i'kakū juhiche masi asamaneni care'vama'me repau. ⁹ Mūsanukona ūcuaja'che chekunapi tīipāichu'opi cututo sōtaopāi asavesucheja'che asavesujanaa'me repau cutuche. Pāiū asomachu'o cutukū te'eū cutucheja'che cutumū. ¹⁰ Cheja pa'ina pāi cutuche ruarepa chu'o pa'imū. Pāi chekuna repachu'o peore asamasina pa'ime. ¹¹ Jā'ata'ni chu'uni chekuna cutuchu'o asomaneni tīipāi cutuchu'ojekū asoma'mū chu'ure. Ūcuachi'a chu'u chu'o repau asomaneni tīipāi cutuchu'ojekū asoma'mū. ¹² Dios Rekocho jo'kache, cho'omasiche ruā chiime mūsanukona. Jā'aja'ñe chijū chekunare re'oja'che cho'okaiche na'a rua

che'che Jesucristo'te cuasakuanupũ'te cho'okaijũ'ũ, Repaũni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini.

¹³ Pãiu ũcuauaku tĩpãichũ'o cutumasikũji chekũnani re'oja'che cho'okasa chini Dioni ija'che sãejũ'ũ: "Ja'ku Dios, tĩpãichũ'o cutukuta'ni masi asavesũku chekũnani masi asoche kuara chiimũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe masi asoche kuache jo'kajũ'ũ chũ'ũre", chiiũ sãejũ'ũ Repaũ'te. ¹⁴ Chũ'ũpi Dioni tĩpãichũ'opi cutukũ sãni Repaũ Rekochoji cho'okaiũna sãemũ. Jã'ata'ni chũ'ũ i'kakũ sãesichũ'o asavesũmũ chũ'ũ, sãesi'kuta'ni. ¹⁵ Jã'ajekũna ija'che cho'omũ chũ'ũ: Dios Rekochoji cho'okaiũna tĩpãichũ'opi sãemũ chũ'ũ Repaũ'te. ũcuachi'a chũ'ũ asamasicheji chũ'ũ chũ'opi Diore sãekũ'mũ chũ'ũ, chekũnapi chũ'ũ sãeñe'te asamasia'ju chini. ũcuaja'che Repaũ Rekochoji cho'okaiũna Diore pojokũ tĩpãichũ'opi ujaku'mũ chũ'ũ. ũcuachi'a chũ'ũ asamasicheji chũ'ũ chũ'opi Diore pojokũ ujaku'mũ chũ'ũ, chekũnapi chũ'ũ i'kakũ ujache'te asamasia'ju chini. ¹⁶ Mũsanũkona rekoñoã mũsanũkonajẽ'e che'chemanesichũ'o tĩpãichũ'opi Dioni, "Peore masikũ'mũ mũ'ũ; re'orepamũ", chiito chekũna pãi asavesũjanaa'me mũsanũkona i'kache. Asavesũnajeju, "Ina i'kache ũcuarepaa'me", chiima'ñe ja'me sãemanejanaa'me repaũ. ¹⁷ Pãi chekũna tĩpãichũ'o cutumasina re'oja'che i'kaju Diore, "Peore masikũ'mũ mũ'ũ; re'orepamũ", chiitojẽ'e chekũna asavesũju Diore na'a rua cuasama'me. ¹⁸ Mũsanũkona rua jainũko tĩpãichũ'o cutumasina pa'ime. Jã'ata'ni chũ'ũ mũsanũkonare na'a rua tĩpãichũ'o cutumasikũjekũ Diore pojokũ, "Re'orepamũ", chiikũ'mũ chũ'ũ. ¹⁹ Chekũrũmũ chũ'ũ tĩpãichũ'ore Dioni sãekũ diez milrepachũ'o i'kamũ. Re'omũ jã'a. Jã'ata'ni chũ'ũ Diore cuasana chi'irũmũna ja'me pa'iu cincorepachũ'oruãchi'a jmanũkorũta'ni asamasire'oche cultura chiikũ'mũ repaũni asamasĩ Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini. Na'a re'omũ jã'aja'ñe.

²⁰ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Chĩiva'na cuasacheja'che cuasaju pa'imanejũ'ũ. Aina cuasache cuasaju chũ'ũ chũ'vache asa chãa masijũ'ũ. Jã'ata'ni chekũrũmũ mũsanũkonani cu'ache cho'ouato vĩjachĩi cho'ovesũju cho'oma'ñeja'ñe cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ. ²¹ Diopi chũ'ũũna aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ: "Chũ'ũ chekũnare tĩpãichũ'o i'kamasinare chũ'ũ neena Israelpãi pa'ichejana saoja'mũ, repaũni chũ'ũ chũ'ore chũ'vaa'ju chini. Rua chũ'vatojẽ'e chũ'ũ chũ'o asacuhejanaa'me repaũ Israelpãi", chiisi'ku'a'mũ Dios, chiimũ.

²² Jã'ajekũna iere masime mai: Dios Rekochoji jã'aja'ñe jo'kaũna Diore cuasanapi repaũnjẽ'e che'chemanesichũ'o tĩpãichũ'o cutuche Diore cuasanapi asani, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. Jã'ata'ni Diore cuasanapi Dios kuasi'ere asa chekũnani Diore cuasanani re'oja'che kuato asa pojokũ, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. ²³ Chekũrũmũ mũsanũkona Jesucristo'te cuasakuanupũchi'a ũcuate'echeja chi'i pa'iju tĩpãichũ'o ũcuauũko asamasire'oma'ñe cutujũna Diore cuasanapi kaka asani, "Vẽ'venaa'me ina", chiijanaa'me mũsanũkonare. ²⁴ Jã'ata'ni mũsanũkona ũcuauũko chi'i pa'iju Dios chũ'o asamasire'oche kuarũmũna pãiu Diore cuasama'ñe pa'ikũji ja'me kaka pani Dios chũ'ore asa kũkũ repaũ cu'ache pa'iche'te sũma'ñe cuasa, "Rua cu'ache pa'ikũ'mũ chũ'ũ", chiija'mũ. ²⁵ Repaũ rekocho te'eũ cu'ache cuasasi'ere sũma'ñe cuasa ro're ñu'iu, Dioni pojokũ, "Ja'ku, inare ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaikũ'mũ mũ'ũ", chiija'mũ repaũ.

Diore cuasana chi'irũmũ masi cho'oche'te kuamũ

²⁶ Jã'aja'ñe pa'iuũna mũsanũkonare chũ'ũ majapãijanare ija'che chũ'vamũ chũ'ũ: Mũsanũkona, Diore cuasana chi'irũmũ ũcuauũku Dios ujare ujamũ. Chekũ Dios chũ'ore che'chomũ. Chekũ repaũ'te Dios i'kasi'ere kuamũ. Chekũ tĩpãichũ'ore

cutumũ. Chekũ tĩpãichũ'o cutumasikũ cutusi'ere asamasire'oche kuamũ. Chi'i sãĩnechi'a cho'okaijũ, peore jã'aja'ñe cho'oju pa'ijũ'ũ, masi asaju Dioni na'a rũa cuasaju na'a re'oja'che pañũ chini. ²⁷ Ũcuachi'a mũsanũkona chi'irumũ te'enare tĩpãichũ'o cutuũato te'eka'chapana jã'apãani chotena cutua'ju. Na'a jainũko cutu-manajũ'ũ. Jã'ata'ni ũcuate'erumũ cutumanejũ'ũ. Te'enachi'a cutujũ'ũ. Ũcuachi'a jo'e chekũpi tĩpãichũ'o cutumasina cutusi'e asamasire'oche kũaa'kũ. ²⁸ Repana cutuche asamasire'oche kũakũji peoto tĩpãichũ'o cutumasina i'kamanea'ju. Repana te'ena pa'ijũ Diorechi'a jã'aja'ñe cutua'ju.

²⁹ Ũcuachi'a mũsanũkona chi'irumũ Dios chũ'o kũana te'eka'chapana jã'apãani chotena kũaa'ju. Kũajũna asa, “¿Ina kũache jorechũ'oa'che? ¿Ũcuarepa'a'che?”, chiijũ cuasajũ'ũ mũsanũkona. Ũcuarepa pa'ito repa kũache asa chẽajũ'ũ. ³⁰ Chekũrumũ te'eu Dios chũ'o kũatona Dios Rekochoji jo'e chekũni chũ'o kuamũ, chekũnani kũaa'kũ chini. Jã'aja'ñe cho'oto charo kũakũji cuhaa'kũ, chekũpi Dios Rekocho kũasi'ere kũaa'kũ. ³¹ Mũsanũkona Dios chũ'o kũana te'enachi'a kũajũ'ũ. Charo te'eu kũacuhaũna chekũ kũaa'kũ. Cho'je jo'e chekũpi kũaa'kũ. Jã'aja'ñe cho'oto ũcuauũkore kũare'omũ mũsanũkonare. Kũajũna ũcuauũko asaju che'che Dioni na'a rũa cuasaju pa'ijũ'ũ. ³² Dios Rekocho kũacojũna Reparekocho kũasi'ere jũvũato jũvore'omũ repa. Cha'are'omũ repa. Kũare'orũmũna kũame repa. ³³ Dios Repa'ũte cuasanapi chi'i ũcuauũche cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'oto pojomũ repa. Asa chẽare'oche che'choche'te chiimũ Dios.

Diore cuasana chekũchejũna pa'ikuanupũã cho'ocheja'che re'oja'che cho'oju pa'ijũ'ũ mũsanũkona. Ija'che cho'onaa'me repa: ³⁴ Diore cuasanapi chi'i Repa'ũ chũ'o chũ'varũmũ romipi i'kañũ chiito ũseme repa. Re'omũ jã'a. Romi mũpãi chũ'ũcojũnajeju repa che'choma'me. Aperũmũ jã'aja'ñe chũ'ũ jo'kaasomũ Dios. ³⁵ Romi mũpãi cutuche'te masi asaũ chini repa vũñana mũa ũjũpãire sũniasaa'ju. Romio ũcuauũkoci Diore cuasana chi'isirũmũna i'kani vajũchũache i'kamo repa.

³⁶ Mũsanũkonachi'ama'me Dios chũ'o asasina. Chekũna pãĩ ũcuachi'a asasinaa'me. Ũcuachi'a mũsanũkonama'me Dios chũ'o charo asa chẽa jovosina. Chekũna na'a charo asa jovosinaa'me. ³⁷ Mũsanũkonare ja'me pa'ina ija'che cuasana pa'icosome. Te'eu ija'che i'kacosomũ: “Dios chũ'o kũakũ'mũ chũ'ũ”, chiimũ. Chekũ, “Dios Rekocho jo'kasi'e rũa cho'omasikũjekũ cho'okũ'mũ chũ'ũ”, chiicosomũ. Jã'aja'ñe i'kanapi, Dios chũ'o kũarepana pa'ni ija'che i'kame: “Ija'ova maire Pablo tocha raosija'ova Dios chũ'ũsi'ere kuamũ”, chiime. ³⁸ Jã'ata'ni repa pa'ni ija'ova tochasi'ere jachato repa i'kache ũcuachi'a jachajũ'ũ mũsanũkona.

³⁹ Chura mũsanũkonare chũ'ũ majapãijanare ija'chere chũ'vamũ chũ'ũ: Dios chũ'o kũache rũa re'omũ. Mũsanũkonapi Repa'ũ chũ'ore chekũnani kũañũ chini, Dioni sũejũ'ũ, Repa'ũ chũ'o kũamasiche'te mũsanũkonani jo'kaa'kũ. Ũcuachi'a chekũnapi tĩpãichũ'ore cutumasijũ cututo ũsemanejũ'ũ repa. ⁴⁰ Jã'ata'ni mũsanũkona Diore cuasana chi'irumũ peore re'oja'chechi'a cho'ojũ'ũ. Teana ũcuauũko i'kama'ñe te'enachi'a i'kaju asa chẽare'oche i'kaju pa'ijũ'ũ.

15

Cristo jũniso tãcojũnosi'kũ vajũraisi'ere kuamũ

¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Mũsanũkonare chũ'ũ chũ'vasi'e Jesucristo'te cuasache kũasi'ere cuasaju pa'ijũ'ũ, chiimũ chũ'ũ. Aperũmũ chũ'ũpi chũ'vakũna asa chẽa Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me mũsanũkona. Ũcuaja'che irũmũjatũ'ka ũhasoma'ñe chũ'ũ chũ'vasi'e ũcuarepa cho'oju pa'ime mũsanũkona. ² Chũ'ũ chũ'vasi'ere asa chẽa Repa'ũni ũhasoma'ñe cuasajũna Dios mũsanũkonare chẽa

paaku musanukona rekoñoã care'vakaiu pa'imũ, si'arumũ na'a re'ojarekoñoã paaa'ju chini. Jã'ata'ni asa chẽamanare repa rekoñoã care'vakaima'mũ Dios.

³ Dios chũ're che'chosi'ere chũ'o kuasi'kua'mũ chũ'u musanukonare. "Iere kuama'to vesume ina", chini cuasaku charo ija'che kuasi'kua'mũ chũ'u musanukonare: Cristo mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiu kurususẽ'verona jũnisoasomũ. Aperumũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o na'a pa'isirumũ Jesús cho'ocojñojañere kuamũ. Repa kuasi'e cho'ocojñoocuhasomũ Repaũ. ⁴ Repaũ'te Jesure jũnisoũna tãasome pãi. Jã'ata'ni Diopi vasoũna choteumucujñana vajuranasomũ repaũ. Chuta'a jã'aja'ñe cho'omarumũ tocha jo'kasi'e Dios chũ'o peore jã'aja'ñe kuamũ. ⁵ Ũcuachi'a vajurani pa'iu Pedroni peosichejapi rani ñoasomũ Repaũ. Ũcuaja'che Repaũ neenare chekunare Repaũ'te ja'me ku'isinare rani ñoasomũ. ⁶ Na'a pa'isirumũ chekunare Repaũ'te cuasana quinientorepana na'a cajejaiche chi'i pa'inani rani ñokũna repaũna ũcuanũko ũcuate'erumũ ñaasome Repaũ'te. Repaũ'te ñasina chuta'a jainũko vajũna pa'ime. Chekunata'ni jũnisosinaa'me. ⁷ Jã'anare ñosirumũ Jesús Santiagoni peosichejapi rani ñoasomũ. Na'a pa'isirumũ Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini aperumũ Repaũ saosinani ũcuanũkore rani ñoasomũ Repaũ. ⁸ Na'a pa'isirumũna chũ're cho'jerepana peosichejapi rani ñosi'kua'mũ Repaũ, cho'jerepa cakũreja'che.

⁹ Jesucristo chũ're Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini saosi'kua'mũ. Jã'ata'ni chekũna Jesús saosina ũcuanũko chũ're na'a rũa masime. Aperumũ chũ'u Jesure cuasakuanupũ'te cu'ache cho'osi'kũjekũna, pãipi, "Dios saosi'kua'mũ iku", chiito vajũchũache asokũ'mũ chũ're. ¹⁰ Jã'ata'ni Diopi chũ'ũni oiũ cho'okaiũna re'oja'che pa'iu Repaũ chũ'ore chũ'vamũ chũ'u chura. Dios chũ're re'oja'che cho'okasa chini cho'ote'emanesi'kua'mũ. Chekũna Jesús saosina Dios chũ'o rũa chũ'vame. Jã'ata'ni Diopi cho'okaiũna repaũna ũcuanũkore Dios chũ'o na'a rũa chũ'vamũ chũ'u. Te'eu chũ'ũchi'a cuasaku chũ'vama'mũ. Diopi chũ'ũni ja'me pa'iu cho'okaiũna chũ'vakũ'mũ chũ'u. ¹¹ Chũkũna Jesucristo saosinapi ũcuanũko Repaũ jũni vajũraisi'ere si'arumũ kuaju chũ'vajũna asa chẽa Repaũni cuasaju jovosinaa'me musanukona.

Jũnisosina vajũraijachere kuamũ

¹² Chũkũna Jesucristo saosina Diopi vasoũna Jesucristo jũni vajũraisi'ere kuaju pa'inaa'me. Jã'ata'ni musanukona te'ena, "Pãi jũ'isina vajũraima'ñea'me", chiijuasome. ¿Je'se cuasaju jã'aja'ñe i'kache? ¹³ Pãi jũ'isina vajũraima'ñe pa'ito, Cristo ũcuaja'che vajũraimanera'asi'kua'mũ. ¹⁴ Repaũ Cristo vajũraimanesi'e pa'ito chũkũna kuachũ'o jorechũ'o pa'ira'amũ. Ũcuachi'a musanukona Repaũ'te cuasana peoche cuasate'era'ame. ¹⁵ Chũkũna Jesús saosina, "Jesucristo Diopi vasoũna jũni vajũraisi'kua'mũ", chiiju kuaju pa'inaa'me pãire. Jã'ata'ni musanukona, "Jũnisosina vajũraima'ñea'me", chiijuasome. Musanukona i'kacheji ũcuarepa pa'ito chũkũna kuache jorechũ'o pa'ira'amũ, Jesús vajũraimanesi'e pa'ito. ¹⁶ Pãi jũnisosina vajũraima'ñe pa'ito Cristo ũcuaja'che vajũraimanera'asi'kua'mũ. ¹⁷ Ũcuachi'a Cristoji vajũraimanesi'e pa'ito Dios chũ'o peoche cuasate'ejũ pa'ira'ame musanukona. Ũcuachi'a musanukona cu'ache cho'osi'e chuta'a tũnoma'ñe pa'iuũna ũcua cuasara'amũ Dios. ¹⁸ Ũcuachi'a Repaũji vajũraimanesi'e pa'ito Repaũ'te cuasana jũnisoni vati toare ai sani uujũ pa'ira'ame. ¹⁹ Cristoji mai vajũna pa'irumũchi'a re'oja'che cho'okaito, rũa chũova'na pa'ira'ame mai; Dios pa'icheja saiche peora'amũ. Repaũ'te cuasamanare mai na'a rũa chũova'na pa'ira'ame.

²⁰ "Jũ'isina vajũraima'ñea'me", chiicheta'ni Cristo Diopi vasoũna charo vajũraisi'kua'mũ. Ũcuarepaa'me jã'a. Repaũ jũni vajũraisi'ejekũna Repaũ'te cuasana jũnisorena tãcojñosina ũcuanũko Repaũ vajũraisi'ejache vajũraijanaa'me.

²¹ Chareparo pa'isi'kũ Adán Dios chũ'ũñe jachasi'kũjekũ jũnisoasomũ. Jã'aja'ñe te'eũ jũ'isi'ejekũna pãĩ ũcuanũko jũnisome. Ũcuachi'a Cristo jũniso tãcojñosi'kũpi charo vajũraisi'ejekũna pãĩ jũnisosinare vajũraire'omũ. ²² Pãĩ ũcuanũko Adán jojocojñosinachi'ajejũ repaũ jũnisosi'ēja'che ũcuanũko jũnisome. Mai ũcuachi'a Diore cuasana Cristo chẽa paacojñonajejũ Diopi vasomũna ũcuanũko vajũrani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²³ Chareparo Cristoji vajũraisi'kũa'mũ. Mai Repaũ neena na'a pa'isirũmũna Repaũ icheja cheja jo'e raĩumucusena vajũraijanaa'me. Jã'aja'ñere chiimũ Dios. ²⁴ Jesucristo jo'e raisirũmũ Diore cuhenapi pãĩ chũ'ũnare repaũna chũ'ũñe peore tuasoja'mũ jo'e chũ'ũmanea'jũ chini. Pãĩ chũ'ũna chũ'ũñe ũcuanũkore tuaso Pũka'kũni jo'kaja'mũ, Repaũji paakũ chũ'ũa'kũ chini. ²⁵ Diopi cho'okaiũna Repaũ'te cuhenare Jesucristojoji cajejanisomũna repaũna Repaũ chiiche peore cho'ojũ pa'ijanaa'me. ²⁶ Jã'arũmũ Dios cu'ache peore ũseja'mũ, pãĩ jũ'iñe ũcuachi'a. Ũsekũna pãĩ jo'e jũnisomanejanaa'me. Jã'are peore ũsesirũmũ jo'e cu'ache ũseche peoja'mũ Repaũ'te Diore, cu'acheji peore si'asomũna. ²⁷ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ: “Cristo Diopi jo'kaũna pãina'me cũnaũmũ pa'inare ũcuanũkore chũ'ũkũ pa'ija'mũ”, chiimũ. Cristo, Repaũ'te pãĩ chũ'ũñe jo'kasi'kũre Dioreta'ni chũ'ũmanea'jũ. ²⁸ Repaũ ũcuanũkore cajejani chũ'ũrũmũ Pũka'kũre Diore ija'che i'kaja'mũ Cristo: “Ja'kũ, mũ'ũpi chũ'ũre ũcuachi'a chũ'ũjũ'ũ”, chiija'mũ, aperũmũ Repaũ'te pãĩ chũ'ũñe jo'kasi'kũre. Jã'aja'ñe i'kaja'mũ Mamakũ, Pũka'kũpi ũcuanũkore peore chũ'ũkũ paau chini.

²⁹ Pãĩ okoroma'ñe jũnisosiva'nare oijũ cho'okaijũ vajũnapi jo'e okorocojñome. Pãĩ jũnisosina vajũraijache jachanata'ni, ¿je'se pa'ũna jã'aja'ñe cho'oche? Jũnisosina vajũraima'ñe pa'ito, ¿ũque cho'oũu chini cho'okaiche repanare? ³⁰ Chũkũna'te Cristo pa'iche kũanajejũna si'arũmũ asivajũchũache pa'imũ. Pãĩ jũ'isina vajũraiche peotota'ni, ¿je'se pa'ũna chũkũna ũcuare chũ'vache?

³¹ Mũsanũkonani Maire Paakũ Jesucristojo cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũna rũa pojomũ chũ'ũ. ũcuarepaa'me jã'a. Ie ũcuachi'a ũcuarepaa'me: Chũ'ũre si'aumucujũna chuenisovajũchũache pa'imũ. ³² Chũ'ũ Efeso vũ'ejoopo pa'irũmũ chũ'ũre cuhena cu'ava'na kokaneeva'na cho'ocheja'che cu'ache cho'osinaa'me chũ'ũre. Rupũ chũ'ũ cuasachechi'a chũ'vakũ pani jã'aja'ñe cho'onare chũ'vajaimanera'asi'kũa'mũ chũ'ũ. Jũnisosina vajũraima'ñepi ũcuarepa pa'ito, ¿ũquere koorare chũ'ũ jã'aja'ñe pa'inare chũ'vasi'e ro'i? Jũnisosina vajũraiche peoto ũcuauache cho'ore'ora'amũ. Ija'che kũamũ aperũmũ tocha jo'kasi'e:

Che'ro jũnisojanaa'me mai.

Jã'ajekũna mai chura ãupi ãijũ conopi ũkujũ ũcuauache cho'ojũ paũu, chiimũ. ³³ Pãipi jã'aja'ñe chũ'vato asacuhejũ'ũ; re'oja'che cho'oche'te jo'kasõñe. Ija'che i'kame pãĩ: “Pãĩ re'oja'che pa'inapi si'arũmũ cu'ache cho'onani ja'me pani re'oja'che pa'iche jo'kasojanaa'me”, chiime. ³⁴ Mũsanũkona te'ena chuta'a Diore cuasamana pa'ime. Masi cuasajũ cu'ache cho'oche ũhaso re'oja'che pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi asa kũkũa'jũ chini i'kamũ chũ'ũ jã'a.

Pãĩ jũ'isina vajũraijaca'nivũã pa'iche'te kũamũ

³⁵ Chekũrũmũ pãĩ ija'che sũecosome: “Pãĩ jũnisosina, ¿je'se vajũraijanaa'ñe? ¿Repana vajũraisirũmũ jeejaca'nivũã paajanaa'ñe?” ³⁶ Repana tũĩñe cuasajũ jã'aja'ñe sũeme. Asarepajũ'ũ. Ija'chea'me: ãura'karũãre tãru aineera chini joimũ. Repara'karũãpi joimaneni repara'ñũrũ aineema'mũ. ³⁷ Chekũrũmũ ãura'karũã ũcuauara'karũãre tãru repacaã joni aineemũ. Trigo repara'ñũrũãpi tãma'ñe repara'karũãpi tãme. ³⁸ ãura'karũã tãsirũmũ ãura'ñũrũã ainee pa'ijache Repaũ'te uache jo'kamũ Dios.

³⁹ Cheja pa'ina ũcuauko pãina'me cu'ava'na ca'nivũã ũcuajaca'nivũã paama'me. Pãĩ tĩica'nivũã paame. Ũcuachi'a cu'ava'na tĩica'nivũã paame. Pĩ'a ũcuachi'a tĩica'nivũã paame. Chiacha va'iva'na ũcuachi'a tĩica'nivũã paame. ⁴⁰ Cũnaũmu pa'ina ũcuachi'a tĩica'nivũã paame, re'oja'che ñoca'nivũã. Ũcuaja'che icheja cheja pa'ina ũcuajaca'nivũã peonata'ni re'oja'che ñoca'nivũã paame. ⁴¹ Ũsũũna'me pãimiaũ ma'jũoko peore miañe ñome. Jã'ata'ni peore repaña ũcuaja'che miama'me. Ũcuachi'a ma'jũoko chekũna miañeja'ñe miama'mũ. Ũcuate'e miamaũna ũcuauache ñomũ repaña miañe.

⁴² Pãĩ ũcuachi'a chuta'a vajũna pa'irũmu si'arũmu ravũ jũ'ijũ pa'ime repaña ca'nivũã jũ'ĩnetũ'ka. Jũnisorena tãru repaña ca'nivũã jã'jusomũ. Jã'ata'ni jo'e jũ'imanejaca'nivũãre vajũraijanaa'me. ⁴³ Pãĩ cu'aca'nivũã paanapĩ jũnisorena tãsome pãĩ. Jã'ata'ni repaña jũni vajũraisirũmu mamaca'nivũã re'oja'che ñoñe paajanaa'me repaña. Ũcuachi'a koka peosica'nivũã paanapĩ jũnisorena tãsome pãĩ. Jã'ata'ni jũni vajũraisirũmu rũa kokaca'nivũã paajanaa'me repaña. ⁴⁴ Pãĩ ca'nivũã icheja cheja pa'ire'oca'nivũã paasinapĩ jũnisorena tãsome pãĩ. Jã'ata'ni repaña vajũraisirũmu mamaca'nivũã paajanaa'me, cũnaũmu pa'ina ca'nivũã. Ca'nivũã cheja pa'ire'oca'nivũãna'me cũnaũmu pa'ire'oca'nivũã pa'imũ.

⁴⁵ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:
Chareparo icheja cheja pa'isi'kũ Adán Diopi cho'ũna vajũ pa'iu pãĩ ca'nivũ paasi'kũamũ, chiimũ. Repaũ Adán pa'isi'ejache pa'ime mai chura; pãĩ ca'nivũã paame. Chura Adán charo pãĩ ca'nivũ paakũ pa'isi'ejache Cristoji rani pa'iu chueniso tãcojũosi'kũpĩ charo vajũrani pa'iu vajũraisica'nivũte paakũ vajũraijache jo'kasi'kũamũ maire. Jã'ajekũna chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ime mai vajũraijanajejũ. ⁴⁶ Mai ca'nivũã vajũraisica'nivũãre teana ĩsima'mũ maire Dios. Charo icheja cheja pa'ire'oca'nivũãre ĩsimũ Dios maire. Jã'api mai jũni vajũraisirũmũta'ni cũnaũmu pa'ire'oca'nivũãre ĩsija'mũ Repaũ. ⁴⁷ Pãĩũ chareparo icheja cheja pa'isi'kũ Adán cha'opĩ cho'ocojũosi'kũ paniasomũ. Na'a cho'je Maire Paakũ Jesucristo cũnaũmu Dios pa'icheja pa'ikũjĩ cajeasomũ. ⁴⁸ Jã'ajekũna pãĩ icheja cheja pa'ina ũcuauko cha'opĩ cho'ocojũosi'kũ Adán pa'icheja'che pa'ime. Mai ũcuachi'a cũnaũmu raisi'kũre Jesucristo'te cuasana Repaũ pa'icheja'che pa'ijanaa'me cũnaũmũna sanĩ. ⁴⁹ Pãĩ ũcuauko cheja pa'ina cha'opĩ cho'ocojũosi'kũ Adán ca'nivũja'ñe paame. Mai ũcuaja'che cũnaũmu raisi'kũre Jesucristo'te cuasana Repaũ jũni vajũraisica'nivũja'ñe paajanaa'me.

⁵⁰ Mũsanũkonare chũ'u majapãijanare iere kũara chiimũ chũ'u: Mai ca'nivũã icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivũãjekũna Dios pa'icheja saicu'amũ. Ũcuachi'a jũni jã'jusoca'nivũãjekũna Dios pa'icheja sanĩ pa'icu'amũ. ⁵¹ Asarepajũ'ũ. Aperũmu Dios Repaũ kũamanesi'ere churana chũ'ũre kũasi'ere kũara. Jesure cuasana ũcuarepanũko jũnisomanejanaa'me. Jã'ata'ni Dios maire ũcuaukore ca'nivũã mamaca'nivũãre ĩsija'mũ. ⁵² Trompetavũ cuhacho juhítona mai ca'nivũã ñakocaã chami sũkacheja'che teana mamaca'nivũã sañoja'mũ. Ũcuaja'che jũnisosina repavũ juhítona ũcuauko jũnisosica'nivũã paana jo'e jũ'imanejañere vajũraijanaa'me. Ũcuauko mamaca'nivũã sañosica'nivũã paajanaa'me mai. ⁵³ Mai ca'nivũã icheja cheja pa'ica'nivũã cho'osoja'mũ. Jã'ajekũna mai ca'nivũã jo'e jũ'imanejaca'nivũãre sañoñe pa'imũ maire. Ũcuachi'a mai ca'nivũã icheja cheja paaca'nivũã jã'jusoja'mũ. Jã'ajekũna ca'nivũã jo'e jã'jumanejaca'nivũãre sañoñe pa'imũ maire. ⁵⁴ Mai ca'nivũã jũni jã'jusoca'nivũãjekũna mamaca'nivũãre jo'e jũni jã'jumanejaca'nivũãre sañojanaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojachere kũajũ aperũmu tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kũache ũcuarepa ti'jũjeja'mũ maire:

Jũ'iñe ũseja'mu Dios.

Jã'ajekuna pãi chura jũnisoma'ñe pa'ijanaa'me, chiimu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. ⁵⁵ Cheke ũcuachi'a ija'che kamu:

Diopi ũsekaiuna jũ'ima'ñe pa'ijanaa'me pãi.

Pãi jũ'isina vajurajanaajepuna cu'ama'mu repanare, chiimu. ⁵⁶ Diopi chũ'una aperumu tocha jo'kasi'e rua jachame pãi. Jachaju cu'ache cho'osi'e ro'i ũcuanuko jũnisome. ⁵⁷ Jã'ata'ni Dios, Maire Paaku Jesucristo kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'jekuna, maire vasokuna jũni vajurajanaa'me mai. Jã'ajekuna Diore pojojũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu. ⁵⁸ Jã'ajekuna chu'u majapãijanaajepuna musanukonare chiiju chura iere chu'vamu chu'u: Diore cuasache jo'kasoma'ñe cuasaju pojojũ pa'ijũ'u Repau'te. Repau chũ'uñe ũhasoma'ñe cho'okaiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni cho'ote'emanajanaa'me musanukona. Cho'ojuna Dios re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare.

16

Kuri chi'i Diore cuasanare sa ĩsijachere kamu

¹ Musanukonapi Jerusalén vu'ejoopo pa'inani Diore cuasanani kuri chi'i saonu chiisi'ere asa chu'u Galacia cheja pa'ijooopã pa'inare Jesure cuasakuanupã chu'vasi'ejache chu'vamu chu'u musanukonare. Repanare ũcuachi'a musanukonapi ũcuaja'che cho'oa'ju chini kuri chi'iche'te chu'vasi'kua'mu chu'u. Ija'cheame repa: ² Musanukona ũcuanuko cho'oche cho'o kooche kuri romicorumu pa'iche musanukonare ĩsire'onukoru te'enachi'a mini care'vajũ'u. Musanukonapi si'arumu jã'aja'ñe cho'oto chu'u musanukona pa'icheja saisirumu kuri chi'iche peoja'mu. ³ Chu'u saisirumu musanukonapi chekunare re'oja'che pa'inani jña chãarena Jerusalén vu'ejoopona saoja'mu chu'u repanare, musanukona chi'isi'ere kurire sakaaru chini. Repanare saoni utija'ovana, "Chu'u Pabloji inare saomu", chiiche tocha ĩsija'mu repanare, sa ñoa'ju chini. ⁴ Reparumu tĩ'ato, "Chu'upi ja'me saito na'a re'ocosomu", chini cuasa chekurumu ja'me saijacosomu chu'u. Chu'u saito chu'una'me saijanaa'me repa.

Pablo repau ku'ijachere kamu

⁵ Chu'u musanukonare sani ñara chiimu. Jã'ata'ni charo Macedonia chejana saija'mu chu'u. Jã'achejapi musanukona pa'icheja Corinto vu'ejoopo saija'mu chu'u. ⁶ Musanukona pa'icheja sani jeerumu pa'ijacosomu chu'u. Chekurumu okorumu si'achetu'ka ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare, pani pi'ni jo'e chekuchejana saiuna musanukonapi chu'uni pojojũ saoa'ju chini. ⁷ Musanukonani jmamakarũ sani ja'me pa'iche'te cuhekũ chura musanukona pa'icheja saima'mu chu'u. Diopi ũsema'to na'a pa'isirumu sani jeerumu pa'ija'mu chu'u. ⁸ Chura saima'ñe Efeso vu'ejoopo'te pa'ija'mu chu'u Pentecostés fiesta caraichejatu'ka. Jã'a caraisirumuta'ni saija'mu chu'u. ⁹ Icheja pa'ina pãi Dios chu'o asaneena jainukoa'me. Jã'ajekuna Diopi cho'okaiuna repanare ũcuau chu'ore chu'vakũ pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache'te asacuheju cu'ache cho'ome chu'ure chu'vamaneakũ chini.

¹⁰ Timoteo musanukona pa'icheja saito pojojũ re'oja'che cho'ojũ kuiraju pa'ijũ'u repau'te, pojoku paau. Maire Paaku'te chu'u cho'okaicheja'che cho'okaiũ pa'ikũ'mu repau. ¹¹ Jã'ajekuna musanukona te'eujẽ'e cuhemanajũ'u repau'te. Cuhema'ñe pojojũ repau chu'ure jo'e rairumu, "Re'oja'che saijũ'u", chiiju pojojũ raojũ'u repau'te, ichejana chu'u pa'ichejana pojokũ rani tĩ'aa'kũ. Chekuna Jesure cuasanana'me cha'aja'mu chu'u repau'te.

¹² Chura mai majapãiũja'iu Apolos pa'iche'te kuara. Ija'ova chu'u chu'o i'kakũ tochasija'ova sakaijana mai majapãijanana'me sani musanukonani ñaa'kũ chini rua

chũ'vasi'kua'mũ chũ'ũ repaũ'te. Jã'ata'ni irũmũ saicu'akuasomũ repaũ'te. Na'a pa'isirũmũ repaũ'te saire'orũmũna saiija'mũ repaũ.

Pablo cuharepacho i'kasi'ere kũamũ

¹³ Mũsanũkonapi cu'ache cho'omaneñũ chini cuasarepajũ pa'ijũ Jesure cuasache ũhasomanejũ'ũ. Diopi cho'okaiũna kokarekoñõã paajũ vajũchũma'ñe Repaũni masi cuasajũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴ Mũsanũkonapi chekũnare si'arũmũ cuasajũ cho'oju pa'ijũ'ũ.

¹⁵ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Acaya cheja cakũ Estėfanas repaũ majapãina'me repacheja pa'inare charo Jesure cuasajũ jovosi'e masime mũsanũkona, ũcuachi'a Jesure cuasanajejũ repaũ chekũnare Jesure cuasanare si'arũmũ re'oja'che cho'okaiche. ¹⁶ Jã'ana pa'icheja'che pa'inani repaũ chũ'ũñe cho'okaiju pa'ijũ'ũ, chiimũ chũ'ũ, ũcuachi'a Jesure cho'oche cho'okainare ũcuauũkore.

¹⁷ Mũsanũkonare oiũ ñaũache cuasakũjekũ Estėfanana'me Fortunatona'me Acaico'te mũsanũkona pa'icheja pa'inapi ichejana ratena ña pojomũ chũ'ũ. ¹⁸ Repaũ i'kache asa vajũsi'kua'mũ chũ'ũ. Mũsanũkona ũcuaja'che repaũni chũ'ũ kũasi'ere co'i kũajũna asa pojojanaa'me. Rani pa'ijũ chũ'ũre rũa re'oja'che cho'okaisinaa'me repaũ. Jã'ajekũna repaũnare co'isirũmũ pojojũ'ũ. ¹⁹ Jesure cuasakũanupũã Asia cheja pa'ikũanupũã ja'me chũ'o saome mũsanũkonare. ũcuaja'che Aquilana'me Priscila Maire Paakũ'te cuasanajejũ chũ'o saome mũsanũkonare, ũcuaja'che Jesuni pojojũ repaũ vũ'e chi'ikũanupũ. ²⁰ Icheja pa'ina Jesure cuasana ũcuauũko chũ'o saome mũsanũkonare. ũcuachi'a mũsanũkona re'oja'che pa'ijũ sãiñechi'a cuasajũ si'arũmũ chẽse pojojũ pa'ijũ'ũ. ²¹ Chũ'ũ Pablo ija'ova tocache chũ'ũsi'kũ chã'tireparo jma-makarũ chũ'ũrepaũ jũtũpi tochamũ ie: ²² Maire Paakũ'te Jesucristo'te cuasamanare Diopi cu'ache cho'oa'kũ repaũnare. Maire Paakũ Jesucristo cũnaũmũ Pa'ikũji na'mi cajea'kũ. ²³ Maire Paakũ Jesucristoji oiũ re'oja'che cho'okaũ mũsanũkonare, chiimũ chũ'ũ. ²⁴ Mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare ũcuauũkore oiũ cuasakũ'mũ chũ'ũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Corinto vü'ejoopo pa'inare jo'e chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

¹ Chü'ü, Pablo, Diopi chiiüna Jesucristo saosi'küpi mai majapãijana Timoteona'me ija'ova utija'ova tocha saomü müsankonare Corinto vü'ejoopo pa'inare Diore cuasakuanupü pa'inare, ücuachi'a Acaya cheja si'achejña pa'inare Repau neenare. ² Mai Ja'kü Dios, Maire Paakü Jesucristona'me müsankonare rüa re'oja'che cho'okaiü paau, re'oja'che paapü chini.

Pablo cu'ache ti'jñecojñosi'ere küamü

³ Maire Paakü Jesucristo Püka'küre Diore pojöjü, "Re'orepamü, Ja'kü", chiiü paü. Mai Ja'küjekü maire oikü'mü Repau. Diojekü maipi oito mai rekoñoã si'arümü chürokaikü'mü. ⁴ Maini cu'ache ti'jñeküna maipi oito mai rekoñoã chürokaikü'mü Repau, ücuaja'che maipi chekünü cu'ache ti'jñecojñojü oinani chüromasia'jü chini, maire Repau chürocheja'che chürojü paapü chini. ⁵ Jã'ajeküna maini Cristo'te cu'ache ti'jñesi'aja'che rüa cu'ache ti'jñeküna maipi oito mai rekoñoã Ücuajü chürokaimü. ⁶ Chüküna müsankonani Dios chü'ore chü'vajú cu'ache ti'jñecojñonata'ni ücuaja'vajúchüma'ñe chü'vajú pa'ime, müsankonapi Dios chü'ore asa chëa Repauni jovorena, Ücuajü müsankona oiche'te chüroa'kü chini. Ücuachi'a chüküna'te cu'ache ti'jñeküna oinare chüromü Dios, chüküna'te ti'jñeñeja'ñe müsankonani cu'ache ti'jñeto chükünapi ücuaja'che chürojüna Dioni cuasajú müsankonapi na'a rüa koka paajü chini. ⁷ Müsankona re'oja'che pa'ijachere cuasajú pojome chüküna. Ücuachi'a müsankona chüküna cu'ache ti'jñecojñojü oicheja'che oirümü chüküna'te chürocheja'che Diopi müsankona rekoñoã chüroküna, "Ühasomanejanaa'me repaña", chini cuasajú pojome chüküna.

⁸ Asarepajü'ü, chü'ü majapãijana. Chü'ü Asia cheja saisirümü cu'ache ti'jñeüna pa'isi'ere jo'e küara chiimü chü'ü müsankonare. Reparümü cu'ache cho'ojüna vajü co'i cuasamaüna, "Chuenisoja'mü chü'ü", chiisi'küamü chü'ü, jüvo koka peokü. ⁹ Jã'ata'ni reparümü chü'ü rekocho jü'ipi'rakü cuasacheja'che cuasasi'küjekü re'oja'chere che'chesi'küamü chü'ü. Jã'ajeküna chura chü'ü ie masimü: Mai masichechi'a cuasama'ñe pa'ijü Dioni jünisosinare vasokaiküni cuasajú sëeñe pa'imü, cho'okaaü chini. Ücuachi'a jü'ipi'ranare jü'iñe üsemü Repau. ¹⁰ Reparümü rüa cho'osovajúchüache pa'icheta'ni Diopi chü'üni jü'iñe'te üsekü cho'okaküna chuenisomanesi'küamü chü'ü. Repau chü'üre jo'e ücuaja'che cho'okaijache masimü chü'ü. ¹¹ Jã'ajeküna Dioni sëekaijü pa'ijü'ü chü'üre jã'aja'ñe cho'okaaü. Pãipi chü'üni jainüko Repauni sëekaijü pani Repajü chü'üre re'oja'che cho'okaiüna asajú ücuaja'che pãi jainüko Repau'te, "Re'orepamü, Ja'kü", chiiü pa'ijanana'me.

Corinto vü'ejoopo jo'e saimanesi'ere küamü Pablo

¹² Ija'che cho'osi'ere cuasakü pojokü'mü chü'ü: Chü'ü si'achejñarüã kü'ü pãi jainükore tijña cho'osi'ere meñe cuasa ñato chü'ü cho'osi'e peore jorema'ñe re'oja'chечи'a cho'osi'ea'me. Diopi chü'üni cho'okaaü chini chü'ü masichechi'a cuasama'ñe Repauni si'arümü sëeü cho'okü pa'isi'küamü chü'ü. Jã'aja'ñe cho'okü müsankona pa'icheja pa'irümü na'a rüa re'oja'che cho'okü pa'isi'küamü chü'ü. ¹³ Ücuachi'a chü'ü müsankonare tocha saosija'o chü'o rühiñechi'a i'kakü tocha saosi'küamü. Müsankonapi repachü'ore peore masi asa chëato re'omü. ¹⁴ Ie chuta'a masi asa chëamanaa'me müsankona: Maire Paakü Jesús jo'e raiumucuse

chũ'upi chũ'vakũna asa chẽa mũsanũkõna Repau'te cuasaju jovosinajeju chũ'ure pojõjanaa'me. Chũ'u ũcuaja'che reparũmũ mũsanũkonare chũ'vakũna asa chẽasi'ere cuasaku rũa pojoja'mũ.

15-16 Jã'are masikũ chũ'u mũsanũkonani ka'chañoã ñajaiũ pa'iu pojõra chini Macedonia chejana saikũji mũsanũkõna pa'ichejare charo canũka ñara chini cuasasi'kũa'mũ. Pani pi'ni sani jo'e co'ikũ ñara chini cuasasi'kũa'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe kuni pi'ni mũsanũkõna pa'ichejapi Judea chejana teana saito chũ'u saijache cho'okaire'ora'asi'kũa'mũ mũsanũkonare. 17 Chũ'upi, "Jã'aja'ñe saija'mũ", chiisi'kũpi saimaneũna, ¿"Joreũ jã'u", chiiju cuasache mũsanũkõna? 18 Jã'aja'ñe cuasamanejũ'u. Diopi ñakũna jorema'mũ chũ'u mũsanũkonare. 19 Chũ'ua'mũ Silvanoa'mũ Timoteo Dios Mamakũ Jesucristo pa'iche'te kũaju chũ'vasinaa'me mũsanũkonare. Repau Cristo jorema'kũjekũ peoche i'kama'kũa'mũ. 20 Repau rani cho'okaisi'ejekũna Dios aperũmũ, "Ija'che cho'oja'mũ chũ'u", chiisi'e peore cho'ocõjõõcuhamũ. Jã'ajekũna Diore, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiiju Jesucristoji cho'okaiũna, Dios chũ'ore asamasiju, "Mũ'u chiiche paau", chiinaa'me chũkũna, Repau chũ'o ũcuarepare asaju. 21 Repau Dios maire chẽa paaku cho'okaiũ pa'imũ, maipi cu'ache ti'jõõcojõõõnata'ni re'oja'che cho'omasiju Jesucristo'te cuasache ũhasoma'ñe ũcua cuasaju paaru chini. 22 Pãi repõna paachena mami tocha sũõcheja'che Dios maire Repau Rekocho'te mai rekoñoõna raosi'kũa'mũ. Jã'ajekũna ũcuarekochoji ja'me pa'iu kũakũna, "Mai Repau neena'me", chiiju masime mai. ũcuachi'a Repau maire isijache masime.

23 Chũ'u cho'ora chini cuasasi'e mũsanũkõna pa'icheja saimanesi'kũa'mũ chũ'u, mũsanũkonani oiũ ke'recuhekũjekũ. Masimũ Dios jã'a. 24 "Chũ'u cuasacheja'che cuasajũ'u", chiiju chũ'ũma'kũa'mũ chũ'u mũsanũkonare, Dioni cuasaju re'oja'che cho'omasinare. Mũsanũkonapi na'a rũa pojoju paaru chini mũsanũkonare karache'te cho'okasa chiikũ'mũ chũ'u.

2

1 Jã'ajekũna mũsanũkonapi sũmava'na pa'imaneajũ chini jo'e ke'recuhekũ, "Saima'mũ chũ'u irũmũ", chiisi'kũa'mũ chũ'u mũsanũkonare. 2 Chũ'upi mũsanũkonare asaũama'ñe i'kato, ¿neepi chũ'ure pojõjanaa'ñe? Mũsanũkonapi sũmava'na pani chũ'ure pojõmanejõanaa'me. 3 Jã'ajekũna chũ'u mũsanũkonapi cu'ache cho'õche'te ũhaso re'oja'che paaru chini utija'õva'te tocha saosi'kũa'mũ mũsanũkonare, chũ'upi sakũna ña pojoajũ chini. Mũsanũkõna cu'ache pa'iche'te sani ñaku sũmava'u pa'iche cuhemũ chũ'u. Chũ'u pojokũ pa'ito mũsanũkõna ũcuaja'che pojoju pa'ijõanaa'me. 4 Mũsanũkonare tocha saosija'õva chũ'u rekocho rũa sũma'ñe cuasa oiũ tocha saosi'kũa'mũ. Mũsanũkonani sũma'ñe cho'ora chini i'kakũ tochasi'ema'mũ jã'a. Chũ'u mũsanũkonare oiũ cuasache'te cho'o ñõra chini i'kakũ tochasi'ea'me.

Cu'ache cho'osi'kũre repau cho'osi'e jo'e cuasama'ñe oiũ jo'e cu'ache cho'õche ũseche'te kũamũ

5 Mũsanũkonare ja'me pa'ikũ chũ'ure sũma'ñe cho'osi'kũa'mũ. Jã'ata'ni chũ'urechi'a sũma'ñe cho'õmanesi'kũa'mũ. Mũsanũkonare ũcuachi'a ũcuaukõre sũmava'nare cho'osi'kũa'mũ repau. Chekũrũmũ repau mũsanũkonare rũarepa sũmava'nare cho'õmanecosomũ. Repau pa'iche rũarepa cu'ache cutucuhemũ chũ'u. 6 Repau cu'ache cho'osi'e ro'i repau'te jainũko cu'ache cho'õsinaa'me mũsanũkõna, jo'e cu'ache cho'õmanea'kũ chini. Re'õmũ jã'a. ũcuamakaru cu'ache cho'õjũ'u repau'te. 7 Chura ija'che cho'õjũ'u: Repauji rũarepa oiũ, "Pani etajaiche cuasoma'ñea'me ie", chiiju cuasamaneakũ chini, repau cu'ache cho'õsi'eje'e cuasama'ñe cho'õkaiju pa'ijũ'u repau'te, jo'e õimaneakũ. 8 Mũsanũkõna repau'te õiche'te cho'o ñõjũna repauji masia'kũ chini i'kamũ chũ'u. 9 Aperũmũ mũsanũkonare chũ'u chũ'vakũ chũ'ũñe

asa jachama'ñe cho'оче'te cho'o ña masira chini, chũ'o tocha saosi'kua'mũ chũ'u mũsanũkonare. ¹⁰ Jã'ajekũna mũsanũkonapi repaũ cu'ache cho'osi'ere cuasama'ñe pa'ijũna chũ'u ũcuaja'che repaũ cu'ache cho'osi'e cuasamaneja'mũ. Mũsanũkonare cuasakũjekũ Cristo ñakũ'te cho'omũ chũ'u, ¹¹ maini vati aipi cajejaimanea'kũ chini. Repaũ cacũ'ora chini cho'оче masinaa'me mai.

Pablo Troas vũ'ejoopo saisirũmũ pojomanesi'ere kũamũ

¹² Chũ'u Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vara chini Troas vũ'ejoopo saisirũmũ Repaũ chũ'o rũa chũ'vare'оче jainũko asaneena pa'isinaa'me. ¹³ Jã'ata'ni mai majapãijũ'a'ĩuni Titoni tijñamaneũna chũ'ũre masi pojokũ chũ'vacu'akũna repanare jo'ka Macedonia chejana ranisosi'kua'mũ chũ'u, repaũni tijñara chini.

Jesucristoji maire cuhenare cajejaiũna mai Dios chũ'o chũ'vache'te kũamũ

¹⁴ Diopi maini si'ache re'oja'che cho'okaiũna, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiinaa'me mai Repaũ'te. ũcuauji chũ'ũkũna maire cuhenare Jesucristoji si'arũmũ cajejaiũ pa'ĩna ma'ñasũche vũocheja'chere Repaũ chũ'ore si'achejũna ku'ijũ chũ'vajũ pa'ime mai. ¹⁵ Diopi ñato mai Repaũ chũ'o chũ'vana Jesucristo Repaũ'te ma'ña ĩsicheja'che pa'ime, Repaũ chẽa paanana'me cho'osojana asajũ'te chũ'vana. ¹⁶ Maire Dios pa'icheja saijanare mai Repaũ chũ'o chũ'vache, ma'ñare chũ'e vajũcheja'che pa'imũ. Cho'osojanareta'ni eopi cu'asũkũna chũ'e jũnisocheja'che pa'imũ. Pã'i te'eũjẽ'e Diopi cho'okaima'to Repaũ chũ'o chũ'vamasima'me. ¹⁷ Chekũna ku'ijũ cho'очеja'che Dios chũ'ore chũ'vajũ kurire kooũu chiimanaa'me chũkũna. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe Cristo neenajejũ ũcuauji saũna Dios asakũ'te chũ'o ũcuarepare chũ'vajũ ku'ijũ pa'inaa'me chũkũna.

3

Mama chũ'u jo'kasi'ere kũamũ

¹ Chũ'vanare te'enare ña vesũjũ utija'ore chiime pã'i, repana pa'iche'te ña masiũu chini. Chũ'uta'ni masicojũokũjekũ mũsanũkona tochasija'o chiima'kua'mũ. Mũsanũkona ũcuachi'a chũ'u re'oja'che che'chosie ũcuare masinajejũ chũ'u pa'iche'te kũajũ chekũna tochasija'o sũeñe chiima'me. ² Mũsanũkona chũ'u chũ'vasie Dios chũ'ore asa chẽa re'oja'che pa'ijũ chũ'u pa'iche'te kũajũ tochasija'ovaja'che pa'ime, pãipi ũcuauko ña masia'jũ chini. Chũ'u ũcuachi'a mũsanũkona pa'iche'te ñakũ pojomũ. ³ Iere masire'omũ: Utija'ova Jesucristoji tochakakũna chũ'u sa ĩsisija'ovaja'che pa'ime mũsanũkona. Tintapi tochasija'ovama'mũ repaja'ova; Dios Si'arũmũ Pa'ikũ Rekochoji tochasija'ovaa'me. ũcuachi'a Diopi Moise'te kũakũ catak'o'ana tochasi'eja'chema'mũ repa; pã'i rekoũoãna tochasi'eja'che repana rekoũoãre Repaũ chũ'ũñe'te paaajũ chini cho'okaimũ Repaũ.

⁴ ũcuachi'a Jesucristoji cho'okaiũna chũ'u Repaũ chũ'ore chũ'vakũna mũsanũkona re'oja'che pa'iche ñamũ Dios. Jã'are masimũ chũ'u. ⁵ Jã'ata'ni chũ'u Repaũ chũ'o re'oja'che chũ'vakũ, "Rũa masimũ", chiũ chũ'vama'kua'mũ. Te'eũ chũ'uchi'a cuasakũ che'chochema'mũ ie. Chũ'u che'choche peore Diopi cho'okaiũna che'chochechi'aa'me. Diopi cho'okaima'to Repaũ chũ'ojẽ'e asavesukũ chũ'vachejẽ'e vesura'amũ chũ'u. ⁶ ũcuauji chũ'ũre Repaũ mamare cho'oũu chiisi'e kũamasiche'te jo'kasi'kua'mũ, chũ'ũpi mũsanũkonani sa kũaa'kũ chini. Repaũ aperũmũ, "Ija'che cho'oũu", chiũ chũ'ũkũ catak'o'ñana tocha jo'kasi'ere pãipi jachajũ repare cho'omaneni cho'osome. Repaũ mamare cho'oũu chiisi'eta'ni ija'che pa'imũ: Mai rekoũoãna Repaũ Rekocho'te raomũ Repaũ, maipi re'ojarekoũoãre paajũ re'oja'che pa'ijũ ũcuauũna'me si'arũmũ paapũ chini.

⁷ Repau aperummu chũ'ukũ tochasimajña pa'iko'ña pãire jo'karummu rua miañe ñou ïsiasommu Dios. Jã'ajekuna repako'ña kookaisi'kũ Moisés Dios pa'ikũtipi cajekũ chia ñacu'ache ko'sijachiajekuna chekuna repau chia ñamaneasome, Israel jojosina. Cajepa'ia na'a pa'isirummu Moisés chia ko'sija'isi'e si'asoasommu. Repa aperummu chũ'usi'e rua miañe ñou Dios chũ'u jo'kasi'ejekũ re'oja'isi'kua'mmu. ⁸ Jã'ata'ni Repau mamare cho'oñu chiiu chũ'u jo'kasi'e Repau Rekocho cho'okaicheji na'a re'oja'immu. ⁹ Dios chũ'o aperummu tochasi'e mai cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũñeta'ni re'oja'isi'kua'mmu. Jã'ata'ni Dios chũ'o mama kũacheji Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai cu'ache cho'oche ro'iche peoche'te kũachejekũ na'a re'oja'immu. ¹⁰ Aperummu chũ'usi'e jo'karummu rua re'oja'isi'kua'mmu. Jã'ata'ni irummu pa'iche mama chũ'usi'e na'a rua re'oja'immu. ¹¹ Aperummu chũ'usi'e si'asosi'kua'mmu. Mama chũ'usi'eta'ni si'asoma'ñe si'arummu pa'ija'mmu. Jã'ajekuna mama chũ'usi'echi'a na'a rua re'oja'immu.

¹² Mama chũ'usi'e si'ama'ñe pa'ichejekuna Dios chũ'o re'oja'chere vajuchuma'ñe chũ'vakũ'mmu chũ'u. ¹³ Moisés repau chiare ñoũsekũ cho'ocheja'che cho'oma'ñe peore Dios chũ'o masi kũakũ'mmu chũ'u. Moisés chiare ko'sija'ia re'oja'che ñosi'e si'asojachere Israel jojocojñosinapi ñamanea'jũ chini kãapi pũja paniasommu. ¹⁴ Reparummu Israelpãi Dios chũ'o asasinata'ni asa chẽamaneasome. Irummu ũcuachi'a repaña jojosina, chiña kãñapi pũja masi ñama'ñeja'ñe pa'ijũ aperummu tocha jo'kasi'e ñanata'ni asa chẽama'me. Repau Jesucristo repañapi asa chẽaa'jũ chini repakãña tũakaicheja'che tũakaimasikũ'mmu. Jã'ata'ni chuta'a tũakaima'ñeja'ñe Repau cho'okaima'ña irumujatũ'ka asa chẽama'me repaña. ¹⁵ Irumujatũ'ka repau Moisés tocha jo'kasi'e ñanata'ni repaña rekoñoã kãña pũ'inaja'ñe pa'ijũ asa chẽama'me repaña. ¹⁶ Jã'ata'ni pãi Maire Paakũni cuasajũ jovosinare ũcuauji repaña chiña pũja ta'pisikãñaja'ñe repaña rekoñoã ta'pisi'e tũasokakuna Repau chũ'o asamasime repaña. ¹⁷ Jã'aja'ñe cho'okaimmu Dios Rekocho, Maire Paakũjekũ. Repau Rekocho paana pãi chẽacojño etasina pojojũ pa'icheja'che re'oja'che pa'ime, cu'ache cho'oche'te jũvomasijũ. ¹⁸ Jã'ajekuna mai Repau'te cuasana ũcuauko mai chiña kãña pũja ta'pisinaja'ñe pa'ima'me. Maire Paakũ Dios Rekochoji cho'okai'ña Repau re'oja'che pa'iche masijũ cho'o ñojũ Repau pa'icheja'che si'arummu na'a rua re'oja'che pa'ime.

4

¹ Jã'ajekuna, “Pani tĩ'a cuasoma'ñea'me ie”, chiiju cuasamanaa'me chũkuna, Dios maire oiũ Cho'okaikũji Repau chũ'o chũ'vache'te jo'ka'ña. ² Chũkuna Dios chũ'o chũ'vana jorechũ'o cutuchejẽ'e cuheju, rope'e cu'ache i'kache'na'me vajuchũache i'kache cuhena'me. Jã'aja'ñe cuhena'ejũ Dios chũ'o ũcuarepare i'kache chiinaa'me. Pãi ũcuaukore re'oja'chere chũ'vajũna asa, repaña rekoñoã, “Ina i'kache chũ'o ũcuarepaa'me”, chiiju cuasame. Diopi ñakuna rũhi'ñe kũanaa'me chũkuna Repau chũ'o. ³ Pãi te'enare vati toa saijanare chũkuna chũ'vachũ'o asavesammu, Jesucristo'te cuasache kũachũ'o. ⁴ Diore cuasacuheju pa'inare paakũ chũ'ukũji vati aipi ũsekuna Dios chũ'o asavesame. Repaña rekoñoã na'ava'naja'ñe pa'ijũ Jesucristo Diojekũ miañeja'ñe re'oja'che pa'iche kũachũ'o asavesame repaña. ⁵ Chũkuna pa'iche meñe chũ'vamanaa'me. Peore Masikũ Jesucristo pa'iche'te chũ'vanaa'me chũkuna, pãipi Repa'ni cuasaa'jũ chini. ũcuachi'a mũsanũkonare cho'okainaa'me, Jesuni pojojũ. ⁶ Dios, mamarummu chijachejachi'a pa'irummu, “Miañe pa'ijũ'ũ”, chiiu chũ'uasommu. ũcuauji mai rekoñoãna miañeja'ñe cho'okai'ña Jesucristo pa'iche'te ñajũ masime mai chura, “Dios rua re'okũ'mmu”, chiiju.

Diore cuasana pa'iche'te kũammu

⁷ Chukuna rua vesuva'najeju totoro'rova rua ro'imaro'rova pa'icheja'che pa'inaa'me. Jã'aja'ñe pa'inareta'ni Diopi Repau chu'o re'oja'chere rua ro'isi'ēja'chere rupu ïsiuna koo paanaa'me chukuna. Jã'aja'ñe cho'osi'kua'mu chukuna'te Dios, pãipi ña, "¡Inare Dios rua masiche'te cho'okaku!", chiiju masia'ju chini. ⁸ Ija'che pa'inaa'me chukuna: Rua pa'ivesache pa'inata'ni re'oja'che pani etajaijanaa'me chukuna. Cu'ache ti'jñecojñonata'ni care'vamasinaa'me. ⁹ Cu'ache cho'ocojñonata'ni Cho'okaiku'te paanaa'me. Rua chueenata'ni chuenisomanaa'me chukuna. ¹⁰⁻¹¹ Chukuna'te vajuna pa'irumu si'arumu Jesucristoni cho'ochete cho'okaiju ku'iju chu'vanare pãipi asa pe'ruju Repau'te vanisosi'ēja'che vanisoñu chiinaa'me. Jã'ata'ni chukuna'te Maire Paakuji cho'okaiuna Repau cho'ocojñosi'ēja'che cho'ocojñocuhema'ñe pa'iju ũcua chu'vajuna ña Repau pa'iche masinaa'me pãi. Ũcuachi'a Repauji chukuna'te jũ'iñe'te ũsekuna pãire na'a jainukore chu'vajuna Repau pa'iche asa chẽame repana. ¹² Jã'aja'ñe chukunapi cho'ocojñoju Dios chu'ore chu'vaju chuenisopi'rajuna asa chẽa Repau'ni cuasaju si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹³ Dios chu'o tocha jo'kasikorovu ija'che kuamu:

Diore cuasakujeku chu'u i'kasi'kua'mu, chiimu. Chukuna ũcuaja'che Diore cuasanajeju chu'vanaa'me. ¹⁴ Iere masime chukuna: Maire Paaku'te Jesucristo'te jũniso tãcojñosi'kure Vasosi'ku Dios chukuna'te ũcuaja'che jũnisoru vasoja'mu. Vasuna vajurani musanukonana'me Repau'te ti'jñeñe nukajanaa'me chukuna. ¹⁵ Peore jã'a chukuna cho'ocojñoñe musanukonani re'oja'che cho'okañu chiiju cho'ocojñonaa'me. Ũcuachi'a chukunapi chu'vajuna Diopi cho'okaiuna musanukonapi Repau'ni na'a jainuko cuasaju jovo, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime Repau'te.

¹⁶ Jã'ajekuna, "Pani tĩ'ama'ñea'me ie", chiimanaa'me chukuna. Chukuna ca'nivũã airekoku pa'imu. Jã'ata'ni chukuna rekoñoã si'aumucujña na'a rua põsurekoñoã paaju Diore na'a rua masi cuasaju pa'inaa'me chukuna. ¹⁷ Maire irumu cu'ache ti'jñeñe si'asojachejekuna jã'are cuasama'me chukuna. Cu'ache ti'jñesi'ejekuna na'a pa'isirumu cunaumuna sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ¹⁸ Jã'ajekuna irumu cu'ache ti'jñeñejẽ'e cuasama'ñe re'oja'che pa'ijache chuta'a ñama'ñere cuasaju pa'inaa'me chukuna. Chura ñoñe na'mi si'ajachea'me. Mai chuta'a ñama'ñeta'ni si'arumu pa'ijachea'me.

5

¹ Ie masime mai: Mai ca'nivũã mai vu'ñaja'ñea'me. Mai vu'ñare pãipi ñañosocheja'che maini vanisoru Dios maire vu'ña mamavu'ñare ïsicheja'che mamaca'nivũãre ïsija'mu. Repau cunaumu mama cho'osivũ'ñaja'ñere pãi cho'omanesivũ'ñare mamaca'nivũãre ïsija'mu, maipi repachejare jo'e jũ'ima'ñe ai paapu chini. ² Chura ichejare pani ca'naso mamaca'nivũãre paañu chini Dios pa'ichejana sañu chiime mai. ³ Mamaca'nivũã koosirumu ca'nivũã peona pa'imanejanaa'me mai. ⁴ Mai ca'nivũã icheja chura pa'ica'nivũã cu'ache ti'jñekuna pani ca'naso jo'ka jũ'ijaca'nivũã teana saño paañu chiime mai, ai pa'ijaca'nivũãre, jũnisosirumu ca'nivũã peona pa'icuheju. ⁵ Dioa'mu maire re'oja'che paapu chini cho'osi'ku, mamaca'nivũã ai pa'ijaca'nivũãre paaa'ju chini. Mai rekoñoãna Repau Rekocho raosi'kua'mu, ja'me pa'iu cho'okaiuna Repau maire mamaca'nivũã ïsijachere cuasaju masia'ju chini.

⁶ Jã'ajekuna Repau chu'o pojoju jachama'ñe cuasanaa'me mai. Ie masime mai: Icheja mai ca'nivũã pa'irumu Maire Paaku'te Jesure kueñerepa pa'ima'me mai, cunaumu pa'ikujekuna. ⁷ Irumu Repau'te ñacu'amu maire. Rupu Repau'te cuasacheji ja'me pa'inaa'me mai. ⁸ Jã'ata'ni ija'che cuasame chukuna: Repau'ni cuasaju jũ'iñe vajuchumaru jũni sani rekochoji Repauna'me pa'ito na'a re'omu. ⁹ Jã'ajekuna

ichejare jeerum vajuana pani, chekurum jūnisonijē'e, "Maire Paaku chiiche'te cho'ojū pañu, Repaaji pojoa'ku", chiijū pa'inaa'me chukuna. ¹⁰ Mai ūcuanuko jūnisisirum Jesucristo ti'jñeñe'te nukaju Repaaji chū'ukuna mai cheja pa'irum cho'osi'e ro'i koojanaa'me. Cu'ache cho'osina cu'ache'te koojanaa'me. Re'oja'che cho'osinata'ni re'oja'chere koojanaa'me.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kwam

¹¹ Jā'ajekuna Maire Paakuni vajučujū, pāipi asa Repauni cuasaja'ju chini Repaū chū'ore chū'vaju pa'inaa'me chukuna. Dios chukuna pa'iche peore masiku'mu. Ūcuachi'a musanukonapi chukuna re'oja'che pa'iche'te masia'ju chiinaa'me chukuna. ¹² Chukuna pa'iche'te meñe kuaju pojoju pa'imanaa'me chukuna. Chekuna, pāi rekoñō pa'iche ñavesujū sē'sevu pa'ichechi'a ñamasinapi chukuna pa'iche'te cu'ache cutume. Jā'aja'ñe cutujū ke'reto musanukonapi chukuna pa'iche'te masi cuasaju sāiñe i'kamasia'ju chini i'kame chukuna. ¹³ Pāipi ñato vē'vena cho'ocheja'che cho'ocosome chukuna. Jā'ata'ni Diopi ñato re'oja'chere cho'ojū Repaū chiiche'te cho'onaa'me chukuna. Chukunapi vē've peojū musanukonare cho'okaimē. ¹⁴ Jesucristo chukuna'te oiū Cuasakuni sāiñe cuasaju Repaū chū'ore chū'vanaa'me chukuna, Ūcuate'eujū maire ūcuanukore jūni ro'ikaisi'ejekuna Repaū'te cuasana ūcuanuko meñe jūni ro'isinaja'ñe pa'iche'te masijū. ¹⁵ Repaū Cristo pāi ūcuanukore jūni ro'ikaisi'kuam, pāipi cheja pa'ina'ni meñechi'a cuasaju pa'iche'te jo'kaso, repanare jūni ro'ikani tācojño jo'e vaju'ani Pa'ikuni cuasaju paapu chini. ¹⁶ Jā'ajekuna chura chukuna pāi Diore cuasamana repana chiinarechi'a cuasacheja'che cuasama'me. Aperum jā'aja'ñe cuasaju Cristo'te cuasama'ñe pa'isinata'ni chura Repaū'te cuasaju pa'inaa'me chukuna. ¹⁷ Ija'chea'me: Pāiū ūcuauakujū Jesucristoni cuasaku jovoni repaū rekocho mamarekocho'te paaku re'oja'che mama pa'imū. Aperum pa'isi'e jo'kaso chura mamare pa'imū repaū.

¹⁸ Peore jā'a Dios cho'oche'me. Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire care'vakaisi'kuam, maipi Ūcuana'me re'oja'che paapu chini. Ūcuachi'a maire chekunare Repaū chū'ore kuache jo'kasi'kuam Repaū, maipi kuajuna asa chēa Repauni cuasaju Repauna'me ūcuaja'che re'oja'che paapu chini. ¹⁹ Pāi cheja pa'ina cu'ache cho'oche'te Jesucristoji jūni ro'ikakuna repana cho'osi'ere jo'e cuasamauna Ūcuana'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, Dios Jesucristo'te chejana raosi'kuam. Jā'are pāire kuaju paapu chini jo'kasi'kuam Repaū maire. ²⁰ Jā'ajekuna Cristo'te i'kakainaa'me chukuna. Dios musanukonare chukuna i'kacheji i'kaku pa'imū. Jā'aja'ñe chū'vaju Cristoni cho'okaijū, "Dioni jovo Ūcuana'me re'oja'che pa'ijū", chiijū chū'vanaa'me chukuna musanukonare. ²¹ Cristo jmamakarujē'e cu'ache cho'omanesi'kuam. Jā'ata'ni Dios Repaū'te peore cu'ache cho'osi'kure cho'ocheja'che cho'osi'kuam, pāi ūcuanuko cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikaau chini. Maini cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasara chini jā'aja'ñe cho'oasomū Dios.

6

¹ Chukuna Diore cho'oche ja'me cho'okainajeju, "Repaū'te cuasamana pa'icheja'che pa'ima'ñe musanukonare cho'okai'ku'te Diore cuasaju pa'ijū", chiijū chū'vanaa'me musanukonare. ² Repaū chū'o pa'ikorovū tocha jo'kasi'e ija'che chiimū Dios i'kache: Chū'ū pāire oiū cho'okaiumucuse musanukona sēeñe asaja'mū chū'ū.

Ūcuachi'a chū'ū pāi chēa paaku vati toa saiche ūsekaiumucuse re'oja'che cho'okaija'mū chū'ū musanukonare, chiimū. Asarepajū'ū. Chura iumucuse pāire oiū Dios cho'okaiumucusea'me. Pāire chēa paaku Repaū vati toa saiche ūseumucusea'me iumucuse.

³ Pãipi chukuna pa'iche'te ña, "Ina chũ'vache Dios chũ'o cu'ache'me", chiiche'te cuhejũ te'eũ'terejẽ'e cu'ache cho'o ñoma'ñe re'oja'chechi'a pa'ijũ ñojũ pa'inaa'me chukuna. ⁴ Jã'aja'ñe pa'ijũ Diore si'arũmũ cho'oche cho'okaina pa'iche'te pa'ijũ chukuna chiimajñarũjẽ'e peojũ pa'iche rũa cu'ache ti'jñecoñonata'ni pojojũ cho'o ñojũ pa'inaa'me chukuna. ⁵ Suĩ'suecojñojũ, pãĩ chẽavũ'e cuaocojñojũ, pãĩ chukuna'te cuhekuanupũã chenevũna chẽa cuaocojñojũ, cho'oche rũa cuaja pa'iche'te chũ'ujũna cho'ojũ, kãĩñejẽ'e peona pa'ijũ, ãĩñe'te peojũ ãucuhava'na pa'inata'ni ũcua pojojũ cho'ojũ Diore cho'oche cho'okaina pa'iche cho'o ñojũ pa'inaa'me chukuna. ⁶ Jã'aja'ñe pa'ijũ cu'ache cuasama'ñe pa'ijũ Repaũ chũ'o ũcuarepare masijũ, pe'ruma'ñe chekunare re'oja'che cho'okaijũ pa'inaa'me chukuna. Dios Rekochoji cho'okaiũna jorema'ñe chekunare oijũ cuasanaa'me chukuna. ⁷ Ũcuachi'a Repaũ chũ'o ũcuarepare i'kajũ, Ũcuajũ cho'okaiũna re'oja'che pa'imasijũ, Repaũ'te cuhenapi chukuna'te cu'ache cho'oto re'oja'chepe cajejaijũ Repaũ'te cho'oche cho'okaina pa'iche cho'o ñojũ pa'inaa'me chukuna. ⁸ Pãĩ te'ena chukunani chiijũ re'oja'che i'kanaa'me. Chekunata'ni chukunani cuhejũ cu'ache i'kanaa'me. Chekuna ũcuachi'a chukuna'te cu'ache cutujũasome. Chekunata'ni re'oja'che cutujũasome. Jorenare cho'ocheja'che cho'ome pãĩ chukuna'te chũ'o ũcuarepare i'kanani. ⁹ Pãĩ jainũko rũa masicojñonareta'ni chukuna'te vesũva'nare cho'ocheja'che cho'ome pãĩ. Chueniso-vajũchũache pa'inata'ni ũcua vajũna pa'inaa'me chukuna. Vainata'ni chukuna'te vanisomanaa'me pãĩ. ¹⁰ Sumava'naja'ñe pa'inata'ni rekoñoã si'arũmũ pojojũ pa'inaa'me chukuna. Chũova'na pa'inata'ni chekunani cho'okaijũna repaũna rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che pa'ime. Cu'amajñarũã peonata'ni chukuna rekoñoã peore paanaja'ñe pa'inaa'me chukuna.

¹¹ Asarepajũ'ũ, Corinto vũ'ejoopo pa'ina. Chukuna mũsanũkonare cuasanafejũ chukuna rekoñoã cuasajũ pa'iche'te jorema'ñe i'kame. ¹² Mũsanũkonare cuasache jmakarũjẽ'e jo'kasoma'ñe oijũ cuasajũ pa'inaa'me chukuna. Mũsanũkonata'ni chukuna'te cuasamacosome chura. ¹³ Pũka'kũpãĩ repaũna mamachĩi i'kacheja'che i'kanaa'me chukuna mũsanũkonare. Mũsanũkonare chukuna cuasacheja'che mũsanũkona rekoñoã rũhiñe cuasajũ sãĩñe cuasajũ pa'ijũ'ũ chukuna'te.

Diore cuasana rekoñoã Repaũ vũ'eja'che pa'iche'te kũamũ

¹⁴ Jã'ata'ni Diore cuasamanare jovo pa'ijũ repaũna cho'ocheja'che cho'ojũ pa'imanejũ'ũ. Re'oja'chena'me cu'ache ja'me pa'icu'amũ, miachejana'me chijacheja ja'me pa'ima'ñeja'ñe. ¹⁵ Cristona'me vati aire ũcuate'e cuasamanajũna re'oja'che ja'me pa'icu'amũ. Ũcuaja'che Jesure cuasanana'me Repaũ'te cuasamana re'oja'che ja'me pa'icu'amũ, ũcuate'e cuasamanajũna. ¹⁶ Tũosiva'na Diore cuasamana pojoche'me. Diore cuasana pojochema'mũ jã'a. Mai rekoñoã Si'arũmũ Pa'ikũ Dios vũ'eja'che pa'imũ, Repaũ Rekochoji pa'ina. Repaũ jã'aja'ñe i'kasi'e ija'che kũamũ:

Ũcuanana'me pa'iu ja'me ku'ija'mũ chũ'ũ.

Chũ'ũni cuasajũ chũ'ũ neena pa'ijanaa'me repaũna,

chiimũ. ¹⁷ Chekũcheja ũcuachi'a, Repaũ chũ'o pa'ikorovũ tochasi'e Maire Paakũ Dios i'kache ija'che kũamũ:

Pãĩ chũ'ũre cuasamanare ja'me pa'imanejũ'ũ.

Mũsanũkonapi chũ'ũ cho'oũseche'te cho'oma'ñe pa'ito pojoja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare,

chiimũ. ¹⁸ Jo'e chekũcheja ija'che kũamũ:

"Mũja'kũ pa'ija'mũ chũ'ũ.

Mũsanũkona chũ'ũ chĩi pa'ijanaa'me", chiimũ Maire Paakũ Peore Masiũ, chiimũ.

7

1 Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire jā'aja'ñe cho'okaijache kuachu'o asa chēasinajeju Repauni cuasaju, vajuchuju mai rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'оче peore ũhaso re'oja'chechi'a cho'ojũ pañu mai.

Pablo repanare cuasaku pojoche'te kumatũ

2 Chu'ure cuhema'ñe cuasaju pa'ijũ'u. Chekunare pãi te'euterejẽ'e cu'ache cho'oma'ñe, te'euterejẽ'e cacu'oma'ñe, te'euterejẽ'e repana neemajñaruã joreku tatesokaimanesi'kuamũ chu'u. 3 Musanukonani ke'reku i'kama'mũ chu'u. Chu'u rekocho musanukonare rua cuasaku aperumũ musanukonare kuasi'kuamũ chu'u ie: Musanukonare chu'u jũ'iñetũ'ka cuasaja'mũ chu'u. 4 Musanukona re'oja'che pa'iche'te asa pojokũ, "Chu'u chiiche re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiũ cuasaku chekunani kuaku pa'imũ chu'u. Jā'aja'ñe pa'iu rua cu'ache ti'jñecojñokũta'ni musanukonani cuasaku rua pojokũ pa'imũ chu'u.

5 Macedonia cheja raisirumũri irumujatu'ka jmamakarujẽ'e cuhama'ñe pa'icu'ache ti'jñecojñokũ pa'imũ chu'u. Pãi si'arumũ ke'reme chu'ure. Ũcuachi'a chu'u rekocho, "Chekurumũ Jesure cuasanapi cacu'asojanaa'me", chini cuasaku oimũ chu'u. 6 Jā'ata'ni Diopi oinare churokũji Titoni raouna repauni ña pojokũ oiche cuhasi'kuamũ chu'u. 7 Repautechi'a ña pojoma'ñe ũcuachi'a repaũji sakuna ña musanukona pojokũ re'oja'che cho'osi'e ũcuajũ kuauña asa pojosi'kuamũ chu'u. Ũcuachi'a chu'ure oiju ñaneeñena'me musanukona cu'ache cho'osi'ere meñe suma'ñe cuasaju oiju chu'u chu'vache musanukona cho'oñu chiiche'te asa na'a rua pojosi'kuamũ chu'u.

8 Musanukonare chu'u tocha saosija'ore ña suma'ñe pa'ijũna cuasaku oiu aperumũ, "Chu'u ruarepa suma'ñe cuasochẽ i'kacosomũ", chiũ cuasasi'kuamũ. Chu'u chura jā'aja'ñe cuasama'mũ. Musanukona suma'ñe pa'isi'e cu'ama'mũ. Chu'u tochasi'e chu'o ña jeereparumũ oimanesinaa'me. 9 Chura pojomũ chu'u. Jā'ata'ni musanukona sumava'na pa'isi'ere cuasaku pojoma'mũ chu'u. Musanukona chu'u chũ'ũñe cho'ocuhesinapi suma'ñe pa'ijũ, cuhema'ñe cho'оче'te cuasaku pojomũ chu'u. Chukuna tocha saosi'e chu'o ña sumava'na pa'inata'ni chura Dios chiiche'te re'oja'che cho'ojũ pa'ime musanukona. Jā'ajekuna sumava'nare cho'osinata'ni musanukonare cacu'omanesinaa'me chukuna. 10 Pãi ũcuauña Diore jachajũ cu'ache cho'оче'te ũhasoñu chini repana rekoñoã suma'ñe cuasato re'omũ. ũhaso Repauni cuasaju jovoni ũcuauña'me si'arumũ re'oja'che pa'ijanaa'me repana. Repaute cuasacuhenata'ni oiju cho'osojanaa'me. 11 Diopi cho'okaiũna sumava'na pani etajani re'oja'che pa'ijũ chura ñamema'ñe Repaũ chiiche'te cho'oñu chiinaa'me musanukona. Ũcuachi'a chura chu'ũpi musanukonare cuasaku re'oja'che ja'me paau chiime musanukona. Dioni vajuchuju cu'are cuheju chu'ũni cuasaju re'oja'che cho'oñu chiinajeju cu'ache cho'osi'kũre cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cho'omaneakũ chini. Jā'aja'ñe cho'ojũ chura re'oja'che cho'o ñojũ pa'ime musanukona. 12 Musanukonare repaja'ova tocha saorumũ Dios ñaku'te cu'ache cho'osi'kũna'me cu'ache cho'ocojñosi'kũrechi'a cuasaku tochamanesi'kuamũ. Ũcuachi'a musanukona chu'ure cuasache'te meñe cuasa masia'ju chini tochasi'kuamũ chu'u. 13 Jā'are cuasaku pojomũ chu'u.

Musanukonapi ũcuauko re'oja'che cho'okatena Tito ñajani pojokũ raisi'ere cuasaku na'a rua pojomũ chu'u. 14 Aperumũ musanukona pa'icheja repaũ chuta'a saimarumũ musanukona re'oja'che pa'iche'te kuasi'kuamũ chu'u repaute. Repaũ saisirumũ chu'u kuasi'e ũcuarepa cho'oasome musanukona. Musanukonapi repauni re'oja'che cho'okaiũna Tito reparumũ, "Pablo kuasi'e chu'o ũcuarepaa'me", chiũ cuasaasomũ. Ũcuachi'a chu'u musanukonare kuasi'e chu'o ũcuarepaa'me. 15 Repaũ Tito musanukonare oiu sani ñarumũ musanukona repaute ña kuku

pojojũ repaũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'osi'ere cuasaku na'a rũa chiimũ musanũkonare chura. ¹⁶ Chũ'ũ musanũkona repaũ'te re'oja'che cho'okaisi'ere cuasaku, "Cuhama'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me repana", chiimũ cuasaku pojomũ repaũ.

8

Diore cuasajũ ãsiche'te kũamũ

¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Chura icheja Macedonia cheja pa'ina Jesure cuasakuanupũã Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'iche'te kũakũ tochamũ chũ'ũ. ² Repana rũa cu'ache ti'jñecojoñojũ chũova'na pa'inata'ni rũa pojojũ pa'ijũ kurinaja'ñe chekũnare kuri rupũ ãsisinaa'me. ³ Chũ'ũ repana ãsiche ñasi'kũjekũ kũamũ ie: Repanani ãsiũakũna ãsire'onũkorũ peore ãsiso jo'e ãsicu'achejatũ'ka ãsisinaa'me repana. ⁴ Chekũnare Jesure cuasanani kurire ãsineesinaa'me repana. Chũ'ũre sũejũ rũa i'kasinaa'me repana, repana ãsiche'te chũ'ũpi ãsemanea'kũ chini. ⁵ Jã'aja'ñe cho'ojũ chũ'ũ aperũmũ, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiimũ cuasasi'e na'a re'oja'che cho'osinaa'me repana. Ûcuanapi meñe Dioni ãsijũ, "Chũkũna'te paajũ'ũ; mũ'ũ chũ'ũñe'te peore cho'ojũ paũũ chiime chũkũna", chiijũ Repaũ chiiche'te cho'ojũ chũ'ũ chiiche ãcuachi'a peore cho'ojũ pa'ime repana. ⁶ Jã'ajekũna Titore repaũ aperũmũ koo pi'nimanesi'ere kurire musanũkona ãsema'ñe pojojũ jovoche'te peore musanũkona pa'ijooona sani kooa'kũ chini i'kasi'kũa'mũ chũ'ũ. ⁷ Musanũkona peore rũa re'oja'che cho'onaa'me. Diore masi cuasajũ, Repaũ chũ'o rũa masijũ rũhiñe kũajũ, re'oja'chechi'a cho'oũũ chini cuasanajejũ chũ'ũre rũa cuasame. Re'oja'che cho'onajejũ ãcuaja'che kuri ãsema'ñe ãsijũ pa'ijũ'ũ.

⁸ Musanũkonapi kurire ãsia'jũ chini chũ'ũkũ i'kama'mũ chũ'ũ. Pãi chekũnare re'oja'che cho'ouakũna cho'ochetũ'ka chũ'ũ i'kamũ chũ'ũ musanũkonare. Chekũrũmũ musanũkona ãcuaja'che chekũnare Jesure cuasanare oijũ kuri ãsiũũ chiicosome. ⁹ Maire Paakũ Jesucristo maini oiũ cho'okasa chini Repaũ cho'osi'e masime musanũkona. Peore Paakũta'ni maini oiũ chũova'ũ pa'ikũja'ũ pa'isi'kũa'mũ Repaũ cheja pa'irũmũ, maipi rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che paapũ chini.

¹⁰⁻¹¹ "Ija'che cho'oto re'omũ", chini cuasaku chũ'ũvara musanũkonare. Chekũnare charo kuri ãsisinaa'me musanũkona. Musanũkona cho'ojũ pojojũ caraisiũsũrũmũ cho'o jujasi'e chura musanũkonare peore cho'ore'ochetũ'ka cho'ojũ pi'nijũ'ũ, musanũkona aperũmũ pojojũ cho'oũũ chiisi'e. ¹² Mai rekoñoã ãsiũanũkorũ cuasa maire ãsire'onũkorũ ãsito pojomũ Dios maire. Mai peomajñaruã, "Ãsijũ'ũ chũ'ũre", chiima'mũ Repaũ.

¹³ Musanũkonapi peore ãsiso chũova'na pa'ijũna chekũnapi kurina paapũ chini i'kama'me chũkũna. Ûcuanũko musanũkonapi ãcuapa'rũvachi'a karama'ñe paapũ chiime chũkũna. ¹⁴ Irũmũ musanũkona repana peoche'te paajũ musanũkonare cajejaiche'te ãsito karamaneja'mũ repanare. Na'a pa'isirũmũ repana musanũkona peoche'te paajũ repanare cajejaiche'te sãĩñe ãsito karamaneja'mũ musanũkonare. Jã'aja'ñe cho'ojũ ãcuanũko ãcuapa'rũvachi'a karama'ñe pa'ijanaa'me musanũkona. ¹⁵ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e Moisés pa'irũmũ cho'osi'ere kũakũ jã'are ija'che che'chomũ maire: Diopi cho'okaiũna rũa siasi'kũre cajejaimanesi'kũa'mũ. Jmanũkorũ siasi'kũre ãcuachi'a karamanesi'kũa'mũ, Diopi cho'okaiũna, chiimũ.

Titona'me chekũnare Corinto vũ'ejoopo saochetũ'ka kũamũ

¹⁶ Diopi cho'okaiũna chura Titopi chũ'ũ musanũkonare oiũ cuasacheja'che oiũ cuasakũna, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiimũ chũ'ũ Repaũ'te Diore. ¹⁷ Chũ'ũ repaũ'te, "¿Jo'e saima'kũ mũ'ũ repacheja?", chiito, ãcuajũ saineekũ pojokũ, "Jau, jo'e

sani ñaja'mu chu'u repanare", chiisi'kua'mu repau. ¹⁸ Saiuna chekure Jesu-cristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vaku Jesure cuasakuanupua're ucuanukore re'oja'che cutucojñokuni repauna'me saau chini saomu chu'u. ¹⁹ Ucuachi'a kuri chi'i pi'nisirumuna chu'una'me kurire sakaau chini Jesure cuasakuanupua'pi chea jo'kasinaa'me repau'te. Chukuna cho'okaiuache cuasache'te cho'o ñoju Dioni pojoju chuova'na pa'iva'nani kurire isiñu chini saijanaa'me chukuna. ²⁰ Pãi usema'ñe pojoju jovosi'ere kurire saku, paipi chu'uni cu'a cuasaju ke'remanea'ju chini chekunare pa'i ja'me saja'mu chu'u. ²¹ Chu'u cho'ora chiia re'oja'che cho'ochete Maire Paakuchi'a masimanea'ku chini ucuachi'a pa'i ñaju'te cho'o ñora chiimu chu'u, repanapi masia'ju chini.

²² Ucuachi'a jo'e chekure mai majapãijua'iu'te repau Diore re'oja'che cho'okaineene chu'ure ruarepañoã cho'o ñosi'kure chekunana'me musanukona pa'ichejana saau chini saomu chu'u. Chura repau musanukonare cuasaku, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiia cuasaku na'a rua Diore cho'okasa chiimu. ²³ Repau Tito chu'ure ja'me cho'ochete cho'okaiu musanukonare ucuachi'a re'oja'che cho'okaiku'mu. Chekuna repau'te ja'me saina mai majapãijana re'oja'che pa'iju Cristo pa'ichete cho'o ñojuna Repau'te cuasakuanupua'pi cheasinaa'me ja'me saaru chini. ²⁴ Jã'ajekuna musanukona repanare oiju cuasache cho'o ñojũ'u. Ucuachi'a chu'u repanare musanukona re'oja'che pa'iche kuasichu'o ucua'upa cho'o ñojũ'u, Jesure cuasakuanupua'pi ucuanuko asa masia'ju.

9

Diore cuasanare isiñu chini kuri jovoche'te kuamu

¹ Musanukona Jesure cuasanare chuova'na pa'inare kuri jovokaiche chu'u chu'vaku tochache chiima'me. ² Ucuare musanukona repanare cho'okañu chiime. Chu'u musanukona Acaya cheja pa'ina re'oja'che cho'okañu chiiche'te masiku icheja Macedonia cheja pa'inani kuaku pa'imu. Musanukona caraisiũsurumupi rua kuri isiñu chiija pa'ichete kuana asa repana jainuko ucua'che cho'ojũ kuri rua isiñu chiinaa'me. ³ Jã'ata'ni inare mai majapãijanare musanukona pa'ichejana saomu chu'u. Repana sani ti'asirumu musanukona cho'oñu chiisi'e cho'o pi'nijũ'u, chu'u musanukona re'oja'che cho'ochete kuasi'e jorechu'o pa'imanea'ku. ⁴ Chu'u musanukona pa'icheja sairumu icheja Macedonia cheja pa'ina te'ena ja'me sani ñato repakuri jovomanesi'e pa'ito kukusojamũ chu'u, chu'u i'kasi'ere joreju cho'okaimanarena. Musanukona ucuachi'a joresinajeju rua kukujanaa'me. ⁵ Jã'are cuasa mai majapãijanare charo saora chiisi'kua'mu chu'u, repanapi musanukona pojoju isiñu chiisi'ere kurire jovojuna koo pi'nia'ju chini. Jã'aja'ñe koo pi'niru repakuri musanukona pojoju jovosi'e isiũamana isisi'eja'che pa'imaneja'mu.

⁶ Iere cavesuma'ñe cuasajũ'u: Pãiu ãu tãku jmanukoru tãni jmanukoru paaja'mu. Rua tãsi'kuta'ni rua paaja'mu. Ucuaja'che jmamakarũ isisi'ku re'oja'che jmamakarũ kooja'mu. Rua isisi'kuta'ni rua kooja'mu re'oja'che. ⁷ Maire ucuanukore te'enarechi'a ucuaamajñaruã paipi chu'ujuna isima'ñe mai rekoñoã isiũache cuasamajñaruãre usema'ñe pojoju isiche pa'imu. Pãi repana neemajñaruã pojoju isinare pojomu Dios. ⁸ Dios mai chiiche si'ache peore cajejaiche isiku'mu, maipi si'arumu karama'ñe cajejaiche paaju chekunani isiju re'oja'che cho'ojũ paaru chini. ⁹ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Jainukore chuova'na pa'inare oiu repau neemajñaruã usema'ñe ruu isiku'mu repau. Repau jã'aja'ñe re'oja'che cho'ochete si'amanaja'mu, chiimu. ¹⁰ Ñu tãku'te jo'e tãjañena'me ãu repau ãiñe isiku'ji Dios musanukonapi si'ache paaju chekunani ruu isiju paaru chini si'arumu na'a rua isija'mu

musanukonare. ¹¹ Jã'aja'ñe ùsema'ñe ïsiyu pani Ũcuauji cho'okaiuna karama'ñe paaju chekunare rupã ïsijache si'arumu paajanaa'me musanukona. Ũcuachi'a chũ'ũ chũ'vache'te musanukonapi asa pojoju ïsiru chũkunapi sa ïsijuna koo pojoju Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiijanaa'me repana. ¹² Musanukonapi Dios neena chiiche'te chũkunapi sa ïsia'ju chini kurire ïsini repanare karachechi'a cho'okaimanejanaa'me. Diore na'a rua pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche ũcuachi'a cho'okaijanaa'me musanukona repanare. ¹³ Jã'aja'ñe cho'oju musanukonapi repanani re'oja'che cho'okaiju Dios chiiche jachama'ñe cho'ochete cho'o ñoru ña pojoju Dioni ija'che i'kajanaa'me: "Repana Jesucristoni cuasaju Repau'te cuasache kuachũ'ore kuaju ie repana paache ùsema'ñe ïsiyu pa'ime chũkuna'te, chekunare ũcuachi'a; re'orepamu, Ja'ku", chiijanaa'me. ¹⁴ Ũcuachi'a musanukonare pojoju cuasaju Dioni sũekaijanaa'me repana, Ũcuauji cho'okaiuna musanukona repanare cho'okaisi'jekuna. ¹⁵ Maire pa'iche re'oja'che, pãi te'eujẽ'e kuavesuche'te ïsisi'kũjekuna Repau'te Diore ũcuanũko pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju paũ mai.

10

Diopi jo'kauna Pablo ku'iu chũ'vasi'ere kũamũ

¹ Chura Cristo pe'kerũ chũ'vasi'ejache musanukonani pe'kerũ chũ'vakũ tocha saomu chũ'ũ ie chũ'o. Musanukona te'ena ija'che cutujũasome chũ'ũre: "Repau Pablo maire ja'me pani i'kavajũchũkũ rua i'kama'kua'mũ. Jã'ata'ni tũichejare pani rua chũ'ũkũ chũ'o tocha raokũ'mũ repau", chiijuasome. ² Chũ'ũ musanukonare ñara chini saiija'mũ. Musanukonapi re'oja'che pa'ito ñakũ i'kamaneja'mũ chũ'ũ. Pãi chũ'ũre, "Diore cuasama'kũja'che pa'imũ ikũ", chiinaretani i'kaja'mũ chũ'ũ. ³ Pãiu'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni pãi Diore cuasamana cavacheja'che cavama'kua'mũ chũ'ũ. ⁴ Pãi vaicheji cavama'kua'mũ chũ'ũ. Jã'ata'ni Diore cuasacuhenare cajejaikũ'mũ chũ'ũ, Dios Peore Masikũji cho'okaiuna. ⁵ Pãi Dioni cuasacuheju chekunapi Repau'ni cuasamaneaju chini rua i'kanare Diopi cho'okaiuna cajejaimasikũ'mũ chũ'ũ. Chekunapi Dios chiiche'te cho'omaneaju chini i'kanapi asa Repau'ni cuasaju jovoaju chini i'kamasikũ'mũ chũ'ũ. ⁶ Musanukona ũcuanũko Dios chiiche re'oja'chechi'a cho'oju pa'irũmũna chekunare Repau'ni jachaju re'oja'che pa'imanare repana cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũja'mũ chũ'ũ.

⁷ Sẽ'sevũ pa'imajũarũachi'a ñaju pa'ime musanukona. Pãiu ũcuauakũji meñe cuasa ña, "Chũ'ũ Cristo neekua'mũ", chiiũ cuasaku chũ'ũre ũcuaja'che, "Cristo neekua'mũ jã'ũ", chiiũ cuasaku. ⁸ Maire Paaku Dios chũ'ũre musanukonani Repau chũ'ore chũ'vaa'kũ chini jo'kasi'kua'mũ, chũ'vakuna asa musanukonapi na'a rua re'oja'che paapu chini. Musanukonani cacũ'oa'kũ chini chẽamanesi'kua'mũ Repau chũ'ũre. Jã'a vajũchũma'ñe kũamũ chũ'ũ musanukonare, chũ'ũ chũ'vachũ'ore asa jachamaneaju chini. ⁹ Jã'ajekuna musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini musanukonare pe'rukũ i'ka kũkora chini tochama'mũ chũ'ũ. ¹⁰ Chekuna pãi te'ena chũ'ũ tocha saosija'o ña ija'che cutujũasome chũ'ũre: "Rua chũ'ũkũ tocha raomũ repau. Jã'ata'ni icheja rani vesũujekũ i'kamaũ pãi te'eũ'terejẽ'e i'ka kũkoma'kua'mũ repau", chiijuasome. ¹¹ Jã'aja'ñe i'kana iere masia'ju: Chũ'ũ musanukonare so'ore pa'iu i'kakũ tocha saochẽ musanukonare ja'me sani panijẽ'e ũcua i'kakũ pa'ija'mũ chũ'ũ.

¹² Musanukonare ja'me pa'ina te'ena rua vesunata'ni ũcuanapi, "Chekunare na'a rua masinaa'me chũkuna", chiiju meñe cuasaju pojonaa'me. Repana meñe pojona pa'ivesunaa'me. Repana cho'ochẽja'che cho'oma'kua'mũ chũ'ũ. ¹³⁻¹⁴ Dios chũ'ũre cho'oa'kũ chini jo'kasi'ere musanukonare kũaku chũ'ũ pa'iche masi kũaku'mũ chũ'ũ. Ũcuauji chũ'ũna musanukona pa'icheja charo sani Cristo'te cuasache

kuachu'ore chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'uchi'a te'eu cuasasi'ere chu'vajaisi'ema'mu ja'a. Musanukonare chekuna na'a charo Cristo pa'iche kuajaisina peome. Musanukonare chu'vajaisi'ku pa'imaneni ja'aja'ne i'kaku jorechu'ore i'kaku pa'ira'amu chu'u. ¹⁵ Chekuna cho'ochete cuasaku kuama'ne chu'ure jo'kasi'echi'a kuaku chu'vakumu chu'u. Musanukonapi chu'u chu'vachu'ore asa chea si'arumu na'a re'oja'che pa'ito pojoja'mu chu'u musanukonare. Ja'aja'ne pa'iju asamasito na'a re'oja'chere chu'vaja'mu chu'u musanukonare. ¹⁶ Musanukonare chu'va pi'nisirumu so'ña canani chekuna pai chuta'a chu'vamachejña pa'inani ku'iu chu'vara chiimu chu'u, musanukona pa'icheja na'a so'o pa'inani. Chekuna charo sani chu'vasinani chu'upi cho'jepi sani chu'va rani, "Chu'upi chura chu'vajakuna Diore cuasanaa'me ja'ana", chiia jorecuhemu chu'u.

¹⁷ Me'ne i'kaju, "Rua re'onaa'me chukuna", chiimane'nu mai. Maire Paaku pa'iche'te kuaju, "Rua re'okumu Repau", chiiju pa'nu mai. ¹⁸ Paiu ucua'ji me'ne, "Re'okumu chu'u", chiiku chekurumu re'okumu; chekurumu cu'akumu. Ja'ata'ni Diopi pai'ni ucua'akuni, "Re'okumu iku", chiito re'okumu repau.

11

Jorechu'o che'chona pa'iche'te kuamu Pablo

¹ Chu'u i'kaku tochache ña cu'ache cuasamanejũ'u. Musanukonani v'e'veu i'kacheja'che jmanukoru i'kara. ² Diopi cho'okai'una musanukonare romi vanuku pa'icheja'che cu'a vanuku rua cuasaku pa'imu chu'u. Chu'u musanukonare puka'kupi mamakoji chekunare cho'oma'ne ujurechi'a te'eu'te re'oja'che paa chini isicheja'che Cristoni isisi'kua'mu, musanukonapi Repau'techi'a cuasaju re'oja'che paaru chini. ³ Ja'ata'ni vatiaña jore ai i'kache'te asa jachama'ne cho'oko Eva cacu'acojñosi'ejache musanukonapi, "Jorechu'ore asa chea jachama'ne cho'oju Jesure masi cuasache re'oja'chere uhasojanaa'me", chini samava'u cuasaku pa'imu chu'u. ⁴ Pai chekuna sani musanukonani chu'u chu'vasi'ejache chu'vama'ne Jesús pa'iche ti'ne kuaju jorechu'o chu'vanare pojonaa'me musanukona. Ja'aja'ne cho'oju musanukona rekoñoã Dios Rekocho kooma'ne tiirekocho'te pojoju koonaa'me musanukona. Jesús pa'iche ucua'repa kuache'te asa cheasina chura tiichu'ore asa cheaju pa'ime. ⁵ Repana jorechu'o che'chona chu'ure na'a rua masinama'me. Musanukona, "Rua masinaa'me ina", chiime repanare. Ja'ata'ni joreme musanukona. ⁶ Chu'u pai jainuko pa'ichejña chu'o re'oja'che masi i'kavesukuta'ni Dios chu'o masikumu. Peore ja'a chu'u cho'ocheti si'arumu cho'o ñokumu chu'u musanukonare.

⁷ Chu'u musanukona rekoñoãpi karama'ne re'oja'che paaru chini chu'u cho'ochete cho'oku Dios chu'ore kuri seema'ne chu'ova'u chu'vaku, ¿cu'ache cho'ore chu'u? ⁸ Chu'u chekuchejña sani pa'iu Jesure cuasakuanupãpi kuri isirena koo musanukonare Dios chu'o kuri seema'ne chu'vasi'kua'mu. ⁹ Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu te'eu'terej'e karache cho'omanesi'kua'mu. Reparumu Macedonia raisina mai majapãijanapi chu'u chiiche peore ro'ikaisinaa'me chu'ure. Ja'ajekuna musanukonare jmakaruj'e karache cho'oma'u ucua karache cho'oma'ne pa'ija'mu chu'u. ¹⁰ Cristo chu'o ucua'repare asa cheasi'kujeku chu'o ucua'repare i'kaku'mu chu'u. Acaya cheja si'achejña pa'inare te'eu'terej'e usecu'amu ja'a chu'u kuache. ¹¹ Musanukonani cuheku i'kama'mu chu'u. Dios masimu chu'u musanukonare rua chiia cuasache.

¹² Chu'u cho'ochete cuhama'ne ucua chu'vaku pa'ija'mu, kuri seema'ne, ja'aja'ne cho'okuna chu'ure ke'renani, "Pablo cho'ochete cho'onaa'me chukuna", chi-icu'aa'ku chini. ¹³ Repana, "Jesucristo saosinaa'me chukuna", chiiju joreme. Cristo saomanesinaa'me repana. Repana cuasachechi'a joreju che'chome. ¹⁴ Vati ai ucua'ja'che te'eñoã ángel cho'ochete re'oja'che ño'ne joreku cho'omu. ¹⁵ Repau

neena jorechũ'o che'chona ũcuau cho'ochēja'che cho'ojũ jorejũ re'oja'che pa'ina cho'ochēja'che re'oja'che ñoñe cho'ome. Jã'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache'te koojanaa'me.

Pablo repaũ'te cu'ache ti'jñesi'ere kuamũ

¹⁶ Jo'e vë'veu i'kacheja'che i'kakũ musanũkonapi chu'uni, "Vë'veu'mũ jã'u", chiijũ cuasamanea'jũ chini sëemũ chu'u. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cuasanijë'e chu'u vë'veu i'kacheja'che i'kache asa cuhemanējũ'u. Chu'u pa'iche'te jo'e na'a rũa kuara chiimũ chu'u. ¹⁷ Ie i'kakũ Jesucristo chũ'usi'e kuama'ñe te'eu vë'veu i'kacheja'che i'kamũ chu'u. ¹⁸ Pãipi jainũko repana re'oja'che pa'iche meñe kuana pa'ijũna chu'u ũcuaja'che chu'u pa'iche'te kuamũ. ¹⁹ Musanũkona meñe, "Rũa masime chũkũna", chiinata'ni jorena vë'vena i'kajũ che'chochũ'ore asa pojonaa'me. ²⁰ Musanũkonare repanani cho'okaijũ paaru chini cho'ochे rũa chũ'unare ũcuachi'a pojojũ pa'inaa'me musanũkona, jorejũ musanũkona neemajñaruã tutesonare, ũcuachi'a cuhejũ cu'ache i'kajũ ũcuauache cu'ache cho'onare. ²¹ Chu'upi musanũkonani jã'aja'ñe cho'omaũna jorena pa'iche'te i'kajũ, ¿"Repana Pablo'te na'a rũa masime", chiijũ cuasache musanũkona? Vajũchũacheta'ni ũcua i'kamũ chu'u.

Chekũna repana pa'iche meñe pojojũ kuacheja'che chu'u ũcuaja'che chu'u pa'iche'te meñe pojokũ kuamũ. Vë'veu i'kacheja'che i'kamũ chu'u. ²² "Hebreopãia'me chũkũna", chiime repana jorechũ'o che'chona. Chu'u ũcuachi'a hebreopãiu'mũ. "Israelpãia'me chũkũna", chiime repana. Chu'u ũcuachi'a Israelpãiu'mũ. "Abraham jojocojñosinaa'me chũkũna", chiime repana. Chu'u ũcuachi'a Abraham jojocojñosi'kuamũ. ²³ "Cristo'te cho'ochе cho'okainaamē chũkũna", chiime repana. Chu'u repanare na'a rũa Cristo'te cho'ochе cho'okaikũ'mũ. (Jã'aja'ñe i'kakũ vë'veu i'kacheja'che i'kamũ chu'u.) Cho'ochе na'a rũa cuaja pa'iche cho'okũ, pãi chëavu'e na'a ruarepañoã cuaocojñokũ, na'a ruarepañoã su'isuecojñokũ, ruarepañoã chueniso-vajũchũache ti'jñecojñokũ pa'ikũ'mũ chu'u. ²⁴ Judíopãi chũ'unapi chũ'urena vacapĩsimeji te'echo su'isueche treinta y nueverepañoãchi'a su'isueche'te cincorepañoã su'isuecojñosi'kuamũ chu'u. ²⁵ Choteñoã vãsochoji vaicojñosi'kuamũ chu'u. Te'echo catapĩ su'acojñosi'kuamũ. Choteñoã mar chiara saivũã choovũã fa'a ruocojñosi'kuamũ chu'u. Jã'aja'ñe ru'isirũmũ te'echo ñamina'me umucuse chiara joopo choovũjë'e peou vavakũ pa'isi'kuamũ chu'u. ²⁶ Si'arũmũ ku'iu ruarepañoã asivajũchũache ti'jñecojñokũ'mũ chu'u, vũñajooopõ, pãi te'ena pa'ichejñapi, chiañaã ko'sa mevoñeji, chiara fa'a ruochеji, põse ñaanana'me, ũcuachi'a tĩipãina'me chu'u majapãi asivajũchũache cho'ochena'me jorejũ, "Jesure cuasanaa'me chũkũna", chiina cho'ochе. ²⁷ Cho'ochе rũa cuaja pa'iche ca'nañetũ'ka cho'okũ ruarepañoã kãiñejë'e peou ti'jñecojñokũ'mũ chu'u. Ũkuchena'me ãiñe peokũ ãucuhava'u pa'iu ũcuachi'a te'ẽñoã kãñare peokũ rũa chũ'rũkũ pa'ikũ'mũ chu'u.

²⁸ Jã'aja'ñe cu'ache ti'jñecojñokũ oiu Jesure cuasakuanupũã ũcuachi'a si'achejña pa'inare si'aumucujña cuasakũ oiu pa'ikũ'mũ chu'u, "Chekũrũmũ repanapi cacu'asojũ", chini. ²⁹ Repanare ja'me pa'ikũ re'oja'che cho'o koka peoto repaũ'te cuasakũ oimũ chu'u. ũcuachi'a repanapi ũcuauakujĩ cacũ'ocojñosi'ku pa'ito chu'u rekocho rũa oimũ repaũ'te. ³⁰ Jã'aja'ñe pa'iu chu'u pa'iche meñe pojokũ kuani chu'u cho'ovesuche'te kuaja'mũ chu'u. ³¹ Maire Paakũ Jesucristo Pũka'ku Dios, pãi si'arũmũ pojocojñokũ, chu'u ũcuarepa i'kache masimũ. ³² Jo'e chu'u pa'iche'te kuara. Damasco vũ'ejoopo chu'u saisirũmũ Aretas ũcuauũkore chũ'ũkũ pa'isi'kuamũ repacheja pa'inare. Repaũ'te ũcuajoopo canare chũ'ũkaikujĩ chũ'ũna chu'uni chëañũ chini pãi rũa pë'jesinaa'me reparũmũ. ³³ Jã'ata'ni reparũmũ chu'ũre ju'ena maña repajoopo je'na pachusi'pa jã'achõ'jena mũmũ pa'isa'arũji casorena chu'ũre chëañũ chini pë'jenare chëacõjñoma'ñe sanisosi'kuamũ chu'u.

12

Pablo Repaḡ ḡasi'ena'me asasi'e kuamḡ

¹ Chu'u pa'iche'te meḡe kuaku ũcua cuhama'ḡe kuara. I'kate'ekuta'ni chu'ure Maire Paaku Jesucristo ḡosi'ena'me Repaḡ kuasi'ere ũcua kuaja'mḡ. ² Chu'u Jesucristo'te jovouna Dios Repaḡ pa'icheja chu'ure muasi'e chura ie catorcerepaḡsurumḡa'me. Chekurumḡ chu'u ca'nivuna'me rekocho muicosomḡ, chekurumḡ rekochochi'a. Chu'uta'ni vesumḡ. Diochi'a masimḡ jā'a. ³ Ca'nivuna'me saimaneni rekochochi'a saicosomḡ chu'u reparumḡ. Diochi'a masimḡ jā'a. ⁴ Iechi'a masimḡ chu'u: Dios chu'ure Repaḡ pa'icheja muasirumḡ chekunare pāi te'eḡ'terejē'e kuaḡseche'te chu'o asasi'kuamḡ chu'u. ⁵ Reparumḡ chu'u cho'osi'e pojoku kuauato na'a rua kuara'amḡ chu'u. Jā'ata'ni chu'uchi'a masiche'te meḡe pojoku kuama'ḡe chu'u cho'ovesuche'te kuato na'a re'omḡ. ⁶ Chu'u masiche kuache ũcuarepajekuna peore kuani vē'veḡ i'kacheja'che i'kamanera'amḡ chu'u. Jā'ata'ni kuama'mḡ chu'u jā'a, pāipi chu'u meḡe kuachu'ochi'a asaju pa'ima'ḡe chu'u cho'o ḡoḡe'te cuasa masia'ju chini. ⁷ Jā'ajekuna Repaḡ chu'urechi'a ḡosi'e meḡe ruarepa cuasaku pojomanea'ku chini vati ai chu'ure jū'iḡe cho'оче ḡsema'kuamḡ Dios. ⁸ Chu'ure jū'iḡe'te cho'оче'te ḡsea'ku chini Maire Paaku'te choteḡoḡ sēesi'kuamḡ chu'u. Jā'ata'ni Repaḡ chu'ure ũcua ḡsema'kuamḡ. ⁹ Jā'ata'ni sēeto ija'che i'kasi'kuamḡ Repaḡ chu'ure: “Chu'upi cho'okaiuna cu'ache ti'ḡecojḡokuta'ni pojoku pa'iu chu'uni masi cuasaku re'oja'che pa'imasiku'mḡ mu'u. Re'oja'che pa'ivesunare chu'upi na'a rua re'oja'che cho'okaiuna chu'u Masiu cho'оче pāi na'a rua ḡomḡ”, chiisi'kuamḡ Repaḡ. Jā'aja'ḡejekuna chu'u cho'ovesuche'te meḡe cuasaku na'a rua pojoku pa'imḡ chu'u, Cristoji Peore Masiuji chu'uni na'a re'oja'che cho'okaḡ chini. ¹⁰ Chu'upi meḡe, “Rua vesu'mḡ chu'u”, chiiu cuasaku ũcuauji cho'okaiuna pojoku Diore cuasache na'a rua masiku'mḡ chu'u. Jā'ajekuna chu'u Cristoni cuasaku pa'ivesache'te meḡe pojoku kuamḡ chu'u, cho'ovesuchena'me, cu'ache cutucojḡoḡe, cu'amajḡaruḡ karache, cu'ache cho'ocojḡokḡ pa'iche.

Corinto vu'ejoopo pa'inare jo'e sani ḡa vajuchusi'ere kuamḡ

¹¹ Musanukonapi chu'uni cu'ache i'karena vē'veḡ i'kacheja'che i'kaku tochasi'kuamḡ chu'u ija'ova. Chu'ure musanukona rua re'oja'che cho'okaiku'te, ḡje'se pa'iuḡa pojoma'ḡe, pojou re'oja'che i'karuja'chere? Repanare jorechu'o che'chonare, musanukona, “Rua masinaa'me”, chiinaa'me. Jā'ata'ni chu'ure rua vesu'teta'ni na'a rua vesunaa'me repana. ¹² Chu'u musanukonana'me pa'irumḡ cuhama'ḡe Diochi'a cho'omasiche'te pāi vasoचना'me cheke peore cho'o ḡoku pa'iu chu'u jorema'ḡe Jesús saosi'ku pa'iche cho'o ḡosi'kuamḡ musanukonare. ¹³ Jesure cuasakuanupḡḡ chekuchejḡa pa'inare cho'okaicheja'che cho'okaiku'mḡ chu'u musanukonare. Jā'ata'ni musanukona pa'ichejachi'a musanukonani karache cho'ocuheku kuri kooma'ḡe Dios chu'o chu'vasi'kuamḡ chu'u. Jā'aja'ḡe chu'upi cu'ache cho'oru chu'u cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejḡ'u.

¹⁴ Chura musanukona pa'icheja ka'chaḡoḡ sani ḡasi'kupi jo'e saipi'ramḡ chu'u. Jo'e ũcuaja'che karache cho'oma'ḡe pa'iu Dios chu'o kuri kooma'ḡe chu'vaja'mḡ chu'u musanukonare. Musanukona pa'amajḡaruḡe chini chu'vama'mḡ chu'u; musanukonarechi'a chiiu chu'vamḡ. Chii'va'napi kuri chi'i puka'kupaire kuirama'me. Puka'kupāia'me kuri chi'i repana mamachii'va'nare kuirana. ¹⁵ Chu'u muja'kuja'iu pa'iu musanukonani chiiu pojoku chu'u paacheji peore ro'ikaiu pa'ija'mḡ. ũcuachi'a musanukonani oiḡ rua ca'naḡetu'ka cho'оче cho'okaiḡ pa'ija'mḡ chu'u musanukonare. Chu'u musanukonare si'arumḡ na'a rua chiiu pa'imḡ. Musanukonata'ni chu'u chiicheja'che chu'ure chiiju pa'imacosome. ¹⁶ Musanukonare karache cho'okaima'kuamḡ chu'u. Jā'ata'ni pāi te'ena, “Repanare rua joreku

repana paamajñaruãre tua paamu repau”, chiinaa'me chu'ure. ¹⁷ Pãi musanukona pa'ichejana joreku sao cu'ache cho'omanesi'kua'mu chu'u musanukonare, kurire jñaara chini. ¹⁸ Titore musanukonani ñajaa chini, sēni saoku ũcuachi'a chekure Jesure cuasaku'te ũcuana'me saosi'kua'mu chu'u. Repau Tito ũcuachi'a musanukonare joreku cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Chukuna te'eka'chapana musanukonare ũcuate'e cuasanajeju ũcuaja'chechi'a cho'okaiju pa'inaa'me.

¹⁹ Chekurumu musanukona chu'ure ija'che cuasacosome: “Maipi repau pa'iche'te ña re'oja'che cuasaa'ju chini jā'aja'ñe i'kacosomu repau”. Jā'ata'ni Diopi ñato Cristo neekujeku musanukonare re'oja'che pa'iche'te che'cheju na'a re'oja'che cho'o koka paa'ju chini peore cho'omu chu'u jā'a. ²⁰ Musanukonare sani ñavajuchuache cuasamu chu'u, “Chekurumu repana chu'upi saito ũcu cu'ache pa'iju chu'u chiiche cho'omana pa'ijanaa'me”, chini cuasaku. Musanukonapi jā'aja'ñe pa'ito chu'u ũcuaja'che musanukona cuheche'te cho'oja'mu. “Chekurumu repana sāiñechi'a cavaju, chekuna nee tua paaneeju, sāiñechi'a pe'ruju, te'ekuanuchi'a pa'iju, sāiñechi'a ke'reju cu'ache cutuju, chekunare vesuroiju, sāiñechi'a cuheju ũcuankoko te'enachi'a ũcuauache cho'ojū pa'icosome repana”, chini cuasaku saivajuchumu chu'u. ²¹ Chekurumu chu'u musanukona pa'icheja jo'e sairumu meñe rua pojoku cuasamanea'ku chini Diopi cho'ona musanukona pa'iche'te ña kukusojamū chu'u. Aperumu musanukona te'ena vajuchuache cho'ojū musanukona pa'imanare ja'me kãiju cheke ũcuauache cho'ojū pa'isinaa'me. Chu'u jo'e sani ñato musanukona aperumu cu'ache cho'osi'e ũhasoma'ñe ũcu cho'ojū pa'ito rua oija'mu chu'u.

13

Cu'ache cho'omanea'ju chini chu'vasi'ea'me

¹ Chura saichena'me choteñoã sani ñaja'mu chu'u musanukonare. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãi chotena chekurumu te'eka'chapana repana ñasi'e ũcuate'e kuato chu'o ũcuarepaa'me jā'a,

chiimu. ² Chu'u chura i'kajache chotena i'kacheja'che pa'imū. Musanukona pa'icheja chu'u ka'chañoã saisirumu musanukonare i'kasi'e so'o pa'ikuta'ni chura jo'e ũcuare i'kakū tochamu chu'u. Jo'e sani ñani aperumu cu'ache cho'osinana'me chekunare repapani ũhasoma'ñe ũcu cu'ache cho'ojū pa'ito etoja'mu chu'u repañare ũcuankore. ³ Cristo chu'ure musanukonani i'kakaam chini raosi'ere musanukonapi, “Cho'o ñojũ'u”, chijuna repañare etoja'mu chu'u. Repau Cristo musanukonare cu'ache ti'jñeñe chũ'uñe koka peoma'mu. Peore Masiujeku musanukonapi jo'e cu'ache cho'omanea'ju chini musanukonare cu'ache ti'jñeñe chũ'umasiku'mu Repau. ⁴ Repau'te Cristo'te tã'tavesukuna cho'ocheja'che kurususẽ'verona jẽ'jo vėasosinaa'me. Jã'ata'ni Dios Peore Masiuji cho'okaiuna vajurani irumu pa'ikū'mu Repau. Chukuna ũcuaja'che Cristo neenajeju tã'tavesunaja'ñe cu'ache cho'ocojñoju pa'inata'ni Dios Peore Masiuji cho'okaiuna ũcuana'me pa'iju ũcu cho'okaiju pa'ijanaa'me musanukonare, na'a re'oja'che paapu chini.

⁵ Musanukona rekoñoã pa'iche'te meñe cuasajũ'u; ¿Diore cuasarepache musanukona? Musanukonapi Diore jorema'ñe cuasato Jesucristo musanukonare ja'me pa'imū. ⁶ ũcuachi'a chu'u pa'iche'te jā'aja'ñe ña cuasani chu'u Diore cuasaku pa'iche masijanaa'me musanukona. ⁷ ũcuauji cho'okaiuna musanukona cu'ache cho'oma'ñe paapu chini Diore sėekaimu chu'u. Chu'u Repau'te cuasaku pa'iche'te cho'o ñoku sėema'mu chu'u jā'a. Musanukonapi re'oja'che paapu chini sėekaimu chu'u, chu'u Repau'te cuasama'ñe ñokujẽ'e. ⁸ Dios chu'o ũcuarepajekuna

jachacu'akuna jachamau musanukonapi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere na'a rua

cho'ojũ paapũ chini si'arũmũ cho'okaikũ'mũ chũ'ũ. ⁹ Jã'ajekũna chũ'ũpi koka peoũja'che ñokũta'ni mũsanũkona cu'ache cho'omapũ re'oja'che cho'o koka paato ũcua pojomũ. Ũcuachi'a mũsanũkona Diopi cho'okaiũna na'a rũa re'oja'che paapũ chini Repaũ'te si'arũmũ sũekaiũ pa'ija'mũ chũ'ũ. ¹⁰ Jã'are chini chuta'a chũ'ũ saimarũmũna ie chũ'o charo tocha saomũ chũ'ũ mũsanũkonare, cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che pa'ijũna sani mũsanũkonani cu'ache cho'omanera chini. Dios chũ'ũre mũsanũkonani Repaũ chũ'ore chũ'vakũ re'oja'che cho'okaau chini jo'kasi'kũa'mũ, cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che pa'ijũna mũsanũkonare cu'ache cho'oma'ñe che'chokũna na'a re'oja'che paapũ chini.

Pablo i'ka pi'ni chũ'o saokũ tochasi'ere kũamũ

¹¹ Chũ'ũ majapãijana, ija'ova tocha pi'nicuhamũ chũ'ũ. Mũsanũkonapi pojojũ pa'ijũ re'oja'chechi'a cho'oto re'omũ. Ũcuanũko chũ'ũ chũ'vachũ'ore asa chẽa cho'ojũ ũcuate'e cuasajũ re'oja'che ja'me pa'ito maire oiũ re'oja'che pa'iche Cho'okaikũji Dios ja'me pa'ija'mũ mũsanũkonare. ¹² Re'oja'che pa'ijũ sãĩñechi'a cuasajũ chẽse pojojũ pa'ijũ'ũ. ¹³ Chekũna Jesure cuasana ũcuanũko chũ'o saome mũsanũkonare. ¹⁴ Maire Paakũ Jesucristoji ũcuanũkore re'oja'che cho'okaau mũsanũkonare. Dios maire oikũji cho'okaiũna Repaũ Rekochoji mũsanũkonare ũcuanũkore ja'me re'oja'che paapũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Galacia cheja pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Jesucristo saosi'kujeku pãi chëa saomanesi'kua'mu. Mai Ja'ku Dios, Repau'te jüniso tâcojñosi'kure Vasosi'ku ùcuachi'a chu'ure saoku'mu Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. ² Chu'u musanukonare, Jesucristo'te cuasaju Galacia cheja pa'ikuanupua ija'ova utija'ova chu'ure icheja ja'me pa'ina mai majapãijanana'me tocha saomu. ³ Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo'ji musanukona rekoñoãna re'oja'che pa'iche cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u. ⁴ Repau Jesucristo mai Ja'ku Diopi chiiuna mai cu'ache cho'oche jüni ro'ikaisi'kua'mu, maipi pãi cu'ache cho'onana'me pa'inata'ni cu'are jvomasiju re'oja'che pa'imasia'ju chini. ⁵ Repau Dios si'arumu cuhama'ne pojocojñoku, "Peore masiu'mu mu'u; rua re'oku'mu", chiicojñoku paau. Jã'aja'ne paau.

Jesucristo'te cuasache kuachu'ore jachaju tiiñere chu'vache'te kamu

⁶ Cristo re'oja'che cho'okaisi'jekuna musanukonare chëa Paaku'te Diore cuasache musanukonapi na'mi jo'kasopi'rajuna asa kukumu chu'u. Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chëa cuasasina chura chekere asa chëaju pa'ime musanukona. ⁷ Repachu'o musanukona mama che'chechu'o vati toa uuche Æsekaiku pa'iche'te kamuachu'oa'me. Pãi Dios chu'o Cristo pa'iche kuachu'ore sa'ne tiiñe kaju cacu'oju pa'ime musanukonare. ⁸ Pãi ùcuauanapi chukuna musanukonare chu'vasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachu'ore jachaju repachu'o chu'vama'ne tiiñere chu'vani vati toare ai sani uuju paaru, chukunapi jã'apãani ángel cunaumu raisi'kupi jã'aja'ne chu'vanijẽ'e. ⁹ Chura i'kasi'ere jo'e ùcuare i'kara. Chu'upi chu'vakuna musanukona asa chëasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachu'ore ùcuauakuji jachaku repachu'o chu'vama'ne tiiñere chu'vani vati toare ai sani uuku paau.

¹⁰ Chu'u cho'oche'te paipi ña pojoa'ju chini cho'oma'ne Diopi ña pojoa'ku chini cho'oku pa'iku'mu chu'u. Paipi chu'uni pojoa'ju chini cho'oku pani Cristo'te cho'oche cho'okaiku pa'imanera'amu.

Dios chu'ore chu'vaa'ku chini saosi'ku cho'osi'ere kamu Pablo

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Musanukonapi masia'ju chini i'kamumu chu'u ie: Chu'u musanukonare chu'vachu'o Jesucristo'te cuasache kuachu'o rupu pãi cuasasichu'oma'mu. ¹² Chu'ure repachu'o masiche pãi chekunapi che'chomanesinaa'me. Jesucristo'ji kuasi'kua'mu chu'ure jã'a, masia'ku chini.

¹³ Chu'u Jesure chuta'a cuasamau chukuna judiopãi cuasache cuasaku pa'irumu cho'osi'e asasinaa'me musanukona. Reparumu Jesucristo'te cuasanani ùcuauukore cacu'ora chini repanare chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cu'ache cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Reparumu chukuna aipãi jo'kasi'e judiopãi cho'oche peore masi cho'oku chu'u majapãi jainukore chu'ujanare na'a rua masi cho'osi'kua'mu chu'u. ¹⁵ Jã'ata'ni Dios chu'uni chiiu chu'u chuta'a jñaamarumuna chëasi'kua'mu na'a pa'isirumuna Repauni cho'oche'te cho'okaau chini. ¹⁶ Chura Repau'te chu'ure'oratumjekuna chu'upi Repau chu'ore asa chëa Mamakuni cuasaku jovo Jesucristo'te cuasache kuachu'ore judio peonani chu'vajaau chini cho'okaisi'kua'mu Repau chu'ure. Repau'te jovosirumu Repau chu'ore che'chera chini chekunare Jesure cuasanare sëejaimanesi'kua'mu chu'u. ¹⁷ Ùcuachi'a chu'ure na'a charo Jesucristo saosinare Jerusalén pa'inare sani ñamanesi'kua'mu chu'u. Jã'aja'ne cho'oma'ne

teana Arabia cheja pãï peocheja saisi'kupi na'a pa'isirumuna Damasco vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u.

¹⁸ Choteŕsurumu pa'isirumuna Pedroni ña masira chini Jerusalén vu'ejoopona sani ũcuana'me quincerepaumucujña pa'isi'kua'mu chu'u. ¹⁹ Jã'ata'ni reparumu chekunare Jesús saosinare te'eu'terejẽ'e ñamanesi'kua'mu chu'u. Maire Paaku cho'jeu'te Santiago'techi'a ñasi'kua'mu chu'u. ²⁰ Dios asaku'te jorema'ñe chu'o ũcuarepare kuaku ie chu'o tocha saomu chu'u musanukonare.

²¹ Repanare ñacuhisirumu ũcuachejapi Siria chejana'me Cilicia cheja saisi'kua'mu chu'u. ²² Mai majapãijana Judea cheja pa'iju Cristo'te cuasakuanupu reparumu chu'ure ñamanajeju vesusinaa'me. ²³ Reparumu pãï chu'u pa'iche cutuche ija'che chiiche'te asaju paniasome: "Aperumu maire Jesure cuasache'te ũseku cacu'ora chini cu'ache cho'oku pa'isi'ku chura pãipi Jesuni cuasaja'ju chini Dios chu'ore chu'vaku pa'iasomu", chiiju paniasome pãï. ²⁴ Jã'aja'ñe chu'u cho'oche'te asaju reparumu Dioni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju paniasome repana.

2

Chekuna Jesús saosina Pablo'te pojosi'ere kumtu

¹ Catorcerepaŕsurumu pa'isirumuna Bernabena'me Jerusalén vu'ejoopona jo'e saiũ Titore ja'me saku saisi'kua'mu chu'u. ² Diopi chũ'umuna Repau'te cuasanare ũcuaukore chũ'unarechi'a cutura chini saisi'kua'mu chu'u repacheja. Chi'i chu'u judío peonare Dios chu'o chu'vache'te kuasi'kua'mu chu'u repanare, kuauna masiju repanapi ũsemaruna chu'u cho'ocheji cho'osomanea'ku chini. ³ Reparumu Titore chu'una'me saisi'kure griegopãijeku jĩkomu chã'tiro pa'ica'niru chũto tuacojñomanesi'kureta'ni, "Jĩko ca'niru chũto tuacojñojũ'u", chiiju chũ'umanesinaa'me repana. ⁴ Pãï chekunapi maini Jesure ũcuarepa cuasanani, "Jesure cuasanaa'me chũkuna", chiiju jorenapi ja'me chi'iju ke'rejuna saisi'kua'mu chu'u. Repana jorena maipi Jesucristo neenajeju mai rekoñoã cuasache'te re'oja'chere cho'ojuna ñañu chini raisinaa'me, ña pi'ni chũkuna'te pa'ivesache peore chũkuna judío aipãï chũ'u jo'kasi'ere cho'oche'te chũ'ũñu chini. ⁵ Jã'ata'ni chũkuna musanukonapi Dios chu'o ũcuarepare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore ũcu cuasaju paaru chini repana joreju i'kache jmamakarujẽ'e asa cho'oma'ñe ũcu ũcuarepare cho'ojũ pa'inaa'me.

⁶ Jã'ata'ni Diopi pãï ũcuaukore ũcuapa'ruvachi'a cuasakuna Repau'te cuasanare chũ'unare vajuchumanesi'kua'mu chu'u. ũcuachi'a chu'upi repana chũ'una pa'icheja'che pa'inaa'chu'ure pojoju, "Ija'che chu'vajaijũ'u mu'u", chiiju chũ'umanesinaa'me repana chu'ure. ⁷ Repau Jesucristo'te cuasache kuachu'ore judiõpãire chu'vaa'ku chini Dios Pedro'te jo'kasi'ejache chu'ure Repau ũcuachu'ore judío peonani chu'vajaau chini jo'kasi'e chu'upi kuauna asa, masisinaa'me repana. ⁸ Repau Dios Pedro'te judiõpãire chu'vaa'ku chini jo'ka Cho'okaikujũ chu'ure ũcuachi'a ũcuauji jo'ka judío peonani chu'vaa'ku chini cho'okaikũ'mu. Jesús saosinaa'me chũkuna ka'chana.

⁹ Jã'ajekuna repana Jesure cuasanare chũ'una Santiagona'me Pedrona'me Juan chu'u Jesús saosi'ku pa'iche'te asa pojoju chũkuna'te Bernabena'me chu'ure ija'che i'kasinaa'me: "Musanukona chũkunaja'ñe pa'inaa'me", chiiju, "Musanukonapi judío peonani Dios chu'ore chu'vato re'omu; chũkunata'ni judiõpãire ũcu chu'vaju pa'ijanaa'me", chiisinaa'me. ¹⁰ Iechi'a i'ka jo'kasinaa'me repana chũkuna'te: "Chũova'na pa'iva'nare cavesuma'ñe cuasaju re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u", chiisinaa'me. Jã'ata'ni chũkuna ũcuare si'arumu cho'ojũ pa'inaa'me.

Pedroji jo'e cho'omanea'ku chini Pablo i'kasi'ea'me

11 Na'a pa'isirumũ chũ'u Antioquía vũ'ejoopo co'isirumũ Pedroji ũcuajoopo'te rani pa'ia cu'ache cho'okũna ñakũ jo'e jã'aja'ñe cho'omanea'kũ chini i'kasi'kũa'mũ chũ'u repau'te. 12 Reparumũ Jerusalén vũ'ejoopo Santiagona'me pa'ina chuta'a raimarumũ judío peonana'me ãu ãiu pa'isi'kũa'mũ repau, judiõpãitã'ni. Jã'ata'ni repana raisirumũ vajuchukũ repauni pe'rumanea'jũ chini judío peonare cuheku pa'icheja'che ja'me pa'imanesi'kũa'mũ repau, judío peonarejatũ'ka jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojñoñe chũ'ũnapĩ ratena. 13 Jã'aja'ñe Pedroji ũcuarepa peoche'te cho'okũna chekũna judiõpãĩ ña ũcuaja'che cho'osinaa'me. Bernabejatũ'ka repana cho'oche ña ũcuaja'che cho'osi'kũa'mũ. 14 Repanapi Cristo chũ'o ũcuarepa chũ'ũñe'te masi cho'omapũna ña repana asajũ'te Pedro'te ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'u: "Mũ'u judiõpãitã'ni peore mai judío aipãĩ jo'kasi'e cho'oma'ñe judío peokũja'che pa'ikũmũ. Jã'aja'ñe pa'ikũta'ni chura judío peonare, 'Mũsanũkõna pa'iche cu'amũ', chiiũ judío pa'iche paapũ chini chũ'ũkũja'che cho'omũ mũ'u", chiisi'kũa'mũ chũ'u repau'te.

15 Ija'che i'kasi'kũa'mũ chũ'u: "Mai chĩirũmũna teana judiõpãĩ aineesinaa'me. Jã'ajekũna judío peona cho'ocheja'che cu'ache cho'omanaa'me mai. 16 Jã'ata'ni ie masime mai: Diopi ñato Repauji chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'e cho'ona pãĩ te'ũjẽ'e re'okũ peojũasome. Jesucristo'te cuasanachi'aasome re'ona, Repauji ñato. Pãĩ ũcuauanare re'õja'chechi'a cho'ona pa'iauto Jesucristoni cuasajũ jovoche pa'imũ. Jã'ajekũna mai judiõpãĩ Repau chũ'u jo'kasi'e cho'õjũ aineesinata'ni Jesucristo'te cuasajũ jovosinaa'me, Diopi mai cu'ache cho'oche'te tũnosokani jo'e cuasamaũ, 'Re'onaa'me ina', chiaũ chini. Repau aperumũ chũ'u jo'kasi'e cho'onareta'ni te'ũ'terejẽ'e, 'Re'onaa'me ina', chiima'kũa'mũ Repau, repare peore cho'omapũna.

17 'Mai aperumũ cu'ache pa'isinaa'me. Jã'ajekũna re'ona paũu chini, 'Cu'ache cho'onaa'me chũkũna', chiiũ Jesucristoni cuasajũ jovosinaa'me mai. Jã'ata'ni chekũna judiõpãĩ Jesure cuasamana ija'che i'kame maire: 'Jesucristoji cho'õkaiũna judiõpãĩ re'õja'che pa'isina mai judiõpãĩ pa'iche'te jo'kaso chura cu'ache pa'ime ina', chiime. Jã'ata'ni joreme repana. Jã'aja'ñema'mũ. Jesucristo jmamakaruẽ'e cu'ache cho'oma'kũa'mũ. 18 Chũ'ũpi Dios pa'ichejana sasa chini aperumũ chũ'u jo'kasi'e cho'osi'kũpi Jesucristoni jovo chũ'u cho'osi'e ũhaso pa'ikũji churana ũcuare cho'okũ re'okũ pasa chini jo'e cho'oni Jesucristo chũ'ũñe'te cho'oma'ñe pa'imũ. 19 Aperumũ, 'Chũ'ũpi Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'omaneni cho'õsoja'mũ', chiiũ cuasasi'kũa'mũ chũ'u. Jã'are masikũ cho'oche Diore pojojũ aperumũ cho'õsimajñaruãchi'a jo'kaso Jesucristoni cuasakũ jovosi'kũa'mũ chũ'u Diona'me re'õja'che pa'ia Repau chiiche'te cho'okũ pasa chini.

20 'Jesucristo jũni ro'ikaicojñoñosi'kũjekũ kurususẽ'verona Repau'te jẽ'jo vẽasosi'ejã'che cho'õcojñoñosi'kũa'mũ chũ'u. Jã'ajekũna chũ'u chura chũ'ũpi meñe jũni ro'isi'ejã'che pa'ia chũ'u chiichejẽ'e cho'oma'ñe Cristoji cho'õkaiũna Repau chiichechi'a cho'okũ pa'ikũmũ. Repau'te Dios Mamaku'te chũ'ũni oia Repauji meñe isikũ chũ'ũre jũni ro'ikaisi'kũni cuasakũ chũ'u icheja cheja pa'irumũ cho'oche peore cho'õkaiũ pa'ikũmũ chũ'u. 21 Dios chũ'ũre cho'õkaiche cuhema'mũ chũ'u. ũcuauji chũ'ũũna Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'kũa'mũ maini ũcuauũna'me re'õja'che pa'ire'õakũ chini. Aperumũ chũ'u jo'kasi'ere cho'õjũna maini Diona'me re'õja'che pa'ire'õche pa'ito Cristo maire jũni ro'ikaisi'e jũnite'esi'e pa'ira'amũ. Maipi re'õja'che cho'o koka peojũna jã'aja'ñe Repau aperumũ chũ'u jo'kasi'e cho'õjũ Diona'me re'õja'che pa'icũ'amũ maire. Jã'ajekũna Cristo maire oia maire cho'õvesache'te cho'õkaiũ jũni ro'ikaisi'kũa'mũ maire Diona'me re'õja'che paapũ chini", chiisi'kũa'mũ chũ'u.

Dios pa'ichejana sañu chini Repaṁ aperumṁ chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe Diore cuasache'te kṁamṁ

¹ Asarepajũ'u, Galacia cheja pa'ina. Jorena chũ'vachũ'ore ruarepa asajũ vē'vena carũnisosinaa'me mṁsanukona. Aperumṁ chũkuna mṁsanukonare Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ere pe'kerũji ruṁ masi kuasinaa'me. ² ¿Je'se cho'oju Dios Rekocho koore mṁsanukona? ¿Dios aperumṁ chũ'u jo'kasi'ere peore cho'oju koore? Pāasinaa'me. Repaṁ chũ'o re'oja'chere asa chẽa Jesuni cuasajũ koosinaa'me mṁsanukona Repaṁ Rekocho. ³ Jã'ata'ni chura, ¿je'se pa'ina Dios cho'okaiche'te cuheju rupũ aperumṁ chũ'u jo'kasi'ere cho'oju Dios pa'ichejana saiche cuasache mṁsanukona, Jesure apecuasarumṁ Dios Rekocho koosinata'ni? Ruṁ tĩñe cuasame mṁsanukona. ⁴ Jesuni cuasajũ cu'ache ti'jñecojuña cu'are juvo koka paajũ re'oja'che pa'iche na'a ruṁ che'cheme. ¿Mṁsanukona jã'aja'ñe che'chemanere? Che'chesinaa'me. ⁵ Dios mṁsanukonapi Repaṁ chũ'o asa chẽasi'ere cuasajũna Repaṁ Rekocho'te ĩsi mṁsanukona cho'ocheji Repaṁ cho'omasiche pãi vasoche cho'okaikũ'mṁ. Mṁsanukonapi aperumṁ chũ'u jo'kasi'ere masi cho'ojuña cho'okaichema'mṁ jã'a.

⁶ Abraham pa'isi'ere cuasajũ'u. Dios chũ'o aperumṁ tocha jo'kasi'e ija'che kṁamṁ repaṁ pa'isi'e:

Abrahamre Repaṁni cuasakuna, “Re'okũ'mṁ ikũ”, chiniasomṁ Dios, chiimṁ. ⁷ Ie masiche pa'imṁ mṁsanukonare: Diore masi cuasana Abraham jojosiñajanaa'me repaṁ cuasacheja'che Diore cuasanajeju. ⁸ Dios judío peonare Repaṁni cuasajũna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũ Repaṁ repanare cho'okaijachere kũakũ Abrahamre i'kasi'e Repaṁ chũ'o re'oja'che aperumṁ tocha jo'kasi'e ija'che kṁamṁ:

Mũ'upi chũ'uni masi cuasakuna mũ'u jojojure icheja chejana raoja'mṁ chũ'u si'avãjũpãire re'oja'che cho'okaiũ paau chini, chiimṁ Abrahamre Dios i'kasi'e. ⁹ Jã'ajekuna Dios Repaṁ'te masi cuasanare Abrahamre Repaṁni masi cuasakuna cho'okaisi'eja'che re'oja'che cho'okaimṁ.

¹⁰ Pãi Dios pa'ichejana sañu chini cuasajũ Repaṁ aperumṁ chũ'u jo'kasi'e cho'ona vati toana sani cho'osojanaa'me. Repaṁ chũ'o aperumṁ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kṁamṁ:

Dios aperumṁ chũ'u jo'kasi'e tocha jo'kasikorovũ pa'iche'te cho'oju peore si'arumṁ masi cho'omanesina pãi ũcuauko cho'osojanaa'me, chiimṁ. ¹¹ Chekũcheja ija'che kṁamṁ:

Diopi ñato Repaṁ'te cuasana re'onaa'me.

Jã'ajekuna repaṁ ũcuauña'me si'arumṁ re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimṁ. Aperumṁ Repaṁ chũ'u jo'kasi'ere cho'oju re'ona pañu chiinare pãi te'eũ'terejẽ'e, “Re'onaa'me ina”, chiima'mṁ Dios. ¹² Aperumṁ Repaṁji chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e Diore cuasache i'kama'ñe, chũ'ũsi'e cho'ochechi'a i'kamṁ. Repaṁ chũ'o tochasikorovũ ija'che kṁamṁ:

Dios chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'ona Repaṁ pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me, chiimṁ.

¹³ Jã'ata'ni Cristo maire, Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ovesujũ te'eũjẽ'e peore masi cho'omapũ vati toa uura'asinare, mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kũamṁ, maipi vati toana saimanea'ju chini. Maipi cu'ache cho'ocojñomanea'ju chini mai cho'ocojñora'asi'e ũcuauji mai cu'are peore ro'ikaiũ si'ache cu'ache cho'osi'kũ cho'ocojñõñeja'ñe cu'ache cho'ocojñõsi'kũamṁ Repaṁ. Dios chũ'o aperumṁ tocha jo'kasi'e ija'che kṁamṁ jã'a:

Pãiu'te tiripũna jẽ'jo nukocojñokũ'te ñani,

“Repaṁ cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie”, chiijanaa'me pãi,

chiimũ. ¹⁴ Jã'ajekũna Dios maire irũmũ Repaũ aperũmũ Abrahamre, “Mũ'ũ jojocojñojaũre si'avãjũpãire re'oja'che cho'okaũũ chini raoja'mũ chũ'ũ”, chiisi'ere ũcuarepa cho'okũ Jesucristo'te chejana raosi'kũa'mũ, mai cu'are jũni ro'ikakũna maipi Repaũ, “Cho'okaija'mũ”, chiisi'ere si'avãjũpãĩ Jesuni cuasajũ Repaũ Rekocho'te kooa'jũ chini.

Abrahamre cho'okaija'mũ chiisi'ena'me Moiserere chũ'ũ jo'kasi'ere kũamũ

¹⁵ Chũ'ũ majapãijana, ija'chea'me jã'a: Pãĩũji repaũ cho'oja'mũ chiiche'te kũakũ tocha pi'ni mamĩ tocharu chekũpi jo'e na'a rũa kũakũ tochacu'amũ jã'a. Ũcuachi'a sãjocu'amũ. Jã'aja'ñea'me Dios cho'oja'mũ chiisi'e. ¹⁶ Dios Abrahamre Repaũ cho'okaijache i'karũmũ repaũ jojocojñojanare jainũkore i'kama'ñe te'eũ pa'ijachechi'a i'kaasomũ repaũ jojocojñojaũ pa'ijachere. Cristoa'mũ repaũ jojocojñoosi'kũ. ¹⁷ Jã'arũmũpi cuatrocientos treintarepaũsũrũmũ pa'isĩrũmũna Dios pãĩpi ñajũ cho'ojũ paapũ chini Repaũ chũ'ũñe Moiseni jo'kaasomũ. Jã'ata'ni reparũmũ Abrahamre Repaũ charo i'kasi'e ũhasomaneasomũ Repaũ. Repa Abrahamre i'kasi'e ũcua pa'ĩũ ũcuarepa cho'ocojñoocuhamũ. ¹⁸ Diopi Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onani vati toa uuche'te ũsekaito Abrahamre Repaũ na'a charo i'kasi'e jorechũ'o pa'ira'asi'kũa'mũ. Jã'ata'ni Dios maini oiũ Repaũ Abrahamre jã'aja'ñe cho'okaija'mũ chiisi'e ũcuarepa cho'osi'kũa'mũ.

¹⁹ Chekũrũmũ mũsanũkona chũ'ũ i'kaku tochache ija'che cuasajũ i'kacosome: “Jã'a pa'ito pãĩpi ñajũ cho'oa'jũ chini Moisés tochasi'e, ¿je'se cho'ora chini chũ'ũ Repaũ?”, chiicosome. Ija'chea'me: Pãĩpi Abraham jojocojñoosi'kũre Jesucristo'te raorũmũjatũ'ka repa chũ'ũ jo'kasi'ere ña, “Chũ'ũ cu'akũjekũ Dios chiiche re'oja'che cho'ovesũmũ”, chiijũ cuasaa'jũ chini jo'kasi'easomũ jã'a. Repa aperũmũ chũ'ũsi'e Moiseni ángelepi kũajũna tocha jo'kaasomũ maire. ²⁰ Jã'ata'ni Dios Abrahamre i'kasi'e ángelepi kũakaapũ chini chũ'ũma'ñe ũcuarepaũji i'kasi'ejekũ na'a re'omũ.

Dios Repaũ cho'ora chiiche'te Moiserere chũ'ũ jo'kaku kũasi'ere kũamũ

²¹ Jã'ajekũna Dios Repaũ Moiserere chũ'ũ jo'kasi'e Abrahamre Repaũ i'kasi'ere ũhasora chini jo'kasi'emauasomũ jã'a. Maipi Moisés tocha jo'kasi'ere peore masi cho'ojũ pa'ito Diona'me re'oja'che pa'ire'ora'amũ maire. Jã'ata'ni te'eũjẽ'e Dios chũ'ũ jo'kasi'e cho'o koka peome mai. ²² Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ: Pãĩ ũcuanũko cu'achechi'a cho'ojũ, pani etajaichejẽ'e peoche pa'ime, repa cu'ache cho'oche ro'ijanajejũ. Jã'ata'ni pãĩpi Jesucristoni cuasani Dios cho'okaija'mũ chiisi'e re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me.

²³ Jesucristo'te cuasache chuta'a tĩ'amarũmũ chũkũna judiõpãĩ cu'ache pa'ijũ Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e peore masi cho'ovesũsinaa'me. Repare cho'ovesũjũ pani etajaichejẽ'e peoche pa'ijũ Dios Mamakũ raijachere cha'ajũ pa'isinaa'me chũkũna. ²⁴ Dios chũ'ũ jo'kasi'e chũkũna'te aperũmũ chĩĩ kuirakaikũ cho'ovesũnani si'ache chũ'ũkũja'che Jesucristo rairũmũjatũ'ka pa'isi'kũa'mũ, repare cho'ovesũjũna. Jã'aja'ñe pa'isinare Dios chũkũna'te Jesucristo pa'iche'te asa chẽa ũcuauũni cuasajũna, “Re'onaa'me ina”, chiimũ chura. ²⁵ Jã'ajekũna chura Jesucristo'te cuasanajejũ Dios pa'ichejana saũũ chini Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'osina ũcuamakaru cho'oũũ chiime chũkũna. ²⁶ Mũsanũkona ũcuanũko Jesucristo'te cuasanajejũ Dios chĩĩa'me. ²⁷ Mũsanũkona ũcuanũko Repaũni cuasajũ okoro'vecojñoosina chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'inaa'me. ²⁸ Maire Jesucristo'te cuasanare ũcuapa'rũvachi'a cuasamũ Dios, judiõpãĩna'me judiõ peonare, pãĩ chũ'ũnana'me chũ'ũcojñoũnare, mũpãĩna'me romi. Mai ũcuanũko Jesucristo'te cuasanajejũ ũcuate'eũjakuanupũ'me. ²⁹ ũcuachi'a Jesús neenajejũ Abraham jojocojñoosinaja'ñe pa'ijũ Dios aperũmũ re'oja'che cho'okaija'mũ chiisi'ejekũna repaũ'te re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me mũsanũkona.

4

1 Ija'chea'me: Kuriu mamaku puka'ku jūnisosirumu repauji chuta'a chīiva'u pani puka'ku paasi'e peore paava'uta'ni rupu chēa paacojñova'uja'ñe pa'imu. 2 Repau ainee pi'nirumujatu'ka repau'te kuiranana'me repau paache kuirakaina chū'uñe'te cho'oche cho'okaiu pa'iche pa'imu repau'te puka'ku i'ka jo'kasirumujatu'ka. 3 Mai ūcuaja'che chuta'a Jesure cuasamarumu chīiva'naja'ñe pa'iju Repau'te cuasamanare chū'una vati chū'uñe'te cho'okaiju pa'isinaa'me. 4-5 Jā'ata'ni Dios, Repau i'ka jo'kasirumu tī'ana Mamaku'te chejana raosi'kua'mu, pāioji paaona judiōpāijeku Repau aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'oku ainee pi'ni Repau majarpāire repaana cu'are jūni ro'ikakuna Dios pa'icheja sañu chini aperumu chū'u jo'kasi'ere ūcuamakaru cho'oa'ju chini. Ūcuachi'a maipi ūcuauko Repau chīi paaru chini jā'aja'ñe cho'oasomu Dios. 6 Repau Mamaku cho'okaisi'jekuna Maire Repau chīijeju mai rekoñoña Repau Rekocho raosi'kua'mu Dios. Jā'ajekuna Repau'te Diore Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna vajuchuma'ñe, "Ja'ku", chiinaa'me mai. 7 Jā'aja'ñejekuna chura oicojñoma'ñe rupu cho'ochechi'a cho'okaaru chini chēa paacojñomanaa'me mai. Dios chīia'me. Repau chīijeju Ūcuauji isikuna koojanaa'me mai Repau paache peore.

"Jesure cuasanapi cacu'asoju", chini cuasaku oimu Pablo

8 Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasaju jovomarumu, rupu tūosiva'nare dioma'ñere pojosinaa'me, Diorepau'te cuasaju pojocheja'che. Jā'ajekuna rupu tūosiva'na chēa paacojñonaja'ñe pa'isinaa'me. 9 Chukuna judiōpāita'ni Jesure chuta'a cuasamarumu Dios aperumu chū'u jo'kasi'e cho'uju pa'isinaa'me. Chura musanukona chukuna judiōpāi fiestaumucujña cho'ocheja'che si'ache cho'uju pa'ijuasome, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiau chini. Musanukona chukuna judiōpāi Jesure jovorumu jo'kasosi'ere cho'uju musanukona jovorumu jo'kasosi'ere co'icheja'che jo'e cho'uju cho'ote'eme. Jesure jovosinajeju Dios pa'iche'te masiju Repau'te cuasanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Dios musanukonare masimu. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, ¿jo'e tūosiva'na chēa paacojñosi'ejaja'che pañu chiiche? 10 Fiestaumucujña judiōpāi cho'ocheja'che si'ache cho'uju pa'ijuasome musanukona, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiau chini. 11 Musanukona jā'aja'ñe cho'oche'te asaku, "Chū'u repanare chū'vasi'e peore cavesusocuhacosome", chiiu rua suma'ñe cuasaku pa'imu chū'u.

12 Asarepajū'u, chū'u majarpāijana. Chukuna judiōpāi pa'iche jo'kaso musanukona judiō peona pa'icheja'che pa'iku'mu chū'u. Chura musanukonare chū'u Diore cuasarepaku pa'icheja'che pa'ijū'u, chiimu chū'u. Musanukonare ja'me pa'irumu cu'ache cho'omanesinaa'me musanukona chū'ure. Irumu ūcuachi'a chū'ure cu'ache cho'oma'ñe chū'u i'kache'te asajū'u. 13 Musanukona chū'u pa'iu cho'osi'e masime. Reparumu Jesucristo'te cuasache kuachu'o musanukonare chū'u chareparo chū'varumu ravu jū'ikūji chū'vasi'kua'mu chū'u. 14 Musanukona chū'upi jū'ina chū'ure ña vajuchusinaa'me. Jā'ata'ni chū'ure, "Jū'imū ikū", chini cuhe-manesinaa'me. Cuhema'ñe ángel'te Dios raocojñosi'kure ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chū'ure. Ūcuachi'a Jesucristo'te ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chū'ure. 15 Jā'aja'ñe pojoju pa'isina, ¿chura je'se cho'ore musanukona pojoju pa'isi'e? ¿Cavesusocuhare? Reparumu musanukona chū'ure peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju cho'ore'oche pa'ito musanukona ñakocaajatu'ka ru'te isira'asinaa'me chū'ure. 16 Chura musanukona chū'upi chū'o ūcuarepare i'kauna, ¿chū'ure cuhena carūnisore?

17 Repaana tīiñe chū'vana musanukonare rua chū'vaneenata'ni repaana rekoñoñ re'oja'che cuasamanajeju re'oja'che cho'okaicuheme. Musanukonapi chukunani cuheju repanarechi'a chīiju paaru chini i'kame repaana. 18 Musanukona chekunare

pāi chiito re'omũ. Jã'ata'ni re'oja'che cho'okaichejẽ'e cuasama'ñe rupũ chiito cu'amũ. Ūcuachi'a mʉsanʉkonapi chʉkũna'te ja'me pa'irũmũchi'a chiito cu'amũ. Chiirepana pani te'eñoã chiima'ñe si'arũmũ chiiju pa'ime. ¹⁹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijana. Mʉsanʉkona pa'iche'te ña jo'e chũ'ũ rekocho romio chĩipi'rasi'ko asikũna oicheja'che oimũ chũ'ũ. Mʉsanʉkona Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iche che'chesirũmũjatũ'ka jã'aja'ñe oiũ pa'ija'mũ chũ'ũ mʉsanʉkonare. ²⁰ Mʉsanʉkonani na'a masi chũ'vara chini ja'me pasa chini oimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni so'ore pa'ia mʉsanʉkona pa'iche'te ñamaũna masi chũ'vacu'amũ chũ'ũre.

Agana'me Sara pa'isi'ere kuamũ

²¹ Mʉsanʉkona aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oũu chiinata'ni asavesũme repa kuache. ²² Ija'che kuamũ: Abraham te'eka'chapanare chĩi paaasomũ, chẽa paacojũoko mamakũna'me rũjorepao mamaku'te. ²³ Chẽa paacojũoko mamaku rupũ chĩi si'arũmũ paacheji paacojũoasomũ. Rũjorepao mamakuta'ni Dios ĩsija'mũ chiiicojũosi'kujekũna Ūcuauji ĩsiũna chĩi paacu'asi'kopi paaasomo. ²⁴ Repana romi te'eka'chapana pa'iche Dios, "Ija'che cho'oũu", chiisi'e ka'chamajũaja'ñe pa'ia, Dios maire cho'okaiche'te kuamũ. Aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ochena'me maire jũni ro'ikaisi'kũre Jesucristo'te cuasajũna Repau cho'okaiche kuamũ repana pa'iche. Aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'ona chẽa paacojũonaja'ñe pa'ime. Chẽa paacojũosi'ko Agar pa'isi'e Sinaĩ aikũti pa'irũmũ chũ'ũsi'ere kuamũ. ²⁵ Repao Agar pa'iche repaona'me mamachĩi chẽa paacojũonachi'ajeju Arabia cheja pa'ikũti Sinaĩ aikũti chũ'ũ jo'kasi'ena'me Jerusalén vũ'ejoopo irũmũ pa'ijoopo pa'iche'te kuamũ. Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina judiõpãi Dios pa'ichejana saũu chini Repau aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onajeju ũcuauko chẽa paacojũonaja'ñechi'a pa'ime. ²⁶ Jã'ata'ni cũnaũmũ pa'ijoopo mama Jerusalén vũ'ejoopo chẽa paacojũona pa'ijoopoma'mũ. Mai repa-joopo pa'inaa'me maire jũni ro'ikaisi'kũre Jesucristo'te cuasanajeju; rũjorepao Sara mamachĩijanaa'me. ²⁷ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kuamũ: Chĩi paacu'akũna chĩi peova'ota'ni pojoko pa'ijũ'ũ mũ'ũ.

Chĩi paamanesi'kota'ni pojoko cuiko sojũ'ũ.

Mũ'ũ jojojanare rũa jainũkore paaja'mo mũ'ũ.

Irũmũ mũũju chĩi paako'te na'a rũa jainũkore paaja'mo mũ'ũ,

chiimũ. ²⁸ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Mʉsanʉkona Dios Abrahamre, "Īsija'mũ chũ'ũ mũ'ũre", chini ĩsicojũosi'ku Isaac pa'icheja'che pa'ime. Mʉsanʉkona cho'okaicojũojañere i'kakũ, "Mũ'ũ jojojaũre chejana raoja'mũ chũ'ũ, si'avãjũpãire re'oja'che cho'okaũũ chini", chiniasomũ Dios repau'te Abrahamre. ²⁹ Reparũmũ repau mamaku rupũ chĩi si'arũmũ paacheji Agar paasi'kupi chekũni Dios Rekochoji cho'okaiũna rũjorepao Sara mamakũni Isaani cu'ache cho'okũ paniasomũ. Irũmũ ũcuaja'che pa'imũ. Maire Jesure cuasanare Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'onapi rũa cuheju pa'ime. ³⁰ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chẽa paacojũoko'te repao mamakũna'me eto saosoju'ũ.

Repao mamakuji pũka'ku paache'te koomanea'ku;

rũjorepao mamakuji pũka'ku paache'te kooa'ku,

chiimũ. ³¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios pa'ichejana saũu chini Repau aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'omanajeju chẽa paacojũosi'ko chĩi pa'icheja'che pa'imanaa'me mai. Jesucristo'te cuasanajeju rũjorepao mamachĩija'ñe pa'iju Dios chĩia'me mai.

5

Jo'e chẽa paacojũonaja'ñe pa'ima'ñere kuamũ

¹ Cristo maire chēacojñosinani etocheja'che cho'okaniasomũ, maipi re'oja'chere maire cho'oũache'te cho'omasia'jũ chini. Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ pãipi Dios aperũmũ Repaũ'te pojojũ cho'oche chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oa'jũ chini mũsanũkonani chũ'ũto jũvo koka paajũ cho'omanejũ'ũ, jo'e chēa paacojñonaja'ñe pa'imaneũ chini.

² Asarepajũ'ũ. Chũ'ũ, Pabloji, mũsanũkonare cacu'amanea'jũ chini i'kamũ. Mũsanũkonapi jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojñoni Cristo mũsanũkonare cho'okaisi'e karakũna cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. ³ Jo'e ũcuare i'kara. Pãipi jĩko ca'nirũ chũto tũacojñonare ũcuanũkore Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e peore masi cho'oche pa'imũ. ⁴ Mũsanũkona te'ena Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'ere cho'ojũ Repaũni, "Re'onaa'me ina", chiicojñonũ chini cho'onajejũ Repaũ re'oja'che cho'okaisi'ere cuhenajejũ Cristona'me pa'imanaa'me. ⁵ Chũkũnata'ni Dios pa'ichejana saũũ chini Repaũ aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'oma'ñe Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesure cuasanajejũ jmamakarũjẽ'e karama'ñe Diona'me re'oja'che pa'ijachere pojojũ cha'ajũ pa'inaa'me. ⁶ Jesucristo'te cuasajũ jovo pa'inare, "¿Jĩko ca'nirũ chũto tũacojñoja'ñe chũ'ũ? ¿Pãaja'ñe?", chiiũ cuasachejẽ'e peomũ. "Repaũni masi cuasajũ chekũnani pãire ña oijũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ũ", chiijũ cuasache'me re'oja'che.

⁷ Rũa re'oja'che pa'isinaa'me mũsanũkona. ¿Neepi cho'orena Jesús pa'iche kũachũ'o Dios chũ'o ũcuarepa i'kache cho'osinata'ni jo'kasore mũsanũkona? ⁸ Mũsanũkonare chēa paakũ Dios chũ'ũsi'ema'mũ jã'a, Repaũ chũ'o ũcuarepare pãipi jo'kasoa'jũ chini i'kache. ⁹ Ija'che i'kanaa'me pãipi: "Pã saũca'rerũ jmaca'rerũji harinaca'repũ ũjaca'repũna maña ja'meru peore repaca'repũ kosa na'a ũjaca'repũ saũmũ", chiime. ũcuachi'a chekũrũmũ pãipi te'eũji jorechũ'ore che'chokũ pani chekũnare pãipi jainũkore cacũ'omũ. ¹⁰ Maire Paakũji cho'okaiũna mũsanũkona masi cuasajache masimũ chũ'ũ. Jã'ata'ni pãipi mũsanũkonani cacũ'oũũ chini jorechũ'o che'chojũ ku'inare ũcuanũkore cu'ache ti'jñeũ chũ'ũja'mũ Dios, repana cu'ache cho'oche ro'i.

¹¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Chũ'ũ chura jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tũacojñoũ chũ'ũvama'kũa'mũ. Chũ'ũpi chuta'a Jesure cuasanani, "Jĩko ca'nirũ chũto tũacojñojũ'ũ", chiiũ chũ'ũvakũ pa'ito judiõpãipi chũ'ũre cu'ache cho'oũũ chiimane'ame. ũcuachi'a chũ'ũpi, "Jĩko ca'nirũ chũto tũacojñojũ'ũ", chiiũ chũ'ũvato repana judiõpãipi Jesucristo kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'e kũache asa pe'rumanera'ame. ¹² ¡Repãna jorena jĩko ca'nirũ chũto tũacojñoũ'te chũ'ũjũ mũsanũkonare cacũ'ojũ ku'ina ũcuanapi meñe teana chũto ru'tesoa'jũ!

¹³ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Dios mũsanũkonare ũache'te re'oja'chere cho'omasia'jũ chini chēa paamũ. Jã'ajekũna jũvoma'ñe cu'ache'te ũcuauache cho'ojũ pa'ima'ñe sãĩnechi'a oijũ re'oja'chere cho'okaijũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kũamũ:

Mũsanũkona meñe oicheja'che chekũnare oijũ pa'ijũ'ũ,

chiimũ. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'ũñe cheke peore cho'ome. ¹⁵ Ñarepajũ pa'ijũ'ũ; mũsanũkonapi sãĩnechi'a ke'rejũ cavache'te ũhasoma'ñe ũcuã cavajũ pani sãĩnechi'a cho'ojũ cacũ'osojũ pa'ijanaa'me.

Maire cho'oũache cho'oma'ñe Dios Rekocho chũ'ũñechi'a cho'oche'te kũamũ

¹⁶ Jã'ajekũna mũsanũkonare chũ'ũvamũ chũ'ũ ie: Dios Rekocho chũ'ũñechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oni mũsanũkonare cho'oũache cu'a ũcuauache cho'ojũ pa'imanejanaa'me mũsanũkona. ¹⁷ Dios Rekocho re'oja'chechi'a Chũ'ũrekochojekũ cu'ache cho'oche ũsemũ maire. Mai rekoñoã ũcuaja'che cu'arekoñoãjekũ cu'achechi'a cho'ora chiiũ Dios Rekocho chũ'ũñe re'oja'che cho'ocuhemũ. Pãipi te'eka'chapana sãĩnechi'a cavacheja'che cho'omũ maire rekoñoã cu'ana'me re'oja'che. Jã'ajekũna mai cho'oũũ chiiche re'oja'che koka peojũ cho'ovesũnaa'me mai.

18 Jã'ata'ni maipi Dios Rekochoji cho'okaiuna Reparekocho chũ'uñe'te cho'oju pa'ito Repau aperumũ chũ'u jo'kasi'e cho'oche chiima'ma maire.

19 Mai rekoñoã cu'ache cho'ouache masime mai. Ija'chea'me: Rũjoromi peonare ja'me kãĩñe, ũcuachi'a ũjupãĩ peonare ja'me kãĩñe, cu'are cuasaju cu'ache cho'oche.

20 Cheke rupũ tũosiva'nare pojoche, chai cho'oche, sãĩñechi'a cuheju cavache, chekuna paamajñaruã tua paauache cuasache, na'mi pe'ruche, chekunare na'a rua masiñache, sãĩñechi'a ke'reju ja'me pa'ima'ñe, te'ekuanuchi'a pa'iche. 21 Chekunare pojoju pa'ima'ñe, cono jũ'iju au ruarepa aiju cu'ache cho'ochena'me cheke rua si'ache. Musanukonare jã'aja'ñe cho'oju pa'imanea'ju chini jo'e i'kamũ chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pa'ina Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

22-23 Jã'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che cho'omasime mai: Pãĩ oiche, pojoju pa'iche, cavama'ñe pa'iche, pojoju cha'ache, re'oja'che cho'okaiche, ũsema'ñe ñsiche, ũcuarepa cho'oche, pe'kerũ pa'ichena'me cu'ache cho'oche juvomasiche. Jã'aja'ñe cho'ona re'oja'che cho'onaa'me. Jã'aja'ñe cho'oche Dios aperumũ chũ'u jo'kasi'e te'emakarujẽ'e ũseche peomũ. 24 Mai Jesucristo neena maire cu'ache cho'ouache juvoju ũhasosinajeju cho'omanaa'me chura. 25 Chura Dios Rekochoji ja'me pa'ia cho'okaiuna Reparekocho chũ'uñechi'a cho'oju pañu mai.

26 Maipi meñe, "Rua masinaa'me chukuna", chiiju pojomaneñu. ũcuachi'a chekunani cuheju cu'ache i'kaju te'ekuanuchi'a pa'imaneñu mai.

6

Sãĩñechi'a cho'okaiju pa'iche'te kamũ

1 Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonare ja'me pa'iku Diore cuasakuji te'eu cu'ache cho'oche ñani musanukonari Diore masi cuasanari pe'kerũ i'kaju chũ'vajũ'u repau'te jo'e cho'omanea'ku. Jã'ata'ni ñarepaju pa'ijũ'u; chekurumũ repau cu'ache cho'oche'te ñato musanukonani ũcuaja'che cho'ouaku. 2 Musanukonare pa'ivesache pa'irumũ sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaiju pani Cristo chũ'uñe'te jachama'ñe cho'oju pa'ijanaa'me musanukona.

3 Pãiu ũcuauakuji vesukuta'ni meñe, "Rua masiku'mũ chũ'u", chiiju cuasaku ũcuauji meñe joremũ. 4 Musanukona ũcuanuko te'enachi'a pa'iche'te meñe cuasajũ'u masiñu chini. Jã'ata'ni musanukonari re'oja'che pani chekuna pa'iche'te ña, "Jã'anare na'a re'okũ'mũ chũ'u", chiiju cuasama'ñe musanukona pa'ichechi'a cuasaju pojojũ'u. 5 Diopi maini pa'iche'te si'ache jo'kauna cho'omajñaruã si'acairo cho'oju pa'iche pa'imũ maire.

6 Dios chũ'o che'chocojñonari musanukonare che'choku'te kuiraju si'ache ñsiju pa'ijũ'u, repau chiiche.

7 Tiiñe cuasamanejũ'u musanukona. Dios peore ñakujeku pãĩ ũcuanuko cho'oche ro'iche chũ'ukũ'mũ. Pãĩ ũcuauana Repau'te joreñu chiito cu'amũ, peore masikuna.

8 Pãiu ũcuauakuji repau'te cho'ouache'te cu'are ũcuauache'te pojoku cho'oku pani Diopi chũ'uuna cho'osoja'mũ, repau cu'ache cho'osi'e ro'i. Dios Rekocho chũ'uñe'te pojoku cho'oku pa'ikuta'ni Dios pa'ichejana ai sani si'arumũ re'oja'che pa'ija'mũ.

9 Re'oja'che cho'oche cho'o ca'nasoma'ñe cho'oju pañu mai. Maipi cuhasoma'ñe ũcu cho'oju pani mai re'oja'che cho'osi'e ro'i koojanaa'me, Diopi Repau'te uarumuna ñsikuna. 10 Jã'ajekuna maire cho'ore'oromuna pãire ũcuanukore oiju si'arumũ re'oja'che cho'okaiju pañu mai. Jã'aja'ñe cho'oju mai majapãijanani Jesure cuasanani na'a rua re'oja'che cho'okaiju pañu.

Cuhacho chũ'vaku chũ'o saosi'ea'me

11 Najũ'u imajña chũ'u tochasimajña chũ'u jũtupi rua ujamajñari musanukonare tocha saochẽ. Inukoru chũ'urepauji ija'ova tocha pi'nimũ. 12 Repana musanukonare

jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩnoa'jũ chini chũ'ũna Jesucristo'te kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'kũre cuasanata'ni pãipi repanarechi'a chiapũ chini cho'onajejũ jã'aja'ñe cho'ome, pãire cu'ache i'kacojĩnomaneñũ chini. ¹³ Jã'ata'ni repana jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩnosina Dios aperumũ chũ'ũ jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'me. Repana chũ'ũñe'te mũsanũkonapi asa cho'ojũna chekũnapi asa ũcuanani po-joa'jũ chini jã'aja'ñe chũ'ũme repana. ¹⁴ Chũ'ũta'ni pãipi chũ'ũni pojoa'jũ chini cho'oma'kũa'mũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe Maire Paakũ Jesucristo mai cu'are ro'ikaiũ kurususẽ'verona jẽ'jocojĩno jũni ro'ikaisi'ere pojokũ kũakũ pasa chiikũ'mũ chũ'ũ. Jã'achi'a cuasakũ Repaũ'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ocuhemũ chũ'ũ. Jã'ajekũna repana chũ'ũre cuhenaamẽ, repana pa'icheja'che pa'imaũna. ¹⁵ Diopi ñato pãĩ jĩko ca'nirũ chũto tũacojĩnosinana'me cho'omanesina re'onama'me. Repaũ Rekochoji cho'okakũna repana rekoñoã re'ojarekoñoã care'vacojĩnosinaa'me re'ona, Repaũji ñato. ¹⁶ Jã'aja'ñe pa'iche asa chẽa pa'inare Diopi oiũ re'oja'che pa'iche ñsia'kũ, Repaũ neena ũcuarepa pa'inare ũcuanũkore.

¹⁷ Pãĩ chũ'ũre jo'e na'a rũa pa'icu'ache ke'remanea'jũ, Jesucristo pa'iche'te chũ'vaku chũ'ũ ca'nivũ asi cho'ocojĩno ja'jusimajña rũa paakũ'te.

¹⁸ Chũ'ũ majapãijana, Maire Paakũ Jesucristoji oiũ rekoñoãna re'oja'che cho'okaiũ paapũ mũsanũkonare. Jã'aja'ñe paapũ.

Pablo

San Pablo Efeso vu'ejoopo pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Diopi chũ'ũna Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Jesucristo saojnosikua'mu. Jã'aja'ne pa'ikuji ija'ova utija'ova tocha saomu chu'u musanukonare Efeso vu'ejoopo pa'inare Dios neenare Jesucristo'te cuhama'ne cuasanare. ² Mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesucristona'me musanukona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Dios maire Jesucristo neenajejuna re'oja'che cho'okaimu

³ Dios maire Jesucristo neenajejuna mai rekoñoã si'ache re'oja'che cho'okaimu Repau pa'icheja saijanajejuna. Jã'ajekuna Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojojũ, "Re'orepamu", chiũu mai. ⁴ Chuta'a cheja cho'omarũmuna chẽasi'kua'mu Dios maire, na'a pa'isirũmuna maipi Jesuni jovo Repau neenajejũ Ũcuau ñaku'te re'oja'che cho'ojũ paapu chini. ⁵ Maini oiũ apereparũmũ chuta'a mai peorũmũ maipi Repau chĩ paapu chini chẽa jo'kaasomu Dios, Jesucristo cho'okaijachejekuna. Dios maire cho'ora chiisi'e ũcuarepa cho'osi'kua'mu Repau, Repau'ni cho'ouakuna. ⁶ Repau maire re'oja'che cho'okaiche'te maipi ña pojojũ Repau'ni re'oja'che i'kaa'jũ chini jã'aja'ne cho'osi'kua'mu Dios. Maire Jesús neenare rua re'oja'che cho'okaimu Repau Jesure rua chiikujeku. ⁷ Dios maire oiũ rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Jesucristo neena paapu chini. Jesucristo maire Repau chiepi jũni ro'ikaisi'ejekuna Repau neenajejuna Dios maire, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiija'mu. Jã'ajekuna mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mu Dios. ⁸ Ũcuachi'a maipi Repau pa'iche'te karama'ne masijũ maire Repau cho'okaiche'te masia'jũ chini maini oiũ rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ⁹ Repau aperũmũ, "Jã'aja'ne cho'oja'mu chu'u", chiisi'e Jesucristo irũmũ cho'osi'e churana maipi masia'jũ chini te'erũhi'ne peore kuamũ Repau aperũmũ kuamanesi'e. ¹⁰ Repau chiisirũmũ tĩ'ato cheja pa'inare cho'ora chini cuasasi'e peore cho'o pi'nija'mu Dios. Reparũmũ cunaũmũ pa'inana'me cheja pa'ina ũcuauko Jesucristo neenachi'a pa'ijũ karama'ne re'oja'chechi'a ja'me paapu chini cho'oja'mu Repau.

¹¹ Maire Jesucristo'te cuasanare aperũmuna chẽasi'kujeku irũmũ soisi'kua'mu Repau maire, Repau neena paapu chini. Si'arũmũ si'ache cho'omu Dios Repau chiicheji ũcuarepa ti'jñea'ku chini. ¹² Chakuna'te judiopai Jesucristo'te charo cuasajũ jovosinani chẽasi'kua'mu Dios, chakunapi re'oja'che pa'ijuna paipi ña Repau'ni re'oja'che cutua'jũ chini. ¹³ Musanukona ũcuachi'a Dios chu'orepa asasirũmũ, "Repau'ni cuasajũ jovoru Dios musanukona rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaija'mu", chiiche'te asa chẽa Jesucristo'te jovosinaa'me. Jovorena Dios musanukonare Jesucristo neenajejuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, ja'me pa'ina Repau cho'okaisi'ere masia'jũ chini, ũcuachi'a musanukonare Jesucristo paache'te masia'jũ chini. ¹⁴ Dios Rekochoji ja'me pa'ina maire Repau re'oja'che cho'ojachere jachama'ne cuasajũ cha'ame mai, chuta'a karache ĩsirũmujatũ'ka. Reparũmũ tĩ'auna Repau'te si'ache re'oja'che cho'okaiku'te pojojũ re'oja'che i'kajanaa'me mai.

Pablo Dioni sseekaimu repanapi re'oja'che pa'imasia'jũ chini

¹⁵ Jã'ajekuna musanukonapi Maire Paaku'te Jesure cuasajũ Dios neenare ũcuaukore oijuna jã'are asasirũmupi vaa, ¹⁶ Diore sēni si'arũmũ, "Re'orepamu", chiũu pa'imũ chu'u musanukonani sseekaiũ. ¹⁷ Mai Ja'kure Diore si'arũmũ ija'che

sēekaiṁ pa'imṁ chūṁ mṁsanukonare, Maire Paaku'te Jesucristo'te Paaku'te, Peore Masiku'te: “Ja'ku, mu'ṁ Rekocho'te chū'ujū'ṁ, repanani che'choṁna cuasamasijṁ mu'ṁ pa'iche'te na'a rṁa masia'jṁ”, chiimṁ chū'ṁ Repau'te. ¹⁸ Ūcuachi'a Repauji mṁsanukona rekoṁoṁna che'chokṁna Repau re'oja'che cho'okasa chini soisi'ere masijṁ pojojṁ cha'aa'jṁ chini Diore sēekaimṁ chū'ṁ mṁsanukonare. Re'oja'che si'ache karama'ñe ṁsija'mṁ Repau mṁsanukonare Repau neenare. ¹⁹ Ūcuachi'a maire Repau'te cuasanare Repau'chi'a peore masiku cho'okaiche'te asa masia'jṁ chini Diore sēekaimṁ chū'ṁ mṁsanukonare. Peore Masiujekṁ, ²⁰ Cristo'te, jūniso tācojñosi'kṁre vaso eto Repau pa'ichejana cṁnaṁmṁna mṁa Repau ṁjajūtṁ cakā'kore ṁu'iu ja'me chū'ua'ku chini jo'kaasomṁ. Jā'aja'ñe peore Cho'omasikujekṁ maire ūcuaja'che Repau masicheji rṁa cho'okaimṁ.

²¹ Diopi chū'ṁna chekṁnare ūcuanukore chū'ukṁ'mṁ Cristo. Rṁa masinarejē'e na'a rṁa masimṁ Repau. Aijekṁ ángel chū'ṁnare chū'ukṁ'mṁ. Ūcuachi'a pāi chū'ṁnana'me vati chū'ṁna ūcuanuko Repau ṁsema'ñechi'a cho'onaa'me. Chura pa'inare chū'ṁnana'me na'a pa'isirṁmṁ pa'ijanare ūcuanukore repaṁa cho'oṁu chiiche'te ṁseuato ṁseku'mṁ Repau. ²²⁻²³ Diopi jo'kaṁna peore Cristo neea'me. Aijekṁ Peore Masiku Repau cho'ora chiiche peore cho'oku Repau'te cuasanare ūcuanukore si'achejñarṁā pa'inare re'oja'che cho'okaiṁ paaku'mṁ Repau. Mai Repau'te cuasana kueñe pa'inajejṁ Repau ca'nivṁja'ñe pa'inaa'me. Repau'ta'ni maire Repau neenare chū'ukujekṁ mai rekochoja'che pa'iku'mṁ. Pāiu'te rekocho'na'me ca'nivṁ paato karama'mṁ repau'te. Repau Cristo peore Masiujekṁ, peore Paaku, si'achejña pa'iu si'ache cho'oku'mṁ. Jā'ajekṁna maire Repau neenare pa'imasi'che karama'mṁ, Repauji cho'okaiṁna.

2

Dios maire oiṁ chēa paamṁ

¹ Apeṁmṁ mṁsanukonapi cu'achechi'a cho'oṁu chiijṁna cuhekṁ sējosi'kṁa'mṁ Dios. Repauji ñato jūnisosinaja'ñe pa'isinaa'me mṁsanukona. ² Reparṁmṁ mṁsanukona Diore cuasamanajejṁ cu'ache cho'ojṁ Diore cuasamana pa'iche pa'isinaa'me. Vati ai paana pa'isinaa'me mṁsanukona. Repau vati ai Diore jachanare chū'ukṁ'mṁ. ³ Mai ūcuanuko Diore jachana pa'isinaa'me apeṁmṁ. Si'ache cu'ache maire cho'ouache cho'ojṁ mai cuasache cu'a ūcuauache vajuchuache cho'osinaa'me mai. Jā'ajekṁna Dios chekṁnare pāi cu'ache cho'onare pe'rukṁ sējokṁ maire ja'me sējosi'kṁa'mṁ. ⁴ Jā'ata'ni Pāi Oi Aijekṁ maire rṁa chiikujekṁ Dios ⁵ maire cu'are cho'ojṁ rekoṁoṁ jūnisosinaja'ñe pa'inareta'ni chēa paaku mai rekoṁoṁ vajuche ṁsisi'kṁa'mṁ Repau. Maini oiṁ peore Masiujekṁ Jesucristo'te vasosi'kṁpi ūcuachi'a mai rekoṁoṁ re'ojarekoṁoṁ care'vakaisi'kṁa'mṁ Repau, re'oja'che paapṁ chini. ⁶ Repau Dios maire Jesucristo neenajejṁna Repau'te vasosi'epi mai rekoṁoṁ vajuche'te ṁsi Repau'te kueñe pa'iche jo'kasi'kṁa'mṁ. ⁷ Jesucristo neenajejṁna rṁa re'oja'che cho'okaiku'mṁ Dios maire, na'a pa'isirṁmṁna pāipi ña ija'che i'kaa'jṁ chini: “Dios Pāi Oi Aijekṁ Repau neenare si'ache re'oja'che cho'okaimṁ”, chiijṁ masia'jṁ chini. ⁸ Dios maire Repau'te cuasanare oiṁ mai rekoṁoṁ re'ojarekoṁoṁ care'vakaisi'kṁa'mṁ re'oja'che paapṁ chini. Mai rekoṁoṁ meñe care'vavesame mai. Diota'ni Masikujekṁ maire rupṁ cho'okaisi'kṁa'mṁ. ⁹ Maipi, “Chukṁna rṁa pa'imasināa'me”, chiimaneajṁ chini mai rekoṁoṁ meñe care'vamasiche jo'kamanesi'kṁa'mṁ Dios maire. ¹⁰ Diopi cho'ouṁna pa'inaa'me mai. Maire Jesucristo neenare soisi'kṁa'mṁ Repau, re'oja'che cho'ojṁ apeṁmṁ Repau maire jo'kasi'ere cho'ojṁ paapṁ chini.

Jesucristoji cho'okaiṁna re'oja'che ja'me pa'ire'omṁ maire

¹¹ Jã'ajekuna musanukona judío peona aineesina iere cuasajũ'u: Judíopã, "Dios neenajeyũ jĩkora'muru chã'tirũ pa'ica'nirũ chũto tuacojñosinaa'me chũkuna", chiime. Musanukonani cuhejũ, "Dios neena peonajeyũ jĩkochã'tirũ chũto tuacojñomanesinaa'me ina", chiime repaña. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'oche rupũ pã cho'oche'me, chekuna pã ca'nivũã chũtoche. ¹² Aperũmũ musanukona judío peona Cristoni vesũjũ Repaũ neena pa'imanesisinaa'me. Israelpã ja'me pa'icu'asi'kua'mũ musanukonare, repañapi cuhejũna. Ũcuachi'a Dios neena peonajeyũ Repaũ, "Cho'okaija'mũ chũ'u", chiisi'e koomanejana pa'isinaa'me musanukona. Dioni vesũjũ Repaũni cuasama'ñe pa'ijũna Repaũ pa'icheja saiche peosi'kua'mũ musanukonare, cho'okaikũji peokuna. ¹³ Jã'ata'ni Jesucristo Repaũ chiepi jũni ro'ikaisi'ejekuna musanukona Repaũ neena aperũmũ rũa so'o pa'isina Diore kueñe pa'ime chura. ¹⁴ Repaũ Cristoji cho'okaisi'ejekuna Ũcuauña'me re'oja'che pa'ime mai chura. Mai ũcuachi'a judíopãina'me judío peona ũcuanũko Repaũna'me re'oja'che pa'ijũ sãĩñechi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Repaũ cho'okaisi'ejekuna sãĩñechi'a cuhema'me mai chura. Ka'chakuanu pa'isina ũcuate'eujakuanupũ pa'ime chura.

¹⁵ Aperũmũ Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'omanesinare ro'iche pa'isi'kua'mũ, jachache ro'i. Chura jã'aja'ñe pa'ima'mũ maire, Dios chũ'uñe jachanareta'ni Cristo jũni ro'ikaisi'ejekuna. Aperũmũ mai sãĩñechi'a cuhesinaa'me. Chũkuna judíopã Dios chũ'u jo'kasi'e masina musanukonare judío peonare cuhesinaa'me Dios chũ'u jo'kasi'ere vesũjũna. Churata'ni Cristo'te Ũcuate'eũ'te cuasanajeyũ majapãija'ñe pa'ime mai. Jã'aja'ñe pa'inajeyũ sãĩñechi'a re'oja'che ja'me pa'ime mai. ¹⁶ Maipi ũcuate'eujakuanupũ pa'ijũ ũcuanũko Dioni re'oja'che ja'me paapũ chini mai sãĩñechi'a cuheche'te sējokaiũ jũni ro'ikaisi'kua'mũ Cristo maire. ¹⁷ Repaũ Cristo caje musanukonare judío peonare so'o pa'isinana'me chũkuna'te judíopãire, "Diore kueñe pa'ime mai", chiisinare Dios chũ'ore chũ'vasi'kua'mũ Repaũ maipi Diona'me re'oja'che pa'ijũ sãĩñechi'a re'oja'che ja'me paapũ chini. ¹⁸ Repaũ cho'okaisi'ejekuna Repaũ Rekocho Ũcuate'erekochoji maini ka'chakuanupũã pa'isinani ũcuanũkore ja'me pa'iu cho'okaiũna mai Ja'kũre Diore kueñe pa'ijũ Repaũ'te sēere'omũ maire.

¹⁹ Jã'ajekuna chura musanukona judío peona Diopi ñato tĩinama'me. Chekunare Dios neenare majapãija'ñe pa'ime musanukona chura. Mai ũcuanũko Dios chĩia'me. ²⁰ Mai ũcuanũko Dios vũ'e chuta'a cho'o pi'nimavũ'ejache pa'ime. Dios maire re'oja'che pa'iche che'chokũ vũ'e rũa re'ojavũ'e cho'ocheja'che cho'omũ Repaũ maire. Chũkunapi Jesús saosinana'me Repaũ chũ'o kũanapi chũ'vajũna asa chẽa cuasajũ jovosinaa'me musanukona. Jesucristoji jũni ro'ikakuna chura ũcuanũko Dios neena'me mai. ²¹ Cristoji cho'okaiũna mai ũcuanũko sãĩñechi'a re'oja'che ja'me pa'ijũ Dios vũ'e chuta'a vẽe pi'nimavũ'ejekuna si'arũmũ na'a rũa re'ojavũ'e vẽeñeja'ñe pa'ime mai. ²² Jesucristoji cho'okaiũna musanukona judío peona ũcuachi'a Repaũni cuasajũ pa'iche re'oja'chere che'chejũ vũ'e rũa re'ojavũ'e cho'ojũ pa'icheja'che pa'ime. Ũcuachi'a Repaũ Rekochoji musanukona rekoñoãre ja'me pa'iu chũkunana'me Dios vũ'e re'ojavũ'ejache pa'ime.

3

Pablo'te judío peonare chũ'vaa'kũ chini jo'kasi'ea'me

¹ Chũ'u, Pablo, musanukonare judío peonare Jesucristo pa'iche chũ'vakuna pãipi chẽa cuaorena pã chẽavũ'ere pa'imũ. ² Dios chũ'ũni re'oja'che cho'okaiũ Repaũ chũ'o musanukonani judío peonani chũ'vaa'kũ chini jo'kasi'kua'mũ. Jã'a asacosome musanukona. ³ Chũ'ũpi chũ'vaa'kũ chini aperũmũ kũamanesichũ'o churana kũasi'kua'mũ Dios chũ'ũre. Chura repachũ'o kũache jmamakarũ kũakũ tochasi'kua'mũ chũ'u musanukonare. ⁴ Musanukonapi ija'ova'te peore

ñani Cristo mʉsanʉkonare judío peonare cho'okaiche'te aperʉmʉ kʉamanesi'ere chʉ'u masiche'te ña masijanaa'me. ⁵ Aperʉmʉ pa'isinare irʉmʉ mai masiche kʉamanesi'kʉa'mʉ Dios. Chura Dios Rekocho chʉkʉna'te, Repaʉ neena Jesucristo saosinana'me Repaʉ chʉ'o kʉanare kʉasi'kʉa'mʉ, che'choa'jʉ chini. ⁶ Iea'me Repaʉ chura kʉacuhasi'e: Chura Jesucristo'te cuasache kʉachʉ'ore asa chēa judío peona Dios chīia'me judíopāina'me. Chura ũcuate'eʉjakuanupʉ pa'ijʉ peore Jesucristo cho'okaiche'te ja'me koojanaa'me.

⁷ Mʉsanʉkonare judío peonani Dios chʉ'ʉre Jesucristo'te cuasache kʉachʉ'ore si'arʉmʉ chʉ'vakʉ paʉʉ chini jo'kasi'kʉa'mʉ. Peore Masikʉjekʉ chʉ'ʉpi masi chʉ'vaa'kʉ chini cho'okaimʉ Repaʉ chʉ'ʉre. ⁸ Chʉ'ʉre Repaʉ neenare na'a rʉa cu'ache cho'osi'kʉreta'ni soisi'kʉa'mʉ Dios, mʉsanʉkonare judío peonani Jesucristo Repaʉ neenare karama'ñe re'oja'che cho'okaiche'te chʉ'vaa'kʉ chini. ⁹ Ũcuachi'a chʉ'ʉre si'avājʉpāi che'choche jo'kasi'kʉa'mʉ Dios, chejana'me repacheja pa'iche peore Cho'osi'kʉ aperʉmʉ cho'ora chiisi'e kʉamanesi'ere repanapi masia'jʉ chini. ¹⁰ Jā'aja'ñe cho'osi'kʉa'mʉ Repaʉ irʉmʉ canapi si'avājʉpāi judíopāina'me judío peona Jesure cuasajʉ ja'me chī'ijʉ ũcuate'eʉjakuanupʉ pa'ijʉna ángelena'me vati Repaʉ si'ache peore masiche'te ña masia'jʉ chini. ¹¹ Aperʉmʉ Dios Repaʉ cho'ora chiisi'e Jesucristoni Maire Paakʉni chʉ'ʉna cho'ocuhasi'kʉa'mʉ. ¹² Chura Jesucristoji Maire Paakʉji cho'okaiʉna, “Dios chʉ'ʉre pojoja'mʉ”, chīijʉ cuasa, vajʉchʉma'ñe Diore sēere'omʉ maire Repaʉ'te cuasanare. ¹³ Jā'ajekʉna chʉ'u mʉsanʉkonani chʉ'vakʉ cu'ache cho'ocojñõ'ne'te cuasajʉ sʉmava'na pa'imanejʉ'ʉ, chiimʉ chʉ'u. Chʉ'ʉpi mʉsanʉkonani re'oja'che cho'okaiʉna pojøjʉ'ʉ.

Jesucristo maire rʉa chiimʉ

¹⁴ Jā'are peore cuasakʉ ro're ñu'iu mai Ja'kʉni sēekaimʉ chʉ'u mʉsanʉkonare. ¹⁵ Ũcuajʉ cho'oʉna si'avājʉpāi cʉnaʉmʉ pa'inana'me cheja pa'ina pa'ime. ¹⁶ Mai Ja'kʉni sēekaimʉ chʉ'u, si'ache peore Paakʉ Dios, Rekochoji mʉsanʉkona rekoñoõna cho'okaiʉna na'a masi cuasajʉ cu'ache jʉvomasijʉ re'oja'che paapʉ chini. ¹⁷ Cristoji mʉsanʉkonare Repaʉ'te cuasanani ja'me pa'iu chʉ'ʉkʉna Repaʉ chiiche cho'oju paapʉ chini sēemʉ chʉ'u. Ũcuachi'a Repaʉji cho'okaiʉna mʉsanʉkonapi chekʉnani si'arʉmʉ cuasajʉ paapʉ chini sēemʉ chʉ'u. ¹⁸ Mai Jesús neenapi Repaʉ maire chiiche'te ũcuankʉ masiñu chini sēemʉ chʉ'u. Repaʉ maire cuasakʉ rʉa oiu re'oja'che paamʉ. ¹⁹ Cristo maire oiche'te na'a rʉa masia'jʉ chini sēekaimʉ chʉ'u. Jā'ata'ni rʉarepajekʉna peore masicu'amʉ maire. Diopi re'oja'chechi'a Pa'ikʉji mʉsanʉkonani re'oja'che cho'okaiʉna Repaʉ pa'icheja'che re'oja'che pa'imasia'jʉ chini sēemʉ chʉ'u.

²⁰ Dios pāi ũcuankʉre pojocojñokʉ paʉʉ. Repaʉ mai rekoñoõ care'vakaikʉ'mʉ. Peore Masikʉjekʉ si'ache re'oja'che cho'okaimasimʉ maire. Mai sēeñe cho'okaiʉ sēema'ñejē'e cho'okaimʉ. Mai sēñu chiiche na'a cajejaiche cho'okaiʉ mai sēecuasama'ñejē'e si'ache peore re'oja'che cho'okaimʉ Repaʉ. ²¹ Jā'ajekʉna Jesucristo maire cho'okaikʉjekʉna mai Repaʉ'te cuasana Dion si'arʉmʉ cuhama'ñe pojøjʉ pañu. Jā'aja'ñe paʉʉ.

4

Dios Rekochoji cho'okaiʉna re'oja'che ja'me pa'iche'te kʉamʉ

¹ Dios maire si'ache re'oja'che cho'okaikʉ'mʉ. Jā'ajekʉna chʉ'u Repaʉ chʉ'ʉñe cho'okaikʉjekʉ pāi chēavʉ'ere pa'ikʉji mʉsanʉkonare iere rʉa chʉ'vamʉ: Dios soicojñosinaa'me mʉsanʉkona. Jā'ajekʉna Dios soicojñosina pa'iche pa'ijʉ'ʉ. ² “Masinaa'me chʉkʉna”, chiima'ñe pe'kerʉ pa'ijʉ na'mi pe'ruma'ñe mʉsanʉkonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasama'ñe re'oja'che pa'ijʉ sāiñechi'a cuasajʉ'ʉ.

³ M̄sanukona cavamairo pa'ij̄u re'oja'che pa'iche ũhasoma'ñe Dios Rekochoji cho'okaīuna peore cho'ore'ochet̄u'ka cho'ojū si'ar̄um̄u re'oja'che ja'me pa'ij̄ũ'u. ⁴ Mai ũcuanuko Jesucristo'te Ũcuate'e'u'te cuasanajejū Repaū ca'niv̄uja'ñe pa'ij̄u ũcuate'eujakuanup̄u'me. Dios Rekocho maire ũcuanukore ja'me pa'im̄u. Dios maire ũcuanukore soisi'k̄ua'm̄u Repaū pa'ichejana sara chini. J̄a'are cha'ame mai ũcuanuko. ⁵ Jesús maire ũcuanukore Paaku'm̄u. Mai ũcuanuko Ũcuate'e'u'te cuasanaa'me. Mai ũcuanuko Jesuni cuasajū okorocoj̄nosinaa'me. ⁶ Dios maire ũcuanukore Paaku'm̄u. Mai ũcuanuko Ja'k̄ua'm̄u Repaū. Maire ũcuanukore ch̄ũ'uk̄u Repaū'te cho'okaimasiche'te jo'kam̄u. Ũcuanukore maire ja'me pa'im̄u Repaū.

⁷ J̄a'ata'ni cho'omasiche ũcuanuko si'acairo koosinaa'me mai, Jesucristo ĩsira chiisi'e. ⁸ J̄a'ajek̄una Dios ch̄u'o aper̄um̄u tocha jo'kasi'e ija'che k̄uam̄u:

Vati ch̄ea paasinare t̄ua c̄naum̄una m̄uni re'oja'chere repanare jo'kasi'k̄ua'm̄u Repaū, chiim̄u. ⁹ “M̄uisi'k̄ua'm̄u” chini, ¿je'se chiiku? Ija'che chiim̄u: “M̄uisi'k̄ua'm̄u” chini “Charo chejana cajesi'k̄ua'm̄u” chiim̄u. ¹⁰ Cheja cajesi'k̄upi c̄naum̄u j̄a'acho'jena m̄uisi'k̄ua'm̄u, Dios pa'ichejare pa'iū peore ch̄ũ'ura chini. ¹¹ Ũcuaūji maire ũcuanukore cho'omasiche si'acairo jo'kasi'k̄ua'm̄u Repaūni cho'okaijū paapū chini. Ch̄uk̄una'te te'enare p̄aire Dios ch̄u'ore aper̄um̄u k̄uamanesich̄u'ore ku'ij̄u ch̄u'vaa'jū chini saosi'k̄ua'm̄u Repaū. Chek̄unare Dios ch̄u'o k̄uakaina paapū chini jo'kasi'k̄ua'm̄u. Chek̄unare Repaūni cuasaa'jū chini ch̄u'vache'te jo'kasi'k̄ua'm̄u. Chek̄unare Repaū'te cuasanani kuirajū paapū chini jo'kasi'k̄ua'm̄u. Chek̄unare Repaū'te cuasanare che'choche'te jo'kasi'k̄ua'm̄u. ¹² J̄a'aja'ñe cho'osi'k̄ua'm̄u Cristo, maipi ũcuanuko Repaū neenapi Repaū ca'niv̄uja'ñe pa'ij̄u ũcuate'eujakuanup̄u pa'ij̄u Repaūni cho'okaijū na'a r̄ua masi cuasajū s̄aiñechi'a re'oja'che cho'okaijū re'oja'che paapū chini. ¹³ Mai ũcuanuko Dios Mamakuni Ũcuate'e'u'te cuasajū j̄a'aja'ñe cho'ojū Repaū pa'iche'te masijū si'ar̄um̄u na'a r̄ua re'oja'che pa'ij̄u Repaū chiiche cho'ojū pa'ijanaa'me. Ũcuachi'a Dios pa'ichejana sani Repaū Cristo pa'icheja'che karama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

¹⁴ Maipi s̄aiñechi'a re'oja'che cho'okani ch̄iiva'na ves̄ucheja'che ves̄uma'ñe p̄ai jorena ũcuaūana rani chekere che'choto tuta saoma'ñeja'ñe repana che'choche asa ch̄eamanejanaa'me. Ũcuarepare Dios ch̄u'o jo'kasoma'ñe cuasajū t̄iñe pa'ina ch̄u'o asa ch̄eamanejanaa'me mai. ¹⁵ Dios ch̄u'o ũcuarepare asa ch̄ea pa'ij̄u chek̄unare oijū si'ar̄um̄u na'a r̄ua re'oja'che pa'ij̄u Maire Paakū Cristo chiiche si'ache cho'ojū pa'ijanaa'me mai. Repaū Cristo Maire Paakū mai rekochoja'che pa'iku'm̄u. ¹⁶ Mai ũcuanuko Repaūji cho'okaīuna Repaū ca'niv̄uja'ñe pa'inajejū ũcuate'eujakuanup̄u pa'ij̄u s̄aiñechi'a cuasajū mai cho'omasicheji re'oja'che cho'okaijū p̄ai ca'niv̄u aineeñeja'ñe si'ar̄um̄u na'a r̄ua re'oja'che pa'ime.

Cristo'te cuasana mama pa'iche'te k̄uam̄u

¹⁷ Maire Paakūji ch̄ũ'uk̄una cu'ache cho'oma'ñe paapū chini k̄uam̄u ch̄u'u m̄usanukonare. Ũcuamakarū Diore cuasamana pa'icheja'che pa'ij̄ũ'u. Repana rekoñōa peoche cuasajū peoche pa'inaa'me repana. ¹⁸ Chija'iāna ñacu'acheja'che asaves̄ume repana. Asacuhejūna Dios ch̄u'o asoma'm̄u repanare. J̄a'ajek̄una Diore cuasamar̄u pa'ives̄ume repana. ¹⁹ Asacuhejū ũcuaūache cu'ache cho'ojū j̄avoma'ñe si'ache t̄iñe cho'onaa'me repana.

²⁰ M̄sanukona Jesucristo'te ap̄ecuasarūm̄u j̄a'aja'ñe pa'iche che'chemanesinaa'me. J̄a'aja'ñema'm̄u Repaū neena pa'iche. ²¹ Pa'iche ũcuarepare Jesús pa'iche asa Repaū neena pa'iche che'chesinacosome m̄usanukona. ²² J̄a'ajek̄una aper̄um̄u m̄usanukona pa'ij̄u cho'osi'ja'che cho'omanej̄ũ'u. Reparūm̄u m̄usanukona pojoñu chini si'ar̄um̄u

na'a rúa cu'ache cho'ojü peoche cho'ojü pa'isinaa'me. ²³ Chura müsánukonare mamarekoñoäre paajüna re'oja'chere cuasache pa'imü. ²⁴ Mamakãa saño sachacheja'che mama pa'ijü'ü. Pa'iche mamare jo'kasi'kua'mü Dios müsánukonare, Repau neenajeju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ijü ücuarepa cho'oa'ju chini.

²⁵ Jã'ajekuna ücuamakarü jorechü'o i'kajü'ü. Chekúnare i'kani ücuarepare i'kajü'ü. Ücuánuko Jesús neenajeju ücuate'ejakuanupü pa'ijü majapãijanaa'me mai. ²⁶ Teakuna cu'ache cho'omanejü'ü. Pe'rusi'e ücuamucuse cavesüsojü'ü. ²⁷ Vatire cu'ache chü'üñe jo'kamanejü'ü. ²⁸ Ñaaneena ñaañe jo'kaso cho'ochete cho'ojü pa'ijü'ü. Cho'ochete cho'ojü kuri koo chüova'na pa'iva'nare cho'okaire'ochete paajü'ü.

²⁹ Cu'ache i'kama'ñe re'oja'chechi'a i'kajü'ü, müsánukona i'kache'te päipi asa vaju na'a re'oja'che paapü chini. ³⁰ Cu'ache cho'omairo pa'ijü'ü, Dios Rekochoji Sumarekocho pa'imanea'kü chini. Repauji ja'me pa'iana Repau pa'icheja saijache masime mai.

³¹ Cu'ache cuasache'te ühasojü'ü, teachena'me pe'ruju rúa i'kache, chekúnare cu'ache cutuchena'me chekúnare si'ache cu'ache cho'ochete peore. ³² Sãñechi'a oijü re'oja'che cho'ojü pa'ijü'ü. Dios müsánukonare Cristo neenajeju na cu'ache cho'osi'e cuasama'ñeja'ñe müsánukonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasamanejü'ü.

5

Dios neena pa'iche'me

¹ Puka'kupí mamakuni oiuna puka'kü pa'iche'te mamakü ñakü che'checheja'che Múja'kü Dios pa'iche'te che'cheju pa'ijü'ü müsánukona. ² Chekúnare oijü pa'ijü'ü Cristo maire oicheja'che. Maini oiü Diopi pojoa'kü chini mai cu'ache cho'osi'e ro'i jüni ro'ikaisi'kua'mü Repau.

³ Ümüpãi, mürüjo peonare ümüneema'ñe pa'ijü'ü. Romi ücuaja'che müüju peonare ümüneema'ñe pa'ijü'ü. Cheke cu'a ücuauache vajuchüache cho'oma'ñe pa'ijü'ü. Ücuachi'a chekuna nee tua paauache ñamanejü'ü. Jã'aja'ñema'mü Dios neena pa'iche. Jã'ajekuna peore jã'aja'ñe cho'ochete cutuma'ñe pa'ijü'ü. ⁴ Chü'o cu'achena'me vë'vechü'o vajuchüache i'kama'ñe pa'ijü'ü. Dios neena pa'ichema'mü jã'a. Jã'aja'ñe i'kama'ñe pa'ijü Dioni pojoju si'arümü, "Re'orepamü, Ja'kü", chiiju pa'ijü'ü. ⁵ Ücuare ie masime müsánukona: Cu'ache cho'ona Jesús paamanajeju Dios pa'icheja saima'me. Ümüpãi repaña rüjo peonare romineenana'me romi repaña üju peonare ümüneenana'me cheke cu'a ücuauache vajuchüache cho'ona Dios pa'icheja saima'me. Ücuachi'a chekuna paache ña tua paauache cuasana pösechi'a cuasaju Diore cuasama'me. Jã'ajekuna tüosiva'nani cuasaju pojocheja'che cuasanajeju na Dios pa'icheja saicu'amü repañare. ⁶ Jã'ajekuna päipi müsánukonani, "Cho'ore'omü jã'a", chiito jachajü'ü. Dios jã'aja'ñe cu'ache cho'onare ñani pe'rukü cu'ache cho'osi'e ro'iche chü'ümü, Repau chü'üñe jachanajeju na. ⁷ Jã'ajekuna müsánukona repaña pa'iche ña chëamanejü'ü.

⁸ Aperümü müsánukona Dios pa'iche'te vesüju chijachejaja'che cu'ache cho'ojü pa'isinaa'me. Jã'ata'ni müsánukona chura Maire Paakuni cuasaju miañeja'ñe re'oja'che pa'ime. Jã'ajekuna miañeja'ñe re'oja'chere cho'ojü pa'ijü'ü. ⁹ Jesuni cuasaju miañeja'ñe pa'iche ija'chea'me: Si'ache re'oja'che cho'ochena'me Dios chü'üñe cho'ochena'me ücuarepa cho'ochete. ¹⁰ Maire Paakü chiiche'te che'che cho'ojü pa'ijü'ü Repauji pojoa'kü. ¹¹ Chijachejaja'che pa'ina peoche cho'ochete ja'me cho'oma'ñe pa'ijü repaña cho'ochete ñani, "Cu'ache'te cho'ome müsánukona", chiijü'ü, repaña cho'ochete'te masia'ju. ¹² Repaña rope'e cho'ochete i'kavajuchüache'me. ¹³ Jã'ata'ni müsánukonapi i'kato miañe peore ñoñeja'ñe repaña cu'ache cho'ochete cuasoja'mü

repanare. Chekurum repana cu'ache cho'ochete cuasani ũhaso miañeja'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me. ¹⁴ Jã'ajekuna Dios chũ'o tochasi'e ija'che kuamũ: Vuijũ'u mũ'u, kãnisosi'kuja'che pa'ikũ.

Cristoni cuasa vajujũ'u, mũ'uni miañeja'ñere re'oja'che pa'iche'te ĩsia'kũ, chiimũ.

¹⁵ Jã'ajekuna ñamema'ñe si'arumũ re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. Pa'ivesuna pa'icheja'che pa'imanejũ'u; pa'imasina pa'iche pa'ijũ'u. ¹⁶ Irumũ rua cu'ache cho'ome pã. Jã'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te si'arumũ cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁷ Masi cuasamana cho'ochaja'che cho'omanejũ'u. Maire Paakũ chiiche'te asa chẽa cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁸ Conore ũku jũ'ijũ pojomanejũ'u. Dios Rekochoji paakũ cho'okaiuna re'oja'chere cho'ojũ pojojũ'u. Dios Rekochoji musanukonani paato pojojũ pa'ijanaa'me musanukona. Conore jũ'ijũ pani cu'ache cho'ochete jũvovesujũ musanukona rekoñoã cacu'asojanaa'me. ¹⁹ Dionĩ pojojũ ujare ujajũ Dios chũ'ore i'kajũ sãĩnechi'a re'oja'che che'chojũ'u. Musanukona rekoñoãpi pojojũ ujajũ'u, Maire Paakujĩ asa pojoa'kũ. ²⁰ Musanukonani ũcuauache ti'jñeto mai Ja'kũre Diore si'arumũ, "Re'orepamũ", chiijũ pa'ijũ'u, Maire Paakũni Jesucristoni cuasajũ.

Ëjuna'me rãjo re'oja'che pa'iche'te kuamũ

²¹ Musanukona Cristo'te cuasajũ sãĩnechi'a ña, kukujũ pa'ijũ'u. ²² Romi, mũũjũpãĩ ña, kukujũ pa'ijũ'u Maire Paakũ'te vajuchucheja'che. ²³ Cristo Repau neenare chũ'ũñeja'ñe ũjũpi rãjoni chũ'ũa'kũ chini jo'kasi'kua'mũ Dios. ũcuachi'a Cristo Repau neenare vati toa sani uuche Ësekaikũ'mũ, Repau ca'nivuja'ñe pa'ijũ ũcuate'eujakuanupũ pa'inare. ²⁴ Cristo neena repañe Paakũ chũ'ũñe'te cho'oto re'omũ. ũcuaja'che rãjoromi repaña ũjũpãĩ chũ'ũñe'te peore cho'oto re'omũ.

²⁵ Ëmũpãĩ, mũũjũjoromi oijũ paajũ'u, Cristo Repau neenare oijũ jũni ro'ikaisi'eja'che. ²⁶ Mai Repau chũ'ore asa chẽa Repau'ni jovorena mai cu'are tunosokakuna rekoñoã re'ojarekoñoã paa'jũ chini maini jũni ro'ikaisi'kua'mũ Repau, maini paara chini. ²⁷ Jã'aja'ñe Cho'osi'kupĩ jo'e rani maire Repau'te cuasanare sa paakũ jmakarujẽ'e cu'achejẽ'e peonare re'onare carũñoja'mũ Repau maire Repau neenare. ²⁸ Ëmũpãĩ musanukona ca'nivũã oijũ kuiracheja'che mũũjũjoromi oijũ kuirajũ pa'ijũ'u. Rãjore oikũ meñe oicheja'che oimũ. ²⁹⁻³⁰ Pãĩ te'eujẽ'e meñe cuhema'ñe kuirajũ ãu ãijũ pa'ime. Cristo ũcuaja'che maire Repau'te cuasanare ũcuanukore ũcuate'eujakuanupũ pa'ijũ Repau ca'nivuja'ñe pa'inare kuirakũ'mũ. ³¹ Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Ëmũujĩ romio'te veja pũka'kupãĩ ja'me pa'isi'e jo'kaso

rãjona'me pani ũcuate'euja'chea'me Diopi ñato,

chiimũ.

³² Rua asavesamũ jã'a. Jã'ata'ni Jesucristo Repau'te cuasanare paache'te kuamũ repa tocha jo'kasi'e. Repau neena ũcuanuko Repau ca'nivũ ũcuate'eca'nivuja'ñe pa'ijũ ũcuate'eujakuanupũ'me. ³³ Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e kuache'te kuakũ ũcuachi'a chũ'u aperumũ i'kasi'ere jo'e i'kara, ũcuare i'kasi'kũta'ni. Ëmũpãĩ, mũũjũjoromi oijũ paajũ'u musanukona meñe oicheja'che. ũcuachi'a romi, mũũjũpãĩ ña, kukujũ pa'ijũ'u, chiimũ chũ'u.

6

Pũka'kupãina'me tamachũ re'oja'che pa'iche'te kuamũ

¹ Chĩ, mũja'kupãĩ chũ'ũñe jachama'ñe pa'ijũ'u Maire Paakũni cuasajũ. Jã'aja'ñea'me pa'iche re'oja'che. ²⁻³ Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Mũja'kũna'me mũja'kore ña, vajuchujũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pani cheja rua jeerumũ pa'ijũ pojojanaa'me,

chiimũ. Repaũ chũ'ũñe cho'onare Repaũ re'oja'che cho'okaijachere kuaku chũ'ũna charo tochasi'ea'me jã'a. ⁴ Mũsanũkona, pũka'kupãĩ, chĩi teache cho'omanejũ'ũ, pe'rumanea'jũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache pa'iche'te ũsejũ, re'oja'che pa'iche'te che'chojũ jojajũ'ũ, Maire Paakũni cuasajũ Repaũ chiiche'te cho'ojũ aineeju paaru.

Cho'ochẽ cho'okainana'me repanare paana re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁵ Cho'ochẽ cho'okaina icheja cheja pa'irũmũ mũsanũkonare paanare ña, vajũchũjũ re'oja'che cho'oũũ chini cuasajũ repana chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ, Cristo'te cho'okaicheja'che. ⁶ Repanapi pojoa'jũ chini repana ñarũmũchi'a cho'oma'ñe si'arũmũ cho'ochẽ re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'ũ, Cristo'te cho'okaina ñamema'ñe pojojũ Dios chiiche cho'okaijũ pa'icheja'che. ⁷ Mũsanũkona cho'ochẽ re'oja'che cho'ouache cuasajũ masi cho'ojũ pa'ijũ'ũ, mũsanũkona Maire Paakũ'te cho'okaijũ pa'icheja'che. "Pãichi'a cho'okaimũ chũ'ũ ie", chiima'ñe, "Dioni cho'okaiũ pa'imũ chũ'ũ", chiijũ cuasajũ rua masi cho'okaijũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona cho'ochẽ. ⁸ Pãĩ chẽa paanana'me chẽa paamana re'oja'che cho'osi'e ro'ire Maire Paakũji repana cho'osinũkorũ pa'iche ũcuanũkore te'enarechi'a re'oja'chere si'acairo ñsikũna koojache masime mũsanũkona.

⁹ Ũcuaja'che mũsanũkona cho'ochẽ chũ'ũna, asarepajũ'ũ. Re'oja'che cho'ojũ mũsanũkonare cho'ochẽ cho'okainare pe'ruma'ñe chũ'ũjũ pa'ijũ'ũ. Iere cavesũma'ñe cuasajũ'ũ: Cũnaũmũ Pa'ikũ Maire Paakũ mũsanũkonare ũcuanũkore Paakũ'mũ, ainana'me cho'ochẽ cho'okainare. Ũcuanũkore ũcuapa'rũva chiiũ mũsanũkona cho'osi'e ro'i cho'osinũkorũ pa'iche re'oja'che si'acairo ñsija'mũ Repaũ.

Diore cuasana vature cavache'te kuamu

¹⁰ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Maire Paakũni cuasajũ sũejũ'ũ, Repaũ peore masicheji cho'okaiũna koka paajũ cacu'ama'ñe paũũ chini. ¹¹ Sũtao cavapi'raju peore cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sũejũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiũna jorechũ'opi mũsanũkonani vatipi cacu'ora chiito koka paajũ cacu'ama'ñe paũũ chini. ¹² Pãire cavama'me mai. Cũnaũmũ pa'inare cu'ache chũ'ũnani vati ainani cavanaa'me mai, re'oja'che paũũ chini. Repana vati aina chijachejaja'che cu'ache pa'inani pãĩ paajũ chũ'ũme. ¹³ Jã'ajekũna sũtao cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sũejũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiũna jũvomasijũ vati mũsanũkonare cu'ache cho'orũmũ ũcua cacu'ama'ñe paũũ chini.

¹⁴ Ija'che pa'ijũ cacu'ama'ñe pa'ijũ'ũ: Sũtao kãña sa'che ka'raja'imanea'ku chini corejakãña pi'iche tũa'ñeja'ñe Dios chũ'o ũcuarepare che'che masijũ'ũ. Sũtaopãĩ ã'capũãre asi cho'ocojũño'ũte cuhejũ cũnakãña tũi'ñeja'ñe re'oja'chечи'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ. ¹⁵ Sũtaopãĩ ku'ire'oa'ku chini botakoro ju'ijũ ku'icheja'che Diore re'oja'che ja'me pa'iche'te kuavajũchũma'ñe kuajũ ku'ijũ'ũ. ¹⁶ Ũcuaja'che saonũã toa pa'ĩnoãre saocojũño'ũte cuhejũ sũtaopãĩ tã'tako'ña cãji'ñeja'ñe Dioni cuasajũ sũejũ pa'ijũ'ũ, vatipi mũsanũkonani cu'ache cho'oto Diopi tã'takaau chini. ¹⁷ Sũtaopãĩ sũjore asi cho'ocojũño'ũte cuhejũ cũnatuhiroã tuhicheja'che Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ere si'arũmũ cuasajũ pa'ijũ'ũ. Sũtaopãĩ cavapi'raju va'jũna sia cãji'ñeja'ñe Dios chũ'ore masijũ Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'ore i'kajũ vature cajejaijũ'ũ. ¹⁸ Jã'aja'ñe pa'ijũ ũcuauacheji ti'jũneto Dios Rekochoji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneũũ chini si'arũmũ Diore sũejũ pa'ijũ'ũ, cuhasoma'ñe. Ũcuachi'a, ñarepajũ pa'ijũ, Dios neenare ũcuanũkore si'arũmũ sũekaijũ pa'ijũ'ũ, cu'ache cho'omanea'jũ.

¹⁹ Chũ'ũre ũcuachi'a sũekaijũ'ũ Repaũji cho'okaiũna Repaũ aperũmũ kuamanesi'ere Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore vajũchũma'ñe kuakũna pãĩpi asa masia'jũ chini. ²⁰ Cristo Repaũ chũ'ore chũ'vaa'ku chini chũ'ũre chẽa saosi'ku'a'mũ.

Chura Repaꝝ chũ'o chũ'vakũjekũ pãi chẽavu'ere pa'imũ chũ'u. Diore s̃ekaijũ'u chũ'ure; vajũchũma'ñe Jesucristo pa'iche'te chekũnani kũakũ pasa.

Cuhacho tochasi'ea'me

²¹ Tĩquico, chũ'u cuasakũji, mai majapãiũja'iũji, Cristo'te re'oja'che cho'okaikũji mũsanũkona pa'ichejana sani chũ'u cho'ochena'me chũ'u pa'iche kũaja'mũ. ²² Jã'are chini mũsanũkona pa'ichejana saomũ chũ'u repaꝝ'te chũkũna pa'iche'te kũakũna asa pojoa'jũ chini.

²³ Mai Ja'kũ Diona'me Maire Paakũ Jesucristo cho'okaꝝ mũsanũkonare chũkũna majapãijanare, mũsanũkonapi Repaꝝni cuasajũ sãiñechi'a oijũ re'oja'che paapũ chini. ²⁴ Maire Paakũni Jesucristoni chiijũ cuhasoma'ñe cuasanare ũcuaukũkore oĩũ re'oja'che cho'okaꝝ Dios. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Filipos vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

¹ Chü'u, Pablo, Timoteona'me, Jesucristo'te cho'oché cho'okainapi, müsánukonare Filipos vü'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasajü jovosinajéü Dios neenare ücuanükore ija'ova utija'ova tocha saome, müsánukonare chü'ünana'me ücuanare cho'oché cho'okainare. ² Mai Ja'kü Diona'me Maire Paakü Jesucristoji müsánukona rekoñoña re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijü'u.

Jesure cuasanare Pablo Diore sêekaiü pa'isi'ere küamü

³ Müsánukona re'oja'che pa'iche'te cuasani chü'u Cuasakü'te Diore, "Re'orepamü, Ja'kü", chiiü pa'ikü'mü chü'u. ⁴⁻⁵ Müsánukonapi Repaü'te apécuasarümüpi irümujatü'ka chekuna päipi Jesucristo'te cuasache küachü'ore asajü paapü chini cuhama'ñe ja'me cho'okaiche'te cuasakü müsánukonare sêekani si'arümü pojokü sêekaiü pa'ikü'mü chü'u Repaü'te. ⁶ Dios müsánukonare si'arümü na'a re'oja'che paapü chini cho'okaiü pa'imü. Jesucristo jo'e raiumucusejatü'ka Repaü'ji cuhama'ñe cho'okaiüna müsánukona re'oja'che pa'ijü, pi'niñetü'ka cho'ojü pa'ijache masimü chü'u. ⁷ Chü'üpi müsánukonare jä'aja'ñe cuasato rüa re'omü. Müsánukona Diore ja'me re'oja'che cho'okaicojñonare, rüa chiiü chü'u rekocho oimü. Chü'u ivü'e päi chēavü'ere pa'iu chekürümü chü'üpi kü'iu Jesucristo'te cuasache küachü'ore chü'vakü panijē'e müsánukonare ücua oiü pa'ija'mü. ⁸ Jesucristoji oiü cho'okaiüna chü'u müsánukonare ücuanükore rüa oiü ñaüache cuasache masimü Dios. ⁹ Ücuachi'a müsánukonapi säiñechi'a si'arümü na'a rüa oijü Repaü chü'ojē'e na'a rüa masijü re'oja'che pa'imasia'jü chini Diore sêekaiü pa'imü chü'u. ¹⁰ Jä'aja'ñe paniü cuasa, "Iepi na'a re'omü", chini masijü si'arümü na'a rüa re'oja'che cho'ojü Cristo jo'e rairümujatü'ka cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ojü pa'ijanaa'me müsánukona. ¹¹ Jesucristoji cho'okaiüna müsánukonapi re'oja'chere si'ache cho'ojü pa'ito päi ña Diore, "Rüa Re'okü'ji peore Masiü'mü mü'u", chiiü pojोजनाa'me.

Cristo chiiche cho'okaijü pa'iche'te küamü

¹² Chü'u majapāijana, ie masijü'u: Chü'üpi si'ache cu'ache cho'ocojñokuna päi chura Jesucristo'te cuasache küachü'o na'a rüa jainüko asajü pa'ime. ¹³ Chü'u Cristo neeküjekü päi chēavü'e pa'iche, päi chü'ükü vü'e pa'inana'me chekuna päi icheja pa'ina ücuanüko masime. ¹⁴ Ücuachi'a mai majapāijana icheja pa'ina jainüko chü'u päi chēavü'e pa'iche'te ña, vajuchüche jo'kasō Maire Paaküni Dioni na'a rüa cuasajuna Ücuajü cho'okaiüna Repaü chü'o na'a rüa chü'vajü pa'inaa'me.

¹⁵ Päi te'ena chekuna neere tüa paañu chini cuasajü ücuachi'a chekúnare re'oja'che cho'ochéja'chere na'a rüa re'oja'che cho'ocojñoñu chini Cristo pa'iche'te chü'vajü pa'ime. Ücuarepaa'me jä'a. Chekúnata'ni re'oja'che cho'oñu chini cuasajü chü'vajü pa'ime. ¹⁶ Repana re'oja'che cho'oñu chini cuasajü chü'vana Diopi chü'üni ivü'ere päi chēavü'ere pa'iu Cristo'te cuasache küachü'ore chü'vaa'kü chini jo'kaüna masijü chü'üre cuasajü päire chü'vajü pa'ijüasome. ¹⁷ Chekúnata'ni, ücuarepa cho'omanajéü te'ena re'oja'che cutucojñoñu chini Cristo pa'iche'te küame. Ücuachi'a chü'üni päi chēavü'e pa'iküni na'a rüa pa'icü'ache cho'oñu chini chü'vame.

¹⁸ Jä'ata'ni jä'a cuasama'mü chü'u. Re'oja'che cuasanapi jä'apāani ücuarepa cho'omana chü'vatojē'e Cristo pa'iche asame päi. Jä'ajekuna pojomü chü'u. Ücuachi'a iere masikü jo'e na'a rüa pojojamü chü'u. ¹⁹ Müsánukonapi Dioni cuasajü

sēekaijuna Jesucristo Rekochoji cho'okaiuna chu'u cu'ache cho'ocojñoñe re'oja'che pani etajaija'mu chu'u. ²⁰ Chu'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere vajuchuma'ñe masi cho'oku pasa chiimu chu'u, pāipi chu'u cho'ochete ña, chu'upi ũcua vajuu pa'itojē'e ũcuachi'a chuenisorujē'e Cristoni si'arumu pojoju, "Rua Masiu'mu mu'u", chiiju masia'ju chini. ²¹ Chu'u vajuu pa'irumuna Cristo chiichechi'a cho'oku pojoku pa'ija'mu chu'u. Chu'upi jūnisoru na'a re'oja'che ti'ñeja'mu chu'ure. ²² Jā'ata'ni chu'u na'a jeerumu vajuu pani Repau'te na'a rua cho'ochete cho'okaiu pa'ire'omu. Jā'ajekuna chu'u chēajañejē'e vesumu. ²³ Ka'chamajña chiimu chu'u. Jūnisoru chiimu chu'u, sani Cristona'me ai pasa chini. Jā'aja'ñepi na'a re'omu chu'ure. ²⁴ Jā'ata'ni chu'upi vajuu pa'iu musanukonare karache'te cho'okaiu pa'ito na'a re'omu. ²⁵ Jā'are cuasaku chu'u na'a jeerumu pa'ijache masimu. Pa'iu cho'okaiu pa'ija'mu chu'u musanukonapi Dioni na'a masi cuasaju, na'a rua pojoju paapu chini. ²⁶ Jā'aja'ñejekuna chu'upi musanukonani jo'e ñara chini sakuna Repau'te na'a rua pojoju pa'ijanaa'me musanukona.

²⁷ Si'arumu re'oja'chechi'a pa'iju Dios chu'o Jesucristo pa'iche kuachu'ore cuasana pa'iche pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito sani ñani ũcuachi'a musanukona pa'iche'te rupu asanijē'e masija'mu chu'u musanukona re'oja'che pa'iche. ũcuachi'a musanukona ũcuate'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'iju chekunapi asa chēa Dioni cuasaju jovoa'ju chini Repau chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. ²⁸ ũcuachi'a musanukonare cuhenare jmamakarujē'e vajuchuma'ñe Dios chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. Musanukona jā'aja'ñe cho'ochete repa'na cho'osojachena'me Diopi cho'okaiuna musanukona pani etajani re'oja'che pa'ijachere ñomu repa'na. ²⁹ Cristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire Repau'te cuasachechi'a jo'kama'ñe ũcuau'ni cuasaju Repau cho'ocojñoñosi'ejache cu'ache cho'ocojñoju pa'iche jo'kasi'kua'mu. ³⁰ Jā'ajekuna chu'upi cu'ache cho'ocojñoñokuna musanukona aperumu ñasi'ena'me irumu asacheja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'ijuasome.

2

Cristo Repau chū'uñe jo'kaso pāiu carūni rani pa'isi'ere kuamū

¹ Cristoji cho'okaiuna re'oja'che cho'o koka paame musanukona. Repauji oiū cho'okaiuna rekoñoāpi re'oja'che pa'ime musanukona. ũcuachi'a Dios Rekochoji musanukonani si'arumu ja'me pa'ina chekunare oiū cuasame. ² Jā'aja'ñejekuna ja'me re'oja'che pa'iju sāiñechi'a oiū re'oja'che cho'okaiju ũcuate'e cuasaju ũcuate'e cho'oñu chiiju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito rua pojoja'mu chu'u. ³ Jmamakarujē'e, "Na'a rua masiu'mu chu'u", chini chekunani cajejañu chini cuasama'ñe, "Ina chu'ure na'a re'onaa'me", chiiju cuasaju pa'ijū'u. ⁴ Te'eujē'e meñechi'a cuasama'ñe chekunare cuasaju oiū cho'okaiju pa'ijū'u.

⁵ Jesucristo cuasacheja'che re'oja'che cuasaju pa'ijū'u. ⁶ Ija'che paniasomu Repau: Dios Mamakujeku cunaumure re'oja'che pa'iu chū'ukuta'ni chū'uñe jo'kaso ranciasomu Repau.

⁷ Repau paache re'oja'che jo'ka rani pāioji paaona maija'iu pāiu ainee rupu cho'ochete cho'okai'va'chu pa'icheja'che paniasomu Repau.

⁸ Pāiu pa'iu Re'okuta'ni, "Inare na'a re'okū'mu chu'u", chiima'ñe Puka'ku chū'uñe'te jachama'ñe cho'oku chuenisoche vajuchuache'te cu'ache cho'osina chuenisocheja'che kurususē'verona chuenisoasomu Repau.

⁹ Jā'ajekuna Dios Repau'te vaso cunaumuna jo'e mua ũcuau'na'me pāire ũcuau'kore chū'ua'ku chini kueñe ñooasomu.

¹⁰⁻¹¹ Cheja pa'inana'me cunaumu pa'inana'me vati toa pa'inapi Repau'ni ũcuau'ko vajuchuju,

“Jesucristo peore Paakujɪ Masiu'mu”, chiijɪ masia'ju chini jo'kaasomu Dios Repau'te Jesure.

Jã'ajekuna Puka'ku Dios jã'aja'ne cho'osi'ku rua pojocojnokɪ pa'imɪ.

Jesure cuasana miañeja'ne pa'iche'te kwamɪ

¹² Chu'u cuasana, musanukona chu'u chũ'ũne asa jachamañe rua jeerumu cho'ojɪ panicuhame. Jã'ata'ni chu'u ja'me pa'irumuchi'a cho'ojɪ pa'ima'ne chu'u peorɪmujẽ'e ũcua na'a rua cho'ojɪ pa'ijũ'u. Musanukona rekoñoopi vajuchujɪ peore cho'ore'ochetu'ka cuhasoma'ne masi cho'ojɪ pa'ijũ'u, pani etajani ja'me re'oja'che pañu chini. ¹³ Dioa'mu maire Cho'okaiku. Maipi Repau chiiche'te re'oja'che cho'ouakuna cho'omasijɪ cho'ojɪ paapu chini cho'okaimu maire.

¹⁴ Peore musanukona cho'оче ke'reju cavama'ne cho'ojɪ pa'ijũ'u. ¹⁵ Musanukonapi jã'aja'ne pa'ito pãi musanukonare ña, “Cu'ache cho'ome ina”, chiimanejanaa'me re'oja'chechi'a pa'ijuna. Ũcuachi'a Dios chĩ pa'iche pa'ijɪ, pãi si'ache rua tĩne cu'ache cho'ona pa'icheja pa'inata'ni jmamakarujẽ'e cu'achejẽ'e cho'oma'ne re'oja'che pa'ijũ'u. Repanare chijachejaja'che cu'ache pa'inani re'oja'che pa'inapi ja'me pa'ijɪ chijachejare majnokɪ miañeja'ne re'oja'che cho'o ñojɪ pa'ijũ'u. ¹⁶ Dios chu'o re'oja'che pa'iche kuachu'ore cuasajɪ chekunani kuajɪ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'ojɪ pa'ito Cristo jo'e raiumucusena musanukona re'oja'che pa'isi'e rua pojokɪ kuaja'mu chu'u, “Chu'vate'emanesi'kuamɪ chu'u repanare”, chini cuasaku. ¹⁷ Jã'ata'ni chu'u musanukonare Repauni cuasajɪ jovoajɪ chini chu'vakɪ chuenisonijẽ'e ũcua pojoja'mu, musanukonapi Repau'te cuasanajeju pojojɪ pa'ijuna. ¹⁸ Jã'ajekuna chu'uri pojokɪ pa'ina musanukona ũcuaja'che pojojɪ pa'ijũ'u.

Timoteona'me Epafrodito pa'iche'te kwamɪ

¹⁹ Maire Paaku Jesupi chiito Timoteo'te musanukona pa'ichejana na'mi saora chiimɪ chu'u, musanukona re'oja'che pa'iche'te ñajani ra kuauna asa vajera chini.

²⁰ Chu'u cuasacheja'che musanukonare oiɪ re'oja'che cho'okasa chini cuasaku cheku te'eujẽ'e peomu. Timoteochi'aa'mu chu'u cuasacheja'che musanukonare oiɪ cuasaku. ²¹ Chekuna ũcuanuko repauna chiichechi'a cuasajɪ Jesucristo chiicheta'ni cuasamanaa'me.

²² Musanukona repau Timoteo re'oja'che pa'iche masime. Chu'una'me Jesucristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vakɪ puka'kure cho'okaicheja'che ja'me re'oja'che cho'okaiɪ pa'iku'mu repau chu'ure. ²³ Jã'ajekuna chu'ure cho'ojachere asa masi, teana musanukona pa'ichejana saora chiimɪ chu'u repau'te. ²⁴ Maire Paakujɪ chiito chu'urepauji ivu'e pãi chẽavu'e na'mi eta musanukonare sani ñara chiimɪ chu'u.

²⁵ Ũcuachi'a chu'u cuasato mai majapãija'ia'te Epafroditore musanukona pa'ichejana jo'e co'choche chiimɪ. Musanukonapi chu'uni kuiraa'ku chini repau'te raorena chekuna rua ũsetota'ni ũcua chu'una'me pa'ia Dios chu'o chu'vakɪ pa'imɪ repau.

²⁶ Musanukonare ũcuanukore rua oiɪ ñara chiimɪ repau. Ũcuachi'a repau ravɪ jũ'isi'e musanukona asasi'ere asa sumava'u pa'imɪ repau. ²⁷ Rua jũ'ia jũnisor'a'si'kuamɪ repau. Jã'ata'ni Diopi oiɪ cho'okaiuna vajuchasi'kuamɪ repau.

Repautechi'a oima'ne chu'urejatɪ'ka oiɪ cho'okaisi'kuamɪ Dios, chu'uni cu'ache ti'jñeuna suma'ne pa'iva'uni na'a rua cu'ache ti'jñeuna suma'ne cuasaku otare oiɪ pa'imanea'ku chini. ²⁸ Jã'ajekuna repau'te na'mi saora chiimɪ chu'u musanukonapi ña pojojɪ pa'ijuna chu'ujẽ'e ũcuamakarɪ sumava'u pasa chini. ²⁹ Maire Paakuni cuasaku mai majapãija'ia'jekuna pojojɪ re'oja'che cho'okaijũ'u repau'te. Repau pa'icheja'che pa'inare ũcuanukore chiijɪ pojojɪ pa'ijũ'u. ³⁰ Cristoni cho'оче'te cho'okaiɪ jũnisor'a'si'kuamɪ repau, musanukonare cho'okaicu'ache'te chu'uni rani cho'okaiɪ.

3

Jesucristo chiiche masi cho'okaina pa'iche'te kwamu

¹ Chura, chu'u majapãijana, Maire Paakuji musanukonani paakuna pojojũ pa'ijũ'u, chiimu chu'u. Chu'u aperumu i'kaku tochasi'ere musanukonani jo'e asato re'omu. Jã'ajekuna tocha ca'nasoma'ñe ũcuare i'kaku tochamu chu'u.

² Ñarepaju pa'ijũ'u musanukonani jamuchai kokaneenaja'ñe pa'iju pã ca'ni chũtoneenapi jĩkomu chã'tiro pa'ica'niru chũto tũacojñoñe chũ'unapi cacu'omaneaju. ³ Pã Jesurejẽ'e cuasama'ñe rupũ sẽ'sevuchi'a circuncisión cho'ocojñoona Dios neenama'me. Maipi Dios Rekochoji cho'okaiuna Jesucristoni cuasaju jovo vaju Dioni pojojũ, "Rua vesume chũkuna", chiinapi Dios neenaa'me. ⁴ Sẽ'sevuchi'a re'oja'che cho'ojũ Dioni re'oja'che ja'me pa'ire'oto chu'u jã'ajamajñaruã cho'ocheji Repau'te rua re'oja'che ja'me pa'ira'amũ.

Jã'ajamajñaruã cho'oku aineesi'kujeku pã chu'u pa'iche'te ñato rua re'oja'che pa'iku'mũ chu'u. ⁵ Israelpãijeku ochorepaumucujña pa'ikuji jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tũacojñosi'kuamũ chu'u. Benjaminsũjũjeku hebreorepau'mũ chu'u. Ũcuachi'a fariseopãijeku Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e rua re'oja'che cho'oku aineeku pa'isi'kuamũ chu'u. ⁶ Dios chiiche'te cho'okaineeku Jesure cuasanare tuha Repau'te cuasache'te ũseku vaiche chũ'uku pa'isi'kuamũ chu'u. Ũcuachi'a Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka masi cho'oku pa'isi'kuamũ chu'u.

⁷ Peore jã'a chu'u aperumu, "Rua re'omu ie", chiuu cuasasi'e irumu Cristoni cuasaku, "Peoche'me jã'a", chiuu cuasamu chu'u. ⁸ Chura, "Cheke peore peoche'me", chini cuasa, "Jesucristo'te chu'ure Paaku'te cuasachechi'aa'me re'oche", chiuu cuasaku'mũ chu'u. Na'a rua re'oja'chere chiuu Repauni cuasaku jovo, cheke chu'uni chĩ'ca pa'icheja'che pa'ina peore sẽjososi'kuamũ chu'u. ⁹ Cristona'me re'oja'che pasa chini cuasaku Repau'te jovosi'kuamũ chu'u. Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'ere te'eu cho'oku re'oja'che pa'ito karamũ. Jã'ajekuna Diopi cho'okaiuna rua re'oja'che pasa chini jovosi'kuamũ chu'u. ¹⁰ Cristo pa'iche'te na'a rua masira chiimu chu'u. Chuenisouna Repau'te Vasosi'kupi Peore Masiuji Diopi cho'okaiuna Cristo cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni ũcua re'oja'che paniasomu. Chu'u ũcuaja'che cu'ache cho'ocojñoñijẽ'e Ũcuauji cho'okaiuna re'oja'che pasa chiimu chu'u. Repau chuenisosi'eja'che chuenisonijẽ'e chu'upi meñe Ũcuauñi isija'mũ. ¹¹ Jã'aja'ñe peore cho'ora chiuu ũcuachi'a pã jũ'isina ũcuanũko vajurairumuna vajurasa chiimu chu'u.

Jesucristo chũ'u jo'kasi'e masi cho'oche'te kwamu

¹² Dios chiiche cho'oche chuta'a peore masi che'chema'mũ chu'u. Re'oja'che pa'iche chuta'a karamũ chu'ure. Jã'ata'ni che'cheneeku si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iu pa'iku'mũ chu'u, chu'upi cho'oa'ku chini Jesucristo jo'kasi'ere peore masi cho'ora chini. ¹³ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chu'u cuasato chu'ure jo'kasi'e cho'oche chuta'a karamũ. Jã'ata'ni aperumu pa'isi'ejẽ'e cuasama'ñe re'oja'chere na'a rua cho'omasira chini re'oja'che cho'ochechi'a cuasaku pa'iku'mũ chu'u. ¹⁴ Chu'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere masi cho'o pi'nira chiimu chu'u. Jesucristo cho'okaisi'jekuna Dios maini pojoku chẽa isira chiiche'te re'oja'che koora chini peore cho'ore'ochetu'ka Repau chiiche'te cho'oku pa'imũ chu'u.

¹⁵ Maire ũcuanũkore Diore masi cuasanare jã'aja'ñe cuasache pa'imũ. Musanukonani jã'aja'ñe cuasamana pa'ito Diopi che'choja'mũ repare masia'ju chini.

¹⁶ Mai che'chesi'e re'oja'che cho'oche ũhasoma'ñe ũcua cho'ojũ pañu.

¹⁷ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chekuna cho'ocheja'che chu'u re'oja'che cho'oche'te ña chẽa ũcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. Ũcuachi'a chũkuna musanukonare che'chosi'e asa chẽa masi pa'ina pa'iche'te ñaju repaña pa'icheja'che pa'ijũ'u. ¹⁸ Ie

ruarepañoã kuasi'kua'mu chu'u musanukonare. Jã'ata'ni oiũ jo'e ũcuare i'kamu chu'u. Pãi Jesucristo'te cuasana jainuko Repau kurususẽ'vero jũni ro'ikaisi'e cuhena pa'icheja'che pa'ijũ Repau'te cuasamanaja'ñe cu'ache pa'ime. ¹⁹ Icheja pa'ichechi'a cuasaju repanare uachechi'a vajuchuache cho'oju pojoju pa'inaa'me repana. Jã'aja'ñe pa'ijũ cacu'a na'a rãa cu'ache cho'oju cho'osojanaa'me repana. ²⁰ Maita'ni Dios pa'icheja canaa'me ai sani pa'ijanajeju. Maire Paaku Jesucristo repacheja caku rani maire sa re'oja'che paajachere pojoju cha'ame mai. ²¹ Reparumu Repau peore Paakũji Masikũjekũ mai ca'nivũã re'oja'chechi'a pa'ivesuca'nivũã Repau ca'nivũja'ñe sañokaija'mu, maipi Repau ca'nivũja'ñe paaaju chini, jo'e jũ'imaca'nivũji re'oja'che cho'o koka paaca'nivũja'ñe.

4

Si'arumu pojoju pa'iche'te kamu

¹ Jã'ajekuna, chu'u majapãijana, chu'u oiũ ñauache cuasana, cacu'ama'ñe ũcua Maire Paakũni masi cuasaju re'oja'che pa'ijũ pa'ijũ'u. Musanukonare cuasaku rãa pojomu chu'u. Musanukona re'oja'che pa'iche jã'a chu'u masi cho'osi'e ro'ia'me.

² Evodiana'me Síntique'te ũcuamakarũ cavaju paapu chini chu'vamũ chu'u, Maire Paakũni cuasaju majapãiromijanajeju re'oja'che ja'me paapu chini. ³ Mu'ure, chu'una'me Maire Paaku'te cho'ochẽ masi cho'okaiũ'te, cho'okaiũ pa'ijũ'u repanare re'oja'che ja'me paapu chini i'kamu chu'u. Repana romi ũcuachi'a chu'ure Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vakuna ja'me cho'okaisinaa'me, Clementena'me chekuna chu'una'me cho'ochẽ cho'osina. Repana ũcuanuko Dios neephũro utija'ophũrona repana mami tochacojñosi'e paame, pa'iche mama pa'ina mami tochacojñosiphũrona.

⁴ Maire Paakũji musanukonani paakuna si'arumu pojoju pa'ijũ'u. Jo'e ũcuare tochaku i'kara. Pojoju pa'ijũ'u. ⁵ Pe'kerũ pa'ijũ pãi chekunare ũcuanukore re'oja'che cho'o ñoju pa'ijũ'u. Maire Paaku jo'e na'mi raija'mu. ⁶ Jã'ajekuna musanukonare cu'ache ti'jñeja'ñe vajuchuma'ñe cuasaju Dioni si'arumu sũeju pa'ijũ'u. Repau cho'okaijachere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju musanukona chiiche'te sũeju pa'ijũ'u Repau'te. ⁷ Jã'aja'ñe cho'oto Dios musanukona rekoñoãna re'oja'che pa'iche pãijẽ'e vesuche'te cho'okaija'mu. Rekoñoãpi re'oja'che pa'ijũ cu'ache ti'jñetojẽ'e vajuchuju sumana pa'imanejanaa'me musanukona, Jesucristo'ji ja'me pa'ina.

Re'oja'che cho'ochẽchi'a cuasaju pa'iche'te kamu

⁸ ũcuachi'a ie chu'vamũ chu'u musanukonare, chu'u majapãijanare: Peore re'oja'che pa'iche'te cuasaju pa'ijũ'u, ũcuarepa pa'iche, pojoju pa'iche, re'oja'che cutucojño'ñe, pe'kerũ pa'iche, rũhi'ñe cho'ochẽ, pãi oiju pa'iche, re'oja'che cuasaju pa'ichena'me masi cho'ochẽ. "Peore re'omu ie", chiire'ochechi'a cuasaju pa'ijũ'u.

⁹ Chu'u musanukonare che'chokuna asa chẽasi'e cho'oju pa'ijũ'u. ũcuachi'a musanukona chu'u i'kache asasi'ena'me chu'u cho'ochẽ ñasi'ere ũcuaja'che cho'oju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pa'ito Dios musanukonare jo'kama'ñe ja'me pa'ija'mu, pãi rekoñoã re'oja'che pa'iche ñisiku.

Filipos vu'ejoopo pa'ina Pablo'te kuri ñisi'ere kamu

¹⁰ Aperumu musanukona chu'ure oinata'ni cho'okaicu'akuna reparumu cho'okaimanesinari chu'uni oiju jo'e cho'okatena rãa pojoku Maire Paaku'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'imũ chu'u. ¹¹ Chu'u chiicheji karakuna jã'aja'ñe i'kama'mu. Si'arumu pojoku pa'iche che'chesi'kũjekũ chu'uni ũcuauache ti'jñeto pojoku pa'imũ chu'u. ¹² Te'eñoã chu'ova'u pa'iu te'eñoã chu'u chiiche cajejaiche paaku'mu chu'u. Chu'uni ũcuauache ti'jñeto pojoku pa'imasimu chu'u. Chekurumu chu'upi ãu kama'ñe paani jã'apãani ãucuhava'u panijẽ'e pojoku pa'imũ chu'u.

Chekurum cu'amajñarũ karamañe paani jã'apãani chũ'uni ũcuauache karatojẽ'e pojokũ pa'imũ chũ'ũ, si'arumũ pojokũ pa'imasikũjekũ. ¹³ Chũ'uni ũcuauache ti'jñeto Cristoji cho'okaiũna koka paamũ chũ'ũ. ¹⁴ Jã'ata'ni mũsanũkona chũ'ũre karache'te cho'okaijũ re'oja'che cho'osinaa'me.

¹⁵ Iere masime mũsanũkona: Chũ'ũ mũsanũkona pa'icheja Macedonia chejapi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vajasa chini etarumũ mũsanũkona Filipos vũ'ejoopo pa'ijũ Jesure cuasakuanupũchi'a kuri ĩsisinaa'me chũ'ũre. Chũ'ũ Dios chũ'o che'chosi'ere cuasajũ, "Re'orepamũ", chiijũ cho'okaisinaa'me mũsanũkona.

¹⁶ Ũcuachi'a chũ'ũ Tesalónica vũ'ejoopo pa'irumũ chũ'ũre karache te'eñoã kuri raosinaa'me mũsanũkona. ¹⁷ Mũsanũkonapi ĩsijũna kookũ pojomũ chũ'ũ. Kuri-neema'kũta'ni pojomũ chũ'ũ. Mũsanũkona chũ'ũre rupũ re'oja'che cho'okaijũ pa'iche ro'icojñojañere cuasakũ pojomũ chũ'ũ. ¹⁸ Mũsanũkona chũ'ũni rakaau chini Epafroditore raosi'ere koũna chura karama'mũ chũ'ũre. Mũsanũkona chũ'ũre raosi'e peore koosi'kũjekũ cajejaichejatũ'ka paamũ chũ'ũ chura. Diopi ñato mũsanũkona chũ'ũre raosi'e Repaũni pojojũ pãipi ma'ñare uojũna ma'ñasũche vũocheja'che re'oja'che vũokũna pojomũ Repaũ. ¹⁹ Jã'ajekũna mũsanũkonare Ũcuauji chũ'ũ Cuasakũji Diopi kuirakũ mũsanũkonare karache'te peore ĩsija'mũ. Jesucristo'te masi cuasanare re'oja'che karamañe si'ache ĩsikũ pa'ikũ'mũ Repaũ.

²⁰ Mai Ja'kũ Dios mai Cuasakũni cuhasoma'ñe si'arumũ pojojũ, "Peore Masiũji rũa re'okũ'mũ mũ'ũ", chiijũ paũu mai. Jã'aja'ñe paau.

Tocha pi'ni chũ'o saosi'ea'me

²¹ Jesucristo'te cuasanajejũ Dios neenare ũcuauũkore chũ'o sa kũakaijũ'ũ. Mũsanũkonare mai majapãijana chũ'ũna'me pa'ina chũ'o saome. ²² Ijoopo pa'ina pãi Dios neena ũcuauũko chũ'o saome mũsanũkonare. Pãi chũ'ũkũ vũ'e cho'оче cho'okaina Jesure cuasana ũcuachi'a rũa chũ'o saome mũsanũkonare.

²³ Maire Paakũ Jesucristo'ji ũcuauũkore rekoñoãna pa'iche re'oja'che cho'okaau mũsanũkonapi re'oja'che paapũ chini. Jã'aja'ñe paau. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Colosas vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

1-2 Chü'ü, Pablo, Diopi chiiüna Jesucristo saosi'küpi ija'ova utija'ova mai majapãijaja'ü Timoteona'me tocha saomü müsankonare, Colosas vü'ejoopo pa'inare, re'oja'che pa'ijü Cristo'te cho'oché masi cho'okainajeyü chüküna majapãijanare. Mai Ja'kü Diopi müsankona rekoñoña re'oja'che pa'iche'te cho'okaiüna re'oja'che pa'ijü'ü.

Jesure cuasanare Pablo Diore sëekaiche'te küamü

3 Chüküna müsankonani sëekaijü Maire Paakü Jesucristo Puka'küre Diore si'arümü, "Re'orepamü, Ja'kü", chiijü pa'ime. 4 Müsankona Jesucristoni masi cuasajü chekünare Dios neenare ücuanükore oijü re'oja'che cho'okaijü pa'iche asasinää'me chüküna. 5 Ücuachi'a Jesucristo'te cuasache küachü'o ücuarepare müsankona apeasarümüpi vüa, Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijachere cuasajü pojojü cha'ajü pa'ijüasome müsankona. Müsankona päi oichena'me Diore cuasache'te asa, "Re'orepamü, Ja'kü", chiijü pa'ime chüküna Repau'te Diore. 6 Päipi Jesucristo'te cuasache küachü'ore chü'vajüna cheja si'acheja pa'ina päi asa chëa na'a jainüko Jesuni cuasajü jovo re'oja'che pa'ime chura. Müsankona repachü'o ücuarepa Dios päire oiü cho'okaiche küachü'o asa chëa Repau'te cuasajü jovorümüpi vüa pa'icheja'che re'oja'che pa'ime repaña. 7 Chükünana'me Cristo'te cho'oché masi cho'okaiküji chüküna cuasakü Epafrapi che'choasomü jä'a müsankonare. 8 Ücuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiüna müsankona chekünare oijü re'oja'che cho'okaijü pa'iche'te ra küasi'küamü repau Epafras chüküna'te.

9 Jä'ajeküna chüküna müsankona re'oja'che pa'iche asaumucosepi vüa cuhama'ñe Dioni sëekaijü pa'ime, müsankonapi Repau chü'ore na'a rüa asa chëajü Repau chiiche'te peore masijü, re'oja'che pa'imasia'jü chini. 10 Jä'aja'ñe pani Maire Paakü neena pa'iche pa'ijü Repau chiiche'te si'arümü cho'ojü chekünani si'ache re'oja'che cho'okaijü Ücuauña'me na'a re'oja'che pa'ijanaa'me müsankona, Repau pa'iche'te na'a rüa masijü. 11 Ücuachi'a Repau'te Peore Masiüji Re'okü'te sëekaimé chüküna müsankonapi re'oja'che cho'o koka paa'jü chini. Ücuachi'a müsankonapi pa'imasiü cu'ache ti'jñetojë'e jüvomasijü, "Pani etajaiche cuasoma'ñea'me ie", chiima'ñe ücua pojojü re'oja'che paapu chini sëekaimé chüküna. 12 Jä'aja'ñe pani müsankona mai Ja'kü Diore pojojü, "Re'orepamü, Ja'kü", chiijü pa'ijanaa'me. Müsankonare rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'küamü Repau, Repau neenare isijachere Repau pa'ichejana sani kooa'jü chini. 13 Mai vati chëa paacojñonajeyü cu'ache pa'ijü chijachejaja'che pa'isinare tüa Dios Repau Mamaküni Repau rüa cuasaküni maini jo'kasi'küamü, maipi Ücuau chü'üñe'te cho'ojü paapu chini. 14 Chura Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mü, Cristo jüni ro'ikaisi'ejeküna.

Cristo jüni ro'ikaisi'ejeküna Diona'me re'oja'che pa'ire'oché'te küamü

15 Repau Cristo Dios Ñoma'küja'ü maire Ñosi'kü chareparo caküamü. Chüküna vajüvüna ücuanüko cho'je cho'ocojñosiva'naa'me. 16 Diopi chü'üüna Repau Cristo peore cho'oasomü. Chejana'me sünaümü, repachejña pa'ichena'me repachejña pa'inare, ñoñena'me ñoma'ñe, ñonana'me ñomanare, päi chü'ünana'me ángeles chü'ünana'me vati chü'ünare ücuanükore cho'oasomü Repau na'a pa'isirümü repaña ücuanüko Repau'te ña pojoa'jü chini. 17 Cheke peore chuta'a pa'imarümü Pa'iküjekü

peore Paaku chũ'uku'mu Cristo, re'oja'che paau chini. ¹⁸ Pãiu repau ca'nivu'te paacheja'che Repau'te cuasakuanupu'te paamu Repau. Repauji cho'ouna pa'inaa'me mai. Ūcuachi'a peore chũ'uku pasa chini charo jũni vajuraisi'kuasomu Repau. ¹⁹ Repau Cristo Diopi chiiuna Ūcuauja'ijeku Repau pa'iche peore ūcuaja'che pa'iku'mu. ²⁰ Jã'aja'ne Pa'iku'te chejana raoasomu Repau, Repauji kurususẽ'verona jẽ'jocojño chie rao mai ūcuauko cho'ochete cu'are jũni ro'ikakuna maini ūcuaukore Ūcuau'na'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, cheja pa'inana'me cunaumu pa'inare.

²¹ Aperumu musanukona cu'ache cho'onajeju rekoñoopi Repau'ni cuheju Repau paacojnomana pa'isinaa'me. ²² Jã'ata'ni irumu Jesucristo pã ca'nivu paaku maire jũni ro'ikaisi'jekuna Diona'me re'oja'che pa'ire'omu maire. Maipi Repau chiiche re'oja'chechi'a cho'ojũ rekoñoã cu'achejẽ'e peojũ Repau'na'me pa'iju Repau neerepana paaru chini jã'aja'ne cho'okanasomu Repau. ²³ Jã'aja'ne paũ chini Jesure cuasache cuhasoma'ne ūcu cuasaju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a musanukona asa chẽa cuasache Jesucristo'te cuasache kuachu'o kuache Repau re'oja'che isijache pojojũ cha'ache ūhasomanejũ'u. Repa chu'o chu'u Pablo chekunana'me si'achejña ku'iu chu'vaku pa'iku'mu.

Diopi jo'kauna Pablo Jesure cuasakuanupu'te cho'okaiu pa'isi'ere kamu

²⁴ Chura musanukonani chu'vaku cu'ache ti'jñecojnokuta'ni pojomu chu'u. Jã'aja'ne cho'ocojnokũ Jesucristoni cho'okaiu Repau ca'nivuja'ne pa'inani Repau'te cuasakuanupu'te cho'okaiu Repau cho'ocojñojeja'ne chu'u ca'nivuji cu'ache cho'ocojnokũ cho'okaiu pojomu chu'u. ²⁵ Diopi chu'uni musanukonani Repau chu'ore peore kuakaau chini jo'kauna Jesure cuasakuanupu'te cho'ochete cho'okaiu pa'iku'mu chu'u. ²⁶ Repa chu'o rãa jeerumu aperumu kuamanesichu'o irumuna Diopi maini Repau neenani kuau'na ūcuare chu'vamũ chu'u. ²⁷ Dios maipi Repau neenapi aperumu kuamanesichu'ore judío peonani Repau chu'o Jesucristo'te cuasache kuachu'ore kuaju paaru chini jo'kasi'kuamũ. Ija'che chiimu repa chu'o kuache: Jesucristoji maini ja'me pa'iu'na Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me mai.

²⁸ Chũkuna Repau Cristo pa'iche'te pã ūcuaukore kuaju masi chu'vaju re'oja'che che'choju pa'inaa'me repanapi asa chẽa Repau'ni cuasaju jovo karama'ne re'oja'che paaru chini. ²⁹ Cristoji chu'uni cho'okaiuna chu'va koka paaku peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku pa'iku'mu chu'u.

2

¹ Musanukonapi masia'ju chini kamu chu'u ie: Musanukonare Colosas vu'ejoopo canare re'oja'che cho'okasa chini chekuna ũsetota'ni ūcu cho'oku pa'iku'mu chu'u, ūcuachi'a Laodicea vu'ejoopo pa'inana'me chu'ure chuta'a ñamanani. ² Musanukonapi ūcuauko ūcuate'e cuasaju sãinechi'a oiju pojojũ pa'iju Dios chu'o kuache'te masirepa asa chẽa cuasaju re'oja'che paaru chini cho'okaimu chu'u. Ūcuachi'a aperumu vesusi'e Dios churana Raosi'ku Cristo pa'iche'te masiju Ūcuau'na'me re'oja'che paaru chini cho'okaimu chu'u. ³ Repau Cristochi'aa'mu maire Cho'okaiku, maipi Dios chu'o re'oja'chere karama'ne asa masiju re'oja'che paaru chini. ⁴ Chekunapi musanukonani joreju re'oja'cheja'che i'kaju te'eujẽ'e cacu'omanea'ju chini i'kamũ chu'u jã'a. ⁵ Musanukonare ja'me pa'ima'kuta'ni chu'u rekochoji ja'me pa'icheja'che cuasaku'mu chu'u. Musanukona re'oja'che pa'iju Cristo'te masirepa cuasaju pa'iche'te asa rãa pojomu chu'u.

Cristo neena mama pa'iche'te kamu

⁶ Jã'ajekuna Maire Paakuni Jesucristoni cuasaju Repau neena pañu chini jivosinajeju Repau'te cuasache'te ũhasoma'ñe ũcua cuasaju re'oja'che pa'ijũ'u. ⁷ Repau'te ja'me pa'iche'te jo'kasoma'ñe musanukonare che'chosi'ere Dios chũ'ore na'a rua che'che Repauni na'a rua masi cuasaju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pojoju pa'ijũ'u.

⁸ Ñarepaju pa'ijũ'u; pãipi musanukonani joreju chẽa paañu chini repana peoche cuasache'te che'choju. Cristo pa'iche che'chomanaa'me repana. Rupu pãi cuasachena'me pãi jeerumu cho'osi'ena'me Diore cuasacuhena chũ'ũñe'te che'chonaa'me repana.

⁹ Repau Cristo pãi ca'nivu paasi'kuta'ni Diojeku Dios pa'iche peore ũcuaja'che pa'iku'mu. ¹⁰ Musanukonare ũcuachi'a Cristoji ja'me pa'ina Dios chiiche re'oja'che pa'ire'omu, Cristoji pãi chũ'unare, ángeles chũ'unare, vati chũ'unare ũcuanukore na'a rua masikuna. ¹¹ Ũcuachi'a Cristo neenajeju rekoñoã Ũcuani re'ojarekoñoã care'vacojñosinajeju jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñosinaja'ñe pa'ime musanukona. Pãi cho'ochẽ circuncisión ca'nivua chũtochojnomanesina Cristoni circuncisión cho'ocojñosinaja'ñe pa'ime musanukona cu'arekoñoã Ũcuani re'ojarekoñoã care'vacojñosinajeju. ¹² Musanukona Repau'te Dios vasosi'ere cuasaju okoro'vecojño aperumu cu'ache pa'isi'ere jo'kaso Repauna'me tãcojño vajuraisinaja'ñe pa'iju mama pa'ime chura.

¹³ Aperumu musanukona judío peona ũcuanuko Dios pa'iche'te vesuju cu'are cho'uju Repau sējocojñosina pa'isinaa'me. Irumuta'ni Dios musanukonare Cristo cho'okaisi'ejekuna pa'iche mamare jo'ka musanukona cu'ache cho'osi'e cuasama'mu. ¹⁴ Aperumu maire pãi Dioni pōsero'ire paajuna Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'ochẽ pa'isi'kua'mu. Jã'ata'ni irumu Dios maire ro'ikakuna jã'aja'ñe cho'ochẽ peomu. Pãi cu'ache cho'osinare repana cu'ache cho'osi'e ro'i kurususẽ'verona jẽ'jo repana cu'ache cho'osi'ere kũaju tocha suome. Repa tochasi'e kũache cu'a jũni ro'isome repana. Ũcuaja'che Cristo jũni ro'ikaisi'ejekuna mai pōsero'i tochasija'ova kurususẽ'verona jẽ'jo suosi'aja'che cho'osi'ejekuna peore ro'isi'ea'me chura. ¹⁵ Repau Cristo mai cu'are ro'ikaiu kurususẽ'verona jũni maire cu'ache chũ'unare cajejani repana chũ'ũñe tuasokaniasomu. Repa tuakaisi'e pãi jainuko masime.

Cristona'me jũni vajuraisinaja'ñe pa'iche'te kũamu

¹⁶ Jã'ajekuna musanukona pa'iche'te pãipi ña ãu ãiñena'me ũkuche te'emajñarua ũseto jachajũ'u repanare. Ũcuachi'a Diore pojoju judío fiesta cho'ochẽ'te chũ'uju puamucujña cho'ochẽ cho'ochẽ'te ũseju ke'reto jachajũ'u repanare. ¹⁷ Jã'amajñarua cho'ochẽ maipi cho'uju che'che re'oja'che pa'ijachere cha'aju paapu chini aperumu chũ'u jo'kasi'ea'me. Jã'ata'ni repa re'oja'che pa'iche Jesucristo'te cuasaju jovo pa'iche'me. ¹⁸ Angeleva'nare pojonapi ke'renare jachajũ'u. Repana rekoñoã, "Rua masiu'mu chũ'u", chini cuasanata'ni pãipi asa ũcuanani pojoaju chini, "Rua vesuu'mu chũ'u", chiime. Ũcuana cuasache'te kũaju, "Dios ñoñe'te ñaju kuame chũkuna", chiiju joreju, meñe rua pojonaa'me repana. ¹⁹ Cristo'te mai rekochoja'che pa'iku'te cuasache jo'kasosinaa'me repana. Maita'ni Repau neerepanajeju Repau ca'nivuja'ñe pa'inaa'me. Diopi chũ'ukuna mai rekochoja'che pa'iu maire si'arumu cho'okaiu pa'iku'mu Repau, maipi na'a rua che'cheju si'arumu na'a re'oja'che paapu chini.

²⁰ Chura musanukona Cristona'me jũnisosinaja'ñe pa'iju Repau'te cuasamana pa'icheja'che pañu chiimanaa'me. Jã'aja'ñe pa'inata'ni, ¿je'se pa'ina repana chũ'ũñe chuta'a cho'ouache cuasache? ²¹ Ija'che i'kaju si'ache chũ'una'a'me repana: "Chẽamanejũ'u jã'amajñarua; ãimanejũ'u jã'amajñarua; jã'ajamajñarua miimanejũ'u", chiinaa'me. ²² Peore jã'amajñarua sẽ'sevu cho'omajñarua rupu pãi

cuasaju chũ'ũñejeku si'asojachea'me. ²³ Chekurumu pãi jã'are cho'ojũ chekunapi ñato re'oja'cheja'che ñoñe pa'ime. Chekurumu rua masinaja'ñe pa'ijũ, Diore rua pojona'ña pa'ijũ, meñe pojoma'ñeja'ñe pa'ijũ cu'ache cho'oche ũseju na'a rua ũseju pa'inaa'me repaña. Repaña jã'amajñaruãchi'a cho'ona repaña rekoñoã cu'ache cho'oache cuasacheta'ni jũvoma'ñe ũcua cho'ojũ pa'inaa'me.

3

¹ Cristona'me jũni vajuraisinaja'ñe pa'ijũ re'oja'che pa'inaa'me musanukona. Jã'ajekuna Dios pa'icheja sani pa'ijache cuasana pa'iche pa'ijũ'ũ. Repau Cristo ũcuachejare pa'iu Diore kueñe ũjajũtũcakã'kore ñu'iu chũ'ũku pa'iuasomũ. ² Cheja pa'imajñaruãchi'a cuasaju pa'ima'ñe canaumũ pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'ũ. ³ Cristona'me jũnisosinaja'ñejeju rekoñoãpi ũcuauña'me pa'ijũ Dios neena'me musanukona. ⁴ ũcuauji Cristo musanukonare pa'iche mamare ísisi'kuã'mũ. Repau jo'e rairumũ ũcuaujana carũni Repauna'me chũ'ũju pa'ijanaa'me musanukona.

Aperumũ pa'isi'ena'me mama pa'iche'te kuamũ

⁵ Jã'aja'ñejekuna musanukona cu'arekoñoã cu'ache cho'oache cuasache'te peore jũvoju ũhasojũ'ũ, ija'chere: rũjoromi peonare romineeñe, ũjũpãi peonare umũneeñe, vajũchuache cho'oche, cu'a cho'oneeñe, cu'ache ũcuauache cho'ochena'me kurineeñe. Pãi kurineena kurichi'a cuasanajeju Diore cuasama'ñe tũosiva'nare pojocheja'che cho'ome. ⁶ Jachaju jã'amajñaruã cho'onare pãi pe'rukũ cu'ache ti'jñeñe chũ'ũja'mũ Dios. ⁷ Aperumũ musanukona ũcuachi'a jã'amajñaruã cho'ojũ pa'isinaa'me. ⁸ Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'oche'te peore masirepa ũhasojũ pa'ijũ'ũ chura: pe'ruche, teache, chekunare cu'ache cho'oche, chekunare cu'ache cutuchena'me vajũchuache i'kache. ⁹ ũcuachi'a sãĩnechi'a joreju pa'imanejũ'ũ, ũcuare aperumũ pa'isi'ena'me cho'osi'e jo'kasosinajeju. ¹⁰ Chura musanukona rekoñoã mamarekoñoã care'vacojñosinajeju pa'iche mamare pa'ime. Dios maire cho'osi'ku si'arumũ cho'okaiũ pa'imũ, maipi Repau pa'iche'te masiju ũcuau pa'icheja'che si'arumũ na'a re'oja'che paapu chini. ¹¹ Jã'ajekuna chura ija'che cuasama'ñe paũ: griegopã pa'ichena'me judiopã pa'iche, jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tũacojñosina pa'ichena'me cho'ocojñomanesina pa'iche, pãirepa pa'ichena'me tũipã pa'iche, chẽa paacojñona pa'ichena'me chẽa paacojñomana pa'iche. Jã'aja'ñejẽ'e cuasama'ñe Cristo neena pa'ichechi'a cuasaju paũ mai. Peore Paakũji maire ũcuaukore paakũ'mũ Repau.

¹² Dios musanukonare Repau neena paapu chini oiũ chẽa paamũ. Jã'ajekuna pa'iche mama pa'inajeju chekunare pãi oirepache oiju re'oja'che cho'okaiju, "Na'a rua masiku'mũ chũ'ũ", chiima'ñe, pe'keru pa'ijũ pe'ruma'ñe pa'ijũ'ũ. ¹³ Sãĩnechi'a ke'rema'ñe pa'ijũ, musanukonare chekuna cu'ache cho'oche cuasamanejũ'ũ. Dios musanukona cho'oche cu'a jo'e cuasama'ñeja'ñe chekuna musanukonare cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejũ'ũ. ¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ojũ ũcuachi'a chekunare oiju si'arumũ re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'ojũ pani re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ Cristoji cho'okaiũna musanukona rekoñoã re'oja'chechi'a pa'ijũ'ũ. ũcuachi'a Cristo ca'nivũ ũcuate'eca'nivũja'ñe pa'inajeju rekoñoãpi re'oja'che pa'ijũ ũcuauko re'oja'che ja'me pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe paapu chini chẽa paamũ Dios maire. ũcuachi'a si'arumũ pojoju, "Re'orepamũ", chiiju pa'ijũ'ũ Repau'te. ¹⁶ Cristo chũ'ore asa chẽa si'arumũ cuasaju sãĩnechi'a masi che'choju re'oja'che chũ'vajũ pa'ijũ'ũ. Dios musanukonare cho'okaiche'te cuasaju Repauni pojoju Dios ujare ujaju pa'ijũ'ũ. ¹⁷ Musanukonapi cho'omajñaruãre ũcuauamajñaruãre cho'oni jã'apãani chũ'o cutuni si'arumũ Maire Paaku Jesús neena pa'iche pa'ijũ re'oja'che pa'ijũ'ũ. ũcuachi'a ũcuauji cho'okaiũna si'arumũ mai Ja'kuni Dioni, "Re'orepamũ, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'ũ.

Ūcuanukore chū'vache'me

¹⁸ Rūjoromi, muūjupāi chū'ũñe jachama'ñe cho'oju pa'ijū'u. Maire Paaku'te cuasana pa'iche'me jā'a. ¹⁹ Ūjupāi, murūjoromi oiju repanare pa'ivesache cho'oma'ñe re'oja'che cho'okaiju paajū'u.

²⁰ Chīi, muja'kupāi chū'ũñe jachama'ñe peore cho'oju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oju pa'inare pojomu Maire Paaku Dios. ²¹ Puka'kupāi, musanukona chīiva'nare ruarepa cuajare chū'uju pa'imanejū'u, repanari pe'ruju, "Pani etajani re'oja'che pa'i cuasoma'nea'me ie", chiimaneaju chini.

²² Chekunare chēa paacojñova'na, icheja cheja pa'irumu musanukonare paana chū'ũñe jachama'ñe peore cho'oju pa'ijū'u. Repanari ña pojoaju chini repa ñarumuchi'a re'oja'che cho'oju pa'ima'ñe, ūcuarepa pa'iju Dioni cuasa, vajuchuju, repa ñamarumujē'e repa chū'ũñe masi cho'oju pa'ijū'u. ²³ Musanukona cho'ochē ūcuauache'te cho'oni rupū pāire cho'okainaja'ñe cho'oma'ñe masi cho'ouchē cuasaju Maire Paaku'te cho'okaicheja'che cuasaju cho'oju pa'ijū'u. ²⁴ Musanukonari re'oja'che cho'oni Maire Paakuji īsikuna rua re'oja'chere koojanaa'me, re'oja'che cho'osi'e ro'i. Cristoamu musanukonare Paarepaku. Ūcuaucho'ochē cho'okaiju pa'ime musanukona. ²⁵ Jā'ata'ni cu'ache cho'ona Diopi te'enare na'a rua oima'ñe ūcuapa'ruvachi'a oiu cuasakuna ūcuanuko repa cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

4

¹ Chekunare koo paana, musanukona paanare cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paajū'u, iere cuasaju: Maire Paaku Dios Cunaumu Pa'iku musanukona cho'ochē peore ñaku'mu.

² Si'arumu ūcuanuko Dioni sēeju pa'ijū'u. Ñarepaju pa'iju Repauni pojou, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijū'u. ³ Chukuna'te ūcuachi'a Repaute sēekaijū'u Ūcuauji cho'okaiuna pāipi Dios chū'o chukuna chū'vachu'ore asaa'ju chini. Chura, repa chū'o Cristo pa'iche aperumu kuamanesichū'o chū'vakujeku pāi chēavu'ere pa'imū chū'u. ⁴ Ūcuachi'a chū'upi Repaui chiiche'te cho'okū Ūcuau chū'ore asamasire'ochē chū'vakuna pāipi asa chēaa'ju chini, sēekaijū'u Repaute.

⁵ Masi cuasaju Diore cuasamanare re'oja'che ja'me pa'ijū'u. Repanare chū'vare'orumu si'arumu chū'vaju pa'ijū'u va'sesomaneñu chini. ⁶ Repanare cutuni si'arumu re'oja'chere asare'ochē i'kaju pa'ijū'u, pāipi musanukonani Dios pa'iche'te sēeto i'kamasiñu chini.

Tocha pi'ni chū'o saosi'ea'me

⁷ Mai majarpāiūja'iu chū'u cuasakuji Tíquico chū'u pa'iche'te sa kuaja'mu musanukonare. Maire Paaku'te chukunana'me cho'ochē rua masi cho'okaiū pa'iku'mu repaui. ⁸ Jā'ajekuna musanukona pa'ichejana saomu chū'u repaui sa kuaua chukuna pa'iche'te asa masiju na'a rua pojou paaru chini. ⁹ Mai majarpāiūja'iu mai cuasaku Onésimo musanukona pa'icheja cakū ūcuaua'me saimū. Maire Paaku'te Jesure cuhasoma'ñe cuasaku pa'iku'mu repaui. Repaui ka'chana sani icheja cho'ocojñoñe peore kuajanaa'me musanukonare.

¹⁰ Aristarco chū'una'me ivu'e pāi chēavu'e pa'iku ja'me chū'o saomu musanukonare. Bernabé majarpāiū Marcos ūcuachi'a chū'o saomu musanukonare. Aperumu chū'u musanukonare, "Repaui musanukona pa'icheja sani ñato pojou re'oja'che cho'okaijū'u repaui", chiiū chū'vaku chū'o saosi'e asaasome musanukona. Jā'ajekuna chura jā'aja'ñe cho'okaijū'u repaui. ¹¹ Jesús Justo ūcuachi'a chū'o saomu musanukonare. Repanachi'a judiōpāi Jesucristo'te cuasana chekunari Dios chiiche'te cho'oju paaru chini chū'una'me chū'vame. Chekuna judiōpāi Jesucristo'te cuasanata'ni Dios chū'o chū'vama'me. Chū'u suma'ñe cuasaku oirumu ūcuana re'oja'che pa'iche'te cuasani na'a pojoku pa'iku'mu chū'u. ¹² Musanukona pa'icheja

cakũ Epafras ũcuachi'a chũ'o saomũ mũsanũkonare. Jesucristo'te cho'oche cho'okaiũ pa'ikũ'mũ repaũ. Mũsanũkonare si'arũmũ Diore sũekaiũ pa'imũ repaũ, Ũcuajĩ cho'okaiũna Repaũ'te cuasache'te ũhasoma'ñe masi cuasajũ Repaũ chiichechi'a cho'oju paapũ chini. ¹³ Repaũ Epafras mũsanũkonana'me Laodicea vũ'ejoopo pa'inana'me Hierápolis vũ'ejoopo pa'inare cuasakũ rũa oiũ cho'okaiũ pa'iche ñakũjekũ kuamũ chũ'ũ. ¹⁴ Lucas, ũko cho'omasi ai, mai cuasacojñokũ chũ'o saomũ mũsanũkonare, Demas ũcuachi'a.

¹⁵ Laodicea vũ'ejoopo pa'inare mai majapãijanare chũ'o sa kuakaijũ'ũ. Ninfra'te ũcuachi'a chũ'o kuakaijũ'ũ, repao vũ'e Jesure pojojũ chi'ikuanupũ ũcuachi'a. ¹⁶ Ija'ova utija'ova tochasi'e ña pi'ni Laodicea vũ'ejoopo pa'inani Jesure cuasakuanupũna saojũ'ũ ñaa'ju. Mũsanũkona ũcuachi'a chũ'ũ repanare tocha saosija'ova ñajũ'ũ. ¹⁷ Arquipo'te ija'che i'kakaijũ'ũ chũ'ũre: "Mũ'ũpi cho'oa'kũ chini Maire Paakũ jo'kasi'e peore masi cho'o pi'nijũ'ũ", chiijũ'ũ repaũ'te.

¹⁸ Chũ'ũ, Pablo, inũkorũ chũ'o saomakarũchi'a chũ'ũrepaũji tochamũ. Chũ'ũ pãĩ chẽavũ'e pa'iche cavesũma'ñe cuasajũ'ũ. Diopi mũsanũkonare rũa re'oja'che cho'okaamũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Tesalónica vü'ejoopo pa'inare charo chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

¹ Chü'ü, Pablo, Silana'me Timoteo ie chü'o tocha saomü müsankonare, Tesalónica vü'ejoopo pa'inare, Dios mai Ja'küna'me Maire Paakü'te Jesucristo'te cuasakuanupü'te. Ücuauji müsankona rekoñoã re'oja'che pa'iche'te cho'okaiüna re'oja'che pa'ijü'ü.

Tesalónica pa'ina re'oja'che cho'o ñoñe'te küamü

² Müsankonani ücuankore cuasaju pojoju Dioni si'arümü, "Re'orepamü, Ja'kü", chiiju sēekaiju pa'inaa'me chüküna. ³ Jã'aja'ñe i'kaju Mai Ja'kü Diore cuhama'ñe ija'che sēenaa'me chüküna:

—Ja'kü, repaña Tesalónica pa'ina mü'ure cuasanajeju re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pãi oiju chekünare rüa re'oja'che cho'okainaa'me repaña. Ücuachi'a mü'ü chü'o cuasache jo'kasoma'ñe ücua cuasaju, repañare mü'ü pa'icheja sajachere pojoju cha'aju pa'ime —Jã'aja'ñe Diore sēeju pa'inaa'me chüküna.

⁴ Chüküna majapãijana, Dios müsankonare oiü chēa paache masime chüküna. ⁵ Müsankona pa'icheja pa'irümü chüküna Jesucristo'te cuasache küachü'o chü'varümü chü'ochi'a peoche i'kamanesinaa'me. Diopi Ücuau Rekochoji cho'okaiüna Repau chü'ore masi küajüna asa chēa, "Ie chü'o ücuarepaa'me", chini teana asa chēasinaa'me müsankona. Jã'aja'ñe cho'o, chüküna müsankonare Dioni cuasaa'ju chini re'oja'che cho'okaiche masime müsankona.

⁶ Dios Rekochoji cho'okaiüna Ücuau chü'ore pojoju asa chēa pa'iju rüa cu'ache cho'ocojñonata'ni chüküna pa'iche'te ña chēa Maire Paakü pa'icheja'che pa'inajeju re'oja'che pa'inaa'me müsankona.

⁷ Jã'aja'ñe pa'iju chekünare Diore cuasanare re'oja'che pa'iju ñonaa'me müsankona. Müsankona pa'icheja Macedonia cheja pa'inare, icheja Acaya cheja pa'inare ücuachi'a re'oja'che pa'iju ñonaa'me müsankona. ⁸⁻⁹ Müsankona re'oja'che pa'iju Diore masi cuasaju Maire Paakü chü'o müsankona chü'vache Macedoniana'me Acaya cheja pa'inachi'a masima'me. Cheküchejña pa'ina peore masime müsankona pa'iche. Masinajeju chükünapi müsankona pa'iche'te küato, ija'che i'kanaa'me repaña: "Tesalónica pa'ina Dioni masi cuasaju re'oja'che pa'iche asanajeju masinaa'me chüküna", chiinaa'me. "Pablo, Silana'me Timoteo sani ñajüna repacheja pa'ina ña pojoasome repañare. Repaña chü'vasi'e Dios chü'o asa chēa repacheja pa'ina te'ena aperümü rupü tūsiva'nare, 'Dioa'mü ikü', chiiju pojoju pa'isina jo'kaso, churata'ni Diorepaüni Si'arümü Pa'iküni cuasaju jovo Repau chiiche'te cho'okaiju pa'ijuasome. ¹⁰ Ücuachi'a Dios Mamakü'te Jesure cunaümüpi caje pa'iu jüniso täcojñonüna Dios Vasosi'küni cha'aju pa'ijuasome repaña, Repau'te cuasanarechi'a vati toa saiche Üsejaüni", chiinaa'me repaña.

2

Pablo Tesalónica vü'ejoopo pa'irümü cho'osi'ere küamü

¹ Asarepajü'ü, chü'ü majapãijana. Chükünapi müsankona pa'ichejare sani pa'iju Dios chü'ore chü'vajüna asa chēa Jesure jovosinajeju chüküna chü'vate'emanesi'e masime müsankona. ² Ücuachi'a aperümü chüküna Filipos vü'ejoopo sani pa'iju repajoopo pa'inare rüa cu'ache cutucojñojü cu'ache cho'ocojñosi'e asasinaa'me müsankona. Jã'ata'ni Diopi cho'okaiüna Jesucristo'te cuasache küachü'o

chũ'vavajuchũma'ñe mũsanũkona pa'icheja sani ũcua chũ'vasinaa'me chũkũna mũsanũkonare. ³ Reparũmu chũkũna vajuchũju cu'ache cuasaju tĩĩne che'choma'ñe rūhiĩne chũ'vasinaa'me mũsanũkonare. Ũcuachi'a te'eũ'terejẽ'e cacũ'oche cuasama'ñe chũ'o ũcuarepare che'chosinaa'me chũkũna mũsanũkonare. ⁴ Dios chũkũna'te Ũcuau chũ'ore Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore pãire chũ'vaju paapu chini jo'kasi'kũa'mũ. Jã'ata'ni pãipi chũkũnani pojoa'ju chini chũ'vamanaa'me chũkũna. Mai rekoñõã pa'iche Ñakũji Diopi pojoa'kũ chini chũ'vanaa'me chũkũna.

⁵ Ie masime mũsanũkona: Diopi ñakũna chũkũna Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chũ'vaju joreju pũsena'me kuri kooñũ chini chũ'vamanesinaa'me. Ũcuachi'a pãipi chũkũnani chiapu chini chũ'vamanesi'ea'me. ⁶ Chũkũna Jesús saosinajeju chũ'ũre'onata'ni, "Ña kũkũjũ'ũ chũkũna'te", chiiju chũ'ũmana'a'me mũsanũkonare, chekũnare ũcuachi'a. ⁷ Jã'aja'ñe i'kama'ñe pe'kerũ pa'iju che'chosinaa'me chũkũna mũsanũkonare. Vĩjachiĩre pũka'ko kuirako jojacheja'che cho'okaiju pa'isinaa'me chũkũna mũsanũkonare. ⁸ Jã'aja'ñe cho'ojũ mũsanũkonare oinajeju re'oja'che pa'iju Dios chũ'o chũ'vasinaa'me chũkũna. Ũcuachi'a mũsanũkonare cuasaju che'chesosinajeju cheke chũkũna'te peore cho'ore'ochetũ'ka re'oja'che cho'okaisinaa'me chũkũna.

⁹ Chũ'ũ cuasana, ¿Chũkũna cho'osi'e cuasama'ñe mũsanũkona? Mũsanũkona pa'icheja sani pa'iju Diopi chũ'ũũna Jesure cuasache kũachũ'o chũ'varũmu mũsanũkonare rũa oinajeju te'eũ'terejẽ'e karache'te cho'ocuheju aũjẽ'e sũema'ñe pa'iju umucujũana'me ñami cho'oche cho'ojũ pa'isinaa'me, chũkũna chiimajũnarũãre kooñũ chini. ¹⁰ Ũcuaja'che chũkũna mũsanũkonare jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'e masime. Dios chiichechi'a cho'osinaa'me chũkũna. Dios ñakũ'te mũsanũkonare Repau'te cuasanare re'oja'chechi'a cho'okaisinaa'me chũkũna. ¹¹⁻¹² Ũcuachi'a mũsanũkonapi re'oja'che pa'iju pojoju paapu chini mũja'kũpãija'ñe oiju pe'kerũ chũ'vaju che'chosinaa'me chũkũna mũsanũkonare, re'oja'che pa'ijũna Diopi ña mũsanũkonani pojoa'kũ chini. Dios mũsanũkonare re'oja'che pa'iju, Repau pa'ichejare sani pa'iju Ũcuau'na'me chũ'ũju paapu chini chũasi'kũa'mũ.

¹³ Dios chũkũna'te, "Chũ'vajaikaijũ'ũ ie chũ'o", chiisi'e chũkũnapi sani Repau chũ'ore chũ'vajũna mũsanũkonapi asa jachama'ñe pojoju, "Ie chũ'o pãipi cuasaju i'kachema'mũ; Dios chũ'orepaa'me ie", chini cuasajũna, pojoju Diore cuhama'ñe, "Re'orepau, Ja'kũ", chiinaa'me chũkũna. Repau Dios mũsanũkonare Jesucristoni cuasaju jovo Ũcuau chũ'o che'chenare pa'iche re'oja'che care'vakaiũ pa'imũ cu'ache cho'oche'te jo'kaso re'oja'chere cho'ojũ paapu chini.

¹⁴ Mũsanũkonapi Dios chũ'ore asa chẽa Jesucristoni cuasaju re'oja'che pa'ijũna chekũna mũsanũkona pa'icheja cana cu'ache cho'osinaa'me mũsanũkonare, Judea cheja cana, judiõpãi, aperũmu Jesucristo'te cuasakuanupũ'te cu'ache cho'osi'ejache. ¹⁵⁻¹⁶ Judiõpãi ũcuau'ko Jesucristo'te cuheju Repau'te cuasanare ũcuachi'a cuheme. Dios chũ'o kũasinare apereparũmu ũcuau'api vanisoasome. Maire Paaku'te Jesucristo'te ũcuachi'a vanisosinaa'me repa. Ũcuachi'a chekũna judiõpãi mũsanũkona pa'ijoopo cana Dios chũ'o chũ'vache'te ũseju repajoopoji eto saosinaa'me chũkũna'te. Repa judiõpãi ũcuau'kore pãi cuheju, "Judio peonapi asa chẽa re'oja'che pa'iju", chini si'arũmu Dios chũ'o kũache ũseme. Jã'aja'ñe cho'ojũ si'ache cu'ache cho'ojũna pe'rukũ, "Repa cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũpi tunokaima'ñe ũcua cuasakũna peore ro'ijanaa'me repa", chiimũ Dios repa.

Pablo repaare jo'e sani ñara chiiche'te kũamũ

¹⁷ Chũ'ũ majapãijana, chũkũna eto saocojũnosirũmu mũsanũkonani jo'e ñauakũna si'arũmu cuasaju rũa oiju pa'isinaa'me chũkũna. Ñauakũna oiju jmamakarũ pani

jo'e si'ache cho'osinaa'me chukuna, musanukonani sani ñañu chini. Jã'ata'ni saicu'akuna saima'ne pa'ime chukuna, saineenata'ni. ¹⁸ Ch'u' Pablo, raa jeerumu sasa chini cho'oku pa'isi'kua'mu. Ruarepañoã ch'u' saipi'raramuchi'a vati ai si'arumu saiüsesi'kua'mu ch'u're.

¹⁹⁻²⁰ Raa pojome chukuna musanukonare. Chukuna che'choche Dios ch'u'ore musanukonapi jachama'ne asa chëa Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna, Repau jo'e cajesirumu chukuna'te, ch'u'vasinare raa pojoja'mu. Reparumure cuasaju pojoju cha'ame chukuna. Repau'te tijña musanukona Dios ch'u'o asa chëasi'e pojoju peore kuajanaa'me chukuna.

3

¹⁻² Musanukonani oiju sani ñañu chiisinata'ni, saicu'akuna saima'ne pa'iju cha'aju ca'naso musanukona pa'iche'te masiñu chini, mai majapãijajã'ni Timoteoni saosinaa'me chukuna. Repau'te Timoteo'te ija'che i'kasi'kua'mu ch'u': "Ch'u' ichejare Atenas vü'ejoopo'te Silana'me pa'iu cha'ara; mu'upi te'eu ñajaijã'u", chiisi'kua'mu ch'u'. Chini, repau'te Dios ch'u'ore ja'me ch'u'vakaiu Diore cho'oché cho'okaiku'te musanukonani che'choa'ku chini saosi'kua'mu ch'u', ücuajji che'choña Jesucristoni pojoju na'a raa cuasaju paapu chini.

³⁻⁴ Musanukonare cuasaku, "Pãire cu'ache cho'ocojñoju Jesucristo'te cuasache'te jo'kasuju", chini jã'aja'ne cuasa Timoteoni saosi'kua'mu ch'u' musanukonare ücuajji che'choña jo'kasoma'ne ücu cuasaju paapu chini. Aperumu chukuna ja'me pa'irumu, "Pãi maire cu'ache cho'ojanaa'me", chiiju kuasinaa'me musanukonare, masia'ju chini. Jã'aja'ne pa'imu Dios ch'u'o asa chëa Jesucristo'te cuasanare. Chukuna aperumu kuaju, "Pãi Diore kuhena cu'ache cho'ojanaa'me maire", chiisi'e cho'ocojñojuhaju masime musanukona. ⁵ Jã'ajekuna ch'u'ni cha'auamauna Timoteoni saosi'kua'mu ch'u', musanukona pa'iche'te ñajani ra ch'u'ni kuana asa masira chini, "Chukuna cho'okatena Jesucristoni cuasaju, ¿repana re'oja'che pa'iche vatipi üsekuna jo'kasocuhare?", chini cuasaku.

⁶ Chura repau Timoteo musanukona pa'icheja ñajani ranicuhasi'kua'mu. Ch'u'o raa re'oja'chere musanukona pa'iche ra, ija'che kuasi'kua'mu repau ch'u're: "Re'oja'che pa'iju chuta'a Diore raa cuasaju chekunare pãi oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ime repana. Ücuachi'a mai repanare ja'me pa'isi'e chuta'a cuasaju pojoju mai repanare ñañu chiicheja'che maire ücuaja'che ñañu chiime repana", chiiju kuasi'kua'mu repau chukuna'te. ⁷ Jã'aja'ne kuana asa pãi chukuna'te cu'ache cho'ochejë'e cuasama'ne jã'achi'a cuasaju oiju pa'isina musanukona re'oja'che pa'iju Diore cuasaju pa'iche'te asa raa pojome chukuna. ⁸ Musanukona Jesucristo'te jo'kasoma'ne cuasaju pa'iche asa vajúsinana'me chukuna. ⁹ Diopi cho'okaiuna musanukona pa'iche'te cuasani raa pojoju Dionni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime chukuna. ¹⁰ Diopi chukunani musanukona pa'ichejana saoa'ku chini Repauni sëejju, umucujñana'me ñami sëekaiju pa'ime chukuna musanukonare, Repauji saona musanukonani ñaju ja'me pa'iju Repau ch'u'ore chuta'a musanukonare karache'te na'a raa che'chorena re'oja'che pa'iche'te peore masia'ju chini.

¹¹ Churata'ni mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesuna'me chukuna'te musanukona pa'ichejana saoa'ku. ¹² Ücuachi'a musanukona sãinechi'a cuasaju chukuna musanukonare oicheja'che pãi ücuanukore si'arumu na'a raa oiju paapu chini, Diore sëekaime chukuna musanukonare.

¹³ Ücuachi'a Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju Repau chiichechi'a cho'uju, musanukonapi rekoñoã cu'achejë'e peorekoñoã paajuna Jesús, Maire Paaku, Repau neena re'onana'me peore jo'e cajesirumu musanukonare ña pojoku, Puka'kure Diore,

“Ja'ku, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ inare”, chiau chini Diore s̄ekaime chukũna. Jã'aja'ñe paau.

4

Diopi pojoa'ku chini re'oja'che pa'iche'te kwamũ

¹ Asarepajũ'ũ, chu'ũ majapãijana. Chukũna musanukona pa'icheja pa'irũmu Maire Paaku Jesucristo chũ'usi'e che'chosinaa'me, musanukonapi na'a re'oja'che pa'imasiyu Dios chiichechi'a cho'oyũ paaru chini. Chura musanukona re'oja'che cho'oyũ pa'iche jo'kasoma'ñe na'a rua re'oja'che cho'oyũ pa'ijũ'ũ. ² Chukũna musanukonare aperũmu chu'vaju kuasi'e chu'o masime, Maire Paaku Jesucristo chũ'ũ jo'kasi'e.

³ Asarepajũ'ũ. Ija'che pa'iche'te chiimu Dios: Repau neena pa'iyũ cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a pa'iyũ Repau pojochechi'a cho'okaiyu pa'iche'te chiimu. Umũpãĩ murũjoromichi'a paaju chekunare romineema'ñe pa'ijũ'ũ. Ucuaja'che romi muũjũpãichi'a pa'ijũ'ũ. Chekunare chiima'ñe pa'ijũ'ũ. ⁴ Umũpãĩ musanukona veja paanare romi, pa'irepache pa'iyũ re'oja'che paaju murũjoromi ña kukuju vaima'ñe paaju re'oja'che kuiraju pa'ijũ'ũ. ⁵ Romineema'ñe pa'iyũ, Diore cuasamana cho'ocheja'che cu'ache cho'oneema'ñe pa'ijũ'ũ. ⁶ Jã'aja'ñe cho'oma'ñe pa'iyũ te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oyũ cacũ'oma'ñe pa'ijũ'ũ. Cheku paako'te cu'a cho'omaneyũ'ũ. Ucuachi'a tua paamanejũ'ũ repao'te. Mai cho'oche peore Ñakujeku Maire Paaku Dios mai cu'ache cho'oche ro'i peore ro'iche chũ'ũku'mũ. Jã'a aperũmu kuasinaa'me chukũna musanukonare.

⁷ Dios maire cu'ache cho'oyũ paaru chini chẽamanesi'kuamũ. Re'oja'che pa'iyũ Repau chiiche'te cho'oyũ paaru chini chẽa paamu Dios maire. ⁸ Jã'aja'ñejekũna pãipi chukũna che'chochu'ore asacuheju jachani ruu paire jachama'me. Dios chu'ore jachame repa. Musanukonare Repau'te cuasanareta'ni Repau Rekocho'te isimu Dios, ja'me paau chini.

⁹ Chekunare pãĩ sãĩnechi'a oiju pa'icheta'ni jo'e kuaju tochache chiima'mũ chukũna'te. Ucuare musanukonani Diopi pãĩ chekunare ña oiche'te che'chokũna pãĩ chekunare ña oime musanukona. ¹⁰ Jã'aja'ñe pa'iyũ musanukona pa'icheja Macedonia pa'inare Diore cuasanare ucuanukore oiju pa'inaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonapi jã'aja'ñe cho'oche'te jo'kama'ñe si'arũmu na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiyu paaru chini chu'vame chukũna.

¹¹⁻¹² Chekunare ke'rema'ñe re'oja'che cho'okaiyu pa'ijũ'ũ. Cavama'ñe pa'ijũ'ũ. Chekunare pe'kerũ che'choju pa'ijũ'ũ. Ucuaja'che ñamema'ñe, cho'oche cho'oyũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oni chekũna nee ãu si'areparũmu ãnisokaima'ñe paũ chijanaa'me musanukona. Aperũmu chukũna musanukonare peore jã'a chũ'uju che'chosinaa'me. Musanukonapi jã'aja'ñe re'oja'chechi'a pa'iyũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ito, chekũna pãĩ Diore cuasamana re'oja'che cutuju, “Ina Diore cuasana rua re'onaa'me”, chijanaa'me musanukonare.

Maire Paaku Jesucristo jo'e rajachere kwamũ

¹³ Asarepajũ'ũ, chu'ũ majapãijana. Chura jũnisosina cho'ocojñojañere kuaju tochapirame chukũna, musanukonapi masia'ju chini. Diore cuasanapi jũnisosinare Repau pa'ichejare sani pa'ijũna rua re'omũ. Repau'te cuasamanata'ni Dios pa'icheja pa'iche'te vesuju repa majapãĩ jũnisoru, ota ruarepa oinaa'me, “Jo'e ñamanejanaa'me mai”, chini cuasaju. Repa cho'ocheja'che cho'omaneyũ'ũ musanukona. ¹⁴ Mai Jesucristo jũniso tãcojño vajũraisi'kure cuasanajeyũ Repau'te cuasaju jũnisosiva'na jo'e vajũraijache masime.

¹⁵ Jã'aja'ñejekũna musanukonare ie chu'o Maire Paakuji chũ'ũkũna kuame chukũna: Repau Jesucristo jo'e cajerũmu mai chuta'a vajuju cheja pa'ina

jūnisosiva'nare jo'ka charo mūnisomanejanā'a'me, vajurumū Jesucristo'te cuasasinare. ¹⁶ Reparumū Maire Paakū Jesucristo ūjachū'opī chū'ukū cajeja'mū. Chekū, ángeles chū'ukū, ūcuaja'che ūjachū'opī soija'mū. Dios neevū trompetavū juhiche asoja'mū. Jā'a juhítōna Jesucristo'te cuasajū jūnisosina mamaca'nivūā carūni charo vajurani mūijanaa'me. ¹⁷ Repana vajuraisirumū maipi reparumū chuta'a vajūna pani, ūcuanana'me piko pa'ichejana cūnaumūna mūijanaa'me, Maire Paakūni Jesucristoni tijñañū chini. Jā'aja'ñe cho'o ūcuanako Repau pa'ichejare ai sani pa'ijū Ūcuauana'me si'arumū pa'ijanaa'me, Repau'te cuasanachi'a. ¹⁸ Jā'a chū'o chukūna kuajū tochasi'e chekunare kuajū'ū asa pojojū sūmava'na pa'imanea'jū chini.

5

¹⁻² Chū'ū majapāijana, Maire Paakū Jesucristo jo'e cajejacheta'ni chū'upī kuakū tochache chiima'me mūsanukona; maire kuamanesi'kūa'mū Repau. Jā'a ūcuare masime mūsanukona. Repau raijaumucuse Repau'te pāi cha'amarumūna tí'aja'mū. Ija'che pa'ija'mū: Pāi, ñaañi pē'jejū raimaūna cha'ate'e repa pē'jemaumucusena ñaaū raicheja'che Jesucristoji rakūna ña jñanojanā'a'me, pē'jema'ñe pa'ijū. Chukūna'te, “¿Keekerumū raija'ū Repau?”, chíijū sēniasamanaa'me mūsanukona, ūcuare masijū. ³ Pāi Diore cuasamana, “Re'omū maire; cu'ache tí'jñeñe peomū”, chíijū pojojū pa'itona, teana te'erumū Repau'ji rakūna ūcuanukore rūa cu'ache pa'ija'mū repa'nare, Repau'te cha'ama'ñe pa'inare. Ija'che pa'ija'mū repa'nare: Romi, chíi sū'inare, repañajē'e vesūumucusena chíire jñaarumū rūa asicheji tí'amū. Jesucristo raijache cha'amanare pāi ūcuachi'a repañajē'e vesurumūna rūa cu'acheji katichejē'e peoche tí'jñeja'mū repa'nare pāi.

⁴ Chū'ū majapāijana, mūsanukonata'ni Repau'te cuasanajejū chijachejaja'che pa'ima'ñe Repau raijache cha'ajū pa'inaa'me. Repau'te cha'anajejū raito ña jñanomanejanā'a'me mūsanukona. ⁵ Mai ūcuanako Jesucristo'te cuasanajejū miañeja'ñe re'oja'che pa'imasinajejū Repau'te cuasamana chijachejaja'che cu'ache pa'imanaa'me. ⁶ Jā'ajekūna chekūna kānisosinaja'ñe cu'ache pa'ijū Repau'te cha'ama'ñe pa'icheja'che, pa'ima'ñe kāimanaja'ñe re'oja'che pa'ijū cu'ache cho'oma'ñe Repau raijachere cha'ajū Repau'ji ratu ña jñanomaneñū mai. ⁷ Ūcuachi'a Repau'te cuasamana chíja'ūna kānisosinaja'ñe pa'ijū re'oja'che pa'ivesujū cu'ache cho'ocheja'che cho'oma'ñe pañū mai. Ūcuachi'a Repau'te cuasamana ñamina cono jū'iñena pa'ijū re'oja'che cho'ovesujū cu'achechi'a cho'omasicheja'che cho'omaneñū.

⁸ Maita'ni Repau'te cuasanajejū si'arumū re'oja'che pa'ijū pañū; Repau neena'a'me mai. Repau'te rūa chíinajejū jachama'me mai. Ūcuachi'a chekunare pāi oijū re'oja'che cho'okaijū pañū. Jesucristo jo'e caje maire sajachere pojojū cha'ajū pañū. Ūcuachi'a Repau'ni jovo ai sani pa'ijachere cuasajū cha'ajū pañū. Jā'aja'ñe cuasajū pa'ito vati, “Jesucristo'te cuasache jo'kasojū'ū”, chinite'aja'mū maire, Diopī ūsekūna.

⁹ Dios maire vati toana saora chini chēasi'kūma'mū. Jesucristoni cuasajū vati toa saima'ñe Repau pa'ichejare ai sani paapū chini chēa paamū Repau maire. Cu'acheja saiche peoja'mū maire, ūcuare Jesucristo jūni ro'ikaisi'ejekūna. ¹⁰ Jesucristo maipi Repau'na'me paapū chini jūni ro'ikaisi'kūa'mū. Jā'ajekūna Repau jo'e cajerumū chuta'a vajūna pani, reparumū jūnisosina panijē'e ja'me pa'ijanaa'me mai Repau'te. ¹¹ Jā'ajekūna mūsanukona sāiñechi'a oijū re'oja'che cho'okaijū pa'iche jo'kasoma'ñe na'a rūa cho'ojū pa'ijū'ū, ūcuanako si'arumū na'a rūa re'oja'che pañū chini.

Pablo Jesure cuasanare chū'vachū'ore kūamū

¹²⁻¹³ Asarepajū'ū chū'ū majapāijana. Mūsanukonare Dios chū'o chū'vajū chū'ūnare ña kukujū pa'ijū'ū. Repanapī re'oja'che chū'ūto jachama'ñe cho'ojū'ū. Ke'rema'ñe pojojū cuasajū pa'ijū'ū repa'nare; rūa re'oja'chere cho'okaime repa'na mūsanukonare.

Ūcuanuko cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. ¹⁴ Ūcuachi'a ija'che cho'ojũ'u chiime chukuna musanukonare: Ńamenare, "Ńamemairo pa'ijũ'u", chiiijũ'u. Vajuchunare, "Vajuchuma'ne pa'ijũ'u; kokarekoñoã paajũ'u", chiiijũ'u repanare. Chekunare chuta'a Jesucristo chũ'uñe masi cho'ovesunare pe'ruma'ne pe'keru re'oja'che chu'vaju pa'ijũ'u repanare. Ūcuanukore pe'keru i'kaju che'choju pa'ijũ'u. ¹⁵ Ūcuachi'a cuasarepaju pa'iju musanukonare cu'ache cho'onare saĩne cu'ache cho'oma'ne pa'ijũ'u. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'ojũ Diore cuasanare cho'okaiju, ūcuachi'a Diore cuasamanare cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁶ Si'arumu pojojũ pa'ijũ'u. ¹⁷ Repau'te si'arumu sēeju pa'ijũ'u cho'okaau chini. ¹⁸ Si'arumu Diore pojojũ, musanukonare ūcuauache ti'jñeto, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ne i'kaju pa'iche'te chiimũ Dios maire, Jesucristo'te cuasanare.

¹⁹ Dios musanukonare Repau Rekocho'te ĩsisi'kua'mũ Ūcuarekochoji re'oja'chere che'choa'ku chini. Reparekocho che'choche cuhemanajũ'u musanukona.

²⁰⁻²² Ūcuachi'a chekunare Dios chu'ore chu'vañũ chini rainare cuhema'ne repaña chu'vachu'o asajũ'u. Repanapi chu'o ūcuarepare chu'vato asa chēa repaña chu'vaju chũ'uñe jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'ata'ni repanapi vati chu'ore jorechu'ore chu'vato asacuheju jachaju che'chemanejũ'u repaña che'choche. Musanukona cu'ache cho'ochē peore jo'kaso jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ne pa'ijũ'u.

²³⁻²⁴ Diopi maire re'oja'che pa'iche ĩsikujũ cho'okaiũna musanukona re'oja'chechi'a paaru chini sēekaimē chukuna. Musanukonare chēa Paakujeku, Dios musanukonare cho'okaikũ'mũ peoche I'kama'kujeku. Ūcuauji cho'okaiũna Jesucristo jo'e cajerumujatũ'ka re'oja'chechi'a pa'iju musanukona rekoñoã cu'achejē'e peorekoñoã paaju cha'ajũ'u. Musanukonapi jã'aja'ne pa'ijũna Maire Paaku Jesucristo reparumũ, "Ro'iche peomũ inare", chiiũ kuaja'mũ Puka'kure Diore.

Cuhacho chu'o saosi'ea'me

²⁵ Musanukona ūcuaja'che Diore sēekaijũ'u chukuna'te. ²⁶ Repau'te cuasanare ūcuanukore repacheja pa'inare chēse pojojũ, chu'o sa kuakaijũ'u chukuna'te. ²⁷ Maire Paakujũ chũ'ukuna chu'u tochasi'e ie chu'o peore ñaju i'kakaijũ'u, Repau'te cuasanare ūcuanukore. ²⁸ Maire Paaku Jesucristo'ji musanukonare re'oja'che cho'okaau.

Pablo

San Pablo Tesalónica vu'ejoopo pa'inare jo'e chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Silvanona'me Timoteo ija'ova utija'ova tocha saome musanukonare Tesalónica vu'ejoopo pa'inare Jesuni cuasaju ũcuate'eujakuanupu pa'iju, mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te ja'me pa'inare. ² Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanukona rekoñoña re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ.

Cristo jo'e rairumna Dios pãi cu'ache pa'inare ro'iche chũ'uja'mu repaña cu'ache cho'osi'e ro'i

³ Chukuna majarpãijana, musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasaju Dioni si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche pa'imu chukuna'te. Jã'aja'ne cho'oto re'omu, musanukonari si'arumu Repauni na'a rua masi cuasaju chekunani na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ijuna. ⁴ Jã'ajekuna chukuna musanukona Jesure masi cuasaju pa'iche'te chekuchejña pa'inani Jesucristo'te cuasakuanupũãre pojojũ kuame. Musanukonari rua cu'ache ti'jñecojñonata'ni Repauni ũcua cuasaju re'oja'che pa'iju ñojuna kuame chukuna. ⁵ Jã'aja'ne masi cuasaju ie masime mai: Pãi pa'iche cuasa ña ũcuarepa chũ'uku'mu Dios. Jã'ajekuna musanukonare Repaũ chiiche'te cho'ojũ cu'ache cho'ocojñonare, "Re'onaa'me ina", chiiũ ũcuau pa'ichejana saja'mu Repaũ.

⁶ Dios ũcuarepa chũ'ukujeku maire cu'ache cho'ojũ pa'inare repaña cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini sãine chũ'uja'mu. ⁷ Reparumu Maire Paaku Jesús jo'e rairumu Diopi cho'okakuna mai cu'ache cho'ocojñoñeji si'asouna pani vajusojanaa'me mai. Jesús Repaũ neena ángeles rua masinana'me raiju toana'me miañe ñoñe raijanaa'me. ⁸ Rani Dioni cuasacuheju Repaũ Jesús pa'iche kũachũ'ore jachaju pa'inare vati toana saoja'mu Repaũ, repaña jachasi'e ro'i. ⁹ Vati toa Dios Peore Masiuji Re'okũ peochejajeku re'oja'chejẽ'e peochejare ai saocojñosina si'arumu uuju pa'ijanaa'me. ¹⁰ Repaũ jo'e raiumucuse Jesús, Repaũ'te cuasanani Repaũ neenani pojocojñora chini re'oja'che ñou raija'mu. Musanukona ũcuachi'a chukuna chũ'vachũ'o asa chẽa cuasanajeju Repaũ'te ja'me pojojanaa'me reparumu.

¹¹ Jã'ajekuna musanukonare mai Cuasaku'te Diore si'arumu sũekaiju pa'inaa'me chukuna, musanukonani Repaũ chẽa paanani ña, "Re'onaa'me ina", chiiũ re'oja'chere ñsia'ku chini. ũcuachi'a Repaũ masicheji cho'okaiuna musanukona re'oja'che cho'oũu chiiche'te peore cho'ojũ paaru chini sũekainaa'me chukuna. ũcuachi'a Jesuni cuasaju re'oja'che cho'omasia'ju chini sũekainaa'me chukuna. ¹² Musanukonari jã'aja'ne re'oja'che pa'ito Jesús Maire Paaku jainukore pãi pojocojñoja'mu. ũcuachi'a Repaũji mai Cuasakuji Diopi Maire Paaku Jesucristona'me oiju cho'okaijuna musanukonari rua re'oja'che cho'o ñojuna pojoja'mu Repaũ musanukonare.

2

Maire Paaku jo'e raijachere kũamu

¹⁻² Chukuna majarpãijana, chura Maire Paaku Jesucristo jo'e rani maina'me pa'ijachere kũamu chu'u. Jã'ajekuna musanukonare pãipi tĩine che'choju, "Maire Paaku jo'e ranicuhasi'kũa'mu", chiito kũkũma'ne jachajũu repañare, chiimu chu'u. Chekũrumu repaña Dios chu'o kũanaja'ne i'kaju jã'apãani chũ'ore ra kũaju jã'apãani utija'ovana chũ'o tocha sao, "Pablo tochasi'ea'me ie", chiiju jorejanaa'me repaña. ³ Pãi

musanukonare jā'aja'ñe jorejū i'kache jmamakarūjē'e asamanejū'u. Jesucristo jo'e rairumū ija'che pa'ija'mū: Pāi jainuko Dioni jachajū cu'ache cho'oju pa'irumūna pāi chū'ukū te'eū Cristo'te rūa cuhekūji charo raija'mū, cu'acheja ai saocojñojaū. Repaū raisirumūna Jesucristo na'a cho'jepi jo'e raija'mū. ⁴ Repaū charo raijaū Diore rūa cuhekūjekū, repaūchi'a pojocojñoora chini Diore cuasanare ūcuaukore cuasaūsekū cavakū pāi űajū'te Dios vū'e űjavū'ena kaka pūū, “Diorepaū'mū chū'u”, chiija'mū.

⁵ Chū'u musanukonare ja'me pa'irumū ūcuare kuasi'kuamū. ¿Jā'a cuasama'ñe musanukona? ⁶ Repaū Cristo'te cuhekū Diopi ūsekūna chuta'a raima'mū. Repaū Dios ūsemarumūna raija'mū Cristo'te cuhekū. Chura jā'a masime musanukona. ⁷ Vati ai irumū rope'e chū'ukū pa'imū pāipi Dios chiiche'te cuhejū cho'omaneajū chini. Jā'ata'ni Diopi ūsekūna repaū cho'ora chiiche peore cho'ocū'amū. Dios Repaū'te ūseamarumūjatū'ka vati cho'oche ūsekū pa'ija'mū. ⁸ Dios ūsemarumūpi vūa pāiū vati ai neekūjekū Cristo'te cuhekūji rūa si'ache cho'o űoja'mū. Jā'ata'ni Maire Paakū Jesús re'oja'che űou rani repaū cho'oche'te ūsekū i'kachechi'api vanisoja'mū repaū'te. ⁹ Repaū Maire Paakū chuta'a raimarumū repaū cu'ache pa'ikū rani vati aipi cho'okaiūna rūa masikū Jesús saocojñosina cho'ocheja'che pāijē'e cho'ovesūche'te si'ache jorekū cho'oja'mū. ¹⁰ Ūcuachi'a pāi vati toa saina repaū jorekū si'ache cu'ache cho'oche cuasajanaa'me, ūcuau chini. Dios chū'o ūcuarepare asacuhejū Jesure jovomanesinajejū vati toana sani cho'osojanaa'me repaū. ¹¹ Jā'ajekūna Dios repaū Repaū chū'o asa chēa'ñe ūsemū jorechū'ore cuasaajū chini. ¹² Jā'aja'ñe pa'ijū repaū cu'ache cho'onee'ñe'te jo'kasocuhejū Repaū chū'o ūcuarepare asacuh-esinajejū ūcuauko vati toana sani cho'osojanaa'me repaū, cu'ache cho'osi'e ro'i.

Repaūna'me re'oja'che paapū chini Dios chēacojñosina pa'iche'te kuamū

¹³ Chūkūnata'ni musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasajūna Dioni si'arumū, “Re'orepaū, Ja'kū”, chiiche pa'imū. Dios musanukonare Ūcuau Rekochoji cho'okaiūna Jesuni cuasajū jovosina Repaū neenajejū Ūcuau'na'me ai re'oja'che paapū chini chēaasomū, Repaū chuta'a chejajē'e cho'omarumūna. ¹⁴ Musanukonapi chūkūna chū'vachū'ore Jesucristo'te cuasache kuachū'ore asa chēa Repaūni cuasajū jovo Maire Paakū Jesucristo pa'ichejare ai sani pa'ijū Ūcuau pa'icheja'che re'oja'che paapū chini chēaasomū.

¹⁵ Jā'ajekūna, chūkūna majapāijana, musanukona Jesure cuasache ūhasoma'ñe cuasajū chūkūna sani chū'vasi'ena'me utija'opi tocha saojū che'chosi'e cavesūma'ñe cuasajū pa'ijū'u. ¹⁶ Repaū Maire Paakū Jesucristo mai Ja'kū Diona'me oiū cuhama'ñe re'oja'che cho'okaiū pa'ikū'mū, maipi pojojū pa'ijū re'ojarekoñoā paaajū chini. Ūcuachi'a maire Repaū pa'icheja sani re'oja'che pa'ijache jo'kasi'kuamū, maipi repaū cuasajū pojojū cha'ajū paapū chini. ¹⁷ Ūcuauji musanukona rekoñoāna cho'okaū re'oja'che cho'o koka paajū pojojū i'kajū re'oja'chechi'a cho'ojū paapū chini.

3

Dioni sēekaapū chini Pablo i'kasi'ere kuamū

¹ Chūkūna majapāijana, Diore sēekaijū'u, chūkūna chū'vachū'ore pāipi ūcuauachejūna pa'inapi na'mi asa chēa musanukona cho'osi'eja'che pojojū Jesuni cuasajū jovoa'jū. ² Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'onapi chūkūnani cu'ache cho'omaneajū chiijū sēekaijū'u chūkūna'te. Pāi ūcuarepanūko Diore cuasanachi'ama'me. ³ Jā'ata'ni Maire Paakū ūcuarepa cho'okūjekū vati ai musanukonare cu'ache cho'oche ūsekū cho'okaija'mū re'oja'che cho'o koka paaajū chini. ⁴ Ija'che cuasajū pa'ime chūkūna: “Mai repaūni cho'oa'jū chini chū'u jo'kasi'e Maire Paakūji cho'okaiūna irumū cho'ojū pa'icosome repaū. Ūcuachi'a na'a pa'isirumū cuhama'ñe ūcu

cho'ojũ pa'ijacosome", chiiju cuasame chũkũna mũsanũkonare. ⁵ Maire Paaku Jesucristoji cho'okaau mũsanũkonare, Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju cu'ache ti'jĩnetojẽ'e koka paaju Repauni cuhasoma'ñe ũcua cuasaju Dios pãĩ ña oicheja'che sãĩñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini.

Ñamema'ñe cho'oche cho'ojũ pa'iche'te kũamu

⁶ Asarepajũ'ũ, chũkũna majapãijana. Maire Paaku Jesucristoji chũ'ũkũna mũsanũkonare ija'che chũ'ũ jo'kame chũkũna: Mai majapãijajũ'ũ ũcuauakũji ñamekũ cho'oche cho'ocuhekũji chũkũna che'chosi'e jachakũ cho'oma'kũre ja'me pa'imanejũ'ũ. ⁷ Chũkũna mũsanũkonare ja'me pa'irũmu cho'ojũ pa'isi'ejã'che cho'oma'to cu'amu. Jã'a masime mũsanũkona. Reparũmu ñamema'ñe cho'oche cho'ojũ pa'isinaa'me chũkũna. Mũsanũkonare ũcuaja'che chũkũna cho'osi'ejã'che cho'ojũ pa'iche chiimu. ⁸ Reparũmu chũkũna, ãu chekũna nee ro'ima'ñe ãimanesinaa'me. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe mũsanũkonani te'eu'terejẽ'e karache'te cho'ocuheju umucujñana'me ñami cho'oche cho'ojũ pa'isinaa'me chũkũna. ⁹ Jã'ata'ni chũkũnapi mũsanũkonani, "Kuirajũ'ũ chũkũna'te", chiiju sãni cu'are cho'omanera'asinaa'me. ũcua mũsanũkonapi chũkũna pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che cho'ojũ paapu chini ñamema'ñe cho'oche'te cho'ojũ chũkũna'te kuiraa'ju chini sãemanesinaa'me. ¹⁰ Reparũmupi vaa ija'che chũ'ũju pa'inaa'me chũkũna: "Pãiu ñamekũ cho'oche cho'ocuhekũ ãu ãimanea'kũ", chiinaa'me chũkũna.

¹¹ Mũsanũkona pa'iche ija'che asaju pa'ime chũkũna: Mũsanũkona te'ena cho'oche jmakarũjẽ'e cho'oma'ñe rupũ pa'iju ku'iju chekũna pa'iche'te ña cutuju pa'ijũasome. ¹² Jã'aja'ñe pa'inare Maire Paaku Jesucristo neenajejũna re'oja'che pa'iju cho'oche'te ñamema'ñe cho'ojũ repanare karache'te koo paaa'ju chini chũ'ũnaa'me chũkũna.

¹³ Chũkũna majapãijana, mũsanũkona re'oja'che cho'oche jmakarũjẽ'e cho'o ca'nasomanejũ'ũ. ¹⁴ Ija'ova utija'ova chũkũna chũ'ũju tocha saochẽ'te ũcuauanapi ña jachato repana pa'iche'te ña masi ja'me pa'imanejũ'ũ, kũkũso re'oja'che paapu. ¹⁵ Jã'ata'ni repanare cuhemanajũ'ũ. Mũsanũkona majapãijanare pe'kerũ i'kaju chũ'ũvajũ'ũ, repanare ũcuamakaru jã'aja'ñe cho'oa'ju chini.

"Diopi re'oja'che cho'okaau", chiiũ chũ'o saosi'ea'me

¹⁶ Maire Paaku, re'oja'che pa'iche ĩsi Ai, ũcuauji ja'me pa'iu re'oja'che pa'iche si'ache rekoñõãna si'arũmu cho'okaiũ paau mũsanũkonare.

¹⁷ Chũ'ũ Pablo, inũkorũ chũ'o saochẽchi'a chũ'ũrepaũji tochamu. Utija'o chũ'ũ tocha saoja'o si'aja'orũã ija'chẽchi'a tochakũ'mũ chũ'ũ. Ijamajña tochakũ'mũ chũ'ũ. ¹⁸ Maire Paaku Jesucristoji mũsanũkonare ũcuauũkore re'oja'che cho'okaau. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Timoteo'te charo chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹⁻² Dios maire vati toa uuche Æsekaikujı chũ'ũna chu'u, Pablo, Maire Paaku Jesucristo saosi'kupi mũ'ure Timoteo'te ija'ova utija'ova tocha saomũ. Chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chẽa Jesure cuasaku jovosi'kujekũ chu'u chĩija'ia pa'ikũ'mũ mũ'u. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo mai pojojũ cha'ache ĩsijaupi oia rũa re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mũ'ure, re'oja'che paaũ chini.

Jorechu'o che'choũseche'te kũamũ

³ Chu'u icheja Macedonia cheja raipi'rarũmũ mũ'ure cho'oa'ku chini chũ'u jo'kasi'ere ũcua cho'okũ paaũ chini jo'e chũ'ũmũ chu'u mũ'ure, ũcuachejare Efeso vũ'ejoopo'te saima'ne pa'ia jorechu'o che'chona che'choche'te ũsekũ paaũ chini. ⁴ Jã'aja'ne cho'okũ repanare cuhama'ne ũcua i'kakũ pa'ijũ'u, repanapi aichũ'ona'me aipã pa'isi'e cuhama'ne si'arũmũ cutujũ pa'iche'te jo'kasoa'jũ. Jã'aja'ne cutujũ sãĩnechi'a ke'reme. Dios cho'okaiche jã'aja'ne cutucheji asa chẽa cuasajũ jovoma'me Jesure.

⁵ Repanapi pãire chekũnani ña oijũ re'oja'che cho'okaijũ paapũ chini jã'aja'ne chũ'ũmũ chu'u. Pãire repana rekoñoũ cu'achejẽ'e cuasama'ne cu'ache cho'omanajejũ sũma'ne pa'imana Dioni masi cuasajũ chekũnare pãire oimasime. ⁶ Mũ'u pa'icheja pa'ina te'ena jã'aja'ne re'oja'che pa'iche'te cavesũso peoche cutuchũ'ore asajũ pa'ime. ⁷ Dios chũ'u jo'kasi'e che'choũ chiinata'ni repa chũ'usi'e kũachũ'o asavesũme repana. Rũa masiche cuasoche cutunata'ni vesũme repana.

⁸ Iere masime mai: Dios chũ'usi'e re'oja'imũ. Jã'ata'ni Repaũ cho'ora chini chũ'u jo'kasi'e masiche pa'imũ. ⁹ Re'oja'che pa'inani chũ'ũkũ jo'kasi'emaũasomũ jã'a. Ija'che cho'onapi repana cu'ache cho'ochẽ'te cuasa masi jo'e cho'omanaja'jũ chini jo'kasi'easomũ: Repa chũ'usi'e jachanana'me chũ'ũnare cuhenare, Diore cuhenana'me cu'ache cho'onare, Diore vajũchũmarũ Repaũ'te pojomajĩarũũ cho'ocuhẽnare, pũka'kupãĩ vanisonana'me chekũnare vanisonare, ¹⁰ rũjoromi peonare romineenana'me ũjũpãĩ peonare mũmũneena, mũmũpãĩ ũcuajanare mũmũneenana'me romi ũcuajanare romineenare, pãĩ ũcuajanare chẽa kuripi ĩsisonare, jorechu'o cutunana'me pãĩ chẽa'ne chũ'ũnare roijũ jorenana'me cheke si'ache cu'ache cho'ojũ Dios chũ'ũ'ne'te jachajũ re'oja'che cho'ocuhejũ pa'inare. ¹¹ Jesucristo'te cuasache kũachũ'o ũcuarepare jachame repana. Repachũ'o Dios Re'okũ chu'ure jo'kasi'ea'me chu'upi ku'ia chu'vakũ paaũ chini.

Repaũ'te oia Dios cho'okaisi'ere kũamũ Pablo

¹² Chu'upi koka paaku Repaũ chu'ore chu'vaa'ku chini Maire Paaku Jesucristo chu'ure chẽa sao cho'okaimũ. "Chu'u chũ'ũ'ne masi cho'oja'mũ ikũ", chiiũ Repaũni cho'ochẽ'te cho'okaau chini chu'ure chẽasi'kũamũ Repaũ. Jã'ajekũna, "Re'orepamũ", chiiũ pa'ikũ'mũ chu'u Repaũ'te. ¹³ Aperũmũ chu'u Repaũ'te Maire Paaku'te rũa cu'ache cutusi'kũamũ. Chu'ũni teakũna Repaũ neenare rũa cu'ache cho'okũ pa'isi'kũamũ chu'u, repanani cacũ'ora chini. Jã'aja'ne cho'okũ'teta'ni Dios chu'ure oia chẽasi'kũamũ, Repaũni cuasamaũ pa'ivesũkũ cho'okũna. ¹⁴ Jã'aja'ne cho'o Maire Paaku Jesucristo chu'ure oia re'oja'che karama'ne ĩsisi'kũamũ, chu'upi Repaũni masi cuasaku pãire chekũnani oia cho'okaiũ paaũ chini.

¹⁵⁻¹⁶ Ie chu'o ũcuarepajekũna jachama'ne cuasache pa'imũ maire ũcuaukore: Jesucristo icheja cheja pãire, cu'ache cho'onani ũcuaukore jũni ro'ikasa chini raisi'kũamũ, mai cu'are Repaũji jũni ro'ikakũna maipi vati toa saimana'jũ

chini. Jã'ajekuna Dios chu'ure te'eũ chekunare ũcuanukore na'a rua cu'ache cho'osi'kureta'ni oiũ Repau Jesucristo jmamakarũjẽ'e pe'ruma'ne cha'aku pa'iche cho'o ñosi'kua'mũ chekunare, Repaũni cuasaju jovo Ũcuauña'me ai pa'ijanare. ¹⁷ Jã'ajekuna Diore Peore Paaku'te Si'arũmu Pa'ikuta'ni Ñoma'kure, "Peore Masiuji rua re'oku'mũ mũ'u", chiiju Repau'techi'a Ũcuate'eũ'te cuhama'ne si'arũmu pojojũ paũu mai. Jã'aja'ne paau.

¹⁸ Asarepajũ'u, chu'u chĩija'iu Timoteo. "Ija'che pa'ijũ'u", chiiu chu'vamũ chu'u mũ'ure: Dios chu'o kuana kuasi'ere ũcuarepa cho'oku cu'ache ti'jñetojẽ'e cu'are cava cajejani Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. ¹⁹ Ũcua masi cuasaku cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'ijũ'u. Chekuna te'ena re'oja'che cuasaju pa'iche'te jo'kaso cacu'asoju pa'ime. ²⁰ Jã'aja'ne cho'osinaa'me Himeneona'me Alejandro. Jã'ajekuna repanare vati aini jo'kasi'kua'mũ chu'u, repanapi kũkũ Diore cu'ache i'kama'ne pa'iche'te che'chea'ju chini.

Diore pojoche chu'vache'me

2

¹ Ie rua chu'vamũ chu'u mũ'ure: Ũcuanukore pãi Dioni re'oja'chere sũekaiũ, "Re'orepamũ, Ja'ku", chiiu pa'ijũ'u Repau'te. ² Maipi ainani, chũ'unani ũcuanukore Dioni sũekaiju pa'ito repana maire re'oja'che chũ'ujũ pa'ivesache cho'omarũna Repau'te cuasache'te ũsecojñoma'ne ũcua cuasaju re'oja'che pa'iju chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'ijanaa'me mai. ³ Re'oja'chea'me jã'a. Dios maire vati toa sani uuche ũsekaikũ jã'aja'ne re'oja'che sũekaiche asa pojomũ. ⁴ Repau Dios pãi ũcuanukore Repau chu'o ũcuarepare asa chẽa Jesuni cuasaju jovo Ũcuauña'me ai paapũ chiimũ. ⁵ Dios Ũcuate'eũ'mũ. Ũcuachi'a maire I'kakaikũ pãiu Ũcuate'eũ'mũ; Jesucristoa'mũ Repau. Jesucristochi'aa'mũ maire Diona'me re'oja'che paapũ chini Cho'okaikũ. ⁶ Repau Jesucristo cho'okaicuhema'ne maire pãi ũcuanukore cu'a jũni ro'ikaisi'kua'mũ. Jã'aja'ne cho'o Dios maire ũcuanukore vati toa uuche ũsekasa chiiche cho'o ñosi'kua'mũ Repau, Dios chiisirũmũjekuna. ⁷ Chu'u i'kache ie chu'o ũcuarepaa'me. Jorema'mũ chu'u. Dios chu'ure Jesús saosi'kure ũcuare kũaa'ku chini chũ'u jo'kasi'kua'mũ, judío peonani Repau chu'ore ũcuarepa Repau'te cuasache kũachũ'ore che'chokũ ku'iu paau chini.

⁸ Jã'aja'nejekuna pãi si'achejña pa'inare, cu'ache cho'oma'ne pa'iju, chekunare ke'reju pe'ruma'ne re'oja'che pa'iju Dioni sũeju pa'ijũ'u, chiimũ chu'u. ⁹⁻¹⁰ Romire ija'che chu'vamũ chu'u: Romi re'oja'che paũu chiina kãña re'ojakãña ju'icheji re'oja'che ñoñechi'a cuasama'ne rekoñoã pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Pe'kerũ pa'iju mũsanukona rekoñoãpi masi cuasaju re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u; romi Diore cuasana pa'iche'me jã'a. Jã'aja'ne cho'ojũ pa'ina repana rekoñoãpi re'oja'che pa'iche cho'o ñome. Pãipi mũsanukonani chiapũ chini raña si'ache rũarepa veni care'va, kãña rua ro'ikãñana'me ko'siua, pachokuri cho'osimajñaruã ju'iju pa'imanejũ'u. Ũcuachi'a mũmpãipi uache ñaa'ju chini ju'iju pa'imanejũ'u. ¹¹ Pãi Dioni pojoũu chini chi'irũmu mũmpãi ña kũkũju pa'iju cutuma'ne Dios chu'ore asa chẽaju pa'ijũ'u. ¹² Romipi mũmpãire chũ'ujũ che'choju i'kama'ne pa'ijũ'u, chiimũ chu'u. ¹³ Ija'chea'me: Dios aperũmu Adanni charo cho'oasomũ, na'a cho'jena Evare. ¹⁴ Repanare cho'osirũmu Eva Dios chũ'usi'ere jachako re'oja'chere cho'ovesũko vatipi jorekũ chũ'uũna asa chẽa charo cu'ache cho'oasomo. Repao ũju Adán vati jorekũ chũ'uñe, "Ũcuarepama'mũ ie", chiiu masakuta'ni ũcua cho'oasomũ. ¹⁵ Aperũmu pa'isi'ko jã'aja'ne cho'osi'eta'ni mũsanukona romi Dioni masi cuasaju, chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iju, cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'imasiyu chĩire masi paato re'oja'che pa'ija'mũ mũsanukonare.

Jesure cuasakuanupũ chũ'ũna pa'iche'te kũamũ

3

1 Ie chũ'o ũcuarepaame: Pãiu ũcuauakũji Jesure cuasakuanupũ chũ'ũku pasa chiito rũa re'omũ. 2 Jã'ata'ni repanare chũ'ũku re'oja'che pa'imasia'ku, pãipi repaũni ñajũ i'kamanea'ju chini. Rũjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Masi cuasaku cu'are jũvoku re'oja'che pa'iu pãi ña kũkũcojũnokũ paau. Ũcuachi'a pãi so'ña rainare si'arũmũ tijña repaũ vũ'ena cuaa kuirakũ ãu ãuku kãĩñejatũ'ka jo'kakũ paau. Ũcuachi'a Dios chũ'o che'chomasikũ paau. 3 Conore jũ'iu cavakũ pa'imanea'ku. Pe'kerũ pa'iu ke'rema'ñe, kurineekũ pa'imanea'ku. 4 Repaũ vũ'e pa'inare masi paaa'ku. Ũcuachi'a mamachĩ repaũ'te ña kũkũju repaũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'onare paaa'ku. 5 Pãiu repaũ vũ'e pa'inare chũ'ũvesukũ Diore cuasakuanupũ, ¿je'se chũ'ũja'ũ? 6 Ũcuachi'a Jesure cuasanare chũ'ũjau Repaũ'te apēcuaaku jovosi'kupĩ pa'imanea'ku, chekũrũmũ repaũ pa'iche'te rũarepa meñe cuasaku pojokũ vati ai ti'jũncojũnosi'eja'che ti'jũncojũnokũ. 7 Ũcuachi'a Jesure cuasamana ña kũkũ re'oja'che cutucojũnokũ paau, pãipi repaũni ke'rejũna sãĩñe pe'rukũ vatini cacũ'ocojũnokũ.

Repakuanupũ chũ'ũnare cho'okaina pa'iche'te kũamũ

8 Repakuanupũ chũ'ũnare cho'okaina ũcuachi'a pãi chekũna ña, vajũchũcojũona paaru. Repana i'kache chũ'o jmamakarũjẽ'e jorema'ñe paaru. Cononeema'ñe paaru. Ũcuachi'a joreju kuri kooũ chiimana paaru. 9 Dios chũ'o mai cuasache ũcuarepare cuhasoma'ñe cuasaju paaru. Cu'ache cho'omanajeju oima'ñe paaru. 10 Repanare chũ'ũnare cho'okaiche jo'kara chini charo repana pa'iche'te rũa jeerũmũ ñañe chiimũ. Repanari re'oja'che pa'ito jã'aja'ñe cho'oche jo'kare'omũ repanare. 11 Repana rũjoromi ũcuaja'che chekũnare cu'ache cutuma'ñe pe'kerũ pa'ijũ, cononeema'ñe pa'ijũ, repana cho'oche peore masi cho'ojũ, pãi chekũnare ña kũkũcojũona paaru. 12 Jesure cuasana chũ'ũnare cho'okaikũ rũjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Ũcuachi'a repaũ mamachĩ re'oja'che masi chũ'ũku repaũ vũ'e pa'inare ũcuauakũre masi paaa'ku. 13 Repana chũ'ũnare cho'okaina repana cho'oche chekũnare masi kuirani rũa ña kũkũcojũjanaa'me. Ũcuachi'a repana Jesure cuasache kũavajũchũma'ñe chekũnare kũajanaa'me.

Dios kũasi'e mai cuasachũ'o ũcuarepa pa'iche'te kũamũ

14-15 Na'mi sani ñara chiimũ chũ'ũ mũ'ure. Jã'ata'ni chekũrũmũ saicu'akũna chũ'ũpi pesa saima'to mũ'ũpi masia'ku chini ija'ova utija'ova Dios neena pa'iche che'choche'te mũ'ũni chũ'vakũ tocha saomũ chũ'ũ, mũ'ũpi repacheja pa'inani che'choa'ku chini. Repana Diore Si'arũmũ Pa'ikũ'te cuasakuanupũ Repaũ chũ'o chekũnani kũaju paaru chini Ũcuauji cho'okaiũna asa cuasanaa'me. 16 Diore ja'me pa'ire'oche'te Repaũ kũamanesi'ere churana Ũcuauji kũaũna mai asa chẽa cuasachũ'o ũcuarepajekũ rũa re'oja'imũ. Ija'che cuasanaa'me mai: Icheja chejare pãĩ ca'nivũ paakũ rani paniasomũ Cristo. Dios Rekochoji cho'okaiũna Repaũ cu'achejẽ'e cho'oma'ñe pa'iche ñaasome pãĩ. Angeles ũcuachi'a Repaũ cho'oche ñajũ paniasome. Repaũ pa'iche si'avãjũpãire kũakaisi'ejekũna pãĩ si'achejũna pa'ina cuasame Repaũ'te. Cheja pani pi'ni Dios pa'ichejana cũnaũmũna jo'e mũnisoasomũ Repaũ.

Jesure cuasache jo'kasona pa'iche'te kũamũ

4

1 Jã'ata'ni Dios Rekochoji masi kũaũna ie masime mai: Cristo chuta'a raimarũmũ Repaũ'te cuasana pãĩ te'ena Repaũ'te cuasache ũhaso vatipi chũ'ũkũna pãĩ jorena

che'chochũ'ore asa chẽa cuasaju pa'ijanaa'me. ² Sẽ'sevũchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iju jorena chũ'ore asa jachama'ñe cho'ojũ pa'ijanaa'me repaña. Repaña jorena cu'ache cho'ojũ che'chesosinajejũ repañani cuasomaũna repaña cu'ache cho'oche oimanaa'me. ³ Repaña jorena romi vejache ãseme. Ũcuachi'a ãu te'emajñaruã ãiũseme repaña. Repa ãu Dios cho'osi'ea'me, Repaũ'te cuasanapi chũ'o ũcuarepare masijũ Repaũni, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiiju ãiju paapũ chini. ⁴ Æu Dios cho'osimajñaruã peore re'oja'chea'me. Jã'ajekũna ãimajñaruã ũcuamañaruãre jñaani cuhema'ñe pojojũ, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiiju ãire'omũ maire. ⁵ Jã'ajekũna Dios, "Re'omũ ie", chiisi'ere ãure maipi ũcuañi sējũna ñsikũna jñaã ãito re'omũ.

Jesucristo chũ'ũñe masi cho'okaina pa'iche'te kũamũ

⁶ Mũ'ũ cuasakũ pa'iche'te Dios chũ'o ũcuarepare Repaũ'te cuasache kũachũ'ore si'arũmũ ñakũ che'chekũ mai majapãijanani jã'are che'chokũ pani Jesucristo'te cho'oche masi cho'okaikũ pa'ija'mũ.

⁷ Jã'ata'ni aichũ'o pãi cuasache jorechũ'o Dios chũ'oma'ñe asacuhekũ cho'oma'ñe pa'iu Dios chiichechi'a si'arũmũ na'a rũa cho'okũ che'chekũ pa'ijũ'ũ. ⁸ Mai ca'nivũãpi koka peoca'nivũã pa'imaneakũ chini, cho'oche'te rũa cho'oto re'omũ. Jã'ata'ni rekochõ pa'iche Diore cuasaju cho'oche'te na'a rũa cuasakũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oto icheja cheja pa'irũmũchi'a re'oma'ñe jũnisosirũmũjatũ'ka re'oja'mũ maire. ⁹ ũcuarepaa'me jã'a. Pãipi ũcuankũ jã'are cuasato re'omũ. ¹⁰ Jã'aja'ñejekũna pãipi ũcuare cuasaa'ju chini, Diore Si'arũmũ Pa'ikũ'te maire re'oja'che cho'okaijachere cha'aju pojojũ Repaũ'te cho'oche rũa cho'okaiju pa'inaa'me mai. Repaũ pãi ũcuankũkore vati toa sani uuche Æsekaimasikũ'mũ. Jã'ata'ni Repaũ'te cuasanarechi'a uuche Æsekaikũ'mũ.

¹¹ Ie chũ'o chũ'ũ mũ'ũre chũ'vache repacheja pa'inare chũ'ũkũ che'chokũ pa'ijũ'ũ, peore masi cho'ojũ paapũ. ¹² Repanare Jesure cuasanare re'oja'che i'kakũ pa'ijũ'ũ. ũcuachi'a mũ'ũ re'oja'che pa'iu Diore masi cuasakũ cu'achejẽ'e cho'oma'ñe pa'iu chekũnare oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'iche cho'o ñojũ'ũ repanare, ña chẽa ũcuaja'che cho'ojũ paapũ chini. Mũ'ũpi jã'aja'ñe cho'oto pũsũ'teta'ni mũ'ũre ña kũkũju pa'ijanaa'me repaña. ¹³ Chũ'ũ mũ'ũ pa'icheja sairũmũjatũ'ka repanare si'arũmũ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e repaña ũcuankũ asaju'te ñakũ chũ'vakũ che'chokũ pa'ijũ'ũ. ¹⁴ Jesure cuasana aina mũ'ũre jũjũnapi jajũna Dios Rekocho mũ'ũre jo'kasi'e chekũnare cho'okaimasiche cuhasoma'ñe cho'okũ pa'ijũ'ũ.

¹⁵ Chũ'ũ mũ'ũre chũ'vachũ'o cho'o ca'nasoma'ñe peore masi cho'okũ pa'ijũ'ũ, pãipi ũcuankũ mũ'ũ si'arũmũ na'a re'oja'che pa'iche'te ñaju paapũ. ¹⁶ Ñarepakũ re'oja'che pa'iu masi che'chokũ pa'ijũ'ũ. Mũ'ũpi jã'aja'ñe ũhasoma'ñe re'oja'che cho'okũ pa'ito Diopi rũa re'oja'che cho'okaija'mũ mũ'ũre, mũ'ũ che'chonare ũcuachi'a.

Jesure cuasanare kuiraju chũ'ũñe'te kũamũ

5

¹ Ŭmũpãi mũ'ũre na'a rũa ainarejẽ'e ke'rema'ñe mũja'kũpãijanare pe'kerũ i'kakũ chũ'vakũ pa'ijũ'ũ. Pũsũpãire mũche'ũchĩijanare re'oja'che che'chokũ pa'ijũ'ũ. ² Romi mũ'ũre na'a rũa ainare mũja'koromijanare chũ'vakũ pa'ijũ'ũ. Romichĩi mũche'oromijanare cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che che'chokũ pa'ijũ'ũ.

³ Va'jeva'nare kuiranare peonare ña oiũ kuirakũ pa'ijũ'ũ. ⁴ Jã'ata'ni va'jeva'ore chĩi paako'te repao chĩipi kuiraa'ju. Chĩi peokoji majanajechĩichi'a paako'te ũcuapani kuiraa'ju repao'te. ũcuachi'a Dioni masi cuasaju re'oja'che cho'oche'te che'che pũka'kũpãi repanare oiju re'oja'che kuirasi'ejache repaña majapãire sãiñe kuirato pojomũ Dios. ⁵ Va'jeva'o te'eo pa'io chũova'o pa'iva'o Dioni cuasako Repaũ cho'okaijachere pojoko cha'ako umucujñana'me ñami Repaũni si'arũmũ cuhama'ñe

sẽeo pa'imo. Jã'aja'ñe pa'iva'nani cho'okañu chiime mai. ⁶ Jã'ata'ni chekuna va'jeva'na repanare uachechi'a ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'ina vajunata'ni repana rekoñoã jūnisosinaja'ñe pa'ime. Jã'aja'ñe pa'inare cho'okaicuheme mai. ⁷ Ũcuachi'a repacheja pa'inare majapãi kuirache'te che'chojũ'ũ, re'oja'che pa'ijũna chekũnare repana pa'iche'te ñajũ cu'ache cutucu'aa'kũ. ⁸ Mai majapãi kuirache pa'imũ maire. Na'a so'o majapãijẽ'e cuasajũ ũcuate'eko'a pa'inare majapãirepa na'a rũa cuasajũ kuirache pa'imũ maire. Jã'aja'ñe cho'omaneni Diore cuasana pa'iche pa'imanajejũ Repaũ'te cuasamanare na'a rũa cu'ache cho'ome mai.

⁹ Jesure cuasakuanupũ kuiracojñojanare va'jeva'nare ija'che pa'inarechi'a repana mami tochajũ'ũ: Ɖjũpãi ũcuate'enare pa'isinapi sesentarepaũsurũmu na'a rũa paanarechi'a. ¹⁰ Ũcuachi'a re'oja'che cho'o ñojũ pa'ina paapũ: Mamachĩi re'oja'che jojasina paapũ, repana vũ'ña rainare pãi pojojũ re'oja'che cho'ojũ pa'ina paapũ, Jesure cuasanare re'oja'che cho'okaijũ pa'ina, chũova'na pa'inare re'oja'che cho'okaijũ pa'ina, re'oja'che si'ache peore cho'ona paapũ.

¹¹ Jã'ata'ni va'jenare na'a romichĩi mami tochamanejũ'ũ. Chekũrũmu repanare uache'te cho'ojũ jo'e mũũ vejaso repana Jesucristo'te cho'okaiche'te jo'kasojũ. ¹² Jã'aja'ñe cho'oni repana cho'ojanaa'me chiisi'ere jorejũ cho'omaneni cu'ache cho'ome. ¹³ Ũcuachi'a repana va'jena na'a romichĩi si'arũmu ku'ichechi'a pa'ijũ chekũnani pãire cu'ache cutujũ ñamena carũniso Jesure cuasana i'kama'ñere i'kajũ pa'inaa'me. ¹⁴ Jã'ajekũna va'jenare na'a romichĩi jo'e mũũ veja chĩi paajũ vũ'e kuirana paapũ, chiimũ chũ'ũ, maire cuhenapi repanani cu'ache cutumanea'jũ chini. ¹⁵ Chekũna va'jeva'na te'ena Jesure cuasache jo'kaso vati ai chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ime.

¹⁶ Romio ũcuauako Jesure cuasakoji repao majapãire va'jeva'nare paani kuirako paao, Jesure cuasakuanupũ pa'inani rũarepa kuirache chiimane'a'kũ. Jã'aja'ñe cho'oto repanare Jesure cuasakuanupũ pa'inare va'jeva'nare kuirare'oja'mũ, kuiranare peonare.

¹⁷ Jesure cuasana aina chekũnare masi chũ'ũjũ kuirana repana chũ'ũnare rũa re'oja'che pojocojñojũ paapũ. Repanapi Dios chũ'o si'arũmu che'chojũ chũ'vana pani na'a re'oja'che cho'okaicojñoa'jũ. ¹⁸ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ũcuare ija'che kũamũ:

Vacare trigo cha'ca po'tekaikũ'te trigo ãiũsemanejũ'ũ; ãiũ cho'oa'kũ, chiimũ. Chekũcheja ija'che kũamũ:

Cho'oche cho'okaikũ'te repaũ cho'oche cho'osi'e ro'i ro'ijũ'ũ, chiimũ.

¹⁹ Pãipi Jesure cuasana chũ'ũnani, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiito jachajũ'ũ, chekũnapi repana cu'ache cho'osi'e ñasi'ere chotena jã'apãani ka'chana ũcuate'e kũama'to.

²⁰ Cu'ache cho'oreparu jo'e cho'omaneajũ chini pãi ũcuauako asajũ'te i'kajũ'ũ repanare, chekũnapi asa kũkũ repana cho'osi'eja'che cho'omaneajũ chini.

²¹ Ie chũ'o mũ'ũpi asa cho'oa'kũ chini Diona'me Jesucristo Repaũ chẽa paacojñona ángeles asajũ'te chũ'ũ jo'kamũ chũ'ũ mũ'ũre: Chũ'ũ chũ'vache cho'okũ mũ'ũ chiinarechi'a na'a re'oja'che cho'okaiũ pa'ima'ñe pãi ũcuauakore ũcuapa'rũvachi'a oiũ cho'okaiũ pa'ijũ'ũ. ²² Chũ'ũnare jo'kara chini repana pa'iche mũ'ũ rũa jeerũmu ñasinani jo'kajũ'ũ. Repana pa'iche mũ'ũ masi ñamanare chũ'ũñe jo'kamanejũ'ũ, chekũrũmu repanapi cu'ache cho'ojũna ña pãipi mũ'ũni cu'ache cutujũ. Jma-makarũjẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che pa'ijũ'ũ mũ'ũ.

²³ Timoteo, mũ'ũni chũ'vamũ chũ'ũ ie: Mũ'ũ te'eñoã cutaro jũni okorepachi'a ũkukũ pa'ima'ñe uche conopi jmara'karũ ja'me ũkukũ pa'ijũ'ũ.

²⁴ Jo'e chũ'ũnare jo'kache'te i'kamũ chũ'ũ. Rũa jeerũmu ñasinarechi'a jo'kato rũa re'omũ, chiimũ chũ'ũ. Irũmu pãi te'ena cu'ache cho'oche ñomũ, pãi ũcuauako

cho'osi'e ro'iche Dios chũ'umucuse chuta'a tĩ'amarumuna. Jã'ata'ni chekuna ñoma'ñe cu'ache cho'oche pãĩ ũcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chũ'umucuse Ũcuajji kuauna masijanaa'me pãĩ. ²⁵ Ũcuaja'che pãĩ re'oja'che cho'oche te'eñoã pãĩ ũcuanukore masi ñomu. Jã'ata'ni te'eñoã ñoma'ñe re'oja'che cho'oche pãĩ ũcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chũ'umucusenena masicojñoja'mu.

6

¹ Chekunare chẽa paacojñoñapi Jesure cuasana repanare paanare ña, vajuchujũ jachama'ñe paapu, pãipi repana pa'iche'te ña mai che'chochũ'ore asa, "Cu'amũ jã'a", chiiju Dioni cu'ache cutumanea'ju chini. ² Chẽa paacojñoñapi Diore cuasana te'ena repanare paanapi ũcuaja'che Jesure cuasana pa'ito repana majapãijanajejuna na'a jmamakarũ ña, vajuchujũ pa'ima'ñe cho'oche na'a re'oja'che cho'okaiju paapu, cho'okaicojñoñapi repana cuasana majapãijanajejuna. Ie che'choku chũ'ukũ pa'ijũ'u repacheja pa'inare:

Re'oja'che pa'iche'te kũamũ

³ Pãiu ũcuauakũji Maire Paaku che'chosi'e ũcuarepare jachaku, Diore masi cuasaju pa'iche'te kũachũ'o che'choma'ñe jorechũ'ore che'choni cu'ache cho'omu. ⁴ Repauji meñe, "Rũa masiũ'mũ chũ'u", chiiu cuasaku Dios chũ'o ũcuarepare asacuhekũ rũa vesuu'mũ repau. Pãĩ sãĩñechi'a cutuju ke'rechũ'ochi'a ũcuarepama'ñere asaku cutumu repau. Jã'aja'ñe cutuna pãĩ chekunare ña pojoma'ñe cavaju cu'ache i'kaju sãĩñechi'a jorenaa'me. ⁵ Cuhama'ñe cavaju cu'ache cuasanajeju chũ'o ũcuarepa cuasamanaa'me repana. Kurire kooñu chini Dios chũ'oja'che i'kaju repana cuasachechi'a chũ'vanaa'me repana. ⁶ Jã'ata'ni pãĩ Dioni masi cuasaju repana paanukorũchi'a paaju pojoju na'a rũa paaneemana kurina karama'ñe paacheja'che repana rekoñoã re'oja'chere paame. ⁷ Mai pãĩ ũcuanuko icheja cheja rairũmu cu'amajñarũãjẽ'e peona raisinaa'me. Ũcuachi'a mai jũnisorũmu sacu'akuna peova'na saijanaa'me mai. ⁸ Jã'ajekuna maini aĩñena'me kãña karama'to, ũcuaja'jamakarũ paaju pojoju na'a rũa paaneemanẽnu mai. ⁹ Pãĩ kurina pañu chiina pa'ivesuju cu'ache cuasaju vati chũ'ũñe'te asa chẽa repanare uache'te cho'ojũ ũcuanapi meñe cu'ache cho'ojũ cacu'a cho'osoju pa'ime. ¹⁰ Kurineena si'ache rũa cu'ache cho'ome kurire kooñu chini. Pãĩ te'ena kurire ruarepa chiiju Jesure cuasache jo'kaso re'oja'che pa'iche'te cavesũso cu'ache pa'iju rũa chũova'na pa'ime.

Re'oja'che pa'imasiche'te kũamũ

¹¹ Mũ'uta'ni Dios neekũjekũ jã'aja'ñe cho'ocuhekũ cho'oma'ñe Repauni masi cuasaku pojokũ pe'kerũ pa'iu Repau chiiche'te cho'okũ chekunani oiũ re'oja'che cho'okaiũ, cu'ache ti'jñetojẽ'e ũhasoma'ñe ũcuaja'che pa'ijũ'u. ¹² Mũ'ure peore cho'ore'ochetũ'ka Dioni masi cuasaku re'oja'che pa'ijũ'u, Repau pa'ichejare ai sani pasa chini. Jã'are chini Dios mũ'ure chẽa paamu. Mũ'u Repau'te cuasaku jovosirũmu pãĩ jainuko asaju'te mũ'u Repau'te cuasaku jovosi'e re'oja'che kũa jñausi'kũa'mũ. ¹³ Icheja chejana'me cũnaũmu pa'inare ũcuanukore pa'iche ñisiku Dios asaku'te, ũcuachi'a Poncio Pilato'te chũ'o re'oja'che i'kasi'kũ Jesucristo asaku'te chũ'ũmu chũ'u mũ'ure ie chũ'o: ¹⁴ Dios mũ'ure jo'kasi'e jachama'ñe jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu Maire Paaku Jesucristo jo'e rairũmũjatũ'ka rũa re'oja'che cho'okũ pa'ijũ'u. ¹⁵ Repau'te raouarũmuna Dios Jesucristo'te jo'e raoja'mũ. Repau Dios Te'eujji Re'okũ Masiũjekũ ainarejẽ'e na'a rũa Masiũ'mũ. Pãĩ chũ'unare ũsekuna repanare uache'te cu'ache cho'ojũ Repau ũsemamajñarũãchi'a cho'ome. ¹⁶ Repau'chi'aa'mũ te'eũ Si'arũmu Pa'ikũ. Ũcuajji ruarepa miaku ñacu'akuna pãĩ te'eujjẽ'e ñamanaa'me Repau'te. ũcuanuko cuhama'ñe si'arũmu Repauni pojoju pa'ijũ'u. "Peore Masiũ'mũ mũ'u", chiiju pañu mai Repau'te. Jã'aja'ñe paau.

¹⁷ Pãi cheja pa'irumũ kurinajeju põse rua paanare, “Chekunare cuhema'ñe, kuri ai pa'ima'ñechi'a cuasaju, ‘Kurire paaku chũ'u chiiche peore paaku'mũ chũ'u', chiima'ñe pa'ijũ'u”, chiiũ chũ'ujũ'u, Dios repanare cho'okaijachere pojojũ na'a rua cuasaju paaru. Repau Dios maipi re'oja'che paaru chini mai chiiche peore karama'ñe ñisiku'mũ maire. ¹⁸ “Re'oja'chere si'arumũ karama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u”, chiiũ chũ'ujũ'u repanare, chekunani oiju repana paache'te ñisiju paaru. ¹⁹ Jã'aja'ñe cho'ojũ pani Dios pa'ichejana ai sani repana cho'ojũ chi'isi'e re'oja'che karama'ñe paaju pojojũ re'oja'che pa'ijanaa'me repana.

Timoteo'te cuhacho chũ'usi'ea'me

²⁰ Timoteo, Dios mũ'ure jo'kasi'e re'oja'che cuhama'ñe che'choku pa'ijũ'u. Diore cuasamana peoche i'kachũ'o, “Rua masina cuasache'me ie”, chiiche jorechũ'o asama'ñe pa'ijũ'u. ²¹ Pãi te'ena Dios chũ'o asasina repana jorena chũ'vache'te asa chẽa Diore masi cuasache kũachũ'o asacuheme chura.
Re'omũ. Diopi re'oja'che cho'okaiũ paau mũsanũkonare.

Pablo

San Pablo Timoteo'te jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

¹ Chũ'u, Pablo, Diopi chiiuna maire Jesucristo'te cuasanare Repau, "Chũ'una'me si'arumu pa'iche'te isija'mu chũ'u", chiisi'ere chũ'vaku paa chini Jesucristo saosi'kupi ija'ova utija'ova tocha saomu ² mũ'ure, Timoteo'te, chũ'u chiiuja'ijekuna chũ'u cuasaku'te. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo oia rua re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mũ'ure re'oja'che paa chini.

Dios chũ'o chũ'vache'te chũ'umũ

³ Chũ'u aipai cho'okaisi'ejache cu'ache cho'omaũ sama'ku pa'imaũ, Diore cho'okaiku'mu chũ'u. Umucujñana'me ñami Repauni mũ'uni si'arumu sēekaiũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiũ pa'imũ chũ'u Repau'te. ⁴ Mũ'u chũ'u jo'ka rairumu oisi'ere cuasaku mũ'una'me pa'ia pojora chini ñaneemu chũ'u mũ'ure. ⁵ Ũcuachi'a mũ'u Diore masirepa cuasaku pa'iche cuasamu chũ'u. Mũcu'eo Loidana'me mũ'aja'ko Eunice charo Repau'te cuasaju jovosinaa'me. Chura mũ'u ũcuachi'a repa cuasacheja'che cuasamu Repau'te.

⁶ Jã'ajekuna chũ'u mũ'ure jũñapi jarumu mũ'upi cho'omasia'ku chini Dios mũ'ure jo'kasi'ere cho'oku che'che na'a rua cho'oku pa'ijũ'u, chiimu chũ'u mũ'ure. ⁷ Dios maire vajuchurekoña paa'ju chini jo'kama'mu. Maipi rũhiñe cuasa masiju cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ija chekunani ña oiju re'oja'che cho'okaiju paaru chini cho'okaimũ Dios maire. ⁸ Jã'ajekuna Maire Paaku pa'iche chekunare chũ'vavajuchuma'ñe chũ'vajũ'u. Ũcuachi'a chũ'u Repau chũ'o chũ'vakujeku pãi chēavũ'e cuaocojño pa'iche'te cuasaku vajuchuma'ñe cu'ache ti'jñecojñokuta'ni Diopi cho'okaiuna Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'una'me pojoku chũ'vaku pa'ijũ'u. ⁹ Repau Dios maire vati toa sani uuche ũseku chēa paaku'mu, maipi Repau neena pa'iju re'oja'che paaru chini. Mai re'oja'che cho'osi'ejekuna chēasi'emaũasomu jã'a. Rupu Repau'te uache cho'osi'easomu jã'a. Maire oia jã'aja'ñe cho'okani chēa paajache chuta'a cheja peorũmuna cuasa Jesucristoni rao cho'okasa chiniasomu Dios. ¹⁰ Chura mai cu'are jũni ro'ikaau chini Ũcuauñi rao Repau maire oia cho'okasa chiisi'e kuacuhasi'kuamũ Repau. Jesucristo'te cuasache kuachũ'o asa chēasinajeju ie masime mai chura: Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai jũnisosirumu cu'anareta'ni toa saima'ñe Repau pa'ichejana ai sani Ũcuauña'me re'oja'che pa'ire'oche.

¹¹ Dios chũ'ure jã'are kuaku paa chini chũ'u jo'kasi'kuamũ, Jesucristo saosi'ku pa'ia Repau chũ'ore ku'ia che'choku paa chini. ¹² Chura repachũ'o che'chokujeku cu'ache cho'ocojñoku pãi chēavũ'ere cuaorena pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u Repau Jesucristo kuiramasiku re'oja'che pa'iche masakujeku vajuchuma'mu. Repau jo'e rairumujatũ'ka Ũcuauji masi kuirakuna re'oja'che pa'ija'mu chũ'u.

¹³ Chũ'u mũ'ure che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare che'choku pa'ijũ'u repacheja pa'inare. Ũcuachi'a Jesucristoni masirepa cuasaku chekunare pãi oia re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u. ¹⁴ Dios Rekocho mai rekoña ja'me Pa'irekochoji cho'okaiuna Repau mũ'ure chũ'vaa'ku chini chũ'u jo'kasi'ere Repau chũ'ore masi chũ'vaku pa'ijũ'u.

¹⁵ Asia cheja cana ũcuauko Figelona'me Hermógenejatũ'ka chũ'ure cho'okaicuheju jo'kasosi'e masimu mũ'u. ¹⁶ Jã'ata'ni Onesiforore chũ'ure ruarepaña chũ'u chiimajñaruã re'oja'che kuirasi'kure Diopi oia re'oja'che cho'okaau, repau neenare ũcuachi'a. Icheja pa'irumu chũ'ure pãi chēavũ'e pa'iku'teta'ni vajuchuma'ñe ja'me pa'isi'kuamũ repau. ¹⁷ Repau ijoopo Roma vũ'ejoopo apeti'asirumu vajuchuma'ñe chũ'ure jñaañejatũ'ka rua jeerumu ku'esi'kuamũ repau. ¹⁸ Ũcuachi'a

repaṁ Efeso vṁ'ejoopo pa'irumṁ repaṁ chṁ'ure rṁa re'oja'che cho'okaisi'e peore masimṁ mṁ'ṁ. Maire Paakṁ Dios Repaṁ pāi ũcuanaṁko cho'osi'e ro'iche chṁ'umucuse chṁ'ure re'oja'che cho'okaisi'e ro'i repaṁ'te ña oiṁ rṁa re'oja'chere ĩsia'kṁ.

Sōtao re'okṁ cho'ocheja'che Jesucristo'te cho'oche cho'okaiche'te kṁamṁ

2

¹ Mṁ'ṁ, Timoteo, chṁ'ṁ chīija'ia, Jesucristo mṁ'ure cho'okaiche re'oja'che cho'o koka paajṁ'ṁ. ² Chṁ'ṁ mṁ'una'me chekṁna jainṁko asajṁ'te che'chosi'e asa chēa ũcuarepa cho'okṁ chekṁnare che'chomasinare che'chojṁ'ṁ, asa chēa che'chojṁ paarpṁ.

³ Sōtao re'okṁ pa'ivesache pa'itojē'e pojokṁ masi cho'okṁ pa'icheja'che pa'ia Jesucristoni cuasakṁna mṁ'ure cu'ache ti'jñeñe cuhema'ñe ũcua pojokṁ cho'oche cho'okaiṁ pa'ijṁ'ṁ Repaṁ'te. ⁴ Sōtaopāi te'ewjē'e repanare ṁache cho'oma'ñe pa'ijṁ repanare chṁ'una chṁ'ṁñechi'a cho'ome repanapi pojoajṁ chini. ⁵ Vi'topṁ apena ũcuaja'che vi'to apeche chṁ'una chṁ'ṁñe'te peore masi cho'omaneni cajejaima'me. ⁶ Pāiṁ cho'oche rṁa cho'okṁ repaṁ chio āu tās'i'kṁ āu kṁirumṁ ũcuajṁ charo tua āimṁ repa. ⁷ Peore jā'a chotemajña chṁ'ṁ i'ka kṁasi'e asa cuasakṁ che'chekṁ pa'ijṁ'ṁ. Jā'aja'ñe cho'oni Maire Paakṁ Diopi cho'okaiṁna asamasija'mṁ mṁ'ṁ.

⁸ Jesucristo pa'isi'ere cuasajṁ'ṁ. Aperumṁ pa'ia pāi chṁ'ṁsi'kṁ David jojo-cojñosi'kṁamṁ Repaṁ. Chuenisosi'kṁta'ni Diopi vasṁna jo'e vajuraisi'kṁamṁ. ũcua kṁache'te Repaṁ Jesucristo'te cuasache kṁachṁ'ore chṁ'vakṁ pa'ikṁ'mṁ chṁ'ṁ. ⁹ Repachṁ'o chṁ'vakṁjekṁ cu'ache cho'ocojñokṁ pāi chēavṁ'ere pa'ia cu'ache cho'osi'kṁre quēo sṁocheja'che cṁnamepi quēo sṁocojñosi'kṁ pa'imṁ chṁ'ṁ. Jā'ata'ni Dios chṁ'o chṁ'vacheta'ni ṁsecu'amṁ pāi. ¹⁰ Jā'ajekṁna Repaṁni cuasakṁ rṁa cu'ache cho'ocojñokṁta'ni Repaṁ chṁ'o ũcua masi chṁ'vakṁ pa'imṁ chṁ'ṁ, Repaṁ chēa paajanapi asa chēa Jesucristoni cuasajṁ jovo ũcuana'me si'arṁmṁ re'oja'che paarpṁ chini. ¹¹ Ie chṁ'o rṁa ũcuarepa'me:

Maipi Repaṁni cuasajṁ cu'ache cho'ocojñoni ũcuana'me jṁnisosinaja'ñe pa'ijṁ Repaṁna'me si'arṁmṁ re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹² Cu'ache ti'jñecojñonata'ni maipi Repaṁni ũcua cuasani ũcuana'me pa'ijṁ pāire chṁ'ṁjanaa'me.

Jā'ata'ni maipi Repaṁ'te cuasache'te kṁavajṁchṁjṁ,
 “Repaṁ'te cuasamanaa'me chṁkṁna”, chiito maire ũcuaja'che sāiñe,
 “Chṁ'ṁ neenama'me ina”, chiija'mṁ Repaṁ.

¹³ Maire Repaṁ chṁ'ṁñe masirepa re'oja'che cho'ojṁ pa'imanareta'ni ũcua re'oja'che cho'okṁ pa'ikṁ'mṁ Repaṁ, ũcuarepa pa'ia ũcuarepa cho'ochechi'a masakṁjekṁ.

Diopi pojoa'kṁ chini Repaṁ chiiche masi cho'okaikṁ pa'iche'te kṁamṁ

¹⁴ Ie chṁ'ṁ chṁ'vachṁ'o repacheja pa'inare si'arṁmṁ chṁ'vakṁ pa'ijṁ'ṁ, cavesuma'ñe cuasajṁ paarpṁ. ũcuachi'a mai vesuche'te repana sāiñechi'a cutujṁ ke'reche Dios asakṁ'te ṁsejṁ'ṁ repanare. Jā'aja'ñe i'kachṁ'o na'a re'oja'che pa'iche che'chochṁ'oma'mṁ. Jā'aja'ñe i'kache si'arṁmṁ asana pāi rupṁ cacu'asome. ¹⁵ Mṁ'ure peore cho'ore'ochetṁ'ka Dios chiiche'te cho'okṁ pa'ijṁ'ṁ, ũcuajṁ mṁ'ṁni pojoa'kṁ. Jā'aja'ñe cho'okṁ pani Repaṁ chṁ'o ũcuarepa vajṁchṁma'ñe chekṁnare rūhiñe che'chomasija'mṁ mṁ'ṁ. ¹⁶ Diore cuasamana peoche i'kachṁ'o i'kama'ñe pa'ijṁ'ṁ. Jā'aja'ñe i'kana si'arṁmṁ na'a rṁa cu'ache cho'ojṁ pa'inaa'me. ¹⁷ Repana che'chochṁ'o phṁ'karavṁ chachakṁ saicheja'che cu'achejekṁna repachṁ'o asana cacu'asojṁ pa'ime. Himeneona'me Fileto ũcuare peoche chṁ'ore che'chojṁ pa'ime. ¹⁸ Dios chṁ'o ũcuarepare cuhejṁ chura tīñere jorechṁ'ore che'chojṁ pa'ime repana, ija'che

i'kajũ: “Pãĩ jũnisosina vajũraimanejanaa'me; Jesure jovorũmuchi'a repana rekoñoã vasocojñoñe pa'imũ repanare”, chiijũ. Jã'aja'ñe i'kajũ jorejũ che'chojũ pãĩ te'enare Jesure cuasanare cacũ'osojũ pa'ime repana. ¹⁹ Jã'ata'ni Dios chũ'o ũcuarepajekũ ai pa'iche, ija'che kũamũ:

Maire Paakũ Dios Repaũ neerepanare masimũ.

Ũcuachi'a,

Repanare re'oja'che cho'okaam chini Repaũ'te sēenare ija'che i'kamũ Dios:

“Cu'ache cho'oche peore ũhasoche pa'imũ mũsanũkonare”, chiimũ.

Jã'aja'ñe kũamũ Repaũ chũ'o tocha jo'kasi'e.

²⁰ Pãĩ pa'ivũ'e ɯjavũ'e sa'navũ pa'imajñaruã pachokurina'me pokuri cho'osimajñaruãchi'a pa'ima'ñe chooko'ñana'me toto cho'osimajñaruã pa'imũ. Repa te'emajñaruã si'aumucujña cho'oche cho'ojũ paamajñaruãa'me. Cheke na'a re'ojamajñaruãata'ni cho'oche cho'omaumucujñachi'a pojojũ cho'ojũ paamajñaruãa'me. ²¹ Pãĩũ'te cu'ache cho'oche peore ũhasosi'kũre re'ojamajñaruãja'ñe pa'ikũjekũna Maire Paakũ Dios chiiche re'oja'che ũcuauache cho'ore'omũ.

²² Jã'ajekũna pũsupãĩ cu'ache cho'ouache cuasache'te jũvokũ cho'oma'ñe re'oja'che pa'iu Dioni masi cuasakũ cavama'ñe pa'iu, chekũnare oiũ re'oja'che cho'okaũ pa'ijũ'ũ, re'ojarekoñoã paajũ Diore sēenana'me. ²³ Mai vesuche'te cutujũ pãĩ sãĩñechi'a ke'rechũ'o asakũ pa'imanejũ'ũ. Repachũ'o cutuna rũa cavajũ pa'inaa'me. ²⁴ Maire Paakũ'te cho'oche cho'okaikũ'te cavaneema'ñe pa'iu pãĩ ũcuauakore re'oja'che ja'me pa'iche pa'imũ. Ũcuachi'a che'chomasikũ na'mi pe'ruma'kũ paaũ repaũ. ²⁵ Ũcuachi'a pãĩ repaũ chũ'vachũ'o asacuhenare Diopi cho'okaũna jachache'te ũhaso Repaũ chũ'o ũcuarepare asa chēa cuasaa'jũ chini pe'kerũ i'kakũ paaũ. ²⁶ Repanapi jã'aja'ñe cho'oni rũhiñe cuasajũ re'oja'che pa'ijanaa'me, vati aipi paakũ chũ'ũkũna repana ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'isi'ere jũvomasijũ.

Jesucristo jo'e raipi'rarũmũ pa'ijachere kũamũ

3

¹ Ũcuachi'a iere masiche pa'imũ: Jesucristo jo'e raipi'rarũmũ rũa pa'ivesache pa'ija'mũ maire. ² Reparũmũ pãĩ jainũko meñechi'a chiijũ chekũnare cho'okaicuhejũ kurĩneejũ, “Chekũnare na'a rũa masiũ'mũ chũ'ũ”, chiijũ ũcuauachi'a meñe pojojũ pa'ijanaa'me. Ũcuachi'a Diore cu'ache i'kajũ, pũka'kupãĩ jachajũ, repanare re'oja'che cho'okainare pojoma'ñe ke'rejũ, Diore pojojũ cho'oche ña pãisojũ pa'ijanaa'me. ³ Majapãijẽ'e cuasamarũ ña oima'ñe cu'ache cutujũ, chekũna cho'oche pe'rujũ cuhama'ñe cuasajũ, repanare cho'ouache cu'a jũvovesũjũ, chekũnare asi cho'ojũ re'oja'che cho'oche peore si'ache cuhena pa'ijanaa'me repana. ⁴ Ũcuachi'a rũa jorejũ repana cu'ache cho'ochejẽ'e cuasama'ñe pa'ijũ, meñechi'a cuasajũ chekũnare cuhejũ, Dios chiiche cho'ochejẽ'e cuasama'ñe repanare ɯachechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me repana. ⁵ Diore pojona cho'ocheja'che jorejũ cho'ojũ repana cu'ache cho'ocheji Repaũ re'oja'che cho'okaiche'te jachajũ pa'ijanaa'me repana. Jã'aja'ñe pa'inare pãĩ ja'me pa'imanejũ'ũ.

⁶ Repana pãĩ te'ena ku'ijũ vũñana tí'a romiva'nare vesũva'nare cu'are jũvovesũjũ ũcuauache cu'ache cho'ojũ vajũchũva'nare jorejũ peoche'te che'chojũ pa'inaa'me. ⁷ Repana romi pãĩ che'choche si'arũmũ si'ache che'chejũ pa'inata'ni jmamakarũjẽ'e Dios chũ'o ũcuarepa asa chēamanaa'me. ⁸ Repana jorena Dios chũ'o ũcuarepare cuhejũ jachajũ pa'ime, Janena'me Jambres Moiseni cuhejũ aperũmũ ke'resi'ēja'che. Cu'achechi'a cuasanajejũ Diore cuasacuhena'a'me repana. ⁹ Jã'ata'ni pãĩ ũcuarepanũko asa chēamanejanaa'me repana jorechũ'o. Repana jorena cho'oche

pāi ũcuanuko ña masijanaa'me, Moise'te cuhesina Janena'me Jambres cu'ache cho'oju ña masicojñosi'eja'che.

Pablo Timoteo'te jo'e chũ'u jo'kasi'ea'me

10-11 Mũ'uta'ni chũ'u che'chochũ'ore masikũ'mũ. Ũcuachi'a chũ'u pa'iche peore masikũ'mũ, chũ'u cho'ora chiiche, chũ'u Diore masi cuasache, chũ'u pe'kerũ che'chochena'me chũ'u chekũnare oiũ re'oja'che cho'okaiche. Ũcuachi'a chũ'u cu'ache cho'ocojñokũta'ni Diore cuasache ũhasoma'ñe ũcua cuasakũ Repaũ'te cho'oche cho'okai koka paache masikũ'mũ mũ'u. Chũ'u Antioquía vũ'ejoopo Íconio vũ'ejoopona'me Listra vũ'ejoopo pa'inare cu'ache cho'ocojñosi'e peore masikũ'mũ mũ'u. Repanare rũa cu'ache cho'ocojñokũta'ni Diopi cho'okaiũna re'oja'che pani etajaisi'kũa'mũ chũ'u. 12 Re'oja'che pa'ijũ Jesucristoni masi cuasajũ Repaũ chiichechi'a cho'oũ chiina pāi cu'ache cho'ocojñojanaa'me. Ũcuarepa'a'me jã'a. 13 Jã'ata'ni cu'ache pa'inana'me jorechũ'o che'chona jorejũ, jorecojñojũ si'arũmũ na'a rũa cu'ache cho'oju pa'ijanaa'me.

14 Mũ'uta'ni mũ'u che'chocojñosi'ere peore masi cuasakũ ũhasoma'ñe ũcua cuasakũ pa'ijũ'u. Chũkũna'te mũ'ure che'chosinare masikũjekũ repachũ'o ũcuarepa pa'iche'te masimũ mũ'u. 15 Mũ'u chũirũmũna masiche'te Dios chũ'o tocha jo'kasi'ere cuasajũ'u. Jesucristo'te cuasajũ jovo Ũcuana'me si'arũmũ re'oja'che pa'iche'te kũamũ repachũ'o. 16 Dios chũ'o tocha jo'kasi'e peore Ũcuau kũasi'ejekũ maire che'chochũ'oa'me. Maipi asa cu'ache cho'oche'te ũhasoa'jũ chini kũachejekũ maire re'oja'che pa'iche chũ'vachũ'oa'me. 17 Mai Diore cuasanapi repachũ'ore asajũ che'chejũ pani re'oja'che pa'iche che'chenajejũ si'ache re'oja'che cho'omasijanaa'me.

4

1 Dios asakũ'te ũcuachi'a Jesucristo Pāi Ũcuanukore Chũ'ũkũ Pa'ijau jo'e rani pāi jũnisosinana'me vajũna cho'osi'e peore ro'iche chũ'ũjau asakũ'te iere chũ'ũ jo'kamũ chũ'u mũ'ure: 2 Dios chũ'o chũ'vache cuhasoma'ñe si'arũmũ chũ'vakũ pa'ijũ'u, chũ'vare'orũmũna'me chũ'vacu'ache pa'irũmũ. Pe'kerũ che'chokũ repanapi cu'ache cho'oto pe'ruma'ñe i'kakũ chũ'vajũ'u repanare, jo'e cho'oma'ñe Dionĩ masi cuasajũ vajũchũma'ñe re'oja'che pa'ijũ paapũ chini. 3 Na'a pa'isirũmũ Dios chũ'o ũcuarepa che'choche rũa asacuhejanaa'me pāi. Chũ'o ũcuarepare asacuhejũ repanare kũachechi'a asajũ, repana chiichechi'a che'chojũna asajũ paũ chini che'chonare rũa jainũkore ku'e jũaajanaa'me repana. 4 Dios chũ'o ũcuarepare asacuhejũ rupũ aichũ'ore pāi cuasajũ kũache'te asajũ pa'ijanaa'me repana. 5 Mũ'uta'ni si'arũmũ rũhiñe cuasakũ pa'ivesache ti'jñetojẽ'e ũcua re'oja'che pa'iu mũ'ũpi cho'oa'kũ chini Dios mũ'ure jo'kasi'ere Repaũ chũ'o chũ'vache'te peore masi cho'okũ pa'ijũ'u, Repaũ'te cuasamanapi asa chẽa Jesuni cuasajũ jovoa'jũ.

6 Chũ'ure vanisojarũmũ tĩ'añe jmamakarũ karamũ. Dios chũ'o chũ'vakũjekũ chuenisopi'ramũ chũ'u. 7 Jesuni masi cuasakũ chũ'ure peore cho'ore'ochetũ'ka cho'okũ cu'ache ti'jñecojñokũta'ni Repaũ'te cuasache'te ũhasoma'ñe ũcua cuasakũ re'oja'che pa'iu chũ'ũpi cho'oa'kũ chini Dios chũ'ure jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhamũ chũ'u. 8 Chura chũ'u re'oja'che cho'osi'e ro'i Maire Paakũ Re'okũ pāi ũcuanuko cho'osi'e ro'iche Repaũ chũ'ũmucuse chũ'ure ĩsijachere cuasakũ cha'amũ chũ'u. Chũ'urechi'a ĩsima'ñe Repaũ jo'e rajache rũa cuasajũ pojojũ cha'anare ũcuachi'a ĩsija'mũ Repaũ.

Timoteoji cho'okaau chini Pablo chũ'ũkũ chũ'vasi'ea'me

9 Mũ'ure peore cho'ore'ochetũ'ka cho'okũ na'mi rani ñajũ'u chũ'ure. 10 Demas Diore cuasamana pa'iche'te na'a rũa chiiũ chũ'ure jo'ka Tesalónica vũ'ejoopona sanisosi'kũa'mũ. Crescenteji Galacia chejana sanisosi'kũa'mũ. Titopi Dalmacia

chejana saisi'kua'mu. ¹¹ Lucachi'a ja'me pa'imu chu'ure. Marco'te ku'e jñaa rakaijũ'u. Chu'ure cho'oche rua cho'okaimasiku'mu repau. ¹² Tíquico'te mu'u sani pa'ichejana Efeso vu'ejoopona saosi'kua'mu chu'u. ¹³ Mu'u rairumu chu'u Troas vu'ejoopo jo'ka raisikãa chu'u sê'sevu ju'ikãa rakaijũ'u chu'ure, Carpo vu'e jo'kasikãa. Ūcuachi'a chu'u utija'okoronũ rakaijũ'u. Chekuja'o utija'o ūcuachi'a rua chiimu chu'u. Jã'a cavesuma'ne rakaijũ'u chu'ure.

¹⁴ Cuna cho'oche cho'oku Alejandro rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'ure. Maire Paakuji repau cu'ache cho'osinukoru cu'ache ti'jñeñe chũ'uja'mu repau'te.

¹⁵ Ñarepaku pa'ijũ'u repau cho'oche. Mai chu'vache Dios chu'o rua cuheku chu'vaũsemu repau.

¹⁶ Pã'i chẽañe chũ'una charo chu'uni soni chu'u cho'osi'ere cuasa ñarumu chu'ure ja'me pa'ina te'eujẽ'e ja'me i'kakaima'ne ūcuanku jo'ka sanisosinaa'me chu'ure. Jã'ata'ni repa cho'osi'e cuasamanea'ku Dios, chiimu chu'u. ¹⁷ Jã'ata'ni reparumu chu'ure Maire Paakuji ja'me pa'iu cho'okaisi'kua'mu, chaire aũsoma'ne pa'iu Repau chu'ore ūcu koka paaku masi chu'vakuna judío peonapi ūcuanku asaju paaru chini. ¹⁸ Maire Paaku chu'ure cu'ache cho'oche si'ache peore Æsekaiu Repau pa'icheja re'ojachejana saja'mu. Si'arumu cuhama'ne pojoju pañu mai Repau'te. Jã'aja'ne paau.

Chu'o saoku re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kumtu

¹⁹ Priscana'me Aquila'te chu'o sa kuakaijũ'u chu'ure, Onesíforona'me repau majapã'i ūcuachi'a. ²⁰ Erasto Corinto vu'ejoopona canukasi'kua'mu. Trófimoreta'ni jũ'ikuni Mileto vu'ejoopona jo'ka ranisosi'kua'mu chu'u. ²¹ Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku chuta'a sũsurumu tĩ'amarumuna raijũ'u icheja. Eubulona'me Pudente, Linona'me Claudia, chekuna mai majapã'ijana ūcuanku icheja pa'ina chu'o saome mu'ure.

²² Maire Paakuji mu'u rekocho'te ja'me paau. Musanukonare ūcuankore Diopi rua re'oja'che cho'okaa re'oja'che paaru chini. Re'omu.

Pablo

San Pablo Titore chu'o tocha saosi'ea'me

Pabloji Titoni sēmū

¹ Chu'u, Pablo, Dios chũ'ũñe cho'оче cho'okaiku'mu. Jesucristoji chu'ure saosi'kua'mu Dios chu'ore chu'vaa'ku chini, Dios chēa paajanapi Repauni cuasaju jovo Dios chu'o ũcuarepare masiju re'oja'che paapu chini. ² Dios apereparumu chuta'a cheja peorumu Repa pa'icheja pāi sani pa'ijachere kuaasomu. Jorema'kua'mu Dios. Diore cuasaju jovosina Ūcuau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ³ Chura Repa paanare vati toa sani uuche Ūsekūji Dios Repa chiisirumujekuna pāipi asa masia'ju chini chu'uni chũ'usi'kua'mu Repa chu'ore chu'vaa'ku chini. ⁴ Tito, chu'u ie chu'o tocha saomu mure. ¿Pa'iku mu'u? Mure rua cuasamu chu'u. Chu'upi mu'uni Dios chu'ore kuauna Repauni cuasaku jovosi'kua'mu mu'u. Jā'ajekuna chu'u chīija'iu pa'imu mu'u chu'ure chura. Jesucristo'te maire vati toa sani uuche Ūsekuni Ūcuate'ea'te cuasanaa'me mai. Repa Jesucristo mai Ja'ku Diona'me mu'u rekochona re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijū'u.

Tito cho'ojachere kuamu Pablo

⁵ Chu'u mu'una'me Creta juupo pa'iu mure jo'ka ranisasi'kua'mu, mai cho'o pi'nimanesi'ere mu'upi na'a pa'iu cho'o pi'nia'ku chini. Mure chũ'usi'kua'mu chu'u Jesure cuasana pa'ijoopoā si'ache repajoopoā ku'iu Jesure cuasanare chũ'ujū kuirajanani, ainani jñaa jo'kaa'ku chini. ⁶ Ija'che pa'inani chēajū'u: Jesure cuasanare chũ'ujana ija'che paapu: Cu'ache cho'oma'ñe paapu pāipi cu'ache cutu-manea'ju. Romi te'enarechi'a paaa'ju. Repana mamachīi Jesure cuasaju puka'kupāi chũ'ũñe jachama'ñe paapu. Mamachīipi ũcuauache cu'ache cho'oto puka'kupāi pāi chũ'ucua'mu. ⁷ Jesure cuasanare chũ'unari, repa chũ'unare re'oja'che paaju, Diore cho'оче cho'okaapu. Cu'ache cho'omanea'ju repa. "Chukuna na'a rua masime", chini chekuna i'kache asacuhemanea'ju. Na'mi pe'rumanea'ju. Cono jū'imanea'ju. Chekunare vaimanea'ju. Kurineemanea'ju. ⁸ Jesure cuasanare chũ'unari ija'che pa'ito re'omu: Chekunare pāi so'ña rainare āuna'me kāiruu ĩsia'ju. Chekunare re'oja'che cho'okaiju paapu. Dios chũ'ũñe'te cho'oa'ju, cho'ouama'tojē'e. Chekunana'me re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te cho'oa'ju. Chekurumu cu'ache cho'ouatojē'e cho'omanea'ju. ⁹ Jesure cuasanare chũ'unari chu'u che'chosi'ere Dios chu'o ũcuarepare jmamakarujē'e jo'kasoma'ñe cuasaju paapu, pāi ke'retojē'e. Jo'kasomaneni chu'u che'chosi'ere chu'o chekunani che'chomasijanaa'me repa. Ūcuachi'a jorechu'o che'chonare chu'vamasijanaa'me repa chu'vachu'ore asa chēaa'ju chini.

¹⁰ Dios chu'o jachana jainukoa'me, peoche i'kaju jorena. Judíopāi rua jainuko jā'aja'ñe cho'ome. Ūmupāi ũcuaukore ija'che i'kame: "Musaukonari jīkochā'tiro chuto tuacojñoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mu", chiime repa. Joreme. ¹¹ Repanare Dios chu'o jachanare ũsejū'u, cu'ache che'chomanea'ju. Kurire kooñu chini cu'ache che'chome repa. Jā'aja'ñe che'choju te'evu'ña pa'inare ũcuaukore cacu'ojū pa'ime. Jā'ajekuna repa cho'оче'te ũseto rua re'omu. ¹² Aperumu Creta juupo pa'iku rua masiūji ija'che i'kaasomu: "Creta juupo pa'ina ũcuauko jorenapī āi ainaa'me. Pa'ivesūju, ñameju, vaineju, cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me", chiniasomu repa. ¹³ Ūcuarepa'a'me repa i'kasi'e. Jā'ajekuna repacheja pa'inare rua chu'vajū'u, Dios chu'ore asa chēa cuasaju paapu. ¹⁴ Rua chu'vajū'u repanare, judíopāi aichu'o kache'te jorechu'ore asa chēa Dios chu'o ũcuarepare jachana chũ'ũñe'te cho'omanea'ju. ¹⁵ Pāi re'ojarekoñō paana re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pāi

cu'arekoñoã paanata'ni, cu'achechi'a cho'onaa'me. Dioni jachajũ, cu'ache'te cuasajũ re'oja'che cho'ovesũme repana. ¹⁶ Repana cu'ache cuasana, "Diore cuasanaa'me chũkũna", chiinata'ni re'oja'che cho'omapũna ña jachame pãĩ repanare. Dios peore, "Cho'omanejũ'ũ", chiisi'ere cho'ojũna pe'rumũ Dios repanare. Dios chũ'usi'eta'ni cho'oma'me. Re'oja'cheta'ni jmamakarũjẽ'e cho'ovesũnaa'me repana.

2

Pablo Tito che'chojachere kũamũ

¹ Mũ'uta'ni, re'oja'chechi'a che'chokũ pa'ijũ'ũ, Dios chũ'o ũcuarepare. ² Ɔmũpãĩ ainare ija'che che'chojũ'ũ: "Re'oja'che pa'ijũ, cono jũ'ima'ñe pa'ijũ'ũ, chekũna pãĩ ña kũkũajũ mũsanũkonare. Cu'ache cho'oche jũvomasiyũ cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ. Diore masi cuasajũ'ũ. Pãĩ ũcuauũkore oijũ'ũ. ũcuachi'a mũsanũkonare cu'ache ti'jũneto Diore cuasache ũhasomanejũ'ũ." Jã'are che'chojũ'ũ Ɔmũpãĩ ainare. ³ ũcuaja'che romi ainare ija'che che'chojũ'ũ: "Re'oja'che pa'ijũ Dioni cuasajũ pa'ijũ'ũ. Chekũna pa'iche ñani cu'ache cutumanejũ'ũ. Cono jũ'ima'ñe pa'ijũ'ũ. Re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ, mũsanũkona pa'iche'te chekũnapĩ ña chẽa paapũ. ⁴ Romichĩire re'oja'che che'choũ chini jã'aja'ñe pa'ijũ'ũ. Mũsanũkona airomipi romichĩ Ɔmũ pa'inare ija'che che'choto re'omũ: 'Mũũjũre cuasajũ pa'ijũ'ũ, chĩiva'nare ũcuachi'a. ⁵ Masi cuasajũ cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ'ũ. Ñamema'ñe masi kuirajũ pa'ijũ'ũ chĩiva'nare, pũka'kũre ũcuachi'a. Chekũnare pãĩ ña oijũ pe'kerũji i'kajũ pa'ijũ'ũ. Romi mũsanũkona Ɔjũpãĩ chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe pa'ijũna pãĩpi ñani, Diore cuasanajejũ re'oja'che pa'inaa'me jã'ana, chijanaa'me mũsanũkonare. Cu'achũ'o i'kachejẽ'e peoja'mũ repanare.' " Airomipi romichĩire jã'aja'ñe che'choto re'omũ.

⁶ ũcuachi'a pũsũpãire ija'che che'chojũ'ũ: "Mũsanũkonare cu'ache cho'ouatojẽ'e re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ", chijũ'ũ repanare. ⁷ Mũ'ujẽ'e repana ñajũ'te si'arũmũ re'oja'chechi'a cho'ojũ'ũ, mũ'ũ pa'iche'te ña chẽaa'jũ. Repanare chũ'vani jma-makarũjẽ'e jorema'ñe chũ'vajũ'ũ. Apema'ñe rũhiñe che'chojũ'ũ repanare. ⁸ Si'arũmũ chũ'o ũcuarepare i'kakũ pa'ijũ'ũ, pãĩpi mũ'ũni cu'ache cutumaneajũ. Re'oja'chechi'a i'kajũ'ũ maire cuhenapi cu'ache i'kama'ñe paapũ. Cu'ache cho'omanajejũna maire cu'ache i'kavajũchũjanaa'me repana.

⁹ Pãĩ chekũnare cho'oche cho'okainare ija'che chũ'vajũ'ũ: "Mũsanũkonare paana chũ'ũñe peore re'oja'che cho'ojũ'ũ, repanapi ña pojoajũ. Mũsanũkonare chũ'ũto ke'remanejũ'ũ repanare. ¹⁰ Repana nee jmamakarũjẽ'e ñaasokaimanejũ'ũ. Re'oja'che pa'ijũ'ũ, mũsanũkonani repana cu'amajñarũã kuirache'te jo'kavajũchũmanea'jũ. Re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ, mũsanũkona pa'iche'te pãĩpi ña ũcuauũko, 'Dios vati toa sani uuche Ɔsekũ chũ'o rũa re'oja'imũ', chijũ masia'jũ." Jã'aja'ñe chũ'vajũ'ũ cho'oche cho'okainare.

¹¹ Diopi oiũ re'oja'che Cho'okaikũjekũ Repaũ paanare vati toa sani uuche ũsemũ. Pãĩpi Repaũ pa'iche'te masia'jũ chini ũcuauũkore re'oja'che cho'okaikũ'mũ Dios. ¹² Diopi maini re'oja'che cho'okaiũna re'oja'che pa'imasinaa'me mai. Dios maire che'chokũ'mũ Repaũ, "Cho'omanejũ'ũ", chiisi'ere cho'omaneajũ chini. Che'chomũ maire, ũcuauũache cu'ache cho'ouatojẽ'e re'oja'chechi'a cho'ojũ paapũ chini. Che'chomũ, maipi chekũnani re'oja'che ja'me paapũ chini. Che'chomũ maire, icheja cheja pa'inapi Repaũni masi cuasaa'jũ chini. ¹³ Icheja chejare pa'ijũ pojoju cha'ame mai, Jesucristo jo'e cajejachere. Maire vati toa sani uuche Ɔsekũ, Peore Masikũ, Jesucristo re'oja'che ñoũ ko'sija'ũ cajeja'mũ. Dioa'mũ Repaũ. ¹⁴ Repaũ Jesucristo maini oiũ vati toa sani uuche'te Ɔsekũ jũ'iñe cuhema'ñe mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kũa'mũ. ũcuachi'a mai rekoñoãre care'vakasa chini jũni

ro'ikaisi'kua'mu, maipi cu'ache cho'ochete ũhaso re'oja'che cho'ojũ paapu chini. Maini paara chini jã'aja'ne cho'osi'kua'mu Repau.

¹⁵ Tito, ie chu'u tochasi'e peore che'choku pa'ijũ'u mu'u. Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Dios mu'ure chu'usi'e Repau'te masi cuasanare chu'vaku pa'ijũ'u, ũhasomanea'ju. Ũcuaja'che masi cuasamanare Dios chu'ũne'te rua i'kajũ'u masi cuasaa'ju. Ũcuaukore masi chu'vajũ'u, mu'uni jachamanea'ju.

3

Jesure cuasana re'oja'che pa'iche'te kwamu

¹ Repacheja pa'inare Jesure cuasanare si'arumu ũcuaukore ija'che chu'vaku pa'ijũ'u: "Pãi chu'unare jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u repaña chu'ũne. Repaña cho'oũseche cho'oma'ne pa'ijũ'u. Re'oja'che cho'ochечи'a cuasaju pa'ijũ'u. ² Pãi chekuna pa'iche ñani te'eũ'terejẽ'e cu'ache cutumanejũ'u. Chekuna ke'rema'ne pe'keruji i'kaju pa'ijũ'u. 'Na'a rua masime chukuna', chiima'ne, chekuna ruarepa chu'uma'ne pa'ijũ'u, Jesure cuasanana'me cuasamanare." Jã'aja'ne chu'vajũ'u repañare.

³ Aperumu mai ũcuachi'a rua cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me Jesure chuta'a cuasamarumu. Pãi chu'unare rua jachasinaa'me. Cu'ache cuasaju re'oja'chejẽ'e cho'ovesusinaa'me mai. Ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'inajejuna, re'oja'che cho'ocu'asi'kua'mu maire. Pãi chekuna rua cuhesinaa'me mai. Mai ũcuachi'a sãinechi'a cuhesinaa'me. Pãi ũcuachi'a rua cuhesinaa'me maire. Pãire cuheju cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me mai. Pãi chekuna re'oja'che ti'jñeto pe'rusinaa'me mai. Jã'aja'ne pa'isinaa'me mai aperumu. ⁴ Jã'aja'ne pa'inareta'ni oisi'kua'mu Dios maire. Dios Repau chiisirumu ti'auna chejana raosi'kua'mu Jesure, mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikaaũ chini. ⁵ Ija'che i'kama'kua'mu Dios: "Re'oja'che cho'onajejuna cho'okaimu chu'u inare", chiima'mu Dios maire. Cu'ache cho'onareta'ni maini oiũ vati toa sani uuche ũsesi'kua'mu Repau maire. Repau chĩ paapu chini mai cu'arekoñoã paasi'e re'ojarekoñoã care'vasi'kua'mu Repau. Mai rekoñoãna Ũcuau Rekocho'te rao mamarekoñoã cho'osi'kua'mu Repau maire. ⁶ Dios cuhema'ne Ũcuau Rekocho'te raosi'kua'mu maire si'ache cho'okaaũ chini, Jesucristoji maire vati toa sani uuche'te ũseku jũni ro'ikaisi'ejekuna. ⁷ Dios maire oiũ rupũ cho'okaiũ cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu, na'a pa'isirumuna mai Repau chĩjeju Ũcuau pa'ichejare ai sani paapu chini. Jã'are cha'ame mai. ⁸ Ie chu'o chu'u tochasi'e peore ũcuarepaa'me. Jã'ajekuna iere chu'o si'arumu che'choku pa'ijũ'u, repacheja pa'inapi Diore cuasanapi chekuna re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Repañani jã'aja'ne cho'oto rua re'omu. Chekuna pãi ũcuachi'a, repaña ti'jñe re'oja'che cho'ojanare ũcuaukore re'oja'che pa'ija'mu.

⁹ Mai vesuche'te chekuna pãinechi'a cututo ja'me cutuma'ne pa'ijũ'u mu'u. Pãi te'ena aipãi aperumu chĩ jojosi'ere aichu'opi jorejũ kuato ja'me cutumanejũ'u. Ũcuachi'a judío aipãi chu'usi'ere cutuju sãine pe'ruju pa'imanejũ'u. Rupũ peoche i'kache'me jã'a. Jã'are cutuju re'oja'che pa'iche che'chemanaa'me mai. ¹⁰ Pãi te'ena cu'ache cutume, chekuna cavaju sãinechi'a cuheju ja'me pa'imanea'ju chini. Jã'aja'ne cutunare ũsejũ'u jo'e cutumanea'ju. Jo'e cu'ache cututo jo'e te'echo i'kajũ'u repañare. Ka'chañoã i'kasi'ere cuhama'ne ũcuau cututo chekuna Jesure cuasanare ja'me pa'iche ũsejũ'u repañare. ¹¹ Jã'aja'ne pa'ina cu'anajejũ ũcuarepa cho'omanaa'me. Cu'ache cho'ojuna repaña cu'arekoñoã paache masime pãi.

Tito cho'ojachere kwamu Pablo

¹² Icheja pa'iku'te te'eũ'te mu'u pa'ichejana saoja'mu chu'u, chekurumu Artemani, chekurumu Tíquiconi. Repau saisirumu saire'oto Nicópolis vu'ejoopona pesa sani

tijñajũ'u chu'ure. ŨcuajooƆona sani canũka okorũmu si'achetu'ka pasa chiimu chu'u.
 13 Ũcuachi'a Roma chũ'una chũ'ujuna tochasi'e rũa masiku'te Zena'te Apolona'me
 mu'u pa'ichejana saisirũmu cho'okaijũ'u repanare, jo'e re'oja'che kuhapu chini.
 Ũcuauache repana chiiche karato ĩsijũ'u repanare. 14 Ũcuaja'che Jesure cuasana
 repacheja pa'ina, chekũnare re'oja'che cho'oche che'che sãĩnechi'a kuirato, repana
 chiiche karamaneja'mu. Ũcuachi'a repanapi re'ona paũu chini re'oja'che cho'ojũ
 paaru.

Tocha pi'nicuhasi'ea'me

15 Chu'ure ja'me pa'inana'me, chu'o saomu chu'u mu'ure. Jesuni cuasaju chũkũna'te
 cuasanare chu'o sa kũakaijũ'u mu'u. Diopi musanũkonare ũcuauũkore rũa re'oja'che
 cho'okaau, re'oja'che pa'imasia'ju chini.

Pablo

San Pablo Filemonre chũ'o tocha saosi'ea'me

Filemonni chũ'o saomũ Pablo

¹ Chũ'u, Pablo, Jesucristo pa'iche chũ'vakũjekũ pãi chẽavũ'ere pa'imũ. Mai majarpãiũja'iu Timoteona'me chũ'u ie chũ'o saomũ mũ'ure Filemonre, chũkũna rũa cuasakũ'te, Dios chũ'o chũkũna sani chũ'varũmũ cho'okaisi'kũre. ² Ūcuaja'che chekũnare Diore cuasakuanupũ mũ'u vũ'e chi'inare Diore cuasako'te Apiana'me chũkũna chũ'vacheja'che Dios chũ'o chũ'vakũ'te Arquipo'te iere saome chũkũna. ³ Mai Ja'kũ Dios, Maire Paakũ Jesucristona'me mũsanũkũna rekoñoũna re'oja'che pa'iche cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Filemón Diore cuasachena'me repaũ Diore cuasanare oiche'te kũamũ

⁴⁻⁵ Maire Paakũni Jesucristoni chiũ mũ'u cuasache asasi'kũa'mũ chũ'u. Ūcuaja'che Diore cuasanare ũcuanũkũre mũ'u oiche asasi'kũa'mũ chũ'u. Jã'ajekũna mũ'u re'oja'che pa'iche'te asa cuasakũ, Dioni si'arũmũ sẽeũ, "Re'orepamũ", chiĩmũ chũ'u Repaũ'te. ⁶ Dioni sẽekaimũ chũ'u, mũ'upi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chekũnani kũakũ Repaũ maire Repaũ'te cuasanare re'oja'che cho'okaiche'te peore masia'kũ chini. ⁷ Diore cuasakũjekũ chũ'u majarpãiũja'iu'mũ mũ'u. Diore cuasanare mũ'upi oiũna asa pojokũ re'oja'che pa'imũ chũ'u. Mũ'upi re'oja'che cho'okaiũna sũmava'na pa'isina rũa pojokũ pa'ime repana.

Filemonpi Onésimoni re'oja'che cho'okaamũ chini sẽemũ Pablo

⁸ Mũ'upi chũ'ũni re'oja'che cho'okaamũ chini chũ'ure Cristo saosi'kũni chũ'ũũato chũ'ũ'ure'omũ. ⁹ Jã'ata'ni mũ'ure Diore cuasanare oikũjekũna cho'okaamũ chini sẽemũ chũ'u. Chũ'u, Pablo chura aiva'ũa'mũ. Jesucristo pa'iche chũ'vakũjekũ pãi chẽavũ'ere pa'imũ chũ'u. ¹⁰ Mũ'upi Onésimoni oiũ re'oja'che cho'okaamũ chini sẽemũ chũ'u. Chũ'upi pãi chẽavũ'ere pa'iu Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chẽa Jesucristo'te cuasamũ repaũ Onésimo. Jã'ajekũna chũ'u chũija'iu'mũ repaũ.

¹¹ Apepũmũ repaũ Onésimo cu'ache pa'iu mũ'u chũ'ũũe re'oja'che cho'okaimaneasomũ. Churata'ni Jesucristo'te cuasakũjekũ chũ'ure re'oja'che cho'okaiũ, mũ'ure ũcuachi'a re'oja'che cho'okaija'mũ repaũ. ¹² Mũ'ũni co'chomũ chũ'u repaũ'te. Chũ'u meũe oicheja'che rũa oimũ chũ'u repaũ'te. ¹³ Mũ'upi ichejare pani chũ'ure Dios chũ'ore chũ'vakũ chẽacojũosi'kũre cho'okaira'amũ. Jã'ajekũna mũ'u cho'okaira'asi'eja'che Onésimopi saima'ũe pa'iu cho'okaito pojora'amũ chũ'u. ¹⁴ Jã'ata'ni mũ'ure sẽema'ũe tua paacuhekũ co'chomũ chũ'u repaũ'te. Mũ'upi, "Onésimore paajũ'ũ", chiitota'ni paara'amũ chũ'u.

¹⁵ Repaũ Onésimo mũ'ure jo'ka saniso jmamakarũ ja'me pa'imanesi'e cu'ama'mũ. Chura Diore cuasakũ mũ'ũni co'ũna si'arũmũ paaja'mũ mũ'u repaũ'te. ¹⁶ Apepũmũ mũ'u repaũ'te mũ'ũni rupũ cho'oche'te cho'okaamũ chini paasi'kũa'mũ. Churata'ni Jesucristoni cuasakũna mũche'ure rũa chiũ paacheja'che paaja'mũ mũ'u repaũ'te. Repaũ'te Onésimore rũa chiĩmũ chũ'u. Jã'ata'ni mũ'upi repaũ'te na'a rũa chiijũ'ũ. Repaũ Onésimo mũ'ure rupũ cho'oche cho'okaijachechi'a cuasama'ũe, "Onésimo Jesucristo'te cuasakũjekũ chũ'u majarpãiũja'iu'mũ", chiũ cuasakũ pojokũ'ũ. ¹⁷ "Chũ'ure ja'me pa'ikũ'mũ Pablo", chiikũ'mũ mũ'u chũ'ure. Jã'ajekũna mũ'u chũ'ure ña pojokũ cho'ocheja'che Onésimore ũcuaja'che ña pojokũ cho'ojũ'ũ. ¹⁸ Repaũ Onésimo mũ'ure cu'ache cho'osi'e pa'ito chekũrũmũ mũ'ũni pũsero'i paato chũ'upi ro'ikaija'mũ. ¹⁹ Chũ'urepaũji ija'ovana tochamũ chũ'u ie: Repaũ Onésimo mũ'ũni pũsero'i paato chũ'upi ro'ikaija'mũ. Chura chũ'ure i'kaũama'ũeta'ni ũcua i'kara. Chũ'upi mũ'ũni cu'are ũsekaimaũ Jesucristo pa'iche'te mũ'ũni kũamaneru Repaũ'te cuasama'kũ

jūnisoru cu'ache ti'jñera'amũ mu'ure. Jã'ajekuna mu'u chu'ure rua pōsero'i paakujache pa'imũ cu'ache ũsekaisi'e ro'i. ²⁰ Chu'u majapãiũja'iu, asarepajũ'u. Mai Jesucristo'te ũcuate'eũ'te cuasanaa'me. Jã'ajekuna mu'upi chu'uni cho'okaau chini sēemũ chu'u. Repau'te Onésimore mu'upi cuhema'ñe jo'e paato rua pojoja'mũ chu'u.

²¹ Ija'che cuasamũ chu'u: “Chu'u sēesi'e Filemón cho'okaijacosomũ. Ũcuachi'a chekuramũ ikure Onésimore na'a rua re'oja'che cho'okaijacosomũ repau”, chini cuasaku ie chu'o tocha saomũ chu'u mu'uni sēeu. ²² Ũcuachi'a chu'u sani kãijaruupũ care'vakaijũ'u. Mũsanũkonapi chu'uni etoa'ku chini Dioni sēekaijuna, ivũ'e pãi chēavũ'e eta sani ñaja'mũ chu'u mũsanũkonare, chini cuasamũ chu'u.

Tocha pi'nisi'ea'me

²³ Epafras, ũcuaja'che Dios chu'o chu'vakũjekũ chu'una'me pãi chēavũ'ere pa'iu chu'o saomũ mũsanũkonare. ²⁴ Ũcuaja'che chu'upi Dios chu'ore chu'vakuna cho'okaisina Marcona'me Aristarco, Demana'me Lucas chu'o saome mũsanũkonare.

²⁵ Maire Paaku Jesucristoji re'oja'che cho'okaau mũsanũkonare. Re'omũ.

Pablo

Hebreopãi chu'o tocha saocojñosi'ea'me

Dios Repau Mamakuni i'kamũ, Repau neenani i'kaa'ku chini

¹ Apepũmũ Dios ruarepañoã si'acairo cho'o ñokũ Repau chu'o kuanani Repau pa'iche kua jñauasomũ, mai aipãi pa'isinani kuaa'ju chini. ² Irũmũ Repau Mamakũji kuamũ maire. Ũcuauñi peore paaku chũ'uñe'te jo'kaasomũ. Ũcuachi'a Repauji chejana'me peore irũmũ pa'iche cho'oa'ku chini chũ'uasomũ Repau. ³ Mamakũji Pũka'ku Dios re'oja'che pa'iche peore ñomũ, Ũcuauja'iujekũ. Peore Repau chiiche paau chini Repau masicheji si'amajñaruã chũ'umũ. Mai cu'a jũni ro'ikaisirũmũ cunaumũna mũni Diore kueñe uajũtu cakã'kona pũuasomũ Repau.

Dios Mamaku ángeleva'nare na'a rua Masiu'mũ

⁴ Dios Mamaku irũmũ ángeleva'nare na'a rua Masiu'mũ. Ũcuaja'che Pũka'kupi na'a rua masiche'te ñisũna koosi'kujekũ chekunare na'a aia'mũ Repau. ⁵ Dios ángeleva'nare te'eũ'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Mũ'u chu'u chĩia'mũ; irũmũna pãi ũcuaukore kua jñaumũ chu'u jã'a, chiimaneasomũ, jmamakarujẽ'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomũ jã'a. Ũcuachi'a, ángeleva'nare te'eũ'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Jã'u pũka'ku pasa chu'u; ũcuaja'che jã'u chu'u chĩi paau, chiimaneasomũ Dios. Mamaku'techi'a i'kasi'easomũ. ⁶ Jã'ata'ni chekucheja Repau chu'o pa'ikorovũ ija'che chiimũ Mamakuni, chekunare ũcuaukore na'a aini, Ũcuate'eũni, chũ'uñe jo'kacojñosi'kuni, chejana jo'e raora chini, Repau i'kache:

Dios neena ángeles ũcuauko ña, vajuchũju pojoju paaru Repau'te, chiimũ. ⁷ Angeleva'nani i'kakũ Repau i'kasi'e ija'che kuamũ Dios chu'o:

Chu'u neena ángeles tutu pa'icheja'che paaru chini jo'kasi'kuamũ chu'u, ũcuachi'a toa pa'icheja'che pa'iju chu'uni cho'okaiju paaru,

chiimũ. ⁸ Jã'ata'ni Mamakuni i'kakũ Repau i'kasi'e ija'che kuamũ Repau chu'o:

Dioa'mũ mũ'u.

Mũ'u si'arũmũ chũ'uku pa'ija'mũ.

Re'oja'chere masi chũ'uku'mũ mũ'u.

⁹ Re'oja'chere chiimũ cu'acheta'ni cuhekũ'mũ mũ'u.

Jã'ajekũna mũ'ure Paaku Dios mũ'upi chekunare na'a ai paau chini

mũ'ure chẽa pojoju pa'iche ñisisi'kuamũ,

chiimũ. ¹⁰ Chekucheja ija'che i'kamũ Dios Mamaku'te:

Pãi Ũcuaukore Paaku, mũ'upi mamapũmũ cunaumũna'me cheja cho'osi'kuamũ.

¹¹ Jã'ata'ni peore si'asojachea'me jã'a.

Mũ'uta'ni si'arũmũ pa'iku'mũ.

Kãña si'acheja'che peore si'asojachea'me jã'a.

¹² Cunaumũna'me cheja aikãa pũ'se mañasochaja'che cho'oja'mũ mũ'u.

Aikãa ju'isi'kupi mamakãa saño sachacheja'che mamachi'a sa'ñesoja'mũ mũ'u jã'a.

Mũ'uta'ni sañoma'ñe Ũcuate'eũ chũ'uku pa'ija'mũ.

Mũ'u pa'iche si'ama'ñea'me,

chiimũ. ¹³ Dios ángeleva'nare te'eũ'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Chu'u uajũtu cakã'kore pũũ ñu'iu chũ'ujũ'u,

chu'upi cho'okaiũna mũ'ure cuhena mũ'u chũ'uñe'te cho'ojũ paaru,

chiimaneasomũ, jmamakarũjẽ'e. Mamakũ'techi'a i'kasi'easomũ jã'a. ¹⁴ Angeleva'na ũcuanũko Diore cho'oche cho'okaina ñomanaa'me. Maire Dios neenare Repaũ ñsiche si'ache re'oja'che koopi'ranare Ũcuajũ chũ'ũkũna cho'okaime repana.

2

Dios Mamakũ maire re'oja'che cho'okaiche jachamaneñu

¹ Jã'aja'ñejekũna mai asasi'e chũ'o na'a masi asa chẽa cho'oju pañu; mai cho'omairo pani ma'a tĩima'ana sani cavesũsocheja'che cu'are cho'oju cacu'asojanaa'me. ² Dios aperũmũ ángeleva'nare Repaũ chũ'ũñe'te pãire kũaa'ju chini chũ'ũasomũ. Repaũ chũ'ũñe'te ángelepi kũajũna asa jachajũ cho'omana pãĩ cu'ache ti'jñecojñosinaa'me, jachache ro'i. Repana cu'ache cho'osi'e peore masi ro'isinaa'me. ³ Jã'ajekũna maipi Dios Mamakũ maire re'oja'che cho'okaiche asa jachajũ cuheto na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mũ maire. Chareparo Maire Paakũ, Dios Mamakũji jã'are kũasomũ, maire Repaũ cho'okaiche'te. Na'a pa'isirũmũ chũkũna'te Repaũ'te ja'me pa'isinapi kũasinaa'me. ⁴ Repanapi kũajũna Dios Repaũchi'a cho'omasiche'te pãipi repaũ i'kache'te asa, "Ie chũ'o ũcuarepa'a'me", chiapũ chini pãĩ jũ'inare vasoचना'me cheke si'ache peore cho'o ñosi'kũa'mũ. Maire ũcuachi'a Dios Repaũ Rekochoji cho'okaiũna sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaimasimajñaruã Repaũ'te uache si'acairo jo'kamũ, maipi Repaũ chũ'o chũ'vache'te asa, "Ũcuarepare chũ'o i'kame ina", chiiju masia'ju chini.

Jesucristo mai a'chũ pa'icheja'che pa'ikũ'mũ

⁵ Chũ'ũ i'kache ie chũ'o ija'chea'me: Dios ángeleva'nare icheja cheja na'a pa'isirũmũ pa'ijanare pãĩ chũ'ũñe jo'kamaneasomũ. ⁶ Ũcuachi'a Dios chũ'o pa'ikorovũ tochasi'kũ Repaũ'te i'kakũ tochasi'e ija'che kũamũ:

¿Mũ'ũ pãĩ cuasakũ'ũ? ¿Repanare oikũ'ũ mũ'ũ?

⁷ Mũ'ũpi cho'okaiũna ángeles jmamakarũchi'a chũkũna'te pãĩ na'a rũa masina pa'ime. Jã'ata'ni mũ'ũpi cho'okaiũna chekũnare ña, vajũchũana pa'ijanaa'me pãĩ.

⁸ Peore chũ'ũ'ũ chini jo'kaja'mũ mũ'ũ repanare pãĩ, chiimũ. Jã'aja'ñe cho'ojachejekũna pãĩ jmanũkorũjẽ'e kara ñsima'ñe chũ'ũmasiche peore jo'kaja'mũ Dios. Jã'ata'ni chuta'a jã'aja'ñe cho'oche ñamanaa'me mai.

⁹ Ija'cheta'ni masinaa'me mai: Diopi cho'oũna Jesús cheja rani pa'irũmũchi'a ángele'te jmamakarũ na'a vesũũ paniasomũ. Dios maini oiũ cho'okakũna, pãĩ ũcuanũkore jũni ro'ikaau chini Repaũ Chẽasi'kũpi chuenisora chiisi'kũjekũ pãĩ ũcuanũkore chũ'ũkũ'mũ chura, cho'okaisi'kũjekũ.

¹⁰ Cu'amajñaruã paara chini peore re'oja'che Cho'osi'kũ Dios, mai Repaũ neena ũcuanũko ja'me chũ'ũ'ũ chini, re'oja'che cho'okaiũ ma'a charo sakũja'che Repaũ pa'icheja sakũ'te Jesure cu'ache ti'jñeñe ũsemaneasomũ, cho'okũ che'che maini cho'okaaũ chini. ¹¹ Ija'chea'me: Mai re'oja'che pa'iche Jesure cho'okaicojñona maire Cho'okaikũ Jesuna'me Ũcuate'eũ'te Ja'kũre paame. Jã'ajekũna Jesús maire, "Chũ'ũ cho'jechĩia'me ina", chiivajũchũma'mũ. ¹² Dios chũ'o tochasi'e pa'ikorovũ ija'che kũamũ Repaũ Diore i'kache:

Chũ'ũ cho'jechĩire mũ'ũ pa'iche'te kũakũ, repanana'me chi'i mũ'ũ ujare ujara, chiimũ. ¹³ Ũcuachi'a chekũcheja ija'che kũamũ Repaũ i'kache:

Repaũni cuasakũ cha'akũ pasa chũ'ũ, chiimũ. Chekũcheja ũcuachi'a ija'che kũamũ:

Ñajũ'ũ; Dios neena Repaũ chũ'ũre jo'kasinana'me pa'imũ chũ'ũ, chiimũ.

¹⁴ Mai Dios neenapi pãĩ ainee pa'ijũna Jesús ũcuachi'a pãĩũ aineeasomũ, mai cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikani vati ai chũ'ũñe'te ũsekasa chini. Repaũ vati ai

toa sainare pãi paaku'mu. ¹⁵ Jã'aja'ñe cho'o maire jũ'iñe'te vajuchujuna vati ai chëa paasinare tua re'oja'che paamu Repau chura. ¹⁶ Ūcuarepare ie masime mai: Angele'te cho'okasa chini raimanesi'kua'mu Repau. Maini Abraham Diore cuasacheja'che Repau'te cuasanani cho'okasa chini raisi'kua'mu. ¹⁷ Jã'ajekuna maini cho'okasa chini mai pa'icheja'che pa'iu, mai ti'jñecojñoñeja'ñe cu'ache si'ache ti'jñecojñosi'kujeku mai pa'iche'te masiku oiu Puka'kure Diore si'arumu re'oja'che sëekaiu pa'imu Repau maire, judío phairi ai sëekaicheja'che. Mai cu'ache cho'ochete jüni ro'ikasa chini raisi'kua'mu Repau. ¹⁸ Ūcuachi'a re'oja'chechi'a cho'ora chiikuni cu'ache ti'jñesi'jekuna maire ūcuaja'che re'oja'che pañu chiinani cu'ache ti'jñeto cho'okaiku'mu Repau.

3

Jesús Moise'te na'a rua Masiu'mu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majarpãijana, Repau neenachi'a pa'ina. Ūcuana'me re'oja'che paaru chini Dios chëasi'kua'mu musanukonare. Jesucristo maire re'oja'che Cho'okaimasikujekuna, Repau mai cuasaju Pa'iku Jesús pa'iche'te cuasarepaju pa'ijũ'u, maire Diore Sëekaiku pa'iche, Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e Kuakaisi'kure. ² Diopi chëa jo'kauna Moisés Repau neenare masi paasi'eja'che Jesús ūcuaja'che Puka'ku Repau'te chëa jo'kasi'e Repau neenare masi paaku'mu. ³ Vu'e paaku chekunare ūcuavu'e pa'inare na'a rua ña, vajuchucheja'che, pãi ūcuanukore re'oja'che Cho'okaisi'ku Jesús Moiserere na'a rua cuasa, vajuchua'u'mu. ⁴ Ija'chea'me: Vu'e charo pa'iku jñaacojñosinaa'me repau vu'e pa'ina. Jã'ata'ni Dioa'mu repavu'e pa'inare ūcuanukore Cho'osi'ku. ⁵ Diopi chũ'uuna Moisés cho'ochete cho'okaiu Repau neenare masi paaasomu. Ūcuachi'a Repau Dios na'a pa'iu i'kajache kuakuna asasi'e repanare masi kuaasomu repau Moisés. ⁶ Jã'ata'ni Jesucristo Dios Mamakujeku maire Repau neenare na'a rua masi paaku'mu. Maire Repau re'oja'che cho'okaijache Repauni jo'kasoma'ñe jmamakarujë'e jachama'ñe cuasaju cha'aju pani, Repau neenaa'me mai.

Dios neena cava etajani re'oja'che pa'iche'te kumatu

⁷⁻⁸ Jã'ajekuna Dios chu'o pa'ikorovu tochasi'e kuche Repau Rekocho i'kasi'e asa chëa cho'ojũ'u:

Musanukonari Dios chu'o asani mai aipãi pãi peocheja sani ku'isina Repau i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'eja'che cho'omairo, irumuna teana cho'ojũ'u.

⁹ Chu'u cuarentarepaũsurumu repanare re'oja'che cho'okaiuna ñasinata'ni chu'u chũ'uñe cuheju

si'arumu rua ke'reju pa'isinaa'me repana chu'ure.

¹⁰ Jã'ajekuna chu'u reparumu aina pa'isinare pe'rukũ ija'che i'kasi'kua'mu:

"Repana rekoñoã chu'u chũ'uñe'te cho'ocuheju chu'u pa'ichejë'e vesuju ma'a tĩima'ana si'arumu saiju pa'icheja'che cu'ache pa'ime", chiisi'kua'mu chu'u repanare.

¹¹ Jorema'mu chu'u.

Chu'uni teakuna ūcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kua'mu chu'u:

" 'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paaru', chiisicheja kakamanejanaa'me ina", chiisi'kua'mu chu'u,

chiimũ.

¹² Asarepajũ'u, chu'u majarpãijana. Ñarepaju pa'ijũ'u; musanukona te'eujë'e rekoñoã cu'arekoñoãre paaju, cu'ache'te cho'ojũ, Diore Si'arumu Pa'ikuni cuasacuheju jachaju cacu'asomanejũ'u. ¹³ Cu'ache'te cho'ojũ jorechũ'ore

asa chēamaneñu chini, irumuna musanukonare cho'ore'orumuna ũcuanuko si'aumucujña sāiñechi'a, "Re'oja'che pa'ijũ pañu mai", chiijũ pa'ijũ'ũ, Repañi ũcua cuasajũ pañu chini. ¹⁴ Mai Repañ'te apecuasaramũ mai cuasacheja'che ũhasoma'ñe cheja pa'irumũ si'arumũ cuasajũ pa'isinare Dios maire, "Iere ĩsija'mũ chũ'ũ", chiisi'ere peore koojananaa'me mai, Cristo neenajeju. ¹⁵ Aperumũ jã'are kuaku tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kũamũ:
Musanukonapi Dios chũ'ore asani,
mai aipãĩ pãĩ peocheja sani ku'ijũ
Repañ i'kache asa jachajũ ke'rejũ cho'ocuhesi'eja'che cho'omairo,
irumũ teana cho'ojũ'ũ,
chiimũ.

¹⁶ ũcuanuko asa jachajũ ke'rejũ cho'ocuhejũ pa'isina Egipto cheja Moisés etua sasina paniasome repana. ¹⁷ Dioni jachajũ cu'ache cho'oju cuarentarepaũsurumũ pe'rucojñojũ pa'ijũ pãĩ peochejare pa'ijũ jũnisoasome repana. ¹⁸ Jã'ajekũna Dios, " 'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapũ', chiisicheja kakamanejananaa'me ina", chiniasomũ, Repañ chũ'ũñe jachasinajejũna. ¹⁹ Jã'ajekũna jã'are asa cuasajũ masime mai repanare Dios i'kache jachajũna kakaũsesi'e.

4

¹ Dios maire ũcuachi'a irumũ cho'okasa chiimũ, mai rekoñoã cava etajani re'oja'che paapũ chini. Jã'ajekũna musanukona jã'aja'ñe pa'iche te'eujẽ'e va'semaneñu chini cuasarepajũ pa'ijũ'ũ. ² Mai ũcuachi'a Dios chũ'o re'oja'che kuacojñosinaa'me, Moisenana'me pa'isinare kuasi'eja'che. Jã'ata'ni repanare Dios chũ'o re'oja'che asa jachasinare re'oja'imateasomũ, jachajũna. ³ Maire Repañ'te jachama'ñe cuasanareta'ni cava etajani re'oja'che pa'ire'omũ. ũcuare kuaku Dios chũ'o tochasi'e ija'che kũamũ:

Chũ'ũni teakũna ũcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kuamũ chũ'ũ:

"Jorema'mũ chũ'ũ.

'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapũ', chiisicheja kakamanejananaa'me ina",
chiisi'kuamũ chũ'ũ,

chiimũ. Repañ cheja cho'o pi'nirumuna pãire re'oja'che paapũ chini re'oja'che pa'iche jo'kaasomũ Repañ. ⁴ Chekũcheja Dios chũ'o pa'ikorovũ seirepaumucujña jo'e chekũumucuse pa'isi'ere ija'che kũamũ:

Seirepaumucujñana cho'oche peore cho'o si'aasomũ.

Chekũumucuse cho'oche peoasomũ Dios,

chiimũ. ⁵ Jo'e chekũcheja Dios chũ'o tochasi'e ija'che mai aipãire i'kamũ:

"Ichejare kaka cava etajani re'oja'che paapũ", chiisicheja kakamanejananaa'me ina,
chiimũ.

⁶ Jã'ajekũna repacheja ũcuau chũ'ore asa jachajũna kaka cava etajani re'oja'che pa'icu'aasomũ repanare, aperumũ pa'isinare. Jã'ata'ni irumũ canare maire rekoñoãpi cava etajani re'oja'che pa'ire'omũ, Repañ chũ'o asa jachama'ñe cuasato.

⁷ Aperumũ pa'isina jachasi'ejekũna na'a pa'isirumũ re'oja'che pa'iche koore'orumũre jo'e jo'kara chini rũa jeerumũ pa'isirumuna Davire, "Ija'che chiiche tocha jo'kajũ'ũ", chiisi'e ũcuare jo'e kuaku ija'ovana tochamũ chũ'ũ ie:

Musanukonapi Dios chũ'ore asani, irumuna teana jachama'ñe cho'ojũ'ũ,

chiimũ Repañ kuaku tochasi'e. ⁸ Josuepi repacheja kakasinare cava etajani re'oja'che pa'iche ĩsiasomũ. Jã'are ĩsiku ũcuachi'a rekoñoã re'oja'che pa'iche ĩsito na'a pa'isirumũ Repañ, "ĩsija'mũ", chiisi'e jo'e i'kamanera'asi'kuamũ Dios.

⁹ Jã'aja'ñejekũna irumũ Dios neenare cava etajani re'oja'che pa'iche chuta'a pa'imũ.

¹⁰ Diopi cho'okaiũna, mai rekoñoã cava etajani re'oja'che pani, Repañ cheja peore

cho'o pi'nisirumũ jo'e cho'oma'ñe pa'icheja'che, mai ũcuachi'a aperumũ cho'osi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijanaa'me. ¹¹ Jã'ajekũna mai ũcuanũko cava etajani re'oja'che pañu chini peore cho'ore'ochetũ'ka masi cuasajũ re'oja'che cho'oju pañu; te'eujẽ'e aperumũ pa'isina cho'osi'eja'che jachajũ cacu'asomaneñu mai.

¹² Va'ti ka'chakã'jño jũjũsũva'tipi tota cuaojũna sa'navũ kakacheja'che mai rekoñoãna Dios chũ'opi rũa sa'navũ kakaũna cuasomũ maire. ũcuachi'a mai rekoñoã pa'iche rũa sa'navũ pa'ichena'me mai cuasajũ cho'oñu chiiche Dios chũ'opi kakaũna cuasomũ maire. Dios chũ'opi jã'aja'ñe kakaũna mai pa'iche meñe masime mai, re'oja'che pa'ichena'me cu'ache pa'iche. ¹³ Repaũ cho'osina pa'iche Diopi ñato chavehejẽ'e peoche masi ñokũasomũ. ũcuajũ sēeũna mai cuasachena'me cho'osi'e kũajanaa'me mai Repaũ'te.

Jesús phairipãĩ ũcuanũko Aijekũ maire Dioni sēekaikũ'mũ

¹⁴ Jesús Dios Mamakũ phairipãĩ ũcuanũko Aijekũ maire Dioni sēekaiũ pasa chini cũnaumũna mũniasomũ. Jã'ajekũna Repaũ'te maire Sēekaikũ'te jma-makarujẽ'e jo'kasoma'ñe cuasajũ pañu. ¹⁵ Maire Diore Sēekaikũ Jesús maire vati cu'ache chũ'ũñeja'ñe Chũ'ũcojñosi'kujekũ mai pa'iche'te masikũ oiũ cho'okaimũ. Mai pa'icheja'che pa'isi'kũta'ni jmakakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kũa'mũ Repaũ. ¹⁶ Jã'ajekũna vajũchũma'ñe Dioni sēejũ pañu, maire oiũ Sēekaikũji mai cu'ache cho'oche tũnosokani maire karamajñaruãre ñisikũ mai cho'ovesũche cho'okaiũna masiñu chini.

5

¹ Dios judíopãĩ te'enare chēa jo'kaasomũ phairi aina pa'ijũ Repaũni sēekaiũ repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore ñsimajñaruãna'me Repaũ'te pojoñu chini ñsimajñaruãre ñsikaarũ chini. ² Repaũ phairi ai, mai pa'icheja'che pa'ikujekũ re'oja'che cho'oche cho'ovesachejekũna chekũnare pãĩ oiũ re'oja'che cho'ovesũnare cho'okaiũ ma'a cavesũsosinaja'ñe cu'ache pa'inare cho'okaikũ'mũ. ³ Jã'ata'ni repaũni re'oja'che cho'o koka peokũna ũcua cu'ache cho'okũ chekũnare pãĩ repaũna cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore ñsimajñaruãre ñsikaiũ repaũ cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imũ repaũ'te ũcuachi'a. ⁴ Judío phairi ai pa'iche pãĩũ te'eujẽ'e ũcuajũ meñe jñaã pa'ima'ñea'me. Dioa'mũ jã'aja'ñe pa'iche chēa jo'kakũ, Aaron'te chēa jo'kasi'eja'che, Repaũni pãire sēekaiũ paãũ chini. ⁵ Jesucristo ũcuaja'che Repaũni pãipi ña, vajũchũa'jũ chini phairi ai pa'iuakũna ũcuajũ meñe jñaã chēa pa'ima'mũ. Dioa'mũ Repaũ'te jã'aja'ñe paãũ chini chēa jo'kasi'kũ. Repaũ chũ'o pa'ikorovũ aperumũ tocha jo'kasi'e Repaũ'te Dios i'kasi'e ija'che kũamũ:

Mũ'ũ chũ'ũ chĩia'mũ.

Irũmũna pãĩ ũcuanũkore kũa jñaumũ chũ'ũ jã'a,

chiimũ. ⁶ ũcuachi'a chekũcheja Repaũ chũ'o pa'ikorovũ ija'che kũamũ Repaũ'te i'kasi'e:

“Mũ'ũpi si'arumũ phairi pa'iu pa'ijũ'ũ, Melquisedec pa'icheja'che”,

chiimũ. ⁷ Repaũ Jesucristo icheja cheja chuta'a pa'irũmũ Pũka'kũ Dioni jũ'iñe ũsemasikũni jũnisopi'rakũ ũjachũ'o rũa oiũ sēniasomũ, Repaũni cho'okaãũ chini. ũcuãni vajũchũkũ cuasakũ Repaũ chiiche'te cho'ora chiiũna Pũka'kũ asa cho'okaniasomũ Repaũ'te. ⁸ Jã'aja'ñe cho'okũ Jesucristo Dios Mamakujekũ rũa oicojñokũta'ni Pũka'kũ chiiche'te cho'ora chiiũ chũova'ũ cu'ache ti'jñecojoñokũ pa'iu Pũka'kũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'okũ che'cheasomũ. ⁹ Jã'aja'ñe cho'okũ Pũka'kũ chiiche peore cho'o pi'ni, mai cu'a jũni ro'ikani Repaũ chũ'ũñe jachama'ñe cho'onare ũcuanũkore cho'okaiũ Repaũna'me Dios pa'ichejana ai sani paarũ chini samũ Jesucristo maire. ¹⁰ Jã'aja'ñe cho'ouna Dios maini Sēekaiũ paãũ chini phairi aire jo'kaasomũ Repaũ'te, Melquisedec pa'icheja'che paãũ chini.

Jesucristo'te cuasache ũhasomanea'jũ chini chũ'vache'me

¹¹ Cheke chũ'o na'a rũa i'kache paamũ chũ'ũ, mũsanũkonare che'chora chiiche. Jã'ata'ni mũsanũkonare masi kũavesamũ chũ'ũre, masi asamařũa. ¹² Jã'arepa jeerũmũ Jesure cuasanata'ni mũsanũkona, ¿je'se pa'ĩna chekũnare chuta'a che'chovesũche? Aina ãu ũha pa'iche ãimasicheja'che Dios chũ'o na'a vesache asamasirũja'chere oje chũsuna ũha pa'iche ãivesũcheja'che Dios chũ'o na'a vesache asavesũme mũsanũkona. Vesũjũ Jesucristo'te apecuasanare che'chomajũarũãre vesama'ñechi'a che'cheche chiime mũsanũkona. ¹³ Vĩjachĩi oje chũsuna pa'icheja'che rũhiñe cuasavesũjũ Dios chũ'ũñe che'che cho'oju pa'iche vesũme. ¹⁴ Aina masicheja'che Dios chũ'o na'a rũa asamasinare na'a vesachũ'ore che'chere'omũ, aina ũha pa'iche ãimasicheja'che, re'oja'che cho'oju si'arũmũ na'a rũa che'chejũ, cu'achena'me re'oja'che ñamasinare.

6

¹ Jã'ajekũna Jesucristo'te apecuasarũmũ che'chesimajũarũãchi'a che'chema'ñe na'a vesachũ'ore asajũ che'chejũ paũu mai, aina masicheja'che masijũ Dios chũ'ore na'a vesache'te asamasijũ paũu chini. Iea'me repa apecuasarũmũ che'cheche: Pãi Dios sějocojũosina cu'ache cho'ocheja'che cho'oũache ũhasochena'me, Diore cuasachena'me, ² Jesucristo neenajejũ okoro'vecojũoñe, Jesure cuasanare chũ'ũna chẽa vasoche jũnisosina vajũraijachena'me, pãi cheja pa'irũmũ cho'osi'e ro'iche Dios chũ'ũjañe. ³ Diopi ũsema'to na'a vesachũ'ore kũaja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare.

⁴ Pãipi Dios pa'iche'te miañeja'ñe re'oja'chere asa chẽa, Repaũ ãsiche koo, Dios Rekocho cho'okaicojũojũ, ⁵ Repaũ chũ'o re'oja'che asa vajũjũ, Repaũchi'a cho'omasiche'te cho'okũna ñasinapi ⁶ peore jã'are sějosoto Dioni jovoa'jũ chini jo'e cho'okaicu'amũ repanare, ũcuare Repaũ Mamakũ'te cuhejũ pãisoju jo'e vanisochēja'che cho'osinajejũna. ⁷⁻⁸ Jã'aja'ñe pa'ina pãi chio ãu kũimachio pa'icheja'che pa'ime. Cu'are cho'oju, Jesucristo'te cuasache'te ũhasoni chio ãu tãsichiota'ni miuna'me u'cha aineeũna uosochēja'che, Diore sějocojũojanaa'me repana. ũcuachi'a repanapi ũhasomanesina pani chio re'oja'che ãu kũichio pa'icheja'che pa'ira'ame. Repaũni cuasajũ re'oja'che pani chio ãu tãrena okopi rakũna re'oja'che ainee ãu rũa kũkũna pãiu repa chio tãsi'kũna'me Diore re'oja'che cho'ocojũoñeja'ñe re'oja'che cho'ocojũora'ame repana.

Dios maire cho'okaijachere cuasajũ pojojũ cha'ache'te kũamũ

⁹ Diore cuasache jo'kasonare jã'aja'ñe i'kasi'kũa'mũ chũ'ũ. Mũsanũkonata'ni na'a re'oja'che pa'ime. Jã'are masimũ chũ'ũ. Repanare na'a rũa re'oja'che pa'inajeyũ Dios ãsiche koojanaa'me mũsanũkona. ¹⁰ Dios re'oja'chechi'a Cho'okũji mũsanũkona Repaũ'te cuasajũ chekũnare oijũ re'oja'che cho'okaiche cavesũmaneya'mũ. ¹¹ Mũsanũkona jũnisochetũ'ka jã'aja'ñe re'oja'che pa'ijũ Dios ãsijachere cha'ajũ, ũhasoma'ñe ũcua cuasajũ pa'ito rũa pojoja'mũ chũ'ũ. ¹² Mũsanũkonapi Diore masi cuasajũ re'oja'che cho'oche'te cho'oñamema'ñe pojojũ cho'oju, chekũna Repaũ, "Ãsija'mũ", chiisi'e kooju pa'ina re'oja'che pa'iche'te ñajũ che'che ũcuaja'che re'oja'che pa'ito pojoja'mũ chũ'ũ.

¹³ Abrahamre Dios, "Cho'okaija'mũ chũ'ũ mũ'ũre", chiisi'ere ũcuarepa cho'okakũna koosi'ere cuasajũ'ũ. Dios kũache'te Abrahampi asa jachamanea'kũ chini repaũ'te cho'okaijachere kũaku, Repaũ'te na'a rũa masikũji peokũna, ũcuauji meñe ija'che i'kaasomũ Dios: "Diojekũ chũ'ũ jorema'ñe ũcuarepa cho'okũ'mũ. ¹⁴ Mũ'ũre jorema'ñe ũcuarepa re'oja'che cho'okaija'mũ chũ'ũ. ũcuachi'a mũ'ũ na'a jainũkore paajanare si'arũmũ ãsija'mũ chũ'ũ mũ'ũre", chinasomũ Dios. ¹⁵ Repaũ Abraham, asa jachama'ñe cuasakũ pojokũ cha'asi'kũjekũ na'a pa'isirũmũ kooasomũ repa,

Dios, “Īsija'mu”, chiiu i'ka jo'kasi'e. ¹⁶ Pāi ũcuachi'a chekūnapi repāna i'kachū'ore jachamanea'jū chini ũcuanachi'a ija'che i'kame: “Diopi cho'okaau; chū'u ũcuarepa i'kache'te cho'o űora chiimu chū'u”, chiime. Jā'aja'ñe i'kato repāna i'kache jachama'ñe cuasame pāi.

¹⁷ Dios ũcuaja'che maipi Repau, “Re'oja'che ĩsija'mu”, chiisi'e koojanapi jachamanea'jū chini Repau joremairo pa'iche'te kuara chini ija'che i'kaasomu: “Diojeku jorema'ñe ũcuarepa cho'oku'mu chū'u”, chiniasomu. ¹⁸ Diojeku Repau i'kache jorema'ñe ũcuarepa cho'oku jorecu'akujeku jā'aja'ñe i'kaasomu Repau, maipi Repau, “Cho'okaija'mu”, chiisi'ere pojojū asa chēasinapi ca'nasoma'ñe cuasajū cha'ajū paapū chini. ¹⁹ Maipi jā'aja'ñe ca'nasoma'ñe cuasajū pojojū cha'ani rekoñoā re'ojarekoñoā paajū jūjarekoñoā paani choovu masi quēo suo vavorena mea cho'osoma'ñeja'ñe mai rekoñoā re'oja'che pa'iche jo'kasomanejanaa'me. Jā'aja'ñe pani Dios vū'e sa'navū pa'iruupū kāa rūa rūikāapi jeo ta'pisiruupū Repauna'me pañu chini kakacu'asiruupūna kakacheja'che Diona'me si'arūmu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ²⁰ Jesucristo reparuupū maire vatakani charo kakasi'kūja'che pa'iu mai cu'ache cho'osi'e ro'ikanasomu, phairi ai cho'okaicheja'che cho'okaiu. Jā'aja'ñe cho'okaisi'kūjeku Melquisedec pa'icheja'che si'arūmu phairi ai pa'iu Dioni sēekaiu pa'imū Repau maire.

7

Melquisedec pa'icheja'che Jesús phairi aia'mu

¹ Repau Melquisedec, Salem vū'ejoopo aipi, phairijeku peore Chū'uku'te Diore cho'ochē cho'okaikujeku, pāi re'oja'che pa'iche'te sēekaiu paniasomu. Tīipāi chū'unare cava cajejani co'iku Abrahamre tijña Diopi re'oja'che cho'okaau chini, Dioni sēekanasomu repau Melquisedec. ² Ūcuarūmu Abraham repau vani tūa rasimajñarūā dierepakuanu ũcuajakuanuchi'a chi'i te'ekuanupū ĩsiasomu Melquisede'te. Jā'a mami Melquisedec chini “Pāi chū'uku re'oja'che cho'oku” chiimu. Ūcuachi'a repau chū'ujooopo mami Salem chini “Re'oja'che pa'iche” chiimu. Jā'ajekūna ija'che i'kare'omu repau'te: “Pāi chū'uku repau neenare re'oja'che pa'iche cho'okaikū'mu”, chiire'omu. ³ Repau pūka'kupāi pa'isi'eta'ni Dios chū'o aperūmu tocha jo'kasinapi kūajū tochamanerena repau pūka'kupāi pa'isi'ejē'e vesūjū repau aipāi pa'isi'ejē'e vesūme pāi. Ūcuachi'a repau aineesi'ejē'e vesūjū repau jū'isi'ejē'e vesūme pāi. Jā'aja'ñe pa'iu cho'oa'ku chini repau'te jo'kasi'e Diopi tuamauna Dios Mamaku si'arūmu pa'icheja'che phairi ai pa'imū repau.

⁴ Repau Melquisedec rūa masiū'mu. Iere cuasajū'u: Mai aipāirepau pa'isi'ku rūa masiū Abraham repau vani tūa rasimajñarūā dierepakuanu chi'i te'ekuanupū ĩsiasomu repau'te. ⁵ Na'a pa'isirūmūna Dios chū'ūasomu Abraham jojosinare Leví jojomanare repāna majapāire Leví jojosinare phairipāichi'a repāna paamajñarūāre dierepakuanure te'ekuanuchi'a ĩsia'jū chini. ⁶ Jā'ata'ni Abraham repau dierepakuanu paache te'ekuanupū ĩsiasomu Melquisede'te Leví jojocojñomanesi'kūreta'ni. ĩsiūna Melquisedec Abrahamre Dioni sēekanasomu, re'oja'che cho'okaau chini, Dios re'oja'che cho'okaija'mu chiicojñosi'kūre. ⁷ Ie masime mai: Pāiu Diopi re'oja'che cho'okaau chini chekūre sēekaiku sēekaicojñoku'te na'a rūa masiū'mu. Jā'ajekūna ie ũcuachi'a masime mai: Melquisedec Abrahamre rūa masiku'teta'ni na'a rūa masiū pa'imū. ⁸ Leví jojosina pāi paamajñarūā koonā jūnisojanajejū ai pa'imanaa'me. Melquisedeta'ni repau pa'iu, pāi paamajñarūā Diore kookaiu jūnisosi'ere Dios chū'opi kūamauna jū'imanesi'kūja'che pa'imū. ⁹⁻¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kare'omu: Leví aipāi'te Abrahamre Melquisedepi tijñauna Abraham cu'amajñarūā te'ekuanupū ĩsirūmu Leví chuta'a Abraham ca'nivū'te pa'isi'kūa'mu. Leví Abrahamre jā'aja'ñe

ja'me pa'isi'kujekuna repau jojovina irumu pã paamajñaruãre koonã ucuachi'a Melquisede'te isicheja'che cho'osinaa'me repana. Jã'ajekuna ie masime mai: Repau Melquisedec Leví jojovina na'a rua masi'mu.

11 Ija'che cuasaju musanukona sëniasacosome: Aarón jojovina ucuare phairipã pa'icheta'ni, ¿je'se pa'ina phairi'te jo'e chekuni Melquisedec pa'icheja'che pa'ikuni Dios raora chiiku? Ija'chea'me jã'a: Repau'te pojoju pa'iche'te mai aipãire kuakaau chini Dios Moiseni chũ'u jo'kaku phairipã pa'iche jo'kaasomu, Aaronna'me repau jojovina phairipã paaru chini. Jã'ata'ni repañare phairipã Dios chũ'u jo'kasi'e cho'ojũ pã cho'okainareta'ni repana pã rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaicu'aasomu.

12 Jã'ajekuna phairipã jñaañe'te sañoni ucuachi'a Diore cuasaju pojoajũ chini chũ'u jo'kasi'e sañoñe chiimu. 13-14 Mai ucuanuko Dios chu'o pa'ikorovu aperumu tocha kuacojñosi'ku Maire Paaku Cristo Judá jojosi'ku pa'iche masinaa'me. Phairipã pa'iche jo'kamanesivãju tivãjukũ Leví jojocojñomanesi'kua'mu Repau Cristo. Jã'ata'ni Moisés Dios chũ'u jo'kasi'e phairipã jñaañechi'a Leví jojovina i'kaku Judá jojovina jmamakarujẽ'e i'kamaneasomu.

15 Cheku phairi mama raisi'ku Cristo Melquisedec pa'icheja'che phairi ai pa'iche'te cuasato Dios maire na'a re'oja'che cho'okaisi'ere na'a rua masi asare'omu. 16 Moisés phairi jojavãju chũ'u jo'kasivãjurãima'mu Repau Cristo. Phairi Mama pa'iche si'arumu Pa'iu peore Masiujukũ phairi'mu. 17 Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e Repau pa'iche kuachu'ore jo'e cuasajũ'u:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'iu pa'ijũ'u, Melquisedec pa'icheja'che”, chiimu Dios, chiimu.

18 Aperumu Dioni pojoajũ chini chũ'u jo'kasi'epi karakuna, chura jo'kasoasomu Dios, maire Repau peore cho'okasa chiisi'e cho'okaicu'akuna. 19 Aperumu Repau Moise'te chũ'u jo'kasi'epi pã rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaicu'akuna chura jo'kaso mamare na'a re'oja'chere cho'okaimu Dios maire. Jã'ajekuna Repau maire re'oja'che mama cho'okaiche'te cuasaju, ucuachi'a na'a pa'isirumu cho'okaijachere cha'aju cuasaju pojoju mai rekoñoã Repauna'me re'oja'che ja'me pa'ime mai.

20 Repau Dios maini na'a rua re'oja'che cho'okasa chini mama phairini jñaã jo'kaasomu. “Diojekũ ucuarepa cho'oku'mu chu'u”, chiu Mamakuni Jesucristoni raoasomu. Chekunata'ni Dios jã'aja'ñe i'kacojñomanesina rupe phairipã mamachijẽju phairi'me. 21 Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e Maire Paaku'te jñaarumu jã'aja'ñe i'kasi'e ija'che kamu:

Chu'u Pã Ucuanukore Paaku Diojekũ ucuarepa cho'oku'mu.

Jorema'ñe ija'che i'kasi'kua'mu chu'u:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'ija'mu”, chiisi'kua'mu,

chiimu. 22 Dios jã'aja'ñe ucuarepa, “Na'a re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chisi'e Jesucristoji cho'okaina peore masi cho'ocojñojanaa'me mai. 23 Chekuna phairipã jainukota'ni ai si'arumu pa'imanajẽju repaña cho'ochẽ cho'ojũ chekunani jo'ka jũnisojũna si'arumu cho'okaicu'amũ repañare. 24 Jesuta'ni jũnisoma'ñe ai Pa'ikujukũ si'arumu phairi pa'iu, Repau phairi pa'iche chekuni saño jo'kama'kua'mu.

25 Jã'ajekuna Repauni Cristoni cuasaju sënare Si'arumu Pa'ikujukũ maire Dioni sëekaiũ, mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaimu Repau.

26 Jã'aja'ñe phairi ai pa'iu maire karache cho'okaiũ pa'imũ. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'oku'mu Repau. Jmamakarujẽ'e cu'ache cuasamaũ cu'achejẽ'e cho'oma'kua'mu Repau. Repau icheja cheja pa'irumu pã cu'ache cho'onana'me pa'isi'kuta'ni jmakakarujẽ'e repaña cu'ache cho'ochẽja'che ña chẽa cho'omaneasomu Repau. Jã'aja'ñe pa'ina Puka'ku Dios Repau'te cunaumu na'a jeecho'jena mua kueñe ñu'iu chũ'ũ jo'kaasomu. 27 Chekuna judío phairi aina charo repaña cu'ache cho'ochẽ'te ro'iũ chini si'aumucujña jo'cha va'iva'nare vani uo pi'ni cho'jena chekuna pã repaña

cu'ache cho'ochete ro'ijũ ïsiva'nare jo'cha va'iva'nare vani uosokainaa'me. Repana cho'ochēja'che cho'oma'kua'mũ Jesús. Repaũta'ni te'echoji maire pãĩ ũcuanũkore mai cu'ache cho'osi'ena'me mai cu'ache cho'ojache ro'ikaiũ Repaũ meñe ïsi maire peore jũni ro'ikanasomũ. ²⁸ Dios aperumũ chũ'ũ jo'kasi'ere cho'ojũ judío phairi ainare jñaanaa'me pãĩ. Jã'ata'ni repanani re'oja'che cho'ovesakũna te'eñoã cu'ache cho'ome repana phairi aina. Jã'ajekũna na'a pa'isirumũna Dios ija'che i'kakũ, “Chũ'ũ Diojekũ ũcuarepa cho'okũ'mũ”, chiiũ Mamakũni phairi ai pa'iche jo'ka icheja chejana raouna rani pa'iu Repaũ'te Pũka'kũ chiichechi'a cho'o pi'ni cunaumũna jo'e mũni phairi cho'ochete cho'okũ si'arumũ Pũka'kũni sēekaimũ maire.

8

Jesús mamare chũ'ũ jo'kasi'e cho'okaikũ'mũ

¹ Iere i'kara chiimũ chũ'ũ: Jã'aja'ñe pa'iu Repaũ phairi aijekũ sēekaiũ pa'imũ maire, cunaumũna mũni Dios ñu'isaivũ kueñe pũusi'ku. ² Dios vũ'erepa ũcuau cho'osivũ'ere Repaũ'te pojovũ'ere pa'iu Dios ñu'isaivũ kueñe ñu'iu phairi aijekũ Repaũni cho'ochete cho'okaiũ sēekaimũ Repaũ maire. Pãĩ cho'omanesivũ'ea'me repavũ'e.

³ Ija'chea'me judío phairi aina cho'ochete: Pãĩ repana cu'ache cho'osi'e ro'iũũ chini ïsimajñaruãna'me Dioni pojoũũ chini repana ïsimajñaruã Repaũ'te ïsikaimẽ. Jã'ajekũna Jesús maire phairi aijekũ sēekaiũ mai cu'are ro'ikasa chini Repaũ meñe ïsi jũni ro'ikanasomũ maire. ⁴ Repaũji icheja chejare pani phairi pa'imanera'amũ, ũcuare phairipãĩ jainũko pa'ijũna, Dios aperumũ chũ'ũna pãĩ rache'te ïsia'jũ chini jñaacojñosina. ⁵ Repana phairipãĩ icheja cheja pa'ivũ'e Dios vũ'e pa'ijũ cho'ochete cho'okaina cunaumũ pa'ivũ'e Dios vũ'erepare Moiseni ñokũna ña chẽa ũcuajavũ'e cho'osivũ'ere cho'ochete cho'ome. Cunaumũre Dios vũ'erepa pa'imũ. Aperumũ Moisés repaũ chuta'a va'i ca'nipi Dios vũ'e cho'omarumũ ija'che i'kaasomũ Dios: “Chũ'ũ vũ'e cho'oni peore chũ'ũ mũ'ũre ñosivũ'e cunaumũ pa'ivũ'ēja'che cho'ojũ'ũ”, chinasomũ. ⁶ Repana phairipãĩ re'oja'che cho'okaisinaa'me maire. Jã'ata'ni Jesús maire na'a rũa re'oja'che cho'okaimũ. ũcuaja'che Dios Moiserẽ aperumũ maini kuaa'kũ chini i'kasi'e, “Ija'che cho'oũũ”, chiisi'e re'oja'che cho'okaisi'kua'mũ maire. Jã'ata'ni mamare, “Ija'che cho'oũũ”, chiisi'ere Jesucristoji cho'okakũna chura Repaũ maire na'a rũa re'oja'che cho'okaimũ, “Mũsanũkonare na'a rũa re'oja'che cho'okaija'mũ”, chiisi'e.

⁷ Charo, “Ija'che cho'oũũ”, chiisi'epi karama'to na'a rũa re'oja'chere ku'emanera'ame pãĩ. ⁸ Jã'ata'ni Diopi ñato repana pãĩ pa'iche karaasomũ. “Re'oja'che pa'iche karamũ ïnare”, chini ija'che i'kaasomũ Repaũ:

Asarepajũ'ũ.

Na'a pa'isirumũ chũ'o mamare, “Ija'che cho'oũũ”, chiija'mũ chũ'ũ mũsanũkonare, Judá jojosinana'me Israel chĩi chekũna jojosinare.

⁹ Reparumũ repana aipãĩ chũ'ũ Egipto cheja ma'a pikopi re'oja'che ñokũna etua rarumũ i'kasi'ēja'che i'kamaneja'mũ chũ'ũ repanare.

Repanare Egipto cheja pa'isinare chũ'ũ chũ'ũñe jachasinajejũna sējosi'kua'mũ chũ'ũ. Pãĩ ũcuanũkore Paakũji i'kamũ chũ'ũ jã'a.

¹⁰ Na'a pa'isirumũ Israel jojosinare mamare, “Ija'che cho'oũũ”, chiija'mũ chũ'ũ, Pãĩ ũcuanũkore Paakũ.

Repana rekoñoãre chũ'ũ chũ'ũñe paaa'jũ chini cho'okaija'mũ chũ'ũ repanare. Chũ'ũni Dioni masi cuasajũ chũ'ũ neena pa'ijanaa'me repana.

¹¹ Reparumũ pãipi repana majapãina'me repanare kueñe pa'inare,

“Dioni jovojũ'ũ”, chiiũ ũcuamakaru chũ'vajanaa'me,

repanare ũcuare che'chochiima'ñe ũcuanũko chũ'ũre jovonachi'a pa'ijũna, chũova'na pa'iva'nana'me pa'ipãĩ.

¹² Repanapi chũ'uni cuasajuna repana cu'ache cho'osi'e peore tũnoso jo'e cuasama'ñe cavesusoja'mũ chũ'u, chiniasomũ Dios. ¹³ Dios, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e mamapi pa'iana aperumũ Repau, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e jo'kasosi'ea'me. Aireko jũ'iñeja'ñe si'asopi'ramũ repa.

9

Dios vũ'e cunaumũ pa'ivũ'ena'me cheja pa'ivũ'e pa'iche'te kũamũ

¹ Dios aperumũ, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e Repau chũ'u jo'kasi'e cho'orũmũ maire cho'оче rua cuaja pa'isi'kũa'mũ, Repau vũ'e cheja pa'ivũ'e cho'ochena'me Repau'te pojoche. ²⁻³ Dios vũ'e aperumũ Repauji chũ'ũna va'i ca'nipi cho'o nũkoasome pãi. Ruu te'eka'chaparuu paniasomũ repavũ'e. Tijñapa caruupũ'te judío phairipãichi'a kakare'oruupũ'te uoñoã pa'isaivũna'me mesako'ana'me pãpũã Diore jo'kasipũã pa'iko'a paniasomũ. Na'a sa'navũ'te kãa rũikãapi jeo ta'pisiruupũ judío phairi aichi'a kakare'oruupũ paniasomũ. ⁴ Reparuurũ kakasa'aro kueñere mesako'a ma'ña uoko'a si'acako'a pachokuripi je'nasiko'a paniasomũ. Ūcuaruupũ na'a sa'navũ'te cãjovũ Dios, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e tochasi'e pa'ivũ pachokuripi si'ache repakã'jño je'nasi'vũ paniasomũ. Repavũ sa'navũ'te churupũ pachokuri cho'osi'pũ pãi peocheja ku'isina manacaã mañasi'pũna'me Aarón vãsocho koropi'rasi'chona'me catako'ña Dios chũ'ũñe tochasiko'ña mañaasomũ. ⁵ Repavũ sũ'sevũ'te tũosiva'na Diona'me pa'iva'na ángelejava'na kue'chaka paava'na nũkaasome, pãi cu'ache cho'osi'e ro'icheja sũ'sevũ'te. Jã'ata'ni chura repavũ'e pa'iche peore na'a rua kũacu'amũ jã'a.

⁶ Jã'aja'ñe cu'amajñarũã peore masi care'va pi'ni repavũ'e Dios vũ'e tijñapa caruupũchi'a si'arũmũ kakaju paniasome repana judío phairipãi, Diore pojoju cho'omajñarũãre cho'oju. ⁷ Na'a sa'navũ pa'iruupũta'ni judío phairi airechi'a te'eũsurũmũ pa'iche te'echo kakare'oasomũ. Repau'te jo'cha va'iva'na chie peou kakacu'aasomũ reparuurũ, repau cu'ache cho'osi'ena'me chekũna pãi vesũju cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini kakakũ'te. ⁸ Jã'aja'ñe pa'isi'e maire Dios Rekochoji iere kũakũna masime mai: Chekũnani repavũ'e tijñapa caruupũchi'a kakare'okũna, na'a sa'navũ pa'iruupũ kakacu'akũna, kakama'ñe pa'ijũna Diore ja'me pa'icu'aasomũ, charo cho'osivũ'e chuta'a pa'irũmũ. ⁹ Jã'api Dios maire iere ñokũ che'chomũ: Pãi Dioni pojoũ chini Repau'te ñsiche cu'amajñarũãna'me jo'cha va'iva'nare repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iũu chini phairipãire sa ñsinareta'ni repana rekoñoã re'ojarekoñoã care'vacu'aasomũ. ¹⁰ Åu te'emajñarũãchi'a ãiñena'me te'emajñarũãchi'a ũkuche cu'are tũnoũ chini cho'оче sũ'sevũ cho'очеchi'a paniasomũ. Jesucristo rani cho'okaijache mama pa'iche Dios maire jo'karũmũjatũ'ka cho'osi'easomũ jã'a.

¹¹ Jã'ata'ni chura Cristoji rani mai cu'are jũni ro'ikani cunaumũna jo'e mũni Dios vũ'erepare pãi cho'omanesivũ'e rua re'ojavũ'ere pa'ia si'ache re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ maire mama phairi aijekũ. ¹² Dios vũ'erepare kaka pa'ia Repau Jesucristo pãi cu'ache cho'оче chivo chiepi, vacachĩ chiepi ro'ikaimesi'kũa'mũ. Rupũ, Ūcuau chiepi maire pãi ũcuaukore te'echoji mai cu'a ro'ikanasomũ Repau, Dios neenachi'a pa'ijũ, Repauna'me ai paapũ chini. ¹³ Vacachĩio'te uosi'po ũhacũtapoji phairipãipi okona maña popa pãi cu'ache pa'inani chivo chiena'me toro chiena'me sa'faru cu'a tũnũsoasomũ repanare. ¹⁴ Jã'aja'ñejekũna Jesucristo Dios Rekochoji cho'okaiũna Repau jmakarũjẽ'e cu'achejẽ'e Peoũji meñe Dioni ñsisi'ejekũna Repau chie raosi'epi mai vati toa saina cu'ache cuasajũ cho'оче masi tũnokaimũ, maipi re'ojarekoñoãre paajũ Dioni Si'arũmũ Pa'ikũni cuasajũ Repauni cho'оче'te cho'okaiju paapũ chini.

15 Jã'ajekuna Dios maire Jesucristo chie raosi'epi mai rekoñoã re'ojarekoñoã cho'okaiũ Repau mamare, "Ija'che cho'oũu", chiisi'epi cho'ocuhasi'ejekuna Repau, "Re'oja'che ïsija'mu chũ'u", chiisi'e koojanaa'me mai Repau chẽasina. Ūcuachi'a aperumu, "Ija'che cho'oũu", chiisi'echi'a cuasarumu mai cu'ache cho'osi'e peore jũni ro'ikanasomũ Repau Jesucristo. 16-17 Pãĩ repaña jũnisosirumu repaña paasimajñaruã cho'ojachere chũ'uju utija'o tocha jo'kame. Jã'ata'ni repaña chuta'a jũ'imarumu jã'aja'ñe chũ'uju tochasi'e chuta'a jo'kacu'amũ chekunare. Jã'ajekuna pãipi repaña chũ'uju tochasi'ere cho'oũu chini aperumu repaña jũnisi'ere masi kũache pa'imũ, cho'ore'oa'ku chini. 18 Jã'ajekuna Dios aperumu, "Ija'che cho'oũu", chiuũ chũ'u jo'kasi'e ũcuaja'che cho'ore'osi'kua'mũ, jo'cha va'iva'na chie rao jũnisi'ejekuna. 19 Moisés repau'te ja'me pa'inare pãĩ ũcuankore Dios chũ'ũne peore kua pi'ni oveja raña maajaraña cho'osisuovũna'me hisopuju'avũ mini vacachĩ chiena'me chivo chie okona popa ja'mesira'kana chũũ Dios chũ'ũne tochasikorovũ utija'okorovũna sa'faku pãĩ ũcuachi'a ũcuankore sa'faasomũ. 20-21 Ūcuaja'che Dios vũ'e sa'faku repavũ'e sa'navũ pa'imajñaruã Diore pojoju cho'omajñaruã peore sa'faasomũ repau. Jã'aja'ñe cho'o pi'ni ija'che i'kaasomũ repau: "Ie chiere ña musanukonare Dios, 'Ija'che cho'oũu', chiuũ chũ'u jo'kasi'e cho'okaiche'te cuasajũ'u", chiniasomũ. 22 Dios chũ'o tocha jo'kasi'e jo'cha va'iva'na chiepi Diore ïsimajñaruãna'me pãĩ cu'a sa'fa tũnoñe rua chũ'umu. Chie rao jũni ro'ikaiku peoto cu'a tũnoñe peora'amũ.

Jesucristo jũni ro'ikaisi'ejekuna cu'a tũnososi'ea'me

23 Dios vũ'e cheja pa'ivũ'e Diopi chũ'ũna Repau vũ'erepa cũnaumu pa'ivũ'e repanani ñoũna ña chẽa ũcuajavũ'e cho'osivũ'e pãire kakare'oa'ku chini repaña cu'a jo'cha va'iva'na chiepi judío phairipãipi sa'fakaijũna tũnoasomũ Dios. Jã'ata'ni cũnaumu pa'ivũ'e Dios vũ'erepa kakana cu'ache pa'iche na'a re'oja'chepi Mamaku chiepi tũnosi'easomũ. 24 Jesucristo Repau chie raosi'e Dioni ïsira chini Dios vũ'e cũnaumu pa'ivũ'e Dios vũ'erepare ñokuna ña chẽa pãĩ ũcuajavũ'e cho'osivũ'ena kaka-manesi'kua'mũ. Dios pa'ichejana cũnaumũna mũni kakaasomũ Dioni ti'jñeñe ñaku ñu'iu maini sũekasa chini. 25 Judío phairi ai na'a sa'navũ pa'iruupũ ũsurumu pa'iche jo'cha va'iva'na chiere cuaa ïsiku pa'icheja'che Jesucristo cũnaumu kaka Repau chiere si'arumu Dioni ïsiku pa'ima'mũ. 26 Jã'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'e pa'ito Jesucristo mamarumũpi irumũjatũ'ka si'arumu jũni ro'ikaiũ pa'ira'amũ. Jã'ata'ni Repau mamare, "Ija'che cho'oũu", chiisi'ere cho'ore'orũmũna churana rani Repauji meñe ïsi mai cu'a te'echoji jũni ro'ikaisi'kua'mũ. 27 Maire ũcuachi'a te'echo jũ'iñe pa'imũ. Jũ'isirumu mai vajurumu cho'osi'ere Diopi ña ro'iche'te chũ'ua'ku chini Repau'te ti'jñeñe nukache pa'imũ maire. 28 Ūcuaja'che Jesucristo te'echoji mai cu'a jũni ro'ikaisi'kua'mũ, Pũka'ku Diopi mai cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. Jã'aja'ñe cho'osi'kũpi jo'e cajeja'mũ Repau icheja. Jã'arumũta'ni mai cu'a jo'e jũni ro'ikaimaneja'mũ Repau. Rani maire Repau'te cuasaju cha'anarechi'a chẽa saja'mũ Repau, re'oja'chere koo Ūcuana'me si'arumu paaru chini.

10

1 Moisés aperumu chũ'usi'e na'a pa'isirumu re'oja'che pa'ijache maire apekuachu'o paniasomũ. Ūcuare ñaju cho'ojũ che'chea'ju chini jo'kasi'jekũ re'oja'che pa'iche ũcuarepa pa'imaneasomũ jã'a. Jã'ajekuna repa chũ'usi'ere cho'ojũ ũsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nare ũcuajava'narechi'a Dios vũ'ena ra jo'kanareta'ni jmamakarũjẽ'e repanare re'ojarekoñoã care'omaneasomũ. 2 Repa chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũna repaña cu'ache cho'osi'ere te'echoji tũnosokaito re'oja'che pa'ijũ repaña cu'ache cho'oche, "Ro'iche paame mai", chiima'ñe pa'ijũ repaña cu'are ro'iũu chini va'iva'nare ra ïsiche cuhasora'ame repaña. 3-4 Jã'ata'ni repa chũ'u jo'kasi'e toro chiena'me chivo

chie sa'fache pāi cu'ache cho'oche tūnosokairepamauna ũsũrũmũ pa'iche jo'cha va'iva'nani ra ĩsijũ repana cu'ache cho'osi'ere cuasame.

⁵ Jã'ajekũna Jesucristo cheja raipi'rarũmũ Diore ija'che i'kaasomũ:

“Ja'kũ, pāi paamajñaruã jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã mũ'ũni ĩsijũna ũsokaiche chiima'kũa'mũ mũ'ũ.

Jã'ajekũna chũ'ũpi chejana sani pāiũ paau chini care'vakaisi'kũa'mũ.

⁶ Pāi, repana cu'ache cho'osi'e ro'ĩnu chini ĩsijũna ũsomañaruã ñani pojoma'kũa'mũ mũ'ũ.

⁷ Jã'ajekũna chũ'ũ mũ'ũre ija'che i'kasi'kũa'mũ:

‘Ja'kũ, chũ'ũre saojũ'ũ. Mũ'ũ chiiche'te sani cho'okasa chiimũ chũ'ũ.

Mũ'ũ chũ'o pa'ikorovũ chũ'ũ pa'ijachere kũajũ tocha jo'kasi'ere sani cho'ora chiimũ chũ'ũ', chiisi'kũa'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Repau.

Jã'aja'ñe chiimũ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e. ⁸ Ija'chea'me Repau charo i'kasi'e: “Pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ĩnu chini jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã ra ĩsijũna ũsoche chũ'ũsi'kũta'ni ña pojoma'kũa'mũ mũ'ũ, repare chiimaũ”, chiniasomũ.

⁹ Jã'api jo'e ija'che i'kaasomũ: “Chũ'ũre saojũ'ũ. Mũ'ũ chiiche'te sani cho'okasa chiimũ chũ'ũ”, chiniasomũ. Repau cho'okasa chiisi'e ija'chea'me: Pāi aperũmũ Dioni pojøjũ cho'osi'ere sējosokani mamare jo'kasi'kũa'mũ, Repau jũni ro'ikaisi'ere cuasajũ re'oja'che paapũ chini. ¹⁰ Repau cho'ora chiisi'e cho'okũ Repau meñe Dioni ĩsi te'echoji mai cu'a jũni ro'ikaisi'ejekũna, mai Repau neena re'ojarekoñoã cho'ocojñosinaa'me.

¹¹ Phairipāi ũcuanũko umucujña pa'iche nũka ku'ijũ cuhama'ñe cho'oche cho'okaijũ pa'ime Dios vũ'e. Pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'ĩnu chini ĩsimajñaruã si'arũmũ ũcuajamajñaruã ra ĩsirena Dioni ĩsikajũ pa'ime, repana cu'a jma-makarũjẽ'e tūnosokaima'ñeta'ni. ¹² Jesucristota'ni meñe ĩsi te'echoji mai cu'a jũni ro'ikani Dios ñũ'isaivũ kũeñe pũasomũ.

¹³ Repau ũcuachejare ñũ'iu Pũka'kũ Diopi cho'okaiũna Repau'te kuhena peore Repau chũ'ũñe cho'orũmũjatũ'ka cha'aja'mũ.

¹⁴ Maire Dios neenare Repauji meñe ĩsi te'echoji ro'ikani mai rekoñoã si'arũmũ na'a rũa re'ojarekoñoã paaa'jũ chini care'vakaisi'kũa'mũ. ¹⁵ ũcuachi'a jã'aja'ñe pa'ijachere kũajũ Dios chũ'o pa'ikorovũna ija'che chiiche tocha jo'kaasome pāi repanani Dios Rekochoji kũakũna:

¹⁶ “Na'a pa'isirũmũ chũ'ũ repanare mamare ‘Ija'che cho'oũu’ chiijache ija'chea'me: Repana rekoñoãre chũ'ũ chũ'ũñe paaa'jũ chini cho'okaija'mũ chũ'ũ repanare.

¹⁷ ũcuachi'a repana cu'ache cho'oche peore tūnoso jo'e cuasama'ñe cavesũsoja'mũ chũ'ũ”, chiniasomũ Dios,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e. ¹⁸ Jã'aja'ñejekũna pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'ĩnu chini cu'amajñaruã ra ĩsiche peomũ chura, ũcuare mai cu'ache cho'oche peore ro'ikaisi'ejekũna.

Dioni cuasajũ vajũchũma'ñe sēejũ pa'iche'te kũamũ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

¹⁹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapāijana. Maire Jesucristoji chie rao jũni ro'ikaisi'ejekũna Diona'me pa'ijũ sēevajũchũma'ñe ũcuauñi teana sēere'omũ maire chura. ²⁰ Repau maire jũni ro'ikairũmũ Dios vũ'e na'a sa'navũ pa'iruupũ jeo tũsũsikãa rũikãa Diopi cho'okũna ũmũpi vũ'evũna che're cajeasomũ, Diona'me kaka pa'iche ũsesiruupũ jeosikãa. Chura Repauñi jachama'ñe cuasajũ Repau'na'me re'oja'che pa'inajejũna maire ũarũmũ Repauñi sēeto mai cu'ache cho'osi'ejẽ'e cuasama'ñe asamũ Repau, cho'okaisi'kũjekũ. ²¹ Repau Jesús phairipāi ũcuanũko aijekũ Pũka'kũni maire Repau'te pojonare sēekaiũ re'oja'che paakũ chũ'ũkũ pa'imũ. ²² Jã'ajekũna maire Repau oiũ re'oja'che cho'okaisi'ena'me chura cho'okaichejekũna mai rekoñoã oko re'oja'chepi tũ'ne choasokaisirekoñoãja'ñe paajũ, re'oja'che pa'ijũ, Diore sēevajũchũma'ñe, jachama'ñe masi cuasajũ ũcuarepare sēejũ paũ. ²³ Maire,

“Re'oja'che cho'okaija'mu”, chiisi'ku Diopi ũcuarepa cho'okujekuna jmakarujē'e jachaju jo'kasoma'ne cuasaju maire Repau re'oja'che cho'okaijachere pojoju cha'aju pañu mai. ²⁴ Ũcuachi'a sāiñechi'a, “Re'oja'che pañu mai”, chiiju, si'arumu na'a rua cuasaju sāiñechi'a re'oja'che cho'okaiju pañu mai ũcuanuko. ²⁵ Ũcuachi'a Diore chi'i pojoche ũhasoma'ne ũcua chi'iju pañu. Musanukonare ja'me pa'ina cho'ocheja'che chekuna te'ena ũhaso pa'icheja'che pa'ima'ne si'arumu chi'iju, “Jesure ũcua cuasaju pañu mai”, jā'aja'ne sāiñechi'a i'kaju pañu; Dios mai cho'osi'e ro'iche chũ'arumu ti'api'ramu.

²⁶ Diopi cho'okaiuna maipi Repau chu'o ũcuarepare asa chēasinata'ni re'oja'chere cho'ocuheju cu'are ũcua cho'ojū pa'ito mai cu'ache cho'oche jo'e ro'ikaiche peomu. ²⁷ Jā'aja'ne pa'inare cuasavajuchuacheji repana cu'ache cho'ocojñojañe pa'imū. Repana cho'osi'e ro'ia'ju chini Diore kuhena uchejana vati toana saochē pa'imū. ²⁸ Pāi aperumu Diopi jo'kauna Moisés chũ'u jo'kasi'ere jachaju cuhenare repana cho'oche'te ña chotena chekurumu te'eka'chapana kua jñaurena ũcuanuko repanarejē'e oima'ne vanisoasome. ²⁹ Jā'ata'ni pāi Dios Mamakuni cuheju repana cu'a ro'ikaisi'ere Jesucristo chie, “Cu'amu jā'a”, chiiju, Dios Rekocho cho'okaiche'te cu'ache i'kana na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me, Repau'te cuheju cu'ache i'kasi'e ro'i. Jesucristo Repau chiepi mai cu'are ro'ikaiu Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'e cho'ocuhasi'kua'mu. ³⁰ Maire Paaku ija'che i'kasi'e masime mai: “Pāi cu'ache cho'oche ro'i chu'uni chũ'uñe pa'imū, ro'ia'ju chini. Chu'u cho'oche'me jā'a”, chiniasomu. Ũcuachi'a ija'che i'kaasomu Repau: “Chu'u Pāi Ũcuanukore Paaku chu'u neena cho'oche cuasa ña repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu”, chiniasomu. ³¹ ¡Repau Dios Si'arumu Pa'iku pe'rukū cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ujañe cuasaju vajuchujũ'u!

³² Musanukona Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chēa Repau'te apēcuarumu pa'isi'e cuasajũ'u. Reparumu rua cu'ache ti'jñetota'ni Repau'te cuasache ũhasoma'ne ũcua koka paaju cuasaju paniasome. ³³ Musanukona te'ena pāi jainuko ñaju'te te'eñoã rua pe'rucojñoju cu'ache cho'ocojñoasome. Ũcuachi'a musanukonare ja'me pa'inapi te'eñoã cu'ache cho'ocojñojuna repanare ña oiju cho'okaniasome musanukona. ³⁴ Pāi chēavu'e cuaocojñoosiva'nare oiju kuirasome musanukona. Ũcuachi'a Jesure cuasanajejuna cu'amajñaruã pāire tatesocojñoosiva'nata'ni ũcua pojoju paniasome musanukona reparumu, na'a pa'isirumu na'a re'oja'che si'arumu pa'iche koojachere cuasaju. ³⁵ Musanukona Maire Paaku'te Jesure sēevajuchuma'ne cuasaju pa'iche jo'kasomanējũ'u. Jo'kasoma'ne pojoju Repau'ni cuasaju re'oja'che pa'iche ro'i Dios musanukonare rua re'oja'chere isija'mu. ³⁶ Pa'ivesacheta'ni ũcua koka paaju Jesure cuasache ũhasoma'ne pa'iju Dios chiiche'te cho'ojũ'u, Repau isija'mu chiisi'ere kooñu chini. ³⁷ Dios chu'o tocha jo'kasi'e pa'ikorovu Repau Mamaku pa'ijache ija'che kamu:

Icheja cheja Raijau na'mi raija'mu. Cha'ajũ'u Repau'te.

³⁸ Chu'u neena chu'uni cuasaju re'oja'che pa'inajeju chu'una'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

Jā'ata'ni cu'ache ti'jñe'ne'te vajuchuju chu'ure cuasache jo'kasosinare pojomanēja'mu chu'u,

chiimū. ³⁹ Maita'ni cu'ache vajuchumarū Repau'te cuasache jo'kasomanajeju vati toa sani cho'osoma'ne Repau'na'me ai pa'ijanaa'me, ũcua cuasaju pa'inani.

11

Aperumu pa'isina Diore cuasana pa'isi'ere kamu

1 Diore cuasache ija'chea'me: Repau, "Jorema'ne re'oja'chere isija'mu", chi-isi'ere jachama'ne cuasaju, "Isirepaja'mu Repau", chiiju masiju pojoju cha'ame mai. Ucuachi'a Repau, "Jorema'ne cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e chuta'a repaj'e namanata'ni jachama'ne cuasaju, "Cho'okaija'mu Repau", chiiju masime mai. 2 Mai aipai pa'isina ja'aja'ne jachama'ne cuasajuna Dios repanare pojoku re'oja'che cho'okaiu paniasomu.

3 Mai Repau'te cuasanajeju noma'nere Repau chu'ochi'a i'kaku chu'uchneji cho'osi'e masime mai, irumu pa'iche peore cunaumuna'me cheja.

4 Mai aipai te'ena Repau'te cuasanajejuna repanare cho'okaniasomu Dios. Abel Repauni cuasaku Ucuauji cho'okaiuna Repauni pojoku majaa'chu Cain isiche na'a re'oja'chere isiasomu. Repau'te cuasaku isisi'ejekuna Dios na pojoku, "Re'oja'che cho'omu iku", chiniasomu. Ja'aja'ne Dios chiiche masi cho'oku Repau'te pojosi'kujekuna junisosi'kureta'ni irumujatu'ka repau cho'osi'ere cuasaju Diore pojochere'omu maire.

5 Enoc ucuachi'a Diore cuasakujeku Ucuauji cho'okaiuna junisoma'ne vajuuji cunaumuna sasocojnosomu. Repau'te pai ku'ete'easome Dios sasocojnosokuni. Chuta'a repau sasocojnomarumu, "Dios pojocojnokumu iku", chiicojnoku paniasomu repau. 6 Maipi, "Dios pa'imu", chini Repauni cuasaju, "Maipi seeto isija'mu Repau mai seenne", chini Repau'te cuasanarechi'a Ucuauuna'me re'oja'che pa'ire'omu. Repau'te cuasanare pojokumu Dios.

7 Noe ucuachi'a Diore cuasakujeku Ucuauji cho'okaiuna pai chuta'a nama'nere Repau Dios cho'opi'rache'te cho'osovajuchuache'te kuauna asa kuku jachama'ne choovu rua ujavu cho'oasomu, repau rujona'me mamachiina'me varomi runisomanefu chini. Ja'aja'nepi chekunare pai repauna Diore jachache cho'o noasomu repau. Ucuachi'a ja'aja'ne cho'ouna Dios repau'te rua pojoku re'oja'che pa'iche isiasomu, repau rekocho Repau'te masi cuasache'te cho'o nouna.

8 Abraham ucuachi'a Diore cuasakujeku Ucuauji cho'okaiuna Repau soiche asa jachama'ne repau saichejaje'e vesukuta'ni repau pa'icheja eta sanisoasomu, Repau isira chiichejare sani koora chini. 9 Ucuachi'a Diore cuasakujeku Ucuauji cho'okaiuna Repau isija'mu chiisichejare sani pa'iu, "Jmamaru pa'ija'mu", chini chivo rañapi cho'osivu'ñare paniasomu repau. Mamaku Isaana'me majanajeu Jacob ucuaja'che Dios isija'mu chiisi'e asinajeju ucuaja'che chivo rañapi cho'osivu'ñare paniasome. 10 Repau Abraham na'a pa'isirumu pa'ijajoopo Dios ija'che cho'ora chini cho'osijoopo cunaumu ai pa'ijajoopo'te cha'aku paniasomu.

11 Ucuachi'a Diore cuasakujeku Ucuauji cho'okaiuna repau rujore Sarare chi peosi'koreta'ni, chi paaasomu repau, aiva'uta'ni, "Dios chu'ure cho'okaija'mu chiisi'e ucuarepa cho'okaija'mu", chini jachama'ne cuasakujeku. 12 Ja'aja'ne cho'o Abraham aiva'upi paa jojosina chura cunaumu pa'ina ma'jnokojanukojeju kuekuacu'ache rua jainukoame. Ucuachi'a chiara mejavu pa'icaa mejacañanukojeju kuekuacu'ache jainukoame repauna.

13 Repauna pai ucuanuko vajuna pa'irumu Diore cuasaju pa'isinata'ni Repau isija'mu chiisi'e peore kooma'ne junisoasome. Ja'ata'ni Diore cuasanajeju Ucuauji cho'okaiuna repauna koomanesi'e so'opi naju pojochaja'che cuasaju pojoasome repauna, "Na'a pa'isirumuna koojanaa'me mai", chini cuasaju. Ucuachi'a cheja repauna jmamaru pa'ijachere masiju junisosirumu pa'ijachejare cutuju paniasome repauna, cheja Dios isisicheja pa'inata'ni. 14 Pai, repauna ai pa'ijachejare cuasaju ja'aja'ne i'kana, "Icheja mai jmamaru pa'ijachejajeku mai ai pa'imanejachejaa'me", chini cuasaju kuarena masime mai. 15 Repauni mamachejare sani pa'iju aperumu repauna pa'iju eta raisichejare cuasaju pa'ito co'ire'ora'asi'kua'mu repanare repacheja.

¹⁶ Jã'ata'ni repaña jã'achejajê'e cuasama'ñe na'a re'ojachejare repaña cunaumũ ai sani pa'ijachejare cuasajũ paniasome. Jã'ajekũna repañapi, "Maire Paakũ'te Diore cuasanaa'me chũkũna", chiito pojoasomũ Repaũ. Repaũ repañare pojoche'te cho'o ñokũ repaña pa'ijajoopo vũ'ejoopo care'vakanasomũ Dios.

¹⁷ Dios Abrahamre Repaũ'te masi cuasache'te cho'o ñara chini ija'che chũ'uasomũ: "Mũ'ũ neekũre Isaare chũ'ũni ñsiku vani vusojũ'ũ", chiniasomũ. Chikũna Abraham Repaũ'te cuasakũjekũ asa jachama'ñe Ũcuauji cho'okaiũna Repaũ, "Re'oja'che ñsija'mũ chũ'ũ", chini ñsikũna koosiva'ũni ũcuate'eũni vanisopi'raasomũ, Ũcuauji chũ'ũna. ¹⁸ Dios aperũmũ ija'che i'kaasomũ repaũ'te: "Mũ'ũ jojosinare rũa jainũkore paaja'mũ mũ'ũ, Isaapi jojoũna", chiniasomũ. ¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacojñosiva'ũretani Abraham Dioni cuasakũ, "Jũnisosinarejê'e vasomasikũ'mũ Repaũ", chini cuasa mamakũ'te Isaare vanisopi'rakũni jo'e Ũcuauji ãseũna vaimaneasomũ. Jã'ajekũna Abraham repaũ mamakũ'te Isaare chuenisora'asi'kũjekũna vajũraisi'kũre paacheja'che paaasomũ.

²⁰ Isaac ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna na'a pa'isirũmũ Dios re'oja'che cho'okaijachere masikũ mamachĩi kũa jo'kaasomũ, Jacobna'me Esaure.

²¹ Jacob ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna repaũ jũ'ipi'rarũmũ na'a pa'isirũmũ Dios re'oja'che cho'okaijachere masikũ José mamachĩire kũa jo'kakũ vãsochoji jũvo ñu'iu Diore pojoasomũ.

²² José ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna repaũ jũ'ipi'rarũmũ Dios, "Ija'che cho'oja'mũ chũ'ũ", chiisi'ere cuasakũ ija'che i'kaasomũ: "Na'a pa'isirũmũna mai Israelpãi jojosina icheja Egipto cheja etarũmũ repaña sani pa'ijachejana saiũ chũ'ũ tara sa tãa'jũ", chiũ chũ'ũ jo'kaasomũ.

²³ Moisés pũka'kupãi ũcuachi'a Diore cuasanajejũ Ũcuauji cho'okaiũna mamava'ũre jñaasirũmũ rũa re'ojava'ũjekũna pãi chũ'ũkũ repaña Israelpãi mamachĩi apejñaasinani mũmũchĩiva'narechi'a jña'nu vanisoche chũ'ũ jo'kasi'eta'ni asa kũkũma'ñe repava'ũre chotepãimia chave paaasome.

²⁴ Repaũ Moisés ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna repaũ ainee pi'nisirũmũ Egiptopãi chũ'ũkũ mamako'te mamakũja'iu pa'icuheasomũ. ²⁵ Repaña cu'are cho'oju jmanũkorũ pojoju pa'icheja'che pojokũ pa'iche'te cuhekũ, Dios neena cu'ache cho'ocojñõñeja'ñe ũcuana'na'me pa'iu cu'ache cho'ocojñokũ pasa chiniasomũ repaũ. ²⁶ Ũcuachi'a Egipto cheja pa'iche cu'amajñaruã re'ojamajñaruãpi rũa ro'iche paakũ pojochejê'e chiĩma'ñe, "Cristo airãina'me pa'iu repaña cutucojñõñeja'ñe cu'ache cutucojñokũ pa'icheji na'a re'omũ chũ'ũre", chiũ cuasaasomũ repaũ, Dios repaũ'te re'oja'che cho'okaijache cuasakũjekũ.

²⁷ Ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna pãi chũ'ũkũ pe'ruchejê'e vajũchũma'ñe repaũ cho'ora chiisi'ere ũcuarepa cho'okũ Egipto cheja pa'isi'kupĩ eta sanisoasomũ repaũ, Ñoma'kũre Diore cuasakũjekũ. ²⁸ Ũcuachi'a Diore cuasakũjekũ Ũcuauji cho'okaiũna repañare Israelpãi ãsurũmũ pa'iche pasuarũmũ cho'oche chũ'ũ jo'kakũ paniasomũ repaũ. Ũcuachi'a charo canarechi'a Dios jũ'iñe chũ'ũrũmũ Israelpãi chĩipi charo canapi jũnisomaneajũ chini repaña vũ'ña kakasa'ñaroãna jo'cha va'iva'na chiepi sa'fache chũ'ũasomũ repaũ.

²⁹ Repaña Israelpãi ũcuachi'a Diore cuasanajejũ Ũcuauji cho'okaiũna Maachiara joopoji ruhiacho jãkoũna ũcuachejapi jẽniasome repaña. Jã'aja'ñe jẽtena ña Egiptopãi ũcuaja'che jẽũ chini okopi jãkosi'epi co'iu'na runisoasome.

³⁰ Ũcuachi'a repaña Israelpãi Diore cuasanajejũ Ũcuauji chũ'ũna Jericó vũ'ejoopo sieterepaumucujña repajoopo pa'iche rũhiso'koro pachu kutena repajoopo je'na pachusiso'koro Ũcuauji cho'okaiũna ñaña tãnisoasomũ. ³¹ Repajoopo pa'iko

Rahab sī'uromio pa'isi'ko ũcuachi'a Diore cuasakojeko Ũcuauji cho'okaiuna Israelpāi ũcuajoopo'te ñañu chini charo saisinare tijña repao vū'ena sa re'oja'che kuirasi'kojeko Dios chū'ũñe jachanare ja'me pa'ikota'ni repanana'me chuenisomaneasomo.

³² Cheke chekuna cho'osi'e na'a rua kuache paamu chū'ũ ina cho'osi'e: Gedeón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel, ũcuachi'a chekuna Dios chū'o kuana cho'osi'e. Jā'ata'ni jā'are peore kuato ruarepaa'me. Repana cho'osi'ere churana kuara chini peore kuara'amu chū'ũ. Iechi'a kuara: ³³ Repana te'ena Diore cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna tīpāire cava cajebianiasome. Ũcuachi'a chekuna pāi chū'ũna masi chū'ũju repana neenare sāiñechi'a cu'ache cho'oche ũseasome. Chekuna ũcuachi'a Dios, "Chū'ũni sēejū'ũ; cho'okasa", chini jo'kasi'ere Ũcuauji sēejuna cho'okaniasomu. Chekuna ũcuachi'a chai pa'icheja sa jo'kacojñosinata'ni kujñomaru āuñejē'e āusomaneasome. ³⁴ Chekuna ũcuachi'a uusoajū chini toana cuaocojñosinata'ni uusomaneasome. Chekuna ũcuachi'a pāipi repanani va'jñapi vanisoñu chiito tā'ta masiasome. Chekuna ũcuachi'a koka peosiva'na kokana carūniasome. Chekuna ũcuachi'a cavavesuva'na pa'isina chekunapi repanani vañu chiito rua cavamasiasome. Chekuna ũcuachi'a tīchejña canapi repana neere cava tua sasoñu chini raito kuko saosoasome. ³⁵ Ũcuachi'a romi repana majapāi jūnisosinare vajuratena jo'e paaasome.

Chekunata'ni pāipi repana Diore cuasache'te jo'kasoa'ju chini vāsopi vaicojñonata'ni Repau'te cuasache Ũcuauji cho'okaiuna jo'kasoma'ñe pa'ijū chuenisoasome, Repau pa'icheja re'oja'che pa'ijachere cuasaju. ³⁶ Chekuna pāire cu'ache cutucojñoasome. Chekuna rupū su'isuecojñoasome. Chekunata'ni pāi chēavū'ñana cuaa quē'ke sūsocojñoasome. ³⁷ Chekunata'ni catapi su'a vēasocojñoasome. Chekunare serruchova'jñapi āu chā'te vēasoasome pāi. Chekunare va'jñapi ju'je vēasoasome. Chekuna te'ena kāñare peojū va'i ca'ni kāñare ju'ijū kuniasome. Chekuna chūova'na pa'ijū cu'ache tī'jñeuna ku'ijū cu'ache cho'ocojñojū paniasome. ³⁸ Pāi, repanare cu'ache cho'onapi cu'achechi'a cuasaju repana re'oja'che pa'iche'te ñavesujū cu'ache cho'ojuna pa'ichejñare peojū si'arumu ku'ijū paniasome repana. Sūki peochejñana'me aikūjñare ku'ijū, pa'juroāna'me cojña kāijū ku'ijū paniasome repana.

³⁹ Dios repanare Repau'ni cuasajuna ũcuaukore pojoasomu. Jā'ata'ni Repau, "Re'oja'chere ĩsija'mū chū'ũ", chiisi'e te'eũ'terejē'e repanare peore ĩsimaneasomu, ⁴⁰ na'a pa'isirumu na'a re'oja'chere maina'me ũcuapa'rūva re'oja'che pa'iche'te kooa'ju chini.

12

Jesuni masi cuasaju pañu cho'okaañ

¹ Jā'ajekuna cūnaumu pa'ina rua jainuko ñajuna Dios chiiche re'oja'che jo'kasoma'ñe cho'ojū pañu mai. Vū'vūna na'a na'mi vū'vūñu chini repana cājiñe ũha vū'vūsome. Mai ũcuaja'che maire cho'ouachechi'a cho'ojuna maini Dios chiiche'te cho'ovesato na'mi vū'vūna cho'ocheja'che maire cho'ouache ũhasoñu, Dios chiiche'te cho'oñu chini. Ũcuachi'a vū'vūjū cāve tāima'ñe vū'vūñu chini sē'sevū ju'ikāña tī'te jo'ka vū'sajana vū'vūcheja'che maire cu'ache cho'ouache'te jo'kaso re'oja'che cho'oche kokana pañu mai. ² Jesuni masi cuasaju pañu mai, cho'okaañ. Ũcuauji cho'okaiuna Dios chū'o asa chēa jovosinaa'me mai Repau'te. Ũcuachi'a Repauji cho'okaiuna ũcua cuasaju si'arumu na'a re'oja'che pa'inaa'me mai. Repau Jesús na'a pa'isirumu pojokū pa'ijachere cuasakū, "Pāi cu'ache cho'ojū chuenisoche vajuchūache'me jā'a", chini cuasa, cuhema'ñe cu'ache cho'ocojñokū kurususē'verona

chueniso jūni vajuraisi'kujekū cūnaumūna māni Dios ñu'isaivū ujjajūtu cakā'kona kueñe pūuasomū.

³ Jā'ajekūna Repau pa'iche'te cuasaju che'cheju pa'ijū'ū. Pāi cu'ache pa'inare, "Joreu'mū ikū", chiicojñokū rua cu'ache i'kacojñokūta'ni sāiñe i'kamaneasomū Repau. Jā'ajekūna pāipi mūsanukonani jā'aja'ñe i'kato sūmava'na pa'iju, "Pani tī'añe cuasoma'mū ie", chiima'ñe cuasaju pa'ijū'ū Repau'te. ⁴ Repau'te cuasache'te ūhasoa'ju chini pāi cu'ache cho'ocojñonata'ni chuta'a chuenisoma'me mūsanukona. ⁵ Jā'ata'ni Dios mūsanukonare Repau neenajejūna chū'vache ie Repau chū'o pa'ikorovūna kūaju tocha jo'kasi'e asa cavesūsosinaa'me mūsanukona:

Asarepajū'ū, chū'ū chīi.

Maire Paakū mūsanukonare kūkokū che'choche cuhemanejū'ū.

Ūcuachi'a, "Pani tī'ama'ñea'me ie", chiimanejū'ū Repauji mūsanukonani cu'are cho'oñseto.

⁶ Dios Repau oinare kūkokū che'chokū'mū.

Ūcuachi'a Repau neenare te'eñoñ cu'ache ti'jñeñe jo'kamū Dios, repanapi cu'are jūvomasiju jo'kaso re'oja'che paaru chini, i'kache'te cavesūsosinaa'me.

⁷ Mūsanukonani te'eñoñ pa'icu'ache ti'jñeto, "Dios maire kūkokū che'chokū'mū", chini cuasa cuhemanejū'ū, jā'aja'ñe Repau neenare kūkokū che'chokū'te. Ūmupāi chīi paana ūcuaja'che repana chīi kūkoju che'chome. ⁸ Dios Repau neenare ūcuanukore kūkokū che'chomū. Repauji mūsanukonani jā'aja'ñe kūkokū che'choma'to Repau mamachīi peonajēju ja'kū peonaja'ñe pa'ira'ame mūsanukona. ⁹ Mai chīiva'na pa'irūmū mai ja'kupāipi cheja pa'inapi maini kūkoju che'chojūna ña kūkūju pa'isinaa'me repanare. Jā'ajekūna mai Ja'kure Diore Cūnaumū Pa'ikū'te na'a rua Masikūji maire kūkokū che'chokū'te na'a rua vajuchūju Repau'na'me si'arūmū re'oja'che pañu mai. ¹⁰ Mai icheja jmamakarū pa'irūmū mai ja'kupāipi repanare re'oja'che cho'ore'ochē cuasoche'te cuasaju kūkoju che'chome. Diota'ni maire oiu re'oja'chere che'chokū'mū maipi Repau pa'icheja'che si'arūmū na'a rua re'oja'che paaru chini. ¹¹ Maipi kūkū re'oja'che che'chea'ju chini Diopi cu'ache ti'jñeñe jo'kato repa cu'ache ti'jñerūmū pojomanāa'me mai. Rupū oinaa'me. Jā'ata'ni maipi kūkū re'oja'chere che'cheni na'a pa'isirūmūna pa'iju etajani re'oja'che pojojū pa'ijanaa'me.

Dios chū'o asacuhemanējū'ū

¹² Jā'ajekūna pāi vū'vūju ca'naso repana jūjñana'me ñukasī'ka koka peokūna jo'e na'a rua vū'vūñu chini cho'ochēja'che cho'ojū Dios chiiche'te peore cho'ore'ochetū'ka koka paaju cho'ojū pa'ijū'ū. ¹³ Ūcuachi'a vū'vūma'a re'ojama'a ro'onarejē'e vū'vūre'oma'a care'vacheja'che re'oja'chechi'a cho'ojū cu'ache cho'omairo pa'ijū'ū, mūsanukonare ja'me pa'inapi Jesure cuasanata'ni re'oja'che pa'ivesūnapi ña chēa ūcuaja'che re'oja'che paaru chini.

¹⁴ Ūcuanuko mūsanukona rekoñoñ re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te re'oja'chere cho'ojū pa'ijū'ū, Dios neena pa'iche pa'iju. Jā'aja'ñe pa'imaneni Repau'te sani ñamanejanaa'me. ¹⁵ Sāiñechi'a kuiraju pa'ijū'ū, cu'ache cuasokūna te'eujē'e Dios oiu cho'okaisi'ere cuheju chekūnani eo aūñeja'ñe cu'ache cho'ojū cacū'omanēñu chini. ¹⁶ Mūsanukona ūmupāi te'eujē'e mūrūjo peoko'te romineejū pa'imanejū'ū. Romi ūcuachi'a mūñju peoku'te ūmūneeju pa'imanejū'ū. Ūcuachi'a Dios jo'kache te'eujē'e cuhemanejū'ū. Jā'aja'ñe cho'oasomū Esaú. Āiñechi'a cuasakū Dios jo'kasi'ere pūka'kū charo cakujekūna repau'te isijache cuasasi'e jo'kasoasomū. ¹⁷ Mūsanukona repau cho'osi'e masime. Na'a pa'isirūmū pūka'kū jūnisopi'rakū repau'te Dios

re'oja'che cho'okaijachere ũcuauji kuakuna asara chiitota'ni kuacuheasomu. Asa neeku rua oiku'teta'ni care'vachejẽ'e peasomu repau'te, ũcuare Dios jo'kasi'e cuasache jo'kasosi'kujekuna.

¹⁸ Aperumu pa'isina Israelpai cho'ocojñoñeja'ne cho'ocojño cuasaju Diore jovanesinaa'me mai, Jesucristo'te cuasaju jovosina. Moiseni Repau chũ'uñe'te jo'karumu Diopi aikũtira pa'iu toapi uuku chija'chena'me fe'neñena'me oko rua rache paniasomu. ¹⁹ Jã'aja'ne cho'orumu trompetavu asochena'me Dios i'kacheji ruarepa asoku vajuchuache asokuna, asa kukuso, "Jo'e i'kamanea'ku Repau", chinasome repa pã. ²⁰ Reparumu pã Diopi jã'aja'ne rua wachu'opi i'kaku ija'che chũ'u jo'kasi'ere asa kukuso repakũti kueñe pa'icuheasome: "Musanukona neenari ũcuaukaji chekurumu cu'ava'upi aikũtina ve'ejaitojẽ'e catapi su'a vãasojũ'u repava'ure. Jã'apãani cunaraji vanisojũ'u", chiisi'ere asani. ²¹ Repakũti rua vajuchuache ñoasomu. Vajuchukuna Moisejatu'ka ña, "Kukucajejani kurukurumu chu'u", chinasomu.

²² Maita'ni Repau'te Diore Si'arumu Pa'iku'te cuasaju jovanajaju cunamumu pa'ijooopo Sión aikũti pa'ijooopo mama vũ'ejoopo Jerusalén vajuchuma'ne sani pa'ijanaa'me. Angeles rua jainako kuẽkuecu'anako Diore pojojũ chi'isina pa'ichejana saijanaa'me mai. ²³ Ũcuachi'a Dios neekuanupũ'me mai, cunamumu pa'iphuro charo mami tochacojñosina. Diore pã ũcuaukore repa cho'osi'e peore ro'iche Chũ'ukuni jovaninaa'me mai. Repau'te cuasanajaju Ũcuauji cho'okakuna re'ojarekoñõ paaju jũnisosirumu cunamuna sani re'ona carũhisina pa'ijanaa'me. ²⁴ Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e Cho'okaisi'kure Jesure jovaninaa'me mai, Repau chiepi rao mai cu'a jũni Ro'ikaisi'kure. Ro'ikaisi'jekuna Dios Repau'te chie rao Jũnisi'kuni ña, maire oiu, "Ro'iche peomu inare", chinasomu. Jã'ata'ni Abelre chie rao jũnisi'kure ña, "Ro'iche pa'imũ ikure Cainre, repau'te vanisosi'kure", chinasomu Dios. Maita'ni Jesupi chie rao jũni ro'ikakuna Diore re'oja'che ja'me pa'ime chura.

²⁵ Jã'ajekuna cuasarepaju pa'iju Dios maire i'kache asa jachaju cuhema'ne pa'ijũ'u. Aperumu pa'isinare Israelpai Dios icheja chejare pa'iu i'kache asa jachajuna rua cu'ache ti'jñeasomu. Jã'ata'ni irumu Repau chu'o cunamumu i'kache'te maipi asa jachato na'a cu'ache ti'jñeja'mu maire. ²⁶ Moiseni Repau chũ'uñe jo'karumu Diopi ruarepa asoche i'kakuna cheja ñũ'kueasomu. Na'a pa'isirumu ũcuaja'che cho'ojachere kuaku ija'che i'kaasomu Repau: "Jo'e te'echo ñũ'kueche cho'oja'mu chu'u. Jã'ata'ni chejachi'a te'echeja ñũ'kueche cho'oma'ne cunamumu peore ñũ'kueche cho'oja'mu chu'u", chinasomu Repau. ²⁷ "Jo'e te'echo cho'oja'mu", chiiche ija'che i'kamũ: Diopi cho'oũna cu'amajñarũ Repau cho'osimajñarũ peore si'asoja'mu. Jã'aja'ne cho'osirumu Repau pa'ichejaqueechi'a pa'ija'mu. ²⁸⁻²⁹ Jã'ajekuna Dios maire chũ'uñe jo'kasi'e tuacu'achejekuna mai si'arumu chũ'uju pa'ijache masime mai. Jã'a isijachere cuasaju Repau'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu mai. Ũcuachi'a Repau'te mai Cuasaku'te Diore cuhenare vati toa saokujekuna cuasa kukuju, rua chiiju, pojojũ pañu mai Repau'te, maini pojoa'ku chini.

13

Diopi pojoa'ku chini cho'ochete kamũ

¹ Musanukona majapãija'ne sãinechi'a oiche jo'kasoma'ne pa'ijũ'u. ² Ũcuachi'a musanukona vũ'ña sainare ñamanarejẽ'e pojojũ re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'ojũ chekuna vesuju angele'te pojojũ re'oja'che cho'oasome.

³ Pã chẽavũ'e cuaocojñosiva'nare cuasaju, "Jã'aja'ne chẽacojñoto kuiranare chicojñokũ'mu", chini cuasa ũcuana'ne me chẽacojñosinaja'ne cuasaju oiju kuirajũ'u

repanare. Ũcuachi'a musanukona chuova'na cu'ache cho'ocojñova'nare cuasaju repa cho'ocojñoñeja'ñe cu'ache cho'ocojñosi'ere cuasa, "Cu'aku'mu jā'aja'ñe cho'ocojñoto", chini cuasaju kuirajũ'u repa.

⁴ Ғмұрпәi, musanukona rǎjoromiva'nare re'oja'che paaju mұrǎjoromi peonare romineema'ñe pa'ijũ'u. Romi, musanukona ǎjұрпәi'iva'nare re'oja'che pa'iju muǎjұрпәi peonare ʌmuneema'ñe pa'ijũ'u. Dios ʌmұрпәina'me romi repa pa'imanani cu'a cho'onare repa cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu.

⁵ Kurineema'ñe pa'iju musanukona paache'te ña pojoju jo'e na'a rʌa paañu chiimanejũ'u, Dios ija'che i'kasi'ejekuna: "Musanukonare kuirache cuhasoma jo'kasomaneja'mu chu'u musanukonare", chinasomu Repa. ⁶ Jǎ'ajekuna, "Repa cho'okaija'mu", chini cuasaju vajuchuma'ñe maire aperumu i'kasi'ere ija'che i'kare'omu:

Diopi chu'ani cho'okaiuna vajuchumaneja'mu chu'u.

Diopi ʌseto pǎi, ʒje'se cu'ache cho'ojanaa'ñe chu'ure?

chiisi'e.

⁷ Musanukonare re'oja'chere Dios chu'o chu'vaju chũ'usinare cuasaju pa'ijũ'u. Repa jũ'iñetu'ka re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasaju pa'isinaa'me. Repa pa'isi'ere cuasaju che'che ũcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. ⁸ Maire Paaku Jesucristo aperumu ũcuarepa pa'isi'ena'me irumu pa'ichena'me na'a pa'isirumu pa'ijache ũcuate'e cho'oku'mu. Sañoma'kua'mu Repa. ⁹ Jǎ'ajekuna pǎi musanukonare ma'a tiiima'ana sacheja'che si'ache tiiñe che'choche ũcuamakaru asajũ'u. ʌu te'emajñaruǎ ǎiũseju, "Jǎ'are ǎimaneni na'a re'oja'che cho'ome musanukona", chiju che'chome repa. Jǎ'ata'ni repa che'choche jorechu'oa'me. Ija'chea'me ũcuarepa: Dioni cuasajuna Repaji oiũ re'oja'che cho'omasirekoñoǎ cho'okaiuna si'arumu na'a rʌa re'ojarekoñoǎ paajanaa'me mai.

¹⁰ Jesucristo mai cu'are peore kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'ejekuna ro'iche peomu maire chura. Jǎ'ata'ni pǎi aperumu chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka repa cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nare vaniso judío phairipaire isiju pa'ina Jesucristo cho'okaisi'ere jachame. Jǎ'ajekuna Repa cho'okaicojñomanajeju repa cu'ache cho'osi'e si'arumu ro'ijũ pa'ijanaa'me. ¹¹ Judío phairi aipi Dios vʌ'e na'a sa'navu caruupuna Dios pa'iruupuna jo'cha va'iva'na chie cuaamu, pǎi cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini. Repa'nare va'iva'nare chie paasiva'nareta'ni vʌ'ña na'a saitona etua sa ʌosoasome. ¹² Jesús ũcuaja'che pǎi cu'ache cho'osi'e ro'ire Ũcuau chiepi rao ro'ikaiu vʌ'ejoopo na'a saitona chuenisoasomu, ro'ikakuna Dios neenachi'a paapu chini. ¹³ Jesure vʌ'ejoopo na'a saitona Chuenisosi'kuni cu'ache cutume pǎi. Maijẽ'e ũcuaja'che vʌ'ejoopo eta saicheja'che aperumu cho'osi'ere ũhaso Jesuna'me re'oja'che pa'iju, pǎipi maini Repa'te cutucheja'che cu'ache cututojẽ'e cuasama'ñe pañu mai. ¹⁴ Icheja ai pa'ijajoopoji peokuna Dios pa'ijooipo mai ai sani pa'ijajoopo'te so'opi ñaju pojocheja'che cuasaju cha'aju pa'ime mai. ¹⁵ Jǎ'ajekuna maire jũni ro'ikaisi'kupi Jesucristoji cho'okaiuna, si'arumu Repa'ni pojoju, "Re'orepamu; rʌa re'oku'mu mu'u", chiju pañu mai, pǎi aperumu pa'isina Dioni pojoju cu'amajñaruǎ ra isisi'eja'che. Mai jā'aja'ñe sēeñe'te asara chiimu Dios. Jǎ'ajekuna Repa'te re'oja'che sēeju pojoju pañu mai. ¹⁶ Ũcuachi'a musanukona re'oja'che cho'ojũ chekunare kuirachena'me repa cho'okaiju pa'iche cuhasoma'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Jǎ'aja'ñe cho'oto Repa'ni isicheja'che cho'ojuna rʌa pojoja'mu Dios.

¹⁷ Ũcuachi'a musanukona pa'icheja canare Jesure cuasana ainare ña, vajuchuju repa chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukonapi Repa'te cuasache'te ũhasoma'ñe masi cuasaju paapu chini repa musanukonare kuiraju pa'isi'e ro'ija'mu Dios. Repa'ni ña, vajuchuju jachama'ñe pa'ito pojoju kuira-janaa'me repa musanukonare. Jǎ'ata'ni musanukonapi repa'ni jachato

sumava'na pa'ijanaa'me repana. Ūcuachi'a jā'aja'ñe jachani re'oja'che pa'ichejē'e che'chemanejanaa'me musanukona.

¹⁸ Chukuna'te Dioni sēekaijū'u, re'oja'che cho'okaau. Repauni cho'okaiju peore chukuna'te cho'ore'ochetu'ka re'oja'che si'ache cho'ojū pa'ime chukuna, Repaui chukuna pa'iche'te ña pojoa'ku chini. Jā'aja'ñe cho'ojū meñe cuasa ña, “Re'oja'chere cho'ome mai”, chiinaa'me chukuna. ¹⁹ Dioni rua sēekaijū'u chu'ure, chiimu chu'u; Repaui chu'uni musanukona pa'ichejana pesa saouna jo'e sani ñara chiimu chu'u musanukonare.

“Diopi re'oja'che cho'okaau”, chini chu'o saosi'ea'me

²⁰ Musanukonare ūcuachi'a sēekaimu chu'u Repaunte. Mai rekoñoã re'oja'che pa'iche cho'okaiku'mu Dios. Ūcuauji maire ovejava'nare masi kuiracheja'che re'oja'che kuiraku'te Maire Paaku'te Jesure jūniso tācojñosi'kure vasosi'kuamū. Mai cu'are ro'ikasa chini jūnisouna Repau raosi'e chiere ña, “Pāi cu'ache cho'osi'e ro'i peore ro'iche'me ie”, chiniasomu. Jā'aja'ñe cho'osi'ejekuna irumu Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ire'omu maire, Repau mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'e cho'osi'epi si'arumu pa'ina. ²¹ Repaui musanukonare re'oja'che cho'okaiu Repau chiiche cho'oñu chiisi'e karache peore isia'ku. Maire ūcuanukore re'oja'che cho'okaau, maipi re'oja'che cho'omasiju re'oja'che cho'ojuna mai pa'iche'te ña pojora chini. Repau Jesucristo maire re'oja'che cho'okaisi'ena'me re'oja'che cho'okaiche'te jo'kasoma'ñe cuasaju si'arumu, “Re'orepamu, Ja'ku; rua re'okumū mū'u”, chiiju pañu mai. Jā'aja'ñe paau.

²² Chu'u majapāijana, ie chu'o jmanukoru tochasi'jekuna chu'u chu'vakū tochasinukoru peore asa cho'ojū pa'ijū'u. ²³ Mai majapāiujai'u Timoteo pāi chēavū'e cuaocojñosi'ku etocojñocuhaasomu. Repaui ichejana na'mi ratu ūcuau'na'me sani ñaja'mū chu'u musanukonare.

²⁴ Chu'una'me pa'ina Italia cheja raisina ja'me chu'o saome musanukonare. Musanukonare chu'unana'me musanukona Dios neenare ūcuanukore chu'o saomu chu'u.

²⁵ Musanukonare ūcuanukore Diopi re'oja'che cho'okaau, re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'omu.

Santiago chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Santiago, Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te cho'ochē cho'okaikūji musanukonare mai aipāi Israel chī docerepana jojōsinani chu'o saomu, si'achejñarū te'ekuanuchi'a sani pa'inare. ¿Pa'iche?

Diopi cho'okaiuna pa'imasiche'me

² Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Musanukonani pa'ivesacheji si'ache ti'jñekuna ñani pojōu, "Re'omu chu'ure", chiiju pa'ijū'u, ³ iere masiju: Jesucristoni cuasajuna pa'ivesache ti'jñekuna kokarekoñoā paaju cu'are jvomasiju cu'ache cho'oma'ne pa'iju Repauni ūcua cuasani rekoñoā na'a rua re'oja'che pa'imasirekoñoā paajanaa'me. ⁴ Jā'aja'ne pa'imasirekoñoā paaju chini pa'ivesache ti'jñeñe cuhema'ne ūcua Dioni cuasaju pojōu si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ijū'u, musanukonapi re'ojarekoñoāre paaju Dioni masi cuasajuna re'oja'che pa'iche karamanea'ku chini.

⁵ Musanukona ūcuauakūji te'eu re'oja'che pa'ivesuni Dioni sēejū'u, cho'okaau. Repau'te sēenare ūcuauakore cuhema'ne pojoku karama'ne peore cho'okaiu pa'iku'mu Repau repauna sēeñe. Jā'ajekuna musanukonapi sēeto cho'okaija'mu Repau. ⁶ Jā'ata'ni Repau'te sēni Repau cho'okaijache jachama'ne cuasajū'u. Repau cho'okaiche jachana repauna rekoñoā rūhirekoñoā peonajēju chiacha fa'akūjña ūcuauakā'jño tuta saocojñoñeja'ne cuasame. ⁷⁻⁸ Pāiu jā'aja'ne pa'iku te'eñoā cuasaku te'eñoā jachaku sēm. Repau, "Dios chu'ure ĩsija'mu", chiū cuasaku sēsie' koomaneja'mu, rūhiñe cuasama ūcuarepa cho'oma'kujeku.

⁹ Chuova'u pa'iva'upi Jesucristo'te cuasaku Dios ĩsiche re'oja'chere paaku pojoku paau. ¹⁰ Ūcuachi'a kuriu Diopi repau kurineesi'ere tuasōuna pojoku paau; kurineena korosi'e si'asōñeja'ne na'mi si'asōme. ¹¹ Oteñū ūsuuji ruarepa asuto kuene jūnisō repañū koro re'oja'che ñosi'e tuā'tua cho'osōmu. Kurineeku'te ūcuachi'a jā'aja'ne ti'jñemu. Repau na'a rua kurire koora chini pōse koo ĩsirumuna cho'osōja'mu.

Cu'ache cho'ouache jvomasiche'me

¹² Pāiu vatipi repauni cu'ache cho'ochē'te chū'ukuna jvomasiku cho'omaneni pojōmu. Jā'aja'ne cho'o etajaisirumu repaui vati chū'usi'e cuhekuna Dios, "Chu'ure chiinare ija'chere ĩsija'mu chu'u", chiisi'ere, Ūcuauana'me ai re'oja'che pa'iche'te ĩsija'mu repau'te. ¹³ Chekurumu pāiu repauni cu'ache cho'ouache cuasoto, "Diopi chū'ucosomu ie chu'ure", chiimanea'ku. Repau Dios cu'ache cho'ochējē'e cuasama te'eu'terejē'e cu'ache cho'oa'ju chini chū'uma'kua'mu. ¹⁴ Maire pāi ūcuauakore maire cu'ache cho'ouache cuasochē'te cuhema'ne ūcua cuasaju pa'ito na'a rua cho'ouache cuasomu. ¹⁵ Jā'aja'ne cuasokuna cu'ache cho'oneeju jvoma'ne cho'ome mai. Si'arumu na'a rua cho'ojū pani jūnisōsirumu cu'achejana saijanaa'me mai, cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶ Chu'u majapāijava'na, tīñe cuasama'ne jorechū'o cuasama'ne pa'ijū'u. ¹⁷ Re'oja'che pa'iche peore umupi raiche'me, Dios pa'ichejari. Cūnaumu pa'iche peore cho'osi'ku Dios ĩsiche'me jā'a re'oja'che pa'iche. Si'arumu Ūcuau pa'iu Repau cho'ochē chū'osi'e sa'ñeñeja'ne sa'ñema'ne ūcua re'oja'che cho'oku pa'iku'mu Repau. Jā'ajekuna cu'ache cho'ochē chū'uma'kua'mu. ¹⁸ Repau chiiche'te cho'oku maire Repau chu'o ūcuarepare asa chēarena pa'iche re'oja'chere ĩsisi'kua'mu Repau, maipi Ūcuau charo jovo pa'iche mamare pa'iju paaru chini.

Diore masi cuasaju pa'iche'me

¹⁹ Asarepajũ'x, chũ'x majarpãijana. Iere cuasajũ chekũna pãi i'kache asa cuhema'ñe pa'ijũ si'areparũmũ i'kama'ñe pa'ijũ ũcuachi'a na'mi pe'rumanejũ'x. ²⁰ Dios chiiche pe'rucheji re'oja'che cho'oma'ñea'me. ²¹ Jã'aja'ñejekũna mũsanũkona rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'oche peore ũhasõ Dios chũ'o mũsanũkona asa chẽasi'ere cuhema'ñe pojojũ cho'ojũ pa'ijũ'x. Maipi repachũ'ore masi cuasajũ asajũ pa'ito mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'omũ.

²² Jã'ata'ni mũsanũkonapi tĩĩne cuasamaneñũ chini asachechi'a asajũ pa'imanejũ'x; repachũ'o chũ'ũñe cho'ojũ che'chejũ pa'ijũ'x. ²³⁻²⁴ Pãiu Dios chũ'o asakũta'ni repa chũ'ũñejẽ'e cho'oma'kũ ñare'avaji repaũ chia ñasi'kũta'ni chũri sani repaũ chia ñasi'e, "Jã'aja'imũ chũ'x", chiima'ñe teana cavesũcheja'che cho'omũ. ²⁵ Jã'ata'ni pãiu repaũ asa chẽasi'e Dios chũ'o re'oja'che chũ'ũñe cavesũma'ñe cuasakũ jã'aja'ñe pa'ima'kũa'mũ. Repaũ re'oja'che cho'ora chiiche Dios chũ'o chũ'ũñe jachakũ ũhasõma'ñe pojokũ cho'okũ pa'ikũ'mũ.

²⁶ Ũcuauakũji Diore pojojũ cho'omajñaruã ruã cho'okũta'ni jũvoma'ñe ũcuauache i'kakũ pani tĩĩne cuasakũjekũ rupũ cho'ote'emũ repamajñaruã. ²⁷ Mai Ja'kũ Diopi ñato Repaũ'te masi cuasajũ cho'oche ija'chea'me: Chũviva'nana'me va'jeva'nare ña oijũ cho'okaichena'me, chũova'na cuasajũ oiva'nare chũrokaichena'me Repaũ'te cuasamana cu'ache cho'ocheja'che cho'oma'ñe pa'iche.

2

Ũcuapa'ruvachi'a ũcuauakũre re'oja'che cho'oche'me

¹ Asarepajũ'x, chũ'x majarpãijana. Maire Paakũ'te Peore Masiũ'te Jesucristo'te cuasanajejũ chekũnare pãi ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'x. ²⁻³ Chekũrũmũ mũsanũkona chi'i pa'ivũ'ena kuriũ, aniñocava pachokuricava ju'iu, kãña ruã re'ojakãña ju'ikũji rani kakato repaũ'te re'oja'che cho'ojũ, "Ichejana re'ojachejana pũujũ'x", chiime mũsanũkona. Ũcuate'erũmũ chũova'x pa'iva'x, kãñaruã ruã aikãñaruã ju'iu rani kakamũ. Chekũrũmũ jã'ava'ũreta'ni, "Jã'achejare rupũ nukajũ'x mũ'x. Jã'apãani chejarepare pũũ ñu'ijũ'x", chiime. ⁴ Jã'aja'ñe cho'oni mũsanũkonare cho'ũache'te cu'are cuasajũ chekũnare pãi ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'oma'me. Jã'aja'ñema'mũ Jesucristo'te cuasana cho'oche.

⁵ Chũ'x majarpãijava'na, masi asajũ'x ie: Pãi icheja cheja pa'irũmũ chũova'na pa'iva'nare repaũ'ni ũcuau'ni masi cuasajũ, Repaũ, "Chũ'ũre chiinare iere ĩsija'mũ chũ'x", chiisi'ere ĩsiũna koo Repaũ pa'ichejana sani ũcuau'na'me re'oja'che paaru chini chẽamũ Dios. ⁶ Jã'ata'ni mũsanũkona chũova'na pa'iva'nare cu'ache cho'onaa'me. Mũsanũkonare cu'ache cho'onani kurinarechi'a re'oja'che cho'oũũ chiime mũsanũkona. Jã'ata'ni repaũ'ni pũsero'ire ro'ima'to mũsanũkonare chẽa jñajũ sa pãi chẽañe chũ'ũnare ti'jñeñena nukũ, "Ro'ijũ'x", chiijũ ke'reme repaũ mũsanũkonare. ⁷ ũcuachi'a mũsanũkonare Paakũ'te Re'okũ'te Jesucristo'te ruã cu'ache i'kanaa'me repaũ kurina. Jã'ajekũna, ¿je'se pa'iu'na mũsanũkona repaũ'ni na'a re'oja'che cho'oũũ chiiche?

⁸ Mũsanũkonare Peore Chũ'ũkũ Dios, "Ija'che cho'ojũ'x", chiijũ chũ'ũũna aperũmũ ija'che chiiche tocha jo'kasi'e, "Chekũnare pãi oijũ cuasajũ'x, mũsanũkona meñe oijũ cuasacheja'che", chiiche'te cho'oni ruã re'oja'che cho'ome. ⁹ Pãi ũcuauakũre kurinana'me chũova'na pa'iva'nare ũcuapa'ruvachi'a oijũ cuasajũ pa'ijũ'x. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'oma'ñe kurinarechi'a na'a ruã chiijũ pani Diopi ñato cu'ache cho'ome, Repaũ chũ'ũñe'te jachajũ. ¹⁰ Pãiu'ji Dios chũ'ũñe peore cho'okũji te'emaka cho'omaneni Diopi ñato peore jachakũ cho'oma'ñeja'ñe pa'imũ. ¹¹ Repaũ Dios, "Mũsanũkona pa'imane ja'me kãimanejũ'x", chiijũ chũ'ũsi'kupi Repaũ, "Pãi vaimanejũ'x", chiijũ chũ'ũasomũ. Jã'ajekũna pãi repaũ rãjoromi

peonare romineemanata'ni pãire vanisõni Dios chũ'ũñe'te jachame. ¹² Jã'ajekuna mai re'oja'che cho'oñu chiiche Chũ'ũku Dios musanukona cho'osi'e ro'i chũ'ũjañere cuasaju i'kaju, pãi ucuanukore ucuparũvachi'a oiju re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ. ¹³ Reparũmu Dios musanukonare chekunare oimanesinajejuna sãĩñe oimaneja'mũ. Jã'ata'ni musanukona chekunare oiju pani Diopi ucujaja'che ña oiu chũ'ũna re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chũ'ochi'a i'kamañe cho'och'e'me

¹⁴ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Pãiu, "Diore cuasakũ'mũ chũ'ũ", chiikũji re'oja'che cho'omaneni peoche i'kakũ pa'imũ. Masi cuasama'kũjekuna Dios repaũ'te vati toa sani uuche ãsekaimaneja'mũ. ¹⁵ Chekurũmu Diore cuasakũni chekurũmu Diore cuasakoni repao irũmu chiiche kãñana'me ãu karamũ. ¹⁶ Musanukonapi repava'ore karache'te ña re'oja'che cho'okaimanapi rupũ chũ'ochi'a re'oja'che cutujũ, "Re'oja'che sani, ãu mũ'ũre uache cho'o ãijũ'ũ. Ūcuachi'a mũ'ũre sũsuto kãña rũikãñare sa'che ju'ijũ'ũ", chiito, ¿ũquepi re'oja'ũ repava'ore? Cho'okaicojñoma'mo repao. ¹⁷ Diore cuasache ucujaja'che pa'imũ. "Diore cuasakũ'mũ chũ'ũ", chiikũji re'oja'chejẽ'e cho'o ñoma'kũpi rupũ chũ'ochi'a i'kakũ Repaũ'te masi cuasama'kũjekũ peoche i'kakũ cho'omañe masime mai.

¹⁸ Chekurũmu pãi ija'che i'kame: "Diore cuasakũasomũ jã'ũ. Ikuta'ni re'oja'chere cho'okũ'mũ", chiime. Jã'ata'ni pãi re'oja'chere cho'omaneni, ¿je'se repaña Diore cuasache cho'o ñojanaa'ñe? Chũ'ũ Diore cuasache'te cho'o ñokũ re'oja'che cho'okũ'mũ. ¹⁹ Mũ'ũ, "Dios Ūcuate'eũ'mũ", chiũ cuasakũjekũ masi cuasamũ. Jã'ata'ni vati ucujaja'che Dios pa'iche'te masijũ vajuchũjũ kurukurume. Jã'ajekuna rupũ cuasaju pa'imañe ucuchi'a re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'iche chiimũ maire.

²⁰ Tĩñe cuasamanejũ'ũ. Pãi, "Diore cuasame chũkuna", chiinapi re'oja'chere cho'o ñomaneni Repaũ'te masi cuasamanajejũ peoche cutujũ pa'ime. ¿Jã'a vesũche musanukona? ²¹ Dios mai aipãiu'te Abrahamre repaũ cho'och'e'te ña, "Re'okũ'mũ ikũ", chiniasomũ, repaũ mamakũ'te Isaare ãsemañe Repaũni ãsiku vani uosõkaipi'rache'te ñani. ²² Jã'are cuasa ñato Abraham Dios chũ'ũsi'ere cho'okũ repaũ Diore masi cuasache cho'o ñosi'e masire'omũ. ²³ Jã'are kuakũ aperũmu Dios chũ'o tocha jo'kasi'e repaũ Abraham pa'iche ija'che kũamũ: Abrahamre Repaũ'te masi cuasakũjekuna, "Re'okũ'mũ ikũ", chiniasomũ Dios, chiimũ repa tocha jo'kasi'e. Repaũ Abraham, "Diore ja'me pa'ikũ'mũ ikũ", chiicojñasomũ.

²⁴ Chura ie masime musanukona: Maire ucuchi'a Repaũ'te masi cuasanani, "Re'onaa'me ina", chisa chini Dios mai cuasachechi'a ñamañe mai cho'och'e ucuchi'a peore ñakũ pa'imũ. ²⁵ Aperũmu Rahabre s'ũuromio pa'isi'kore ucujaja'che, "Re'oko'mo iko", chiniasomũ Dios repao ija'che cho'osi'ere ñani: Repao pa'ijooopo pa'iche'te ñajani ra repaña majapãire kũañu chini charo saisinani repao vũ'ena chave cuaa kãu ma'a tĩima'api co'choasomo repao. ²⁶ Cheke ija'chea'me: Pãi ca'nivũji rekocho peoni jũnisõsi'kũjekũ cho'oma'mũ. Diore cuasache ucujaja'chea'me. Pãijũji, "Diore cuasakũ'mũ chũ'ũ", chiikũji re'oja'che cho'omaneni Repaũ'te cuasarepama'kũjekũ peoche i'kakũ jũnisõsi'kũja'che cho'oma'mũ.

3

Chũ'opo cho'och'e'te kũamũ

¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Iere masijũ Dios chũ'o che'chona jairepanũko pa'imanejũ'ũ: Mai chekunare che'chomasina Dios pãi ucuanũko cho'osi'e ro'iche chũ'ũrũmu maipi Repaũ chũ'o che'choche'te masi cho'omaneni Repaũ chũ'ũñe'te vesũjũ cho'omanesinare na'a rũa cu'ache cho'ocojñojanaa'me. ² Ūcuankũ te'eñoã

tĩĩne cho'ojũ pa'inaa'me mai. Jã'ata'ni pãĩũji jmamakarũjẽ'e cu'ache i'kamaneni re'okũjekũ cu'ache cho'oche peore jũvora'amũ. ³ Kavachoji maini jachamanea'kũ chini chũ'opona frenomaka jũoru ũcuauachejĩna tachojũ kuhare'omũ repau'te. ⁴ Ũcuachi'a choovũ ujavũ pa'iche'te cuasajũ'ũ. Rũa ujavũji rũa tuta saocojĩnovũta'ni tachova'tirũ rũa jmava'tirũji pãĩũ repavũ tachokũ repau'te uachejĩna tachokũ kuhare'omũ. ⁵ Chũ'opoã ũcuaja'che cho'omũ maire. Rũa jmachũ'oruãta'ni ũcuachũ'oruãpi rũa si'ache i'kajũ cho'onaa'me mai, repachũ'opoã chiiche cho'ojũ. Toa ũcuaja'che rũa jmatoarũjẽ'e airo rũa ujaairo peore uusõmũ.

⁶ Chũ'opoã ũcuaja'che toa pa'icheja'che pa'ichũ'opoãjekũna pãĩ repana chũ'opoãpi cu'ache i'kajũ cacu'ame. Pãĩ repana chũ'opoã vati aipi chũ'ũkũna charo jmamakarũ cu'ache cho'o che'chesõ si'arũmũ na'a rũa cu'ache cho'ojũ cacu'asõme. ⁷ Pãĩ cheja pa'iva'nare cu'ava'nare ũcuauava'nare, rũni ku'iva'nana'me pĩ'ava'nana'me añana'me chiacha cava'nare chẽa repava'na cho'oche ũsemasijũ jo'cha paame. ⁸ Jã'ata'ni repana chũ'opoã cho'oche te'eu'terejẽ'e ũsecu'akũna repana chũ'opoãpi cu'ache i'kajũ eo ũkuacheja'che chekũnare pãĩ rũa si'ache cu'ache cho'ome. ⁹ Ũcuate'echũ'opoãpi mai Ja'kũre Diore re'oja'che i'kajũ Repau cho'osinare Ũcuaujanani pãĩ cu'ache i'kajũ pa'inaa'me mai. Jã'aja'ĩne i'kajũ Diore cu'ache i'kajũ pa'inaa'me mai. ¹⁰ Mai chũ'opoã ũcuate'echũ'opoãpi re'oja'chena'me cu'ache i'kajũ pa'inaa'me mai. Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majarpãijana. Jã'aja'ĩne cho'oche cu'amũ. ¹¹ Okocoje ũcuate'ecojere oko re'oja'chena'me cu'ache pa'ima'mũ. ¹² Ũcuaja'che higoũũ aceitunacaã kũĩcu'amũ. Ũcuaja'che pĩsi ucheme higoruã kũĩcu'amũ. Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majarpãijana. Okocoje ũhaoko pa'icoje oko re'oja'che pa'icu'amũ. Jã'ajekũna i'kajũ cu'ache cho'omaneũu chini cu'ache i'kauatojẽ'e jũvoũu mai.

Dios ĩsiche pa'imasina cho'oche'me

¹³ Mũsanũkonare ja'me pa'ikũji Dios chũ'ore asamasikũ re'oja'che pa'imasikũ chekũnare i'ka jĩnauma'ĩne repau cuasakũ re'oja'che cho'okũ pa'iche cho'o ñoa'kũ. ¹⁴ Jã'ata'ni mũsanũkona rekoũoã chekũna neemajĩnarũã tũa paaũache cuasani, re'oja'cheja'che cho'ojũ, "Masikũjekũ re'oja'che cho'okũ'mũ chũ'ũ", chiijũ joremanejũ'ũ, mũsanũkonani pãĩpi re'oja'che i'kaa'jũ chini che'choni. ¹⁵ Jã'aja'ĩne pa'iche Dios ĩsichema'mũ. Rupũ pãĩ Diore cuasamanare vatipi chũ'ũkũna cuasache'me jã'a. ¹⁶ Pãĩ, chekũna neemajĩnarũã tũa paaũachena'me chekũnani re'oja'che i'kacojĩnoũu chini re'oja'cheja'che cho'oche cuasana cheke cu'a peore ũcuauache si'ache cho'onaa'me. ¹⁷ Jã'ata'ni Dios ĩsiche pa'imasina cu'achejẽ'e cuasama'ĩne chekũna ũcuauũko ñajũ'te re'oja'che pa'ijũ ñonaa'me. Cheke cavama'ĩne pe'kerũ pa'ijũ chũ'ũĩne jachama'ĩne cho'ojũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a pãĩ ña oijũ chekũnare ũcuapa'rũvachi'a re'oja'che cho'ojũ jorema'ĩne re'oja'che cho'ojũ pa'inaa'me. ¹⁸ Pãĩ cavama'ĩne pa'ijũ chekũnapĩ ja'me re'oja'che paapũ chini che'chosina na'a pa'isĩrũmũ na'a rũa re'oja'che pa'imasijanaa'me, chekũnare re'oja'che pa'iche che'chosi'e ro'i. Repana che'chocojĩnosina ũcuachi'a na'a rũa re'oja'che pa'imasijanaa'me.

4

Diore cuasamana cho'ocheja'che cho'oũũ chiinare chũ'vache'me

¹ ¿Je'se cuasajũ mũsanũkona sãĩĩnechi'a cuhejũ cavajũ pa'iche? Mũsanũkona rekoũoã cu'ache cho'ouache si'arũmũ cavanajejũ sãĩĩnechi'a cuhejũ cavajũ pa'ime. ² Mũsanũkona chiiche'te cu'amajĩnarũãre peojũ jĩnaa paacu'akũna chekũna neere tũa paaũache cuasajũ cavajũ vanisõnaa'me mũsanũkona, repana paasi'ere tũa paaũũ chini. Diore sẽemanajejũ mũsanũkona chiiche jĩnaama'me. ³ Chekũrũmũ Repau'te sẽni tĩĩne cuasajũ sẽejũ kooma'me, rupũ mũsanũkonare uachechi'a ũcuauache

cho'oñu chini sēejū. ⁴ Mūsanukona Diore re'oja'che ja'me pa'imanaa'me. ¿Je'se cuasajū mūsanukona Repaū'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiiche? Diore cuasana cho'ochema'mū jā'a. Repaū'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina Diore cuhena cho'oche cho'ome. ⁵ Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kāmū: Mai rekoñoā Repaū īsisirekoñoā oiū te'eū paara chiimū Dios, chiimū. ⁶ Jā'ajekūna Repaū maire si'arumū na'a rua cho'okaiū pa'imū. Dios chū'o pa'ikorovū tocha jo'kasi'e ija'che kāmū: "Pa'imasinajejū Diore chiimanaa'me chūkūna", chiijū cuasana cho'oche ūsemū Dios. Jā'ata'ni, "Pa'ivesūnaa'me chūkūna", chiijū cuasanare re'oja'che cho'okaimū Repaū, chiimū. ⁷ Jā'ajekūna mūsanukonapi Dios chiiche'te peore jachama'ñe cho'ojū'ū. Mūsanukonapi vati chū'ūñe'te cho'ocuhejū jūvoto jo'ka sanisōja'mū vati. ⁸ Mūsanukonapi Dioni cuasajū Repaūni sēejū pa'ito ja'me pa'iu cho'okaija'mū Repaū mūsanukonare. Cu'ache cho'ona, mūsanukona jūjñā meno choasōñeja'ñe cu'ache cho'oche ūhasō re'oja'chere cho'ojū pa'ijū'ū. Dios chiichena'me Repaū'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina, Dios chiima'ñere ūhasō Repaū chiichechi'a cuasajū cho'ojū pa'ijū'ū. ⁹ Mūsanukona cu'ache cho'osi'ere cuasajū ota oicheja'che oiū pa'ijū'ū. Sojū pojoma'ñe oiū sūmava'na pa'ijū'ū. ¹⁰ "Vesūnaa'me chūkūna", chini cuasa Dioni cuasajū pa'ijū'ū. Jā'aja'ñe cho'oto na'a rua masinare carūñoja'mū Dios mūsanukonare.

Majapāijanare ke'rema'ñea'me

¹¹ Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana. Sāiñechi'a cu'ache cutuma'ñe pa'ijū'ū. Repana majapāijanare ke'rejū cu'ache cutuna Diore cuasanajejūna Dios chū'ūñe'te cuhejū ke'rejū cu'ache cutucheja'che cho'ome. Dios chū'ūñe cu'ache cutuna repachū'o chū'ūñe'te asa jachajū ke'reme. ¹² Repa chū'ū jo'kasi'kū Dios pāi ūcuanuko cho'osi'e cuasa ña vati toa saochena'me Repaū pa'icheja saiche chū'ūkū Ūcuate'eū'mū. Mū'ujē'e, ¿jeeja'ijekū chekūna pāi cho'osi'e cuasa ñamasikū?

Che'ro pa'ijache vesūche'te kāmū

¹³ Mūsanukona ija'che i'kana, asarepajū'ū, "Irumū pāani che'ro vū'ejoopona sani te'eūsūrumū pa'ijū pōsere koo īsijū kurire na'a rua jñajū pa'ijanaa'me mai", chiina. ¹⁴ Che'ro pa'ijachejē'e vesūnaa'me mai. Mai pa'iche, ¿ūquea'che? Pikoja'che pa'ijū jmamakarū pani si'asōnaa'me mai. ¹⁵ Ija'che i'kato'te na'a re'omū, "Maipi vajava'na pani Diopi ūsema'to mai cuasache cho'ojanaa'me mai", chiito. ¹⁶ Jā'ata'ni mūsanukonare ti'jñejañe peore masina cutucheja'che cutume mūsanukona. Vesūnata'ni, "Masime chūkūna", chiinaa'me. Cu'amū jā'aja'ñe i'kache. ¹⁷ Iere cuasajū'ū: Pāi Dios chiiche cho'omasinapi cho'omaneni cu'ache cho'ome.

5

Kurina cho'ocojñe'me

¹ Mūsanukona kurina, asarepajū'ū. Mūsanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasajū rua oiū pa'ijū'ū. ² Mūsanukona chi'i paache cu'amajñarūā peore phū'kasōjañea'me. Mūsanukona kāña re'ojakāña chuchu ānisōjañea'me. ³ Mūsanukona paache kurire're maconosōjare'rea'me. Kurire're maconoñeja'ñe mūsanukona chekūnare oima'ñe cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekūna mūsanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijū pa'ijanaa'me. Irumū pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chū'ūmucuse tī'api'rarumujatū'ka kuri chi'ijū pa'ijanaa'me mūsanukona. ⁴ Mūsanukonare cho'oche cho'okaijū āu tuakaisiva'nani ro'imanerena Dioni kūajū oiū pa'ime repana, mūsanukona cu'ache cho'osi'e. Oiū kūajūna asa Repaū Maire Paakū Peore Masiūji cho'okaija'mū repanare. ⁵ Mūsanukona icheja chejare pa'ijū cu'amajñarūā si'ache re'oja'che paajū pojōjū āu ūcuauache rūarepa āijū vaca jujucheja'che jujujū

pa'ime. Jã'ajekuna vacava'nare vanisõñeja'ñe cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare, Diopi chũ'uuna. ⁶ Re'oja'che cho'ova'nare pã sãine cu'ache cho'ocuhejuna cu'ache cutuju vanisõnaa'me musanukona. Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me, Diopi chũ'uuna.

Pojoyu cha'aju Diore sēejyu pa'iche'me

⁷ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Maire Paaku jo'e rajachere pojoyu cha'aju pa'ijũ'u. Au tãsi'ku oko pa'ito pojomu. Repau tãsi'epi aupi re'oja'che ainee rua kũkuna tua ñisiku repau kuri koojachere cuasaku pojoku cha'amu. ⁸ Musanukona ũcuaja'che Diore cuasache ũhasõma'ñe pa'iju pojoyu cha'aju pa'ijũ'u; Maire Paaku jo'e na'mi rajamũ.

⁹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Sãinechi'a ke'rema'ñe pa'ijũ'u, Diopi musanukona cu'ache cho'oche'te ro'iche chũ'umanea'ku chini. Repau Dios pã ũcuanuko cho'oche ro'iche Chũ'ukuji raipi'ramu, mai cho'osi'ere ro'iche chũ'ura chini. ¹⁰ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Aperumu Dios chu'o kuasina cu'ache cho'ocojñonijẽ'e Dios chũ'uñe ũhasõma'ñe ũcuaja'che pa'ijũ'u. ¹¹ Chu'u cuasato paipi repanani cu'ache ti'jñetojẽ'e juvo koka paaju Dioni ũcuaja'che pa'ijũ'u. Musanukona Job pa'isi'e kuache asanaa'me. Repau'te cu'ache ti'jñerumu Maire Paaku'te Diore repau cuasache ũhasõma'ñe ũcuaja'che pa'ijũ'u. Repau'te cu'ache ti'jñesirumu Dios Pã ũcuanukore Oi Aijeku repau'te rua re'oja'che cho'okaniasomu. Maire ũcuaja'che oiu re'oja'che cho'okaija'mu Repau.

¹² Chu'u majapãijana, ie ũcuaja'che asajũ'u: Musanukona i'kachũ'ore paipi jachamaneaju chini Dioni roiju i'kanaa'me musanukona. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'omanejũ'u chiimu chu'u. ũcuachi'a Repau mamire ve'ocuheju, cunaumuna'me cheja roiju i'kama'ñe cheke ũcuache te'emakajẽ'e roiju i'kamanejũ'u. Musanukonapi joreju si'arumu jã'aja'ñe i'kama'ñe ũcuarepa pa'ito, "ũcuarepa'a'me", chiito, chekũrumu joreche pa'ito, "Pãamu", chiito jachamanejanaa'me pã. ũcuachi'a musanukonapi jã'aja'ñe cho'oto Dios ña pe'rumaneja'mu musanukonare.

¹³ Musanukonare te'enare cu'ache ti'jñeto Dioni sēejũ'u, cho'okaaũ. Pojoyu pani Repau'te uaju pojoyũ'u. ¹⁴ Te'eũ ravuna jũni Jesure cuasana ainani soni raojũ'u Dioni sēekaiju Maire Paakuji chũ'ukuna repauni u'chape'ere roa'ju chini. ¹⁵ Repanapi jachama'ñe, "Cho'okaija'mu Repau", chini cuasaju sēeto jũ'iva'u vajaja'mu Diopi vasokuna. ũcuachi'a repaui cu'ache cho'osi'ku pa'ito Dios tunosõ jo'e cuasamaneja'mu repava'u cu'ache cho'osi'e. ¹⁶ Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'oche sãinechi'a kuaju Dioni sēekaiju pa'ijũ'u, Repaui vasokaaũ musanukona rekoñoã. Pãiu re'okuiji Dioni sēeto repaui rua uache cuasaku sēeuna Dios rua re'oja'che cho'okaija'mu repau'te. ¹⁷ Aperumu Dios chu'o kuaku pa'isi'ku Elías, maija'iuji jã'aja'ñe rua uache cuasaku okopi ramanea'ku chini Dioni sēkuna icheja cheja oko rache cuhasõ choteũsurumu jo'e chekuũsurumu joopojatu'ka ramaneasomu. ¹⁸ Jã'aja'ñe pa'isirumu ũcuaju jo'e Dioni sēkuna okopi jo'e rauna pã chiño au jo'e kãniasomu.

¹⁹⁻²⁰ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Musanukonare ja'me pa'ikuji Dios chu'o ũcuarepa chũ'uñe'te masi cho'omau ma'a cavesusõ tũñe saicheja'che cu'ache pa'iva'uni chekupi cho'okaiuna jo'e repava'upi re'oja'che saito repau'te cho'okaisi'ku vati toa sani uuche ũsekaichena'me repau cu'ache cho'osi'ere Diopi tunosõ cuasamanea'ku chini cho'okaisi'ku pa'iche masijũ'u. Re'omu.

Santiago

San Pedro charo chu'o tocha saosi'ea'me

Diore cuasanare si'achejña kuko saocojñosinani Pedro chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pedro, Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Jesucristo saosi'kupi musanukonare Repau'te cuasanare ija'ova utija'ova tocha saomu. Chekunapi kuko saorena te'enachi'a tiipai pa'ichejña sani pa'inare, Ponto cheja, Galacia cheja, Capadocia cheja, Asia chejana'me Bitinia cheja pa'inare tocha saomu chu'u musanukonare.

² Aperumuna musanukonare mai Ja'ku Dios "Inani paara", chiisi'kujeku chea paamu. Musanukonare Ucuau Rekochoji cho'okaisi'kua'mu Repau, Jesucristoji musanukona cu'are kurususē'verona jūni ro'ikakuna rekoñoa meno peorekoñoa tu'nesōsirekoñoa paaju Ucuau neenajeju Repau chu'ũñe'te asa jachama'ñe cho'oju paaru chini. Repauji re'oja'che pa'iche karama'ñe cho'okaiuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Maire re'oja'che isijachere cuasaju pojoche'te kuamu

³ Diore Maire Paaku Jesucristo Puka'kure pojoju pañu mai, "Peore masiku'mu mu'u", chiiju. Maire rua oiu mai rekoñoa mamarekoñoa care'vakaisi'kua'mu Repau, Jesucristo jūnisō tācojñosi'ku vajuraisi'ejekuna. Jā'ajekuna Repau pa'icheja sani Ucuau'na'me si'arumu pa'ijachere cuasaju rua pojoju cha'ame mai. ⁴ Repau maire, "Musanukonare chu'u pa'ichejana sa rua re'oja'chere isija'mu chu'u", chiisi'ere phũ'kama'ñere porema'ñere ñañasōma'ñere cha'ame mai. ⁵ Repau Dios peore Masiujeku maire Jesucristoni masi cuasajuna masi paaku cho'okaimu, na'a pa'isirumu Repau pa'ichejana sauna maipi Repau isijachere re'oja'chere koo paa'ju chini. Cheja si'arumuna Dios maire aperumu Repau kua jñaumanesi'ere re'oja'che peore isija'mu.

⁶ Jā'aja'ñejekuna mai icheja cheja pa'irumu pa'ivesache chuova'na cu'ache ti'jñecojñoju pa'inata'ni Dios maire isijachere re'oja'chere cuasaju rua pojoju pa'ime.

⁷ Pāi pachokuricata cho'ona repaũa mini ña, repare masiñu chini toana ũo ko'si ñame. Jā'ata'ni repa pachokuri si'asōjañea'me. Pāi pachokuri paaneeñeja'ñe Repau'te masi cuasanare rua chiimu Dios. Jā'ajekuna maire Repau'te cuasanare pāi pachokuri pa'iche'te masiñu chini cho'ocheja'che cho'oku, maire pa'icu'ache ti'jñeto te'eñoa ũsekaima'mu Repau, mai Repau'te masirepa cuasache'te masira chini. Diore masi cuasani pa'icu'ache ti'jñetojē'e ũcua cuasaju pa'ijanaa'me mai. Maipi jā'aja'ñe pa'ito Dios aperumu Repau Raosi'ku Jesucristo icheja cheja jo'e raiumucusena maire Repau'te masi cuasanare pojoku, "Re'onaa'me ina", chiiu rua re'oja'chere isija'mu.

⁸⁻⁹ Musanukona Jesucristo'te jmamakarujē'e ñamanata'ni Repau'te rua chiiju cuasarepame, "Dios maire Jesuni cuasajuna Repau pa'ichejana sara chini chea paamu", chiiju. Jā'aja'ñe cuasanajeju musanukona Repau'te ñamanata'ni cuasaju rua pojoju pa'ime. Repa pojoche Dios cho'okaichejeku ruarepajeku kuavesamu.

¹⁰ Dios chu'o aperumu kuasina Repau maire, "Toana saimanea'ju chini chea paaja'mu", chiisi'e Ucuauji kuauña asaasome. Jā'ata'ni repare asavesuju asa masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repa. Repau maire irumu pa'inare oiu re'oja'che cho'oja'che kuauña asa ũcuare kuaju tocha jo'kaasome repa. ¹¹ Dios Rekocho Repau chu'o kuasinare na'a pa'isirumu cho'ocojñojañere ija'che kuasomu aperumu:

Pāire cu'ache cho'ocojñoja'mu Cristo,

chinasomu. Ucuachi'a jūni vajurani cūnaumuna muni Repau chu'uku pa'ijache kuasomu. Kuauña asasinata'ni asavesuasome repa. Vesuju, "Dios Rekocho

kuasi'e, ¿je'e se pa'ija'u? ¿Jeerumu ti'ñeja'u repa?", chiiju masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repa.

¹² Jã'ata'ni Dios repanare Repau cho'oja'mu chiisi'e ija'che i'kaku masi kua jñauasomu: "Chu'u re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'e musanukonare cho'okaijachema'mu; na'a cho'je pa'ijanare cho'okaijachere kuasi'ea'me jã'a", chiiju kuaasomu Dios repanare. Irumu chukuna musanukonare Ũcuau Rekochoji cunaumu Raosirekochoji cho'okaiuna Repau aperumu kuasi'ere Repau'te cuasanare chëa paaku toa sani uche ñsekaiche'te kuasinaa'me. Diore ja'me pa'ina ángelejatuka asavesuju asamasiñu chiime repa.

Pãipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paapu chini chëa paamu Dios

¹³ Jã'ajekuna musanukona cho'ojachere rühiñe cuasaju care'vaju pa'ijũ'u, Dios chiiche'te cho'oñu chini. Cu'are javoju re'oja'che pa'iju, Jesucristo jo'e raisirumu musanukonare re'oja'che cho'okaijachere rua cuasaju pojoju cha'aju pa'ijũ'u. ¹⁴ Dios chiijeju repau chũ'uñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Repau'te cuasamarumu pa'ivesuju musanukonare uachechi'a cu'ache cho'ojũ pa'isi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijũ'u chura. ¹⁵ Cu'ache jmamakarujẽ'e cho'oma'ñe si'arumu re'oja'che pa'ijũ'u, musanukonare chëa Paaku Dios re'oja'che pa'icheja'che. ¹⁶ Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Chu'u cu'ache cho'oma'ñekuna musanukona ũcuaja'che cu'achejẽ'e cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'u,
chiimu.

¹⁷ Musanukonapi Diore, "Ja'ku", chiiju pani pãi ũcuauko cho'оче peore ũcuaparu'vachi'a ñaku te'enare na'a rua oima'kure musanukona icheja cheja vajuna pa'irumu si'arumu Repau'te cuasaju kukuju pa'ijũ'u. ¹⁸ Aperumu mai aipã pa'ivesusi'ejache re'oja'che pa'ivesusinareta'ni maipi jã'aja'ñe pa'imanea'ju chini chëa paamu Dios maire, cu'are ñsekasa chini. Rua ro'icheji ai pa'iche'te ro'ikaisi'kua'mu Repau maire cu'are ñsekasa chini. Musanukona masime jã'a. Si'asõñeji kuripi ro'imanesi'kua'mu Repau. ¹⁹ Jã'aja'ñepi ro'ima'ñe Cristo cu'achejẽ'e peoku chiepi ro'ikaisi'kua'mu Repau, ũcuauji chũ'uuna mai cu'are ro'ikani chëa paara chini chuenisõ raosi'epi. Aperumu pa'isina mai aipã repa cu'are tanoñu chini Dioni isiju ovejachĩiva'ure cu'achejẽ'e peova'uni vanisõjuna rao ro'ikaisi'ejache Repau chiepi rao mai cu'a ro'ikaisi'kua'mu Repau. ²⁰ Aperumuna chuta'a cheja cho'omarumuna Repau'te Cristo'te chũ'u jo'kaasomu Dios, icheja chejana caje pã cu'ache cho'оче'te jũni ro'ikaau chini. Jã'ata'ni Dios chureparana cheja si'apirarumuna casosi'kua'mu Repau'te, maini re'oja'che cho'okaau chini. ²¹ Repau Cristo jũni ro'ikaisi'jekuna Repau'te Diore cuasame mai. Cristo'te jũnisõuna vaso cunaumuna mua Repau pa'ichejana Repau'te kueñe ñu'iu chũ'uñe jo'kasi'kua'mu Repau. Jã'aja'ñekuna mai Repauni masi cuasaju ũcuau'na'me ai pa'ijachere pojoju cha'aju pa'ime.

²² Chura musanukona Repau chu'o ũcuarepa asa cuasanajeju musanukona rekoñoã pa'isi'e meno tunokaicojñosinaa'me Diore. Jã'ajekuna rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju mai majapãijanare peoche i'kama'ñe oirepache oimasinajeju peore cho'ore'ochetuka re'oja'che cho'okaiju sãñechi'a si'arumu oiju pa'ijũ'u. ²³ Dios maire Repau chu'o si'arumu pa'iche jachama'ñe cuasanajejuna mai rekoñoãquee cu'a tnosõkani mamarekoñoã sañokaisi'kua'mu ũcuau'na'me paapu chini. Repa mama pa'iche icheja cheja pa'icheja'chama'ñekuna jmamakarujẽ'e si'asõma'ñea'me. ²⁴ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ũcuare ija'che kamu:

Pã ũcuauko u'cha pa'icheja'che pa'ime.

U'chara'ñuruã jeerumu pa'ima'ñe na'mi phã'pha jũnisõmu.

Korosi'e ũcuachi'a rúa re'oja'che koro ño na'mi tuã'tuasõmũ.
 Pãi ũcuaja'che ũcuanũko jeerũmũ pa'ima'ñe na'mi jũnisõme.
 Repana rúa masisi'e ũcuaja'che si'asõmũ repana jũnisõto.

²⁵ Dios chũ'ota'ni si'asõma'ñe si'arũmũ pa'iche'me,
 chiimũ repa tocha jo'kasi'e. Repa Dios chũ'o re'oja'che mũsanũkonare chũ'vasi'ea'me.

2

¹ Jã'ajekũna mũsanũkona chekũnare cuhechena'me joreche, sã'sevũchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iche, chekũna neemajñaruã tua paauachena'me chekũnare si'ache cu'ache i'kache'te peore ũhasõjũ'ũ. ² Vĩjachĩiva'na ojeneeñeja'ñe Dios chũ'o re'oja'chere asaneejũ, re'oja'che pa'iche'te na'a rúa che'chejũ pa'ijũ'ũ, ³ Dios Re'okũ pa'iche asa chẽarepasinajejũ.

Catarũ re'oja'ipũjekũ charo ũhasi'pũja'che pa'ikũ'mũ Cristo

⁴ Jesucristo'te jovosinajejũ Repaũni si'arũmũ na'a rúa cuasajũ pa'ijũ'ũ. Chekũna pãĩ catapĩ vũ'ere je'najũ catarũ rúa re'oja'ipũta'ni cuhejũ sãjoñeja'ñe cuheme Repaũ'te, Dios rúa chiimũ Chẽasi'kũre. ⁵ Mai Repaũ'te cuasana ũcuaja'che catarũã Repaũ vũ'e je'najaruãja'ñea'me. Repaũ'te cuasakuanupũ vũ'e rúa re'ojavũ'epi, chuta'a pi'nimavũ'ejachea'me. Pãipi Repaũni si'arũmũ na'a jainũko cuasajũ jovojũna Repaũ'te cuasakuanupũ aineeñeja'ñe na'a ũjakuanupũ'me. Ũcuachi'a mai majapãĩ judío phairipãĩ Diopi pojoa'kũ chini jo'cha va'iva'nare ĩsijũ vanisõsi'ejache Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ejekũna Ũcuauũni cuasajũ Repaũ chiiche'te cho'ojũna pojomũ Dios maire. ⁶ Jã'ajekũna Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

¡Ñajũ'ũ!

Vũ'e re'ojavũ'e cho'opi'rakũ catarũ re'orepaja'ipũjekũna mini ra chareparo ũhañeja'ñe

chũ'ũ chẽa paakũ'te Cristo'te Jerusalén vũ'ejoopona raomũ chũ'ũ.

Repaũ'te cuasanare ũcuarepa cho'okaija'mũ chũ'ũ repanani cacũ'omanera chini, chiimũ. ⁷ Maire Repaũ'te cuasanare catarũ rúa re'oja'ipũ rúa paauaruãja'che pa'imũ Repaũ. Jã'ata'ni Repaũ'te cuhenare ija'che kuamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e: Vũ'e cho'ona cuhejũ sãjosi'pũ Diopi cho'ouna re'oja'ipũjekũ charo ũhasi'pũja'che pa'imũ,

chiimũ. ⁸ Chekũcheja ija'che kuamũ:

Chũ'ũ, Dios, pãipi tota tãarũ chini ma'ana catarũ ũhañeja'ñe Repaũ'te raoja'mũ, chiimũ. Jã'ajekũna pãĩ Repaũ chũ'ore asa jachajũ tota tãĩñeja'ñe cu'ache pa'ime, aperũmũna Diore, "Chũ'ũ Neekũni cuasacuhejũ cu'ache pa'ijanaa'me ina", chiicojñosina.

⁹ Maita'ni Repaũ chẽa paacojñonajejũ Dios pãijejũ, re'ovãjũ pa'ijũ, phairipãĩ Diore sãekaicheja'che pãĩ ũcuanũkore sãekaijũ pa'inaa'me. Maire chijachejaja'che cu'ache pa'isinare chẽa paamũ Repaũ, maipi miañeja'ñe re'oja'che pa'ijũ Repaũ Masiũ pa'iche'te chekũnani kuajũ paarũ chini. ¹⁰ Aperũmũ mai Dios neena pa'imanasinanaa'me. Chura Repaũ neenaa'me mai. Ũcuachi'a aperũmũ Repaũ oicojñomana pa'isinanaa'me. Chura Repaũ oicojñonaa'me mai.

Dios neena pa'iche pa'ijũ Repaũ'te cho'okaina pa'iche'te kuamũ

¹¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Mai icheja cheja jmamakarũ pani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanajejũ icheja canama'me. Jã'ajekũna mũsanũkonare cu'ache cho'ouato jũvojũ'ũ, cacu'ama'ñe re'oja'che paũũ chini. ¹² Diore cuasamana ñajũ'te re'oja'che pa'ijũ'ũ, repanapi irũmũ mũsanũkonare cu'ache i'kanata'ni Dios pãĩ ũcuanũko cho'osi'e ro'iche rani chũ'ũmucuse mũsanũkona re'oja'che pa'ijũna ñanajejũ Repaũni, "Rúa re'okũ'mũ mũ'ũ", chiarũ.

13 Dios chiiche'te cho'ojũ päi chũ'una chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ päijũ'ũ. Mũsanũkona pä'icheja si'achejña pä'inare ũcuanũkore chũ'ũkũ chũ'ũñe cho'ojũ päijũ'ũ. 14 Ũcuachi'a repau'te ja'me chũ'ũkaijũ te'enare chũ'ũna chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ päijũ'ũ. Cu'ache cho'onare ro'iche chũ'ũjũ re'oja'che pä'inare pojojũ pä'inaa'me repaña. 15 Dios mũsanũkonare re'oja'che päijũ'ũ chiimũ, päipi Dios pä'iche vesũnapĩ mũsanũkonani ñajũ cu'ache cutumanea'jũ chini.

16 Päi chekũnare chẽa paacojñomana pä'iche pä'ijũ mũsanũkonare cho'ouache'te re'oja'chere cho'ojũ päijũ'ũ. Jã'ata'ni, "Chẽa paacojñomanajejũna ũcuauache cho'ore'omũ chũkũna'te", chiima'ñe cu'ache cho'ouache'te jũvoju re'oja'chechi'a cho'ojũ Dios chẽa paacojñona pä'iche päijũ'ũ. 17 Päi ũcuanũkore ña kũkũjũ re'oja'che päijũ'ũ. Chekũnare Jesure cuasanare oijũ päijũ'ũ. Diore cuasajũ, kũkũjũ päijũ'ũ. Mũsanũkona pä'icheja si'achejña canare chũ'ũkũ'te re'oja'che cutujũ'ũ.

Cristo cho'ocojñosi'ejã'che cu'ache cho'ocojñojũ re'oja'che pä'iche'te kũamũ

18 Asarepäijũ'ũ, chekũnare chẽa paacojñona. Mũsanũkonare paanare ña kũkũjũ repaña chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ päijũ'ũ. Re'oja'che paanarechi'a masi cho'okaima'ñe cu'ache paanarejẽ'e masi cho'okaijũ päijũ'ũ. 19 Päi Diore cuasakũji cu'ache cho'oma'kũpi cu'ache cho'ocojñosi'kũta'ni pe'rukũ ke'rema'ñe pani rũa re'oja'che cho'omũ. 20 Mũsanũkonapi cu'ache cho'osi'e ro'ire pe'ruma'ñe cu'ache cho'ocojñoni, ¿ũquea'che mũsanũkona re'oja'che cho'oche? Jã'ata'ni cu'ache cho'omanapi cu'ache cho'ocojñosinata'ni mũsanũkonapi ke'remaneni rũa re'oja'che cho'ome, Diopi ñato. 21 Jã'aja'ñe cho'ojũ paapũ chini chẽa paamũ Dios mũsanũkonare. Cristo cu'ache cho'omanesi'kũta'ni cu'ache cho'ocojñokũ ke'remanesi'kũa'mũ. Maini cho'okaiũ jã'aja'ñe cho'osi'kũa'mũ Repau. Mũsanũkona Repau cho'osi'ere cuasajũ ũcuaja'che cho'ojũ päijũ'ũ, mũsanũkonare cu'ache cho'oto. 22 Repau Cristo jmamakarũjẽ'e cu'ache cho'omanesi'kũa'mũ.

Ũcuachi'a te'eũ'terejẽ'e joremanesi'kũa'mũ Repau.

23 Päi Repau'te cu'ache i'kato sãĩñe cu'ache i'kamanesi'kũa'mũ Repau. Repau'te asi cho'onare, "Sãĩñe cu'ache cho'oja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare", chiimanesi'kũa'mũ Repau. Diopi päi ũcuanũko cho'oche ro'iche ũcuarepa Chũ'ũkũji repaña cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñeñe chũ'ũa'kũ chini jũvosi'kũa'mũ Repau Cristo. 24 Ũcuauji mai cu'a kurususẽ'verona jẽ'jocojñõ jũni ro'ikaisi'kũa'mũ, maipi cu'ache cho'oche'te ũhasõ re'oja'chere cho'ojũ paapũ chini. Repau Cristo mai rekoñoã vajũa'jũ chini chuenisõ ro'ikaisi'kũa'mũ maire. 25 Aperũmũ mai ovejava'na ma'are vesũjũ cavesũsõsinaja'ñe pä'isinaa'me. Jã'ata'ni chura Cristoni oveja kuirakũja'che pä'ikũni jo'e co'icheja'che cuasajũ jovorena kuirakũ cu'ache ũsekaimũ Repau maire.

3

Rũjona'me ũjũ re'oja'che pä'iche'te kũamũ

1-2 Rũjoromi, mũũjũpäi chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ päijũ'ũ, repãnapĩ Dios chũ'o cuasamana pani mũsanũkonapi repãnani ña kũkũjũ cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che päijũna ña chũ'vachiima'ñe Jesuni cuasaa'jũ chini. 3-4 Ija'chea'me re'oja'che pä'iche: Sẽ'sevũchi'a re'oja'che ñomajñarũã raña vãto pä'iche, pa-chokuri cho'osimajñarũã ju'ichena'me kãña re'ojakãña ju'iche rũarepa cuasajũ pä'ima'ñe rekoñoã re'oja'che pä'iche'te na'a rũa cuasajũ päijũ'ũ. Rekoñoã re'oja'che pä'iche, pe'kerũ pä'ichena'me re'oja'che i'kajũ pä'iche ca'nivũ airekocheja'che airekoma'ñea'me. Ũcuachi'a Diopi ñato rũa re'oja'imũ jã'aja'ñe pä'iche. 5 Aperũmũ pä'isina romi Dioni cuasajũ jã'aja'ñe pä'ijũ repaña rekoñoãpi re'ona paniasome; ũjũpäi chũ'ũñe jachama'ñe masi cho'ojũ paniasome repaña. 6 Jã'aja'ñe pani-asomo Sara. Repau ũjũ Abraham chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'oko repau'te,

“Chu'ure paaku'mu iku”, chiio paniasomo. Musanukonapi vajuchuma'ne re'oja'chere ũcuaja'che cho'ojũ pani repao chĩjana pa'ijanaa'me.

⁷ Musanukona ũjũpã ũcuaja'che murũjoromi cuasaju re'oja'che paajũ'u. Na'a koka peonajejuna masi kuiraju paajũ'u repanare, Dios ĩsiche re'oja'che pa'iche ja'me koonajejuna. Jã'aja'ne pa'iju Dioni sêto musanukona sêne asaja'mu Repau.

Re'oja'chere cho'ojũ cu'ache cho'ocojño'ne'me

⁸ Musanukona ũcuanuko sãĩnechi'a cuasaju majapãija'ne pa'iju cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. “Jã'anare na'a rua masimu chu'u”, chiima'ne sãĩnechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju pojoju pa'ijũ'u. ⁹ Pãĩ musanukonare cu'ache cho'onare sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u. Musanukonare cu'ache i'kanare sãĩne cu'ache i'kama'ne Dioni re'oja'chere sêekaijũ'u repanare. Jã'aja'ne re'oja'che cho'ojũ paapũ chini chêa paamu Dios musanukonare. Jã'aja'ne cho'oto re'oja'che cho'okaija'mu Repau musanukonare. ¹⁰ Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu jã'a: Pãiu re'oja'che pa'iu pojoku pasa chiiku cu'ache i'kachena'me jorechu'o cutuche jũvoa'ku.

¹¹ Cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'chere cho'oku paau.

Re'oja'che pa'iche'te ku'e jña re'oja'che paau.

¹² Dios re'oja'che pa'inare pãĩ kuiraku repana Repau'te sêne asaku pa'imũ.

Cu'ache cho'onareta'ni repana chiiche ũsemũ Repau,

chiimũ.

¹³ Musanukonapi si'arumu re'oja'chere cho'ojũ pa'ito pãĩ te'eujẽ'e cacu'omanejanaa'me musanukonare. ¹⁴ Jã'ata'ni musanukonapi re'oja'che cho'ojũ cu'ache cho'ocojño'ni pojoju pa'ijũ'u, Dios re'oja'che cho'okaijachere cuasaju. Pãĩ te'eũ'terejẽ'e vajuchuma'ne pa'iju kukumanejũ'u. ¹⁵ Pãijẽ'e vajuchuma'ne Cristoni cuasaju vajuchuju, “Chu'ure paaku'mu Repau”, chiiju cuasajũ'u. Si'arumu masi cuasaju pa'ijũ'u, pãipi musanukonani mai pojoju cha'ache'te sêto kuamasiñu chini. ¹⁶ Jã'ata'ni repanare ña, vajuchuju pe'kerũ kuajũ'u, “Rua masiu'mu chu'u”, chiima'ne cuasaju. Cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'ijũ'u, Jesure cuasanajeju musanukona re'oja'che pa'iche'te pãipi cu'ache cutuni kukusõa'ju chini.

¹⁷ Chekurumu Dios maire te'eñoã cu'ache cho'ocojñoa'ju chiimũ. Jã'ata'ni maipi cu'ache cho'osi'e ro'ire cu'ache cho'ocojño'to cu'amũ. Maipi cu'ache cho'oma'ne re'oja'chere cho'ojũ cu'ache cho'ocojño'to na'a re'omũ. ¹⁸ Maire Paaku Cristo mai ũcuanuko cu'ache cho'ochete ro'ikaiũ chuenisõsi'kuamũ. ũcuate'echoji peore ũcuanukore ro'ikaisi'kuamũ. Re'okujeku cu'ache pa'inani cho'okaisi'kuamũ Repau, maipi Diona'me re'oja'che paapũ chini. Maija'iu pa'iu chuenisõsi'kuta'ni Dios Rekochoji cho'okaiũna jo'e vajuraisi'kuamũ. ¹⁹⁻²⁰ Repau Cristo jũnisõ rekochoji apereparumu Noé pa'irumu ko'sauna jũnisõsina pa'icheja pa'inare chu'vajianasomũ. Aperumu repana chuta'a vajurumu Noé choovu ujavu cho'o pi'niñetu'ka repanare pe'ruma'ne cha'akuni Diore jachaju paniasome. Repavu cho'o pi'nisirumu okopi ra cheja si'acacheja ko'sa timuuna pãĩ ũcuanuko runisõsirumu ochorepanachi'a jũ'ĩne ũsecojñoasome. ²¹ Okochi'a pa'icheja repana jũ'ima'ne pani etajani re'oja'che pa'isi'eja'che mai irumu cu'ache pa'iche'te jo'kasõ Jesuni cuasaju jovo okoro'vecojño re'oja'che pa'ime chura. Okoro'veche rupũ ca'nivu pa'iche meno choachema'mũ. Pãĩ re'oja'che pa'iju repana Dios chiiche cho'onee'ne okoro'vecojño'neji cho'o ñome. Jesucristo chuenisõ tâcojño vajuraisi'ejekuna jã'aja'ne cho'ona Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²² Jesucristo Repau vajuraisirumu cunaumuna mũni Dios ujjajũtu cakã'kona kue'ne pũ ñu'iu chũ'uku ũseku pa'imũ. Aijeku ángeles chũ'unare chũ'umũ. ũcuachi'a pãĩ ũcuanukore chũ'unana'me vati chũ'unare ũsekuna repanare uache cu'ache cho'ojũ Repau ũsemamajña'ũchi'a cho'ome.

4

Dios ïsicheji masijũ chekũnare cho'okaiche'te kũamũ

¹ Jã'ajekũna Repaũ Cristo cheja pa'irũmũ cu'ache cho'ocojĩnosi'eja'che cho'ocojĩojũ cuasajũ pa'ijũ'ũ. Maipi pãire cu'ache cho'ocojĩojũ Repaũni ũcua cuasani cu'a jũvoche che'chesõme. ² Cu'are jũvomasini maire ũcuauache cho'ouache cu'a cho'oma'ñe pa'ijũ mai jũnisõñejatũ'ka Dios chiiche'te cho'ojũ pa'ijanaa'me. ³ Aperũmũ mũsanũkona Diore cuasamana cho'оче rũa jeerũmũ cho'ojũ pa'isinaa'me. ũcuauache cho'ojũ romineeju, mũmũneeju, cono ũkunachi'a pa'ijũ, vẽ've pa'ijũ rũa si'ache cho'ojũ, tũosiva'nare pojojũ pa'isinaa'me. ⁴ Chura mũsanũkonapi aperũmũ ũcuauache cho'ojũ pa'isi'ere cu'are ũhasõ repanani ja'me cho'oma'ñe pa'ijũna ña jũa'neju si'arũmũ rũa cu'ache cutujũ pa'ime mũsanũkonare. ⁵ Jã'ata'ni repana cu'ache pa'isi'e Diore ti'jũeñe nukajũ kũache pa'ija'mũ repanare, pã i jũ'isina cho'osi'ena'me vajũna cho'оче ro'iche chũ'ũkũ'te ti'jũeñe nukajũ. ⁶ Jã'aja'ñejekũna Jesucristo'te cuasache kũachũ'o, jũ'isinajatũ'ka chũ'vacojĩnosi'ea'me, repana vajũna pa'irũmũ ũcuauako cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jũecojoñũ jũnisõsinata'ni, rekoñõãpi ũcua vajũjũ Dios pa'icheja'che ai paapũ chini.

⁷ Icheja cheja si'asõrũmũ ti'api'ramũ. Jã'ajekũna rũhiñe cuasajũ cu'ache cho'ouache jũvoju re'oja'che pa'ijũ Diore sẽemasina pa'ijũ'ũ. ⁸ Ie ũcuachi'a asarepajũ'ũ: Sãĩñechi'a oirepache oiju pa'ijũ'ũ. Mũsanũkonapi sãĩñechi'a oirepani chekũrũmũ rũarepañõã cu'ache cho'onijẽ'e ũcua re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me. ⁹ Sãĩñechi'a pojojũ te'eũ'terejẽ'e cuhema'ñe mũsanũkona vũ'ña ti'anare kãĩñe ïsijũ pa'ijũ'ũ. ¹⁰ Mũsanũkonapi cho'oa'jũ chini Dios ũcuauakore si'acairo ïsisi'e Repaũ Rekochoji cho'okaiũna cho'omasiche cho'okaiñamema'ñe chekũnare re'oja'che masi cho'okaiju pa'ijũ'ũ. ¹¹ Chekũnare chũ'vani Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ. Chekũnare re'oja'che cho'okaina Diopi cho'okaiũna koka paaju rũa re'oja'che cho'okaiju paapũ, Jesucristo'te cuasanapi si'arũmũ Repaũni, "Rũa re'okũ'mũ mũ'ũ", chiiju paapũ chini. ũcuachi'a Repaũ'te cuhama'ñe si'arũmũ pojojũ, "Peore Paakũji peore Masĩ'ũmũ mũ'ũ", chiiju paũ mai. Jã'aja'ñe paau.

Jesuni cuasajũ cu'ache cho'ocojĩõñe'te kũamũ

¹² Asarepajũ'ũ, chũ'ũ cuasava'na. Pãipi mũsanũkonani cu'ache cho'oto ña jũanomanejũ'ũ. Jã'aja'ñe pa'imũ maire Jesure cuasanare, maipi mai rekoñõã Repaũ'te cuasache'te cho'o ñoa'jũ chini. ¹³ Cristo cho'ocojĩnosi'eja'che cu'ache cho'ocojĩoni Repaũ pa'isi'eja'che pa'inajejũ pojojũ pa'ijũ'ũ. ũcuachi'a Repaũ jo'e rani pã i ũcuauakore chũ'ũrũmũ mai ũcuaja'che pojojũ ja'me pa'ijachere cuasajũ pojojũ'ũ. ¹⁴ Cristoni cuasajũna pãipi mũsanũkonani cu'ache i'kato pojojũ'ũ, Dios Rekocho Masirekochoji mũsanũkonani jo'kasõma'ñe ja'me pa'ũna. ¹⁵ Mũsanũkonapi ũcuauakũji cu'ache cho'ocojĩoni pã i vanisõsi'kũpi, põse ñaasi'kũpi, jã'apãani cheke cu'ache ũcuauache cho'okũ, chekũna cho'uche'te ñakũ ja'me cutukũ ke'resi'kũpi cu'ache cho'ocojĩokũ pa'imaneju'ũ. ¹⁶ Jã'ata'ni mũsanũkonapi Jesure cuasanajejũ cu'ache cho'ocojĩoni kũkũma'ñe Repaũ neenajejũ Dioni, "Re'orepamũ, Ja'kũ", chiiju pa'ijũ'ũ.

¹⁷ Pã i ũcuauako cho'osi'e ro'iche Dios chũ'ũrũmũ ti'api'racuhamũ. Charo Repaũ neena cho'osi'ere cuasa ñaja'mũ Repaũ. Jã'a cho'o pi'ni Repaũ chũ'o jachasina cho'osi'e cuasa ña repana cu'ache cho'osi'e ro'i rũa vajũchũache peore ro'iche chũ'ũja'mũ Repaũ. ¹⁸ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ repa: Re'oja'che pa'inarejẽ'e Dios pa'icheja saiche vesato, ¿je'se pa'ija'ũ Repaũni cuasacuheju cu'ache cho'onare?

chiimũ. ¹⁹ Jã'ajekũna mũsanũkonapi Repauji chiiũna cu'ache cho'ocojũonijẽ'e cuhasõma'ñe ũcua re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'ũ, "Maire Cho'osi'kũ Dios ũcuarepa cho'okũji cho'okaija'mũ maire", chini cuasajũ.

5

Jesure cuasanare chũ'vache'me

¹ Chura mũsanũkonare kuiranani, ainani, chũ'vara chiimũ chũ'ũ, repaña pa'icheja'che aijekũ pãĩ kuirakũjekũ. Jesucristo cu'ache cho'ocojũoñe peore ñasi'kũa'mũ chũ'ũ. Repau pãĩ ũcuanũkore chũ'ũrũmũ chũ'ũ ũcuachi'a ja'me chũ'ũkũ pa'ija'mũ. ² Aina, mũsanũkonapi kuiraa'jũ chini jo'kasinare Diore cuasanare ovejava'naja'ñe pa'inare kuirajũ pa'ijũ'ũ. Kurineema'ñe, re'oja'che cho'okaineejũ, kuiracuhema'ñe Dioni pojojũ Repau chiiche'te cho'ojũ masi kuirajũ pa'ijũ'ũ repanare. ³ Mũsanũkona chẽa paacojũonare cho'ocheja'che cho'oma'ñe re'oja'che cho'o ñojũ pe'kerũ che'chojũ'ũ repanare, ña chẽa ũcuaja'che paapũ chini. ⁴ Jã'aja'ñe cho'ojũ pani maire ovejava'nareja'che Paakũji jo'e ratu pãĩ chũ'ũna tuhivũaja'ñere rũa re'oja'chere ĩsiũna koo ũcuauña'me si'arũmũ chũ'ũjũ pa'ijanaa'me mai.

⁵ Mũsanũkona na'a põsupãĩ ũcuaja'che, Ʃmũpãina'me romi, asarepajũ'ũ. Aina chũ'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'ũ. ũcuanũko, "Na'a rũa masiũ'mũ chũ'ũ", chiima'ñe, chekũna chũ'ũñe sãĩñechi'a cho'okaijũ pa'ijũ'ũ. Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

"Rũa masiũ'mũ chũ'ũ", chiina cho'oche Ʃsemũ Dios.

"Vesũva'ũa'mũ chũ'ũ", chiinareta'ni oiũ re'oja'che cho'okaimũ Repau,

chiimũ. ⁶ Jã'ajekũna, Dioni Peore Masiũni, "Peore Masiũjekũ chũ'ũre rũa vesũva'ũjekũna cho'okaijũ'ũ", chiijũ pa'ijũ'ũ, Repauji mũsanũkonani Repau'te Ʃarũmũna na'a masinare cho'oa'kũ chini. ⁷ Maire rũa oikũjekũna mũsanũkonare pa'ivesache ũcuauña kũajũ'ũ cho'okaũ.

⁸ Ñarepajũ pa'ijũ cu'ache cho'oche jũvojũ re'oja'che pa'imasijũ'ũ; vati maire cuheku chai kũni ãnisõnani ku'ekũ ku'icheja'che cacũ'onani ku'ekũ si'arũmũ ku'iu pa'imũ.

⁹ ũhasõma'ñe ũcua Dioni masi cuasajũ vati chũ'ũñe jũvojũ pa'ijũ'ũ, mai majapãijana cheja si'achejũna cana ũcuaja'che cu'ache cho'ocojũojũ pa'iche'te masijũ.

¹⁰ Jã'ata'ni mũsanũkona jmamakarũ cu'ache cho'ocojũosirũmũna Pãĩ Oi Ai Dios mũsanũkonapi koka paajũ Repau'ni na'a masi cuasajũ si'arũmũ na'a re'oja'che paapũ chini cho'okaija'mũ. ũcuauji maire Cristoni cuasajũ ũcuauña'me si'arũmũ re'oja'che paapũ chini chẽa paamũ. ¹¹ Repau'te si'arũmũ cuhasõma'ñe, "Peore Masiũ'mũ mũ'ũ", chiijũ paũ mai. Jã'aja'ñe paau.

Chũ'o saokũ cuhacho tochasi'ea'me

¹² Chũ'ũpi ñato Jesuni cuasakũ Repau chiiche masi cho'okaikũ Silvanopi tochakaiũna inũkorũchi'a chũ'vakũ saomũ chũ'ũ mũsanũkonare, Dios ũcuarepa cho'okũ maire oiũ cho'okaiche'te asa pojojũ re'oja'che paapũ chini. Chũ'ũ chũ'vachũ'ore ũcuarepare asa chẽa ũhasõma'ñe masi cuasajũ Repau'ni oicojũojũ re'oja'che cho'okaicojũojũ pa'ijũ'ũ.

¹³ Icheja Babilonia vũ'ejoopo cana Jesure cuasakuanurũ mũsanũkona chẽa paacojũoñeja'ñe Diore chẽa paacojũona ja'me chũ'o saome mũsanũkonare; chũ'ũ chĩija'iu, Marcos, ũcuachi'a. ¹⁴ Sãĩñechi'a cuasajũ oijũ sũ'ka pojojũ pa'ijũ'ũ. Mũsanũkona Cristo neena ũcuanũko re'oja'che pa'ijũ'ũ. Re'omũ.

Pedro

San Pedro jo'e chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Simón Pedro, Jesucristo'te cho'oché cho'okaiu Repau saosi'kupí ija'ova utija'ova jo'e tocha saomu musanukonare, chukuna cuasacheja'che Repau'te re'oja'che cuasaju pa'inare. Dios mai Cuasaku maire vati toa sani uuche Esekai'kupi Jesucristo Re'okujeku musanukonare ja'aja'ne cuasache jo'kasi'kua'mu. ² Maire Paaku Jesucristo pa'ichena'me Dios pa'iche masinajegu Ucuauji re'oja'che pa'iche karama'ne cho'okaiuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Dioni cuasaju re'oja'che pa'iche'me

³ Dios peore Cho'omasiujeku peore Paaku Re'okujeku maire chẽa paaku Repau pa'iche'te masia'ju chini kuaku'mu. Ucuachi'a maipi Repauni masi cuasaju re'oja'chere cho'ogu paapu chini maire karache peore isimu Repau. ⁴ Ja'aja'ne Pa'ikujeku maire Repau, "Rua re'oja'chere cho'okaija'mu chu'u", chisi'e cho'okaimu Repau, maipi rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju, jvomasiju Repau'te cuasamana ucuauache cu'ache cho'oché'te ña chẽa ucuaja'che cho'omanea'ju chini. ⁵ Ja'ajekuna Repauni cuasaju peore cho'ore'ochetu'ka cho'ogu, ñamema'ne re'oja'che cho'oché'te che'chejũ'u. Re'oja'chere cho'ogu pa'imasiche'te che'chejũ'u. ⁶ Pa'imasiju cu'a jvomasiche'te che'chejũ'u. Cu'ache cho'oché'te jvomasiju cu'ache ti'jñetojẽ'e ucu Diore cuasaju pojoju pa'ijũ'u. Ja'aja'ne pa'iju Diore masi cuasaju pojoche'te che'chejũ'u. ⁷ Ucuachi'a musanukona majapãijanare cuasaju pa'i ucuaukore oiju pa'ijũ'u.

⁸ Musanukonapi ja'aja'ne pa'iju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ito chekuna musanukona pa'iche re'oja'chere ña chẽajanaa'me, musanukonapi Maire Paakuni Jesucristoni cuasate'emapuna. ⁹ Ja'aja'ne cho'omanata'ni Dioni masi cuasavesuju repana cu'ache cho'osi'e Dios tunosõkaisi'e cavesusõsinajegu na'ava'na pa'icheja'che pa'ime. ¹⁰ Ja'ajekuna, chu'u majapãijana, musanukonani Diopi chẽa paakuna si'arumu na'a re'oja'che pa'iju Repau neena pa'iche cho'õñojũ'u. Ja'aja'ne cho'ogu pani jmamakarujẽ'e cacu'amanejanaa'me musanukona. ¹¹ Ucuachi'a musanukonare Dios Repau pa'icheja si'amacheja kakache usema'ne rua pojoku cuaaja'mu, Maire Paaku Jesucristo maire vati toa sani uuche Esekai'ku chũ'uku pa'icheja.

¹² Ja'ajekuna chu'u musanukonare repare cavesumanea'ju chini peore cuasaku si'arumu kuaku pa'ija'mu, musanukonare che'chosi'e chu'o ucuarepare masiju re'oja'che cho'ogu pa'inareta'ni. ¹³ Chu'u vajuu pa'irumujatu'ka ja'aja'ne chu'vaku pasa chiimu chu'u, musanukonapi repare cuhama'ne cuasaju paapu chini. ¹⁴ Maire Paaku Jesucristoji kuaua chu'u jmamakarũ pani jũnisõja'ne masimu chu'u. ¹⁵ Ja'ata'ni chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka che'choja'mu chu'u, musanukonapi chu'u jũnisõsirumujẽ'e ucu cuasaju paapu chini.

Jesucristo Peore Masiu re'oja'che ñokuna ñasi'ere kuamu

¹⁶ Chukuna musanukonare Maire Paaku Jesucristo masichena'me Repau jo'e rajache che'chosi'e rupũ aichu'o kuamasinapi cuasa kuarena asa kuasi'ema'mu. Chukunapi ñasinaa'me Repau pa'iche, Ucuauji Repau pa'i chũ'uku pa'iche'te rua re'oja'che ñokuna. ¹⁷⁻¹⁸ Chukuna reparumu Maire Paakuna'me aikũti Dios pa'ikũtire mũni pa'iju Repau'te Jesure re'oja'che ñoku'te ñaju Repau pa'i chũ'uku pa'iche'te kua

jñauku cunaumupi mai Ja'ku Dios Peore Paaku Re'oku i'kachu'o ija'che chiiche'te asasiname: "Iku chu'u chiia'mu. Chu'u rua oiu pojoku'mu iku", chiisi'kuamtu Dios.

¹⁹ Musanukona Dios chu'o kuasina aperumu tocha jo'kasi'e kuachu'o ucuarepa asamasiju cuasame. Chura chukuna kuasi'ere asa na'a masi cuasajũ'u. Ija'chea'me: Nami chijacheja uopuji si'añami miakuna jo'e apeatatojatũ'ka re'oja'che pa'ire'omu. Ucuaja'che Dios chũ'ũñe asa chẽa cho'ojũ pani Repau jo'e raiumucusejatũ'ka re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²⁰⁻²¹ Iere masijũ'u: Dios chu'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o pa'ikorovu repnachi'a cuasaju tochasi'epi pa'ima'mu. Jmamakarujẽ'e repna cuasache i'kamapu Dios Rekocho chũ'ũñechi'a kuaju Repau chu'o masi kuasome repna. Jã'ajekuna repna tocha jo'kasi'e Dios chu'ojeku pã repnare uache cuasaju kuacu'amũ.

2

Jorechu'o che'chona pa'iche'te kumatũ

¹ Aperumu pa'isinare Israelpãi kuanupu Dios chu'o kuanapi pa'ijuna ucuachi'a jorechu'o che'chona paniasome, "Dios chu'o kuanaa'me chukuna", chiiju jorechu'o che'chona. Irumu ucuaja'che jorechu'o che'chona rani musanukonana'me pa'ijanaa'me. Maire Paaku jũni ro'ikaisi'ere jachaju musanukonani cacu'oñu chini jorechu'o jmanukoruãchi'a che'choju teana cho'osõjanaa'me repna. ² Repna cu'ache cho'ojũ pa'iche'te Jesure cuasanapi jainuko ña chẽa repna pa'icheja'che pa'ijuna chekuna pã repna pa'iche'te ña cu'ache cutujanaa'me. Ucuarepare, "Dios chu'o cuasache cu'amũ", chiijanaa'me. ³ Repna jorechu'o che'chona kurineenajeku musanukonarejẽ'e cuasamañe rupũ repnare uachechi'a jñaañu chini cho'ojũ cu'ache che'chojanaa'me. Jã'ata'ni repna cu'ache cho'osi'e ro'i tã'tachejẽ'e peoche rua cu'ache ti'jñeja'mu repnare, aperumu Dios, "Pã cu'ache cho'onare ija'che cho'ojamũ chu'u", chiisi'epi.

⁴ Aperumu Dios ángeleva'nare Repau'te jachaju cho'osi'e cu'a tunomañe ucu cuasaku vati toana rua chijachejana sẽjoasomu, pã ucuanku cho'osi'e Repau chũ'urumujatũ'ka, quẽo suosiva'najañe paapu chini. ⁵ Ucuachi'a aperumu Noé reparumu pa'isinare chu'vasi'eta'ni repnapi jachajuna repna cu'ache cho'osi'e tunomañe ucu cuasaku oko rua ra cheja peore ko'sa timusõñe chũ'uasomu Dios, cu'anapi peore cho'osõa'ju chini. Noere re'oja'che pa'iche chu'vakũ'techi'a te'eũ'te jũ'ĩne ušekũ, chekunare sieterepanare ucuachi'a uẽsasomu Repau. ⁶ Ucuachi'a aperumu pa'isinare Sodoma vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare uusõñe'te chũ'uasomu Dios, repajoopoãpi peore uacutapoãchi'a uusõa'ku chini. Na'a pa'isirumu pa'iju cu'ache cho'ojanapi repajoopoã pa'inare cu'ache ti'jñesi'ere asa kukũ repna cu'ache cho'ochete uhasõ re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini jã'aja'ñe cho'oasomu Dios. ⁷ Jã'ata'ni reparumu Lo'techi'a uumanea'ku chini etoasomu Dios, re'oja'che pa'iu repna cu'ache cho'ochete ñaku oiu pa'isi'kure.

⁸ Repau Lot re'oja'che pa'ikujũ pã cu'ache pa'inani ja'me pa'iu repau rekocho re'oja'che cuasakujeku repnapi si'arumu cu'ache cho'ojuna ñaku ucuachi'a asaku rua oiu paniasomu repau rekocho. ⁹ Jã'are cuasaju iere masime mai: Dios Repau neenare cu'ache ti'jñeto ušekaimasiche. Ucuachi'a cu'ache pa'inare Repau pã ucuanku cho'osi'e ro'iche chũ'urumujatũ'ka chẽa vati toa sao paamasiche masime mai. ¹⁰ Pã tĩñe cuasaju repnare uachechi'a cho'onana'me Maire Paaku chũ'ũñe cuheju jachanare na'a rua cu'ache chũ'ujamũ Repau. Repna cuasaju pa'iche rua i'kaju cunaumure pa'iju peore chũ'unare ñomanarejẽ'e cuasa, kukumañe cu'ache cutunaa'me repna. ¹¹ Jã'ata'ni ángeles na'a rua koka paaju na'a rua masinata'ni Dios asaku'te jã'aja'ñe cu'ache i'kamañe ña, kukume repnare jorechu'o che'chonare.

¹² Repana jorechũ'o che'chona pa'ivesũju repanare uachechi'a cho'ojũ cuasavesũju cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me. Repana ñamamajñaruãna'me ñamanare cu'ache i'kajũ, cu'ava'na chẽa vanisõcojñoñeja'ñe cho'osõjanaa'me repana. ¹³ Repanare uache cho'orũmũ pojojũ cu'ache cho'ochejẽ'e cuasama'ñe cho'osi'e ro'i chekũnare repana cu'ache cho'osi'ejache cho'ocojñojanaa'me. Mũsanũkona chi'i sãĩnechi'a pojojũ ãu ãirũmũ ja'me chi'i vajũchũache ñoñe repanare uache rũa tĩĩne cho'ojũ jorenaa'me repana.

¹⁴ Romio'te te'eo'terejẽ'e uache ñama'ñe pa'imaru rũa cu'ache cho'onata'ni ca'namanaa'me repana. Dioni apucasajũ re'oja'che cho'o koka peova'nare jorejũ cu'ache che'chojũ cacũ'onaa'me repana. Cu'achechi'a cho'onajejũ kuri chii ainaa'me repana. Repana cu'ache ro'i Dios toana saoja'mũ repanare. ¹⁵ Ma'a rũhiñe saima'a saicuhejũ tĩima'ana sani cavesũsinaja'ñe re'oja'che pa'iche ũhasõ cu'ache pa'inaa'me repana. Beor mamakũ Balaam kurire koora chini cu'ache cho'osi'ejache cho'onaa'me repana. ¹⁶ Repaũ'te Balaamre cu'ache cho'ora chini saikũni burrava'o chũ'o i'kamava'ota'ni repaũ tĩĩne cho'ojasa chini saiche'te ũseko pãi chũ'opi i'kako ke'reko'teta'ni jachaasomũ.

¹⁷ Repana jorechũ'o che'chona oko puni oko raimana pa'icheja'che pa'ijũ oko rara chini rama'ñe tuta saochaja'che jorenajejũ vati toa rũa chijachejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁸ "Rũa masime chũkũna", chiijũ peoche i'kajũ cu'ache cho'oche ũhasõ aperepa re'oja'che pa'inare jorejũ cu'ache che'chojũ, "Ũcuauache cho'ore'omũ", chiijũ cacũ'ome repana. ¹⁹ "Chũkũna che'choche'te asa chẽa mũsanũkonare uache cho'ojũ pani re'oja'che pa'ijanaa'me", chiijũ jorenaa'me repana. Jã'ata'ni repapani re'oja'che cho'oũu chiito cu'achechi'a cho'omasinajejũna cho'ocũ'akũ'mũ repanare. Pãĩ ũcuauũko chẽa paacojñoñaja'ñechi'a pa'ijũ repana si'arũmũ cho'ojũ pa'iche ũhasõuanareta'ni ũhacu'amũ, cho'ojũ che'chesõrena. ²⁰ Cu'ache pa'isinapi Maire Paakũni Jesucristoni vati toa sani uuche ũsekaikũni cuasajũ jovo Ũcuauũji cho'okaiũna Repaũ'te cuasamana cuasacheja'che cuasajũ cu'ache cho'oche'te ũhasõ re'oja'che cho'ojũ pa'isinapi cavesũsõ jo'e cu'ache cho'ojũ pa'ito aperũmũ pa'isi'e na'a rũa cu'aja'mũ repanare. ²¹ Dioni cuasamarũ re'oja'che pa'imanare rũa cu'amũ. Jã'ata'ni Jesure jovosinapi Repaũ chũ'ũñe jachajũ Repaũ'te cuasache jo'kasõsinare na'a rũa cu'aja'mũ. ²² Jã'aja'ñe cho'ona ija'che chiicheja'che pa'ime: "Jamuchai repaũ sisosi'e jo'e ãimũ. Jo'chasẽse cuchasina cha'ophanarũna teana ũme si'si cho'osõme", chiicheja'che pa'ime.

3

Maire Paakũ jo'e raijachere kũamũ

¹ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Ija'ova utija'ova jo'e tocha saomũ chũ'ũ mũsanũkonare chũ'ũ chũ'vakũ ka'chañoã tocha saochũ'ore mũsanũkonapi cavesũma'ñe rũhiñe cuasajũ paaru chini. ² Cavesũma'ñe pa'ijũ aperũmũ Dios chũ'o kũasina tocha jo'kasi'e cuasajũ pa'ijũ'ũ. Ũcuachi'a chũkũna Repaũ saosina Maire Paakũ vati toa sani uuche ũsekaikũji chũ'ũna mũsanũkonare che'chosie cavesũma'ñe cuasajũ pa'ijũ'ũ.

³ Ie ũcuachi'a cuasajũ'ũ: Chuta'a Jesús jo'e raimarũmũ pãĩ repanare uachechi'a cuasajũ cu'ache cho'ojũ pa'ina rani pãisojanaa'me mũsanũkonare. ⁴ Ija'che i'kajanaa'me repana: "¿Je'se pa'ũna Cristo, 'Jo'e raija'mũ chũ'ũ', chiisi'kũta'ni raima'kũ? Repaũ'te jovo mai ja'kupãija'ñe pa'ijũ maire che'chojũ pa'isina peore jũnisõcuhasinaa'me. Jã'ata'ni cheja pa'iche mamarũmũpi sañoma'ñe ũcuate'e pa'imũ. Raimanejacosomũ Repaũ", chiijanaa'me. ⁵ Repana jorena mamarũmũ cho'osi'ere cuasacuhejũ jã'aja'ñe i'kame. Jã'ata'ni Diopi chũ'ũkũna cheja pa'iche

te'eñoã sa'ñekũ pa'imũ. Aperumũ Diopi i'kaũna cũnaumũ peosiumũpi paniasomũ. Ũcuachi'a Repaũji i'kaũna okochi'a pa'isi'e cheja paniasomũ. Po'ona'me chiaraã chiañaã paau chini jã'aja'ñe cho'oasomũ Repaũ. ⁶ Ũcuachi'a na'a pa'isirumũ okopi rũa ra, chejare peore ko'sa timuũna cheja pa'iche peore cho'osõasomũ. ⁷ Chura pa'iche cũnaumũna'me cheja pãĩ ũcuauũko cho'osi'e Dios cuasa cu'ache cho'osinare vati toa saoumucusena Ũcuauũji chũ'ũna peore uu sañosõja'mũ.

⁸ Ũcuachi'a, chũ'ũ majarpãijana, ie cavesuma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ: Maire Paaku cuasato te'eumucuse milrepaũsurumũja'ñeasomũ. Ũcuachi'a milrepaũsurumũ te'eumucuseja'cheasomũ Repaũ'te. ⁹ Pãĩ te'ena cuasato Maire Paaku Repaũ, "Jo'e raija'mũ chũ'ũ", chiisi'e na'mi rairũja'chere raimanesi'kũa'mũ. "Churajẽ'e rũa jeerumũta'ni rairũja'chere raimanecuhamũ Repaũ", chiime. Jã'ata'ni Repaũ'te raire'oumucusepi caranisõũna raima'ñe pa'ima'mũ Repaũ. Rupũ maini oiũ Repaũ'te jovojanapi repaña cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõ Repaũni cuasaju jovo te'ewjẽ'e cho'osõmanea'ju chini cha'akũ raima'ñe pa'imũ Repaũ.

¹⁰ Maire Paaku jo'e raiumucuse teana tĩ'aja'mũ. Ñaaũni pẽ'jeju raimaũna cha'ate'e pãĩ pẽ'jemaumucusena ñaaũ raicheja'che Maire Paaku ũcuaja'che Repaũ'te pẽ'jemaumucusena raija'mũ. Repaumũ cũnaumũ pa'iche rũa vajuchũache asoche peore uu ñañosõja'mũ. Cheja ũcuachi'a repacheja pa'ichena'me peore uu sañosõja'mũ Diopi chũ'ũna.

¹¹ Peore jã'aja'ñe ñañosõja'nejekũna asa kukũ cu'ache cho'ochẽ peore ũhasõ Repaũni masi cuasaju pojojũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona. ¹² Mũsanũkonare peore cho'ore'ochetũ'ka re'oja'chere cho'ojũ Dios Repaũ masiche peore cho'o ñoumucuserẽ cha'aju pa'ijũ'ũ, na'a na'mi raau chini. Repaumucuse cũnaumũ uu ñañosõja'mũ. Cu'amajñaruãta'ni toapi peore uu ko'sisõja'mũ. ¹³ Maita'ni Dios, "Ija'che cho'oja'mũ chũ'ũ", chiisichejñare cheja mamachejana'me cũnaumũ mamaumũre cha'aju pa'ime, re'onachi'a pa'iju re'oja'chechi'a cho'ojachejñare.

¹⁴ Jã'ajekũna, chũ'ũ majarpãijana, jã'are cha'aju peore cho'ore'ochetũ'ka Repaũna'me re'oja'che pa'iju, re'oja'chere cuasaju cu'ache peona pa'ijũ'ũ, Diopi re'oja'che pa'inani rani ñaa'kũ. ¹⁵ Maire Paaku maini oiũ vati toa sani uche'te Ŝseku maipi Repaũni jovo Ũcuauũna'me si'arumũ paaru chini cha'ache cavesuma'ñe cuasaju'ũ. Mai majarpãijana'ũ mai rũa cuasaku Pablo ũcuachi'a Diopi cho'okaiũna masiku ũcuate'ere kũaku tocha saosi'kũa'mũ mũsanũkonare. ¹⁶ Repaũ Pablo tocha saosija'o si'aja'o jã'are kũamũ. Jã'ata'ni repaja'o tochasi'e te'emajñaruã asavesache kũaku tochasi'ea'me. Jã'ajekũna Diore masi cuasamana repare asavesuju cheke Dios chũ'o tochasi'e che'chocheja'che repaña cuasachechi'a tĩĩne che'chome. Jã'aja'ñe repaña cuasachechi'a che'choju masi kũamanesi'e ro'i cho'osõjanaa'me repaña.

¹⁷ Jã'ajekũna, chũ'ũ majarpãijana, mũsanũkona chuta'a repaña raimarumũ asasina-jeju ñarepaju pa'ijũ'ũ, re'oja'che pa'iche'te repañapi rani jorechũ'ore che'chojana asa chẽa cuasaju cacũ'ocojñõne. ¹⁸ Ũcua re'oja'che pa'iju Maire Paaku vati toa sani uche Ŝsekaiku Jesucristo pa'iche'te na'a rũa che'cheju si'arumũ Repaũni na'a rũa cuasaju pa'ijũ'ũ. Irumũpi ai si'arumũ pojocojñokũ paau Repaũ. Jã'aja'ñe paau. Re'omũ.

Pedro

San Juan charo chu'o tocha saosi'ea'me

Jesucristo Puka'ku Dios pa'iche kuasi'ere kwamu

¹ Chukuna ñasi'ena'me asasi'e musanukonani Jesucristo pa'iche'te kuaku ie chu'o tocha saomu chu'u. Ucuachi'a chukuna Repau'te sũ'ka pojosinaa'me.

Apereparamu chuta'a cheja cho'omarumu sunaumure Puka'ku Diona'me paniasomu Repau Jesucristo. Sunaum Pa'ikuji icheja chejare caje pa'iu re'oja'che pa'iche mai rekoñoã vajuche jo'kasi'kuam Repau. Ucuachi'a chukunani Puka'ku Dios pa'iche'te kuaku Repau chũ'ũne kuasi'kuam Repau. ² Repau Jesús kuache asaju Repau'terejẽ'e ñasinajeju masime chukuna chura Puka'ku Dios pa'iche. Jã'ajekuna musanukonare Jesucristo Puka'kuame Pa'ikuji mai pa'ichejare caje pa'iu maire ucuanukore re'oja'che che'choche asasinajeju ucuare kuame chukuna. ³ Ucuachi'a Jesucristoji che'chokuna asasinajeju Dios pa'iche masime chukuna chura. Repau'te ñasinajeju Dios pa'iche masiju Diona'me re'oja'che ja'me pa'ime chukuna. Dios Mamaku'te Jesucristo'te ucuachi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Musanukonapi asa chẽa chukunana'me re'oja'che pa'iju ucuachi'a Diona'me re'oja'che paapu chini chukuna ñasi'e peore kuame chukuna musanukonare. ⁴ Musanukonapi ña na'a rua pojoju paapu chini tocha saomu chu'u ija'ova.

Dios re'oja'chechi'a cho'ochete kwamu

⁵ Ie chu'o chukuna'te Jesucristo che'chokuna asasi'kujeku kwamu chu'u musanukonare. Ija'che che'chosi'kuam Repau:

“Dios peore masiku'mu. Re'okujeku cu'achejẽ'e peokummu.” Jã'aja'ne chiia pãi che'chosi'kuam Jesucristo. ⁶ Pãi, “Diona'me re'oja'che pa'ime chukuna”, chiinapi cu'ache cho'oni chijachejaja'che cu'ache pa'inajeju joreme repa. Jã'aja'ne cho'ona Dios chũ'ũne cho'oma'me. ⁷ Repau Dios cu'achejẽ'e cho'oma'kujeku miañeja'ne pa'iu re'oja'chechi'a cho'oku jorema'kuammu. Mai ucujaja'che miañeja'ne pa'iju re'oja'che cho'uju joremaneni sãinechi'a pojoju pa'ijanaa'me. Ucuachi'a Dios mai cu'a tũ'nesõkaijamu, Jesucristo maire jũni ro'ikaisiejekuna.

⁸ “Pãi ucuanuko cu'ache cho'onaa'me”, chiimmu Dios. Jã'ajekuna maipi, “Cu'ache cho'omanaa'me chukuna”, chini joreme. Rũhiñe cuasamanajeju Repau i'kache jachame mai jã'aja'ne i'kani. ⁹ Jã'ata'ni maipi, “Cu'ache cho'onaa'me chukuna”, chiiju mai cu'ache cho'ochete Dioni kuato jo'e cuasamanejamu Repau. “Jã'aja'ne cho'ojammu chu'u”, chiisi'kujeku jorema'ne re'oja'chechi'a cho'omu Dios. Jã'ajekuna mai cu'ache cho'ochete Repauni karu mai rekoñoã pa'iche cu'a peore tũ'nesõkani jo'e cuasamanejamu Repau. ¹⁰ Maipi, “Cu'ache cho'omanaa'me chukuna”, chiito cu'ammu. Jã'aja'ne i'kani Dios i'kasi'ere jachaju, “Joremu Dios”, chiime mai.

2

Dios Raosi'ku Jesucristo maire sãekaimmu Puka'ku Diore

¹ Musanukonare chu'u chiijava'nare ie chu'o musanukonapi ña cu'ache cho'oma'ne paapu chini tocha saomu chu'u. Jã'ata'ni maipi cu'ache cho'oto Jesucristo Re'okujeku maire Repau Puka'kuni sãekaimmu. “Ja'ku, repa cu'ache jo'e cuasamaneju'u”, chiia sãekaimmu Repau. ² “Cu'ache cho'ona repa cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me”, chiimmu Dios. Jã'ata'ni Jesucristo mai cu'ache cho'osi'e ro'i jũni ro'ikakuna maire chura ro'iche peomu. Jã'ata'ni mairechi'a ro'ikaima'ne pãi ucuanukore ro'ikaisi'kuammu Repau Jesucristo.

³ Maipi Diore masi cuasarepani Repau chũ'ũñe jachama'ñe cho'ome. ⁴ Jã'ata'ni pãi, “Diore cuasanaa'me chũkuna”, chiinapi Repau chũ'ũñe cho'omaneni joreme repaña, Dios chũ'o ũcuarepare asa chẽamanajeju. ⁵ Dios chũ'ũñe jachama'ñe cho'ona Diore masi cuasame. Jã'ajekuna maipi Repau chũ'ũñe'te cho'oni mai Repau'te masi cuasache masime. ⁶ Jesucristo cheja pa'irumũ cu'achejẽ'e cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'kua'mũ. Jã'ajekuna pãi, “Diore cuasanaa'me chũkuna”, chiinare, “Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chiia chũ'vamũ chũ'ũ.

Pãi Dios chũ'ũsi'e asasinata'ni mamaja'ñe asaju pa'iche'te kũamũ

⁷ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ majapãijana. Ie chũ'o mũsanũkonani Dios chũ'ũsi'ere kuara chini tochamũ chũ'ũ. Jã'ata'ni mamachũ'oma'mũ ie. Aperumũ mũsanũkona asasi'ea'me. ⁸ Jã'ata'ni mũsanũkona ie chũ'o asasinata'ni mamaja'ñe asaju pa'ime chura. “Chekunare rũa cuasaju oiju pa'ijũ'ũ”, chiimũ Dios. Ichejare caje pa'ia Jesucristo pãi rũa oiu pa'isi'kua'mũ. Jã'ajekuna maire ũcuaja'che cho'ojũ paapũ chini jo'kasi'kua'mũ Repau. Aperumũ maire chijachejaja'che cu'ache pa'ijũ vesujũna re'oja'che pa'icu'asi'kua'mũ. Chura Jesucristoji cho'okaiũna miañeja'ñe re'oja'che pa'ime mai.

⁹ Pãi, “Diore cuasanaajeju miañeja'ñe re'oja'che pa'inaa'me chũkuna”, chiinapi repaña majapãijanani cuheni chuta'a chijachejaja'che cu'ache pa'ijũ Diore cuasamanajeju chũ'ochi'a i'kame.

¹⁰ Repaña majapãijanare ña oinata'ni Diore masi cuasame. ũcuachi'a Diore cuasanaajeju miañeja'ñe re'oja'che pa'ijũ cacu'ama'me repaña. ¹¹ Jã'ata'ni repaña majapãijanare cuhena Repau'ni masi cuasamarũ ũcua chijachejaja'che cu'ache pa'ijũ re'oja'che cuasachejẽ'e vesũme repaña. Chijacheja ku'inaja'ñe pa'ivesujũ na'ava'na pa'icheja'che pa'ime repaña.

¹² Mũsanũkona chũ'ũ chĩijava'na, Jesucristoni cuasaju rekoñoã cu'a tũ'nesõcojñorena iere chũ'o tocha saomũ chũ'ũ. ¹³ Mũsanũkona aina, Jesucristo'te chuta'a cheja cho'omarumũ Pa'ikũni masime. Mũsanũkona põsupãi, vati, “Cu'ache cho'ojũ'ũ”, chiiche Dioni cuasaju ũcuauji cho'okaiũna jachaju re'oja'che pa'ime.

¹⁴ Mũsanũkona chũ'ũ chĩijava'na, Mai Ja'kũre Dioni masi cuasaju pa'ime. Mũsanũkona aina, chuta'a cheja cho'omarumũ Pa'ikũ'te masime. Mũsanũkona põsupãi, Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'ime. Dios chũ'ũñe asa chẽasinajeju vati cu'ache chũ'ũtojẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'ime mũsanũkona. Dioni cuasajũna chũ'o tocha saomũ chũ'ũ mũsanũkonare ũcuaukore.

¹⁵ Diore cuasamana pa'icheja'che pa'imanejũ'ũ. ũcuachi'a repaña cho'ochaja'che cu'ache cho'oñu chiimanejũ'ũ. Jã'aja'ñe pañu chiina Diore cuhena'me. ¹⁶ Diore cuasamana ija'che pa'ime: Cu'ache cho'oneejũ, chekuna nee tũa paauache ñaju, “Chekunare na'a rũa masinaa'me chũkuna”, chiijũ cuasame. Repaña cu'ache pa'iche Dios jo'kasi'ema'mũ. Diore cuasamana cu'ache cuasaju cho'ochẽ'me jã'a cu'a. ¹⁷ Cheja si'asõpi'ramũ. Na'a pa'isirumũ cheja peoja'mũ. ũcuaja'che cu'ache cho'ona peojanaa'me. Jã'ata'ni Dios chũ'ũñe cho'oneena Repau pa'ichejare ai sani si'arumũ re'oja'che pa'ijanaa'me.

Dios chũ'o ũcuarepare che'chonana'me jorechũ'o che'chona pa'iche'te kũamũ

¹⁸ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijava'na. Chura cheja si'api'ramũ. Aperumũ mũsanũkona, “Jesucristo'te rũa cuhekũji raija'mũ”, chiiche asasinaa'me. Chura Jesucristo'te cuhena pãi jainũko rani pa'ime. Repanapi rani pa'ijũna ña, “Cheja si'asõpi'ramũ”, chiime mai.

¹⁹ Repaña Jesucristo'te cuhena maire ja'me jovo pa'isinapi Diore cuasamanajeju maire jo'ka sanisõsinaa'me. Maina'me Diore cuasana pani jo'ka saimana'asinaa'me

repana. Jã'ata'ni repanapi jo'ka sanisõrena ña masijũ, chekũna pãi, “Diore cuasamanaa'me jã'ana”, chiime repanare.

²⁰ Cristo m̄sanũkonare ja'me paaũ chini Dios Rekocho'te raosi'kũa'mũ. Ũcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Dios chũ'o ũcuarepare masime m̄sanũkona.

²¹ Dios chũ'o ũcuarepa vesujũna tocha saoma'ñe, m̄sanũkonapi ũcuare masijũna ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ. Pãi chekũna te'ena, “Dios chũ'o che'chonaa'me chũkũna”, chiiju jorechũ'ore che'choju chũ'o ũcuarepa che'choma'me. ²² Pãi Dios i'kasi'ere jachajũ, “Dios Raosi'kũma'mũ Jesús”, chiina joreme. Jã'aja'ñe i'kaju jachajũ Jesure Dios Raosi'kũre cuheju Pũka'kũ Diorejatũ'ka cuheme repaña. ²³ “Jesús Dios Mamakũma'mũ”, chini Jesuni cuasamana Pũka'kũre ũcuachi'a cuasama'me. Jã'ata'ni, “Jesús Dios Mamakũ'mũ”, chiiju Jesure cuasana Pũka'kũre Diore ũcuachi'a cuasame.

²⁴ M̄sanũkona aperũmũ asa chẽasi'e Dios chũ'ore jo'kasõma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe jo'kama'ñe cuasaju pani Dios Mamakũna'me re'oja'che pa'ijanaa'me m̄sanũkona. Ũcuachi'a Repaũ Pũka'kũ Diona'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵ Repaũ Jesucristo, “M̄sanũkona Dios pa'ichejare ai sani si'arũmũ pa'ijanaa'me”, chiisi'kũa'mũ maire. ²⁶ Chekũna pãi jorejũ cacũ'oũũ chiime m̄sanũkonare. Repaña jorena pa'iche'te kũara chini ie chũ'o tocha saomũ chũ'ũ m̄sanũkonare. ²⁷ Jesucristo m̄sanũkonani ja'me paaũ chini Dios Rekocho'te raosi'kũa'mũ. Raõna Repaũ Dios Rekocho m̄sanũkonare jo'kasõma'ñe ja'me pa'iu jorema'ñe Dios chũ'o peore ũcuarepa re'oja'che che'chokũ pa'imũ m̄sanũkonare. Jã'ajekũna m̄sanũkona chekũnare che'chonare chiima'me. Dios Rekocho m̄sanũkonare ũcuarepare che'chokũ, “Jesucristo'te cuasache jo'kasõmanejũ'ũ”, chiiũ chũ'vamũ. Repa chũ'vache asa chẽa jo'kasõma'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ.

²⁸ Asarepajũ'ũ, m̄sanũkona chũ'ũ chĩijava'na. Maipi Jesucristo'te cuasache jo'kasõmaneni Repaũ icheja mai pa'ichejana jo'e cajerũmũ ña pojojanaa'me, Repaũ'te cuasache jo'kasõmanesinajeju. Repaũ'te cuasache jo'kasõnita'ni Repaũ cajerũmũ ña vajũchujũ katiũũ chiijanaa'me mai. ²⁹ Dios Mamakũ Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ. Jã'are masini ie ũcuachi'a masime mai: Pãi re'oja'chechi'a cho'ona Dios chĩia'me, Jesucristo repanare cho'okaisi'ejekũna.

3

Diore cuasana Repaũ chĩijana pa'iche'te kũamũ

¹ Asarepajũ'ũ m̄sanũkona. Mai Ja'kũ Dios maire rũa chiiũ, “M̄sanũkona chũ'ũ chĩia'me”, chiimũ. Jã'ajekũna Dios chĩia'me mai. Pãi chekũna Diore cuasamana Dios pa'ichejẽ'e vesujũ ũcuaja'che mai pa'iche vesũme.

² Asarepajũ'ũ chũ'ũ cuasana. Chura Dios chĩia'me mai. Mai pa'ijache chuta'a vesũme mai. Jã'ata'ni chura iere masime: Icheja mai pa'ichejana Jesucristo'ji jo'e ratu Repaũ pa'iche masirepa ñajanaa'me mai jã'arũmũta'ni. Ũcuachi'a Repaũni ña Ũcuaujana carũhijanaa'me. ³ Jã'ajekũna mai Repaũ'te cuasana Repaũ jo'e rairũmũ Ũcuaujana carũhijañere cuasaju pojojũ cu'ache cho'oche ũhasõ Repaũ pa'icheja'che re'oja'che pa'ime.

⁴ Pãi cu'ache cho'ona Dios chũ'ũñe jachasõme. Cu'ache cho'oche Dios chũ'ũ jo'kasi'ema'mũ. ⁵ Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te tũ'nesõkasa chini icheja mai pa'ichejare caje pa'iu jũni ro'ikaisi'kũa'mũ. Repaũ jmamakarujẽ'e cu'ache cho'oma'kũa'mũ. Chura m̄sanũkona masime jã'a. ⁶ Pãi Jesucristo'te masi cuasana cu'are juvojũ re'oja'che pa'ime. Si'arũmũ cu'ache cho'ona Jesucristo pa'iche vesũme. Cu'are cho'ojũ Repaũ'te Jesucristo'te masi cuasama'me repaña.

⁷ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijana. Pãipi m̄sanũkonani jorechũ'ore che'choju cacũ'oũũ chiito repaña i'kachũ'o asa chẽamanejũ'ũ. Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ.

Jã'ajekuna pãi re'oja'che cho'ona Repau pa'icheja'che pa'ime. ⁸ Jã'ata'ni cu'ache cho'ona vati neenaa'me. Repau vati mamarum cu'ache cho'okũ chuta'a irumujatũ'ka cu'ache cho'okũ pa'imũ. Jã'ajekuna Dios Mamakũ repau vati cu'ache cho'ochete ũsera chini chejana cajesi'kua'mũ.

⁹ Dios chĩi, Repau'te cuasana Dios Rekocho'te paajũ si'areparumũ cu'ache cho'oju pa'ima'me. Repau chĩijeju cu'achejẽ'e cho'ocuheme repa. ¹⁰ Pãi cu'ache cho'ona Dios chĩima'me, ũcuachi'a chekunare cuasamana. Jã'ajekuna pãi cu'ache cho'oju chekunare oimanare ña, "Dios chĩima'me ina; vati chũ'ũñe'te cho'ome", chiire'omũ.

Maire ũcuaukore pãi, "Chekunare oiju pa'ijũ'ũ", chiimũ Dios

¹¹ Aperumũ Dios chũ'o apeche'cherumũ Dios chũ'ũñe chekunapi che'chojuna asasi-naa'me mũsanukona. Ija'che che'chosinaa'me repa: " 'Mũsanukona pãi sãĩñechi'a oiju cuasaju pa'ijũ'ũ', chiimũ Dios maire ũcuaukore", chiijũ che'chosinaa'me repa.

¹² Aperumũ pa'isi'kũ Caín jã'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache cho'okũ paniasomũ. Repau cho'jeuta'ni re'oja'che cho'okũ paniasomũ. Jã'ajekuna majaa'chũ Caín cho'jeute cuhekũ vanisõasomũ, vati cu'ache chũ'ũñe cho'okujekũ. Repau Caín pa'isi'ēja'che pa'imaneñũ mai. Re'oja'che pa'ijũ chekunare oiju pañũ.

¹³ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijana. Chekuna pãi Diore cuhena maire ũcuachi'a cuheme. Jã'ajekuna, "¿Je'se pa'ina jã'ana maire cuheche?", chiijũ cuasamanejũ'ũ mũsanukona. Jã'aja'ñe cho'ome pãi maire Jesure cuasanare.

¹⁴ Pãi chekunare cuasamana ũcuachi'a Diore cuasama'me. Repau'te cuasamana repa jũnisõsirumũ Dios pa'icheja saima'ñe vati toare ai sani uujũ pa'ijanaa'me. Mai Diore cuasanata'ni chekunare oinajeju chura iere masime: Repau'te cuasanajeju Dios pa'ichejana ai sani mai re'oja'che pa'ijache. ¹⁵ Pãi chekunare cuhena pãi vaina cuasache'te cuasame. Jũnisõsirumũ Dios pa'icheja saimanejanaa'me repa. Jã'a masime mũsanukona. ¹⁶ Jesucristo mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikaisi'kujekũ maire oimũ. Masime mai jã'a. Jesucristo maire oicheja'che chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pañũ. Mai re'oja'che cho'ochete ũseju chekunapi pe'ruju maire vanisõñũ chiitojẽ'e ũcua chekunare re'oja'che cho'okaiju pañũ. ¹⁷ Diore cuasana te'ena põse karama'ñe paame. Chekunata'ni Diore cuasana chũova'na pa'ime. Jã'ajekuna põse paanare, "Chũova'na pa'inare ña oiju cho'okaiju'ũ", chiimũ chũ'ũ. Ña oima'to cu'amũ. Chũova'na pa'inani ña oimaneni Diore cuasanama'me repa.

¹⁸ Asarepajũ'ũ, chũ'ũ chĩijana. Maipi, "Chekunare oinaa'me chũkuna", chiinata'ni repa re'oja'che cho'okaima'to cu'amũ. Cho'omanapi i'kani peoche i'kame mai. Chekunare oiju ũcuarepa re'oja'che cho'okaiju pañũ mai.

"Dios cho'okaija'mũ chũ'ũre", chini cuasaju vajũchũma'ñe Diore i'kache'te kũamũ

¹⁹⁻²⁰ Jã'aja'ñejekuna maipi pãi chekunani oni, "Diore masi cuasanaa'me", chiire'omũ maire. Jã'ata'ni te'eñoã mai, "Dios chũ'ũñe si'areparumũ cho'oma'kua'mũ chũ'ũ", chini oiju cuasame. Jã'ata'ni Dios peore Masiũ mai rekoñoã pa'iche peore Ñakũ mai Repau'te masi cuasache ñamũ. ²¹ Maipi pãi chekunare oiju pa'ito Diore vajũchũma'ñe sẽere'omũ. ²² ũcuachi'a maipi Repauni pojojũ Repau chũ'ũñe re'oja'che cho'oju maire uache'te sẽeto re'oja'che ïsikuna koojanaa'me mai. ²³ Ija'chere chũ'ũmũ Dios maire: "Mũsanukona chũ'ũ Neekure Jesucristoni cuasaju Repau chũ'ũñe sãĩñechi'a cuhema'ñe cuasaju pa'ijũ'ũ", chiimũ chũ'ũmũ Dios maire. ²⁴ Pãi Dios chũ'ũsi'e cho'ona si'arumũ ũcuau'na'me re'oja'che pa'ime. Dios Rekocho maini ja'me paau chini Repau Raosirekochoji ja'me pa'iu, "Dios mũsanukonare ja'me pa'imũ", chiimũ kũakuna masime mai.

4

Diore cuasana cho'ochena'me Diore cuhena cho'ochete khamu

¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Pãi musanukonare, "Dios chu'o che'chome chukuna", chiito repaña che'choche teana asamanejũ'u. Dios chu'o ũcuarepa i'kato'te, repaña che'choche asajũ'u. Rũa jainuko jorechu'o che'chona pa'ime icheja cheja. ² Jesucristo icheja cheja caje maija'iu pa'isi'kua'mu. Jã'are kũaju che'chona Dios chũ'u jo'kasi'ere chu'o che'chome. Musanukonapi repaña che'choche'te asani, "Dios Rekocho paame ina", chini repaña pa'iche cuasa masijanaa'me. ³ Repaña pãi, "Jesucristo Dios Raosi'kuma'mu", chijũ che'choni Dios Rekocho peome. Na'a pa'isirumu Jesucristo'te rũa cuhekũji rajja'mu. Musanukona repau rajjache asasinaa'me. Pãi te'ena repau cuasacheja'che cuasame chura pa'ina.

⁴ Asarepajũ'u, chu'u chũjana. Vati Diore cuhenare paaku'mu. Musanukonata'ni Dios chẽa paacojñonajeju repanare cajejame, Diopi ja'me pa'iu cho'okaiuna. Vati na'a rũa masiku'mu Dios. ⁵ Cu'ache che'chona vati neena'me. Jã'ajekuna repau chũ'ũne'te i'kaju che'chojuna Diore cuhena pãi asaju pa'ime. ⁶ Pãi Diore cuasana chukuna Repau raosina che'choche'te asaju pa'ime. Repau'te cuasamanata'ni asacuheme. Jã'ajekuna Dios chu'o asacuhenare ñani, "Diore cuasamanaa'me jã'ana", chiire'omu. Jã'ata'ni pãi Dios chu'o asaneenare, "Diore cuasame ina", chini repaña pa'iche'te ña masire'omu maire.

Dios pãi ũcuaukore oiche'te khamu

⁷ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. ũcuauko sãĩnechi'a cuasaju pañu mai. Jã'aja'ne paaru chini chũ'u jo'kasi'kua'mu Dios maire. Pãi chekunare cuasana Dios chũijeju Repau pa'iche masime. ⁸ Pãi ũcuaukore oiku'mu Dios. Jã'ata'ni pãi chekunare cuasamana maire Oiku'te Diore cuasama'me. ⁹ Dios Repau Mamaku'te ũcuate'euni chejana casosi'kua'mu, maipi Repau'ni cuasaju re'oja'che pa'iju mai jũnisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani paaru chini. Jã'ajekuna maipi Dios Mamaku'te casosi'ere cuasani, "Dios maire rũa oimu", chijũ cuasame mai. ¹⁰ Mai rekoñoã uache cuasaju chareparo Dioni cuasamanesinaa'me mai. Repau Dios maire rũa oikujeku Repau Mamaku'te chejana casuuna caje pa'iu mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiu chuenisõsi'kua'mu Repau.

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire rũa oiuna mai ũcuachi'a chekunare rũa cuasaju oiju pañu. ¹² Pãi te'eujẽ'e Diore ñamanaa'me. Jã'ata'ni maire chekunare cuasanare Dios ja'me pa'imũ. Jã'ajekuna maini ũcuauji cho'okaiuna chekunare si'arumu na'a rũa cuasaju pa'ijanaa'me. ¹³ Dios maini ja'me paaũ chini Repau Rekocho'te raosi'kua'mu. ũcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios maire ja'me pa'iche masime mai. ũcuachi'a mai Repauna'me re'oja'che ja'me pa'iche masime.

¹⁴ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chejana casosi'kua'mu, Repau'te cuasanani Mamakũji chẽa paaku vati toa sani uuche'te ũsekaũ chini. Chukuna Repau'te Jesucristo'te cheja pa'irumu ñasinajeju Repau pa'iche'te pãi ũcuaukore kũaju pa'ime, masia'ju chini. ¹⁵ "Jesús Dios Mamaku'mu", chiinachi'a pãi Diona'me re'oja'che pa'ime. ũcuachi'a Repau'te cuasanare jo'kama'ne ja'me pa'imũ Dios.

¹⁶ Dios maire rũa oiche'te masiju Repau'te cuasame mai. Pãi ũcuaukore rũa oimu Dios. Jã'ajekuna pãi chekunare cuasache jo'kasõmana Diona'me re'oja'che pa'ijuna Repau repanare jo'kama'ne ja'me pa'imũ. ¹⁷ Jesucristo Repau Pũka'kure vajuchũma'ne cuasamu. Mai ũcuaja'che Repau'te Diore vajuchũma'ne cuasaju pa'ime, Repau'ni maini oiuna. Na'a pa'isirumu Dios pãi ũcuaukore repaña cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chũ'ũja'mu. Maita'ni Repau'te cuasaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'inajeju vajuchũmanejanaa'me reparumu tĩ'ato. ¹⁸ Jã'ata'ni, "Dios maire cu'ache cho'oja'mu", chijũ cuasani vajuchũra'ame. Vajuchũju, "Dios maire oima'mu",

chijju cuasara'ame. Jã'ata'ni, “Dios maire rua oikujekũ cu'ache cho'omaneja'mũ”, chini cuasaju Repau'te vajuchũma'ñe cuasame.

¹⁹ Pãi te'eujẽ'e chuta'a Repau'te cuasamarũmupi pãi ũcuaukore oikũ'mũ Dios. Jã'ajekũna mai ũcuachi'a Repau'te maire charo cuasasi'kujekũna chura sãĩñe cuasame.

²⁰ Pãi te'ena, “Diore cuasanaa'me chũkũna”, chiime. Jã'ata'ni repanapi chekũnani majapãija'ñe pa'inani cuheni jorenajeju peoche i'kame. Chekũnare majapãijanare repana ñanare cuhena, “Diore Ñoma'kũreta'ni cuasame chũkũna”, chiina peoche i'kame.

²¹ Jesucristo maire ija'che chũ'u jo'kasi'kũa'mũ: “Mũsanũkona pãi Diore cuasana pani ũcuachi'a chekũnare pãi cuasaju pa'ijũ'u”. Jã'aja'ñe chũ'u jo'kasi'kũa'mũ Repau maire.

5

Diore cuasana Ũcuauji cho'okaiũna vati chũ'uñe si'arũmũ cho'oma'ñere kũamũ

¹ “Pãi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kũa'mũ Jesús”, chini cuasana Dios chĩia'me. Dios chĩi chekũna Repau'te cuasanare mai Ja'ku Dios chĩijeju na cuasame. ² Maipi Dionĩ cuasaju Repau chũ'uñe cho'oni, “Chekũnare Dios chĩi cuasame mai”, chiire'omũ. ³ Maipi Dios chũ'uñe'te cho'oni Repau'te masi cuasame. Ũcuauji maini cho'okaiũna Repau chũ'uñe cho'ovesama'mũ maire. ⁴ Repau chĩi, “Dios maire oia cho'okaija'mũ”, chijju cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiũna vati chũ'uñe cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ome. ⁵ “Jesús Dios Mamaku'mũ”, chijju cuasanachi'a koka paaju vati chũ'uñe cho'oma'ñe pa'ime.

Dios Mamaku pa'iche'te kũamũ

⁶ Jesucristo icheja chejare caje pa'iu okorocojñosi'kũa'mũ. Na'a pa'iu mai cu'ache cho'oche'te ro'ikaiũ kurususẽ'verona jẽ'jo nukorena jũnisõ chie meosi'kũa'mũ. Dios Rekochoji ũcuarepare chũ'o kũakũna Jesús pa'iche masime mai. ⁷ Chotena cũnaũmũ pa'ina, “Jesús Dios Mamaku'mũ”, chijju kũame maire. Mai Ja'ku Dios Repau chũ'ore kũamũ maire. Repau Mamaku ũcuachi'a kũamũ. Repau Rekocho ũcuachi'a kũamũ maire. Chotena ũcuate'ere chũ'o kũame maire. Jã'aja'ñe kũajũna masime mai Jesús pa'iche. ⁸ Ũcuachi'a chotemajña Repau cheja pa'irũmũ cho'osi'ere cuasaju Repau pa'iche masime mai. Repau'te Jesure okoroumucuse Dios Rekocho ũkupoja'iu cajesi'kũa'mũ. Cajeu na Dios cũnaũmupi ija'che i'kasi'kũa'mũ: “Chũ'u chĩia'mũ mũ'u”, chiisi'kũa'mũ Dios. Na'a pa'iu Repau Jesús Dios Mamakujekũ Repau chiepi mekũna jũni ro'ikaisi'kũa'mũ maire. ⁹ Pãipi ũcuauache i'kato repana i'kache'te asa cuasame mai. Jã'ajekũna Dios na'a rua masiku i'kasi'e, “Ũcuarepaa'me”, chijju na'a rua cuasañu mai, Repau, “Chũ'u chĩia'mũ Jesús”, chiisi'e. ¹⁰ Dios Repau Mamaku pa'iche kũasi'e pãi te'ena asa jachama'ñe cuasaju pa'ime. Chekũnata'ni Dios kũasi'e asa jachaju, “Joremũ Dios”, chini, cuasama'me. ¹¹ Dios Repau Mamaku pa'iche'te kũaku ija'che i'kaasomũ: “Chũ'u chĩire cuasanachi'a jũnisõsirũmũ chũ'u pa'ichejare rani ai pa'ijananaa'me”, chinasomũ Dios. ¹² Dios Mamaku'te cuasana jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijananaa'me. Repau'te Dios Mamaku'te cuasamanata'ni vati toana ai sani uuju pa'ijananaa'me.

Cuhacho chũ'vasi'ea'me

¹³ Mũsanũkona Dios Mamaku'te cuasana jũnisõsirũmũ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijananaa'me. Jã'are masia'ju chini mũsanũkonare ie chũ'o tocha saomũ chũ'u. ¹⁴ Jã'ajekũna, “Dios maire cho'okaija'mũ”, chini masiju Repau chũ'uñe cho'ojũ maire uache'te sẽeto asa, ñsimũ Dios mai Repau'te sẽeñe. Jã'are masiju vajuchũma'ñe

maire uache sēeme mai Repau'te. ¹⁵ Dios mai sēeñe peore asamu. Jã'are masiju, "Mai sēeñe Dios cho'okaija'mu", chijju masime mai.

¹⁶ Musanukonapi chekuna pãi cu'ache cho'oche'te ñani Dioni sēekaijũ'u repanare. Dioni sēekaito repanare re'oja'che pa'iche cho'okaija'mu Dios. Jã'ata'ni repanapi cu'ache cho'oche'te jmamakarujẽ'e ũhacuheto Dioni sēekaijũ'u repanare chiima'mu chu'u. Cu'ache cho'oche ũhamanare jũnisōsirumu vati toana saoja'mu Dios, repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini. ¹⁷ Pãipi ũcuauache cu'ache cho'oto cu'amu. Dios rua cuhemu jã'aja'ñe cho'oche. Jã'ata'ni cu'ache cho'onapi repana cu'ache cho'oche'te ũhasōru Dios repana cu'ache cho'osi'e tunosō jo'e cuasama'mu.

¹⁸ Pãi Diore cuasana Repau chĩijeju si'areparumu cu'ache cho'ojũ pa'ima'me. Vati repanare Diore cuasanare cu'ache chũ'ura chiimu, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Jã'ata'ni Jesucristo Dios Mamakũji ũsekaiuna repana cu'ache cho'oma'ñe pa'ime. Jã'are masime mai. ¹⁹ Pãi Diore cuhena vati chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ime. Maita'ni Dios chũ'uñe'te cho'ojũ pa'inaa'me Repau neenajeju. Jã'are masime. ²⁰ Jesucristo, Dios Mamaku chejare caje pa'iu Puka'ku pa'iche'te che'chosi'kua'mu, pãipi Diorepau pa'iche'te masia'ju chini. Jã'are masime mai. Dios Mamarepakuni Jesucristo'te masi cuasanajeju Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me mai. ²¹ Asarepajũ'u, chu'u chĩijana. Vati chũ'uñe cho'oma'ñe pa'ijũ'u. Re'omu.

Juan

San Juan jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chekunare oichena'me chũ'o ũcuarepa i'kache'te kũamũ

¹⁻² Chũ'u aiva'ũpi mũ'ũre Diore cuasako'te ie chũ'o tocha saomũ, mũ'u chĩiva'nare ũcuachi'a. Mũsanũkonare cuasakũ pa'imũ chũ'u mai ũcuauũko Dios chũ'o asa chẽasinajejũ. ũcuachi'a chekũna Dios chũ'o asa chẽasina ũcuauũko mũsanũkonare rũa cuasame. Repau chũ'o ũcuarepajekũna si'arũmũ cuasajũ pa'ijanaa'me mai. ³ Mai Ja'kũ Dios Repau Mamakũ Jesucristona'me rũa cuasajũ re'oja'che cho'okaime maire. ũcuachi'a maini oijũ cho'okaijũ re'oja'che pa'iche jo'kame repa. ⁴ Mai Ja'kũ Dios ija'che chũ'ũmũ maire: "Mũsanũkona pãi, chũ'u chũ'o ũcuarepare asa chẽa cho'ojũ pa'ijũ'u", chiiũ chũ'ũmũ. Diopi maini jã'aja'ñe chũ'ũna mũ'u chĩiva'na te'ena ũcuarepa cho'ojũ pa'ime. Repanapi jã'aja'ñe pa'ijũna ñakũ rũa pojomũ chũ'u. ⁵ Asarepajũ'u mũ'u. Dios chũ'ũsi'ere aperũmũqueere mũ'ũni kũara chini tocha saomũ chũ'u. Chura mama chũ'u jo'kasi'ema'mũ ie chũ'o. Aperũmũ mũsanũkona asasi'ea'me ie. Ija'chea'me repa: "Chekunare cuasajũ sãiñechi'a re'oja'che cho'ojũ paũu mai", chiiũ chũ'vamũ chũ'u. ⁶ Jã'ajekũna chekunare re'oja'che cho'ojũ paũu mai. Aperũmũ jã'aja'ñe chũ'u jo'kasi'kua'mũ Dios maire. Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ chekunare cuasana Diore ũcuachi'a cuasame repa.

Re'oja'che pa'inare jorejũ cacũ'ona pa'iche'te kũamũ

⁷ Pãi jainũko jorejũ ija'che che'chome: "Jesucristo cheja caje maija'ũ pa'imanesi'kua'mũ", chiijũ che'chojũ pa'ime, chekunapi repa jorejũ che'choche'te asa chẽaa'jũ chini. Jã'aja'ñe i'kana Jesucristoni cuhejũ chekunani cacũ'oũ chini i'kame, re'oja'chere ũsejũ. ⁸ Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ'u. Mũsanũkonapi pãi jorena i'kachũ'ore asa chẽato Dios re'oja'che ĩsira Chiisi'kũ ĩsimaneja'mũ mũsanũkonare. Jã'ata'ni mũsanũkonapi pãi jorena chũ'o asa chẽama'ñe re'oja'che pa'ito mũsanũkonare re'oja'che pa'iche karama'ñe ĩsija'mũ Dios.

⁹ Jesucristo che'chosi'e asasinapi jo'kasõ Repau che'chomanesi'ere tĩĩñere cuasato cu'amũ. Jã'aja'ñe cho'ona Diore cuasamanaa'me. Jã'ata'ni Repau che'chosi'e jo'kasõma'ñe cuasajũ pa'ina mai Ja'kũ Diore ũcua cavesũma'ñe cuasajũ pa'ime. ũcuachi'a Dios Mamakũ'te Jesucristo'te cuasajũ pa'ime repa. ¹⁰ Pãi rani Jesús che'chomanesi'ere jorechũ'ore che'chonare pojomanejũ'u. ũcuachi'a mũsanũkona vũ'ñana rani kãũu chiito ũsejũ'u repanare. ¹¹ Mũsanũkonapi repanani pojoni repa cu'ache cho'ochete ja'me cho'okaime.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹² Mũsanũkonare chũ'o rũa kũara chiimũ chũ'u. Jã'ata'ni utija'ova tocha saocuhemũ chũ'u. Chũ'ũrepaũji mũsanũkonani sani ñakũ i'kara chiimũ chũ'u. Jã'ajekũna chũ'ũpi sakũna ti'jñeñe cutujũ pojoũu mai. ¹³ Mũa'cho, Diopi chẽaũna Repau'te cuasako mamachĩi chũ'o saome mũsanũkonare. Re'omũ.

Juan

San Juan cuharepacho chũ'o tocha saosi'ea'me

Gayo re'oja'che pa'iche'te kũamũ Juan

¹ Chũ'u aiva'upri mũ'ure Gayo'te ie chũ'o tocha saomũ. Diore cuasakũjekũna mũ'ure rũa oiũ cuasamũ chũ'u.

² Asarepajũ'u, chũ'u cuasakũ. Mũ'u Diore cuasakũjekũ re'oja'che pa'iche masimũ chũ'u. Jã'ajekũna mũ'ure Dioni si'arũmũ sũekaimũ chũ'u, re'oja'che ti'jũea'kũ chini. Ũcuachi'a mũ'upri jũ'ima'ũe vajũũ paaũ chini sũekaimũ chũ'u. ³ Icheja chũ'u pa'icheja pãi te'ena Diore cuasana rani pa'ijũ mũ'u Dios chũ'ũũe rũhiũe cho'okũ Repaũ chũ'o ũcuarepare cuasakũ pa'iche'te kũarena asa pojosi'kũa'mũ chũ'u. ⁴ Chũ'u chĩijana Dios chũ'ũũe cho'oju re'oja'che pa'ito asa rũa pojokũ'mũ chũ'u.

⁵ Asarepajũ'u, chũ'u cuasakũ. Mũ'u chekũnare Diore cuasanare re'oja'che kuirakũ pa'ikũ'mũ, mũ'u aperũmũ ñamanesinarejatũ'ka. ⁶ Te'ena mũ'u repanare cuasakũ re'oja'che cho'okaisi'e ichejana rani chũkũna'te ũcuanũkore Jesucristo'te cuasakuanupũ'te kũasinaa'me. Chekũna Dios chũ'o che'chona mũ'ure ti'ato ũcuachi'a kuirakũ pa'ijũ'u repanare. Repanapi jo'e chekũchejana saito repana chiiche cho'okani saojũ'u repanare, Diopi pojoa'kũ. ⁷ Diopi chũ'ũkũna ku'ijũ Repaũ chũ'ore che'choju pa'ime repana. Diore cuasamanare, "Chũkũna'te kuirajũ'u", chiima'ũe ku'ime repana. ⁸ Jã'ajekũna maipi Diore cuasanapi kuirañũ repanare. Jã'aja'ũe cho'oni repanare ja'me cho'okaimẽ mai, pãipi Dios chũ'ore asaa'ju chini.

Diótrefes cu'ache cho'osi'ena'me Demetrio re'oja'che pa'isi'ere kũamũ

⁹ Aperũmũ chũ'u mũsanũkonare Jesucristo'te cuasakuanupũ'te chũ'o tocha saosi'kũa'mũ. Jã'ata'ni Diótrefes pãi chũ'ũkũ pasa chini chũ'u tocha saosi'ere asacũhekũ, "Juan chũ'ure chũ'ũkũma'mũ", chiniasomũ. ¹⁰ Jã'ajekũna repaũ cho'oche mũsanũkona pa'icheja saisirũmũna peore kũaja'mũ chũ'u. Chũkũna'te rũa cu'ache cutukũasomũ repaũ. Jã'achi'a cho'oma'ũe chekũnare Jesucristo pa'iche'te che'choũũ chini sainare ũcuachi'a cuhekũasomũ repaũ. Ũcuachi'a chekũna repanare pojokũũ chiito ũsekũ Jesure cuasakuanupũ ja'me pa'iche ũsekũasomũ repaũ. ¹¹ Asarepajũ'u, chũ'u cuasakũ. Cu'ache cho'ona pa'iche ña chẽa ũcuaja'che pa'imanejũ'u. Re'oja'che cho'ona pa'iche'te ña chẽajũ'u. Re'oja'che cho'ona Dios neenaa'me. Cu'ache cho'onata'ni Dios neenama'me.

¹² Demetrioreta'ni pãi ija'che i'kame: "Demetrio rũa re'okũ'mũ. Dios chũ'ũũe ũcuarepa cho'okũ'mũ", chiijuasome. ũcuanũko repaũ'te jã'aja'ũe i'kajũ ũcuarepare i'kame. Chũ'u ũcuachi'a, "Re'okũ'mũ repaũ", chiiũ kũakũ'mũ chekũnare. Jorema'mũ chũ'u. Masimũ mũ'u jã'a.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹³⁻¹⁴ Mũ'ure chũ'o rũa kũara chiimũ chũ'u. Jã'ata'ni rupũ tochasi'epi kũacũhemũ chũ'u. Mũ'ure na'mi sani ñara chiimũ chũ'u. Chũ'upri sakũna ti'jũeũe ñaju cutujanaa'me mai. ¹⁵ Re'oja'che pa'ijũ'u mũ'u. Icheja pa'ina maire re'oja'che cho'ona Diore cuasana chũ'o saome mũ'ure. Mũ'u pa'icheja pa'inare chũkũna'te chiinare chũ'o sa kũakajũ'u. Re'omũ.

Juan

San Judas chu'o tocha saosi'ea'me

Dios chēacojñosinare Judas tocha saosi'ea'me

¹ Chu'u, Judas, Santiago cho'jeuji, Jesucristo chũ'ũñe cho'okaikujji musanukonare ija'ovana ie chu'o tocha saomu, mai Ja'ku Diopi oiũ chēa paakuna Jesucristo cu'ache ũsekaicojñonare. ² Diopi musanukonare chiũ oiũ rekoñoña re'oja'che pa'iche karama'ñe isiku paau.

Jorechu'o che'chona pa'iche'me

³ Asarepajũ'u, chu'u majarpãijana chu'u cuasana. Musanukonare Dios re'oja'che pa'iche jo'kasi'ena'me Repau maire vati toa saochē ũsekaiche'te kuaku rua tocha saouache cuasaku pa'isi'kua'mu chu'u musanukonare. Jã'ata'ni chura chekere kuaku chu'vachu'ore tocha saochē pa'imũ chu'ure, musanukonapi Diore masi cuasache'te peore cho'ore'ochetu'ka cho'oju cuasaju maire Repau neenare jo'kasi'ere ũcua cuasaju paaru chini. ⁴ Pãipi rua joremasinapi te'ena musanukonani ja'me jovo chi'ijuna, jã'aja'ñe kuaku tochache pa'imũ chu'ure, Dios chu'o pa'ikorovu aperumu, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanana'me", chiiche tocha kuacojñosinapi musanukonani ja'me pa'ijuna. Cu'anajegu ija'che chu'vame repana: "Mai Cuasakujji Diopi maini oiũ cu'ache cho'ochē cuasamauna ũcuauache cu'ache cho'oto re'omu", chiiju chu'vaju Maire Paaku'te Jesucristo'te Mai Aire jachaju pa'inaa'me repana.

⁵ Ie ũcuare masinaretani musanukonapi cuasaju che'chea'ju chini kuara chiimu chu'u: Maire Paaku Dios Israelpãi Egipto cheja pa'isinare etua ra Repau chũ'ũñe asa jachaju cuasamanare pãi peochējana jũnisõñe chũ'uasomu. ⁶ ũcuachi'a ángeles te'enare Repau chũ'ũ jo'kasi'ere pa'icuheju repanare uachechi'a paũ chiijuna Repau pa'icheja eto si'arumu chijacheja pa'ichejana chēa quēo suo paacheja'che paamu Dios repanare, ũcuauko cho'osi'e ro'iche Repau chũ'ũmucusejatũ'ka. ⁷ Aperumu pa'isina Sodoma vũ'ejoopo canana'me Gomorra vũ'ejoopo pa'ina repajoopoã kueñe cajoopoã pa'inana'me cho'ocojñosi'e ũcuachi'a cuasajũ'u. Repana pa'imanare ũcuauanare ja'me kãiju, umurpã ũcuajanare umuneeju ũcuachi'a romi ũcuajanare romineeju cheke si'ache cu'a cho'oju pa'ijuna Dios repanani pe'rukũ sējokũ cho'ouna toa chachama'ñe uutoapi tuãni uosōasomu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Jã'aja'ñe cho'oasomu Dios maipi repana cho'ocojñosi'ere cuasa kũku cu'ache cho'oma'ñe pa'iju re'oja'chere cho'oju che'chea'ju chini.

⁸ Repana, musanukona pa'icheja pa'ina, cu'ache che'chona ũcuaja'che repana uo kãni ñañechi'are che'choju repana ca'nivũãpi cu'ache cho'oju, Maire Paaku chũ'ũñejẽ'e jachaju cuheju, cunaumu pa'iju chũ'ũnare ñomanarejẽ'e vajuchuma'ñe cu'ache cutunaa'me. ⁹ Angeles chũ'ũkuta'ni Miguel, repau Moiseni tãra chini vati aina'me cavarumu, repauni vajuchũku cu'ache i'kama'ñe, "Diopi mu'ũ cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũ'ka", chinasomu repau'te. ¹⁰ Repana jorechu'o che'chonata'ni repana ñamamajñaruãna'me ñamanare cu'ache i'kanaa'me. "Rua masinaa'me chũkuna", chiinata'ni cu'ava'na masichechi'a masinaa'me. Repana masichechi'a cho'oju si'arumu na'a rua cu'ache cho'oju cho'osõju pa'ime repana.

¹¹ Repanapi Caín pa'isi'ēja'che pa'iju chekunarejẽ'e cuasama'ñe cu'are cho'ojuna Diopi chũ'ũna rua chu'ova'nare cu'ache ti'jñeja'mu repanare. ũcuachi'a kurire kooũ chini Balaam cho'osi'ēja'che cu'are ũcuauache cho'oju pa'ime. ũcuachi'a Coré cho'osi'ēja'che Dioni jachaju cho'osõjanaa'me repana, jachache ro'i.

¹² Musanukona chi'i sãñechi'a cuasaju pojojũ ãu ãirumu ja'me chi'i chekunare jmamakarujẽ'e ña kũkuma'ñe vajuchuache ñoñe cho'oju rua soju cono ũkujũ ãu

ãinaa'me repana. “Chekunare pãi kuiranaa'me chukuna”, chiinata'ni repanachi'a meñe kuiranaa'me. Jã'aja'ñe cho'oju oko rara chini rama'ñe tuta saочеja'che jorenaa'me repana. Ūcuachi'a sũkiñũã repañũã ãiñe kũirumu tĩ'ato kũimañũãja'ñe pa'ime. Saivũãre ruta ũharena jũnisõsiñũãja'ñe pa'ime repana. ¹³ Ūcuachi'a repana cu'ache cuasache chiachaji fa'akuna sui'rika rua meno ji'richeja'che rua i'kaju vajuchũache cho'o ñoju pa'inaa'me repana. Ma'jñoko repana ku'ima'ña saiju cavesusõ tiiñe saicheja'che cu'ache pa'iju Diopi chũ'ũna rua chijachejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

¹⁴ Ūcuachi'a Enoc Adán majanajeũ mamaku majanajeũ chĩ pa'isi'ku Dios chũ'ore kũakaiũ repana jorena cho'ocojñoja'ñe ija'che kũaku i'kaasomu: “Diore Repau neena ángeles rua jainũkona'me raiũna ñamu chũ'ũ. ¹⁵ Pãi ũcuanũko cho'osi'ere ro'iche chũ'ũra chini raimũ. Cu'anani repana cu'ache cho'osi'e ro'i, ũcuachi'a cu'anajeju Repau'ni jachaju cuheju cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chũ'ũra chini raimũ Repau”, chinasomu repau Enoc. ¹⁶ Repana jorena si'arumu ke'rechechi'a pa'iju, cu'ache i'kaju repanare uachechi'a cu'ache cuasanaa'me. Repana pa'ichechi'a meñe i'kaju pojonapi, chekunare ũcuanani re'oja'che cho'okaaru chini joreju re'oja'cheja'che i'kanaa'me repana.

Ñarepaju pa'ijũ'ũ; jorenapi cacũ'ojũ

¹⁷ Jã'ata'ni musanũkona chũ'ũ majapãijana chũ'ũ cuasana, asarepajũ'ũ. Maire Paaku Jesucristo saosina musanũkonare kũasi'e cuasajũ'ũ, ija'che i'kasi'e: ¹⁸ “Na'a pa'isirumu Jesucristo chuta'a jo'e raimarumu pãi musanũkonana'me pa'ina Repau'te masi cuasamanajeju pãisojanaa'me musanũkonare, repanare uachechi'a cu'ache cho'oju pa'inajeju”, chiisinaa'me. ¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacojñosina musanũkonana'me pa'ina jorena ũcuanaa'me. Jesure cuasamana pa'iche pa'iju Dios Rekocho'te peoju ũcuauache cho'oju cacũ'ojũna pãi te'ekuanuchi'a kũũsõju pa'ime.

²⁰ Jã'ata'ni musanũkona chũ'ũ majapãijana chũ'ũ cuasana, asarepajũ'ũ. Musanũkona cuasache'te Dios chũ'o na'a rua che'cheju masi rũhiñe pa'ijũ'ũ. Ūcuachi'a Dios Rekocho kũache'te sũeju pa'ijũ'ũ Repau'te. ²¹ Dios maire oiche'te cavesuma'ñe cuasaju ũcuachi'a Maire Paaku Jesucristo maini oiũ Dios pa'ichejana ai sajaumucusere cuasaju cha'aju pa'ijũ'ũ.

²² Masi cuasamanare oiju cho'okaijũ'ũ, masi cuasaa'ju. ²³ Toana tuãnisõcuhana'ña cu'ache pa'inare tũũseju chẽa kũñoñeja'ñe cho'okaijũ'ũ. Chekunare cu'ache cho'onare oiju repana cho'oche ña ũseju repana cho'ocheja'che cho'oma'ñe re'oja'chere che'choju pa'ijũ'ũ.

Dioni pojoku i'kasi'ea'me

²⁴⁻²⁵ Dios Ūcuate'eũji Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekuna maire vati toa sani uuche Æsekaikũji peore Masikũji cho'okaiũna Repau'te cuasache ũhasõma'ñe cuasaju re'oja'che pa'iju rua pojoju pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna Repau'te cuasache ũhasõmaneni cu'ache peonapi Repau'te re'oja'che ñoku'te ti'jñeñe sani re'oja'che pa'ijanaa'me mai. Dios re'oja'che pa'iu, Aijeku Pãi Ūcuanũkore Paaku, peore Masiũjeku chuta'a cheja peorũmũjẽ'e pa'iu irũmũjẽ'e pa'iu si'arumu pa'ikũ'mũ Repau. Re'omu.

Judas

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me

Dios Jesucristo'te i'kaku ñosi'ere kwamu

1 Ie chu'o iphuro tochasi'e icheja cheja churepara cho'ocojñojañere Dios Jesucristo'te kaku ñosi'easom, Ūcuaji Repa neenani ūcuare ñoku kuaa'ku chini. Diopi kaku ñona Jesucristo asa chu'u Juan Repa'te cho'оче cho'okaiku pa'ichejana ángelni raosi'kua'm, ūcuare chu'uni kaku ñoa'ku chini. ² Dios i'kasi'ere ángelpi rani ñoku kuauna asa ūcuare kaku ie tocha saomu chu'u musanukonare.

³ Ūcuaku'te pa'u'te iphuro tochasi'ere ñaku i'kakaiku'te re'oja'che ti'ñeja'm. Repa ñaku i'kakaiche'te asa chēa cho'onare ūcuachi'a re'oja'che ti'ñeja'm. Iphuro tocha kuasi'e cho'orum ti'api'ram.

Jesucristo'te cuasakuanupūāre sieterepajoopō canare Juan tocha saosi'ere kwamu

⁴ Chu'u, Juanpi, musanukonare Asia cheja cajoopō sieterepajoopō canare Jesucristo'te cuasakuanupūāre iere chu'o tocha saomu: Dios irumu pa'im. Chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikasom Repa. Ūcuachi'a si'arumu pa'iku'm Repa. Ūcuaji oiu re'oja'che cho'okaa musanukonare, pojoj paaru chini. Ūcuachi'a Dios Rekocho Repa chu'uku ñu'isaivu ti'ñeñe'te pa'u re'oja'che Cho'okairekochoji oiu re'oja'che cho'okaa musanukonare, pojoj paaru chini. ⁵ Ūcuachi'a Jesucristo Dios pa'iche chu'o ūcuarepa Kakuji oiu cho'okaa musanukonare, pojoj paaru chini. Repa Jesucristo jo'e jū'imanējañere chareparo jūni vajuraisi'kua'm. Ūcuachi'a cheja pa'inare pāi chu'unare ūcuauko Aia'm Repa. Repa Jesucristo maini oiu mai cu'ache cho'uche'te ro'ikaiu jūnisōsi'kua'm. ⁶ Repa Jesucristo maire Repa chu'uñe'te cho'oj na'a pa'isirumuna Repauna'me chu'uju paaru chini chēa paam. Ūcuachi'a maipi Repa Puka'kuni Dioni phairipāi cho'okaicheja'che cho'okaiju paaru chini jo'kam Repa maire. Pāi ūcuauko cuasaju si'arumu cuhama'ne re'oja'che i'kaju paaru Repa'te. Ūcuachi'a Repaji pāi ūcuaukore si'arumu chu'uku paau. Jā'aja'ne paau.

⁷ Dios Raosi'kure Cristo'te pikona'me cajeuna pāi ūcuauko ñajanaa'me, Repa'te vanisōsina jojōsinajatuka.

Pāi si'achejña pa'ina Repauni ña kukucajejani rua oijanaa'me. Jā'aja'ne paau!

⁸ Pāi Ūcuaukore Paaku Dios, Peore Masiu ija'che i'kam: “Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'u si'arumu pa'iku'm chu'u”, chiim. Dios irumujē'e pa'u chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikasom Repa. Ūcuachi'a si'arumu pa'iku'm Repa.

Jesucristo'te vajuchuache ñoku'te ñasi'ere kwamu

⁹ Chu'u, Juan, musanukona Cuasaku'te Jesucristo'te cuasakujuk muachujai'u'm. Musanukonare Jesucristoni cuasajuna cu'ache ti'ñeñeja'ne chu'ure ūcuaja'che Repa'te cuasakujukuna ūcuaja'che ti'ñesi'kua'm. Maire Paaku Jesucristo cho'okaim maire, cu'ache ti'ñecojñonijē'e Repa'te cuasache'te ūhasōmanea'ju chini. Aperumu chu'upi Dios chu'ore chu'vaku Jesucristo pa'iche'te kakuuna asa pāi chu'ure chēa, pāi pejuupona Patmos juupona sa jo'kasōsinaa'me. ¹⁰ Sa jo'karena pa'u puaumucusena Dios Rekochoji cho'okuna chu'u cho'jepi pāi i'kache trompetavu juhijuna rua asocheja'che rua i'kache'te asasi'kua'm chu'u. ¹¹ Chu'ure

i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: "Chuta'a cheja cho'omarumujë'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u. Mu'u ñajañe utija'okorovuna tocha Asia cheja cajoopoã si-eterepajoopoã canani Jesucristo'te cuasakuanupũãre saojũ'u, Efeso vü'ejoopo canare, Esmirna vü'ejoopo canare, Pérgamo vü'ejoopo canare, Tiatira vü'ejoopo canare, Sardis vü'ejoopo canare, Filadelfia vü'ejoopo canana'me Laodicea vü'ejoopo canare", chiiche'te.

¹² Já'aja'ñe i'kauna asa chu'ure i'kasi'kuni ñara chini churisi'kua'mu chu'u. Churi ñato pachokuripi cho'osisaivũã uoñoã pa'isaivũãpi sieterepasaivũã nukasi'kua'mu.

¹³ Ūcuaja'che repasaivũã chenevuna Jesucristo'te Dios Raosi'kure maija'iu nukakuni ñasi'kua'mu chu'u. Kãa cü'achajatũ'ka repacuecho pa'ikãa ju'ikũji ã'capũ pa-chokurime'te tãisi'kua'mu Repau. ¹⁴ Repau raña oveja rañaja'ñe poja'isi'kua'mu.

Ūcuaja'che nieve poja'icheja'che pojaraña paasi'kua'mu. Repau ñakocaã toaja'che ñosi'kua'mu chu'ure. ¹⁵ Repau cü'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacũ'a paasi'kua'mu Repau. Ūcuachi'a, Repau i'kache okopi chã'iu asocheja'che asosi'kua'mu chu'ure. ¹⁶ Repau uajãture ma'jñoko sieterepanare cãjisi'kua'mu.

Ūcuachi'a Repau chu'opoji va'ti ka'chakã'jño jũjusuva'tipi etasi'kua'mu. Repau chia ūcuachi'a re'o pa'iana ũsuũ ruã miakũ ko'sija'icheja'che ruã ko'sijachia ñosi'kua'mu chu'ure.

¹⁷ Repauni ña jũnisõsi'kũja'che repau ti'jñeñena tãisi'kua'mu chu'u. Tãni ũhiuna uajãturepi jakũ ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: "Vajũchũmanejũ'u. Chuta'a cheja cho'omarumujë'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u. ¹⁸ Ai pa'iku'mu chu'u. Jũnisõsi'kũta'ni vajũrani pa'iu si'arumu pa'ijachere pa'iku'mu chu'u. Chu'ure llavemaka paakũja'che pa'iana pãire jũ'isina pa'ichejana chũ'u saouato chũ'ure'omu. Ūseuato ũsere'omu. ¹⁹ Mu'u ñasi'e chura cho'ocojñõña'me cho'je cho'ocojñõjañe peore tochajũ'u. ²⁰ Mu'u ñasi'e pa'iche chu'uchi'a masiche'te mu'upi masia'kũ chini kũaja'mu chu'u mu'ure, chu'u uajãture cãjisi'e ma'jñoko pa'ichena'me uoñoã pa'isaivũã pachokuripi cho'osisaivũã pa'iche. Ma'jñoko sieterepana mu'u ñasina Jesucristo'te cuasakuanupũãre sieterepajoopoã canare chũ'unaja'ñea'me. Ūcuachi'a uoñoã pa'isaivũã sieterepasaivũã mu'u ñasi'e Jesucristo'te cuasakuanupũã sieterepajoopoã canaja'ñea'me", chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

Sieterepajoopoã pa'inare Jesucristo'te cuasakuanupũãre tocha saosi'ere kũamũ

2

Efeso vü'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Efeso vü'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chu'u uoñoã pa'isaivũã sieterepasaivũã chenevũji ma'jñoko sieterepanare uajãture cãjikũ nũka ku'ikũji Jesucristo ija'che i'kamũ mũsanũkonare:

² Mũsanũkona cho'ojũ pa'iche peore masimu chu'u. Chu'u chũ'ũñe ruã cho'ome mũsanũkona. Chu'uni cuasajũna mũsanũkonare cu'ache ti'jñetojẽ'e re'oja'che pa'iche ũhasõma'me mũsanũkona. Ūcuachi'a cu'ache cho'onare ja'me pa'icuhena'me mũsanũkona. Ūcuachi'a chu'u chu'o che'chokaimanapi, "Jesucristopi raouna Repau chu'o che'chona'me chũkũna", chiijũna asani, "¿Ūcuanaa'ñe ina? ¿Jorenaa'ñe?", chini cuasa repa pa'iche'te ña masi, "Jorenaa'me ina", chiinaa'me mũsanũkona.

³ Iere masimu chu'u: Chu'u chũ'ũñe cuhama'ñe cho'ojũ pa'inaa'me mũsanũkona. Chu'uni cuasajũna mũsanũkonare cu'ache ti'jñetojẽ'e chu'u chũ'ũñe ũhasõma'ñe ũcua cho'ojũ pa'ime mũsanũkona. ⁴ Já'ata'ni mũsanũkona pa'iche iere cuhemũ

chũ'u: Chũ'ure mʉsanʉkona apecuasaramũ rʉa chiisinaa'me. Jã'ata'ni chura ũhasõ apecumũ chiisi'ēja'che chiima'me mʉsanʉkona chũ'ure. ⁵ Mʉsanʉkona apecumũ chũ'ure rʉa chiisi'ere cuasajũ mʉsanʉkona pa'iche saño cu'ache cho'oche'te ũhasõ mʉsanʉkona apecumũ re'oja'che cho'ojũ pa'isi'ēja'che jo'e cho'ojũ pa'ijũ'u, chũ'uni rʉa chiijũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to chũ'u rani mʉsanʉkona uoñoã pa'isaiwũ tʉasõja'mũ. ⁶ Jã'ata'ni nicolaítapãi cu'ache cho'oche'te chũ'u cuhecheja'che ũcuaja'che cuhejũ re'oja'che cho'onaa'me mʉsanʉkona.

⁷ Chũ'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuankũ asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: "Jesucristoni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni Repaũ'te cuasache ũhamanesinare vajuũkiñũ Dios pa'icheja cañũ kũisi'ere aũja'mũ chũ'u", chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Esmirna vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁸ ũcuaramũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. "Esmirna vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ukũ'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kua'mũ.

Chuta'a cheja cho'omarumũjẽ'e Si'arumũ Pa'ikũji jũnisõ vajuraisi'kũ Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mʉsanʉkonare: ⁹ Mʉsanʉkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Chũ'uni cuasajũna mʉsanʉkonare cu'ache ti'jñeñe masimũ chũ'u. ũcuachi'a mʉsanʉkona neemajñaruã chekunapi cuhejũ tutesõrena mʉsanʉkona chũova'na pa'iche masimũ chũ'u. Jã'ata'ni mʉsanʉkona rekoñoã kurina pa'icheja'che karama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me mʉsanʉkona. ũcuachi'a, "Judío pãijejũ Dios neenaa'me chũkũna", chiinapi mʉsanʉkonare cu'ache cutuche masimũ chũ'u. Jã'ata'ni vati chũ'uñechi'a cho'onajejũ repaũ neenaa'me repaũ.

¹⁰ Mʉsanʉkonare cu'ache ti'jñejañere cuasani vajũchũmanejũ'u. Asarepajũ'u. Mʉsanʉkonare vati chũ'ure cuasache'te ũhasõa'jũ chini pãipi mʉsanʉkonare pãi chẽavũ'ena cuaoa'jũ chini chũ'uja'mũ. Dierepaumucujña cu'ache cho'ocojñojũ chũova'na pa'ijanaa'me mʉsanʉkona. Chũ'uni cuasajũna pãi chekũrumũ mʉsanʉkonare vanisõñũ chiijanaa'me. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'oto jũ'iñe'te vajũchũjũ chũ'ure cuasache ũhasõmanejũ'u mʉsanʉkona. Chũ'ure cuasache ũhasõmaneru Dios pa'ichejare ai sani paapũ chini jo'kaja'mũ chũ'u mʉsanʉkonare.

¹¹ Chũ'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuankũ asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che kũamũ: "Mʉsanʉkona Jesucristoni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni Repaũ'te cuasache'te ũhasõmaneni vati toa saimanejanaa'me", chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Pérgamo vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹² ũcuaramũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. "Pérgamo vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ukũ'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kua'mũ.

Repaũ chũ'opo'te va'ti ka'chakã'jño jũjũsũva'ti Paakũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mʉsanʉkonare: ¹³ Mʉsanʉkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Vati ai chũ'ũcojñona pa'ijoopo pa'inata'ni chũ'ure cuasache ũhasõma'ñe ũcuasajũ pa'inaa'me mʉsanʉkona. ũcuajũ chũ'ũna repaũ chũ'ũñe cho'ona chũ'u pa'iche masi kũakũ'ũ'te Antipare vanisõñe ñasinata'ni chũ'ure cuasache ũhasõmanesinaa'me mʉsanʉkona. ¹⁴ Jã'ata'ni mʉsanʉkona pa'iche iere cuhemũ chũ'u: Mʉsanʉkonare ja'me pa'ina te'ena apecumũ pa'isi'kũ Balaam chũ'vasi'ēja'che chũ'vana chũ'vache ũhacuhena pa'ime. Apecumũ repaũ Balaam Israelpãire cacũ'oa'kũ chini Bala'te rʉa chũ'vaasomũ. Chũ'vaũna asa repaũ Balac Israelpãire cacũ'ora chini, "Rupũ tũosiva'nare, Diao'mũ ikũ, chiicojñonare ïsisi'e aũ aũjũ

pa'ijũ'u. Ũcuachi'a pãi ũcuauanare ja'me kãiju pa'ijũ'u", chiiu rua chu'vaasomu, repanani cacu'orepara chini.

¹⁵ Ũcuachi'a musanukonare ja'me pa'ina te'ena nicolaítapãi chu'vache ũhacuhena pa'ime. ¹⁶ Jã'ajekuna repa chu'vache'te ũhasõ Dioni cuasaju jovoju'u. Jã'aja'ne cho'oma'to jmamakarũ pa'isirũmuna musanukona pa'ichejana sani chu'u chu'opo etava'tipi cu'ache cho'oja'mũ chu'u repanare.

¹⁷ Chu'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuauũko asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: "Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojũonata'ni Repa'te cuasache ũhamanesinare chu'u cunaũmũ chave paache manacaãre ãuja'mũ chu'u. Ũcuachi'a catapũã pojarũãre repa mami mamare tochasipũãre te'epũãchi'a ãsija'mũ chu'u repanare. Repa mami mama te'eujẽ'e masimanejanaa'me. Catapũã koosi'kũchi'a masija'mũ", chiimũ, chiisi'kũa'mũ Jesucristo.

Tiatira vũ'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹⁸ Ũcuauũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kũa'mũ chu'ure. "Tiatira vũ'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupũã chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kũa'mũ.

Ñakocaã toñaja'ne Paakũji chu'u cũ'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacũ'a Paakũji Dios Mamakũ ija'che i'kamũ chu'u musanukonare:

¹⁹ Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chu'u. Chu'ũni chiiju cuasame musanukona. Ũcuachi'a chu'ure cuasanare oiju re'oja'che cho'okainaa'me musanukona. Chu'ũni cuasajuna cu'ache ti'jũetojẽ'e chu'ure cuasache ũhasõmanaa'me musanukona. Musanukona mama cuasarũmũ cho'osi'e na'a rua re'oja'che cho'ojũ pa'ime chura. ²⁰ Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chu'u: Jezabel cu'ache chu'vache musanukona ũsema'ñere. "Dios chu'o kũako'mo chu'u", chiiko'mo repao. Jã'ata'ni musanukonare chu'u neenare cu'ache'te chu'vako te'enare cacu'osõmo repao. Ũcuaoji chu'vakona asa chẽa re'oja'che pa'iche ũhasõ pãi ũcuauanare ja'me kãiju pa'ime repa. Ũcuachi'a rupũ tũosiva'nare, "Dioa'mũ ikũ", chiicojũnova'nare jo'kasi'e ãu ãiju pa'ime repa.

²¹ Repao cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che paaõ chini chuta'a cu'ache cho'oma'ne cha'amũ chu'u repa'te. Jã'ata'ni chuta'a ũcuauanare ja'me kãĩne ũhasõma'mo repa. ²² Jã'ajekuna repa'te ravũ cho'oja'mũ chu'u. Repa'te ja'me kãinare ũcuachi'a repa'ni cu'a cho'ochete ũhasõma'to rua cu'ache ti'jũe'ne cho'oja'mũ chu'u repanare. ²³ Repa mamachĩi ũcuachi'a vanisõja'mũ chu'u. Chu'ũpi jã'aja'ne cho'ouna asani chu'ure cuasakuanupũã ũcuauũko chu'u pãi ũcuauũko cuasachena'me repa rekoũõ pa'iche peore masiche masijanaa'me. Ũcuachi'a musanukonare te'enarechi'a re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'mũ chu'u. ²⁴ Musanukona Tiatira vũ'ejoopo cana te'ena repa cu'ache chu'vache asacuhena pa'ime. Ũcuachi'a, "Vati ai te'eũ masiche'te che'chonaa'me chũkuna", chiina chu'vache asaũ chiima'ne pa'inaa'me musanukona. Cheke na'a rua cho'ovesache chu'vama'mũ chu'u. ²⁵ Jã'ata'ni, "Musanukona chu'ure cuasache ũhasõma'ne chu'u jo'e rairũmũjatũ'ka cuasaju pa'ijũ'u", chiiu chu'vamũ chu'u.

²⁶ Musanukonapi cu'ache che'chona chu'vache'te asa cho'oma'ne chu'u chũ'ũnechi'a jũnisõrũmũjatũ'ka ũhasõma'ne cho'oru pãi si'achejũna pa'inare chũ'ũne'te jo'kaja'mũ chu'u musanukonare. ²⁷ Chu'ure Ja'ku pãire chũ'ũa'ku chini jo'kasi'ejache musanukonare pãi si'achejũna pa'inani chũ'ũa'ju chini jo'kaja'mũ chu'u. Dios chu'o aperũmũ tocha jo'kasi'e musanukona chũ'ũju cho'ojachere ija'che kũamũ:

Pãire chũ'ũju repanare cu'ache chũ'ũjanaa'me repa,

chiimũ. ²⁸ Ūcuachi'a chũ'u pa'icheja si'arũmũ sani pa'ijachena'me cheke si'ache re'oja'che ĩsija'mũ chũ'u mũsanũkonare.

²⁹ Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kũa'mũ Dios Mamakũ.

3

Sardis vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹ Ūcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kũa'mũ chũ'ũre. “Sardis vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kũa'mũ.

Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekocho Paakũji ma'jũoko sieterepanare Cãjikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: Mũsanũkona cho'oju pa'iche peore masimũ chũ'u. Pãi mũsanũkona pa'iche ñani, “Dioni cuasaju Repau chũ'ũñe cho'onajeju re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiime. Jã'ata'ni rekoñoã cu'ache cuasaju pa'inaa'me mũsanũkona. ² Jã'ajekũna mũsanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cho'oju pa'ijũ'u, cu'ache pa'imaneñu chini. Diopi ñato re'oja'che cho'omanaa'me mũsanũkona. ³ Ūcuachi'a mũsanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cuasaju cu'ache cho'ochete ũhasõ aperũmũ mũsanũkona cho'osi'ejache re'oja'chere cho'oju pa'ijũ'u. Mũsanũkona che'chesi'e Dios chũ'ũñe cho'oma'to põse ñaaũ rai cuasomarũmũna raicheja'che rani cu'ache cho'oja'mũ chũ'u mũsanũkonare. ⁴ Jã'ata'ni mũsanũkona te'ena Dios chũ'ũñe che'chesi'ere cavesũma'ñe ũcua cuasaju cho'oju re'oja'che pa'ime. Mũsanũkona re'oja'che pa'iche ro'i Dios pa'ichejare sani pa'iju kãña pojakãñare ju'iju chũ'ũna'me nũka kuhapu chini jo'kaja'mũ chũ'u.

⁵ Ūcuachi'a chũ'ũni cuasaju cu'ache cho'ocojũonata'ni chũ'ũre cuasache ũhamanesina Dios pa'ichejare sani pa'iju kãña pojakãñare ju'iju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diona'me pa'ijana cũnaũmũ pa'iphũro utija'ophũro tochasi'e repana mami tũnosõmanaja'mũ chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe na'a pa'isirũmũna Ja'kũna'me Repau neena ángeles asaju'te, “Chũ'u neena'me ina”, chiija'mũ chũ'u repanare, chũ'ũre cuasache ũhamanesinare.

⁶ Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kũa'mũ Jesucristo.

Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁷ Ūcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kũa'mũ chũ'ũre. “Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u”, chiisi'kũa'mũ.

Chũ'u Jesucristo re'oja'chechi'a Cho'okũ jmakarũjẽ'e jorema'kũa'mũ. Aperũmũ pa'isi'kũ David pãi chũ'ũsi'ejache chũ'ũmasikũ'mũ chũ'u, David Jojosi'kũjekũ. Jã'ajekũna chũ'ũpi chũ'ũto pãiu'te te'eu'terejẽ'e chũ'u chũ'ũñe ũsecu'amũ. Ūcuachi'a chũ'ũpi chũ'ũma'to pãiu'te te'eu'terejẽ'e chũ'ũcu'amũ. Jã'aja'ñe Pa'ikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: ⁸ Mũsanũkona cho'oju pa'iche peore masimũ chũ'u. Asarepajũ'u. Te'eva'nata'ni chũ'u chũ'ore asa jachama'ñe pa'iju chũ'ũre cuasache'te ũhasõmapũna jatisa'aro vatakaicheja'che cho'okaimũ chũ'u mũsanũkonare, chũ'u chũ'ũñe'te cho'oju paapu chini. Repasa'aro pãiu'te te'eu'terejẽ'e jeocu'acheja'che chũ'u chũ'ũñe mũsanũkona cho'ochete pãiu'te te'eu'terejẽ'e ũsecu'aja'mũ. ⁹ Ūcuachi'a vati ai neenapi, “Judío pãijeju Dios neena'me chũ'ũna”, chiiju jorenapi mũsanũkona ti'jũñeña ro're ñuapu chini chũ'ũja'mũ chũ'u. Mũsanũkona pa'iche'te ñaju, ro're ñu'iju, “Jesucristo oicojũonaa'me ina”, chiiju masijanaa'me repana. ¹⁰ Chũ'u mũsanũkonare,

“Chũ'uni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ũhasõmanejũ'ũ”, chiiũ chũ'usi'ere jachama'ñe ũcuarepa cho'onajejũna pãĩ ũcuaukore cu'ache ti'jñerũmũ tĩ'aru cho'okaija'mũ chũ'ũ mũsanũkonare. Reparũmũ tĩ'ato pãĩ ũcuauko chũ'ũpi repana rekoñoãna kũaũna repana chũ'ure masi cuasachena'me cuasama'ñe meñe cuasa masijanaa'me.

¹¹ Cuasarepajũ pa'ijũ'ũ. Na'mi cajeja'mũ chũ'ũ. Mũsanũkona che'chesi'e Dios chũ'ũñe ũhasõma'ñe cuasajũ cho'oju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oni Dios re'oja'che ĩsira chiiche koojanaa'me mũsanũkona ũhasõmanesi'e ro'i. Jã'aja'ñe cho'oru te'eujẽ'e tũa koosõkaimanejanaa'me mũsanũkonare. ¹² Chũ'uni cuasajũ cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ũhasõmanesinare Dios vũ'e catuupũ etama'ñe ai pa'icheja'che Repaũ pa'ichejare ai sani paapũ chini jo'kaũna repacheja jmamakarujẽ'e etama'ñe si'arũmũ pa'ijanaa'me repana. Dios neenajejũ Repaũ pa'ijoopo Jerusalén mama vũ'ejoopo canaa'me ina, chiimũ chũ'ũ. Dios repajoopo cũnaũmũpi casoja'mũ. Ũcuachi'a repanare chũ'ũ mami mamare ve'oja'mũ chũ'ũ.

¹³ Chũ'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuauko asa chẽajũ'ũ,
chiisi'kũa'mũ Jesucristo.

Laodicea vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹⁴ Ũcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kũa'mũ chũ'ure. “Laodicea vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'ũ mũ'ũ”, chiisi'kũa'mũ.

Chũ'ũ Jesucristo chũ'ũ cho'ora chiiche peore ũcuarepa cho'okũ'mũ. Ũcuachi'a chũ'ũ ñasi'e jorema'ñe ũcuarepare kũaku'mũ chũ'ũ. Diopi chũ'ũna chejana'me pãĩ peore cho'oasomũ chũ'ũ. Jã'aja'ñe Pa'ikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare: ¹⁵ Mũsanũkona cho'oju pa'iche peore masimũ chũ'ũ. Mũsanũkona chũ'ure cuasanata'ni masi cuasama'me. Ũcuachi'a chũ'ure masi cuasamanata'ni mũsanũkona ũhasõma'ñe pa'iche masimũ chũ'ũ. Jã'ajekũna mũsanũkonapi chũ'ure chini rũa cuasato rũa re'ora'amũ. Jã'ata'ni chũ'ũni masi cuasacuheni ũhasõjũ'ũ chiimũ chũ'ũ. ¹⁶ Chũ'ure cuasache ũhama'me mũsanũkona. Jã'ata'ni chũ'ure rũa cuasama'me. Jã'ajekũna mũsanũkonare chũ'ure cuasanata'ni masi cuasamanajejũna oko jmajũũrũ asuche ũku ña rũocuhekũ tutusõñeja'ñe cuheja'mũ chũ'ũ mũsanũkonare.

¹⁷ Ija'che i'kanaa'me mũsanũkona: “Pãĩ kurina karama'ñe paacheja'che chũkũna chiiche peore paajũ re'oja'che pa'ijũna te'emakarujẽ'e karama'kũa'mũ chũkũna'te”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kanata'ni cu'ache pa'ijũ mũsanũkona rekoñoã ñakocaã na'asõsinaja'ñe chũova'na pa'ijũ kãña peova'naja'ñe pa'inaa'me mũsanũkona. Jã'aja'ñe pa'inata'ni mũsanũkona rekoñoã pa'iche vesũme. ¹⁸ Jã'ajekũna mũsanũkonare ija'che chũ'vamũ chũ'ũ: Mũsanũkona rekoñoãpi pãĩ kurina karama'ñe pa'icheja'che re'oja'che paũu chini chũ'ũni pachokurija'chere re'oja'chere koojũ'ũ. Ũcuachi'a mũsanũkona ca'nivũã kãña peojũ ju'imarũna vajuchũache ñosica'nivũãre sacha juũu chini chũ'ũni kãña pojakãñaja'ñere koojũ'ũ. Ũcuachi'a mũsanũkona ñakocaã suirijache ũkoja'che chũ'ũni koojũ'ũ, suirirena ñokũna ñaũu chini. ¹⁹ Chũ'ũ chiinare ũcuaukore cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che paapũ chini rũa i'kakũ cu'ache ti'jñeñe cho'okũ'mũ chũ'ũ, repanapi re'oja'che pa'ima'to. Jã'ajekũna mũsanũkona chũ'ure jmamakarũ cuasajũ pa'iche'te ũhasõ jo'e chũ'ũni na'a rũa cuasajũ pa'ijũ'ũ.

²⁰ Asarepajũ'ũ. Chũ'ũ mũsanũkonare vũ'ena rani jatisa'aro'te nũkakũ soicheja'che soiũ pa'imũ. Jã'aja'ñe chũ'ũpi soiũna pãĩũ ũcuauakũji asa jatisa'aro vatacheja'che chũ'ũni na'a rũa cuasato vũ'ena kaka pũũ ũcuaua'me aũ aĩñeja'ñe repaũ rekocho'te ja'me pa'ĩũ sãĩñechi'a pojojũ pa'ijanaa'me chũkũna. ²¹ Chũ'ure

cuhenare cajejani Ja'ku chũ'uku ñu'isaivũ kueñe pũu ja'me ñu'ia chũ'uku'mũ chu'u. Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ure cuasache ũhasõmanesinare chu'u ũcuaja'che repanare chu'u chũ'uku ñu'isaivũ kueñe pũu ñu'iju chu'una'me chũ'ua'ju chini jo'kaja'mũ.

²² Chu'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'oũana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

4

Cũnaũmũ cana Diore pojojũ re'oja'che i'kache'te kũamũ

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuhasirũmũ cũnaũmũ ñato jatisa'aro vatasisa'aro pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a aperũmũ chu'ure trompetavũ juhijũna asocheja'che rũa asoche i'kasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: "Ichejana mũijũ'u. Na'a pa'isirũmũ ti'jñejañere mũ'ũni ñora", chiisi'kua'mũ. ² Reparũmũ chu'ure Dios Rekochoji cho'okaiũna ñaku cũnaũmũ Repaũ pa'icheja pãi chũ'una ñu'isaivũ Ñu'ikũni ñasi'kua'mũ chu'u Repaũ'te Diore. ³ Repasaivũ ñu'iku jaspe catapũã pachoko'sija'icheja'che ko'sija'ia ũcuachi'a cornalina cata maako'sijapũãja'ñe ko'sija'ia ñosi'kua'mũ chu'ure. Repaũ ñu'isaivũ ũcuachi'a ma'ñarekovũ esmeralda cata vĩjako'sija'icheja'che ko'sija'ivũji rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. ⁴ Ũcuachi'a chekũsaivũã veinticuatrorepaivũã repasaivũ pa'iche rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. Ũcuasaivũãre aina veinticuatrorepana ñu'isinaa'me. Kãña pojakãñare ju'iju tuhivũã pachokurivũãre tuhiju ñu'isinaa'me repana ũcuanũko. ⁵ Ũcuachi'a Dios ñu'isaivũ rũichejapi fe'nekũ rũa asoche curusi'kua'mũ. Ũcuachi'a repasaivũ ti'jñe'ne'te uoñoã pa'isaivũã sieterepaivũã nukaku uuku pa'isi'kua'mũ. Jã'asaivũã sieterepaivũã Dios Rekochoja'chea'me. ⁶ Ũcuachi'a repasaivũ ti'jñe'ne'te mar chiaraja'chepi joicũna ko'sija'ia etajaiche ñoñeja'ñe pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a repasaivũ rũichejare vajupãi ũcuaka'chapana repana ca'nivũãre si'acaca'nivũã tijñapa cakã'jñona'me cho'je cakã'jño ñakocaã paanapi si'acakã'jño pa'isinaa'me. ⁷ Repana vajupãi te'eu león chaija'ia pa'isi'kua'mũ. Chekũ toroja'ia pa'isi'kua'mũ. Chekũ pãi chia paasi'kua'mũ. Jo'e chekupi tao cãva ku'ikũja'ia pa'isi'kua'mũ. ⁸ Repana vajupãi kue'chaka te'eu seirepakachi'a paasinaa'me. Ũcuakare ñakocaã paasinaa'me repana vũ'evũãna'me sũ'sevũã. Ũcuachi'a jmamakarũjẽ'e cuhama'ñe umucusena'me ñami ija'che i'kaju pa'isinaa'me repana:

Re'okũ'mũ Dios.

Re'okũ'mũ Dios.

Re'okũ'mũ Dios.

Peore Masiũ'mũ Repaũ.

Irũmũjẽ'e pa'ia chuta'a cheja cho'omarũmũjẽ'e pa'iku'mũ Repaũ.

Ũcuachi'a si'arũmũ pa'iku'mũ Repaũ,

chijũ pa'isinaa'me repana.

⁹⁻¹⁰ Repaũ'te Diore Si'arũmũ Pa'iku'te ñu'isaivũ ñu'ikũni repana vajupãi pojojũ re'oja'chere ija'che i'kasinaa'me: "Peore Masiũ'mũ mũ'u. Peore re'oja'che cho'okaikũjekũna, 'Re'orepamũ', chiime chũkũna mũ'ure", chiisinaa'me. Jã'aja'ñe i'kato aina veinticuatrorepana Dioni pojojũ Repaũ'te ti'jñe'ne ro're pũu ñu'iju ũcuachejana repana tuhivũã tĩ'te ũha ija'che i'kasinaa'me:

¹¹ Dios, Chũkũna'te Paaku, mũ'upi chiiũ cho'oũna peore si'ache pa'imũ.

Mũ'upi cho'oma'to peora'amũ jã'a.

Jã'ajekũna pãi ũcuanũko mũ'ũni cuasaju pojojũ,

"Peore Masiũ'mũ mũ'u.

Peore re'oja'che cho'okaiku'mu.
Peore chũ'uku paau", chiiju paaru,
chiisinaa'me repana.

5

Utija'okorovu chu'o tochasi'e pa'ikorovu pa'ichena'me Jesucristo Ovejachĩija'ia pa'iche'te kamu

¹ Ūcuarumu chu'u ñato Dios, ñu'isaivu'te ñu'ia Repau ujjajũture utija'okorovu sa'navuna'me sē'sevu chu'o tochasi'e pa'ikorovu'te cājiku ñu'isi'kua'mu. Ūcuachi'a repakorovuji koromanea'ku chini je'nasimajñaruã sieterepamajñaruã pa'isi'kua'mu. ² Ūcuarumu chu'u ángel'te rua masiuni ñasi'kua'mu. Ūcuauji rua ujjachu'opi, "¿Neepi repakorovu je'nasimajñaruã vato korajanaa'ñe? Rua Re'okuchi'a cho'оче'me jã'a", chiisi'kua'mu. ³ Jã'ata'ni repakorovu je'nasimajñaruã vato kora ñamasina te'eujē'e peosinaa'me cunaumuna'me chejana'me jũ'isina pa'icheja. ⁴ Repakorovu kora ñamasikuni jñaamanerena rua oiche oisi'kua'mu chu'u. ⁵ Jã'ata'ni aina chu'upi oiuna asa te'eu chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Oimanejũ'u. Judavãjuuji aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kupi león chaija'che Pa'ikuji Repau'te cuhenare Cajejaisi'kujeku repakorovu je'nasimajñaruã sieterepamajñaruã peore vato kora ñare'omu Repau'te", chiisi'kua'mu.

⁶ Ūcuarumu chu'u ñato Dios ñu'isaivu rũicheja vajupãina'me aina pa'icheja chenevu'te Jesucristo Dioni isiju ovejachĩ Vanisõcojñosi'kujai'uju vajuraisi'ku pa'isi'kua'mu. E'chosē'ña sieterepasē'ña paakuji ñakocaã sieterepañakocaã paasi'kua'mu Repau. Repau ñakocaã sieterepañakocaã Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekochoji cheja si'achejña saocojñosirekochoja'chea'me. ⁷ Ūcuarumu Repau Ovejachĩija'ia sani repasaivu Ñu'iku Dios ujjajũtu cājikorovu utija'okorovu koosi'kua'mu. ⁸ Jã'aja'ñe repakorovu'te koona ña vajupãi ūcuaka'chapanana'me aina veinticuatrorepana Ovejachĩija'ia Jesucristo tĩjñeñena tãni puu ro're ñu'isinaa'me. Repana ūcuauko arpavũana'me coparo'rovaã pachokuriro'rovaãpi vi'toma'ña timusiro'rovaãre cãjisinaa'me. Repa vi'toma'ña Dios neena Repau'te sēeñeja'ñea'me. ⁹ Ro're ñu'iju uja mamare ija'che ujasinaa'me repana: Chuenisõsi'kua'mu mu'u.

Chuenisõ mu'u chiepi pãi cu'ache cho'оче ro'ikaisi'kua'mu mu'u,
pãipi si'achejña pa'inana'me si'ache chu'o i'kanana'me si'avãju Dios neenachi'a paaru
chini.

Jã'aja'ñe cho'osi'kujekuna ikorovu je'nasimajñaruã vato ñare'omu mu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a mu'upi jo'kauna mu'u neena, phairipãi Diore cho'okaicheja'che cho'okaiju pa'ijanaa'me.

Ūcuachi'a chejare pa'iju pãire chekunani chũ'uju pa'ijanaa'me repana,
chiiju ujasinaa'me repana.

¹¹ Jã'a cho'ocuharumu ñato Dios ñu'isaivu rũicheja vajupãina'me aina pa'ichejare si'acakã'jño ángeles jairepanukojeju kuẽkuecu'anuko pa'ijuna repana i'kache chu'o asasi'kua'mu chu'u. ¹² Rua ujjachu'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

Ikure Jesucristo'te ovejachĩiva'u cho'ocojñoñeja'ñe
pãi ūcuauko cu'ache cho'оче'te ro'ikasa chini chueni jũni ro'ikaisi'kujekuna
pãi ūcuauko Repauni pojoju ija'che i'kajanaa'me:

"Peore si'ache re'oja'che chũ'uku paaku'mu mu'u.

Peore masiku'mu.

Mu'ure cuasaju vajuchunaa'me chukuna.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'u.

Pāi ũcuanuko mu'uni pojojũ re'oja'che i'kajũ paaru", chiijanaa'me, chiiisinaa'me repaana.

¹³ Jã'a cho'ocuhasiřũũ jo'e chekere ñaku Dios cho'osina ũcuanuko, cunaũũ pa'inana'me cheja pa'inana'me jũnisõsina pa'icheja canana'me chiacha pa'iva'na i'kachũ'ore ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ:

Diore ñu'isaivũ ñu'iku'te pāi ũcuanuko pojojũ si'arũũ ija'che re'oja'che i'kajũ paaru, Ovejachĩija'iu'te Jesucristo'te ũcuachi'a:

"Pāi ũcuanuko musanũkonare cuasajũ vajũchua'jũ.

Peore masijũ, peore chũ'ũnaa'me musanũkona", chiijũ paaru,

chiiisinaa'me. ¹⁴ Jã'aja'ñe i'karena asa vajũpāi, "Jã'aja'ñe paau", chiiisinaa'me. Ainapi ro're puũ ñu'ijũ Diore Si'arũũ Pa'ikũni pojosiinaa'me.

6

Utija'okorovũ sieterepamajña je'nasi'e pa'ikorovũ vato ñasi'ere kũamũ

¹ Ũcuarũũ chũ'ũ ñato Ovejachĩija'iu Jesucristo utija'okorovũ je'nasimajñaũũ te'emaka vatosi'kua'mũ. Vatoũna vajũpāi te'eu, "Raijũ'ũ", chiiisi'kua'mũ chũ'ũre. Repau i'kache oko curucheja'che asosi'kua'mũ chũ'ũre. ² Jã'aja'ñe i'kaũna asa kavacho'te poja'ũni ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Repava'ũre tuhiku saocupupũ cãjisi'kua'mũ. Ũcuarũũ kavacho'te tuhiku repaũni tuhivũ'te ĩsirena sanisõsi'kua'mũ, repau'te cuhenani cavakũ cajejasa chini.

³ Ũcuarũũ Repau Jesucristo chekũmakare vatoũna vajũpāi chekũ chũ'ũre, "Raijũ'ũ", chiiche asasi'kua'mũ chũ'ũ. ⁴ Jã'aja'ñe i'kaũna asa ñato chekũ kavacho maaja'ũji raisi'kua'mũ. Rakũna Dios repau'te tuhivũ raisi'kũre cu'ache cho'omasiche'te jo'kasi'kua'mũ, pãire repaana sãĩñechi'a re'oja'che pa'iche'te sani ũsekũna, repaapi cavajũ sãĩñechi'a vanisõa'jũ chini. Ũcuachi'a Dios repau'te va'ti rũa ujava'tire ĩsisi'kua'mũ.

⁵ Ũcuarũũ Repau Jesucristo jo'e chekũmakare vatoũna vajũpāi chekũ chũ'ũre, "Raijũ'ũ", chiiche'te asa kavacho'te chija'ũni ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Repava'ũre tuhiku ruesomaka cãjisi'kua'mũ. ⁶ Ũcuarũũ chũ'ũ vajũpāi ũcuaka'chapana pa'icheja chenevũji chũ'o i'kache asasi'kua'mũ, ija'che chiiche'te: "Åu jmarepanũkorũjekũ rũa ro'imũ. Denario kuri te'ere'reva te'eumucuse cho'ochẽ cho'o koochenũkorũ trigo te'ekilo ro'imũ. Cebada chotekilo ũcuajanũko ro'imũ. Jã'amajñaũũre rũarepa ro'iche'te kooto kurire si'asõrena u'chape'ejẽ'e conojẽ'e koocu'aja'mũ pāi."

⁷ Ũcuarũũ Repau Jesucristo jo'e chekũmakare vatoũna vajũpāi jo'e chekũ chũ'ũre, "Raijũ'ũ", chiiche asasi'kua'mũ chũ'ũ. ⁸ Jã'aja'ñe i'kaũna asa ñato kavacho pachojajũũũji raisi'kua'mũ. Repau'te tuhiku mami, "Jũnisõñe", ve'esi'kua'mũ. Repau cho'jepi chekũ raisi'kua'mũ. Repau mami, "Jũnisõsina pa'icheja", ve'esi'kua'mũ. Ratena Dios repaana ija'che cho'omasiche'te chũ'ũ jo'kasi'kua'mũ: "Cheja pa'inare pāi jainũkore sani vanisõjũ'ũ musanũkona. Chekũnare jainũkore va'jñapi vanisõjũ'ũ. Chekũnare āucuhana jũnisõa'jũ chini repaana āũ kũĩñe'te ũsejũ'ũ. Chekũnare ravũ cho'ojũ'ũ, ravũna jũnisõa'jũ. Jo'e chekũnare cu'ava'napi kokaneejũ kũku vẽasõñe chũ'ũjũ'ũ." Jã'aja'ñe cho'omasiche'te chũ'ũ jo'kasi'kua'mũ Dios repaana.

⁹ Ũcuarũũ Repau Jesucristo jo'e chekũmakare vatoũna ñaku Dios chũ'o chũ'vajũ Jesucristo pa'iche kũajũ chuenisõsina rekoñoãre ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Diore ĩsimajñaũũ tũo uoko'a vũ'evũ'te pa'isi'kua'mũ repaana rekoñoã. ¹⁰ Ũcuarũũ repaana Dios chũ'o kũajũ chuenisõsina ujachũ'opi ija'che i'kasinaa'me Repau'te: "Dios, Peore Chũ'ũkũ, rũa re'okũ'mũ mu'ũ. Mu'ũ cho'ora chiiche ũcuarepa cho'okũ'mũ. ¿Jeerũũ mu'ũ, chũkũna'te vanisõsinare repaana cho'osi'e ro'iche chũ'ũja'ũ, chũkũna'te vanisõsi'ere ro'ia'jũ chini?", chiiisinaa'me repaana. ¹¹ Chitena

Dios repanare ũcuanũkore kãña pojakãñapi ũjacueñoãre ĩsisi'kua'mũ. ĩsicuha repanare i'kasi'kua'mũ Repau. “Mũsanũkona Jesũs neenajeju Repau ni cuasaju chuenisõsi'ēja'che chekũna Repau'te cuasana ũcuaja'che chuenisõjanaa'me. Jma-makarũchi'a oima'ñe cha'ajũ'ũ mũsanũkona, repana chuenisõ mũsanũkonana'me chi'irũmũjatũ'ka”, chiisi'kua'mũ.

¹² ũcuarũmu Repau Jesucristo jo'e chekũmakare vatouna ñaku cheja rua pi'ruchejare ñasi'kua'mũ chu'ũ. Jã'aja'ñe pi'rukũna kãa chijkãaja'ñe chija'iu ñosi'kua'mũ ũsuũ. Pãimiaũ ũcuachi'a peore si'acaku chieja'che maaja'iu ñosi'kua'mũ. ¹³ Jã'a cho'oto ma'jñoko higora'pũruã vĳjara'pũruã ruarepa tutakũna tuã'tuacheja'che cũnaũmũpi chejana tuã'tuasinaa'me. ¹⁴ Cũnaũmu ũcuachi'a utija'ova ca'nesõñeja'ñe si'asõsi'kua'mũ. ũcuachi'a aikũjña si'acakũjña juupoãna'me peore rupũ tũichejñana kũñocojñosi'kua'mũ. ¹⁵ Jã'a cho'oto cheja pa'ina, pãĩ jainũkore chũ'ũna, chekũna pãĩ chũ'ũnana'me sõtaopãĩ chũ'ũnana'me kurinana'me kokanana'me cho'оче'te rupũ cho'okaaru chini chẽa paacojñova'nana'me chekũna paacojñomana ũcuanũko aikũjña caripaã cacojñana vajũchũju kaka katisõsinaa'me. Chekũna te'ena repakũjña vũ'evũã pa'ipũã cataruã vũ'evũna katisõsinaa'me. ¹⁶ Jã'aja'ñe katisõ aikũjñana'me cataruãre ija'che i'kasinaa'me repana: “Chũkũna katisichejña ti'jñeñe ñaña tuã'tua ta'pisõjũ'ũ, Diopi Repau ñũ'isaivũji ñũ'iu chũkũna'te Ñakũji ñamanea'ku. ũcuachi'a Ovejachĩija'iaji Jesucristoji chũkũna'te cu'ache Cho'ojaũpi jñaamanea'ku”, chiisinaa'me repana. ¹⁷ Dios Repau Mamakũna'me pãĩ ũcuanũkore repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chũ'ũmucuse ti'acuhamu. Repaumucuse pãĩ ũcuanũko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

7

Aperũmu pa'isi'ku Israel mamachĩi jojocojñosinani Dios mami repana chiarũãna tochacojñosinani i'kamũ

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuhasiũmu ángeles ũcuaka'chapanare cheja si'acakã'jño nukanani ñasi'kua'mũ chu'ũ. Co'covũ cakã'ko nukaku repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mũ. Cheku sũripũ cakã'ko nukaku ũcuachi'a repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mũ. Cheku ũsuũ mũicheja cakã'ko nukaku repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mũ. Jo'e cheku ũsuũ na'ikã'ko nukaku ũcuachi'a repakã'ko tutache'te ũsesi'kua'mũ. Jã'aja'ñe nukaju tuta ũsejũna chejana'me mar chiara sẽ'sevũãjẽ'e tutamu si'ache sũki ja'o te'ēja'ovajẽ'e tuta ñũ'kuemanesi'kua'mũ. ² ũcuarũmu chekũre ángel'te ũsuũ mũichejapi Dios, Si'arũmu Pa'iku mamimaka tochasimakare cãjikũ raiũna ñasi'kua'mũ chu'ũ. Rani chekũnare ángeleva'nare ũcuaka'chapanare chejana'me mar chiara cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ũ raocojñosinani ũjachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mũ repau: ³ “Chuta'a chejana'me mar chiarana'me sũkiñũã cu'ache cho'omanejũ'ũ, Dios neenare repana chiarũãna Repau mami chũkũna tocha pi'nisiũmũjatũ'ka.”

⁴ ũcuarũmu chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chu'ũ: “Repana chiarũãna Dios mami tochacojñosina peore ciento cuarenta y cuatro milrepanaa'me. Aperũmu pa'isi'ku Israel mamachĩi docerepana jojosinaa'me repana. ⁵ Ijanũkoa'me repana, Dios mami repana chiarũãna tochacojñosina:

Judá jojosina doce milrepanaa'me.

Rubén jojosina doce milrepanaa'me.

Gad jojosina doce milrepanaa'me.

⁶ Aser jojosina doce milrepanaa'me.

Neftalí jojosina doce milrepanaa'me.

Manasés jojosina doce milrepanaa'me.

7 Simeón jojosina doce milrepanaa'me.

Leví jojosina doce milrepanaa'me.

Isacar jojosina doce milrepanaa'me.

8 Zabulón jojosina doce milrepanaa'me.

José jojosina doce milrepanaa'me.

Benjamín jojosina doce milrepanaa'me,

repana chiapũare Dios mami paana", chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

Pãi jainũko pojakãña ju'ina pa'iche'te kũamu

9 Jã'aja'ñe i'kache asacuasirũmu ñaku pãi si'achejña canapi tũichũ'ochi'a cutunapi te'ejjẽ'e kuẽkuecu'anũko Dios ñu'isaivũna'me Ovejachĩija'ia Jesucristo pa'icheja ti'jñe'ne pa'inani ñasi'kua'mu chu'u. Kãña pojakãñapi ujacueñoãre ju'ijũ pũtijoo cãjisinaa'me repana. 10 Ūcuarũmu ija'che i'kajũ ujachũ'opi cuisinaa'me repana:

"Maire Paaku, ñu'isaivũ Ñu'ikũ Diona'me Ovejachĩija'ia Jesucristo chẽa paame maire, re'oja'che pa'ijũ vati toana saimanea'jũ chini", chiisinaa'me. 11-12 Jã'a cho'oto ángeles ũcuauũko Dios ñu'isaivũna'me ainana'me vajupãi ũcuaka'chapana pa'icheja rũhiso'koro nukasinaa'me. Nukasina'ni repasaivũ ti'jñe'ne ro're pũ sime ñu'ijũ Diono pojojũ ija'che i'kasinaa'me repana:

¡Jã'aja'ñe paaũ!

Maire Paaku'te Diore si'arũmu re'oja'che ija'che i'kajũ pojojũ paũ mai:

"Rũa re'okũ'mu mu'u.

Peore masikũ'mu.

Peore re'oja'che cho'okaikũjekũna mu'ure, Re'orepamu", chiinaa'me chũkũna.

Mu'ure cuasajũ vajuchũnaa'me chũkũna.

Peore chũ'ũku'mu mu'u.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasikũ'mu mu'u.

¡Jã'aja'ñe paaũ!

chiisinaa'me repana.

13 Ūcuarũmu aina, te'eũ ija'che sãesi'kua'mu chu'ure:

—¿Ina pojakãña ju'ina jeejanaa'ñe? ¿Jeechejapi ina rate? —chiisi'kua'mu.

14 Chikũna, chu'u,

—Masimu mu'u —chiisi'kua'mu. Chikũna repau ai ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure:

—Pãi ũcuauũkore rũa cu'ache ti'jñerũmu pa'isinata'ni Diore cuasache ũhasõmanesinaajeju Ovejachĩija'ia Jesucristo chiepi kãña meno peokãña choasõñeja'ñe repana rekoñoã cu'ache cho'osi'e tũnosõcojñosinaajeju re'oja'che pa'ime ina. 15 Jã'aja'ñe pa'inajeju Dios pa'ichejare chũ'ũku ñu'isaivũ ti'jñe'ne'te pa'ijũ umucujñana'me ñami Repau'te cho'оче cho'okaiju pa'ime repana. Dios ñu'isaivũ Ñu'ikũji repanare oiũ cu'ache ti'jñe'ne ũsekaija'mu. 16-17 Ūcuachi'a Dios ñu'isaivũ ti'jñe'ne Pa'ikũji Ovejachĩija'ia Jesucristo'ni repanare oveja kuiraku cho'очеja'che repanare kuiraja'mu. Jã'ajekũna repanare jo'e āucuhameja'mu.

Ūcuachi'a jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me repana, Diona'me Jesucristo jã'aja'ñe cho'okatena. Ūcuachi'a jo'e okuamaneja'mu repanare. Ūsũũ asuche jo'e uujũ phã'phamanejanaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

8

Je'nasimajña cuhacho camaka vatosi'ena'me pachokuriro'rova ma'ña pa'iro'rova pa'iche'te kũamu

1 Ūcuarũmu Ovejachĩija'ia Jesucristo'ni utija'okorovũ je'nasimajña cuhacho camakare vatouũna cũnaũmu Dios pa'icheja media hora i'kamacheja pa'isi'kua'mu.

2 Jã'aja'ñe cho'ocuasirũmu ángeleva'nare sieterepanare Dios chũ'ũku ñu'isaivũ

tijñeñe nukanani ñasi'kua'mu chu'u. Nukaju trompetavua te'evua'chi'a isicojñosinaa'me repana. ³⁻⁴ Ūcuachi'a chekure ángel'te pachokuri canaro'rova cājiku rani mesako'a maña uoko'a pachokuri cho'osiko'a tijñeñena canuka'na ñasi'kua'mu chu'u. Canuka nukaku vi'toma'ña rua isicojñosi'kua'mu repau, ūcuako'ana repa mañare tuo uokuna vi'toma'ñapi uuku piko muina Dios neena Repau'te seeñe maña pikona'me Dios pa'ichejana muisi'kua'mu. ⁵ Ūcuarumu repau ángel mesako'a pa'itoa toa mini reparo'rovana timuñe maña chejana pāi pa'ichejana tōsi'kua'mu. Tōuna cheja fe'neku rua asoche curuku pi'rusi'kua'mu.

Trompetavua'me

⁶ Jā'aja'ñe cho'okuna repana ángeles sieterepana trompetavua paana juhupi'rasinaa'me.

⁷ Ūcuarumu ángel te'e'u charo repau trompetavu juhisi'kua'mu. Jukuna oko rühicaāpi toana'me chie ja'mesicaāpi chejana tuā'tuasi'kua'mu. Tuā'tuana chejana'me sūki joopojakā'ko uusōsi'kua'mu. Tachata'ni peore uusōsi'kua'mu.

⁸ Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuna, aikūtijamakapi uumakare mar chiarana su'a ruona repara chiara joopojakā'ko chie carūnisōsi'kua'mu. ⁹ Chie carūkuna repara chiara pa'iva'na ūcuachi'a jainuko jūnisōsinaa'me. Barcovua ūcuachi'a repara ku'isivua joopo ñañasōsi'kua'mu.

¹⁰ Jā'a cho'ocuhana jo'e cheku ángelpi repau trompetavu'te jukuna ujama'jñoko cunaumupi uopuja'che ñou uuku tuā'ia pu'chu chiañaājē'e joopo oko punijē'e joopo tuā'tuasi'kua'mu. ¹¹ Repau ma'jñoko tuā'isiñaā chiañaā pa'ichena'me oko puni oko kaja'che carūnisōsi'kua'mu. Jā'aja'ñe okopi kaja'ina pāi jainuko ūku jūnisōsinaa'me. Repau ma'jñoko mami, “Kaja'chea'me”.

¹² Jā'aja'ñe cho'ocuharumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuna ūsu miañe joopo chachasōna chija'isi'kua'mu. Pāimiau ūcuachi'a miañe joopo chachasō miamanesi'kua'mu. Ma'jñokova'na ūcuachi'a joopo miamanesinaa'me. Jā'aja'ñe cho'ocojño ūsu umucuse ūcuaka'chapahora miamanesi'kua'mu. Pāimiana'me ma'jñoko ūcuachi'a ūcuaka'chapahora ñami miamanesinaa'me.

¹³ Jā'a cho'ocuhana jo'e ñaku tao cunaumure cāva ku'ia ujachu'opi cuiku ija'che i'kakuni asasi'kua'mu chu'u: “¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache! Chekuna ángeles chotena repana trompetavua chuta'a juhimanapi jutu rua cu'ache tijñeja'mu pāi cheja pa'inare”, chiu cuis'i'kua'mu repau.

9

¹ Jā'aja'ñe cho'ocuharumu jo'e cheku ángelpi repau trompetavu'te jukuna ma'jñoko'te cunaumupi chejana tuā'ina ñasi'kua'mu chu'u. Tuāni llavemakare vati pa'icoje tsojamakare isicojñosi'kua'mu repau. ² Repamaka koo ūcuamakapi repa-coje jaosi'e taso vatauna ūcuacoje sa'navuji piko toa ujatoa uuku rua piko muineja'ñe muisi'kua'mu. Pikopi ruarepa muina ūsuname cunaumu ta'pisōsi'kua'mu.

³ Jā'aja'ñe cho'okuna pū'suva'na piko sa'navuji eta chejana cajesinaa'me. Cajē pa'ijū puniva'na totacheja'che totamasiche jo'kacojñosinaa'me repana pū'su. ⁴ Repanare jā'aja'ñe cho'omasiche jo'kasi'ku ija'che chiu chū'u jo'kasi'kua'mu: “U'chana'me sūki cu'ache cho'omanējū'u musanukona. Pāita'ni repana chiapuāre Dios mami tochasi'e peonarechi'a cu'ache cho'ojū'u. ⁵ Cincorepapāimia pāire asi cho'ojū pa'ijū'u. Jā'ata'ni repanare asi cho'o vēasōmanējū'u”, chisi'kua'mu repau. Chikuna repana pū'su punirepa totaju asi cho'ocheja'che pāire asi cho'osinaa'me.

⁶ Jā'aja'ñe cho'ojūna pāi cho'o jūnisōnu chini si'ache cho'onata'ni cho'ote'esinaa'me. Jūnisōnanareta'ni jū'ine tī'amanesi'kua'mu repanare.

⁷ Repana pũ'suva'na kavacho pãi vai saipi'rajũ care'vacojñosiva'naja'ñe ñosinaa'me chũ'ure. Sĩjore pachokurivũãja'ñe tuhivũã tuhisinaa'me repana. Chiña pãi chiñaja'ñe paasinaa'me repana. ⁸ Ũcuachi'a raña romi rañapaãja'ñe paanapi cõji chai cõjija'ñe paasinaa'me repana. ⁹ Repana ã'capũã sõtaopãi asi cho'ocojñoñe'te cuhejũ cunakãña tũĩñeja'ñe tũisinaa'me repana. Ũcuachi'a repana kue'chaka pãũñe, carrosai kavacho jñajñusaipi pãi vai saijũ vũ'vũjuna asocheja'che asosi'kũa'mũ. ¹⁰ Repana puni jĩkoñoãja'ñe paache cincorepapãimiachi'a pãire asi cho'ore'osi'kũa'mũ repanare. ¹¹ Repanare pũ'suva'nare chũ'ũkũ ángel chekũnare repacoje pa'inare ũcuachi'a chũ'ũkũ'mũ. Repaũ mami “Abadón” chiimũ hebreo chũ'o. Griego chũ'ota'ni “Apolión” chiimũ repaũ mami.

¹² Charo ti'jñeñe cu'a, cho'o caranicuhasi'kũa'mũ. Jã'ata'ni chuta'a ka'chañoã jo'e cu'ache ti'jñeja'ñe karamũ.

¹³ Ũcuarũmũ jo'e chekũpi ángelpi repaũ trompetavũ'te jukũna Diore ti'jñeñe rũiko'a Repaũ'te ĩsimajñaruã ma'ña tuo uoko'a pachokuriko'acasẽ'ña e'chosẽ'ña ũcuaka'chapasẽ'ña nukachejñapi chũ'o i'kache asasi'kũa'mũ chũ'u. ¹⁴ Repa chũ'o i'kakũ ángel'te trompetavũ juhisi'kũre ija'che i'kasi'kũa'mũ: “Angeles ũcuaka'chapanare chẽa Eufrates ujachã chiacha rũ'tũvana quẽo sũcojñosiva'nare jose etojaijũ'ũ”, chiisi'kũa'mũ. ¹⁵ Chikũna repaũ ángel asa sani repanare jose etosi'kũa'mũ, pãĩ jainũkore jña'nu vanisõa'jũ chini. Repana jã'aja'ñe cho'ojarũmũ aperũmũna care'va jo'kaasomũ Dios, repa horana'me repa umu-cusena'me repa ũsũrũmũ. ¹⁶ Ũcuarũmũ chũ'u ángeleva'nare jose etosirũmũ repanare ja'me cho'okaijanare sõtaopãĩ kavacho tuhina kuẽkuesinũko ija'che i'kache'te asasi'kũa'mũ: “Sõtaopãĩ, kavacho tuhina doscientos millonerepanaa'me”, chiiche'te.

¹⁷ Dios ñoñe'te chũ'u ñato repana kavacho tuhina ija'che paasinaa'me: Repana ã'capũã asi cho'ocojñoñe'te cuhejũ cunakãña tũisinaa'me repana. Chekũna maa-jakãñare tũisinaa'me. Chekũna ra'sojakãñare, chekũna pachojakãñare tũisinaa'me. Kavachova'na ũcuachi'a repana sũjo león chai sũjoja'ñe paasinaa'me. Repana chũ'opoãpi toñana'me pikona'me azufre rũa cu'asũcheji etasi'kũa'mũ. ¹⁸ Kavacho repana chũ'opoã etacheji chotemajñapi cu'acheji pãĩ jainũkore vanisõsinaa'me toñana'me pikona'me azufre rũa cu'asũcheji. ¹⁹ Repana chũ'opoã etachena'me repana jĩkoñoãpi pãĩ vanisõsinaa'me. Repana jĩkoñoã aña sũjoja'ñere paajũ ũcuanoãpi pãĩ kũku vẽasõsinaa'me repana.

²⁰ Jã'ata'ni pãĩ chekũna vanisõcojñoñomanesina repana cu'ache cho'oju pa'iche ũcua ũhamanesinaa'me. Ũcuachi'a vatire pojochẽ ũhamanesinaa'me. Ũcuachi'a rupũ tũosiva'nare, “Dioa'mũ ikũ”, chiicojñoñova'nare pojochẽ ũcua ũhamanesinaa'me repana. Repana tũosiva'na pachokuripi cho'osiva'naa'me. Chekũrũmũ pokuripi chekũrũmũ pachocũnapi chekũrũmũ catapi chekũrũmũ sũkipi cho'ocojñosiva'naa'me repana. Cãjo paame repava'na. Jã'ata'ni asamanaa'me. Ñakocaã paame. Jã'ata'ni ñamanaa'me. Ũcuachi'a cũ'a paame. Jã'ata'ni ku'ima'me. ²¹ Ũcuachi'a repana vanisõcojñoñomanesina repana pãĩ vanisõñe chaina cho'ochena'me repanare pa'imanare romi ja'me kãijũ ũcuauanare ja'me kãĩñena'me põse ñaañe ũcua ũhasõmanesinaa'me repana.

10

Angel utija'okororũ chũ'o tochasikororũ paakũ cho'osi'ere kũamũ

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuharũmũ jo'e chekũre ángel'te rũa masiũji cũnaũmũpi piko sa'navũji cajekũna ñasi'kũa'mũ chũ'u. Repaũ sũjorũ sẽ'sevũ'te ma'ñarekovũ tuhũ cajesi'kũa'mũ repaũ. Repaũ chia ũsũ miañeja'ñe ko'sija'isi'kũa'mũ; cũ'a toaja'che

paasi'kua'mu. ² Utija'okororu korasikororu'te cājiku caje, repau ujacū'arūji mar chiarana tumuku kā'kocū'arū'te chejana tumu canakasi'kua'mu repau. ³ Canuka nukaku león chai rúa asoche oicheja'che rúa cuiku i'kasi'kua'mu repau. Cuiku i'kacuhauna oko curucheja'che rúa asoche i'kana sieterepana repana chu'opi i'kasinaa'me. ⁴ Jā'aja'ñe i'karena asa repana i'kasi'e utija'ovana tochapirasi'kua'mu chu'u. Tochapirakūji cūnaumūpi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: “Mu'u asasi'e chekūnare kūamanejū'u; ūcuachi'a tochamanejū'u repa”, chiiche'te.

⁵ Ūcuarumu repau ángel chu'u ñasi'ku mar chiarana'me cheja tumu nukaku repau ujjajūtu cūnaumūna muñe ñu'osi'kua'mu. ⁶ Ñu'o nukaku cūnaumūna'me chejana'me mar chiarana'me repachejña pa'imajñaruã si'ache cho'osi'ku Dios Si'arumu Pa'iku mamire ve'oku ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Dios ñaku'te ija'che i'kamū chu'u: Repau cho'ora chiiche na'a jeerumu cha'ache peoja'mu maire, chiimū chu'u”, chiisi'kua'mu repau. ⁷ Angeles seirepana trompetavūã junicuharena jo'e cheku juhupirratona Dios Repau, “Cho'oja'mu chiisi'e”, Repauch'i'a masiche'te cho'oja'mu. Aperumu Dios Repau chu'o kuanarechi'a kuaasomu jā'a.

⁸ Ūcuarumu cūnaumūpi i'kakūna chu'u asasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Angel'te mar chiarana'me cheja tumu nukaku cājikororu korasikororu sēni koo-jaijū'u”, chiisi'kua'mu. ⁹ Chikūna asa sani, “Utija'okororu chu'uni isijū'u”, chiisi'kua'mu chu'u repau'te. Chikūna chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Jau. Juma; koo ānisōjū'u ikororu. Ikororu ānisōru mu'u chu'opo pūjija'ñe sāijachu'opo pa'ija'mu mu'ure. Jā'ata'ni repakororu āni rūosirumu mu'u cutarota'ni kajacutaro pa'ija'mu mu'ure”, chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Chikūna, “Jau”, chini repakororu isina koo ānisōsi'kua'mu chu'u. Ānisōna chu'u chu'opo pūjija'ñe sāijachu'opo pa'isi'kua'mu. Jā'ata'ni repakororu āni rūosirumu chu'u cutaro kajacutaro'chi'a carūnisōsi'kua'mu. ¹¹ Āni pi'nisirumu jo'e chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u, ija'che chiiche'te: “Dios, ‘Ija'che cho'oja'mu’, chiisi'e pāire jo'e kuaku pa'ijū'u, Repau, ‘Si'avājupāi si'achejña pa'inare pāi si'ache chu'o cutunana'me pāi chū'unare ija'che cho'oja'mu chu'u’, chiisi'ere”.

11

Dios chu'o kuajana Repau saocojñojana cho'ojachere kumatū

¹ Ūcuarumu Dios chu'ure vāsocho cuasa ñajaño isiku ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Ichopi chu'u vū'ere repa ā'carūna'me repacuecho cuasa ñajaijū'u mu'u. Ūcuachi'a repavū'e pa'iko'a chu'ure isimajñaruã tuo uoko'are cuasa ñaku, chu'ure pojoñu chini repavū'e chi'i pa'inare kuēkue ñajū'u. ² Repavū'e ve'se carariputa'ni cuasa ñamanejū'u. Chu'ure cuhenare jo'kasiraripū'me jā'araripū. Na'a pa'isirumu repana chu'ure cuhena rani chu'u neejoopo Jerusalén vū'ejoopo ñañosō repajoopo canare chēa paaju cuarenta y doreparāimia cu'ache cho'ojū pa'ijanaa'me. ³ Reparumu chu'u chu'o kuajanare te'eka'chapanare saoja'mu chu'u, sani pāire chu'u chu'ore kuaju paaru chini. Kāña vākiniokāñare ju'ijū chu'u, ‘Kuajū'u’, chiisi'ere mil doscientos sesentarepaumucujña kuaju pa'ijanaa'me repana”, chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

⁴ Repana Dios chu'o kuajana Repau peore chū'uku ti'jñeñe nukāñū olivo sūkiñū te'eka'chapañūja'ñea'me. Ūcuachi'a uoñoā pa'isaiuvū te'eka'chapasaivū Dios ti'jñeñe pa'isaiuvūja'ñea'me repana. ⁵ Pāi repanare cuhenapi cu'ache cho'oñu chiito repana chu'opoāpi toa eto repanare peore uosōjanaa'me. Pāi ūcuauana repanare cu'ache cho'oñu chiina, jā'aja'ñechi'a ūcuauko jū'ijanaa'me. ⁶ Ūcuachi'a repana Dios chu'o kuarumuchi'a okopi ramanea'ku chini repanare chū'u jo'kauato chū'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a chiañaña'me chiaraā chie caruñuato

chũ'umasijanaa'me repana. Ũcuachi'a repanani chejana'me cheja pa'inani si'ache cu'ache cho'oũato cho'omasijanaa'me repana. Repa cu'ache cho'ochete repanani te'echochi'a chekũrũmũ rũarepañoũ cho'oũato cho'omasijanaa'me repana.

⁷ Repana Dios chũ'o kũa pi'nisirũmũ cu'arepache cu'akũ vati pa'icojepi mũni eta repanare cavakũ cajejani vanisõja'mũ. ⁸ Vanisõũna ujavũ'ejoopo callejoovũũre ũhijanaa'me repava'na. Aperũmũ ũcuajooopona pãĩ maire Paakũ'te Jesucristo'te kurususẽ'verona jẽ'jo vẽasõsinaa'me. Jã'ajekũna pãĩ repajoopo canare ñajũ i'kani, "Sodoma vũ'ejoopo pa'isinana'me Egipto cheja pa'isina pa'icheja'che cu'ache pa'inaa'me jã'ana", chiinaa'me. ⁹ Chuenisõ choteumucujña jo'e chekũumucuse joopo ũcuachejña ũhiva'nani pãĩ si'achejña canana'me si'avãjũpãina'me si'ache chũ'o cutuna rani ñajanaa'me repava'nare. Repava'nani cuhejũ repava'nare tãñeta'ni ũsejanaa'me repana. ¹⁰ Pãĩ cheja pa'ina repanapi Dios chũ'ore pa'i sũma'ñe kũajũna asacuhejũ pe'rujũ cuhejanaa'me repanare. Jã'ajekũna repana chuenisõsi'ere asani rũa pojojũ fiesta cho'ojũ põse sãĩñechi'a rupũ ñisijanaa'me repana. ¹¹ Jã'ata'ni choteumucujña jo'e chekũumucuse joopo pa'isirũmũna chuenisõsiva'nata'ni Diopi vasõũna vajũrani jo'e vũni nukajanaa'me repana. Vajũrani nukajũna repanare ñasina ũcuanũko rũa kũkũsõjanaa'me. ¹² Ũcuarũmũ repana Dios chũ'o kũajava'na vajũrani nukajũ cũnaũmũpi chũ'o ujachũ'opi repanare i'kache ija'che chiiche'te asajanaa'me: "Ichejana mũijũ'ũ", chiiche'te. Jã'aja'ñe i'kaũna asa repanare cuhena ñajũ'te piko sa'navũji cũnaũmũna mũnisõjanaa'me repana. ¹³ Repana mũnisõrũmũ ũcuate'erũmũ cheja teana rũa pi'ruja'mũ. Pi'rukũna repajoopo pa'ivũ'ña te'evũ'ña ñaña tajñosõja'mũ. Jã'aja'ñe cho'oũna pãĩ siete milrepana jũnisõjanaa'me. Jã'ata'ni chekũna jũ'imaneyana vajũchũjũ rũa kũkũsõsinapi, "Dios Cũnaũmũ Pa'ikũ peore Masiũ'mũ", chiijanaa'me.

¹⁴ Jã'aja'ñe ka'chañoũ cu'ache ti'jñecuasirũmũ jo'e chekũcho, cu'ache ti'jñejañe ti'api'raja'mũ.

Trompetavũ cuhacho juhisi'vũre i'kamũ

¹⁵ Ũcuarũmũ chũ'ũ jo'e chekũpi ángelpi cuhacho juhikũji repaũ trompetavũ'te jukũna chũ'o rũa ujachũ'o cũnaũmũpi ija'che i'kache'te asasi'kũa'mũ:

Maire Paakũ Dios Repaũ cheja Raosi'kũ Cristona'me pãĩ cheja pa'inare ũcuanũkore cuhama'ñe si'arũmũ chũ'ũkũ pa'ija'mũ,

chiisi'kũa'mũ. ¹⁶ Ũcuarũmũ aina veinticuatrorepana Diore ti'jñeñe repana ñũ'isai'vũã ñũ'isinapi vũni meñe sime ñũ'ijũ Dioni pojojũ, ¹⁷ ija'che i'kasinaa'me:

Dios Chũkũna'te Paakũ, peore Masiũ'mũ mũ'ũ.

Irũmũjẽ'e pa'ivũ cheja chuta'a cho'omarũmũjẽ'e pa'ikũ'mũ mũ'ũ.

Mũ'ũpi pãĩ ũcuanũkore mũ'ũ peore masicheji chũ'ũpi'rukũna, "Re'orepamũ", chiime chũkũna mũ'ũre.

¹⁸ Pãĩ si'achejña pa'ina mũ'ũre cuhejũ pe'runa pa'ime.

Chura mũ'ũ repanare sãĩñe pe'rurũmũ tĩ'acuhamũ.

Ũcuachi'a mũ'ũ pãĩ jũnisõsina repana chuta'a vajũrũmũ pa'ijũ cho'osi'e ro'i peore ro'iche'te chũ'ũkũ,

mũ'ũre cho'okaijũ mũ'ũ chũ'o kũasinana'me

mũ'ũre cuasajũ vajũchũnare masinana'me

vesũva'nare ũcuanũkore re'oja'che ñisijaumucuse tĩ'acuhamũ.

Chekũnare vanisõsinareta'ni cu'ache cho'oja'mũ mũ'ũ,

chiisinaa'me repana.

¹⁹ Ũcuarũmũ Dios vũ'e cũnaũmũ pa'ivũ'e jatisa'arõji vataũna, repavũ'e sa'navũ cavũ cãjovũ Dios, "Ija'che cho'oũũ", chiisi'e tohasi'e pa'ivũ ñasi'kũa'mũ chũ'ũ. Reparũmũ fe'nekũ rũa asoche curukũ, oko rũhicaã cũnaũmũpi tuã'tuakũna cheja pi'rusi'kũa'mũ.

12

Romio pa'ichena'me vati ai añaja'iu pa'iche'te kumatu

¹ Ūcuarumu cunaumu Diopi ñavajuchuache'te ñokuna romio'te kãña ũsuu miañeja'ñe ko'sijakãña ju'ikoji pãimiau sē'sevu'te tumu nukakoni ñasi'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a repao s̄jopu ma'jñoko docerepana pa'ivu'te tuhivu tuhisi'koa'mo repao. ² Ch̄ip̄u s̄u'ikojeko repao ch̄iiva'ure jñaarumu t̄i'aua pi'rasō asikuna rua oio cuiko pa'isi'koa'mo repao. ³ Jã'a ñacuharumu cunaumupi jo'e chekere ñokuna ñaku vati aire añaja'iu ni rua ujaui maaja'iu ni ñasi'kua'mu chu'u. S̄ijo sieterepas̄jo paakui tuhivuã repas̄jo pa'iche sieterepavuã tuhikui e'chosē'ña dierepasē'ña paasi'kua'mu repau. ⁴ Repau j̄ikochoji cunaumu su'inare ma'jñoko joopojakã'ko e'cho chejana rueni to'jñosi'kua'mu repau. Jã'aja'ñe cho'ocuha romio ch̄ipi'ras̄i'ko ti'jñe'ne'te pa'iu cha'asi'kua'mu repau, repaoji ch̄iiva'uni cajaanã ñanisōkasa chini. ⁵ Ūcuarumu repao romio ch̄iiva'ure umuva'uni jñaasi'koa'mo, repau'te cuhenare cajejani pãi ũcuanukore ch̄u'ujava'ure. Jã'ata'ni repava'ure ch̄iiva'ure jñaana Diopi tua cunaumuna Repau ch̄u'uku ñu'isaivu r̄icheja ti'jñe'ña masi'kua'mu. ⁶ Jã'a cho'oto p̄ka'ko Dios repao'te care'vakaisichejana pãi peochejana vu'vu katisōsi'koa'mo. Vu'vu kati pa'iona Dios repao'te mil doscientos sesentarepaumu-cujña ãu kuiraku pa'isi'kua'mu.

⁷ Ūcuarumu cunaumu pa'ina cavasinaa'me. Angel, Miguel repau neena ángelena'me añaja'iu ni cavasinaa'me. Añaja'iu ũcuachi'a repau neena ángelena'me sãñe ũcuanukore cavasinaa'me. ⁸ Jã'ata'ni añaja'iu'te repau neenana'me chekunare cava cajejaicu'asi'kua'mu. Jã'arumupi v̄ua Dios repanare Repau pa'icheja pa'iche ũsesi'kua'mu. ⁹ Jã'ajekuna Dios repau'te añaja'iu'te cu'a ch̄u'masi aire ángeles repau neenana'me cunaumu pa'iche'te ũseku eto chejana raosi'kua'mu. Repau añaja'iu ka'chamajña mami ve'em̄, "Vati aina'me Satanás". Repau vati ai mamarumupi v̄ua pãi si'achejña pa'inare re'oja'chere ũseku cacu'ora chini joreku pa'iku'mu. Jã'aja'ñe cho'okujekuna vati ai repau neena ángelena'me cunaumu eto chejana raocojñosi'kua'mu.

¹⁰ Ūcuarumu chu'o i'kache cunaumupi ujachu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

Vati ai, Diore cuasanani re'oja'chere ũseku cacu'ora chini

umucusena'me ñami Dioni ke'reku Repau'te cuasanani cu'ache i'kaku pa'im̄.

Repau'te cuasanare jã'aja'ñe i'kaku'te Dios chejana eto raosi'kua'mu.

Jã'aja'ñe cho'osi'ku Dios Repau neenare Repau pa'ichejana saja'mu, ai sani paapu chini.

Ūcuachi'a Repau peore masiche cho'o ñoku'mu Repau.

Ūcuachi'a pãi ũcuanuko Repau ch̄u'ũñe cho'uju pa'ijanaa'me.

¹¹ Chekuna Diore cuasana, "Ovejach̄ija'iu Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te j̄uni ro'ikaisi'kua'mu.

Ūcuachi'a Dios chu'o ũcuarepaa'me", chij̄u cuasanaj̄eju vati ai ch̄u'ũñe cho'oma'me repana.

Ūcuachi'a Diore cuasanaj̄eju, "Pãi maire vanisōjanaa'me", chini masinata'ni j̄u'ĩnej̄e'vaju'chuma'ñe Repau'te cuasache ũhasōma'ñe ũcua cuasaju pa'inaa'me.

¹² Jã'ajekuna musanukona cunaumu pa'ina ũcuanuko pojoju pa'ij̄u'.

Jã'ata'ni musanukonare cheja pa'inana'me mar chiara pa'inare rua cu'ache ti'jñeja'mu.

Vati ai repau cho'oche ai ũsejarumupi t̄i'api'rakuna masiku musanukonani cu'ache cho'ora chini rua pe'ruk̄u cajesi'kua'mu,

chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

13 Ūcuarumũ añaja'iu chejana repau eto raocojñosirumũ chĩiva'ure jñaasi'koni romioni cu'ache cho'ora chini ku'esi'kua'mũ. 14 Jã'ata'ni repao romio tao kue'chaka rua ñjakare te'eka'chapaka ĩsicojñosi'koa'mo, pã peochejana Dios repao'te care'vakaisichejana cãva ku'io sani paao chini. ĩsiuna koo cãva ku'io sani tĩ'a pa'iona choteũsurumũ jo'e chekuũsurumũ joopo ãu kuiraku repao'te añaja'iu cu'ache cho'oche ũsekaisi'kua'mũ Dios. 15 Ūcuarumũ añaja'iu repau chu'opoji chiachaja'che oko etosi'kua'mũ repaoni rño vėasõra chini. 16 Jã'ata'ni cheja repaoni cho'okaiũ pã chu'opo cha'acheja'che rũhicoje vata añaja'iu raosi'e oko sa'navũna cuaosõsi'kua'mũ. 17-18 Chejapi jã'aja'ñe cho'oũna añaja'iu na'a rua pe'rukũ repao'te romio'te jo'ka chekũnani repao mamachĩire Dios chũ'ũñe cho'oju Jesús pa'iche ũcuarepa kũachũ'o ũhamanesinani ũcuanũkore cavara chini sanisõsi'kua'mũ.

13

Cu'arepache cu'ana te'eka'chapana cho'osi'ere kũamu

1 Ūcuarumũ chu'ũ mar chiara rũtũva'te nukasi'kua'mũ. Nũkaku cu'arepache cu'aku'te sĩjo sieterepasĩjo paakũji e'chosẽ'ña dierepasẽ'ña paakũni mar chiaraji etauna ñasi'kua'mũ chu'ũ. Repasẽ'ña pa'iche tuhivũã tuhikũji repau sĩjore mami tochasi'e, Diore cu'ache i'kache'te paasi'kua'mũ repau. 2 Repau cu'aku chu'ũ ñasi'kũ tochachaija'iuji cũ'a mie cũ'aja'ñe paakũji repau chu'opo león chai chu'opoja'che paasi'kua'mũ. Jã'aja'iuñi añaja'iu repau cho'omasiche'te jo'kakũ repau chũ'ũkũ ñu'isaivũ'te jo'kasi'kua'mũ repau'te, ũcuasaivũ'te ñu'iu pãire chũ'ũkũ paaũ chini. 3 Repau cu'arepache cu'aku sĩjo te'esĩjopũ asimaka jũnisõmaka pa'isĩjopũja'che paasi'kua'mũ. Jã'aja'ñe ñjamakapi ja'jusi'ere ña rua cuasaju pã si'achejña pa'ina ũcuanũko pojojũ jovosinaa'me repau'te. 4 Añaja'iu'te cu'arepache cu'aku'te pã chũ'ũñe jo'kasi'kũjekũna ro're pũ pojosinaa'me repa. Repau'te cu'arepache cu'aku'te ũcuachi'a pojojũ, "Ikũ cho'ocheja'che cho'omasina peome. Ūcuachi'a ikũre cavaju cajejaimasina peome", chiisinaa'me repa.

5 Reparumũ cu'arepache cu'aku Diopi ũsemaũna repau meñe rua re'oja'che i'kachena'me Dios asacuheche i'kache jo'kacojñosi'kua'mũ. Ūcuachi'a cuarenta y dorepapãimia cu'ache cho'omasiche jo'kacojñosi'kua'mũ repau. 6 Ūcuarumũ Dioni cu'ache i'kakũ Repau asacuheche'te i'kakũ cũnaumũ pa'ivũ'ere Repau vũ'ere cu'ache i'kakũ Repau neenare cũnaumũ pa'inare ũcuachi'a cu'ache i'kasi'kua'mũ repau. 7 Ūcuachi'a Diopi Repau neenani ũsemaũna cavaku cajejaisi'kua'mũ repau. Ūcuachi'a Repauji ũsemaũna si'avãjũpãina'me si'ache chu'o cutunana'me si'achejña pa'inare chũ'ũñe jo'kacojñosi'kua'mũ repau. 8 Pã ũcuanũko cu'ache cho'osi'ere jũni ro'ikasa chini chuenisõsi'kũ Jesucristo Ovejachĩija'iu utija'ophũrona repa mami tochacojñomanesina ũcuanũko cheja si'acheja pa'ina pã pojojũ ro're ñu'ijũ pojosinaa'me repau'te cu'arepache cu'aku'te. Aperumũ cheja chuta'a cho'omarumũ Dios Repaũna'me pa'ijana mami ũcuaphũrona tocha jo'kaasomũ.

9 Pã ie chu'o asa chẽaũana ũcuanũko asa chẽajũ'ũ:

10 Mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare pã chẽavũ'ena chẽa cuaosina na'a pa'isirumũ ũcuaja'che chẽa cuaocojñojanaa'me.

Ūcuachi'a pã mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare pã vaiva'tipi vanisõsina na'a pa'isirumũ ũcuaja'che pã vaiva'tipi chuenisõjanaa'me.

Dioni cuasaju mai jã'aja'ñe cu'ache cho'ocojñoja'ñe masinata'ni koka paaju Repau'te cuasache ũhasõma'ñe, "Dios maire rua re'oja'che cho'okaikũ'mũ", chiijũ cuasaju paũ.

11 Jã'a ñacuhasiurumũ chekũre cu'arepache cu'aku'te cheja sa'navũji etauna ñasi'kua'mũ chu'ũ. E'chosẽ'ña ovejachĩ e'chosẽ'ñaja'ñe te'eka'chapasẽ'ña paakũta'ni

añaja'ia i'kacheja'che i'kasi'kua'mu repau. ¹² Ūcuachi'a charo raisi'ku cu'arepache cu'aku pāi chū'ñeja'ñe pāi si'acheja pa'inare chū'usi'kua'mu repau cho'je raisi'ku cu'aku. Reparumu pāipi repauni charo raisi'kuni cu'akuni asimaka vaso-cojñosi'kuni pojoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau, cho'je raisi'ku. ¹³ Ūcuachi'a Diopi ūsemauna Repauchi'a cho'omasicheja'che si'ache cho'oku pāi ñaju'te cunaumupi chejana toa tuā'iñe cho'osi'kua'mu repau. ¹⁴ Reparumu Diopi Repauchi'a cho'omasiche'te cho'o ūsemauna cho'je raisi'ku cu'aku, charo raisi'ku ñaku'te Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'ouna ña cheja pa'ina ūcuanuko repau joreku cho'oku i'kache asa jachama'ñe cuasasinaa'me. Ūcuachi'a repau repaure, asimaka jūnisōmaka pāi vaiva'ti tēosimaka sījopu'te sū'ia vasocojñosi'kujava'ure tūo nuko pojoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau. ¹⁵ Jā'aja'ñe chū'una asa charo raisi'ku cu'akujai'ia'te tūo pi'nirena repauni Diopi ūsemauna repau chū'opoqueepi tutu juju repauna tūosiva'ure vajuche cho'osi'kua'mu repau, ūcuava'upi chū'o i'kaku repau'te pojomanani vanisōñe'te chū'ua'ku chini. ¹⁶ Ūcuachi'a pāi ūcuanukore pāi chū'unana'me chū'umanare, kurinana'me chū'ova'na pa'inare, chēa paa-cojñonana'me chēacojñomanare, repauna uajajūñana jā'apāni repauna chiapuāna repau mamire tochacojñoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau. ¹⁷ Jā'ajekuna pāi repau mamijē'e repau númerojē'e tochacojñomanesinare pōse koochena'me pōse isiche ūsesi'kua'mu repau.

¹⁸ Repau cu'aku número pa'iche masiñu chiinare rua kuēkueche chiimu. Repa número pa'iche'te cuasa kuēkue ñato pāiu mamire kuamu. Repa número iea'me: seiscientos sesenta y seis.

14

Pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana ujasi'ere kuamu

¹ Ūcuarumu chū'u Ovejachīija'ia'te Jesucristo'te Sión aikūti nukakuni ñasi'kua'mu. Ūcuana'me pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana repauna chiapuāre Repau mamina'me Puka'ku mami tochacojñosina nukasinaa'me. ² Jā'a ñacuhasi'umu cunaumupi ija'che i'kachū'o asasi'kua'mu chū'u: Oko chā'ia asocheja'che asosi'kua'mu repachū'o. Ūcuachi'a okopi ruarepa curuku asocheja'chena'me pāipi jairepanuko arpavūāre cho'ojuna asocheja'che asosi'kua'mu chū'ure repachū'o. ³ Ūcuachi'a repauna pāi Dios chū'uku ñu'isavuna'me Repau ti'jñeñe pa'ina vajupāi ūcuaka'chapana pa'ichejana'me aina pa'icheja ti'jñeñe'te pa'ijū uja mamare uajū pa'isinaa'me. Repauna ujache uja te'eu'terejē'e asa chēa ujacu'ache pa'isi'kua'mu. Jesucristo vati toare saimanea'ju chini chēa paacojñona ciento cuarenta y cuatro milrepanachi'a ujamasisinaa'me repa. ⁴ Cheja repauna pa'irumu romi ūcuauanare ja'me kāima'ñe re'oja'chechi'a pa'isinajeju chura Ovejachīija'ia Jesucristona'me pa'ijū Ūcuau chū'ñe'te si'arumu cho'ojū pa'ime repauna. Aperumu Diore cuasamanare ja'me pa'isinaa'me repauna. Jā'ata'ni Dios repaure paara chini Repau Mamakuna'me charo chēasomu. ⁵ Ūcuachi'a jmamakarujē'e joremaneasome. Ūcuachi'a repauna rekoñō Diopi ñato cu'achejē'e peasome repauna.

Angeles chotena rani kuasi'ere i'kamū

⁶⁻⁷ Jā'aja'ñe cho'ocuhasi'umu ángel'te cunaumu chenevūji cāva ku'ia cheja pa'inani pāi ūcuanukore si'avājūpāina'me si'ache chū'o cutunana'me si'achejña pa'inare, Jesucristo'te cuasache chū'vachū'ore kuaku ujachū'opi pāire ija'che i'kakuni ñasi'kua'mu chū'u:

—Diore vajuchūju re'oja'chere Repau'te i'kaju pa'ijū'u musanukona, pāi ūcuanuko cho'osi'e Repau ñarumu tí'api'rakuna. Ūcuauji cunaumuna'me chejana'me mar

chiarana'me oko puni si'achejña pa'inare cho'osi'kua'mu. Jã'ajekuna Repauni cuasaju, "Peore Masiu'mu mu'u", chiiju pojofũ'u —chiisi'kua'mu repau ángel.

⁸ Jã'aja'ñe i'kacuhauna cheku ángel rani ija'che i'kasi'kua'mu:

—Babilonia ujavu'ejoopo ñañasõcuhasi'kua'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Repajoopo pa'isina cu'ache cho'ojũ pa'iche'te chekũchejña cana ũcuanũko ña chẽa repana cho'ocheja'che cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me —chiisi'kua'mu. ⁹⁻¹⁰ Jã'aja'ñe i'kacuhauna jo'e cheku ángel rani ujachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Cheja sa'navu etasi'kũre cu'arepache cu'aku'te repaujava'ure tũosi'kuna'me po-joju repana chiapũña jã'apãani repana jũjña repau cu'aku mami tochacojñosinare ũcuanũkore rua pe'rukũ cu'ache chũ'uja'mu Dios. Repauji chũ'uuna vati toa azufre vũocheja'che cu'asũche uutoana sani Dios neena ángelena'me Repau Mamaku Ovejachũija'iu ñaju'te rua chuova'na ai uujũ pa'ijanaa'me repana. ¹¹ Repa toapi chachama'ñe ai uuku pa'iuana piko si'arũmu mũiu pa'ija'mu. Ũcuachi'a cu'arepache cu'akuna'me ũcuauja'iu tũosiva'ure pojofũ repau mami tochacojñosinare repa toare si'arũmu uujũna asiche cuhama'ñepi pa'ija'mu —chiisi'kua'mu.

¹² Dios neenata'ni Repauni cuasajũna repanare cu'ache ti'jñejañe masinata'ni Dios chũ'usi'ere cho'ojũ re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasache ũhasõma'ñe koka paaju ũcua cuasaju pa'ijanaa'me.

¹³ Ũcuarũmu cũnaũmũpi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

—Iere tochajũ'u mu'u: "Dios neena Repau'te cuasache ũhamana irũmũpi vũa jũnisõna rua pojofũ pa'ijanaa'me" —chiiche'te. Chikuna Dios Rekocho ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ũcuarepaa'me jã'a. Repana jũnisõsirũmu repanare cu'ache ti'jñesi'e jo'e ti'jñemanaja'mu. Repau pa'ichejana satena repana re'oja'che cho'ojũ pa'isi'ere cuasa ro'ija'mu Dios repanare —chiisi'kua'mu.

Trigona'me uchecha'charũ tũa chi'icheja'che Dios Repau'te cuasamanare chi'i cu'ache chũ'ujañere kuamu

¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ocuhasi'ũmu jo'e ñaku poja'chere piko ñasi'kua'mu chu'u. Piko sẽ'sevũ'te pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku ñu'isi'kua'mu. Repau sũjopũ pachokurivũ'te tuhivũ tuhivũ va'ti jũjũsũche cu'tosiva'tire cãjikũ ñu'isi'kua'mu repau.

¹⁵ Ũcuarũmu ángel cheku Dios vũ'epi eta piko sẽ'sevũ ñu'iku'te ujachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu: "Trigo tũarũmu pa'icheja'che pa'irũmu ti'acuhamu. Mu'u va'ti mini trigo tũa chi'icheja'che cho'ojũ'u", chiisi'kua'mu. ¹⁶ Jã'aja'ñe i'kauna asa piko sẽ'sevũ ñu'iku repau va'ti mini trigo tũa chi'icheja'che cheja pa'inare cho'osi'kua'mu.

¹⁷ Ũcuarũmu ángel cheku jo'e Dios vũ'epi cũnaũmu pa'ivũ'epi va'ti ũcuaja'che jũjũsũche cu'tosiva'tire cãjikũ etasi'kua'mu. ¹⁸ Reparũmu ángel cheku Diore ĩsimajñaruã uotoa kuirache chũ'ũku tũo uoko'a rũichejapi eta va'ti jũjũsũva'ti cãjiku'te ujachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Uche cha'jisõcuhasi'kua'mu. Chejana caje mu'u va'ti jũjũsũva'tipi uchecha'charũ chũto tũtemejũ'u —chiisi'kua'mu repau. ¹⁹ Chikuna caje uchecha'charũ cheja pa'iche repau va'tipi chũto tũte pi'ni chi'i uche cha'ca chachovũna mañasi'kua'mu repau. Dios Repau'te cuasamanesinare ũcuaja'che uchecha'charũ tũa chi'isi'eja'che chi'i rua cu'ache cho'oja'mu. ²⁰ Reparũmu uche cha'cavũji vũ'ejoopo jã'acho'jere pa'iuana uchecha'charũ etua ũcuavũna maña cha'ca chachojũna uche okora'ka repavũ vũ'evũ cacojepi eta chiacha meañeja'ñe chie so'ona mesi'kua'mu, trescientos kilómetros repa so'o. Repa chiera'ka rua ruisi'kua'mu.

15

Pāi cu'ache cho'osi'ere ro'ia'jũ chini Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cho'okaina ángeles cuhacho cho'osi'ere kɯamɯ

¹ Ūcuarumɯ cɯnaumɯ Diopi jo'e chekere ñavajuchuache'te ñokuna ñaku ángeles sieterepanare pāipi repaña cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'jũ chini Dios pe'rukɯ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cuhacho cho'ojamajña cho'okaijanare ñasi'kua'mɯ chɯ'ɯ.

² Ūcuarumɯ chiara joicɯnaja'ñe etajaiche ñora'te ñasi'kua'mɯ chɯ'ɯ. Repara sa'navɯ toa pa'isi'kua'mɯ. Ūcuachi'a repara ru'tava'te cu'arepache cu'aku'te cuhejɯ ūcuauja'iu'te tũosiva'urejẽ'e pojocuhejɯ repaɯ mamina'me repaɯ númerojẽ'e tochacojñomanesina Dios ĩsisivũãre arpavũã cājiɯ nukasinaa'me. ³ Reparumɯ repaña Dioni pojoɯ ujaɯ aperumɯ Dios chũ'ũñe cho'okaisi'kɯ Moisés ujasí'ere uja ujaɯ Jesucristo Ovejachĩija'iu ujasí'e ūcuachi'a ujasinaa'me, ija'chere:

Dios, Chɯkɯna'te Paaku peore cho'omasikɯ'mɯ mɯ'ɯ.

Mɯ'ɯ masikɯ cho'oche ña jñanosõme chɯkɯna.

Rɯa re'oja'che cho'okujekɯ peore ūcuarepa cho'okɯ pāi si'achejña pa'inare chũ'ukɯ'mɯ mɯ'ɯ.

⁴ Mɯ'uchi'aa'mɯ re'okɯ.

Jã'ajekɯna mɯ'ure vajuchɯnaa'me chɯkɯna.

“Peore masikɯ'mɯ”, chiinaa'me chɯkɯna mɯ'ure.

Mɯ'ɯ re'oja'che cho'okɯ pa'iche'te ña pāi, si'achejña pa'ina mɯ'ɯ ti'jñeñena rani ro're pɯɯ ñu'ijɯ pojojanaa'me mɯ'ure,

chiiɯ ujasinaa'me repaña.

⁵ Repaña ujacuhasirumɯ cɯnaumɯ pa'ivɯ'e Dios vɯ'e jatisa'aropi vataɯna repavɯ'e caruupɯ Dios chũ'usi'e tochasiko'ña catako'ña pa'iruupɯ ñasi'kua'mɯ chɯ'ɯ.

⁶ Ūcuarumɯ repaña ángeles sieterepana ūcuavɯ'e sa'navɯji etasinaa'me Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajñarũ cho'okaijana. Lino kãña meno peokãñapi ko'sijakãñare ju'ijɯ ã'capũãre pachokurimeã tũisinaa'me repaña. ⁷ Ūcuarumɯ vajupāi ūcuaka'chapana te'eɯ repañare ángeles sieterepanare te'eɯ'te te'ero'rochi'a coparo'ro pachokuriro'rore Dios Si'arumɯ Pa'ikɯ pãire cu'ache cho'ora chini chũ'usi'e timuñe mañasiro'rore ĩsisi'kua'mɯ.

⁸ Reparo'ro ĩsicuhasirumɯ Dios vɯ'e sa'navɯ peore piko rɯa pa'isi'kua'mɯ, Repaɯji miañeja'ñe Ko'sija'iuji peore Masikɯji pa'iuɯna. Repaɯ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña ángeles cho'o pi'nikaichetɯ'ka pāi te'eɯ'terejẽ'e kakacu'asi'kua'mɯ repavɯ'e.

16

Coparo'ro pãire cu'ache cho'ora chini Dios chũ'usi'e mañasiro'roquee ña'ñesi'ere kɯamɯ

¹ Ūcuarumɯ Dios vɯ'e sa'navɯji chɯ'o ujachɯ'opi ángeles sieterepanani ija'che i'kache'te asasi'kua'mɯ chɯ'ɯ: “Mɯsanukona cājiro'ro pãire cu'ache cho'ora chini Dios pe'rukɯ chũ'usi'e mañasiro'ro chejana ña'ñejaijũ'ɯ”, chiiche'te.

² Jã'aja'ñe i'kaɯna ángel te'eɯ repaɯ cājiro'rova pa'imajñarũ chejana peore ñatojaisi'kua'mɯ. Repaɯ ñatojaisirumɯ pāi cu'arepache cu'aku' mamí tochacojño ūcuauja'iu'te tũosijava'ure pojonare ūcuaukore cu'aasi rɯa asicheji etaɯna rɯa chɯova'na pa'isinaa'me.

³ Jã'aja'ñe cho'ocuhaɯna ángel chekɯ repaɯ cājiro'rova pa'imajñarũ peore mar chiarana ñatosi'kua'mɯ. Ñatoɯna mar chiaraquee oko jũnisõsi'kɯ chieja'che carũhisi'kua'mɯ. Jã'aja'ñe cho'oɯna va'iva'na repara pa'iva'na peore jũnisõsinaa'me.

⁴ Jã'aja'ñe cho'ocuhaɯna jo'e chekɯ ángel repaɯ cājiro'rova pa'imajñarũ peore chiañaaña'me oko punire ñatoɯna repachejñaquee oko peore chie

carūnisōsi'kua'mu. ⁵ Jā'a cho'osi'ere ñacuha ángel chiañaã kuiraku Diore ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

Dios, rua re'oku'mu mu'u.

Irūmujē'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarūmujē'e pa'iku'mu mu'u.

Pāire cu'ache cho'oku iñaã chiañaã pa'iche oko chie carūnisōñe chū'uku ũcuarepa cho'omu mu'u.

⁶ Ūcuanapi mu'u chu'o kuava'nare vanisōsome mu'u neenare chekunare ũcuachi'a. Chura repa chuenisōsiva'na raosi'ere chiere ña pe'rukū ũcuava'na chiere ũkuamu mu'u repa vanisōsinare.

Repa ro'ia'me jā'a,
chiiche'te.

⁷ Ūcuarūmu Diore ĩsimajñaruã tuo uoko'a sa'navuji chu'o ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: “Pāi Ūcuanukore Paaku, peore masiku'mu mu'u. Pāi ũcuanuko cho'ojū pa'isi'ere ña cuasaku cu'ache chū'uku rūhiñe cho'omu mu'u repa”, chiiche'te.

⁸ Ūcuarūmu ángel jo'e cheku repa cājiro'rova pa'imajñaruã peore ũsuuni ñatosi'kua'mu. Ñatouna Dios ũsuute na'a rua asuaku chini chū'usi'kua'mu, pāipi uua'ju chini. ⁹ Ūsuuji jā'aja'ñe cho'ouna pāi ũcuanuko repa ca'nivūã rua uusinaa'me. Rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repa cu'ache cho'uche ũcu ũhasōma'ñe pa'iju repa cu'ache ti'jñeñe chū'uku'te Diore, “Peore masiku'mu mu'u”, chiima'ñe Repa'te rua cu'ache i'kasinaa'me repa.

¹⁰ Ūcuarūmu ángel jo'e chekupi cu'arepache cu'aku chū'uku ñu'isaiuna repa cājiro'rova pa'imajñaruãre ñatouna repa chū'ucojñona pa'ichejña peore chijachejñachi'a carūnisōna repachejña pa'ina asire eto asikuna repa chemeñoãna meñe kūkujū oisinaa'me. ¹¹ Jā'aja'ñe rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repa cu'ache cho'uche ũcu ũhasōma'ñe pa'iju repa asipi ruarepajeku ca'nivūãpi asikuna Diore Cūnaumu Pa'iku'te rua cu'ache i'kasinaa'me repa.

¹² Ūcuarūmu ángel jo'e chekupi repa cājiro'rova pa'imajñaruã Eufates ũjachiachana ñatouna peore repa veasōsi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'osi'kua'mu ángel, repa chekukã'ko pa'inare chū'unapi pāi vaiche cho'oto, jē'eñeji vesama'ñe paau chini.

¹³ Ūcuarūmu añaja'iu chu'opona'me cu'arepache cu'aku chu'opona'me, “Dios chu'o kuaku'mu chu'u”, chiu joreu chu'opoji jojojanapi vati chotena etajuna ñasi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Repa vati Diopi ũsemauna Repa'chi'a cho'omasicheja'che cho'osinaa'me. Ūcuachi'a pāi chū'unani ũcuanukore soni rao chi'iñu chini cheja si'achejña ku'isinaa'me repa, chi'irena repa sãñe'chi'a cavaju pāi vaiche'te cho'oa'ju chini. Repa sãñe'chi'a vaiumucusena, Dios Peore Masiu cu'arepache cu'aku'te cavaku cajejaija'mu.

¹⁵⁻¹⁶ Ūcuarūmu repa vati chotenapi pāi chū'unare soni chi'isinaa'me. Repa chi'isicheja mami “Armagedón” ve'emū hebreo chu'o. Aperūmu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajū'u. Ñaau cuasomarūmuna raicheja'che raija'mu chu'u, pāi chu'u rajache cuasamarūmuna. Kãa peonaja'ñe pa'iju vajuchūmaneu chini chu'uni cha'aju kãña care'vacheja'che repa rekoñoãre care'vaju re'oja'che pa'ina chu'ure ña vajuchūma'ñe tijña pojojanaa'me”, chiisi'kua'mu.

¹⁷ Ūcuarūmu ángel jo'e chekupi repa cājiro'rova pa'imajñaruãre tutuna ñatouna Dios vū'e cūnaumu pa'ivu'e sa'navuji Repa chū'uku ñu'isaiu rūichejapi chu'o ũjachu'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u, “Cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chiiche'te. ¹⁸ Ūcuarūmu cheja fe'neku rua asoche curuku rua pi'rusi'kua'mu. Aperūmu rua pi'rusi'e na'a jā'acho'je rua ñu'kuecheji pi'rusi'kua'mu cheja reparūmu.

¹⁹ Chejapi ruarepa pi'rukuna Babilonia ũjavu'ejoopo joni chotejoopoã vatasi'kua'mu.

Chekũjooopõ si'achejña pa'ijooopõ ũcuachi'a peore ñañasõsi'kua'mu. Reparumu Dios ñjavũ'ejooopõ pa'ina cu'ache cho'osi'ere cuasa pe'rukũ repanare cu'ache cho'osi'kua'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'õna juupoãna'me aikũjña peocheja si'asõsi'kua'mu. ²¹ Reparumu cunaumupi oko rua ñjavũãpi pã tuã'tua vëasõsi'kua'mu. Repa okopuã te'epu cuarenta kilos na'a rua rukupũ paniasomu. Jã'aja'ñe repanani ruarepa cu'arepacheji ti'jñekuna ña pã, "Dios cho'оче'me ie", chini na'a rua cu'ache i'kasinaa'me Repau'te.

17

Sĩ'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache chũ'ujañere kua'mu

¹ Ũcuarumu repana ángeles coparo'rovaã cãjisina te'eu rani i'kasi'kua'mu chu'ure. "Raijũ'u. Mu'uni chiañaã së'sevuã ñu'iko'te sĩ'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache cho'ojachere ñora. ² Pã chũ'una cheja pa'ina repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chëa repao cho'ochēja'che cu'ache cho'ojũ pa'ime. Pã chekũchejña cana ũcuachi'a Repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chëa repao cho'ochēja'che cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

³ Jã'aja'ñe i'kacuha Dios Rekochoji chũ'una repau ángel chu'ure pã peochejana sasõsi'kua'mu. Sauna repao'te cu'arepache cu'aku'te maaja'iu'te tuhikoni ñasi'kua'mu chu'u. Repau ca'nivũ Diore cu'ache i'kachũ'ore si'acaca'nivũ tochasi'e paakũji repau sĩjo sieterepasĩjore e'chosë'ña dierepasë'ña paasi'kua'mu repau.

⁴ Repau'te tuhiko romio kãa re'ojakãare ju'isi'koa'mo, ra'soja'chena'me maaja'ñe pa'ikãare. Ũcuakãare pachokuri catara'karuã ko'sijara'karuã rua ro'ira'karuãna'me cheke perlara'karuã sũ'isi'kua'mu. Ũcuachi'a coparo'rova pachokuriro'rova'te cãjisi'koa'mo repao. Reparo'rova sa'navũ'te repao cu'ache cho'oko pa'isi'e Dios ñacuhecheji pa'isi'kua'mu. ⁵ Ũcuachi'a repao chiapũ'te mami tochasi'e pãijë'e vesũche ija'che i'kacheji sũ'isi'kua'mu: "Pã chu'ure i'kani Babilonia ñjavũ'ejooopõ'te ve'onaa'me. Cu'ache cho'uche aijekona chekuna chu'u cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chëa ũcuaja'che cho'ojũ pa'inaa'me", chiiche. ⁶ Jã'aja'ñe repaoni masirepa ñato rua pojoko pa'isi'koa'mo, Dios neena Jesuni cuasaju Repau pa'iche kuanare vanisõñe chũ'usi'kojeko. Jã'aja'ñe pa'ikoni ña jñanosi'kua'mu chu'u.

⁷ Ũcuarumu ángel chu'ure i'kasi'kua'mu. "¿Je'se pa'ina mu'u jñanou? Repao pa'ichena'me repao tuhiku sĩjo sieterepasĩjore e'chosë'ña dierepasë'ña paaku pa'iche chekũnajë'e vesũche'te mu'uni kũara. ⁸ Repau mu'u ñasi'ku cu'aku aperumu pa'isi'kua'mu. Chura peomu repau. Jã'ata'ni vati pa'icojepi mu'ija'mu repau. Mu'ni cu'ache cho'osinare cu'ache cho'ochějana saocojñoja'mu repau. Dios aperumu cheja cho'omarumuna Repau neena mami utija'ophũrona tochaasomu. Jã'ajekuna pã repaphũro mami tohacojñomanesina cu'arepache cu'akũji aperumu pa'isi'kupĩ irumu peokũta'ni jo'e raiuna ña kũkusõjanaa'me.

⁹ 'Chu'u i'kache asamasiñu chiinapi asamasijanaa'me ie: Repau cu'arepache cu'aku sĩjo sieterepasĩjo aikũjña sieterepakũjña romio ũcuate'erumu ñu'ikũjñaja'ñea'me. Ũcuachi'a pã chũ'una sieterepanaja'ñea'me repa sĩjo. ¹⁰ Repana pã chũ'una cincorepana jũnisõsinaa'me. Chura cheku chũ'uku pa'imũ. Jo'e chekũta'ni chuta'a raima'mu. Repau raisirumu jmamakarũchi'a chũ'uku pa'ija'mu. ¹¹ Repau cu'arepache cu'aku aperumu pa'isi'kupĩ irumu peokũji pã chũ'unare sieterepanare ja'me pa'iu chũ'usi'kupĩ repana chũ'ucuhasirumu te'eu jo'e chũ'ujamũ. Repau jo'e rani chũ'urumu jũnisõ Diopi chũ'una Repau'te kuhena uutoana sani uuku pa'ija'mu repau.

¹² 'Ũcuachi'a e'chosë'ña dierepasë'ña mu'u ñasisë'ña pã chũ'ujana dierepana chuta'a chũ'umanaja'ñea'me. Na'a pa'isirumu repana pã chũ'ũñe te'ehorachi'a

jo'kacojñojanaa'me. Reparum cu'arepache cu'akuna'me chũ'ujanaa'me repana. ¹³ Repana pãi chũ'ujana dierepana ũcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akujĩ pãĩ ũcuanuko te'eu chũ'ua'ku chini jo'kajanaa'me. ¹⁴ Reparum repana ũcuanuko Jesucristo'te Ovejachĩija'ĩni cavajanaa'me. Jã'ata'ni Repauji pãire chẽa paakuna Repau'te cuasache ũhama'ñe pa'ijũ re'oja'che pa'inana'me cavaku cajejaija'mũ repanare. Peore Masiujeku pãĩ chũ'una Aia'mũ Repau", chiisi'kua'mũ ángel chũ'ure. ¹⁵ Ũcuarum repan ángel chũ'ure jo'e i'kasi'kua'mũ. "Chiañaã sĩ'uromio si'ache cu'ache cho'oko repañaã sê'sevũare ñu'iona mũ'ũ ñasiñaã pãĩ si'achejña canana'me si'avãjũpãina'me si'ache chũ'o cutunaja'ñea'me. ¹⁶ Reparum e'chosẽ'ña dierepasẽ'ñaja'ñe pa'ina pãĩ chũ'una cu'arepache cu'akuna'me repao'te sĩ'uromio'te cuhejũ kãña peoo'te repao nee peore tũasõ repao ca'nivũquee va'i ãijũ juja uosõjanaa'me. ¹⁷ Repana pãĩ chũ'una dierepana, Diopi repanani Repau chiiche'te cho'ouache cuasaju cho'oa'jũ chini jo'kauna ũcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akujĩ repana chũ'ũñeja'ñe te'eu pãire chũ'ua'ku chini repau'te cu'aku'te pãĩ chũ'ũñe jo'kajanaa'me, Dios i'kasi'e peore cho'o pi'niñejatu'ka chũ'uku paau chini. ¹⁸ Repao romio mũ'ũ ñasi'ko ujavũ'ejoopo Babilonia vũ'ejoopoja'chea'me. Repajoopo pa'inare chũ'una chekũchejña si'achejña pa'inare pãĩ chũ'unare chũ'unaa'me", chiisi'kua'mũ ángel chũ'ure.

18

Babilonia vũ'ejoopo ñañasõsi'ere kũamũ

¹ Jã'a cho'ocuharumũ chekũre ángel'te rũa masiujĩ cũnaumũpi cajekuna ñasi'kua'mũ chũ'ũ. Repau ko'sija'icheji cheja rũa miasi'kua'mũ. ² Cajẽ ujachũ'opi ija'che i'kasi'kua'mũ repau:

¡Babilonia ujavũ'ejoopo ñañasõcuhasi'kua'mũ! ¡Ñañasõcuhasi'kua'mũ!
Repajoopo pa'isicheja vatichi'a rũa jainuko pa'ime.

Pĩ'a pãĩ ãicojñojanaa'me chekuna cu'ana peore si'ache pa'ime repacheja.

³ Repajoopo cana cho'osi'ere ña chẽa pãĩ si'achejña pa'ina ũcuanuko repana cho'osi'ejache rũa cu'ache cho'ojũ pa'ime.

Ũcuachi'a repajoopo canare chũ'usina si'ache cu'ache cho'osi'ere ña chẽa chekũchejña canare chũ'una ũcuaja'che si'ache cu'ache cho'ojũ pa'ime.

Ũcuachi'a repajoopo canapi põsere si'ache koojũna chekũchejña cana repanare põse ĩsisina rũa kurinaa'me, chiisi'kua'mũ.

⁴ Ũcuarum jo'e cheke chũ'o cũnaumũpi ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ, repajoopo chuta'a ñañamarumũ Dios i'kasi'e:

Repajoopo Babilonia vũ'ejoopo pa'ina chũ'ũ neena ũcuanuko etajũ'ũ, repajoopo cana cho'ocheja'che cu'ache cho'omaneñu chini, ũcuachi'a repanare cu'ache cho'ocheja'che cu'ache cho'ocojñojmaneñu chini.

⁵ Ũcuajoopo canapi rũarepa cu'ache cho'ojũna ñaku repana cu'ache cho'oche cavesũma'ñe cuasaku pa'imũ chũ'ũ.

⁶ Repajoopo cana chekũnare cho'ocheja'che cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.

Repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'jũ chini na'a rũa cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.

Ũcuachi'a repana chekũnani cacũ'oñu chini cono rũa vẽañe'te ũkuajũ na'a rũa vẽañe ja'me ũkuacheja'che na'a rũa cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.

⁷ Ũcuachi'a, "Peore masinaa'me chũkuna", chijũ tĩĩñe cho'ojũ rũa põse paanaa'me repana.

Jã'ajekuna repana põse paachejanuko cu'ache cho'ojũ'ũ repanare, chũova'na paaru chini.

Ija'che cuasanaa'me repana:

“Chuova'na pa'imanajeju pãi ũcuanukore chũ'unaajeju na cu'ache ti'jñemaneja'mu chukuna'te”, chiinaa'me repana.

⁸ Jã'aja'ñe cuasaju pa'inajeju na ũcuate'eumucuse ũcuanukore rua si'ache cu'ache ti'jñeja'mu repanare.

Chekuna jūnisōjanaa'me. Chekuna repanani cu'ache ti'jñeuna chuova'na pa'ijanaa'me.

Chekuna ãiñe'te peojū ãucuhava'na pa'ijanaa'me.

Repajoopo ũcuachi'a peore uusōja'mu, chu'upi Pãi Ūcuanukore Paakūji peore Masiuji chũ'una,

chiisi'kua'mu Dios.

⁹ Repajoopona'me repajoopo canare uusōku piko mũñe'te ñani pãi chũ'una si'achejña pa'ina repajoopo cana cho'ocheja'che cu'ache cho'ojū pa'ina suma'ñe cuasaju ota oijanaa'me. ¹⁰ Repajoopo cana cu'ache cho'ocojñoñe'te ña kukucajejanisō so'opi ñaju oiju ũjachu'opi cuiju ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Babilonia ũjavu'ejoopo cana teana cu'ache cho'ocojñosinaa'me!

chijanaa'me.

¹¹ Ūcuachi'a repajoopo pa'isinare pōse ĩsisina, repajoopo pa'isinapi cu'ache cho'osi'e ro'ire cho'osō peojuna, ña cuasaju ota oiju ija'che i'kajanaa'me: “¿Chura neepi mai kuhache pōse koojanaa'ñe: ¹² pachokuri, pokuri, ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã, rua ro'ikãña lino kãñana'me seda kãña maajakãñana'me chimaajakãña chooko'ña si'ache re'oja'che vuoko'ña, pachocuna cho'osimajñarũna'me cunarepa cho'osimajñarũ, pocata cho'osimajñarũ ¹³ ma'ñara'jñana'me suiriche, cheke ma'ña uoche mirra ma'ñana'me vi'toma'ña, uche cono, u'chape'e, harina rua me'naja'ñe ãusi'ena'me trigo, cu'ava'nare pōse ve'ova'nare, ovejava'nare, kavachova'na, carrosai kavacho jñajñusai, pãi chekunare rupū cho'oche cho'okainare? ¿Neepi koojanaa'ñe?”, chini cuasaju oijanaa'me repana pãi. ¹⁴ Jã'aja'ñe cuasaju repajoopo pa'isinare ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Chura, mũsanukona si'ache karama'ñe paaju rua chiiju paasi'e pōse jo'e paamanejañere ai cho'osōsinaa'me mũsanukona!

chijanaa'me.

¹⁵ Ūcuachi'a pōsemajñarũ ĩsisina repajoopo pa'isina cu'ache cho'ocojñoñe'te ña, vajuchuju so'opi ñaju nukaju ota oijanaa'me. ¹⁶ Ija'che i'kaju oijanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Ūjavu'ejoopo pa'isiva'na, rua chuova'naa'me!

Lino kãña rua ro'ikãñare maajakãñana'me chimaajakãña pachokurina'me ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã sũ'ikãñare si'arumu ju'iju pa'isinaa'me repana.

¹⁷ Cu'amajñarũ repana paasi'e teana rua na'mi si'asōsi'kua'mu, cijijanaa'me repana.

Reparumu ũjavuã choo chiacha ku'ivuã ku'ina, repavuã cho'oche cho'okainana'me repanare chũ'una, mar chiaraji ku'iju pōse ĩsina ũcuaja'che repajoopo uuku piko mũñe so'opi nukaju ñajanaa'me. ¹⁸ Uuku piko mũñe'te so'opi nukaju ñaju, “Babilonia ũjavu'ejoopo pa'icheja'che pa'ijoojē'e peomu chekūjoopō”, cijijanaa'me.

¹⁹ Chini suma'ñe cuasaju oiju repana sijaona cha'opoapi meñe chu'chuju ota oiju ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

Ūjavu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñesi'kua'mu.

Pãi ɯjavuã choo paana mar chiaraji ku'ijɯ repajoopo pa'isinani pösere ïsiɯ ɯcuanɯko kurina carũhisinaa'me.

Jã'ata'ni repajoopo teana uusösi'kua'mɯ, repajoopo pa'isina peore.

²⁰ Ũcuachi'a cunaɯmɯ pa'ina, repajoopo uusösi'ere ña pojojũ'ɯ.

Musanɯkona Dios neena ũcuaja'che repajoopo canani ña pojojũ'ɯ, Repaɯ chu'ore chu'vaa'jɯ chini saosinana'me Repaɯ chu'o kuana.

Dios repajoopo cana repana musanɯkonare cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'jɯ chini cho'omɯ,

chiijanaa'me.

²¹ Ũcuarɯmɯ ángel rɯa masiɯji ɯjacɯnarɯ ãu toarɯja'ipɯ'te mini ija'che i'kaku mar chiarana su'a rɯosi'kua'mɯ:

Babilonia ɯjavɯ'ejoopo ipɯ su'a rɯocojñoñeja'ñe cu'ache cho'ocojñoɯ.

Jã'aja'ñe cho'ocojñoɯna pãi repajoopo jmamakarɯjẽ'e jo'e ñamanejanaa'me.

²² Ũcuachi'a repajoopo callejoovã cho'oɯna asosi'e arɯavãna'me phĩ'covãna'me trompetavã cho'oɯ ɯjajɯna asosi'e jmamakarɯjẽ'e jo'e asomaneja'mɯ.

Repajoopo cho'оче cho'ona ũcuachi'a te'eujẽ'e pa'imanejanaa'me.

Ũcuachi'a cɯnarɯãpi toajɯna asosi'e jmamakarɯjẽ'e jo'e asomaneja'mɯ.

²³ Ũcuachi'a repajoopo ɯoñoã pa'isaisivã te'esaisivjẽ'e jo'e miamaneja'mɯ.

Ũcuachi'a repajoopo pa'isina romire vejajɯ pojojɯ fiesta cho'oɯna asosi'e jma-makarɯjẽ'e jo'e asomaneja'mɯ.

Ũcuachi'a repajoopo pa'ijɯ pöse ïsisina pa'ipãi pa'isinaa'me.

Ũcuachi'a repajoopo pa'isinapi chekɯchejña canare chai cho'oɯ jorejɯ cacɯ'oɯ pa'isinaa'me.

²⁴ Ũcuachi'a repajoopo pa'isinapi Dios chu'o kuana'me chekɯnare Repaɯ neenare rɯa jainɯkore vanisösinana'me.

Ũcuajoopo pa'isinachi'a chekɯchejña pa'isiva'nare vanisösinana'me, chiisi'kua'mɯ repaɯ ángel.

19

¹ Jã'aja'ñe asacuhasiɯmɯ cunaɯmɯpi pãi jainɯko cuijɯ ija'che i'kache'te asasi'kua'mɯ chu'ɯ:

Dioni cuasajɯ, “Rɯa re'okɯ'mɯ mɯ'ɯ. Peore masikɯ'mɯ”, chiijɯ re'oja'chere i'kajɯ pojojɯ pañu mai.

Maire re'oja'che pa'ijɯ vati toana saimanea'jɯ chini chẽa paaku'mɯ Repaɯ.

Pãi ũcuanɯkore repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'jɯ chini chũ'ɯja'mɯ Dios.

² Ũcuarepa cho'okɯjekɯ romio'te rɯa cu'ache cho'oko pa'isi'kore pe'rukɯ cu'ache cho'osi'kua'mɯ Repaɯ.

Repaoji cu'ache cho'okona ña chẽa chekɯchejña cana repao cho'очеja'che rɯa cu'ache cho'oɯ pa'ime.

Ũcuachi'a Repaɯ chũ'ɯñe cho'okainare vanisöñe chũ'usi'kojekona pe'rukɯ cu'ache cho'osi'kua'mɯ Dios repao'te,

chiisinaa'me.

³ Jã'aja'ñe i'kacuha jo'e ija'che i'kasinaa'me repana:

Dioni pojojɯ re'oja'chere i'kajɯ pañu mai.

Babilonia ɯjavɯ'ejoopo uukɯ piko muiñe jmamakarɯjẽ'e cuhama'ñe si'arɯmɯ muiɯ pa'ija'mɯ,

chiisinaa'me.

⁴ Ũcuarɯmɯ aina veinticuatrorepana vajɯpãi ũcuaka'chapanana'me sani ro're pɯ sime ñu'ijɯ Dioni Repaɯ chũ'ɯkɯ ñu'isaiɯ ñu'ikani pojojɯ ija'che i'kasinaa'me:

“¡Já'aja'ñe paau! ¡Dioni pojojũ re'oja'chere i'kajũ pañu mai!”, chiisinaa'me repana.
 5 Ūcuarũmũ Dios ñu'isaivũ rüichejapi chũ'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'u:
 Diore mai Cuasakũ'te ũcuanũko re'oja'chere i'kajũ pañu mai, Repau'te vajũchũjũ
 cho'oche cho'okaina, vesũnana'me masina,
 chiiche'te.

Ovejachĩija'ia romi vejache'te ja'me pojojũ fiesta cho'ojachere kũamũ

6 Ūcuarũmũ pãipi jairepanũko i'kajũna asocheja'chena'me oko chã'ia
 asocheja'chena'me okopi rũarepa curukũ asocheja'che asoche'te chũ'o ija'che
 i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'u:

¡Dioni re'oja'chere i'kajũ pañu mai!

Dios, Maire Paakũ peore Masiũji pãĩ ũcuanũkore chũ'ũkũ'mũ.

7 Ovejachĩija'ia Jesucristo romi vejaumucusepi tĩ'ana rũa pojojũ pañu mai.

“Peore masikũ'mũ mũ'u”, chijũ pañu mai repau'te.

Repau vejajao Repaũni vejara chini care'va pa'io, kãña rũa re'ojakãñare sa'che ju'io
 cha'amo.

8 Lino kãña re'ojakãñapi menoje'e peokãñapi ko'sijakãñare juhao chini
 ĩsicojñosi'koa'mo repao.

Repakãña ju'iche Dios neena re'oja'che cho'ocheji ñomũ,
 chiisinaa'me.

9 Ūcuarũmũ ángel chũ'ure i'kasi'kua'mũ. “Tochajũ'u ie: Jesucristo Ovejachĩija'ia
 romi vejache'te ja'me pojojũ fiesta cho'oa'jũ chini soicojñojana pojojũ paapũ”,
 chiisi'kua'mũ. Chini jo'e cheke ija'che i'kasi'kua'mũ repau: “Chũ'o ũcuarepaa'me
 já'a, Dios i'kasi'ejekũ”, chiisi'kua'mũ repau chũ'ure.

10 Chikũna asa repaũni pojora chini repau ti'jñeñena ro're pũũ ñu'ia ija'che
 i'kasi'kua'mũ repau chũ'ure: “¡Já'aja'ñe cho'omanejũ'u! Mũ'una'me mũ'u ma-
 japãijana Jesucristoni cuasajũ Repau pa'iche'te kũajũ cu'ache ti'jñecoñonata'ni
 Repau'te cuasache ũhasõma'ñe Repau chũ'ũñe cho'okaijũ pa'iche'te ũcuare
 cho'okaikũ'mũ chũ'u. Diorechi'a ro're pũũ ñu'ia pojojũ'u”, chiisi'kua'mũ repau
 chũ'ure. Dios chũ'o aperiũmũ kũasinapi Jesús pa'ijache kũajũ tocha jo'kaasome.

Poja'iaũni kavacho'te tuhikũ cho'osi'ere kũamũ

11 Ūcuarũmũ cũnaũmũpi vataũna kavacho'te poja'iaũni ñasi'kua'mũ chũ'u. Repau'te
 tuhikũ pãĩ rũhiñe chũ'ũkũji rũa pãĩ vaimasikũjekũ ija'che i'kacojñokũ'mũ: “Repau
 cho'ora chiiche ũcuarepa cho'okũ'mũ ikũ. Chũ'o ũcuarepare i'kakũ'mũ ikũ”, chi-
 icojñokũ'mũ. 12 Repau ñakocaã toñaja'ñe Paakũji tuhivũã rũarepavũã tuhisi'kua'mũ.

Ūcuachi'a Repau ca'nivũ'te mami tochasi'e paasi'kua'mũ, Repauchi'a te'eũ masiche.

13 Kãa chie chũ'ũsikãare ju'ia pa'isi'kua'mũ Repau. Repau mamia'me ie: Dios
 chũ'o Kũakũ Jesucristoa'mũ Repau. 14 Repau cho'jepi cũnaũmũ pa'ina sõtaopãĩ

lino kãña rũa re'ojakãñapi menoje'e peokãñapi pojakãñare ju'ijũ kavacho pojanapi
 tuhijũ raisinaa'me. 15 Repau chũ'opoji va'ti jũjũsũche cũ'tosiva'ti etasi'kua'mũ, pãĩ

si'achejña pa'inare Repau cavakũ cajejaijava'ti. Repau'te cuhenare cajejani chũ'ũkũ
 Dios peore Cho'omasikũji pãire pe'rukũ cu'ache cho'oche'te chũ'ũna, kavacho'te

tuhikũ repañare pãĩ cu'ache cho'okaija'mũ. Repauji vaiũna repaña chie, ũchere
 cha'ca chachojũna ũche oko menisõñeja'ñe ranisõja'mũ, repaña cu'ache cho'osi'e

ro'i. 16 Repau ju'ikãana'me toapũ, ija'che tochasi'e paasi'kua'mũ repau: “Pãĩ chũ'ũna
 ũcuanũko Aia'mũ ikũ”, chiiche'te.

17-18 Ūcuarũmũ ángel'te ũsũũ asuche chũvochejare nukakũ, cũnaũmũ cãva
 ku'inani vacho ũcuanũkore soiũ ũjachũ'opi cui'ũ ija'che i'kakũ soikũni ñasi'kua'mũ
 chũ'u: “Rani chi'i Dios ãũñe va'i ãijũ'u, jũnisõsina va'i, pãĩ chũ'ũna va'i, sõtao aina
 va'i, kokarekoñoã paana va'i, kavacho va'ina'me repañare tuhisi'na va'i, chekũna

va'i si'ache peore chēacojñomanesinana'me chēacojñosina va'i, vesuna va'ina'me masina va'i", chiiu soisi'kua'mu repau.

¹⁹ Ūcuachi'a cu'arepache cu'aku'te icheja cheja pa'inare pāi chū'unana'me repana neena sōtaopāi chi'i, kavacho'te tuhikuni Repau'te ja'me pa'inani sōtaopāire cavañu chini chi'ijuna ñasi'kua'mu chu'u. ²⁰ Ūcuarumu repau cu'arepache cu'aku chekuna'me chēacojñosinaa'me. Ūcuauji chū'unana cheku, "Dios chu'o kuaku'mu chu'u", chiiu joreu aperumu Diochi'a cho'omasicheja'che Repauji ūsemauna cho'osi'kua'mu. Jā'aja'ñe joreku cho'okuna ña, "Iku cho'оче ūcuarepaa'me", chini jachama'ñe cuasaju pāi repana ca'nivuaña repau cu'arepache cu'aku mami tochacojño ūcuaujava'ure tūosi'kuni pojosinaa'me. Ūcuarumu repana ka'chana joresi'kuna'me cu'arepache cu'aku, toa azufreji rua cu'asuche uutoana saocojñosinaa'me. ²¹ Chekunata'ni kavacho'te tuhikuni cavaju repau chu'opo etasiva'tipi chuenisōsinaa'me. Chuenisōrena repanare peore vachopi rua chajiche āisinaa'me.

20

¹ Ūcuarumu ángel'te na'a pa'isirumu cunaumupi llavemaka vati pa'icoje tūsomakana'me ūjacuna'ne cājiku cajekuni ñasi'kua'mu chu'u. ² Cajé añaja'iu'te aperumuna pa'iku'te vati aina'me Satanás ve'eku'te ūcuameji tachosi'kua'mu repau, milrepaūsurumu tachocojñosi'ku paau chini. ³ Cuna'neji tachosi'kuni cojena caso jaoko'api ta'pi tacho jo'kasi'kua'mu repau, repauji pāi ūcuaukore milrepaūsurumujatu'ka joreku cacu'oma'ñe paau chini. Milrepaūsurumu pa'isirumuna jo'e etocojño cheja jmamakaruchi'a pa'iu joreku pāire cacu'oku pa'isi'kua'mu repau vati ai.

⁴ Ūcuarumu pāi chū'una ñu'isaivua ñasi'kua'mu chu'u. Repasaivua ñu'ina pāi ūcuauko cho'osi'e ro'iche chū'umasiche'te jo'kacojñosinaa'me. Ūcuachi'a Dios chu'ona'me Jesucristo pa'iche'te re'oja'che kuaju sijo tu'secojñosiva'na rekoñoā ñasi'kua'mu chu'u. Vajurumu repava'na cu'arepache cu'aku'terejē'e pojoma'ñe ūcuauja'iu'te tūosiva'urejē'e pojomanesinaa'me. Ūcuachi'a repana chiapuaña'me repana jūjña cu'arepache cu'aku mami tochacojñocuhesinaa'me repana. Reparumu repana Diopi vasuna vajurani pa'iju Dios Raosi'ku Cristona'me milrepaūsurumu pāire chū'uju pa'isinaa'me. ⁵ Jā'ata'ni chekuna'na jū'isiva'na reparumu vajuraimanesinaa'me, milrepaūsurumu pa'isirumujatu'ka. Repana sijo tu'secojñosiva'na Diopi vasuna chekunare pāi charo vajuraisinaa'me. ⁶ Chekuna repana vajuraisi'ēja'che charo vajuraisina ūcuauko pojoj pa'isinaa'me. Dios repanare Repau neenajuna vati toa saomanesi'kua'mu. Jā'ajekuna phairipāi cho'okaicheja'che Repau chū'uñena'me Repau Raosi'ku Cristo chū'uñe cho'okaiju pa'isinaa'me repana. Ūcuachi'a Cristona'me milrepaūsurumu pāire chū'uju pa'isinaa'me repana.

Vati ai toana saocojñojañere kua'mu

⁷ Milrepaūsurumu pa'isirumuna vati ai chēacojñosi'ku etocojñosi'kua'mu. ⁸ Etorena sani pāi si'achejña pa'inare joreku, "Pāi chekunani cavajañu mai", chiisi'kua'mu repau, Gog cheja canana'me Magog cheja canare. Joreku jā'aja'ñe i'kakuna asa jachama'ñe repana neenare sōtaopāi mar chiara mejacañjanukore cavajañu chini chi'isinaa'me. ⁹ Chi'i pi'ni cheja si'achejña peore sani Dios neena pa'ijoopo rühiso'koro pachu nukasinaa'me repana, Dios oiu paajoopo Jerusalén vū'ejoopo pa'inani pāire cu'ache cho'oñu chini. Jā'ata'ni repanare Diopi chū'unana toa cunaumupi tuāni peore uusōsi'kua'mu. ¹⁰ Repanare joreku cacu'osi'ku vati ai ūcuachi'a toana azufreji rua cu'asuche uutoana saocojñosi'kua'mu, cu'arepache

cu'akuna'me, “Dios chu'o kuaku'mu chu'u”, chiiu joresi'kure saosichejana. Ūcuatoare pa'ijū ñamina'me umucujña si'arumu uujū pa'isinaa'me repana.

Pāi ūcuauko Dios chũ'uku ñu'isaivu pojasaivu ti'jñeñe nukajuna Dios repana cho'osi'e peore ro'ia'jū chini chũ'ujañere kumamū

¹¹ Ūcuarumu ñu'isaivu ujasauvūji pojasaivu'te ñaku repasaivu ñu'iku'te Diore ūcuachi'a ñasi'kuamū chu'u. Repau ñaku'te chejana'me cunaumu teana peore si'asō, jmakarujē'e jo'e ñomanesi'kuamū. ¹²⁻¹³ Reparumu pāi jū'isinare mar chiaraã runi cho'osōsinana'me jūnisō cheja sa'navu tãcojño jū'isina pa'icheja pa'isinare masisinana'me vesusinare vajurani, Dios chũ'uku ñu'isaivu ti'jñeñe nukanani ñasi'kuamū chu'u. Nukajuna Dios utija'ophu vatasi'kuamū. Chekuphuro ūcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami pa'iphuro'te vatasi'kuamū Repau. Ūcuaphure pāi ūcuauko cho'ojū pa'iche peore tochasi'e pa'isi'kuamū. Jā'ajekuna repanare ūcuaukore repaphuqueere tochasi'e ñaku repana cho'osinukoruã pa'iche ro'iche chũ'usi'kuamū Repau, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e. ¹⁴ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni pāipi jo'e jūnisōma'ñe paapu chini jūnisōñena'me jū'isina saichejapi peoa'ku chini chũ'usi'kuamū Repau. ¹⁵ Ūcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami tochasiphuro repana mami tohacojñomanesinare vati toana saouna jo'e etama'ñe ūcuatoare si'arumu uujū pa'ijanaa'me repana.

21

Cunaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osicheja ñasi'ere kumamū

¹ Jā'a ñacuharumu charo pa'isichejñapi cunaumuna'me chejana'me mar chiara si'asōuna cunaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osichejare ñasi'kuamū chu'u. ² Reparumu Dios neejoopo mama Jerusalén v'ejoopo Repau pa'ichejapi cunaumupi cajeuna ñasi'kuamū chu'u. Romio umu vejapi'rako kãña re'oja'chere sa'che ju'iona re'oja'che ñoñeja'ñe ñosi'kuamū repajoopo. ³ Ūcuarumu Dios ñu'isaivu rũichejapi chu'o ujachu'opi ija'che i'kache'te asasi'kuamū chu'u: “Dios chura pãina'me pa'imū. Repanani ja'me pa'iuuna Repau neena pa'ijanaa'me repana. Ūcuauji repanare ja'me pa'iu paaja'mū chura. ⁴ Ūcuachi'a repana oijū sumava'na pa'isi'e Diopi re'oja'che cho'okakuna pojoju pa'ijanaa'me repana. Repana aperumu pa'ijū pa'isi'e jūnisōñe, ota oiche, rupu oichena'me asiche si'asōuna peoja'mū reparumu.”

⁵ Ūcuarumu repasaivu Ñu'iku Dios ija'che i'kasi'kuamū: “Peore mama cho'omu chu'u”, chini jo'e ija'che i'kasi'kuamū Repau: “Chu'u chu'o ūcuarepajeku chu'u i'kache peore ūcuarepa ti'jñeja'mū. Jā'ajekuna ie chu'o tohajũ'u mū'u”, chiisi'kuamū Repau chu'ure. ⁶ Jā'a i'kacuha jo'e ija'che i'kasi'kuamū Repau chu'ure: “Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me. Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mū chu'u. Pāi okouava'naja'ñe re'oja'che pa'iuava'nare okore sēejuna ūkuacheja'che pa'iche re'oja'chere oko puni si'ama'ñe oko raicheja'che si'arumu re'oja'che pa'iche'te rupu isija'mū chu'u repanare. ⁷ Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ure cuasache ūhasōmanesinare pa'iche re'oja'chere isija'mū chu'u. Ūcuaja'che chu'upi repanani paakuna chu'u chijana pa'ijanaa'me repana. ⁸ Jā'ata'ni pāi chekunare vajuchunare, Repau'te cuasamanare, pāi chekunare cuhenare, pāi vanisōnare, repana pa'imanare ja'me kãinare, chai cho'onare, rupu tãosiva'nare cuasaju pojona, jorenare ūcuaukore peore jā'anare vati toana azufreji rua cu'asuche uutoana saoja'mū chu'u Dios. Saouna jo'e etama'ñe ūcuatoare si'arumu uujū pa'ijanaa'me repana”, chiisi'kuamū.

Jerusalén mama cho'osijoopo pa'iche'te kumamū

9 Ūcuarumū ángeles sieterepana päire cuhacho cu'ache cho'ojachere maña timusiro'ro coparo'ro sietereparo'ro cājina te'eū rani ija'che i'kasi'kua'mū chū'ure: "Raijũ'ũ. Mũ'ũni, Dios Mamakũ Ovejachĩija'ia vejaoja'che pa'inani Repaũ neenani ñora", chiisi'kua'mū. 10 Ūcuarumū repaũ ángel chū'ure Dios Rekochoji cho'oũna aikũti rua űjakũtipi rua űmũ pa'ikũtina mua Dios neejoopo Jerusalén vū'ejoopo Repaũ pa'icheja cajejoopo'te ñosi'kua'mū chū'ure. 11 Diopi űcuajoopo'te pa'iauna Repaũ ko'sija'icheji miajoopo pa'isi'kua'mū repajoopo. Cata rua ro'ipũã jaspe cata ko'sija'icheja'chena'me joicũna etajaiche ñoñe ko'sija'icheja'che ko'sijajoopo ñosi'kua'mū repajoopo. 12 Ūcuachi'a repajoopo rũ'tũva si'acakã'jño catapi ñekua je'na pachusi'pa űjachũ'rivaji űmũ nukapa pa'isi'kua'mū. Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã pa'isi'kua'mū repapa. Repasa'ñaroã tijñapaã ángel te'enachi'a nukasinaa'me. Ūcuachi'a Israel jojocojñosina docerepavãjũ mami tochasi'e pa'isi'kua'mū repasa'ñaroã. 13 Ūcuachi'a űsũũ mukã'ko chotesa'ñaroã jatisa'ñaroã pa'isi'kua'mū repapa. Co'covũ cakã'ko űcuachi'a chotesa'ñaroã pa'isi'kua'mū, sũripũ cakã'ko űcuajanũko. űsũũ na'ikã'ko űcuajanũko pa'isi'kua'mū repapa. 14 Charo ñekuasi'pũã catapũã docerepavũã pa'isi'kua'mū repapa. Ūcuapũãre Ovejachĩija'ia Jesucristo neena, Dios chū'ore chū'vaa'jũ chini Repaũ saosina docerepana mami tochasi'e pa'isi'kua'mū.

15 Repaũ ángel chū'ure i'kasi'kũ pachokuricũnaño cãjisi'kua'mū, vū'ejoopona'me jatisa'ñaroãna'me repajoopo je'nasi'pa cuasa ñajaño. 16 Repajoopo vū'ejoopo repacuechona'me repaã'capũna'me repaũmũ si'acakã'jño űcuapa'rũvachi'a pa'ia rũhivũja'ñe pa'isi'kua'mū. Ángel, repaũ cãjiñoji repajoopo pa'iche'te cuasa ñato repacuechona'me repaũmũna'me repaã'capũ űcuajanũkochi'a pa'isi'kua'mū, dos mil doscientos kilómetrochi'a. 17 Jã'a cuasa ñacuha repajoopo je'na pachusi'pa űmũ pa'iche'te ángel, pã cuasa ñañeja'ñe cuasa ñato sesenta y cinco metros pa'isi'kua'mū repapa.

18 Repapa jaspe catapi je'nasi'pa pa'isi'kua'mū. Repajoopo vū'ejoopo pachokurirepapi cho'osijoopo pa'isi'kua'mū, joicũnaja'ñe ko'sija'che ñoñeji. 19 Catapũã űjapũã docerepavũã charo űha pachusipũã jmara'karũãpi si'ara'karũã rua ro'ira'karũã űcuapũãna je'nasira'karũã sũ'isi'kua'mū. Charo űhasi'pũ jaspe catapũ vĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. Cho'je űhasi'pũ zafiro catapũ chira'soja'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ ágata catapũ vĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ esmeralda catapũ vĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. 20 Jo'e chekũpũ ónice catapũ chija'chena'me poja'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ cornalina catapũ maaja'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ crisólito catapũ pachoja'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ berilo catapũ ra'sovĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ topacio catapũ pachovĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ crisopraso catapũ vĩaña'ija'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ jacinto catapũ ra'soja'ipũ pa'isi'kua'mū. Chekũpũ amatista catapũ chimaaja'ipũ pa'isi'kua'mū. 21 Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã perla catako'ña te'eko'ñachi'api cho'osisa'ñaroã pa'isi'kua'mū. Repajoopo pa'ijoovũ callejoovũ pachokurirepapi cho'osijoovũ pa'isi'kua'mū. Joicũnaja'ñe etajaiche ñosi'kua'mū.

22 Repajoopo chũ'ũ ñato si'achejña Dios vū'ejẽ'e peosi'kua'mū. Maire Paakũ Dios Peore Masikũna'me Repaũ Mamakũ Ovejachĩija'ia repa vū'eja'chea'me. 23 Ūcuachi'a Dios űcuare ko'sija'iaũji pa'iauna Repaũ Mamakũ Ovejachĩija'iaũjẽ'e űopũ miañeja'ñe pa'iauna űsũũ miañe chiĩmaũ pãimiaũ miañejẽ'e chiĩma'mū repajoopo. 24 Pã Dios chẽa paacojñona icheja si'achejña pa'ina Repaũ miañeji ñajũ nukã ku'ijanaa'me repajoopo. Pã chũ'ũna űcuachi'a űcuajoopo'te pa'ijũ pã cheja pa'ina repañare aperũmũ pojosi'ejã'che Dioni pojojũ pa'ijanaa'me. 25 Ūcuachi'a repajoopo jatisa'ñaroã repachejapi ñami peochejajekũna jmamakarũjẽ'e jeoma'ñe si'arũmũ vatasisa'ñaroãchi'a

pa'ija'mu. ²⁶ Ūcuachi'a pāi si'achejña pa'ina ūcuajoopo'te pa'iju Dioni pojoju pa'ijanaa'me. ²⁷ Pāi cu'ache cho'onata'ni te'eujē'e kakamanejanaa'me repajoopo. Ūcuachi'a pāi vajuchuache ñoñe cho'onana'me jorena kakamanejanaa'me repajoopo. Ovejachīija'ia Jesucristo utija'ophuro repana mami tochacojñosinachi'a kaka pa'ijanaa'me repajoopo.

22

¹ Ūcuarumu repau ángel chu'ure Dios ñu'isaivu rüichejana'me Repau Mamaku Ovejachīija'ia ñu'isaivu rüichejapi eta mevoña'te chiacha rua ko'sija'ichaji oko ūkuni jo'e jūnisōma'ñe ai pa'icha'te ñosi'kua'mu. ² Repajoopo callejoovu joopoji mevosi'kua'mu repacha. Vajusūkiñu repacha ru'tava nukañu kapi chiacha ka'chakā'jño jasi'e nukasi'kua'mu. Repañu sūkiñu pāimia pa'iche au kūisi'kua'mu. Jā'ajekuna te'eūsarumu docerepañoā kūisi'kua'mu repañu. Ja'o repañuquee pāi jū'ina suiri vajucheja'che repana rekoñoā vajurekoñoā care'oja'oa'me. ³ Repajoopo vū'ejoopo jmamakarujē'e cu'ache cho'ocojñomaneya'mu. Dios chū'uku ñu'isaivuna'me Repau Mamaku Ovejachīija'ia chū'uku ñu'isaivu ūcuajoopo'te pa'ija'mu. Repau'te cho'оче cho'okaina Repau chū'ūñe cho'ojū pa'ijanaa'me. ⁴ Ūcuachi'a Repauna'me pa'iju Repau chia ti'jñeñe ñaju, repana chiapuāre repau mami tochasi'e paajanaa'me. ⁵ Ūcuachi'a ñamijē'e peoja'mu repajoopo. Dios Maire Paaku ūcuare Miakujī pa'ina repacheja pa'ina uopu miañejē'e ūsuu miañejē'e chiimanejanaa'me. Ūcuajoopo'te pa'iju Diona'me si'arumu chū'uju pa'ijanaa'me repana.

Jesús jo'e raipi'rache'te kumau

⁶ Ūcuarumu ángel chu'ure jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: “Te chu'o ūcuarepaa'me. Chu'u i'kache ūcuarepa ti'jñeja'mu. Maire Paaku Dios, Repau chu'o aperumu kuasinare Repau Rekocho'te ĩsisi'kua'mu. Repau neekuni ángel'te raosi'kua'mu Repau, Repau chū'ūñe cho'onani cheja cho'ocojñojañere kuaa'ku chini”, chiisi'kua'mu.

⁷ Ūcuarumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajū'u. Na'mi raija'mu chu'u. Na'a pa'isirumu cho'ocojñojañere kuaju utija'ophuro tocha jo'kasi'e asa jachama'ñe cho'ona pojoju paaru. Re'oja'che ti'jñeja'mu repanare”, chiisi'kua'mu.

⁸ Chu'u, Juan, jā'a peore ñaku asasi'kua'mu. Peore ñaku asacuharumu chu'ure kuaku ñosi'ku ángel ti'jñeñena ro're puusi'kua'mu chu'u, repauni pojora chini. ⁹ Jā'ata'ni repau ángel chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Jā'aja'ñe cho'omaneyū'u. Mu'una'me mu'u majapāijana Dios chu'o kuanana'me iphuro kuaju tochasi'e asa jachamana Dios chū'ūñe cho'okaicheja'che cho'okaiku'mu chu'u. Jā'ajekuna Diorechi'a ro're puu ñu'ia pojojū'u mu'u”, chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: “Na'a pa'isirumu ti'jñejañere kuaju iphuro tochasi'epi cho'ocojñoopi'rakuna, te'eu masira chiimanejū'u. ¹¹ Iphuro kuasi'e ti'jñerumu cu'ache cuasaju cu'ache cho'ona pāi cuhama'ñe ūcu cu'ache cho'ojū pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a re'oja'che cuasaju re'oja'che cho'ona ūcu re'oja'che cho'ojū pa'ijanaa'me. Diore masi cuasana Repau'te cuasache ūhasōma'ñe ūcu cuasaju pa'ijanaa'me reparumu”, chiisi'kua'mu.

¹² Ūcuarumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajū'u. Na'mi cajeja'mu chu'u. Reparumu pāi ūcuanakore repana cho'osi'e ro'iche chū'uja'mu chu'u, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹³ Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'ia si'arumu pa'iku'mu chu'u”, chiisi'kua'mu.

¹⁴ Pāi repana rekoñoā re'ojarekoñoā cu'a tunocojñosina repajoopo kaka pa'iju vajusūkiñu kūisi'e āijana pojoju paaru. ¹⁵ Jā'ata'ni pāi ija'che pa'inare repajoopo

kakacu'aja'mu: jamuchai kokaneenaja'ne cu'ache cho'onare, chai cho'onare, repana pa'imanare cu'a cho'onare, pai vanisonare, rupu tšosiva'nare pojonana'me, jorenare ũcuanukore.

¹⁶ Jesús ija'che i'kamu: “Chu'u, Jesupi, chu'u neekure ángel'te saosi'kua'mu, chu'ure cuasakuanupua're chu'ore kuakaau chini. Aperumu pa'isi'ku David Jojo-cojñosi'kua'mu chu'u. Chu'ure cuasanare ũcuanukore vañuu miañeja'ne re'oja'che pa'iche si'ache isiku'mu chu'u”, chiimu. ¹⁷ Dios Rekochona'me Ovejachijja'iu rñjoja'ne pa'ina, Repau'te cuasana, ija'che i'kame: “Raijũ'u”, chiime. Ũcuachi'a ũcuauana ichu'o asa jachama'ne cuasana, “Raijũ'u”, chiapu. Pai okouava'naja'ne re'oja'che pa'iuava'na rani okore kuri sēema'ne rupu ũkua vasocheja'che repana rekoñoana cho'okaicojñoju re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁸ Na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ne iphuro kuaju tochasi'e asanare ija'che i'kaku chu'vamu chu'u: Paiu ũcuauakuj i phuro tochasi'ere ñaku, “Karamu ie”, chini ũcuauji te'eu cuasa tññere chekunare che'choku'te, Diopi chu'uu'na iphuro kuaju tochasi'epi cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. ¹⁹ Ũcuachi'a paiu ũcuauakuj na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ne kuaju iphuro tochasi'ere ña, cuheku tuasoto Dios ũcuaja'che Repau vu'ejoopo iphuro tochasi'e i'kacojñojoopo kakache ũseja'mu. Ũcuachi'a repajoopo cañu vajušũkiñu kũisi'e ãimaneja'mu repau.

²⁰ Iphuro tochasi'e, “Peore ũcuarepaa'me”, chiikuj Jesucristo ija'che i'kamu: “Na'mi cajeja'mu chu'u”, chiimu. ¡Jã'aja'ne paau! ¡Chukuna'te Paaku Jesucristo, raijũ'u!

²¹ Maire Paaku Jesucristoji ũcuanukore re'oja'che cho'okaiu paau musanukonare. ¡Jã'aja'ne paau! Re'omu.